ROMÂNIA
JUDETUL BIHOR
MUNICIPIUL ORADEA
CONSILIUL LOCAL

HOTĂRÂRE

privind aprobarea documentației necesare atestării Municipiului Oradea ca Stațiune Turistică de interes Național și depunerea acesteia la Ministerul Turismului

Analizând raportul de specialitate nr. 118892/26.03.2018 întocmit de Direcţia Economică- Serviciul Evidenţă Active - Delegări de Gestiune, Datorie Publică prin care se propune Consiliului Local al Municipiului Oradea:

- aprobarea conținutului dosarului de atestare a Municipiului Oradea ca Stațiune Turistică de interes Național, conform Anexei nr. 1
- aprobarea depunerii dosarului de atestare a Municipiului Oradea ca Stațiune Turistică de interes Național la Ministerul Turismului.
- mandatarea dl. Mihai Jurca - Director Executiv al Asociației pentru promovarea turismului în Oradea și regiune (APTOR), să ia toate măsurile ce se impun și să îndeplinească toate demersurile necesare obținerii Titlului de stațiune turistică de interes național pentru Municipiul Oradea.

În conformitate cu prevederile HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor şi criteriilor de atestare a staţiunilor turistice

În temeiul Actului Constitutiv şi Statutul *Asociaţiei pentru promovarea turismului din Oradea şi regiune*

Văzând proiectul de hotărâre și avizul Comisiei de specialitate a Consiliului Local,

În baza art. art. 36 alin (2) lit. b) alin (4) lit. e) și ale art. 45 alin. (1) din Legea 215/2001 privind administratia publica locala cu modificarile si completarile ulterioare,

CONSILIUL LOCAL AL MUNICIPIULUI ORADEA
H o t ă r ă ş t e:

Art. 1. Se aprobă documentația de atestare a Municipiului Oradea ca Stațiune Turistică de interes Național, conform Anexei nr. 1 la prezenta hotărâre.

Art. 2. Se aprobă depunerea dosarului de atestare a Municipiului Oradea ca Stațiune Turistică de interes Național la Ministerul Turismului.

Art. 3. Se mandatează dl. Mihai Jurca - Director Executiv al Asociației pentru promovarea turismului în Oradea și regiune (APTOR), să ia toate măsurile ce se impun și să îndeplinească toate demersurile necesare obținerii Titlului de stațiune turistică de interes național pentru Municipiul Oradea.

Art. 4 Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri se încredinţează Asociaţia pentru promovarea turismului din Oradea şi regiune prin dl. Director executiv Mihai Jurca.

Art. 5. Prezenta hotărâre se comunică cu:

- Primarul Municipiului Oradea;
- Instituţia Prefectului Judeţului Bihor;
- Direcţia Economică;
- Direcţia Juridică;
- Asociaţia pentru promovarea turismului din Oradea şi regiune.

PREŞEDINTE DE ŞEDINŢĂ
Chiană Laurențiu Alin

Oradea, 27 martie 2019
Nr. 223
Hotărârea a fost adoptată cu unanimitate de voturi „pentru”

CONTRASEMNEAZĂ
SECRETAR
Ionel Vila

CERERE
DE ATESTARE CA STAȚIUNE TURISTICĂ DE INTERES NAȚIONAL
MINISTERUL TURISMULUI

Domnule Ministru,

Consiliul Local al Municipiului Oradea județul Bihor vă înaintează documentația prevăzută la art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 (cu modificările și completările ulterioare) pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, în vederea atestării ca stațiune turistică de interes național) a **localității Oradea**.

PRIMARUL MUNICIPIULUI ORADEA
ILIE BOLOJAN

Semnătură

.....

Data

18.03.2019

MONOGRAFIA TURISTICĂ A MUNICIPIULUI ORADEA

Cuprins:

Considerații generale privind poziția geografică, infrastructura, cadrul natural, cadrul socioeconomic, probleme de mediu și factori naturali de risc 3-23

Analiza potențialului turistic în funcție de tipul stațiunii turistice: factorii naturali de cură, bioclimatul zonei, domeniul schiabil 23-42

Nivelul actual de valorificare din punct de vedere turistic: structuri de primire turistice și de agrement, informații privind circulația turistică 43-5

I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND POZIȚIA GEOGRAFICĂ, INFRASTUCTURA, CADRUL NATURAL, CADRUL SOCIO-ECONOMIC, PROBLEME DE MEDIU ȘI FACTORII NATURALI DE RISC

I.1. POZIȚIA GEOGRAFICĂ

Din punct de vedere matematic, suprafața de 11524 ha (conform Strategiei de dezvoltare locală a municipiului Oradea pentru perioada 2015 - 2020, dar si datelor GIS, preluate de pe geoportal.ancpi.ro) a orașului se desfășoară între următoarele coordonate geografice, considerate ca puncte extreme, în proiecție Stereo_70, cu Datum: D_Piscului_1970 (figura 1):

- *în latitudine: 47° 08' 27.06 N - 47° 00' 29.24' N;*
- *în longitudine: 21° 50' 45.61" E - 22° 02' 02.50' E.*

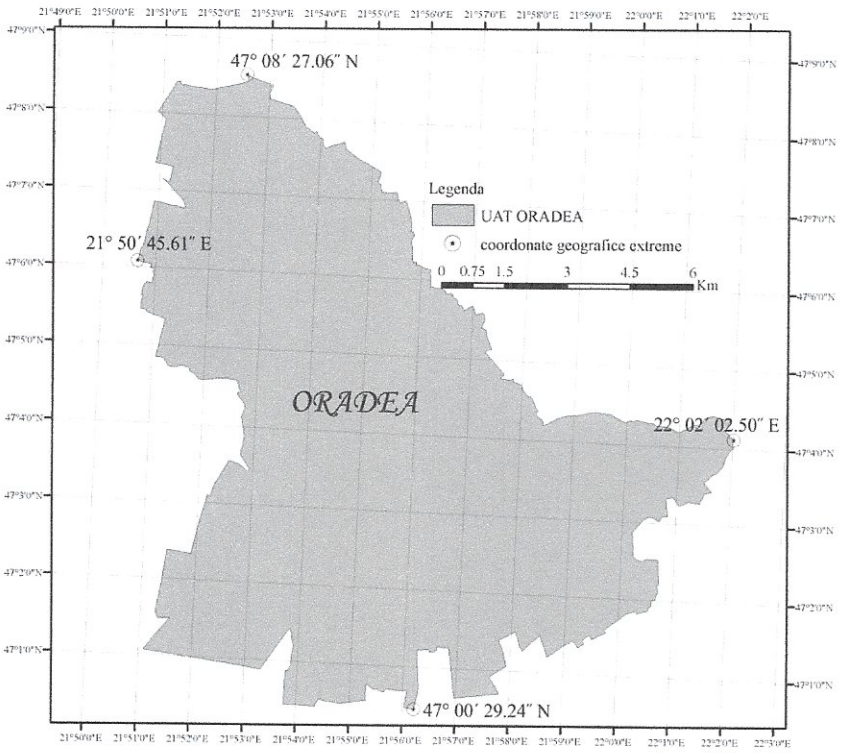

Figura 1. *Coordonatele geografice ale municipiului Oradea (Sursă date vectoriale: geoportal.ancpi.ro)*

La nivelul național și județean, este situat în partea de NV a României, respectiv în vestul județului Bihor, la distanțe aproximativ egale de extremitățile aliniamentului vestic al hotarului județului, suprapus peste o parte a granitei cu Ungaria. Această

poziție asigură orașului un grad de conectivitate ridicat cu toate centrele economice importante ale Europei Centrale și de Vest.

Elementul definitoriu care marchează localizarea municipiului raportată la componentele naturale este Crișul Repede, arteră hidrografică cu un rol esențial în dezvoltarea sa teritorială și economică.

Dacă ne raportăm la nivel de regiuni funcționale, managementul administrativ şi economic al municipiului Oradea, împreună evident cu cel al județului Bihor, se integrează în cel al Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest din care face parte, Oradea fiind și pol de dezvoltare urbană al acestei regiuni. De asemenea, municipiul este membru a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea, alături de alte 11 UAT -uri, dintre care 7 (Biharia, Paleu, Oșorhei, Sînmartin, Nojorid, Sîntandrei, Borș) bordurează practic municipiul ce ocupă o poziție relativ centrală în cadrul acestei structuri asociative.

I.2. INFRASTRUCTURA

I.2.1. ***Infrastructura rutieră***

Municipiul Oradea este situat la intersecția a cinci drumuri naționale, de importanță europeană, care radiază spre diferite direcții: Oradea – Cluj-Napoca – București (DN1, E60), Oradea – Deva (DN 76, E79), Oradea – Arad (DN79, E 671), Oradea – Szolnok – Budapesta (E60) și Oradea – Satu-Mare (DN 19, E 671). Cel mai important este DN1 care asigură legătura între Europa Centrală și de Sud-Est (Stupariu, 2014, pag. 292).

Lungimea străzilor orășenești din municipiul Oradea este de 432 km, reprezentând aproximativ 51,3% din total lungime străzi orășenești din județul Bihor. La finalul anului 2016, în municipiul Oradea, dintr-un număr de 879 străzi în lungime totală de cca 432 km, 626 străzi în lungime de cca. 322,47 km sunt modernizate integral sau pe tronsoane de stradă, iar 253 de străzi în lungime de cca.109.53 km sunt nemodernizate sau nu sunt modernizate pe întreaga lungime a străzii.

I.2.2. ***Infrastructura feroviară***

Racordarea municipiului Oradea la rețeaua de căi ferate a avut o importanță deosebită, atât din punct de vedere economic cât și social, existența acestui mijloc de transport contribuind la dezvoltarea fără precedent a orașului. Datorită conexiunilor cu rețelelor de cale ferată, Oradea a stabilit legături rapide cu mai multe orașe din vestul și estul Europei (Stupariu, 2014, p. 293).

Oradea este locul de convergență a patru linii de cale ferată: magistrala 300, București – Brașov – Teiuș – Cluj-Napoca – Oradea – Episcopia Bihor; linia 320, Oradea – Arad; linia 402, Oradea – Satu-Mare – Halmeu; linia 316, Oradea – Ceica – Holod – Beiuș – Vașcău (Stupariu, 2014). Accesul feroviar este asigurat prin cele patru stații

CFR: Stația Oradea (Gara mare), Stația Oradea Est, Stația Oradea Vest şi Stația Episcopia Bihor.

Din stația Oradea sunt legături zilnice spre Cluj-Napoca, Arad, Timișoara, Satu-Mare, Baia-Mare, București, Brașov, Suceava, Iași dar și spre Budapesta și Viena.

I.2.3. ***Infrastructura aeriană***

Aeroportul din Oradea, situat în partea de sud a orașului, este gestionat de Regia Autonomă Aeroportul Oradea, aflată în subordinea Consiliului Judeţean Bihor. Modernizarea din ultimii ani a permis deschiderea sa spre traficul internațional.

I.2.4. ***Alimentarea cu apă potabilă***

Lungimea rețelei de transport și distribuție a apei potabile din municipiul Oradea era, în anul 2016, de 597 km. În Oradea sunt cinci stații de captare-tratare-pompare a apei potabile cu o capacitate totală de 2.100 l/s captare-tratare-pompare apă potabilă și o staţie de epurare cu o capacitate de epurare mecano-biologică-terțiară a apelor uzate de 2.200 l/s.

În anul 2016, Compania de Apă Oradea deservea pe teritoriul municipiului Oradea un număr de 183000 locuitori branșați la rețeaua de apă, reprezentând 99,2% din totalul populației rezidente.

I.2.5. ***Colectarea şi epurarea apelor uzate, transportul şi descărcarea apelor meteorice***

La nivelul municipiului Oradea, lungimea rețelei de canalizare, la finalul anului 2016 era de 802,8 km, în creștere cu 55,5 km (+7,42%) față de anul 2010, asigurându-se preluarea şi transportul apelor uzate menajere, precum şi a celor pluviale, printr-o rețea de canalizare organizată în sistem mixt. Epurarea apelor uzate pentru Oradea se realizează în trei trepte: mecanică, biologică şi terțiară.

I.2.6. ***Transportul public***

În ceea ce privește rețeaua de transport public local aferentă municipiului Oradea, aceasta se compune din 5 trasee de tramvai cu lungimea de 37,14 km, 17 trasee urbane de autobuz cu lungimea de 210,8 km, 6 trasee metropolitane de autobuz cu lungimea de 114,1 km și 1 traseu internațional de autobuz în regim de curse regulate pe relația Oradea – Biharkerestesz.

Potrivit datelor furnizate de OTL, la începutul anului 2016, în municipiul Oradea erau puse în funcțiune 86 de autobuze şi microbuze și 111 tramvaie.

I.2.7. ***Salubritatea***

Locuitorii municipiului Oradea dispun de servicii de salubrizare, gradul de acoperire fiind de aproximativ 90%. La nivel local există mai mulți operatori de salubrizare autorizați: S.C. RER Ecologic Service S.A. (salubrizare stradală, salubrizare menajeră); Eco Bihor S.R.L. Oradea (înființare a depozitelor de deșeuri menajere şi administrarea acestora); Bene Internațional SRL (Operator DEEE).

În Oradea există infrastructura necesară pentru colectarea selectivă a deșeurilor. Eliminarea deșeurilor se realizează, în principal, prin depozitarea la centrul ecologic de deșeuri de la nivel local, primul depozit de acest gen din regiune. Depozitul a fost realizat în cadrul unui parteneriat public privat, operatorul fiind S.C. Ecobihor S.R.L. Oradea. Capacitatea proiectată estimată a depozitului este de 3.800.000 m^3, centrul urmând a asigura depozitarea deșeurilor din județul Bihor până în anul 2025. În Oradea mai există şi una dintre cele trei stații de sortare a deșeurilor din județul Bihor, aceasta procesând anual circa 35.000 tone deșeuri. Amplasată în vecinătatea depozitului ecologic de deșeuri, stația de sortare are ca scop reducerea cantității de deșeuri depozitate în municipiul Oradea prin recuperarea materială şi energetică a deșeurilor. În anul 2010 a fost inaugurată şi stația de compost pe o suprafață totală de 9.500 m^2 şi cu o capacitate de compostare de 52.000 m^3/an, prin tehnologia de acoperire cu membrană.

I.2.8. ***Rețeaua de telecomunicații*** *din Oradea este bine dezvoltată, existând furnizori de telefonie fixă şi mobilă, internet şi cablu TV (RCS & RDS, Orange, Telekom, Vodafone etc).*

I.2.9. ***Rețeaua bancară****. În municipiu se află sucursale şi agenții ale principalelor bănci de pe piața națională: Banca Transilvania, BRD, BCR, Raiffeisen Bank, UniCredit, ING Bank, CEC, Banca Românească, Alpha Bank, Garanti Bank, Libra Bank, OTP Bank, Alpha Bank, Banca Feroviara Romana, Leumi Bank, Intesa Sanpaolo, Pireus Bank etc.*

I.2.10. ***Infrastructura de alimentare cu energie***

Alimentarea cu energie termică

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se face în municipiul Oradea şi comuna Sînmartin.

S.C. Termoficare Oradea SA se află, din punct de vedere administrativ, în subordinea Consiliului Local al Municipiului Oradea. Prin contractul de delegare a serviciului public de alimentare cu energie termică, gestionează o rețea de aproximativ 219.5 km, din care rețeaua termică primară reprezintă 77 km și cea termică secundară, 142,5 km. Are în administrare un număr de 149 de puncte termice, deservind aproximativ 61.344 de apartamente, 226 de instituții publice (școli, licee, grădinițe, Municipalitatea), precum și un număr de 1.937 de agenți economici (instituții bancare, unitați de producție etc.).

Alimentarea cu energie electrică *se face din Sistemul Eneretic Național (SEN). Producţia de energie electrică a municipiului Oradea este realizată prin Centrala Electro-Termică C.E.T. I, cu o putere instalată de 205 MW, aflată în zona de vest a oraşului. C.E.T. I este conectat la SEN pe partea de înaltă tensiune, prin ridicătoare de tensiune aferente.*

Lungimea totală a reţelelor de medie tensiune din municipiul Oradea este de 273,4 km, rezultând un indice de cca 6,3 km reţea/km² de suprafaţă a localităţii, fapt ce situează municipiul Oradea printre localităţile reşedinţă de judeţ bine dotate cu reţele electrice.

Infrastructura pentru alimentare cu gaze naturale

S.C. Distrigaz Vest S.A este operatorul de distribuție care asigură serviciul public de distribuție gaze naturale pentru utilizatorii din municipiul Oradea. Infrastructura pe care o deține Distrigaz Vest este nouă, cu o durată tehnică de viață cuprinsă între 30 și 40 de ani. Lungimea rețelelor de distribuție a gazelor naturale a cunoscut o creștere importantă în perioada 2005 - 2014, de la 69 km până la 221 km (+320%).

I.2.11. ***Servicii medicale (Sănătate)***

În Oradea funcționează o categorie variată de unități sanitare: spitale, cabinete medicale de familie, cabinete medicale de specialitate, cabinete stomatologice, farmacii şi puncte farmaceutice, policlinici, laboratoare medicale, ambulatorii de specialitate, centre de transfuzii etc. În anul 2015, conform Institutului Național de Statistică, 7 din cele 14 spitale publice şi private din județul Bihor, își desfășurau activitatea în Oradea.

Sistemul medical din Oradea este mai bine dezvoltat în raport cu situația de la nivel național. În Oradea există 2.437 paturi în unitățile sanitare (în special, spitale), reprezentând 62% din paturile din județul Bihor. Raportat la 10.000 de locuitori revin 108,93 paturi, valoare dublă față de media de la nivel național (58,5 paturi/10.000 de locuitori).

La nivel local există 127 cabinete medicale de familie, 176 cabinete medicale de specialitate, 458 cabinete stomatologice, 143 farmacii şi puncte farmaceutice, 6 policlinici şi 73 laboratoare medicale si de tehnică dentară. Raportat la 10.000 de locuitori, revin 5,7 cabinete medicale de familie (cu 13,6% mai multe decât la nivel național), 7,86 cabinete medicale de specialitate (cu 74,6% mai multe decât la nivel național), 20,28 cabinete stomatologice (cu 271% mai multe decât la nivel național), 6,39 farmacii şi puncte farmaceutice (cu 53% mai multe decât la nivel național) şi 3,26 laboratoare medicale (cu 29% mai multe decât la nivel național).

În anul 2015 erau angajați 1.330 medici (dintre care 152 medici de familie), 476 stomatologi, 300 farmaciști şi 1.754 persoane angajate ca personal mediu sanitar. Ca și pondere, 70,4% dintre medicii din județul Bihor, furnizează servicii medicale în unitățile din Oradea.

I.2.12. ***Educația***

În Oradea, la nivelul anului 2015/2016, funcționau 73 de unități de învățământ, din care 23 sunt instituții de învățământ preșcolar, 46 sunt instituții de învățământ preuniversitar şi 4 sunt instituții de învățământ superior. La începutul anului 2016, populația școlară era de 56 554 elevi, reprezentând 50% din populația școlară din județul Bihor. Din numărul total de elevi, 13% erau înscriși în învățământul preșcolar (7.321 elevi), 58,5% în învățământul preuniversitar (33.069 elevi) şi 28,5% în învățământul superior (16.164 elevi).

Serviciile educaționale din Oradea sunt furnizate de către 3.938 cadre didactice, dintre care 14.8% își desfășoară activitatea în învățământul antepreșcolar și preșcolar (584 persoane), 57.3% în învățământul preuniversitar (2.256 persoane) şi 27,9% în învățământul superior (1.098 persoane).

Infrastructura școlară este formată din 1.631 săli de clasă, 535 laboratoare școlare, 59 săli de gimnastică, 70 terenuri de sport.

I.2.13. ***Cultura***

În municipiul Oradea funcționează 55 de biblioteci, dintre care una singură este publică – Biblioteca Județeană Gheorghe Șincai care are un rol important la nivel local, în calitate de organizator, inițiator sau partener în diverse proiecte culturale, precum: lansări de carte, seri literare, Conferințele Bibliotecii, Ziua Bibliotecarului, Zilele Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai", expoziții, simpozioane etc.

Principalele instituții de spectacole din Oradea sunt Teatrul „Regina Maria", Teatrul „Szigligeti Színház", Filarmonica din Oradea şi Casa de Cultură a municipiului Oradea „Florica Ungur".

Muzeele și colecțiile muzeale care pot fi vizitate în oraș sunt: Complexul Muzeal „Muzeul Țării Crișurilor" care include și 3 muzee memoriale - Muzeul Memorial „Iosif Vulcan" (publicist şi scriitor român, animator cultural, membru al Academiei Române, fondatorul revistei culturale "Familia"), Muzeul Memorial „Ady Endre" (gazetar şi poet) și Casa Memorială „Aurel Lazăr" (important om politic român, militant pentru drepturile românilor din Transilvania), Muzeul Militar Național, Muzeul Memorial "Maria Haiduc", Casa Memorială "Emanuil Gojdu", Casa Memorială "Lucian Blaga", Casa Memorială "Nicolae Jiga", Muzeul Art Nouveau "Casa Darvas-La Roche", Muzeul Cetății.

În anul 2015 muzeele şi colecțiile publice din Oradea au fost vizitate de 127.568 persoane, reprezentând 56,64% dintre vizitatorii muzeelor din județul Bihor.

În municipiul Oradea se desfășoară numeroase evenimente culturale, artistice, sportive şi de divertisment cu tradiție, dintre care amintim "Toamna Orădeană", între jumătatea lunii septembrie şi 12 octombrie, ziua orașului, și "Serbările Cetății" organizată, începând cu anul 2000, în primul sfârșit de săptămână din luna iulie.

Târguri tematice: Târgul imobiliar, Târgul Pălincarilor, Târgul de antichităţi, Târg de animale şi păsări, Târgul auto, Târgul de Cariere, Târgul Tradiţional de Paşti, Târgul Reducerilor Lunare - Turism, călătorii, distracţie şi relaxare / Travel, party & relax; Târgul regional de frumuseţe, fitness, wellness, spa, îngrijire corporală, sănătate; Expomariage Oradea, Târg de mobilă şi decoraţiuni interioare, Târgul de Crăciun. Festivaluri: Das Fest Ramada Oradea, Festivalul Vinului, Festivalul Copiilor, Festivalul de Teatru scurt etc.

I.2.14. ***Asistența socială***

Serviciul social este asigurat de către Administrația Socială Comunitară Oradea (ASCO), al cărei obiect de activitate îl constituie realizarea ansamblului de măsuri, programe, activități profesionale, servicii specializate de protejare a persoanelor, familiilor, grupurilor şi comunităților cu probleme speciale aflate în dificultate.

Municipiul Oradea dispune de o infrastructură de furnizare a serviciilor sociale bine dezvoltată, la nivel local funcționând unități ce au ca beneficiari copii, dar şi unități ce vizează persoane vârstnice sau persoane adulte cu dizabilități.

I.2.15. ***Situații de urgență***

În Oradea funcționează două subunități ale Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana": Detașamentul 1 Pompieri Oradea, în cadrul căruia funcționează din 1993 Serviciul Mobil de Urgență Reanimare şi Descarcerare, singura unitate SMURD din județul Bihor și din 2005 a fost înființată o grupă de salvatori de la înec, şi Detașamentul 2 Pompieri Oradea.

I.2.16. ***Siguranța și ordinea publică***

La nivelul Municipiului Oradea, serviciile de siguranță şi ordine publică sunt asigurate de Poliția Municipiului Oradea alături de care funcționează și Poliția Locală Oradea, ca instituție publică de interes local, cu personalitate juridică, sub îndrumarea, supravegherea şi controlul Primarului municipiului Oradea.

I.3. CADRUL NATURAL

I.3.1. ***Relief și substrat***

Două trepte majore de relief asigură suportul teritorial pentru municipiul Oradea: o treaptă de câmpie și una colinară.

Din punct de vedere tecto-structural, cele două trepte au un fundament de tip carpatic, compartimentat în blocuri, după sisteme de falii care se intersectează aproape perpendicular: un aliniament de falii pannonice orientate N – S şi un aliniament de falii carpatice orientate E – V (Mutihac şi Ionesi, 1974, pag. 599). Importanța acestor precizări rezidă din faptul că mișcările pe verticală și modalitățile de basculare

diferențiate ale acestor compartimente la mare adâncime, au influențat puternic dispunerea și înclinarea stratelor sedimentare depuse peste ele.

Astfel, formațiunile sedimentare cuaternare specifice treptei de câmpie, precum și cele de sub ele, prezintă o înclinare slabă a stratelor de cca 3° de la E înspre V, conform secțiunii hidrogeologice dintre localitățile Toboliu și Oradea, prezentă pe foaia de hartă hidrogeologică Oradea, scara 1 :100 000 (Mihăilă, 1970). În schimb, stratele sedimentare din sectorul colinar au o cădere dinspre SSV înspre NNE, conform secțiunii geologice dintre Valea Crisului Negru și Biharia, de pe foaia geologică Oradea, 1:200000, fapt ce s-a și repercutat în declanșarea unor procese de mișcare în masă cu valențe de hazard natural.

Sistemul de falii și compartimentarea fundamentului în blocuri au contribuit și la generarea zăcămînteleor de ape termale din vestul României.

Revenind la aspectele de morfologie, morfometrie și subdiviziunile aferente celor două trepte majore menționate mai sus, se impun a fi făcute câteva precizări.

Treapta de câmpie *este reprezentată prin 2 subunități ale Câmpiei de Vest: Câmpia Joasă a Crişurilor și Câmpia Miersigului.*

Prima subunitate este prezentă în jumătatea de V și NV a orașului, și face parte, așa cum îi arată și numele, din categoria genetică a câmpiilor joase (90 - 100 m altitudine per ansamblu; cca 100 m în cadrul orașului), subsidente, cu văi meandrate, despletite, cu frecvente înmlăştiniri, care de-a lungul timpului au fost transformate antropic.

Câmpia Miersigului face parte din categoria câmpiilor înalte (100 - 140 m înălțime), fiind formată preponderent din sistemul de terase al Crișului Repede. Spațial, o întâlnim în partea de SV a orașului.

Depozitele care apar la zi pe teritoriul câmpiei sunt cele aluvial - proluviale din holocen și pleistocenul superior, la care se adaugă cele deluviale din pleistocenul superior, fiind reprezentate litologic de argile, pietrișuri, nisipuri, nisipuri argiloase (Ghenea și Ana Ghenea, 1966).

Treapta colinară *aparține unității majore a Dealurilor de Vest, prezentă aici prin subunitatea Dealurilor Oradei, situată în partea de NE a orașului, și prin terminațiile extrem de aplatizate ale Dealurilor Tășadului, în SE municipiului.*

Fragmentate puternic de către rețeaua hidrografică, Dealurile Oradei apar azi sub forma unei morfosistem relativ complex, în care se asociază interfluvii înguste sau rotunjite, ce au înălțimi reduse de cca. 200 m (282 m, altitudine maximă), cu bazinete torențiale (multe dintre ele corectate de către om) și cu versanți ce au pante care variază în general de la 5 la 17° (pe alocuri peste 35°). Sectorul cunoscut sub numele de Dealul Crișului, ce apare sub forma unui interfluviu alungit pe direcția generală NE

- SV, poartă aproape în întregime, pe versantul dinspre râul omonim, urme ale modelării prin alunecări de teren.

Din punct de vedere litologic, formațiunile sedimentare care apar la zi aparțin Pannonianului, în cadrul căruia se diferențiază două complexe: Pannonianul inferior, reprezentat printr-un strat cu grosimi cuprinse între 400 - 700 m de argilă marnoasă compactă și Pannonianul superior, alcătuit dintr-un orizont de argile nisipoase sau prăfoase friabile, cu o grosime de cca 3,5 m (Petrescu și Nicorici, 1979).

În aceste două trepte majore, Crișul Repede și o parte din afluenții săi au modelat o morfologie fluvială, ce corespunde formelor medii de relief, și în cadrul cărora se evidențiază binențeles, sistemul morfologic al văii Crișului Repede. Pe teritoriul municipiului Oradea acesta este prezent prin: albia minoră, albia majoră inundabilă, treapta de luncă neinundabilă și 2 nivele de terase. Treapta de luncă (2 - 4 m) și podurile celor 2 nivele de terase (6 - 10 m și 15 - 20 m altitudine relativă) constituie și terenurile cele mai favorabile pentru dezvoltarea zonelor rezidențiale, mixte, a celor de transport etc.

I.3.2. ***Clima***

Datorită poziției sale geografice, Oradea are un climat temperat-continental moderat cu influențe oceanice. Temperatura medie anuală este de 10.3° C, luna cea mai caldă este iulie (20.8° C), iar luna cea mai rece este ianuarie, cu o temperatură medie de - 1,7° C. Valoarea medie multianuală a cantităților de precipitații este de 611,7 mm/an, luna cu cea mai mare cantitate de precipitații este iunie, iar luna cu cea mică cantitate de precipitații este februarie (Dumiter, 2007).

Numărul mediu de zile cu ploi ≥0,1 mm este de 131,4 zile/an, în timp ce numărul mediu de zile cu îngheț pe an este de 95,3 (Dumiter, 2007). Circulația atmosferică la nivelul orașului este predominant sudică, urmată de cea sud-vestică și nordică. La înălțimi mari în atmosferă, circulatia este predominant vestică.

Toate aceste elemente meteo-climatice nu descurajează circulația turistică la nivelul municipiului, ci dimpotrivă, caracterul moderat al climatului demonstrat prin intermediul lor, constituie o premisă naturală favorabilă pentru dezvoltarea activităților turistice.

Chiar dacă ecartul de variație al hipsometriei de la nivelul UAT -ului este scăzut, pot fi puse în evidență două etaje climatice: un climat de câmpie, *prezent în cea mai mare parte a municipiului (jumătatea vestică și sudică), care asigură nota generală a parametrilor meteo-climatici prezentați succint până acum, și un* etaj al climatului de dealuri joase, *prezent cu preponderență în Deaurile Oradei, caracterizat prin temperaturi ceva mai scăzute în timpul verii și precipitații ceva mai bogate. În timpul iernii, în etajul dealurilor pot apărea și inversiuni termice. Pe fondul acestor două etaje*

de climă, albia majoră bine dezvoltată a Crișului Repede a condiționat individualizarea unui topoclimat de luncă, ce se remarcă în primul rând printr-o umiditate mai ridicată și printr-o circulație locală a aerului de-a lungul axei văii, fapt ce favorizează și o reîmprospătare a aerului în partea centrală a orașului, corelată cu o ușoară moderare a temperaturilor.

La nivelul spațiul construit din municipiu s-a pus în evidență existența microclimatului urban (considerat de Dumiter în 2007 ca fiind topoclimat elementar în diferite variante), remarcabil prin efectul de "insulă de căldură", umezeală a aerului mai scăzută, dar și printr-o circulație atmosferică locală de tip briză urbană.

I.3.3. **Apele**

Apele de suprafață se integrează bazinului hidrografic Crișuri. Rețeaua hidrografică este alohtonă și cuprinde râul Crișul Repede, la care se adaugă câteva pâraie dintre care, cadastrate sunt (conform ABA Crișuri): Peța, P. Adona (afluent al Peței) și Pasteur. La acestea se adaugă Pârâul Sălbatic și Pârâul Paris, cu lungimi și suprafețe de bazin reduse, astfel încât nu figurează în Cadastrul Apelor Române. Lacurile sunt reprezentate prin 5 mici acumulări: Acumularea Adona, Acumularea CET I, Acumularea CET II, Acumularea Pasteur și Acumularea Izvor. La acestea se adaugă o serie de ochiuri mici de apă, formate pe locul gropilor de împrumut apărute în urma exploatării balastului, care ar putea fi integrate într-o rețea a turismului piscicol.

În mod evident, dintre toate componentele hidrologice de suprafață, Crișul Repede este componenta mai importantă, prin parametri săi hidro-morfologici, prin influența pe care o are în dezvoltarea teritorială a orașului, dar și prin prisma rolului său multivalent de resursă de apă, generator de terenuri (la scară de timp lung), responsabil de individualizarea unui topoclimat și a unei vegetații specifice, și nu în ultimul rând de resursă turistică, din ce în ce mai mult valorificată în ultimii ani prin amenajările limitrofe râului.

La stația hidrometrică Oradea are un debit mediu multianual de 25.4 m^3/s, o viteză medie de 0,48 m/s, la o lățime medie a albiei minore de 38 m și adâncime de 2,25 m. Pe teritoriul municipiului, el apare ca un corp de apă puternic modificat antropic prin lucrări hidrotehnice longitudinale şi transversale, precum şi prin activităţi de excavare - exploatare a depozitelor de aluviuni.

Apele subterane sunt reprezentate în mod firesc, prin cele două mari subcategorii: ape freatice și ape de adâncime.

Apele freatice se găsesc la adâncimi diferite, în strânsă corelație cu geomofostructurile și entitățile litologice cu care se asociază. Astfel, în sectoarele de lunca și de câmpie nivelul hidrostatic variază de la 0,5 m până la 3 m adâncime. În cadrul teraselor fluviale, adâncimea variază de la 3,5 - 5 m, până la 6 - 8 m. În sectorul

colinar, pe interfluvii și versanți, adâncimea la care se găsește apa freatică oscilează de la 5 m până la 10 m, iar în unele locuri și peste 10 m (http://www.icpa.ro/proiecte/sicomant,). De ce este importantă cunoașterea acestui nivel hidrostaic al apelor freatice? Pentru că alături de apele de suprafață ele pot contribui la apariția terenurilor cu exces de umiditate, iar din punct de vedere pedologic, condiționează apariția gleiosolurilor cu fertilitate scăzută.

În categoria apelor de adâcime o importanță deosebită din punct de vedere energetic și turistic o au cele geotermale.

Zăcământul geotermal triasic din subsolul municipiului Oradea ocupă o suprafață de cca 75 km^2 (Țenu, 1981), la o adâncime izobatică de 2400 m, considerată ca valoare medie a formațiunilor productive (Roba, 2010), fiind conturat de următorul sistem de falii: falia Sîntandrei, sistemul de falii Velența, falia Nojorid (Cohuț, 1986). Acest acvifer hipertermal se găsește sub presiune, iar cele 12 sonde care funcționează legal în perimetrul orașului (11 sonde de producție și una de injecție) au un debit artezian care variază între 2,5 - 30 l/s, apa având o temperatură ce variază între 72 - 105° C, cu o direcție de scădere de la V spre E.

I.3.4. **Elemente Bio-Pedogeografice**

La nivelul municipiului Oradea, vegetația naturală aparține zonei silvostepei și pădurilor de stejar, la care se adaugă vegetația de luncă cu elementele faunistice aferente (Atlasul R.S. România, 1975; Enciclopedia Geografică a României, 1982; Map of the Natural Vegetation of Europe, 2004). În mod firesc, toate au suportat modificări în urma activităților antropice. Silvostepa, prezentă cândva în NE și SV orașului, a fost înlocuită prin culturi agricole și pajiști secundare cu Festuca sulcata, Festuca valesiaca și Festuca pseudovina, iar în perimetrul construit al orașului prin speciile din zonele verzi și evident prin construcții, șosele etc. Pădurile de stejar, cu specii de stejar, cer, gorun, în amestec cu tei și carpen, au fost și ele înlocuite prin culturi agricole și pajiști secundare în care apar și tufișuri de măcieș, porumbar, păducel etc. În lunca Crișului Repede, cu pătrundere tentaculară pe afluenții mai importanți, se dezvoltă o vegetație specifică cu zăvoaie de plop și salcie și pajiști cu specii adaptate la excesul de umiditate (pipirig, mentă, coada vulpii, piciorul cocoșului). O prezență uneori neplăcută o dă vegetația ruderală, cu buruieni (urzică, cucută, scaiete, laptele câinelui etc.), în cadrul cărora care au apărut și specii invazive, cum este Ambrosia artemisiifolia L., care generează probleme de alergie la persoanele sensibile la polenul acestei specii.

În strânsă legătură cu vegetația, condițiile meteo-climatice și cu elementele litologice prin roca - mamă, respectiv cu cele geomorfometrice, se dezvoltă și solurile.

În conformitate cu harta solurilor 1:10000 și cu studiile pedologice și de bonitare pentru teritoriul administrativ Oradea, realizate de OSPA Bihor în 2002 și 2014, în cadrul terenurilor agricole sunt prezente ca principale tipuri de soluri:

- *preluvosolul, cu subtipurile tipic, stagnic, molic și vertic, pe o suprafață de cca. 2300 ha, răspândit mai ales pe podurile de terase parazitate cu materiale deluviale din SV și S orașului, dar și pe versanții din Dealurile Oradei;*
- *aluviosolul, cu subtipurile tipic, litic și gleic, dezvoltat pe depozite fluviale din lunca Crișului Repede și din câmpia joasă (cca. 1700 ha);*
- *luvosolul tipic și albic, cu subtipurile tipic, stagnic, care ocupă o suprafață de cca. 800 ha, prezent în partea de S și SE a municipiului;*
- *eutricambisolul, cu subtipurile tipic, gleic, stagnic și molic, prezent pe cca. 538 ha, mai ales în partea de NV a UAT-ului.*

Reține atenția extinderea mare a erodisolurilor (746 ha) slab productive, pe versanții din Dealurile Oradei, dar și pe terenuri cu pantă mai redusă din câmpie, ca rezultat al eroziunii exercitate de apa de ploaie organizată liniar sau bidimensional. Semnificativă este și prezența gleiosolurilor pe cca. 360 ha, în areale joase cu apă freatică aproape de suprafață.

I.4. CADRUL SOCIO-ECONOMIC

Schimbările de ordin socio-economic, cultural, confesional care au avut loc după anul 1990 au generat importante schimbări în ceea ce privește natalitatea, sporul natural, migrarea populației, structura pe grupe de vârstă a populației României și implicit a județului Bihor și a municipiului Oradea.

Evoluția numerică *a populației municipiului Oradea (după domiciliu) se încadrează în trendul național de reducere a numărului de locuitori pe fondul scăderii sporului natural și a migrației în căutarea unui loc de muncă. Astfel, în anul 2018 populația municipiului Oradea era de 221398 de persoane, în scădere față de anii 2017 (221952 persoane) și 2016 (222352 persoane) (figura 2).*

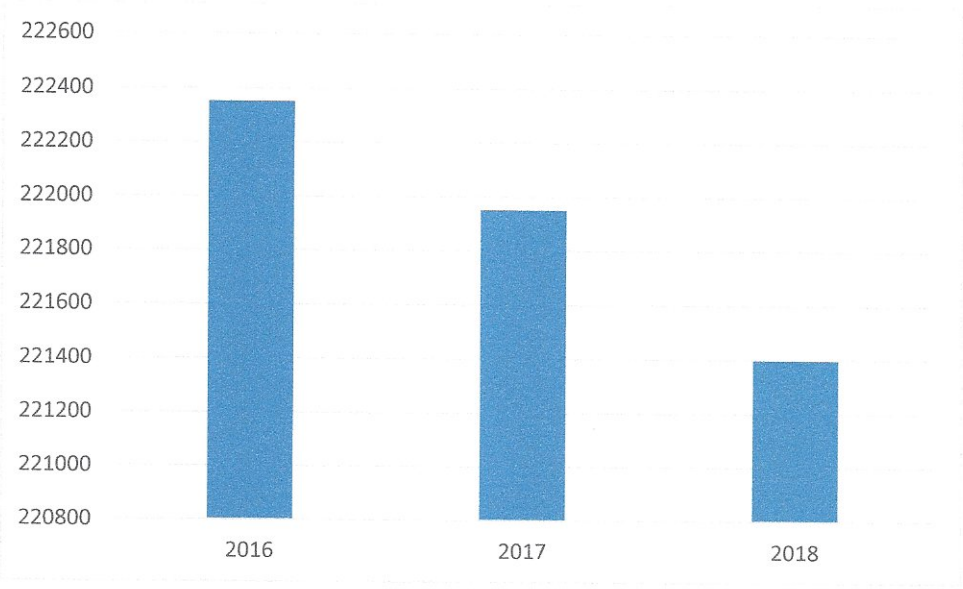

Figura 2. *Evoluția numerică a populației municipiului Oradea*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

Dinamica naturală a populației municipiului Oradea. *Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în perioada 2013-2017 numărul persoanelor decedate a fost mai mare decât numărul născuților vii (de exemplu, in anul 2017 au fost înregistrați 2117 născuții vii, indicele general de natalitate având valoarea de 9,52‰ și 2159 de persoane decedate, indicele general de mortalitate fiind de 9,71‰). În aceste condiții, dinamica naturală a populației este negativă (figura 3).*

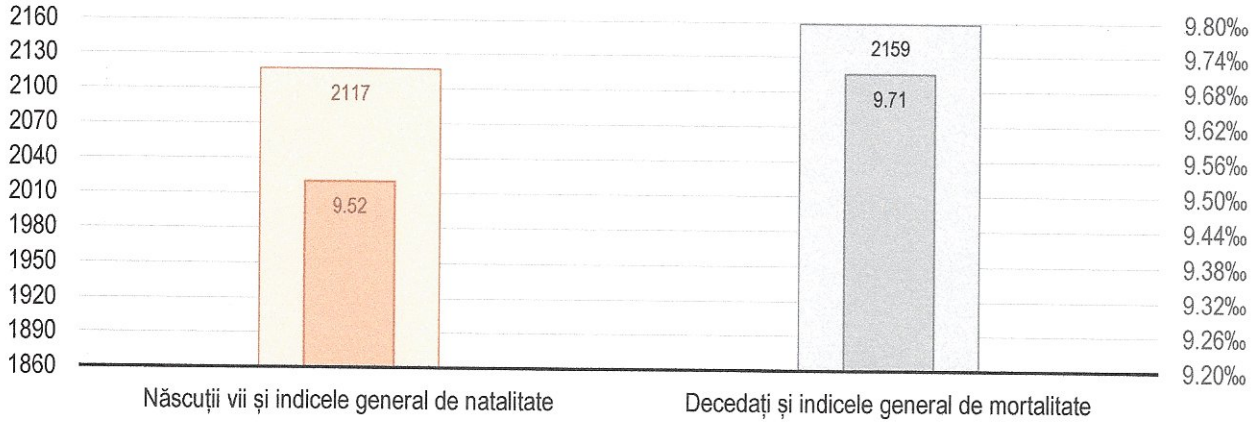

Figura 3. *Dinamica naturală a populației municipiului Oradea (2017)*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

În ceea ce privește structura populației pe sexe *în anul 2018, femeile dețin o pondere de 52,9% în timp ce bărbații reprezintă 47,1% (figura 4). Acest dezechilibru reiese și din calcularea raportului de masculinitate, în anul 2018 la 100 femei revin 89,14 bărbați.*

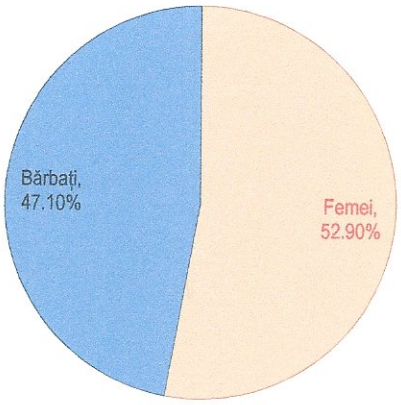

Figura 4. *Structura populației pe sexe în municipiul Oradea (2018)*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

Din analiza structurii populației pe grupe de vârstă *reiese fenomenul de îmbătrânire demografică a populației municipiului Oradea: 13,22% din numărul total de locuitori au vârsta cuprinsă între 0-14 ani, 71,1% din numărul total de locuitori au vârsta cuprinsă între 15-64 ani și 15,64% din numărul total de locuitori au vârsta de 65 de ani și peste (figura 5).*

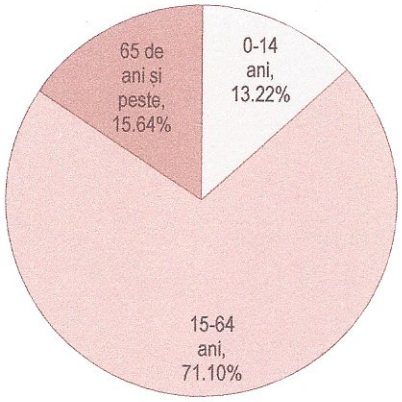

Figura 5. *Structura populației pe grupe de vârstă în municipiul Oradea (2018)*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

În anul 2015, durata medie a vieții în județul Bihor a fost de peste 74,45 ani, cu diferențe mai mari de 6 ani între femei (77,89 ani) şi bărbați (71,05 ani). Durata medie a vieții la nivel județean este în continuă creștere, de la 69,5 ani în anul 2004, ridicându-se până la 71,3 ani în anul 2007, 72,3 ani în 2010, 72,82 ani în 2011 și 74,4 ani în 2014.

Structura etnică și confesională a populației scoate în evidență caracterul multietnic și multiconfesional al municipiului Oradea.

Astfel, la recensământul populației din 2011, din populația totală a municipiului Oradea, 67,59% erau români, 23,07% maghiari, 1,09% romi, 0,17% germani, 0,22% slovaci, 0,38% alte etnii, iar pentru 7,49% dintre locuitori informațiile sunt nedisponibile (figura 6).

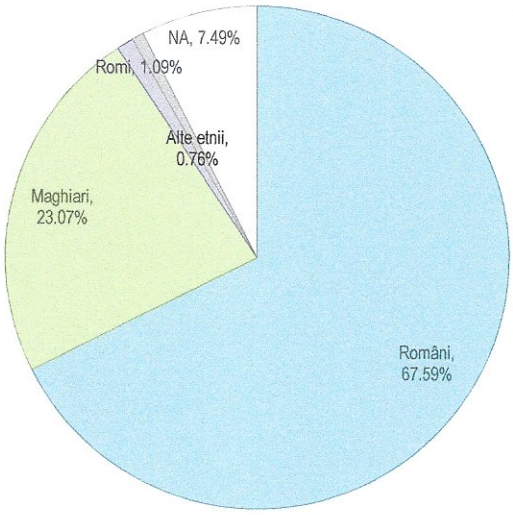

Figura 6. *Structura etnică a populației în municipiul Oradea (2011)*
(Sursa datelor: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/)

Conform aceluiași recensământ, structura confesională, reflectată în multitudinea și diversitatea lăcașurilor de cult din Oradea, se prezenta astfel: 55,80% ortodocși, 9,16% romano-catolici, 13,62% reformați, 4,77% penticostali, 2,99% greco-catolici, 3,48% baptiști, 1,60% altă religie, 0,18% fără religie și 0,21% s-au declarat atei. Pentru 16087 (8,2%) dintre orădeni informația este nedisponibilă (figura 7).

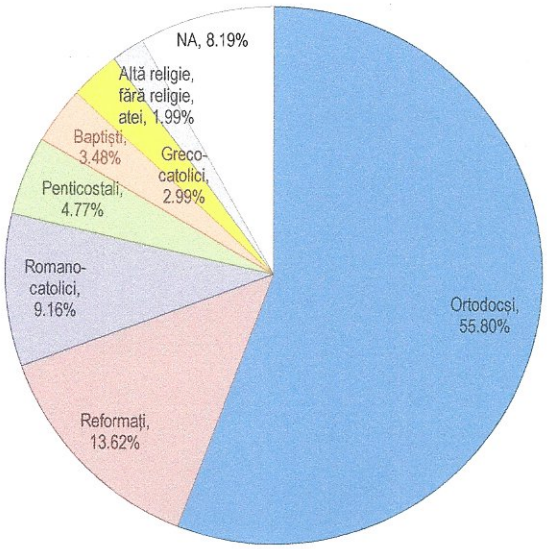

Figura 7. *Structura confesională a populației în municipiul Oradea (2011)*

(Sursa datelor: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/)

Unitățile locale active. *În județul Bihor, în anul 2015, figurau 17.891 unități locale active, reprezentând 23,56 % din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord-Vest, ocupând locul doi din regiune, după județul Cluj (28.890 u.l.a.; 38,04%).*

Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 87,295% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați), 10,687% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,727% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) şi 0,2911% întreprinderi mari (250 salariați şi peste).

În municipiul Oradea, în anul 2014, au fost active 10.458 de unități locale, reprezentând 85,65% din unitățile locale active din Zona Metropolitană şi 58,74% din totalitatea unităților locale active la nivelul județului Bihor.

În anul 2015, sectorul serviciilor cuprindea 43,37% din totalul unităţilor locale active la nivel judeţean, fiind urmat, în funcție de ponderea firmelor care activează în cadrul respectivului sector, de: comerţ (33,08%), industrie (10,54%), construcţii (8,95%) şi agricultură (4,06% din totalul unităţilor locale active la sfârşitul anului 2014).

Municipiul Oradea are o structură asemănătoare Zonei Metropolitane Oradea în ceea ce privește distribuţia unităţilor locale active. Aşadar, predomină unitățile locale active din sectorul serviciilor (44,56%), urmate de sectorul de comerţ cu ridicata și amănuntul (35,59%), industrie (10,1%), constructii (8,36%) şi agricultură (1,39%).

Atât la nivelul municipiului Oradea cât şi la nivel județean, regional şi național, unitățile locale active din comerţ realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, fiind urmate de unitățile locale active din industrie. În municipiul Oradea activitatea comercială este mai intensă, unitățile locale active din comerţ realizând 48,69% din cifra de afaceri totală la nivel de municipiu. Industria prelucrătoare este al doilea sector economic după cifra de afaceri obţinută (24,4%), urmată de domeniul servicii cu 19,38% din cifra de afaceri şi sectorul de construcţii cu 6,79% din cifra de afaceri a unităţilor locale din municipiu, în timp ce activităţile din agricultură au realizat doar 0,74% din cifra de afaceri totală – la nivelul anului 2014.

Important pentru definirea structurii economice a municipiului Oradea, este faptul că 76,76% din cifra de afaceri din comerţ la nivel de județ, respectiv 78,7% din cifra de afaceri din servicii, sunt realizate de unitățile locale active din Municipiul Oradea. De asemenea, în anul 2014, cele 1.056 unități locale active în industrie din Oradea (50% din unitățile active la nivel județean) au realizat 49,35% din cifra de afaceri din domeniu la nivel de județ.

Forța de muncă

În anul 2017, resursele de muncă din județul Bihor erau de 361800 persoane, în scădere față de 2013 când erau înregistrate 375900 persoane, ceea ce înseamnă o

reducere de 3,75% pe întreaga perioadă. În aceste condiții și populația ocupată civilă a scăzut de la 266400 persoane în 2013, la 260400 persoane în 2017 (2,25%).

Rata de ocupare a resurselor de muncă în județul Bihor în anul 2017 a fost de 72%, în creștere față de 2013 (70,9%) dar în scădere față de 2014 (73,8%). De altfel, pe întreaga perioadă analizată, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menţine superioară celei de la nivel regional şi național. Doar în anul 2014 rata de ocupare a resurselor de muncă la nivel regional este mai ridicată decat cea județeană si cea națională.

Numărul mediu al salariaților din Oradea este în continuă creștere, de la 82502 în anul 2013, la 92797 în 2017 (57,7% din numărul mediu al salariaților din județul Bihor) (http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table).

În anul 2017, rata șomajului la nivelul județului Bihor a fost de 2,24%, valoare sub media națională de 4,77% și regională de 3,1%. De altfel, rata şomajului la nivelul județului Bihor a înregistrat, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele naționale.

Ponderea șomerilor înregistrați în anul 2018 în totalul resurselor de muncă era de 1% la nivelul județului Bihor și de 0,4% în municipiul Oradea, în scădere față de anii anteriori (2,4%, respectiv 0,6% în anul 2015). Numărul șomerilor s-a redus considerabil, atât la nivel județean – de la 9601 persoane în 2015 la 4074 persoane in 2018, cât și la nivel municipiului Oradea – de la 899 persoane în 2015, la 586 in 2018 (65,3% sunt femei).

Profilul economic. *Poziția geografică favorabilă pe graniţa de vest a României, dezvoltarea industrială, infrastructura dezvoltată şi forţa de muncă disponibilă în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor.*

La nivelul județului Bihor, serviciile cu cel mai ridicat aport în valoarea adăugată brută sunt reprezentate de transport, depozitare şi comunicaţii. În anul 2014, numărul unităţilor locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 6.455 unități, acestea realizând o cifră de afaceri de 5.007 milioane lei. Principalele servicii, după cifra de afaceri obţinută în 2014, la nivelul municipiul Oradea sunt cele de transport şi depozitare (48,31%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (20.78%), informaţii şi comunicaţii (11,52%), activitățile profesionale, ştiinţifice şi tehnice (9,48%), hoteluri şi restaurante *(5,66%) şi tranzacţii imobiliare (4,22%). Unităţile locale active din sectorul serviciilor din municipiul Oradea reprezintă 72,19% din totalul din județ (4.660 unități) cu o cifră de afaceri de 3.542,08 mil lei.*

I.5. PROBLEME DE MEDIU ȘI FACTORI NATURALI DE RISC

I.5.1. ***Probleme de mediu***

Pe cuprinsul municipiului Oradea, calitatea componentelor mediului *este monitorizată de către instituțiile de profil, într-un cadru legislativ care reglementează aceste activități, racordat binențeles la normele și standardele Uniunii Europene.*

Astfel, calitatea aerului și a precipitațiilor atmosferice *este urmărită de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor printr-o rețea de monitorizare formată din:*

- *3 stații automate de monitorizare a calității aerului: Stația BH 1 (stație urbană) - amplasată lângă sediul APM Bihor, B-dul Dacia nr.25/A, monitorizează on-line următorii poluanți: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM 2,5 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo; Stația BH 2 (stație industrială) – amplasată în curtea Școlii Generale din Episcopia Bihor, Str. Matei Corvin nr.106/A, cu următorii parametri monitorizați: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, parametri meteo; Stația BH 3 (stație de trafic) – amplasată în cartierul Nufărul, lângă McDonalds-drive, monitorizează on-line următorii poluanți: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) determinare nefelometrică, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo.*
- *puncte de prelevare pulberi sedimentabile;*
- *puncte de prelevare precipitații.*

În toate rapoartele anuale precum și în cele lunare (de la nivelul anului 2018) realizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor, nu sunt menționate depășiri ale valorilor admise *pentru indicatorii specifici, iar valorile pH-ul măsurate la precipitații demonstrează* caracterul neacid al ploilor. *Micile depășiri la indicatorul PM_{10} (particule în suspensie cu diametrul mai mic de 10 μm) din primele 5 luni ale anului 2018, țin de condițiile meteorologice nefavorabile dispersiei acestora în atmosfera înaltă. În consecință, se poate afirma că* starea calitativă a compenentei aer este bună.

În ceea ce privește calitatea apelor, *la nivelul municipiului se monitorizează: calitatea apei din cursurile de apă, calitatea apelor subterane, calitatea apei potabile și calitatea apelor uzate descărcate.*

Sinteza datelor furnizate de Administrația Bazinală de Apă Crişuri Oradea și preluate în cuprinsul diferitelor documente oficiale ale administrației locale (SIDU Oradea 2017 - 2013; PAED Oradea, Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea 2015 - 2020), dar și în cadrul rapoartelor anuale privind starea factorilor de mediu ale APM Bihor, cu privire la indicatorii ce definesc calitatea apelor de suprafață, *arată acestea se încadrează în categoria celor cu* potențial ecologic bun *(stare*

reducere de 3,75% pe întreaga perioadă. În aceste condiții și populația ocupată civilă a scăzut de la 266400 persoane în 2013, la 260400 persoane în 2017 (2,25%).

Rata de ocupare a resurselor de muncă în județul Bihor în anul 2017 a fost de 72%, în creștere față de 2013 (70,9%) dar în scădere față de 2014 (73,8%). De altfel, pe întreaga perioadă analizată, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menţine superioară celei de la nivel regional şi național. Doar în anul 2014 rata de ocupare a resurselor de muncă la nivel regional este mai ridicată decat cea județeană si cea națională.

Numărul mediu al salariaților din Oradea este în continuă creștere, de la 82502 în anul 2013, la 92797 în 2017 (57,7% din numărul mediu al salariaților din județul Bihor) (http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table).

În anul 2017, rata șomajului la nivelul județului Bihor a fost de 2,24%, valoare sub media națională de 4,77% și regională de 3,1%. De altfel, rata şomajului la nivelul județului Bihor a înregistrat, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele naționale.

Ponderea șomerilor înregistrați în anul 2018 în totalul resurselor de muncă era de 1% la nivelul județului Bihor și de 0,4% în municipiul Oradea, în scădere față de anii anteriori (2,4%, respectiv 0,6% în anul 2015). Numărul șomerilor s-a redus considerabil, atât la nivel județean – de la 9601 persoane în 2015 la 4074 persoane in 2018, cât și la nivel municipiului Oradea – de la 899 persoane în 2015, la 586 in 2018 (65,3% sunt femei).

Profilul economic. *Poziția geografică favorabilă pe graniţa de vest a României, dezvoltarea industrială, infrastructura dezvoltată şi forţa de muncă disponibilă în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor.*

La nivelul județului Bihor, serviciile cu cel mai ridicat aport în valoarea adăugată brută sunt reprezentate de transport, depozitare şi comunicaţii. În anul 2014, numărul unităţilor locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 6.455 unități, acestea realizând o cifră de afaceri de 5.007 milioane lei. Principalele servicii, după cifra de afaceri obţinută în 2014, la nivelul municipiul Oradea sunt cele de transport şi depozitare (48,31%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (20.78%), informaţii şi comunicaţii (11,52%), activităţile profesionale, ştiinţifice şi tehnice (9,48%), hoteluri şi restaurante *(5,66%) şi tranzacţii imobiliare (4,22%). Unităţile locale active din sectorul serviciilor din municipiul Oradea reprezintă 72,19% din totalul din județ (4.660 unități) cu o cifră de afaceri de 3.542,08 mil lei.*

I.5. PROBLEME DE MEDIU ȘI FACTORI NATURALI DE RISC

I.5.1. **Probleme de mediu**

Pe cuprinsul municipiului Oradea, calitatea componentelor mediului este monitorizată de către instituțiile de profil, într-un cadru legislativ care reglementează aceste activități, racordat binențeles la normele și standardele Uniunii Europene.

Astfel, calitatea aerului și a precipitațiilor atmosferice este urmărită de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor printr-o rețea de monitorizare formată din:

- 3 stații automate de monitorizare a calității aerului: Staţia BH 1 (staţie urbană) - amplasată lângă sediul APM Bihor, B-dul Dacia nr.25/A, monitorizează on-line următorii poluanţi: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM 2,5 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo; Staţia BH 2 (staţie industrială) – amplasată în curtea Şcolii Generale din Episcopia Bihor, Str. Matei Corvin nr.106/A, cu următorii parametri monitorizaţi: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, parametri meteo; Staţia BH 3 (staţie de trafic) – amplasată în cartierul Nufărul, lângă McDonalds-drive, monitorizează on-line următorii poluanţi: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) determinare nefelometrică, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo.
- puncte de prelevare pulberi sedimentabile;
- puncte de prelevare precipitaţii.

În toate rapoartele anuale precum și în cele lunare (de la nivelul anului 2018) realizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor, nu sunt menționate depășiri ale valorilor admise pentru indicatorii specifici, iar valorile pH-ul măsurate la precipitații demonstrează caracterul neacid al ploilor. Micile depășiri la indicatorul PM_{10} (particule în suspensie cu diametrul mai mic de 10 μm) din primele 5 luni ale anului 2018, țin de condițiile meteorologice nefavorabile dispersiei acestora în atmosfera înaltă. În consecință, se poate afirma că starea calitativă a compenentei aer este bună.

În ceea ce privește calitatea apelor, la nivelul municipiului se monitorizează: calitatea apei din cursurile de apă, calitatea apelor subterane, calitatea apei potabile și calitatea apelor uzate descărcate.

Sinteza datelor furnizate de Administrația Bazinală de Apă Crişuri Oradea și preluate în cuprinsul diferitelor documente oficiale ale administrației locale (SIDU Oradea 2017 - 2013; PAED Oradea, Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea 2015 - 2020), dar și în cadrul rapoartelor anuale privind starea factorilor de mediu ale APM Bihor, cu privire la indicatorii ce definesc calitatea apelor de suprafață, arată acestea se încadrează în categoria celor cu potențial ecologic bun (stare

ecologică - SE bună în proporție de peste 70% la nivelul întregului bazinului hidrografic).

Sub aspectul calității *apelor subterane în general, și a* apelor geotermale *în special, în afara datelor oficiale, există și studii independente care certifică nivelul calitativ ridicat al apelor hipertemale sulfato - bicarbonato - calco - magneziene din perimetrul Oradea. Spre exemplu, în cadrul unei teze de doctorat care are drept tematică studierea comparativă a perimetrelor geotermale Oradea și Săcuieni și impactul exploatării acestora asupra mediului, realizată de Roba Carmen (2010), sub coordonarea profesorului universitar Codrea Vlad, sunt făcute analize privind conținutul de radionuclizi (radiu și radon), fenoli și compuși fenolici, acizi humici, hidrocarburi petroliere, iar rezultatele prezentate succint arată așa:* referitor la radionuclizi, conținutul se încadrează în normele impuse de legislaţia internaţională ((12.95-34.82 Bq/l pentru radon şi 0.25-1.82 Bq/l pentru radiu), compușii fenolici nu s-au detectat, conținutul de acizi humici este foarte redus (0.55 mg/l si 1.38 mg/l), iar conținutul de hidrocarburi a fost sub limita de detecție.

Monitorizarea calității apei potabile este efectuată de S.C. Compania de Apă Oradea, care deţine un laborator central care efectuează analize fizico - chimice şi microbiologice, pentru toţi indicatorii prevăzuţi în legislaţia în vigoare, iar în ceea ce privește calitatea apei uzate și tratate în stația de epurare, în cadrul acesteia din urmă există un laborator ce monitorizează calitatea apei pe flux tehnologic până la deversare în Crișul Repede.

Pentru conservarea unor specii vegetale și faunistice, respectiv pentru păstrarea biodiversității, *pe teritoriul municipiului se găsesc parțial (din punctul de vedere al extinderii), câteva situri comunitare:*

- *ROSCI0050 Crişul Repede amonte de Oradea (se desfășoară pe teritoriul UAT-urilor Vadu Crişului, Auşeu, Aştileu, Măgeşti, Țețchea, Aleșd, Lugaşu de Jos, Tileagd, Ineu, Săcădat, Oşorhei, Oradea);*
- *ROSCI0098 Lacul Peţea (se întinde pe pe teritoriul localităților Oradea şi Sînmartin);*
- *ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crişului Repede (se întinde pe pe teritoriul localităților Borş, Girişu de Criş, Oradea, Sîntandrei);*
- *ROSCI0267 Valea Roşie (se întinde pe teritoriul localităților Ineu, Oradea, Paleu).*

Fiecare sit are o pondere de sub 1% din teritoriul administrativ al municipiului, dar prin poziția lor în proximitatea orașului, ele pot constitui premise favorabile pentru dezvoltarea turismului științific, de recreere sau ecoturismului.

I.5.2. ***Factori naturali de risc***

În cea mai mare parte a teritoriului municipiului nu sunt fenomene naturale cu valențe de hazard, care să genereze riscuri majore pentru populație sau pentru derularea normală a diverselor activități economice, și implicit a celor turistice din sfera serviciilor.

Punctual însă, sunt câteva aspecte din această sferă de fenomenologiei hazardelor naturale exogene generatoare de riscuri, care pot interfera direct sau indirect cu actul turistic și nu numai, și de care administrația trebuie să țină seama, în vederea unui management optim și eficient. Aceste aspecte se referă la alunecările de teren din NE orașului și potențialul declanșator al acestora pentru viitor, degraderea terenurilor agricole prin eroziunea apei de ploaie și prezența terenurilor cu exces de umiditate. O poziție aparte, prin prisma faptului ca nu avem de-a face cu factori naturali de risc, ci induși de om asupra unui component natural, o are riscul la diminuarea resurselor de apă geotermală, în contextul exploatării necontrolate a acesteia.

Referitor la alunecările de teren, într-un studiu efectuat de Blaga et al. (2014) conform metodologiei în vigoare din legislația română (HG nr. 447/10.04.2003 și HG nr.663/2013 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare şi conţinutul hărţilor de risc natural la alunecări de teren şi inundaţii) au fost puse în evidență zonele cu potenţial ridicat (probabilitate mare) şi mediu (probabilitate medie-mare) în partea de nord – est (Dealul Crişului, Dealul Viilor), care se corelează foarte bine cu terenurile ce au alunecări manifestate și cartate de autori pe un areal de 6.95 km^2 .

Aspectele de degradere a terenurilor agricole prin eroziunea apei de ploaie și a prezenței terenurilor cu exces de umiditate au fost surprinse cantitativ la prezentarea solurilor, însă ceea ce dorim aici să punctăm este faptul că există cca 1000 ha care ar putea fi reconvertite funcțional-economic, chiar înspre activități din sfera turismului, pentru că oricum ele din punctul de vedere al capacității agricole productive sunt ineficiente.

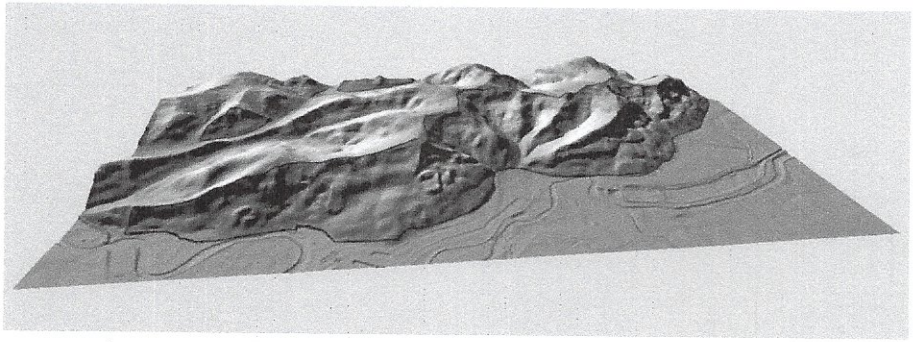

Figura 8. *Alunecările din Dealul Crişului*

În ceea ce privește factorii de risc ce țin de exploatarea în exces a apei termale, există un cadru legislativ cu normative tehnice bine precizate și respectate de către autorități, respectiv de către firmele desemnate legal s-o exploateze. Problemele care au apărut în ultimii ani în proximitatea municipiului Oradea (rezervația naturală "Pârâul Peța"), ar trebui să pună în gardă totuși forurile decidente, deoarece există studii și teste (Paal, 2013, Cohuț și Paal, 2017) care demonstrează legăturile hidrodinamice dintre exploatările de la Băile Felix - 1Mai și cele din perimetrul Oradea.

II. ANALIZA POTENŢIALULUI TURISTIC ÎN FUNCŢIE DE TIPUL STAŢIUNII TURISTICE: FACTORII NATURALI DE CURĂ, BIOCLIMATUL ZONEI

II. 1. Introducere

II.1.1. Fenomenul turistic în timp şi spaţiu

Turismul este în prezent un fenomen de mase care s-a extins îndeosebi în ultimul secol, o dată cu dezvoltarea mijloacelor mai rapide de călătorie, prin căi ferate, automobil şi mai ales avion.

Turismul în spaţiu s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, mai întâi în spaţiul cunoscut şi apropiat şi mai târziu în spaţiul mai depărtat şi necunoscut. În general, în turism, de fapt în deplasări, se includ călătoriile de plăcere, odihnă, recreere, vizite, refacerea sănătăţii, dar uneori şi expediţiile pentru descoperirea de noi teritorii, pentru cercetări geografice în areale montane sau litorale, în scopuri ştiinţifice, medicale, în scop de comerţ, turism sportiv, schimburi culturale, pelerinaje etc. Uneori deplasările maschează de fapt migraţii pentru supravieţuire, în anumite perioade istorice dificile. Nu în ultimul rând, se includ în turism călătoriile pentru tratamente în locuri cu factori terapeutici, *ceea ce a dus* la dezvoltarea aşa numitului **turism balnear.**

***Turismul în diferite epoci istorice**, chiar dacă nu sub acest nume, este cunoscut încă din antichitate, atât ca fenomen* cultural, *cât şi pentru* **tratament balnear.** *Sunt cunoscute termele din parcul Baia din Napoli, termele lui Titus din Roma, Capri, Tivoli, în Italia, Odessus (Bulgaria de azi), Pamukkale, Capadocia (Turcia), Bath (Anglia), Spa (Valonia-Belgia, staţiune balneoclimatică din Evul Mediu, denumire aflată la originea cuvântului englez „spa", care înseamnă staţiune cu izvoare minerale) sau băile de soare din Egipt.*

În Evul Mediu s-a dezvoltat îndeosebi turismul profesional, *sub forma călătoriilor efectuate pentru ucenicia tinerilor, din diferite bresle în spaţiul european.*

Din secolele XVIII – XIX încep să apară mai frecvent călătoriile de plăcere, de relaxare *la munte, la mare, la conace rurale şi situri istorice, în ţări străine,* pentru instruire.

În secolele XX –XXI industria **turismului cultural** *şi* **balnear** *se dezvoltă la dimensiuni necunoscute până acum, find asociate cu diferite forme de petrecere a timpului liber în mod cât mai plăcut şi eficient.*

Turismul balnear (curativ *sau* ***de îngrijire a sănătăţii)*** *este considerat cel mai vechi tip de turism, căci oamenii cunoşteau, din cele mai îndepărtate timpuri, efectele apelor minerale şi termale, cura heliomarină, efectele nămolului, tratamentul de altitudine. Herodot din Halicarnas (cca. 484-425 î.Hr.) ştia că baia de soare era utilă în îngrijirea rănilor şi a oaselor rupte. Hipocrat din Cos (460-337 î.Hr.) a arătat rolul naturii în vindecarea bolilor, Aulus Cornelius Celsus (sec.I d. Hr.) sfătuieşte pacienţii să schimbe climatul pentru îmbunătăţirea sănătăţii, Galenus din Pergam (129-199 d. Hr.) consideră că pentru bolnavii de tuberculoză este ideal climatul de munte. Medicii arabi Avicenna (920-1037) şi Averroes (1126-1198) recomandă şi ei climatul de munte pentru tuberculoşi. Din secolele XVI-XVIII încep să apară cărţi care se ocupă de climat şi sănătate, în care intră şi aspecte de turism balnear, în funcţie de condiţiile locale, dar şi de tipul de afecţiune.*

Turismul balnear este practicat în prezent mai ales de către persoanele în vârstă şi cu diferite afecţiuni, dar acestea sunt, de multe ori, însoţite de membri ai familiei, sănătoşi şi mai tineri, ceea ce a dus la asocierea turismului balnear cu turismul cultural, de recreere şi agrement, sportiv (de vară şi de iarnă).

Majoritatea turiştilor care practică turismul balnear provin din mediile urbane, dar în ultimele decenii a crescut frecvenţa populaţiei rurale, îndeosebi pentru tratamentul bolilor de uzură, cum ar fi reumatismul. Acest tip de turism se poate practica tot timpul anului, având nevoie de o infrastructură specializată şi de dotări speciale (săli de proceduri, gimnastică medicală, saună, băi, nămol), precum şi de personal calificat.

II.1.2. Scurt istoric al dezvoltării turismului balnear în România

În ***perioada romană*** *(factorii terapeutici fiind cunoscuţi de fapt încă din vremea dacilor) au apărut amenajări în areale cu ape termale - Băile Herculane (Ad aqua Hercule Sacras ad Mediam), Geoagiu Băi (Germisara–Thermae Dodonae), Călan (Ad Aque), Moneasa, Ocna Mureş (Salinae), Sovata.*

Amenajările erau complexe, constând în captarea şi transportul apelor minerale, terme (băi), sisteme de încălzire prin metoda hipocaustusului (încălzire cu aer cald prin podea), temple, table votive de mulţumire pentru vindecare.

În ***Evul Mediu*** *turismul balnear stagnează în condiţiile vitrege ale epocii: invazii ale popoarelor migratoare, războaie cu ţările vecine sau între ele, dar duse de multe ori pe teritoriul principatelor române (vecinii fiind Regatul Poloniei, în nord, Imperiul otoman, mai ales în sud, Regatul maghiar şi Imperiul austro-ungar, în vest, grupurile de tătari din Câmpia Rusă şi mai apoi Imperiul rus, în est – toţi mari amatori de bogăţiile pământului românesc), boli contagioase, în special epidemii de ciumă,*

toate acestea au dus la distrugerea sau părăsirea multora dintre aşezămintele balneare.

Există totuşi documente care atestă folosirea în special a apelor minerale la Băile Felix (1221, 1405, 1777), Tuşnad (1600), Băile Herculane, Bazna, Strunga (1734), Băile Homorod (1743), Borsec (1770). Staţiunea Covasna este cunoscută pentru apele sale minerale şi pentru mofete, încă de la 1593.

Exista şi un tip de turism comercial, *de afaceri sau în scop* politic *şi* diplomatic, *aşa cum putem constata din actele, notaţiile, jurnalele călătorilor străini pe teritoriul românesc, dintre care unii notează existenţa unor ape cu calităţi terapeutice, prin locurile pe unde au trecut. De exemplu, legatul papal, iezuitul Antonio Posevino informează pe la 1578, despre bolile şi tratamentele naturiste din Transilvania, călătorul Italian G.P. Campani scrie în 1585 despre apele de la Oradea, Ferdinand de Marsigli din Amsterdam în 1736 arată că există mofete şi în Transilvania, nu numai în Italia, teologul şi enciclopedistul croato-italian Ruggiero Giuseppe Boscovici, în 1762, dă informaţii despre salinele de la Turda, Ocna Sibiului, Cojocna, Ocna Dejului, Praid şi despre apele tămăduitoare din aceste regiuni, germanul în serviciul Rusiei, Friedrich Wilhelm von Bauer, notează în 1788 date despre clima şi izvoarele minerale din Banat etc.*[1]

În ***secolele XVII – XIX*** *începe să se dezvolte cercetarea de către medici, chimişti, fizicieni, (austrieci, unguri, germani, români) a factorilor naturali cu caracter terapeutic. Astfel, sunt studiate unele izvoare minerale şi termale (Tuşnad 1600, Homorod 1743, Olăneşti, 1760, Şaru Dornei, 1788, Călimăneşti, 1827-1830, Covasna 1800, Slănic Moldova, 1819, 1864, Vâlcele 1875 etc.). La 1770, apele minerale de la Borsec erau exportate în Valahia, Moldova, Budapesta, Viena, unde de altfel au primit o medalie de aur. Printre cei care au scris despre apele minerale se remarcă: Lukas Wagner, 1773, Francisc Nyula, 1804, Vasile Popp, 1822, St. V. Episcopescu, 1837, Orban Balasz, 1868 şi alţii*[2].

Se ştie, de asemenea, de obiceiul de retragere, în special în perioadele de vară a domnitorilor şi a boierilor la conace şi mânăstiri, iar mai târziu la staţiuni, aşa cum găsim unele informaţii la cronicari sau scriitori (de pildă la Alecsandri, Ion Ghica etc.), mai ales în perioadele de pace, pentru relaxare şi petrecere.

În ***perioada 1850 – 1918*** *Ţările Române participă la expoziţii internaţionale, unde obţin medalii de aur pentru apele minerale româneşti (Viena 1883, 1889, Paris 1890 etc.).*

Totodată au loc tot mai des călătorii în spaţiul montan ale oamenilor de cultură români sau străini în trecere prin locurile cele mai pitoreşti. Se dezvoltă unele localităţi

---

[1] *v. Călători străini despre Ţările Române, vol II, respectiv III, IX, X, p I.*
[2] *v. Elena Berlescu. Dicţionar enciclopedic medical de balneoclimatologie.*

sub forma staţiunilor balneare sau climatice, şi prin interesul domnitorilor şi, în general, al oamenilor cu posibilităţi materiale. De pildă Milan Obrenovici, domnitorul Serbiei, în prima jumătate a secolului XIX face o cură la băile din Vâlcele, iar Al. I. Cuza, la 1840, face o cură terapeutică la staţiunea Zizin. Constituirea şi dezvoltarea staţiunii montane Sinaia are loc ca urmare a stabilirii reşedinţei de vară a regelui Carol I (în apropiere de mânăstirea Sinaia, ctitorită de spătarul Mihai Cantacuzino, în 1695) şi a construirii castelului Peleş, în 1883. Băile Herculane se dezvoltă mai mult în urma vizitei împăratului Franz Iosef în 1852. Tot acum se extind staţiunile Slănic Moldova, staţiunile de pe valea Oltului etc.

Construirea căii ferate de pe valea Prahovei duce la dezvoltarea staţiunilor Buşteni şi Predeal, dar şi a micilor localităţi Azuga, Poiana Ţapului şi chiar Câmpina.

Au loc amenajări în spaţiul montan, cabane, refugii alpine, case de adăpost (Mihai Haret). Se înfiinţează societăţi turistice: Clubul Alpin al Banatului, Societatea Carpatică Ardeleană, Societatea Carpatină, Societatea Turiştilor Români etc.

Ia avânt dezvoltarea turismului de litoral în scop de agrement şi tratament, înfiinţându-se primele sanatorii de cură la Eforie (Nord), 1894, Techirghiol şi Techirghiol-Movilă (Eforie Sud), ambele în 1899.

În ***perioada interbelică*** *este evidentă dezvoltarea staţiunilor balneoclimatice cu tradiţie, dar şi înfiinţarea unor noi staţiuni în spaţiul montan şi în depresiunile de pe rama internă a Carpaţilor Orientali.*

Se înfiinţează şi se extinde profilul cercetării medicale balneare de către medici balneologi de prestigiu (Al. Şaabner-Tuduri, Anibal Theohari, Marius Sturza), apar tratate de balneologie, se înfiinţează Societatea de Hidrologie şi Climatologie şi prima catedră de balneologie.

Cercetarea medicală în staţiuni *se concretizează în numeroase studii de specialitate, în congrese naţionale şi internaţionale, în apariţia legii de organizare balneară, în înfiinţarea Institutului de specialitate. Din evenimentele cele mai importante în acest domeniu, cuprinse între aproximativ mijlocul secolului XIX şi mijlocul secolului XX, se remarcă:*

-1837, Dr. Şt. V. Episcopescu Manega publică Apele metalice ale României Mari.

-1843, Dr. Gh. Ciocârlan, în congresul de la Timişoara prezintă studii de climatologie în staţiunile din Banat (Buziaş).

-1868, Dr. Orban Balasz studiază staţiunile din Jud. Odorhei şi mai ales solfatariul de la Turia.

-1874, Dr. A. Fătu publică Despre apele minerale din România, *ed. II (ed. I apăruse în 1851).*

-1896, Fiz. Şt. Hepites (după Congresul Internaţional de Hidrologie şi Climatologie de la Clermont-Ferrant) impulsionează cercetarea climatului staţiunilor balneoclimatice.

MONOGRAFIA TURISTICĂ A MUNICIPIULUI ORADEA

Cuprins:

Considerații generale privind poziția geografică, infrastructura, cadrul natural, cadrul socioeconomic, probleme de mediu și factori naturali de risc 3-23

Analiza potențialului turistic în funcție de tipul stațiunii turistice: factorii naturali de cură, bioclimatul zonei, domeniul schiabil 23-42

Nivelul actual de valorificare din punct de vedere turistic: structuri de primire turistice și de agrement, informații privind circulația turistică 43-5

I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND POZIȚIA GEOGRAFICĂ, INFRASTUCTURA, CADRUL NATURAL, CADRUL SOCIO-ECONOMIC, PROBLEME DE MEDIU ȘI FACTORII NATURALI DE RISC

I.1. POZIȚIA GEOGRAFICĂ

Din punct de vedere matematic, suprafața de 11524 ha (conform Strategiei de dezvoltare locală a municipiului Oradea pentru perioada 2015 - 2020, dar si datelor GIS, preluate de pe geoportal.ancpi.ro) a orașului se desfășoară între următoarele coordonate geografice, considerate ca puncte extreme, în proiecție Stereo_70, cu Datum: D_Piscului_1970 (figura 1):

- *în latitudine: 47° 08′ 27.06 N - 47° 00′ 29.24′ N;*
- *în longitudine: 21° 50′ 45.61″ E - 22° 02′ 02.50″ E.*

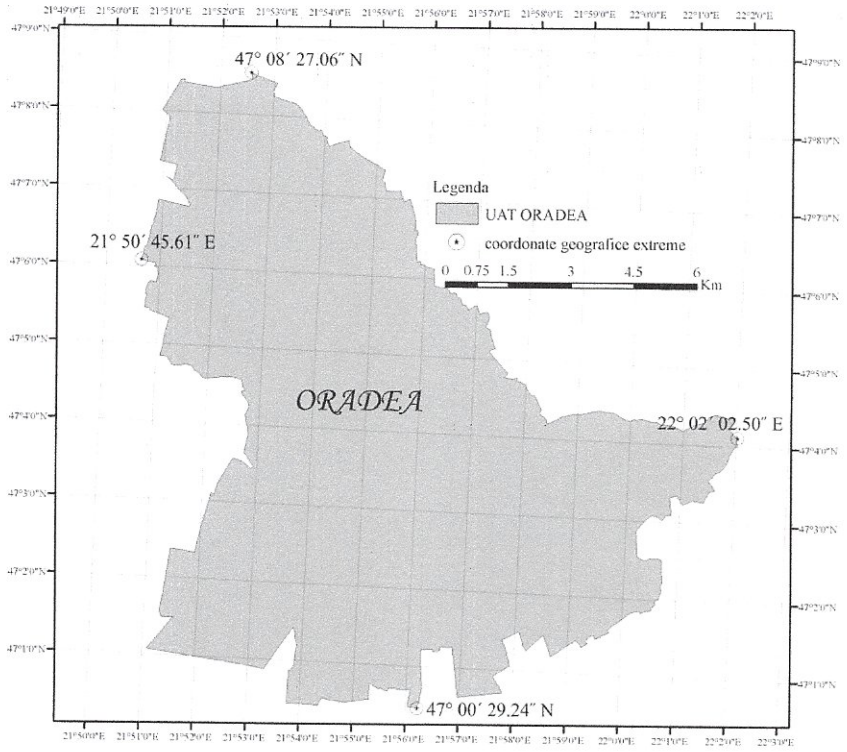

Figura 1. *Coordonatele geografice ale municipiului Oradea (Sursă date vectoriale: geoportal.ancpi.ro)*

La nivelul național și județean, este situat în partea de NV a României, respectiv în vestul județului Bihor, la distanțe aproximativ egale de extremitățile aliniamentului vestic al hotarului județului, suprapus peste o parte a graniței cu Ungaria. Această

poziție asigură orașului un grad de conectivitate ridicat cu toate centrele economice importante ale Europei Centrale și de Vest.

Elementul definitoriu care marchează localizarea municipiului raportată la componentele naturale este Crișul Repede, arteră hidrografică cu un rol esențial în dezvoltarea sa teritorială și economică.

Dacă ne raportăm la nivel de regiuni funcționale, managementul administrativ și economic al municipiului Oradea, împreună evident cu cel al județului Bihor, se integrează în cel al Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest din care face parte, Oradea fiind și pol de dezvoltare urbană al acestei regiuni. De asemenea, municipiul este membru a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea, alături de alte 11 UAT -uri, dintre care 7 (Biharia, Paleu, Oșorhei, Sînmartin, Nojorid, Sîntandrei, Borș) bordurează practic municipiul ce ocupă o poziție relativ centrală în cadrul acestei structuri asociative.

I.2. INFRASTRUCTURA

I.2.1. ***Infrastructura rutieră***

Municipiul Oradea este situat la intersecția a cinci drumuri naționale, de importanță europeană, care radiază spre diferite direcții: Oradea – Cluj-Napoca – București (DN1, E60), Oradea – Deva (DN 76, E79), Oradea – Arad (DN79, E 671), Oradea – Szolnok – Budapesta (E60) și Oradea – Satu-Mare (DN 19, E 671). Cel mai important este DN1 care asigură legătura între Europa Centrală și de Sud-Est (Stupariu, 2014, pag. 292).

Lungimea străzilor orășenești din municipiul Oradea este de 432 km, reprezentând aproximativ 51,3% din total lungime străzi orășenești din județul Bihor. La finalul anului 2016, în municipiul Oradea, dintr-un număr de 879 străzi în lungime totală de cca 432 km, 626 străzi în lungime de cca. 322,47 km sunt modernizate integral sau pe tronsoane de stradă, iar 253 de străzi în lungime de cca.109.53 km sunt nemodernizate sau nu sunt modernizate pe întreaga lungime a străzii.

I.2.2. ***Infrastructura feroviară***

Racordarea municipiului Oradea la rețeaua de căi ferate a avut o importanță deosebită, atât din punct de vedere economic cât și social, existența acestui mijloc de transport contribuind la dezvoltarea fără precedent a orașului. Datorită conexiunilor cu rețelelor de cale ferată, Oradea a stabilit legături rapide cu mai multe orașe din vestul și estul Europei (Stupariu, 2014, p. 293).

Oradea este locul de convergență a patru linii de cale ferată: magistrala 300, București – Brașov – Teiuș – Cluj-Napoca – Oradea – Episcopia Bihor; linia 320, Oradea – Arad; linia 402, Oradea – Satu-Mare – Halmeu; linia 316, Oradea – Ceica – Holod – Beiuș – Vașcău (Stupariu, 2014). Accesul feroviar este asigurat prin cele patru stații

CFR: Stația Oradea (Gara mare), Stația Oradea Est, Stația Oradea Vest şi Stația Episcopia Bihor.

Din stația Oradea sunt legături zilnice spre Cluj-Napoca, Arad, Timișoara, Satu-Mare, Baia-Mare, București, Brașov, Suceava, Iași dar și spre Budapesta și Viena.

I.2.3. ***Infrastructura aeriană***

Aeroportul din Oradea, situat în partea de sud a orașului, este gestionat de Regia Autonomă Aeroportul Oradea, aflată în subordinea Consiliului Judeţean Bihor. Modernizarea din ultimii ani a permis deschiderea sa spre traficul internațional.

I.2.4. ***Alimentarea cu apă potabilă***

Lungimea rețelei de transport și distribuție a apei potabile din municipiul Oradea era, în anul 2016, de 597 km. În Oradea sunt cinci stații de captare-tratare-pompare a apei potabile cu o capacitate totală de 2.100 l/s captare-tratare-pompare apă potabilă și o stație de epurare cu o capacitate de epurare mecano-biologică-terțiară a apelor uzate de 2.200 l/s.

În anul 2016, Compania de Apă Oradea deservea pe teritoriul municipiului Oradea un număr de 183000 locuitori branșați la rețeaua de apă, reprezentând 99,2% din totalul populației rezidente.

I.2.5. ***Colectarea şi epurarea apelor uzate, transportul şi descărcarea apelor meteorice***

La nivelul municipiului Oradea, lungimea rețelei de canalizare, la finalul anului 2016 era de 802,8 km, în creștere cu 55,5 km (+7,42%) față de anul 2010, asigurându-se preluarea şi transportul apelor uzate menajere, precum şi a celor pluviale, printr-o rețea de canalizare organizată în sistem mixt. Epurarea apelor uzate pentru Oradea se realizează în trei trepte: mecanică, biologică şi terțiară.

I.2.6. ***Transportul public***

În ceea ce privește rețeaua de transport public local aferentă municipiului Oradea, aceasta se compune din 5 trasee de tramvai cu lungimea de 37,14 km, 17 trasee urbane de autobuz cu lungimea de 210,8 km, 6 trasee metropolitane de autobuz cu lungimea de 114,1 km și 1 traseu internațional de autobuz în regim de curse regulate pe relația Oradea – Biharkerestesz.

Potrivit datelor furnizate de OTL, la începutul anului 2016, în municipiul Oradea erau puse în funcțiune 86 de autobuze şi microbuze și 111 tramvaie.

I.2.7. ***Salubritatea***

Locuitorii municipiului Oradea dispun de servicii de salubrizare, gradul de acoperire fiind de aproximativ 90%. La nivel local există mai mulți operatori de salubrizare autorizați: S.C. RER Ecologic Service S.A. (salubrizare stradală, salubrizare menajeră); Eco Bihor S.R.L. Oradea (înființare a depozitelor de deșeuri menajere şi administrarea acestora); Bene Internațional SRL (Operator DEEE).

În Oradea există infrastructura necesară pentru colectarea selectivă a deșeurilor. Eliminarea deșeurilor se realizează, în principal, prin depozitarea la centrul ecologic de deșeuri de la nivel local, primul depozit de acest gen din regiune. Depozitul a fost realizat în cadrul unui parteneriat public privat, operatorul fiind S.C. Ecobihor S.R.L. Oradea. Capacitatea proiectată estimată a depozitului este de 3.800.000 m^3, centrul urmând a asigura depozitarea deșeurilor din județul Bihor până în anul 2025. În Oradea mai există şi una dintre cele trei stații de sortare a deșeurilor din județul Bihor, aceasta procesând anual circa 35.000 tone deșeuri. Amplasată în vecinătatea depozitului ecologic de deșeuri, stația de sortare are ca scop reducerea cantității de deșeuri depozitate în municipiul Oradea prin recuperarea materială şi energetică a deșeurilor. În anul 2010 a fost inaugurată şi stația de compost pe o suprafață totală de 9.500 m^2 şi cu o capacitate de compostare de 52.000 m^3/an, prin tehnologia de acoperire cu membrană.

I.2.8. ***Rețeaua de telecomunicații*** *din Oradea este bine dezvoltată, existând furnizori de telefonie fixă şi mobilă, internet şi cablu TV (RCS & RDS, Orange, Telekom, Vodafone etc).*

I.2.9. ***Rețeaua bancară****. În municipiu se află sucursale şi agenții ale principalelor bănci de pe piața națională: Banca Transilvania, BRD, BCR, Raiffeisen Bank, UniCredit, ING Bank, CEC, Banca Românească, Alpha Bank, Garanti Bank, Libra Bank, OTP Bank, Alpha Bank, Banca Feroviara Romana, Leumi Bank, Intesa Sanpaolo, Pireus Bank etc.*

I.2.10. ***Infrastructura de alimentare cu energie***

Alimentarea cu energie termică

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se face în municipiul Oradea şi comuna Sînmartin.

S.C. Termoficare Oradea SA se află, din punct de vedere administrativ, în subordinea Consiliului Local al Municipiului Oradea. Prin contractul de delegare a serviciului public de alimentare cu energie termică, gestionează o rețea de aproximativ 219.5 km, din care rețeaua termică primară reprezintă 77 km și cea termică secundară, 142,5 km. Are în administrare un număr de 149 de puncte termice, deservind aproximativ 61.344 de apartamente, 226 de instituții publice (școli, licee, grădinițe, Municipalitatea), precum și un număr de 1.937 de agenți economici (instituții bancare, unitați de producție etc.).

Alimentarea cu energie electrică *se face din Sistemul Eneretic Național (SEN). Producţia de energie electrică a municipiului Oradea este realizată prin Centrala Electro-Termică C.E.T. I, cu o putere instalată de 205 MW, aflată în zona de vest a oraşului. C.E.T. I este conectat la SEN pe partea de înaltă tensiune, prin ridicătoare de tensiune aferente.*

Lungimea totală a reţelelor de medie tensiune din municipiul Oradea este de 273,4 km, rezultând un indice de cca 6,3 km reţea/km^2 de suprafaţă a localităţii, fapt ce situează municipiul Oradea printre localităţile reşedinţă de judeţ bine dotate cu reţele electrice.

Infrastructura pentru alimentare cu gaze naturale

S.C. Distrigaz Vest S.A este operatorul de distribuție care asigură serviciul public de distribuție gaze naturale pentru utilizatorii din municipiul Oradea. Infrastructura pe care o deține Distrigaz Vest este nouă, cu o durată tehnică de viață cuprinsă între 30 și 40 de ani. Lungimea rețelelor de distribuție a gazelor naturale a cunoscut o creștere importantă în perioada 2005 - 2014, de la 69 km până la 221 km (+320%).

I.2.11. ***Servicii medicale (Sănătate)***

În Oradea funcționează o categorie variată de unități sanitare: spitale, cabinete medicale de familie, cabinete medicale de specialitate, cabinete stomatologice, farmacii și puncte farmaceutice, policlinici, laboratoare medicale, ambulatorii de specialitate, centre de transfuzii etc. În anul 2015, conform Institutului Național de Statistică, 7 din cele 14 spitale publice și private din județul Bihor, își desfășurau activitatea în Oradea.

Sistemul medical din Oradea este mai bine dezvoltat în raport cu situația de la nivel național. În Oradea există 2.437 paturi în unitățile sanitare (în special, spitale), reprezentând 62% din paturile din județul Bihor. Raportat la 10.000 de locuitori revin 108,93 paturi, valoare dublă față de media de la nivel național (58,5 paturi/10.000 de locuitori).

La nivel local există 127 cabinete medicale de familie, 176 cabinete medicale de specialitate, 458 cabinete stomatologice, 143 farmacii și puncte farmaceutice, 6 policlinici și 73 laboratoare medicale si de tehnică dentară. Raportat la 10.000 de locuitori, revin 5,7 cabinete medicale de familie (cu 13,6% mai multe decât la nivel național), 7,86 cabinete medicale de specialitate (cu 74,6% mai multe decât la nivel național), 20,28 cabinete stomatologice (cu 271% mai multe decât la nivel național), 6,39 farmacii și puncte farmaceutice (cu 53% mai multe decât la nivel național) și 3,26 laboratoare medicale (cu 29% mai multe decât la nivel național).

În anul 2015 erau angajați 1.330 medici (dintre care 152 medici de familie), 476 stomatologi, 300 farmaciști și 1.754 persoane angajate ca personal mediu sanitar. Ca și pondere, 70,4% dintre medicii din județul Bihor, furnizează servicii medicale în unitățile din Oradea.

I.2.12. ***Educația***

În Oradea, la nivelul anului 2015/2016, funcționau 73 de unități de învățământ, din care 23 sunt instituții de învățământ preșcolar, 46 sunt instituții de învățământ preuniversitar și 4 sunt instituții de învățământ superior. La începutul anului 2016, populația școlară era de 56 554 elevi, reprezentând 50% din populația școlară din județul Bihor. Din numărul total de elevi, 13% erau înscriși în învățământul preșcolar (7.321 elevi), 58,5% în învățământul preuniversitar (33.069 elevi) și 28,5% în învățământul superior (16.164 elevi).

Serviciile educaționale din Oradea sunt furnizate de către 3.938 cadre didactice, dintre care 14.8% își desfășoară activitatea în învățământul antepreșcolar și preșcolar (584 persoane), 57.3% în învățământul preuniversitar (2.256 persoane) și 27,9% în învățământul superior (1.098 persoane).

Infrastructura școlară este formată din 1.631 săli de clasă, 535 laboratoare școlare, 59 săli de gimnastică, 70 terenuri de sport.

I.2.13. ***Cultura***

În municipiul Oradea funcționează 55 de biblioteci, dintre care una singură este publică – Biblioteca Județeană Gheorghe Șincai care are un rol important la nivel local, în calitate de organizator, inițiator sau partener în diverse proiecte culturale, precum: lansări de carte, seri literare, Conferințele Bibliotecii, Ziua Bibliotecarului, Zilele Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai", expoziții, simpozioane etc.

Principalele instituții de spectacole din Oradea sunt Teatrul „Regina Maria", Teatrul „Szigligeti Színház", Filarmonica din Oradea și Casa de Cultură a municipiului Oradea „Florica Ungur".

Muzeele și colecțiile muzeale care pot fi vizitate în oraș sunt: Complexul Muzeal „Muzeul Țării Crișurilor" care include și 3 muzee memoriale - Muzeul Memorial „Iosif Vulcan" (publicist și scriitor român, animator cultural, membru al Academiei Române, fondatorul revistei culturale "Familia"), Muzeul Memorial „Ady Endre" (gazetar și poet) și Casa Memorială „Aurel Lazăr" (important om politic român, militant pentru drepturile românilor din Transilvania), Muzeul Militar Național, Muzeul Memorial "Maria Haiduc", Casa Memorială "Emanuil Gojdu", Casa Memorială "Lucian Blaga", Casa Memorială "Nicolae Jiga", Muzeul Art Nouveau "Casa Darvas-La Roche", Muzeul Cetății.

În anul 2015 muzeele și colecțiile publice din Oradea au fost vizitate de 127.568 persoane, reprezentând 56,64% dintre vizitatorii muzeelor din județul Bihor.

În municipiul Oradea se desfășoară numeroase evenimente culturale, artistice, sportive și de divertisment cu tradiție, dintre care amintim "Toamna Orădeană", între jumătatea lunii septembrie și 12 octombrie, ziua orașului, și "Serbările Cetății" organizată, începând cu anul 2000, în primul sfârșit de săptămână din luna iulie.

Târguri tematice: Târgul imobiliar, Târgul Pălincarilor, Târgul de antichităţi, Târg de animale şi păsări, Târgul auto, Târgul de Cariere, Târgul Tradiţional de Paşti, Târgul Reducerilor Lunare - Turism, călătorii, distracţie şi relaxare / Travel, party & relax; Târgul regional de frumuseţe, fitness, wellness, spa, îngrijire corporală, sănătate; Expomariage Oradea, Târg de mobilă şi decoraţiuni interioare, Târgul de Crăciun. Festivaluri: Das Fest Ramada Oradea, Festivalul Vinului, Festivalul Copiilor, Festivalul de Teatru scurt etc.

I.2.14. ***Asistența socială***

Serviciul social este asigurat de către Administrația Socială Comunitară Oradea (ASCO), al cărei obiect de activitate îl constituie realizarea ansamblului de măsuri, programe, activități profesionale, servicii specializate de protejare a persoanelor, familiilor, grupurilor şi comunităților cu probleme speciale aflate în dificultate.

Municipiul Oradea dispune de o infrastructură de furnizare a serviciilor sociale bine dezvoltată, la nivel local funcționând unități ce au ca beneficiari copii, dar şi unități ce vizează persoane vârstnice sau persoane adulte cu dizabilități.

I.2.15. ***Situații de urgență***

În Oradea funcționează două subunități ale Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana": Detașamentul 1 Pompieri Oradea, în cadrul căruia funcționează din 1993 Serviciul Mobil de Urgență Reanimare şi Descarcerare, singura unitate SMURD din județul Bihor și din 2005 a fost înființată o grupă de salvatori de la înec, şi Detașamentul 2 Pompieri Oradea.

I.2.16. ***Siguranța și ordinea publică***

La nivelul Municipiului Oradea, serviciile de siguranță şi ordine publică sunt asigurate de Poliția Municipiului Oradea alături de care funcționează și Poliţia Locală Oradea, ca instituție publică de interes local, cu personalitate juridică, sub îndrumarea, supravegherea şi controlul Primarului municipiului Oradea.

I.3. CADRUL NATURAL

I.3.1. ***Relief și substrat***

Două trepte majore de relief asigură suportul teritorial pentru municipiul Oradea: o treaptă de câmpie și una colinară.

Din punct de vedere tecto-structural, cele două trepte au un fundament de tip carpatic, compartimentat în blocuri, după sisteme de falii care se intersectează aproape perpendicular: un aliniament de falii pannonice orientate N – S şi un aliniament de falii carpatice orientate E – V (Mutihac şi Ionesi, 1974, pag. 599). Importanța acestor precizări rezidă din faptul că mișcările pe verticală și modalitățile de basculare

diferențiate ale acestor compartimente la mare adâncime, au influențat puternic dispunerea și înclinarea stratelor sedimentare depuse peste ele.

Astfel, formațiunile sedimentare cuaternare specifice treptei de câmpie, precum și cele de sub ele, prezintă o înclinare slabă a stratelor de cca 3° de la E înspre V, conform secțiunii hidrogeologice dintre localitățile Toboliu și Oradea, prezentă pe foaia de hartă hidrogeologică Oradea, scara 1 :100 000 (Mihăilă, 1970). În schimb, stratele sedimentare din sectorul colinar au o cădere dinspre SSV înspre NNE, conform secțiunii geologice dintre Valea Crisului Negru și Biharia, de pe foaia geologică Oradea, 1:200000, fapt ce s-a și repercutat în declanșarea unor procese de mișcare în masă cu valențe de hazard natural.

Sistemul de falii și compartimentarea fundamentului în blocuri au contribuit și la generarea zăcămînteleor de ape termale din vestul României.

Revenind la aspectele de morfologie, morfometrie și subdiviziunile aferente celor două trepte majore menționate mai sus, se impun a fi făcute câteva precizări.

Treapta de câmpie *este reprezentată prin 2 subunități ale Câmpiei de Vest: Câmpia Joasă a Crişurilor și Câmpia Miersigului.*

Prima subunitate este prezentă în jumătatea de V și NV a orașului, și face parte, așa cum îi arată și numele, din categoria genetică a câmpiilor joase (90 - 100 m altitudine per ansamblu; cca 100 m în cadrul orașului), subsidente, cu văi meandrate, despletite, cu frecvente înmlăştiniri, care de-a lungul timpului au fost transformate antropic.

Câmpia Miersigului face parte din categoria câmpiilor înalte (100 - 140 m înălțime), fiind formată preponderent din sistemul de terase al Crișului Repede. Spațial, o întâlnim în partea de SV a orașului.

Depozitele care apar la zi pe teritoriul câmpiei sunt cele aluvial - proluviale din holocen și pleistocenul superior, la care se adaugă cele deluviale din pleistocenul superior, fiind reprezentate litologic de argile, pietrișuri, nisipuri, nisipuri argiloase (Ghenea și Ana Ghenea, 1966).

Treapta colinară *aparține unității majore a Dealurilor de Vest, prezentă aici prin subunitatea Dealurilor Oradei, situată în partea de NE a orașului, și prin terminațiile extrem de aplatizate ale Dealurilor Tășadului, în SE municipiului.*

Fragmentate puternic de către rețeaua hidrografică, Dealurile Oradei apar azi sub forma unei morfosistem relativ complex, în care se asociază interfluvii înguste sau rotunjite, ce au înălțimi reduse de cca. 200 m (282 m, altitudine maximă), cu bazinete torențiale (multe dintre ele corectate de către om) și cu versanți ce au pante care variază în general de la 5 la 17° (pe alocuri peste 35°). Sectorul cunoscut sub numele de Dealul Crișului, ce apare sub forma unui interfluviu alungit pe direcția generală NE

- SV, poartă aproape în întregime, pe versantul dinspre râul omonim, urme ale modelării prin alunecări de teren.

Din punct de vedere litologic, formațiunile sedimentare care apar la zi aparțin Pannonianului, în cadrul căruia se diferențiază două complexe: Pannonianul inferior, reprezentat printr-un strat cu grosimi cuprinse între 400 - 700 m de argilă marnoasă compactă și Pannonianul superior, alcătuit dintr-un orizont de argile nisipoase sau prăfoase friabile, cu o grosime de cca 3,5 m (Petrescu și Nicorici, 1979).

În aceste două trepte majore, Crișul Repede și o parte din afluenții săi au modelat o morfologie fluvială, ce corespunde formelor medii de relief, și în cadrul cărora se evidențiază binențeles, sistemul morfologic al văii Crișului Repede. Pe teritoriul municipiului Oradea acesta este prezent prin: albia minoră, albia majoră inundabilă, treapta de luncă neinundabilă și 2 nivele de terase. Treapta de luncă (2 - 4 m) și podurile celor 2 nivele de terase (6 - 10 m și 15 - 20 m altitudine relativă) constituie și terenurile cele mai favorabile pentru dezvoltarea zonelor rezidențiale, mixte, a celor de transport etc.

I.3.2. ***Clima***

Datorită poziției sale geografice, Oradea are un climat temperat-continental moderat cu influențe oceanice. Temperatura medie anuală este de 10.3° C, luna cea mai caldă este iulie (20.8° C), iar luna cea mai rece este ianuarie, cu o temperatură medie de - 1,7° C. Valoarea medie multianuală a cantităților de precipitații este de 611,7 mm/an, luna cu cea mai mare cantitate de precipitații este iunie, iar luna cu cea mică cantitate de precipitații este februarie (Dumiter, 2007).

Numărul mediu de zile cu ploi ≥0,1 mm este de 131,4 zile/an, în timp ce numărul mediu de zile cu îngheț pe an este de 95,3 (Dumiter, 2007). Circulația atmosferică la nivelul orașului este predominant sudică, urmată de cea sud-vestică și nordică. La înălțimi mari în atmosferă, circulatia este predominant vestică.

Toate aceste elemente meteo-climatice nu descurajează circulația turistică la nivelul municipiului, ci dimpotrivă, caracterul moderat al climatului demonstrat prin intermediul lor, constituie o premisă naturală favorabilă pentru dezvoltarea activităților turistice.

Chiar dacă ecartul de variație al hipsometriei de la nivelul UAT -ului este scăzut, pot fi puse în evidență două etaje climatice: un climat de câmpie, *prezent în cea mai mare parte a municipiului (jumătatea vestică și sudică), care asigură nota generală a parametrilor meteo-climatici prezentați succint până acum, și un* etaj al climatului de dealuri joase, *prezent cu preponderență în Deaurile Oradei, caracterizat prin temperaturi ceva mai scăzute în timpul verii și precipitații ceva mai bogate. În timpul iernii, în etajul dealurilor pot apărea și inversiuni termice. Pe fondul acestor două etaje*

de climă, albia majoră bine dezvoltată a Crișului Repede a condiționat individualizarea unui topoclimat de luncă, ce se remarcă în primul rând printr-o umiditate mai ridicată și printr-o circulație locală a aerului de-a lungul axei văii, fapt ce favorizează și o reîmprospătare a aerului în partea centrală a orașului, corelată cu o ușoară moderare a temperaturilor.

La nivelul spațiul construit din municipiu s-a pus în evidență existența microclimatului urban (considerat de Dumiter în 2007 ca fiind topoclimat elementar în diferite variante), remarcabil prin efectul de "insulă de căldură", umezeală a aerului mai scăzută, dar și printr-o circulație atmosferică locală de tip briză urbană.

I.3.3. **Apele**

Apele de suprafață se integrează bazinului hidrografic Crișuri. Rețeaua hidrografică este alohtonă și cuprinde râul Crișul Repede, la care se adaugă câteva pâraie dintre care, cadastrate sunt (conform ABA Crișuri): Peța, P. Adona (afluent al Peței) și Pasteur. La acestea se adaugă Pârâul Sălbatic și Pârâul Paris, cu lungimi și suprafețe de bazin reduse, astfel încât nu figurează în Cadastrul Apelor Române. Lacurile sunt reprezentate prin 5 mici acumulări: Acumularea Adona, Acumularea CET I, Acumularea CET II, Acumularea Pasteur și Acumularea Izvor. La acestea se adaugă o serie de ochiuri mici de apă, formate pe locul gropilor de împrumut apărute în urma exploatării balastului, care ar putea fi integrate într-o rețea a turismului piscicol.

În mod evident, dintre toate componentele hidrologice de suprafață, Crișul Repede este componenta mai importantă, prin parametri săi hidro-morfologici, prin influența pe care o are în dezvoltarea teritorială a orașului, dar și prin prisma rolului său multivalent de resursă de apă, generator de terenuri (la scară de timp lung), responsabil de individualizarea unui topoclimat și a unei vegetații specifice, și nu în ultimul rând de resursă turistică, din ce în ce mai mult valorificată în ultimii ani prin amenajările limitrofe râului.

La stația hidrometrică Oradea are un debit mediu multianual de 25.4 m^3/s, o viteză medie de 0,48 m/s, la o lățime medie a albiei minore de 38 m și adâncime de 2,25 m. Pe teritoriul municipiului, el apare ca un corp de apă puternic modificat antropic prin lucrări hidrotehnice longitudinale şi transversale, precum şi prin activităţi de excavare - exploatare a depozitelor de aluviuni.

Apele subterane sunt reprezentate în mod firesc, prin cele două mari subcategorii: ape freatice și ape de adâncime.

Apele freatice se găsesc la adâncimi diferite, în strânsă corelație cu geomofostructurile și entitățile litologice cu care se asociază. Astfel, în sectoarele de lunca și de câmpie nivelul hidrostatic variază de la 0,5 m până la 3 m adâncime. În cadrul teraselor fluviale, adâncimea variază de la 3,5 - 5 m, până la 6 - 8 m. În sectorul

colinar, pe interfluvii și versanți, adâncimea la care se găsește apa freatică oscilează de la 5 m până la 10 m, iar în unele locuri și peste 10 m (http://www.icpa.ro/proiecte/sicomant,). De ce este importantă cunoașterea acestui nivel hidrostaic al apelor freatice? Pentru că alături de apele de suprafață ele pot contribui la apariția terenurilor cu exces de umiditate, iar din punct de vedere pedologic, condiționează apariția gleiosolurilor cu fertilitate scăzută.

În categoria apelor de adâcime *o importanță deosebită din punct de vedere energetic și turistic o au cele* geotermale.

Zăcământul geotermal triasic din subsolul municipiului Oradea ocupă o suprafață de cca 75 km^2 (Țenu, 1981), la o adâncime izobatică de 2400 m, considerată ca valoare medie a formațiunilor productive (Roba, 2010), fiind conturat de următorul sistem de falii: falia Sîntandrei, sistemul de falii Velența, falia Nojorid (Cohuț, 1986). Acest acvifer hipertermal se găsește sub presiune, iar cele 12 sonde care funcționează legal în perimetrul orașului (11 sonde de producție și una de injecție) au un debit artezian care variază între 2,5 - 30 l/s, apa având o temperatură ce variază între 72 - 105° C, cu o direcție de scădere de la V spre E.

I.3.4. ***Elemente Bio-Pedogeografice***

La nivelul municipiului Oradea, vegetația naturală *aparține zonei silvostepei și pădurilor de stejar, la care se adaugă vegetația de luncă cu elementele faunistice aferente (Atlasul R.S. România, 1975; Enciclopedia Geografică a României, 1982; Map of the Natural Vegetation of Europe, 2004). În mod firesc, toate au suportat modificări în urma activităților antropice. Silvostepa, prezentă cândva în NE și SV orașului, a fost înlocuită prin culturi agricole și pajiști secundare cu Festuca sulcata, Festuca valesiaca și Festuca pseudovina, iar în perimetrul construit al orașului prin speciile din zonele verzi și evident prin construcții, șosele etc. Pădurile de stejar, cu specii de stejar, cer, gorun, în amestec cu tei și carpen, au fost și ele înlocuite prin culturi agricole și pajiști secundare în care apar și tufișuri de măcieș, porumbar, păducel etc. În lunca Crișului Repede, cu pătrundere tentaculară pe afluenții mai importanți, se dezvoltă o vegetație specifică cu zăvoaie de plop și salcie și pajiști cu specii adaptate la excesul de umiditate (pipirig, mentă, coada vulpii, piciorul cocoșului). O prezență uneori neplăcută o dă vegetația ruderală, cu buruieni (urzică, cucută, scaiete, laptele câinelui etc.), în cadrul cărora care au apărut și specii invazive, cum este* Ambrosia artemisiifolia L., *care generează probleme de alergie la persoanele sensibile la polenul acestei specii.*

În strânsă legătură cu vegetația, condițiile meteo-climatice și cu elementele litologice prin roca - mamă, respectiv cu cele geomorfometrice, se dezvoltă și solurile.

În conformitate cu harta solurilor 1:10000 și cu studiile pedologice și de bonitare pentru teritoriul administrativ Oradea, realizate de OSPA Bihor în 2002 și 2014, în cadrul terenurilor agricole sunt prezente ca principale tipuri de soluri:

- *preluvosolul, cu subtipurile tipic, stagnic, molic și vertic, pe o suprafață de cca. 2300 ha, răspândit mai ales pe podurile de terase parazitate cu materiale deluviale din SV și S orașului, dar și pe versanții din Dealurile Oradei;*
- *aluviosolul, cu subtipurile tipic, litic și gleic, dezvoltat pe depozite fluviale din lunca Crișului Repede și din câmpia joasă (cca. 1700 ha);*
- *luvosolul tipic și albic, cu subtipurile tipic, stagnic, care ocupă o suprafață de cca. 800 ha, prezent în partea de S și SE a municipiului;*
- *eutricambisolul, cu subtipurile tipic, gleic, stagnic și molic, prezent pe cca. 538 ha, mai ales în partea de NV a UAT-ului.*

Reține atenția extinderea mare a erodisolurilor (746 ha) slab productive, pe versanții din Dealurile Oradei, dar și pe terenuri cu pantă mai redusă din câmpie, ca rezultat al eroziunii exercitate de apa de ploaie organizată liniar sau bidimensional. Semnificativă este și prezența gleiosolurilor pe cca. 360 ha, în areale joase cu apă freatică aproape de suprafață.

I.4. CADRUL SOCIO-ECONOMIC

Schimbările de ordin socio-economic, cultural, confesional care au avut loc după anul 1990 au generat importante schimbări în ceea ce privește natalitatea, sporul natural, migrarea populației, structura pe grupe de vârstă a populației României și implicit a județului Bihor și a municipiului Oradea.

Evoluția numerică *a populației municipiului Oradea (după domiciliu) se încadrează în trendul național de reducere a numărului de locuitori pe fondul scăderii sporului natural și a migrației în căutarea unui loc de muncă. Astfel, în anul 2018 populația municipiului Oradea era de 221398 de persoane, în scădere față de anii 2017 (221952 persoane) și 2016 (222352 persoane) (figura 2).*

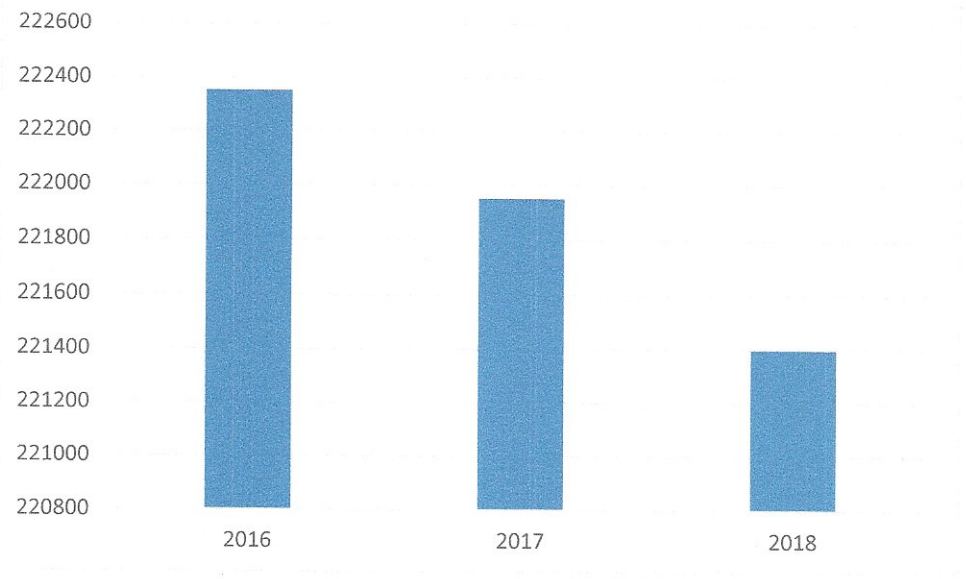

Figura 2. *Evoluția numerică a populației municipiului Oradea*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

Dinamica naturală a populației municipiului Oradea. *Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în perioada 2013-2017 numărul persoanelor decedate a fost mai mare decât numărul născuților vii (de exemplu, in anul 2017 au fost înregistrați 2117 născuții vii, indicele general de natalitate având valoarea de 9,52‰ și 2159 de persoane decedate, indicele general de mortalitate fiind de 9,71‰). În aceste condiții, dinamica naturală a populației este negativă (figura 3).*

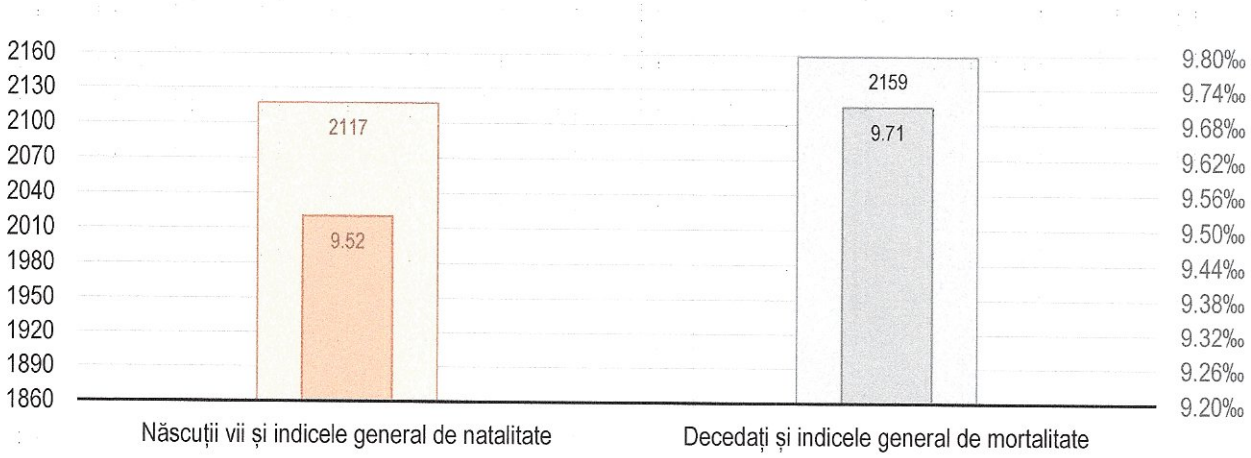

Figura 3. *Dinamica naturală a populației municipiului Oradea (2017)*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

În ceea ce privește structura populației pe sexe *în anul 2018, femeile dețin o pondere de 52,9% în timp ce bărbații reprezintă 47,1% (figura 4). Acest dezechilibru reiese și din calcularea raportului de masculinitate, în anul 2018 la 100 femei revin 89,14 bărbați.*

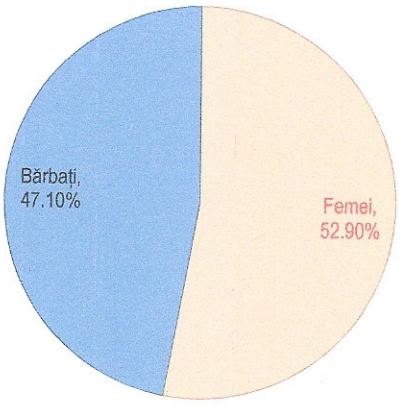

Figura 4. *Structura populației pe sexe în municipiul Oradea (2018)*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

Din analiza structurii populației pe grupe de vârstă *reiese fenomenul de îmbătrânire demografică a populației municipiului Oradea: 13,22% din numărul total de locuitori au vârsta cuprinsă între 0-14 ani, 71,1% din numărul total de locuitori au vârsta cuprinsă între 15-64 ani și 15,64% din numărul total de locuitori au vârsta de 65 de ani și peste (figura 5).*

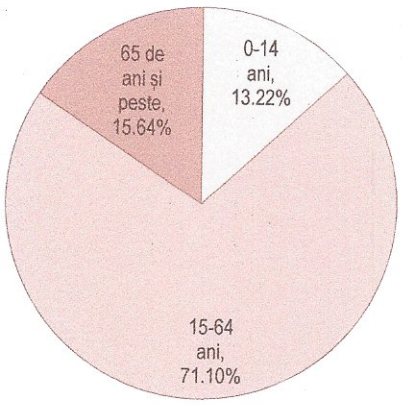

Figura 5. *Structura populației pe grupe de vârstă în municipiul Oradea (2018)*
(Sursa datelor: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table)

În anul 2015, durata medie a vieții în județul Bihor a fost de peste 74,45 ani, cu diferențe mai mari de 6 ani între femei (77,89 ani) şi bărbați (71,05 ani). Durata medie a vieții la nivel județean este în continuă creștere, de la 69,5 ani în anul 2004, ridicându-se până la 71,3 ani în anul 2007, 72,3 ani în 2010, 72,82 ani în 2011 și 74,4 ani în 2014.

Structura etnică și confesională a populației scoate în evidență caracterul multietnic și multiconfesional al municipiului Oradea.

Astfel, la recensământul populației din 2011, din populația totală a municipiului Oradea, 67,59% erau români, 23,07% maghiari, 1,09% romi, 0,17% germani, 0,22% slovaci, 0,38% alte etnii, iar pentru 7,49% dintre locuitori informațiile sunt nedisponibile (figura 6).

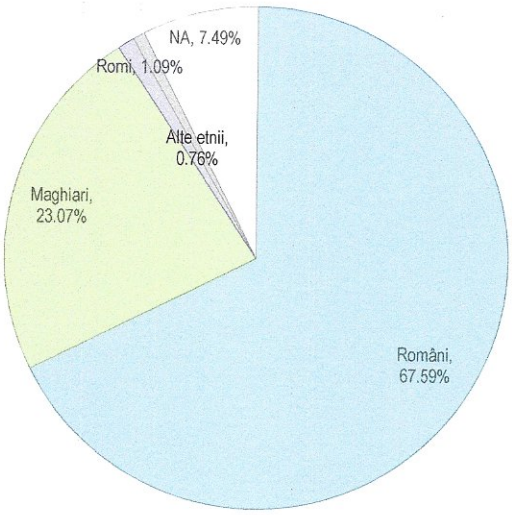

Figura 6. *Structura etnică a populației în municipiul Oradea (2011)*
(Sursa datelor: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/)

Conform aceluiași recensământ, structura confesională, reflectată în multitudinea și diversitatea lăcașurilor de cult din Oradea, se prezenta astfel: 55,80% ortodocși, 9,16% romano-catolici, 13,62% reformați, 4,77% penticostali, 2,99% greco-catolici, 3,48% baptiști, 1,60% altă religie, 0,18% fără religie și 0,21% s-au declarat atei. Pentru 16087 (8,2%) dintre orădeni informația este nedisponibilă (figura 7).

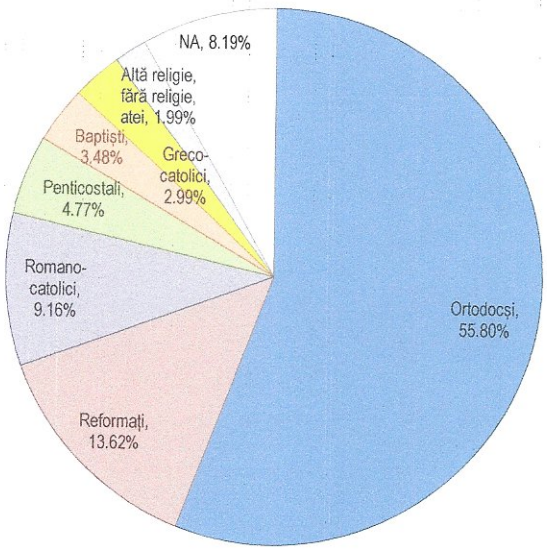

Figura 7. *Structura confesională a populației în municipiul Oradea (2011)*

(Sursa datelor: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/)

Unitățile locale active. *În județul Bihor, în anul 2015, figurau 17.891 unități locale active, reprezentând 23,56 % din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord-Vest, ocupând locul doi din regiune, după județul Cluj (28.890 u.l.a.; 38,04%).*

Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 87,295% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați), 10,687% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,727% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) şi 0,2911% întreprinderi mari (250 salariați şi peste).

În municipiul Oradea, în anul 2014, au fost active 10.458 de unități locale, reprezentând 85,65% din unitățile locale active din Zona Metropolitană şi 58,74% din totalitatea unităților locale active la nivelul județului Bihor.

În anul 2015, sectorul serviciilor cuprindea 43,37% din totalul unităţilor locale active la nivel judeţean, fiind urmat, în funcție de ponderea firmelor care activează în cadrul respectivului sector, de: comerţ (33,08%), industrie (10,54%), construcţii (8,95%) şi agricultură (4,06% din totalul unităţilor locale active la sfârşitul anului 2014).

Municipiul Oradea are o structură asemănătoare Zonei Metropolitane Oradea în ceea ce privește distribuţia unităţilor locale active. Aşadar, predomină unitățile locale active din sectorul serviciilor (44,56%), urmate de sectorul de comerţ cu ridicata şi amănuntul (35,59%), industrie (10,1%), constructii (8,36%) şi agricultură (1,39%).

Atât la nivelul municipiului Oradea cât şi la nivel judeţean, regional şi național, unitățile locale active din comerţ realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, fiind urmate de unitățile locale active din industrie. În municipiul Oradea activitatea comercială este mai intensă, unitățile locale active din comerţ realizând 48,69% din cifra de afaceri totală la nivel de municipiu. Industria prelucrătoare este al doilea sector economic după cifra de afaceri obţinută (24,4%), urmată de domeniul servicii cu 19,38% din cifra de afaceri şi sectorul de construcţii cu 6,79% din cifra de afaceri a unităţilor locale din municipiu, în timp ce activitățile din agricultură au realizat doar 0,74% din cifra de afaceri totală – la nivelul anului 2014.

Important pentru definirea structurii economice a municipiului Oradea, este faptul că 76,76% din cifra de afaceri din comerţ la nivel de județ, respectiv 78,7% din cifra de afaceri din servicii, sunt realizate de unitățile locale active din Municipiul Oradea. De asemenea, în anul 2014, cele 1.056 unități locale active în industrie din Oradea (50% din unitățile active la nivel judeţean) au realizat 49,35% din cifra de afaceri din domeniu la nivel de județ.

Forța de muncă

În anul 2017, resursele de muncă din județul Bihor erau de 361800 persoane, în scădere față de 2013 când erau înregistrate 375900 persoane, ceea ce înseamnă o

reducere de 3,75% pe întreaga perioadă. În aceste condiții și populația ocupată civilă a scăzut de la 266400 persoane în 2013, la 260400 persoane în 2017 (2,25%).

Rata de ocupare a resurselor de muncă în județul Bihor în anul 2017 a fost de 72%, în creștere față de 2013 (70,9%) dar în scădere față de 2014 (73,8%). De altfel, pe întreaga perioadă analizată, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menţine superioară celei de la nivel regional şi național. Doar în anul 2014 rata de ocupare a resurselor de muncă la nivel regional este mai ridicată decat cea județeană si cea națională.

Numărul mediu al salariaților din Oradea este în continuă creștere, de la 82502 în anul 2013, la 92797 în 2017 (57,7% din numărul mediu al salariaților din județul Bihor) (http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table).

În anul 2017, rata șomajului la nivelul județului Bihor a fost de 2,24%, valoare sub media națională de 4,77% și regională de 3,1%. De altfel, rata şomajului la nivelul județului Bihor a înregistrat, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele naționale.

Ponderea șomerilor înregistrați în anul 2018 în totalul resurselor de muncă era de 1% la nivelul județului Bihor și de 0,4% în municipiul Oradea, în scădere față de anii anteriori (2,4%, respectiv 0,6% în anul 2015). Numărul șomerilor s-a redus considerabil, atât la nivel județean – de la 9601 persoane în 2015 la 4074 persoane in 2018, cât și la nivel municipiului Oradea – de la 899 persoane în 2015, la 586 in 2018 (65,3% sunt femei).

Profilul economic. *Poziția geografică favorabilă pe granița de vest a României, dezvoltarea industrială, infrastructura dezvoltată şi forţa de muncă disponibilă în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor.*

La nivelul județului Bihor, serviciile cu cel mai ridicat aport în valoarea adăugată brută sunt reprezentate de transport, depozitare şi comunicaţii. În anul 2014, numărul unităţilor locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 6.455 unități, acestea realizând o cifră de afaceri de 5.007 milioane lei. Principalele servicii, după cifra de afaceri obținută în 2014, la nivelul municipiul Oradea sunt cele de transport şi depozitare (48,31%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (20.78%), informații şi comunicaţii (11,52%), activitățile profesionale, ştiinţifice şi tehnice (9,48%), hoteluri şi restaurante *(5,66%) şi tranzacţii imobiliare (4,22%). Unitățile locale active din sectorul serviciilor din municipiul Oradea reprezintă 72,19% din totalul din județ (4.660 unități) cu o cifră de afaceri de 3.542,08 mil lei.*

I.5. PROBLEME DE MEDIU ȘI FACTORI NATURALI DE RISC

I.5.1. ***Probleme de mediu***

Pe cuprinsul municipiului Oradea, calitatea componentelor mediului *este monitorizată de către instituțiile de profil, într-un cadru legislativ care reglementează aceste activități, racordat binențeles la normele și standardele Uniunii Europene.*

Astfel, calitatea aerului și a precipitațiilor atmosferice *este urmărită de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor printr-o rețea de monitorizare formată din:*

- *3 stații automate de monitorizare a calității aerului: Stația BH 1 (stație urbană) - amplasată lângă sediul APM Bihor, B-dul Dacia nr.25/A, monitorizează on-line următorii poluanți: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM 2,5 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo; Stația BH 2 (stație industrială) – amplasată în curtea Școlii Generale din Episcopia Bihor, Str. Matei Corvin nr.106/A, cu următorii parametri monitorizați: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, parametri meteo; Stația BH 3 (stație de trafic) – amplasată în cartierul Nufărul, lângă McDonalds-drive, monitorizează on-line următorii poluanți: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) determinare nefelometrică, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo.*
- *puncte de prelevare pulberi sedimentabile;*
- *puncte de prelevare precipitații.*

În toate rapoartele anuale precum și în cele lunare (de la nivelul anului 2018) realizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor, nu sunt menționate depășiri ale valorilor admise *pentru indicatorii specifici, iar valorile pH-ul măsurate la precipitații demonstrează* caracterul neacid al ploilor. *Micile depășiri la indicatorul PM_{10} (particule în suspensie cu diametrul mai mic de 10 μm) din primele 5 luni ale anului 2018, țin de condițiile meteorologice nefavorabile dispersiei acestora în atmosfera înaltă. În consecință, se poate afirma că* starea calitativă a compenentei aer este bună.

În ceea ce privește calitatea apelor, *la nivelul municipiului se monitorizează: calitatea apei din cursurile de apă, calitatea apelor subterane, calitatea apei potabile și calitatea apelor uzate descărcate.*

Sinteza datelor furnizate de Administrația Bazinală de Apă Crişuri Oradea și preluate în cuprinsul diferitelor documente oficiale ale administrației locale (SIDU Oradea 2017 - 2013; PAED Oradea, Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea 2015 - 2020), dar și în cadrul rapoartelor anuale privind starea factorilor de mediu ale APM Bihor, cu privire la indicatorii ce definesc calitatea apelor de suprafață, *arată acestea se încadrează în categoria celor cu* potențial ecologic bun *(stare*

ecologică - SE bună în proporție de peste 70% la nivelul întregului bazinului hidrografic).

Sub aspectul calității *apelor subterane în general, și a* apelor geotermale *în special, în afara datelor oficiale, există și studii independente care certifică nivelul calitativ ridicat al apelor hipertemale sulfato - bicarbonato - calco - magneziene din perimetrul Oradea. Spre exemplu, în cadrul unei teze de doctorat care are drept tematică studierea comparativă a perimetrelor geotermale Oradea și Săcuieni și impactul exploatării acestora asupra mediului, realizată de Roba Carmen (2010), sub coordonarea profesorului universitar Codrea Vlad, sunt făcute analize privind conținutul de radionuclizi (radiu și radon), fenoli și compuși fenolici, acizi humici, hidrocarburi petroliere, iar rezultatele prezentate succint arată așa:* referitor la radionuclizi, conținutul se încadrează în normele impuse de legislaţia internaţională ((12.95-34.82 Bq/l pentru radon şi 0.25-1.82 Bq/l pentru radiu), compușii fenolici nu s-au detectat, conținutul de acizi humici este foarte redus (0.55 mg/l si 1.38 mg/l), iar conținutul de hidrocarburi a fost sub limita de detecție.

Monitorizarea calității apei potabile este efectuată de S.C. Compania de Apă Oradea, care deţine un laborator central care efectuează analize fizico - chimice şi microbiologice, pentru toţi indicatorii prevăzuţi în legislaţia în vigoare, iar în ceea ce privește calitatea apei uzate și tratate în stația de epurare, în cadrul acesteia din urmă există un laborator ce monitorizează calitatea apei pe flux tehnologic până la deversare în Crișul Repede.

Pentru conservarea unor specii vegetale și faunistice, respectiv pentru păstrarea biodiversității, *pe teritoriul municipiului se găsesc parțial (din punctul de vedere al extinderii), câteva situri comunitare:*

- *ROSCI0050 Crişul Repede amonte de Oradea (se desfășoară pe teritoriul UAT-urilor Vadu Crişului, Auşeu, Aştileu, Măgeşti, Țețchea, Aleșd, Lugaşu de Jos, Tileagd, Ineu, Săcădat, Oşorhei, Oradea);*
- *ROSCI0098 Lacul Peţea (se întinde pe pe teritoriul localităților Oradea şi Sînmartin);*
- *ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crişului Repede (se întinde pe pe teritoriul localităților Borş, Girişu de Criş, Oradea, Sîntandrei);*
- *ROSCI0267 Valea Roşie (se întinde pe teritoriul localităților Ineu, Oradea, Paleu).*

Fiecare sit are o pondere de sub 1% din teritoriul administrativ al municipiului, dar prin poziția lor în proximitatea orașului, ele pot constitui premise favorabile pentru dezvoltarea turismului științific, de recreere sau ecoturismului.

I.5.2. ***Factori naturali de risc***

În cea mai mare parte a teritoriului municipiului nu sunt fenomene naturale cu valențe de hazard, care să genereze riscuri majore pentru populație sau pentru derularea normală a diverselor activități economice, și implicit a celor turistice din sfera serviciilor.

Punctual însă, sunt câteva aspecte din această sferă de fenomenologiei hazardelor naturale exogene generatoare de riscuri, care pot interfera direct sau indirect cu actul turistic și nu numai, și de care administrația trebuie să țină seama, în vederea unui management optim și eficient. Aceste aspecte se referă la alunecările de teren din NE orașului și potențialul declanșator al acestora pentru viitor, degraderea terenurilor agricole prin eroziunea apei de ploaie și prezența terenurilor cu exces de umiditate. O poziție aparte, prin prisma faptului ca nu avem de-a face cu factori naturali de risc, ci induși de om asupra unui component natural, o are riscul la diminuarea resurselor de apă geotermală, în contextul exploatării necontrolate a acesteia.

Referitor la alunecările de teren, într-un studiu efectuat de Blaga et al. (2014) conform metodologiei în vigoare din legislația română (HG nr. 447/10.04.2003 și HG nr.663/2013 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare şi conţinutul hărţilor de risc natural la alunecări de teren şi inundaţii) au fost puse în evidență zonele cu potențial ridicat (probabilitate mare) şi mediu (probabilitate medie-mare) în partea de nord – est (Dealul Crişului, Dealul Viilor), care se corelează foarte bine cu terenurile ce au alunecări manifestate și cartate de autori pe un areal de 6.95 km^2 .

Aspectele de degradere a terenurilor agricole prin eroziunea apei de ploaie și a prezenței terenurilor cu exces de umiditate au fost surprinse cantitativ la prezentarea solurilor, însă ceea ce dorim aici să punctăm este faptul că există cca 1000 ha care ar putea fi reconvertite funcțional-economic, chiar înspre activități din sfera turismului, pentru că oricum ele din punctul de vedere al capacității agricole productive sunt ineficiente.

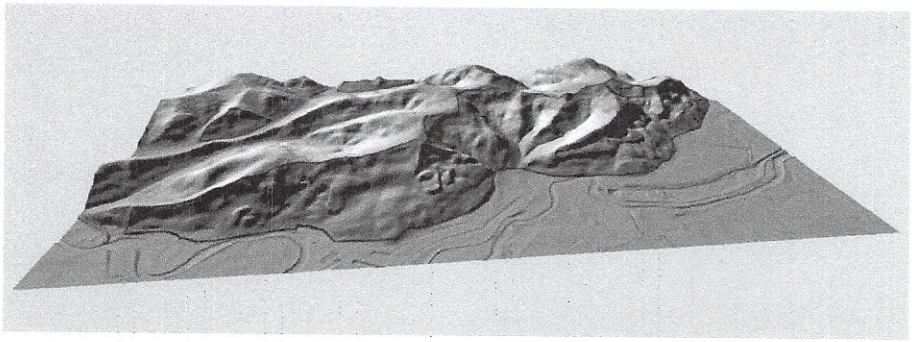

Figura 8. *Alunecările din Dealul Crişului*

În ceea ce privește factorii de risc ce țin de exploatarea în exces a apei termale, există un cadru legislativ cu normative tehnice bine precizate și respectate de către autorități, respectiv de către firmele desemnate legal s-o exploateze. Problemele care au apărut în ultimii ani în proximitatea municipiului Oradea (rezervația naturală "Pârâul Peța"), ar trebui să pună în gardă totuși forurile decidente, deoarece există studii și teste (Paal, 2013, Cohuț și Paal, 2017) care demonstrează legăturile hidrodinamice dintre exploatările de la Băile Felix - 1Mai și cele din perimetrul Oradea.

II. ANALIZA POTENŢIALULUI TURISTIC ÎN FUNCŢIE DE TIPUL STAŢIUNII TURISTICE: FACTORII NATURALI DE CURĂ, BIOCLIMATUL ZONEI

II. 1. Introducere

II.1.1. Fenomenul turistic în timp şi spaţiu

Turismul este în prezent un fenomen de mase care s-a extins îndeosebi în ultimul secol, o dată cu dezvoltarea mijloacelor mai rapide de călătorie, prin căi ferate, automobil şi mai ales avion.

Turismul în spaţiu s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, mai întâi în spaţiul cunoscut şi apropiat şi mai târziu în spaţiul mai depărtat şi necunoscut. În general, în turism, de fapt în deplasări, se includ călătoriile de plăcere, odihnă, recreere, vizite, refacerea sănătăţii, dar uneori şi expediţiile pentru descoperirea de noi teritorii, pentru cercetări geografice în areale montane sau litorale, în scopuri ştiinţifice, medicale, în scop de comerţ, turism sportiv, schimburi culturale, pelerinaje etc. Uneori deplasările maschează de fapt migraţii pentru supravieţuire, în anumite perioade istorice dificile. Nu în ultimul rând, se includ în turism călătoriile pentru tratamente în locuri cu factori terapeutici, *ceea ce a dus* la dezvoltarea aşa numitului **turism balnear.**

***Turismul în diferite epoci istorice**, chiar dacă nu sub acest nume, este cunoscut încă din antichitate, atât ca fenomen* cultural, *cât şi pentru* **tratament balnear.** *Sunt cunoscute termele din parcul Baia din Napoli, termele lui Titus din Roma, Capri, Tivoli, în Italia, Odessus (Bulgaria de azi), Pamukkale, Capadocia (Turcia), Bath (Anglia), Spa (Valonia-Belgia, staţiune balneoclimatică din Evul Mediu, denumire aflată la originea cuvântului englez „spa", care înseamnă staţiune cu izvoare minerale) sau băile de soare din Egipt.*

În Evul Mediu s-a dezvoltat îndeosebi turismul profesional, *sub forma călătoriilor efectuate pentru ucenicia tinerilor, din diferite bresle în spaţiul european.*

Din secolele XVIII – XIX încep să apară mai frecvent călătoriile de plăcere, de relaxare *la munte, la mare, la conace rurale şi situri istorice, în ţări străine,* pentru instruire.

În secolele XX –XXI industria **turismului cultural** *şi* **balnear** *se dezvoltă la dimensiuni necunoscute până acum, find asociate cu diferite forme de petrecere a timpului liber în mod cât mai plăcut şi eficient.*

Turismul balnear (curativ *sau* ***de îngrijire a sănătăţii)*** *este considerat cel mai vechi tip de turism, căci oamenii cunoşteau, din cele mai îndepărtate timpuri, efectele apelor minerale şi termale, cura heliomarină, efectele nămolului, tratamentul de altitudine. Herodot din Halicarnas (cca. 484-425 î.Hr.) ştia că baia de soare era utilă în îngrijirea rănilor şi a oaselor rupte. Hipocrat din Cos (460-337 î.Hr.) a arătat rolul naturii în vindecarea bolilor, Aulus Cornelius Celsus (sec.I d. Hr.) sfătuieşte pacienţii să schimbe climatul pentru îmbunătăţirea sănătăţii, Galenus din Pergam (129-199 d. Hr.) consideră că pentru bolnavii de tuberculoză este ideal climatul de munte. Medicii arabi Avicenna (920-1037) şi Averroes (1126-1198) recomandă şi ei climatul de munte pentru tuberculoşi. Din secolele XVI-XVIII încep să apară cărţi care se ocupă de climat şi sănătate, în care intră şi aspecte de turism balnear, în funcţie de condiţiile locale, dar şi de tipul de afecţiune.*

Turismul balnear este practicat în prezent mai ales de către persoanele în vârstă şi cu diferite afecţiuni, dar acestea sunt, de multe ori, însoţite de membri ai familiei, sănătoşi şi mai tineri, ceea ce a dus la asocierea turismului balnear cu turismul cultural, de recreere şi agrement, sportiv (de vară şi de iarnă).

Majoritatea turiştilor care practică turismul balnear provin din mediile urbane, dar în ultimele decenii a crescut frecvenţa populaţiei rurale, îndeosebi pentru tratamentul bolilor de uzură, cum ar fi reumatismul. Acest tip de turism se poate practica tot timpul anului, având nevoie de o infrastructură specializată şi de dotări speciale (săli de proceduri, gimnastică medicală, saună, băi, nămol), precum şi de personal calificat.

II.1.2. Scurt istoric al dezvoltării turismului balnear în România

În ***perioada romană*** *(factorii terapeutici fiind cunoscuţi de fapt încă din vremea dacilor) au apărut amenajări în areale cu ape termale - Băile Herculane (Ad aqua Hercule Sacras ad Mediam), Geoagiu Băi (Germisara–Thermae Dodonae), Călan (Ad Aque), Moneasa, Ocna Mureş (Salinae), Sovata.*

Amenajările erau complexe, constând în captarea şi transportul apelor minerale, terme (băi), sisteme de încălzire prin metoda hipocaustusului (încălzire cu aer cald prin podea), temple, table votive de mulţumire pentru vindecare.

În ***Evul Mediu*** *turismul balnear stagnează în condiţiile vitrege ale epocii: invazii ale popoarelor migratoare, războaie cu ţările vecine sau între ele, dar duse de multe ori pe teritoriul principatelor române (vecinii fiind Regatul Poloniei, în nord, Imperiul otoman, mai ales în sud, Regatul maghiar şi Imperiul austro-ungar, în vest, grupurile de tătari din Câmpia Rusă şi mai apoi Imperiul rus, în est – toţi mari amatori de bogăţiile pământului românesc), boli contagioase, în special epidemii de ciumă,*

toate acestea au dus la distrugerea sau părăsirea multora dintre aşezămintele balneare.

Există totuşi documente care atestă folosirea în special a apelor minerale la Băile Felix (1221, 1405, 1777), Tuşnad (1600), Băile Herculane, Bazna, Strunga (1734), Băile Homorod (1743), Borsec (1770). Staţiunea Covasna este cunoscută pentru apele sale minerale şi pentru mofete, încă de la 1593.

Exista şi un tip de turism comercial, *de afaceri sau în scop* politic *şi* diplomatic, *aşa cum putem constata din actele, notaţiile, jurnalele călătorilor străini pe teritoriul românesc, dintre care unii notează existenţa unor ape cu calităţi terapeutice, prin locurile pe unde au trecut. De exemplu, legatul papal, iezuitul Antonio Posevino informează pe la 1578, despre bolile şi tratamentele naturiste din Transilvania, călătorul Italian G.P. Campani scrie în 1585 despre apele de la Oradea, Ferdinand de Marsigli din Amsterdam în 1736 arată că există mofete şi în Transilvania, nu numai în Italia, teologul şi enciclopedistul croato-italian Ruggiero Giuseppe Boscovici, în 1762, dă informaţii despre salinele de la Turda, Ocna Sibiului, Cojocna, Ocna Dejului, Praid şi despre apele tămăduitoare din aceste regiuni, germanul în serviciul Rusiei, Friedrich Wilhelm von Bauer, notează în 1788 date despre clima şi izvoarele minerale din Banat etc.*[1]

În ***secolele XVII – XIX*** *începe să se dezvolte cercetarea de către medici, chimişti, fizicieni, (austrieci, unguri, germani, români) a factorilor naturali cu caracter terapeutic. Astfel, sunt studiate unele izvoare minerale şi termale (Tuşnad 1600, Homorod 1743, Olăneşti, 1760, Şaru Dornei, 1788, Călimăneşti, 1827-1830, Covasna 1800, Slănic Moldova, 1819, 1864, Vâlcele 1875 etc.). La 1770, apele minerale de la Borsec erau exportate în Valahia, Moldova, Budapesta, Viena, unde de altfel au primit o medalie de aur. Printre cei care au scris despre apele minerale se remarcă: Lukas Wagner, 1773, Francisc Nyula, 1804, Vasile Popp, 1822, St. V. Episcopescu, 1837, Orban Balasz, 1868 şi alţii*[2].

Se ştie, de asemenea, de obiceiul de retragere, în special în perioadele de vară a domnitorilor şi a boierilor la conace şi mânăstiri, iar mai târziu la staţiuni, aşa cum găsim unele informaţii la cronicari sau scriitori (de pildă la Alecsandri, Ion Ghica etc.), mai ales în perioadele de pace, pentru relaxare şi petrecere.

În ***perioada 1850 – 1918*** *Ţările Române participă la expoziţii internaţionale, unde obţin medalii de aur pentru apele minerale româneşti (Viena 1883, 1889, Paris 1890 etc.).*

Totodată au loc tot mai des călătorii în spaţiul montan ale oamenilor de cultură români sau străini în trecere prin locurile cele mai pitoreşti. Se dezvoltă unele localităţi

---

[1] *v. Călători străini despre Ţările Române, vol II, respectiv III, IX, X, p I.*
[2] *v. Elena Berlescu, Dicţionar enciclopedic medical de balneoclimatologie.*

sub forma staţiunilor balneare sau climatice, şi prin interesul domnitorilor şi, în general, al oamenilor cu posibilităţi materiale. De pildă Milan Obrenovici, domnitorul Serbiei, în prima jumătate a secolului XIX face o cură la băile din Vâlcele, iar Al. I. Cuza, la 1840, face o cură terapeutică la staţiunea Zizin. Constituirea şi dezvoltarea staţiunii montane Sinaia are loc ca urmare a stabilirii reşedinţei de vară a regelui Carol I (în apropiere de mânăstirea Sinaia, ctitorită de spătarul Mihai Cantacuzino, în 1695) şi a construirii castelului Peleş, în 1883. Băile Herculane se dezvoltă mai mult în urma vizitei împăratului Franz Iosef în 1852. Tot acum se extind staţiunile Slănic Moldova, staţiunile de pe valea Oltului etc.

Construirea căii ferate de pe valea Prahovei duce la dezvoltarea staţiunilor Buşteni şi Predeal, dar şi a micilor localităţi Azuga, Poiana Ţapului şi chiar Câmpina.

Au loc amenajări în spaţiul montan, cabane, refugii alpine, case de adăpost (Mihai Haret). Se înfiinţează societăţi turistice: Clubul Alpin al Banatului, Societatea Carpatică Ardeleană, Societatea Carpatină, Societatea Turiştilor Români etc.

Ia avânt dezvoltarea turismului de litoral în scop de agrement şi tratament, înfiinţându-se primele sanatorii de cură la Eforie (Nord), 1894, Techirghiol şi Techirghiol-Movilă (Eforie Sud), ambele în 1899.

În ***perioada interbelică*** *este evidentă dezvoltarea staţiunilor balneoclimatice cu tradiţie, dar şi înfiinţarea unor noi staţiuni în spaţiul montan şi în depresiunile de pe rama internă a Carpaţilor Orientali.*

Se înfiinţează şi se extinde profilul cercetării medicale balneare de către medici balneologi de prestigiu (Al. Şaabner-Tuduri, Anibal Theohari, Marius Sturza), apar tratate de balneologie, se înfiinţează Societatea de Hidrologie şi Climatologie şi prima catedră de balneologie.

Cercetarea medicală în staţiuni *se concretizează în numeroase studii de specialitate, în congrese naţionale şi internaţionale, în apariţia legii de organizare balneară, în înfiinţarea Institutului de specialitate. Din evenimentele cele mai importante în acest domeniu, cuprinse între aproximativ mijlocul secolului XIX şi mijlocul secolului XX, se remarcă:*

-1837, Dr. Şt. V. Episcopescu Manega publică Apele metalice ale României Mari.

-1843, Dr. Gh. Ciocârlan, în congresul de la Timişoara prezintă studii de climatologie în staţiunile din Banat (Buziaş).

-1868, Dr. Orban Balasz studiază staţiunile din Jud. Odorhei şi mai ales solfatariul de la Turia.

-1874, Dr. A. Fătu publică Despre apele minerale din România, *ed. II (ed. I apăruse în 1851).*

-1896, Fiz. Şt. Hepites (după Congresul Internaţional de Hidrologie şi Climatologie de la Clermont-Ferrant) impulsionează cercetarea climatului staţiunilor balneoclimatice.

-1900, Dr. Şaabner-Tuduri publică Apele minerale şi staţiunile climaterice din România, *iar în 1909,* Les stations climateriques et maritimes de la Roumanie.

-1909, Dr. Const. Bacaloglu prezintă o lucrare despre Sărata Monteoru.

-1922, are loc Înfiinţarea Societăţii de Hidrologie Medicală şi Climatologie şi a Revistei de hidrologie şi climatologie – de către Dr. Anibal Theohari.

-1923, apare Legea de organizare balneară.

-1926, Gen.Dr. Vicol şi Dr. Michailescu publică Romania balnéaire et climatique *(cit. de Piery, 1934).*

-1928, are loc Congresul Internaţional de talasoterapie de la Constanţa şi Bucureşti.

-1934, Dr. Anibal Theohari publică Tratatul de terapeutică.

-1930, Dr. Marius Sturza, înfiinţează prima catedră de Balneologie la Cluj şi impulsionează cercetarea în staţiuni.

-1932, Emil Ţeposu şi Valeriu Puşcariu publică lucrarea România balneară şi turistică.

-1949, ia naştere Institutul de Balneologie şi Fizioterapie din Bucureşti sub conducerea Dr. Marius Sturza (prin dezvoltarea Institutului de Cercetări de Balneologie, înfiinţat în 1923 pe lângă Clinica Terapeutică a Spitalului Brâncovenesc), cu un sector de Factori Naturali Terapeutici (cuprinzând şi un compartiment de Bioclimatologie).

Trebuie să subliniem aici apariţia la Paris, în 1934 a unui Traité de climatologie biologique et médicale, *sub direcţia lui M. Piery, profesor la Facultatea de medicină din Lyon, în trei volume (2664 p.), cu colaborarea a peste o sută de personalităţi din domeniul medicinei şi geografiei. În vol. III, A. Şcerbacov, profesor la Institutul Central de Igienă din Belgrad prezintă staţiunile de cură din România, Bulgaria şi Iugoslavia începând cu unele date geomorfologice şi climatice (temperatură, vânt, precipitaţii, nebulozitate) din Peninsula Balcanică, cu tabele şi hărţi. Sunt prezentate staţiunile din România de pe litoral, inclusiv cele din Basarabia (Budachi, cu lac sărat şi Şabolat, cu nămol mineral) şi din Cadrilater (Balcic şi Ecrene, cu climat de adăpost, iarna), staţiunile „alpine şi subalpine" : de pe valea Prahovei, Braşov, de pe versanţii meridionali ai „Alpilor Transilvaniei"*[3]*, din Bucovina, Moldova, Transilvania, printre care: Vatra Dornei, Păltiniş, Stâna de Vale etc., la care se adaugă „Villégiatures", localităţi, frecventate vara, neorganizate, de exemplu mânăstirile din Neamţ, dar şi din Subcarpaţii Meridionali şi de la Curbură, în total circa 40 de localităţi, cu informaţii despre climat, stabilimente balneare, hoteluri, indicaţii de tratament etc.*

Cercetarea medicală balneologică se referă la descoperirea şi studierea factorilor naturali terapeutici din staţiuni, îndeosebi ape minerale, nămoluri, gaze terapeutice, bioclimat – anume studierea proprietăţilor lor fizico-chimice şi farmacodinamice, la fundamentarea ştiinţifică prin experienţe pe animale de laborator

---

[3] *Printre colaboratori numărându-se şi prof. Emm. de Martonne, autorul lucrărilor* Les Alpes de Transylvanie, 1907 *şi* La Valachie, 1902.

şi introducerea datelor în circuitul terapeutic clinic, la valorificarea prin recomandări metodologice de teren şi indicaţii şi contraindicaţii de trimitere la cură.

Rezultatele cercetărilor au fost comunicate cu ocazia manifestărilor ştiinţifice naţionale şi internaţionale (Conferinţa de Balneologie de la Mangalia 1960, Congresul Naţional de Balneologie, Bucureşti 1975, simpozioanele anuale ale Institutului) şi au fost publicate în volume de studii şi cercetări de balneologie şi fizioterapie, în manuale şi tratate de specialitate.

Totodată încă din 1936 s-a înfiinţat Touring Clubul Român şi Organizaţia Naţională de Turism ONT. Astfel, în timp, are loc o asociere a tratamentului balnear cu turismul cultural (de exemplu în Bucovina).

***Perioada contemporană** este o perioadă de regres după încheierea celui de-al doilea război, după seceta distrugătoare din anii 1945-47 şi apoi cea din 1951, după actul de naţionalizare din 1948, care duce la dispariţia unor staţiuni mici. După 1965 începe, cu destulă greutate, refacerea unor staţiuni balneoclimatice. Urmează apariţia unor staţiuni climatice montane şi treptat se dezvoltă reţeaua de staţiuni balneoclimatice de interes general şi local.*

În 1949 prin înfiinţarea Institutului de Balneologie este stimulată cercetarea balneoclimatică din staţiuni şi terapeutica naturistă. În 1955 se reînfiinţează ONT, iar în 1971, Ministerul Turismului, turismul şi tratamentul îmbinându-se îndeosebi prin reţeaua de staţiuni.

În perioada 1980-1990 scade nivelul de trai şi se deteriorează viaţa social-economică a ţării, ceea ce duce totodată şi la reducerea şi sărăcirea bazei materiale a turismului.

În perioada de după 1990 se constată o degradare accentuată a complexului material al staţiunilor, în condiţiile în care bazele de cazare sunt lăsate în paragină, are loc o diminuare a circulaţiei turistice, reţeaua de staţiuni balneoclimatice iese din Ministerul Sănătăţii şi intră în preocupările Ministerului Turismului, care înlesneşte privatizarea micilor întreprinderi cu profil turistic, cu scop esenţial dezvoltarea unui profil economic avantajos (hoteluri, restaurante, discoteci), în timp ce pentru bazele de tratament nu se alocă suficiente fonduri, iar personalul sanitar este fie desfiinţat, fie redus şi preluat tot de Ministerul Turismului. Turismul balnear este prea puţin susţinut material şi suferă la concurenţa cu turismul rural (agroturismul) care începe să se dezvolte local, deşi şi acesta, cu destule greutăţi (Teodoreanu și Gaceu, 2013).

II.2. Bioclimatul arealului

II.2.1. Unele aspecte generale

Complexitatea deosebită a mediului atmosferic determină un număr mare de necunoscute în ecuaţia mediu – organism. Factorii de mediu acţionează simultan asupra fiinţelor vii – există în acelaşi timp o stare termică, dinamică, hidrică, la care organismul uman reacţionează în mod specific, individual, în funcţie de tipul genetic, de starea de sănătate, de vârstă. Medicii balneologi au dat indicaţii de trimitere în staţiuni, diferite, după rezultatele obţinute prin experienţă, în urma tratamentului naturist, în funcţie de regiune şi afecţiune. Bogăţia de factori naturali cu caracter terapeutic din România a determinat apariţia unei reţele însemnate de staţiuni balneoclimatice, unde există cele mai bune condiţii de întărire sau recuperare a sănătăţii.

Existenţa unui mediu prielnic desfăşurării activităţilor într-o staţiune balneoclimatică sau balneară este determinată, de mai mulţi factori între care se includ: aspectele administrative, economice, sanitare, respectiv condiţiile de cazare şi alimentaţie şi mai ales baza de tratament şi personalul de specialitate medical, dar totodată (şi nu în ultimul rând) de mediul natural, forma de relief, altitudine, expunerea faţă de Soare şi faţă de circulaţia generală a maselor de aer, vegetaţie. Acestea, la rândul lor, determină caracteristicile ***elementelor meteorologice*** *care în raport cu reacţiile (de stres sau adaptare) ale organismului uman ilustrează un bioclimat mai mult sau mai puţin favorabil, cu sau fără restricţii, pentru o cât mai mare categorie de turişti/pacienţi. La acestea se adaugă evident ceilalţi factori terapeutici naturali: ape minerale (izvoare şi lacuri), nămoluri terapeutice şi, unde este cazul, mofete, saline, apa mării .*

Elementele meteorologice, în anumite perioade de timp şi în spaţii geografice specifice, între limite restrânse *crează o* atmosferă confortabilă *de destindere, relaxare şi echilibru, deci* nu influenţează organismul uman *şi spunem că determină un* bioclimat indiferent, relaxant, sedativ. *Când se* depăşesc anumite limite *aceste elemente climatice* stimulează organismul uman *sau chiar îl* stresează, *dezechilibrând sistemele reglatoare ale organismului. Aceste limite sunt relative şi depind de starea de sănătate a omului, de vârstă, de activitatea practicată, de antrenament etc. Spre exemplu, o răcire puternică a vremii determină la început o senzaţie de frig, frison, apoi îmbolnăvirea căilor respiratorii, tuburări de circulaţie, apariţia degerăturilor, iar dacă nu se iau sau nu se pot lua măsuri de apărare, poate surveni moartea prin îngheţ. Tot astfel, o căldură prea puternică şi îndelungată, antrenează la început transpiraţie, apoi de asemenea tulburări de circulaţie, apoi şoc caloric etc. (Teodoreanu şi colab., 1984).*

Aşadar, bioclimatul este un factor de bază pentru o bună desfăşurare a curei de tratament sau pentru petrecerea concediului, pentru cei ce hotărăsc să schimbe mediul de viaţă obişnuit şi să profite cât mai mult de ambianţa unei cure naturiste, fie ea profilactică (turism), de tratament sau recuperare.

Rolul mediului geografic şi al climatului, în primul rând, este esenţial în buna desfăşurare a vieţii şi în păstrarea sănătăţii omului. Iată ce spune cercetătorul francez G. Escourrou, în „Climat et environment", 1981 (cit. de Besancenot, 1990): „Poate că într-o zi climatul va fi mai mult integrat în vieţile noastre. Vom pleca la X...un loc liniştit, unde te poţi odihni după dorinţă, apoi ne vom face vacanţele la Y...unde caracterul tonic al climatului ne va permite de a ne reîntoarce în plină formă. Un vis? Nu, o mai bună cunoaştere a climatelor şi mediului lor."

II.2.2. Bioclimatul orașului Oradea

Pe baza experienţei în domeniul climatoterapiei din staţiunile balneoclimatice din România şi a experienţei acumulată de medicii germani, francezi şi englezi în special în cursul secolelor XIX şi XX, dar şi în funcţie de datele geografice (relief, climă, vegetaţie), medicii români au urmărit creşterea şi normalizarea procesului de rezistenţă generală nespecifică (RNG) a organismului, în lupta cu agenţii agresori prin sistemul neuro-endocrin-vegetativ. Medicii Marius Sturza, şi mai apoi Maria Modval, Camelia Ardeleanu – Voiculescu şi fizicianul Ştefan Pascu, au stabilit în 1961 o clasificare a bioclimatelor din România, obiectivizată mai târziu prin lucrările cercetătorilor din laboratorul de Bioclimatologie din Institutul de Medicină Fizică, Balneoclimatologie şi Recuperare Medicală – IMFBRM, (mai târziu Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie - INRMFB) (Berlescu, 1982; Teodoreanu şi colab., 1984; Teleki şi colab., 1984; Teodoreanu, 2011). Această regionare cuprinde trei bioclimate principale, axate pe treptele de relief: bioclimatul tonic stimulent, bioclimatul indiferent (de cruţare) *sau* sedativ-relaxant *şi* bioclimatul excitant-solicitant *orașul Oradea fiind situat în bioclimatul sedativ-relaxant (figura 9).*

Bioclimatul sedativ-indiferent (de cruţare) caracterizează în general areale cu altitudini cuprinse între 700 şi 800 m la limita superioară şi între 200 şi 300 m la cea inferioară, anume Podişul Transilvaniei, din interiorul arcului carpatic, precum şi dealurile şi podişurile de pe rama exterioară a acestuia. Câmpia Banato-Crişană prezintă un bioclimat sedativ în partea de est, către dealurile ce împrejmuiesc Munţii Apuseni şi cu nuanţe excitant-solicitante în vest, spre Câmpia Panonică. Comparativ cu etajul montan, clima se ameliorează atât sub aspect termic, cât şi hidric şi dinamic. Temperatura este moderată, cu ierni destul de blânde şi veri răcoroase, cu cantităţi de precipitaţii, de asemenea, moderate, cu o dinamică mai redusă a aerului, care crează astfel condiţii speciale de adăpost.

Figura 9. *Schiță de hartă bioclimatică a României: a) bioclimat stimulent de munte; b) bioclimat sedativ-indiferent, de deal și câmpie; c) bioclimat excitant, de câmpie; d) bioclimat solicitant de litoral maritim (prelucrare după Harta „Stațiuni balneoclimatice", de Elena Teodoreanu, Gh. Niculescu ș.a., Atlasul Geografic, pl.VII-7, 1977 și Teodoreanu, Gaceu, 2013)*

În acest context, confortul termic prezintă valori maxime pe țară, fapt ce se justifică prin absența căldurilor toride ale câmpiei, vara, și a temperaturilor scăzute, iarna, prezente în perimetrul montan și în câmpii, arealul aflându-se deasupra stratului de inversiune frecvent în câmpie, și prin vitezele mai reduse ale curenților de aer.

În sezonul rece, băile de aer sunt reci, aerostatice sau slab dinamice, moderat uscate sau umede, iar în sezonul de vară, cele mai frecvente sunt băile de aer moderat

reci, răcoroase şi indiferente, aerostatice sau slab dinamice, uscate şi moderat de uscate.

Tot din aceleaşi motive, valorile stresului cutanat şi ale celui pulmonar sunt minime în aceste regiuni, iar numărul de luni relaxante, nesolicitante, echilibrate, este maxim.

Aeroionizarea este foarte diferită, în funcţie de condiţiile locale. Dacă în marile aglomerări urbane şi industriale, poluarea determină distrugerea ionilor mici din aer, în staţiuni, aerul curat, brâul de vegetaţie înconjurător, suprafeţele de apă, respectiv lacurile, dar mai ales râurile cu pante repezi, sunt factori care generează o ionizare destul de bogată (500 – 700 ioni şi mai mult, de diferite semne), uneori cu o predominare a ionilor negativi. Unele condiţii cu totul locale, de pildă radioactivitatea rocilor, cascadele, determină o concentraţie care poate depăşi 1000-1500 ioni/cm^3 aer. La nivelul oraşului Oradea nu s-au făcut până în prezent studii privind ionizarea aerului.

Ca urmare, bioclimatul etajului de dealuri şi podişuri este relaxant, nesolicitant, sedativ, de cruţare. Cu alte cuvinte, prin caracteristicile factorilor climatici moderaţi, funcţiile şi sistemele organismului nu vor primi stimuli prea intenşi, deci organismul nu va face un efort deosebit pentru aclimatizare. De aceea bioclimatul arealelor de deal este considerat ca cel mai indicat pentru cei ce suportă mai greu condiţii extreme de vreme, pentru vârstnici şi copii mici, pentru persoane în convalescenţă după diverse boli, pentru stări de surmenaj. Practic, bioclimatul este lipsit de contraindicaţii terapeutice, indiferent de sezon. Dat fiind agentul balnear prezent în aproape toate staţiunile din acest areal, indicaţiile medicale se diversifică, potrivit cu factorii terapeutici locali la care se adaugă, cu cele mai bune rezultate, expunerea la aer, soare, apă, progresiv, potrivit cu starea de confort termic şi indicaţiile medicului.

Staţiunile balneoclimatice de interes general sunt: Bălţăteşti (400 m) în judeţul Neamţ, Nicolina–Iaşi (143 m), în judeţul Iaşi, Sărata Monteoru (175-200 m) în judeţul Bacău, Slănic (380-430 m) în judeţul Prahova, Băile Govora (360 m), Băile Olăneşti (420-480 m), Călimăneşti, Căciulata, Cozia (270-300 m), în judeţul Vâlcea, Pucioasa (390-450 m), în judeţul Dâmboviţa, Săcelu (340-350 m), în judeţul Gorj, Bazna (325-335 m), Ocna Sibiului (410 m), în judeţul Sibiu, Sângeorz-Băi (430-460 m), în judeţul Bistriţa Năsăud, Sovata (475 -530 m) în judeţul Mureş (figura 9).

Apele minerale sunt variate, în majoritate clorurate, sodice, iodurate, bromurate, calcice, magneziene, sulfuroase, rar carbogazoase, unele cu debite bogate şi concentraţii mari. La acestea se adaugă lacuri sărate (Slănic Prahova, Sovata, Ocna Sibiului), nămol sapropelic (Sărata Monteoru, Slănic, Pucioasa, Ocna Sibiului, Sovata) şi mineral (Săcele, Bazna, Sângeorz-Băi), sare extrasă din ape minerale (Bălţăteşti, Bazna), salină (Turda), mofete (Sângeorz-Băi) (figura 9).

Staţiunile balneoclimatice de interes local sunt: Băile Drânceni (160 m), în judeţul Vaslui, Oglinzi (390-430 m) în judeţul Neamţ, Strunga (225 m) în judeţul Iaşi, Târgu Ocna (260-275 m), în judeţul Bacău, Fişici- Bozioru (650 m), în judeţul Buzău, Bala (300-350 m), în judeţul Mehedinţi, Brădet (620-750 m), Bughea de Sus (620-650 m), în judeţul Argeş, Ocnele Mari, Ocniţa (310-350 m), Horezu (470 m), în judeţul Vâlcea, Telega (420 m), Ţintea (270 m), Breaza (480-600 m), în judeţul Prahova, Ţicleni (200 m), Novaci (460 m) în judeţul Gorj, Băile Puturoasa (400 m), în judeţul Satu Mare, Băile Lipova (140 m), în judeţul Arad, Cărbunari (230 m), Dăneşti (350 m), în judeţul Maramureş, Băile Homorod (760 m), Cristuru Secuiesc (385 m), Praid (500 m), Odorheiu Secuiesc–Seike (500 m) în judeţul Harghita, Băiţa (260 m), Cojocna (335 m), Ocna Dejului (350 m), Someşeni (320 m), Băile Turda (350 m), în judeţul Cluj, Bizuşa-Băi (240 m), Jibou (190 m), în judeţul Sălaj, Ideciu de Jos (395 m), în judeţul Mureş, Miercurea Sibiului (280 m), în judeţul Sibiu, Ocna Mureşului (250 m), în judeţul Alba, Sărmaşu (400 m), Sângeorz de Mureş (350 m), în judeţul Mureş (figura 10).

Figura 10. *Repartiţia staţiunilor climatice şi balneoclimatice de interes general şi local din etajul de dealuri şi podişuri*

Aceste staţiuni locale şi cu amenajări modeste beneficiază de ape minerale în majoritate cloruro-sodice, sulfuroase, magneziene, iodurate, bromurate, unele calcice, rar carbogazoase (Maramureş, Harghita), de lacuri sărate (Telega, Cojocna, Ocna Dejului, Ocna Mureşului), nămol în special sapropelic (Bala, Ocnele Mari, Ideciu de Jos, Jibou, Miercurea Sibiului, Sărmaşu), nămol de turbă (Seike, Turda), nămol mineral

(Someşeni, Sângeorgiu de Mureş), salină (Târgu Ocna, Ocna Dejului, Ocna Mureşului, Praid), mofete (Seike).

Numeroase localităţi cu factori balneari, fără amenajări, dar multe folosite empiric de localnici se înregistrează în judeţele Suceava, Iaşi, Bacău, Neamţ, Buzău, Vrancea, Prahova, Dâmboviţa, Argeş, Vâlcea, Maramureş, Cluj, Bistriţa-Năsăud, mai puţine în Satu Mare, Sălaj, Alba, Mureş.

II.2.3. Apele terapeutice

Turismul balnear s-a născut în special prin utilizarea la sursă a factorilor naturali terapeutici din care o importanţă deosebită o au apele, minerale sau nu, izvoarele minerale (şi mai târziu de sondă), lacuri sărate sau cu apă dulce, râuri, marea care au determinat naşterea şi dezvoltarea unor staţiuni balneoclimatice importante pe întreg teritoriul României.

II.2.3.1. Apele minerale terapeutice

Rolul terapeutic al apelor minerale a fost evidenţiat încă din antichitate, pentru ca în zilele noastre să se folosească pe scară largă datorită creşterii frecvenţei şi apariţiei de noi afecţiuni, urmare a sedentarismului, poluării şi abuzului de medicamente.

Prin definiţie, *se consideră o apă ca fiind minerală dacă are:*

- *cel puţin 1 g săruri minerale dizolvate într-un litru de apă;*
- *elemente chimice sau gaze cu acţiune farmacodinamică;*
- *temperatura de 20° C la izvor;*

(definiţie internaţională după Congresul din Bad Nauheim, 1912, cf. Berlescu, 1982).

Pentru a fi folosită în scop terapeutic, apa minerală trebuie să fie pură din punct de vedere bacteriologic, să aibă acţiuni fundamentate ştiinţific şi un debit care să asigure valorificarea ei prin metodologia indicată (cură internă, externă, inhalaţii etc.).

România, datorită reliefului şi geologiei variate, beneficiază de un număr considerabil de ape minerale, sub formă de izvoare (circa 3000), ape minerale de sondă (din foraje), lacuri, cu debit, temperatură şi conţinut chimic variat calitativ şi cantitativ.

Studiile efectuate până în prezent, încă de acum 2-3 secole, de medici şi chimişti din diferite regiuni ale ţării şi mai ales după înfiinţarea Institutului de Balneologie, de către medici, chimişti, fizicieni, biologi, geologi, ingineri de foraj şi topometri din Laboratorul de Resurse Naturale, prezintă repartiţia şi caracteristicile apelor minerale cu caracter terapeutic la nivelul României, după cum urmează: ape oligominerale, ape carbogazoase, ape alcaline, ape clorurate sodice, ape feruginoase, ape arsenicale, ape alcalino-feroase,

ape iodurate, ape sulfuroase, ape sulfatate, ape radioactive (Munteanu şi colab., 1978; Berlescu, 1982; Teleki şi colab., 1984 etc.).

Dintre acestea în arealul oraşului Oradea s-au identificat apele oligominerale. *Acestea sunt ape slab mineralizate având mineralizarea totală sub 1 g/l, provin din infiltrarea în roci a apelor din precipitaţii şi, în funcţie de temperatura lor, pot fi* termale (acratoterme) *sau* reci (acratopege).

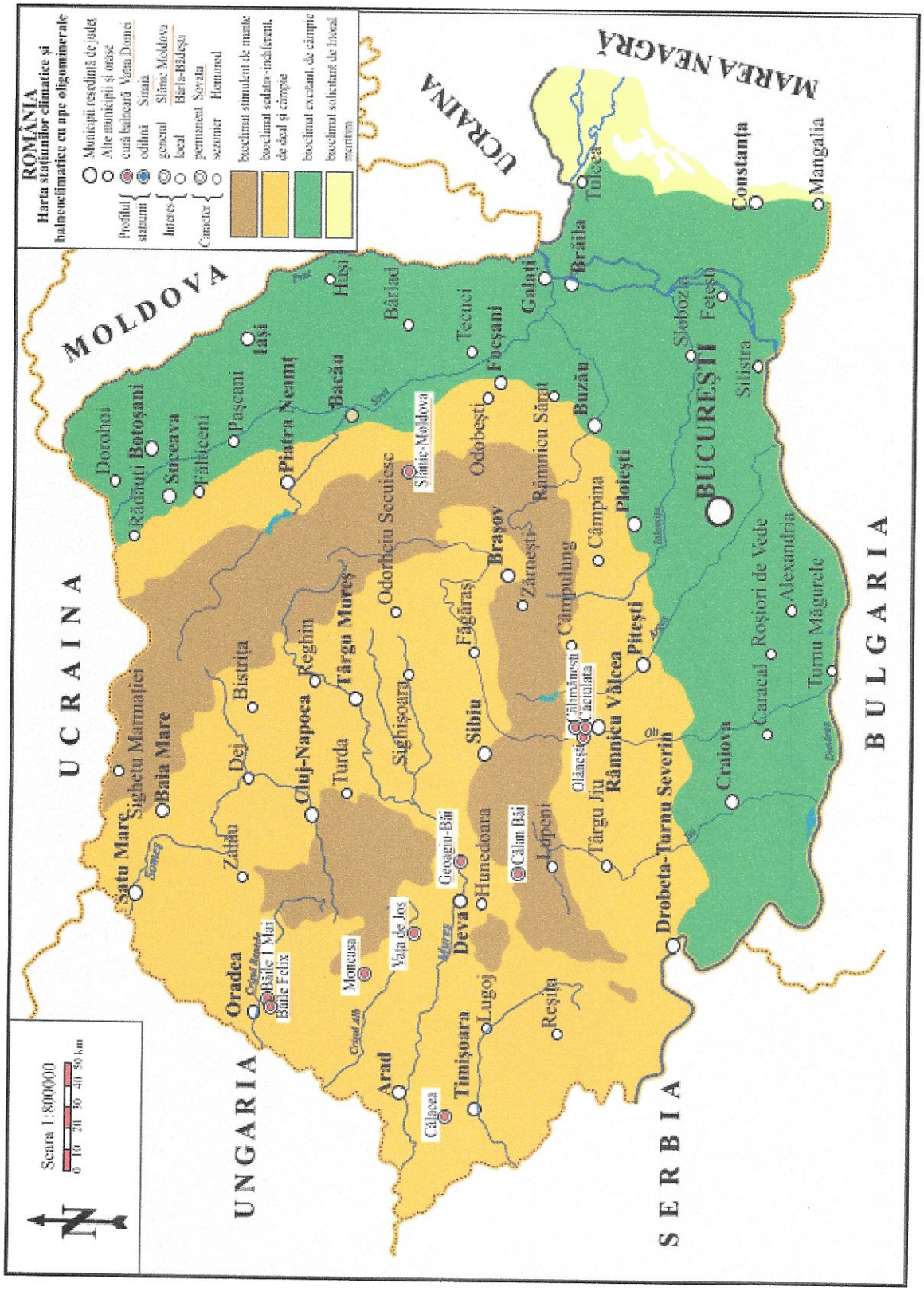

Figura 11. *Repartiţia apelor oligominerale pe teritoriul României (sursa Teodoreanu, Gaceu, 2013)*

Apele oligominerale termale *se întâlnesc la Băile Felix, Băile 1 Mai, Geoagiu Băi, Vaţa de Jos, Călan Băi, Moneasa, Călacea etc. (figura 11) şi se folosesc pentru* cura externă *în bazine sau căzi, având efect sedativ, calmant asupra durerilor, relaxant*

pentru musculatură şi resorbant asupra afecţiunilor inflamatorii cronice, fiind utilizate în sindroame dureroase, inflamaţii articulare, atrofii musculare, contracturi musculare, osteoporoze, afecţiuni genitale, afecţiuni reumatismale, afecţiuni nervoase periferice.

În cura internă *apele termale oligominerale se folosesc pentru tratarea afecţiunilor digestive şi metabolice având efecte antialgice, antispastice şi resorbtive în dischinezii biliare, colite etc.*

Apele oligominerale reci *se întâlnesc la Călimăneşti-Căciulata (izvoarele 7 şi 14), Băile Olăneşti (izvoarele 10, 11, 12, 24), Slănic Moldova (izvorul 300 scări) şi se folosesc pentru* cura internă *în tratarea următoarelor afecţiuni: litiază urinară, infecţii urinare, gută, obezitate datorită efectului de spălare a ţesuturilor şi de diureză provocat de aceste ape.*

II.2.4. Factorii de cură

II.2.4.1. Aspecte de climatoterapie

Terapia în aer liber într-o staţiune balneoclimatică depinde de relief, de anotimp, de oră şi de vreme, dar şi de vârstă, de afecţiune, de perioada de acomodare.

Climatoterapia este o formă de tratament care, bine condusă, prezintă mai puţine reacţii adverse, decât tratamentul chimio-terapeutic şi are efecte prelungite, dat fiind că şi modul de tratament este cât mai apropiat de o activitate normală, într-un mediu relaxant.

În metodologia de cură climatică intră mai multe etape obligatorii sau nu, cu durate diferite, potrivit anotimpului, tipului şi stadiului de boală, vârstei şi scopului propus:

- cura de repaus (la pat);

- cura de aer, la început în cameră, cu ferestrele deschise, apoi pe balcon, terasă, în aer liber;

- baia de aer propriu-zisă, de obicei o introducere la celelalte proceduri naturiste;

- baia de lumină, prin expunerea la acţiunea radiaţiei solare indirecte;

- baia de soare, la care se pot adăuga băi de apă şi numeroase alte proceduri, în funcţie de indicaţiile medicale.

Aeroterapia. Cura de teren.

Poate fi inclusă atât în turismul balnear, cât şi în diferitele forme de turism sportiv, cultural etc.

Tehnicile aeroterapiei sunt diferite, în funcţie de pacienţi: sedative-relaxante, prudente, pentru bolnavii neurotonici, excitabili, cu dureri, cu insuficienţă cardiacă sau renală, debili etc. şi stimulente pentru toţi cei cu reacţii organice încetinite, deviate, pentru desensibilizarea copiilor inadaptaţi urban, prin solicitări climatice contrastante. Ele se derulează potrivit cu condiţiile climatice locale şi generale.

Cura de aer acţionează asupra reglării termice, ameliorează circulaţia sangvină în piele, acţionează asupra nutriţiei. Ea poate fi activă sau pasivă, de zi sau de noapte, însoţită de diverse activităţi gradate, sub supraveghere, de gimnastică, sport, cu întocmire de fişe medicale. Aeroterapia este şi un bun tratament profilactic, dar şi curativ, precum şi de recuperare. Condiţiile geografice, de relief şi vegetaţie trebuie luate în considerare, alături de cele climatice, pentru stabilirea caracterului stimulent, excitant sau sedativ al bioclimatului.

La început, pentru persoanele cu dificultăţi de adaptare, se aplică numai aeroterapia, mai târziu combinată cu proceduri balneologice sau fizioterapeutice.

Pentru indicaţiile medicale se mai pot folosi băile de aer în vederea utilizării acestei terapii în scopuri relaxante sau stimulente.

Baia de aer se poate folosi ca procedură independentă, dar poate fi utilizată şi ca introducere la baia de Soare sau în alternanţă cu aceasta.

La baia de aer propriu-zisă se poate adăuga şi terapia prin expunere la aeroioni negativi, *naturali sau cu generatoare,* terapia prin inhalaţii cu aerosoli marini, salini, de pădure sau cu generatoare de aerosoli *(cu ape minerale, soluţii medicamentoase, de exemplu antibiotice), toate conform unor indicaţii medicale individuale, adecvate.*

Cura de teren *este o aeroterapie activă, în care intră mersul pe jos, pe trasee speciale, cu pante gradate şi lungimi diferite, pentru antrenare la efort. Acţionează asupra aparatului cardio-vascular, respirator, a tonusului neuromuscular, îmbunătăţirea circulaţiei de întoarcere (venoase) şi a celei arteriale, a metabolismului etc. În această categorie intră şi „jogging-ul", respectiv alergare în trap mărunt, care dezvoltă şi menţine tonusul muscular, antrenează la efort sistemele anatomice, echilibrează sistemul nervos, având ca rezultat întetinerea sănătăţii, dar sub supraveghere medicală pentru unele tipuri de bolnavi.*

Helioterapia

Se poate practica diferenţiat la munte, la deal, la câmpie sau la malul mării, în funcţie de caracteristicile radiaţiei solare şi ale celorlalte elemente climatice, deci de anotimp, în funcţie de vârsta pacientului şi de tipul de afecţiune. Vara, şi în sezoanele intermediare, baia de Soare se practică pe plaje amenajate, cu posibilităţi de retragere la umbră.

Tehnica generală a curei solare prevede dozarea medicală a expunerii la Soare, în funcţie de vreme şi de ora din zi, cu descoperirea parţială şi tot mai extinsă a corpului, sau local, în funcţie de afecţiuni.

Pe o suprafaţă orizontală, durata expunerii va depinde de luna din an şi de ora zilei (tabelul 1). Unii cercetători au recomandat aplicarea helioterapiei foarte restrictiv, în funcţie de zona de corp, adăugând câte cinci minute, în fiecare zi, metodă care astăzi nu se mai aplică.

Tabelul 1. *Durata (în minute) a iradierii suportabilă (pentru UV) la prima baie de Soare*
Sursa: Hentschel, 1978, cf. Teodoreanu, 2002

Ora	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie
8-10	80	70	60	60	70	80
10-14	60	45	35	35	45	60
14-16	80	70	60	60	70	80

În zilele următoare, durata se poate prelungi cu jumătate, dublu, apoi de 3, 4, 5 ori mai mult, în paralel cu protecţia prin pigmentare realizată de organism. Se atrage atenţia asupra efectelor negative ale supradozării şi suprasolicitării organismului.

Indicaţii: profilaxie la copii şi adulţi, curativ–la copii: cu afecţiuni otolaringologice, traheobronşite, rahitism, hipofuncţii endocrine; la aduţi: astm alergic, traheobronşite, afecţiuni ginecologice cronice, dermatologice.

Contraindicaţii: cancer sau stări precanceroase, tuberculoză pulmonară evolutivă, focare de infecţii evolutive, ulcer gastro-duodenal, afecţiuni endocrine cu hiperfuncţie, în special hipertiroidie, nevroză astenică în forme hiperreactive, afecţiuni cardiovasculare cronice visceralizate sau decompensate, tendinţă la hemoragii.

II.2.4.2. Aspecte de hidroterapie

Terapia pe baza apei cuprinde mai multe forme, cu metode şi indicaţii diferite, în funcţie de scopul propus.

Crenoterapia.

*Este tratamentul cu ape minerale (*krene, *gr. – izvor) în cură internă (cură de băut), care se face în staţiune, la izvor, de obicei de trei ori pe zi, în timpul mesei sau decalat, după indicaţiile medicului specialist, în doze mici, progresive, potrivit cu afecţiunea pacientului şi conţinutul chimic al apei minerale.*

Cura de băut se poate face şi la domiciliu, în continuarea curei din staţiune sau independent de aceasta, prin apele minerale îmbuteliate. Cura externă *cuprinde tratamentul prin baie în bazine deschise sau acoperite, în bazine şi căzi de baie, în bazele de tratament. Tratamentul este diferenţiat după sezon (ţinând seama de confortul termic), temperatura apei, salinitate, starea mării sau a lacului (valuri) sau viteza curentului de apă în râu, vârstă, antrenament, afecţiuni.*

Efectul băilor este excitant şi tonic, într-o apă mai rece şi agitată şi sedativ, într-o apă caldă, liniştită, cu contraste termice reduse faţă de mediul înconjurător (în aer liber sau în baza de tratament).

Hidroterapia de exterior sau din baza de tratament mai cuprinde numeroase alte forme de terapie *printre care:*

-hidrotermoterapia *considerată caldă la peste 35°C, indiferentă la 35°C (fiind apropiată de temperatura pielii), răcoroasă la 35-25°C, rece la 18-20°C. În această categorie intră baia totală sau parţială, comprese, împachetări, duşuri etc. Uneori, la indicaţia medicului, se pot practica băi alternante;*

-hidrokinetoterapia – *adică mişcarea în scop terapeutic în mediul acvatic, care se face cu mai puţin efort decât gimnastica în mediul aerian;*

-hidroterapia prin băi medicinale *cu plante medicinale, cu substanţe chimice şi medicamentoase, cu gaze terapeutice (CO_2, O_2, Rn) (Berlescu, 1982).*

III. NIVELUL ACTUAL DE VALORIFICARE DIN PUNCT DE VEDERE TURISTIC

III.1. STRUCTURI DE PRIMIRE ȘI DE AGREMENT

*III.1.1. **Structurile de primire cu funcție de cazare***

"Structurile de cazare reprezintă elementul esenţial al bazei materiale de care depinde desfăşurarea tuturor activităților turistice. Formele de cazare au evoluat de-a lungul timpului, de la elementarele case de odihnă şi tratament la pensiunile, cabanele, campingurile şi hotelurile de azi" *(Herman și Tătar, 2015, p. 119).*

Analiza datelor statistice privind structurile de primire turistică cu funcție de cazare din ultimii 10 ani ne indică, la nivelul municipiului Oradea, existența unui trend ascendent, relativ similar cu cel existent la nivelul județului Bihor. Astfel, în intervalul 2009-2018, numărul unităților de cazare din Oradea și județul Bihor, a crescut de la 18 la 62, respectiv de la 100 la 433. Cea mai mare creştere au înregistrat-o hotelurile, pensiunile turistice și hostelurile (tabelul 2).

***Tabelul 2.** Evoluția structurilor turistice cu funcțiuni de cazare din municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2018*

Sursa datelor: TUR101C - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, județe și localități [4] și Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018 [5]*

Nr. crt.	Tipuri de structure de primire turistică	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 *
1	Hoteluri	13	17	18	19	18	18	21	21	22	22	23
2	Hosteluri	1	1	2	2	2	3	3	3	4	6	7
3	Hoteluri apartament	0	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
4	Vile turistice	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	4
5	Pensiuni turistice și agroturistice	3	2	5	5	4	4	10	10	9	13	14
6	Apartamente și camere de închiriat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
	Total	18	22	29	30	27	28	**37**	37	**38**	**43**	**62**

[4] http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

[5] http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2019/02/Structurile-de-primire-turistice-cu-functiuni-de-cazare-clasificate-actualizare-01.02.2019-1.xlsx

În municipiul Oradea, în anul 2018, au fost înregistrate un număr de 62 structuri de primire turistică cu funcţie de cazare, repartizate procentual după cum urmează: 37 % hoteluri, 23% pensiuni turistice și agroturistice, 21% apartamente și camere de închiriat, 11% hosteluri, 6% vile turistice și 2% hoteluri apartament (figura 12, tabelul 2). Analiza comparativă a datelor deținute de către Institutul Național de Statistică cu cele deținute de Ministerului Turismului, cu privire la municipiul Oradea, pune în evidență existența unor diferențe numerice și procentuale (tabelul 2, figura 12, 13). Ele se datorează metodologiilor diferite de culegere a datelor (în cazul INS, sunt luate în calcul doar unitățile cu peste 5 locuri).

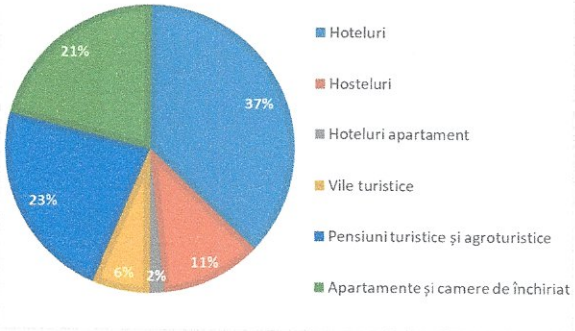

Figura 12. *Repartiția procentuală a structurilor de cazare din municipiul Oradea, în anul 2018*
Sursa datelor: tempo-online, Institutul Național de Statistică, 2018

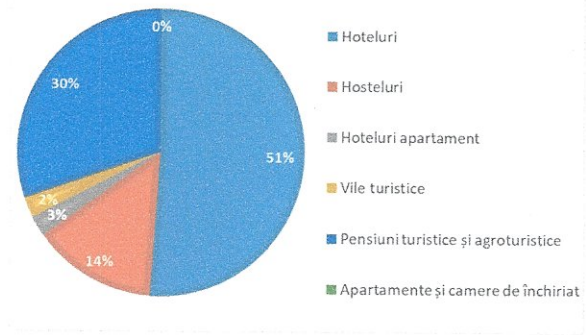

Figura 13. *Repartiția procentuală a structurilor de cazare din municipiul Oradea, în anul 2018*
Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018

În ceea ce privește ***capacitatea de cazare existentă****, în intervalul 2009 - 2018, numărul de locuri în structurile de primire turistică cu funcție de cazare din municipiul Oradea a crescut cu o rată anuală de creștere de 11,1%, de la 1061 la 2729 (tabelul 3).*

Tabelul 3. *Evoluția capacității de cazare existentă, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2018*

Sursa datelor: *TUR102C - Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități [6] și Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018**

Nr. crt.	Tipuri de structure de primire turistică	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 *

[6] http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table

1	Hoteluri	934	1103	1401	1512	1529	2288	1938	1950	2042	1985	1944
2	Hosteluri	57	57	161	161	165	241	241	241	270	377	347
3	Hoteluri apartament	0	36	42	42	42	42	42	42	42	32	32
4	Vile turistice	20	20	31	28	20	18	18	18	18	15	44
5	Pensiuni turistice și agroturistice	50	38	92	126	94	98	275	274	236	300	295
6	Apartamente și camere de închiriat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67
	Total	1061	1254	1727	1869	1850	2687	2514	2525	2608	2709	2729

Analiza capacității de cazare turistică existentă, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2018, ne indică faptul că cele mai multe locuri de cazare au fost în hoteluri (1944 unități, 71%), urmate de hosteluri (347 unități, 13%), pensiuni turistice (295 unități, 11%), apartamente și camere de închiriat (67 unități, 2%), vile turistice (44 unități, 2%), în timp ce, cele mai puține locuri de cazare au fost deținute de structurile de cazare de tip hotel apartament (32 unități, 1%) (figura 14, tabelul 3).

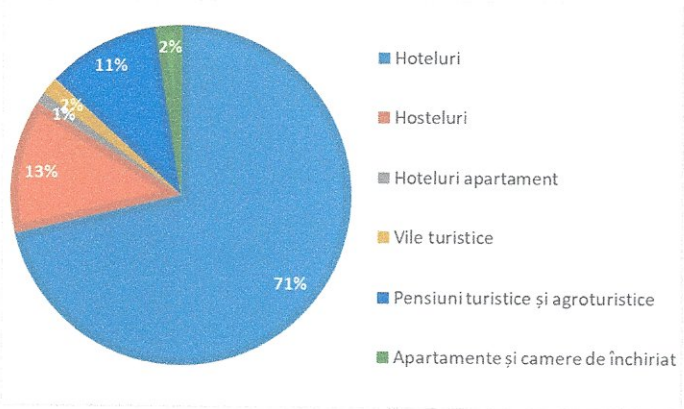

Figura 14. *Repartiția procentuală a capacității de cazare existente, pe categorii tipologice, în anul 2018*
Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018

Tabelul 4. *Capacitatea de cazare existentă, pe categorii tipologice și de confort, în 2018*
Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018

Nr. crt.	Tipuri de structuri de primire turistică	1 stea/flore	2 stele/flori	3 stele/flori	4 stele/flori	5 stele/flori	Total
		camere / locuri / structuri					
1	Hoteluri	0	39 / 78 / 2	381 / 723 / 15	577 / 1143 /	0	997 / 1944 / 23

					6		
2	Hosteluri	0	36 / 86 / 3	97 / 261 / 4	0	0	133 / 347 / 7
3	Hoteluri apartament	0	0	12 / 32 / 1	0	0	12 / 32 / 1
4	Vile turistice	0	0	11 / 21 / 2	12 / 23 / 2	0	23 / 44 / 4
5	Pensiuni turistice și agroturistice	13 / 33 / 2	29 / 62 / 4	92 / 200 / 8	0	0	134 / 295 / 14
6	Apartamente și camere de închiriat	3 / 6 / 1	8 / 18 / 2	21 / 43 / 10	0	0	32 / 67 / 13
	Total	16 / 39 / 3	112 / 244 / 11	614 / 1280 / 40	589 / 1166 / 8	0	1331 / 2729 / 62

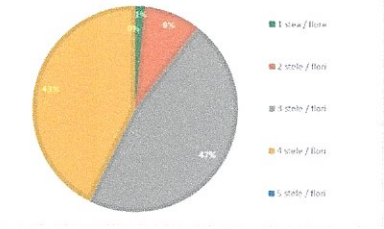

Figura 15. *Ponderea camerelor, pe categorii de confort, în anul 2018*

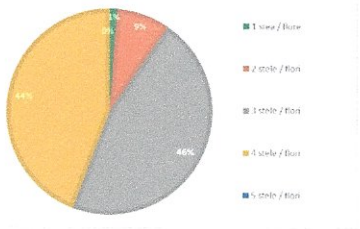

Figura 16. *Ponderea locurilor de cazare, pe categorii de confort, în anul 2018*

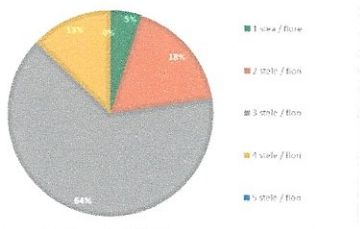

Figura 17. *Ponderea structurilor de cazare, pe categorii de confort, în anul 2018*

Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018

Gradul de confort al structurilor de cazare *este un indicator esențial cu roluri și implicații profunde în definirea destinației turistice Oradea, pe de-o parte, și în crearea profilului turistului care ne vizitează, pe de altă parte. În acest sens, o atenție aparte trebuie acordată analizei numărului, locurilor și camerelor din cadrul structurilor de cazare. Analiza în ceea ce privește gradul de confort a structurilor de cazare din municipiul Oradea, în anul 2018, pune în evidență predominarea structurilor de cazare clasificate la trei stele/flori (40 unități, 64%) și două stele/flori (11 unități, 18%), urmate de cele de 4 stele/flori (8 unități, 13%) și 1 floare (3 unități, 5%) (tabelul 4, figura 17). Se remarcă faptul că lipsesc structurile de cazare clasificate la 5 stele/flori. Din analiza comparativă a gradului de confort a locurilor în raport cu numărul structurilor de cazare, se observă unele modificări procentuale în direcția creșterii ponderii locurilor de cazare clasificate la 4 stele/flori (44%) și scăderii ponderii structurilor clasificate la 3 stele/flori (46%), 2 stele/flori (9%) și 1 floare (1%) (tabelul 4, figura 16). Acest fapt denotă o îmbunătățire de ordin calitativ a structurilor de cazare. O situație relativ similară cu cea a locurilor de cazare se înregistrează și în cazul analizei numărului camerelor pe categorii de confort, astfel ponderea cea mai mare o dețin camerele clasificate la 3 stele/flori (47%) și 4*

stele/flori (43%), în timp ce la polul opus sunt camerele clasificate la 1 floare (1%). La fel ca în cazurile precedente lipsesc camerele clasificate la 5 stele/flori (tabelul 4, figura 15).

***Evoluția capacității de cazare în funcțiune** din municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2009 – 2017 a cunoscut un trend ascendent, cu unele oscilații induse de fiecare categorie tipologică, în parte. Dintre acestea, cele mai spectaculoase creșteri le-au înregistrat hotelurile și hostelurile (figura 18).*

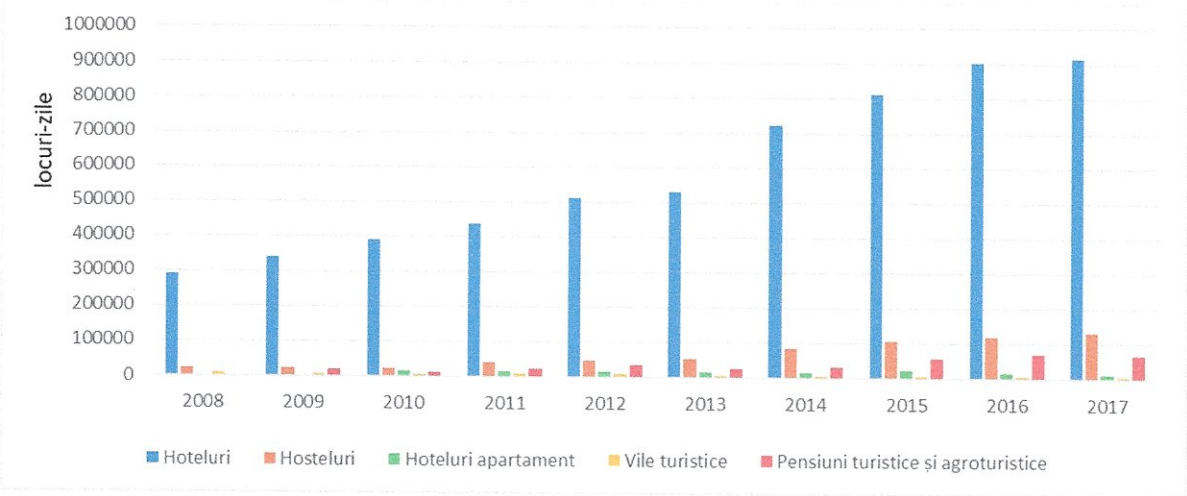

***Figura 18.** Evoluția capacității de cazare în funcțiune, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2017*

Sursa datelor: TUR103D - Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

Analiza ponderii capacității de cazare turistică în funcțiune, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2017, ne indică predominarea unităților hoteliere (81%), urmată de hosteluri (12%) și pensiuni turistice și agroturistice (6%) (figura 19).

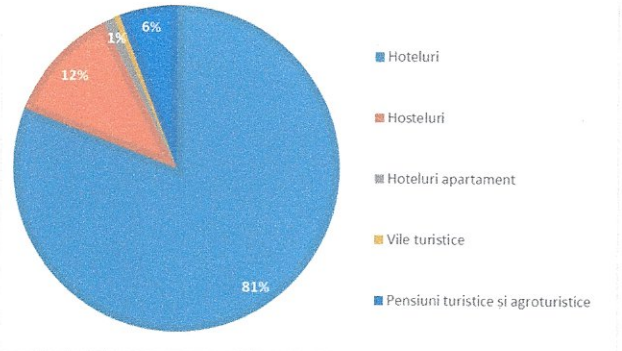

***Figura 19.** Repartiția procentuală a capacității de cazare în funcțiune, pe categorii tipologice, în anul 2017*

Sursa datelor: TUR103D - Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

Evoluția capacității de cazare în funcțiune, la nivel lunar, aferentă intervalului temporar 2016 – 2018, ne indică existența unui trend relativ similar de-a lungul celor trei ani studiați. Acesta este definit prin existența a patru intervale de timp (două de creștere, două de descreștere) separate prin două vârfuri de sezon, de maximă activitate (lunile august și decembrie) și două depresiuni de activitate (lunile februarie și noiembrie). Primul interval de creștere este mai lung și începe în lunile martie, aprilie, mai, iunie și iulie, în timp ce cel de al doilea interval de creștere este mai scurt și se suprapune peste luna decembrie, când de altfel, se înregistrează și cel de al doilea vârf de activitate. În ceea ce privește perioadele de descreștere acestea se suprapun peste lunile septembrie, octombrie (prima perioadă de descreștere), respectiv peste luna ianuarie, ceea de a doua perioadă de descreștere (figura 20).

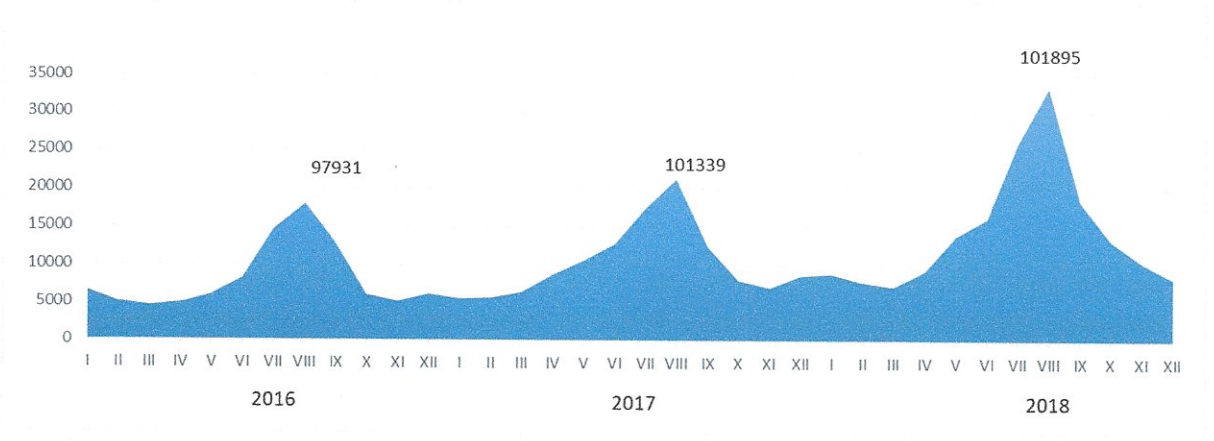

Figura 20. *Evoluția capacității de cazare în funcțiune, la nivel lunar, între anii 2016-2018 Sursa datelor: TUR103F - Capacitatea de cazare turistică lunară în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități*

III.1.2. ***Structurile de primire cu funcție de alimentație publică***

Reprezintă un element esențial, cu roluri și funcții în valorificarea patrimoniului turistic al municipiului Oradea, care transpar din capacitatea acestora de a reține turiștii în zonele de destinație turistică prin satisfacerea nevoii primare de alimentație.

Faptul că în anul 2018 au fost înregistrate 53 structuri de alimentație publică clasificate, ne indică un anumit nivel atins în ceea ce privește activitatea turistică. Astfel, acest indicator coroborat cu alți indicatori (structurile de cazare, dotările de cură și agrement și cele auxiliare, etc.), ne poate oferi informații prețioase vis-a-vis de activitatea turistică și gradul de dotare și amenajare în scopuri turistice.

Din analiza pe categorii tipologice a unităților de alimentație publică, la nivelul anului 2018, s-a constatat existența a 53 structuri de alimentație publică clasificate, pe 12 categorii tipologice și anume: restaurant clasic (23), bar de zi (13), fast-food (3), bufet bar (2), restaurant pensiune (2), restaurant – autoservire (2), snack – bar (1), cafe

bar (2), braserie (1), disco bar (1), bufet tip expres (2), bar de noapte (1) (tabelul 4). Numărul total al locurilor în cadrul structurilor de alimentație publică clasificate, din municipiul Oradea, în anul 2018 a fost de 5801, din care cele mai multe au fost în cadrul restaurantelor clasice (3617 locuri), barurile de zi (533 locuri) și disco-baruri (450 locuri) (tabelul 5).

Ponderea locurilor în unitățile de alimentație publică, pe categorii de confort, ne indică predominarea locurilor de trei și două stele, cu 44%, respectiv 30%, urmate fiind de cele de patru (13%) și cinci stele (12%). Structurile de alimentație publică clasificate la 1 stea dețin o pondere mică (1%) (tabelul 5, figura 21). O situație similară se desprinde și din analiza numărului structurilor de cazare pe categorii confort cu unele oscilații de la o categorie la alta (tabelul 5, figura 22). Aceste informații sunt esențiale în conturarea profilului turistului care vizitează județul Bihor.

Tabelul 5. *Capacitatea de cazare existentă, pe categorii tipologice și de confort, în 2018*
***Sursa datelor**: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018* [7]

Nr. crt.	Tipuri de structuri de primire turistică	1 stea/flore	2 stele/flori	3 stele/flori	4 stele/flori	5 stele/flori	Total
		locuri / structuri					
1	Bar de noapte	0	0	0	80 / 1	0	80 / 1
2	Bar de zi	0	110 / 2	106 / 5	252 / 5	65 / 1	533 / 13
3	Braserie	0	110 / 1	0	0	0	110 / 1
4	Bufet bar	0	175 / 2	0	0	0	175 / 2
5	Bufet de tip expres	35 / 2	0	0	0	0	35 / 2
6	Café bar	0	170 / 1	12 / 1	0	0	185 / 2
7	Disco bar	0	0	0	0	450 / 1	450 / 1
8	Fast food	0	220 / 1	64 / 2	0	0	284 / 3
9	Restaurant autoservire	0	80 / 1	95 / 1	0	0	175 / 2
10	Restaurant clasic	0	900 / 6	2111 / 13	426 / 3	180 / 1	3617 / 23
11	Restaurant pensiune	0	115 / 2	0	0	0	115 / 2
12	Snack-bar	0	45/1	0	0	0	45 / 1
	Total	35 / 2	1769 / 18	2544 / 21	758 / 9	695 / 3	5801 / 53

[7] http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2019/02/Structurile-de-primire-turistice-cu-functiuni-de-alimentatie-publica-clasificate-actualizare-01.02.2019-1.xlsx

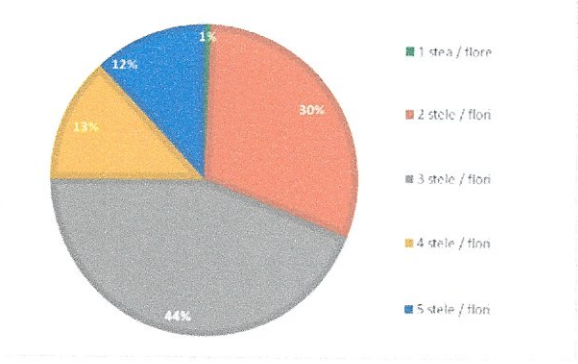

Figura 21. *Ponderea locurilor în cadrul structurilor de alimentație publică clasificate, pe categorii de confort, în anul 2018*

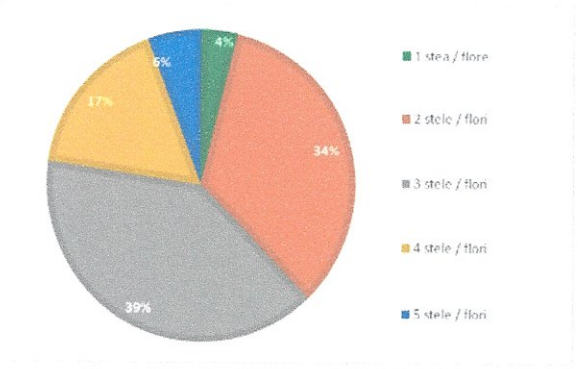

Figura 22. *Ponderea numărului structurilor de alimentație publică clasificate, pe categorii de confort, în anul 2018*

Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018

III.1.2. ***Dotări pentru cură și agrement***

Dotările pentru cură și agrement reprezintă o parte structurală importantă a infrastructurii turistice cu roluri și funcții în direcția valorificării superioare, durabile a potențialului turistic bihorean, local (Herman et al., 2017; Ilieș et al., 2017). Ele "îmbracă forme și funcții dintre cele mai complexe", de la infrastructura de cură și tratament, la cea de agrement (Cocean, 2007, p.174).

Infrastructura de tratament este bine reprezentată la nivelul orașului Oradea. Aici sunt localizate o serie de hoteluri care dispun de baze de tratament în cadrul cărora turiştii pot beneficia de următoarele servicii: electroterapie, hidroterapie, termoterapie, kinetoterapie, balneoterapie etc. Dintre acestea se remarcă: hotelurile DoubleTree by Hilton Oradea, Continental Forum Oradea, Hotel Ramada Oradea şi Hotel Nevis Wellness & SPA etc.

Existența resurselor geotermale a creat condiții optime pentru dezvoltarea infrastructurii de agrement, reprezentative în acest sens fiind Aquapark Nymphaea Oradea şi Ştrandul Ioşia Oradea.

III.2. *CIRCULAȚIA TURISTICĂ*

Evoluția sosirilor *din Municipiul Oradea, între anii 2009 – 2017 ne indică existența unui trend relativ ascendent (de la 66630 la 223362 sosiri), cu două momente de descreștere aferente anilor 2009, 2013 când s-au înregistrat 63920, respectiv 106187 sosiri. Urmărirea acestui indicator, pe categorii tipologice, pune în evidență că cele mai spectaculoase ascensiuni le-au înregistrat sosirile în cadrul hotelurilor (de la 54688 în anul 2009, la 184128 în anul 2017) și hostelurilor (de la 8740 în anul 2009, la 25703 în anul 2017) (figura 23).*

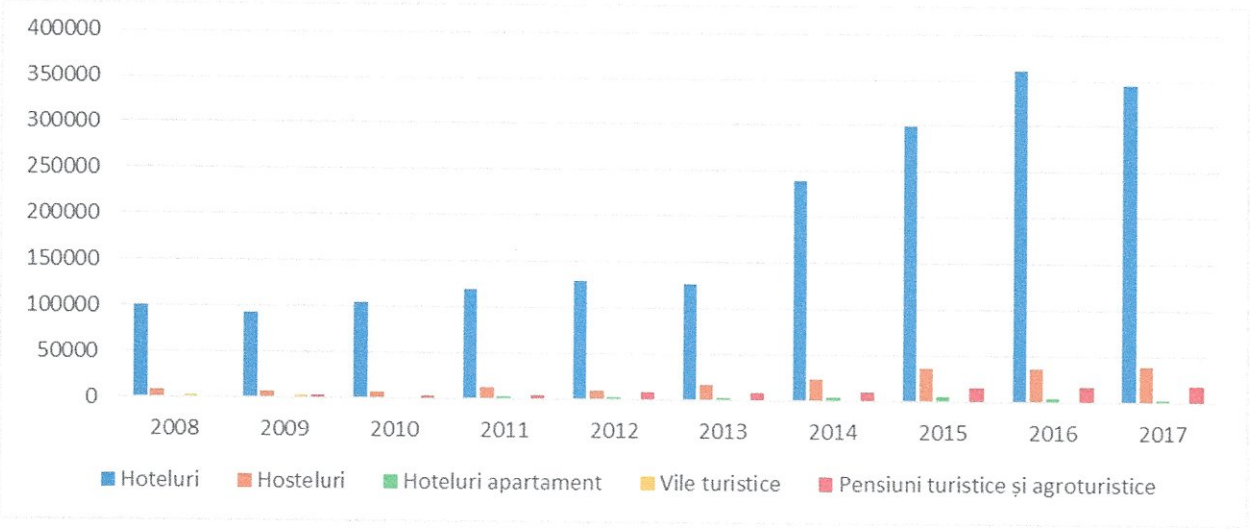

Figura 23. *Evoluția sosirilor din Municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2017*

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, tempo-online, TUR104E - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, pe județe și localități

Analiza ponderii sosirilor, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2017, ne indică predominarea sosirilor din cadrul unităților hoteliere (82%), urmată de cele din cadrul hostelurilor (12%) și pensiunilor turistice și agrotiuristice (6%) (figura 24).

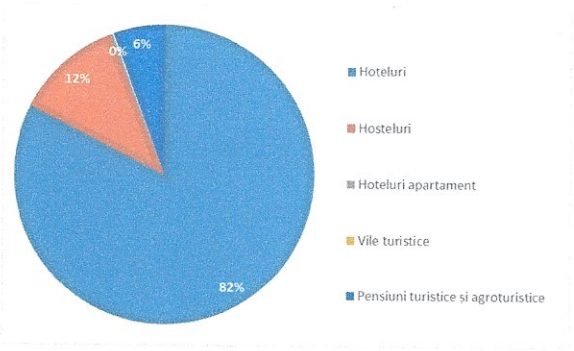

Figura 24. *Repartiția procentuală a sosirilor, pe categorii tipologice, în anul 2017*
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, tempo-online, TUR104E - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, pe județe și localități

Evoluția sosirilor, aferentă anilor 2016 – 2018, este similară cu ceea a capacității de cazare în funcțiune, fiind definită prin existența a patru intervale de timp (două de creștere, două de descreștere) separate prin două vârfuri de sezon, de maximă activitate (lunile august și decembrie) și două depresiuni de activitate (lunile februarie și noiembrie). Primul interval de creștere este mai lung și începe în lunile martie,

aprilie, mai, iunie și iulie, în timp ce cel de al doilea interval de creștere este mai scurt și se suprapune peste luna decembrie, când de altfel, se înregistrează și cel de al doilea vârf de activitate. În ceea ce privește perioadele de descreștere acestea se suprapun peste lunile septembrie, octombrie (prima perioadă de descreștere), respectiv peste luna ianuarie, ceea de a doua perioadă de descreștere (figura 25).

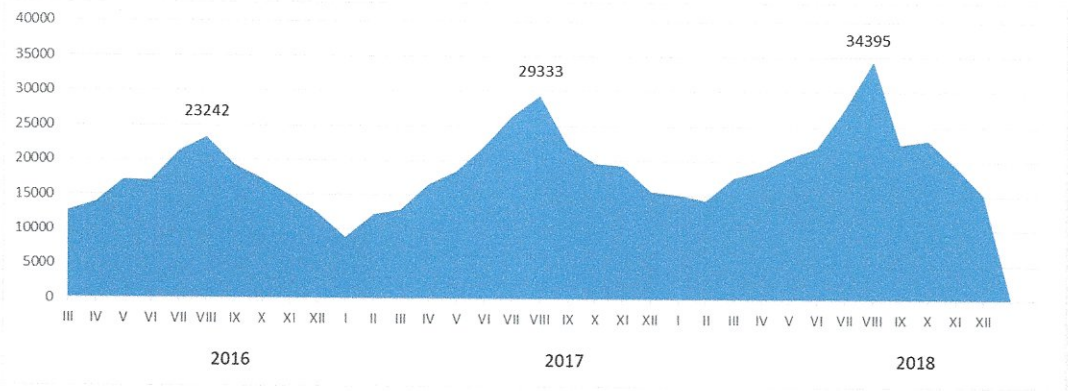

Figura 25. *Evoluția sosirilor, la nivel lunar, între anii 2016-2018*

Sursa datelor: *Institutul Național de Statistică, tempo-online, TUR104H - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, pe județe și localități, pe luni*

Evoluția înoptărilor *din municipiul Oradea, între anii 2009 – 2017 ne indică existența unui trend similar cu cel al sosirilor, cu două momente de descreștere aferente anilor 2009, 2013 când s-au înregistrat 106782, respectiv 156396 sosiri. Urmărirea acestui indicator, pe categorii tipologice, pune în evidență că cele mai spectaculoase ascensiuni le-au înregistrat sosirile în cadrul hotelurilor (de la la 100619 în anul 2009, la 345456 în anul 2017) și hostelurilor (de la 8740 în anul 2009, la 39760 în anul 2017) (figura 26).*

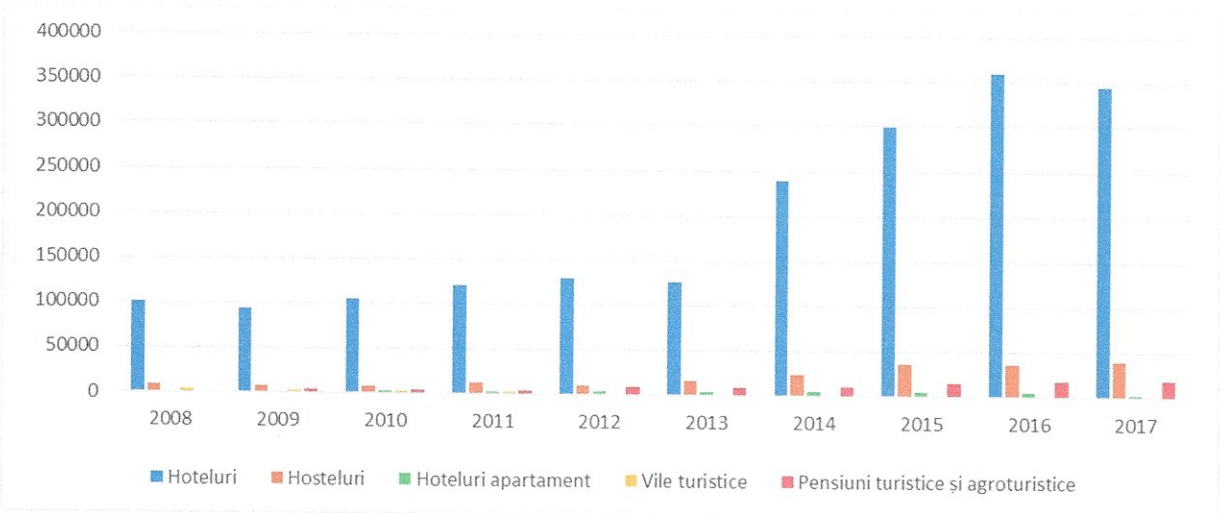

Figura 26. *Evoluția înoptărilor din municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2017*
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, tempo-online, TUR105E - Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

Analiza ponderii sosirilor, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2017, ne indică predominarea unităților hoteliere (85%), urmată de hosteluri (10%), pensiuni turistice și agroturistice (4%) și hoteluri apartament (1%) (figura 27).

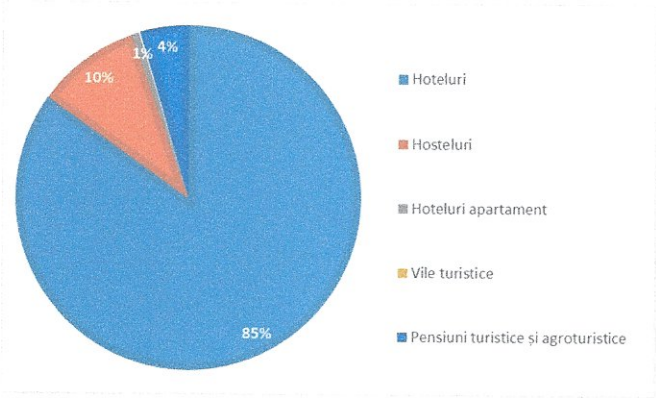

Figura 27. *Repartiția procentuală a înnoptărilor, pe categorii tipologice, în anul 2017*
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, tempo-online, TUR105E - Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

Evolutia lunară a înnoptărilor, aferentă anilor 2016 – 2018, este similară cu ceea a capacității de cazare în funcțiune și a sosirilor, fiind definită prin existența a patru intervale de timp (două de creștere, două de descreștere) separate prin două vârfuri de sezon, de maximă activitate (lunile august și decembrie) și două depresiuni de activitate (lunile februarie și noiembrie) (figura 28).

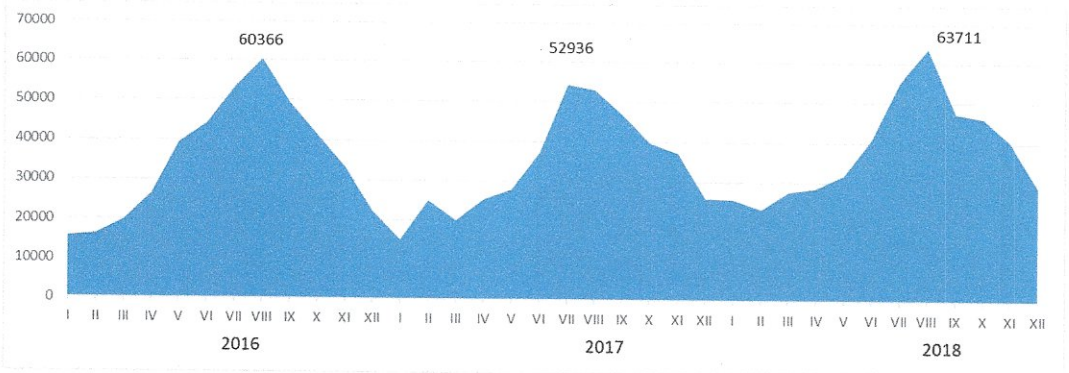

Figura 28. *Evoluția înnoptărilor, la nivel lunar, între anii 2016-2018*

Sursa datelor: *Institutul Național de Statistică, tempo-online, TUR105H - Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, județe și localități, pe luni*

Evoluția gradului de ocupare a structurilor de cazare *aferente municipiului Oradea, între anii 2008 – 2017 ne indică existența unui trend similar relativ constant, cu valori cuprinse între 22,8% în anul 2012 și 30,7% în anul 2008. Analiza gradului de ocupare pe categorii tipologice ne indică existența unor oscilații specific de la o categorie tipologică la alta (figura 29).*

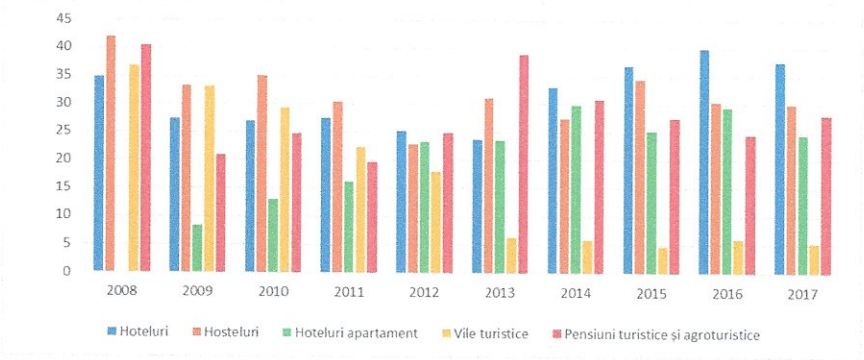

Figura 29. *Evoluția gradului de ocupare a structurilor de cazare din municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2008 - 2017*
(Sursa datelor: tempo-online, Institutul Național de Statistică)

În anul 2017 gradul general de ocupare a fost de 25.1%. Analiza gradului de ocupare, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2017, ne indică următoarea situație: unităților hoteliere (30%), urmată de hosteluri (24%), pensiuni turistice și agroturistice (22%) hoteluri apartament (20%)și vilele turistice (4%) (figura 30).

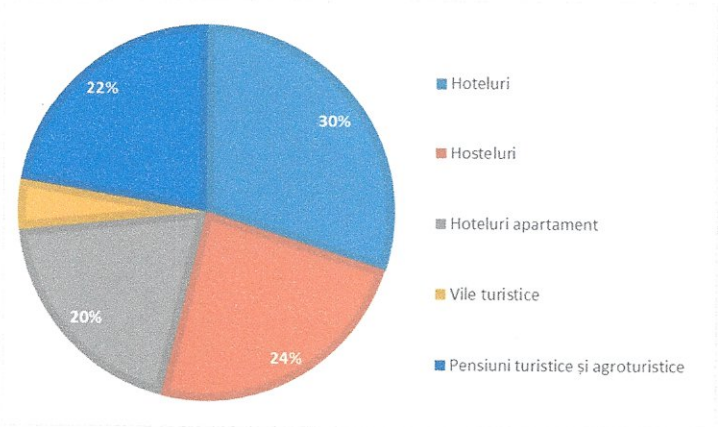

Figura 30. *Repartiția procentuală a gradului de ocupare a structurilor de cazare, pe categorii tipologice, în anul 2017*

(Sursa datelor: tempo-online, Institutul Național de Statistică)

Evolutia lunară a gradului de ocupare, aferentă anilor 2016 – 2018, este similară cu ceea a capacității de cazare în funcțiune, a sosirilor și a înoptărilor, fiind definită prin existența a patru intervale de timp (două de creștere, două de descreștere) separate prin două vârfuri de sezon, de maximă activitate (lunile august și decembrie) și două depresiuni de activitate (lunile februarie și noiembrie) (figura 31).

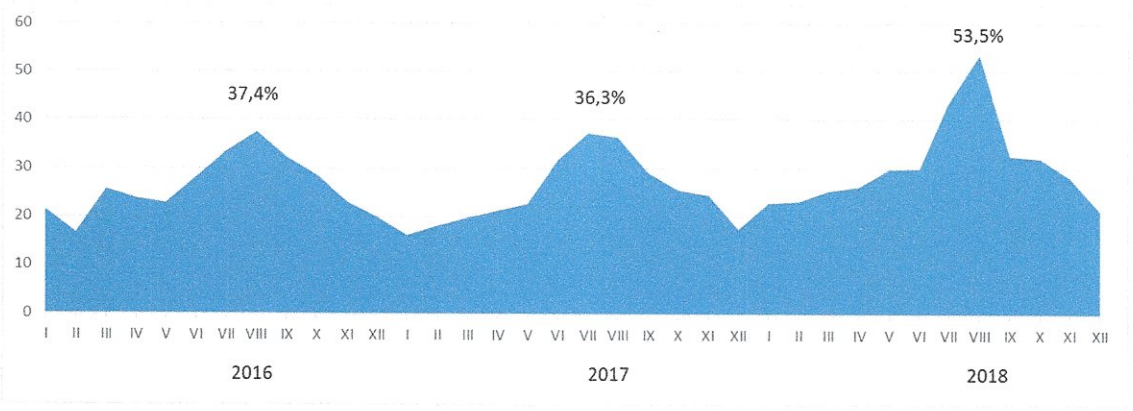

Figura 31. *Evoluția gradului de ocupare a structurilor de cazare, la nivel lunar, între anii 2016-2018*
(Sursa datelor: tempo-online, Institutul Național de Statistică)

Din cele prezentate, rezultă că destinația turistică Oradea se adresează turismului de masa de clasă medie și într-o măsură mică turismului social (11,8%). Cele mai reprezentative structuri cazare din Oradea sunt cele hoteliere, clasificate la patru stele și anume: Continental Forum (336 locuri), Doubletree by Hilton Oradea (294 locuri), Ramada (242 locuri), Nevis (121 locuri), Maxim (78 locuri), Elite (72 locuri), Vila Panoramis Residence (15 locuri) și Vila Atlantic (8 locuri).

Bibliografie

Ardeleanu I., Barnea M., (1973), Elemente de biometeorologie medicală, *Editura Medicală, Bucureşti.*

Barnea, Elena (1982), Echilibrul termic al organismului uman (microclimatul şi sănătatea), *Editura Medicală, Bucureşti.*

Berlescu, Elena (1990), Enciclopedia de balneoclimatologie a Romaniei *(ed. a II-a), Editura All.*

Berlescu, Elena, (1982), Dicţionar enciclopedic medical de balneoclimatologie, *Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.*

Besancenot, J-P. (1990), Climat et tourisme, *Masson, Paris.*

Binştoc, O., (1962), Cura cu factori naturali în staţiunile balneoclimatice şi la domiciliu, *Editura medicală, Bucureşti.*

Blaga, L., Josan, N., Ilieş, Dorina Camelia (2014), Relieful şi Amenajarea Teritoriului, *Ed. Univ. din Oradea, ISBN 978-606-10-1287-9, 289 p.*

Cocean P. (2007), Geografia turismului, *Cluj Napoca.*

Cohuţ, I. (1986), Sistemul hidrogeotermal Oradea-Felix, *Anuar Crisia, nr.16, p.616-628.*

Dumiter, F. A. (2007), Clima şi topoclimatele oraşului Oradea, *Editura Universităţii din Oradea.*

Dumitru, Carmen, Dumitru C. (1980), Călirea organismului, *Editura Sport-Turism, Bucureşti.*

Dumitru, M., (1984), Bătrâneţe activă, Editura Medicală, Bucureşti

Ghenea, C., Ana Ghenea (1966), Notă explicativă la Hartă Geologică, *Oradea, L-34-X, L-34-IV.*

Herman, G. V., & Tătar, C. (2015). Trends and Prospects in the Evolution and Dynamics of the Felix-1 Mai Spas Tourist System. *Annals of the University of Oradea, Geography Series/Analele Universitatii din Oradea, Seria Geografie, 25(1), 116 - 126.*

Herman, G. V., Deac, A. L., Ciobotaru, A. M., Andronache, I. C., Loghin, V., Ilie, A. M. (2017), The role of tourism in local economy development. Bihor County case study, Urbanism. Arhitectura. Constructii, *8(3), 265.*

Ilieş, A. M., Herman, G. V., Ciobotaru, A. M., Grecu, A., Radu, R. A., Visan, M. C., Giurgia, M. (2017), The role of tourism in structural dynamics of the economic profile of Sighisoara City. Urbanism. Arhitectura. Constructii, *8(4), 377.*

Licht, S., (1964), Medical climatology, *Elis. Licht Publ., New Haven*

Mănescu S., (sub red.) (1984), Tratat de igienă, *vol I, Editura Medicală, Bucureşti*

Mihăilă, N. (1970), Hartă Hidrogeologică, *foaia Oradea, Institutul Geologic Român.*

Mogoş, V. T., (1990), Apa, agent terapeutic, *Editura Sport-Turism, Bucureşti.*

Muică, Cristina, Muică, Ileana (2011), Factori naturali de risc în activitatea turistică, *Editura Universitară, Bucureşti.*

Munteanu, L., Stoicescu, C., Grigore, L. (1978), Ghidul staţiunilor balneoclimatice din România, *Editura Sport Turism, Bucureşti.*

Mutihac, V., Ionesi, L. (1974), Geologia României, *Ed. Tehnică, Bucureşti.*

Paál, G. (2013), Sinteza particularităţilor hidrogeologice ale acviferului termal de la Băile Felix – 1 Mai, *Nymphaea, XL, 83-107.*

Paál, G, Cohuț, I. (2017), Recviem pentru rezervația naturală "Pârâul Peța" de la Băile 1 Mai, Nymphaea, *XLIV, 77-92.*

Percek, A. (1987), Terapeutica naturistă, *Editura Ceres, Bucureşti.*

Petrescu, I., Nicorici, E. (1979), Biostratigrafia depozitelor pliocene din forajele de la Roşiori-Oradea şi Voivozi. *Nymphaea, Muzeul Ţării Crişurilor, VII, Oradea.*

Pricăjan, A. (1972), Apele minerale şi termale din România, *Editura Tehnică, Bucureşti.*

Rădulescu, A., Teodoreanu, Elena, (2002), Fizioterapie, masaj terapeutic, bioclimatologie, *Editura Medicală, Bucureşti.*

Roba, C. A. (2010), Fenomenul geotermic din vestul României. Impactul asupra mediului datorat exploatării apelor geotermale din perimetrele Oradea şi Săcuieni. *Rezumatul tezei de doctorat.*

Sorocovschi, V. (2008), Climatologie şi aplicaţii bioclimatice în turism, *Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca.*

Stupariu, M. (2014), Municipiul Oradea. Studiu de geografie urbană, *Editura Universității din Oradea, Oradea*

Teleki, N., Munteanu, L., Stoicescu, C, Teodoreanu, Elena, Grigore L. (1984), Cura balneoclimatică în România, *Editura Sport Turism, Bucureşti.*

Teodoreanu, Elena (2002), Bioclimatologie umană, *Editura Academiei Române, Bucureşti.*

Teodoreanu, Elena (2004), Geografie medicală, *Editura Academiei Române.*

Teodoreanu, Elena (2011), Clima şi omul, prieteni sau duşmani, *Editura Paideia, Bucureşti.*

Teodoreanu, Elena, Dacos-Swoboda, Mariana, Ardeleanu, Camelia, Enache, L. (1984), Bioclima staţiunilor balneoclimatice din România, *Editura Sport Turism, Bucureşti.*

Teodoreanu, Elena, Gaceu, O. (2013), Turismul balneoclimatic în România, *Editura Universității din Oradea, Oradea.*

Tromp, S.W., (1974), Progress in biometeorology, *vol. I, Prt IA, Swets et Zeitlinger BV, Amsterdam.*

Ţenu, A., (1981), Zăcămintele de ape hipertermale din nord-vestul României, *Editura Academiei RSR, Bucureşti, 206 p.*

**** (1968-2000),* Călători străini despre ţările române,*vol. I-X, Editura Ştiinţifică, Bucureşti.*

**** (1975),* Atlasul R.S. România, *Institutul de Geografie, Direcţia Topografică Militară, Bucureşti;*

**** (1982),* Enciclopedia Geografică a României, *Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti;*

**** (1966),* Hartă Geologică, *Oradea, L-34-X and L - 34 - IV, Institutul Geologic Român.*

**** (2004),* Map of the Natural Vegetation of Europe, *German Federal Agency for Nature Conservation;*

**** Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Oradea (SIDU Oradea 2017 - 2013).*

**** PAED Oradea.*

**** Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea 2015 - 2020.*

*** *Studiu privind evaluarea calității terenurilor agricole, sc. 1:10000, Municipiul Oradea, OSPA Bihor, 2002.*
*** *Studiu pedologic și bonitare, sc. 1:10000, Teritoriul Administrativ Oradea, OSPA Bihor, 2014.*
*** *Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018*
*** *Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de alimentație publică clasificate de către Ministerul Turismului, 2018*
*** *Raport anual privind starea factorilor de mediu în județul Bihor, 2017.*
*** *Rapoarte de mediu lunare privind starea factorilor de mediu în județul Bihor, 2018.*
Institutul Național de Statistică, tempo-online, http://statistici.insse.ro.
http://geoportal.gov.ro/Geoportal_INIS/
http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/
http://www.google legea balneară

Colectivul de elaborare:

Prof.univ.dr. Gaceu Ovidiu - Analiza potențialului turistic: factorii naturali de cură și bioclimatul
Conf.univ.dr. Josan Ioana – Infrastructura, cadrul socio-economic
Lector univ.dr. Blaga Lucian - Poziția geografică, cadrul natural, probleme de mediu și factorii naturali de risc
Lector univ.dr. Herman Grigore - Nivelul actual de valorificare din punct de vedere turistic

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA

ETAPA 4 - REGLEMENTĂRI URBANISTICE

MEMORIU GENERAL

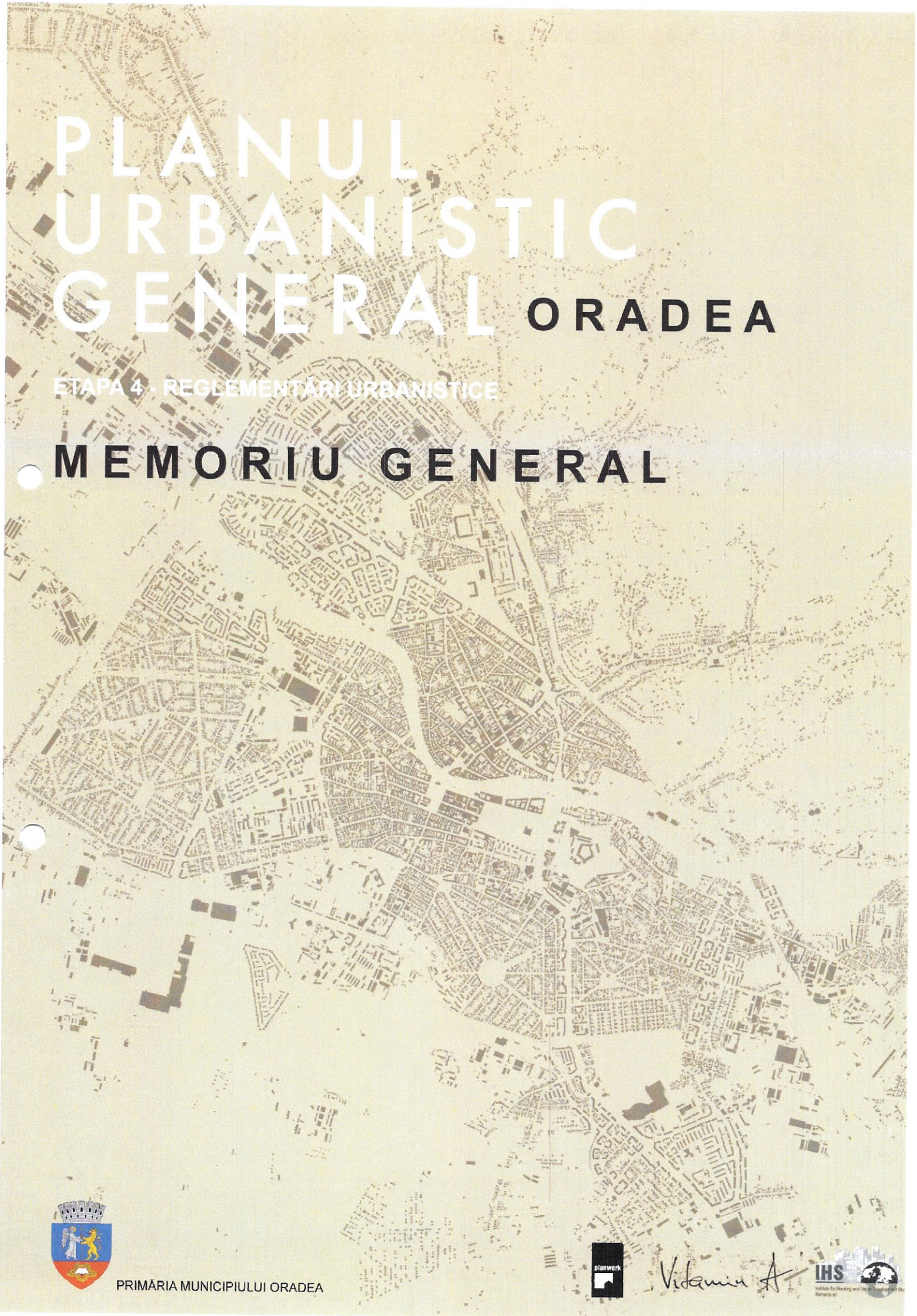

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

planwerk

IHS

PLAN URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

MEMORIU GENERAL

BENEFICIAR: PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

PROIECTANT GENERAL:

S.C. PLANWERK S.R.L, CLUJ-NAPOCA
- arh. Adrian Borda
- arh. Tiberiu Ciolacu, resp. proiect
- arh. Vlad Creoşteanu
- arh. Iulia Hurducaş
- arh. Eugen Pănescu

S.C. VITAMIN ARCHITECTS S.R.L., TIMIŞOARA
- arh. Paul Buchert
- arh. Raoul Chiricheş
- arh. Rudolf Graef
- arh. Lavinia Popa

S.C. IHS ROMANIA S.R.L., BUCUREŞTI
- dr. arh. Nicolae Ţarălungă

PROIECTANT DE SPECIALITATE – REŢELE EDILITARE:

elaborator	S.C. PPROIECT BIHOR S.A., ORADEA
director de proiect	ing. Marius Coste

ELABORATORI STUDII DE FUNDAMENTARE

Studiu de dezvoltare economică locală:

elaborator	S.C. IHS ROMÂNIA S.R.L., BUCUREŞTI
director de proiect	dr. arh. Nicolae Ţarălungă

Studiu în domeniul mediului:

coordonator	S.C. PREMIUM GARDEN S.R.L., ORADEA
director de proiect	prof.univ.dr.ing. Cornel Domuţa

Studiu de circuaţie urbană:

elaborator	S.C. VELTONA S.R.L., TIMIŞOARA
autori	ing. Tomici Bojidar
	mat. Nagy Vencel

Studiu de istoric pentru stabilirea zonelor protejate:

elaborator	SC RESTITUTOR PROIECT SRL, ORADEA
autor	dr. arh. Emődi Tamás

CONSULTANŢI ŞI COLABORATORI:

Dipl. Ing. Arch. Franz Ullrich, Bamberg, Germania
Dipl. Ing. Georg Kern, Nürnberg, Germania
arh. Ferencz Fenesi, Oradea
arh. Katia Bagosi, Oradea

MULŢUMIRI:

stud.arh. Andrei Bacoşcă, stud. arh. Mihai Cacuci, stud. arh. Bianca Magda, stud. arh. Révész Aliz, Baczó Erika

PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

BORDEROU GENERAL

PIESE SCRISE

MEMORIU DE SINTEZĂ

MEMORIU GENERAL

REGULAMENT LOCAL DE URBANISM

PIESE DESENATE

planşa nr. PUG_01	ÎNCADRAREA ÎN TERITORIUL UNITĂȚII ADMINISTRATIV - TERITORIALE DE BAZĂ
planşa nr. PUG_02	SITUAȚIA EXISTENTĂ. DISFUNCȚIONALITĂȚI. ZONIFICAREA TERITORIILOR INTRAVILANE
planşa nr. PUG_03	REGLEMENTĂRI URBANISTICE. ZONIFICAREA TERITORIILOR INTRAVILANE

ECHIPARE EDILITARĂ

planşa nr. PUG_04.1.	Alimentare cu energie electrică
planşe nr. PUG_04.2.1.- 04.2.3.	Alimentare cu apă şi canalizare
planşa nr. PUG_04.3.	Alimentare cu gaz
planşa nr. PUG_05	PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ
planşa nr. PUG_06	REGLEMENTĂRI URBANISTICE. UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ (planşă aferentă Regulamentului local de urbanism)

PLANŞE AUXILIARE

planşa nr. Aux_01	ORGANIZAREA TRAFICULUI – SITUAȚIA EXISTENTĂ
planşa nr. Aux_02	ORGANIZAREA TRAFICULUI – SITUAȚIA PROPUSĂ
planşa nr. Aux_03	PLANUL VERDE

PLAN URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

MEMORIU GENERAL

CUPRINS

1. INTRODUCERE

1.1. Date de recunoaştere a documentaţiei 4

1.2. Obiectivele lucrării

1.2.1. Solicitările temei program 6
1.2.2. Prevederi ale strategiei şi programului de dezvoltare ale municipiului Oradea 8
1.2.3. Prezentarea obiectivelor strategice de dezvoltare şi a implicaţiilor asupra documentaţiilor 10
1.2.4. Modalităţi de modificare şi completare 12

1.3. Surse de documentare 14

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE

2.1. Contextul dezvoltării

2.1.1. Tendinţe de evoluţie la nivel european cu prezentarea aspectelor favorabile şi defavorabile pentru dezvoltarea municipiului Oradea 18
2.1.2. Tendinţe de evoluţie la nivel naţional, regional, judeţean cu prezentarea aspectelor favorabile şi defavorabile pentru dezvoltarea municipiului în corelare cu profilul dominant al acestuia 19
2.1.3. Date privind evoluţia în timp a municipiului Oradea 22
2.1.4. Caracteristici semnificative privind evoluţia teritoriului şi localităţilor componente, repere privind evoluţia spaţială a acesteia; stadiul îndeplinirii obiectivelor PUG în valabilitate 32
2.1.5. Principalii indicatori ai dezvoltării comparaţi cu localităţi similare din ţară şi din străinătate 41
2.1.6. Exigenţe ale strategiei de dezvoltare şi prezentarea domeniilor care presupun intervenţii prioritare 46

2.2. Relaţiile în teritoriu

2.2.1. Infrastructura de transport naţională şi europeană şi infrastuctura edilitară şi transportul public sumar din studiile de fundamentare 47
2.2.2. Reţeaua hidrografică 47
2.2.3. Zone de risc natural 49
2.2.4. Reţeaua de căi de comunicaţii şi transport 52

2.3. Nivel de dezvoltare economică

2.3.1. Tendinţele dezvoltării economice în competiţia regional europeană 58

2.3.2. Structura economică locală 64
2.3.3. Factorii dezvoltării economice locale 65
2.4. Populația
2.4.1. Descriere generală a populației municipiului Oradea şi evoluția populației 68
2.5. Zonificarea teritoriului administrativ - Bilanț teritorial
2.5.1. Teritoriul UATB Oradea 76
2.5.2. Componența teritoriului administrativ 76
2.5.3. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în limita UATB Oradea 76
2.6. Intravilan existent – Bilanț teritorial intravilan existent
2.6.1. Intravilanul existent 78
2.6.2. Caracteristici ale zonelor din intravilan 80
2.6.3. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilanul existent 82
2.7. Circulație şi transporturi
2.7.1. Metode de analiză 83
2.7.2. Analiza de trafic 83
2.7.3. Analiza SWOT 88
2.8. Echipare edilitară
2.8.1. Gospodărirea apelor 94
2.8.2. Alimentarea cu apa 95
2.8.3. Canalizare 97
2.8.4. Alimentare cu energie electrică 98
2.8.5. Telecomunicații 100
2.8.6. Alimentarea cu energie termică 101
2.8.7. Energie geotermală 104
2.8.8. Gaze naturale 105
2.9. Probleme de mediu
2.9.1. Relieful 106
2.9.2. Clima 109
2.9.3. Biodiversitate şi arii naturale protejate 118
2.9.4. Spațiile verzi urbane 125
2.9.5. Aspecte privitoare la poluare 127
2.10. Zone de risc 132
2.11. Terenuri cu destinție specială 133
2.12. Concluzii ale analizelor la nivel sectorial 134
2.13. Necesități şi opțiuni ale populației 138
3. PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ
3.1. Studiile de fundamentare 140
3.2. Priorități strategice şi principii de intervenție
3.2.1. Premisele dezvoltării 141
3.2.2. Viziunea dezvoltării 141
3.2.3. Direcții de dezvoltare. Obiective şi elemente de planificare 151
3.2.4 .Etapele de intervenție fixate de strategia de dezvoltare. Obiective de utilitate publică necesare 162
3.3. Optimizarea relațiilor în teritoriu 164
3.4. Dezvoltarea activităților economice 166
3.5. Zonificarea teritoriului administrativ – bilanț teritorial propus
3.5.1. Categoriile de intervenție pentru înlăturarea disfuncțiilor 168
3.5.2. Bilanțul teritorial al municipiului 169
3.6. Intravilan propus. Zonificarea teritoriului intravilan. Bilanț teritorial
3.6.1. Limita intravilanului propus 170
3.6.2. Zone funcționale 172
3.6.3. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilanul propus 175

3.7. Organizarea transporturilor
3.7.1. Situația drumurilor naționale 177
3.7.2. Suprafețe aeroportuare şi servituțile aferente 184
3.8. Protecția mediului
3.8.1. Extinderea spațiilor verzi urbane 199
3.8.2. Recomandări şi măsuri privind plantarea şi întreținerea spațiilor verzi urbane 200
3.8.3. Arii naturale de interes conservativ 202
3.9. Dezvoltarea echipării edilitare
3.9.1. Gospodărirea apelor, alimentarea cu apă şi canalizarea 204
3.9.2. Alimentarea cu energie termică 204
3.9.3. Gaze naturale 205
3.10. Obiective de utilitate publică 206

4. CONCLUZII. MĂSURI

4.1. Corelarea dezvoltării UATB cu comunele învecinate 214

4.2. Extinderea intravilanului prin operațiuni de reparcelare 214

4.3. Elemente de planificare prioritare 215

Capitolul 1.
INTRODUCERE

1.1. Date de recunoaştere a documentației

1.2. Obiectivele lucrării

1.2.1. Solicitările temei program
1.2.2. Prevederi ale strategiei şi programului de dezvoltare ale municipiului Oradea
1.2.3. Prezentarea obiectivelor strategice de dezvoltare şi a implicațiilor asupra documentațiilor
1.2.4. Modalități de modificare şi completare

1.3. Surse de documentare

1.1 DATE DE RECUNOAŞTERE A DOCUMENTAȚIEI

TITLU: PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

DATA: SEPTEMBRIE 2013

CONTRACT DE SERVICII NR. 283975/15.12/2011

BENEFICIAR: PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

PROIECTANT GENERAL:

S.C. PLANWERK S.R.L, CLUJ-NAPOCA
- arh. Adrian Borda
- arh. Tiberiu Ciolacu, resp. proiect
- arh. Vlad Creoşteanu
- arh. Iulia Hurducaş
- arh. Eugen Pănescu

S.C. VITAMIN ARCHITECTS S.R.L., TIMIŞOARA
- arh. Paul Buchert
- arh. Raoul Chiricheş
- arh. Rudolf Graef
- arh. Lavinia Popa

S.C. IHS ROMANIA S.R.L., BUCUREŞTI
- dr. arh. Nicolae Țarălungă

PROIECTANT DE SPECIALITATE – REȚELE EDILITARE:

elaborator	S.C. PPROIECT BIHOR S.A., ORADEA
director de proiect	ing. Marius Coste

ELABORATORI STUDII DE FUNDAMENTARE

Studiu de dezvoltare economică locală:

elaborator	S.C. IHS ROMÂNIA S.R.L., BUCUREŞTI
director de proiect	dr. arh. Nicolae Țarălungă

Studiu în domeniul mediului:

coordonator	S.C. PREMIUM GARDEN S.R.L., ORADEA
director de proiect	prof.univ.dr.ing. Cornel Domuța

Studiu de circuație urbană:

elaborator	S.C. VELTONA S.R.L., TIMIŞOARA
autori	ing. Tomici Bojidar
	mat. Nagy Vencel

Studiu de istoric pentru stabilirea zonelor protejate:

elaborator	SC RESTITUTOR PROIECT SRL, ORADEA
autor	dr. arh. Emődi Tamás

CONSULTANȚI ŞI COLABORATORI:

Dipl. Ing. Arch. Franz Ullrich, Bamberg, Germania
Dipl. Ing. Georg Kern, Nürnberg, Germania
arh. Ferencz Fenesi, Oradea
arh. Katia Bagosi, Oradea

MULȚUMIRI:
stud.arh. Andrei Bacoşcă, stud. arh. Mihai Cacuci, stud. arh. Bianca Magda, stud. arh. Révész Aliz, Baczó Erika

LISTA AVIZELOR ŞI ACORDURILOR OBȚNUTE:

Organisme centrale

- Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice;
- Ministerul Transporturilor;
- Ministerul Culturii;
- Ministerul Apărării Naționale;
- Ministerul Afacerilor Interne - Serviciul Român de Informații;

Organisme teritoriale / reprezentanți ai organismelor centrale

- Consiliul Județean Bihor;
- Agenția Regională de Protecție a Mediului Cluj-Napoca;
- Oficiul de Cadastru şi Publicitate Imobiliară Bihor;
- Compania de apă Oradea;
- Transelectrica Cluj;
- Electrica SA – sucursala de distribuție Oradea;
- Distrigaz Vest, Oradea;
- Compania Națională de Autostrăzi şi drumuri Naționale, Direcția Regională de Drumuri şi Poduri Cluj-Napoca;
- Compania Națională de Căi Ferate SN CFR SA – Regionala Cluj-Napoca;
- Autoritatea Aeronautică Civilă Română;
- Direcția Silvică Bihor;
- Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare – Filiala Județeană Bihor;
- Administrația Națională "Apele Române" – Administrația Bazinală de Apă Crişuri;
- Inspectoratul de Poliție a Județului Bihor;
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Crişana" alJudețului Bihor.

1.2 OBIECTIVELE LUCRĂRII

Conform Legii 350/2001, cu completările si modificările ulterioare, obiectivele lucrării sunt următoarele:

(1) Planul urbanistic general are atât caracter director, cât şi de reglementare şi reprezintă principalul instrument de planificare operaţională, constituind baza legală pentru realizarea programelor şi acţiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială are obligaţia să îşi întocmească şi să îşi aprobe Planul urbanistic general, care se actualizează periodic la cel mult 10 ani.

(2) Planul urbanistic general cuprinde reglementări pe termen scurt, la nivelul întregii unităţi administrativ-teritoriale de bază, cu privire la:

a) stabilirea şi delimitarea teritoriului intravilan în relaţie cu teritoriul administrativ al localităţii;
b) stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
c) zonificarea funcţională în corelaţie cu organizarea reţelei de circulaţie;
d) delimitarea zonelor afectate de servituţi publice;
e) modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
f) stabilirea zonelor protejate şi de protecţie a monumentelor istorice şi a siturilor arheologice reperate;
f1) zonele care au instituite un regim special de protecţie prevăzut în legislaţia în vigoare;
g) formele de proprietate şi circulaţia juridică a terenurilor;
h) precizarea condiţiilor de amplasare şi conformare a volumelor construite, amenajate şi plantate.
i) zonele de risc natural delimitate şi declarate astfel, conform legii, precum şi la măsurile specifice privind prevenirea şi atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor şi realizarea construcţiilor în aceste zone.
j) zone de risc datorate unor depozitări istorice de deşeuri.

(3) Planul urbanistic general cuprinde prevederi pe termen mediu şi lung cu privire la:

a) evoluţia în perspectivă a localităţii;
b) direcţiile de dezvoltare funcţională în teritoriu;
c) traseele coridoarelor de circulaţie şi de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului naţional, zonal şi judeţean;
d) zonele de risc natural delimitate şi declarate astfel, conform legii, precum şi la măsurile specifice privind prevenirea şi atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor şi realizarea construcţiilor în aceste zone.
e) lista principalelor proiecte de dezvoltare şi restructurare;
f) stabilirea şi delimitarea zonelor cu interdicţie temporară şi definitivă de construire;
g) delimitarea zonelor în care se preconizează operaţiuni urbanistice de regenerare urbană.

1.2.1. SOLICITĂRILE TEMEI PROGRAM

Extras din documentul temei de proiectare, redactat de Primăria Municipiului Oradea:

„Planul urbanistic general al municipiului Oradea, survine într-o nouă etapă de dezvoltare a municipiului şi preia situaţia existentă de facto.
Propunerile de urbanism se vor face pe elemente de prognoză economică si demografică, definite în actuala etapă cu aproximaţie, mai ales în ceea ce priveşte dimensiunea temporală, cu scopul de a oferi soluţii de funcţionare optimizatoare.
La baza propunerilor ce se vor prezenta în planul urbanistic general vor sta câteva elemente de bază după cum urmează:

- *Etapa următorilor ani de dezvoltare a municipiului, în contextul noii configuraţii europene - va fi remarcabilă prin schimbări conceptuale, datorate integrării europene de la o economie de subsistenţă la o economie de piaţă integrată, ceea ce obligă la elaborarea unor concepţii largi şi optimizante de urbanism pe termen mediu şi lung. Această etapă poate fi apreciată din start ca o etapă istorică pentru întreaga euroregiune;*

- *Poziția geografică a municipiului Oradea în partea de vest a țării, în regiunea de dezvoltare 6 şi tradițiile dezvoltării sale de-a lungul istoriei, - conferă municipiului condiții favorabile de a se dezvolta în continuare, ca unul din cele mai importante localități din regiune;*
- *Luarea în considerare a studiului teritoriului Zonei Metropolitane Oradea*
- *Luarea în considerare a localităților periurbane municipiului ca viitoare componente ale unui sistem de localități de cazare şi de odihnă pentru salariații din municipiu;*
- *Luarea în considerare a reliefului şi a condițiilor climatice care favorizează dezvoltarea în teritoriu a muncipiului;*
- *Potențialul economic şi uman trebuie valorificat în noile condiții ale economiei de piață globale ținând cont de toți factorii favorabili care pot conlucra la schimbarea pozitivă a calității vieții;*
- *Rețeaua densă de căi de comunicație rutieră, feroviară, aeriană constituie elemente importante ce trebuie valorificate corespunzător în beneficiul dezvoltării întregii euroregiunii;*
- *Organizarea dezvoltării viitoare trebuie să țină cont de interdependența factorilor ce influențează viața urbană: factorii exteriori din teritoriu precum accesibilitatea sau rețeaua de localități şi factorii interiori legați de circulația interioară, zonificarea funcțională, echiparea tehnico-edilitară, protecția mediului etc;*
- *Dezvoltarea funcțiunilor urbane trebuie să se facă în cadrul unei zonificări judicios adoptate, care apoi să fie riguros implementată, de factorii de decizie şi de autorizare;*
- *Rețeaua circulației rutiere trebuie dezvoltată echilibrat, pe trepte de clasificare în raport cu destinația străzilor şi drumurilor, respectiv a categoriilor de trafic major (circulație locală sau de tranzit, transport uşor sau greu, viteza de circulație, etc.) realizând prospecte largi, cu spații verzi de aliniament pe arterele majore noi propuse;*
- *Rețeaua circulației feroviare trebuie restructurată în conformitate cu noile concepții ale Uniunii Europene, într-o viziune care să vizeze modernizarea unui trafic integrat, separarea traficului de călători (urban, interurban rapid, expres) de traficul de mărfuri (greu sau uşor);*
- *Rețeaua circulației aeriene trebuie restructurată în conformitate cu noul context euroregional prin dezvoltarea aeroportului şi creşterea traficului aerian de nave comerciale de pasageri şi de mărfuri;*
- *Organizarea industriei în continuare pe zone industriale cu profile de producție definite, rezervarea de terenuri pentru industrie şi depozite (centre logistice);*
- *Dezafectarea, prin încetarea activității sau prin strămutarea şi regruparea unor industrii răsfirate în zonele funcționale cu care sunt incompatibile, în special cele din zona de locuit;*
- *Modernizarea, retehnologizarea, restructurarea sau schimbarea profilului industriilor existente, care necesită astfel de intervenții;*
- *Dezvoltarea zonei de locuit prin creşterea fondului locuibil în construcții realizate pe bază de inițiativă privată, vizând creşterea confortului urban şi de locuire, plastică arhitecturală variată, finisaje şi echipare de calitate, reducerea regimului de înălțime a clădirilor de locuit, individualizarea locuinței;*
- *Determinarea de zone pentru parcelări de terenuri pentru locuințe noi pe loturi unifamiliale sau în asociații restrânse şi blocuri în condomeniu pentru rezolvarea lipsei de locuințe de calitate la prețuri accesibile;*
- *Dezvoltarea rețelei de dotări de învățământ, cultură, sănătate, sociale, comerciale, prestări servicii, sport, etc. la nivelul cerințelor creşterii populației municipiului şi rezervarea de terenuri la nivelul structurii urbane a ansamblurilor de locuit şi a centrului urban;*
- *Dezvoltarea suprafețelor cu spații verzi, de odihnă, recreere şi agrement, prin conservarea severă a suprafețelor existente împotriva tuturor intențiilor presante de consumare a acestor suprafețe pentru construcții cu funcțiuni diverse şi prin realizarea de noi spații verzi repartizate omogen în ansamblul întregului municipiu;*
- *Realizarea de amenajări de oglinzi de apă cu funcțiuni de ameliorarea microclimatului şi agrement pentru populație - prin absorția apei pluviale în exces;*
- *Valorificarea potențialului de odihnă şi turism existent în teritoriul periurban;*
- *Protecția mediului înconjurător prin măsuri urbanistice vizând amplasamente industriale, depozite reziduale, surse de apă, stații de epurare, perdele de protecție precum şi echipamente de reținere a substanțelor poluante la agenții producători de noxe.*
- *Protejarea zonelor istorice şi crearea de rezervații de arhitectură pentru fondul construit valoros, rezultat pe baza studiilor de specialitate, asupra cărora orice intervenții să se facă pe baza unor studii aprofundate şi autorizate legal;*
- *Protejarea arterelor de penetrație împotriva intervențiilor întâmplătoare, precum şi a celorlalte zone privind implantarea de obiecte minore care ar polua arhitectural aspectul urban al municipiului - prin realizarea de studii de specialitate autorizate de Primăria Municipiului Oradea"*

1.2.2. PREVEDERI ALE STRATEGIEI ŞI PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE ALE MUNICIPIULUI ORADEA

1.2.2.1 Viziunea şi strategia de dezvoltare propuse prin Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Oradea

Extras din Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a municipiului Oradea, autor Primăria Municipiului Oradea, 2010:

"[...] viziunea asupra dezvoltării oraşului poate fi formulată astfel:

Oraş cosmopolit şi multiconfesional cu identitate culturală în revigorare şi o dinamică sustenabilă bazată pe competitivitate şi creştere economică promovând economia bazată pe cunoaştere.

Din acest mod de formulare a viziunii asupra dezvoltării municipiului Oradea se pot desprinde câteva din funcţiunile pe care oraşul le îndeplineşte:

***Oraşul cosmopolit şi multiconfesional**, această funcţiune conferă oraşul caracterul de oraş multicultural care îmbină o serie de culturi specifice populaţiei de naţionalitate română şi de etnie maghiară. Este deasemenea oraşul în care creştinismul este întâlnit sub diversele sale forme de manifestare de la ortodocşi,greco şi romano-catolici, reformaţi, unitarieni şi neoprotestanţi. Cu toate că religiile specifice populaţiei asiatice sunt aproape inexistente totuşi este interesant de amintit că în Parcul Petofi funcţionează pentru prima dată Casa lui Budha. Tradiţiile specifice, religia fiecărei etnii, obiceiurile fac ca în această citadelă situată pe malul Crişului Repede să se îmbine armonios elemente de multiculturalitate şi de multiconfesionalitate ceea ce îi conferă caracterul de oraş european deschis, echilibrat cu un nivel de civilizaţie şi cunoaştere extrem de diversificat compatibil cu cel al oraşelor de dimensiuni asemănătoare din Uniunea Europeană.*

***Oraşul turiştilor** este o funcţiune pe care municipiul Oradea o îndeplineşte datorită potenţialului turistic antropic şi natural de care dispune. Ori aici este vorba de un potenţial turistic rezultat din bogăţia de monumente istorice pe care oraşul o deţine, peste **400 de clădiri monument** din care **77 monumente de istorie şi arhitectură clasa A sau B**. Cetatea Oradea, monument istoric şi de arhitectură de valoare excepţională, dar şi edificiile istorice, din Ansamblul Urban I – Centrul istoric Oradea şi II, de pe Calea Republicii, Piaţa Unirii, Piaţa Unirii,
163 Piaţa Ferdinand prin stilurile arhitecturale pe care le îmbină, baroc şi seccesion,sunt adevărate surse de atracţie pentru turiştii aflaţi în tranzit prin municipiul Oradea. La acestea se adaugă şi edificiile religioase care îmbogăţesc spiritual viaţa oraşului, dintre care, cele mai importante sunt: **Basilica Minor – Catedrala romano-catolică Oradea**, unică prin dimensiunile sale în România, **Mănăstirea Sfintei Cruci**, dar şi catedrala ortodoxă **Biserica cu Lună din Oradea,** unică în Europa prin mecanismul de acţionare al orologiului.
La acest tip specific de potenţial turistic se adaugă turismul de agrement şi balnear bazat pe apa geotermală. Cu toate că Oradea este la început de drum în domeniul turismului balnear se pare că acesta este un potenţial de servicii pe care municipiul trebuie să îl valorifice pe termen mediu şi lung. O primă încercare a fost realizată prin încercarea de a accesa fonduri europene pentru modernizarea Ştrandului Municipal a cărei modernizare este realizată pe baza conceptului de wellness termal potrivit căruia gama de servicii turistice este extrem de diversificată, de la serviciile de tratament medical până la serviciile de agrement destinate turistului.*

***Oraşul antreprenor** este nu numai o funcţiune a oraşului dar şi o necesitate imediată pe termen mediu şi lung. Oraşul antreprenor susţine competiţia mediului de afaceri şi intervine pe piaţă atunci când există nevoi reale pe care oraşul trebuie să le satisfacă prin serviciile publice prestate. În centrul atenţiei pentru oraşul antreprenor este situat consumatorul care solicită ca nevoile sale să fie acoperite prin bunuri şi servicii oferite de mediul de afaceri în termeni de calitate şi preţ. Competitivitatea nu poate fi susţinută fără o infrastructură specifică mediului de afaceri. Aşa încât o condiţie de bază pentru mediul de afaceri rămâne infrastructura pentru a asigura accesul mediului de afaceri la reţeaua de alimentare cu apă şi canalizare, energie termică, energie electrică sau la infrastructura rutieră. Aceasta face ca oraşul antreprenor să susţină investiţiile publice în utilităţi destinate mediului de afaceri şi în acelaşi timp să asigure un nivel de trai decent populaţiei, pentru a contracara impactul negativ al migrării forţei de muncă. Cele trei obiective urmărite de oraşul antreprenor,competitivitatea mediului de afaceri,*

investiţiile publice în utilităţi şi îmbunătăţirea standardului de viaţă al forţei de muncă fac din oraşul antreprenor un oraş dinamic cu perspectiva unei creşteri economice pe termen mediu şi lung.

***Oraşul locuitorilor** este a patra funcţiune pe care o asigură oraşul care se referă la îmbunătăţirea gradului de urbanizare al populaţiei. Ori această funcţiune este în acelaşi timp şi o cerinţă a omului modern. De fapt nevoile omului modern trebuie privite şi din perspectiva nevoilor de urbanizare ale populaţiei care sunt solicitate în mod continuu, în termeni de preţ şi calitate. Nu vom putea discuta despre un standard de viaţă decent dacă nu este asigurat accesul populaţiei la utilităţile publice. Dar nevoile omului, pe măsură ce progresul tehnic a evoluat simţitor s-au diversificat şi multiplicat exponenţial. Nevoia de mobilitate dar şi de comunicare fac ca astăzi autorităţile locale să fie asaltate de solicitări din ce în ce mai complicate şi mai diversificate din partea populaţiei. Nu mai este suficient să asigure (autorităţile locale) calitatea vieţii prin accesul populaţiei la utilităţile publice ci dimpotrivă este necesar să fie asigurate alte servicii publice conexe precum loc de parcare şi garaje pentru autoturisme sau spaţii de recreere şi de agrement în apropierea zonelor de locuit pentru populaţia oraşului.*

***Oraşul informaţional** care promovează economia bazată pe cunoaştere, tehnologia informaţiei şi societatea informaţională. Aceasta deoarece în dezvoltarea economică, în creşterea calităţii vieţii, în dezvoltarea serviciilor turistice un rol tot mai însemnat îl are informaţia. Tocmai de aceea accesul la internet dar şi la serviciile de telefonie sunt deja o necesitate a omului modern pe care oraşul informaţional trebuie să o satisfacă pe termen mediu şi lung. Ori autoritatea locală nu poate decât să asigure condiţiile necesare pentru accesul populaţiei în mod egal şi fără discriminare la serviciile de internet şi serviciile de telecomunicaţii pentru că acestea contribuie în mod direct la educaţia superioară a forţei de muncă.*
Dar economia bazată pe cunoaştere nu poate fi promovată fără asigurarea unor servicii publice de calitate în învăţământul preuniversitar. Aşa încât accentul trebuie deplasat înspre promovarea calităţii în serviciile publice de educaţie şi înspre educarea elevilor şi studenţilor în concordanţă cu nevoile reale existente pe piaţa forţei de muncă.
Oraşul informaţional trebuie să vizeze două aspecte cheie şi anume promovarea economiei bazate pe cunoaştere şi a societăţii informaţionale pentru a susţine progresul în era informaţională în care ne desfăşurăm activitatea în prezent.

***Oraşul metropolitan** este ultima funcţiune pe care oraşul trebuie să o îndeplinească din perspectiva dezvoltării sale pe termen foarte lung. Aceasta deoarece urbanizarea comunelor limitrofe municipiului Oradea va asigura dezvoltarea policentrică a oraşului şi va satisface cerinţele de urbanizare mereu crescânde pe care locuitorii oraşului le au. Transformarea comunelor în suburbii şi dobândirea statutului de oraş metropolitan, în perioada următorilor 25 de ani va face ca dezvoltarea spaţială a municipiului Oradea să se poată realiza fără probleme de constrângeri de natură teritorială. Tendinţa de oraş metropolitan este justificată şi de migrarea populaţiei din centrul oraşului spre periferii, inclusiv spre comunele limitrofe, datorită satisfacerii confortului de acces la spaţiu verde şi aer curat nepoluat ori a lipsei de zgomot infernal, agitaţie şi stress ce caracterizează zonele aglomerate din oraş. Oraşul Oradea are o experienţă vastă în formarea zonei metropolitane primul dintre serviciile publice ce urmează a fi extins fiind serviciul public de alimentare cu apă şi canalizare.*
Prin funcţiunile sale pe care le îndeplineşte potrivit viziunii de dezvoltare, de oraş cosmopolit şi multicultural, oraşul turiştilor, oraşul antreprenor, oraşul locuitorilor, oraşul informaţional şi oraşul metropolitan municipiul Oradea se înscrie pe traiectoria oraşelor ai căror vectori de dezvoltare urmăresc progresul,standardele de viaţă şi civilizaţie ale populaţiei şi ce este mai important este faptul că în centrul atenţiei este situat cetăţeanul cu nevoile sale de zi cu zi ale cărui nevoi, aşteptări şi cerinţe se multiplică şi diversifică de la o zi la alta."

1.2.2.2. Viziunea şi strategia de dezvoltare propuse prin Strategia de Dezvoltare Locală Oradea, elaborată în cadrul proiectului Strategii de dezvoltare locală în Zona Metropolitană Oradea, proiect implementat de către Asociaţia Zona Metropolitană Oradea

Extras din Strategia de Dezvoltare Locală Oradea, 2011:

„Viziune 2020.
Municipiul Oradea va cunoaşte o dezvoltare semnificativă a economiei locale prin atragerea capitalului străin, prin stimularea activităţii de cercetare-dezvoltare şi transfer tehnologic, prin alinierea întreprinderilor la standardele europene şi prin valorificarea poziţionării geografice avantajoase. Oradea va oferi locuitorilor săi condiţii de viaţă favorabile, mediu înconjurător nepoluat, servicii publice de calitate şi locuri de muncă bine remunerate. Oradea va fi inclusă în circuitul turistic european prin consolidarea statutului de destinaţie turistică cu puternice valenţe istorico-culturale şi naturale.

Misiune 2020. Misiunea Primăriei Oradea este de a stimula creşterea prosperităţii municipiului şi a bunăstării cetăţenilor, prin valorificarea superioară a resurselor existente (capital uman, poziţionare geografică avantajoasă, resurse naturale şi antropice diversificate), respectând trei principii importante ce conduc la dezvoltarea durabilă a arealului: solidaritatea între generaţii, participarea publică la proiectele comunitare şi prezervarea mediului înconjurător.

Obiectiv general 2020.Dezvoltarea economică, socială şi culturală armonioasă a municipiului Oradea în scopul îmbunătăţirii calităţii vieţii populaţiei."

1.2.3. PREZENTAREA OBIECTIVELOR STRATEGICE DE DEZVOLTARE ŞI A IMPLICAŢIILOR ASUPRA DOCUMENTAŢIILOR

1.2.3.1. Obiectivele formulate în cadrul Planului Integrat de Dezvoltare Urbană Oradea

Extras din Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a municipiului Oradea, autor Primăria Municipiului Oradea:

"Ca şi orice strategie de dezvoltare economico-socială şi strategia de dezvoltare a polului de dezvoltare urbană – municipiul Oradea, se bazează pe o serie de obiective care rezultă din identificarea nevoilor de dezvoltare, evaluarea potenţialului de dezvoltare şi stabilirea resurselor de care dispune o unitate administrativ-teritorială. Din categoria obiectivelor urmărite în cadrul strategiei de dezvoltare economico-socială fac parte:

a) consolidarea capacităţii instituţionale a municipiului Oradea *ca şi o condiţie de bază pentru furnizarea de servicii publice destinate cetăţenilor. Acest obiectiv urmăreşte ca polul de dezvoltare urbană să dispună de o structură organizatorică înalt calificată pentru a fi în măsură să organizeze prestarea serviciilor publice fie prin delegările de gestiune prevăzute de lege fie prin contractele de administrare ori contractele de management care urmează a fi încheiate mai ales în situaţia instituţiilor publice. Ori acest obiectiv se bazează pe relaţia cheie dintre autoritatea locală-operatorul de servicii şi consumatorul de servicii publice (cetăţeanul), relaţie care este fundamentată mai ales pe seama contractelor de delegare de gestiune sau a contractelor de administrare aşa cum am precizat. Obiectivul urmăreşte deasemenea şi monitorizarea implementării acestor contracte încheiate cu operatorii de servicii pentru ca, în timp real să poată fi luate măsurile care sunt necesare pentru asigurarea performanţei şi calităţii serviciilor publice solicitate în mod constant şi legitim de către cetăţeni,în calitate de consumatori finali de servicii publice.*

b) creşterea gradului de coeziune socială*, este un obiectiv fixat de către autoritatea locală ca şi o consecinţă directă a crizei economice globale. În această perioadă mare parte din populaţie se poate afla în situaţie de risc social ca urmare a imposibilităţii de a-şi găsi un loc de muncă sau fiind lipsite de venituri îşi asigură cele necesare traiului prin mijloace considerate drept imorale (furt, cerşit etc.,) de către societatea civilă. Ori acest obiectiv nu poate fi atins decât prin crearea unei infrastructuri sociale adecvate pentru ca autoritatea locală să poată interveni ori de câte ori este cazul pentru a stopa, înlătura sau diminua potenţialele surse de tensiune socială. Mai mult în această perioadă există riscul formării unor pungi de sărăcie în diferite cartiere ale municipiului Oradea, mai ales în zona Velenţa, Ioşia sau chiar în zona Centrală, în cadrul cărora riscul de colaps social este destul de ridicat. Centrele pentru cerşetori, centrele de cazare temporară, centrele respiro, centrele de reintegrare socială sunt doar câteva din soluţiile care pot fi oferite de autoritatea locală pentru a contracarare efectele proliferării sărăciei şi de declanşare unor tensiuni sociale în rândul populaţiei din polul de dezvoltare urbană al municipiului Oradea.*

c) creşterea calităţii vieţii în cadrul polului de dezvoltare urbană, *este un alt obiectiv urmărit la nivelul strategiei de dezvoltare economico-socială care se fundamentează pe nevoile de urbanizare, nevoile de mobilitate şi nevoile de servicii publice conexe pe care le pretinde în mod legitim "omul modern". Nevoile de urbanizare ale populaţiei urmăresc drept scop asigurarea unui standard de viaţă şi civilizaţie minim pentru locuitorii polului de dezvoltare prin asigurarea accesului la alimentarea cu apă şi canalizare, alimentarea cu energie termică (încălzire),alimentarea cu energie electrică precum şi accesul la reţeaua de telecomunicaţii*

strict necesară pentru informare şi cunoaştere dar şi pentru asigurarea progresului sub toate formele sale. Nevoia de mobilitate a populaţiei urmăreşte deasemenea asigurarea accesului la infrastructura rutieră şi la cea de transport aerian ca o necesitate de a asigura mobilitatea mediului de afaceri dar şi a forţei de muncă,care în timpi reali trebuie să fie prezentă la locul unde aceştia îşi desfăşoară activitatea. În acelaşi timp o nevoie care este pe cale de a creşte exponenţial este reprezentată de serviciile publice conexe înţelegând prin aceasta diverse servicii de care cetăţenii au nevoie, dincolo de asigurarea unui standard de viaţă minimal.
Este vorba de servicii publice precum parcarea autoturismului la locul de domiciliu sau de amenajarea unor spaţii verzi şi de agrement unde populaţia să îşi poată petrece timpul liber sau aibă condiţiile necesare pentru petrecerea timpului liber.
Cele trei categorii de nevoii de urbanizare, mobilitate şi de servicii publice conexe şi satisfacerea lor în funcţie de constrângerile existente determină, pe termen mediu şi lung creşterea standardelor de viaţă ale populaţiei şi implicit concură la creşterea calităţii vieţii în cadrul polului de dezvoltare urbană.

***d) dezvoltarea serviciilor care stau la baza dezvoltării economice locale pe termen mediu şi lung**, este un obiectiv care se fundamentează pe potenţialul de turism de care dispune polul de dezvoltare urbană. Ori problema potenţialului de turism se bazează pe două forme ale serviciilor de turism care se pot practica în municipiul Oradea şi anume turismul cultural şi turismul de agrement/balnear. În timp ce turismul cultural se bazează pe potenţialul pe care îl are centrul istoric al municipiului Oradea şi Cetatea Oradea, datorită stilurilor baroc şi seccesion pe care le îmbină, turismul de agrement(balnear) se bazează pe resursa de apă geotermală care în prezent este insuficient exploatată. Implicarea autorităţii locale în stimularea dezvoltării serviciilor de turism va constitui o alternativă de susţinere a dezvoltării economice locale pe termen mediu şi lung.*
A doua formă a serviciilor care reprezintă un potenţial pentru dezvoltarea economică locală este reprezentată de serviciile financiar-bancare. Aceasta deoarece odată cu dezvoltarea economiei, Oradea ca pol de dezvoltare urbană, poate deveni un centru financiar-bancar care să susţină finanţarea investiţiilor şi nevoile de consum (pentru bunuri de folosinţă îndelungată) destinate populaţiei.

***e) dezvoltarea activităţilor din industrie care susţin, pe termen lung, dezvoltarea economică locală**, este un obiectiv al strategiei care se bazează pe două forme de acţiune majore şi anume dezvoltarea infrastructurii de afaceri şi asigurarea relocărilor industriale care sunt necesare pentru a asigura relansarea economiei locale.*
Dezvoltarea infrastructurii de afaceri are la bază susţinerea de către autoritatea locală a înfiinţării unui Parc Industrial în care să fie atraşi investitori noi şi să fie stimulate dezvoltarea unor activităţi din industrie precum industria electronică şi electrotehnică, industria auto, industria alimentară, industria farmaceutică etc., Pe de altă parte relocarea industrială trebuie asigurată atât pentru mutarea activităţii companiilor din fosta zonă industrială dar şi pentru mutarea activităţii companiilor a căror activitate se mai desfăşoară în zone rezidenţiale ale oraşului precum: S.C. Aura S.A., S.C. Oradinum S.A., S.C.Înfrăţirea S.A., S.C. Clasicor S.A. etc.,
Acest obiectiv este de importanţă majoră pentru dezvoltarea economiei locale pe termen lung, datorită efectului multiplicator pe care investiţiile noi îl au în general pentru creşterea economică a oricărei regiuni.

***f) dezvoltarea economiei bazată pe cunoaştere**, este alt obiectiv pe termen lung care trebuie susţinut în cadrul strategiei de dezvoltare economică locală. Ori acest obiectiv nu se poate realiza decât pe două căi şi anume: accesul la informaţie al populaţiei şi creşterea standardelor de educaţie al populaţiei.*
Accesul la informaţie poate fi asigurat printr-o infrastructură adecvată de reţea de internet şi telecomunicaţii, obiectiv care se poate realiza prin intermediul operatorilor privaţi existenţi pe piaţă şi anume: S.C. RDS&RCS S.R.L. sau S.C.Romtelecom S.A. Al doilea obiectiv, creşterea standardelor de educaţie poate fi realizat prin asigurarea de către autoritatea locală a unei infrastructuri de educaţie adecvată. Infrastructura educaţională trebuie completată cu orientarea procesului de educaţie către nevoile reale ale economiei pentru a forma forţa de muncă în concordanţă cu aceste nevoi.
În cadrul acestui obiectiv o prioritate trebuie acordată şi dezvoltării activităţilor de cercetare-dezvoltare pentru că acestea susţin inovaţia şi progresul tehnic pe termen mediu şi lung al economiei locale. Ori dezvoltarea activităţilor de cercetare-dezvoltare nu se poate realiza decât pe bază de parteneriat cu centru universitar pe care îl are polul de dezvoltare urbană şi anume Universitatea din Oradea. Activităţile de cercetare dezvoltare trebuie concentrate în zona unui Parc Tehnologic şi trebuie să cuprindă activităţi de cercetare aplicată din domeniile economiei locale precum energiile regenerabile cu orientare spre geotermalism, cercetarea din industrie, precum şi din zona financiar-bancară. Cu toate că polul de dezvoltare urbană dispune de un incubator de afaceri realizat de Consiliul Judeţean prin accesarea de fonduri nerambursabile, acesta nu şi-a dovedit pe deplin succesul.

***g) dezvoltarea serviciilor publice în zona metropolitană a polului de dezvoltare urbană,** este un obiectiv pe termen lung al strategiei de dezvoltare care urmăreşte dezvoltarea polului de dezvoltare urbană în formă*

policentrică prin extinderea dezvoltării urbane şi în zonele limitrofe ale municipiului Oradea. Aceste servicii au început să fie dezvoltate într-o primă etapă prin extinderea reţelei de alimentare cu apă şi canalizare pentru ca mai apoi, pe termen lung, să fie extinse şi celelalte servicii de alimentare cu energie electrică şi/sau de alimentare cu energie termică. Odată cu creşterea calităţii vieţii în zona metropolitană se va realiza extinderea pe orizontală a dezvoltării teritoriale a municipiului Oradea pentru a debloca dezvoltarea spaţială a municipiului. Deplasarea de la centru spre periferie a dezvoltării municipiului are ca şi impact descongestionarea traficului rutier şi deblocarea dezvoltării zonelor rezidenţiale ca soluţie la aglomerările din cadrul polului de dezvoltare urbană.
Aceste obiective strategice ale dezvoltării urbane formulate în cadrul Planului Integrat de Dezvoltare Urbană stau la baza conceptului integrat de dezvoltare al municipiului care cuprinde trei piloni importanţi şi anume: ***creşterea calităţii vieţii, coeziunea socială şi dezvoltarea competitivităţii mediului de afaceri****.*
Promovarea conceptului integrat de dezvoltare urbană în cadrul strategiei de dezvoltare economică şi socială asigură armonie şi echilibru în elaborarea politicilor şi strategiilor de dezvoltare pe care le promovează municipiul Oradea precum şi la integrarea polului în obiectivele şi strategiile de dezvoltare susţinute la nivel naţional şi regional."

1.2.3.2. Obiectivele formulate în cadrul Strategiei de dezvoltare locală Oradea, elaborată în cadrul proiectului Strategii de dezvoltare locală în Zona Metropolitană Oradea, proiect implementat de către Asociaţia Zona Metropolitană Oradea

Extras din Strategia de Dezvoltare Locală Oradea, 2011:

Obiective strategice 2020:

1. Creşterea competitivităţii economice a municipiului Oradea

2. Creşterea gradului de atractivitate a municipiului Oradea

3. Îmbunătăţirea condiţiilor generale de locuire în municipiul Oradea

4. Atragerea şi susţinerea investiţiilor în economia orădeană

5. Valorificarea sustenabilă a patrimoniului natural şi cultural

6. Îmbunătăţirea calităţii factorilor de mediu

7. Îmbunătăţirea coeziunii sociale şi creşterea gradului de implicare a populaţiei în luarea deciziilor

8. Dezvoltarea relaţiilor de cooperare cu municipii din ţară şi din străinătate

1.2.4. MODALITĂŢI DE MODIFICARE ŞI COMPLETARE

În perioada 2009-2012 au fost finalizate sau realizate parţial obiectivele documentelor strategice de dezvoltare, evoluţia oraşului urmând, cu succes, direcţiile generale trasate de aceste documente.
Planul Urbanistic General preia strategia de dezvoltare pre-existentă şi analizează obiectivele sale punctuale încă nerealizate din perspectiva actuală. Alături de transpunerea acestor direcţii şi obiective în termeni de reglementare a dezvoltării spaţiale, prin intermediul studiilor de fundamentare aferente şi a analizelor premergătoare specifice unei documentaţii urbanistice, PUG identifică un set suplimentar de obiective menite să susţină în continuare procesul de dezvoltare.
În completarea obiectivelor strategice formulate în perioada 2009-2012, care sunt integrate în PUG, este necesară asigurarea unei planificări spaţiale suficient de flexibile pentru a permite extinderi sau adaptări ale obiectivelor strategiei de dezvoltare, respectiv a putea include în condiţii optime investiţii imprevizibile la momentul elaborării sale. Principalele modalităţi de asigurare a acestei flexibilităţi şi adaptabilităţi planificative sunt:

- asigurarea unor rezerve de teren, atât în interiorul oraşului cât şi în zonele de extindere pentru dezvoltări pe termen lung (obiective sau oportunități necunoscute la momentul elaborării PUG sau investiții viitoare, posibile să apară după expirarea termenului de valabilitate a prezentului PUG, respectiv 2020);
- obligativitatea unei forme suplimentare de planificare detaliată (de tip masterplan, PUZ, etc.) pentru arealele cheie şi pentru zonele de extindere în vederea unei mai bune adaptabilități la exigențe şi cerințe specifice imprevizibile la momentul elaborării PUG;
- trasarea şi reglementarea strictă a cadrului infrastructural (străzi, rețele edilitare, dotări şi echipamente publice, etc.) şi urbanistic (indici urbanistici, categorii de utilizări, etc.) pentru arealele cheie şi pentru zonele de extindere, în vederea asigurării continuității procesului de dezvoltare;
- asigurarea unui sistem de etapizare pentru zonele de extindere, în vederea gestionării raționale a resursei funciare.

1.3 SURSE DOCUMENTARE

Documentații de urbanism şi de amenajare a teritoriului

- *Planul urbanistic general al municipiului Oradea, 2000*
- *Planul de amenajare a teritoriului județean Bihor, 2005*

Documente strategice ale dezvoltării locale

- *Strategia de marketing turistic Centrul istoric Oradea, 2005*
- *Strategia culturală Oradea 2009-2013, 2008*
- *Strategia energetică – Reabilitarea sistemului de termoficare urbană, 2009*
- *Planul integrat de dezvoltare urbană Oradea, 2010*
- *Strategia de dezvoltare locală Oradea, 2011*

Lista studiilor de fundamentare pentru PUG Oradea:

- "*Studiu de dezvoltare economică locală*", 2012, elaborator: sc IHS Romania srl, Bucureşti
- "*Studiu de fundamentare în domeniul mediului*", coordonator: sc Premium Garden srl, Oradea, director de proiect: prof. univ. dr. ing. Cornel Domuța, Universitatea Oradea
- "*Studiu istoric de fundamentare pentru stabilirea zonelor protejate aferent Planului Urbanistic General pentru municipiul Oradea*", elaborator: sc Restitutor Proiect srl, Oradea
- "*Studiu de fundamentare privind circulația urbană aferent Planului Urbanistic General al municipiului Oradea*", elaborator sc Veltona srl

Sintezele studiilor de fundamentare, sunt integrate în capitolele memoriului PUG referitoare la domeniile pe care le tratează.

Alte date

- Suportul topografic şi cadastral al PUG furnizat de către Primăria Municipiului Oradea
- Alte date puse la dispoziție de autoritățile administrației publice locale şi de alte instituții şi organisme publice şi private

Capitolul 2.
STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE

2.1. Contextul dezvoltării

2.1.1. Tendințe de evoluție la nivel european cu prezentarea aspectelor favorabile şi defavorabile pentru dezvoltarea municipiului Oradea

2.1.2. Tendințe de evoluție la nivel național, regional, județean cu prezentarea aspectelor favorabile şi defavorabile pentru dezvoltarea municipiului în corelare cu profilul dominant al acestuia

2.1.3. Date privind evoluția în timp a municipiului Oradea

2.1.4. Caracteristici semnificative privind evoluția teritoriului şi localităților componente, repere privind evoluția spațială a acesteia; stadiul îndeplinirii obiectivelor PUG în valabilitate

2.1.5. Principalii indicatori ai dezvoltării comparați cu localități similare din țară şi din străinătate

2.1.6. Exigențe ale strategiei de dezvoltare şi prezentarea domeniilor care presupun intervenții prioritare

2.2. Relațiile în teritoriu

2.2.1. Infrastructura de transport națională şi europeană şi infrastuctura edilitară şi transportul public sumar din studiile de fundamentare

2.2.2. Rețeaua hidrografică

2.2.3. Zone de risc natural

2.2.4. Rețeaua de căi de comunicații şi transport

2.3. Nivel de dezvoltare economică

2.3.1. Tendințele dezvoltării economice în competiția regional europeană

2.3.2. Structura economică locală

2.3.3. Factorii dezvoltării economice locale

2.4. Populația

2.4.1. Descriere generală a populației municipiului Oradea şi evoluția populației

2.5. Zonificarea teritoriului administrativ - Bilanț teritorial

2.5.1. Teritoriul UATB Oradea

2.5.2. Componența teritoriului administrativ

2.5.3. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în limita UATB Oradea

2.6. Intravilan existent – Bilanț teritorial intravilan existent

2.6.1. Intravilanul existent

2.6.2. Caracteristici ale zonelor din intravilan

2.6.3. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilanul existent

2.7. Circulație şi transporturi

2.7.1. Metode de analiză

2.7.2. Analiza de trafic

2.7.3. Analiza SWOT

2.8. Echipare edilitară

2.8.1. Gospodărirea apelor

2.8.2. Alimentarea cu apa

2.8.3. Canalizare

2.8.4. Alimentare cu energie electrică

2.8.5. Telecomunicații

2.8.6. Alimentarea cu energie termică

2.8.7. Energie geotermală

2.8.8. Gaze naturale

2.9. Probleme de mediu

2.9.1. Relieful
2.9.2. Clima
2.9.3. Biodiversitate şi arii naturale protejate
2.9.4. Spațiile verzi urbane
2.9.5. Aspecte privitoare la poluare
2.10. Zone de risc

2.11. Terenuri cu destinție specială

2.12. Concluzii ale analizelor la nivel sectorial

2.13. Necesități şi opțiuni ale populației

2.1. CONTEXTUL DEZVOLTĂRII

2.1.1. TENDINȚE DE EVOLUȚIE LA NIVEL EUROPEAN CU PREZENTAREA ASPECTELOR FAVORABILE ŞI DEFAVORABILE PENTRU DEZVOLTAREA MUNICIPIULUI ORADEA

Evenimente, procese şi fenomene de importanță internațională, desfăşurate în ultima decadă şi care influențează evoluția municipiului Oradea:

- aderarea României la structurile euro-atlantice şi la Uniunea Europeană, cu toate efectele în plan social, economic şi infrastructural aferente;
- semnarea României a documentelor strategice europene privind planificarea teritoriului, printre care:
  Agenda Teritoriale Europene;
  Carta de la Leipzigprivind oraşele europene durabile;,
  Declarației de la Toledo privind regenerarea integrată;
  Convenția Europeană a Peisajului;
- proces incipient de entindere a rețeleor europene de transport pe teritoriul României sau în zone exterioare dar proxime (coridoarele TEN-T, linii aeriene de călători, diferite servicii de transport public regional transfrontalier, rețele de cicloturism etc)
- emregența tehnologiilor durabile în paralel cu creşterea exigențelor energetice în domeniul construcțiilor şi a aşezărilor
- adoptarea, în România a unor forme de gestiune a teritoriului de extracție vest-europeană (regiunile de dezvoltare, zonele metropolitane)
- dezvoltarea unor programe de parteneriat la nivel regional între localități din România şi din țări învecinate, membre UE;

Tendințe de evoluție la nivel economic (extras din *Studiul de dezvoltare economică locală*, IHS Romania, 2012):

Oraşele din sistemul urban european sunt astăzi în competiție pentru crearea şi atragerea de activități economice care vor genera venituri. Capacitatea de generare a acestor venituri este influențată, pe de-o parte, de atractivitatea ora[illegible]itorii şi pe de altă parte, de posibilitățile economiei şi societății locale de a valorifica potențialul existent şi atras şi de a crea plus-valoare. Poziția pe care o ocupă Oradea în competiția urbană trebuie analizată în contextul rolului pe care îl are România în competiția europeană şi al locului municipiului Oradea atât la nivel național, cât şi regional-european, în competiția cu alte oraşe central/est-europene de dimensiuni similare

În prezent, criza datoriei în zona Euro dă puține semne de ameliorare, în ciuda intervențiilor liderilor politici. Presiunea asupra băncilor din zona Euro creşte în continuare, iar majoritatea indicatorilor economici au o valoare negativă, ceea ce face inevitabilă o perioadă de recesiune. In urma analizei The Economist Intelligence Unit, prognoza de dezvoltare a piețelor financiare în zona euro este una mai puțin optimistă: în anul 2012 EIU reduce creşterea previzionată în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare. De importanță deosebită pentru Europa de Est este reevaluarea creşterii zonei Euro de la 0.8% pentru 2012 la -0.3%[1].

Mai departe, conform aceluiaşi studiu[2], prognoza pe anul 2012 pentru creşterea valorii PIB real în zona Euro are

[1] Joan Hoey, The Economist Intelligence Unit – *Romania in 2012 Growth Interrupted*
[2] Ibid.

consecințe negative pentru revenirea României în urma crizei din 2009-10[3]. Plecând de la punctul de avantaj din octombrie 2011, riscul unei noi recesiuni globale este foarte ridicat. In cazul în care aceasta va avea loc, EIU estimează că va fi una blândă în comparație cu scăderea severă din 2008-09 (dacă nu va fi însoțită de declinul piețelor financiare la o scară asemănătoare celui din urma falimentului Lehman Brothers 2008). Criza datoriei în zona Euro va fi cel mai probabil sursa unui astfel de declin.

Ca şi în 2009 şi 2010, Europa de Est a rămas printre regiunile în tranziție cu cea mai slabă performanță în 2011. Cererea finală a partenerilor comerciali din zona Euro a fost redusă şi nu s-a înregistrat creşterea ISD (investiții străine directe). Condițiile de creditare nu s-au îmbunătățit în cele mai multe țări, iar consumul privat este constrâns de o rată a şomajului ridicată. Consolidarea fiscală este îngreunată, dar poate fi accelerată concomitent cu atractivitatea pieței. Ca rezultat al acestor dezvoltări, au existat mai multe reevaluari negative ale prognozelor de creştere în 2012 pentru majoritatea țărilor din regiune.

2.1.2. TENDINȚE DE EVOLUȚIE LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ŞI JUDEȚEAN CU PREZENTAREA ASPECTELOR FAVORABILE ŞI DEFAVORABILE PENTRU DEZVOLTAREA MUNICIPIULUI ORADEA ÎN CORELARE CU PROFILUL DOMINANT AL ACESTUIA

Nivel național

Strategia adoptată în cadrul Planului Național de Dezvoltare pentru perioada 2002-2005 se înscrie pe un numar de 7 axe de dezvoltare:

1. Dezvoltarea sectorului productiv şi a serviciilor conexe, întărirea competitivității activităților economice şi promovarea sectorului privat

2. Îmbunătățirea şi dezvoltarea infrastructurii

3. Întărirea potențialului resurselor umane, a capacității forței de muncă de a se adapta la cerințele pieței şi îmbunătățirea calității serviciilor sociale

4. Sprijinirea agriculturii şi a dezvoltării rurale

5. Protejarea şi îmbunătățirea calității mediului

6. Stimularea cercetării ştiințifice şi dezvoltării tehnologice, inovării, comunicațiilor, tehnologiei informației şi crearea societății informaționale

7. Îmbunătățirea structurii economice a Regiunilor, sprijinirea dezvoltării regionale echilibrate şi durabile

Elaborarea Planului National de Dezvoltare 2007-2013 s-a înscris în rândul documentelor consultative. Acestea releva faptul că Strategia de dezvoltare a PND 2007-2013 este structurată pornind de la un număr limitat de priorități naționale de dezvoltare, asigurându-se astfel concentrarea resurselor disponibile pe realizarea acelor obiective şi măsuri cu impact maxim asupra reducerii decalajelor față de Uniunea Europeană şi a disparităților interne.

Totodată, având în vedere rolul PND 2007-2013 de a fundamenta accesul la Fondurile Structurale şi de Coeziune ale Uniunii Europene, aceste priorități trebuie să fie compatibile cu domeniile de intervenție ale acestor instrumente, conform reglementărilor comunitare.

Pe baza analizelor socio-economice şi a analizelor SWOT sectoriale şi regionale, Ministerul Finanțelor Publice a formulat următoarele propuneri privind prioritățile naționale de dezvoltare pentru perioada de programare 2007-2013:

- *Creşterea competitivității economice şi dezvoltarea economiei bazate pe cunoaştere*
- *Dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de transport*
- *Protejarea şi îmbunătățirea calității mediului*

[3] Cresterea PIB masurata in termeni de PPP – paritate a puterii de cumparare avand o valoare de 3.3% in 2012

- *Dezvoltarea resurselor umane, creşterea gradului de ocupare şi combaterea excluziunii sociale*
- *Dezvoltarea economiei rurale şi creşterea productivităţii în sectorul agricol*
- *Sprijinirea participării echilibrate a tuturor regiunilor României la procesul de dezvoltare socioeconomică*

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

Instituirea zonelor de dezvoltare în România în perioada de preaderare la Uniunea Europeană, prin stabilirea unor relaţii în teritoriu şi strategii la nivel macro-teritorial au dus la definirea caracterului şi elementelor de competitivitate ale acestor zone. Regiunea de Nord-Vest (Transilvania de Nord) este una din cele 8 regiuni de dezvoltare din Romania si include 6 judete: Bihor, Bistrita-Nasaud, Cluj, Maramures, Satu-Mare, Salaj. Suprafata regiunii este de 34.159 kmp, reprezentand 14,32 % din suprafata tarii, cu o populatie totala de 2.744.914 locuitori. Regiunea cuprinde 421 unitati administrativ-teritoriale: 6 judete, 42 de orase din care 15 municipii si 398 comune si 1.823 de sate. Regiunea dispune de o pozitie geografica strategica, avand granite cu Ungaria si Ucraina cat si cu regiunile de dezvoltare Centru, Vest si Nord-Est din Romania. Regiunea Nord-Vest este printre cele mai industrializate regiuni ale ţării, ponderea industriilor fiind aici cea mai ridicată, comparativ cu celelalte regiuni ale ţării şi cu 5,6% peste ponderea la nivel naţional. Regiunea Nord-Vest participa, în anul 2004, cu o pondere de 12,3 % la formarea PIB-ului naţional.

Regiunea este una dintre cele mai pitoresti din Romania, incepand de la Muntii Apuseni care au un farmec aparte pana la patrimoniul cultural-popular deosebit din zonele etnografice unice in aceasta parte a Europei. Transilvania de Nord este o regiune cosmopolita, unde alaturi de romani traiesc peste jumatate (52,8%) din numarul total al locuitorilor de etnie maghiara din Romania, ceea ce a dus la crearea unei identitati culturale unice. Regiunea Nord-Vest avea in 2003 un PIB/locuitor de de 2.338 Euro, apropiata de media nationala dar inca departe de media Uniunii Europene-27. Contributia sectoarelor economice la formarea PIB-ului regional, indica o pondere de 16.3% pentru agricultura, 35% pentru sectorul secundar si 46.7% pentru cel tertiar, din punct de vedere evolutiv inregistrandu-se cresterea serviciilor si reducerea activitatilor in agricultura.Cresteri semnificative s-au inregistat in sectorul de constructii civile si industriale- locuinte, centre comerciale . Se constata o serie de diferente intre judete: unele mai industrializate, altele bazate pe activitatile primare, in special agricultura si zootehnie.

Regiunile de dezvoltare, în perioada 2007-2013, au avut acces la fonduri nerambursabile pentru strategii de dezvoltare ale anumitor sectoare pe baza documentului strategic Programul Operational Regional pentru perioada 2007-2013, astfel:

"POR se bazează pe Strategiile de Dezvoltare ale Regiunilor, elaborate la nivel regional în largi grupuri de lucru parteneriale, şi urmăreşte „sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial şi durabile a Regiunilor României, corespunzător nevoilor lor şi resurselor specifice, prin concentrarea asupra polilor urbani de creştere, îmbunătăţirea condiţiilor infrastructurale şi ale mediului de afaceri, pentru a face din regiunile României, în special cele rămase în urmă, locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi şi a munci." Acest obiectiv se realizează printr-o alocare diferenţiată a fondurilor pe regiuni, în funcţie de gradul de dezvoltare a acestora şi printr-o strânsă corelare cu acţiunile realizate în cadrul Programelor Operaţionale Sectoriale.

POR este finanţat prin unul dintre Fondurile Structurale ale Uniunii Europene - Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR). Acesta sprijină regiunile din UE care au un PIB pe cap de locuitor sub 75% din media europeană.

Bugetul total alocat prin POR a fost de aproximativ 4,4 miliarde euro în primii 7 ani după aderare (2007-2013). Finanţarea UE reprezintă aproximativ 84% din bugetul POR. Restul provine din fonduri naţionale, cofinanţare publică (14%) şi cofinanţare privată (2%).

Regiunii Nord-Vest i-au fost alocate prin acest Program 488 milioane Euro." (sursa: www.adrnordvest.ro)

De asemenea, fonduri de finanţare nerambursabile au fost alocate din partea Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (BERD) pentru dezvoltarea IMM-urilor din industrie (modernizare, înfiinţare, asistenţa tehnică).

Perioada de programare 2004-2006

Pentru perioada de programare 2004-2006, obiectivele Planului de Dezvoltare Regională au fost:
- Dezvoltarea unor produse de marcă regionale si promovarea ofertei specifice a Regiunii;
- Asigurarea suportului de infrastructuri pentru dezvoltare durabila;
- Integrarea socio-economica a grupurilor si comunitatilor dezavantajate;
- Retele parteneriale si actiune strategica coordonata;
- Promovarea economiei bazate pe cunoastere si formare continua.

Axele prioritare urmatoarele:
- Modernizarea agriculturii si dezvoltarea rurala;
- Dezvoltarea sectorului productiv, cresterea competitivitatii afacerilor si promovarea sectorului privat;
- Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii de transport;
- Sprijinirea cercetarii, IT si inovarii tehnologice, crearea societatii informationale;
- Cresterea ocuparii fortei de munca, dezvoltarea resurselor umane si a serviciilor sociale;
- Protejarea si ameliorarea calitatii mediului.

Perioada de programare 2007-2013

Obiectivul operational al procesului de planificare regional statuat in documentele de lucru a fost constientizarea mai puternica a necesitatii *concentrarii pe acele actiuni de natura sa creeze avantaje competitive pentru regiune.* In profil teritorial, regiunea este structurata in jurul a trei centre de polarizare: municipiile Cluj-Napoca, Oradea si Baia-Mare. Fiecare dintre aceşti poli are un potential semnificativ de influenta nu doar regionala, ci şi extra-regională.

In documentul de programare se subliniaza necesitatea consolidarii potentialului de antrenare al oraselor de rang 1-4, respectiv: Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare, Satu Mare, Zalau, Bistrita (6 oraşe), având ca potențială țintă a aduce capacitatea de antrenare la un nivel corespunzător.

Opțiuni strategice

Au fost identificate trei seturi de optiuni importante pentru conturarea unui model de dezvoltare al Regiunii:
• optiuni orizontale: focalizarea asupra cresterii economice sau orientarea spre rezolvarea problemelor sociale si de mediu;
• optiuni teritoriale: adoptarea unui model de dezvoltare teritoriala policentrica sau a unuia monocentric;
• optiuni sectoriale: orientarea spre specializarea functionala a Regiunii sau promovarea diversificarii economiei acesteia.

2.1.3. DATE PRIVIND EVOLUȚIA ÎN TIMP A MUNICIPIULUI ORADEA

2.1.3.1 Perioada medievală şi premodernă (sec. 11-17)

Antecedentele unor locuiri mai consistente pe locul actualului oraş au fost surprinse în special pe platoul ce se întinde pe prima terasă a Crişului Repede în stânga şi în dreapta DN 76 Oradea-Deva, în zona fostei cărămidării Guttman sau Dealul Salca situată în dreapta DN 76, în zona depoului de tramvaie denumită şi Salca I, despărțită prin pârâul Adona de punctul "Ghețărie" (dreapta străzii Nufărul în jurul bisericii ortodoxe, benzinăria Petrom, denumită de unii cercetători Salca II). Acest sit este în acest moment acoperit de cartierul de blocuri Nufărul, supermarketul LOTUS, mai multe întreprinderi şi, probabil, o parte a cimitirului municipal. Situl conține obiective diverse, aşezări şi cimitire din epoci diferite, începând cu neoliticul târziu, epoca bronzului, cele două epoci ale fierului, apoi de la sfârşitul antichității şi începutul epocii migrațiilor, iar în evul mediu din secolele VIII-XII. Ultimele pot fi considerate nuclee de locuire, peste care s-a format printre altele satul Seleuş.

Locul s-a numit de la începutul locuirii Varad - Cetate fapt care semnifică un punct cu importanță militară care controla vadul Crişului Repede aflat imediat la nord-vest în locul în care drumul nord-sud întâlneşte ramificația spre Cluj. Amplasarea Bihariei mai la nord unde se afla cel mai vechi centru administrativ al comitatului Bihor şi existența unui drum vechi cu vadul aferent documentat la Mişca lângă actualul sat Sântion în cea mai veche hotărnicie cunoscută (1214) sugerează o dinamică în două secvențe. Primul ar fi ilustrat de existența centrului de putere zonal la Biharea, iar al doilea prin deplasarea lui la Oradea. Pentru Biharea se poate avea în vedere perioada de la întemeiere şi până în secolul XI, iar pentru Oradea un proces petrecut în secolul XII aflat, probabil în legătură cu creşterea importanței drumului spre Cluj şi Transilvania.

Începuturile aşezării de tip urban de pe Crişul Repede pot fi puse în legătură cu întemeierea de către regele Ladislau I. a unei prepozituri romano-catolice, ce avea sediul probabil pe locul actualei cetăți. Această instituție formată dintr-un capitlu cu 24 de canonici a fost ridicată la rang de episcopie de acelaşi rege, odată cu mutarea aici a centrului ecleziastic de la Biharea.

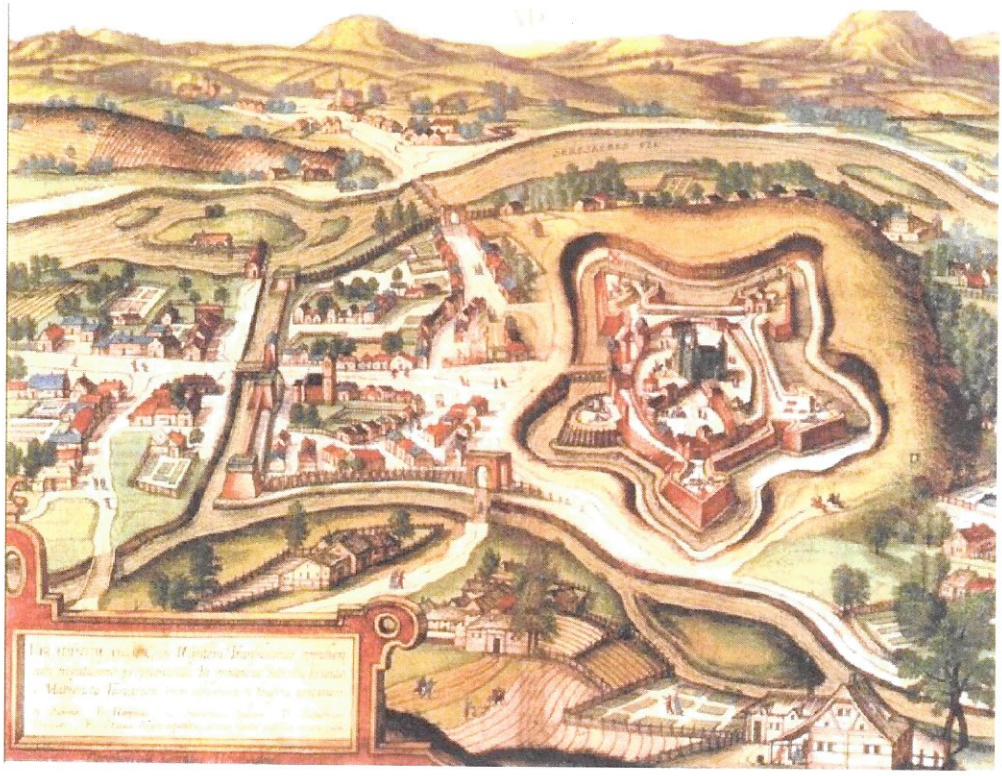

Cetatea din Oradea, ridicată pentru a apăra centrul episcopal romano-catolic, este în mod indiscutabil unul din cele mai însemnate monumente arhitecturale medievale târzii din Transilvania. Ea a fost ridicată undeva la sfârşitul secolului al XI-lea, în icninta ei fiind construită **o biserică cu hramul Sfintei Fecioare Maria**. Suprafața de peste 15 hectare ocupată de cetate, se afla pe atunci pe o insulă între brațele Crişului Repede şi ale pârâului Peța. În prima sa formă fortificația era alcătuită dintr-un **val de pământ, întărit cu**

palisadă şi cu turnuri de lemn.

Cetatea medievală din lemn şi pământ a fost refăcută în urma invaziei mongole, probabil pe dărâmăturile vechii incinte, probabil de formă ovală. Ea câştigă în importanţă, prin reconstruirea în secolul al XIV-lea – între 1342-1370 – în interiorul ei a **vechii catedrale** romanice, în forme gotice cu dimensiuni remarcabile şi prin ridicarea unui palat episcopal. Cetatea devine un centru artistic prin prezenţa unor ateliere ce deserveau curtea epicopală şi prin activitatea fraţilor Martin şi Gheorghe din Cluj, care realizează între 1360-1370 statuile în bronz ale celor trei regi canonizaţi – Ştefan I, Emeric, Ladislau I –, apoi în anul 1390 statuia ecvestră a regelui Ladislau I, în mărime naturală şi aurită. Bătălia de la Mohacs şi mai ales ocuparea Budei (1541), căderea regatului feudal maghiar şi împărţirea sa între turci şi habsburgi îi schimbă însemnătatea strategică. Vechea fortăreaţă medievală episcopală a Oradiei a devenit una din cele mai importante **cetăţi ale principatului autonom al Transilvaniei**. Schimbările politico-militare din zonă au impus pentru Oradea construirea unei noi fortificaţii, adaptată cerinţelor vremii. Principii transilvăneni au angajat arhitecţi militari italieni, care au realizat **noua cetate pentagonală, cu bastioane de tip italian nou** pe colţuri şi şanţ de apărare umplut cu apă, în două etape: între 1569-1598 zidul de incintă al fortificaţiei (ulterior, între 1618-9 fiind ridicat cel de-al cincilea: bastionul Bethlen), iar între 1618-1650 castelul cetăţii.

Oraşul a dobândit în cursul evului mediu şi a perioadei premoderne următoarele privilegii: în 1474 scutirea de impozite şi de plata treizecimii de către Matia Corvinul, în 1553 dreptul de a-şi alege judele, dreptul de a judeca în litigiile populaţiei urbei, scutirea de vămi şi libertatea de a comercializa spirtoase de către Ferdinand I., în 1558 dreptul de a se stabili în oraş a cetăţenilor de către Izabela, în 1562 scutirea de obligaţiile de a presta servicii de transport în folos public de către Ioan Sigismund. În 1580 principele Cristofor Bathory donează tuturor locuitorilor oraşului titlul de nobil şi deasemenea un blazon, donaţie întărită şi de Sigismund Bathory în 1588, pentru ca în 1593 acesta să consfinţească şi reglementările administraţiei oraşului, extinzând îndatoririle comune asupra tuturor locuitorilor (deci şi asupra nobilimii), exceptându-i doar pe cei scutiţi prin privilegii emise de principi. În 1600 împăratul Rudolf I., întăreşte toate aceste privilegii dobândite anterior şi extinde blazonul oraşului cu elemente noi. În 1608 principele Sigismund Rakoczy reglementează stabilirea în oraş a iobagilor şi nobililor, extinzând totodată căile de exercitare a unor drepturi ale judelui. În acelaşi an Gabriel Bathory, apoi în 1614 Gabriel Bethlen reglementează din nou protecţia oraşului asupra noilor veniţi iar în 1618 extinde dreptul de desfacere a spirtoaselor.
În 1626 Gabriel Bethlen întăreşte şi el privilegiile anterioare.

În decursul evului mediu au existat mai multe cartiere distincte, care alcătuiau laolaltă oraşul Oradea:
a. Oradea:

- cartierul Szombathely – Forum Sabattho – Târgul de sâmbătă, la vest de Parcul 1 Decembrie, între str. Independenţei şi str. T. Moşoiu
- cartierul Péntekhely – Târgul de vineri, între cetate şi limita vestică a Parcului 1 Decembrie, la nord de pârâul Peţa

b. Olosig (Olaszi – villa Latinorum), pe malul drept al Crişului Repede, între Parcul I. C. Brătianu şi str. Republicii respectiv str. B. Delavrancea şi Bd. Magheru
c. Velenţa (Velence), la est de cetate, între Crişul Repede şi str. Muntele Găina
d. Grădina cerbilor (Vadkert – Hortus cervorum), la sud de cetate
e. Sf. Petru (Szentpéter – Sanctus Petrus), la nord-est de Bdul Magheru, sub dealul Ciuperca.

În perioada de stăpânire otomană, între 1660-1692, elementele majore ale topografiei oraşului nu s-au modificat, limitele aşezării precum şi configuraţia străzilor şi a ţesutului urban au rămas în mare identice cu cele medievale. Bisericile şi mănăstirile creştine s-au distrus cu ocazia asediilor, au fost demolate ori au fost transformate, dând loc unor lăcaşe de cult musulmane. Casele avariate de asediul din 1660 au fost reconstruite. Limitele Olosigului s-au restrâns într-o mică măsură, faţă de situaţia din Evul mediu.

2.1.3.2 Secolul al 18-lea

Asediul din 1692 al oraşului a distrus şi ceea ce a mai rămas după asediul turcesc din 1660, astfel încât conscripţia din 1692 nu a consemnat în oraş populaţie civilă. Diploma imperială din 24 noiembrie 1693, semnată de Leopold I., a redat drepturile de proprietate asupra oraşului, exercitate în cursul evului mediu, episcopiei şi capitlului romano catolic. Conform acesteia Olosigul şi Velenţa i-au revenit episcopiei iar oraşul de pe malul stâng capitlului. Cetatea şi zona din jurul acesteia, importante din punct de vedere strategic militar au intrat în posesia fiscului, fiind administrate de camera imperială.

Istoria oraşului între 1692 şi 1848 poate fi studiată prin prisma unor istorii locale distincte ale unor cartiere independente din punct de vedere administrativ şi al drepturilor de proprietate: Oraşul Nou, Olosigul, Velenţa şi

Subcetate.

În **Oraşul Nou**, în urma *Acord*ului de 14 puncte încheiat între capitlu şi Consiliul oraşului în 1722 s-au reglementat relaţiile conflictuale între părţi, atenuându-se manifestările de autonomizare ale cartierului: alegerea judelui s-a făcut cu dreptul de desemnare al capitlului, însă de către consiliu şi conform intereselor oraşului. Dreptul de utilizare a crâşmelor şi carmangeriei i-a revenit oraşului în schimbul plăţii sumei de 400 de florini. În privinţa relaţiilor de jurisdicţie, cazurile comune civile au fost soluţionate de judecătoria oraşului, iar cazurile penale de capitlu, amenzile revenind părţilor în mod egal. O treime din veniturile din mori reveneau capitlului, două treimi oraşului, iar cele din producerea berii s-au împărţit exact invers. Terenurile arabile au fost cedate în folosinţa oraşului, veniturile din târguri s-au împărţit în mod egal, nona nu s-a mai perceput şi oraşul nu a beneficiat de venituri din vămi. Astfel Oraşul Nou şi-a păstrat dependenţa de capitlu, însă a beneficiat de o parte din drepturile regale de venituri, dezvoltându-şi o administraţie privilegiată şi nu a renunţat la încercările de a dobândi statutul de oraş liber regal în tot cursul secolului al 18-lea. Cu siguranţă aceste iniţiative au eşuat în primul rând datorită opoziţiei Curţii Imperiale decisă să sprijine Episcopia romano-catolică periclitată, aflată între zona protestantă a Câmpiei Panonice şi zona submontană ortodoxă.

Pe terenurile dintre Crişul Repede şi peţa s-au mutat încă de la început familii de meşteşugari şi comercianţi, ale căror descendenţi respectiv coloniştii de mai târziu cu acelaşi statut social au format treptat burghezia din ce în ce mai înstărită şi influentă a oraşului. Tendinţele tot mai clare ale acestor segmente, de a scăpa de sub jurisdicţia capitlului nu a adus însă roade în cursul secolului. La început, în primele două decenii de după eliberare, noua administraţie a cartierului s-a considerat îndreptăţită s utilizeze formula de Civitatis Nostrae Liberae Magno-Varadiensis şi sigiliul cu inscripţia SIGILVM LIBERA CIWITATIS MAGNO WARADIENSIS. Apoi în urma acordului încheiat cu capitlul în 1722, s-au estompat divergenţele iar cartierul a rămas în proprietatea acestuia, însă a dobândit şansa evoluţiei bazată pe o largă autonomie a autorităţii locale proprii. Titulatura folosită în cursul secolului a fost de atunci Privilegiatae Civitatis Magno-Varadiensis, deci superior statutului de oppidum. Mai mult, cartierul Oraşul Nou s-a considerat moştenitoarea directă a drepturilor întregului oraş Oradea de dinainte de 1660, şi a utilizat sigiliul cu blazonul dobândit de la principele Cristofor Bathory în 1580.

Importanţa şi întâietatea cartierului Oraşul Nou este dovedită şi de corespondenţa şi de actele emise de autorităţile locale, comitatense, centrale sau ecleziastice, întrucât acestea numesc Oradea întotdeauna Oraşul Nou, niciodată confundat cu Olosigul. Burghezia Oraşului Nou a fost relativ eterogen din punct de vedere etnic şi religios în tot cursul secolului al 18-lea. Majoritari au fost romano-catolicii de etnie maghiară şi germană, protestanţii au fost maghiari în întregime iar ortodocşii erau formaţi din români, alături de care sunt prezenţi sârbi, greci şi macedo-români, mulţi dintre ei comercianţi sosiţi din diferite zone ale Balcanilor. Proporţia românilor a crescut odată cu înfiinţarea vicariatului şi apoi a episcopiei greco-catolice. Elementul nobilimii feudale a fost net mai redus faţă de burghezie în raport cu situaţia din Olosig.

Cu ocazia reglementării urbariale din 1770 părţile au convenit asupra următoarelor: iobagii şi jelerii nu au îndatoriri şi nu plătesc impozite datorită statutului privilegiat al oraşului, iar veniturile oraşului cuprind jumătate din cele ale târgurilor, o treime din cele ale berăriei, două treimi din cele ale măcelăriei, ale celor patru prăvălii de la parterul clădirii Primăriei, ale hanului, ale viilor şi ale unor livezi de pomi fructiferi. Oraşul dispunea de puţine pământuri arabile iar de fânețuri deloc. Locuitorii erau majoritar meşteşugari şi comercianţi, agricultorii lipseau. Impozitele populaţiei erau împărţite în trei categorii: în primele două au fost incadraţi meşteşugarii şi comercianţii proprietari de case, care plăteau 4 florini censă iar în cea de-a treia intrau agricultorii şi viticultorii, care plăteau 1 florin, însă serveau şi cu 12 zile de robotă pe an.

Conscripţia din 1762 ne oferă o imagine reală asupra structurii sociale a Oraşului Nou: aproximativ 50-60% din locuitori – cca. 1200-1500 de persoane, dacă socotim şi calfele - erau meşteşugari sau comercianţi. 34 de persoane erau mari comercianţi, 122 de suflete activau în diferite bresle – cizmari, pantofari, blănari, croitori, comercianţi, vânzători, chirurgi, frizeri, fierari, lăcătuşi, dulgheri, curelari - 50 în afara acestora – măcelari, olari, pieptănari, dogari, tâmplari, căruţaşi, săpunari, şelari, tinichigii, brutari, zidari, cărămidari, morari, cârciumari. Au mai fost consemnaţi trei aurari, doi ceasornicari şi un sculptor, cinci chirurgi, un farmacist şi un avocat.

Veniturile oraşului au fost destul de reduse la începutul perioadei, în 1720 din comerţ s-ao strîns 166 de florini, din meşteşuguri şi industrie 320 de florini iar din târguri, măcelării şi desfacerea spirtoaselor 200 de florini. În 1729 s-au plătit 624 de florini impozite. În 1761 veniturile se ridicau la 13455 de florini, o sumă de zece ori mai mare decât în anii 1720-1730. Spre sfârşitul secolului, în 1790 veniturile erau de 18500 de florini, din care 4419 de florini contribuţii (impozite regale şi comitatense), iar 2913 de florini taxa şi domestica (impozitele după clădiri). Din arenda hanului Vulturul Negru s-au obţinut 3000 de florini, din cele şase târguri anuale 2523 de florini, din cele săptămânale 1359 de florini, dintr-un teren vândut 740 de florini, din taxele de concivilitate 264 de florini, din arendarea berăriei 432 de florini, din chiria prăvăliilor din clădirea primăriei 245 de florini.

Olosigul a rămas în proprietatea episcopiei romano catolice, cu o dependenţă destul de accentuată, fără să aibă şansa să depăşească statutul de *oppidum*, însă a dobândit la 11 iulie 1719 dreptul de a ţine un târg săptămânal şi unul anual. În 1762 episcopul Adam Patachich a încercat impunerea unei Reguli urbariale, ceea ce a născut noi conflicte cu orăşenii. Până la urmă s-a ajuns la obţinerea liberei circulaţii a imobilelor şi a viţelor de vie, însă sub supravegherea episcopiei.

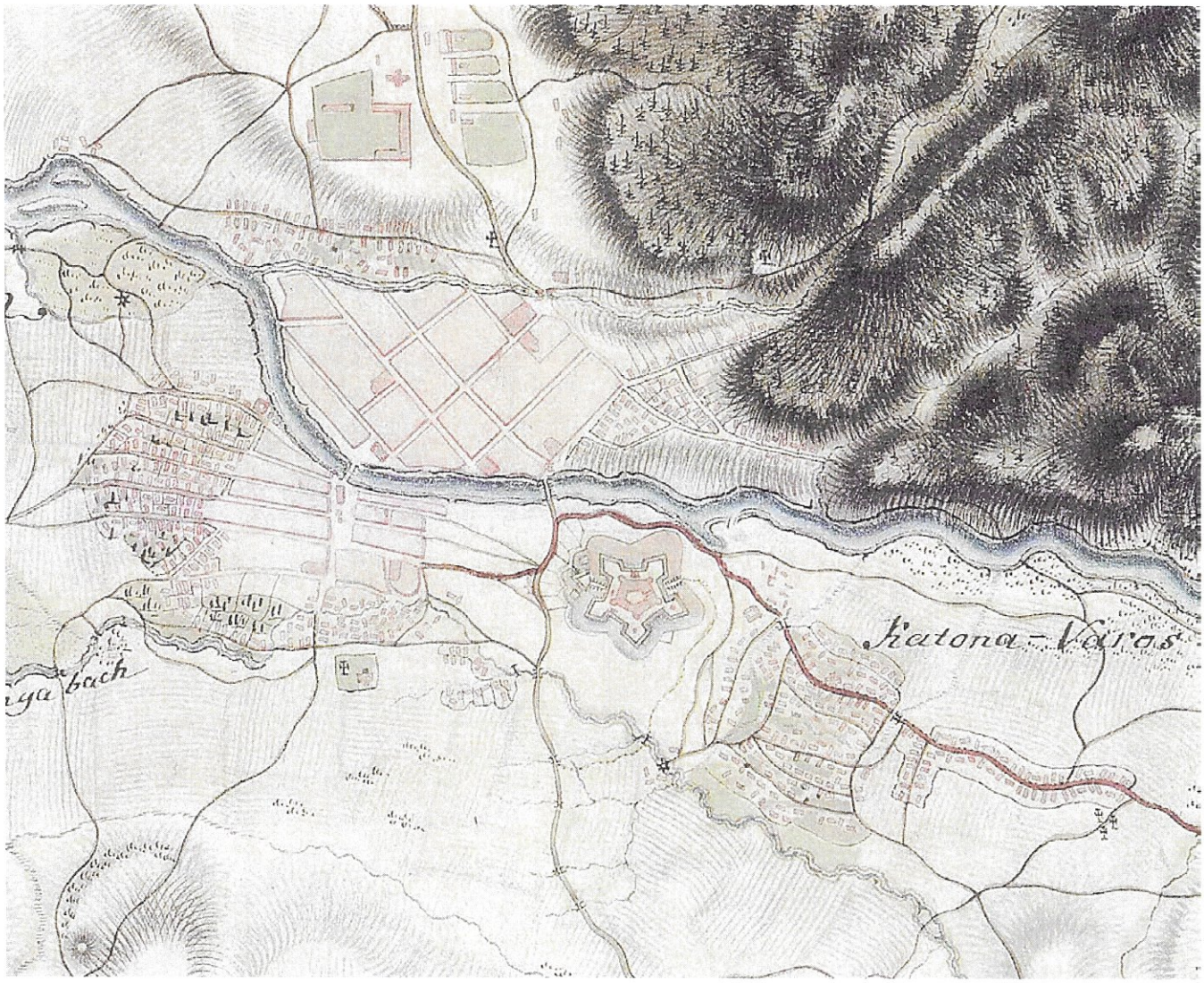

În ciuda statutului de oppidum, oraş-târg, Olosigul nu se poate caracteriza prin elementele clasice ale unei aşezări în care majoritatea locuitorilor au îndeletniciri legate de agricultură, având în vedere că extra- şi intravilanul cartierului dispunea de foarte puține suprafețe arabile, iar viile de pe dealurile orădene aparțineau în special orăşenilor nobili: astfel din 3475 de unități de viță de vie 1484 erau ale nobililor din Olosig, 1078 ale nobililor şi proprietarilor din alte localități, 719 ale nobililor şi cetățenilor din Oraşul Nou şi doar 194 aparțineau unor cetățeni ai Olosigului. Printre locuitorii cartierului găsim mai puțini meşteşugari şi sistemul de bresle era şi acesta mai slab decât cel din Oraşul Nou. Meşterii cizmari, blănari, pielari, croitori, fierari, tâmplari şi chirurgi erau membrii breslelor din Oraşul Nou. Numărul calfelor era destul de mare, deasemeni şi cea a meşteşugarilor care serveau în curtea episcopală. Din nefericire nu dispunem de surse documentare pentru a avea o imagine reală despre structura socială a populației din Olosig, astfel nu cunoaştem nici ponderea pe care au avut-o meşteşugarii şi comercianții în relație cu restul locuitorilor.

În 1750 veniturile cartierului erau de 1005 de fllorini proveniți din Impozitul Porțional şi 162 de florini din Impozitul Taxal. La sfârşitul secolului deja cartierul avea un număr de locuitori mai mare decât Oraşul Nou, fiind strânse impozite în valoare de 10000 de florini: câte 2000 de florini în *Cassa Contributionalis* respectiv în *Cassa domestica*, 2500 de florini ca şi taxă locală percepută de episcopie respectiv 2500 de florini ca impozit orăşenesc, din care au fost plătiți preoții, învățătorii şi personalul auxiliar al bisericii, printre care curatorii şi cantorii. În acelaşi timp însă veniturile provenite din comerț, industrii mici şi meşteşuguri nu au depăşit în 1720 suma de 271 de florini, iar în 1760 suma de 319 de florini, spre sfîrşitul secolului suma anuală de 2500 de florini. Din cea din urmă sumă 90% a reprezentat arenda hanului oraşului, a prăvăliilor din clădirea primăriei şi a prăvăliei de lângă podul de piatră. În cursul secolului aici s-au ținut patru târguri anuale şi un târg săptămânal, în ziua de marți.

În **Velența** după recucerirea oraşului de sub stăpânirea otomană, s-au stabilit în special familii ortodoxe de români şi sârbi, care au stat în slujba milițiilor imperiale. Cartierul a avut o importanță deosebită pentru

populația ortodoxă a Oradiei, deoarece singurul lăcaş de cult de rit oriental existent anterior edictului de toleranță iozefin a fost ridicat aici, acesta fiind şi centru de protopopiat aflat sub tutela episcopiei din Arad. În 1759 au fost consemnați 75 de gospodării ale unor familii ortodoxe, 35 gospodării ale catolicilor şi 10-15 ale reformaților. În a doua jumătate a secolului apar din ce în ce mai mulți evrei, care-şi construiesc şi o sinagogă. Prima biserică românească din oraş se ridică în Velența începând cu anii 1760, iar biserica romano catolică barocă (construită în anii 1730-50) se află probabil pe locul uneia medievale. Numărul populației era în 1785 de 1263.

Evoluția urbanistică

Având în vedere că ni s-au păstrat o serie de reprezentări ale oraşului, planuri şi hărți realizate cu scop militar, din anii 1691-1692, în care apar limitele şi principalele cvartaluri, ne putem forma o primă imagine oarecum relevantă, despre modul în care oraşul s-a transformat începând cu recucerirea cetății. Răspunsurile date la chestionarul din 1703 ne relevă proporțiile uriaşe ale distrugerilor ocazionate de asediul din 1692. Din păcate însă nu dispunem de repere topografice exacte privind realitățile țesutului urban, întrucât nu ni s-a păstrat din secolul 18. nici o hartă care să fi reprezentat întregul oraş. Autoritățile militare au fost interesate doar de elementele cu valori strategice legate de cetate, astfel au fost realizate doar măsurători ale vecinătății imediate a cetății şi interiorului acesteia, însă şi aceste cartări lipsesc după 1780, an în care importanța strategică a fortificației a scăzut în urma unui decret imperial. Deşi atât capitlul cât şi episcopia romano catolică au avut din a doua jumătate a secolului al 18-lea angajați ingineri topografi, şi au apelat ocazional şi la topografii comitatului, totuşi nu ni s-au păstrat, decât hărți ale unor zone restrânse sau cvartaluri ale Olosigului şi a Oraşului Nou, interesante pentru anumite intervenții sau delimitări punctuale, şi toate acestea sunt doar de după 1774. Prima hartă cunoscută este cea realizată de inginerul topograf Laurențiu Teofil Gaszner, aflat în slujba episcopiei şi a administrației comitatului, şi reprezintă partea sudică a Olosigului, cvartalele vecine cu Crişului Repede, afectate de inundațiile acestuia.
O altă hartă, datată din jurul anului 1780, reprezintă partea estică a malurilor Crişului, cu parcelele sudice ale Olosigului, din zona fostei insule Döry şi cuprinde elementele de regularizare a râului. O a treia hartă executată de Gaszner surprinde zona dintre cele două poduri de peste Criş.

Topograful capitlului, Iosif Maxilian este autorul unei hărți datate în 1795, ce reprezintă o zonă mai restrînsă a Olosigului, aflată la vest de pârâul Paris, din jurul actualului parc Petöfi. O altă hartă a lui Gaszner reflectă realitățile topografice ale zonei aflate imediat la sud şi sud-vest de cetate, cuprinzând porțiuni ale cartierelor Oraşul Nou, Subcetate, Katonavaros şi ale actualului Parc 1. Decembrie 1918., cu accent pe parcelările de la sud de pârâul Peța. Din nefericire lipsesc tocmai hărțile care să fi oglindit realitățile topografice ale zonelor centrale ale celor două cartiere mai importante, Olosigul şi Oraşul Nou. Astfel nu cunoaştem cu exactitate parcelarea, denumirile străzilor şi limitele precise ale cartierelor menționate, ne lipsesc reperele privind zona mai largă a actualei str. Republicii (str. Principală sau str. Mare) şi vecinătățile ei precum şi privind partea vestică a Oraşului Nou. Deasemenea nu ni s-au păstrat din secolul al 18-lea nici stampe reprezentând oraşul, prima de acest gen datează din 1817.

2.1.3.3 Perioada 1880-1918

Această perioadă constituie perioada de apogeu al evoluției urbanistice şi arhitecturale a oraşului modern Oradea. Evoluția industriilor şi comerțului, a agriculturii şi finanțelor au constituit un background solid pentru mutațiile importante ce au avut loc pe plan social, şi au indus întărirea elementului burghez – burghezia industrială şi cea comercială - cu conştiință politică din ce în ce mai evoluată. În special rezultatele revoluției industriale au impus un ritm al schimbărilor, care au ridicat oraşul în fruntea ierarhiei urbane al Monarhiei Austro-Ungare, după oraşe ca Budapesta, Bratislava, Zagreb, Szeged şi Timişoara, acesta devenind un veritabil centru regional.

Fenomenul urbanizării rapide s-a manifestat prin dublarea într-un scurt timp a numărului imobilelor orăşeneşti, înființarea Uzinei de apă şi implementarea rețelei urbane de apă, înființarea Uzinei electrice şi introducerea iluminatului public electric în 1904, ridicarea unui număr semnificativ de fabrici de cărămidă: Fabricile de cărămizi, teracotă şi țigle ale lui Kalman Rimanoczy, Rendes Vilmos, Tarr şi Czegledy, Vulcan respectiv Knapp. Inaugurarea căilor ferate intraurbane de transport mărfuri în 1882, rețeua de telecomunicații inaugurată în 1888 cu centrala cu administrația preluată de oraş, respectiv realizarea unor linii de tramvai începând cu anul 1906 au facilitat contactele, transportul şi comunicarea rapidă în cadrul oraşului.

Ca un indiciu relevant al gradului de industrializare, în 1892 la Oradea au funcționat 26 de fabrici, printre care cele mai importante erau legate de industria alimentară şi fabricarea băuturilor, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria de maşini, utilaje şi echipamente. O parte din ele satisfăceau cerințele

agriculturii, ca de exemplu morile. La Oradea prima moară cu aburi a luat ființă în anul 1870, prin întemeierea Societății pe acțiuni a Morii cu valțuri Laszlo, cu două platforme industriale, funcționând atât pentru produse destinate pieței locale, cât şi pentru export. Datorită unor malversații fabrica a dat faliment în anii 1880, ceea ce a periclitat însăşi prezența continuă a industriei morăritului din oraş. Situația a fost deblocată prin înființarea în 1885 şi extinderea în 1891 a Morii Emilia, dar şi prin apariția Societății pe acțiuni a Morii cu valțuri Hunyady şi a extinderii activităților Societății de industrie şi agricultură Adria a lui Adolf Moskovits şi fii S.A. Moara Emilia, fondată în 1884-85 de Iacob Weinberger şi Mor Aufricht a funcționat o lungă perioadă, fiind o prestigioasă moară cu valțuri, ale cărei produse erau comercializate în Imperiul Austro-Ungar, în Balcani şi în Franța. Ea făcea parte dintr-o serie de ansambluri industriale, ce se-nşirau în zona sudică a Oraşului Nou, delimitând-o, pe o fâşie cuprinsă între Piața Mare (Piața 1. Decembrie 1918) şi strada Sucevei respectiv strada Alexandru Vlahuță: Fabrica de gaz lampant Campbells and Sands, Societatea de industrie şi agricultură Adria a lui Adolf Moskovits şi fii S.A. (Moara cu aburi, Fabrica de spirt şi drojdie, 1911), Societatea Unită a Morilor cu aburi Laszlo şi Hunyady S.A (1898), respectiv Antrepozitul de mărfuri (1889).

În paralel cu dezvoltarea industrial-bancară, asistăm la o evoluție semnificativă a sistemului de învățământ (şcoli, licee, grădinițe) a societății civile şi a vieții culturale a urbei. Statisticile vremii surprind aceste creşteri cantitative dar şi calitative: numărul locuitorilor creşte de la 42042 în 1890 la 54109 în 1900 şi 68960 la 1910.

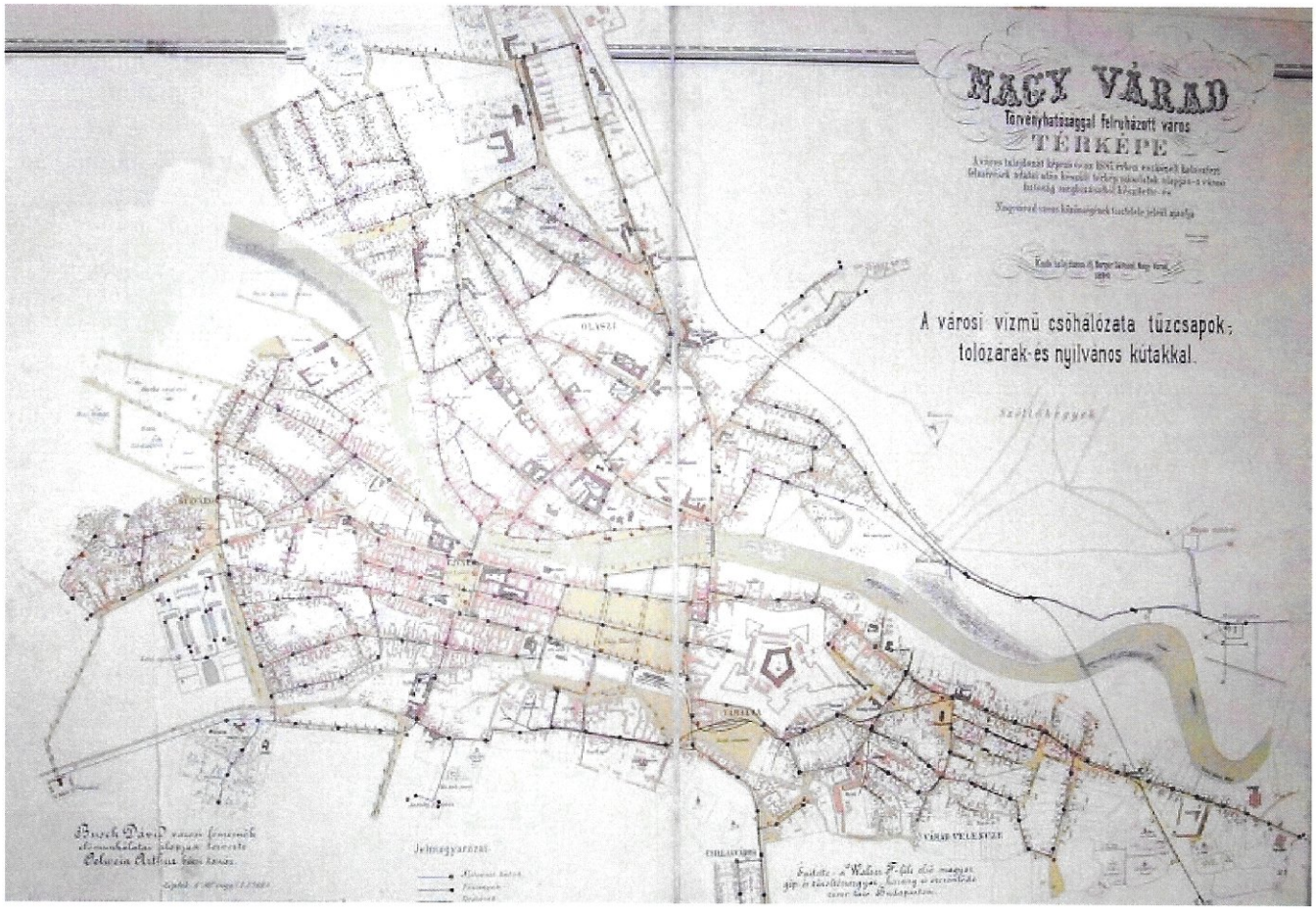

Evoluția urbanistică

Perioada 1880-1918 – determinantă pentru urbanismul şi arhitectura orădeană - se caracterizează prin impunerea unor reguli clare de urbanism, reciclarea în mare măsură a fondului construit anterior mai perisabil şi mai modest (baroc şi clasicist), densificarea fondului construit în zona centrală, uneori prin unificarea de parcele, mărirea regimului de înălțime a clădirilor, în special în nucleul istoric şi pe strada Republicii, apariția unor fronturi de străzi continue, inclusiv în zonele limitrofe centrului istoric, diversificarea funcțiunilor clădirilor, apariția principalelor imobile cu funcțiuni publice administrative reprezentative, amenajarea malurilor Crişului Repede şi construirea de noi poduri, modernizarea rețelei edilitare, a îmbrăcămințiii rutiere şi realizarea unor linii de tramvai şi transport mărfuri intravilane, pavarea principalelor străzi, amenajarea de trotuare şi scuaruri, amenajări de spații verzi, realizarea sistemului de iluminat public şi inserarea unor elemente de mobilier urban, modernizarea

prin imprimarea unui aspect urban a împrejmuirilor. Apar locuințe şi cartiere sociale, destinate unor pături sociale de mijloc, muncitorime şi categorii profesionale. Principalele parcuri existente şi astăzi, sunt amenajate în această perioadă. Se reconfigurează spațiul dintre str. Principală din Olosig (str. Republicii) şi capătul nordic al podului central. Un aport important la dezvoltarea urbanistică a oraşului l-a avut primarul Karoly Rimler (1901-1919) respectiv Societatea Orădeană pentru Înfrumusețare Urbană, fondată în 1881.

Se diversifică şi dobândeşte un aspect determinant pentru imaginea urbei semnalistica, firmele luminoase şi diferitele forme de publicitate stradală. Se instituie străzi noi, se acoperă cursurile unor pârâuri insalubre, se realizează un sistem modern de canalizare a apelor menajere şi pluviale în zona centrală. Se dezvoltă într-o mică măsură şi trama stradală în special în zonele periferice şi se reglementează țesutul urban la periferiile oraşului. Se crează mai mult sau mai puțin organic spații, cvartaluri şi zone industriale la sud de centru (zona str. Sucevei) respectiv în cartierul Velența şi Subcetate.

Cea mai importantă intervenție în țesutul urban din zona centrală a Olosigului a fost reconfigurarea zonei în care s-a construit Teatrul de Stat. Aici străzile scurte şi înguste cu un fond construit învechit, având în centru casa Gireth au contrastat flagrant cu generozitatea prospectului străzii principale (str. Republicii) şi cu fastul imobilelor de aici. Societatea Orădeană pentru Înfrumusețare Urbană a inițiat încă din 1882 demolarea casei Gireth prin cumpărarea ei de către municipalitate, însă din considerente financiare acest lucru a devenit posibil doar în 1888, după completarea sumei necesare din donația episcopului László Bémer, motiv pentru care după decesul acestuia piața a fost botezată după episcop. Amenajarea şi mobilarea fronturilor actualei piețe Ferdinand a început în 1892 prin demolarea casei Sdravich şi construirea casei Lévay pe colțul sud-estic al pieței, pe malul Crişului şi a continuat prin ridicarea consecutivă a hotelurilor şi palatelor frontului vestic şi a palatului Poynár, respectiv a clădirii teatrului, între 1899-1900.

Limitele intravilanului nu se modifică semnificativ față de mijlocul secolului al 19-lea. Singura extindere remarcabilă a fost prevăzută la vest de Gara feroviară, la stânga drumului ce duce spre Episcopia Bihor, în jurul străzii Traian Lalescu de astăzi, unde în 1909 se inițiează realizarea cartierului *Celor o sută de case*, tip grădină (Százház Kertváros), mutându-se limita intravilanului dincolo de pârâul Vad (Sălbatic), peste un teren aflat în posesia arhitectului şi intreprinzătorului Kálmán Rimanóczy jr. Acesta va propune oraşului parcelarea terenului şi amenajarea unor case de locuit cu grădini, destinate în special funcționarilor publici. Cele 109 de case proiectate pe parcele de câte 600-800 mp ar fi avut spații generoase cu 3-4 camere, cu aspectul unor vile mai modeste, plătibile pe rate pe o perioadă de 35-50 de ani, din împrumuturi bancare. Inițiativa ar fi soluționat problema costurilor relativ ridicate a locuințelor din zona centrală a oraşului pentru pătura funcționărimii.

Cartierul ar fi fost prevăzut cu o şcoală, piață agroalimentară şi locuri de joacă pentru copii, trotuarele ar fi fost asfaltate iar spațiul public verde din jur ar fi fost tratat printr-o proiectare peisageră minuțioasă, cu plantarea de pomi. Oraşului i-ar fi revenit obligația extinderii rețelelor edilitare: a iluminatului public, a canalizării şi rețelei de apă potabilă. Implementarea proiectului a fost blocat de izbucnirea primului război mondial, astfel s-au construit până la urmă doar câteva duzini de case.

O altă direcție de dezvoltare s-a conturat la nord de calea ferată, pe versanții dealurilor Viilor, unde la început în jurul anului 1910 s-au delimitat 41 de parcele în vederea construirii de case unifamiliale, şi s-a început extinderea rețelelor edilitare de-alungul unui drum cu serpentine şi o giratie (actuala stradă Ana Ipătescu). Cvartalele paralele cu calea ferată, în dreptul podului feroviar au dobândit denumirea de cartier Nilgesz, iar cele două rânduri de parcele din spatele remizului gării, cumpărate de la Jozsef Farkas, s-au numit Oraşul Cocoşului (Kakasváros).

Printre realizările infrastructurale importante din această perioadă se remarcă construirea primelor poduri moderne peste Crişul Repede, în locul celor realizate din structură de lemn. În 1892 a fost lansat concursul pentru înlocuirea podului estic dintre Olosig şi Piața Mare (actualul pod Dacia). Concursul pentru realizarea structurii metalice a fost câştigat de Fabrica de Utilaje grele şi vapoare Danubius din Budapesta, iar construirea fundațiilor a fost încredințată firmei Miksa Neuschloss. Podul a fost demolat în anii 1950. Tema de proiect pentru Podul Mic dintre Olosig şi Oraşul Nou a fost întocmit de atelierul de proiectare al Primăriei, condus de David Busch în acelaşi an 1892, iar cererile de ofertă - cu concepția structurii cu grinzi cu zăbrele - precum şi execuția au fost câştigate de Philip W. Nicholson. Podul a fost inaugurat pe 24 august 1893 şi a funcționat timp de jumătate de secol, fiind dinamitat în 1944. Podul vestic al oraşului (cel de pe locul actualului pod Decebal) a fost construit în 1913, pe baza proiectului inginerului orădean Endre Altnöder, fundațiile fiind executate de firma locală Incze Lajos & Co., iar structura metalică de firma budapestană Weitzer. A supraviețuit până la inundația din 1981. În 1909 s-a lansat concursul pentru construirea unui pod pietonal în dreptul Parcului Milenar, care a fost câştigat de firma locală Incze Lajos & Co. (fundațiile) respectiv de Fabrica de poduri din Reşița a Companiei Feroviare de Stat Austro-Ungară.

2.1.3.4 Perioada 1918-1945

După Primul Război Mondial au survenit schimbări politico-administrative importante în istoria Oradiei, care au influenţat şi dezvoltarea urbanistică şi fondul construit. Unirea Transilvaniei cu România, proclamată la 1 decembrie 1918, a fost ratificată prin decretul lege din 26 decembrie 1918. Introducerea administraţiei româneşti a devenit posibilă după 20 aprilie 1919, iar în mai 1919 a fost organizată administraţia nouă a oraşului, primarul Károly Rimler fiind confirmat în funcţie. În 1925 Oradea a fost proclamată municipiu, prin lege. În conducerea destinelor oraşului, conform noii legi administrative, rolul important îl avea primarul, Consiliul Municipal, sau Comisia Interimară şi Preşedintele Comisiei Interimare. În perioda interbelică au alternat cele două instituţii, Primar - Preşedintele Comisiei Interimare.

Populaţia oraşului a crescut în perioada interbelică: în 1920 populaţia era de 68.080 locuitori, din care 40.744 (59,85%) maghiari, 17.879 (26,26%) evrei, 8.641 (12,55%) români. În 1930, Oradea avea 82.687 locuitori din care 42.630 (51,6%) maghiari, 22.412 (27,1%) români, 14.764 (17,9%) evrei, dar după religie erau 19.838 (24%) evrei. În 1939, Oradea avea 80.732 locuitori.

Evoluţia urbanistică

După Primul Războ Mondial noua administraţie românească s-a preocupat de extinderea spaţiului locuibil, de asigurarea condiţiilor pentru construirea de noi locuinţe. În perioada interbelică, suprafaţa oraşului s-a extis de la 895 ha în 1918 la 1501 ha în 1939. În Oradea au fost acordate locuri de case, prin aplicarea reformei agrare din 1921, din domeniile deţinute de Episcopia Romano-Catolică şi Primărie. Au apărut astfel noi cartiere locuite mai ales de români, ei fiind aceia care îndeplineau condiţiile pentru împroprietărire.

După Primul Război Mondial oraşul Oradea s-a dezvoltat atât prin extinderea intravilanului cât si prin constructii noi realizate pe terenurile virane situate in intravilan.

În perimetrul oraşului de până la 1914 s-a construit pe terenurile libere existente sau în fronturi stradale deja constituite. Extinderea suprafeţei oraşului în afara intravilanului (perimetrului) sau de la 1914 s-a făcut prin apariţia câtorva cartiere noi, la marginea sa.

Evoluţia vechiului intavilan (de până la 1914) şi a zonei centrale

În vechiul intravilan, în zona centrală, care era deja dens construită, schimbările au apărut prin îndesirea fondului construit, prin, deschiderea de străzi noi. Acest lucru a fost legat de canalizarea, întubarea pârâului Paris, de utilizarea unor parcele mai mari libere, de schimbarea destinaţiei unor terenuri, din funcţiune industrială în cea de locuit.

În zona centrală au apărut două parcelări noi cu locuinţe.

O primă parcelare cu locuinţe în zona centrală este *Parcelarea Palatului Klobusiczky,* cea constituită în spatele Tribunalului, prin deschiderea unor străzi noi: str. Schubert, str. Gh. Dima, str. Snagovului. Prin parcelarea a trei proprietăţi şi trasarea străzilor noi, începând cu 1925, a fost creată o parcelare unitară.

A doua parcelare a fost realizată pe terenul traversat de Pârâul Paris, după acoperirea fostei sale albii, în 1922-1923. Este vorba despre zona cu stăzile Bărăganului, Braşovului, Rovine, V. Babeş, David Praporgescu, Bicazului, Stânişoarei.

Între str. Republicii, str. Săvineştilor, str. Şirul Canonicilor şi str. Muzeului s-a conturat un cvartal de case.

Noi străzi au apărut între str. Republicii şi linia de cale ferată: str. N Titulescu şi str. Bucegi.unde au fost construite case interbelice, cu parter sau etaj.

Între străzile Rozmarinului, Păcii, Magnoliei, la nord de parcul Palatului Episcopal Romano-Catolic, pe fostul teren al Palatului Episcopal Romano-Catolic, s-a constituit o altă parcelare cu locuinţe, majoritatea cu parter.

O parcelare unitară (între străzile. I. Vidu, Al. Vaida Voievod) s-a constituit începând cu anii 1930, între cartierul dinainte de 1914 de pe str. Armatei Romane şi noul cartier Rătul Comandantului. În această zonă, era Cimitirul Grădina Verde, la sfârşitul secolului al XIX-lea. Tot în anii 1930, au apărut două segmente de străzi şi parcele pentru case pe fostul teren al Fabricii de Gaz, continuând străzile din cartierele amintite.

În fosta zona industrială de pe str. Sucevei, câteva terenuri au fost destinate construcţiilor de locuinţe şi au apărut străzi noi. La nord de cartierul Rătul Comandantului şi la sud de str. Sucevei, au apărut astfel trei mici parcelări.

Zona cu străzil. Buzoianu, Muşcatei, Horvath Imre, Maiorescu, Cezar Boliac, Garoafei, Ulmului, Mihai Viteazu (parţial) s-a constituit tot în perioada interbelică, fiind una rezidenţială. Parcelarea s-a constituit pe un teren care aparţinea anterior zonei industriale de pe str. Sucevei (o parcelă mai mare a morii Emilia).

În diverse părţi ale oraşului, unde fondul construit nu era dens, s-au deschis noi străzi: str. Măcinului, str. G Bariţiu (parţial), str. Îngustă, parţial str. Călăraşilor; str. Rachetei, str. D. Teiuşanu, str. Andrei Mureşanu (de la Bd. Magheru la str. H. Berthelot)

Extinderea intravilanului, apariția cartierelor noi

Extinderea suprafeței oraşului, în afara intravilanului (perimetrului) sau de la 1914, s-a făcut prin apariția cartierelor noi, la marginea sa. Extinderea oraşului de la 895 ha în 1918 la 1501 ha în 1939 a însemnat, în primul rând, crearea de noi cartiere. Conform statisticilor, numărul de case din oraş a crescut foarte mult, în 1930, în vechiul intravilan existând 4143 case, iar în noile cartiere 3000 de case.

Aceste cartiere aveau un caracter semiurban sau rural, casele individuale fiind cu parter, din cărămidă nearsă (chirpici) sau cărămidă arsă. Nu existau decât parțial, în unele cartiere, canalizare, străzi pavate, trotuare. Din punctul de vedere al realizărilor arhitecturale, noile construcții din aceste cartiere nu se ridică la nivelul celor din vechiul oraş, dinainte de Primul Război Mondial, proprietarii noilor case fiind în cea mai mare parte de condiție modestă. Cartiere noi care au apărut au fost de dimensiuni mai mici (denumite telep, în l. maghiară, sau colonii, cartiere) şi erau mai degrabă parcelări noi, cuprinzând câteva străzi (de la o stradă la cca. 10 străzi). Doar câteva cartiere au fost de mai mari dimensiuni, putând fi denumite ca atare. Până în 1914 oraşul avea 171 de străzi. Au fost create 79 de cartiere / parcelări care cuprindeau 351 de străzi care au primit nume în 1930, cu ocazia recensământului. În 1930 oraşul avea 551 de străzi, iar în 1940 - 615 străzi.

În perioada 1900-1914 au apărut doar trei mici cartiere noi la marginea oraşului. Pornind de la acestea s-au dezvoltat cartiere mai mari în zonele respective. Alte cartiere au fost create pe terenuri virane, în afara oraşului de dinaite de 1914.

Cartierele de dealuri

Pe dealurile Oradiei, deasupra liniei de cale ferată, în partea de vest şi nord a str. L. Pasteur (Spitalului) s-au dezvoltat noi parcelări, pornind de la cartierul dinainte de 1914, colonia Nilgesz. Aceste noi parcelări / „cartiere" sunt denumite în ghidurile oraşului în funcție de numele proprietarului terenului. Aici străzile sunt neregulate, şerpuitoare, nu există o sistematizare coerentă, planificată. Cartierul avea un clar caracter rural. Pe harta din 1947 în locul acestor cartiere sunt menționate două mai mari, *Cartierul CFR şi Cartierul Iorga.*

La nord de Crisul Repede, la sud şi est de Pârâul Paris şi str. L. Pasteur, pe dealuri, dar şi la sud de calea ferată, în zona Ştrandului Municipal sunt menționate alte parcelări mai mici. Şi aceste parcelări au caracter rural, cu străzi neregulate.

Aşa-numitul *cartier „Oncea"* are la origine o parcelare creată după instaurarea administrației maghiare în nord-vestul României, în 1940. Noua parcelare s-a constituit în anii 1941-1944, în nordul oraşului, dincolo de linia de cale ferată, spre Episcopia-Bihor. Administrația maghiară a inițiat în cadrul programului ONCSA / Országos Nép és Családvedélmi Alap / Societatea Națională pentru Protecție Socială şi a Familiei (din Ungaria) construirea de case pentru familiile numeroase, prin acordarea de credite avantajoase. Cartierul era denumit în 1947 Cartierul Hunyadi.

2.1.3.5 Perioada 1945-1989

După al doilea război mondial Oradea a cunoscut schimbări fundamentale şi în plan urbanistic şi aritectural, schimbări determinate de modificarea regimului politic şi o nouă concepție despre economie şi societate.

Din octombrie 1944 România a intrat în sfera de influență sovietică. În 30 decembrie 1947 a fost proclamat oficial statul cu regim comunist, Republica Populară România, ceea ce a dus la schimbări majore în toate domeniile.

Populația oraşului a crescut treptat, cunoscând o evoluție nemaiîntâlnită anterior: în 1948 populația oraşului era de 83830 locuitori, în 1977 era de 170531, iar în 1989 de 229823 locuitori. Un factor determinant pentru schimbările produse după 1950 a fost politica de industrializare forțată, ceea ce a dus la migrarea populației noi în oraş, crescând mult numărul românilor. Politica economică şi socială a determinat şi schimbările în plan urbanistic, apărând noi cartiere de blocuri.

După 1950 oraşul a cunoscut schimbări fundamentale, mai ales prin extindrea sa şi prin realizarea de noi cartiere, construirea blocurilor delocuințe, a fabricilor, prin demolarea unor zone marginale şi a unor clădiri din zona centrală. Prima schiță de sistematizare pentru Oradea a fost întocmită în 1960 de către I.S.C.A.S. Bucureşti, populația oraşului fiind 105000 locuitori. Al doilea plan de sistameatizare datează din 1970 (populația oraşului - 138000 locuitori). În 1976 I.P.J. Bihor a realizat o altă schiță de sistematizare (populația oraşului - 156000 locuitori iar suprafața oraşului era de 2787 hctare)

Dezvoltarea industriei s-a făcut la început pe baza vechilor fabrici naționalizate. Ulterior a fost construită platforma industrială din partea de vest a oraşului, cu mai multe fabrici. Construirea de cartiere noi de blocuri, compacte a fost realizată după 1960. Construirea blocurilor de locuințe şi a altor clădiri noi în zona centrală a oraşului, nu a alterat grav, nu a distrus fondul construit valoros. Construcții noi au început să fie realizate după

1950, mai ales din anii 1960. Inițial au fost construite blocuri pe terenurile libere, sau în spații cu densitate mică de construcții. Au fost ridicate imobile sub formă de plombe în centrul orașului sau construite șiruri de blocuri, sau edificii individuale, cu fronturi la străzile existente. Construirea de blocuri de locuit s-a făcut și prin demolarea unor clădiri în zona centrală și prin demolarea unor cvartale de clase, cartiere din zonele marginale ale orașului de la 1914.

Cvartalele de blocuri au fost amplasate în zonele marginale ale orașului de la 1914, dar peste cartiere din perioada interbelică și în unele cazuri cartiere existente în a doua jumătate a secolului al XIX-lea - acestea sunt în prezent în afara Ansamblului Urban Centrul Istoric Oradea - Cod LMI 2004 BH-II-a-A-01037, pe teritoriul fostelor cartiere: Orașul Dinafară; zona str. Sf. Apostol Andrei – str. Aluminei, Bd Dacia, Bd. Ștefan cel Mare; cartietul Velența.

Intervenții între 1947-1989 în zona centrală a orașului

Zona din jurul Cetății Oradea și Piața 1 Decembrie au fost restructurate masiv, prin reconfigurarea totală a țesutului urban, fiind demolate un număr mare de clădiri, inclusiv o parte din sistemul defensiv al cetății: fortificația auxiliară de tip Vauban, proiectată de ing. Doxat. În mai multe etape au fost construite blocuri care au schimbat radical fondul construit al orașului vechi.

Un prim cvartal de blocuri cu 3-4 etaje a fost construit pe str Clujului și continuat pe str. Mareșal A. Averescu cu un șir de blocuri pe malul Crișului (1961, 1964, 1965).

În anii 1980, a fost construit așa numitul Centru Civic, două ansambluri de blocuri în fața Cetății, spre parc (denumit 23 August / azi Piața 1 Decembrie). Acestea sunt flancate de str. Clujului - Piața Independenței - Str. Griviței. Pentru construirea acestora au fost demolate clădirile vechi existente și a fost modificată trama stradală iar ulterior a fost ridicată o catedrală ortodoxă în tradiționalul ax dintre cetate și Orașul Nou, obturând accesul spre cetate.

2.1.4. CARACTERISTICI SEMNIFICATIVE PRIVIND EVOLUȚIA TERITORIULUI, REPERE PRIVIND EVOLUȚIA SPAȚIALĂ; STADIUL ÎNDEPLINIRII OBIECTIVELOR PUG ÎN VALABILITATE

În urma evoluțiilor recente ale municipiului, aspectele care țin de dezvoltarea spațială pot fi sintetizați astfel:

LOCUIRE

Aspecte favorabile

- densitate a locuirii relativ echilibrată, la nivel de ansamblu;
- calitate a vieții (mediul rezidențial) peste media națională (relația locuire-dotări, niveluri de poluare, infracționalitate);
- existența unor suprafețe vacante sau restructurabile în zona centrală şi pericentrală, capabile să acomodeze un mixaj echilibrat locuire+servicii;
- piață imobiliară cu dinamică echilibrată (nu există criză de locuințe, nu există supraofertă);
- mixaj social ridicat la nivelul cartierelor;
- pondere redusă a locuirii precare;
- persistența locuirii în zona istorică, în proporție semnificativă;
- existența unor cartiere rezidențiale cu caracter de model calitativ;
- calitate a noilor cartiere rezidențială peste media națională (infrastructură, coerență spațială, relația cu zona centrală);
- varietate tipologică, ofertă diversificată de tipuri de locuințe.

Aspecte nefavorabile

- calitate redusă a mediului rezidențial în unele zone ale cartierelor de locuire colectivă (spații publice, spații verzi, dotări, locuri de parcare etc);
- zone de locuințe supradensificate şi în curs de densificare, cu deficit de dotări şi de spații verzi (ex. Ioşia Nord str. Lăpuşului, Nufărul);
- zone de locuințe izolate față de zona centrală a oraşului (zona Eminescu/Tokay, zona Navigatorilor, zona Maramureşului, zona Coriolan);
- dezvoltări imobiliare recente cu deficit de dotări şi infrastructură (Grigorescu, Episcopia Bihor (sud), zona versanților);
- performanțe energetice scăzute ale locuințelor colective nemodernizate;
- capacitate insuficientă a unităților de învățământ, clase aglomerate;
- scăderea calității locuirii în zone tradiționale ale oraşului prin introducerea unor ansambluri de scară şi densitate contrastantă cu caracterul zonei (ex. str. țiglarilor);
- tendință demografică negativă.

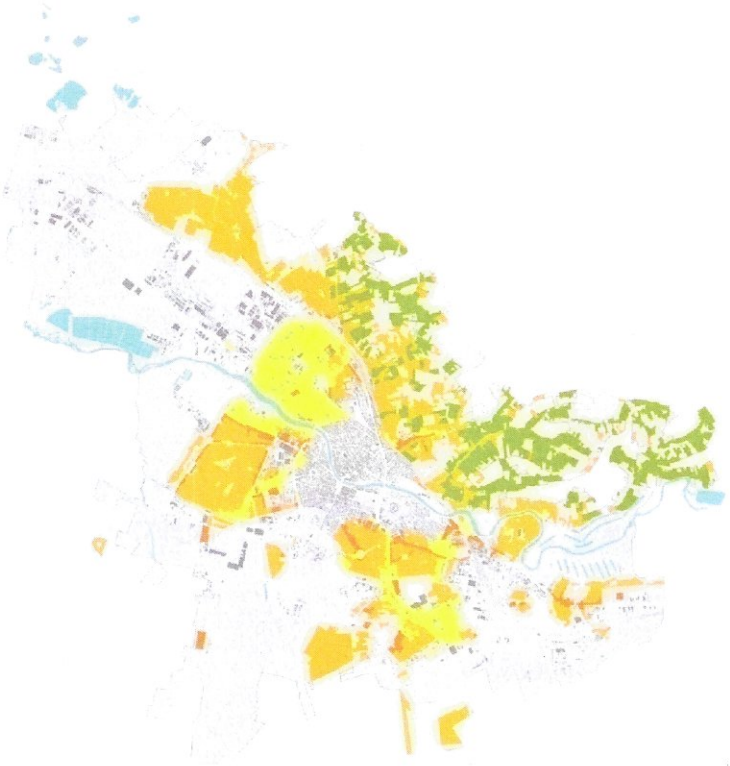

zonele de locuințe, după tipologii

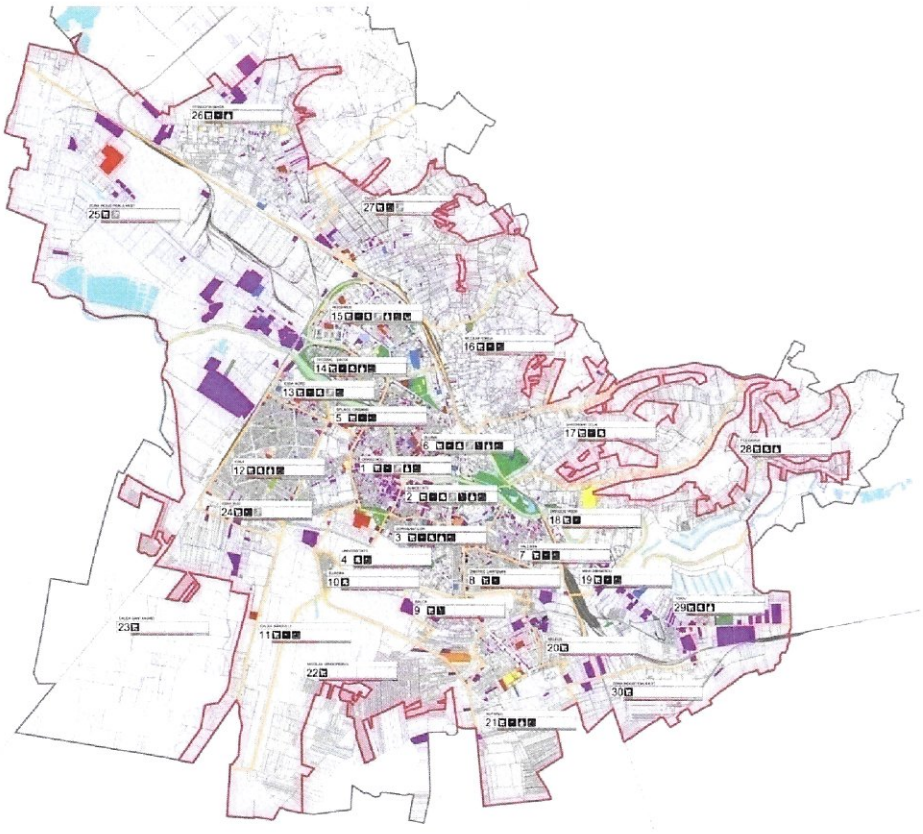

analiza calității locuirii, pe cartiere

RELAȚII ÎN TERITORIU

Aspecte favorabile

- accesibilitate bună rutieră, feroviară şi aeriană;
- proximitatea față de culoare de mobilitate europene: axele TEN-T 6, 7, 22;
- rețea de localități bine dezvoltată în zona metropolitană;
- rețea de mobilitate aflată în modernizare şi extindere, asigură legăturile cu Zona Metropolitană;
- apropierea de frontiera cu Ungaria;
- existența unei structuri administrative funcționale pentru dezvoltarea concertată şi echilibrată a Zonei Metropolitane;
- potențial turistic semnificativ în oraş şi în împrejurimi, proximitatea imediată a unei stațiuni balneare cu tradiție;

Aspecte nefavorabile

- întîrzierea finalizării autostrăzii A3;
- traseul ocolitor al municipiului traversează zone locuite;
- teritoriul ocupat în mod tradițional de culturi pomicole şi viticole este afectat de dezvoltări imobiliare;
- potențiale naturale şi de patrimoniu amenințate sau nevalorificate (ex. culoarul Peța, pădurea Nojorid, cartiere tradiționale, ex. Episcopia Bihor);

legături între localități şi elemente naturale semnificative în cadrul rețelei metropolitane

GESTIUNEA ZONEI INTRAVILAN ŞI A RESURSELOR DE TEREN

Aspecte favorabile

- rezerve importante de teren liber în intravilan (aprox. 2550 ha, în 2012);
- rezerve semnificative de teren disponibil pentru dezvoltare pe termen mediu, aflate în proprietate publică;
- fenomenul de *urban sprawl* (disoluție urbană) aflat sub media națională;
- politici recente ale administrației publice de limitare a urbanizării excesive;

Aspecte nefavorabile

- tendință negativă de evoluție demografică, de unde descreşterea previzibilă a cererii de terenuri;
- tendință de îmbătrînire a populației;
- dinamică descrescătoare a pieței imobiliare sub impactul crizei economice, cu creşteri uşoare în ultima perioadă (2012);
- concurența pe piața locațiilor de investiții imobiliare reprezentată de comunele limitrofe;
- existența terenurilor construite dar subutilizate/utilizate neadecvat/abandonate în intravilan (aprox. 780 ha);
- absența nucleelor de tip subcentru capabile să genereze şi să susțină dezvoltări de tip intensiv la periferie şi în actualul extravilan;
- numărul crescut de documentații de urbanism de tip PUZ aprobate în perioada 2000-2010 şi avînd ca scop extinderea suprafeței intravilan (45);
- necorelarea limitei zonei intravilan cu structura cadastrală duce la secționarea unui număr mare de parcele;
- bariera constituită de centura ocolitoare între principalele zone de dezvoltare şi oraş;

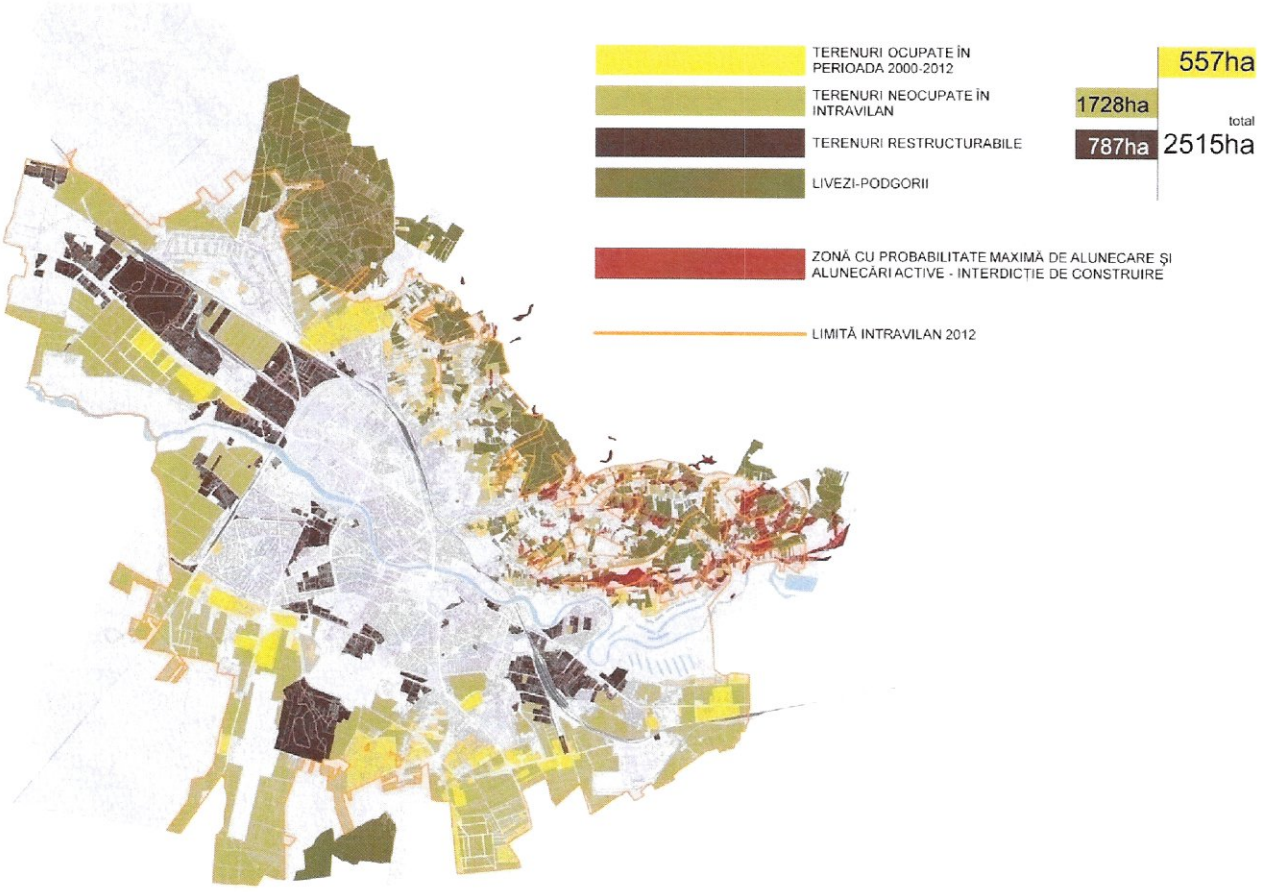

analiza gestiunii terenurilor 2000-2012

PROFIL ECONOMIC

Aspecte favorabile

- prezența unei forțe de muncă bine calificate în condițiile unui nivel scăzut de salarizare;
- rată a şomajului aflată sub media națională, pondere redusă a sărăciei;
- dinamică investițională pozitivă, în mod special în sectorul industrial şi comercial;
- patrimoniu cultural şi natural valoros, în oraş şi în împrejurimi;
- pronunțat caracter multicultural şi multietnic şi multiconfesional
- infrastructură de transport modernă sau în curs de modernizare (aeroport, autostrada A3)
- infrastructură modernă pentru afaceri, dezvoltată de către administrația locală (parcurile Eurobusiness)
- existența rezervelor de suprafețe în interiorul oraşului sub forma fostelor platforme industriale;
- prezența univesităților

Aspecte nefavorabile

- scăderea numărului de salariați, ca urmare a descreşterii activităților economice/ interesului local investițional;
- migrația specialiştilor către alte zone ale UE;
- descreşterea numărului de studenți;
- tendință negativă de evoluție demografică;
- tendință de descreştere a populației active prin îmbătrînire;
- concurență crescîndă pe piața locațiilor de investiții din partea altor centre urbane (Cluj, Timişoara, Debrecen);
- diminuare progresivă a rolului centrului tradițional al oraşului în favoarea dezvoltărilor de periferie (centre de retail);
- rețeaua slab dezvoltată a subcentrelor urbane (centre de cartier) produce dezechilibre între zona istorică şi cartiere;
- zone economice tradiționale aflate în declin (platformele industriale est şi vest);
- culturile pomicole şi viticole tradționale ale oraşului amenințate de urbanizarea excesivă a versanților.

parcuri tehnologice existente şi în curs de planificare

ELEMENTE DE MEDIU

Aspecte favorabile

- cadru natural valoros şi diversificat, cu un important aport ecologic şi factor de atractivitate turistică pentru oraş şi pentru zona metropolitană;
- existența unor spații verzi de calitate, foarte apreciate de cetățeni;
- existența coridoarelor naturale aflate în lungul cursurilor de apă, în mod special Criş şi Peța, având potențial de amenajare a unor spații verzi;
- nivel de poluare din surse active general aflat sub cotele admise;
- prezența, pe teritoriul municipiului a unor habitate valoroase, cinci dintre acestea desemnate ca arii protejate (Natura 2000);
- existența unui sistem de management integrat al deşeurilor, a unui depozit ecologic funcțional;
- politici publice de realizare de spații verzi noi, respectiv de reabilitare a celor existente (Cetatea Oradea, Salca, Ciuperca, malurile Crişului etc);
- existența unor rezerve semnificative de teren aflate în proprietate publică şi disponibile pentru realizarea de spații verzi
- existența unor surse diversificate de alimentare cu apă potabilă (ape curgătoare, apă de dren, foraje) precum şi a resurselor de apă geotermală;

Aspecte nefavorabile

- deficit semnificativ de spații verzi amenajate în raport cu numărul de locuitori, față de cuantumul stabilit prin OUG 114/2007;
- principalele spații verzi publice sînt concentrate în zona centrală a oraşului;
- stare deficitară a spațiilor verzi existente, cu precădere în interiorul cartierelor de locuire colectivă;
- niveluri locale de poluare istorică aflate peste cotele admise (halda de şlam, fabrica de cărămidă, haldele de zgură CET);
- afectarea culturilor pomicole de pe versanții nordici sub impactul urbanizării excesive;
- lipsa unui regim adecvat de protecție pentru unele zone care prezintă habitate naturale valoroase;
- nevalorificarea deplină a potențialului ambiental, ecologic şi urbanistic dat de coridoarele ecologice ale cursurilor de apă (Adona - întubare, Peța, Criş);
- rețea nedezvoltată de trasee turistice metropolitane, alternative la rețeaua rutieră națională, județeană şi comunală;

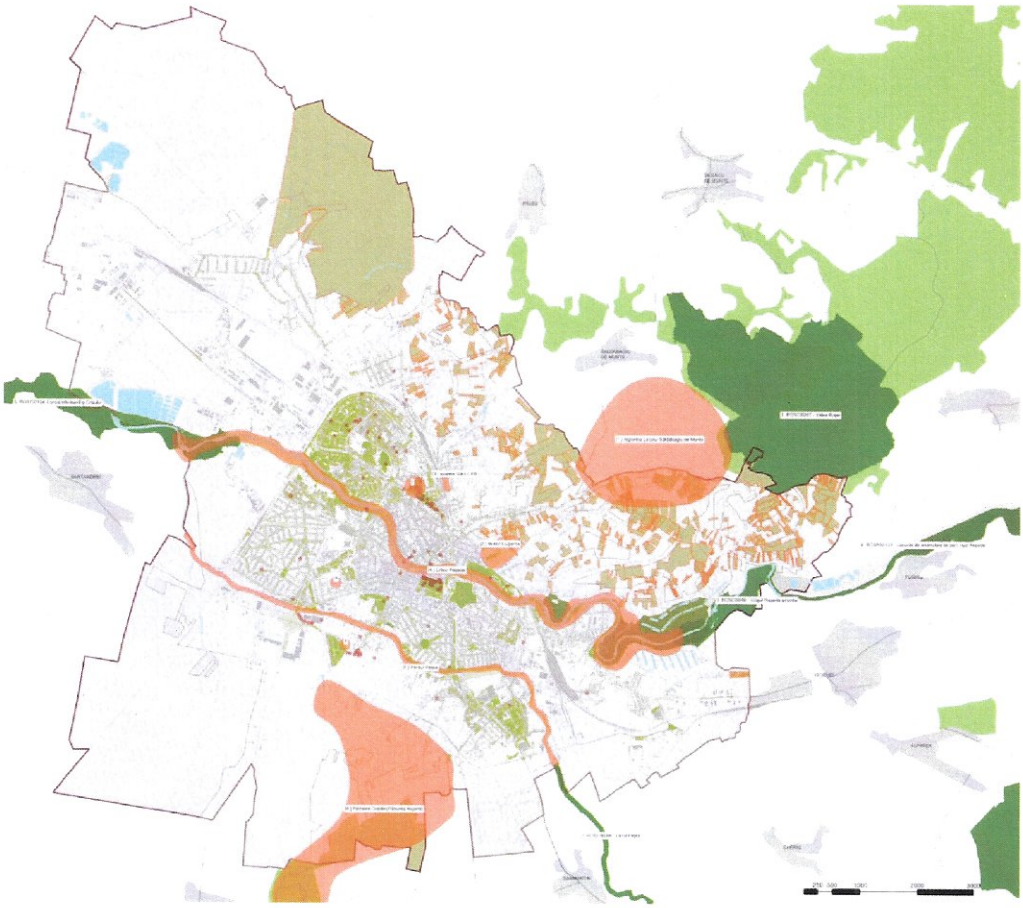

analiza biodiversității, arii protejate şi arii de interes conservativ

rețeaua de spații verzi

ECHIPARE EDILITARĂ ŞI SERVICII PUBLICE

Aspecte favorabile

- acces ridicat al populației la serviciile de alimentare cu apă (92.88%) şi canalizare (88.86%);
- servicii de calitate, dovedite de tendința descrescătoare a numărului de întreruperi în sistemul de alimentare cu apă, volumului de pierderi şi numărului de reclamații justificate de la consumatori;
- acces ridicat la energie termică - 70% din populația municipiului beneficiază de alimentare cu energie termică în sistem centralizat;
- echipare bună cu unități medicale şi de educație;
- existența unui sistem educațional universitar complex, format din 1 universitate de stat şi 3 universități particulare.

Aspecte nefavorabile

- canalizare pluvială deficitară, expunerea unor zone din oraş la inundații;
- dependența de combustili fosili (cărbune şi țitei) în alimentarea cu energie termică, folosirea rețelelor invechite, cu o stare critică de uzură, cu riscuri în exploatare şi pentru poluarea aerului şi solului;
- infrastructură socială uzată, infrastructură medicală învechită ce generează costuri mari de întreținere şi reabilitare;
- infrastructură şcolară puțin modernizată, lipsa campusurilor;
- inexistența rețelei de dotări publice în zonele de urbanizare (Grigorescu, Oncea etc).

ACCESIBILITATE ŞI MOBILITATE

Aspecte favorabile

- proximitatea viitoarei autostrăzi A3 şi existența unui aeroport;
- centura ocolitoare şi rețeaua de artere şi străzi interne preiau şi distribuie în general cu succes traficul de penetrație (marfă şi călători);
- centura realizată pe culoarul str. Ogorului – Cal. Sântandrei – Ovid Densuşeanu – Podului face un foarte bun serviciu în ce priveşte deservirea traficului de tranzit între cele 5 direcții majore de penetrație (DN 79 – Arad, DN 76 – Deva, DN 1 – Cluj, DN 19 – Satu Mare si DN 1 – Borş);
- rețea stradală foarte bogată (densă), străzi magistrale cu capacitate de circulație la nivelul necesităților;
- stare foarte bună a carosabilului;
- majoritatea punctelor de conflict major (intersecții de pe rețeaua stradală majoră) sînt corect amenajate;
- barierele naturale (Crişul Repede) şi cele artificiale (C.F.) sînt traversate într-un număr corespunzător de poduri/pasaje (unele in construcție);
- intersecțiile semaforizate de pe principalele culoare de circulație sînt sincronizate (unda verde);
- preocupări pentru satisfacerea necesarului de locuri de parcare: în zona centrală prin realizarea de parcaje multietajate, în cartierele de locuințe prin reorganizarea sistemului de parcaje la sol;
- intenția de realizare de noduri de transfer intermodal (Gara centrală şi autogara Nufărul);
- sistem de linii T.P. bine structurat, cu o bună/foarte bună acoperire a zonelor de interes.

Aspecte nefavorabile

- termen incert al finalizării autostrăzii A3;
- traseul de ocolire al oraşului parcurge zone rezidențiale (Ovid Densuşeanu – Podului – Matei Corvin);
- traseul de ocolire are multe puncte de conflict (intersecții) care afectează fluența circulației şi capacitatea de preluare a traficului de tranzit;
- traficul de tranzit (inclusiv cel de marfa grea se suprapune pe unele artere de penetrație cu traficul interior (zona industrială şi de servicii de pe Cl.Borşului, zona comercială şi Aeroport pe DN 79 – Arad, zona de servicii de pe DN 1 spre Cluj şi zona de locuire şi servicii Episcopia Bihor centrată pe DN 19 – Satu

Mare);

- o parte din traficul de tranzit vehicule călători pe axa Est- Vest (Cluj-Borş) şi Nord-Sud/Est (Satu Mare-Deva) se realizează prin reţeaua stradală interioară a municipiului, impactul major manifestîndu-se în zona P-ţa. Independenţei şi pe str. Gheorghe Magheru;
- locurile de staţionare/parcare alocate pe carosabil reduc drastic capacitatea de circulaţie a străzilor şi impun reglementarea excesivă a circulaţiei pe sens unic;
- deficit de locuri de parcare, mai ales în zonele de locuinţe colective. Organizare ineficientă a parcajelor, în detrimentul spaţiilor verzi;
- bariere structurale la scara oraşului (CF, centura, Criş) îngreunează mobilitatea lentă (pietoni şi biciclişti), afectînd în primul rînd cetăţenii care nu dispun de maşini, copii şi vîrstnici şi duc la izolarea unor cartiere faţă de zona centrală a oraşului. Travesările pietonale ale acestor bariere sînt insuficient semnalate şi amenajate, nesigure şi în număr prea mic;
- reţea subdezvoltată de piste pentru biciclişti;
- stare deficitară a infrastructurii feroviare, în mod special a gărilor Est şi Vest.

2.1.5. PRINCIPALII INDICATORI AI DEZVOLTĂRII COMPARAȚI CU LOCALITĂȚI SIMILARE DIN ȚARĂ ŞI DIN STRĂINĂTATE

(extras din *Studiul de dezvoltare economică locală*, IHS Romania, 2012)

In plan regional european, amplasarea geografică a municipiului Oradea îi conferă avantaje de relaționare directă cu centre de polarizare metropolitană transfrontalieră, pe relația cu Budapesta, sau cu Belgradul, prin intermediul zonei metropolitane Timişoara.

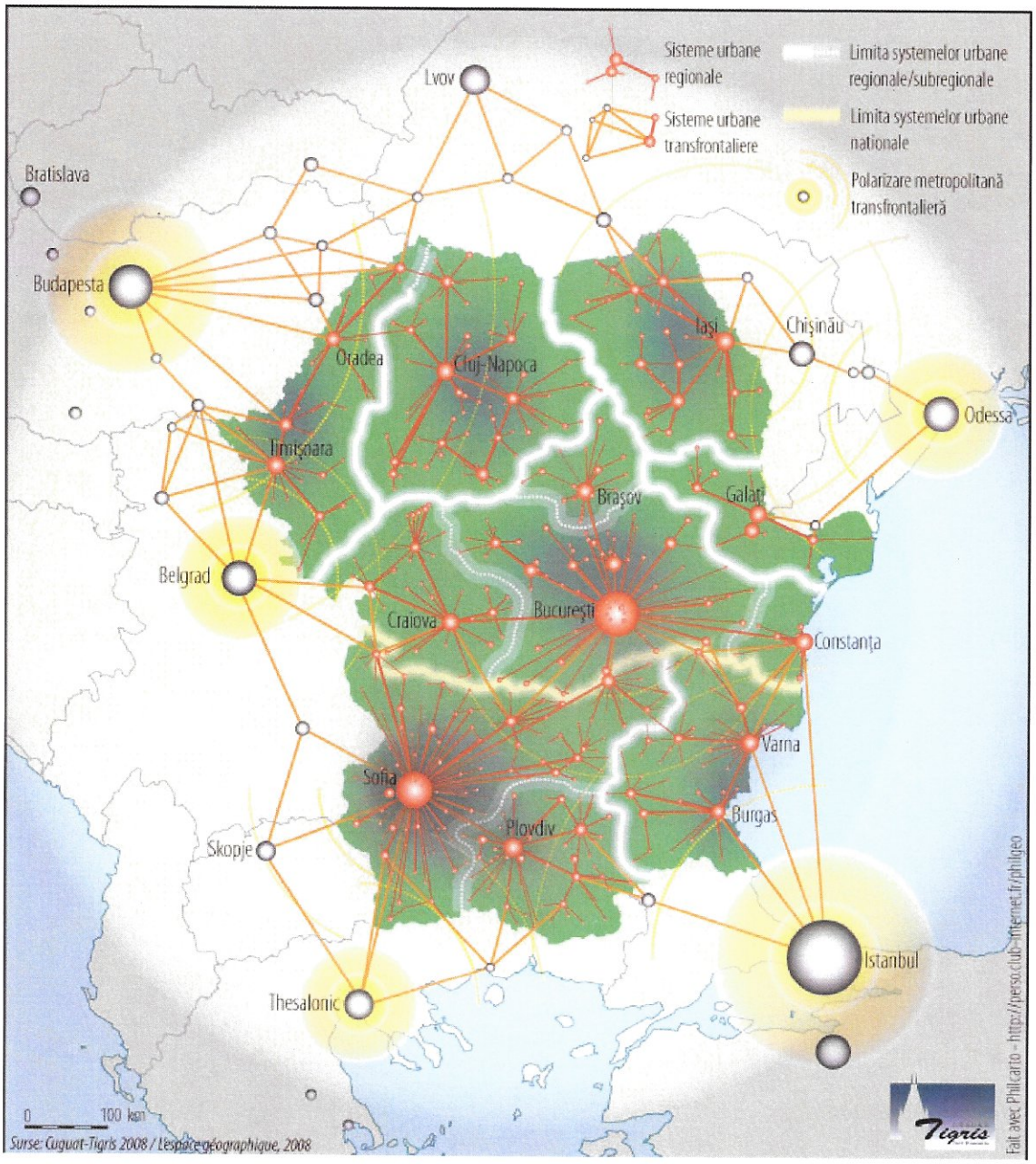

Poziționarea în context regional european
Sursa: CUGUAT – TIGRIS, 2008

Datorită amplasarii, Oradea reprezintă un factor de polarizare şi distribuție regional, fiind în raza de influență a Budapestei şi acoperind relația cu frontiera de vest – Serbia, Ungaria, Ucraina, prin conexiunile cu Timişoara, Arad, Baia Mare, Satu Mare. In această arie geografică, a fost studiată poziția municipiului Oradea în raport cu orașe similare ca populație şi context geo-politic, după cum urmează:

Oraşul	Tara	Populaţia (2009)
▪ Oradea	România	204,738
▪ Debrecen	Ungaria	205,084
▪ Ostrava	Cehia	307,767
▪ Graz	Austria	250,738
▪ Maribor	Slovenia	111,340
▪ Košice	Slovacia	233,659

Analiza comparativă a pus în evidenţă o serie de particularităţi:

- Din cele 6 oraşe, Oradea ocupă locul 4 ca număr de populaţie, dar locul 2 ca densitate, după Graz în Austria.

- Oradea se remarcă mai ales prin localizarea strategică şi accesibilitatea ridicată faţă de zona Europei Centrale. Din acest punct de vedere, dezvoltarea economică a oraşului, prin aportul la PIB-ul regional este competitivă. Totuşi, comparativ cu centre regionale precum Graz sau Debrecen, Oradea trebui să aspire către o dezvoltare mai rapidă a industriilor creative şi a cercetării, căutând sa îndeplinească cerinţele impuse de Strategia Europa 2020.

- Toate oraşele îşi asumă un rol de centru polarizator din puntul de vedere al educaţiei, cercetării şi al ofertei de locuri de muncă, având un număr mare de studenţi, universităţi prestigioase şi o rată de şomaj sub media naţională.

- Oradea prezintă cea mai scăzută rată a şomajului dintre cele şase oraşe analizate, având totodată şi cele mai scăzute preţuri de cumpărare pentru apartamentele din centrul oraşului şi in afara acestuia (conform Numbeo.com). Preţurile înregistrate pentru chirii sunt de asemenea cele mai reduse în Oradea, ceea ce poate prezenta un grad mare de atractivitate pentru localizare de activităţi economice, salariaţi, studenţi.

- Aflată într-o zonă de confluenţă a culturilor română şi maghiară, oraşul are şi un mare potenţial din punct de vedere cultural şi turistic. Totodată însă, numărul cazărilor de turişti înregistrat este cel mai scăzut, comparativ cu restul oraşelor din zonă. În acest sector, Graz şi Debrecen ocupă primele poziţii. Ambele oraşe găzduiesc evenimente culturale şi sportive de talie internaţională. În ceea ce priveşte numărul de paturi de spital disponibile, acesta este sub media celor şase oraşe descrise.

In concluzie, Oradea este un competitor important alături de oraşele din regiune, similare ca mărime şi cultură antreprenorială, diferenţa pe care o poate face ţinând de consolidarea şi îmbunătăţirea factorilor locali ai dezvoltării şi de profilarea pe piaţa investiţiilor europene. La nivel transnaţional, se percepe o conglomeraţie urbană Oradea–Debrecen, ca aglomeraţie teritorial – urbană capabilă să asigure atragerea de investiţii.

Un rol deosebit de important pentru creşterea competitivităţii oraşelor din România îl are politica naţională, fiscală, de transport, de mediu, etc şi existenţa unor relaţii de cooperare între oraşe. Atât guvernul, cât şi administraţia publică locală joacă un rol fundamental în crearea unui mediu investiţional pozitiv. Raportat la evaluarea competitivităţii urbane, politicile naţionale ar trebui tratate ca factori externi din moment ce se află în afara controlului zonei urbane şi nu oferă decât cadrul în care activităţile economice dintr-o arie urbană trebuie să existe.[4]

Fiecare oraş este amplasat într-un sistem de oraşe, iar capacitatea de generare a veniturilor nu produce efecte numai la nivelul ariei administrative a localităţii în cauză, ci aceste efecte, indirecte sau induse, produc un efect de difuziune, în mod diferit, la nivelul ariilor învecinate. Astfel ca relaţia oraş - regiune este importantă pentru competitivitatea urbană. Dacă regiunea perfomează şi oraşul are o ascensiune şi viceversa, dacă un oraş este competitiv şi regiunea respectivă are de câştigat.

La nivel naţional, Oradea joacă un rol important pe frontiera de nord-vest şi în Regiunea Nord-Vest, chiar dacă această ocupă o poziţie de mijloc în clasamentul PIB/cap de locuitor, după Regiunile Bucureşti-Ilfov, Vest şi

[4]http://www.ccasp.ase.ro/e-city/E-CITYrom/p3.pdf

Centru.

Analiza comparativă a avut în vedere competiția municipiului cu polii de dezvoltare (Arad, Baia-Mare, Bacău, Brăila, Galați, Deva, Oradea, Piteşti, Râmnicu-Vâlcea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Târgu-Mureş), ca beneficiari ai unor investitii prioritare din Programul Operational Regional 2007 – 2013.

Toți aceşti poli de dezvoltare au un grad intens de polarizare urbană a teritoriului, se pot constitui în zone de cooperare inter-comunitară (de tip metropolitan), dar cu impact teritorial mult mai vast. Influențele lor, din punctul de vedere al atractivității pentru locuri de muncă, servicii, pentru dotări culturale şi comerciale pot depăşi limitele județelor din care fac parte, având un caracter regional, sau chiar transfrontalier, cum este cazul municipiului Oradea. (vezi figura 4.2.)

Alocarea financiară orientativă disponibilă pentru prima cerere de proiecte eligibile pentru oraşele poli de dezvoltare a fost de 248,51 milioane euro in total, din care oraşele din regiunea Nord Vest (Baia-Mare, Oradea, Satu Mare) au primit fondurile cele mai mici (10,98 mil. Euro fiecare). Cu toate acestea, Oradea a inițiat până la sfârşitul anului 2011 cele mai multe proiecte în cadrul subdomeniului *Poli de dezvoltare urbană*, toate acestea fiind la momentul respectiv în curs de implementare.

In plus, Oradea participă alături de alte oraşe din România (polul de dezvoltare Arad), Slovenia, Slovacia, Ungaria, Italia, Austria, Grecia, Moldova în cadrul Programului Transnational de Cooperare "South-East Europe", la *Proiectul ViTo* (Integrated Urban Development of Vital Historic Towns as Regional Centres in South East Europe/Dezvoltare urbană integrată a oraşelor istorice vitale ca centre regionale în Europa de Sud-Est), ce vizează dezvoltarea urbană sustenabilă în oraşele istorice şi regiunile aferente acestora.

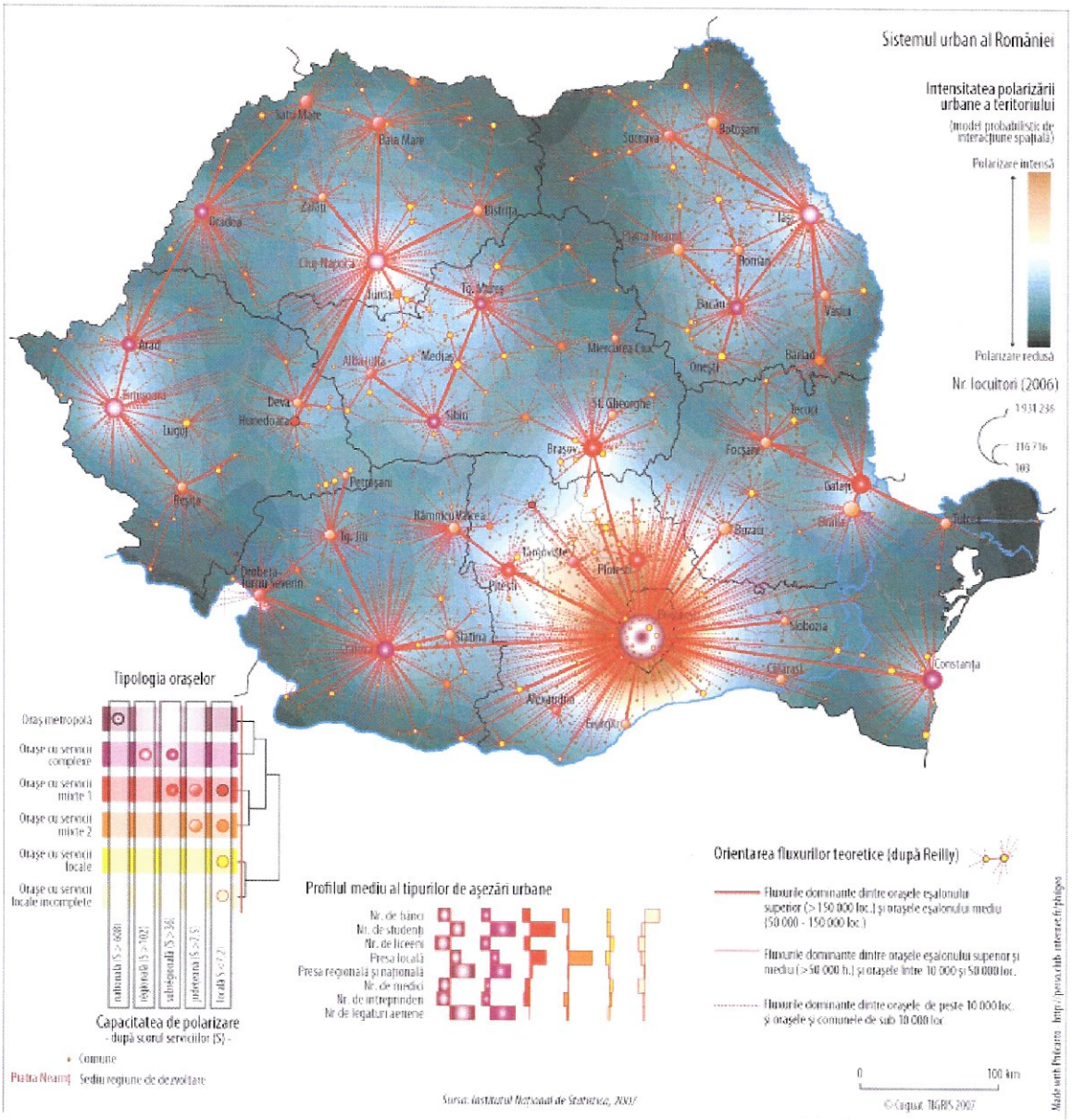

Poziționarea în context național
Sursa: CUGUAT – TIGRIS, 2008

Din analiza comparativă a polilor de dezvoltare, rezultă următoarele concluzii:

- Din punctul de vedere al populației, Oradea ocupă poziția 3 după Galați şi Brăila, iar ca venituri la bugetul local (în 2011) se află la mică distanță de locul întâi ocupat de Arad.

- La nivelul activităților economice, cel mai mare număr de firme este înregistrat în Oradea, urmat de Galati, Pitesti si Sibiu (în special în categoriile de cifra de afaceri care depasesc 1.000.000 lei). Ponderea cea mai mare a capitalului străin s-a realizat în Oradea, unde totodată şi numărul total de firme este foarte mare (un maxim de 12169 de firme printre cele 13 oraşe poli de dezvoltare).

- Analiza pieței imobiliare a arătat că volumul tranzacțiilor a scăzut proporțional în toate oraşele. Oradea îşi menține prețul ridicat atât la vânzare, cât şi la închiriere (după Galați), datorită totuşi atractivității ridicate şi mediului universitar. La capitolul proiecte comerciale, 3 din 6 proiecte comerciale realizate în polii de dezvoltare au avut loc în Oradea.

- Bogăția patrimoniului cultural, ca şi mediul universitar şi de cercetare, diferențiază municipiul Oradea în competiția cu restul polilor de dezvoltare. In plus, avantajul capacității instituționale conferit şi de structura Zonei Metropolitane Oradea şi de rolul pe care aceasta îl poate juca în promovarea dezvoltării economice trebuie avut în considerare.

- Comparativ cu polii de creştere, municipiul Oradea, nu se abate de la tendințele şi configurația pe care economiile locale ale acestora le înregistrează, dar deține certe avantaje competitive. Deşi amplasat aproximativ pe aceeaşi axa de dezvoltare cu Arad, Baia Mare, Satu Mare, Oradea se poziționează mai curând în competiția urbană cu Timişoara şi Cluj-Napoca.

Această concluzie este susținută şi de Planul Integrat de Dezvoltare, pe baza următoarelor argumente:

- Configurația economiei locale este asemănătoare, mai ales între Oradea şi Cluj, dezvoltată în jurul activităților comerciale, indiferent că este vorba de comerț cu amănuntul sau comerț cu ridicata, a activităților de construcții, ceea ce înseamnă un accent pus pe dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de utilități publice şi a infrastructurii mediului de afaceri precum şi a serviciilor de transport şi tranzacții imobiliare.

- Dinamica investițiilor se concentrează pe industrie, construcții şi rețea de centre comerciale în Cluj, Timişoara, dar şi în Oradea, toate cele trei oraşe abordând realizarea de parcuri industriale ca instrument de atragere de investiții.

- Distribuția forței de muncă urmează investițiile susținute de mediul de afaceri. Dacă în polul de creştere Cluj Napoca ponderea cea mai mare a numărului de salariați este deținută în sectorul comerț şi industrie, în situația polului de creştere economică Timişoara distribuția forței de muncă cea mai însemnată este întâlnită în domeniul industriei şi serviciilor.

- Rata şomajului este medie în Oradea şi Cluj şi scăzută în Timisoara, la fel şi riscul asociat şi vulnerabilitatea. Concluzia generală este că autoritatea locală a polului de dezvoltare urbană a municipiului Oradea trebuie să sprijine şi să stimuleze acele ramuri de activitate ale economiei locale, în special producția şi serviciile care asigură dezvoltarea economică sustenabilă. Un model de creştere economică care poate fi luat drept reper de fundamentare a politicilor de dezvoltare este cel al polului de creştere economică Timişoara care a îmbinat armonios în economia locală dezvoltarea concomitentă a trei piloni importanți în orice economie: industria, serviciile şi comerțul.

2.1.6. EXIGENȚE ALE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE ŞI PREZENTAREA DOMENIILOR CARE PRESUPUN INTERVENȚII PRIORITARE

Obiectivele strategice ale strategiei premergătoare PUG sunt formulate coordonat cu rezultatele analizei SWOT, şi abordează domeniile ce privesc conectivitatea orașului, competitivitatea economică, atractivitatea orașului şi managementul public:

Accesibilitate şi mobilitate – Conectarea cu structura de transport națională şi Europeană

Obiectivul se referă la rețeaua de conectare şi comunicare atingând elemente de infrastructură de transport, aerian (aeroport), cale ferată şi rutieră, nodurile multimodale şi infrastructura de internet

Obiectiv Strategic 1 – Oradea, oraş accesibil

Integrarea zonei metropolitane Oradea în sistemul național şi european de transport

Economie inovativă şi antreprenorială – Dezvoltarea resurselor umane şi a infrastructurii economice de producție, servicii şi turism

Obiectivul acoperă domenii integrate constituite din industrie, afaceri şi servicii, universitate, cercetare, formare permanentă a adulților.

Obiectiv Strategic 2 - Oradea, oraş competitiv

Oraş cu un capital economic şi uman adaptat la schimbările pieței mondiale

Calitatea şi atractivitatea mediului natural şi construit - Infrastructura urbană de utilități şi servicii

Obiectivul acoperă domeniile ce asigură o viață comunitară de calitate, considerând domeniul public, serviciile şi utilitățile publice, patrimoniul construit şi natural, evenimente culturale şi sportive.

Objectiv Strategic 3 - Oradea, oraş eficient funcțional

Imbunătățirea mediului, construit şi natural, şi asigurarea de servicii şi utilități publice la costuri accesibile orădenilor şi folosind tehnologii verzi.

Finanțare şi administrație publică - Guvernare şi managementul public

Obiectivul este specific formelor de guvernare şi de management, acoperind moduri de implicare a cetățenilor, în general, şi în planificarea spațială, în special, marketingul dezvoltării spațiale[1], managementul proprietăților şi finanțarea şi co-finanțarea planurilor de investiții de capital.

Obiectiv Strategic 4 - Oradea, oraş bine administrat

Creşterea performanței administrației publice şi a gradului de participare a cetățenilor în procesul de luarea a deciziei.

2.2. RELAȚIILE ÎN TERITORIU

2.2.1. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT NAȚIONALĂ ŞI EUROPEANĂ ŞI INFRASTUCTURA EDILITARĂ ŞI TRANSPORTUL PUBLIC SUMAR DIN STUDIILE DE FUNDAMENTARE

Deşi Oradea nu este cuprinsă în nici una dintre axele prioritare de transport european TEN-T, există posibilitatea racordării ei la traseele a trei dintre ele:

• Axa prioritară nr. 6: axă feroviară Lyon-Trieste-Divača/Koper-Divača-Ljubljana-Budapesta- granița ucraineană – racord existent prin intermediul relației Oradea-Budapesta şi a autostrăzii A3
• Axa prioritară nr. 7: axă rutieră Igoumenitsa/Patra-Atena-Sofia-Budapesta (autostrada Nădlac-Constanța) – racord existent prin DN79
• Axa prioritară 22: axă feroviară Atena–Sofia–Budapesta–Viena–Praga–Nürnberg/Dresden – racord existent prin intermediul căii ferate Arad – Oradea şi a magistralei feroviare 300 Oradea-Bucureşti
Finalizarea autostrăzii A3 are potențialul de a transforma Oradea în a doua poartă de intrare în țară dinspre vest (termen mediu-lung).

Aeroportul internațional Oradea, de importanță regională, deserveşte curse Tarom zilnice pe relația Bucureşti (2 - 3 curse pe zi), curse regulate (1-2 pe săptămână) Carpatair şi Clubair spre diferite destinații din Germania, Italia, Franța şi Grecia, numărul total de călători deserviți fiind relativ scăzut (sub 100.000/an). Se preconizează modernizarea actualului terminal (construirea unui nou terminal în viitor) şi extinderea pistei de aterizare la 2.500 m.

Transportul public de călători este asigurat de o societate comercială cu veche tradiție, aflată în proprietatea municipalității.
Sistemul de linii, dezvoltat şi bine configurat, compus din 5 linii de tramvaie şi 17 linii de autobuze asigură o bună acoperire a teritoriului oraşului şi posibilitatea interconectării cu rețeaua feroviară şi
aeriană, precum şi cu cea rutieră regională.
În prezent se află în derulare studii care vizează optimizarea rețelei de transport public la nivel metropolitan.

2.2.2. REȚEAUA HIDROGRAFICĂ

Oradea este străbătută de la Est la Vest de râul Crişul Repede şi de pârâul terman Peța. Crişul Repede are pe teritoriului oraşului următorii afluenți: Paris, Adona, Crişul Mic şi Pârâul Sălbatic. Crişul Repede străbate oraşul prin centru, pe cele două maluri ale sale formându-se o luncă deosebit de importantă pentru calitatea climatului urban şi pentru biodiversitate.

Datorită lucrărilor hidrotehnice de pe afluenți (Drăgan, Valea Iadului), dar mai ales de pe cursul Crişului Repede (acumulările hidroenergetice de la Lugaş şi Tileagd), *riscul de inundație pe teritoriul municipiului Oradea este foarte mic*, nefiind necesară stabilirea unor zone inundabile.

Orice proiect de construcție pe malurile apelor are nevoie de avizul Administrației Bazinale de Apă Crişuri, el trebuind să respecte *zona de protecție cu lățimea de 3 m începând de la limita albiei minore* în cazul Crişului Repede, delimitată pe toată lungimea malului acestuia şi pe toată lungimea dig-mal în cazul Peței.

În ceea ce priveşte calitatea apei, ea este analizată prin următoarele programe:
- S – supraveghere – are ca scop evaluarea stării globale a apelor din cadrul bazinului hidrografic;
- ZV – zone vulnerabile – se referă la secțiunile de monitorizare din perimetrele ce au fost definite ca zone vulnerabile la poluarea cu nitrate;

- P – potabilizare – se referă la secțiunile de captare a apei de suprafață destinate potabilizării, unde se monitorizează parametrii din HG100/2002 şi substanțele prioritare / prioritar periculoase;
- IH – ihtiofaună – se referă la zonele salmonicole şi ciprinicole identificate, iar parametrii sunt fizico – chimici
- CI – convenții internaționale – se monitorizează acei parametric prevăzuți în convențiile şi acordurile internaționale la care România este parte;
- O – operațional – care este realizat pentru toate corpurile de apă care sunt identificate ca având riscul să nu îndeplinească obiectivele de mediu
- HS – habitate şi specii – se aplică în zonele protejate
- CBSD – cea mai buna secțiune disponibilă – se aplica pentru fiecare tip de curs de apă care este afectat de activitatea umană şi pentru care nu a fost posibila găsirea unei noi secțiuni de referință.

Calitatea apei monitorizate în anul 2011 pe corpurile de apă Crişul Repede la confluența Bonor – graniță, Peța în Lacul Peța la confluența Hidişel p. şi Peța la confluența Hidişel p. – vărsarea în Crişul Repede se prezintă astfel:

- Corpul de apă Crişul Repede – cnfl. Bonor – graniță se încadrează în tipologia RO11. Au fost monitorizate după programele S, ZV, P, IH, CI şi O trei secțiuni şi anume: Cheresig, Tărian şi Amonte Oradea. Din punct de vedere biologic se încadrează în PEMo (potențial ecologic moderat) după grupa de peşti. După elementele fizico-chimice şi poluanți specifici se încadrează în PEB (potențial ecologic bun). Potențialul ecologic este moderat, iar starea chimică este bună.
- Corpul de apa Peța – în lac Peța – cnfl. Hidisel p. Se încadrează în tipologia RO16. Secțiunile Sânmartin şi mijloc rezervație au fost monitorizate după programele S, ZV, HS, IH şi CBSD. Din punct de vedere biologic se încadrează în PEB. După elementele fizico-chimice se încadrează în PEMo, datorită grupei regim de oxigen. După poluanți specifici în PEM (potențial ecologic maxim). Potențialul ecologic este moderat datorita elementelor fizico-chimice. S-a atribuit starea chimică bună pe baza analizei corpului la impact şi risc.
- Corpul Peța – cnfl. Hidisel p. – vărsare în Crişul Repede se încadrează în tipologia RO16. Secțiunea Peța – aval Oradea a fost monitorizată după programele S, ZV, Ih şi O. Din punct de vedere biologic se încadrează în PEMo, datorita macrozoobentosului şi peştilor. După elementele fizico-chimice se încadrează în PEMo, datorita grupei regim de oxigen şi nutrienți. După poluanți specifici în PEM. Potențialul ecologic este moderat datorită elementelor fizico-chimice. S-a atribuit starea chimică bună pe baza analizei corpului la impact şi risc.

În ceea ce priveşte sursele de emisii care afectează cursurile de apă pe teritoriul Oradiei, ele sunt:

Nr. Crt	Denumire Evacuare	Receptor
1	RA Aeroportul Oradea	Pârâul Peța
2	SC Sinteza SA Oradea	Crişul Repede
3	Inspectoratul Județean de Poliție Bihor – Ştrandul Dinamo Oradea	Crişul Repede
4	SC Compania de Apă Oradea SA – Evacuarea Stației de Epurare	Crişul Repede
6	SC Auto Band SRL Oradea	Valea Adona
7	SC Arabesque SRL Galați – Punct de lucru Oradea	Valea Peța
8	SC Drumuri Orăşeneşti SA – Stația de Betoane Oradea	Crişul Repede
9	SC Omilos Oradea SRL – Bucureşti	Pârâul Peța
10	Administrația Domeniul Public SA – Ştrandul Municipal Oradea	Crişul Repede
11	SC Electrocentrale Oradea SA – Apele de răcire	Crişul Repede
12	SC Arpis Impex SRL Tinca	Valea Peța
13	SC Continental SA Bucureşti – Sucursala Oradea	Crişul Repede
14	SC Transgex SA Oradea	Pârâul Peța

La acestea se adaugă deversările ilegale de ape menajere poluate pe teritoriul municipiului Oradea şi diferite surse de poluare industrială şi menajeră din amonte de Oradea.

2.2.3. ZONE DE RISC NATURAL

(extras din *Studiul de fundamentare în domeniul mediului*, SC Premium Garden SRL, 2012)

Alunecări de teren

- *Profunde*

Alunecările de teren profunde se regăsesc cu precădere pe versantul drept al Crişului Repede având ca şi cauză principală evoluția versantului sub acțiunea directă a apelor râului. Pantele, substratul litologic, structura şi omul sunt factori de control activi ce condiționează apariția şi evoluția proceselor de versant.

- *De suprafață (superficiale)*

Se regăsesc pe suprafețe întinse din zona dealurilor cu precădere în arealele unde terenurile sunt abandonate nemaifiind supuse lucrărilor agricole.

Procese hidrice

- ***Torențialitatea***

Problema torențialității este din ce în ce mai actuală datorită schimbării utilizării terenurilor ce au fost supuse terasărilor pentru vii şi respectiv pomicultură. O foarte mare suprafață ocupată în trecut de aceste tipuri de culturi se află în momentul de față într-o stare puternică de degradare datorată abandonării culturilor. Astfel fenomenul de torențialitate care se manifestă cu precădere în partea superioară a cursurilor apelor, având un efect destul de redus în relief, devine un fenomen important cu atât mai mult cu cât aceste terenuri se află în imediata vecinătate a spațiului locuit în zone cu potențial de dezvoltare a localităților sau în zone deja ocupate de extinderea necontrolată a acestora.

În ultimul deceniu torențialitatea se manifestă deosebit de pregnant în arealele deluroase incluse municipiului în special în cartierele rezidențiale nou create (Oncea, zona Spitalului TBC, zona Spitalului Județean, zona Podgoria). Aici, construirea de locuințe unifamiliale, a determina o creştere a densității tramei stradale care însă nu a fost amenajată corespunzător în aşa fel încât să facă față ploilor cu caracter torențial. Neamenajarea acestor străzi comportă două aspecte: pe de-o parte aceste străzi nu au covor asfaltic (în cele mai multe cazuri sunt pavate cu piatră spartă compactată), iar pe de altă parte nu au rigole de scurgere cel puțin pe una din laturile drumului, în aşa fel încât de canalizeze apa provenită de pe versanți. În condițiile în care valorile de pantă sunt mari şi implicit viteza de scurgere a apei este mare spălarea agregatelor de material fin dintre agregatele de rocă compactate este deosebit de mare. Acest material este depun de regula pe trama stradala aflată la baza versantului sun forma unor conuri de dejecție, ca parțial perturbă circulația auto. O altă problema ce rezidă din acest fenomen este dat de faptul că o parte din aceste materiale fine ajung în rețeaua de canalizare a oraşului cauzând colmatarea puternică a acesteia reducând astfel semnificativ capacitatea de drenaj a acesteia.

Identificarea alunecărilor de teren şi a proceselor hidrice

Sectoarele cu: alunecări de teren, eroziune accelerată, prăbuşiri

Sectoarele de instabilitate morfologica sunt localizate preponderent în arealul deluros, în sectoare joase, de albie majora şi minora aferente Crişului Repede, ponderea acestor procese fiind extrem de redusa. în schimb, în arealele joase domina procesele de supraumectare, de tasare, cauzele generale fiind date de litologie (extrem de friabila), de compoziția granulometrica a depozitelor, de coeficientul de compactare al acestora etc.

Frecventa mare a proceselor de panta este data de sectoare de versant cu înclinare mare, ce caracterizează sectorul deluros. Prezența acestor procese în perimetrul intravilanului capătă o importanță deosebită prin prisma impactului pe care aceste procese le au asupra tuturor elementelor ce definesc socio-geosistemul.

Formațiile litologice ce intră în alcătuirea arealului se caracterizează printr-un fundament cristalino-mezozoic faliat pe direcții predominant NV-SE respectiv SV-NE care au generat o structură mozaicată pe care se dispune o cuvertură molesică neogenă alcătuită din formațiuni tortoniene, sarmațiene şi panoniene. Seria stratigrafică se încheie printr-o sedimentare psamo-psefitică, depozitele corespunzătoare acestui ciclu de sedimentare fiind date de marne cu aspect masiv şi compact până la marne cu aspecte mai puțin foioase.

Peste acest start se găseşte un complex nisipos-argilos, ce atinge câțiva metri grosime şi a căror dimensiune devine din ce în ce mai mică către partea vestică (spre contactul cu câmpia). Complexul nisipos-argilos este marcat în bază de o gresie cenuşie, friabilă, ce are o importanță deosebită în definirea procesului de alunecare. Înclinarea acestor depozite prezintă variații locale, dar, în general, ele se scufundă treptat către nord-vest.

Peste cuvertura molasică neogenă s-au dispuse sedimente cuaternare inferioare (pleistocen) format din depozite lacustre, loess şi cuaternar superioare (holocen) formate din depozite coloviale, deluviale, aluviuni şi

soluri. Înclinarea generală a acestor depozite panoniene este N-V situându-se pe un sistem de falii al ramei montane.

Un rol important în definirea scupltogenezei depozitelor panoniene şi cuaternare l-a avut pârâul Paris care a generat versanţii, iar procesele proluvio-deluviale şi crionivale le-au modelat. De această etapă sculptogenetică sunt legate şi alunecările de teren prezente în acest sector deluros.

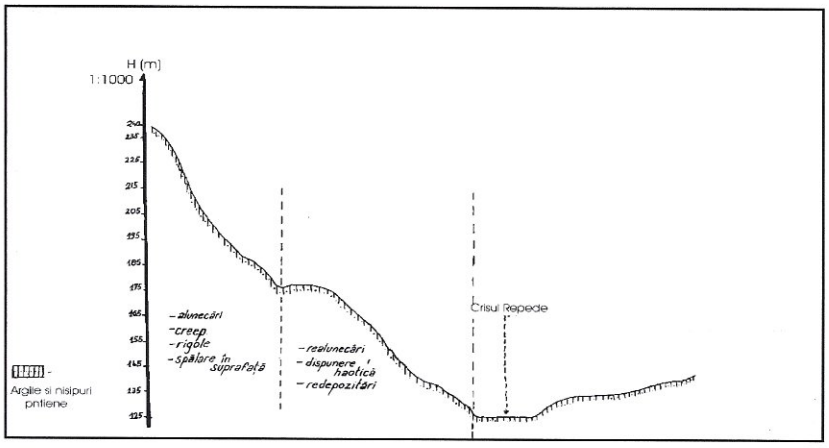

Profil transversal generalizat prin alunecările de teren din perimetrul oraşului Oradea (SURSA, Josan, 1973)

Stadii de dezvoltare a alunecărilor de teren

Marea majoritate a alunecărilor de teren din perimetrul oraşului Oradea sunt alunecări recente, cele mai vechi fiind de vârsta cuaternară. Apariţia acestor procese a coincis cu momentul final al definitivării reţelei hidrografice, aceste elemente hidrografice (Crişul Repede, pârâul Paris) jucând un rol determinant în evoluţia versanţilor, în dinamica acestora, în conturarea ariilor locale de instabilitate care au generat şi generează alunecări de teren.

Zonarea din punct de vedere a riscului producerii alunecărilor de teren.

Având în vedere criteriile ce stau la baza elaborării harţilor referitoare la potenţialul de producere al alunecărilor şi coeficientul de risc, din punct de vedere litologic, geomorfologic, structural, hidrologic şi climatic, hidrogeologic şi seismic, zona deluroasa din cadrul municipiului Oradea se regăseşte în categoriile medie şi medie-mare.

Din punct de vedere silvic şi antropogen, potenţialul de producere al alunecărilor şi coeficientul de risc se situează în categoriile mare şi foarte mare.

Zonarea riscului la alunecări de teren

Din punct de vedere al zonării riscului la alunecări de teren în cadrul municipiului Oradea se pot diferenţia mai multe sectoare:

- un sector de risc maxim care corespunde versantului drept al Crişului Repede, sectorul arealului Podgoria;
- un sector cu risc moderat de ocurenta a alunecărilor de teren care corespunde bazinului hidrografic al pârâului Paris;
- un sector cu risc mic de ocurenta a alunecărilor de teren care corespunde zonei Oncea ;

Alunecări de teren existente. Construcţii afectate de alunecări de teren.

Alunecările de teren din arealul municipiului Oradea sunt condiţionate de o serie de factori de control, cei mai importanţi fiind:

- Litologia (un fundament crtistalino-mezozoic la baza peste care sunt depuse serii succesive de molasa neogenă alcătuită din formaţiuni tortoniene, sarmaţiene şi panoniene). Depozitele panoniene sunt reprezentate în arealul afectat de alunecări de teren prin marne cu aspect masiv şi compact pana la marne mai puţin foioase;
- Tectonica (prin evoluţia tectonica generala a arealului, care condiţionează evoluţia reţelei hidrografice);
- Relieful, prin parametrii morfologici (panta, expoziţia versanţilor, energia de relief);
- Activitatea antropică (prin construcţiile amplasate pe masele alunecate, cu rol de supraîncărcare a versanţilor).

In cadrul municipiului Oradea arealele susceptibile pentru deplasari de teren sunt localizate în cadrul arealului deluros (preponderent pe versantul drept al Crişului Repede în arealul Podgoria, versantul stâng al pârâului Paris).
Analizele efectuate de către ICH Bucureşti şi IPJ Bihor au scos în evidenta faptul ca stratificaţia terenurilor de fundare din areal se poate împărţi în două complexe litologice :

- Complexul deluvial (cuaternar)
- Complexul marnelor şi argilelor (panoniene)

Această stratificaţie este deosebit de relevantă în amplasarea fundaţiilor construcţiilor ce urmează a fi construite în arealele cu susceptibilitate pentru alunecări de teren.

Riscul geomorfologic şi harta riscului geomorfologic

Categorii de pante şi semnificaţia lor morfodinamică şi practică (după J. Samoilă, cu modificări, 1998)

Procesele de modelare a versanţilor şi formaţiuni cuaternare în nord-vestul podişului Târnavelor, Jakab Sámuel, teză de doctorat, manuscris, Biblioteca Facultăţii de Geografie, Universitatea Bucureşti, 1997.

Pante		***Aprecierea***	***Procese morfodinamice***	**Sistem de cultură**	**Moduri de utilizare a terenurilor**
rd					
-2	-3,8	Orizontal sau suborizontal	Acumulare, distrugerea structurii solului prin splash	Fără restricţii	Arabil
-5	,50-8,75	Slab înclinat	Acumulare, eroziune areolară slabă prin splash, şiroire, solifluxiune	În sensul curbelor de nivel	Arabil cu restricţii mici, plantaţii viticole şi de pomi fructiferi
,1-10	,75-17,63	Moderat înclinat	Eroziune areolară moderată, alunecări superficiale în pătura de sol, solifluxiune, ravinaţie slabă	În sensul curbelor de nivel, culturi în fâşii	Arabil cu restricţii mijlocii, plantaţii viticole şi de pomi fructiferi
0-15	7.63-26.80	Puternic înclinat	Eroziune areolară puternică, alunecări superficiale şi de profunzime medie, sub formă de valuri şi trepte în depozitele de versant şi pătura alterată, ravinaţie	Culturi în fâşii şi benzi înierbate	Arabil cu restricţii mari, plantaţii viticole şi de pomi fructiferi
5-25	6,80-46,63	Foarte puternic înclinat	Eroziune areolară foarte puternică şi excesivă, alunecări profunde sub formă de limbi, prăbuşiri, ravinaţie	Strat vegetal protector	Păşuni şi fânaţe artificiale
25	46,63	Abrupt	Eroziune areolară excesivă, alunecări curgătoare sub formă de limbi, prăbuşiri, alunecări areale.	Strat vegetal protector	Păşuni, păduri

Evaluarea riscului geomorfologic pentru activităţi antropice

Activitatea antropică joaca în unele cazuri un rol esenţial, ca factor declanşator al proceselor de versant. Un caz aparte poate fi semnalat în zona cu risc maxim de ocurenţă a alunecărilor de teren unde, datorită unor practici în construcţie, complet greşite, se permite amplasarea construcţiilor pe masa alunecata (zona mănăstirii din cartierul Podgoria) sau pe cornişa de desprindere a alunecărilor, construcţii ce supraîncarcă versantul determinând modificarea parametrilor fizici, de echilibru, din cadrul acestuia. Un alt aspect generator de instabilitate în cadrul versanţilor este dat de modificările de profil longitudinal din cadrul versanţilor, modificări care se pot constitui ca şi puncte de instabilitate morfologică.

Monitorizarea alunecărilor de teren. Predictibilitate.

Regulament de construire în zonele cu potenţial de alunecare – prevederi specifice

Un aspect esenţial legat de regulamentele de construire din zonele vulnerabile la procese de versant este respectarea zonării de risc din cadrul municipiului Oradea şi respectarea restricţiilor de construcţii aferente

fiecărui tip de disfuncționalitate geomorfologică.
În acest sens, autorizațiile de construcție trebuie date de către autoritățile competente doar pentru acele areale în care riscul producerii alunecărilor de teren datorita acestor cauze antropice este inexistent, iar în cazul în care potențialitatea este medie sau redusă, autorizațiile de construcție trebuie să prevadă restricții clare privind zona de fundare, tipul de fundare, adâncimea fundației, măsuri speciale de drenaj, tipul de construcție permis în arealul respectiv.

Alunecări masive pe versantul drept al Crişului Repede în zona Podgoria (sursa, Nistor S.)

2.2.4. REȚEAUA DE CĂI DE COMUNICAȚII ŞI TRANSPORT

In cadrul primei etape de elaborare a PUG Oradea (analiza situatiei existente) s-au desfasurat activitati legate de documentare (studii de specialitate anterioare in domeniu, alte studii si proiecte conexe) si culegere de date (date despre reteaua stradala, recensamanturi si anchete de circulatie, parametrii socio-economici generatori de trafic). Au fost studiate documentatiile puse la dispozite de proiectantul general cat si de autoritati locale si anume:

1. Planul Integrat de Dezvoltare al Municipiului Oradea;

2. P.A.T.J. Bihor - (2005);

3. P.U.G. – Oradea (2000);

4. Studiul de circulatie al Municipiului Oradea – 2008 (Quantum);

5. Studiu privind utilizarea transportului in comun din Oradea si gradul de satisfactie al populatiei privind servciile O.T.L. – S.A. (2010);

6. Alte studii si proiecte cu privire la: extinderea zonei pietonale, parcare colectiva pe str. Independentei, drum "expres", piste de biciclete (Oradea – Bors – Berettyoujfalu; Oradea – Baile 1 Mai);

Pentru culegerea datelor de trafic s-au organizat recensamanturi de circulatie pe toate arterele de penetratie in Municipiu, pe reteua stradala interioara pe sectoare semnificative si anchete de circulatie origine/destinatie pe principalele artere de penetratie.
S-a facut recunoasterea si descrierea in detaliu a retelei stradale semnificative (graful retelei stradale ca baza de date pt. modelarea matematica a traficului si suport de prezentare pt. traficul simulat).

S-au identificat principalele obiective generatoare de trafic (institutii ale administratiilor, de invatamant si sanatate, centre/zone comerciale si de servicii, zone industriale, zone de agrement si de recreere, etc.).
S-au obtinut date privind populatia Municipiului Oradea (sursa:BJABDEP – Bihor), pe grupe de varste, agregate la nivel de strada.
Rezultatele lucrarilor din aceasta faza de analiza sunt sintetizate int-o analiza SWOT, pe baza careia s-au evidentiat principale disfunctii in tematica abordata (circulatie generala ubana).

REȚEAUA DE CĂI RUTIERE

a) Drumuri teritoriale principale (nationale):
- DN 1 – legatura cu Europa Centrala/de Vest prin Bors; legatura cu centrul tarii prin Cluj;
- DN 79 – legatura cu sud-vestulul, sudul tarii prin Arad; legatura la Axa 7 TEN –T;
- DN 76 – legatura cu centrul tarii prin – Deva; legatura la Axa 7 TEN – T;
- DN 19 – legatura cu nord-vestul tarii prin Satu Mare; legatura cu Ucraina

prin trecerile de frontiera Halmeu, Sighetu Marmatiei; legatura la autostrada Transilvania (in constructie);

b) Drumuri zonale (judetene si comunale):
- Dj 797 - spre Santandrei;
- Dj 767F- spre Paleu;
- Dj 190 - Bors;
- Dc 37 - spre Saldabagiu de Munte;
- Dc 62 - spre Cihei;
- Dc 71 - spre Santaul Mic;
- Dc 64 - spre Apateu;

Deservesc cu precadere traficul local (de interse judetean), cu volume importante spre Santandrei si Paleu

Reteaua stradala a Municipiului este caracteristica oraselor cu veche istorie, cu structura diferentiat definibila (pe cartiere). Astfel, cartierele Olosig , Orasul Nou, Sub Cetete si Velenta sunt caracterizate de retele stradale amorfe (nesistematizate) dense si cu strazi inguste. Cartierele Iosia, Cantemir si Seleus sunt sistematizate dupa acelasi concept, cu retele stradale regulate, cu strazi cu fronturi largi. Noile cartiere cu locuinte colective (Rogerius, Iosia Nord si partial Nufarul) dens construite sunt deservite de retele regulate, dar subdimensionate.
Legaturile dintre cartiere precum si legatura orasului la reteaua de drumuri din teritoriu sunt totusi bine realizate printr-o retea de strazi magistrale de mare capacitate de circulatie. De asemenea, Centura de Sud (chiar incompleta) face un foarte bun serviciu, preluand in buna parte traficul de tranzit (integral cel de vehicule de marfa grea).
Nivelul de amenajare al intrsectiilor cat si starea tehnica a strazilor pot fi apreciate ca bune/foarte bune.
Astfel, privit pe ansamblul orasului se poate afirma ca reteaua stradala actuala deserveste in conditii acceptabile traficul, congestii de durata (1-2 ore) inregistrandu-se doar in perioadele de varf (7:15 – 9:00 si 16:00 – 17:30) si doar pe cateva sectoare stradale (cel mai acut pe Gen. Magheru).
In vederea modelarii matematice a traficului, reteaua majora semnificativa a fost descrisa detaliat sub forma unui graf, compus din 346 de bare si 238 de noduri.

Transportul public de calatori este asigurat de o societate comerciala (OTL – S.A.) cu veche traditie, in proprietatea Municipiului Oradea.
Sistemul de linii, dezvoltat si bine configurat compus din 5 linii de tramvaie si 17 linii de autobuze asigura o buna acoperire a teritoriului orasului. Cele 23 linii de T.P. transporta in medie intr-o zi lucratoare cca. 120.000 de calatori, din care aproape 2/3 cu tramvaie.
In ce priveste frecventa utilizarii sistemului de T.P.,acesta este utilizat zilnic de 37% din populatia municipiului, 20% o folosesc des (1-4 ori/saptamana), rar 27% iar 16% nu o folosesc de loc.

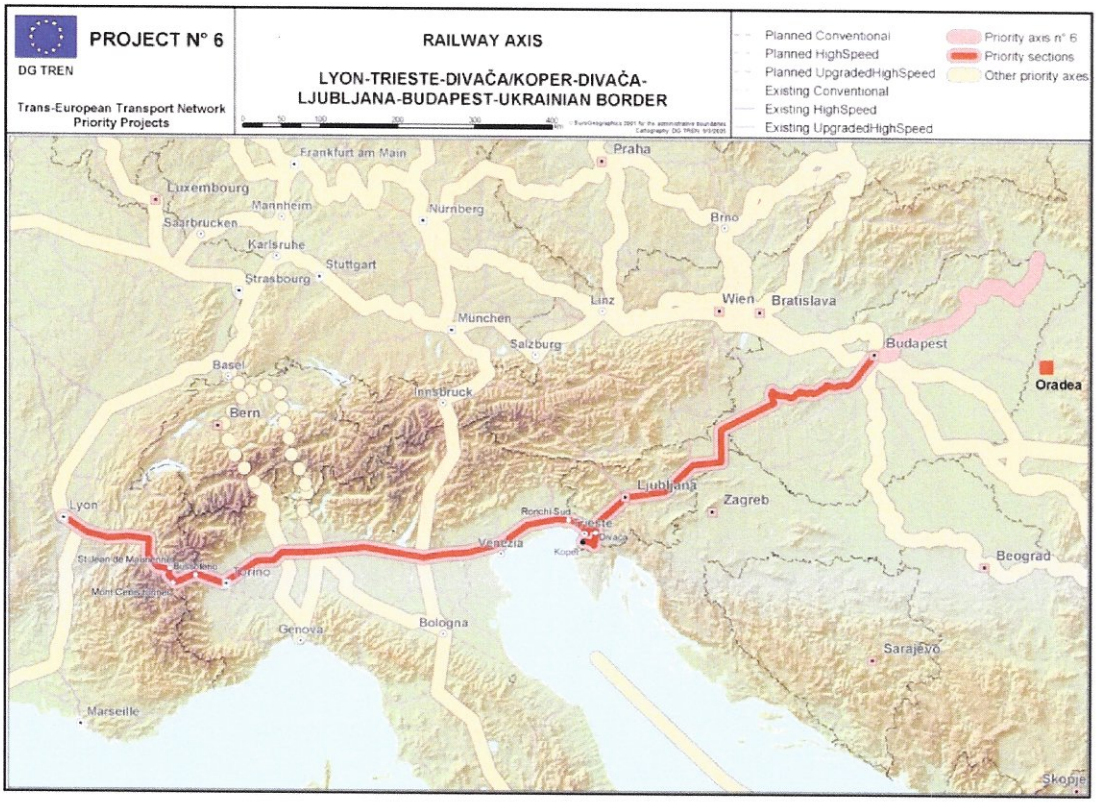

Coridorul european de transport feroviar TEN-T 6

Coridorul european de transport rutier TEN-T 7

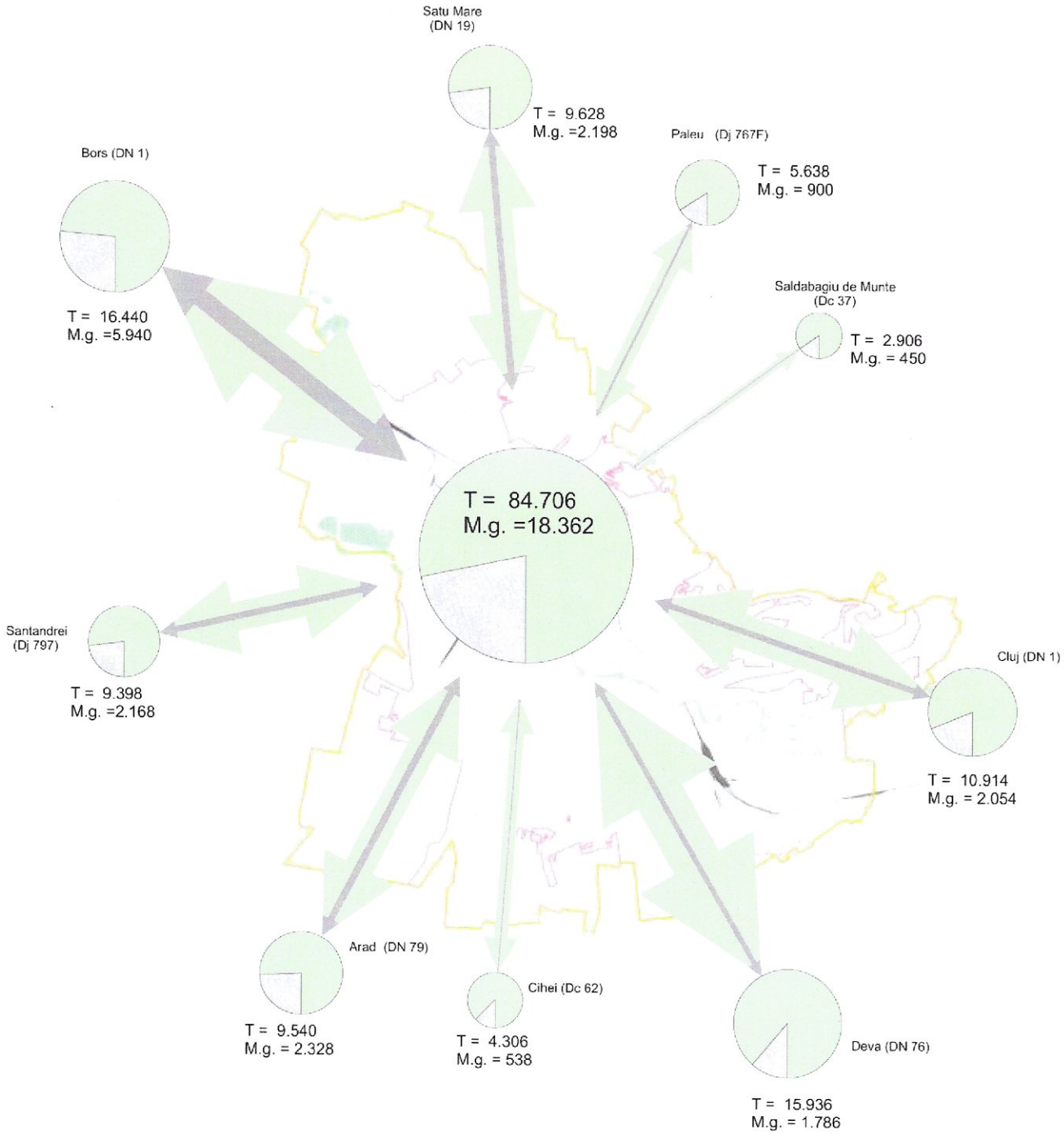

diagrama traficului de penetrație

CIRCULAȚIA PIETONALĂ ŞI CICLISTICĂ

In municipiul Oradea exista actualmente o singura zona urbana pietonizata (str. Republicii din carierul Olosig). In rest circulatia pietonala se relizeaza pe trotuarele existente, bine amenajate dar pe multe strazi insuficient de largi si adesea ocupate de vehicule stationate.
In ce priveste circulatia de biciclisti (redusa si la nivelul tarii – vezi situatiile de post din anexele 7 si 8) se desfasoara in general in conditii improprii. Putinele piste amanajate (sau marcate prin partajarea carosabilului sau a trotuarelor) sunt si ele adesea ocupate de vehicule stationate sau folosite de pietoni.

Proiectele (unele in derulare, altele pregatite) tind sa imbunatateasca situatia descrisa de mai sus, o imbunatatire semnificativa nu poate fi totusi realizata decat prin masuri radicale de diminuare a stationarii autovehiculelor pe carosabilul strazilor.

REȚEAUA DE CĂI FEROVIARE

Municipiul Oradea este deservit de urmatoarele cai feroviare:

- Magistrala 300 pe relatia Bucuresti – Brasov – Cluj Napoca – Episcopia Bihor; Linie dubla partial neelectrificata ;
- Linia secundara 310 pe relatia Timisoara – Arad – Nadab – Ciumegiu -Oradea; Linie simpla neelectrificata;
- Linie secundara 309 pe relatia Oradea – Baile Felix; Linie simpla neelectrificata;
- Linia secundara 402 pe relatia Oradea – Sacuieni – Satu Mare – Halmeu; Linie simpla neelectrificata;

Pe langa gara principala- Oradea Gara Centrala care desrveste majoritatea calatorilor (trafic intern si international) mai exista alte 3 gari pe teritoriul Municipiului: Gara de Est (Velenta – statie triaj si transport calatori-navetisti) , Gara de Vest (Iosia – statie triaj si transport calatori-navetisti) si Episcopia Bihor (punct de trecere frontier si transport calatori-navetisti);

TRANSPORT AERIAN

Aeroportul international Oradea, de importanta regionala, deserveste curse Tarom zilnice pe relatia Bucuresti (2 - 3 curse pe zi), curse regulate (1-2 pe saptamana) Carpatair si Clubair spre diferite destinatii din Germania, Italia, Franta si Grecia, numarul total de calatori deserviti fiind relativ scazut (sub 100.000/an). Se preconizeaza modernizare actualului terminal (construirea unui nou terminal in viitor) si extinderea pistei de aterizare la 2.500 m.

Date tehnice ale pistei aeroportului:

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista existenta

Denumire prag	Coordonate WGS-84		
	B	L	He
19	470159.53N	0215416.86E	178.70
01	470102.79N	0215400.49E	183.31

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista existenta

Denumire prag	Sistem de proiectie Stereografic 1970		
	B	L	He
19	619469.495	264921.675	137.16
01	617731.910	264507.441	141.73

CARACTERISTICI PISTA EXISTENTA
(1800m x 30m)

PRAG	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
19	1800	2200	1800	1800
01	1800	2300	1800	1800

COORDONATE INSTALATII DE AERONAVIGATIE SI DIMENSIUNI ZONE DE PROTECTIE
Pista existenta

Zona		Dimensiuni		Coordonate WGS-84	Sistem de proiectie Stereografic 1970	
		CAT II / III	Zona extinsa			
LOC 19 4°E/2010 ILS CAT II	Zona sensibila	2750 m x 420 m	5500 m x 900 m	470050.6N	N	617358.590
	Zona critica	min.300 m x 120 m 75 m x 150 m		0215357.0E	E	264418.991
GP 19	Zona sensibila	975 m x min.210 m	2200 m x 600 m	470149.5N	N	619157.590
	Zona critica	250 m x min.150 m		0215419.7E	E	264969.460
DME 19		R = 600 m	R = 2000 m	470149.3N	N	619151.252
				0215419.9E	E	264973.438
NDB(LO)		R = 100 m	R = 500 m	470601.3N	N	626873.462
				0215526.9E	E	266690.618
NDB(LM)		R = 100 m	R = 500 m	470242.7N	N	620791.550
				0215429.3E	E	265236.398

TRANSPORT COMBINAT

România este parte semnatară a Acordului European privind marile linii de transport combinat şi instalaţii conexe (AGTC).
La Oradea funcţionează un terminal de transport feroviar de mărfuri, aflat în zona Episcopia Bihor. Dezvoltarea transportului combinat constituie o prioritate a Societăţii Naţionale de Transport Feroviar de Marfă.
De asemena, Consiliul Judeţean Bihor planifică realizarea unui terminal cargo aferent Aeroportului Oradea, pe o suprafaţă situată la est faţă de zona aeroportului.
Primăria municipiului are în vedere realizarea a două puncte de tranfer intermodal de călători:

- în zona Gării Oradea – realizarea unei autorgări noi
- la terminaţia sudică a străzii Nufărului – modernizarea autogării existente.

Un potenţial important în vederea dezvoltării transportului combinat este dat de existenţa celor două gărisecundare de călători – Gara Est şi Gara Vest. Prin modernizarea şi accesibilizarea acestora este posibilă îmbunătăţirea tranportului public la nivel metropolitan şi regional.

2.3. NIVEL DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ

2.3.1. TENDINȚELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ÎN COMPETIȚIA REGIONAL EUROPEANĂ

Analiza competitivității economice a municipiului Oradea în contextul teritorial al Uniunii Europene a pornit de la contextul național al acestei dezvoltări, politica macro-economică a unui stat fiind determinantă în dezvoltarea economică locală. In acest caz, efectele continue ale crizei globale, însoțite de implicațiile economice ale măsurilor de austeritate luate de guvern, au influențat negativ dinamica dezvoltării.

Ritmul creşterii economice (-7,1% în anul 2009) şi creşterea şomajului (7,8% la sfârşitul lunii decembrie 2009), deficitul bugetar (-8,5% din PIB în 2009) au plasat România pe o poziție nefavorabilă în raport cu țările UE din regiune. Cu toate acestea, încrederea mediului de afaceri începe să crească în 2011, atât în Europa Centrală şi de Est, cât şi în România.

Intr-un sondaj trimestrial realizat de Reuters şi banca austriacă OeKB, în rândul investitorilor străini, indicele de încredere pentru România s-a majorat la 27 de puncte în ianuarie 2011, față de 20 de puncte în octombrie 2010. În prezent, indicele mediului de afaceri plasează România pe locul 8, în urma Rusiei, Poloniei, Cehiei, Bulgariei, Slovaciei, Sloveniei şi Ucrainei, dar înaintea altor țări precum Croația, Serbia, Muntenegru şi Ungaria. Pe de altă parte, România este departe de nivelul din octombrie 2008, când era considerată drept țara cu cel mai bun climat de afaceri. Sondajul realizat de Reuters şi OeKB ține cont de opiniile a 400 de companii multinaționale, cu sedii în Austria, care dețin peste 1.400 de firme în Europa Centrală şi de Est.

Există o serie de avantaje pentru investiții în România[5]:

- România are o taxă corporativă unică de 16%, fiind una din cele mai scăzute din Europa Centrală şi de Est.
- Salariul mediu brut în anul 2010 este de 1836 RON/lună (approx. 442 Euro).
- În România exista un număr de aproximativ 717.000 studenți, înscrişi în 160 instituții de învățământ superior.
- România deține în continuare poziția de leader în clasamentul statelor receptoare de investiții străine directe (ISD) din regiune, conform datelor raportate de băncile naționale. În raportul recent al companiei americane de management şi consultanță financiară Merrill Lynch, se afirmă că România va fi, în următorii ani, cea mai atractivă țară pentru investitorii străini dintre statele Europei Emergente, Orientului Mijlociu şi Africii, datorită prognozei de creştere economică, în medie cu 4,4%, în perioada 2010-2019 şi costurilor competitive de producție.
- Sectorul care a atras cea mai mare valoare ISD este cel industrial, datorită prețului mai scăzut la terenuri în comparație cu alte țări din regiune, forței de muncă cunivel înalt de calificare la prețuri competitive, precum şi disponibilităților privind capacitățile de producție şi tradiției existente la nivel de sector.
- Facilitați se acordă pentru atragerea investițiilor directe. În prezent, legislația română prevede: recuperarea pierderilor fiscale din profitul impozabil, amortizarea accelerată, facilități oferite de autoritățile locale, scutiri privind sistemul asigurărilor de şomaj şi investiții pentru stimularea ocupării forței de muncă, stimulente pentru susținerea creşterii economice. Alte facilități financiare sunt acordate printr-o serie de scheme de ajutor de stat.

In acest context, poziționarea municipiului Oradea în competiția urbană, se face pe două paliere

[5]Sursa: http://www.arisinvest.ro/

distince: (a) în plan european regional, cu oraşe similare ca mărime din tările învecinate şi (b) la nivel național, cu ceilalți poli de dezvoltare.

2.3.1.1. Competiția în regiune

In plan regional european, amplasarea geografică a municipiului Oradea îi conferă avantaje de relaționare directă cu centre de polarizare metropolitană transfrontalieră, pe relația cu Budapesta, sau cu Belgradul, prin intermediul zonei metropolitane Timişoara.

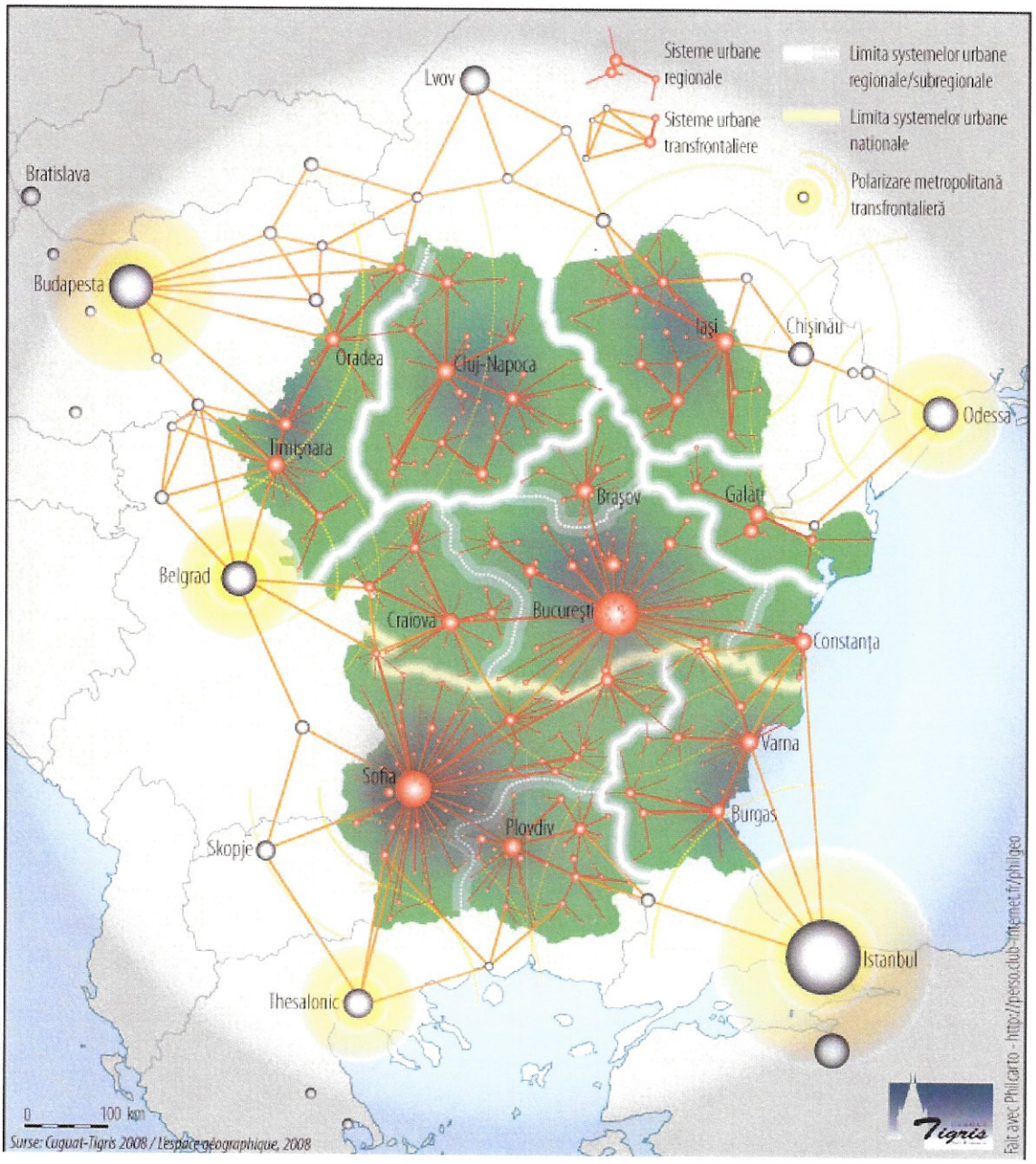

Sursa: CUGUAT – TIGRIS, 2008

Datorită amplasarii, Oradea reprezintă un factor de polarizare şi distribuție regional, fiind în raza de influență a Budapestei şi acoperind relația cu frontiera de vest – Serbia, Ungaria, Ucraina, prin conexiunile cu Timişoara, Arad, Baia Mare, Satu Mare. In această arie geografică, a fost studiată poziția municipiului Oradea în raport cu oraşe similare ca populație şi context geo-politic, după cum urmează:

Oraşul	Tara	Populaţia (2009)
▪ Oradea	România	204,738
▪ Debrecen	Ungaria	205,084
▪ Ostrava	Cehia	307,767
▪ Graz	Austria	250,738
▪ Maribor	Slovenia	111,340
▪ Košice	Slovacia	233,659

Analiza comparativă a pus în evidenţă o serie de particularităţi:

- Din cele 6 oraşe, Oradea ocupă locul 4 ca număr de populaţie, dar locul 2 ca densitate, după Graz în Austria.

- Oradea se remarcă mai ales prin localizarea strategică şi accesibilitatea ridicată faţă de zona Europei Centrale. Din acest punct de vedere, dezvoltarea economică a oraşului, prin aportul la PIB-ul regional este competitivă. Totuşi, comparativ cu centre regionale precum Graz sau Debrecen, Oradea trebui să aspire către o dezvoltare mai rapidă a industriilor creative şi a cercetării, căutând sa îndeplinească cerinţele impuse de Strategia Europa 2020.

- Toate oraşele îşi asumă un rol de centru polarizator din puntul de vedere al educaţiei, cercetării şi al ofertei de locuri de muncă, având un număr mare de studenţi, universităţi prestigioase şi o rată de şomaj sub media naţională.

- Oradea prezintă cea mai scăzută rată a şomajului dintre cele şase oraşe analizate, având totodată şi cele mai scăzute preţuri de cumpărare pentru apartamentele din centrul oraşului şi in afara acestuia (conform Numbeo.com). Preţurile înregistrate pentru chirii sunt de asemenea cele mai reduse în Oradea, ceea ce poate prezenta un grad mare de atractivitate pentru localizare de activităţi economice, salariaţi, studenţi.

- Aflată într-o zonă de confluenţă a culturilor română şi maghiară, oraşul are şi un mare potenţial din punct de vedere cultural şi turistic. Totodată însă, numărul cazărilor de turişti înregistrat este cel mai scăzut, comparativ cu restul oraşelor din zonă. În acest sector, Graz şi Debrecen ocupă primele poziţii. Ambele oraşe găzduiesc evenimente culturale şi sportive de talie internaţională. În ceea ce priveşte numărul de paturi de spital disponibile, acesta este sub media celor şase oraşe descrise.

- In concluzie, Oradea este un competitor important alături de oraşele din regiune, similare ca mărime şi cultură antreprenorială, diferenţa pe care o poate face ţinând de consolidarea şi îmbunătăţirea factorilor locali ai dezvoltării şi de profilarea pe piaţa investiţiilor europene. La nivel transnaţional, se percepe o conglomeraţie urbană Oradea–Debrecen, ca aglomeraţie teritorial – urbană capabilă să asigure atragerea de investiţii.

2.3.1.2. Competiţia în România

Un rol deosebit de important pentru creşterea competitivităţii oraşelor din România îl are politica naţională, fiscală, de transport, de mediu, etc şi existenţa unor relaţii de cooperare între oraşe. Atât guvernul, cât şi administraţia publică locală joacă un rol fundamental în crearea unui mediu investiţional pozitiv. Raportat la evaluarea competitivităţii urbane, politicile naţionale ar trebui tratate ca factori externi din moment ce se află în afara controlului zonei urbane şi nu oferă decât cadrul în care

activitățile economice dintr-o arie urbană trebuie să existe.[6]

Fiecare oraş este amplasat într-un sistem de oraşe, iar capacitatea de generare a veniturilor nu produce efecte numai la nivelul ariei administrative a localității în cauză, ci aceste efecte, indirecte sau induse, produc un efect de difuziune, în mod diferit, la nivelul ariilor învecinate. Astfel ca relația oraş - regiune este importantă pentru competitivitatea urbană. Dacă regiunea perfomează şi oraşul are o ascensiune şi viceversa, dacă un oraş este competitiv şi regiunea respectivă are de câştigat.

La nivel național, Oradea joacă un rol important pe frontiera de nord-vest şi în Regiunea Nord-Vest, chiar dacă această ocupă o poziție de mijloc în clasamentul PIB/cap de locuitor, după Regiunile Bucureşti-Ilfov, Vest şi Centru.

Analiza comparativă a avut în vedere competiția municipiului cu polii de dezvoltare (Arad, Baia-Mare, Bacău, Brăila, Galați, Deva, Oradea, Piteşti, Râmnicu-Vâlcea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Târgu-Mureş), ca beneficiari ai unor investitii prioritare din Programul Operational Regional 2007 – 2013.

Toți aceşti poli de dezvoltare au un grad intens de polarizare urbană a teritoriului, se pot constitui în zone de cooperare inter-comunitară (de tip metropolitan), dar cu impact teritorial mult mai vast. Influențele lor, din punctul de vedere al atractivității pentru locuri de muncă, servicii, pentru dotări culturale şi comerciale pot depăşi limitele județelor din care fac parte, având un caracter regional, sau chiar transfrontalier, cum este cazul municipiului Oradea. (vezi figura 4.2.)

Alocarea financiară orientativă disponibilă pentru prima cerere de proiecte eligibile pentru oraşele poli de dezvoltare a fost de 248,51 milioane euro in total, din care oraşele din regiunea Nord Vest (Baia-Mare, Oradea, Satu Mare) au primit fondurile cele mai mici (10,98 mil. Euro fiecare). Cu toate acestea, Oradea a inițiat până la sfârşitul anului 2011 cele mai multe proiecte în cadrul subdomeniului *Poli de dezvoltare urbană*, toate acestea fiind la momentul respectiv în curs de implementare.

In plus, Oradea participă alături de alte oraşe din România (polul de dezvoltare Arad), Slovenia, Slovacia, Ungaria, Italia, Austria, Grecia, Moldova în cadrul Programului Transnational de Cooperare "South-East Europe", la *Proiectul ViTo* (Integrated Urban Development of Vital Historic Towns as Regional Centres in South East Europe/Dezvoltare urbană integrată a oraşelor istorice vitale ca centre regionale în Europa de Sud-Est), ce vizează dezvoltarea urbană sustenabilă în oraşele istorice şi regiunile aferente acestora.

[6] http://www.ccasp.ase.ro/e-city/E-CITYrom/p3.pdf

Poziționarea în context național

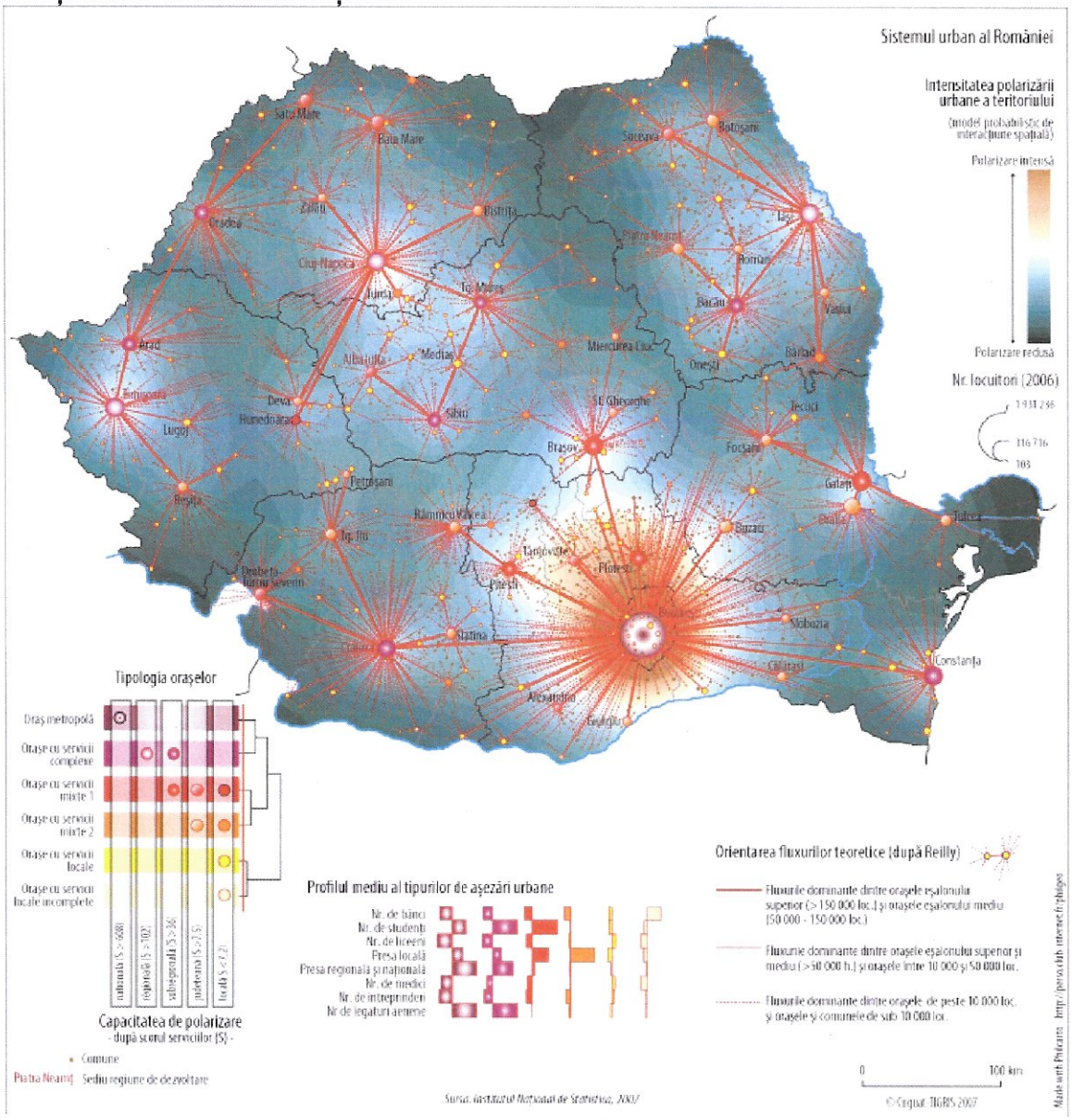

Sursa: CUGUAT – TIGRIS, 2008

Din analiza comparativă a polilor de dezvoltare, rezultă următoarele concluzii:

- Din punctul de vedere al populației, Oradea ocupă poziția 3 după Galați și Brăila, iar ca venituri la bugetul local (în 2011) se află la mică distanță de locul întâi ocupat de Arad.

- La nivelul activităților economice, cel mai mare număr de firme este înregistrat în Oradea, urmat de Galati, Pitesti si Sibiu (în special în categoriile de cifra de afaceri care depasesc 1.000.000 lei). Ponderea cea mai mare a capitalului străin s-a realizat în Oradea, unde totodată și numărul total de firme este foarte mare (un maxim de 12169 de firme printre cele 13 orașe poli de dezvoltare).

- Analiza pieței imobiliare a arătat că volumul tranzacțiilor a scăzut proporțional în toate orașele. Oradea își menține prețul ridicat atât la vânzare, cât și la închiriere (după Galați), datorită totuși atractivității ridicate și mediului universitar. La capitolul proiecte comerciale, 3 din 6 proiecte comerciale realizate în polii de dezvoltare au avut loc în Oradea.

- Bogăția patrimoniului cultural, ca și mediul universitar și de cercetare, diferențiază municipiul Oradea în competiția cu restul polilor de dezvoltare. In plus, avantajul capacității instituționale conferit și de structura Zonei Metropolitane Oradea și de rolul pe care aceasta îl poate juca în promovarea dezvoltării economice trebuie avut în considerare.

- Comparativ cu polii de creștere, municipiul Oradea, nu se abate de la tendințele și configurația pe care economiile locale ale acestora le înregistrează, dar deține certe avantaje competitive. Deși amplasat aproximativ pe aceeași axa de dezvoltare cu Arad, Baia Mare, Satu Mare, Oradea se poziționează mai curând în competiția urbană cu Timișoara și Cluj-Napoca.

Această concluzie este susținută și de Planul Integrat de Dezvoltare, pe baza următoarelor argumente:

- Configurația economiei locale este asemănătoare, mai ales între Oradea și Cluj, dezvoltată în jurul activităților comerciale, indiferent că este vorba de comerț cu amănuntul sau comerț cu ridicata, a activităților de construcții, ceea ce înseamnă un accent pus pe dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilități publice și a infrastructurii mediului de afaceri precum și a serviciilor de transport și tranzacții imobiliare.

- Dinamica investițiilor se concentrează pe industrie, construcții și rețea de centre comerciale în Cluj, Timișoara, dar și în Oradea, toate cele trei orașe abordând realizarea de parcuri industriale ca instrument de atragere de investiții.

- Distribuția forței de muncă urmează investițiile susținute de mediul de afaceri. Dacă în polul de creștere Cluj Napoca ponderea cea mai mare a numărului de salariați este deținută în sectorul comerț și industrie, în situația polului de creștere economică Timișoara distribuția forței de muncă cea mai însemnată este întâlnită în domeniul industriei și serviciilor.

- Rata șomajului este medie în Oradea și Cluj și scăzută în Timisoara, la fel și riscul asociat și vulnerabilitatea. Concluzia generală este că autoritatea locală a polului de dezvoltare urbană a municipiului Oradea trebuie să sprijine și să stimuleze acele ramuri de activitate ale economiei locale, în special producția și serviciile care asigură dezvoltarea economică sustenabilă. Un model de creștere economică care poate fi luat drept reper de fundamentare a politicilor de dezvoltare este cel al polului de creștere economică Timișoara care a îmbinat armonios în economia locală dezvoltarea concomitentă a trei piloni importanți în orice economie: industria, serviciile și comerțul.

2.3.2. STRUCTURA ECONOMICĂ LOCALĂ

Din analiza structurii şi investiţiilor în economia locală se desprind câteva concluzii referitoare la configuraţia acesteia şi anume:

- Municipiul Oradea nu dispune de resurse naturale strategice, astfel încât economia să fie dependentă de investiţiile dintr-un astfel de domeniu considerat strategic pentru orice economie locală, cu excepţia zăcământului de apă geotermală, care este utilizat în prezent pentru producerea de energie termică şi apă caldă menajeră destinată populaţiei.

- Economia locală este axată pe câteva domenii de activitate considerate prioritare cum sunt: comerţul cu amănuntul şi ridicata, construcţiile, industria alimentară, textilă şi încălţăminte precum şi pe serviciile din turism şi serviciile financiar-bancare. Investiţiile atrase în economia locală sunt destinate în special serviciilor din domeniul lohn, deşi acestea determină valoare adăugată redusă (salarii minime pe economie).

- In perioada 2006-2011, numărul firmelor înregistrate în municipiu a crescut în mod constant. Acelaşi lucru s-a manifestat şi în cazul numărului firmelor cu capital străin, deşi numărul mediu de salariaţi a scăzut, în anul 2010 înregistrându-se minimul perioadei studiate. In funcţie de aportul la capital, Franţa este principalul investitor în economia orădeană, urmată de Ungaria, Italia, Suedia şi Coreea. Din punctul de vedere al domeniilor de activitate, cei mai agenţi economici cu capital mixt se găsesc în comerţ.

- Municipiul Oradea dispune de un potenţial considerabil în domeniul serviciilor turistice mai ales în domeniul turismului balnear/de agrement, dar şi al oportunităţile de dezvoltare a turismului cultural şi religios.

- Există o infrastructură academică şi de cercetare, dată de Universitatea Oradea şi de unităţile de cercetare-dezvoltare de interes naţional şi internaţional. Ariile problematicilor pe care domeniul cercetării le acoperă sunt variate: de la performanţa umană, ingineria tehnologică, fizica materialelor, tehnologia informaţiei, cercetări biologice, chimie aplicată, dezvoltare durabilă, la domeniul energiilor nepoluante, dar şi istorie şi studii euroregionale, sau cercetare şi creaţie artistică.

- Industria locală se află în acest moment într-un relativ declin din cauza unui complex de factori atât interni cât şi externi. Principalele elemente caracteristice ale funcţiunilor cu profil industrial prezente pe teritoriul Municipiului Oradea sunt: relocarea operatorilor industriali tradiţionali din zona centrală şi zonele rezidenţiale ale oraşului spre periferii şi înspre localităţile limitrofe şi amenajarea de parcuri industriale pentru atragerea investitorilor în domeniul industriei şi tehnologiei informaţiei, sau al altor industrii producătoare nepoluante.

- Domeniul serviciilor în oraşul Oradea, a atins un nivel important de dezvoltare, deţinând o pondere substanţială în economia oraşului. Se constată o dezvoltare a acestor servicii, în special a celor comerciale şi bancare, în zona centrală, de-a lungul principalelor artere de circulaţie a oraşului, în jurul principalelor pieţe agro-alimentare, dar şi în centrele comerciale situate pe centura oraşului Oradea. Un dezavantaj al extinderii acestor servicii de tip centru comercial este influenţa negativă pe care acestea o propagă la nivelul micilor magazine „de cartier" sau a celor situate în zona centrală a oraşului

2.3.3. FACTORII DEZVOLTĂRII ECONOMICE LOCALE

In condițiile date ale contextului european, regional şi național, factorii dezvoltării economice locale se află sub influența acțiunilor publice şi private, ce îi poate transforma în avantaje competitive în raport cu ceilalți competitori de pe piața urbană. Analiza a parcurs patru categorii de factori: accesibilitatea, forța de muncă, atractivitatea mediului urban şi capacitatea administrației locale de a susține dezvoltarea. Concluziile analizei conduc la o serie de recomandări ce vor fi ulterior agregate într-o strategie de dezvoltare economică locală.

Aspecte cheie identificate:	Recomandări:
Accesibilitate	
Municipiul Oradea are o bună accesibilitate rutieră, feroviară şi aeriană. Cu toate acestea pot fi identificate o serie de disfuncționalități în ceea ce priveşte fluiditatea traficului intern şi transportului public.	Implementarea unui concept de trafic integrat / intermodal la nivel metropolitan, în vederea creşterii accesibilității şi mobilității în teritoriu şi care să prevadă: ▪ Externalizarea unei părți substanțiale din traficul de tranzit, prin realizarea unei centuri exterioare municipiului Oradea, care să traverseze circular zona metropolitană şi să facă legătura cu drumurile expres şi autostrăzile ce urmează a se construi în proximitatea municipiului Oradea în următorii 5 până la 7 ani. ▪ Reducerea traficului auto prin implementarea unei serii de măsuri investiționale, de reglementare şi informațional - educaționale care, cumulat, să aibă efectul unei scăderi în utilizarea autovehiculelor (în special a autoturismelor) în transportul intra-urban. ▪ Fluidizarea fluxurilor de trafic urban. Susținerea dezvoltării aeroportului, ca factor al economiei locale şi a zonei adiacente acestuia pentru funcțiuni compatibile.
Forța de muncă	
Forța de muncă, prin calitatea calificării acesteia şi nivelului scăzut de salarizare față de competitorii regionali reprezintă un avantaj competitiv. Problemele acestui sector țin însă de următoarele aspecte: • Scăderea numărului de salariați, ca urmare a descreşterii activităților economice/ interesului local investițional; • Migrația specialiştilor către alte zone ale UE; • Descreşterea numărului de studenți.	Atragerea de investiții şi stimularea inițiativelor antreprenoriale locale, promovarea activităților de cercetare – dezvoltare, prin programele europene dedicate (mai ales în domeniul apei geotermale, energiilor neconvenționale, medicinii şi agriculturii). Transfer de know-how pentru înlocuirea echipamentelor prin tehnologii performante în domenii precum: industria electronică şi electrotehnică, industria farmaceutică, industria alimentară etc. Forță de muncă superior şi mediu calificată pentru a susține activitățile noi relocate în parcul industrial dar şi activitățile care vor marca un nou început în economia locală cum sunt activitățile din domeniul cunoaşterii.
Atractivitatea mediului urban	
Oradea are o ofertă bogată şi variată de	Conservarea şi punerea în valoare a patrimoniului

monumente, spații de cultură, activități şi evenimente culturale şi modalități de petrecere a timpului liber. Principală problemă a acestui factor este competiția foarte strânsă în acest domeniu între toate oraşele analizate, ceea ce reclamă o serie de intervenții în valorificarea maximă a patrimoniului existent. O altă problema este promovarea insuficientă a evenimentelor culturale la nivel european, regional.	arhitectural urbanistic, prin Promovarea oraşului, valorilor şi evenimentelor sale, pentru atragere de activități economice şi de vizitatori. Dezvoltarea unui centru regional de conferințe şi a unui centru expozițional la standarde internaționale.
Capacitatea administrației locale de susținere a dezvoltării economice locale	
Eficiența şi eficacitatea administrației locale în planificarea dezvoltării urbane în general şi stimulării dezvoltării economice în particular sunt certificate de planurile şi proiectele de dezvoltare realizate, sau aflate în curs de implementare. Administrația locală asigură prin proiectele dezvoltate servicii de calitate pentru investitori, informare, asistență de specialitate, interfața cu alte instituții. Aceeaşi problemă a competiției, mai ales la nivel european necesită însă o abordare mai structurată şi o coordonare a acțiunilor publice şi private, precum şi a acțiunilor de tip hard şi soft (ex: proiecte de investiții coordonate cu proiecte de resurse umane).	Realizarea unei structuri locale/metropolitane de dezvoltare economică, cu responsabilități în susținerea inițiativelor antreprenoriale, în realizare de proiecte în parteneriat public-privat, în marketing urban. Promovarea oportunităților de investiție în municipiu şi în ZMO. Managementul patrimoniului municipal în sensul valorificării sale din punctul de vedere al dezvoltării economice. Amenajarea (cu infrastructură de bază) de parcuri industriale pe locațiile identificate, în parteneriat cu sectorul privat, pentru relocarea activităților economice existente pe amplasamente improprii şi pentru dezvoltarea activităților noi productive, logistice şi de cercetare. Dezvoltarea de proiecte de dezvoltare economică în parteneriat cu oraşele similare din regiune.

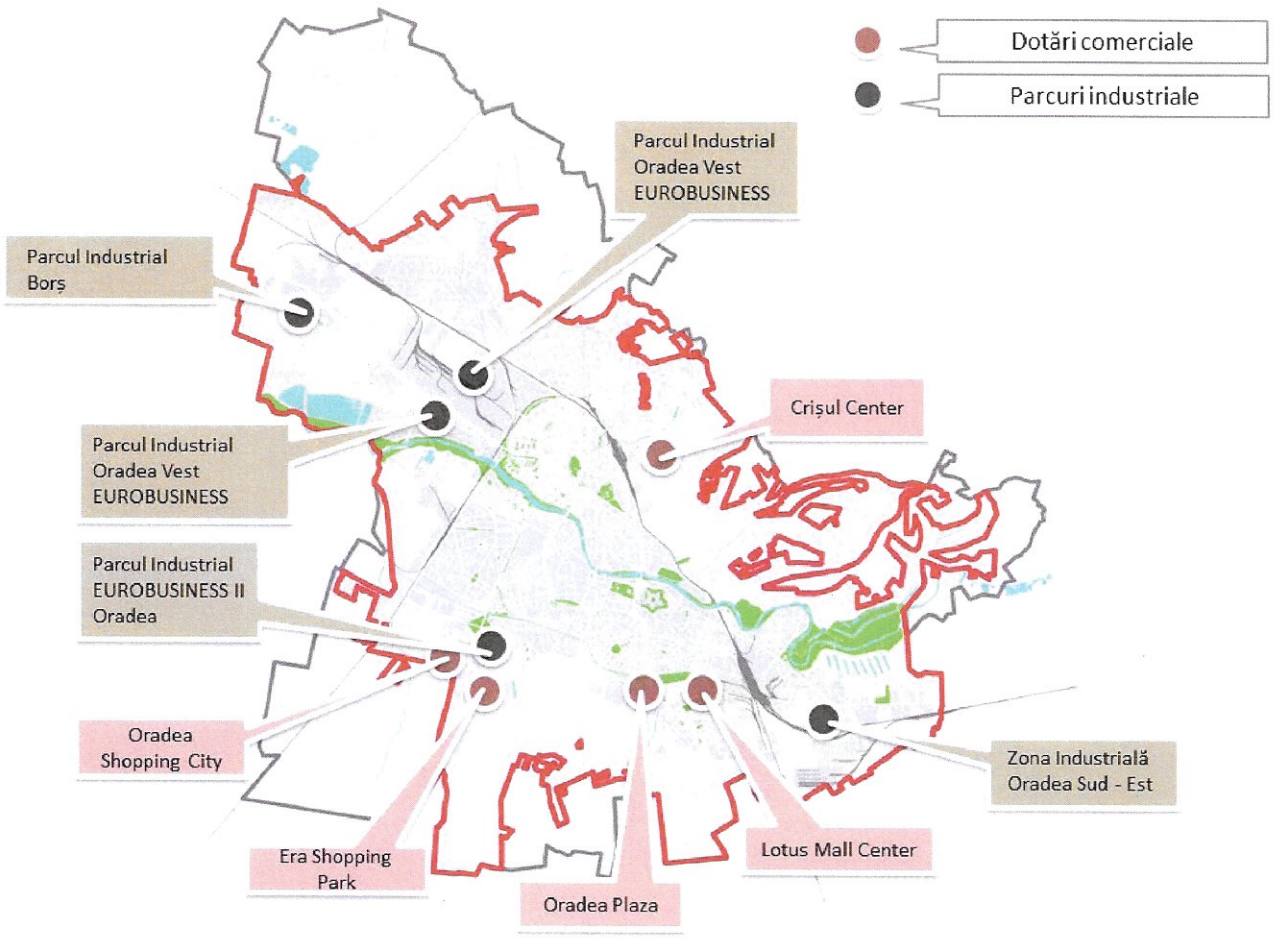

Zone active de dezvoltare în municipiul Oradea

2.4. POPULAȚIA

2.4.1 Descriere genrerală a populației municipiului Oradea şi evoluția populației

Recensământul oficial din anul 2011 a arătat că Oradea are un număr de 183123 locuitori stabili

Extras din PIDU Oradea, 2010:
"Comparativ cu ceilalți 12 poli de dezvoltare urbană de la nivelul țării, Oradea în 2007 se situat pe **locul 3** la numărul de locuitori, în spatele municipiului Galați şi Brăila, fiind urmat de localități precum: Bacău, Piteşti, Arad, Sibiu, Tg Mureş, Baia Mare, Satu Mare, Râmnicu Vâlcea, Suceava şi Deva.

Structura etnică rezultată în urma Recensământului oficial din 2002 era:

Etnie	**Număr**	**Procent**
Români	145284	70,31%
Maghiari	56985	27,58%
Rromi	2449	1,18%
Ucraineni	93	0,04%
Germani	563	0,27%
Ruşi/lipoveni	26	0,01%
Turci	8	
Tătari	2	
Sârbi	20	0,01%
Slovaci	474	0,22%
Bulgari	25	0,01%
Croați	3	
Greci	64	0,03%
Evrei	166	0,08%
Cehi	9	
Polonezi	10	
Italieni	109	0,05%
Chinezi	1	
Armeni	5	
Ceangăi	2	
Altă etnie	265	0,12%
Etnie nedeclarată	51	

SURSA: Direcția Județeană de Statistică Bihor

Aşa cum bine se poate observa, alături de o puternică majoritate românească trăiesc şi comunități etnice mai mari cum ar fi cea maghiară, dar şi alte comunități istorice ca şi cea germană, evreiască, ucraineană, rromă şi slovacă. Acestora în ultima vreme li s-au alăturat alte grupuri etnice relativ exotice, precum cea italiană sau chineză, venite pe meleaguri orădene în interes economic.
Structura confesională rezultată pe aceleaşi date ale recensământului oficial din anul 2002, era:

Confesiune / Religie	**Număr credincioşi**	**Procent**
Ortodoxă	122049	59,07%
Romano-catolică	23206	11,23%
Reformată	33800	16,35%
Penticostală	9563	4,62%
Greco catolică	6860	3,32%
Baptistă	7428	3,59%
Adventistă de ziua a Şaptea	658	0,31%
Musulmană	146	0,07%
Unitariană	231	0,11%
Creştină după Evangelie	183	0,08%
Creştină de rit vechi	29	0,01%

Evanghelică lutherană sinodopresbiteriană	304	0,14%
Evanghelică	112	0,05%
Evanghelică de confesiune augustană	63	0,03%
Mozaică	172	0,08%
Altă religie	922	0,44%
Fără religie/ Religie nedeclarată	922	0,31%
Atei	236	

SURSA: Direcția Județeană de Statistică Bihor

Din punct de vedere confesional, atât în 2002, cât şi pe parcursul istoriei până în contemporan, Oradea a fost şi a rămas un mozaic confesional. Toleranța şi respectul reciproc al confesiunilor a făcut ca aici să găsească teren, alături de religiile istorice, precum cea ortodoxă, romano şi greco-catolică, ori protestantă şi religii neoprotestante. Oradea având una dintre cele mai puternice comunități confesionale baptiste din România.

Mişcarea naturală a populației este definită de "regres natural" la nivel național, înregistrându-se totuşi o îmbunătățire a situației, valorile întrând un trend ascendent dar rămânând în continuare negative, mortalitatea înregistrează valori superioare față de natalitate în fiecare an din perioada 2000- 2007.
Evoluția ulterioară a datelor demografice ne relevă că asistăm la o fluctuație numerică, caracterizată în special de o **scădere constantă a populației totale**. Astfel la **1 iulie 2004** în Oradea locuiau **206.235** persoane, un an mai târziu (**2005**), la aceiaşi dată, **206.233** persoane, în **2006 202.777** persoane, iar la jumătatea anului **2007 205.077** persoane. La **sfârşitul anului 2007**, în decembrie, conform datelor analizate şi publicate de către Direcția Județeană de Statistică Bihor, populația era de **205.327** locuitori stabili. **În ianuarie 2009**, populația municipiului Oradea era de doar **204.477** locuitori.
Densitatea populației, evoluția **acestui indice demografic este şi în Oradea marcat de evoluția generală post decembristă referitoare la populație, astfel** în intervalul 1992-2002, când dinamica generală a numărului total de locuitori s-a angajat pe o pantă descrescătoare, densitatea a scăzut de la 1929 locuitori/km2 la 1858 locuitori/km.2 în 2002 (sau, după alte statistici, la 1910 locuitori pe km2).

Trendul rămâne descendent şi în anii următori, însă se înscrie într-un context național, ceea ca face ca în anul 2006, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică şi prelucrate de Atlasul României, Oradea să se situeze în continuare în aria oraşelor cu densitatea a populație medie.
Municipiul Oradea, comparativ cu ceilalți poli de dezvoltare urbană se situează pe locul 6 cu o densitate a populației de 1843,89 locuitori/kmp, aşa cum rezultă din tabelul şi diagrama de mai jos.

Municipiul	**Populația**	**Suprafața în kmp**	**Densitatea populației**
1 BRĂILA	215.316	43,92	4902,12 Loc/kmp
2 BACĂU	178.203	41,00	4.346 Loc/kmp
3 PITEŞTI	168.958	40,73	4.148,24 Loc/kmp
4 TÂRGU MUREŞ	145.943	66,96 2.	179,55 Loc/kmp
5 SUCEAVA	106.397	52,10	2.042,25 Loc/kmp
6 ORADEA	**205.077**	**111,22**	**1843, 89 Loc/kmp**
7 SIBIU	154.458	121,64	1.269,80 Loc/kmp
8 RÂMNICU VÂLCEA	111.342	89,52	1.243,25 Loc/kmp
9 GALAȚI	293.523	246,42	1.191,15 Loc/kmp
10 DEVA	67.508	58,33	1.157,25 Loc/kmp
11 SATU MARE	113.688	150,42	755,80 Loc/kmp
12 ARAD	167.238	261,48	639,09 Loc/kmp
13 BAIA MARE	139.870	233,47	599,09 Loc/kmp

În ce privește **structura pe sexe** a populației municipiului Oradea, în 1991 au fost consemnate 118 281 femei şi doar 112 028 bărbați, în 1992 (115 084 femei şi 107 657 bărbați), 1993 (114 225 femei şi 106 697 bărbați) sau 1994 (115 282 femei şi 106 603 bărbați). Conform recensământului din 2002 populația masculină înregistra 98.329 suflete (47,64%), iar cea feminină cu 9869 suflete (52,36%) mai mult, respectiv 108 198 suflete.

Se poate constata aşadar o predominanță destul de consistentă a populației feminine în raport cu cea masculină. La fel au stat lucrurile şi. În 2007 din totalul populației, 108 301 erau femei, iar 96 776 bărbați.

Natalitate, mortalitate, spor natural

Natalitatea ultimelor 20 de ani în muncipiul Oradea este marcată, raportat la numărul total al populației active sexual de un spor de "tip bănățean". Înlocuirea presiunii sistemului comunist de procreere, dar şi evoluția socială şi economică, inclusiv posibilitatea avortului, utilizarea contraceptivelor au determinat acest tip de comportament demografic. Numărul copiilor pe familie s-a redus, cea mai parte optând pentru un singur copil.
Astfel că, pe parcursul a 7 ani, între 2002 şi 2008, în Oradea s-au născut 13711 copii.

Din perspectiva natalității municipiul Oradea se situa la nivel național la o medie de 15 născuți vii la mia de locuitori în anul 2006.

Comparativ cu ceilalți poli de dezvoltare urbană din România, Oradea, în anul 2007 avea un număr de 2020 de născuți vii, o rata de 9,85 născuți vii la 100 de locuitori, situându-se pe locul al 8-lea. În aceeaşi parametrii, în Regiunea de Nord-Vest se situa pe locul al 3-lea, în urma municipiului Satu Mare(rata de 11,71 născuții vii la 1000 de locuitori) şi Baia Mare (rată de 10,25 născuți vii la 1000 de locuitori) aşa cum rezultă şi din tabelul de mai jos:

Localitate/municipiu	**Născuți vii**	**Născuți vii la 1000 de locuitori**
Bacău	2070	11,62 1
Suceava	1172	11,02 2
Satu Mare	218	11,71 3
Râmnicu Vâlcea	1158	10,40 4
Baia Mare	1433	10,25 5
Pitesti	1727	10,22 6
Târgu Mures	1448	9,92 7
Oradea	**2020**	**9,85 8**
Arad	1631	9,75 9
Sibiu	1396	9,04 10
Deva	558	8,27 11
Galați	2349	8,00 12
Brăila	1612	7,49 13

TABEL 5 - Rata natalității în orașele poli de dezvoltare urbană (2007); SURSA: *Prelucrarea datelor INS, Fisele Localității 2008*

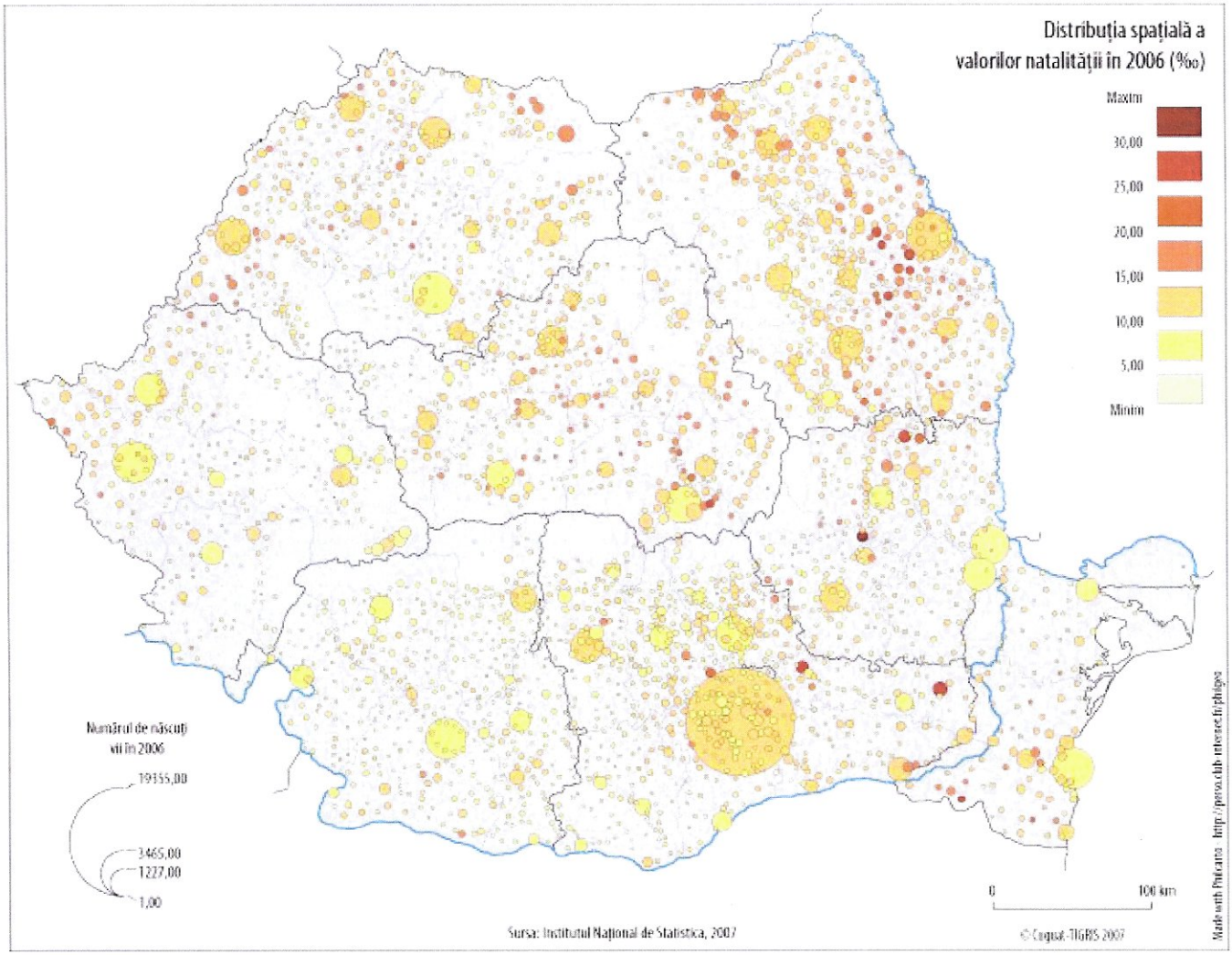

Valorile natalității la nivel național în 2006; ***SURSA:*** *Rey, Violette (coord) – Atlasul României (ed a II-a), Ed. RAO, Bucureşti, 2006*

Pe de cealaltă parte mortalitatea, pe fondul unei îmbătrâniri a populației, dar şi a prezenței unei morbidități accentuate pe anumite segmente de vârstă şi socioprofesionale anulează adesea efectele natalității. În perioada cuprinsă între Recensământul general din 2002 şi anul 2008, în municipiul Oradea au decedat un număr de 14265 persoane.
Diferența totală, pe acest segment temporal, dintre născuți vii şi decedați, adică sporul natural este de doar 494 persoane. Pe un ecart temporal mai vast, cuprins între anii 1995 şi 2008, situația referitoare la sporul natural este următoarea:

Anul	**Sporul natural**
1995	48
1996	-228
1997	-394
1998	-414
1999	-268
2000	-287
2001	-136
2002	-378
2003	-348
2004	-316
2005	61
2006	46
2007	-26
2008	162

TABEL 6 – Spor natural în Oradea 1995-2008 (prelucrare date); SURSA: DJS Bihor
Aceste date situează municipiul Oradea pe un specific sporului natural de "tip bănățean" la nivel național, caracterizat de o natalitate medie sau submedie, de o mortalitate crescândă şi , inerent, de un spor natural regresiv, dacă nu negativ, aşa cum rezultă şi din distribuția spațială a valorilor bilanțului natural în 2006, întocmit de către INS.

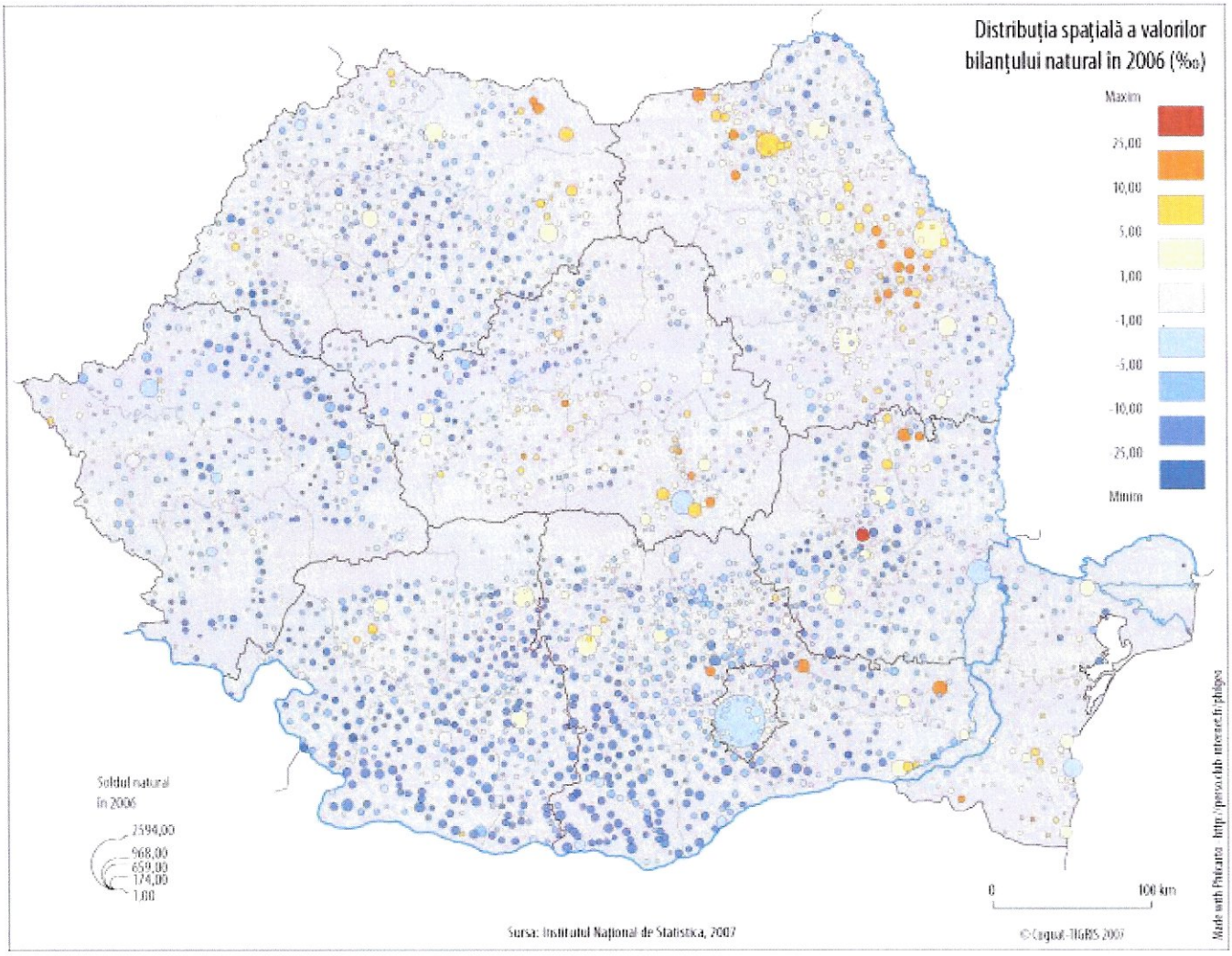

Bilanț natural în România în 2006; ***SURSA:*** *Rey, Violette (coord) – Atlasul României (ed a II-a), Ed. RAO, Bucureşti, 2006*

În acest context se poate observa un proces de **îmbătrânire a populației municipiului Oradea**. Aceeaşi situație este prezentă şi la nivelul județului Bihor. Pe termen mediu şi lung situația poate avea un impact major economico-social asupra evoluției municipiului, aşa cum se poate observa şi din piramida evoluției pe anii, gen şi grupe de vârstă de mai jos. Analizele făcute pe date demografice obținute de la DJS Bihor, relevă faptul că piramida populației Oradea este una tipică cu tendința de restrângere. Pe eşantioanele de date utilizate, anii 2003, 2006 şi 2009, se constată o situație de declin a copiilor şi tinerilor, o preponderență a segmentelor de 20-24 de ani, fapt pozitiv şi a celui de 45-49 de ani, fapt negativ, acest segment al populației active în următorii 10 ani va intra în zona de îmbătrânire şi inactivitate economică.
Evoluția populației, respectiv a tinerilor în total populație pe sexe şi pe categoria de vârstă 14-35 ani, în municipiul Oradea în ultimii 6 ani, se prezintă astfel:

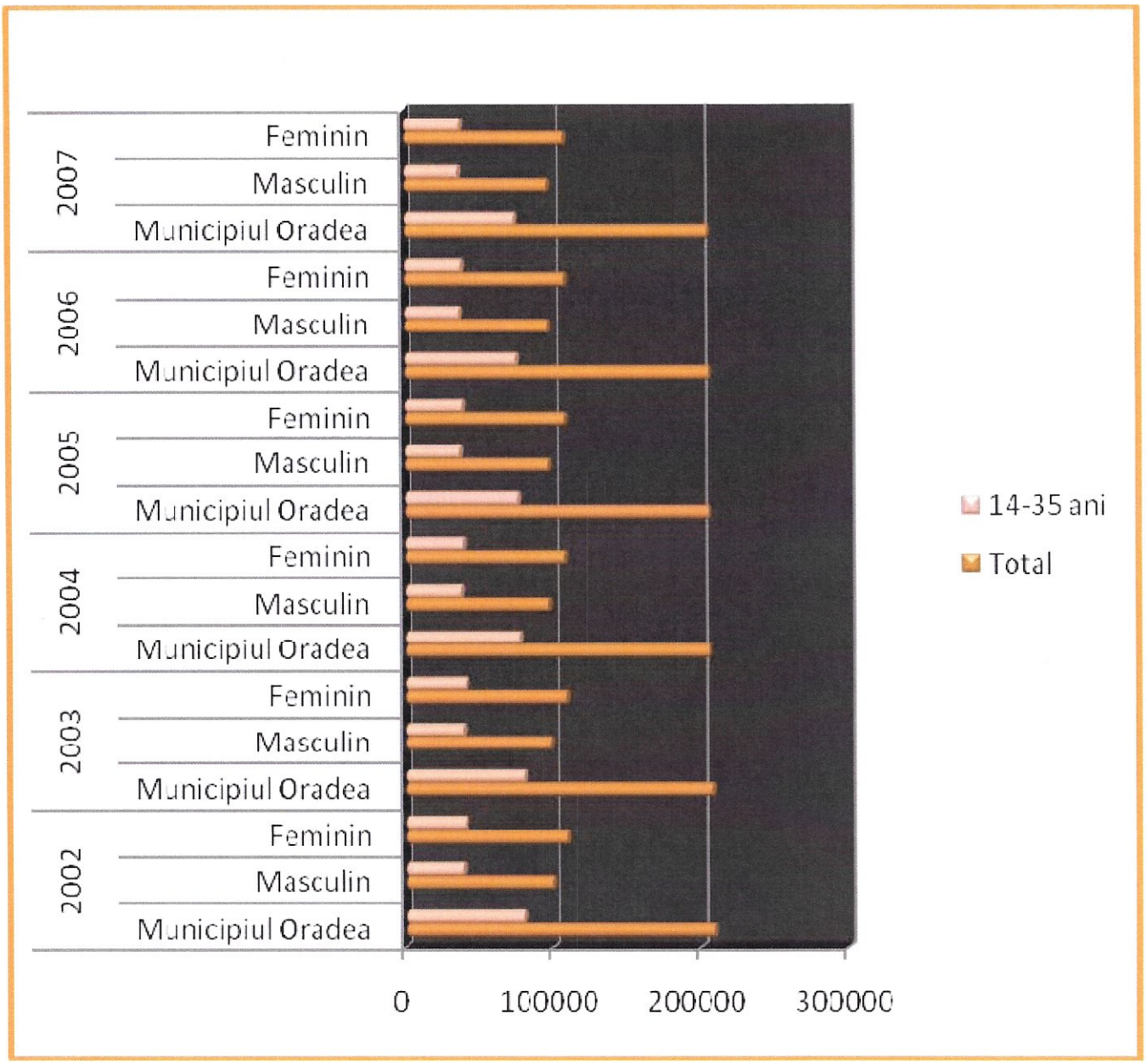

Evoluția populației între 14 şi 35 de ani în municipiul Oradea între anii 2002-2007; ***SURSA:*** *DJS Bihor*

În aceste condiții distribuția pe grupe de vârstă şi gen va avea un impact asupra economiei şi societății locale, trebuind găsite acele soluții optime de servicii şi servicii sociale, servicii sanitare, de atragere a forței de muncă din aria limitrofă. Comparativ, aşa cum se va vedea mai jos situația județeană este relativ similară, condițiile nefiind încurajatoare din această perspectivă.

Alături de efectele negative ale scăderii natalității, sporului preponderent negativ, "hemoragia" de efective umane este tarată şi de fluxurile migratorii. La nivel general, constatăm o scădere uşoară dar constantă a populației si din punctul de vedere al plecărilor şi stabilirilor de domiciliu în Oradea între anii 200-2008. Numărul total de plecării cu domiciliu din Oradea pe parcursul celor 7 ani de referință este de 20509, iar cel de stabiliri de numai 16699. Diferența de 3810 persoane este pierdere de populație.
Aceste pierderi de populație, plecări cu domiciliul, se fac atât pe intern, un loc de muncă în altă localitate, mutarea în aria rurală limitrofă orşşului, dar şi în context internațional. Aici, în special tinerii care caută oferte avantajoase de lucru în străinătate, în Ungaria şi Occident.

În context național şi aferent anului 2007, oraşul Oradea nu se califică în zona de arie cu pierderi migratorii semnificative, fiind localizată la 1 persoană pierdută la 1000 de locuitori, aşa cum se poate vederea din harta întocmită de INS.

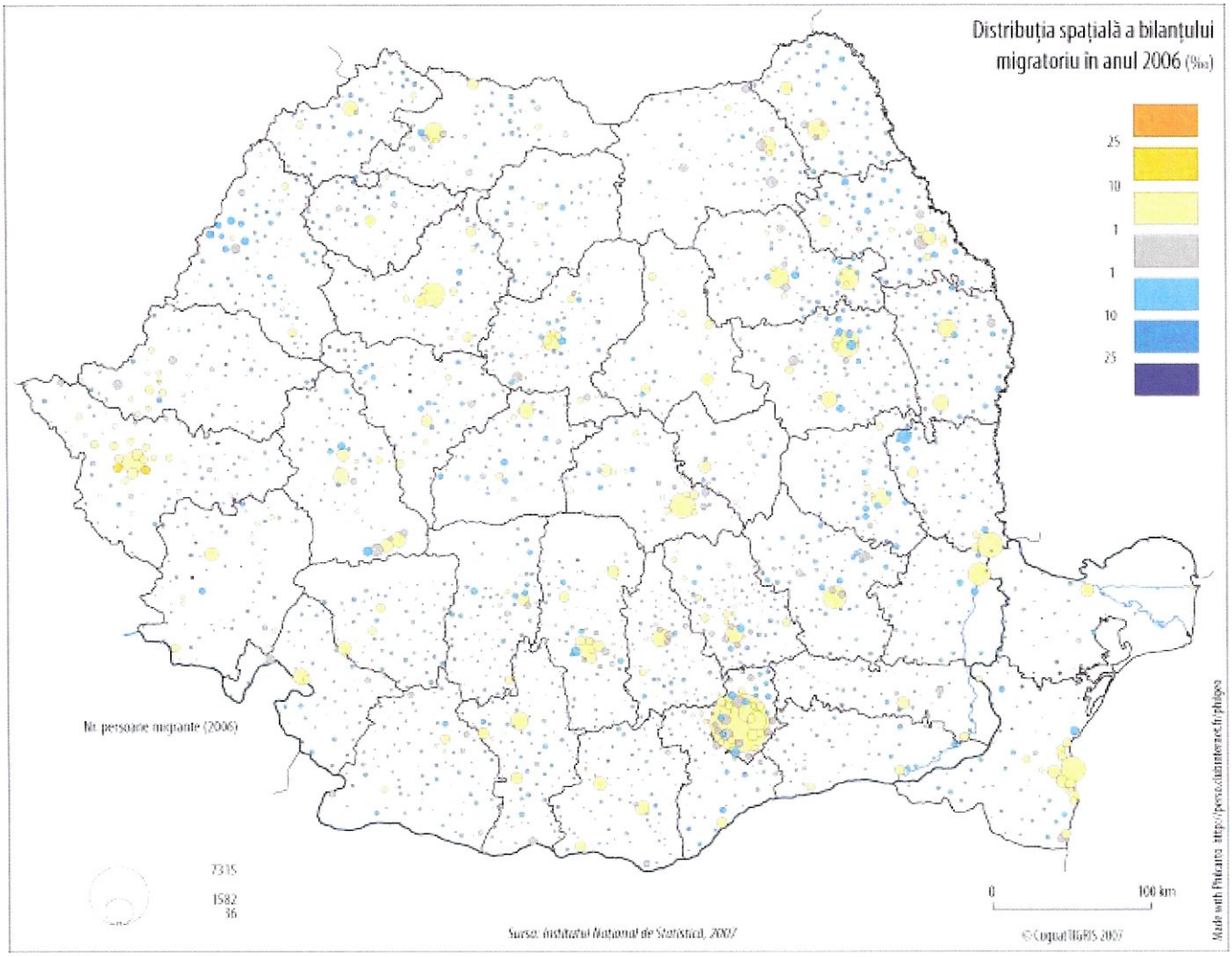

Distribuția spațială a bilanțului migratoriu în România 2007;
***SURSA:** Rey, Violette (coord) – Atlasul României (ed a II-a), Ed. RAO, Bucureşti, 2006*

În 2007, în urma unei analize efectuate pe fişele localităților poli de dezvoltare urbană, Oradea se situa pe locul 2 din 13, diferența din acel an dintre stabilirile şi plecările cu domiciliu fiind de 2274.

Localitate/municipiu	**Plecări cu reşedință**	**Stabiliri cu reşedință**	**Diferența stabiliri/plec.**
Sibiu 1	307	4095	3788
Oradea	**1804**	**4078**	**2274**
Târgu Mures	1263	3035	1772
Arad	1210	2092	882
Pitesti	1686	1356	-330
Bacău	1299	1578	279
Râmnicu Vâlcea	1537	1710	173
Deva	1139	1164	25
Galați	1617	1619	2
Pitesti	1686	1356	-330
Baia Mare	1870	922	-948
Satu Mare	1430	468	-962
Brăila	1679	370	-1309

TABEL 8 - Schimbări de reşedință în cadrul polilor de dezvoltare urbană în anul 2007;
SURSA: *Prelucrarea datelor INS, Fisele Localității 2008*

O analiză făcută pe polii de dezvoltare urbană, în domeniul evoluției populației pe ecartul temporal cuprins între 2005-2007, situează şi aici municipiul Oradea în zona unei pierderi de efective mici comparativ cu majoritatea celorlalte oraşe. Fapt explicabil spunem noi prin poziția sa strategică şi prin oferta existentă în unele sectoare ale pieței muncii şi educației. În această analiză se observă că rata de spor negativ de doar -0,56.

Municipiul	Spor negativ 2005-2007
Râmnicu Vâlcea	-0,14
Sibiu	-0,23
Oradea	**-0,56**
Baia Mare	-0,98
Suceava	-1,04
Târgu Mureş	-1,31
Arad	-1,38
Piteşti	-1,48
Bacău	-1,62
Galați	-1,81
Brăila	-1,90
Satu Mare	-2,52
Deva	-3,19

TABEL 9 - Sporul demografic între 2005-2007 în cadrul polilor de dezvoltare urbană din România; SURSA: *Fişele de date ale localităților"*
(sfârşitul extrasului din PIDU Oradea, 2010)

2.5. ZONIFICAREA TERITORIULUI ADMINISTRATIV BILANȚ TERITORIAL INTRAVILAN EXISTENT

2.5.1. TERITORIUL UATB ORADEA

Teritoriul unității administrativ teritoriale este cel stabilit prin legea 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României.
Teritoriul administrativ al municipiului Oradea se învecinează cu:
la nord: comuna Biharia şi comuna Paleu
la est: comuna Oşorhei
la sud: comuna Nojorid şi comuna Sânmartin
la vest: comuna Borş şi comuna Sântandrei

Suprafața UATB: 11.610 ha

2.5.2. COMPONENȚA TERITORIULUI ADMINISTRATIV

Teritoriul administrativ este compus dintr-un singur trup şi nu include localități componente.

2.5.3. BILANȚUL TERITORIAL AL SUPRAFEȚELOR CUPRINSE ÎN LIMITA UATB

Teritoriul administrativ al municipiului Oradea are o suprafață de 11.610 ha, conform bazei de date topografice aflată în gestiunea Primăriei Municipiului Oradea.

BILANT TERITORIAL

ZONIFICARE UATB	SUPRAFATA (ha) MUNICIPIUL ORADEA	PROCENT % DIN TOTAL UATB
	propus	propus
TERITORIU INTRAVILAN	8173,3	70,39%
TRUP NR. 1 ORADEA	8,8	0,075%
TRUP NR. 2 COMPLEXUL FELIX	8164,5	70,32%
TERENURI AGRICOLE	2670,2	22,81%
TERENURI FORESTIERE	191	1,64%
TERENURI AFLATE PERMANENT SUB APE	223,5	1,95%
TERENURI CU ALTE DESTINATII	352	3,03%
TOTAL TERITORIU ADMINISTRATIV	**11610**	**100%**

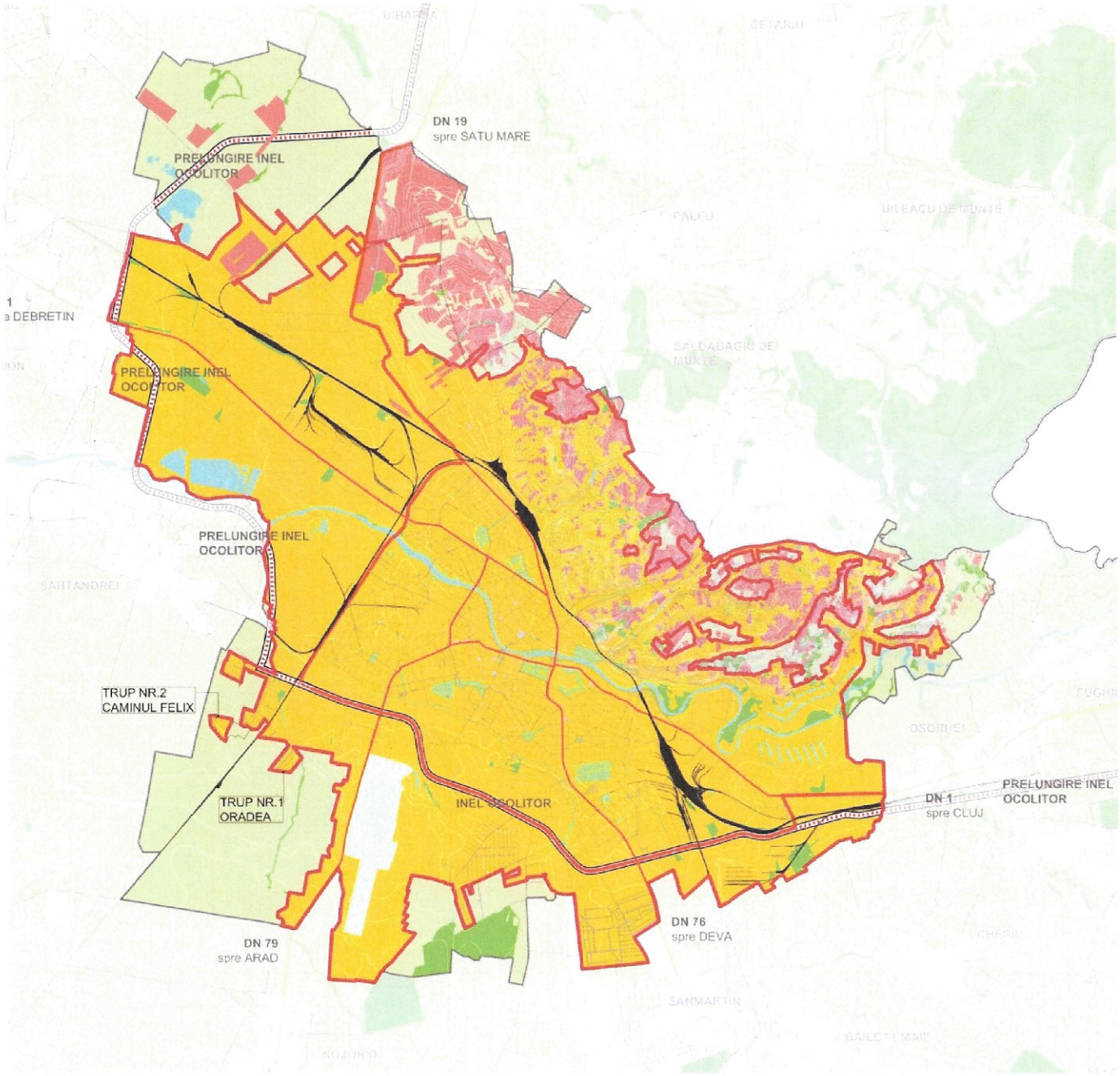

Încadrarea în teritoriul administrativ

2.6. INTRAVILAN EXISTENT

2.6.1. INTRAVILANUL EXISTENT

Teritoriul intravilan existent a fost stabilit prin PUG 1995, actualizat în 2001, şi extins în perioada 2001-2012 prin intermediul documentațiilor de tip Plan urbanistic zonal.

Cartarea documentațiilor PUZ şi PUD aprobate între 2000 şi 2012

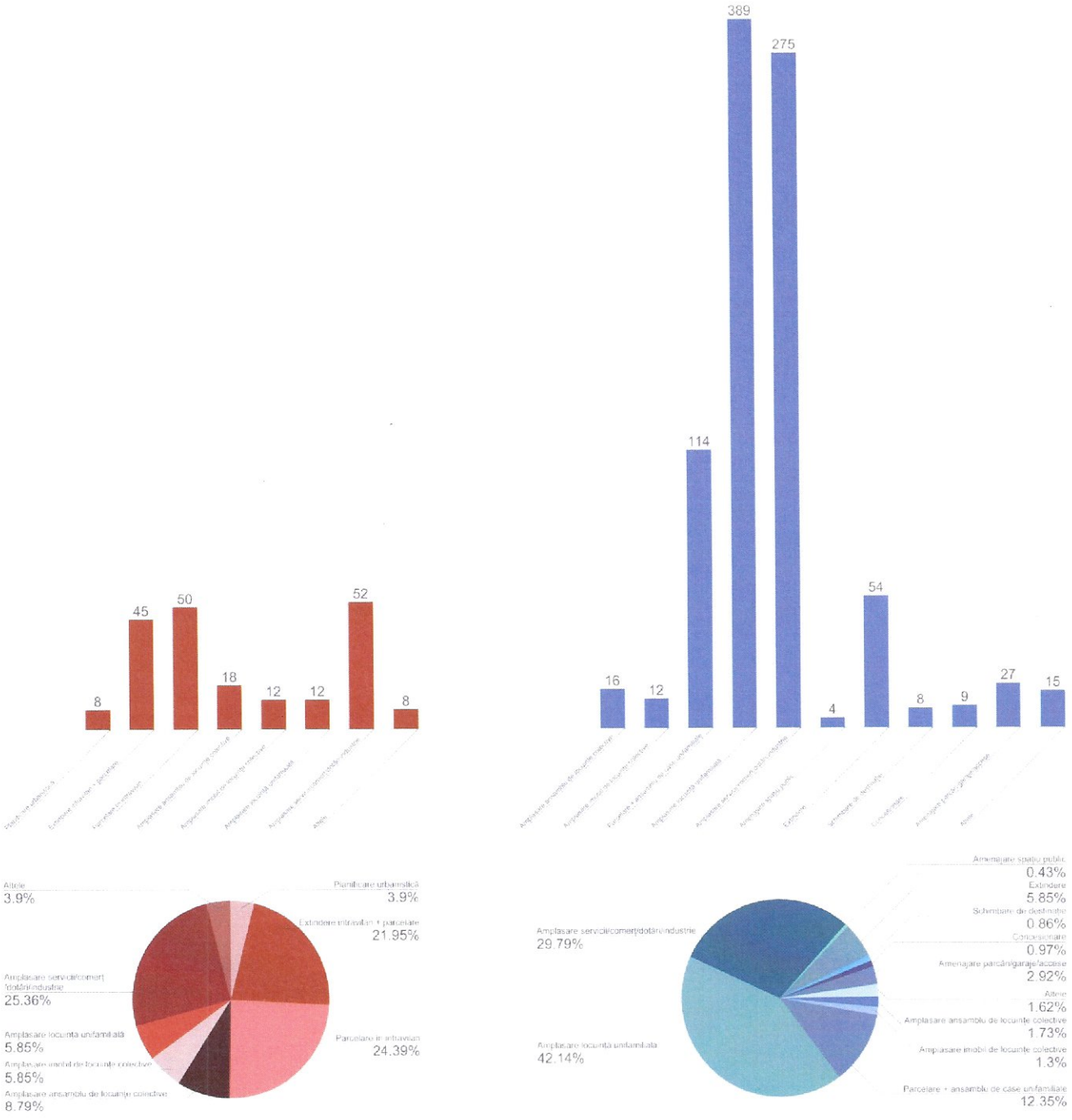

Obiectivele documentațiilor PUZ (roşu) şi PUD (albastru) aprobate între 2000 şi 2012

2.6.2. CARACTERISTICI ALE ZONELOR DIN INTRAVILAN

Intravilanul existent este compus dintr-un singur trup, care include, în partea de nord mai multe "insule" de terenuri aflate în extravilan. Un mare număr de parcele sunt secționate de traseul limitei intravilan, lucru care produce inconveniente administrative. Din acest motiv, se impune adaptarea conturului acestei limite la structura cadastrală a terenurilor.

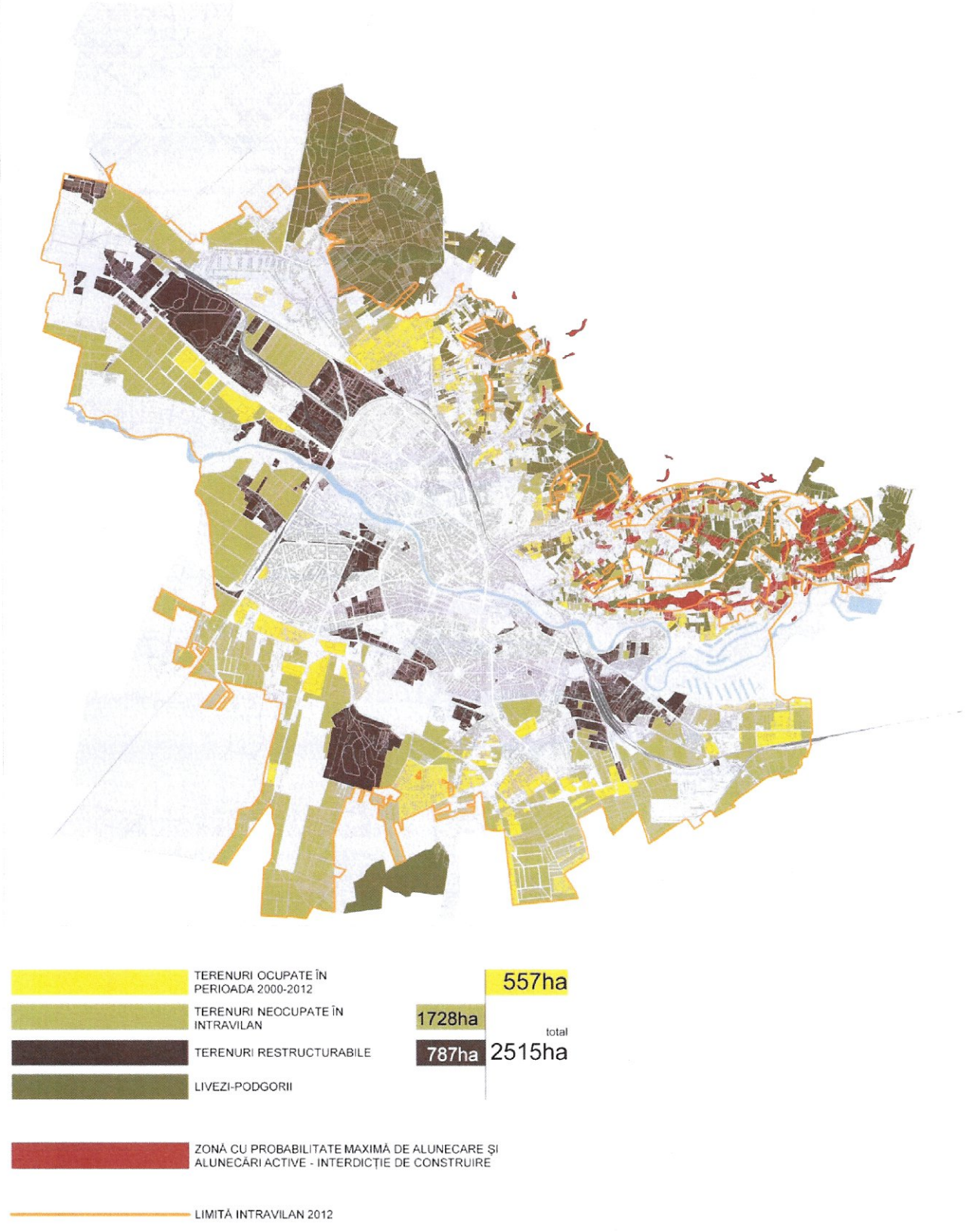

Analiza gestiunii suprafețelor în perioada 2000-2012 arată un "consum" de terenuri noi de aproximativ 550 ha, cu aportul semnificativ al boom-ului imobiliar din perioada 2002-2008. Rezervele actuale de teren (2012) disponibile în intravilan se ridică la o valoare de aproape cinci ori mai mare decît cea a suprafețelor nou ocupate în ultimii 12 ani (2515 ha), fără a calcula livezile şi zone cu risc mare de alunecare de teren. Prin urmare, extinderea suprafeței intravilan nu ar putea fi justificată prin necesitatea de a asigura suprafețe de dezvoltare pentru oraş.

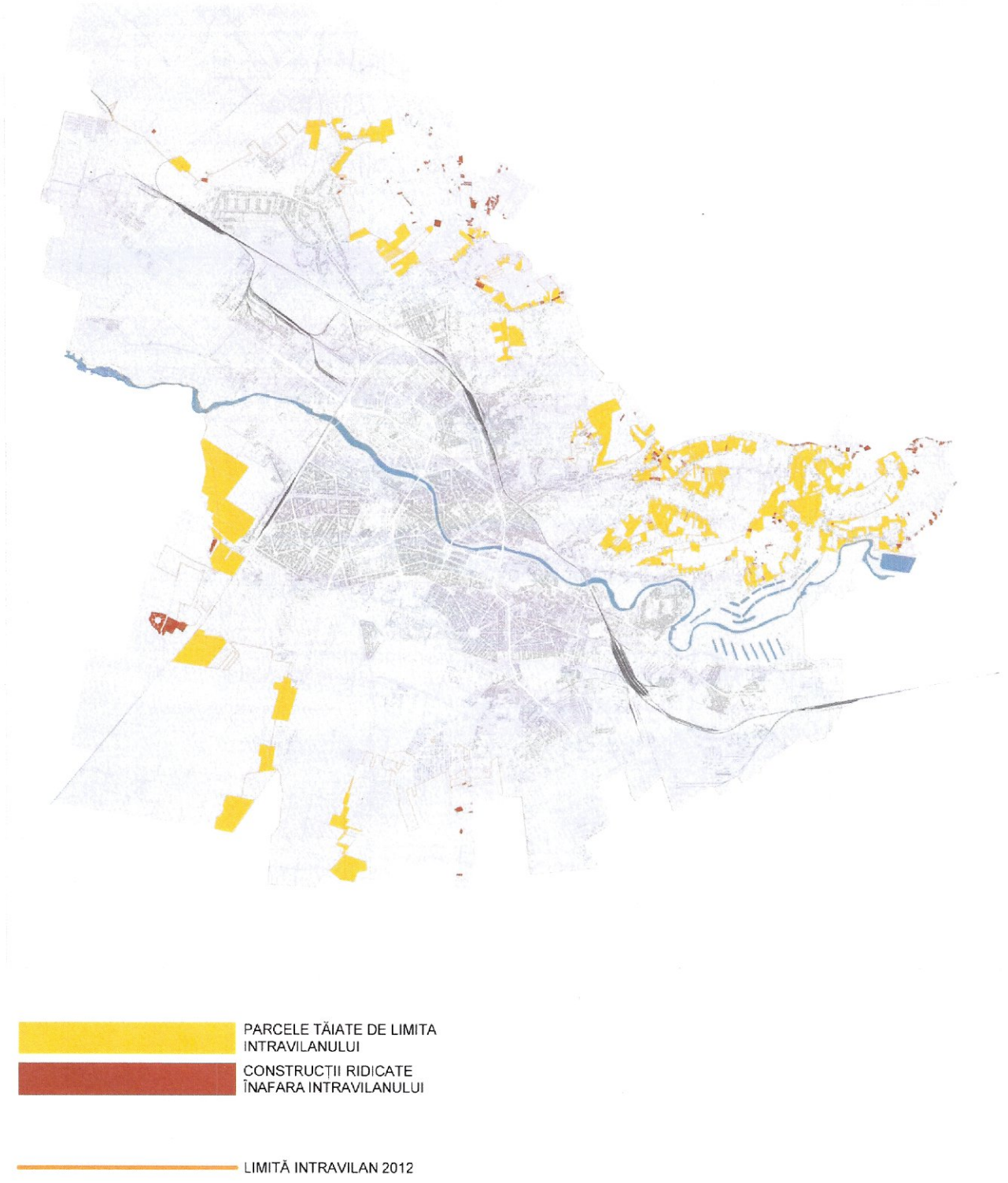

Relația între limita intravilan şi structura cadastrală, 2012

2.6.3. BILANȚUL TERITORIAL AL SUPRAFEȚELOR CUPRINSE ÎN INTRAVILANUL EXISTENT

BILANŢ TERITORIAL INTRAVILAN	EXISTENT	
ZONE FUNCŢIONALE	SUPRAFAŢA (ha)	PROCENT % DIN TOTAL INTRAVILAN
	existent	existent
ZONA CENTRALĂ	7.5	0.09%
INSTITUŢII ŞI SERVICII	175.7	2.22%
ZONA MIXTĂ	163.4	2.07%
LOCUINŢE DE TOATE TIPURILE	1801.7	22.78%
UNITĂŢI INDUSTRIALE ŞI DEPOZITE	670.6	8.48%
ACTIVITĂŢI TERŢIARE	335	4.24%
ZONA TEREN ARABIL, PĂŞUNI, FANEŢE	2041.2	25.81%
TEREN LIBER (FĂRĂ DESTINAŢIE)	325.9	4.12%
ZONA GOSPODĂRIRE COMUNALĂ, CIMITIRE	159.6	2.02%
CĂI DE COMUNICAŢIE ŞI TRANSPORT RUTIERE	834.6	10.55%
CĂI DE COMUNICAŢIE SI TRANSPORT FEROVIARE	159.5	2.02%
CĂI DE COMUNICAŢIE SI TRANSPORT AERIENE	166.5	2.11%
ZONE VERZI, PARCURI, SPORT, AGREMENT, PROTECŢIE	93.8	1.19%
APE	116.2	1.47%
PĂDURI	11.3	0.14%
LIVEZI	332.7	4.21%
VII	14.9	0.19%
ZONE CU DESTINAŢIE SPECIALĂ	146.9	1.86%
ZONA CONSTRUCTII AFERENTE LUCRARILOR EDILITARE	352	4.45%
TOTAL INTRAVILAN	**7909**	**100.00%**

2.7. CIRCULAȚIE ŞI TRANSPORTURI

(extras din *Studiul de fundamentare privind circulatia urbana*, sc Veltona srl, 2012)

2.7.1. METODE DE ANALIZĂ

Pentru culegerea datelor de trafic s-au organizat recensaminte de circulatie pe toate arterele de penetratie in Municipiu, pe reteua stradala interioara pe sectoare semnificative si anchete de circulatie origine/destinatie pe principalele atrere de penetratie.
S-a facut recunoasterea si descrierea in detaliu a retelei stradale semnificative (graful retelei stradale ca baza de date pt. modelarea matematica a traficului si suport de prezentare pt. traficul simulat).
S-au identificat principalele obiective generatoare de trafic (institutii ale administratiilor, de invatamant si sanatate, centre/zone comerciale si de servicii, zone industriale, zone de agrement si de recreere, etc.).
S-au obtinut date privind populatia Municipiului Oradea (sursa:BJABDEP – Bihor), pe grupe de varste, agregate la nivel de strada.
Rezultatele lucrarilor din aceasta faza de analiza sunt sintetizate int-o analiza SWOT, pe baza careia s-au evidentiat principale disfunctii in tematica abordata (circulatie generala ubana).

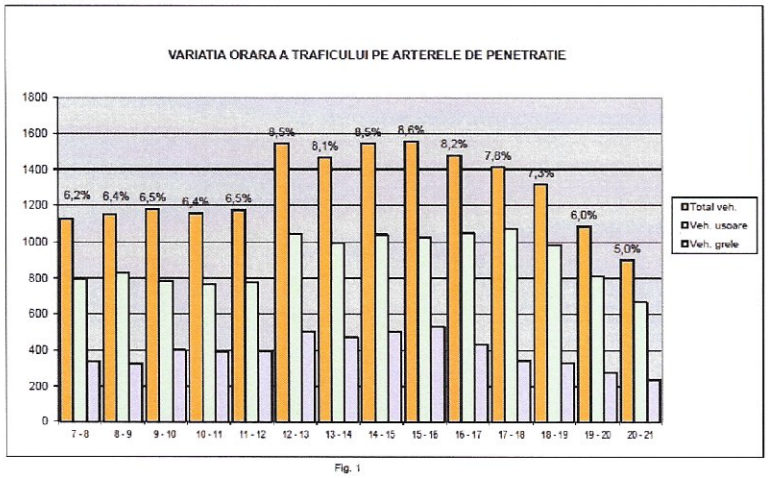

Fig. 1

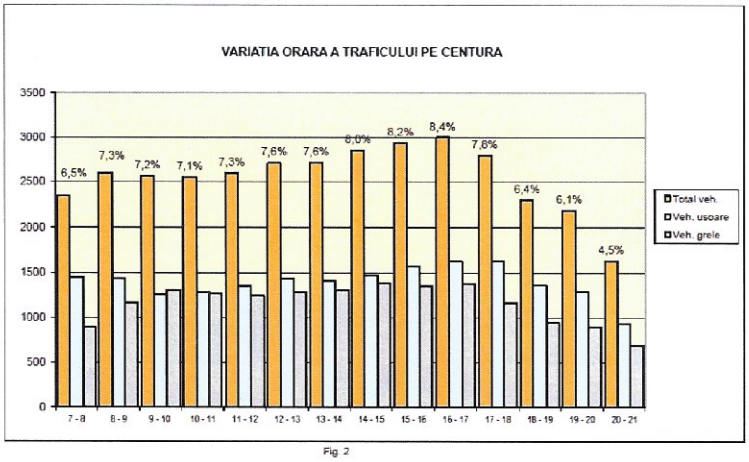

Fig. 2

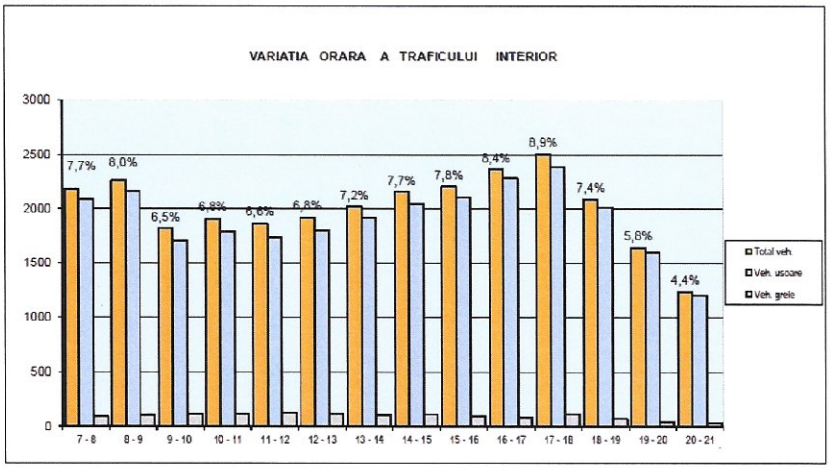

Fig. 3

2.7.2. ANALIZA DE TRAFIC

In vederea determinarii traficului actual de penetratie si tranzit s-au organizat si efectuat recensamanturi de sectiune pe cele 10 artere semnificatice de penetratie iar pe 6 dintre acestea si anchete de circulatie Origine-Destinatie. Pozitiile acestor posturi pe retea sunt prezentate in anexele 1.1-1.9. Rezultatele (situatiile de post) sunt prezentate in Anexa 7.
Din prelucrarea recensamaturilor si anchetelor O-D au rezultat matricele de trafic de penetratie si tranzit, prezentate in tabelul Tab.1. cat si in anexele 3 si 4.
Pentru calibrarea modelului de generare-distribuire a traficului interior s-au organizat si efectuat recensamanturi de sectiune in 21 de sectiuni. Situatiile de post sunt prezentate in Anexa 8.
In figurile Fig. 1- 3 se prezinta variatia orara a traficului, iar in figurile 4.1 – 4.3 compozitia traficului pe tipuri de vehicule, statisticile rezultand din media datelor recenzate pe penetratii, pe centura, respectiv pe reteaua stradala interioara.

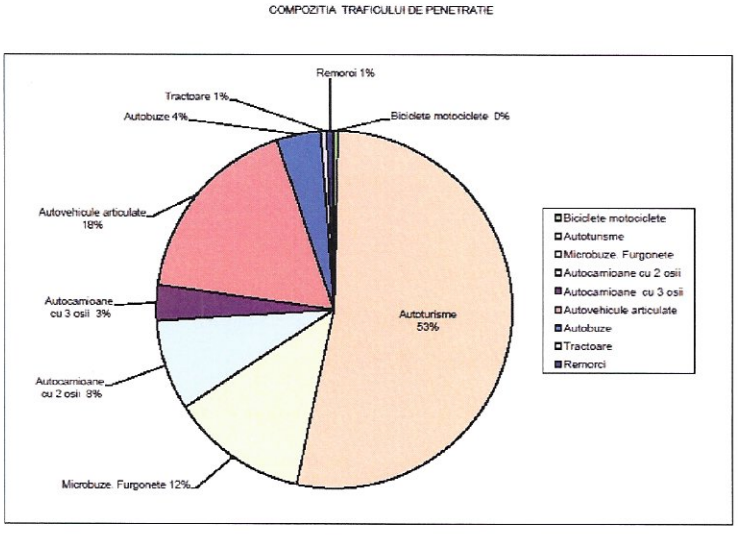

Fig. 4.1

COMPOZITIA TRAFICULUI DE PE CENTURA

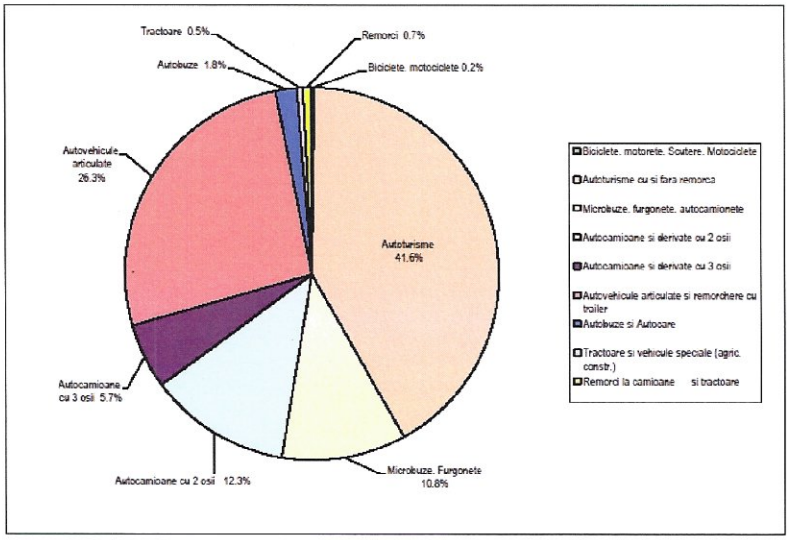

Fig. 4.2

COMPOZITIA TRAFICULUI INTERIOR

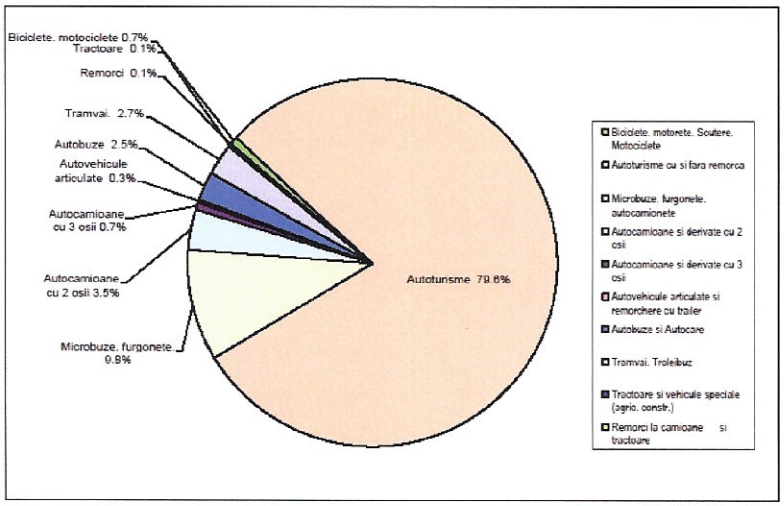

Fig. 4.3

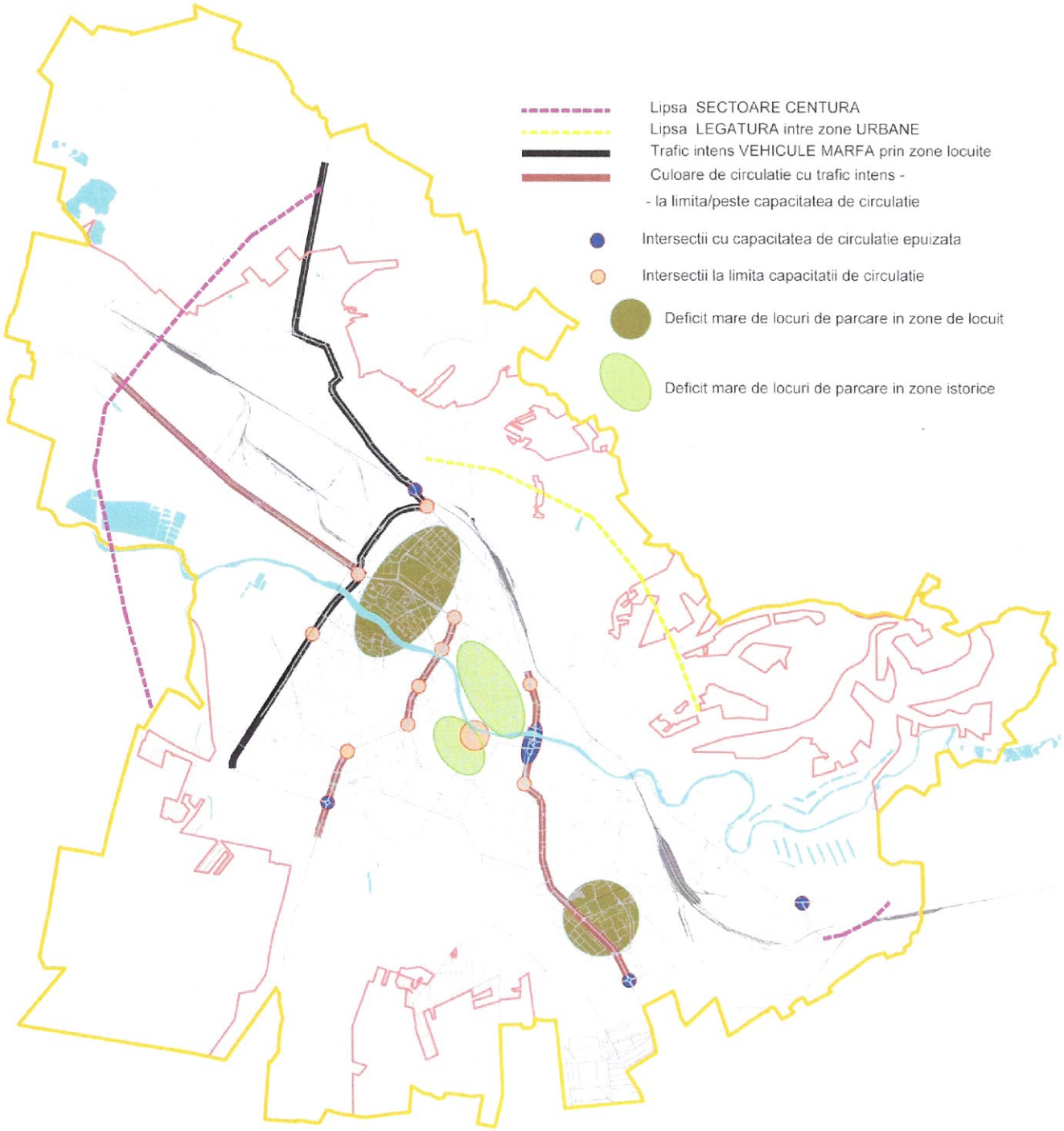

Disfuncțiuni ale sistemului de circulație

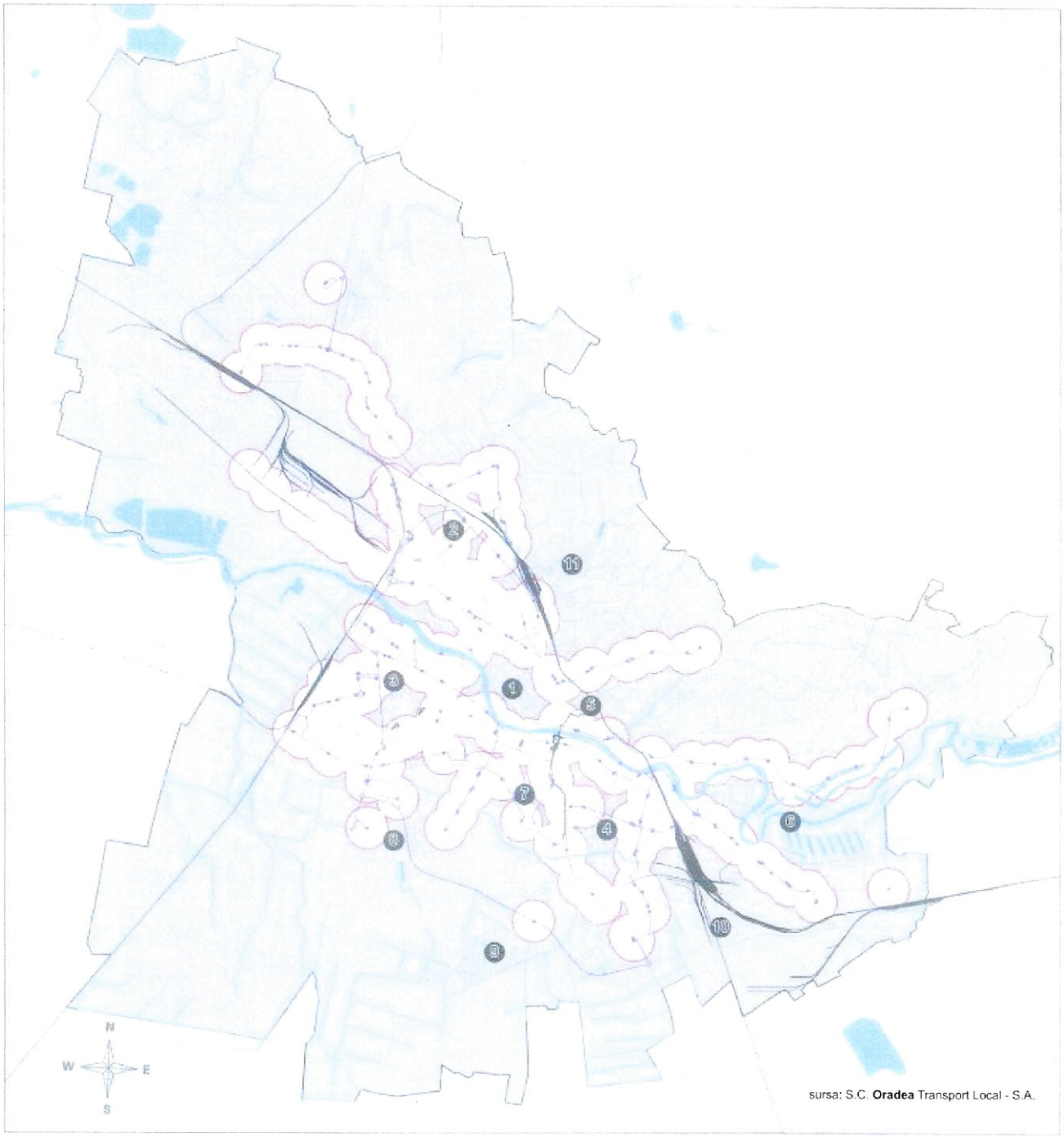

Aria de deservire a transportului public de călători

2.7.3. ANALIZA SWOT

2.7.3.1. Deservirea traficul de tranzit (veh. Marfa si Calatori)

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunităţi	Pericole
„CENTURA" realizata pe culoarul str. Ogorului – Cal. Santandrei – Ovidiu Densuseanu – Podului (in curs de Irgire/modernizare) face un foarte bun serviciu in ce priveste deservirea traficului de trazit intre cele 5 directii majore de penetratie (DN 79 – Arad, DN 76 – Deva, DN 1 – Cluj, DN 19 – Satu Mare si DN 1 – Bors: - canalizeaza integral traficul de tranzit de veh. Marfa de pe cele 5 directii principale mentionate; -are valente pt. a canaliza inegral traficul de tranzit veh. calatori pe relatiile: - Arad – Deva/Cluj/Satu Mare/Bors; - Deva – Cluj/Satu Mare/Bors; - Cluj – Bors; Deserveste partial traficul de tranzit veh. calatori pe relatia Cluj/Satu Mare	„CENTURA": -cu rol (si) de canalizarea traficului de tranzit (inclusiv de marfa grea) traverseaza (/ este adiacenta cu) unele zone de locuinte si ceea mai importanta zona comerciala a orasului; Desi in curs de sporire a capacitatii de circulatie (largire la 4 benzi si proiecte pt. reamanajarea intersectiilor cu DN 79 si DN 76), din cauza traficului intens cat si a numeroaselor puncte de conflict (5 intersectii doar pe tronsonul dintre DN79 si DN76) va deveni in perspectiva impropriu pt. preluarea traficului de tranzit pt. vehicule de calatori); Sector provizoriu, impropriu pt. functia de „CENTURA" intre DN 1 (spre Cluj si intersectia cu Dc 54 – Cheriu); Alte pucte slabe: -Traficul de tranzit (inclusiv cel de marfa grea se suprapune pe unele artere de penetratie cu traficul interior (zona industriala si de servicii de pe Cl.Borsului, zona comerciala si Aeroport pe DN 79 – Arad, zona de servicii de pe DN 1 spre Cluj si zona de locuire si servicii Episcopia Bihor centrata pe DN 19 – Satu Mare); - Parte din traficul de tranzit vehicule calatori pe axa Est-Vest (Cluj-Bors) si Nord-Sud/Vest (Deva-Satu Mare) se realizeaza prin reteaua stradala interioara a municipiului, impactul major manifestandu-se in zona P-ta. Independentei si pe str. Gheorghe Magheru	Autostrada Transilvania, odata realizata si racordata la reteaua de autostrazi din Undaria va prelua o buna parte din traficul de tranzit (mai cu seama din cel de vehicule marfa) de pe culoarul DN1 (Cluj – Bors) cat si de pe relatia Satu Mare - Bors; Exista (cel putin la nivel de concept) proiecte adoptate in diverse documente (PUG, PIDU,PATJ) pt. realizare sectorului de Vest a centurii actuale [intre DN 79 – Arad si DN 19 -Satu Mare ce va inlocui tronsoanele strazilor Ovidiu Densuseanu, Podului, Matei Corvin (Episcopia Bihor)] cat si pentru realizarea unei noi centuri exterioare/ocolitoare cu rol de protectie si de deservire a zonei metropolitane Oradea.	Cresterea volumului traficului de tranzit pe directia Nord-Sud si Nord-Sud/Est (DN19 – DN 79 si DN19 - DN 76 (efect al viitoarei autostrazi); Tergiversarea luarii unor decizii privind proiectul de completare a centudii existente cu tronsonul de Vest cat si a noii centuri ocolitoare pune in pericol realizarea acestora (/ridica ulterior costurile de realizare). Tendinta de continuare a mobilarii zonei adiacente centurii actuale va duce la cresterea traficului interior ce va afecta centura; Scaderea nivelului de serviciu al actualei centuri (prin cresterea volumului de trafic) va avea ca efect reorientarea unei parti a traficului de tranzit pe reteaua stradala interioara a orasului.

2.7.3.2. Deservirea traficului de penetratie (veh. Marfa si Calatori)

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Pericole
„CENTURA" realizata pe culoarul str. Ogorului – Cal. Santandrei – Ovidiu Densuseanu – Podului (in curs de Irgire/modernizare) indeplineste bine rolul de distribuire a traficului de penetratie spre zonele interioare tinta (in general zonele centrale cele mai atractive ale oraselor), atenuand astfel presiunea asupra retelei stradala interioare; Artere de penetratie cu capacitate de circulatie corespunzatoare (pt. traficul actual) de pe directiile principale de penetratie [(DN 79 – Arad, DN 1 – Cluj, DN 19 – Satu Mare si DN 1 – Bors (in curs de modernizare si sporire a capacitatii de circulatie)]; Retea stradala majora bine structurata pt. preluarea si orientarea traficului de penetratie catre zonele tinta (exceptie: deservirea traficului de penetratie dinspre Arad); Zone de mare interes si atractivitate pt. traficul de penetratie amplasate favorabil (pe artere de penetratie: principala zona comerciala pe DN 79/Centura; zona comeciala si de servicii pe DN 1 - Cluj si DN 19 – Satu Mare; zona mixta Industrie/depozite/servicii/comert pe DN1 – Bors; Lipsa platformelor industriale(sau in curs de destructurare/reconversie) generatoare de trafic de vehicule de marfa in interiorul orasului;	Lipsa puncte de transfer multimodal (park&drive) pe principalele artere de penetratie in oras; Lipsa parcari colective de medie/mare capacitate in vecinatatea centrului istoric al orasului; Accesibilitatea dificila al centrului istoric al orasului dinspre penetratia Arad;	Proiectele (la nivel de concept) adoptate in diverse documente (PUG, PIDU,PATJ) privind. realizare sectorului de Vest a centurii actuale (intre DN 79 – Arad si DN 19 -Satu Mare cat si pentru realizarea unei noi centuri exterioare/ocolitoare vor indeplini si functia de distribuire mai echilibrata a traficului de penetratie realizand totodata culoare directe de circulatie intre localitatile/obiectivele generatoare de trafic din zona metropolitana Oradea; Autostrada Transilvania, odata realizata si racordata la reteaua de autostrazi din Undaria va diminua traficul de penetratie de de pe culoarul DN1 (Cluj – Bors); Posibilitatea extinderii transportului public de calatori in zona periurbana (cu prioritate spre Bors, Biharia, Sanmartin si Osorhei); Revigorarea transportului public de calatori pe C.F. pe relatia Vascau – Beius – Oradea; Realizarea unor puncte de transfer multimodal (park&drive) pe penetratii si a unor parcari colective in vecinatatea zonelor de mare interes (centru istoric)	Cresterea volumului traficului de penetratie de pe directia Nord (DN 19 – Satu Mare); Lipsa unor proiecte in faza S.P.F./S.F. pt. completarea centurii actuale cat si pentru viitoarea centura ocolitoare a municipiului implica riscul obturarii culoarelor; Continuarea tendintei actuale de migrare a locuirii din zonele dens populate ale orasului (cartiere de locuinte colective) catre periferia intravilanului (vezi cartierele Ion Bogdan, Iorga, Podgoria, etc.) cat si in localitatile invecinate din zona metropolitana;

2.7.3.3. Deservirea traficului interior

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Pericole
Retea stradala foarte bogata (densa), strazi magistrale cu capacitate de circulatie la nivelul necesitatilor; Stare foarte buna a carosabilului; Majoritatea punctelor de conflict major (intersectii de pe reteaua stradala majora) corect amenajate; Barierele naturale (Crisul Repede) si cele artificiale (C.F.) sunt traversate intr-un numar corespunzator de poduri/pasaje (unele in constructie); Intersectiile semaforizate de pe principalele culoare de circulatie sunt coordonate (unda verde);	Capacitate de circulatie redusa (mai ales pe strazi secundare/de deservire in cartierele istorice dar si in cartierele de locuinte colective) prin alocalea unor parti din carosabil stationarilor (parcarilor ocazionale dar si de domiciliu); Reglementarea excesiva a circulatiei pe sensuri unice, datorata in buna masura dorintei de a satisface necesitatile de stationare/parcare/garare; Orientare dificila pe reteaua stradala interioara a municipiului (mai ales pt. nerezidenti) cauzata de tesutul urban dezvoltat in decursul istoriei; - Puncte de conflict (depasiri ale capacitatii de circulatie) fara solutii imediat aplicabile (ex. P-ta. Independentei – str. Gh.Magheru, pasaj C.F. pe str. Matei Corvin,) Capacitate de circulatie redusa pe strazile care alimenteaza cartierele Ion Bogdan, Iorga si Podgoria (Cl.Bihorului, Izvorului, Nicolae Brediceanu, Louis Pasteur, Gh.Doja, Adevarului, Piatra Craiului, Facliei, etc.); Legatura deficitara (/lipsa) intre cartierele Ion Bogdan – Iorga – Podgoria);	Eliberarea parti carosabile a strazilor de vehicule stationate prin: - realizarea unor parcari colective de medie/mare capacitate, in solutie multietajata in vecinatatea centrului istoric (proiecte in pregatire deja); - continuarea amenajarii parcarilor de domiciliu in cartierele cu locuinte colective prin dezafectarea garajelor existente; Realizarea unor puncte de transfer multimodal pe principalele artere de penetratie; Promovarea deplasarilor cu Transport Public prin ridicarea nivelului de serviciu al sistemului de T.P. si extinderea acestuia in aria metropolitana; Promovarea deplasarilor pietonale si celor cu biciclete prin amenajari specifice; Descurajarea utilizarii mijloacelor auto incividuale pt. deplasari prin diverse mijloace coercitive (ex. Tarife descurajante pt. parcarea in zonele suprasolicitate);	Permanentizarea si/sau agravarea disfunctiilor in circulatie poate deveni un obstacol major in calea atractivitatii/dezvoltarii orasului;

2.7.3.4. Trafic stationar

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Pericole
Reglementarea stationari/parcarii ocazionale pe domediul public in zonele cele mai solicitate (cca. 5400 de locuri de parcare majoritar in carosabil, delimitate prin marcaj), semnalizate corespunzator prin indicatoare de circulatie; Sistem de taxare/exploatare a parcarii ocazionale pe domeniul public; tarife in limita practicii din Romania; mijloace diversificate de plata, inclusiv prin automate de parcare si telefonie mobila; Program de realizare locuri de parcare de domiciliu (pe domeniul public), in general in platforme proprii sau lipite de carosabil, cu precadere in cartiere de locuinte colective, realizate inclusiv pe suprafete dezafectate de „baterii de garaje" individuale; Exploaterea parcarilor destinate stationarii ocazionale cat si a celor de domiciliu de C.L. prin serviciul A.I.O. (Administratia Imobiliara Oradea); Proiecte privind realizarea unor parcari colective multietajate in centrul istoric (adiacent P-ta. Unirii si in vecinatatea tribunalului) Preocupari pt. realizarea unor park&drive – uri pe principalele penetratii (platforma de parcare pt. vehicule de marfa realizata deja pe Calea Borsului);	Locurile de stationare/parcare alocate pe carosabil (practica generala in centrul istoric, cartierul Orasul Nou dar si in toate zonele de inters) reduc drastic capacitatea de circulatie a strazilor si impun reglementarea excesiva a circulatiei pe sens unic; Lipsa parcari colective de medie/mare capacitate in zonele de intens solicitate de trafic stationar (zone istorice si cartiere de locuinte colective);	Reglementarea/taxarea pe domeniul public este deja o practica acceptata de opinia publica; Mediul de afaceri este interesat in a investil in realizarea parcarilor colective (investitii pe termen lung); Presiune crescanda a opiniei publice in sensul eliberarii spatiilor publice de vehicule stationate ce obstructioneaza circulatia pietonala si de biciclisti si nu in ultimul rand creeaza un aspect urban dezagreabil;	Costuri ridicate pt. realizarea parcarilor colective in zonele centrale; Supradimensionarea parcarilor colective amplasate in (/vecinatatea) zonelor centrale; Tarifare neadaptata situatiilor in care coexista posibilitatea parcarii la suprafata si in parcajele colective realizate; Realizarea unor park&drive – uri in locatii nepotrivite;

2.7.3.5. Transport public de calatori

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunităţi	Pericole
Societate de transpot local de calatori (O.T.L. - S.A.) cu straditie, cu unic proprietar – Municipiul Oradea; Sistem de linii T.P. bine structurat, cu o buna/foarte buna acoperire a zonelor de interes (vezi si harta de acoperire); Frecvente de circulatie adecvate (interval de urmarire in ore de varf de 6 – 12 minute/linie); Informarea publicului – buna [(grafice de mers, panouri digitale pt. informare calatori (statii echipate 40, tinta 85 in cadrul unui program in derulare)]; Sistem modern de monitorizare si dispecerizare (si de informare calatori) prin GPS; Parc de mijloace de transport in curs de reinnoire si adaptare (in ce priveste capacitatile de transport si grad de confort) la necesitatile actuale; Nivelul de serviciu apreciat de publicul calatori ca fiind (cel putin) multumitoare in general (90% din populatie), de asemenea si in ce priveste structura de linii si frecventele de circulatie; Atitudine responsabila si adecvata a municipalitatii fata de importanta dezvoltarii T.P.	Zona centrului istoric deficitar (/partial) acoperita de T.P. Reglementari de circulatie ce defavorizeaza T.P. (ex. stationari pe str. Primariei si Independentei); Posibilitati reduse pt. crearea unor benzi dedicate vehiculelor T.P. Lipsa (cu mici exceptii) de modalitati/sisteme de prioritizare a vehiculelor T.P. Costuri de transport (pret bilete si abonamente) relativ ridicate (nu si in comparatie cu alte orase din tara); Localitati din zona periurbana slab conectate la sistemul de transport local al Municipului Oradea;	Opinie publica si atitidine autoritati favorabile dezvoltarii T.P.; Surse U.E. de finatare orientate spte dezvoltarea T.P. (ifrastructura si parc de mijloace de transport); Resursa umana cu experienta si competenta in O.T.L. – S.A.	Extinderea locuirii la periferia orasului (in special inspre cartierele Iorga si Podgoria) – densitatea mica a populatiei si dispersia pe spatii largi nu este favorabila deservirii cu T.P.; Pierderea conjuncturilor favorabile dezvoltarii T.P.; Pierderea resurselor umane calificate angrenate in activitatea de T.P.; Resurse (posibilitati) limitate de crestere a atractivitatii T.P. prin dezvoltarea infrastructurii (reteaua majora stradala) si/sau reorganizarea circulatiei generale;

2.7.3.6. Circulatia pietonala si de biciclisti

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Pericole
Spatii pietonale existente, si in extindere (str.Republicii/, P-ta. Traian si Unirii in proiect); Proiect in derulare vizand reamenajarea malurilor raului Crisul Repede; Starea buna a trotuarelor si aleilor pietonale; Proiectele rutiere in derulare prevad amenajarea pistelor de biciclisti; Proiecte de extindere a pistelor de biciclisti in extravilan;	Circulatia pietonala si de biciclisti pe strazi secundare (mai ales in cartierele dens populate si in zone istorice) obstructionata de vehicule parcate; Putinatatea culoarele destinate circulatiei biciclistilor realizate adecvat; Lipsa totala a spatiilor/amenajarilor destinate pt. „parcarea", „gararea" bicicletelor (atat la originea cat si la destinatia deplasarilor); Lipsa unor delimitari pt. zone „rezidentiale" in cartierele istorice si cele cu locuinte colective ; Tesutul urban, reteaua stradala, ofera sanse reduse realizarii unei retele de piste de biciclisti coerente, atractive si capabile de a prelua un procent semnificativ din deplasari persoane;	Politici europene favorabile extinderii si dezvoltarii circulatiei pietonale si de biciclisti; Presiuni asupra utilizarii autovehiculelor individuale pt. deplasarile in orase (taxe de poluare, taxe de parcare, restrangerea spatiilor carosabile, pretul carburantilor, etc.) Mentalitati in curs de schimbare - creste popularitatea si „respectabilitatea"utilizarii bicicletelor pt. deplasari	Adoptarea unor solutii improvizate (rezolvari de „forma fara fond"); Adoptarea unor masuri excesive (dictate de un curent de opinii „la moda");

2.8. ECHIPARE EDILITARĂ

Municipiul Oradea este situat in NV României, pe malurile râului Crişul Repede, râu care desparte oraşul în aproape două jumătăţi egale.

2.8.1 GOSPODĂRIREA APELOR

Crişul Repede drenează versanţii nordici ai masivelor Gilău Vlădeasa şi Pădurea Craiului. Izvorăşte de la altitudinea de 710 m, în apropiere de localitatea Izvorul Crişului, dintr-o zonă deluroasă de pe marginea nordică a Depresiunii Huedinului. Crişul Repede părăseşte Depresiunea Huedinului în aval de Bologa, unde primeşte pe primul său afluent dinspre masivul Vlădeasa, Secuieu. După primirea Calatei şi Secuieului, debitul Crişului Repede creşte mult, mai ales spre sectorul defileului eruptiv de la Poieni, unde şi pantele râului cresc de la 0,6 până la 0,7 %. Caracterul neechilibrat al profilului longitudinal continuă în aval până la ieşirea râului în câmpie. Astfel după Poieni râul pătrunde în Depresiunea Ciucea – Negreni. Râul are caracter montan accentuat, dimensiunea bolovanilor transportabili ating 30 – 40 cm. În această depresiune primeşte afluentul cel mai important, Drăganul cu lungime de 42 km, izvorăşte de la altitudinea de 1500 m, de sub piatra Bohodeiului, având o cădere de 2,6 % până la vărsare. Acesta îşi culege apele de pe versantul vestic al Vlădesei în condiţiile unei umidităţi deosebit de bogate (800 – 1200 l/m2) ne putem face o imagine asupra potenţialului hidroenergetic. Crişul Repede părăseşte Depresiunea Ciucea – Negreni la Bucea, unde râul pătrunde în defileul format între masivul Plopişului pe dreapta şi Culmea Scomset – Dealul Mare din stânga. Imediat în aval de defileu, Crişul Repede primeşte cel de-al doilea afluent important Iadul, cu o lungime de 46 km. Imediat după obârşie, Iadul intră în depresiunea de la Stâna de Vale. De aici râul îşi formează un defileu lung cu căderi mari până la primul afluent mai important Valea Leşului, unde s-a realizat un lac de acumulare de 27,2 mil. m^3 pentru alimentarea cu apă a Municipiului Oradea. În aval Valea Iadului este străjuită de formaţiunile calcaroase ale Pădurii Craiului, iar pe dreapta de şisturi cristaline. În Depresiunea Bratca, Crişul Repede primeşte de pe partea stângă pe Brătcuţa (L = 14 km), Valea Misirului şi Valea Izbândişului. În aval de Şuncuiuş, Crişul Repede pătrunde în defileul carstic de la Vad, unde în valea râului apar o serie de izvoare carstice, iar în Peştera Vadului se iveşte un adevărat pârâu, cu un debit mediu de 212 l/s, care formează cascada de la Vadu Crişului. În aval de Defileul Vadu Crişului, din albia Crişului Repede se desprinde spre stânga o derivaţie de 9 km, care deserveşte hidrocentrala de la Aştileu, cu o putere instalată de 2000 KV. Fostul pârâu al Aştileului a fost transformat în canal de fugă al Hidrocentralei. În acest canal pătrund şi apele Peşterii "Igrita", aflat în vestul comunei Aştileu. În aval de Vadu Crişului, râul primeşte pe cel mai mare afluent al său de dreapta, Borodul (17 km). Între Aleşd şi Oradea primeşte o serie de afluenţi mai mici, cum sunt : Gropanda, Nedeşul, Tăşadul, iar în aval de Oradea la Sântandrei, râul Peţa. Între anii 1896 – 1904 a fost construit Canalul Colector, lung de 61 km, cu direcţia Nord – Sud, care face legătura între Crişul Repede şi Crişul Negru. El adunăapele dinspre dealurile piemontane ce invadau Câmpia, având o capacitate de transport de cca. 6 m^3/s în apropierea prizei de la Tărian, aceasta mărindu-se până la 60 m^3/s la vărsarea Colectorului în Crişul Negru la Mocear.
În municipiul Oradea râul Crisul Repede este regularizat pe toată lungimea, e×istând praguri de fund pe tot traseul iar pe porţiunea C.F.R. Iosia - Pod Decebal fiind e×ecutate diguri protejate cu dale din beton asigurându-se tranzitarea unui debit de 600-1.000 mc/s

În prezent este in derulare cu finantare prin fonduri europene proiectul "*Amenajare Valea Crişului Mic, judeţul Bihor*". Proiectul contribuie la îndeplinirea obiectivului global al Programului Operaţional Sectorial Mediu, acela de îmbunătăţire a standardelor de viaţă ale populaţiei şi a standardelor de mediu, vizând, în principal, respectarea acquis-ului comunitar. Realizarea investiţiei propuse duce la indeplinirea obiectivelor generale ale "Strategiei naţionale de gestionare pe termen mediu şi lung a riscurilor la inundaţii", respectiv a obiectivelor sociale, economice şi ecologice, în conte×tul unei dezvoltări durabile în ceea ce priveşte corpul de apă. Lucrările de amenjare a albiei sunt necesare pentru reducerea gradului de risc la inundaţii, asigurarea accesului în gospodării, protecţia construcţiilor din zonele adiacente malurilor, drumurilor şi asigurarea tranzitării debitelor mari lichide şi solide precum şi reducerea gradului de poluare a apei. Prin canalizarea cursului in zona cu densitate ridicată a construcţiilor (locuinţe, societăţi), respectiv cartierul Episcopia Bihorului, se va reduce gradul de poluare a apei, cursul fiind colector doar pentru ape pluviale care pot fi filtrate înaintea debusării. Până în prezent, s-a construit *canalul pereat în procent de 30,40 %* din lungimea totală şi *canalul betonat în procent de 91 %* din lungimea totală proiectată. Finanţarea proiectului este asigurată din fondurile Uniunii Europene şi de la bugetul de stat. Proiectul se va finaliza în luna martie 2013.

Pârâul Peta la limita de sud a orasului este regularizat pe tot traseul si are o apă poluată de deversarea apelor de la strand apelor geotermale, etc. Pâraiele din nordul orasului Pârâul Sălbatic (intubat in zona municipiului), Paris si Soteteag se varsă în râul Crisul Repede.
Pentru atenuarea debitelor sunt realizate acumulările Izvor (pârâul Sălbatic) si Paleu. Paraul Adona cu varsare in Paraul Peta a fost intubat pe portiunea cuprinsa intre Paraul Peta si strada Nojoridului si este in curs de regularijare si amenajare pe celelalte portiuni.

2.8.2. ALIMENTAREA CU APA

Sistemul de alimentare cu apă a municipiului Oradea se compune din sursele de apă, tratarea apei de suprafată, înmagazinarea apei si pomparea apei de la fiecare sursă în reteaua de distributie a apei.
Necesarul de apă potabilă a municipiului Oradea este asigurat din pânza de apă freatică şi parţial din apele de suprafaţă din râul Crişul Repede, prin intermediul captărilor e×istente pe ambele maluri ale acestuia, în amonte de oraş şi a cinci staţii de pompare amplasate în partea de nord-est a municipiului, având o capacitate totală proiectată de 2.100 l/s.
Sursele de apă sunt situate în amonte de municipiu pe malul râului Crisul Repede, sunt alcătuite din surse subterane realizate din drenuri si sursa de suprafata constând dintr-o priză de captare pe malul stâng al Crisului Repede având pragul de fund comun cu priza de pe malul drept care alimenteaza bazinele de îmbogatire a stratului freatic. Apa brută este captată din stratul freatic prin intermediul drenurilor. Pentru îmbogăţirea stratului de apă subteran se utilizează cele 23 de bazine (15 pe malul drept al Crişului şi 8 pe malul stâng), alimentate din Crişul Repede, prin intermediul conductelor de aducţiune de la captări. Tehnologia existentă permite şi utilizarea apei de suprafaţă, captată din râul Crişul Repede şi tratată apoi corespunzător. Această soluţie este una de rezervă, preferându-se apa subterană, care este şi de calitate mai bună şi mai ieftină, necesitând ca tratare doar clorinarea.
Apa brută este captată din stratul freatic prin intermediul drenurilor. Pentru îmbogăţirea stratului de apă subteran se utilizează cele 23 de bazine (15 pe malul drept al Crişului şi 8 pe malul stâng), alimentate din Crişul Repede, prin intermediul conductelor de aducţiune de la captări.
Tehnologia existentă permite şi utilizarea apei de suprafaţă, captată din râul Crişul Repede şi tratată apoi corespunzător. Această soluţie este una de rezervă, preferându-se apa subterană, care este şi de calitate mai bună şi mai ieftină, necesitând ca tratare doar clorinarea.
Întregul sistem de captare, aducţiuni apă, bazine de îmbogăţire, drenuri, staţii de pompare, se situează într-o zonă de protecţie sanitară cu regim sever, având o suprafaţă de cca. 280 ha.

Descrierea sistemului

Întregul sistem de captare, aducţiuni apă, bazine de îmbogăţire, câmpuri de infiltrare, uzine de apă se situează într-o zonă de protecţie cu regim sever având o suprafaţă de cca. 280 ha. Sistemul de alimentare cu apă este grupat din 5 uzine de apă care cuprind următoarele lucrări:

- **Uzina de apa nr. 1**, amplasata pe malul drept al raului Crisul Repede se compune din:
  - priza de captare, cu prag de fund amplasată pe malul drept amonte din drenul de captare;
  - drenuri de captare principal si secundar alimentate în proporţie de 60 dinspre râu si 40% din bazinele de îmbogăţire cu apa de suprafata;
  - conducta de aductiune – tratare;
  - o statie de tratare alcatuita din denisipator, decantor, gospodaria de reactivi;
  - bazine de îmbogatire cu circuite de alimentare si golire alimentate din priza de captare din râul Crisul Repede;
  - un număr de 10 filtre lente alimentate din aceeasi sursa de suprafata;
  - statia de pompare cu 6 grupuri de pompe.
- **Uzina de apa nr. 2**, amplasata tot pe malul drept al raului Crisul Repede si realizata in 1991 cuprinde:
  - drenuri de captare, principal si secundar;
  - cheson de colectare a apei din dren;
  - bazine de îmbogatire a stratului freatic;
  - conducta de aductiune a apei brute de la uzina nr. 1;
  - statia de pompare echipată cu 6 grupuri de pompare;
  - conducta de refulare pe pasarela ce traverseaza Crisul Repede pâna la magistrala DN 1000 mm
  - instalatii de debitmetrie.
- **Uzina de apa nr. 3**, amplasata pe malul drept al raului Crisul Repede, in aval de uzina 1, compusă din:
  - dren de captare;

- bazine de îmbogatire a stratului freatic
- conducte de aductiune apă brută
- camera colectoare
- conducta de refulare până la rezervoarele 2 × 10.000 mc.

- **Uzina de apa nr. 4**, amplasata pe malul stang al raului Crisul Repede, are capacitatea proiectata de 500 l/s si este alcatuita din:

  - dren principal si secundar;
  - bazine de îmbogatire;
  - conducta de aductiune apa bruta;
  - camera de colectare a apei captate din drenuri;
  - statie de pomparea apei echipată cu 6 grupuri de pompare.

- **Uzina de apa nr. 5**, este amplasata pe malul stang al raului Crisul Repede, in aceeasi incinta, indiguita, cu Uzina nr. 4, are capacitatea proiectată de 600 l/s şi utilizează e×clusiv apă de suprafață si este alcatuita din:

  - conducta de aductiune de la priză;
  - bazin de desnisipare si aspiratie
  - statie de tratare a apei alcătuită din:
    camera de amestec cu reactivi
    doua decantoare radiale având diametrul de 40 m
    statie de filtrare
    statie de pompare treapta a II-a
    gospodăria de reactivi
    pavilion de exploatare

O disfunctionalitate a sistemului este dezinfectarea apei cu clor, fiind dezavantajoasă deoarece prezența clorului în apă accelerează procesul de uzură a conductelor de transport şi în mod deosebit doze sporite de clor dăunează sănătății populației

Inmagazinarea apei
Rezerva de apă pentru compensarea consumurilor de apă în municipiul Oradea este asigurată în principal de două rezervoare având capacitatea 2 × 10.000 mc amplasate la nord de zona captărilor la cota de 186,50 m de M.N. si 2 × 1000 mc.

Statii de ridicare a presiunii
Cele 5 stații de pompare furnizează apa stațiilor de hidrofor' prin intermediul unei rețele de distribuție concepută în sistem inelar, la care sunt racordați direct şi consumatorii din imobilele cu regim de înălțime de pînă la 2 nivele.

In total sunt 80 de stații hidrofor care deservesc zone de blocuri de P+4 pînă la P+10 nivele, din care 78 au fost modernizate în cadrul programului MUDP II. Acestea sunt echipate cu grupuri de pompare Grundfos Hydro 2000 ME cu alimentare directă din rețeaua primară, preiau presiunea de pe rețeaua primară şi asigură presiune constantă pe refulare indiferent de consum. Instalațiile interioare sunt e×ecutate din polipropilenă, plecările din stații sunt contorizate şi monitorizate. Grupurile sunt echipate cu 3-4 pompe acționate de motoare asincrone şi convertizoare tensiune-frecvență (pentru fiecare motor in parte).
Starea tehnică a echipamentelor din cadrul stațiilor de hidrofor este foarte bună, fiind puse in funcțiune în perioada 1999-2002. Durata normată de viață a echipamentelor este de 10 ani, acestea fiind performante la nivel mondial.
Rețelele de apă secundare au o lungime de 142 km, sunt complet reabilitate şi deservesc în principal consumatorii din imobilele înalte, alimentați cu apă din stațiile de hidrofor. Aceste retele Alimentarea cu apă a municipiului Oradea, se realizează prin distribuția acesteia prin conducte de serviciu sau conducte principale.
Cele 5 stații de pompare furnizează

Rețeau de distributie
Sistemul de alimentare si distributie a apei potabile in municipiul Oradea cuprinde conductele de aductiune de alimentare cu apă având diametre de la Dn 400 mm pâna la Dn 1000 mm, pe ambele maluri ale râului Crisul Repede, iar retelele de distributie de la Dn 80 mm la Dn 400 mm, amplasate pe întreaga retea de străzi a municipiului.
Rețelele de apă secundare au o lungime de 142 km, sunt complet reabilitate şi deservesc în principal consumatorii din imobilele înalte, alimentați cu apă din stațiile de hidrofor Reteaua totala de conducte totalizând o lungime de peste 580 km.

Reteaua de distributie asigură presiunea pentru alimentarea cu apă directă a clădirilor cu parter si un nivel în zona centrală si de vest a orasului si pentru cladiri cu pâna la 2 nivele în partea de est.
In present fiecare abonat al sistemului de alimentare cu apa in municipiul Oradea este contorizat. S.C. Compania de Apa Oradea S.A. gestionează un număr de cca. 19,635 contoare aflate în proprietatea companiei (instalate în sistemul de distribuție), acestea fiind prevăzute cu sisteme electronice de automatizare pentru monitorizare. Dintre acestea, 2.581 contoare instalate la scările de bloc sunt echipate cu interfețe de citire a datelor. Prin Programul M.U.D.P. II, aceste contoare au fost prevăzute cu integratoare, realizandu-se astfel monitorizarea consumurilor la dispeceratul central.
Sunt in curs de realizare e×ecutia unor lucrari de extindere a retelei de alimentare cu apa in cartiere care nu dispun de alimentare cu apa de la reteaua orasului: cartier Grigorescu, cartier Oncea, precum si lucrari de inlocuire sau realizare de retele noi in zonele deficitare ale retelei. De asemenea in present se realizeaza retele de distributie a apei potabile pentru obiectivul Parc Industrial Eurobusiness I situat pe strada Borsului.
Dezinfectarea apei cu clor este dezavantajoasă deoarece prezența clorului în apă accelerează procesul de uzură a conductelor de transport şi în mod deosebit doze sporite de clor dăunează sănătății populației.
În toate cele 5 stații de alimentare cu apă, utilajele şi instalațiile sunt perimate, fie sunt subdimensionate fie că sunt necorespunzătoare față de tehnica actuală de tratare a apei.

2.8.3. CANALIZARE

Sistemul de canalizare al municipiului Oradea este realizat în sistem mixt si anume:

- sistem divizor în cea mai mare parte a orasului;
- sistem unitar în zona de nord vest a municipiului.

Rețeaua de canalizare menajeră are o lungime de 412 km, iar rețeaua de canalizare pluvială este in lungime de 331 km.
Zona industrială dispune de o retea separata totalizând circa 60 km în administratia fiecărui agent economic si care după colectare sunt supuse unui proces de epurare, functie de încărcările acestor ape specifice fiecărei industrii, astfel ca apele uzate din zonele industriale să ajungă la caracteristicile unei ape uzate orăsenesti pentru a nu influenta procesul de epurare dacă aceste ape sunt dirijate în canalizare menajera.
Apele uzate sunt preluate din retele de două colectoare principale pe malul stâng si malul drept al Crisului până în dreptul podului Decebal unde apele de pe malul stâng sunt sifonate în canalizarea de pe malul drept. De aici apele menajere sunt reluate de două colectoare având dimensiuni 70/105 cm si 160/205 cm până la statia de epurare amplasată în aval de municipiu, pe malul drept al râului Crisul Repede.
Apele menajere colectate pe malul stâng, aval de podul Decebal, sunt preluate de canale, gravitationale, pâna în zona Cazaban unde prin intermediul unei stații de pompare sunt evacuate pe malul drept spre stația de epurare a orasului.
Apele uzate menajere din zona de locuinte construite în zona de nord-vest sunt preluate prin canale care preiau si apele pluviale de pe această suprafata. S-au realizat în această zonă 10 km de canale în sistem unitar cu sectiuni cuprinse între 60/90 cm si 420/205 cm si un canal deversor pentru deversarea apelor meteorice în râul Crisul Repede.
De aici apele uzate menajere sunt dirijate prin colectoare având 70/105 cm si 260/105 cm până la statia de epurare a orasului.
Se mentionează ca pe parcursul anilor 2000-2012 reteaua de colectare a apelor pluviale si menajere a suferit numeroase modificari care se datoresc în principal:

- dezvoltarii industriale a localitatii
- aparitia cartierelor noi de locuinte
- îndesiri ale cladirilor existente.

În urma acestor modificări au fost e×ecutate lucrări de dezvoltare a retelei de colectoare care însa nu rezolvă în întregime problema scurgerii apelor pluviale si menajere de pe teritoriul orasului.
Se menționează că din cauza existentei canalizării pluviale pe multe străzi din oras, înaintea executării canalelor menajere principale, o serie de canale menajere care preiau apele uzate de la locuinte au fost racordate la aceste canale pluviale, astfel ca apele uzate sunt descărcate prin gurile de vărsare în rîul Crisul Repede.
În aceste situatii, racordurile menajere în loc să fie preluate de canalizarea menajera si dirijate spre statia de epurare conduc apele menajere direct în râul Crisul Repede poluând apa râului.
Unitatea de exploatare a retelelor are în atentie această problemă si pe măsura depistării acestor racorduri si ele sunt modificate, racordarea executându-se corect la canalul menajer din zonă.
Sunt in curs de realizare e×ecutia unor lucrari de extindere a retelei de canalizare in cartiere care nu dispun de canalizare: cartier Grigorescu, cartier Oncea, precum si lucrari de inlocuire sau realizare canale noi in zonele deficitare ale retelei. De asemenea in present se realizeaza retele de canalizare pentru obiectivul Parc Industrial Eurobussines I situat pe strada Bosului.

In municipiul Oradea e×ista mai multe statii de pompare ape pluviale, dupa cum urmeaza:

- apele menajere din zonele joase ale municipiului sunt canalizate in 10 statii de pompare :
  - Stația de pompare str. Fântânilor
  - Stația de pompare str. Tudor Vladimirescu
  - Stația de pompare Parcul Bălcescu
  - Stația de pompare Ioşia Nord
  - Stația de pompare str. Barcăului
  - Stația de pompare str. Făcliei
  - Stația de pompare Parcul I.C. Brătianu
  - Stația de pompare Zona de Vest
  - Stația de pompare str. Crivatului (Episcopia Bihor)
  - Statia de pompare str. Adevărului
- pentru apele pluviale functioneaza in present 5 statii: de pompare:
  - 3 stații de pompare evacuează apele colectate în Crişul Repede:
    - Statia de pompare Sovata I
    - Statia de pompare Sovata II
    - Statia de pompare Pasaj Magazin Crisul
  - 2 stații de pompare evacuează apele meteorice în canalizarea menajeră:
    - Stația de pompare Pasaj blocuri Zig-Zag, Bulevardul Dacia
    - Stația de pompare Pasaj Magazin Profi

Statia de epurare
Municipiul Oradea dispune în prezent de o statie de epurare a apelor menajere si industriale provenite de la populatie si de la industriile din oras. Aceasta este amplasata pe malul drept al raului Crisul Repede, la sud de drumul national E 60 si este delimitata de ferma 8 SCCP, canal de evacuare CET I, raul Crisul Repede si halda de slam a Intrprinderii chimice Sinteza.Statia este racordata la cele doua colectoare principale : ovoid 70/105 cm si clopot de 165/260 cm ce colecteaza apele uzate menajere si industriale din municipiul Oradea si comunele invecinate. Rolul statiei este de a epura mecano biologic apele uzate precum si stabilizarea namolurilor rezultate in urma proceselor de epurare. Amonte de statia de epurare e×ista un bazin de compensare a debitelor in perioada de ploi torentiale, debite ce revin in colectorul principal si sunt preluate in statia de epurare. Pentru compensarea lipsei de capacitate (Q > 2200 l/s), prevenirea poluarilor accidentale, aval de atatia de epurare e×ista iazuri biologice ~ 50 Ha, de unde apele se evacueaza in raul Crisul Repede in mod controlat si cu aprobarea Inspectoratului de mediu si directia Apelor Crisuri. Statia de Epurare are rolul de a prelua si epura apa uzata menajera si industriala din Municipiul Oradea si unele zone limitrofe. Statia de Epurare este de tip mecano-biologic iar efluentul statiei este deversat in raul Crisul Repede.

In permanenta controlul funcționării Stației de Epurare este asigurat prin monitorizarea fluxului de epurare si debitmetrie Monitorizarea se efectueaza in conformitate cu prevederile standardelor in vigoare si cu o fecventa minim necesara caracterizarii si conducerii in conditii optime a intregului flux de epurare. Dotarea Laboratorului Statiei de Epurare este la nivelul anilor 70 si asigura monitorizarea tuturor parametrilor prevazuti in normativele nationale si locale.

2.8.4. ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ

2.8.4.1. Surse de alimentare, corelate cu sistemul energetic național

Alimentarea cu energie electrică a municipiului Oradea se face din Sistemul Energetic Național (SEN).
Producția de energie electrică a municipiului Oradea este realizată prin cele două Centrale Electro-Termice C.E.T. I şi C.E.T. II.

a. C.E.T. I cu o putere instalată (Pi) = 205 MW aflată în zona de vest a oraşului
b. C.E.T. II cu o putere instalată: (Pi) = 150 MW situată în zona de est, care în prezent nu funcționează.

C.E.T. I şi C.E.T. II sunt conectate la SEN pe partea de înaltă tensiune, prin ridicătoare de tensiune aferente.

2.8.4.2. Amplasamente stații de transformare

Necesarul de putere a consumatorilor este acoperit de 6 stații de transformare, amplasate relativ uniform.
Aceste stații sunt:

1. Stația "Oradea Nord Mecanica" 110/20 kV - 1 × 25 MVA

	110/6 kV - 2 × 25 MVA
	110/20 kV - 2 × 16 MVA
2. Staţia "Crişul"	110/6 - 1 × 25 MVA
3. Staţia "Sinteza"	110/6 kV - 2 × 16 MVA
4. Staţia "Oradea Centru"	110/6 kV - 2 × 25 MVA
5. Staţia "Velenţa"	110/6 kV - 2 × 16 MVA
6. Staţia Oradea Sud "	220/110/20 kV – 1×250 MVA

2.8.4.3. Linii electrice de repartiţie şi distribuţie

Linii de înaltă tensiune

Staţiile de transformare ale municipiului sunt interconectate, pe partea de 110 kV prin linii electrice aeriene, dublu circuit, având traseele în preponderenţă prin zone cu circulaţie redusă, în partea de sud şi vest a municipiului.

Linii de medie tensiune

Lungimea totală a reţelelor de medie tensiune din municipiul Oradea este de 273,4 km, rezultând un indice de cca 6,3 km reţea/kmp de suprafaţă a localităţii fapt ce situează municipiul Oradea, printre localităţile reşedinţă de judeţ bine dotate cu reţele electrice.

Trebuie menţionat faptul că din cei 273,4 km de reţea de medie tensiune 209,26 km sunt la 6 KV şi numai 64,14 km de 20 kV. Procentual înseamnă că numai 23,4 % din reţelele de medie tensiune sunt de 20 kV în timp ce 76,6 % sunt la 6 kV.

2.8.4.4. Amplasamente şi capacităţi posturi de transformare

În municipiul Oradea sunt în prezent 300 posturi de transformare din care:

- 228 posturi sunt la tensiunea de 6/0,4 kV, având o putere totală de 181,7 MVA
- 71 posturi sunt la tensiunea de 20/0,4 kV, având o putere totală de 60,5 MVA.

Din cele de mai sus rezultă că 76 % din posturile de transformare sunt racordate la reţele de 6 kV şi numai 24 % sunt la 20 kV.

Situaţia procentuală a posturilor de transformare racordată la reţeaua de 6 kV şi respectiv la 20 kV, corespunde cu situaţia procentuală a lungimii reţelelor de 6 şi respectiv 20 kV prezentată la punctul 2.9.4.3.

Această situaţie, explică preocuparea intreprinderii furnizoare pentru schimbarea reţelelor de 6 kV cu reţele de 20 kV.Noile posturi de transformare vor fi alimentate cu linii electrice subterane, dar se prevede şi modernizarea a reţelei prin înlocuirea liniilor electrice aeriene cu linii electrice subterane.

2.8.4.5. Reţele de distribuţie de joasă tensiune

Reţeaua de joasă tensiune (380/220 V) este destinată consumatorilor casnici şi neindustriali, precum şi iluminatului public.

Distribuţia energiei electrice în zonele centrale, precum şi în cartierele de blocuri se face prin cabluri subterane din aluminiu, cu alimentarea clădirilor (blocurilor) din firidă în firidă prin sistemul intrare-ieşire. Restul reţelei de joasă tensiune este de tip aerian (circa 30 % din totalul reţelei) cu conductori în majoritatea cazurilor din aluminiu pozaţi pe stâlpi din beton, sau în zonele periferice, din lemn.

Iluminatul public pe străzile principale, pieţe, intersecţii se realizează cu lămpi cu vapori de mercur sau sodiu de înaltă presiune. În zonele periferice mai există câteva străzi iluminate cu lămpi cu incandescenţă.

Comanda iluminatului public se face automat şi centralizat. Se poate afirma că starea tehnică a reţelei de joasă tensiune este satisfăcătoare, dar se prevede înlocuirea reţelelor aeriene cu reţele subterane.

2.8.4.6. Indicatori de consum referitori la consumul de energie electrică

pentru Municipiul Oradea

În situaţia actuală puterea medie absorbită anual este:

- Consum casnic	27,4 MW
- Social - cultural şi edilitar	15,9 MW
- Transport în comun	1,3 MW
- Mică industrie (fără platformă industrială)	10,1 MW
Total putere medie absorbită la nivel de municipiu	**54,7 MW**

Consumul anual de energie electrică este:

- consum casnic	89,6 Gwh
- social cultural şi edilitar	64,7 Gwh
- transport în comun	8,8 Gwh
- mică industrie (fără platforme industriale)	55,0 Gwh
Total energie electrică absorbită la nivel de municipiu	**218,1 Gwh**

Consumul casnic de energie electrică anual, pe locuință este de 1.124 kWh/locuință, ceea ce corespunde la un consum de 375 kWh/locuitor.
Municipiul Oradea are electrificate 79.702 locuințe adică, 98,7 % din numărul total de locuințe.
Din analiza datelor statistice ale municipiului Oradea, comparativ cu cele la nivel de țară (880 kWh/locuință şi 296 kwh/locuitor) rezultă un consum de energie electrică pentru scopuri casnice peste media pe țară. Acest consum sporit este datorat în special gradului mare de dotare a populației cu aparate electrocasnice.
Este necesară mutarea contoarelor electrice din interiorul apartamentelor din blocurile de locuințe, în exteriorul apartamentelor, precum şi introducerea de sisteme de citire la distanță a contoarelor de energie electrică.

2.8.4.7. Disfuncționalități privind alimentarea cu energie electrică

Stații de transformare şi linii de înaltă tensiune
În zona gării, în partea de nord a municipiului, există un deficit de putere în asigurarea consumatorilor. Acest lucru se datorează în principal consumului de putere aferent căii ferate şi gării CFR. Acest deficit se va accentua odată cu electrificarea căii ferate. Pentru remedierea deficitului este nevoie să se introducă o nouă stație de transformare care să acopere necesitățile zonei.
În prezent nu este realizată o alimentare în buclă a stațiilor de transformare, fapt care duce la nesiguranța alimentării lor pe partea de înaltă tensiune.

Rețeaua de distribuție şi posturi de transformare
Zona centrală a oraşului este deservită de o rețea de distribuție alimentată la 6 kV. Odată cu creşterea necesarului de putere la consumatori şi a dificultății privind amplificarea posturilor de transformare din această zonă, au apărut deficiențe în privința puterii disponibile şi în privința asigurării nivelului de tensiune.

2.8.5. TELECOMUNICAȚII

2.8.5.1. Centrale telefonice

Municipiul Oradea este una din reşedințele de județ din țară cu un grad de telefonizare ridicat (21,4%). În prezent sunt în exploatare 4 centrale telefonice automate cu o capacitate totală de 56.200 linii, după cum urmează:

a. Centrala automată PC1 - 8.320 linii amplasată pe strada Aurel Lazăr Nr. 3
b. Centrala automată PC2 - 20.800 linii amplasată pe str. Transilvaniei
(Zona de Vest)
c. Centrala automată PC3 - 7.140 linii amplasată pe str. D. Cantemir
d. Centrala automată digitală de tip ALCATEL - 20.000 linii pe str. Mareşal I. Antonescu.

Numărul abonaților telefonici din municipiu în prezent este de 65.251. Gradul de ocupare a liniilor telefonice este de 93,8% centralele fiind aproape în întregime ocupate.

2.8.5.2. Rețeaua de telecomunicații fixe

Rețelele de telecomunicații fixe sunt administrate de 2 operatori principali: ROMTELECOM şi R.D.S. & R.C.S., iar principala disfuncțiune este data de prezența liniilor aeriene.
În zona centrală, precum şi cartierele de blocuri de locuințe sunt construite canalizații telefonice pentru interconectarea centralelor, respectiv pentru rețelele urbane de abonați.
Restul rețelei de telecomunicații este de tip aerian, cu cabluri instalate pe stâlpi proprii sau pe stâlpi în folosință comună cu rețelele electrice de joasă tensiune.
Este deasemenea în curs de extindere şi o rețea modernă pentru traficul internațional, pe bază de fibră optică, de conectare a municipiului Oradea, la rețeaua telefonică digitală a Europei centrale şi de vest.

2.8.5.3. Radiotelecomunicații mobile

Pe raza municipiului Oradea sunt amplasate următoarele stații de radiotelecomunicații:

a. Stația de televiziune Oradea, pe Dealul Viilor pentru difuzarea postului național TV - programul 1.

b. Stația de radioreleu Oradea, pe Dealul Viilor pentru căi telefonice interurbane şi internaționale

c. Stația de radio RDUM Oradea, pe Dealul Viilor pentru Radio Cultural (69, 86 MHz) şi Radio Tineret (71,00 MHz).

Pe retelele mobile sunt administrate de 4 operatori principali: Orange, Vodafone, Cosmote. Un al 5-lea operator se află în faza de dezvoltare a rețelei R.D.S.

Se menționează că difuzarea programului România Actualități (603 kM2) şi cel al Studioului teritorial Cluj (1593 k Hz) pentru municipiul Oradea se face de la Stația de radio RDUM existentă pe raza comunei Sânmartin.

Pe raza municipiului Oradea mai sunt difuzate pe unde ultrasunete (UUS) următoarele programe de radio:

- Radio Favorit (92,6Mhz)
- Radio Zu (93,9Mhz)
- Radio Magic Fm (107 MHz şi 71,81 MHz)
- Radio KISS Fm (99,1 MHz)
- Radio Transilvania (97,2 MHz)
- Radio Vocea Evangheliei (92,1 MHz)

De asemenea este difuzat pe canalul de televiziune C37 programul central şi cel local PRO-TV.

2.8.5.4. Rețele de televiziune pe cablu

În prezent în municipiul Oradea sunt două centre de captare şi retransmisie pentru rețeaua de televiziune pe cablu (C.A.T.V.): R.D.S. & R.C.S. şi ROMTELECOM, respectiv U.P.C. astfel avem următoarele posturi TV:

- T.V.S.
- Transilvania TV
- PRO TV Oradea
- Antena 1 Oradea

Rețeaua de televiziune pe cablu are o lungime de cca 40 km şi este montată aerian.

2.8.5.5. Aspecte critice privind telecomunicațiile

Centrale telefonice

Se constată o încărcare excesivă a centralelor telefonice. Există multe cereri de instalare de noi posturi care nu pot fi satisfăcute.

Rețele de telecomunicații

Cablurile telefonice, în special cele aeriene prezintă un grad de uzură ridicat, ceea ce duce la o rată mare a defecțiunilor.

2.8.5.6. Internet

Principalii furnizori de servicii internet

- Romtelecom – rețele de fibră optică
- R.D.S. & R.C.S. – rețele de fibră optică şi wireless cu Digi Wi-Fi
- U.P.C. – rețele de fibră optică şi wireless
- Orange, Vodafone, Cosmote – rețele wireless

2.8.6. ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ

2.8.6.1. Alimentarea cu energie termică pentru încălzire, preparare apă caldă de consum în municipiul Oradea

Alimentarea este realizată în cea mai mare parte prin sistemul de termoficare având ca surse de producere a energiei două centrale electrice de termoficare C.E.T. I şi C.E.T. II, amplasate la Vest, respectiv Est de localitate (vezi planşa 1/RT)
Echipamentul centralelor:

C.E.T. I
2 cazane abur 165 t/h
2 cazane abur 350 t/h
2 cazane abur 400 t/h

Grupuri turbogeneratoare 2 × 25 MW, 1 × 55 MW, 2 × 50 MW
Putere termică instalată - 1.830 t/h
Putere termică disponibilă - 1.290 t/h
Putere termică utilizabilă - 1.000 t/h
din care:
- consum de abur intern - 500 t/h
- consum de abur la consumatori industriali - 150 t/h
- consum de abur pentru preparare apă fierbinte - 350 t/h

CET II - complet in conservare

3 cazane de abur 420 t/h

Grupuri turbogeneratoare
2 × 50 MW, 1 × 50 MW - avariat, în curs de reparaţii
Putere termică instalată - 1260 t/h
Putere termică disponibilă - 1.050 t/h
Putere termică utilizabilă - 700 t/h
din care:
- consum de abur intern - 300 t/h
- consum de abur la consumatori industriali - 30 t/h
- consum de abur pentru preparare apă fierbinte - 370 t/h)

CONSUM - pe oras (fără pierderi) pe timp de iarnă

COMBUSTIBIL - cărbuni - procurați din mai multe puncte de încărcare - bazinul Rovinari, Sărmăşag, Comăneşti, Anina şi în cantitate mică, din import. Spre deosebire de cărbunele importat, de calitate foarte bună, cărbunele folosit, din bazinele noastre carbonifere, este în general cu conținut ridicat de S şi cu putere calorică la jumătate.
Arderea acestui combustibil duce la emisii cu concentrație mare de SO_2 depăşind normele obligatorii de protecție a mediului. Deci se impune folosirea unor instalații speciale de desulfurare.
De asemenea depozitele de zgură şi cenuşă imobilizează şi denaturează suprafețe mari de teren şi constituie o sursă permanentă de poluare prin spulberarea lor şi împrăştierea în spațiul înconjurător. Pentru aceasta sunt necesare instalații de umezire şi de asemenea acoperirea cu pământ de haldelor existente în special a celor epuizate.
Rețelele agentului secundar asigură redistribuirea energiei termice de la punctele termice - P.T., la consumatori - locuințe şi diverse obiective social-culturale. Acestea sunt în e×ploatarea şi administrarea R.A. Apaterm - Oradea (aproximativ 197 puncte termice, 640 km de rețele termice secundare). Punctele termice aferente marilor consumatori industriali nu aparțin de R. APATERM.
Alimentarea cu energie termică a consumatorilor municipiului Oradea, se desfăşoară în condiții dificile, reuşind să asigure temperaturi la limita inferioară a confortului la o mare parte din consumatori.
În afară de rețeaua de termoficare, pe suprafața municipiului există şi centrale termice individuale dar cu un aport mic, local.
Disfuncționalitățile majore ale sistemului de alimentare cu energie termică a municipiului sunt:

- utilizarea combustibilului solid cu putere calorică mică, de calitate proastă şi cost ridicat
- instalațiile în C.E.T.-uri sunt vechi, necesitând reparații dese
- rețelele de termoficare ; rețelele termice secundare şi punctele termice necesită repetate intervenții (cu întreruperi pentru reparații) ale furnizării agentului termic
  - repartizarea necorespunzătoare a energiei termice la consumatori

Disfuncționalități pe componentele sistemului:

a. C.E.T. I, II

- una din cele trei turbine de la CET II este avariată;
- combustibilul folosit conține mult sulf, ceea ce duce la depăşirea concentrațiilor admisibile de SO_2
- lipsesc instalațiile de desulfurare

- instalațiile la haldele de zgură şi cenuşă nu sunt corespunzătoare şi ca urmare se produce poluarea mediului prin spulberarea şi împrăştierea zgurii şi cenuşii

b. Rețele de termoficare

- rețelele agentului termic primar au nevoie de reparații şi modernizări, în special magistralele 1, 2 şi 3 ale C.E.T. I, deoarece sunt foarte vechi şi supraîncărcate capetele rețelei de termoficare funcționează deficitar şi necesită reechilibrări hidraulice pentru o mai bună repartizare a debitelor
- vanele cu sertar pană şi vanele tip fluture - necesită dese reparații (la circa 2 ani)
- canalele termice sunt de tip circulabil astfel încât fiecare intervenție necesită săpături + desfaceri şi refaceri ale canalelor
- multe zone ale rețelei de termoficare sunt inundate periodic de apele de ploaie sau canalizare

c. Puncte termice

- datorită proastei calități a schimbătoarelor de căldură din punctele termice - apa din circuitul secundar (care nu este dedurizată) trece în sistemul de termoficare, mărind duritatea agentului primar accentuând coroziunea conductelor de termoficare şi împiedică funcționarea şi întreținerea corectă a CAF-urilor, precum şi a instalațiilor de la consumatori.
- repararea schimbătoarelor prin scoaterea din funcțiune a conductelor spate micşorează cedarea de căldură spre consumatori
- pompele de circulație de tip Lotru, Cerna, Criş sunt vechi şi foarte uzate, funcționând cu randamente foarte scăzute, iar consumul de energie electrică este aproape dublu față de pompele moderne
- pierderile mari de agent termic secundar în rețelele termice şi în instalațiile de la consumatori necesită completarea continuă (!) cu apă rece de la stațiile de hidrofor ceea ce duce la mărirea consumului de căldură şi mărirea depunerilor în schimbătoare şi conducte.
- nu există instalații de reglare a temperaturii agentului termic pentru încălzire sau a apei calde de consum
- punctele termice aflate la subsolul unor clădiri din zona centrală sunt des inundate iar intervenția pentru întreținere şi reparații este foarte grea (P.T. 413, 415, 701, 702, 707, 708, 713, 804, 805, 818)

d. Rețelele termice secundare

R.A. Apaterm dispune de 197 puncte termice care alimentează circa 2.600 tronsoane de blocuri de locuințe precum şi clădiri social-culturale, şcoli, grădinițe şi case particulare prin rețelele termice realizate între anii 1963-1989

Rețelele termice secundare (încălzire tur + retur, apa caldă de consum şi recirculație) sunt montate în canale termice din beton îngropate, precum şi în subsolurile blocurilor de locuințe

Ca urmare a inundării canalelor termice cât şi a subsolurilor - izolația termică este compromisă (sau nu mai exista) pe foarte mari lungimi.

Intervenția pentru întreținere şi reparații în subsolurile tehnice este greoaie (aceste rețele sunt proprietatea R.A. Apaterm dar blocurile de locuințe sunt în proprietatea locatarilor)

Atât în rețelele termice cât şi în instalațiile interioare există mari pierderi de apă (datorită spărturilor în conducte) cât şi mari pierderi de căldură (datorită izolației termice necorespunzătoare).

Blocurile de locuințe construite în perioada 1963-1989 au rezistențe termice ale anvelopei mult scăzute față de normele în vigoare ceea ce duce la mari consumuri de energie termică.

Instalațiile interioare de încălzire nu au posibilitatea de reglare hidraulică sau a consumului de căldură

Energia termică pentru încălzire este distribuită la consumatori neuniform şi deficitar din următoarele cauze:

- întinderea prea mare a unor rețele termice secundare (la capete nu se asigură debitele necesare)
- diafragmare necorespunzătoare sau inexistentă a rețelelor
- lipsa posibilității de reglaj hidraulic şi al consumului de căldură la consumatori şi la punctele termice
- pierderi de apă şi pierderi de căldură în conductele rețelei şi a instalațiilor interioare ca urmare neefectuării reparațiilor necesare
- neasigurarea în permanență a parametrilor necesari pentru agentul termic primar şi secundar
- funcționarea defectuoasă a punctelor termice (schimbătoare, pompe, etc.)
- lipsa contorizării la consumatori
- instalațiile la consumatori, rețelele termice şi punctele termice nu sunt urmărite sistematic pentru detectarea la timp a defecțiunilor şi remedierea lor
- instalațiile consumatorilor nu sunt separate şi întreținute în mod sistematic de firme specializate
- intervenții neautorizate la instalațiile consumatorilor

Există numeroare neînțelegeri între distribuitorul energiei termice şi consumatori privind funcționarea instalațiilor şi consumul de energie termică (debit şi parametri)

Există probleme nerezolvate privind proprietatea unor puncte termice şi a unor trasee de rețele termice

Consumatorii de căldură (din apartamente) nu au nici o posibilitate de a-şi adapta consumul de căldură şi apă caldă menajeră după necesitate şi posibilități financiare

2.8.7. ENERGIE GEOTERMALĂ

Un aport important în alimentarea cu energie termică a municipiului Oradea îl poate aduce potențialul energetic al apelor geotermale, acestea reprezentând una din bogățiile specifice acestei zone.
În planşa nr. 1/RT se poate vedea situarea municipiului Oradea față de sistemele hidrogeotermale studiate şi exploatate în prezent şi cele de perspectivă, la nivelul teritoriului național.
Zăcământul geotermal Oradea - Felix este situat la adâncimea de 2.200-3.200 m în calcare şi domolite fisurate, acoperind o suprafață de circa 75 kmp.
În planşa 1/RT sunt prezentate cele 12 sonde de producție cu un debit anual mediu (în perioada 1990 - 1993) de circa 90 l/s - 12 Gcal/h - t° = 40° C, si 1 sondă e×perimentală.
Potențialul artezian al zăcământului a fost inițial de 160 l/s (1984) scăzând în timp (1993) la 110 l/s.
Temperatura apei la suprafață variază între 70° şi 105° C.
Mineralizația apei este scăzută 0,9 - 1,2 g/l şi fără gaze dizolvate.
Din punct de vedere al exploatării, cele două perimetre (Oradea şi Băile Felix - 1 Mai) au evoluat şi prezintă în ultimii 10-20 ani, caracteristici diferite: în timp ce pe zăcământul Oradea exploatarea şi efectele acesteia au avut o evoluție normală, la Felix - 1 Mai potențialul de debitare a prezentat un declin.
Acest declin a depins de creşterea extracției totale din acvifer. Astfel debitul posibil a fi extras în condițiile actuale din perimetrul Oradea este 90 l/s (debitul mediu anual).
Singura modalitate de punere în valoare a potențialului artezian total al zăcământului Oradea fără a afecta e×tracția din perimetrul Felix - 1 Mai - este exploatarea cu reinjectarea apei uzate termic.
în prezent sunt in exploatare 10 sonde deproductie cu un debit mediu de 65l/s si o temperature de evacuare cuprinsa intre 30 si 45°C. Puterea termica actuala este de aproximativ 15MW cu un factor de utilizare de cca. 35% .
Dubletul geotermal "Nufărul" - Oradea este constituit din sondele 4.797 (de producție) şi 4.081 (de injecție, prima producând apă geotermală din intervalul 2.040-2.630 m adâncime, iar a doua primind apa pe intervalul 2285-2490 m.
În prezent sonda produce artezian doar 15 l/s apă cu t° - 60° C (2,1 Gcal/h).
Energia geotermala este exploatata in municipiul Oradea in urmatorii parametri:

- puncte termice pe apa geotermala si gaze naturale : PT512 ;PT513; PT514 alimentate din statia termica "Geoterm amplasata linga strandul Iosia pentru incalzire si apa calda menajera.
- puncte termice pe apa geotermala: PT939; PT840; PT844 PT845;PT863;PT878 ;PT883 alimentate din Punctul termic Nufarul " numai pentru apa calda de consum.
- puncte termice pe apa geotermala: PT911 ;PT913; alimentate din Punctul termic PT 913 Calea Aradului numai pentru apa calda de consum.

Principalele avantaje ale dubletului geotermal sunt:

- de ordin geologic: asigurarea menținerii presiunilor de zăcământ, atât la Oradea, cât şi la Felix - 1 Mai, deci conservarea caracterului artezian al extracției
- de ordin tehnic: randamentul superior de schimb termic (schimbătoare performante), pompe de calitate, cu variatoare de frecvență, proces tehnologic optimizat (atât la prepararea şi stocarea apei calde menajere cât şi la distribuție)
- de ordin economic: prețul gigacaloriei este doar 75 % din cel practicat de termoficarea municipiului
- de ordin ecologic: energia termică scară furnizată de apa geotermală la acest dublet s-ar putea obține prin arderea a 0,5 t de cărbune, care ar emite în atmosferă anual peste 600 t CO_2 - favorizând efectul global de seră şi 8 t de SO_2 - care generează ploile acide.

Se consideră că generalizarea reinjecției prin crearea unor dublete ce ar urma să funcționeze în pompaj, ar duce la mărirea debitului exploatat de la 80 l/s la 160 l/s şi a potențialului energetic de 126 Gcal/h la 28 Gcal/h şi la eliminarea deversării apelor geotermale în apele de suprafață.

Ca disfuncționalități putem preciza neutilizarea în mod corespunzător a potențialului energetic al sondelor
La mai multe instalații apa geotermală este deversată în Criş, Peța sau canalizarea oraşului la temperaturi ridicate. Materialele utilizate (țevi de oțel, schimbătoare de căldură cu fascicol din țevi de oțel realizate de I.M.P.S. Oradea) sunt necorespunzătoare.

2.8.8. GAZE NATURALE

Sunt prezente în teritoriul municipiului Oradea prin sistemul național de transport şi distribuție. Magistrala la gaz Dn 500 Abrămuț - Salonta - Arad trece pe lângă municipiul Oradea şi transportă gaze naturale din structurile gazeifere amplasate în județul Bihor.
În prezent intravilanul oraşului Oradea este străbătut de o conductă de transport gaze naturale de la nord la vest pe granița de vest a țării conductă Dn 500 mm. De la această conductă în Oradea are un racord de gaze naturale până la stație reglare măsurare predare gaze SRMP amplasată în nordul oraşului în spatele CET 1.
De la SRMP se alimentează în prezent câteva SRMS (SRM de sector) la obiective social-culturale cum este CET1, sau la câteva obiective industriale sau la consumatorii casnici. Ca exemplu sunt SRMS la Cartier Europa, SRM - Piața Devei; SRM Strada Făgăraşului; SRM Depou Tramvaie; SRM Ştrand Oradea; SRM Oncea şi altele.
Prin aceste SRM se face trecerea de la sistemul de transport, repartiție la sistemul de distribuție.
Oraşul Oradea este racordat şi la SRM Predare Palota printr-o conductă de repartiție Dn 6", care trece prin Sântandrei şi ajunge în Oradea în zona străzii Densuşeanu.

În partea desenată se evidențiază cu culori diferite:

- rețele existente de distribuție presiune redusă
- rețele existente de distribuție presiune medie
- rețele existente de transport gaze
- racorduri existente la SRM Predare
- stații de reglare măsurare de sector (SRMS)
- stații de reglare de zonă existente (SRMZ).

Ca disfuncționalitäti putem preciza faptul că sunt date de creşterea generală a prețului gazelor naturale precum şi presiunea scăzută a gazelor la transporturi scăzute iarna şi de caracterul imprevizibil al serviciilor de furnizare pe termen lung, datorat expulzării treptate a rezervoarelor şi dependentului de relațiile politice internaționale.

2.9. PROBLEME DE MEDIU. SITUAȚIA EXISTENTĂ ŞI DISFUNCȚIONALITĂȚI

(extras din Studiu de fundamentare în domeniul mediului, SC Premium Garden SRL, 2012)

2.9.1. RELIEFUL

Categoriile de unități de relief

Situat la contactul Câmpiei de Vest cu Dealurile de Vest relieful se pliază pe structura geologică ce îl defineşte. Ca şi unități de relief amintim în partea de vest Câmpia Crişurilor ce are ca subunități Câmpia Barcău – Biharia dezvoltată la contactul dintre Câmpia Crişurilor şi Dealurile Oradiei; Câmpia Miersigului dezvoltată în prelungirea Dealurilor din partea de sud a perimetrului (Dealul, Alparea, Dealul Viilor Cordău, Dealul Cornețu).

Câmpia Barcău-Biharia, se extinde de sub Dealurile Oradiei şi din dreapta văii Fâneața Mare până la graniță, iar pe direcția nord-sud se dezvoltă între Crişul Repede şi Barcău. Este o câmpie complexă, cu un nucleu format dintr-un areal mai înalt şi uscat (Câmpul Bihariei) la cca. 110 –130 m, pe care s-a format localitatea Biharia. Corespunde unui con aplatizat al Barcăului în parte şi al Crişului Repede la nivelul terasei a 2-a (sau terasei 1 după Gh. Măhăra), având caracter de câmpie intermediară, dar mult mai zântă decât cele similare de la sud de Crişul Repede.

În fapt este vorba şi de o continuare a poalei glacisului Barcăului fragmentată de lunca văii Fâneața Mare.

Sub deal are şi aspect de glacis actual coluvio deluvial. Acestei câmpii i se poate ataşa, dar ca o unitate distinctă Câmpia joasă a Borşului (numită de Gh. Măhăra, Câmpia Santăului).

Câmpia Miersigului, se situează la sud de Crişul Repede şi se întinde până la limita sudică a arealului. Are altitudini de 110 –120 m, fiind inclusă în categoria câmpiilor înalte. Este compusă din glacisurile şi terasele Crişului Repede.

În partea de nord-est se situează Dealurile Oradiei ce reprezintă treapta de trecere a Munților Plopişului către Câmpie. Altitudinile dealurilor cresc spre nord-est pornind de la valori de 131,8 m Dealul Rojas, 230 m Dealul Dorongos, 248 m Dealul Vântului până la 289,6 m Dealul La Grinda. Dealurile Oradiei se suprapun depozitelor panoniene mio-pliocene formate din nisipuri în alternanță cu argile nisipoase.

Râul Crişul Repede împarte teritoriul în două străbătându-l de la est la vest. Crişul Repede a jucat un rol foarte important în definirea reliefului actual prin definirea în partea stângă a cursului a 7 terase : terasa de luncă (treapta I), terasa de luncă 2-3m (treapta II), terasa de 6-10 m, terasa de 15-20 m, terasa de 34-40 m, terasa de 50-60 m, terasa de 70-80 m. Terasele inferioare reprezintă locul în care oraşul Oradea se dezvoltă.

În partea dreaptă a cursului, versantul este subminat permanent de apele Crişului Repede ceea ce reprezintă cauza producerii alunecărilor de teren din zonă. Instabilitatea versantului a dus la limitarea extinderii oraşului în această direcție. Cu toate acestea presiunea urbană a impus folosirea glacisului format la baza versantului din corpurile de alunecare.

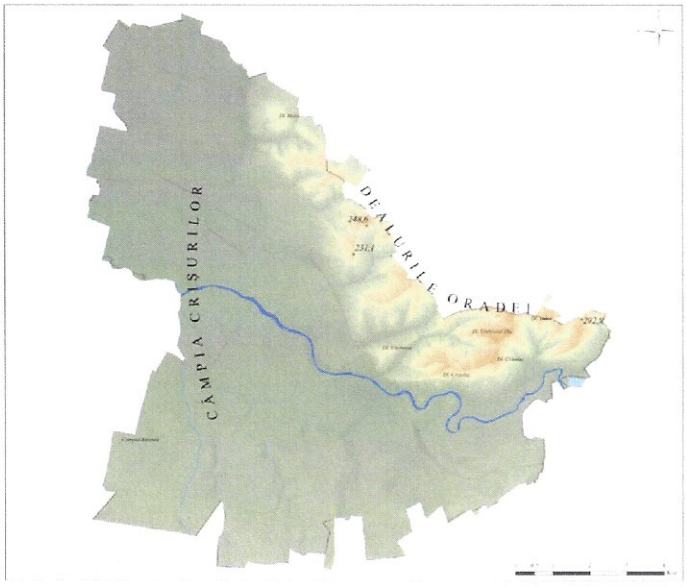

Relieful

Hipsometria

Pentru întocmirea hărților hipsometrice, ale expoziției versanților şi pantelor, respectiv ale densității fragmentării au fost folosite hărți la scara 1: 25000.

Arealul studiat se situează din punct de vedere al altitudinilor între 102,1 şi 292,94 m. Se constată o distribuție inegală a treptelor altitudinale: 38,62% se situează între 102,1-125 m altitudine absolută, 42,55% între 125-150 m, 6,44% între 150-175 m, 5,48% între 175-200 m, 3,63% între 200-225 m, 2,04% între 225-250 m, 1,14% intre 250-275 m, şi doar 0,1% între 275-300 m. Se observă o scădere continuă a ponderilor altitudinilor odată cu creşterea acestora. Până la altitudinea de 200 m regăsim 93,09% din teritoriu.

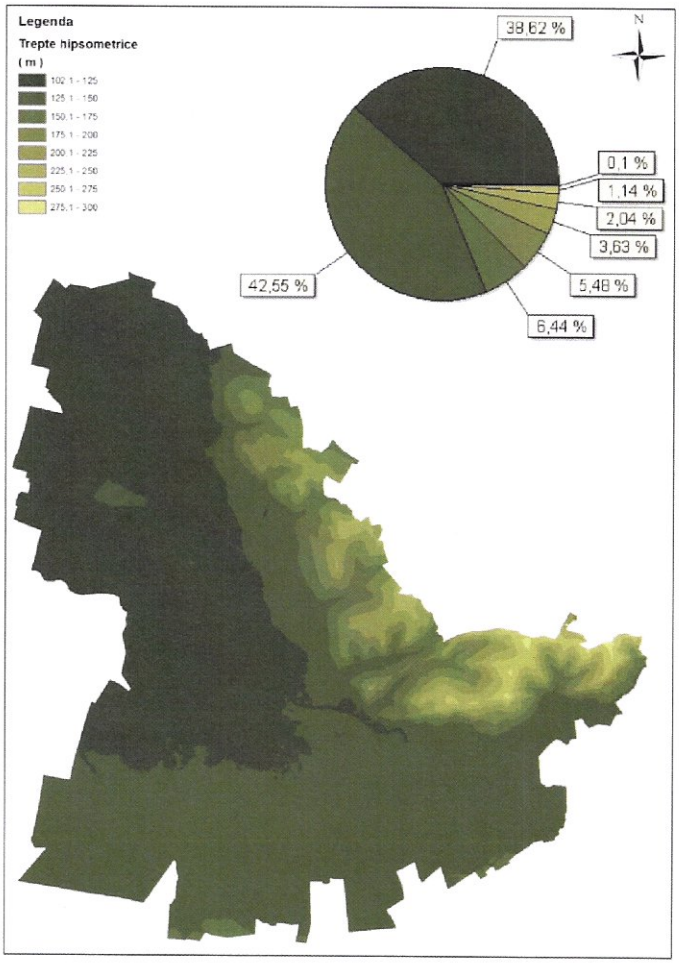

Reprezentarea hipsometrică

Gradul de înclinare al versanților (Geodeclivitatea)

Alături de celelalte elemente morfometrice, înclinarea versanților, reflectă îndeaproape constituția litologică şi structura, stadiile de evoluție a bazinelor hidrografice precum şi caracterul modelării trecute şi actuale. Înclinarea şi conformația elementelor reliefului influențează procesele actuale de modelare, reflectând şi modul lor anterior de acțiune.

Se poate observa faptul că 83,08% din arealul studiat se încadrează în categoria pantelor de până la 5°. Aceste areale sunt afectate de procese slabe de eroziune în suprafață. Ele pot fi utilizate ca terenuri arabile, dar şi pentru construcții şi căi de comunicație (şosele, căi ferate), ceea ce permite extinderea în condiții optime atât a perimetrelor locuite cât şi a infrastructurii.

Pantele cu valori între 5 şi 14 ^{0}, însumează 13,12% şi sunt prezente în zona de dealuri precum şi în frunțile teraselor. Aceste zone sunt utilizate frecvent pentru vii, livezi şi fânețe. Construcțiile de case şi căile de comunicație necesită lucrări speciale, cu toate acestea, datorită dezvoltării urbane parte din aceste zone la nordul oraşului Oradea au fost ocupate cu construcții.

Pantele cu înclinație mai mare de 14^{0} nu sunt specifice zonei, ocupând totuşi un procent de 3,20%, fiind prezente pe versantul drept al Crişului Repede unde apar frecvent alunecări de teren.

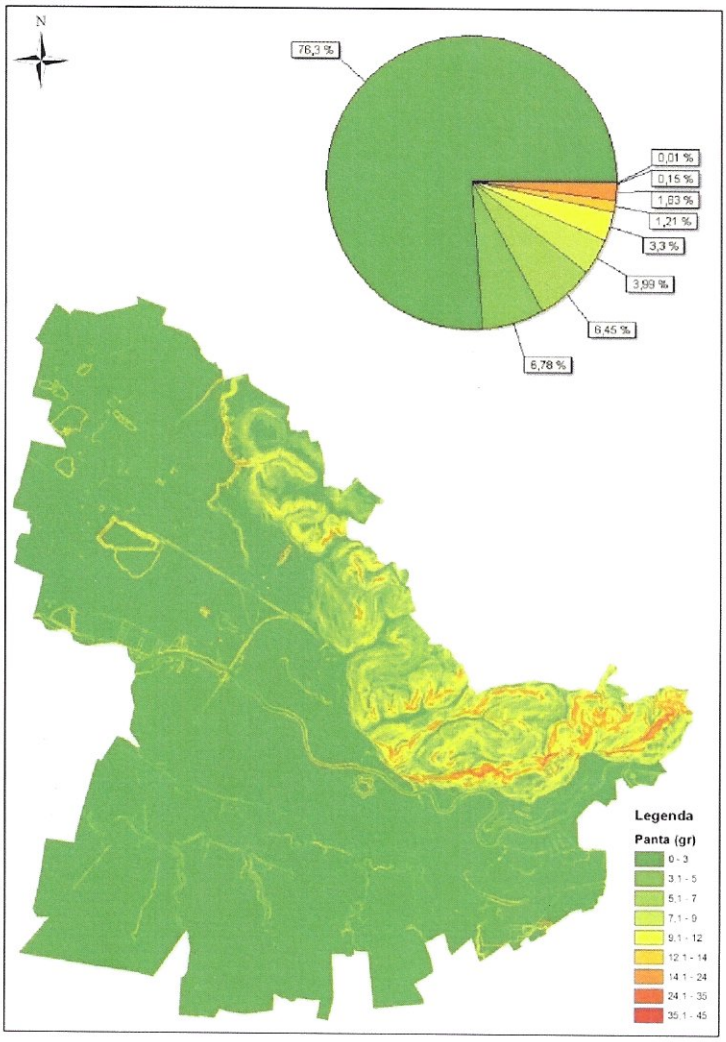

Reprezentarea pantelor

Expoziția versanților

Orientarea suprafețelor înclinate în raport cu durata insolației condiționează repartiția regimului caloric, a precipitațiilor atmosferice, a umidității aerului şi solului, impulsionând în mod diferit procesele morfodinamice, particularitățile repartiției solului şi vegetației şi nu în ultimă instanță utilizarea terenurilor. Expoziția versanților alături de succesiunea anotimpurilor şi de repartiția pantelor este un factor important în determinarea gradului de insolație. Expoziția versanților influențează gradul de însorire (lumina directă) sau umbrire (indirectă), prin alternanța dintre însorire şi umbrire de la începutul până la sfârşitul zilei. După expoziție, versanții au regimuri de însorire-umbrire diferite, dar fenomenul se judecă prin compararea versanților cu orientări opuse. Există de asemenea diferențe între versanții deschişi şi cei adăpostiți ai aceleaşi orientări.

Expoziția versanților este foarte importantă din punctul de vedere al rolului pe care îl joacă atât în evoluția reliefului cât şi în stabilirea direcțiilor de dezvoltare a vetrei localităților. Suprafața cu panta de până la 3 grade (cvasi-orizontală) reprezintă 76,3% din teritoriul Unității teritorial administrative a Municipiului Oradea, iar pentru restul suprafețelor repartiția procentuală a expoziției este aproximativ egală, oscilând între valori de 1,24 % şi respectiv 3,69%

2.9.2. CLIMA

Temperatura aerului

Temperatura aerului la 2 m (la nivelul adăpostului meteo)

Prin influența pe care o exercită asupra celorlalte elemente climatice şi implicit asupra vieții şi activității umane, temperatura aerului reprezintă unul dintre elementele climatice importante, care înregistrează, în timp şi spațiu, un grad mare de variabilitate.

Analiza şi interpretarea datelor climatice privind temperatura aerului în arealul oraşului Oradea prezintă o mare importanță, atât teoretică, pentru încadrarea într-o zonă climatică, cât mai ales practică. Analiza variațiilor temperaturii aerului este deosebit de importantă pentru o serie de activități socio-economice, prezentând o importanță deosebită pentru domeniul construcțiilor, pentru agricultură, industrie, transporturi etc.

Datele privind temperatura aerului la Oradea au fost înregistrate la Stația Meteorologică, situată la $47^0 02'$ lat. N şi $21^0,54'$ long. E, la o altitudine de 136 m. Pentru analiza caracteristicilor şi variațiilor temperaturii aerului la Oradea, am luat în considerare un număr de 43 de ani, în intervalul 1961 – 2003.

Temperatura medie anuală

Temperatura medie multianuală pentru intervalul 1961 – 2003, la Oradea, a avut o valoare de $10,3^0$C, fapt ce pune în evidență situarea oraşului în zona climatului temperat continental. Situarea stației meteorologice Oradea în exteriorul oraşului, la aproximativ 2 km spre sud de perimetrul construit, face ca valorile temperaturii aerului să fie puțin influențate de structura suprafeței active a zonei construite.

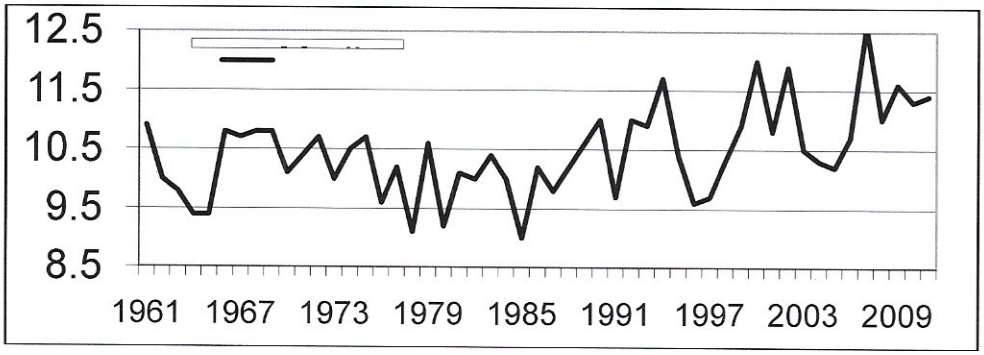

Evoluția temperaturilor medii anuale la stațiile Oradea

Cea mai mare valoare medie anuală a temperaturii aerului, din perioada studiată, s-a înregistrat în anul 2007, fiind de $12,6^0$C, o valoare apropiată înregistrându-se în anul 2000, de 12^0C. Temperatura medie anuală cea mai mică a fost de 9^0C şi ea s-a înregistrat în anul 1985.

Analizând linia de tendință pentru intervalul de timp studiat (perioada 1961 – 2011) se constată o tendință de creştere a temperaturii medii anuale la Oradea, cu precădere în intervalul 2000-2011. Acest fapt poate fi explicat de creşterea oraşului în suprafață, precum şi prin intensificarea circulației rutiere în oraş şi la periferia lui, constatându-se un trend ascendent a temperaturii medii anuale pentru ultimii ani, când a fost dată în folosință şoseaua de centură a oraşului, şosea care traversează arealul din vecinătatea stației meteorologice.

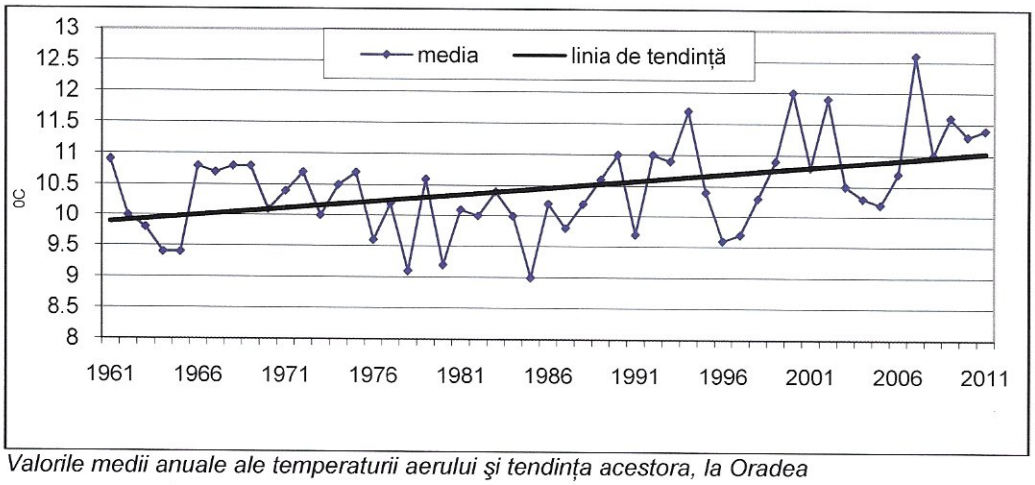

Valorile medii anuale ale temperaturii aerului şi tendința acestora, la Oradea

Temperaturile minime şi maxime absolute

Valorile extreme ale temperaturii aerului sunt valori care reprezintă limitele absolute între care a variat acest parametru climatic. Ele au un caracter întâmplător şi se produc o singură dată în istoria stației meteorologice analizate, în condiții climatice excepționale care se instaurează la un moment dat.
Importanța lor este dată de faptul că ele indică valori care, odată produse, există probabilitatea atingerii şi chiar depăşirii lor. Chiar dacă aceste valori se produc în anumite condiții de circulație atmosferică un rol hotărâtor în apariția lor îl au condițiile geografice locale sau regionale.
Temperatura minimă absolută reprezintă valoarea cea mai scăzută a temperaturii aerului înregistrată în perioada de observații a stației meteorologice.
Pentru stația meteorologică Oradea valoarea minimă absolută a temperaturii aerului a fost de -29,2^{0}C şi ea s-a înregistrat la data de 24 ianuarie 1942. Atingerea acestei valori a fost posibilă pe fondul unei circulații a maselor de aer dinspre nord şi nord-est, generată de extinderea spre Europa Centrală şi de Sud a anticiclonului Siberian.
La stația meteorologică Oradea minima absolută anuală s-a înregistrat, în majoritatea cazurilor, în luna ianuarie, frecvența producerii acestora, în perioada de timp analizată (1961-2003), fiind de 53,5%.
Temperatura maximă absolută reprezintă valoarea maximă înregistrată pe toată perioada de observații a stației, la un moment dat. La fel ca şi temperatura minimă absolută are un caracter întâmplător, evidențiind valoarea care poate fi atinsă sau chiar depăşită de temperatura aerului.
Temperatura maximă absolută la stația meteorologică Oradea a fost înregistrată în data de 20 iulie 2007, atingând valoarea de 41,9^{0}C. La stația meteorologică Oradea temperatura maximă absolută anuală se înregistrează cu precădere în luna iulie, frecvența acesteia fiind de 46,5% din cazuri.

Umiditatea aerului

Umiditatea aerului este elementul climatic a cărui importanță este evidențiată de influența pe care acesta o exercită, în primul rând asupra sănătății umane. Cantitatea vaporilor de apă prezentă în aerul atmosferic influențează starea de sănătate a organismului uman, precum şi evoluția şi manifestarea celorlalte elemente climatice. În cazul climatului urban acțiunea concertată a umidității aerului cu alte elemente climatice (temperatură, nebulozitate etc.), dar şi cu poluarea determină apariția unor situații de risc pentru sănătatea populației, studierea şi analizarea acestui element climatic căpătând astfel valențe practice deosebite.

Umiditatea relativă zilnică, lunară, pe anotimpuri

Regimul anual şi lunar al umezelii relative

Umezeala relativă a aerului în arealul oraşului Oradea prezintă caracteristici proprii determinate de poziția geografică a centrului urban în vestul țării unde se manifestă mai intens ca şi în alte zone ale țării influențele climatului umed din vestul şi sud-vestul continentului. Acest fapt determină valori relativ mari ale umidității relative medii anuale, cu o medie multianuală de 76,9%.

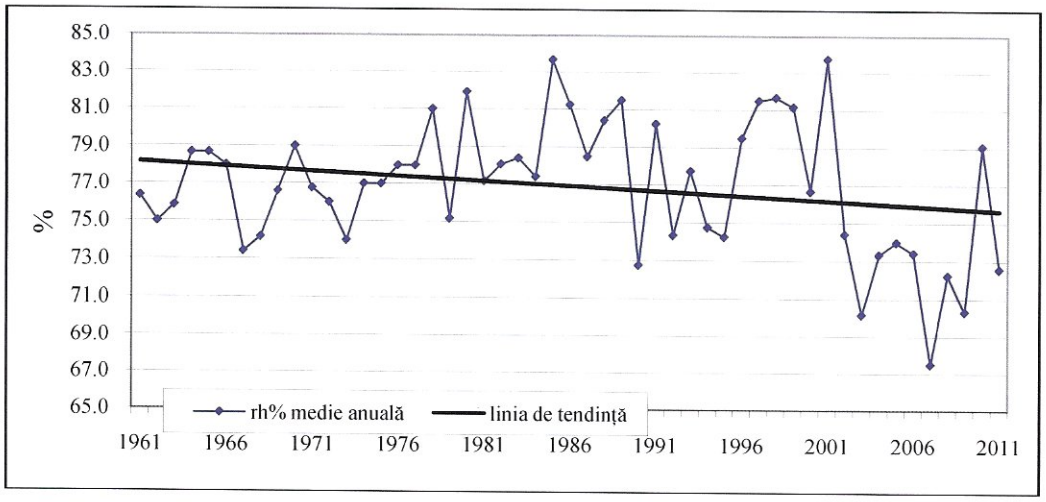

Evoluția umezelii relative medie anuală şi valorile maxime şi minime ale acesteia, la Oradea (1961-2011)

Analizând regimul anual al umezelii relative se constată că acesta se caracterizează prin înregistrarea valorii maxime a mediei lunare iarna, în luna decembrie (88,3%) şi a minimului lunar în sezonul de vară, în luna iulie (69,6%). Mersul anual al umezelii relative este invers proporțional cu cel al temperaturii aerului.

luna	ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sep	oct	nov	dec	Anual
Rh %	88,0	83,8	77,0	71,5	71,3	72,3	69,6	71,2	75,9	79,4	84,2	88,3	77,7

Valori medii lunare multianuale ale umezelii relative, la Oradea. Sursa: Arhiva A.N.M

Vânturile

Din punct de vedere practic analizarea şi interpretarea datelor privind vântul au o mare importanță, acestea fiind utilizate în diverse domenii: la realizarea prognozelor meteo, în activitățile desfăşurate în porturi şi aeroporturi, în construcții, în funcție de viteza şi direcția dominantă a vântului într-o anumită regiune se amplasează construcțiile industriale, în agricultură, în industria energetică, unde forța vântului poate fi utilizată ca resursă neconvențională etc.

La Oradea, viteza medie multianuală a vântului are o valoare de 2,9m/s.
Analizând mersul anual al vitezei vântului, se constată că valorile cele mai mari ale mediilor lunare, de peste 3,0m/s, se înregistrează în sezonul rece al anului, în intervalul decembrie-aprilie. De altfel, cea mai mare medie lunară a vitezei vântului se înregistrează în aprilie, fiind de 3,4m/s. Acest fapt se explică prin dinamica activă a atmosferei din această lună, evidențiată şi de valorile reduse ale calmului.
Valorile mari ale vitezei medii lunare în lunile de iarnă sunt datorate contrastelor termice evidente între mase de aer cu caracteristici diferite, care determină şi o valoare mare a gradientului baric orizontal, acesta determinând la rândul lui o creştere a vitezei vântului.

Frecvența anuală a vântului pe direcții şi anotimpuri

În arealul oraşului Oradea direcția şi frecvența vântului pe anumite direcții stau sub influența determinantă a poziției oraşului, a caracteristicilor reliefului, în primul rând al fragmentării şi orientării acestuia, iar în cazul spațiului urban propriu-zis, determinante sunt configurația perimetrului construit, înălțimea clădirilor, lățimea şi orientarea rețelei stradale etc.

Frecvența anuală şi anotimpuală a vântului pe direcții

Din analiza şi interpretarea datelor privind direcția vântului la Oradea, pentru perioada 1961-2003, rezultă că direcția dominantă a vântului este cea sudică, cu o frecvență de 18,0% din cazuri, o frecvență ridicată înregistrând şi vântul din direcție Sud-Vest, cu 14,5%. Frecvența cea mai redusă o înregistrează vântul din

direcția Nord-Est, Vest şi Nord-Vest, a căror frecvență este de 4,9%,respectiv 6,1% şi 5,2%.

Numărul mediu multianual şi frecvența vântului pe direcții, la Oradea:

Direcția	N	NE	E	SE	S	SV	V	NV	Calm
Nr.med. cazuri	11,5	6,0	9,5	13,5	22,1	17,7	7,5	6,3	28,2
Frecvența (%)	9,4	4,9	7,8	11	18	14,5	6,1	5,2	23,1

Topoclimatele din intravilan (hartă şi climograme)

Complexitatea mare a structurii urbane, tipul de materiale de construcție şi culorile lor, determină mari variații ale albedoului în interiorul oraşului care duc la diferențieri ale elementelor meteorologice la nivel topo şi microclimatic între diferitele sectoare şi zone ale oraşului.
În tabelul de mai jos sunt cuprinse câteva dintre diferențele semnalate între valorile elementelor climatice, dintre aşezările urbane şi cele rurale din imediata vecinătate:

Durata de strălucire a Soarelui	5 - 15% mai scăzută
Temperatura medie anuală	0.5-1.0 °C mai ridicată
Temperatura maximă iarna	1 - 2 °C mai ridicată
Durata înghețului	2 - 3 săptămâni mai redusă
Umiditatea relativă iarna	2% mai scăzută
Umiditatea relativă vara	8 - 10% mai scăzută
Cantitatea totală de precipitații	5 - 10% mai mult
Numărul zilelor ploioase	10% mai mult
Numărul zilelor cu ninsoare	14% mai puțin
Nebulozitatea	5 - 10% mai mare
Frecvența ceții iarna	100% mai mare
Cantitatea nucleelor de condensare	de 10 ori mai mare

Diferențe climatice între zonele urbane şi cele rurale din vecinătatea lor. Sursa: www.metoffice.gov.uk

Importanța acestor procese în crearea unui climat specific în aşezările urbane, precum şi intensitatea şi modul lor de manifestare, determinând diferențieri chiar în interiorul oraşului, depind la rândul lor de anotimp, de structura şi profilul suprafeței urbane, stând în acelaşi timp sub influența condițiilor meteorologice manifestate în regiunea în care este amplasat oraşul.
Diferențele termice dintre oraş şi zona sa înconjurătoare duc la individualizarea, deasupra oraşului, a unei pături de aer mai cald şi mai puțin dens, a cărei structură, compoziție şi aspect depind de profilul „reliefului urban". Se vorbeşte azi de *„insula de căldură urbană"*, care se individualizează deasupra oraşelor.
Cauzele care duc la formarea insulei de căldură deasupra oraşelor sunt numeroase şi complexe, dintre acestea pot fi amintite:

- degajarea în aerul atmosferic a unei importante cantități de căldură de la obiectivele industriale, locuințe şi autovehicule;
- absorbția căldurii de către betoane, asfalt, cărămizi şi alte materiale de construcții în timpul zilei şi degajarea acesteia in atmosfera joasă pe parcursul nopții;
- reflectarea puternică a radiației solare de către construcțiile din sticlă şi de către ferestrele clădirilor, care au un albedou ridicat;
- prezența în aerul atmosferic a substanțelor poluante provenite de la circulația automobilelor, poluarea casnică şi din industrie, care se constituie în nuclee de condensare, ceea ce duce la o creştere a nebulozității şi la formarea ceții urbane, care reduc radiația;
- absența relativă a apei din zonele urbane face ca energia calorică să fie consumată în cantități reduse pentru evapotranspirația plantelor, iar cea mai mare parte a ei să contribuie la încălzirea aerului din atmosfera inferioară;
- lipsa unor curenți puternici de aer (viteza redusă a vântului) care să determine o dispersare a căldurii şi a poluanților spre zonele învecinate. Insula de căldură urbană apare astfel bine definită în cazul regimurilor anticiclonice stabile, sub formă de cupolă, iar atunci când atmosfera este caracterizată de instabilitate, cu o dinamică activă a atmosferei, aceasta poate avea aspect de „pană".

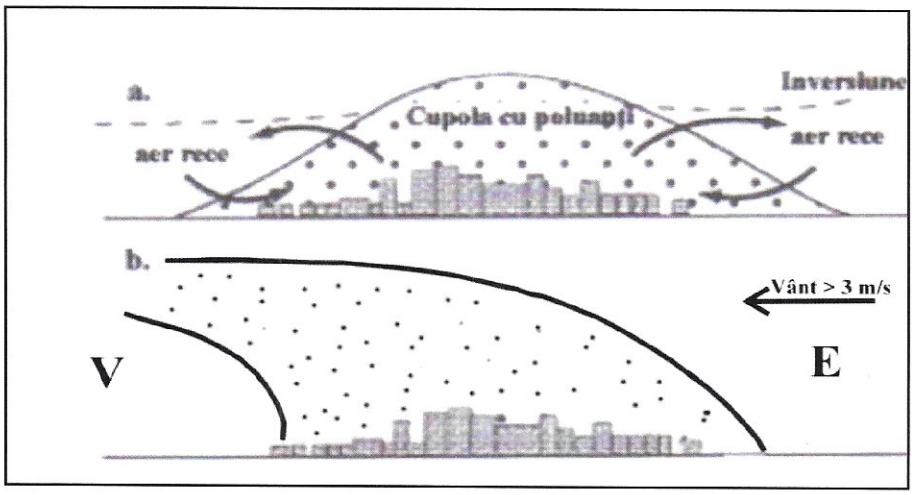

Aspectul insulei de căldură urbană, în cazul unei atmosfere poluate,
a. în regim anticiclonic, b. într-o situație cu dinamică activă a atmosferei (după: www.metoffice.gov.uk)

În general, cele mai mari valori ale temperaturii aerului sunt înregistrate în zona centrală a aşezării urbane şi scad uşor spre periferie. Cu toate acestea la nivelul fiecărui oraş se pot individualiza mai multe nuclee ale insulei de căldură, centrate în general pe cartierele rezidențiale de blocuri, cu densități mari ale clădirilor şi pe zonele industriale, iar temperaturile mai reduse sunt specifice arealelor ocupate cu vegetație (parcurile), zonelor rezidențiale de la periferie, cu construcții mai puțin dense şi zonelor comerciale.

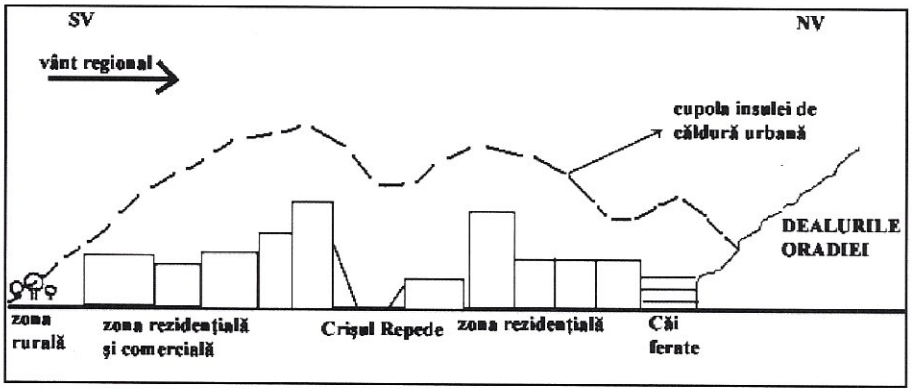

Schema posibilei insule de căldură urbană a oraşului Oradea

În urma analizei structurii suprafeței active a zonei oraşului Oradea, precum şi a analizării şi interpretării datelor climatice culese din diferite puncte ale oraşului, în timpul realizării profilelor topoclimatice, a fost posibilă realizarea unei schițe de hartă topoclimatică. Diferențierile spațiale ale structurii suprafeței active au pus în evidență existența în arealul oraşului Oradea a două ***topoclimate complexe***: *topoclimatul de câmpie şi topoclimatul de dealuri.*

Topoclimatul de câmpie este determinat de altitudinile reduse, extinderea teritorială mare, o uniformitate relativă, larga deschidere spre toate direcțiile şi lipsa unor obstacole în arealul periurban, ceea ce permite o bună circulație a aerului, precum şi de prezența unei vegetații naturale de talie joasă şi a culturilor agricole. Aceste caracteristici determină înregistrarea unor temperaturi mai ridicate în timpul verii, cu 1,5^{0}C până la 3^{0}C, față de zona Dealurilor Oradiei, în funcție de compoziția suprafeței active şi de orientarea versanților. Iarna, asocierea teritorială dintre câmpie şi deal în arealul oraşului Oradea pune în evidență înregistrarea unor situații cu inversiuni termice, care de altfel pot fi posibile pe tot parcursul anului, însă cu o manifestare mai pronunțată în sezonul rece. În situațiile cu inversiuni termice temperatura înregistrată în câmpie este mai scăzută cu până la 4^{0}C față de cea înregistrată în zona Dealurilor Oradiei, aşa cum a fost şi cazul inversiunii din perioada 9-10 februarie 2005, prezentată în capitolul anterior.
De asemenea umezeala aerului are valori mai reduse față de zona dealurilor, însă valorile acestui parametru climatic diferă mult în cadrul topoclimatului de câmpie în funcție de structura suprafeței active. Astfel, în perimetrul construit valorile umidității relative au valori mai reduse cu până la 20 -30%, față de zona de câmpie cu vegetație

şi culturi agricole.
În cadrul topoclimatului de câmpie vântul are viteze mai mari, iar larga deschidere a unității de relief permite modificări frecvente ale direcției vântului.
Prezența Crişului Repede în zona de câmpie favorizează canalizarea curenților de aer de-a lungul râului, o creştere uşoară a umidității relative, precum şi scăderea temperaturii aerului în imediata sa vecinătate.
Cantitatea medie anuală de precipitații este mai redusă în zona de câmpie (600 – 620 mm/an) față de cea a dealurilor (630-650 mm/an) (Gr.,Pop, 2005), ştiut fiind faptul că valorile cantităților de precipitații cresc odată cu altitudinea.

Topoclimatul dealurilor are caracteristici proprii impuse de altitudinile mai ridicate, o relativă neomogenitate a suprafețelor, gradul mare de fragmentare, înclinarea pantelor, expoziția versanților, prezența unor obstacole orografice, care modifică atât viteza cât şi direcția curenților de aer.
Temperatura scade odată cu altitudinea înregistrându-se o diferență de 1-2^{0}C, față de zona câmpiei. Aceste valori sunt caracteristice mediilor diurne, rezultate în urma realizării profilelor topoclimatice, pentru toate anotimpurile. În situațiile de inversiune termică, înregistrate în anotimpul rece, temperatura aerului are valori mai ridicate în zona de deal.
Umezeala relativă înregistrează creşteri ale valorilor odată cu altitudinea, dar şi datorită suprafețelor extinse ocupate cu vegetație naturală sau culturi agricole, care contribuie la aceste creşteri prin fenomenul de evapotranspirație. Aceste diferențe pot atinge valori de până la 10-20%, valoarea maximă diurnă a acestor diferențe înregistrate în cadrul profilelor topoclimatice, realizate în condiții de regim anticiclonic, deci caracterizat de valori reduse ale umidității relative, a fost de 6%. Se remarcă o situație diferită în cazul inversiunilor termice, din sezonul rece, când umiditatea aerului este mai redusă în zona dealurilor, datorită temperaturilor mai ridicate de aici.
În cadrul topoclimatului de deal şi precipitațiile atmosferice înregistrează creşteri odată cu altitudinea.

Analiza în detaliu a suprafeței active din arealul oraşului Oradea a evidențiat marea sa variabilitate şi a condus la identificarea mai multor ***topoclimate elementare****.*

Topoclimatul zonelor rezidențiale cu clădiri înalte (blocuri) se găseşte localizat în Oradea în zona cartierelor „Nufărul", „Rogerius", în vecinătatea marilor bulevarde: calea Aradului, b-dul Magheru, b-dul Dacia, b-dul Decebal etc.
În zonele cu structuri compacte de blocuri de locuințe temperatura aerului este mai ridicată comparativ cu zonele verzi din interiorul oraşului, sau cu zonele cu clădiri de înălțime redusă, mai ales că între blocuri suprafețele ocupate de vegetație sunt foarte reduse. Umiditatea aerului are de asemenea valori reduse, materialele de construcție folosite fiind impermeabile determină o scurgere rapidă a apei provenite din precipitații spre sistemul de canalizare, iar suprafețele reduse acoperite cu vegetație nu determină o creştere semnificativă a acesteia prin evapotranspirație. Astfel zonele ocupate cu clădiri înalte beneficiază de valori mai reduse cu 15-20% ale umidității aerului comparativ cu zonele unde spațiile verzi au suprafețe extinse.
În zona compactă de blocuri din sudul oraşului, grupate în cartierul „Nufărul", în timpul realizării unuia dintre profilele topoclimatice, a avut valori ale mediei diurne a umidității aerului cu aproape 15% mai reduse față de zona campusului universitar, unde clădirile sunt rare, iar vegetația ocupă suprafețe extinse. În zonele rezidențiale cu clădiri înalte vântul suferă modificări importante, atât în ce priveşte direcția, cât şi viteza. Clădirile înalte se constituie în adevărate obstacole în calea curenților de aer, aceştia fiind obligați să îşi modifice direcția şi viteza în preajma acestora
Topoclimatul zonelor rezidențiale cu clădiri joase (case) este determinat de o structură a suprafeței active diferită şi mai complexă față de cea a zonelor cu construcții înalte. Zonele cu construcții compacte joase beneficiază de o omogenitate mai mare a suprafeței active, în ce priveşte linia profilului. Acest tip de topoclimat se găseşte localizat atât în centrul oraşului, cât şi în cartierele mărginaşe, reprezentativă fiind zona din centrul oraşului, arealul cuprins între Parcul Petöfi, şi Crişul Repede, respectiv zona Primăriei Oradea. Datorită faptului că aceste clădiri joase sunt aşezate una lângă cealaltă, fenomenul de umbrire determină o scădere a cantității de radiație solară recepționată direct de suprafața terestră, cea mai mare parte a acesteia fiind absorbită la nivelul acoperişurilor. Materialele de construcție utilizate prin fenomenul de absorbție a energiei solare şi transformarea ei în energie calorică, contribuie la încălzirea aerului din imediata vecinătate a construcțiilor.
Mişcarea aerului pe orizontală este mult diminuată în spațiul microclimatic, valorile vitezei vântului şi direcția acestuia suferind transformări evidente. Compactitatea zonelor de case determină o reducere a vitezei vântului, aceasta înregistrând, în schimb, intensificări de-a lungul străzilor, determinate de procesele de egalizare a valorilor termice între diferite spații din interiorul zonei. Direcția vântului este de asemenea determinată de orientarea rețelei stradale, de-a lungul căreia se canalizează curenții de aer.
Umiditatea aerului are şi ea valori reduse. Suprafețele ocupate cu spații verzi sunt reduse, uşor mai mari ca şi în cazul zonelor compacte cu construcții înalte, ceea ce determină valori mai mari ale umidității comparativ cu

zonele de blocuri, însă mai reduse față de cele ale spațiilor verzi extinse sau a zonelor rezidențiale periurbane, unde spațiile verzi sunt mai extinse, iar construcțiile mai rarefiate.

Topoclimatul marilor bulevarde este determinat în primul rând de orientarea, direcția şi deschiderea acestora. Bulevardele permit o canalizare a curenților de aer de-a lungul lor, fapt ce determină o intensificare a vitezei vântului şi o mai bună aerisire a zonelor din imediata lor vecinătate.

Intensificarea vitezei vântului, precum şi scurgerea liniară de-a lungul bulevardelor, favorizează scăderea temperaturii aerului şi creşterea umidității acestuia, prin pătrunderea aerului mai rece şi mai umed din zonele periurbane. De asemenea, prezența marilor bulevarde determină reducerea contrastelor termice de-a lungul lor şi dintre diferitele zone ale oraşului.

Topoclimatul intersecțiilor mari, parcărilor şi spațiilor largi prezintă caracteristici determinate de structura suprafeței active. Zonele ocupate de intersecții, parcări şi spații largi din interiorul oraşului au o suprafață activă caracterizată de prezența suprafețelor extinse de beton şi asfalt, care se încălzesc mult pe timpul zilei. O altă caracteristică a acestor zone este gradul ridicat de poluare, determinat de transportul auto, ştiut fiind faptul că în zona marilor intersecții şi a parcărilor ambalarea motoarelor autovehiculelor favorizează pătrunderea în aerul atmosferic a numeroase substanțe poluante.

Astfel de intersecții mari, parcări şi spații largi se găsesc localizate în centrul oraşului, zona Bisericii cu Lună (Piața Unirii), zona „Cele Trei Crişuri", zona Pieței Agroalimentare Centrale (Piața Mare), zona Pieței Agroalimentare de Vest („Piața Rogerius"), intersecția din apropierea Crişul – Supermarket, intersecția din apropiere de McDonalds – Nufărul, parcarea din fața Sălii Sporturilor „Antonio Alexa" etc.

Încălzirea puternică a suprafețelor din asfalt şi beton, la care se adaugă şi prezența poluanților, duc la o creştere a temperaturii aerului în stratele de aer din apropierea solului, fapt ce duce la apariția contrastelor termice dintre aceste zone şi cele învecinate, acestea determinând la rândul lor mişcări pe orizontală a maselor de aer.. Lipsa unor obstacole fac ca aceste mişcări să aibă un caracter turbulent, apărând uneori vârtejuri, care ridică în atmosferă praful, determinând astfel o reducere a transparenței aerului.

Topoclimatul spațiilor verzi este caracterizat de valori mai reduse ale temperaturii aerului, datorită lipsei unor suprafețe extinse de beton, asfalt şi sticlă, care ar determina creşteri ale acesteia.

Arealele ocupate de spații verzi în interiorul oraşului sunt cele ale parcurilor, grădinii zoologice, cimitirului municipal, iar în partea de sud se individualizează ca o zonă verde cu caracteristici climatice proprii zona aeroportului.

Am inclus la spații verzi şi zona campusului universitar întrucât suprafețele ocupate cu construcții sunt mai restrânse decât cele ocupate cu vegetație, iar densitatea clădirilor este redusă.

Vegetația arboricolă este cea care imprimă cele mai importante caracteristici climatice în cazul parcurilor şi a grădinii zoologice, şi într-o oarecare măsură, şi a zonei campusului universitar. Astfel, temperatura aerului înregistrează, cu precădere în sezonul cald al anului, valori mai reduse cu 2-3^{0}C, față de zonele rezidențiale, acest fapt fiind evidențiat de măsurătorile instrumentale realizate în cadrul profilelor topoclimatice. În arealul spațiilor verzi amplitudinile termice diurne au valori mai reduse.

În cadrul zonelor extinse ocupate de spații verzi se înregistrează creşteri semnificative ale umidității relative a aerului, determinate de intensitatea manifestării fenomenelor de evapotranspirație.

Viteza vântului în interiorul parcului este mult diminuată, datorită vegetației arborescente care se constituie într-un obstacol în calea curenților de aer, înregistrându-se însă o creştere a acesteia la periferie.

La nivelul orasului Oradea se mai intalnesc şi alte tipuri de topoclimate elementare cum sunt:

Topoclimatul zonei industriale de nord-vest – cu un grad mare de poluare, vara fiind cel mai fierbinte punct al oraşului, temeperatura fiind mai ridicată aici în medie cu 1-2^{0}C, față de alte zone ale oraşului. Gradul ridicat de poluare specific zonei industriale de nord-vest determină creşteri ale cantităților de precipitații, datorită prezenței în aerul atmosferic a numeroaselor particule, care se constituie în nuclee de condensare. De asemenea un fenomen des întâlnit în zona industrială este ceața, care asociată cu poluarea constituie un fenomen de risc pentru sănătatea umană.

Topoclimatul zonei industriale central-vestice- in continua modificare datorită restrângerii activităților industriale.

Topoclimatul zonei industriale de sud-est are caracteristici impuse de fragmentare, unităților industriale, acestea nefiind grupate ca şi în cazul celorlalte două zone industriale ale oraşului. Gradul de poluare este şi aici ridicat, datorită în primul rând prezenței industriei chimice (industria lacurilor şi vopselelor şi industria maselor plastice).

Topoclimatul zonelor cu rețea densă de căi ferate se întâlneşte în partea sud-estică a oraşului, în zona triajului şi a gării „Velența", în zona Gării Centrale, precum şi în zona industrială de nord-vest şi în zona triajului din vestul oraşului, caracteristicile lui fiind imprimate de prezența pe suprafețe mari a şinelor metalice de cale ferată.

Acesta se caracterizează prin temperaturi mai ridicate vara, datorită încălzirii excesive a şinelor de cale ferată şi a vagoanelor metalice staționate în triaje sau gări.

Aerul din imediata vecinătate a şinelor metalice se încălzeşte puternic şi intră într-o mişcare atât pe verticală cât şi pe orizontală, realizându-se astfel schimbul între aceste mase de aer şi cele de deasupra lor sau din

vecinătate, cu temperatură mai scăzută. Acest fapt determină astfel apariția vârtejurilor locale de aer, cu intensități și direcții diferite.

Topoclimatul zonelor comerciale urbane este specific zonelor din imediata vecinătate a marilor centre comerciale sau a zonelor cu depozite de mărfuri

Topoclimatul zonelor comerciale periurbane se diferențiază ce cel al zonelor comerciale urbane prin situarea lor la marginea orașului, fapt ce le permite o mai bună aerisire și prin suprafețele mai mari pe care le ocupă.

Topoclimatul zonelor rezidențiale periurbane se întâlnește în partea estică a orașului, pe versanții Dealurilor Oradiei.

Temperatura aerului scade odată cu creșterea altitudinii, între culmile dealurilor (la altitudine de 200 m) și zona luncii Crișului Repede (la 125 m altitudine) apărând uneori vara diferențe de 1 – 1,5^{0}C.

Prezența suprafețelor mari ocupate cu vegetație determină creșteri semnificative ale valorilor umidității aerului, care în zona dealurilor au valori cu până la 15-20% mai mari decât în arealele rezidențiale din vatra orașului. La aceasta se adaugă fenomenul redus de poluare care determină o calitate mai bună a aerului.

Vântul prezintă în zona dealurilor viteze mai mari, datorită lipsei obstacolelor și altitudinii mai ridicate, iar direcția acestuia este în general direcția înregistrată la stația meteo.

Topoclimatul zonelor periurbane agricole este determinat de suprafețele foarte mari ocupate cu culturi agricole diverse sau chiar cu pășuni.

Situarea la periferia orașului, lipsa construcțiilor și gradul redus de poluare face ca aceste zone să beneficieze de temperaturi mai scăzute față de interiorul orașului cu până la 2^{0}C. Această încălzire inegală face ca aerul mai rece din zona agricolă periurbană să capete o mișcare pe orizontală spre interiorul orașului, contribuind la aerisirea acestuia.

Topoclimatul versanților însoriți (cu expoziție sudică) se caracterizează prin înregistrarea unor valori mai ridicate ale temperaturii aerului datorită insolației puternice de care beneficiază, aici incluzându-se versanții de pe dreapta văii Crișului Repede.

Temperaturile mai ridicate și umiditatea mai mare a aerului, determinată de intensitatea mare a proceselor de evaporație, fac ca pe aceşti versanți să fie întrunite condițiile climatice necesare dezvoltării culturilor de viță de vie și pomi fructiferi,care sunt prezente aici. În flora spontană apar plantele heliofile.

Topoclimatul versanților umbriți (cu expoziție nordică) se diferențiază de cel al versanților însoriți prin valori mai mici ale temperaturii aerului, datorită cantității mai reduse de radiației solară recepționată.

Valorile mai reduse ale temperaturii aerului în comparație cu versanții sudici determină menținerea pe aceşti versanți un timp mai îndelungat a stratului de zăpadă.

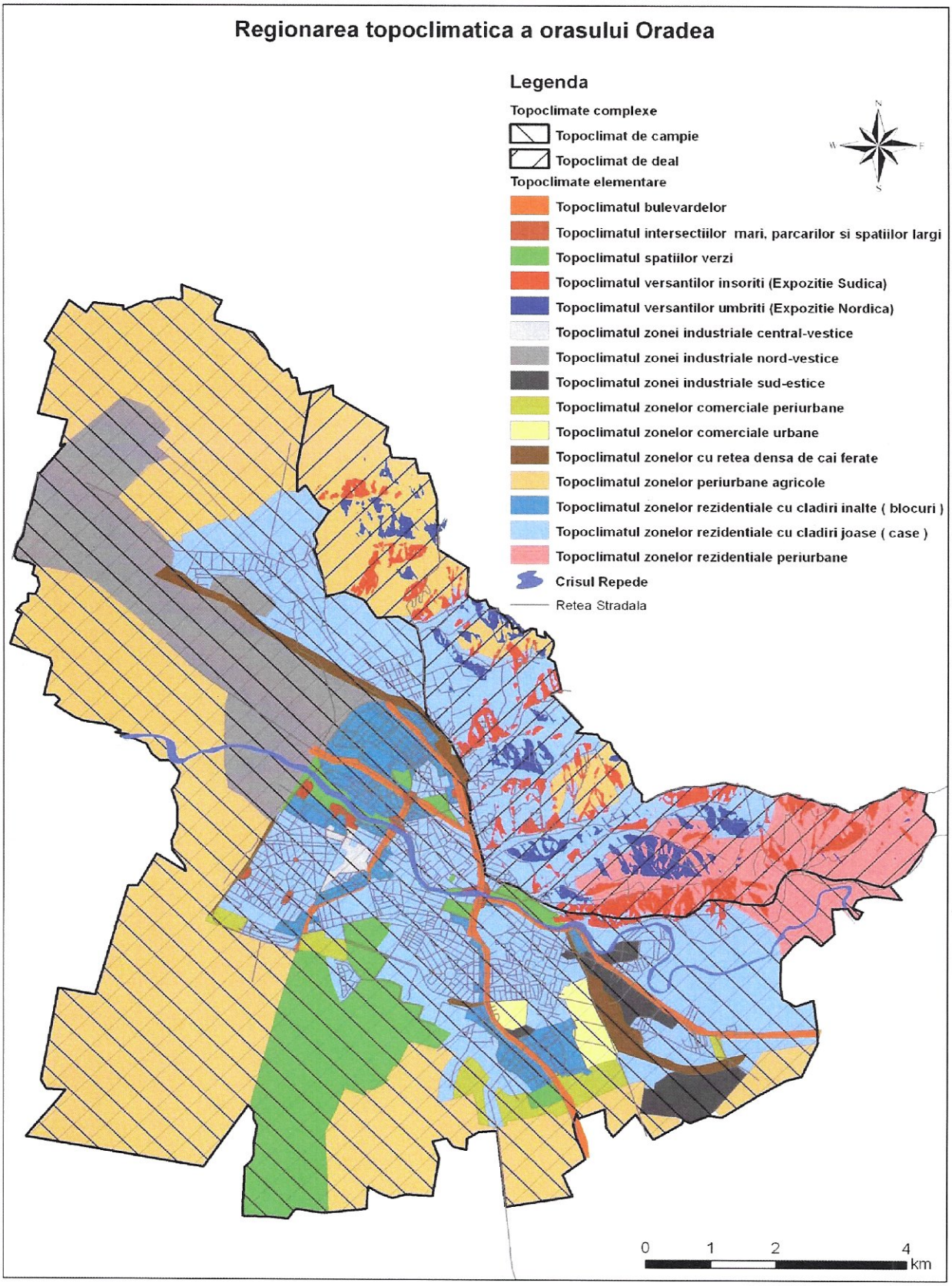

Schița de hartă topoclimatică a zonei oraşului Oradea

2.9.3. BIODIVERSITATE ŞI ARII NATURALE PROTEJATE

Biodiversitatea, sau diversitatea biologică, reprezintă întreaga diversitate a lumii vii, a tot ceea ce ne înconjoară, iar Omul face şi el parte din această structură foarte complexă.
Biodiversitatea reprezintă o valoare care trebuie luată în calcul atunci când se doreşte o dezvoltare durabilă a unei societăți, o dezvoltare care să țină cont nu doar de latura economică ci şi de importanța ecologică şi culturală care să asigure continuitatea şi pentru generațiile viitoare.
În Convenția privind Diversitatea biologică **(CBD)**, adoptată în anul 1993, se spune că *„Resursele biologice ale Terrei sunt primordiale pentru dezvoltarea economică şi socială a umanității în întregimea ei. În acest sens există o recunoaştere din ce în ce mai mare a faptului că biodiversitatea este un atu universal, de valoare inestimabilă pentru generațiile prezente şi viitoare. În acelaşi timp, acum ameninţările care planează asupra speciilor şi ecosistemelor nu au fost niciodată atât de grave."*
Municipiul Oradea este situat în partea de vest a României la interferența a două regiuni ecologice, Câmpia Banatului şi Crişurilor şi Dealurile Crişanei (sau Dealurile de Vest), aşa cum se poate observa şi din harta de mai jos.

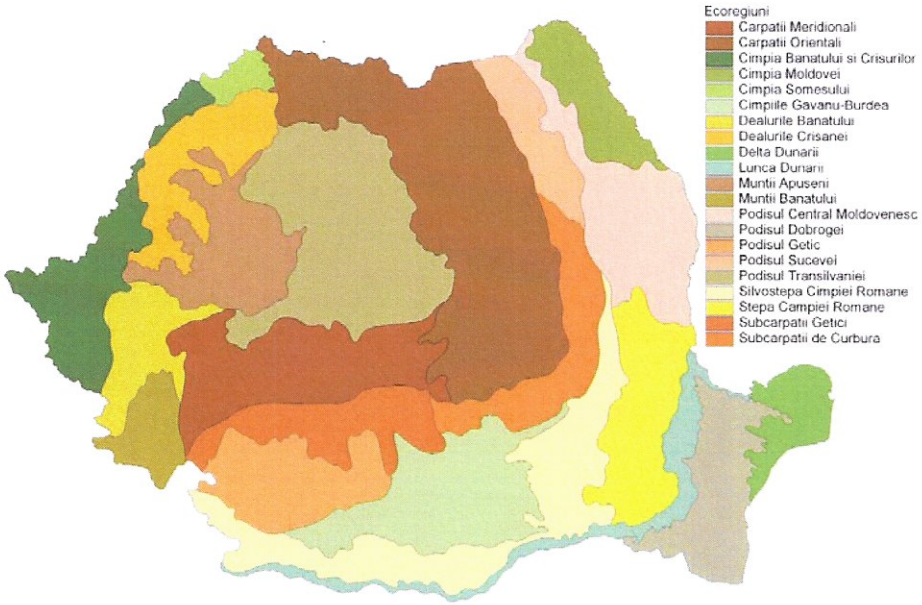

Regiunile ecologice ale României (după Doniță et al., 2005)

Din punct de vedere biogeografic, zona Municipiului Oradea este situată în regiunea panonică, cu interferențe continentale ce se fac resimțite în partea de est a municipiului.

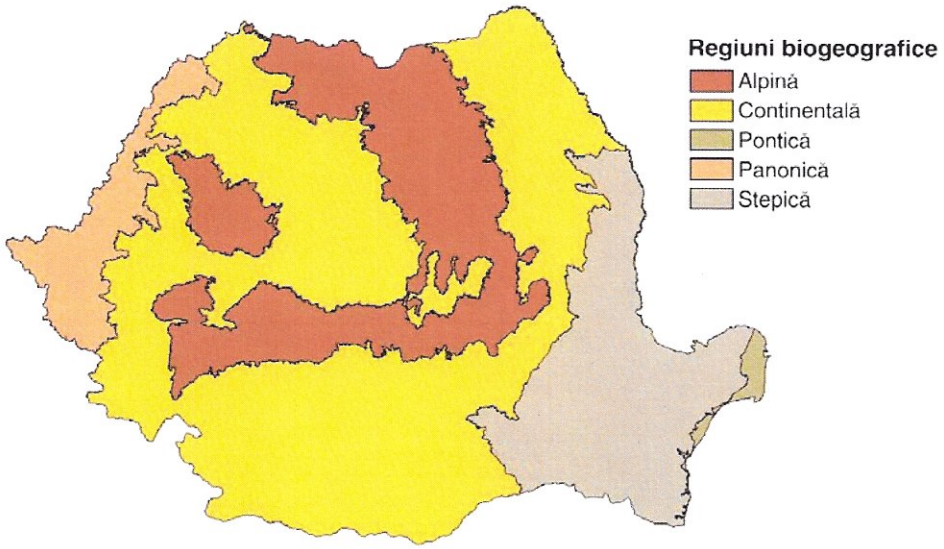

Din punct de vedere al vegetație României, zona Municipiului Oradea este situată la limita dintre zona silvostepei şi subzona pădurilor de stejari submezofili termofili (*Quercus cerris, Quercus frainetto*).

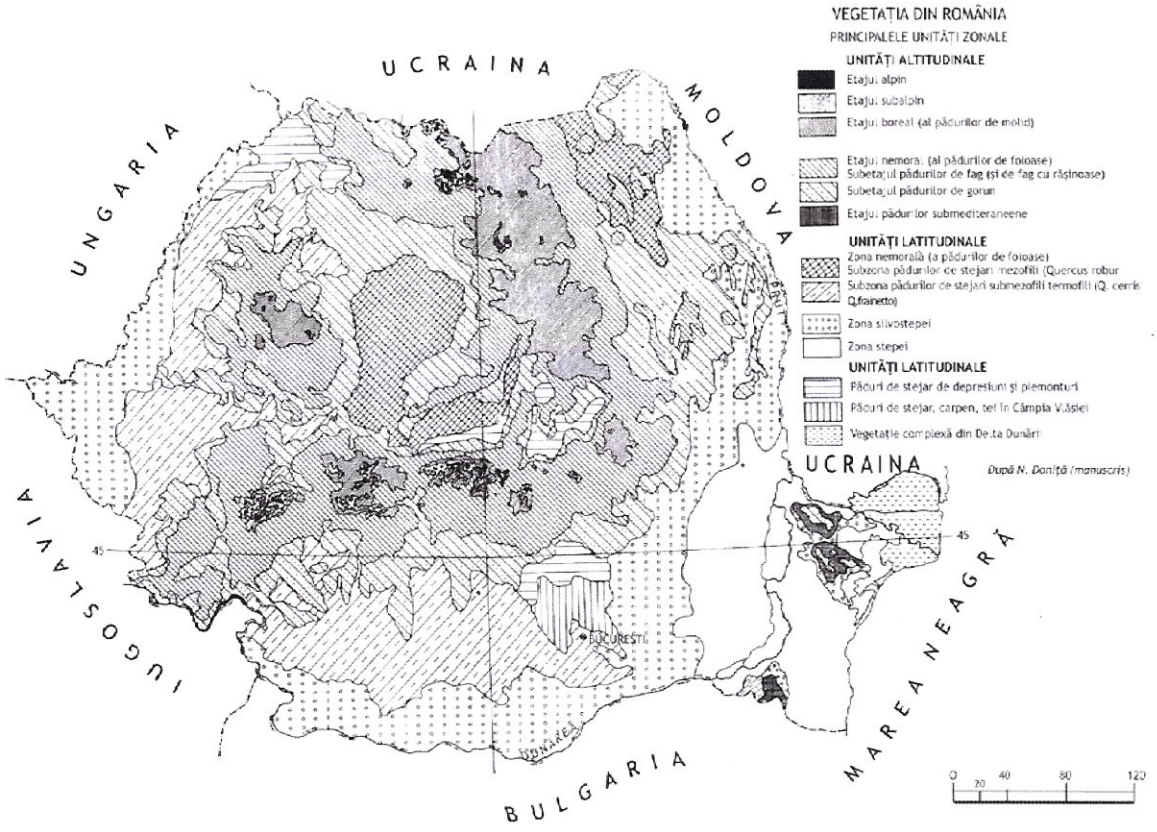

Din punct de vedere al biodiversității, Municipiul Oradea este înconjurat de arii naturale protejate, declarate atât în baza legislației naționale, cât şi a celei comunitare (Directiva Habitate, respectiv Directiva Păsări). Prezența acestor zone protejate, chiar dacă ele ocupă suprafețe mici din teritoriul administrativ al Municipiului Oradea, este foarte importantă, deoarece ele reprezintă puncte de concentrare a unor elemente valoroase din punct de vedere floristic şi faunistic, care trebuiesc conservate şi protejate de influențele care ar putea duce la deteriorarea stării lor de conservare.

Din categoria ariilor naturale protejate de importanță comunitară, sau situri Natura 2000 aşa cum mai sunt ele cunoscute, suprapunerea cu teritoriul administrativ al Oradiei este următoarea:

- La nord se află ROSCI0267 Valea Roşie, la aproximativ 5 km de centrul oraşului;
- La sud – ROSCI0098 Lacul Peţea, la aproximativ 3,5 km de centrul oraşului;
- La est – ROSCI0050 Crişul repede amonte de Oradea, la aproximativ 4 km de centrul Oradiei; precum şi
- ROSPA0123 Lacurile de acumulare de pe Crişul Repede la aproximativ 5 km;
- La vest – ROSCI0104 Lunca inferioară a Crişului Repede, la aproximativ 5 km de centrul Oradiei.

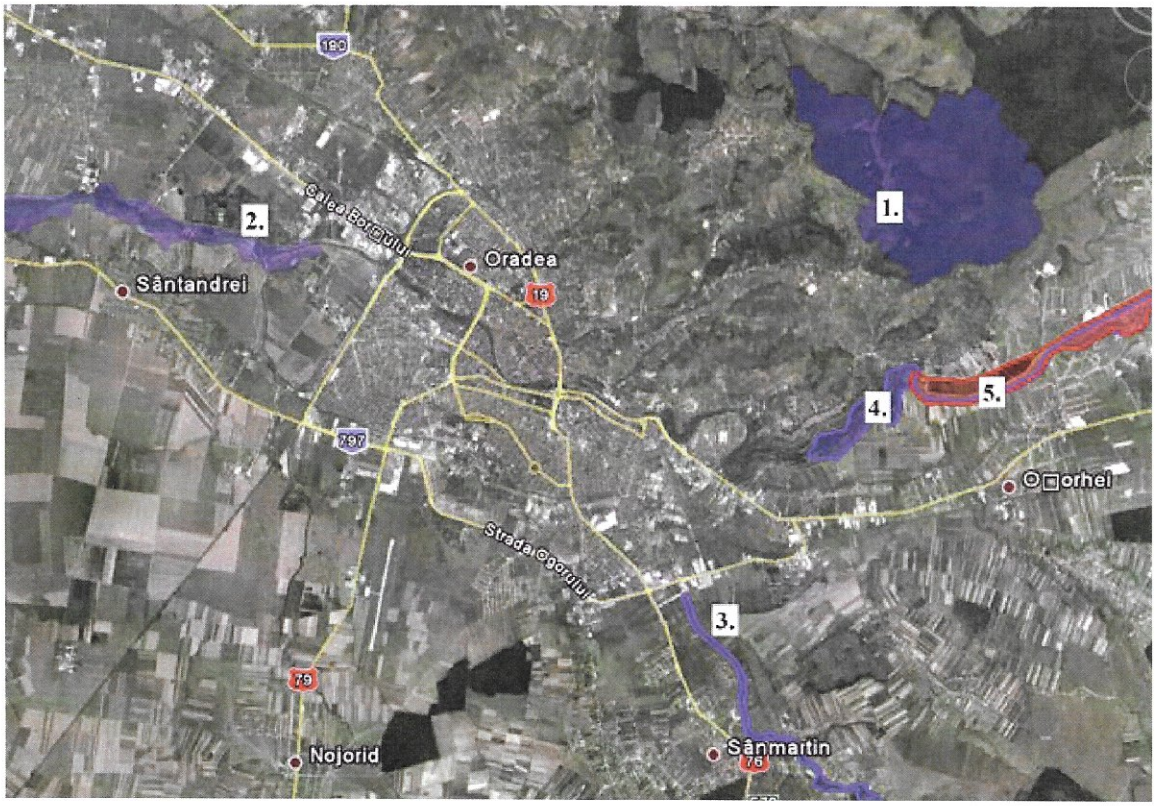

Poziționarea ariilor naturale protejate față de Municipiul Oradea (Harta după Google Earth): [1.] ROSCI0267 - Valea Roşie; [2.] ROSCI0104 -Lunca inferioară a Crişului Repede; [3.] ROSCI0098 - Lacul Peţea; [4] ROSCI0050 - Crişul repede amonte de Oradea; [5.] ROSPA0123 - Lacurile de acumulare de pe Crişul Repede

Datele din fişele siturilor comunitare pot fi considerate numai orientative, având în vedere că acestea se extind pe suprafeţe mult mai mari, trecând prin mai multe nivele de relief, prin consecinţă există posibilitatea că anumite specii prezente în aria protejată să nu fie prezente şi pe teritoriul administrativ al Oradiei. În lipsa unor studii aprofundate de biodiversitate, care să carteze speciile de floră şi faună ale Municipiului Oradea, este dificilă aprecierea riguroasă a stării lor actuale.

Situl Natura 2000 Valea Roşie

Situl Valea Roşie este localizat în vecinătatea unei zone urbane în plină dezvoltare (Municipiul Oradea), astfel că problema conservării biodiversităţii specifice este foarte importantă şi trebuie avută în vedere în cadrul viitoarei expansiuni urbane.

Aria naturală a fost declarată pentru **Pădurile de fag de tip *Asperulo-Fagetum***, bine reprezentate şi cu o localizare extrazonală, având în vedere că acestea sunt caracteristice etajului nemoral, ori în acest caz este vorba despre zona de câmpie. Acestui tip de habitat – 9130 *Asperulo-Fagetum beech forests*, conform manualului de interpretare al habitatelor (EUR 27), în corespunde la nivelul habitatelor din România habitatul R4118 – Păduri dacice de fag şi carpen cu *Dentaria bulbifera*. Habitatul este întâlnit pe soluri neutre sau slab acide, cu humus de tip mull bine dezvoltat, fapt dovedit şi de prezenţa unor specii caracteristice pentru flora de mull - *Galium odoratum, Asarum europaeum, Stellaria holostea, Carex pillosa, Mercurialis perennis, Dentaria bulbifera* etc.

Fitocenozele sunt edificate de specii europene, nemorale şi balcanice, mezoterme, mezofile, mezzo-eutrofe. Stratul arborilor este compus exclusiv din fag (*Fagus sylvatica*), sau în amestec redus cu carpen (*Carpinus betulus*), sau diseminat cer (*Quercus cerris*) şi gârniţă (*Quercus frainetto*) în zona de vest, precum şi cireş (*Cerasus avium*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), scoruş (*Sorbus torminalis*), ulm (*Ulmus sp.*), frasin (*Fraxinus excelsior*), tei (*Tilia cordata*) etc.

Chiar dacă valoarea conservativă a acestui habitat este considerată ca fiind redusă (Doniţă et al., 2005), în zona sitului Valea Roşie acest habitat are ca şi particularitate prezenţa ghimpelui (*Ruscus aculeatus*) în stratul subarbustiv. Ghimpele este o specie ocrotită, monument al naturii, fiind un element termofil, specie ponto-mediteraneană, prezentă în câteva judeţe din vestul şi sudul ţării. Populaţia acestei specii este bine reprezentată în stratul subarbustiv al pădurilor de fag din Valea Roşie.

Dintre speciile de plante, în cadrul sitului Valea Roşie, în Formularul standard sunt menţionate specii rare,

cuprinse pe lista roşie:

- *Rumex thyrsiflorus ssp. thryrsiflorus* – specie critic periclitată. Este considerată o specie cu populaţii foarte sărace (Dihoru şi Negrean, 2009).
- *Dianthus trifasciculatus ssp. parviflorus* (sin. *Dianthus trifasciculatus ssp. deserti*) - specie critic periclitată, endemit cu areal foarte restrâns cea mai mare densitate fiind în pădurile de lângă Bucureşti (Dihoru şi Negrean, 2009).
- *Corydalis intermedia* – informaţii deficitare. Endemit european, la limita de sud a arealului.
- *Potentilla norvegica* – specie critic periclitată, considerată ca fiind prezentă doar în nordul extrem al României. Element circumboreal. Populaţii restrânse, atingând limita sudică a arealului său (Dihoru şi Negrean, 2009).
- *Salvia amplexicaulis* – specie periclitată. Element balcanic-anatolic, având limita nord vestică la noi în ţară. Plantă foarte rară cu areal general restrâns.

Alături de acestea apar şi alte plante rare (Ciocârlan, 2000), importante din punct de vedere fitogeografic:

- *Dianthus guttatus* – element românesc
- *Chamaecytisus rochelii* – element carpato-balcanic
- *Vicia sparsiflora* – element balcano-panonic
- *Rhinanthus borbasii* – elemet eurasiatic continental prezent în Transilvania şi Crişana
- *Aster canus* – element panono-carpato-balcanic
- *Leontodon croceus ssp. rilaensis* – element carpato-balcanic (Carpaţii de Sud)
- *Orchis morio - orhidee*

În zonele umede, din Valea Roşie, situate în vecinătatea pârului care străbate situl, apar specii de amfibieni şi reptile, cuprinse pe lista roşie, sau în anexele Directivei Habitate:

- *Bufo bufo* (broasca râioasa brună) – specie comună, ale cărei populaţii sunt reduse în zonă comparative cu cele de la nivelul întregii ţări;
- *Rana ridibunda* (broasca mare de lac) - specie comună, cu populaţii reduse în zonă comparative cu cele de la nivelul întregii ţări;
- *Rana dalmatina* (broasca roşie de pădure) – specie pentru care lipsesc date, dar având în vedere că habitatul dominant este cel de pădure de fag, specia este cu siguranţă prezentă.

Dintre speciile de reptile este menţionat şarpele de casă (*Natrix natrix*) pentru care însă lipsesc date cu privire la mărimea populaţiei.

Ameninţări posibile:

- Realizarea de lucrări de regularizare a cursului de apă (Valea Roşie) care străbate situl şi rezervaţia;
- Managementul forestier defectuos, defrişările;
- Suprapăşunatul, sau păşunatul în fondul forestier,
- Antropizarea, realizarea de construcţii şi schimbarea modului de folosinţă al terenurilor;
- Colectarea de specii de floră şi faună;

Măsuri de conservare:

- Interzicerea defrişărilor şi a schimbării modului de folosinţă al terenurilor;
- Menţinerea coridoarelor de specii arbustive prezente de-a lungul cursurilor de apă, respective evitarea fragmentării şi distrugerii vegetaţiei arbustive;
- Amenajarea unor zone de recreere şi de pic-nic, corespunzător legislaţiei în vigoare;
- Marcarea şi amenajarea de poteci turistice/tematice;
- Reducerea poluării apelor, a cursurilor de apă şi interzicerea depozitările ilegale de deşeuri;
- Interzicerea suprapăşunatului şi a păşunatului în fondul forestier;
- Marcarea corespunzătoare a zonelor importante din punct de vedere biologic şi ecologic;
- Reducerea factorilor de poluare din vecinătatea ariei protejate, adică limitarea modului de folosinţă viitoare al terenuri situate în vecinătatea ariei, astfel încât să reducă impactul potenţial pe care anumite funcţiuni pot sa-l aibă asupa zonei protejate.

Situl Natura 2000 Lacul Peţea

Acest sit este localizat în sudul Municipiului Oradea şi se caracterizează prin prezenţa habitatului termal unic în Europa – 31A0* Ape termale din Transilvania acoperite de lotus (drepe). Este un habitat alimentat şi întreţinut de apele termale ale lacului, respectiv pârâului Peţea, pârâu care străbate şi municipiul Oradea. Apele termale, cu temperaturi cuprinse între 20-30 ^{0}C, au favorizat de-a lungul secolelor formarea unor cenoze caracteristice, care

adăposteşte elemente relictare terţiare: *Nymphaea lotus var. thermalis* (drețele sau nufărul termal), *Scardinius erythrophtalmus racovitzai* – roşioara lui Racoviță, o specie endemică de peşte, *Melanopsis parreysii* – specie relictară endemică de melc, *Mesovelia thermalis* – o specie de insectă endemică.
Biocenozele termale din această arie protejată sunt edificate de *Nymphaea lotus var. thermalis,* alături de care se care se întâlnesc şi alte plante acvatice: *Ceratophyllum demersum, Alisma plantago-aquatica, Butomus umbellatus, Sparganium erectum, Ranunculus aquatillis,* precum şi trestia *(Phragmites australis).*
Dintre speciile de amfibieni în zonă sunt prezente *Rana ridibunda* (broasca mare de lac), *Rana dalmatina* (broască de pădure), *Pelobates fuscus* (broasca de pământ brună), *Hyla arborea* (brotăcel), *Triturus vulgaris* (triton comun). O particularitate a populațiilor de amfibieni din această zonă, este faptul că ele nu hibernează, aceasta fiind rezultatul prezenței habitatului termal care le adăposteşte.
Dintre speciile de reptile se întâlnesc *Natrix natrix* (şarpele de casă) şi *Natrix tessellata* (şarpele de apă), *Lacerta agilis* (şopârlă), *Lacerta viridis* (guşter).
Dintre speciile care sunt cuprinse pe Anexa II a Directive Habitate, în cadrul sitului sunt menționate: o specie de peşte - *Sabanejewia aurata* (dunăriță), precum şi speciile de nevertebrate *Unio crassus* (scoica de râu) şi *Chilostoma banaticum.*

Acest sit are o importanță deosebită prin unicitatea elementelor biologice pe care le conține, fiind singurul loc din România unde se întâlneşte în mod natural habitatul 31A0.

Amenințări posibile:

- Degradarea parametrilor fizico-chimici ai cursului de apă, ca urmare a unor deversări ilegale, a scurgerilor de pe versanți, sau a dezvoltării necontrolate a activităților antropice din zonă, inclusiv a celor turistice.
- Intervenții antropice brutale, care să ducă la schimbarea cursului de apă, drenări.
- Exploatarea necontrolată a zăcământului geotermal.
- Recoltare ilegală de plante.
- Introducerea de noi specii accidental sau voit.
- Defrişarea vegetație arbustive a malurilor cusului de apă.
- Incendierea vegetației reprezentată ed stufăruşuri, şi a celei arbustive de pe maluri.
- Deversări ilegale de ape uzate menajere.
- Amenajări hidrotehnice.

Măsuri de conservare:

- Exploatarea rațională şi durabilă a resurselor de apă geotermală.
- Realizarea unei zone tampon în vecinătatea sitului, respective a cursului de apă.
- Realizarea şi aprobarea planului de management de către custode.
- Dezvoltarea durabilă şi controlată a sectorului turistic şi de agrement.
- Menținerea şi conservarea vegetației ripariene, atât a celei arbustive, cât şi a celei ierboase (stufărişuri).
- Interzicerea depozitării de deşeuri în vecinătatea cursurilor de apă, şi în zonele umede.
- Păstrarea cursului natural al pârâului şi a zonelor umede adiacente.

Crişul Repede amonte de Oradea şi Lacurile de acumulare de pe Crişul Repede

Aceste două situri sunt situate în partea de est a Oradiei şi se suprapun parțial. Situl Crişul Repede amonte de Oradea a fost declarat având la bază Directiva Habitate, în timp ce situl Lacurile de acumulare de pe Crişul Repedee a fost declarat în baza Directivei Păsări.
Situl Natura 2000 Crişul Repede amonte de Oradea a fost declarat pentru protejarea unor habitate caracteristice zonei de luncă inundabilă, şi anume 92A0 – Zăvoaie cu *Salix alba* şi *Populus alba*, dar şi pentru prezența unor specii de animale, incluse în Anexa II a Directivei Habitate.
Dintre speciile de mamifere în zonă este menționată vidra (*Lutra lutra*) şi liliacul mic cu potcoavă (*Rhinolophus hipposideros*).
Specii de amfibieni şi reptile: *Bombina bombina* (buhai de baltă cu burta roşie), *Bombina variegata* (buhai de baltă cu burta galbenă), *Emys orbicularis* (țestoasa de apă), *Triturus cristatus* (triton cu creastă).
Specii de peşti: *Barbus meridionalis* (moiagă), *Gobio uranoscopus* (porcuşor de vad), *Cottus gobio* (zglăvog).
Specii de nevertebrate: *Unio crassus* (scoica de râu), *Odontopodisma rubripes* (lăcustă de munte).
Specii de plante: *Marsilea quadrifolia* (trifoiaş de baltă).

Lacurile de acumulare de pe Crişul Repede

Acesta este un sit care a fost declarat recent, în anul 2011, pentru protejarea a numeroase specii de păsări, care

folosesc Crişul Repede cu intreaga sa structură de habitate adiacente, balți, lacuri şi zone umede, atât ca şi zonă de hrănire, cât şi ca zonă de pasaj.
Speciile de păsări care sunt prezente pe Crişul Repede şi pentru care a fost propus acest sit sunt: *Alcedo attis, Aythya niroca, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Egretta alba, Egretta garzetta, Emberiza hortulana, Gavia artica, Gavia stellata, Haliaetus albicilla, Ixobrychus minutus, Lanius collurio, Mergus albellus, Nzcticorax nycticorax, Pandion haliaetus, Philomachus pugnax, Sterna hirundo.*

Amenințări posibile:

- Poluarea apelor.
- Reducerea debitului cursului de apă.
- Transformarea unor sectoare lungi de râu în lacuri de baraj (amenințare pentru peşti);
- Lucrările de regularizare şi modificarea a cursurilor de apă
- Lucrările de desecare şi asanare a zonelor umede.
- Defrişările şi incendierea vegetație ierboase.
- Depozitarea ilegală de deşeuri.
- Agricultura intensivă şi utilizarea pesticidelor şi insecticidelor.

Măsuri de conservare:

- Stoparea deversărilor de ape reziduale.
- Igienizarea malurilor şi interzicerea depozitării de deşeuri.
- Păstrarea vegetație lemnoase, mai ales a zăvoaielor prezente de-a lungul malurilor.
- Interzicerea defrişărilor şi a fragmentării vegetației ripariene.
- Amenajarea unor zone de agrement şi trasee tematice care să pună în evidență importanța ecologică pe care o are cursul de apă şi habitatele adiacente acestuia.

Suprafețele de apă şi păduri riverane reprezintă importante habitate de hrănire pentru diferite specii de lilieci, unele dintre acestea fiind vulnerabile, prezente în păduri şi care folosesc vegetația lemnoasă prezentă de-a lungul cursurilor de apă ca şi coridor ecologic. De asemenea, pădurile ripariene sunt extrem de importante pentru acele specii de lilieci care sunt legate de suprafețele acvatice, de exemplu *Myotis dasycneme.*
Râul are un rol important ca element de legătură între structurile peisajului utilizate de lilieci, contribuind în acest fel la permeabilitatea peisajului, dar în acelaşi timp reprezintă o rută de migrare importantă pentru lilieci către adăposturile importante de hibernare, maternitare şi împerechere din zonă.

Lunca inferioară a Crişului Repede

Acest sit este localizat în estul Municipiului Oradea, urmând cursul Crişului Repede până la frontiera cu Ungaria.
Tipuri de habitate:
3270 – Râuri cu maluri nămoloase cu vegetație de *Chenopodin rubri* şi *Bidention.*
92A0 - Zăvoaie cu *Salix alba* şi *Populus alba*
Specii de mamifere: *Rhinolophus ferrumequinum* (liliacul mare cu potcoavă).
Specii de amfibieni: *Bombina bombina* (buhai de baltă cu burta roşie), *Bombina variegata* (buhai de baltă cu burta galbenă)
Specii de peşti: *Aspius aspius* (avat), *Cobitis taenia* (zvârlugă), *Gobio alpinnatus* (porcuşor de şes), *Gobio kessleri* (porcuşor de nisip), *Gymnocephaus schraetzer* (răspăr), *Rhodeus sericeus amarus* (boarță), *Sabanejewia aurata* (dunăriță), *Zingel streber* (fusar), *Zingel zingel* (pietrar).
Specii de nevertebrate: *Coenegrium ornatum* (țărăncuță).

Pădurile de luncă cu *Salix alba* şi *Populus alba* sunt caracteristice luncilor din zona de câmpie, fiind prezente pe malurile Crişului Repede, atât în cele două situri Natura 2000 situate în aval şi amonte de Municipiul Oradea, dar şi pe porțiunea care străbate zona oraşului, sub forma unor insule de vegetație lemnoasă.
Speciile care edifică aceste zăvoaie sunt plopul alb (*Populus alba*), care pe anumite suprafețe poate fi însoțit de plopul negru (*Populus nigra*), salcie (*Salix alba*), ulm (*Ulmus laevis*), frasin (*Fraxinus excelsior*), arin negru (*Alnus glutinosa*).
Prezența vegetație lemnoase de-a lungul Crişului Repede, precum şi a celei ierboase reprezentată de stufărişuri, respectiv de pajişti mezofile are un rol important în realizarea conectivității la nivelul cursului de apă, respectiv realizarea unor culoare ecologice pentru numeroase specii de animale (păsări, lilieci, amfibieni).

Amenințări posibile:

- Extinderea urbanizării şi schimbarea modului de folosință al terenurilor.

- Poluarea realizată în amonte, de către aglomerația urbană.
- Modificarea cursului de apă şi lucrările hidroenergetice.
- Defrişarea vegetației lemnoase de pe malurile Crişului.
- Incendierea vegetației ierboase.
- Schimbarea destinației zonelor umede.
- Exploatarea unor resurse naturale (nisip, pietriş) din sit.

Măsuri de conservare:
- Păstrarea condițiilor biotice şi abiotice necesare pentru protecția speciilor şi a habitatelor caracteristice sitului.
- Interzicerea defrişărilor vegetației ripariene şi a incendierii de vegetație ierboasă.
- Refacerea continuității vegetației lemnoase, respectiv a zăvoaielor de salcie şi plop.
- Menținerea zonelor umede adiacente cursului de apă.
- Amenajarea unor trasee tematice şi a zonelor de agrement astfel încât să se scoată în evidență particularitățile ecologice ale zonei.
- Interzicerea depozitării deşeurilor în imediata vecinătate a cursului de apă.

Siturile Natura 2000 pot fi considerate ca şi zone cu biodiversitate ridicată (*hot-spots*), cu atât mai importante cu cât ele sunt situate în imediata vecinătate a unei aglomerări urbane. Ele necesită instituirea unor zone tampon, a unor coridoare ecologice, care să permită circulația speciilor şi păstrarea biodiversității.

În afară de siturile Natura 2000, pe teritoriul administrativ al Municipiului Oradea au fost declarate **arii naturale de importanță locală**, constituite în baza Deciziei nr. 19/1995 privind măsurile de organizare, gestionare şi ocrotire a rezervațiilor (zonelor, ariilor) protejate şi monumentelor naturii din județul Bihor, publicată în Monitorul Oficial al județului Bihor nr. 1/1995:
- Parcul Dendrologic de la Palatul Baroc - Muzeul Țării Crişurilor, în suprafață de 2 ha, localizat pe Bd Dacia, nr. 1-3. Printre speciile arboricole şi arbustive valoroase care sunt prezente în acest parc se numără magnolia (*Magnolia stellata*), tisa (*Taxus baccata*), specii de stejar (*Quercus sp.*), frasin (*Fraxinus excelsior*) sau platanul (*Platanus orientalis*).
- Parcul Dendrologic de la Universitate, în suprafață de 2 ha, Str. Universității nr. 1;
- Parcul Dendrologic de la SCAZ, în suprafață de 0,7 ha, localizat în incinta fostului SCAZ (actualul Oficiu de Studii Pedologice şi Agrochimice - OSPA) din Calea Aradului, nr. 5;
- Arborii mamut (Sequoia gigantea) - 3 exemplare, cu vârsta peste 100 ani, localizați în curtea Şcolii cu cls. I-VIII Oradea, Bd. Dacia, nr. 25.

În numeroase parcuri din Municipiul Oradea (Parcul Petöfi, Parcul 1 Decembrie, Parcul N. Bălcescu, zona verde din fața Teatrului de Stat din Oradea, Parcul Muncitorilor etc.) este prezentă specia ***Taxus baccata*** (tisa) – specie protejată, monument al naturii. Aceste zone trebuiesc conservate şi administrate corespunzător.

Pe lângă datele mai sus menționate, există mai multe studii herpetofaunistice care evidențiază atât distribuția, cât şi statutul de conservare ale speciilor de amfibieni şi reptile de pe teritoriul municipiului Oradea (Covaciu-Marcov et al. 2000, 2001, 2005, Ghira et al. 2002, Peter et al. 2005, Sas et al. 2005, Kovacs 2007, Kovacs & Sas 2007, 2009, 2010, Dimancea 2012). Aceste specii sunt deosebit de valoroase, prezența lor fiind şi un ***indicator al calității mediului***. Astfel, în regiunea municipiului Oradea au fost identificate un număr de 16 specii aparținând herpetofaunei (Dimancea 2012).
Dintre acestea, amfibienii sunt mai numeroşi, fiind reprezentați de 10 specii: *Lissotriton vulgaris*, *Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *Bombina variegata*, *Bufo bufo*, *Bufo viridis*, *Hyla arborea*, *Pelobates fuscus*, *Rana dalmatina* şi *Rana ridibunda*. Alături de cele 10 specii de amfibieni, în regiunea limitrofă municipiului Oradea se întâlnesc mai multe populații hibride între speciile *Bombina bombina* şi *Bombina variegata* (Dimancea 2012).
Reptilele sunt reprezentate în regiunea oraşului Oradea printr-un număr mai redus de specii, anume şase specii: *Emys orbicularis*, *Lacerta agilis*, *Lacerta viridis*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata* şi *Coronella austriaca* (Dimancea 2012). Printre aceste specii de amfibieni şi reptile se numără mai multe listate în Anexa 3 a OGN nr. 27 din 20/06/2007, fiind specii de faună a căror prezență face obiectul desemnării d earii speciale de conservare (*Emys orbicularis, Triturus cristatus, Bombina bombina* şi *Bombina variegata*). Celelalte specii, cu excepția speciilor *Natrix natrix* şi *Rana ridibunda*, toate sunt specii listate în Anexa 4A sau 4B a OGN nr. 27 din 20/06/2007, fiind specii de interes comunitar sau național cu protecție strictă.
Peisajele urbane pot fi considerate că aparțin celor mai extreme tipuri de peisaje fragmentate de activitățile umane. În ciuda reducerii cantității şi diversității habitatelor potrivite pentru faună în acestea, un nivel ridicat de biodiversitate a fost relatat în oraşe (Savard et al. 2000). Amfibienii, deşi sunt capabili să colonizeze regiunile tulburate de activități antropice (Joly et al. 2001, Carrier & Beebee 2003), cerințele lor ecologice îi fac sensibili la

urbanizare (Rowe et al. 2000). Astfel, întrucât urbanizarea se extinde în multe regiuni, înțelegerea modului de existență a unor populații de amfibieni în ecosistemele urbane este clar un interes de conservare, pentru că poate ajuta la planificarea strategiilor corespunzătoare de management.
Poluarea apelor, canalizările, transformarea pământurilor pentru utilizarea lor în alte scopuri ca şi agricultura, urbanizarea şi dezvoltarea infrastructurilor supun habitatele valoroase cu specii de amfibieni si reptile la o foarte mare presiune (Tempel & Cox, 2009). În mod asemănător putem evidenția clar amenințările acestor activități şi asupra herpetofaunei din Oradea. Se poate observa că în datele recente asupra herpetofaunei urbane din municipiul Oradea (Dimancea 2012) lipsesc două specii cu protecție strictă, şi anume *Salamandra salamandra* şi *Vipera berus*, specii care au avut semnalare istorică pe teritoriul oraşului (a se vedea în recenzia Ghira et al. 2002) dar cel mai posibil în urma distrugerii habitatelor lor naturale aceştia au dispărut (Covaciu-Marcov et al. 2000).
Herpetofauna din municipiul Oradea este periclitată atât prin acțiuni antropice directe cât şi indirecte (Dimancea 2012). În cazul impactului antropic direct se evidențiază mortalitatea rutieră şi uciderea de către oameni (Dimancea 2012). Impactul antropic indirect asupra herpetofaunei din municipiul Oradea este reprezentat de distrugerea habitatelor prin construcția de drumuri, zone rezidențiale sau complexe comerciale, precum şi de amenajarea şi regularizarea cursurilor de apă din oraş (Dimancea 2012).
Regularizarea a afectat ambele cursuri de apă principale din Oradea (Crişul repede şi Peţea), precum şi unele pâraie mai mici. Cel mai evident şi grav efect al acestor acțiuni a fost reprezentat de dispariția multor populații de țestoase de apă, *Emys orbicularis* (Dimancea 2012). Fenomenul continuă din păcate şi în prezent, fiind expectabil să afecteze în final ambele cursuri de apă pe toată lungimea lor din oraş (Dimancea 2012).
După observațiile recente făcute de Dimancea 2012, pare că specia comunitară, strict proteajtă, *Emys orbicularis* să fi dispărut din Pârâul peţea ori să firedus numeric aşa de mult, încât să mai existe numai câteva exemplare. În trecut țestoasa de apă era prezentă în multe zone de pe cursul pârâului Peța, precum şi în pârâul care se varsă în acesta în vecinătatea depoului de tramvaie, pârâu format în zona satului Cihei (Covaciu-Marcov comunicare personală – a se vedea în Dimancea 2012). Încă din 2000, Covaciu-marcov şi colaboratorii au tras semnalul de alarmă asupra posibilității dispariției țestoasei de apă din Pârâul Peţea, fapt ce pare că s-a întamplat în decursul unui deceniu.
În mod asemănător a fost documentată dispariția unor populații de *Bufo viridis* din parcul unde se află Orăşelul Copiilor de pe lângă Spitalul de Copii respectiv din Parcul Magnolia (Kovacs 2007), cu toate că înainte în ambele locații pe la mijlocul anilor '90 erau prezente populații mari de broasca râioasă verde (Sas comunicare personală).
Este evident, prin dispariția documentată din anumite locații a unei specii de interes comunitar a cărei prezență desemnează arii speciale de conservare (*Emys orbicularis*) şi a unei specii de interes național cu protecție strictă (*Bufo viridis*), că herpetofauna din municipiul Oradea, deşi pare bine reprezentată ca număr de specii este în fapt limitată la câteva zone ale oraşului şi puternic presată antropic. Dacă respectivele zone nu vor fi salvate de la acțiunile antropice, în viitor Oradea va fi un oraş lipsit de herpetofaună (Dimancea 2012).
Zonele cele mai importante din punct de vedere herpetofaunsitic, considerând prezența speciilor de interes comunitar şi național, sunt reprezentate de toate parcurile oraşului (reprezintă habitate de reproducere pentru mai multe specii de amfibieni), de pârâul Peţea, de cursul Crişului Repede, de regiunea din apropierea Lacului de la Săldăbagiu de munte respectvi de Dealul Ciuperca. la aceste zone se adaugă una afectată antropic dar cu valoare ridicată atât din punct de vedere conservativ cât şi ştiințific, şi anume habitatul aflat în spatele Gării CFR, loc unde se întâlneşte o importantă populație de Bombina bombina x Bombina variegata (specii listate în Anexa II a Council Directive 92/43/EEC, respective în Anexa 3 a Council directive 79/409/EEC) (Sas et al. 2005).

2.9.4. SPAȚIILE VERZI URBANE

Pentru situația din intravilan, datele cele mai recente le oferă Cadastrul spațiilor verzi realizat în perioada 2009-2011 de către firma Geodis. Dat fiind că între timp s-au desfăşurat lucrări publice şi private care au afectat spațiile verzi existente – de exemplu prin amenajarea de parcări, de căi rutiere, dar şi de zone verzi, este necesar ca Registrul spațiilor verzi să fie adus la zi.

Suprafața ocupată de parcuri şi scuaruri (suprafețe sub 1 ha), care sunt spațiile verzi cele mai accesibile şi mai accesate de populație, este de 813.279 mp, ceea ce înseamnă aproximativ 3,9 mp de parc pe cap de locuitor. Norma recomandată este de 1,5-4 mp de scuar şi de 4-11 mp de parc pe cap de locuitor (în condițiile în care dimensiunea optimă a parcului se consideră a fi peste 20 ha). Se observă deci că în prezent spațiile verzi amenajate ca parc sunt deficitare în Oradea.
Zonele de protecție şi cele de agrement de pe malul Crişului Repede şi al Peței însumează 45,89 ha, ceea ce reprezintă 11,5% din totalul spațiilor verzi din Oradea. Aportul celor două cursuri de apă este foarte important

pentru sănătatea oraşului. Ele străbat localitatea de la est la vest şi asigură coridoare de traversare pentru aerul curat şi mai rece, contribuind esenţial la temperarea climatului urban. Vegetaţia de pe malurile lor este şi ea esenţială pentru calitatea aerului, lunca Crişului Repede şi a Peţei fiind rezervoare de oxigen, „plămâni verzi" ai oraşului şi un filtru pentru poluarea urbană.
Cele două râuri integrează Oradea în cadrul natural înconjurător, făcând legătura între ariile protejate din estul şi vestul oraşului, prezentate în cadrul capitolului referitor la biodiversitate, asigurând coridoare de deplasare pentru speciile de animale, păsări şi microorganisme şi susţinând biodiversitatea şi implicit sănătatea mediului urban. Pârâul Peţa leagă Oradea şi de Rezervaţia de nuferi din Băile Felix.

Repartiţia spaţiilor verzi publice pe teritoriul oraşului este neomogenă. În mod oarecum paradoxal, cel mai bine stau în ceea ce priveşte suprafaţa de spaţii verzi cartierele de blocuri Rogerius şi Decebal, construite în anii 60' şi 70' într-o zonă în care se aflau grădinile grădinarilor bulgari, ceea ce a dus la privarea populaţiei de legumele proaspete produse de aceştia, şi pe terenurile virane din proximitatea acestor grădini.
Cartierul Rogerius dispune de o suprafaţă de spaţii verzi (definite ca atare de Legea 24/2007) de 504.208 mp, în timp ce alte cartiere dens populate beneficiază e o suprafaţă insuficientă: Velenţa şi Dragoş Vodă 75.464 mp, iar centrul istoric, cartierul Oraşul Nou, numai 43.277 mp. Dat fiind că în centru spaţiul disponibil pentru amenajarea spaţiilor verzi este foarte limitat, este necesară păstrarea şi îmbogăţirea vegetaţiei existente în prezent, de exemplu prin plantări de arbori, prin refacerea şi înfiinţarea de noi aliniamente plantate, asta cu atât mai mult cu cât în această zonă se află instituţii de interes public şi poluarea datorată traficului este foarte mare.
Se observă o discontinuitate a spaţiului verde pe zone extinse, cum ar fi cartierele Olosig, Oraşul Nou, Dimitrie Cantemir, Velenţa, Nufărul şi Mihai Eminescu, interconectarea spaţiilor verzi între estul şi vestul oraşului fiind asigurată în principal de Crişul Repede.
Spaţiile verzi sunt deficitare şi în zona de dealuri, cartierele Gheorghe Doja şi Nicolae Iorga având împreună abia 1,56 ha de spaţii verzi conform definiţiilor Legii 24/2007. Este necesar ca spaţiile verzi neamenajate din aceste zone să fie protejate, iar antropizarea arealului să fie limitată. În această zonă ar trebui instituită o zonă tampon de protecţie care să constituie un coridor ecologic, de circulaţie a speciilor între ariile protejate Valea Roşie, Lunca inferioară a Crişului Repede şi Crişul Repede amonte de Oradea, inclusiv lacurile de acumulare.

Cadastrul verde a înregistrat în intravilanul oraşului Oradea un număr de 124.094 arbori *şi arbuşti* (din genurile *Rosa, Hibiscus*, *Cytisus* etc.). Dintre aceştia, doar aproximativ jumătate (69.435) au o înălţime de 4 metri sau mai mare, iar dacă aplicăm criteriul înălţimii minime de 7 metri (arborii fiind plante lemnoase cu o singură tulpină şi înălţimea la maturitate mai mare de 7 metri), rezultă că în Oradea există cel mult ***36.000 de arbori maturi***, un efectiv insuficient raportat la numărul de locuitori sau al vehiculelor înmatriculate în oraş (peste 86.000) sau care îl străbat zilnic (peste 135.000). Dintre aceşti arbori, o parte sunt uscaţi sau bolnavi şi nu îşi mai îndeplinesc funcţiile benefice la capacitate maximă.
Arborizarea deficitară a oraşului se observă cel mai bine la nivelul parcurilor şi scuarurilor, care ar trebui să fie spaţiile verzi cel mai bine dotate cu arbori, dar au în medie doar 122 de arbori la hectar (un arbore la 82 mp), fiind depăşite la acest capitol de spaţiile verzi din unele cartiere de locuit, cum ar fi Ioşia în zona de case, cu 375 arbori la hectar, Nufărul cu aproximativ 300 arbori la hectar sau Velenţa cu 265 arbori la hectar.

Parcul Onisifor Ghibu

Scuar în faţa şcolii „Alexandru Roman"

Pentru a se păstra în oraş măcar proporţia de arbori care există în prezent în cartierele de locuit menţionate, ***se impune o normă de plantare de minimum un arbore de talia a III-a (7-15 m înălţime) la 30 mp sau un arbore de talia a II-a (15-25 m înălţime) la 40 mp sau un arbore de talia I (peste 25 m înălţime) la 50 mp de spaţiu verde amenajat***.

Această normă de plantare de arbori ar trebui impusă şi la *amenajarea de parcări* pe lângă instituții, spații comerciale şi ansambluri rezidențiale. Arborii nu doar protejează automobilele de acțiunea directă a radiației solare, ci acționează şi ca un filtru, ca un „piaptăn" care reține o mare parte din particulele nocive emise de maşinile care parchează sau demarează.

În ceea ce priveşte speciile dominante de arbori şi arbuşti din intravilanul Oradiei, pe primul loc se situează nucul (*Juglans regia*) cu un total de 6924 de exemplare (6% din totalul arborilor şi arbuştilor inventariați). El este urmat de zarzăr şi corcoduş (*Prunus cerasifera*) cu un total de 5690 de exemplare (6%), prun (*Prunus domestica*) cu 4976 exemplare (5%), salcâm (*Robinia pseudoacacia*) cu 4782 de exemplare (4%), tuie sau arborele vieții (*Thuja orientalis*) cu 4638 exemplare (4%), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*) cu 4332 exemplare (3%), castan porcesc (*Aesculus hippocastanum*) cu 3340 exemplare (3%), catalpă (*Catalpa bignonioides*) cu 2814 exemplare (2%), arțar american (*Acer negundo*) cu 2350 exemplare (2%) şi tei pucios (*Tilia cordata*) cu 2338 exemplare (2%).
Se observă pe de o parte prezența masivă a pomilor (nuc şi prun) şi a teiului comun, precum şi a arborilor care se înmulțesc uşor, uneori spontan, prin lăstărire, drajonare sau semințe, ca salcâmul sau catalpa, aceasta din urmă fiind şi rezistentă la poluare şi un eficient filtru fizic şi chimic pentru particulele aflate în atmosferă. Pe de altă parte, se remarcă numărul relativ mic de arbori din genul *Acer* şi mai ales din genul *Quercus,* care nu are nici un reprezentant între primii 10 cei mai răspândiți arbori din Oradea, deşi cvercineele sunt genul dominat al zonei şi reprezintă cele mai valoroase arborete ale fondului forestier autohton.

2.9.5. ASPECTE PRIVITOARE LA POLUARE

Calitatea aerului

Monitorizarea calității aerului este asigurată în municipiul Oradea de un sistem propriu de monitorizare al Agenției pentru Protecția Mediului Bihor. Pentru determinarea poluanților gazoşi **NO_2, SO_2** si a pulberilor în suspensie, există trei puncte de monitorizare cu frecvență zilnică, (Sediul A.P.M. Bihor, Spitalul Municipal „Gavril Curteanu" Oradea, Facultatea de Protecția Mediului Oradea). Amplasarea punctelor de monitorizare s-a realizat ținând cont de sursele de poluare concentrate în zonele respective.
În municipiul Oradea sunt montate 3 stații automate de monitorizare a calității aerului şi o stație de monitorizare a radioactivității mediului, achiziționate de către Ministerul Mediului şi Dezvoltării Durabile, în următoarele locații:

- Sediul A.P.M. Bihor, B-dul Dacia – stație de fond urban; stație de monitorizare a radioactivității mediului (doza - gama);
- Episcopia Bihor, Str. Matei Corvin – Şcoala "Iuhasz Gyula" – stație industrială;
- Str. Nufărului – Mc Donald's-Drive – stație de trafic.

Principalele surse de poluare sunt industria, traficul şi agricultura. Acestea emit următorii poluanți:

- Pulberi în suspensie, SOx, NOx şi radicali aromatici (CET, Cemtrade, Sinteza)
- Vapori de apă, CO2 (Fabrica de zahăr)
- Pulberi în suspensie
- CO, NOx, hidrocarburi, aldehide şi SO2
- Furani, dioxină, CO2, hidrogen sulfurat (H2S) (halda de deşeuri)

Vântul din direcțiile sud şi sud-vest favorizează dispersia substanțelor poluante provenite în principal de pe platforma industrială de nord-vest spre exteriorul oraşului. Direcțiile dominante ale vântului trebuie luate în considerare atunci când se amplasează noi obiective industriale pe teritoriul sau în apropierea oraşului. *Sunt contraindicate amplasamente din sudul oraşului Oradea pentru întreprinderile care emit în aer diverşi poluanți, deoarece aceştia vor fi purtați de vânt asupra zonelor rezidențiale.*

Pe teritoriul administrativ al municipiului Oradea se află mai multe întreprinderi care emit în atmosferă poluanți sau care reprezintă un potențial pericol de poluare a aerului.
În ***Registrul European al Poluanților Emişi şi Transferați (EPRTR)*** sunt înscrise următoarele obiective industriale din Oradea: SC Electrocentrale Oradea SA, Complexul Zootehnic Ioşia al SC Nutrientul SA Palota, Stația de Epurare Oradea a SC Compania de Apă Oradea, SC Eco Bihor SRL, SC Cesal SA şi SC Zahărul SA, care sunt monitorizați de Agenția de Protecția Mediului.

Poluatorii trebuie să se conformeze prevederilor ***Directivei 2008/1/CE privind prevenirea si controlul integrat***

al poluării (IPPC). În Bihor există 21 de agenți economici aflați sub incidența acestei directive, iar din Oradea doar SC Sinteza SA beneficiază de o perioadă de tranziție pentru instalația de produse organo-fosforice:

Nr. crt.	Numele şi adresa societății comerciale (agent economic)	Adresa instalației supuse autorizării	Activitatea IPPC	Termenul conformării
1	SC Sinteza SA, Oradea, Şoseaua Borşului 35	Oradea, Şoseaua Borşului 35	Fabricare produse organo-fosforice şi produse farmaceutice	31.12.2014 – instalația de organo-fosforice 30.10.2007 – instalația de farmaceutice
3	SC Electrocentrale SA, Oradea, Şoseaua Borşului 23	Oradea, Şoseaua Borşului 23	Producție energetica, instalație IMA	30.10.2007, perioada de tranziție pe Directiva LCP - 2013
4	SC Nutrientul SA, Palota, Str. Câmpului 1	Oradea, Complex Ioşia	Fermă de porci	30.10.2007
5	SC Zahărul Oradea SA, Oradea, Şoseaua Borşului km 3	Oradea, Şoseaua Borşului km. 3	Fabricare zahăr	30.10.2007
6	SC UAMT SA , Oradea, Str. Uzinelor 8	Oradea, Str. Uzinelor nr. 8	Producție accesorii pentru autovehicule	30.10.2007
7	SC Alsal Prod SRL, Oradea, P-ța 1 Decembrie 25	Oradea, Str. Uzinelor 12	Fabricare sulfat de aluminiu	18.12.2006
8	SC Cesal SRL, Oradea, Şoseaua Borşului 31	Oradea, Şoseaua Borşului 31	Fabricare sulfat de aluminiu	18.12.2006
9	S.C. Eco Bihor SRL Oradea, Şoseaua Borşului 3/N	Oradea, Str. Matei Corvin 327	Depozitare deşeuri nepericuloase	La punerea în funcțiune

Sub incidența **Hotărârii de Guvern 804 din 25 iulie 2007 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase** *şi care reprezintă deci un potențial de poluare a aerului sunt următorii operatori economici cu sediul sau punctul de lucru în Oradea:*

Nr. crt.	Numele şi adresa societății	Adresă amplasament	Domeniul de activitate
1	SC Electrocentrale Oradea SA	Şoseaua Borşului 23, Oradea	Producere de energie termică şi electrică
2	SC Sinteza SA ORADEA	Şoseaua Borşului 35, Oradea	Fabricarea de produse chimice
3	SC Petrom SA, sucursala PECO BIHOR, depozitare şi îmbuteliere GPL	Calea Clujului 203, Oradea	Depozitare şi îmbuteliere GPL
4	SC Petrom SA, sucursala PECO BIHOR, depozitare, transvazare, comercializare, transport produse petroliere	Calea Clujului 170, Oradea	Depozitare, transvazare, comercializare şi transport de produse petroliere
5	SC EuroGaz SRL Oradea	Calea Clujului 197, Oradea	Depozit GPL
6	SC Interoil SA Oradea	Str. Lotrului 2-6, Oradea	Producerea uleiului comestibil din semințe oleaginoase

7	SC ButanGas SA Oşorhei	Str. Gării nr.88/A, Punct de lucru Oşorhei	Depozitarea, comercializarea, distribuţia şi transportul gazului petrolier lichefiat

Alte zone critice din punct de vedere al poluării aerului sunt situate în apropierea arterelor rutiere intens circulate, a intersecţiilor majore şi a depozitelor de deşeuri menajere necontrolate etc. Din fericire fenomenul depozitării ilegale de deşeuri este în regres în ultimii ani, datorită măsurilor luate de administraţia publică locală.

Poluarea atmosferică cu particule de praf (particule /cm^3)

Trebuie menţionat faptul că un rol esenţial în dispersia şi concentraţia diferitelor substanţe poluante îl au şi ***factorii meteorologici***. Anumite condiţii meteorologice au implicaţii deosebite în poluarea aerului. Astfel, *intensitatea şi frecvenţa vântului pe direcţii* are un rol important în transportul şi dispersia particulelor de praf de pe suprafaţa haldelor sau în transportul la distanţă a substanţelor poluante.
Un alt factor meteorologic important, care determină menţinerea un timp mai îndelungat a poluării aerului sunt *inversiunile termice*.
Aceste fenomene meteorologice sunt frecvente la Oradea pe tot parcursul anului, având o pondere mai ridicată în anotimpul rece, iarna înregistrându-se, numai în luna ianuarie, 12,8% din cazuri. Ele determină menţinerea substanţelor poluante în aerul rece din stratele inferioare şi prin marea lor stabilitate împiedică dispersia poluanţilor.
Precipitaţiile sunt elementul meteorologic care determină purificarea atmosferei, deoarece numeroasele particule în suspensie din aer se constituie în nuclee de condensare pentru picăturile de apă. În acelaşi timp, în căderea lor picăturile de ploaie antrenează substanţele poluante spre sol, o parte a substanţelor chimice intră în reacţie cu apa, pierzându-şi astfel caracterul nociv, în urma ploilor atmosfera devenind curată.
Studiile privind ***pulberii sedimentabili*** din atmosfera oraşului Oradea au pus în evidenţă existenţa, la nivelul oraşului a unor zone intens poluate cu praf. Pe baza metodei sedimentării în puncte reprezentative pentru poluarea oraşului cu praf, s-au stabilit valorile lunare ale depunerilor de praf, pe baza cărora s-a realizat, prin metoda interpolării, harta izokonelor oraşului Oradea.
Studiul a pus în evidenţă existenţa unor mari cantităţi de praf sedimentat la periferia oraşului, acolo unde reţeaua stradală cuprinde şi străzi neasfaltate, valoarea izokonelor fiind cuprinsă între 400 şi 450 t/km^2/an, în cartierul Velenţa şi în zona industrială. Cele mai mici valori se înregistrează în zonele unde există suprafeţe mari acoperite cu vegetaţie, mai ales arborescentă, care constituie o bună perdea de protecţie împotriva prafului cum sunt cele din zona grădinii zoologice şi a parcurilor mari din oraş.

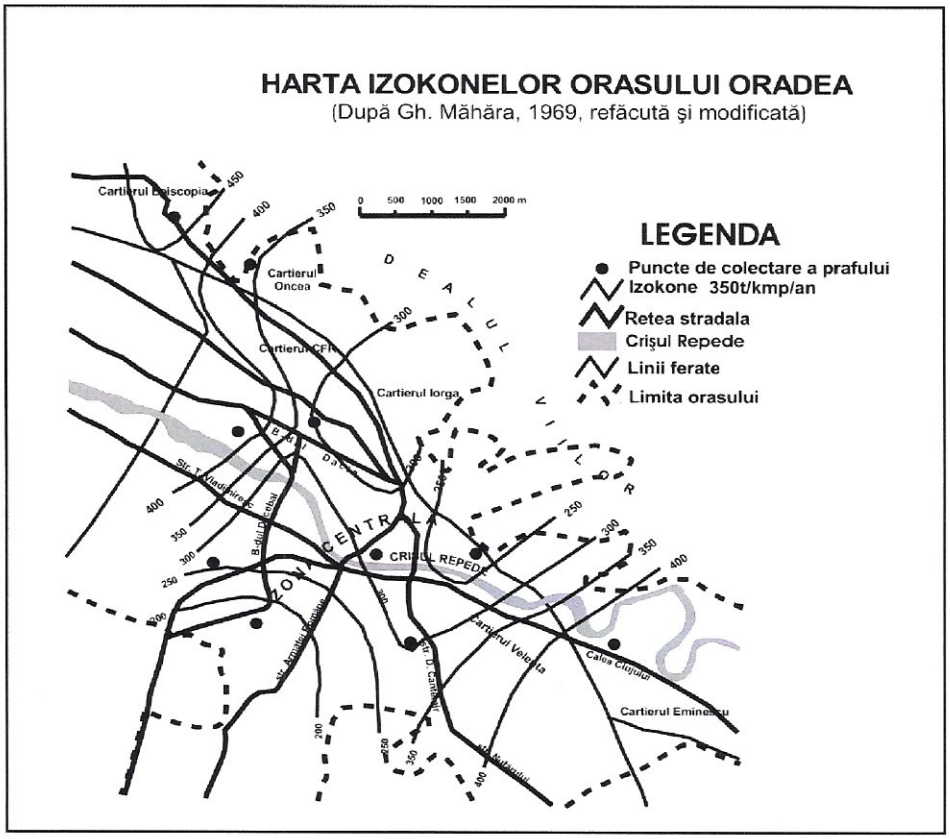

Apele de suprafaţă şi calitatea lor

Oradea este străbătută de la Est la Vest de râul Crişul Repede şi de pârâul terman Peţa. Crişul Repede are pe teritoriului oraşului următorii afluenţi: Paris, Adona, Crişul Mic şi Pârâul Sălbatic. Crişul Repede străbate oraşul prin centru, pe cele două maluri ale sale formându-se o luncă deosebit de importantă pentru calitatea climatului urban şi pentru biodiversitate.
Datorită lucrărilor hidrotehnice de pe afluenţi (Drăgan, Valea Iadului), dar mai ales de pe cursul Crişului Repede (acumulările hidroenergetice de la Lugaş şi Tileagd), *riscul de inundaţie pe teritoriul municipiului Oradea este foarte mic*, nefiind necesară stabilirea unor zone inundabile.
Orice proiect de construcţie pe malurile apelor are nevoie de avizul Administraţiei Bazinale de Apă Crişuri, el trebuind să respecte *zona de protecţie cu lăţimea de 3 m începând de la limita albiei minore* în cazul Crişului Repede, delimitată pe toată lungimea malului acestuia şi pe toată lungimea dig-mal în cazul Peţei.

În ceea ce priveşte calitatea apei, ea este analizată prin următoarele programe:

- S – supraveghere – are ca scop evaluarea stării globale a apelor din cadrul bazinului hidrografic;
- ZV – zone vulnerabile – se referă la secţiunile de monitorizare din perimetrele ce au fost definite ca zone vulnerabile la poluarea cu nitrate;
- P – potabilizare – se referă la secţiunile de captare a apei de suprafaţă destinate potabilizării, unde se monitorizează parametrii din HG100/2002 şi substanţele prioritare / prioritar periculoase;
- IH – ihtiofaună – se referă la zonele salmonicole şi ciprinicole identificate, iar parametrii sunt fizico – chimici
- CI – convenţii internaţionale – se monitorizează acei parametric prevăzuţi în convenţiile şi acordurile internaţionale la care România este parte;
- O – operaţional – care este realizat pentru toate corpurile de apă care sunt identificate ca având riscul să nu îndeplinească obiectivele de mediu
- HS – habitate şi specii – se aplică în zonele protejate
- CBSD – cea mai buna secţiune disponibilă – se aplica pentru fiecare tip de curs de apă care este afectat de activitatea umană şi pentru care nu a fost posibila găsirea unei noi secţiuni de referinţă.

Calitatea apei monitorizate în anul 2011 pe corpurile de apă Crişul Repede la confluenţa Bonor – graniţă, Peţa în Lacul Peţa la confluenţa Hidişel p. şi Peţa la confluenţa Hidişel p. – vărsarea în Crişul Repede se prezintă astfel:

- Corpul de apă Crişul Repede – cnfl. Bonor – graniță se încadrează în tipologia RO11. Au fost monitorizate după programele S, ZV, P, IH, Cl şi O trei secțiuni şi anume: Cheresig, Tărian şi Amonte Oradea. Din punct de vedere biologic se încadrează în PEMo (potențial ecologic moderat) după grupa de peşti. După elementele fizico-chimice şi poluanți specifici se încadrează în PEB (potențial ecologic bun). Potențialul ecologic este moderat, iar starea chimică este bună.
- Corpul de apa Peța – în lac Peța – cnfl. Hidisel p. Se încadrează în tipologia RO16. Secțiunile Sânmartin şi mijloc rezervație au fost monitorizate după programele S, ZV, HS, IH şi CBSD. Din punct de vedere biologic se încadrează în PEB. După elementele fizico-chimice se încadrează în PEMo, datorită grupei regim de oxigen. După poluanți specifici în PEM (potențial ecologic maxim). Potențialul ecologic este moderat datorita elementelor fizico-chimice. S-a atribuit starea chimică bună pe baza analizei corpului la impact şi risc.
- Corpul Peța – cnfl. Hidisel p. – vărsare în Crişul Repede se încadrează în tipologia RO16. Secțiunea Peța – aval Oradea a fost monitorizată după programele S, ZV, Ih şi O. Din punct de vedere biologic se încadrează în PEMo, datorita macrozoobentosului şi peştilor. După elementele fizico-chimice se încadrează în PEMo, datorita grupei regim de oxigen şi nutrienți. După poluanți specifici în PEM. Potențialul ecologic este moderat datorită elementelor fizico-chimice. S-a atribuit starea chimică bună pe baza analizei corpului la impact şi risc.

În ceea ce priveşte sursele de emisii care afectează cursurile de apă pe teritoriul Oradiei, ele sunt:

Nr. Crt	Denumire Evacuare	Receptor
1	RA Aeroportul Oradea	Pârâul Peța
2	SC Sinteza SA Oradea	Crişul Repede
3	Inspectoratul Județean de Poliție Bihor – Ştrandul Dinamo Oradea	Crişul Repede
4	SC Compania de Apă Oradea SA – Evacuarea Stației de Epurare	Crişul Repede
6	SC Auto Band SRL Oradea	Valea Adona
7	SC Arabesque SRL Galați – Punct de lucru Oradea	Valea Peța
8	SC Drumuri Orăşeneşti SA – Stația de Betoane Oradea	Crişul Repede
9	SC Omilos Oradea SRL – Bucureşti	Pârâul Peța
10	Administrația Domeniul Public SA – Ştrandul Municipal Oradea	Crişul Repede
11	SC Electrocentrale Oradea SA – Apele de răcire	Crişul Repede
12	SC Arpis Impex SRL Tinca	Valea Peța
13	SC Continental SA Bucureşti – Sucursala Oradea	Crişul Repede
14	SC Transgex SA Oradea	Pârâul Peța

La acestea se adaugă deversările ilegale de ape menajere poluate pe teritoriul municipiului Oradea şi diferite surse de poluare industrială şi menajeră din amonte de Oradea.

Poluarea fonică

Poluarea fonică sau sonoră constă în sunetele produse de activitatea umană care afectează sau dezechilibrează viața şi activitatea omului sau a animalelor. Conform legilor în vigoare, autoritățile publice au obligația de a lua măsuri pentru reducerea disconfortului şi efectelor dăunătoare provocate de expunerea populației la zgomotul ambiant.
Principalele surse de zgomot la nivelul oraşului Oradea sunt ***traficul rutier***, care provoacă şi cea mai mare parte a poluării cu particule, ***traficul feroviar*** (tramvaie sau trenuri), ***traficul aerian*** şi ***activitatea industrială***. Pentru aceste surse de zgomot există valori maxime permise în prezent, precum şi ținte ale acestor valori care trebuie atinse la nivelul anului 2012, în funcție de indicatorii L_{zsn} (zi, seară şi noapte) şi L_{noapte}. Pentru primul indicator, valorile maxime permise în cazul traficului rutier, feroviar şi aerian sunt de 70dB, iar țintele de atins pentru 2012 sunt de 65dB. În cazul activității industriale, valorile maxime permise pentru L_{zsn} sunt de 65dB, iar ținta de atins este de 60dB. Pentru zgomotul pe timp de noapte, valorile maxime permise sunt în cazul traficului rutier, feroviar şi aerian de 60dB, iar pentru activitatea industrială de 55dB. Țintele de atins pentru 2012 sunt de 50 dB în cazul tuturor acestor activități.
În anul 2011, firma Enviro Consult a elaborat „Harta de zgomot a Municipiului Oradea". Conform acestui studiu, doar traficul rutier produce un nivel de zgomot care afectează populația, depăşind valorile maxime admise. Astfel, raportat la indicatorul L_{zsn}, patru artere de circulație se evidențiază prin depăşirea valorii maxime permise de 70dB, şi anume Str. Ovid Densuşianu, Calea Borşului, Str. Podului şi Str. Matei Corvin. Se observă că toate

aceste artere au de-a face cu traficul de tranzit care contribuie la atingerea unui nivel înalt de poluare fonică. Raportat la pragul de 60dB corespunzător indicatorului L_{noapte}, celor patru artere afectate de un înalt nivel de zgomot li se adaugă Calea Aradului, Str. Ogorului şi Calea Clujului, unde această valoare maximă permisă este depăşită.
Studiul menționat arată că există un numar de 3946 persoane expuse la un nivel de zgomot peste limita de 70 dB pentru indicatorul L_{zsn}, respectiv 7847 persoane expuse la un nivel de peste 60 dB pentru indicatorul L_{noapte}.
Pentru a reduce poluarea fonică, dar şi poluarea cu particule produse de traficul rutier, sunt de dorit măsuri de scoatere a traficului de tranzit din oraş, precum şi de descurajare a folosirii automobilului şi de încurajare a folosirii transportului în comun şi a mijloacelor de locomoție nepoluante pentru deplasările în oraş.

Poluarea luminoasă

Un alt tip de poluare care afectează viața urbană este poluarea luminoasă, care constă în supraluminarea pe timp de noapte a arterelor şi clădirilor, precum şi crearea unei cupole de lumină care acoperă oraşul, vizibilă de la mare distanță, şi care, coroborată cu poluarea atmosferică, împiedică vizibilitatea cerului, respectiv a stelelor pe timp de noapte. Gradul de poluare luminoasă se măsoară printr-o raportare la o scală cu nouă clase de poluare, de la clasa 1, corespunzătoare locurilor cu cer neobişnuit de întunecos pe timpul nopții, la clasa 9, corespunzătoare cerului de deasupra centrului unui oraş. Primele două clase nu mai pot fi întâlnite deja în centrul Europei.
Acest tip de poluare afectează omul prin influențarea ciclului noapte-zi şi tulburarea echilibrului hormonal care reglează alternanța veghe-somn atât la om, cât şi la animale, cu efecte dăunătoare asupra sănătății. Vegetația din apropierea surselor de lumină difuzată nu doar în jos, ci şi lateral, este şi ea afectată, durata de persistență a frunzişului creşte şi prin aceasta expunerea plantelor în vegetație la gerurile timpurii.
Lumina emisă lateral de corpurile de iluminat stradal produce efect de orbire a şoferilor pe timp de noapte. De asemenea, iluminarea nedirecționată, cu o intensitate prea mare şi cu o durată ce depăşeşte durata traficului pietonal sau rutier pe anumite artere înseamnă o risipă de energie.

Pentru limitarea acestor efecte negative ale poluării luminoase, se recomandă

- folosirea unor corpuri de iluminat care să ilumineze doar în jos, nu şi în sus sau lateral,
- modificarea celor existente în sensul direcționării luminii în jos,
- folosirea becurilor economice,
- iluminarea mai slabă (doar din doi în doi stâlpi de iluminat) în intervalul de timp 00.00-05.00 h,
- reducerea în intensitate a iluminatului arhitectonic în intervalul 00.00-05.00 h.

Astfel de măsuri sunt puse deja în practică în multe oraşe din Europa, oraşul Augsburg din Germania fiind un campion al iluminării nocturne prietenoase cu mediul.

2.10. ZONE DE RISC

Pe planşa „Zonificarea teritoriilor intravilane. Reglementări urbanistice" au fost delimitate şi marcate zonele de risc natural şi tehnologic, cf. următoarelor documentații:

Zone cu risc de alunecări de teren: Harta Geomorfologică a Municipiului Oradea, autor S.C. Proiect Bihor S. A.- Dipl. Geol. Vasile Bălaj, 2012;
Zone de protecție sanitară, a infrastructurii sau a unităților cu risc tehnologic: OG nr.536/1997, HG 930/2005, L 107/1996;
Arii naturale protejate: Studiul de fundamentare în domeniul mediului al Planului Urbanistic General al municipiului Oradea, 2012, coord. S.C. Premium Garden SRL Oradea, autor: colectiv condus de Prof. Univ. Dr. Ing. Cornel Domuța, Oradea;
Arii construite protejate, Imobile propuse ptr. includere pe lista monumentelor: Studiul istoric de fundamentare pentru stabilirea aferent Planului Urbanistic General Oradea, 2012, S.C. Restitutor Proiect S.R.L.,Dr. Arh. Emődi Tamás;

2.11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ

Pe planşa „Zonificarea teritoriilor intravilane. Reglementări urbanistice" au fost delimitate şi marcate terenurile cu utilizarea „Destinație specială" – „Sp" - cuprinse în intravilan, cf. Metodologiei de elaborare şi conținutului cadru al Planului Urbanisitic General, indicativ GP038/99, aprobat prin Ordinul MLPAT nr. 13N din 10.03.1999.

Autorizarea lucrărilor de construcții în interiorul acestor suprafețe se va face cf. Ordinului MLPAT, MApN, MI, Ministerul Justiției, SRI, SIE, STS, SPP nr. 3376/MC/M3.556/2102/667/C1/4093/2012/14083/D-821 din 1996 pentru aprobarea condițiilor de autorizare a construcțiilor cu caracter militar.

2.12. CONCLUZII ALE ANALIZELOR LA NIVEL SECTORIAL ÎN MUNICIPIUL ORADEA

Puncte tari	Puncte slabe
Accesibilitate și poziția în teritoriu	
▪ Amplasare în proximitatea graniței cu Ungaria; ▪ Accesibilitate pe cale aeriană, ferată și rutieră; ▪ Planificare și dezvoltare excepțională a zonei metropolitane, existența unor programe de colaborare transfrontalieră; ▪ Proximitatea axelor TEN-T; ▪ Oraș de talie mare din punct de vedere demografic, populație peste 200.000 locuitori și cu densitate peste media pe țară.	▪ Accesibilitate limitată din cauza întârzierilor lucrărilor la Autostrada Transilvania și stării de degradare a drumurilor europene și naționale din județ; ▪ Lipsa unei centuri ocolitoare de tip ring-road care să preia traficul greu; ▪ Lipsa rețelei electrificate de cale ferată; ▪ Lipsa unui aeroport modernizat; ▪ Lipsa unui hub logistic; ▪ Rețea metropolitană de transport public și lent insuficient dezvoltată; ▪ Existența unor puternice bariere urbane, care duc la izolarea unor cartiere.
Dezvoltare economică / turism	
▪ Activități economice diversificate: comerțul cu amănuntul și ridicata, construcțiile, industria alimentară, textilă și încălțăminte, precum și serviciile din turism și cele financiar-bancare; ▪ Potențial considerabil în domeniul serviciilor turistice, mai ales în domeniul turismului balnear/de agrement, cultural și religios; ▪ Forță de muncă instruită, provenită din propriul sistem universitar; ▪ Populație activă, peste media pe țară, cu o rată scăzută a șomajului; ▪ Infrastructură turistică și număr relativ mare de agenții turistice și tour-operatori care activează în Județul Bihor; ▪ Infrastructură academică și de cercetare, dată de Universitatea Oradea și de unitățile de cercetare-dezvoltare de interes național și internațional; ▪ Rezerve de teren la nivelul municipiului și al zonei metropolitane apte să preia activități economice relocate din zona centrală, sau activități noi.	▪ Scăderea volumului de investiții/ activități economice durabile și a locurilor de muncă; ▪ Scăderea numărului de salariați, ca urmare a descreșterii activităților economice/ interesului local investițional, a migrației specialiștilor către alte zone ale UE și a descreșterii numărului de studenți; ▪ Absența unor măsuri active de promovare a turismului; ▪ Diversificarea insuficientă a structurilor de primire în Oradea (pensiuni, vile turistice, hostel); ▪ Potențiale turistice și resurse insuficient valorificate la nivelul municipiului și a zonei metropolitane (peisaj cultural, ape geotermale); ▪ Monumente și spații publice cu potențial turistic neîntreținute și degradate; ▪ Semnalizare insuficientă a obiectivelor turistice și a accesului către acestea; ▪ Neintroducerea edificiilor religioase în circuitul turistic prin muzee parohiale.
Echipare cu infrastructură și servicii	
▪ Acces ridicat al populației la serviciile de alimentare cu apă (92.88%) și canalizare (88.86%); ▪ Servicii de calitate, dovedite de tendința descrescătoare a numărului de întreruperi în sistemul de alimentare cu apă, volumului de pierderi și numărului de reclamații justificate de la consumatori; ▪ Acces ridicat la energie termică - 70% din populația municipiului beneficiază de alimentare cu energie termică în sistem centralizat; ▪ Echipare bună cu unități medicale și de educație; ▪ Existența unui sistem educațional universitar complex, format din 1 universitate de stat și 3 universități particulare.	▪ Canalizare pluvială deficitară, expunerea unor zone din oraș la inundații; ▪ Dependența de combustili fosili (cărbune și țiței) în alimentarea cu energie termică, folosirea rețelelor învechite, cu o stare critică de uzură, cu riscuri în exploatare și pentru poluarea aerului și solului; ▪ Infrastructură socială uzată, infrastructură medicală învechită ce generează costuri mari de întreținere și reabilitare; ▪ Infrastructură școlară puțin modernizată, lipsa campusurilor; ▪ Inexistența rețelei de dotări publice în zonele de urbanizare (Grigorescu, Oncea etc).

Puncte tari	Puncte slabe
Cadrul natural și construit	
▪ Existența unor surse diversificate de alimentare cu apă potabilă (ape curgătoare, apă de dren, foraje) precum și a resurselor de apă geotermală; ▪ Existența unui depozit ecologic autorizat în Oradea și a strategiei pe termen lung pentru dezvoltarea investițională și diversificarea activităților sale de gestiune integrată a deșeurilor municipale nepericuloase; ▪ Existența Planului Local de Acțiune pentru Mediu al Județului Bihor pentru perioada 2008-2013; ▪ Cadru construit de valoare, cu potențial în dezvoltarea turismului cultural și ecumenic; Prezența unor monumente de valoare deosebită, peste 70 de clădiri monument istoric și/sau de arhitectură cu o valoare identitară recunoscută la nivel național și internațional.	▪ Monitorizarea insuficientă a activităților de vidanjare, transport, descărcare și epurare a apelor uzate colectate în bazine vidanjabile; ▪ Poluarea solului, a apelor de suprafață și subterane din cauza evacuării necontrolate de ape uzate menajere, a existenței haldelor de deșeuri neecologizate; ▪ Poluarea aerului prin creșterea parcului auto, a traficului și prin emisii (ex. C.E.T.); ▪ Proximitatea aeroportului de zone locuite; ▪ Diminuarea accentuată și degradarea spațiilor verzi intraurbane, periurbane și de-a lungul căilor de comunicații; ▪ Lipsa spațiilor verzi în unele cartiere; ▪ Dispariția viilor și livezilor de pe versanții nordici sub efectul urbanizării excesive; ▪ Creșterea riscurilor de alunecări de teren; ▪ Inexistența unui mecanism funcțional de monitorizare a calității intervențiilor în fondul construit valoros; ▪ Aria limitrofă cursului Crișului Repede parțial degradată și neintrodusă în circuit ca spațiu verde / de agrement.
Administrația publică locală	
▪ Existența unui proces de planificare continuu și coerent, ce include proiecte de investiții publice și de suport pentru dezvoltarea economică locală; ▪ Proiecte de dezvoltare, finanțate din fonduri UE, implementate cu succes; ▪ Structuri ale administrației publice create la nivel local pentru susținerea dezvoltării și cooperarea teritorială (Administrația Imobiliară Oradea, Cetatea Oradea, Zona Metropolitană); ▪ Participarea în programe de cooperare transfrontalieră și internaționale.	▪ Insuficiența instrumentelor de evaluare și control a calității investițiilor publice și private; ▪ Lipsa instrumentelor de gestionare a operațiunilor de urbanizare a terenurilor agricole și de restructurare urbană.

Oportunități	Pericole
Accesibilitate și poziția în teritoriu	
▪ Creșterea accesibilității și mobilității prin finalizarea Autostrăzii Transilvania; ▪ Realizarea unui drum expres Arad – Oradea; ▪ Cooperarea teritorială la nivel metropolitan.	▪ Lipsa finanțării pentru dezv. aeroportului; ▪ Întârzieri în finalizarea A3; ▪ Spor negativ, descreșterea numărului de locuitori și îmbătrânirea populației; ▪ Declinul sectorului turistic odată cu finalizarea A3, din cauza devierii traficului din oraș.
Dezvoltare economică / turism	
▪ Dezvoltarea activităților turistice bazate pe potențialul natural și construit existent; emergența turismului local, de proximitate și sutenabil (agro-turism, cicio-turism etc) ▪ Resurse de apă geotermală cu potential de exploatare în domeniul energiei și turismului balnear; ▪ Resurse agro-alimentare aflate în zona metropolitană a municipiului; ▪ Amenajarea de parcuri industriale pentru atragerea investitorilor în domeniul industriei și tehnologiei informației, sau al altor industrii producătoare nepoluante; ▪ Dezvoltarea activităților comerciale/ logistice specifice zonelor de graniță.	▪ Scăderea/migrația forței de muncă; ▪ Diminuarea turismului ca urmare a crizei economice; ▪ Competiția pentru investiții cu orașe similare din regiune.
Echipare cu infrastructură și servicii	
▪ Extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare către zona metropolitană și atragerea de noi utilizatori; ▪ Utilizarea energiilor regenerabile – pentru iluminat public, încălzire și transport public; ▪ Finanțări europene pentru înlocuirea/ retehnologizarea sistemului de alimentare cu energie termică, precum și pentru echiparea unităților medicale și/sau de educație; ▪ Apariția unor instituții medicale cu finanțare privată la standarde înalte.	▪ Lipsa resurselor financiare pentru retehnologizarea producerii și distribuției de energie termică; ▪ Rata scăzută a ocupării/ integrării persoanelor cu probleme sociale, risc de excluziune socială.
Cadrul natural și construit	
▪ Posibilitatea dezvoltării colaborării transfrontaliere în domeniul protecției mediului în cadrul euroregiunilor; ▪ Reabilitarea și valorificarea malurilor Crișului ▪ Fond construit ce poate fi reabilitat – permite locații pentru funcțiuni turistice, comerciale, de agrement ; ▪ Existența unei strategii naționale de dezvoltare a turismului și a strategiei de dezvoltare a Regiunii Nord-Vest, ce promovează valorificarea potențialului arhitectural urbanistic specific.	▪ Degradarea mediului natural prin activități economice noi; ▪ Degradarea patrimoniului arhitectural.
Administrația publică locală	
▪ Asistență financiară EU 2014-2020; ▪ Dezvoltarea capacității PMO pentru implementarea proiectelor (prin experiența 2007-2013); ▪ Îmbunătățiri recente ale legislației urbanistice.	▪ Diminuarea resurselor financiare disponibile pentru implementarea proiectelor; ▪ Insuficiența resurselor necesare pentru implicarea directă în planificare și dezvoltare; ▪ Cadru legislativ insuficient pentru controlul administrației asupra dezvoltării.

2.13. NECESITĂȚI ŞI OPȚIUNI ALE POPULAȚIEI

În toamna anului 2012 a fost efectuat un sondaj de opinie în interiorul instituției Primăriei Muncicpiului Oradea, privind percepția asupra principalelor aspecte ale dezvoltării oraşului. Chestionarul utilizat conține şapte întrebări:

1. Care sunt calitățile Oradiei prin care se deosebeşte de alte oraşe ale țării, din punct de vedere economic, cultural, urbanistic, social sau din alte domenii?
2. Care sunt elementele de vulnerabilitate ale Oradiei in competiția cu alte oraşe din România, din punct de vedere economic, cultural, urbanistic, social sau din alte domenii?
3. Din punct de vedere urbanistic, care sunt propunerile dvs. de remediere a deficiențelor pe care le observați în oraşsau în vecinătatea dvs (locuința şi locul de muncă) şi de întîtrire a aspectelor pozitive ale oraşului.
4. Vă place cartierul în care locuiți? De ce?
5. Dacă ați putea alege, ce zonă a oraşului ați prefera pentru a avea locuința şi locul de muncă? De ce?
6. Ce zone ale oraşului ați evita pentru a vă alege locuința sau locul de muncă? De ce?
7. Ce considerați că lipseşte în cartierul sau în zona în care locuiți?

Concluziile sondajului arată că, în percepția respondenților, din punct de vedere economic, Municipiul Oradea are potențial, fiind un centru de dezvoltare transfrontalieră. Caracterul său e influențat de potențialul turistic şi balnear din zonă.

În ceea ce priveşte punctele forte ale oraşului, majoritatea populației consideră centrul istoric şi cetatea Oradea ca fiind elementele de valoare din cadrul oraşului. Pe lângă acestea, se consideră importantă prezența râului Crişul Repede care traversează centrul vechi.

Punctele de vulnerabilitate ale Oradiei constau în potențialul turistic care nu e suficient valorificat şi lipsa unor fonduri şi unor acțiuni de atragere a investitorilor. Infrastructura încă slab dezvoltată în unele zone e parțial responsabilă de acest număr insuficient de investitori străini.
Din punct de vedere urbanistic, se doreşte un regulament ferm pentru centrul vechi dar şi o dezvoltare controlată a periferiilor.

Cele mai căutate zone pentru locuire şi loc de muncă sunt Centrul vechi şi Oraşul Nou. Este o preferință majoritară a populației față de centrul oraşului, care reprezintă un punct de reper datorită atmosferei şi a densității dotărilor şi atracțiilor. Alte zone apreciate sunt cartiere precum Ioşia, Rogerius şi Olosig, dotate cu o rețea stradala bine dezvoltată, comerț şi spații verzi. Se preferă şi zonele periferice, precum Podgoria şi zonele de deal, dar cu condiția ca în aceste zone rețeaua stradală să fie îmbunătățită.

Zonele evitate pentru locuire sunt Velenta şi Borş, pentru că sunt percepute ca având o dezvoltare haotică, siguranța e precară şi sunt în general mai puțin salubre. Zona de centură şi cartierele din fostele zone industriale sunt de asemenea evitate pentru că sunt poluate şi departe de centru, iar rețeaua de dotări relativ slab dezvoltată. În unele cazuri se evită zonele de deal ale periferiilor pentru că au o dezvoltare haotică iar trama stradală nu e suficient dezvoltată.

În majoritatea cartierelor, s-a ajuns la concluzia că nu sunt suficiente locuri de parcare (garaje colective), lipsesc pistele pentru biciclişti, iar în unele zone lipsesc dotările pentru agrement.

În zonele periferice, trama stradală este considerată slab dezvoltată, iar multe dotări lipsesc. Parcelele în această zonă sunt văzute ca fiind dezvoltate necorespunzător.

Capitolul 3.
PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1. Studiile de fundamentare

3.2. Priorități strategice şi principii de intervenție
- 3.2.1. Premisele dezvoltării
- 3.2.2. Viziunea dezvoltării
- 3.2.3. Direcții de dezvoltare. Obiective şi elemente de planificare
- 3.2.4 .Etapele de intervenție fixate de strategia de dezvoltare. Obiective de utilitate publică necesare

3.3. Optimizarea relațiilor în teritoriu

3.4. Dezvoltarea activităților economice

3.5. Zonificarea teritoriului administrativ – bilanț teritorial propus
- 3.5.1. Categoriile de intervenție pentru înlăturarea disfuncțiilor
- 3.5.2. Bilanțul teritorial al municipiului

3.6. Intravilan propus. Zonificarea teritoriului intravilan. Bilanț teritorial
- 3.6.1. Limita intravilanului propus
- 3.6.2. Zone funcționale
- 3.6.3. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilanul propus

3.7. Organizarea circulației

3.8. Protecția mediului
- 3.8.1. Extinderea spațiilor verzi urbane
- 3.8.2. Recomandări şi măsuri privind plantarea şi întreținerea spațiilor verzi urbane
- 3.8.3. Arii naturale de interes conservativ

3.9. Obiective de utilitate publică

3.1. STUDIILE DE FUNDAMENTARE

Lista studiilor de fundamentare pentru PUG Oradea:

- "*Studiu de fundamentare în domeniul mediului al Planului Urbanistic General al Municipiului Oradea*", 2012, coordonator: SC Premium Garden SRL, Oradea, Director de proiect Prof. univ. dr. ing. Cornel Domuța

- "*Studiu istoric de fundamentare pentru stabilirea zonelor protejate aferent Planului Urbanistic General al Municipiului Oradea*", 2012, elaborator: SC Restitutor Proiect SRL, Oradea, autor arh. Emődi Tamás

- "*Studiu de fundamentare privind circulația urbană aferent Planului Urbanistic General al Municipiului Oradea*", 2012, elaborator: SC Veltona SRL, Timişoara, autori: ing. Tomici Bojidar, mat. Nagy Vencel

- "*Studiu de dezvoltare economică locală*", elaborator: SC IHS Romania SRL, autori: dr. arh. Nicolae Țarălungă, dr. arh. Sorina Racoviceanu

Sintezele studiilor de fundamentare, elaborate de autorii acestora, sunt integrate în capitolele memoriului PUG referitoare la domeniile pe care le tratează.

Analize ale situației urbanistice actuale, elaborate în faza 1 a PUG:

Planşa A01: Suprafețe ocupate(planul negru)
Planşa A02: Ocuparea parcelelor
Planşa A03: Macrostructura urbană
Planşa A04: Calitatea vieții pe cartier
Planşa A05: Calitatea vieții la nivel urban
Planşa A06: Gospodărire comunală
Planşa A07: Potențial de dezvoltare spațială
Planşa A08: Agrement urban
Planşa A09: Agrement metropolitan
Planşa A10: Zonificare funcțională
Planşa A11: Bariere urbane
Planşa A12: Gestiunea terenurilor
Planşa A13: Documentații de urbanism aprobate 2000-2012
Planşa A14: Limita de intravilan în relația cu planul cadastral

3.2. PRIORITĂȚI STRATEGICE ŞI PRINCIPII DE INTERVENȚIE

3.2.1. PREMISELE DEZVOLTĂRII

Factori favorizanți/potențiale:

- rezerve importante de teren aflate în proprietate publică (stat/județ/municipiu) sau privată, viabilizate şi situate în poziții avantajoase
- structură urbană majoră coerentă în zona centrală/ pericentrală şi a marilor cartiere rezidențiale
- rețea bine dezvoltată a domeniului public, cu potențial de extindere/transformare a spațiului public
- structuri urbane cu bune calități spațiale, arhitecturale şi funcționale: centrul istoric, cartierele tradiționale (Velența, Seleuş, Episcopia Bihor, Ioşia)
- elemente peisagere cu bune calități ambientale şi ecologice: Crişul Repede, Peța, culturile pomicole de pe versanți, rețeaua de spații verzi
- cadru natural şi antropic variat şi atractiv: agrement balnear, păduri, amenajări piscicole, suprafețe viticole şi pomicole, rețea de localități bine dezvoltată
- poli de interes dezvoltați recent, în afara centrului istoric: Universitate, complexuri de retail, parcurile Eurobusiness
- cadru planificativ şi de dezvoltare – Zona Metropolitană Oradea, proiecte transfrontaliere

Factori defavorizanți/disfuncțiuni:

- bariere spațiale (CF, centură, Criş, artere) care condiționează evoluția spațială şi mobilitatea, în special pe cea lentă - pietoni, biciclişti
- zone rezidențiale izolate, cu accesibilitate dificilă şi cu infrastructură deficitară (str. Dragoş Vodă, cartierul Eminescu, cartierul Grigorescu, Episcopia Bihor-Oncea, zona str. Coriolan, str. Maramureşului)
- zone intraurbane destructurate, disfuncționale (ex. piața Cetății)
- topografia şi structura geomorfologică cu grad ridicat de risc din zona nordică
- afectarea culturilor pomicole şi viticole prin urbanizare extensivă a versanților
- suprafețe subutilizate, dar neaccesibile pe termen scurt operațiunilor de restructurare (poluare a solului, structuri industriale dezafectate etc)
- lipsa suprafețelor libere în cartierele de locuințe colective, disponibile pentru operațiuni de reabilitare

3.2.2. VIZIUNEA DEZVOLTĂRII

Necesitatea formulării viziunii

Necesitatea adaptării la schimbări demografice, economice şi climatice reprezintă rațiunea formulării Viziunii Oradea 2030 care va susține (1). Stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare ale municipiului în context regional şi (2). prioritățile de investiții integrate pentru perioada de finanțare 2014-2020. Dinamica şi structura populației demonstrează nevoia de programe ce privesc sprijinirea valorificării oportunităților tineretului în piața forței de muncă, în domenii economice competitive şi susținute de piețe de vânzare.

Adaptarea politicilor publice către reducerea consumurilor energetic şi combaterea poluării deschid pentru 2030 o vastă arie de cercetare şi de folosire a resurselor profesionale pentru a atinge țintele propuse în Strategia Europa 2020.

Competitivitatea economică pe piețele internaționale va schimba traseul planificării şi utilizării resurselor umane, materiale şi financiare. Sectorul public are menirea formulării unei Inițiative Publice Oradea 2030 în care

administrația, sectorul academic și sectorul privat să-și asume roluri specifice în găsirea de soluții pentru a menține teritoriului Oradiei atractiv pentru grupuri de investitori, vizitatori, dar și pentru orădeni.

Coordonarea cu prioritățile Agendei Teritoriale Europene, Europa 2020, solicită abordarea unui concept spațial integrat compus din (1). Dezvoltarea teritorială policentrică și echilibrată; (2). Dezvoltarea integrată în zonele urbane, dar și în zonele de influență ale acestora; (3). Cooperare teritorială în zone de graniță; (4). Asigurarea competitivității globale a regiunilor bazate pe economii locale puternice; (5). Imbunătățirea conectivității teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi; (6). Managementul și conectarea regiunilor cu valori ecologice, culturale și de peisaj.

Direcții și domenii de dezvoltare strategică

Cum răspunde Viziunea Oradea 2030 la aceste schimbări demografice, economice, de mediu și instituționale? Domeniile abordate în cadrul viziunii sunt și domeniile de interes ale orădenilor. Servicii publice de calitate, rețele de utilități publice funcționale, în condiții de siguranță și de costuri accesibile, existența unui oraș curat și verde cu activități culturale și de recrere, precum și crearea de noi locuri de muncă în activități de producție, comerț, turism și agricultură, constituie elementele principale menționate în dezbaterile purtate.

Pornind și construind de la aceste solicitări, Viziunea Oradea 2030 cuprinde trei direcții majore de intervenție prin politici și programe. Prima direcție este cea a reducerii disparităților, Oradea oraș al coeziunii, în care sunt formulate politici pentru reducerea diferențelor spațiale de echipare urbană și dintre grupurile de locuitori din punct de vedere al egalității de sansă și de gen, dar și integrarea grupurilor dezvantajate în viața socială și economică a orașului.

Direcția de dezvoltare economică, Oradea oraș competitiv, este piesa de forță a Viziunii, în care politicile publice țintesc valorificarea investițiilor realizate prin crearea parcurilor tehnologice și dezvoltarea unei Economii Verzi, cu activități de producție și servicii în domeniile cercetării, agriculturii, industriei și turismului cultural și de SPA.

A treia direcție, Oradea oraș funcțional și sigur, este formată de rețeaua integrată a Infrastructurii Urbane Verzi de transport și utilități publice, în condiții de eficiență energetică prin care Oradea devine un teritoriu urban atractiv pentru activitățile economice, locuire, recreere sau vizitare.

Dezvoltarea urbană durabilă solicită integrarea acestor domenii pentru a consolida poziția Oradiei ca oraș deschis, egal pentru fiecare, oraș cu o economie prosperă, într-un mediu natural ocrotit. In acest sens, un al patrulea domeniu, Oradea oraș cu administrație performantă, condiționeză succesul realizării celor trei domenii menționate anterior. Acest domeniu solicită formularea de politici și programe privind consolidarea capacității de management a Primăriei și de formare a personalului acesteia.

Structura Viziunii Oradea 2030 conține trei domenii integrate ce vor ghida dezvoltarea viitoare a orașului, în condițiile atingerii unei coeziuni teritoriale:

Domeniul de intervenție I – Asigurarea condițiilor de amplasare atractive pentru sectorul privat orientat către o economie performantă, conectată la sistemul național și european de transport aerian, feroviar si rutier.

Coordonat cu Strategia Europa 2020, se va urmării dezvoltarea unei economii care să asigure, unui procent de 70% din populația cu vârstă cuprinsă între 20-64 de ani, locuri de muncă, dar şi un procent de 2% din bugetul local alocat finanțării și co-finanțării investițiilor în cercetare-dezvoltare, ca şi absorbția unei cote de 40% din populația tânără în universități.

Din punct de vedere spațial, se urmărește obținerea unui echilibru între numărul locuințelor și al locurilor de muncă existente și create, în scopul evitării poluării cauzate de trafic, precum și reducerea sub ½ oră a timpului necesar deplasării de la spațiul de rezidență către locul de muncă, promovând folosirea (1) tramvaiului, (2) bicicletei, sau (3) practicarea mersului pe jos.

Domeniul de intervenție III – Promovarea imaginii și stilului orașului prin inițiative ale primăriei și ale comunității locale. Aceste activități se referă la (1). Reabilitarea și conservarea patrimoniului arhitectural-cultural, (2). Folosirea mobilierului urban și a formelor de artă stradală, (3). Imbunătățirea imaginii nocturne a orașului prin

iluminatul public stradal, al vitrinelor şi al clădirilor cu valoare de patrimoniu şi (4). Realizarea de evenimente culturale în spaţii publice.

Imaginea şi stilul oraşului coordonează activităţi şi iniţiative ce privesc reabilitarea şi conservarea patrimoniului arhitectural-cultural, folosirea mobilierului urban şi a formelor de artă stradală, îmbunătăţirea imaginii nocturne a oraşului prin iluminatul public stradal, al vitrinelor şi al clădirilor cu valoare de patrimoniu, şi realizarea de evenimente culturale în spaţii publice.

Coordonat cu Strategia Europa 2020, se va avea în vedere utilizarea şi promovarea resurselor alternative/ecologice, creşterea incluziunii, prin rezolvarea a 10 000 de cazuri privind persoanele ameninţate de sărăcie, reducerea sub 5% a abandonului şcolar. În scopul eficientizării energetice, instituţiile publice vor trebui să-şi reducă cu 20% emisiile de CO2 şi cu 30% din consumul de energie, pentru activităţile proprii, dar şi a serviciilor şi utilităţilor publice (construcţii, parc auto propriu, transport public, iluminat public, apă-canal, management deşeuri şi servicii publice).

Din punct de vedere spaţial, se urmăreşte realizarea unei durate maxime de deplasare de la locuinţă la obiectivele de învăţământ şi de sănătate de 30 de minute, creşterea spaţiilor verzi pentru a ajunge la o valoare de 35 mp/locuitor, şi asigurarea unui procent de 40% din suprafaţa intravilanului ca domeniu public.

Viziunea Oradea 2030 – formulările în studiile anterioare

Comunitatea orădeană şi-a exprimat, pe parcursul fundamentării unor studii anterioare cu caracter coordonator de investiţii precum Planul Integrat de Dezvoltare Urbană sau Strategia de Dezvoltare Turistică, o viziune comună de direcţionare a resurselor şi a activităţilor administraţiei publice locale şi a sectorului privat. Aceste documente subliniază rolul dinamic şi polarizator al oraşului în context metropolitan şi transfrontalier. Elementele comune ale acestor documente strategice aduc în prim plan cuvinte cheie precum "Multiconfesional, multicultural, arhitectură şi istorie, ecomonie competitivă". Sunt formulate următoarele viziuni de dezvoltare:

Oradea: Oraş cosmopolit şi multiconfesional cu identitate culturală în revigorare şi o dinamică sustenabilă bazată pe competitivitate şi creştere economică!

Oradea: Un centru regional competitiv cu o calitate a vieţii superioară obţinută prin dezvoltare economică sustenabilă şi prin revitalizarea identităţii culturale locale specifice!

Oradea: O destinaţie ce oferă o experienţă turistică de calitate, bazată pe un potenţial unic de multiculturalism şi multiconfesionalism - Arhitectură si legendă!

Oraele aflate în zona de influenţă a municipiului Oradea, precum Cluj Napoca, Timişoara, Debreţin şi Szeged, aduc în discuţie aceleşi teme de dezvoltare viitoare, ceea ce va conduce la o cooperare multisectorială, finalizată în cadrul unui parteneriat teritorial. Sunt menţionate următoarele direcţii strategice:

Cluj – Napoca (309.136 locuitori / 179.5 kmp)	Timişoara (303.136 locuitori / 129.2 kmp)
• Centru regional al inovaţiei, comunitate de afaceri, centru de studii avansate medicale • Economie bazată pe cunoaştere, parc industrial • Turism	• Industrii de înaltă tehnologie, ITC, servicii creative • Cercetare energii regenerabile • Spaţiu multicultural integrator • Centru de afaceri, expoziţional
Debreţin (208.016 locuitori / 461.7 kmp)	**Szeged (170.285 locuitori / 280.84 kmp)**
• Centru comercial, parc industrial, expoziţional • Universitate, cercetare, farmacie, electronică • Nod transport aerian, CF, rutier (Romania, Ucraina)	• Centru cultural şi economic • Istorie, ospitalitate, bucătarie • Turism

VIZIUNEA ORADEA 2030 ca parte a Planului Urbanistic General

Municipiul Oradea, oraș de graniță, dezvoltat strategic de-a lungul cursurilor de apă și protejat de dealuri, a beneficiat de avantajul schimburilor comerciale, culturale, religioase și tehnologice. Acestea au creat un tipar urban specific în care funcțiunile predominant militare, administrative și religioase au modelat în timp spațiul urban prin crearea unor repere arhitecturale și prin favorizarea alăturării de construcții cu stiluri și funcțiuni variate.

Dinamica economică a orașului a influențat realizarea coridoarelor de lucrări edilitare și transport în jurul unor platforme industriale largi, ceea ce a atras în timp forța de muncă din zonele adiacente municipiului, generând astfel schimbări și valoare adăugată în Zona Metropolitană Oradea.

Planuri semnificative de investiții de capital publice au atras interesul sectorului privat solicitând şi forme adecvate de management de proiecte pentru a asigura răspunsul profesional al primăriei la oportunitățile deschise de instrumentele financiare ale Uniunii Europene în ciclul de finanțare 2007-2013.

Pe lângă răspunsul adecvat dat sectorului privat, viața comunitară crește și se diversifică determinând o creștere a cererii pentru noile servicii publice şi comerciale. Standardele privind calitatea vieții reclamate de un oraș modern european solicită schimbări calitative în oferta de servicii şi utilități publice, cât şi în protejarea mediului natural.

Oradea este în competiție pentru atragerea de afaceri, investiții, organizarea de evenimente și turism, pentru eficientizarea funcționării infrastructurii urbane în beneficiul locuitorilor orașului. Amplasarea într-o regiune dens populată reprezintă o șansă în vederea realizării unor platforme de cooperare pentru valorificarea resurselor economice sociale și naturale.

Viziunea de dezvoltare spațială a municipiului formulată în contextul Planului Urbanistic General susține dezvoltarea comunității către o permanentă performanță asigurând, în condițiile protejării și conservării valorilor naturale și construite existente, punerea la dispoziție a resurselor de teren adecvate din punct de vedere al accesibilității, echipării edilitare, a amplasării zonelor de locuit și a unor obiective necesare consolidării identității comunității.

ORADEA 2030 competitivă, durabilă și incluzivă, un pol metropolitan cu resurse și know-how, oferind un climat sigur pentru afaceri într-un mediu natural și construit valoros susținut de un management public durabil.

Oradea, oraș european, antreprenorial, arhitectural, centru al educației și inovării!

Masterplanul Oradea 2030, aprobat de către Consiliul Local în aprilie 2013, pregăteşte principalele obiective, programe şi proiecte ale oraşului pentru perioada următoare. Aspecetele urbanistice ale acestor direcții şi obiective de dezvoltare sunt integrate în reglementările Planului urbanistic general.

MĂSURI ŞI REGLEMENTĂRI PUG PENTRU SUSȚINEREA CONECTIVITĂȚII

- delimitarea şi marcarea servituţilor de utilitate publică necesare pentru realizarea, extinderea şi modernizarea infrastructurii de transport;
- reglementarea configuraţiilor profilelor stradale pentru străzi noi, în vederea asigurării capacităţilor de trafic ;
- reglementarea unei proceduri de realiniere a fronturilor pentru străzi unde este necesară lărgirea amprizei, reglementarea amprizelor şi a configuraţiilor necesare pentru situaţiile conrete;
- introducerea bretelelor însoţitoare ale inelului ocolitor (Ogorului) în vederea reducerii punctelor de conflict , delimitarea zonei de protecţie a drumului

PROGRAME DE SUSŢINERE A CONECTIVITĂŢII

PROGRAM 1.1.: Porţile oraşului

Programul susţine investiţii ce asigură conectarea municipiului Oradea cu reţeaua de transport rutieră naţională şi europeană, creşterea capacităţii aeroportului Oradea coroborată cu personalizarea funcţională şi arhitecturală a zonelor prin care se intră în municipiu (program integrat şi cu programul 1 şi 4 din Politica de Dezvoltare Economică). De asemenea, este vizată conectarea oraşului la reţelele cicloturistice europene.

1.1. PROIECTE PRIORITARE:

1.1.1. Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea.
1.1.2. Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane (O. Densuşeanu, Podului, Matei Corvin, Calea Clujului) şi racordarea la autostrada Borş - Tîrgu Mureş - Braşov, A3 (pe planşă: z01)
1.1.3. Conectarea reţelei intraurbane de piste pentru biciclişti la reţeaua metropolitană de piste, aflată în planificare, în corelare cu Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 3 (pe planşă:z02);

PROGRAM 1.2.: Noduri de transport multimodale

Programul are drept scop creşterea mobilităţii persoanelor şi mărfurilor prin asigurarea de spaţii pentru conectarea legăturilor diverselor moduri de transport de trafic către şi dinspre centrele de locuire, muncă şi recreere.

1.2. PROIECTE PRIORITARE:

1.2.1. Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/rutier/tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări (pe planşă: c10);
1.2.2. Dezvoltarea unui hub logistic (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 7);
1.2.3. Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 8);

PROGRAM 1.3.: Reţele de comunicare

Prin realizarea programului se urmăreşte asigurarea capacităţii reţelei de transfer de date pentru toate zonele oraşului şi asigurarea traseelor subterane pentru pozarea cablajelor diferiţilor operatori.

1.3. PROIECTE PRIORITARE:

1.3.1. City Net – canalizaţie pentru reţele de transfer de date
1.3.2. Hot spot-uri gratuite în spaţii publice

MĂSURI ŞI REGLEMENTĂRI PUG PENTRU SUSŢINEREA ECONOMIEI

- delimitarea şi reglementarea suprafeţelor necesare pentru dezvoltarea diferitelor tipuri de activităţi economice, trasarea şi reglementarea infrastructurii majore necesare (artere colectoare, reţele edilitare etc)
- introducerea unei proceduri de restru cturare urbană destinată reintroducerii în circuitul economic a suprafeţelor subutilizate (ex. unităţi industriale dezafectate, foste suprafeţe militare)
- introducerea unei proceduri de restructurare a fronturilor principalelor bulevarde, pentru impulsionarea dezvoltării unui profil funcţional mixt (locuire şi servicii/comerţ) în lungul axelor urbane de interes
- consolidarea centrelor de cartier ca zone de concentrare a activităţilor economice cu rol de deservire a zonelor rezidenţiale

- rezervarea suprafețelor necesare dezvoltării infrastructurii educaționale, ştiințifice şi culturale
- protejarea activităților agricole, în mod special a pomiculturii, prin limitarea urbanizării terenurilor agricole;
- introducerea unei proceduri de urbanizare, în vederea reglementării operațiunilor de viabilizare a noilor suprafețe , în condiții de gestionare sustenabilă a investițiilor publice

PROGRAME DE SUSȚINERE A ECONOMIEI

PROGRAM 2.1.: PARCURI TEHNOLOGICE ŞI DE CERCETARE

Programul Parcurilor industriale de producție urmăreşte asigurarea amplasamentelor pentru noi activități economice sau pentru extinderea întreprinderilor economice existente cu valoare strategică pentru dezvoltarea economică a oraşului, dezvoltarea zonelor industriale cu suprafețe conforme tipului de activitate, operaționale în conformitate cu reglementări privind respectarea mediului şi a vecinătăților şi restructurarea platformelor industriale create în perioada de dinainte de 1989.

2.1. PROIECTE PRIORITARE:

2.1.1. Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafețe militare şi în zona aeroportului (pe planşă: a07);
2.1.2. Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului şi Suişului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor (pe planşă: a07).
2.1.3. Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea situat pe în zona unităților militare Tancodrom (PIDU Oradea, Programul 5.1.2., proiect P1, pe planşă: a15);
2.1.4. Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile şi a apei geotermale (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 12, pe planşă: a16);
2.1.5. Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 13)

PROGRAM 2.2.: INTREPRINDERI MICI ŞI MIJLOCII

Programul urmăreşte creşterea ponderii firmelor locale de afaceri mici şi mijlocii în parcurile tehnologice, centrele de cartier şi în zona centrală, specializate în activități şi servicii axate pe turism, producție sau artă.

2.2 PROIECTE PRIORITARE:

2.2.1 Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM[1], în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale oraşului.
2.2.2. Reabilitarea centrelor de cartier (spații publice) pentru creşterea atractivității lor şi pentru susținerea întreprinzătorilor comerciali.

PROGRAM 2.3.: CENTRE DE AFACERI ŞI SERVICII

Programul Centrelor de afaceri urmăreşte promovarea municipiului ca centru de afaceri regional, asigurând amplasamente pentru dezvoltări de birouri clasa A în zone cu accesibilitate facilă şi pentru servicii suport de tip centre de conferință, târguri şi expoziții etc.

2.3 PROIECTE PRIORITARE:

2.3.1. Realizarea unui centru multifuncțional de conferințe, congrese şi spectacole pe un amplasament disponibil în apropierea zonei centrale, a campusului universitar şi a parcului industrial Eurobusiness 2 (pe planşă: a11). Oportunitatea investiției este susținută de PIDU Oradea şi de Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea;
2.3.2. Realizarea unui centru de târguri şi expoziții în proximitatea aeroportului şi parcului industrial Eurobusiness 2.

PROGRAM 2.4.: INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ PREUNIVERSIATRĂ ŞI UNIVERSITARĂ

Programul cuprinde proiecte ce privesc creşterea calității educației în condiții de siguranță şi de igienă, prin reabilitarea clădirilor existente, dezvoltarea de noi spații cu funcțiuni precum cele de cazare - cămine, laboratoare tematice, ateliere şi biblioteci, dar şi dotarea cu echipamente educaționale IT, cărți, documentații etc.

2.4 PROIECTE PRIORITARE:

2.4.1. Extinderea şi modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peța, în apropierea centrului istoric (pe planşă: a13, a11, a06);

MĂSURI ŞI REGLEMENTĂRI PUG PENTRU SUSȚINEREA FUNCȚIONALITĂțII ORAŞULUI

- reglementarea dezvoltării rețelelor edilitare şi a infrastructurii majore de transport
- reactivarea unor suprafețe disfuncționale sau fără utilizare prin operațiuni de restructurare urbană
- funcționalizarea cartierelor recent dezvoltate prin reglementarea funcțională a dotărilor necesare: educație, sănătate, spații publice, servicii publice şi private (ex. Grigorescu)
- limitarea urbanizării excesive în vederea eficientizării investițiilor în infrastructură şi a reducerii costurilor transportului public şi privat (principiul oraşului traseelor scurte)
- încurajarea mobilității lente prin asigurarea calității parcursurilor pietonale şi ciclistice prin oraş
- asigurarea funcțiunilor conexe (de deservire) zonelor rezidențiale, în primul rînd în cartierele de locuințe colective, prin reglementarea operațiunilor de regenerare urbană

PROGRAME DE SUSȚINERE A FUNCTIONALITĂȚII ORAŞULUI ŞI A ZONEI METROPOLITANE

PROGRAM 3.1.: APĂ POTABILĂ, CANALIZARE şi TERMOFICARE

Programul coordonează activități şi proiecte prin care se urmăreşte ridicarea standardelor de locuire, prin asigurarea de utilități pe întreg teritoriul oraşului, la capacitatea necesară, precum şi noi investiții care să asigurare utilitățile necesare în zonele propuse spre dezvoltare. In mod specific sunt urmărite acele investiții prin care sunt definite zonele de protecție, previzionarea eventualelor schimbări ale nivelului apelor de subsol (în urma influenței unor factori externi), modernizarea şi extinderea rețelelor, dotarea spațiilor publice cu fântâni publice, creşterea calității apei potabile şi reducerea necesarului de tratare chimică. Pentru rețeaua de canalizare se urmăreşte dezafectarea foselor septice şi racordarea la canalizare a utilizatorilor.

3.1. PROIECTE PRIORITARE:

3.1.1. Extinderea rețelelor de apă şi canalizare în Zona Metropolitană Oradea (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 2). Proiectul include municipiul Oradea.

3.1.2. Reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009-2028 în scopul conformării la legislația de mediu şi creşterii eficienței energetice. Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 11);

PROGRAM 3.2.: TRANSPORT MOTORIZAT PUBLIC ŞI PERSONAL

Prin program sunt asigurate condițiile mobilității sistemului şi încurajarea mobilității alternative, asigurarea legăturilor de trafic şi a locurilor de parcare, respectiv garare. Prin documentațiile de urbanism pentru investiții noi sunt prevăzute suprafețele necesare infrastructurii de transport, a parcărilor, inclusiv zonele de protecție aferente, dar şi a măsurilor de protecție directe, prin reglementare, sau colaterale prin interzicerea de centre comerciale, în condițiile în care, nu au acces direct către rețeaua de trafic de ordin superior (în principal străzi de categoria I).

3.2. PROIECTE PRIORITARE:

3.2.1. Extinderea rețelei de linii de tramvai pe traseul Bd. Decebal - Universitate - str. Dimitrie Cantemir (pe planşă: c09);

3.2.2. Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei (pe planşă: c01);

3.2.3. Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală. Amplasamente propuse: curtea sediului Primăriei, Piața Independenței, stadionul Voința. (pe planşă: c07);

3.2.4. Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuințe colective, în vederea decongestionării spațiilor publice şi a creării de zone verzi (str. Sovata, Şc. Gen. 11 etc);

3.2.5. Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Şt. cel Mare la patru benzi (pe planşă: c04);

3.2.6. Modernizarea şi prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului şi realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF, în vederea reactivării platformei industriale de est (pe planşă c05, c06);

3.2.7. Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin (pe planşă: c05)

3.2.8. Reorganizarea circulației pe străzile Principatelor Unite şi Călăraşilor.

PROGRAM 3.3.: TRAFIC NEMOTORIZAT - BICICLIŞTI ŞI PIETONI

Programul este integrat cu programul 2 şi răspunde politicilor de reducere a factorilor de poluare mobilizând comunitatea orădeană în folosirea, la nivelul cartierelor sau a întregului municipiu, a sistemelor alternative, precum biciclete sau mersul pe jos către locurile de muncă, agrement sau spațiile comerciale. Documentația de urbanism va propune traseele de biciclete şi cele pietonale, inclusiv piețele publice, precum şi spațiile necesare parcărilor acoperite pentru biciclete.

3.3. PROIECTE PRIORITARE:

3.3.1. Dezvoltarea unei rețele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraş, conectată la rețeaua metropolitană de trasee cicloturistice.

3.3.2. Introducerea de facilități publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spații acoperite), în principal în zona centrală a oraşului şi în zona de acces a insituțiilor publice.

3.3.3. Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF şi realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criş sau artere rutiere, în vederea îmbunătățirii mobilității lente şi a diminuării efectelor de barieră urbană (pe planşă: c03).

PROGRAM 3.4.: DOMENIUL PUBLIC

Programul vizează creşterea calității spațiului public din punct de vedere al accesibilității şi al designului. Din punct de vedere al accesibilității sunt abordate spațiile publice. Din punct de vedere al accesului, programul urmăreşte asigurarea accesibilității pentru toate grupele de vârstă, asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități, prin remodelarea spațiilor publice în favoarea pietonului. Din punct de vedere al calității designului sunt vizate acțiunile de reabilitare a spațiilor libere în favoarea locuitorilor şi plantarea, mobilarea şi iluminarea adecvată a acestor zone publice.

3.4. PROIECTE PRIORITARE:

3.4.1.Reabilitarea rețelei de spații publice din cartierele de locuințe colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenare urbană. (pe planşă: a09)

3.4.2. Reconfigurarea şi reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei rețele de spații publice cu rol de centru sau subcentru de cartier şi cu caracter predominant pietonal. (pe planşă: p01)

PROGRAM 3.5.: ORAŞUL SPAțIILOR VERZI

Scopul programului are în vedere creşterea suprafețelor spațiilor verzi, echilibrate pe cartiere, şi pe baza unor indicatori ce corelează densitatea populației şi procentajul de spații verzi publice şi private (26 mp/locuitor). Din punct de vedere spațial, sunt consolidate acele coridoare naturale, precum Crişul Repede, şi dezvoltarea în rețea a piețelor şi străzilor, din punct de vedere al plantațiilor de aliniament sau grădini/squaruri. Un aspect specific este legat de plantarea în continuare a spațiilor neconstruite şi realizarea în parteneriat cu unitățile administrativ teritoriale din ZMO a unor perdele sau centuri verzi.

3.5. PROIECTE PRIORITARE:

3.5.1. Realizarea de spații verzi publice (pe planşă: v01);

3.5.2. Amenajarea de trasee pietonale/ciclistice şi de spații publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă (Criş, Peța, Adona);

3.5.3. Amenajarea turistică a râului Crişul Repede (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 9);

PROGRAM 3.6.: FONDUL DE LOCUINțE

Scopul programului are în vedere acțiuni pentru modernizarea fondului locativ existent pe baza de indicatori de intervenție şi modernizare, modernizarea prudentă a imobilelor, precum şi măsuri de creştere a eficienței energetice, în conformitate cu un plan de acțiune urban specific pe acest domeniu. In acelaşi timp programul ia în considerare şi spațiul înconjurător blocurilor, integrand investiții pentru activități cu caracter recreeativ pentru copii şi persoane adulte, şi de reabilitare a spațiilor verzi.

3.6. PROIECTE PRIORITARE:

3.6.1. Realizarea de operațiuni de regenerare urbană în cartierele de locuințe colective, mai ales Nufărul şi Ioşia Nord (pe planşă: a09);

3.6.2. Dezvoltarea fondului de locuințe sociale ale municipalității.

PROGRAM 3.7.: PATRIMONIU ARHITECTURAL ŞI CULTURAL

Programele acoperă patrimoniul tangibil şi intangibil. Patrimoniul construit este partea cea mai vizibilă în zona centrală a municipiului şi contribuie la stabilirea identității sale. Programul privind regenerarea urbană este direcționat către o utilizare durabilă a patrimoniului urban ca ansamblu de zone şi clădiri. Pe lângă patrimoniul tangibil, programul vizează patrimoniu intangibil, al activităților artistice, culturale şi de dezvoltare a artelor, a industriei creative, legată de patrimoniul construit şi de produsele tradiționale specifice industriei turismului.

3.7. PROIECTE PRIORITARE:

3.7.1. Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale şi ciclistice şi creşterii calității spațiilor comerciale pe relația universitate – centru istoric (pe planşă: p02);

3.7.2. Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parțială a segmentului nordic al străzii Republicii (pe planşă: p04);
3.7.3. Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona Piața Independenței, în vederea îmbunătățirii accesibilității pietonale a Cetății Oradea din direcția Piața Unirii şi reamenajarea suprafeței cuprinse între casa de cultură şi cetate (c03/C04).
3.7.4. Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea şi a piațetei din jurul Catedralei Ortodoxe în construcție, precum şi asigurarea accesibilității în Cetate prin realizarea de consolidări dinspre Calea Clujului (PIDU Oradea, Programul 3.2.8., proiect P6);
3.7.5. Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 15, pe planşă: c03);
3.7.6. Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate şi disponibile;
3.7.7. Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea.

PROGRAM 3.8.: SERVICII ŞI FACILITĂȚI PENTRU COMUNITATE

Domeniul programului este vast şi acoperă elemente necesare calității vieții în municipiu: sănătate, educație, aspecte sociale şi sport. Sunt acoperite elementele de analiză integrată a serviciilor publice în apropierea cartierelor şi propunerile de reabilitare şi de extindere, acolo unde este cazul, cu spații suplimentare şi echipamente specifice serviciului.

Programul identifică necesarul de suprafețe sportive la nivel de cartier, atât cele cu acces controlat (baze sportive), cât şi cele cu acces public nelimitat, pe cartiere şi cvartale de blocuri. Sunt considerate şi activități legate de utilizarea rețelelor de spații verzi, ca suport al activităților sportive şi în context metropolitan.

3.8. PROIECTE PRIORITARE:

3.8.1. Introducerea de dotări publice (educație, sănătate, spații verzi) în zonele urbanizate recent: Grigorescu, Oncea.
3.8.2. Construirea unui campus şcolar pe str. Armatei Române destinat activității Colegiului Economic „Partenie Cosma" (PIDU Oradea, Programul 3.2.8., proiect P6);
3.8.3. Construirea şi echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio-Vasculară Invazivă Oradea (PIDU Oradea, Programul 3.2.9., proiect P4);
3.8.4. Înființarea unei piețe de gros pentru produse alimentare (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 15);

PROGRAM 3.9.: ENERGII REGENERABILE

Programul vizează încurajarea producerii de energii regenerabile, în formă finală, de către agentul energetic sau de furnizare a materiei prime în stare prelucrată sau brută. Programul trebuie văzut în coordonare cu Programul 1 şi Programul 3 din politicile de dezvoltare economică.

3.9. PROIECTE PRIORITARE:

3.9.1. Dezvoltarea rețelei de producere a energiei pe bază de apă geotermală şi gaze naturale, respectiv introducerea sistemului dual de distribuție primară la nivelul tuturor punctelor termice din municipiul Oradea (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, măsură a programului 2.2.1);

PROGRAM 3.10.: EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Scop: având în vedere procentul însemnat al consumului energetic de care este răspunzător mediul construit, se are în vedere creşterea competitivității economice a clădirilor, prin reabilitare termică, optimizarea sistemului de distribuție a agentului termic, modernizarea sistemelor publice de iluminat şi încălzire, cu efecte pentru diminuarea poluării mediului.

3.10. PROIECTE PRIORITARE:

3.10.1. Sprijinirea operațiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuințe din cartierele de blocuri, în cadrul operațiunilor de regenerare urbană;
3.10.2. Modernizarea sistemelor de iluminat public.

PROGRAM 3.11.: MANAGEMENTUL DEŞEURILOR

Scopul programului este legat de conformarea la indicatori, a unui sistem sigur si eficient, la scară urbană şi metropolitană privind gestiunea deşeurilor menajere, provenite din construcții sau tehnologice/industriale.

3.11. PROIECTE PRIORITARE:

3.11.1. Valorificarea rezidurilor menajere printr-o stație de sortare şi valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea. (PIDU Oradea, Programul 3.2.7., proiect P2)

PROGRAM 3.12.: CALITATEA MEDIULUI INCONJURĂTOR

Scopul programului este legat de măsuri de asigurare a creşterii calității aerului, din punct de vedere al suspensiilor şi al micşorării temperaturilor insulelor de căldură urbană pe perioada estivală, fiind dezvoltat în coorodonare cu Programul 5. In cadrul programului sunt introduse toate activitățile necesare realizării depoluarii terenurilor din zona de Nord-Vest a municipiului.

3.12. PROIECTE PRIORITARE:

3.12.1. Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată şi includerea lor în circuitul turistic şi de agrement al oraşului (pe planşă: v04);

3.12.2. Ecologizarea zonelor poluate şi reutilizarea suprafețelor pentru activități urbane (pe planşă: v05).

DEZVOLTAREA SPAȚIALĂ ÎN TERITORIU

Principiul gestionării spațiale a oraşului este dezvoltarea de la centru spre periferii. Transpunere directă în plan spațial a principiilor dezvoltării durabile, dezvoltarea de la centru spre periferii urmăreşte în primul rând economia de terenuri, văzute ca resursă primă şi epuizabilă a oricărei forme de dezvoltare. Gestiunarea rațională a acestei resurse, preocuparea pentru economisirea ei, pentru asigurarea şanselor de dezvoltare ale generațiilor viitoare se traduce în cadrul PUG în trei reguli de organizare a structurii urbane:

1. Zonele restructurabile interne oraşului (dezvoltare tip *brownfield*) primesc prioritate în fața extinderilor pe terenuri neocupate (dezvoltare tip *greenfield*).
2. Extinderea zonei intravilan se face pe baza evaluării necesarului de terenuri pentru perioada de timp vizată.
3. Urbanizarea zonelor de extindere se face etapizat, condiția principală pentru abordarea unei zone neocupate fiind dată de un nivel minim de ocupare al zonei reprezentând etapa precedentă.

Astfel, schema de extindere a oraşului include principalele axe şi zonele de dezvoltare majore.

3.2.3 DIRECȚII DE DEZVOLTARE. OBIECTIVE ŞI ELEMENTE DE PLANIFICARE

Principii de abordare a planificării în cadrul PUG:

- gestiune rațională a resursei teren
- dezvoltare „de la centru spre periferie", eficientizarea utilizării suprafețelor deja urbanizate ca alternativă la extinderea oraşului în cadrul natural
- corelarea dezvoltării municipiului cu exigențele evoluției zonei metropolitane
- dezvoltare echilibrată a tipurilor de activități economice, în raport cu evoluția zonei metropolitane şi cu locuirea în municipiu
- protejarea cadrului natural, a culturilor pomicole şi viticole şi valorificarea peisajului cultural
- protejarea şi valorificarea patrimoniului natural şi construit, ca resursă sustenabilă a dezvoltării
- calitatea spațiilor publice, a infrastructurii şi a dotărilor ca premisă a calității vieții şi a atractivității economice
- continuitatea rețelei de spații publice şi verzi, conectarea acesteia la rețeaua metropolitană de agrement şi la cadrul natural
- oraş deschis şi accesibil pentru toate categoriile sociale, economice şi de vârstă, depăşirea barierelor urbane şi încurajarea mobilității lente
- reabilitarea centrului istoric (spații publice şi clădiri), limitarea traficului auto şi prioritizarea utilizărilor pietonale
- dezvoltarea unor axe de dezvoltare integrată în lungul culoarelor ecologice ale cursurilor de apă Criş şi Peța
- consolidarea rolului axei nord – sud (Gh. Doja – Republicii – A. Iancu – Universității – Grigorescu) ca principală concentrare de instituții, servicii şi comerț din municipiu
- integrarea cursurilor de apă în oraş ca factor ecologic, ambiental şi turistic şi cu rol de culoare de mobilitate lentă în teritoriul metropolitan

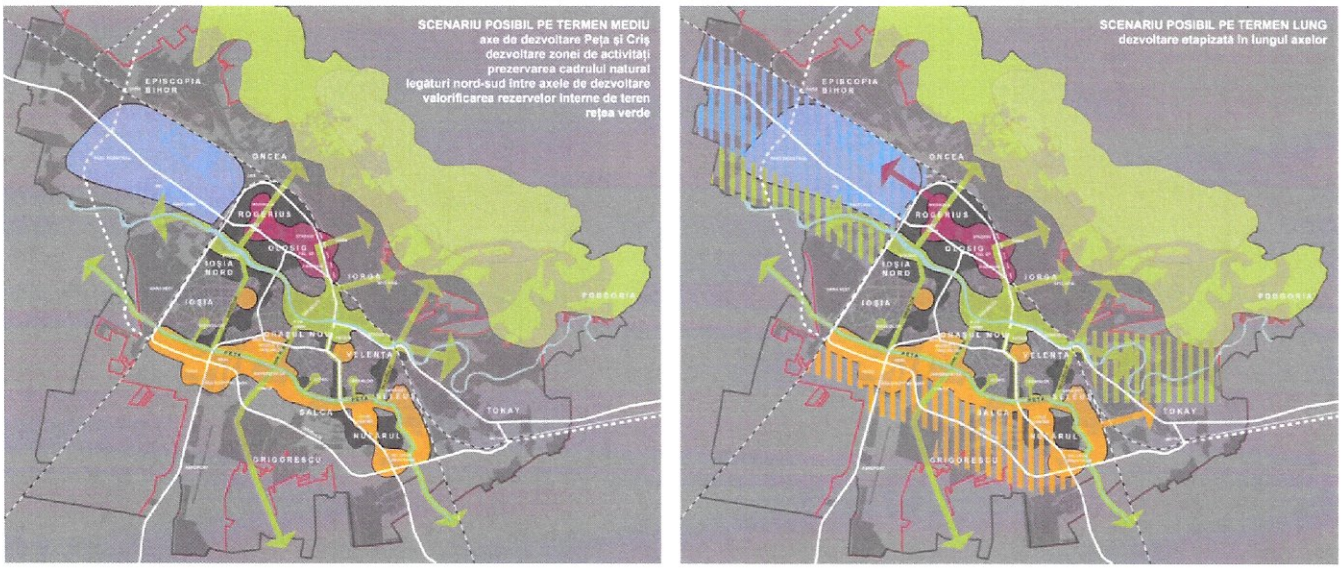

Scenarii de dezvoltare spațială, pe termen mediu şi lung

În ultimul deceniu, Oradea a parcurs atât transformări ale structurii constituite, cât şi un proces de extindere pe suprafețe noi, având în cea mai mare parte utilizare agricolă. Cererea foarte mare pentru locuințe individuale şi prețul relativ redus al terenului agricol a dus la dezvoltări rezidențiale cu caracter extensiv.

Zona centrală a oraşului concentrează cea mai mare parte a activităților economice din domeniul terțiar, al instituțiilor publice, precum şi o remarcabilă colecție de elemente de patrimoniu construit. Pe baza studiilor de fundamentare planul delimitează zonele valoroase şi introduce reglementări menite să le protejeze şi să le valorifice. Sunt delimitate şi reglementate Zone Construite Protejate şi sunt marcate clădiri valoroase dpdv

arhitectural, urbanistic şi istoric. Acestea sunt propuse fie spre includere în Lista Monumentelor Istorice, fie spre diferite forme locale de protejare.

Polaritatea dată de cele două mari concentrări ale populației - Rogerius şi Nufărul rămâne o caracteristică esențială a corpului urban. Cele două cartiere au dezvoltat o autonomie funcțională în raport cu centrul oraşului şi beneficiază de bune legături cu acesta prin intermediul unei rețele de transport public şi privat bine puse la punct. Totuşi, calitatea legăturilor pietonale cu centrul sau cu alte cartiere, starea spațiilor publice şi verzi, a infrastructurii, deşi sensibil diferite între cele două cartiere, trebuie îmbunătățite la nivelul celor din zonele centrale.

Declinul celor două platforme industriale ale oraşului (vest şi est) a fost compensată economic de dezvoltarea sectoarelor comercial şi de servicii, cu precădere în zona centrală. Recuperarea şi reintegrarea economică, ecologică şi urbanistică a fostelor suprafețe industriale este însă o condiție pentru o evoluție echilibrată a activităților în oraş. Prin modernizarea şi extinderea infrastructurii, prin conectarea rețelelor de deservire locală la principalele artere de transport regional (rutier, feroviar, aerian) este impulsionată revitalizarea arealelor economice aflate în declin, ca alternativă sustenabilă la dezvoltări pe terenuri noi. Pentru ambele platforme, planul propune artere colectoare care asigură legături vitale în teritoriu pentru deservirea activităților existente şi viitoare.

Modernizarea şi extinderea rețelei de străzi a canalizat interesul investițional. Astfel, apariția centurii şi modernizarea şoselelor de acces în oraş a dus la concentrarea de activități cu caracter comercial, logistic şi de servicii în sudul oraşului. Succesul parcurilor tehnologice Eurobusiness, înființate de către administrația publică, justifică extinderea şi multiplicarea infrastructurii de susținere a afacerilor şi în mod special a IMMurilor, în conexiune directă cu dezvoltarea infrastructurii de transport - prelungirea rutei ocolitoare, modernizarea aeroportului, înființarea nodurilor intermodale sau dezvoltarea unui hub logistic. Noua infrastructură pentru industrie şi afaceri oferă indirect, alături de perspectiva impulsionării economiei locale, posibilitatea îmbunătățirii calității vieții în multe cartiere, prin reducerea prezenței unor activități poluante şi incompatibile cu locuirea cum ar fi serviciile tehnice, depozitarea de bunuri sau mica producție industrială.
În vederea susținerii acetei dezvoltări, planul rezervă suprafețe importante pentru extinderea activităților din domeniile industriei, a logisticii şi a serviciilor. Pentru a asigura simultan funcționarea în bune condiții a inelului ocolitor şi a principalelor artere de penetrație (DN 76, DN 79, DN1), sunt prevăzute bretele însoțitoare menite a deservi accesele la activitățile riverane marilor artere, fără ca traficul de deservire/aprovizionare/destinație să afecteze fluența circulației principale. În acelaşi scop, al asigurării unei variante de ocolire funcționale şi nepoluante, traseul ocolitor actual este propus spre deviere pe o rută care ocoleşte municipiul. Prin aceasta, sunt eliberate de traficul de tranzit zone rezidențiale extinse (str. Podului, str. Matei Corvin), acest lucru facilitând întreprinderea unor măsuri de reabilitare a calității locurii în aceste cartiere.

Dezvoltarea deosebit de dinamică a periferiei sudice are şi o semnificativă componentă rezidențială (Europa, Grigorescu). O parte importantă a noilor cartiere - deopotrivă în nord şi în sud - a fost construită pe teritoriul comunelor limitrofe, la limita oraşului, sporind astfel rolul unei planificări spațiale extinse dincolo de granițele adminstrative ale municipiului. Trăsătura comună tuturor zonelor urbanizate recent (Grigorescu, Oncea, Episcopia Bihor sud, Podgoria etc) este lipsa dotărilor publice (în mod special a celor de învățământ şi de sănătate), a spațiilor verzi şi starea deficitară a infrastructurii edilitare şi a celei de acces. Rețeaua de spații publice şi de amenajări şi obiective de deservire a locuitorilor este aproape inexistentă în noile cartiere (transport public, piețe comerciale, locuri de joacă, scuaruri şi zone pietonale, terenuri de sport etc). Compensarea acestui deficit este o măsură esențială pentru asigurarea unei bune funcționări a acestor cartiere în viitor.
Pentru a asigura o extindere sustenabilă a oraşului în următoarea decadă, planul introduce reglementări, proceduri şi măsuri noi:

- condiționarea urbanizării unor suprafețe noi prin derularea unei proceduri speciale de urbanizare, cuprinse în regulament
- introducerea unui set de dotări publice şi de ineteres pentru public în cartierele urbanizate recent
- gestionarea precaută a limitei zonei intravilan, în raport cu necesarul de terenuri noi estimat pentru decada 2015 - 2025 şi cu direcționarea rațională a investițiilor publice, în acord cu prioritățile de dezvoltare ale municipiului

Versanții din nordul oraşului, cu expunere favorabilă, au fost cel puțin la fel de atractivi pentru construirea de locuințe, urbanizarea acestei zone având ca şi consecințe negative restrângerea culturilor viticole şi pomicole şi expunerea locuitorilor la riscuri crescute de alunecări de teren. Asigurarea stabilității versanților şi protejarea culturilor tradiționale ale oraşului şi a economiei aferente sunt obiective cel puțin la fel de importante ca şi satisfacerea nevoii de locuințe noi şi trebuie avute în vedere. În acest scop, planul reglementează tipologii

rezidențiale capabile să asigure forme de locuire sustenabile, protective față de mediu şi în special față de livezi şi vii.

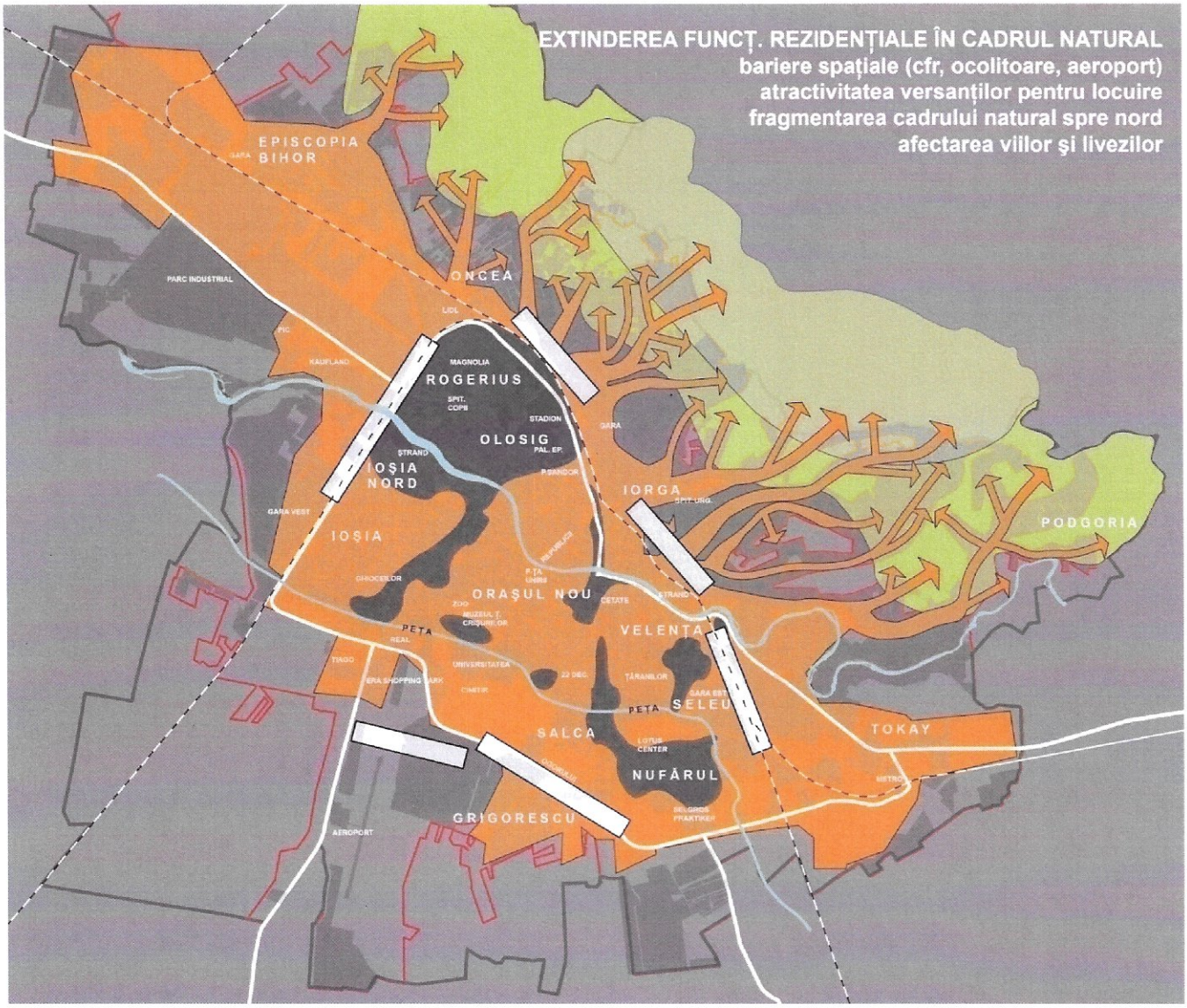

Tendințe de evoluție spațială în teritoriu, 2000-2012

3.2.3.1 Axe şi zone de dezvoltare. Extinderea zonei intravilan

Culoarul Crişului a rămas principala axă spațială şi funcțională a oraşului, ea legând o mare parte a cartierelor, centrul istoric, zonele de agrement. Importanța acestei axe este confirmată de atenția şi popularitatea pe care spațiile publice de pe maluri au primit-o în ultimii ani. Potențialul dat de cursul râului trebuie consolidat şi valorificat în continuare, prin dezvoltarea zonelor riverane şi prin îmbunătățirea calității spațiilor publice de pe maluri. Malurile apelor oferă o resursă importantă de spații verzi în condițiile unui deficit semnificativ înregistrat pe cap de locuitor în 2012. Planul propune extinderea parcursului pietonal şi ciclistic în lungul malurilor, ca prim tronson continuu al unei viitoare rețele metropolitane / regionale de mobilitate lentă. Extremitățile de est şi de vest al parcursului Crişului pot găzdui noi zone de agrement, în strînsă legătură cu apa şi cu peisajul natural valoros (ambele zone sunt parte ale rețelei de arii protejate Natura 2000). Pe baza studiilor de specialitate premergătoare planului, sunt identificate şi delimitate arii naturale care adăpostesc specii vegetale şi animale valoroase şi care necesită măsuri de protecție, respectiv condiții speciale de autorizare a lucrărilor de construire. Conform prevederilor legislației în vigoare, aceste areale sunt propuse spre includere în sistemul Natura 2000).

Emergența sectorului universitar, extinderea campusului aferent, a noilor oferte comerciale şi rezidențiale de pe

latura sudică a oraşului, a viitorului parc Salca, conferă culoarului pârâului Peța rolul unui potențial coridor de dezvoltare, care reuneşte investiții publice cheie (educație, cercetare, cultură, susținerea afacerilor) cu locuințe de tip urban şi spații de agrement. Valorii ecologice şi urbanistice a culoarului Peța i se adaugă cea de axă verde de legătură între cartiere (Ioşia – campus universitar – P-ța 22 Decembrie – Salca – Seleuş –Nufărul) şi de legătură verde cu zona balneară de la Băile Felix. Măsurile necesare dezvoltării acestei axe includ restructurarea suprafețelor militare dezafectate, amenajarea peisagistică a malurilor, introducerea de locuințe şi servicii, valorificarea suprafețelor prin relocarea activităților de depozitare, producție sau de gospodărire comunală. În timp ce reglementările vor viza limitarea circulației auto în lungul culoarului verde Peța, traseul pietonal şi ciclistic în lungul malurilor este dublat de introducerea unei linii de tramvai pe traseul Bd. Decebal – C. Matei Basarab – Universitate – culoarul Peța – str. Dimitrie Cantemir.

Cele două axe principale de dezvoltare est-vest (Criş şi Peța) sunt susținute prin îmbunătățirea legăturilor nord-sud, pe traseul actualelor bulevarde, dar şi prin realizarea unor legături noi. Prin intensificarea şi îmbunătățirea utilizării terenurilor riverane ale acestor bulevarde, dar şi prin întărirea componentei pietonale şi creşterea calității spațiilor publice, se urmăreşte consolidarea unor axe de dezvoltare urbană atractive şi o mai bună ierarhizare a structurii oraşului. Principala axă nord-sud reuneşte obiective publice şi spații de primă importanță în oraş: Cimitirul, Universitatea, Centrul Istoric, magazinul Crişul, spitalul județean). Prelungirea acestui traseu spre sud şi nord şi completarea obiectivelor de interes pentru public (centru de conferințe, campus, zone de agrement etc), dar şi reamenajarea spațiilor publice în lungul său, sporesc importanța şi atractivitatea axei nord-sud.

Planul urbanistic general – preluînd prevederile legii 350/2001– identifică şi delimitează zonele care necesită măsuri de planificare uranistică aprofundată.
Acele părți ale oraşului care concentrează valori de patrimoniu istoric sunt reglementate detaliat în cadrul regulamentului local de urbanism aferent PUG. Totuşi, pentru a asigura protejarea şi dezvoltarea acestor zone valoroase, se impune elaborarea de documentații urbanistice de specialitate – în mod special Planuri urbanistice zonale pentru zone construite protejate PUZCP.
Cartierele de locuințe, în mod special cele de locuire colectivă edificate înainte de anul 1990, concentrează o mare parte a populației urbane şi necesită măsuri de reabilitare a rețelei de dotări, infrastructură şi spații publice precum şi de eficientizare energetică a clădirilor. Pentru aceste cartiere, planul introduce reglementări-cadru şi recomandări menite să sprijine operațiunile viitoare de reabilitare şi modernizare (protejarea zonelor verzi, limitarea densificării suplimentare cu construcții, amplasamente recomandate pentru realizarea parcajelor de cartier. Măsurile care vizează creşterea calității vieții în aceste cartiere trebuie realizate concertat, pe baza unei planificări riguroase, la nivel de cartier sau sub-cartier. Astfel intervențiile substanțiale în aceste zone sunt condiționate de elaborarea unui Plan de Regenerare Urbană (PRU), care să abordeze într-o formă integrată zonele în cauză, cu luarea în considerare a tuturor aspectelor problematice: infrastructură edilitară, educațională, socială şi de sănătate, transport public şi privat, spații verzi şi spații publice, performanță energetică, servicii publice şi private, calitatea mediului etc.
Atît pentru cartierele de locuințe colective, cît şi pentru cele tradiționale, planul propune o rețea de sub-centre de cartier, grupate în jurul unor spații publice existente, dar care necesită măsuri de reabilitare (piațete şi grădini urbane, scuaruri etc).

Analizele preliminare PUG arată că, în perioada 2000-2012 dezvoltările pe terenuri noi (neviabilizate) au însumat aproximativ 560 ha. Decada analizată include perioada 2002-2008, în care s-au înregistrat valori record ale investițiilor imobiliare după 1990, pe fondul unui *boom* economic generalizat la nivel național. În acelaşi timp, în 2012, rezervele de teren neviabilizat (agricol sau fără destinație) aflate în zona intravilan a municipiului se ridică la aproximativ 2500 ha. Cu alte cuvinte, municipiul dispune, în limitele actuale ale zonei intravilan, de o rezervă de peste patru ori mai mare decât capacitatea sa de extindere, chiar calculată la valorile sale cele mai ridicate. Costurile ridicate ale operațiunilor de viabilizare a terenurilor de dezvoltare *greenfield*, impactul negativ al urbanizării extensive asupra mediului şi asupra sectorului agricol, precum şi rezervele mai mult decât suficiente de care oraşul dispune deja, justifică şi impun limitarea gestionării limitei intravilan la corecturi şi adaptări ale traseului său din anul 2000 (cu modificările anterioare prin PUZuri) la situația cadastrală, în vederea clarificării condițiilor de construibilitate a parcelelor secționate în prezent de traseul limitei. Puținele excepții propuse vizează realizarea unor obiective de utilitate publică.

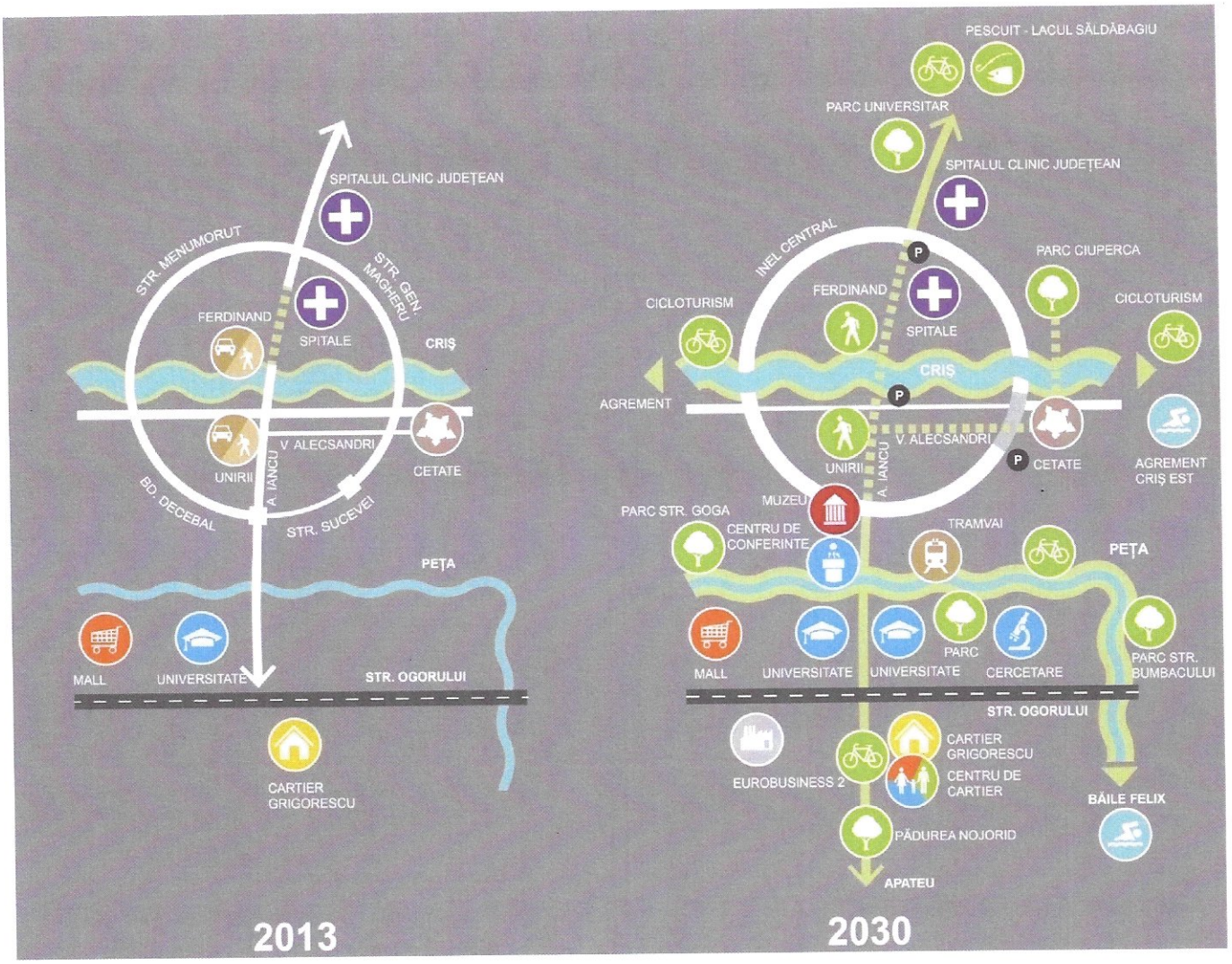

Schemă a principalelor axe de dezvoltare: nord-sud, Criş, Peța şi inelul central. (situația 2013 / situația propusă)

ZONELE DE RESTRUCTURARE

Prin PUG se intituie două categorii de spații destinate restructurării: cele riverane unor artere de trafic şi cele cu caracter industrial cu potențial de restructurare.

Zonele restructurabille adiacente arterelor de trafic sunt spații cu caracter rezidențial de tip periferic, dezvoltate pe un parcelar cu clădiri de factură modestă, situate în lungul unor străzi care, odată cu dezvoltarea oraşului şi a traficului urban au devenit culoare importante de circulație, dar şi de interes.
Acest fapt a antrenat un proces de declin urban, determinat de numeroasele disfuncționalități şi incompatibilități apărute:

- . trafic ce se desfăşoară în spații urbane neadecvate, subdimensionate;
- . mixaj funcțional incoerent prin instalarea în clădirile / părți de clădiri inițial dedicate funcțiunii de locuire a unor activități de tip terțiar dintre care unele incompatibile cu aceasta din cauza poluării fonice, vizuale etc, desf□şurate frecvent în condiții improvizate, precare, neadecvate;
- . pierderea intimității curților locuințelor prin utilizarea celor vecine pentru alte activități – parcare, depozitare etc;
- . degradarea calității locuirii şi diminuarea prezenței acesteia;
- . volum mare de transport de mărfuri pentru aprovizionare şi desfacere;
- . degradarea spațiului public, parcare in exces;
- . adaptarea, transformarea, extinderea nefirească a clădirilor existente, structural inadecvate altor funcțiuni;
- . apariția unor construcții noi disonante cu caracterul zonei care, prin diversitatea modurilor de

ocupare a terenului, tipologie, calitate, determină o diversitate negativă, rezultat al lipsei unei reglementări clare şi unitare;

Aceste spaţii vor avea funcţiune mixtă, de tip subcentral şi vor fi organizate pe principiul cvartalului, cu fronturi închise.

Zonele restructurabile cu caracter industrial sunt reprezentate de unităţi industriale aflate în general în proprietate privată, dispunând de suprafeţe însemnate de teren, situate în locaţii importante pentru dezvoltarea oraşului.
Activitatea industrială iniţială a încetat sau s-a restrâns considerabil. In prezent o parte din spaţii sunt închiriate micilor întreprinderi pentru activităţi de producţie şi servicii de tip industrial sau cvasiindustrial, depozitare etc, desfăşurate în general în condiţii improvizate, precare, neadecvate. Unele spaţii sunt complet neutilizate.
Incintele industriale evidenţiază o structurare internă mediocră, dezordonată, rezultat al unor dezvoltări în timp nesistematice, zonele de acces/primire (preuzinalele) fiind disfuncţionale sau inexistente.
Clădirile/halele industriale sunt de facturi diverse, majoritatea construite în a doua jumătate a secolului al XX-lea şi se află în stări de conservare şi valoare de utilizare foarte diferite. Puţine dintre acestea au valoare de patrimoniu industrial.Infrastructura e în general degradată.
Terenurile prezintă un nivel variabil de contaminare în urma activităţilor industriale ce s-au desfăşurat aici.

Prin Planul Urbanistic General teritoriile industriale existente îşi păstrează destinaţia actuală, industrială.
Restructurarea / schimbarea destinaţiei terenurilor unităţilor industriale poate fi acceptată de către administraţia publică locală.

Pentru schimbarea destinaţiei acestor terenuri se va aplica o **procedură de restructurare pe bază de contract** între Consiliul Local al Municipiului Cluj-Napoca şi proprietarii unităţilor industriale. Etapele procedurii implică:

- negocieri cu administraţia publică locală pentru stabilirea condiţiilor-cadru de restructurare – prin care se vor stabili noul profil funcţional, principalii indicatori urbanistici, obiectivele de interes public necesare în zonă, parametrii economici ai operaţiunii, drepturile şi obligaţiile părţilor etc - în limitele prevederilor prezentului regulament;
- elaborarea studiilor urbanistice (masterplan ce va trata teme ca - accesibilitatea, organizarea spaţial-funcţională, infrastructura, traficul, parcarea autovehiculelor, sistemul de spaţii publice, servituţile de utilitate publică ce grevează teritoriul respectiv, parametrii tehnico-economici) şi de mediu necesare. Se va elabora un studiu de fezabilitate;
- finalizarea negocierilor pe baza datelor furnizate de studiile mai sus menţionate, ce devin parte integrantă din contract;
- încheierea contractului de restructurare între Consiliul Local al Municipiului Cluj-Napoca şi deţinătorul unităţii industriale;
- elaborarea Planului Urbanistic Zonal şi a Regulamentului Local de Urbanism aferent.

Caracterul propus pentru aceste zone este de zonă mixtă incluzând locuire colectivă şi funcţiuni administrative, financiar-bancare, comerciale (terţiare) cu caracter intraurban, culturale, de învăţământ, de sănătate, sportive, de turism. Locuirea va ocupa între 30 şi 70% din suprafaţa construită desfăşurată totală (raportul optim între locuire şi celelalte activităţi ar fi de 1:1).
Prin contractul de restructurare se admit utilizări monofuncţionale pentru funcţiuni ample de interes pentru public major – complex expoziţional, centru de congrese şi conferinţe, campus universitar, sală polivalentă, centre medicale de mari dimensiuni, parc sportiv sau tematic etc.

Zone destinate operațiunilor de restructurare

ZONE DE URBANIZARE

Limitarea şi controlul, prin diferite mijloace şi politici, a extinderii zonei edificate a oraşului în cadrul natural este principala măsură pentru asigurarea unui grad adecvat de sustenabilitate a evoluției oraşului pe termen mediu şi lung. Acest lucru se va realiza prin aplicarea unei **proceduri de urbanizare.**

Etapele procedurii implică:

- obținerea Avizului Comisiei Tehnice de Amenajare a Teritoriului si Urbanism privind oportunitatea urbanizării, prin care se vor specifica detaliat programul urbanistic, servituțile de utilitate publică, alte condiționări specifice teritoriului în cauză;
- obținerea Avizului de Oportunitate din partea Consiliului Local pe baza cererii formulate de către asociația de proprietari constituită în prealabil (sau de către toți deținătorii de terenuri din zonă);
- elaborarea de către proprietari / dezvoltatori a documentațiilor de urbanism - ilustrare urbanistică (masterplan) şi Plan Urbanistic Zonal - ce vor trata teme ca: integrarea în contextul urban, accesibilitatea, zonarea, organizarea spațial-funcțională, gruparea în teritoriu a diferitelor tipuri de locuințe individuale, traficul, infrastructura edilitară, sistemul de spații publice, servituțile de utilitate publică ce grevează teritoriul respectiv, **reparcelarea terenurilor,** parametrii tehnico-economici (pentru care se recomandă elaborarea unui studiu de fezabilitate) etc;
- **Reparcelarea terenurilor** cuprinde următorii paşi:
    - constituirea asociației temporare a proprietarilor terenurilor cu scopul inițierii şi derulării acțiunii de reparcelare (opțional);
    - reactualizarea bazei topografice şi cadastrale;
    - unificarea (comasarea) virtuală a terenurilor;
    - remodelarea parcelarului în conformitate cu structura urbană propusă, în mod obligatoriu conformă prezentului RLU. Suprafețele de teren aferente obiectivelor de utilitate publică se vor constitui prin diminuarea proporțională proprietăților inițiale. In cadrul suprafețelor destinate obiecivelor de utilitate publică se vor identifica două categorii de terenuri – cele aferente tramei stradale şi infrastructurii edilitare de interes local (în general ocupând 20 – 25% din suprafața totală) şi cele aferente celorlalte categorii de obiective de interes public (trama stradală majoră,

învățământ, sănătate, locuințe sociale, spații verzi, locuri de joacă pentru copii etc), **în cotă fixă de 10%** din suprafața totală. Această din urmă categorie poate fi ulterior relocată (parțial) de către administrația publică locală prin diferite proceduri (schimburi de teren etc), în scopul asigurării rețelelor coerente de spații şi servicii publice în zonă şi oraş, cu condiția amplasării în noile locații doar a unor obiective de utilitate publică;

- PUZ se va conforma strict reglementărilor PUG şi RLU;
- aprobarea PUZ;
- elaborarea de către proprietari / dezvoltatori a proiectelor tehnice necesare pentru echiparea completă edilitar-urbanistică a teritoriului ce ce a fost definit ca o etapă în procesul de urbanizare prin PUZ:
    - rețele, rezervoare şi stații de pompare pentru apa potabilă, rețele de canalizare şi gestiunea apelor meteorice, rețele electrice şi puncte de transformare, iluminat public, comunicații, gaz metan şi a racordurilor acestora la infrastructura urbană majoră;
    - străzi şi alte tipuri de spații publice (spații verzi, locuri de joacă pentru copii etc), pentru primele aplicându-se profile transversale în conformitate cu reglementările PUG şi normele tehnice specifice;
    - autorizarea lucrărilor de echipare completă edilitar-urbanistică;
- realizarea de către proprietari / dezvoltatori a lucrărilor de echipare completă edilitar-urbanistică şi recepția acestora;
- întabularea noii structuri parcelare, inclusiv a suprafețelor ce intră în proprietate publică.

Terenurile destinate urbanizării au astăzi destinație agricolă – păşuni, fânațe, arabil – sau libere. Destinația propusă este variată (locuințe, instituții şi servicii publice, zone verzi publice, activități economice, zone mixte, etc.)

Modul în care zonele funcționale existente suferă modificări pe baza procedurilor de restructurare şi urbanizare sunt evidențiate în tabelul cu date de sinteză iar distribuția spațială a acestora în teritoriu este reprezentată în planşa de zonificare propusă.

Structura funcțională propusă este una cu un mixaj echilibrat. Reglementările vizează un model de oraş echilibrat în sensul tradiției europene: continuitate, mixaj, concentrare, densitate, eficiență, durabilitate.

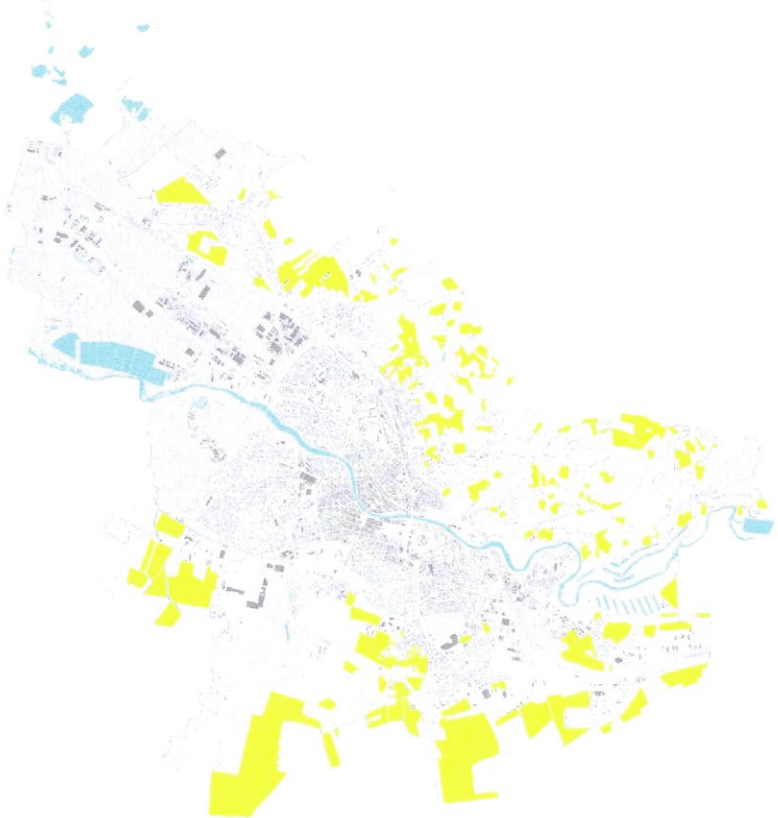

Zone destinate operațiunilor de urbanizare

Exemplificarea şi ilustrarea operaţiunii de urbanizare pentru cazul terenurilor situate la sud de cartierul Grigorescu. În forma sa actuală, cartierul este rezultatul unui proces de urbanizare fragmentară, pe bază de PUZuri de mici dimensiuni, necorelate între ele la nivelul tramei stradale, a reţelelor edilitare sau a sistemului de dotări publice şi spaţii verzi. În consecinţă, cartierul suferă de un deficit semnificativ la nivelul infrastructurii publice şi a dotărilor. În vederea echilibrării acestei situaţii, PUG propune asigurarea funcţiunilor necesare prin urbanizarea planificată a terenurilor disponibile în zonă. Etapele operaţiunii de urbanizare sunt detaliate în cadrul Regulamentului local de urbanism aferent PUG.

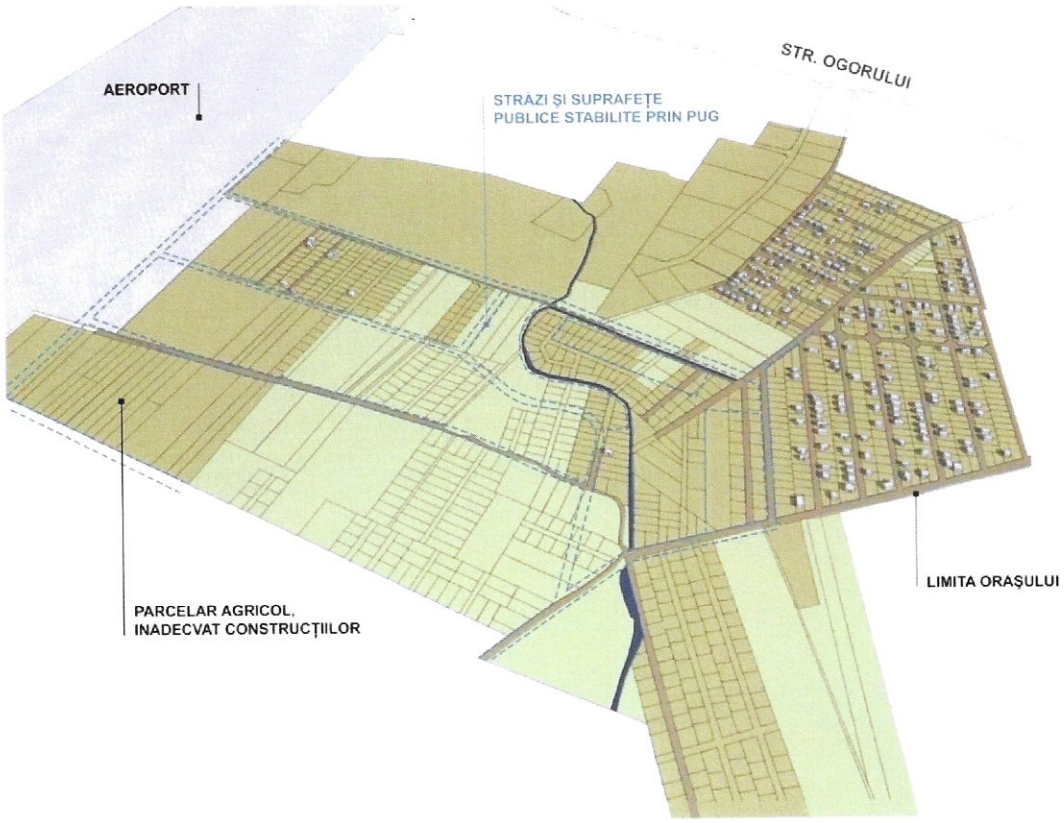

Situaţia actuală: zonă monofuncţională cu important deficit de dotări, spaţii publice şi infrastructură

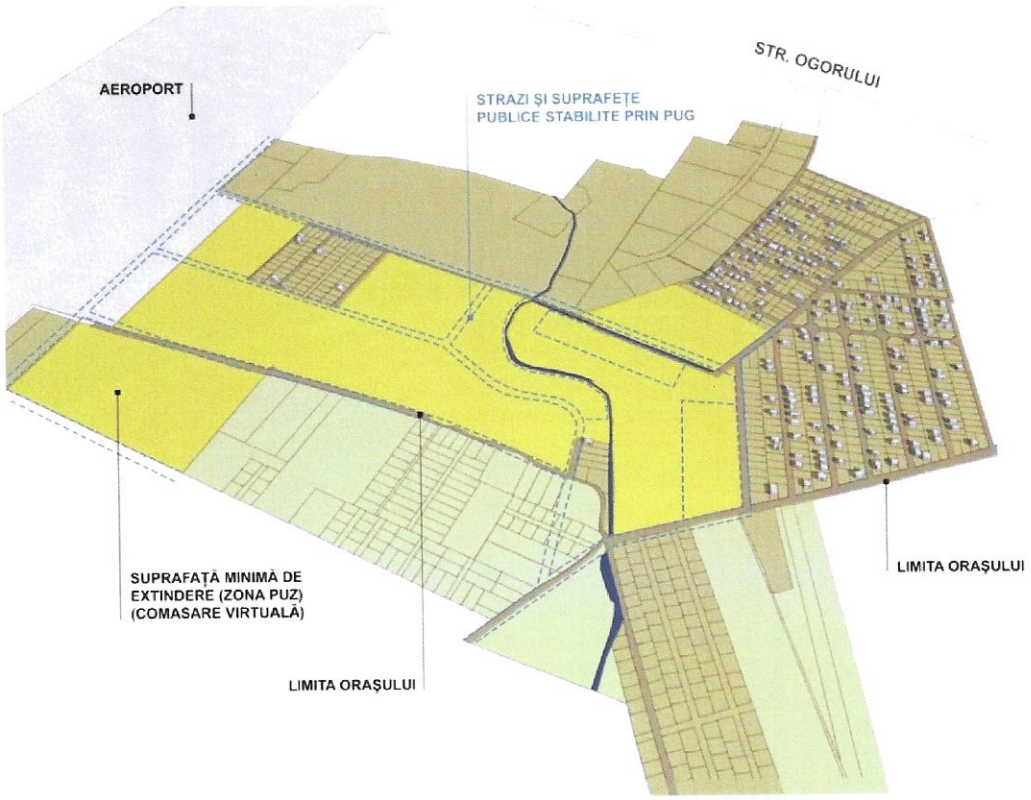

Comasarea virtuală a suprafețelor care fac obiectul operațiunii de urbanizare, rezervarea zonelor necesare pt. infrastructură şi dotări

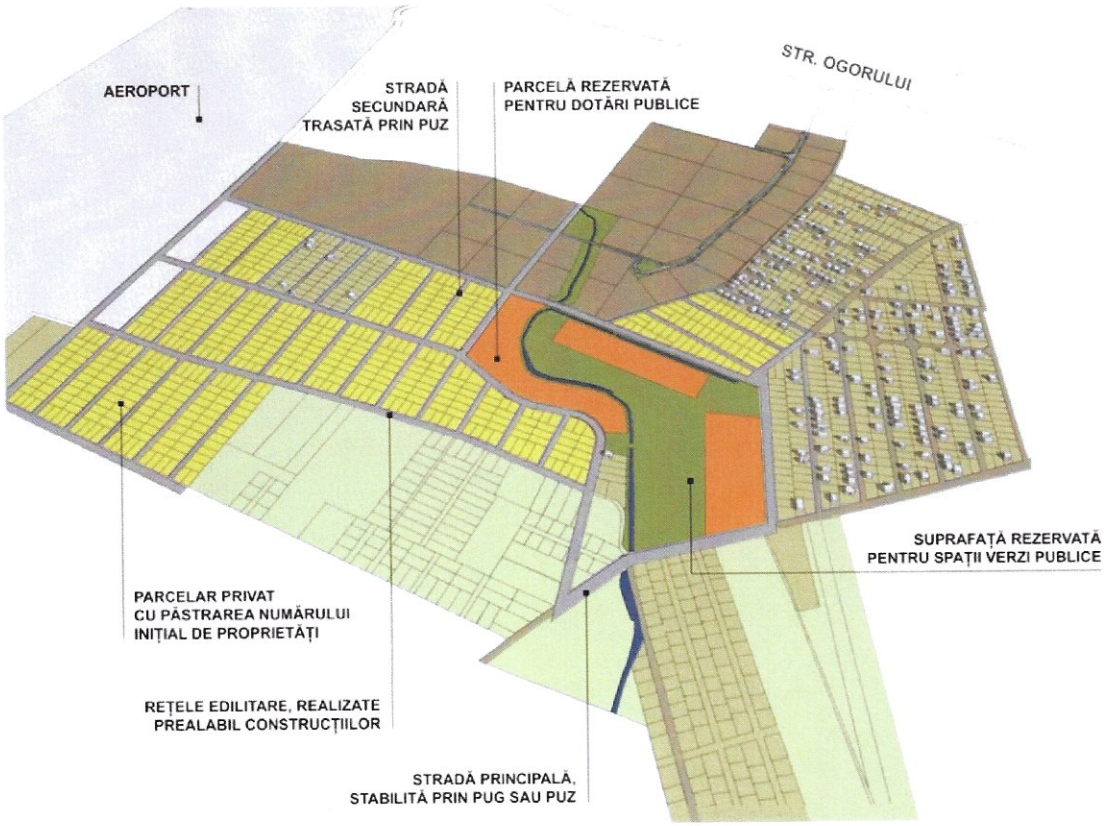

Reconfigurarea parcelarului, realizarea infrastructurii

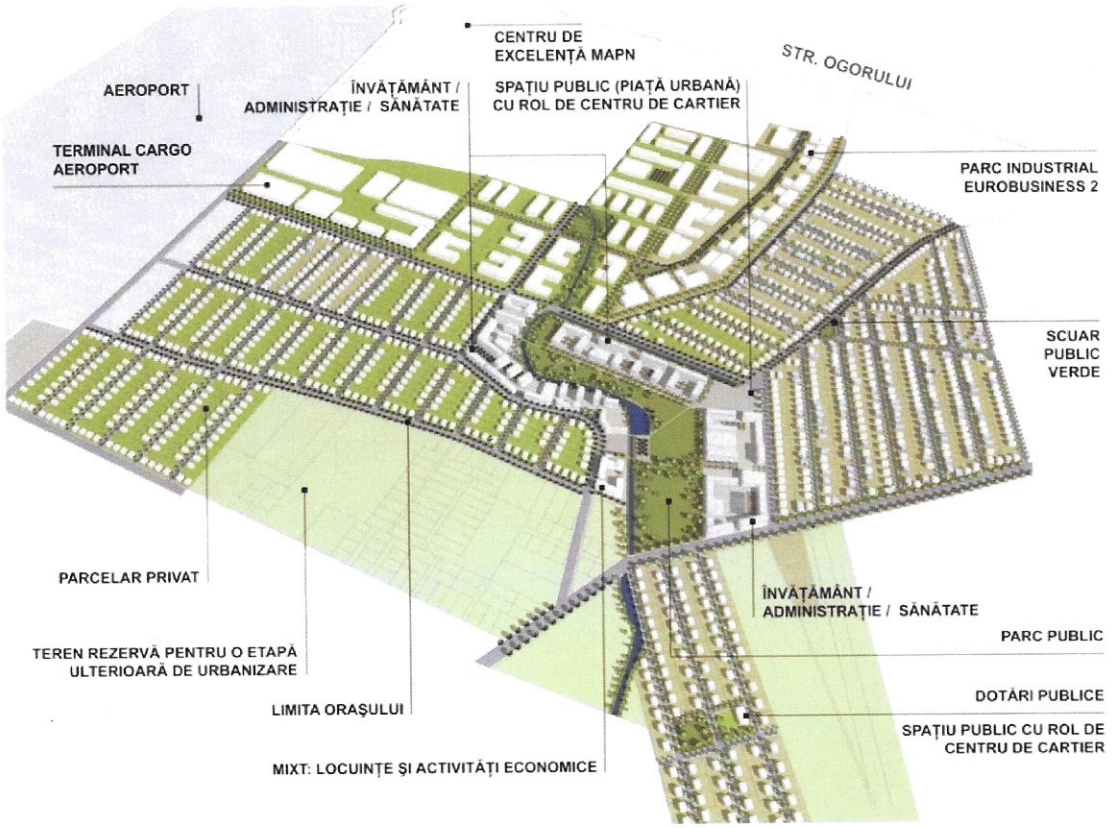

Realizarea investițiilor publice şi private

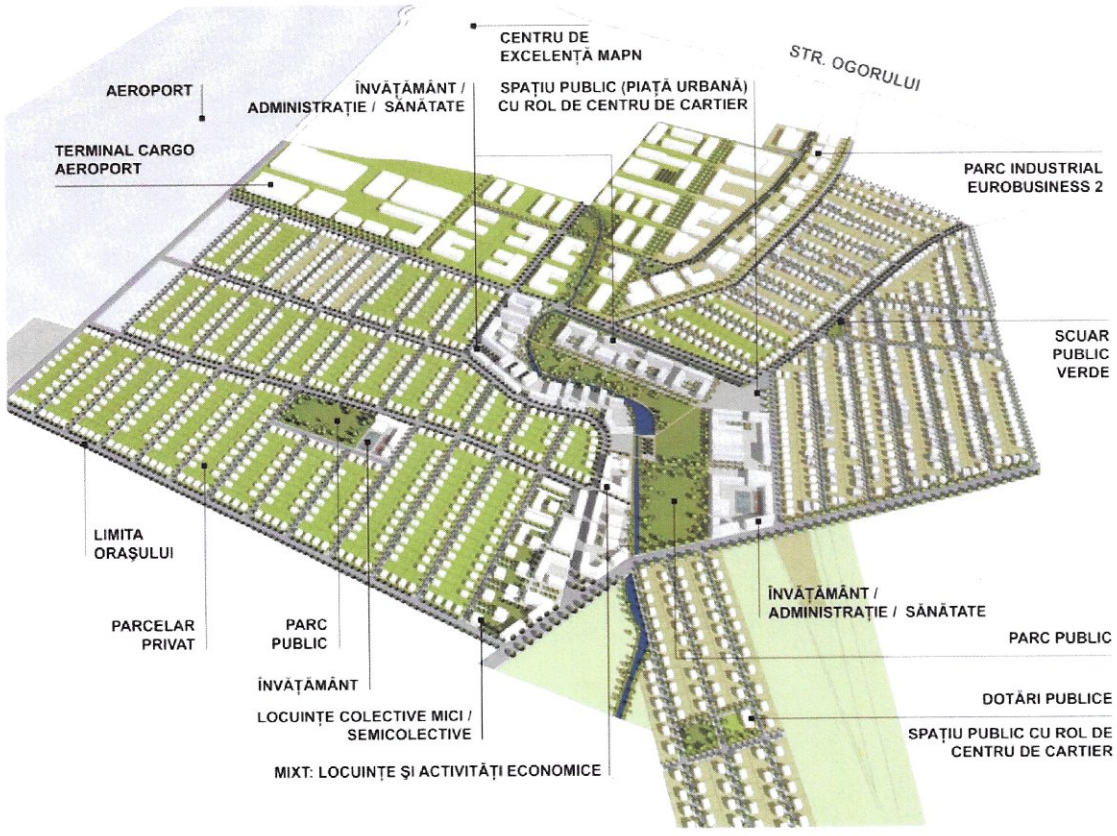

Accesarea unei noi zone de urbanizare, după finalizarea celei precedente

3.2.4 ETAPELE DE INTERVENȚIE FIXATE DE STRATEGIA DE DEZVOLTARE. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ NECESARE

Cod proiect	DENUMIREA PROIECTULUI	CATEGORIE DE INTERES				SURSE DE FINANȚARE
		LOCAL	METROPOLITAN	JUDEȚEAN	NAȚIONAL	
1.1.1.	Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea					Fonduri UE
1.1.2.	Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane şi racordarea la autostrada Borş - Tîrgu Mureş - Braşov, A3					Fonduri locale/naționale
1.1.3.	Conectarea rețelei intraurbane de piste pentru bicicliști la rețeaua metropolitană şi regională viitoare					Fonduri locale/UE
1.2.1.	Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/ rutier/tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări					Fonduri locale/UE
1.2.2.	Dezvoltarea unui hub logistic (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 7)					Fonduri UE
1.2.3.	Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 8)					Fonduri UE
1.3.1.	City Net – canalizație pentru rețele de transfer de date					Fonduri locale
1.3.2.	Hot spot-uri gratuite în spații publice					Fonduri locale
2.1.1.	Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafețe militare şi în zona aeroportului					Fonduri UE
2.1.2.	Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului şi Suişului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor					Fonduri UE
2.1.3.	Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea în zona unităților militare Tancodrom (PIDU Oradea, Programul 5.1.2., proiect P1)					Fonduri UE
2.1.4.	Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile şi a apei geotermale (SDL a municipiului Oradea, Proiect 12)					Fonduri UE
2.1.5.	Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară (SDL a municipiului Oradea, Proiect 13)					Fonduri UE
2.2.1.	Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM, în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale orașului					Fonduri UE
2.2.2.	Reabilitarea centrelor de cartier (spații publice) pentru creşterea atractivității lor şi pentru susținerea întreprinzătorilor comerciali					Fonduri UE
2.3.1.	Realizarea unui centru multifuncțional de conferințe, congrese şi spectacole în apropierea zonei centrale, a campusului universitar şi a parcului industrial					Fonduri UE
2.3.2.	Realizarea unui centru de târguri şi expoziții în proximitatea aeroportului şi parcului industrial Eurobusiness 2					Fonduri UE
2.4.1.	Extinderea şi modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peța, în apropierea centrului istoric					Fonduri UE
3.1.1.	Extinderea rețelelor de apă şi canalizare în Zona Metropolitană Oradea (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 2)					Fonduri locale
3.1.2.	Reabilitarea sistemului de termoficare urbană . Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice (SDL a municipiului Oradea)					Fonduri UE
3.2.1.	Extinderea rețelei de linii de tramvai pe traseul Avram Iancu - Universitate - cart. Europa – Obi/Real – Calea Aradului					Fonduri locale
3.2.2.	Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei					Fonduri locale
3.2.3.	Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală.					Fonduri locale
3.2.4.	Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuințe colective					Fonduri UE
3.2.5.	Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Şt. cel Mare la patru benzi					Fonduri UE

3.2.6.	Modernizarea şi prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului şi realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF					Fonduri UE
3.2.7.	Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin					Fonduri locale
3.2.8.	Reorganizarea circulaţiei pe străzile Principatelor Unite şi Călăraşilor					Fonduri locale
3.3.1.	Dezvoltarea unei reţele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraş, conectată la reţeaua metropolitană de trasee cicloturistice					Fonduri UE
3.3.2.	Introducerea de facilităţi publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spaţii acoperite), în principal în zona centrală a oraşului					Fonduri UE
3.3.3.	Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF şi realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criş sau artere rutiere					Fonduri UE
3.4.1.	Reabilitarea reţelei de spaţii publice din cartierele de locuinţe colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenareurbană					Fonduri UE
3.4.2.	Reconfigurarea şi reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei reţele de spaţii publice cu rol de centru sau subcentru de cartier					Fonduri UE
3.5.1.	Realizarea de spaţii verzi publice					Fonduri locale
3.5.2.	Amenajarea de trasee pietonale/ciclistice şi de spaţii publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă (Criş, Peţa, Adona)					Fonduri locale
3.5.3.	Amenajarea turistică a râului Crişul Repede (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 9)					Fonduri UE
3.6.1.	Realizarea de operaţiuni de regenerare urbană în cartierele de locuinţe colective, mai ales Nufărul şi Ioşia Nord					Fond national de regenerare urbana
3.6.2.	Dezvoltarea fondului de locuinţe sociale ale municipalităţii					Fonduri locale
3.7.1.	Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale şi ciclistice şi creşterii calităţii spaţiilor comerciale					Fond national de regenerare urbana
3.7.2.	Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parţială a segmentului nordic al străzii Republicii					Fond national de regenerare urbana
3.7.3.	Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona P-ţa Independenţei, în vederea îmbunătăţirii accesibilităţii pietonale a Cetăţii Oradea					Fonduri UE
3.7.4.	Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea şi a piaţetei din jurul Cat.Ortodoxe, realizarea de consolidări dinspre Calea Clujului (PIDU Oradea)					Fonduri UE
3.7.5.	Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru (SDL a municipiului Oradea)					Fonduri UE
3.7.6.	Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate şi disponibile					Fonduri locale
3.7.7.	Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea					Fonduri locale
3.8.1.	Introducerea de dotări publice (educaţie, sănătate, spaţii verzi) în zonele urbanizate recent: Grigorescu, Oncea					Fonduri UE
3.8.2.	Construirea unui campus şcolar pe str. Armatei Române destinat activităţii Colegiului Economic „Partenie Cosma" (PIDU Oradea, Programul 3.2.8.)					Fonduri UE
3.8.3.	Construirea şi echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio- Vasculară Invazivă Oradea (PIDU Oradea, Programul 3.2.9., proiect P4)					Fonduri UE
3.8.4.	Înfiinţarea unei pieţe de gros pentru produse alimentare (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 15)					Fonduri UE
3.9.1.	Dezv. reţelei de prod. a energiei pe bază de apă geotermală şi gaze naturale, resp. introd. sist.dual de distrib. primară la nivelul tuturor pct-elor termice					Fonduri UE
3.10.1.	Sprijinirea operaţiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuinţe din cartierele de blocuri, în cadrul operaţiunilor de regenerare urbană					Fonduri locale
3.10.2.	Modernizarea sistemelor de iluminat public					Fonduri locale
3.11.1.	Valorificarea rezidurilor menajere printr-o staţie de sortare şi valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea. (PIDU					Fonduri UE
3.12.1.	Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată şi includerea lor în circuitul turistic şi de agrement al oraşului					Fonduri UE
3.12.2.	Ecologizarea zonelor poluate şi reutilizarea suprafeţelor pentru activităţi urbane					Fonduri UE

3.3. OPTIMIZAREA RELAȚIILOR ÎN TERITORIU

Îmbunătățirea legăturilor cu localitățile din ZMO

- prelungirea inelului ocolitor al oraşului pe un traseu exterior zonelor urbanizate şi racord la viitorul traseu al A3, fluidizarea circulației pe inelul ocolitor prin realizarea de pasaje denivelate, benzi însoțitoare şi prin limitarea numărului de intersecții şi accese.
- realizarea unor artere noi de legătură cu inelul ocolitor
- dezvoltarea / modernizarea punctelor de transfer intermodal de importanță metropolitană şi regională:
  - autogara Nufărul şi autogara propusă pentru zona gării centrale
  - gările Est şi Vest
- extinderea rețelei de trasee cicloturistice:
  - traseul Crişului: Ungaria – Cheresig – Toboliu – Girişu de Criş – Tărian – Sîntandrei – ORADEA – Funghiu – ... – Aleşd – Munții Apuseni
  - traseul Peța: urmează malurile cursului de apă de la Băile Felix pînă la vărsarea în Criş
  - traseul lacurilor: Săldăbagiu de Munte – Paleu – Cetariu – Tăutelec - Şişterea
- protejarea peisajului cultural, cu precădere în zona colinară de la nordul municipiului

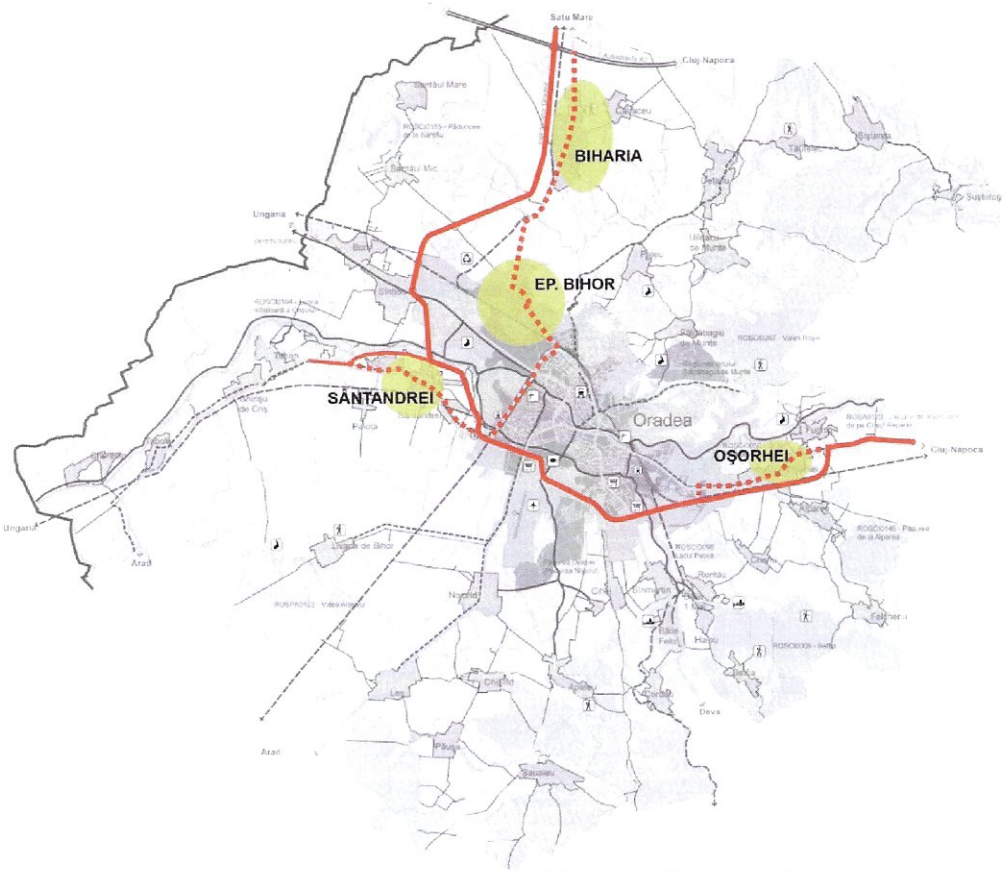

traseu propus pentru ruta ocolitoare (linia punctată reprezintă traseul actual)

amplasamentele parcurilor tehnologice (roşu) şi a nodurilor de transport intermodal

zona metropolitană Oradea – legături în teritoriu

3.4. DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

(extras din *Studiul de dezvoltare economică locală*, IHS Romania, 2012)

In condițiile date ale contextului european, regional şi național, factorii dezvoltării economice locale se află sub influența acțiunilor publice şi private, ce îi poate transforma în avantaje competitive în raport cu ceilalți competitori de pe piața urbană. Analiza a parcurs patru categorii de factori: accesibilitatea, forța de muncă, atractivitatea mediului urban şi capacitatea administrației locale de a susține dezvoltarea. Concluziile analizei conduc la o serie de recomandări ce vor fi ulterior agregate într-o strategie de dezvoltare economică locală.

Aspecte cheie identificate:	Recomandări:
4.3.1. Accesibilitate	
Municipiul Oradea are o bună accesibilitate rutieră, feroviară şi aeriană. Cu toate acestea pot fi identificate o serie de disfuncționalități în ceea ce priveşte fluiditatea traficului intern şi transportului public.	Implementarea unui concept de trafic integrat / intermodal la nivel metropolitan, în vederea creşterii accesibilității şi mobilității în teritoriu şi care să prevadă: ▪ Externalizarea unei părți substanțiale din traficul de tranzit, prin realizarea unei centuri exterioare municipiului Oradea, care să traverseze circular zona metropolitană şi să facă legătura cu drumurile expres şi autostrăzile ce urmează a se construi în proximitatea municipiului Oradea în următorii 5 până la 7 ani. ▪ Reducerea traficului auto prin implementarea unei serii de măsuri investiționale, de reglementare şi informațional - educaționale care, cumulat, să aibă efectul unei scăderi în utilizarea autovehiculelor (în special a autoturismelor) în transportul intra-urban. ▪ Fluidizarea fluxurilor de trafic urban. Susținerea dezvoltării aeroportului, ca factor al economiei locale şi a zonei adiacente acestuia pentru funcțiuni compatibile.
4.3.2. Forța de muncă	
Forța de muncă, prin calitatea calificării acesteia şi nivelului scăzut de salarizare față de competitorii regionali reprezintă un avantaj competitiv. Problemele acestui sector țin însă de următoarele aspecte: • Scăderea numărului de salariați, ca urmare a descreşterii activităților economice/ interesului local investițional; • Migrația specialiştilor către alte zone ale UE; • Descreşterea numărului de studenți.	Atragerea de investiții şi stimularea inițiativelor antreprenoriale locale, promovarea activităților de cercetare – dezvoltare, prin programele europene dedicate (mai ales în domeniul apei geotermale, energiilor neconvenționale, medicinii şi agriculturii). Transfer de know-how pentru înlocuirea echipamentelor prin tehnologii performante în domenii precum: industria electronică şi electrotehnică, industria farmaceutică, industria alimentară etc. Forță de muncă superior şi mediu calificată pentru a susține activitățile noi relocate în parcul industrial dar şi activitățile care vor marca un nou început în economia locală cum sunt activitățile din domeniul cunoaşterii.
4.3.3. Atractivitatea mediului urban	
Oradea are o ofertă bogată şi variată de	Conservarea şi punerea în valoare a patrimoniului

monumente, spații de cultură, activități şi evenimente culturale şi modalități de petrecere a timpului liber. Principală problemă a acestui factor este competiția foarte strânsă în acest domeniu între toate oraşele analizate, ceea ce reclamă o serie de intervenții în valorificarea maximă a patrimoniului existent. O altă problema este promovarea insuficientă a evenimentelor culturale la nivel european, regional.	arhitectural urbanistic, prin Promovarea oraşului, valorilor şi evenimentelor sale, pentru atragere de activități economice şi de vizitatori. Dezvoltarea unui centru regional de conferințe şi a unui centru expozițional la standarde internaționale.
4.3.4. Capacitatea administrației locale de susținere a dezvoltării economice locale	
Eficiența şi eficacitatea administrației locale în planificarea dezvoltării urbane în general şi stimulării dezvoltării economice în particular sunt certificate de planurile şi proiectele de dezvoltare realizate, sau aflate în curs de implementare. Administrația locală asigură prin proiectele dezvoltate servicii de calitate pentru investitori, informare, asistență de specialitate, interfața cu alte instituții. Aceeaşi problemă a competiției, mai ales la nivel european necesită însă o abordare mai structurată şi o coordonare a acțiunilor publice şi private, precum şi a acțiunilor de tip hard şi soft (ex: proiecte de investiții coordonate cu proiecte de resurse umane).	Realizarea unei structuri locale/metropolitane de dezvoltare economică, cu responsabilități în susținerea inițiativelor antreprenoriale, în realizare de proiecte în parteneriat public-privat, în marketing urban. Promovarea oportunităților de investiție în municipiu şi în ZMO. Managementul patrimoniului municipal în sensul valorificării sale din punctul de vedere al dezvoltării economice. Amenajarea (cu infrastructură de bază) de parcuri industriale pe locațiile identificate, în parteneriat cu sectorul privat, pentru relocarea activităților economice existente pe amplasamente improprii şi pentru dezvoltarea activităților noi productive, logistice şi de cercetare. Dezvoltarea de proiecte de dezvoltare economică în parteneriat cu oraşele similare din regiune.

3.5. ZONIFICAREA TERITORIULUI ADMINISTRATIV. BILANȚ TERITORIAL PROPUS

3.5.1. CATEGORIILE DE INTERVENȚIE PENTRU ÎNLĂTURAREA DISFUNCȚIILOR

a). Principalele disfuncții constatate în urma analizelor premergătoare PUG sunt rezultatele extinderii zonelor construite sau construibile în jurul suprafeței intravilan. Efectele negative ale acestor extinderi sunt de ordin economic, ecologic, urbanistic şi administrativ.
Prin urmare, prin PUG, se prevăd măsuri de limitare şi control a operațiunilor de dezvoltare fragmentară, în primul rând prin exigența de evaluare a oportunității acestor operațiuni prin prisma interesului public. De asemenea, extinderea suprafeței intravilan propusă prin PUG are în vedere următoarele criterii, indicatori şi obiective:

- respectarea prevederilor legale în vigoare, a convențiilor internaționale la care România este parte şi a documentațiilor de amenajare a teritoriului privind gestiunea rațională a resursei funciare;
- necesitatea unei dezvoltări urbanistice controlate, coerente şi durabile, care asigură calitatea vieții şi drepturile asupra proprietății, atât locuitorilor de astăzi ai oraşului, cât şi, în egală măsură, generațiilor viitoare. Din acest deziderat decurge necesitatea asigurării resurselor de teren pentru perspective de timp care depăşesc termenul de valabilitate al actualului PUG, acela de 10 ani;
- viabilitatea şi fezabilitatea extinderii rețelei stradale şi a rețelei de infrastructură edilitară pentru zonele noi, prin prisma analizei cost-beneficiu asupra investițiilor din bugetul public;
- necesitatea concentrării investițiilor de dezvoltare în zone din interiorul oraşului, astăzi subutilizate inadecvat, cu avantajul economic al pre-existenței echipărilor edilitare şi al acceselor stradale asigurate;
- necesitatea asigurării unei rezerve suficiente de terenuri exploatabile agricol în zona periurbană Cluj-Napoca, în vederea susținerii economiei agrare;
- necesitatea protejării cadrului natural al municipiului, ca susținător al calității ecologice a vieții în oraş;
- necesitatea păstrării unui volum echilibrat de trafic auto în oraş, prin evitarea prelungirii excesive a traseelor între centru şi cartiere, în vederea limitării la nivel local şi regional a poluării fonice şi emisiilor cu efect de seră;
- necesitatea asigurării calității vieții pentru toți cetățenii muncipiului, prin rezervarea suprafețelor necesare pentru realizarea arterelor de trafic, a infrastructurii edilitare, a dotărilor şi echipamentelor publice (sănătate, învățământ, spații verzi, terenuri de sport, locuri de joacă etc.)

b). Extinderea rolului regional al municipiului prin distribuția activităților în acord cu potențialele locale şi prin modernizarea rețelelor de comunicație şi transport

c). Protecția şi conservarea zonelor naturale în sensul menținerii biodiversității şi valorificării durabile a resurselor naturale

c.) Valorificarea, conservarea şi protejarea fondului construit valoros şi a peisajului cultural(patrimoniul construit şi natural) ca factor al dezvoltării şi al identității teritoriale

3.6.2. BILANȚUL TERITORIAL AL MUNICIPIULUI ORADEA (TERITORIUL ADMINISTRATIV)

TERITORIU ADMINISTRATIV AL UNITĂŢII DE BAZĂ	CATEGORII DE FOLOSINŢĂ (ha)							
	Agricol			Neagricol				TOTAL
	Unitati agricole	Vii	Livezi	Păduri	Ape	Drumuri și infrastructur	Alte destinaţii	
EXTRAVILAN	2477.41	31.17	541.32	130.06	92.84	89.72	71.10	3433.62
INTRAVILAN			363.70	14.20	110.80	836.60	6849.70	8175.00
TOTAL			905.02	144.26	203.64	926.32	6920.80	11608.62
% din total			8%	1%	2%	8%	60%	100%

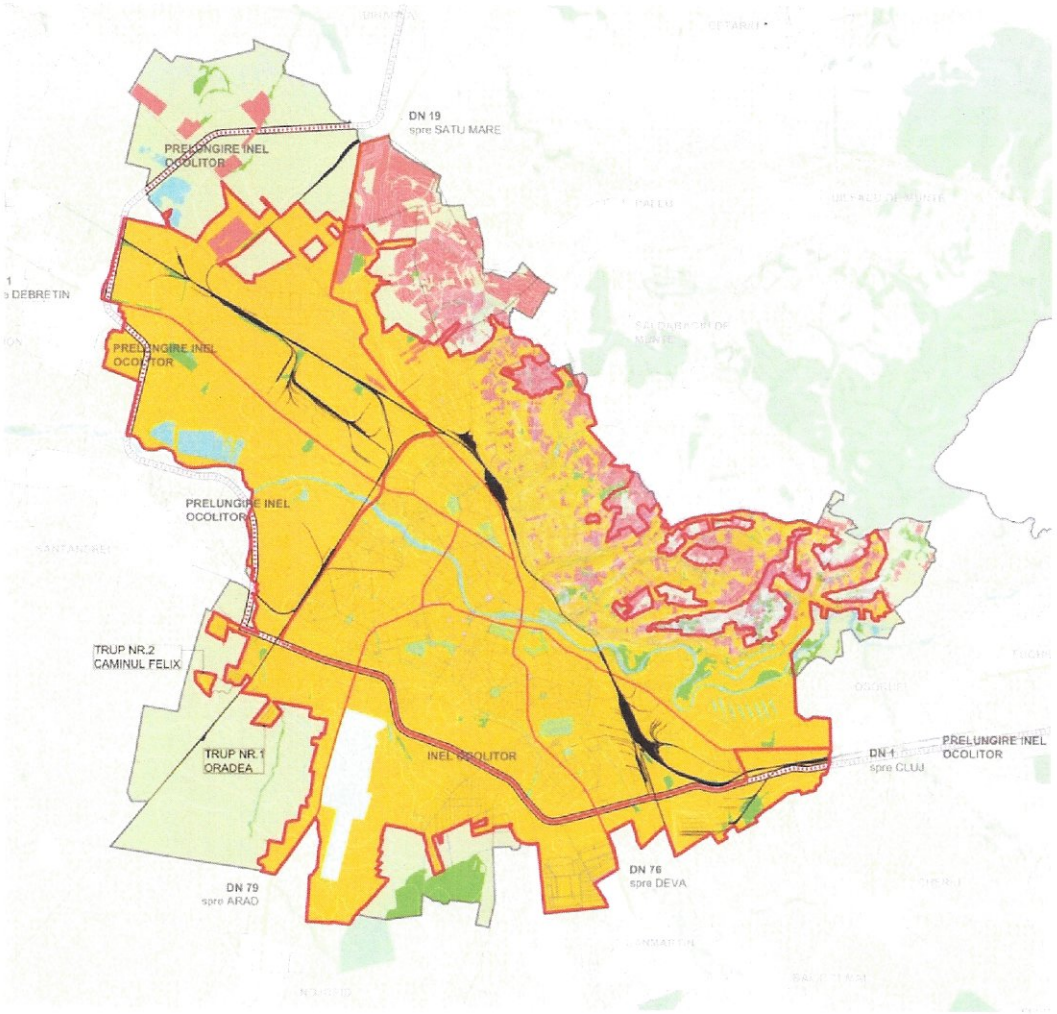

Încadrarea în teritoriul administrativ

3.6. INTRAVILAN PROPUS. ZONIFICAREA TERITORIULUI INTRAVILAN. BILANȚ TERITORIAL

3.6.1. LIMITA INTRAVILANULUI PROPUS

Gestionarea suprafeței intravilan a avut la bază următoarele considerente.

1. Bilanțul suprafețelor disponibile pentru dezvoltare (terenuri libere) şi aflate în teritoriul intravilan în anul 2013 este de aproximativ 2500 de hectare. În perioada cuprinsă între 2000-2012 au fost viabilizate şi ocupate cu construcții la nivelul municipiului Oradea aproximativ 550 de hectare de terenuri noi. Prin urmare, în perioada de valabilitate a Planului Urbanistic General (2014-2024), Oradea dispune de o rezervă de terenuri aflată cu mult peste necesarul estimat (450%).
2. Costurile publice aferente extinderii şi întreținerii infrastructurii pentru zonele urbanizate pe foste terenuri agricole în perioada 2000-2012 (străzi, rețele, dotări etc) au fost foarte ridicate, în condițiile în care cartierele constituite ale oraşului, precum şi zona istorică necesită o serie de investiții esențiale în dezvoltarea oraşului. Recuperarea terenurilor neutilizate din interiorul oraşului, reintroducerea lor în circuitul economic şi social, precum şi continuarea echipării celor urbanizate în ultima decadă sunt măsuri şi obiective prioritare ale municipalității pentru următorii ani.
3. Ocuparea cu construcții a cadrului natural sau agricol al municipiului reduce suprafețele disponibile culturilor şi are, de multe ori, efecte negative asupra mediului şi a peisajului. Reducerea considerabilă a suprafețelor ocupate de livezi, afectează nu numai o tradiție economică a oraşului, dar reduce stabilitatea geologică a versanților şi sporeşte riscul producerii de alunecări. Protejarea suprafețelor cultivabile, a livezilor şi viilor, prin păstrarea destinației agricole sau a stării lor naturale este un obiectiv la fel de important al dezvoltării oraşelor ca şi realizarea de construcții, motiv pentru care este conținut în diverse tratate europene ratificate de România, precum şi în legislația urbanistică aflată în vigoare (HG 525/1996, Legea 350/2001, Legea 50/1991 etc).
4. Pe baza considerentelor de mai sus, Strategia de dezvoltare şi Masterplanul Oradea 2030, document aflat la baza elaborării PUG şi aprobat în Consiliul Local al municipiului la data de 25 aprilie 2013 prevede că: "*...orice planificare sustenabilă vizează asigurarea rezervelor de teren necesare evoluției pe termen lung, în perspective de timp care depăşesc momentul 2030. O astfel de preocupare înseamnă în primul rând gestionarea rațională a resursei teren (nemultiplicabilă şi finită), prioritizarea reutilizării suprafețelor intra-urbane ca alternativă la extinderea oraşului în cadrul natural şi o lărgire precaută a zonei intravilan, în acord deplin cu interesul public şi cu exigențe de ordin social, ecologic şi infrastructural*".

Au fost propuse modificări ale limitei pentru următoarele două tipuri de situații:

1. corelarea traseului limitei intravilan cu situația cadastrală, în vederea evitării situațiilor în care parcele sunt secționate de limită;
2. extinderea limitei pentru includerea unor terenuri vizate pentru realizarea unor investiții cu importanță strategică pentru oraş şi care deservesc interesul public: parc tehnologic, zonă de agrement;
3. includerea în intravilan a unor zone în care există gospodării

suprapunerea suprafeței intravilan existentă în 2012 (albastru) şi a celei propuse prin PUG (roşu)

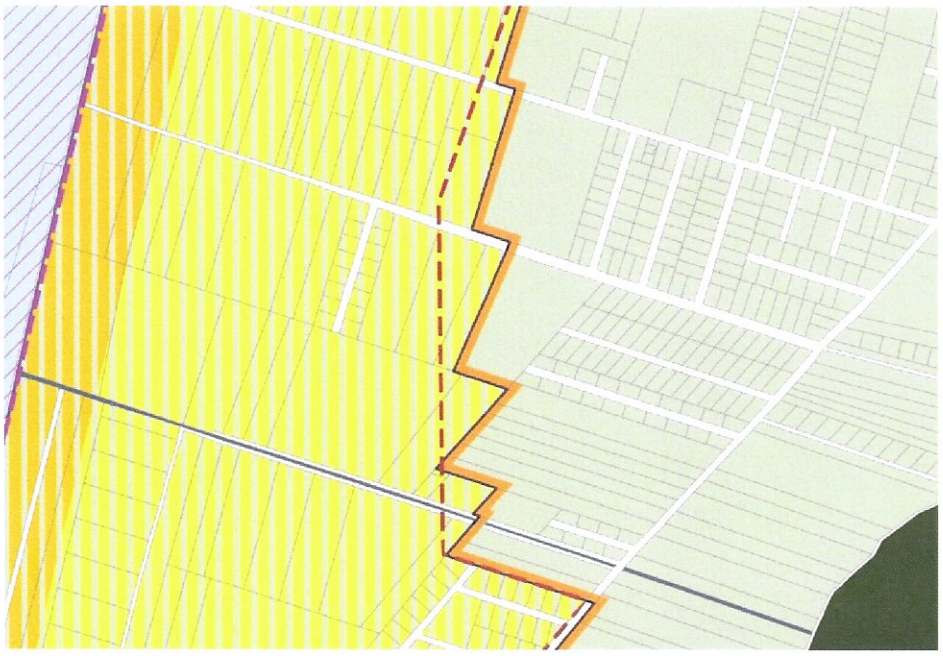

exemplificare a măsurilor de corelare a limitei intravilan cu situația cadastrală. Linia întreruptă reprezintă limita existentă a zonei intravilan (2012)

3.6.2. ZONE FUNCȚIONALE

ZONE ŞI SUBZONE FUNCȚIONALE CONSTITUITE

M ZONA MIXTĂ

M1 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE ÎNCHIS, ADIACENTĂ PRINCIPALELOR ARTERE DE TRAFIC

M2 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE ÎNCHIS, ADIACENTĂ ARTERELOR DE IMPORTANȚĂ LOCALĂ

M3 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE DESCHIS, ADIACENTĂ PRINCIPALELOR ARTERE DE TRAFIC

M4 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE DESCHIS, ADIACENTĂ ARTERELOR DE IMPORTANȚĂ LOCALĂ

Is ZONA DE INSTITUȚII ŞI SERVICII

Is_P ZONĂ DE INSTITUȚII ŞI SERVICII PUBLICE CONSTITUITE ÎN ANSAMBLURI INDEPENDENTE

Is ZONĂ DE INSTITUȚII ŞI SERVICII CONSTITUITE ÎN ANSAMBLURI INDEPENDENTE

L ZONA DE LOCUINȚE

Liu LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME DISPUSE PE UN PARCELAR DE TIP URBAN

Lip LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME DISPUSE PE UN PARCELAR DE TIP PERIFERIC

Lir LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME CU CARACTER RURAL

LiL LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME, DISPUSE ÎN ZONE CU LIVEZI

Lia LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME, CONSTITUITE ÎN ANSAMBLURI

Lc_A ANSAMBLURI DE LOCUINȚE COLECTIVE REALIZATE ÎNAINTE DE ANUL 1990

S_L SUBZONĂ DE LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME DIPUSE PE PARCELE IZOLATE ÎN INTERIORUL ANSAMBLURILOR DE LOCUINȚE COLECTIVE CU INTERDICȚIE DE CONSTRUIRE

Lc ZONĂ DE LOCUINȚE COLECTIVE REALIZATE DUPĂ ANUL 1990

E ZONA DE ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Ei ZONĂ DE ACTIVITĂȚI ECONOMICE CU CARACTER INDUSTRIAL

Et ZONĂ ACTIVITĂȚI ECONOMICE CU CARACTER TERȚIAR

G ZONA DE GOSPODĂRIRE COMUNALĂ

G_p GOSPODĂRIRE COMUNALĂ - PIAȚĂ AGROALIMENTARĂ, PIAȚĂ DE VECHITURI, OBOR

G_c CIMITIRE, CAPELE, CLĂDIRI ADMINISTRATIVE ŞI ANEXE ALE CIMITIRELOR

G_d RAMPĂ DE DEPOZITARE A DEŞEURILOR

G_t DEPOURI PENTRU TRANSPORTUL URBAN, SALUBRITATE

ED ZONĂ AFERENTĂ INFRASTRUCTURII EDILITARE

Sp ZONA CU DESTINAȚIE SPECIALĂ

Sp ZONĂ CU DESTINAȚIE SPECIALĂ

T ZONĂ DE CĂI DE COMUNICAȚIE

Tr ZONĂ DE CIRCULAȚIE RUTIERĂ ŞI AMENAJĂRI AFERENTE

Ta ZONĂ DE CIRCULAȚIE AERIANĂ ŞI AMENAJĂRI AFERENTE

Tf ZONĂ DE CIRCULAȚIE FEROVIARĂ ŞI AMENAJĂRI AFERENTE

A ZONĂ TERENURILOR ŞI UNITĂȚILOR AGRICOLE SITUATE ÎN INTRAVILAN

A PĂŞUNI, FÂNAȚE, TERENURI ARABILE, PEPINIERE

ALV LIVEZI ŞI VII

V ZONA VERDE

Va SCUARURI, GRĂDINI, PARCURI PUBLICE CU ACCES PUBLIC NELIMITAT

Vs ZONĂ VERDE CU ROL DE COMPLEX SPORTIV

Ve ZONĂ VERDE DE PROTECȚIE A APELOR SAU CU ROL DE CULOAR ECOLOGIC

VPr ZONĂ VERDE DE PROTECȚIE FAȚĂ DE INFRASTRUCTURA MAJORĂ, DE PROTECȚIE SANITARĂ, PLANTAȚII CU ROL DE STABILIZARE A VERSANȚILOR ŞI DE RECONSTRUCȚIE ECOLOGICĂ

Vp PĂDURI ÎN INTRAVILAN

ZONE CONSTRUITE PROTEJATE (ZCP) ŞI UTRuri CU CARACTER SPECIFIC

ZCP 01 CENTRUL ISTORIC

ZCP 02 CIMITIRE ISTORICE

ZCP 03 COMPLEXUL DE PIVNIȚE DIN EPISCOPIA BIHOR

UTR VELENȚA

ZONE DE RESTRUCTURARE

Ri RESTRUCTURAREA ZONELOR CU CARACTER INDUSTRIAL

RiM ZONĂ MIXTĂ

Rr PARCELAR RIVERAN ARTERELOR DE CIRCULAȚIE, DESTINAT RESTRUCTURĂRII

RrM1 PARCELAR RIVERAN PRINCIPALELOR ARTERE DE TRAFIC, DESTINAT RESTRUCTURĂRII
ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE ÎNCHIS

RrM2 PARCELAR RIVERAN ARTERELOR DE IMPORTANȚĂ LOCALĂ, DESTINAT RESTRUCTURĂRII
ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE ÎNCHIS

RrM3 PARCELAR RIVERAN PRINCIPALELOR ARTERE DE TRAFIC, DESTINAT RESTRUCTURĂRII
ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE DESCHIS

RrM4 PARCELAR RIVERAN ARTERELOR DE IMPORTANȚĂ LOCALĂ, DESTINAT RESTRUCTURĂRII
ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE DESCHIS

ZONE DE URBANIZARE

UM1 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE ÎNCHIS, ADIACENTĂ PRINCIPALELOR ARTERE DE TRAFIC

UM2 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE ÎNCHIS, ADIACENTĂ ARTERELOR DE IMPORTANȚĂ LOCALĂ

UM3 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE DESCHIS, ADIACENTĂ PRINCIPALELOR ARTERE DE TRAFIC

UM4 ZONĂ MIXTĂ CU REGIM DE CONSTRUIRE DESCHIS, ADIACENTĂ ARTERELOR DE IMPORTANȚĂ LOCALĂ

UIs_P ZONĂ DE INSTITUȚII ŞI SERVICII PUBLICE ŞI DE INTERES PUBLIC CONSTITUITE ÎN ANSAMBLURI INDEPENDENTE

ULiu LOCUINȚE CU REGIM REDUS DE ÎNĂLȚIME DISPUSE PE UN PARCELAR DE TIP URBAN

ULc ZONĂ DE LOCUINȚE COLECTIVE ŞI LOCUINȚE INDIVIDUALE

UEt ZONĂ DE ACTIVITĂȚI ECONOMICE CU CARACTER TERȚIAR

UEi ZONĂ DE ACTIVITĂȚI ECONOMICE CU CARACTER INDUSTRIAL

UG_c GOSPODĂRIRE COMUNALĂ - CIMITIRE

UVa ZONĂ VERDE - SCUARURI, GRĂDINI, PARCURI PUBLICE

UVs ZONĂ VERDE CU ROL DE COMPLEX SPORTIV

Uvt ZONĂ VERDE CU CARACTER TEMATIC

OCUPAREA TERENURILOR DIN EXTRAVILAN

TDA TERENURI CU DESTINAȚIE AGRICOLĂ - ARABIL, PĂȘUNI, FÂNEȚE

TDA_LV TERENURI CU DESTINAȚIE AGRICOLĂ – LIVEZI ȘI VII

TDF TERENURI CU DESTINAȚIE FORESTIERĂ

3.6.3. BILANȚUL TERITORIAL AL SUPRAFEȚELOR CUPRINSE ÎN INTRAVILANUL PROPUS

BILANŢ TERITORIAL INTRAVILAN	EXISTENT		PROPUS	
ZONE FUNCŢIONALE	SUPRAFAŢA (ha)	PROCENT % DIN TOTAL INTRAVILAN	SUPRAFAŢA (ha)	PROCENT % DIN TOTAL INTRAVILAN
	existent	existent	propus	propus
ZONA CENTRALĂ	7.5	0.09%	7.5	0.09%
INSTITUŢII ŞI SERVICII	175.7	2.22%	207.8	2.54%
ZONA MIXTĂ	163.4	2.07%	389.4	4.76%
LOCUINŢE DE TOATE TIPURILE	1801.7	22.78%	2789.3	34.11%
UNITĂŢI INDUSTRIALE ŞI DEPOZITE	670.6	8.48%	1355.5	16.58%
ACTIVITĂŢI TERŢIARE	334.6	4.23%	874.3	10.69%
ZONA TEREN ARABIL, PĂŞUNI, FANEŢE	2041.2	25.81%	18.4	0.23%
TEREN LIBER (FĂRĂ DESTINAŢIE)	325.9	4.12%	0	0.00%
ZONA GOSPODĂRIRE COMUNALĂ, CIMITIRE	159.6	2.02%	172.4	2.11%
CĂI DE COMUNICAŢIE ŞI TRANSPORT RUTIERE	834.8	10.56%	836.4	10.23%
CĂI DE COMUNICAŢIE SI TRANSPORT FEROVIARE	159.5	2.02%	160	1.96%
CĂI DE COMUNICAŢIE SI TRANSPORT AERIENE	166.3	2.10%	166.3	2.03%
ZONE VERZI, PARCURI, SPORT, AGREMENT, PROTECŢIE	93.8	1.19%	429	5.25%
APE	116.2	1.47%	116.2	1.42%
PĂDURI	11.3	0.14%	14.2	0.17%
LIVEZI	332.7	4.21%	283	3.46%
VII	14.9	0.19%	11.4	0.14%
ZONA CONSTRUCTII AFERENTE LUCRARILOR EDILITARE	352.4	4.46%	271.8	3.32%
ZONE CU DESTINAŢIE SPECIALĂ	146.9	1.86%	73.4	0.90%
- DIN CARE MApN	53.1	0.67%	53.1	0.65%
TOTAL INTRAVILAN	**7909**	**100.00%**	**8176.3**	**100.00%**

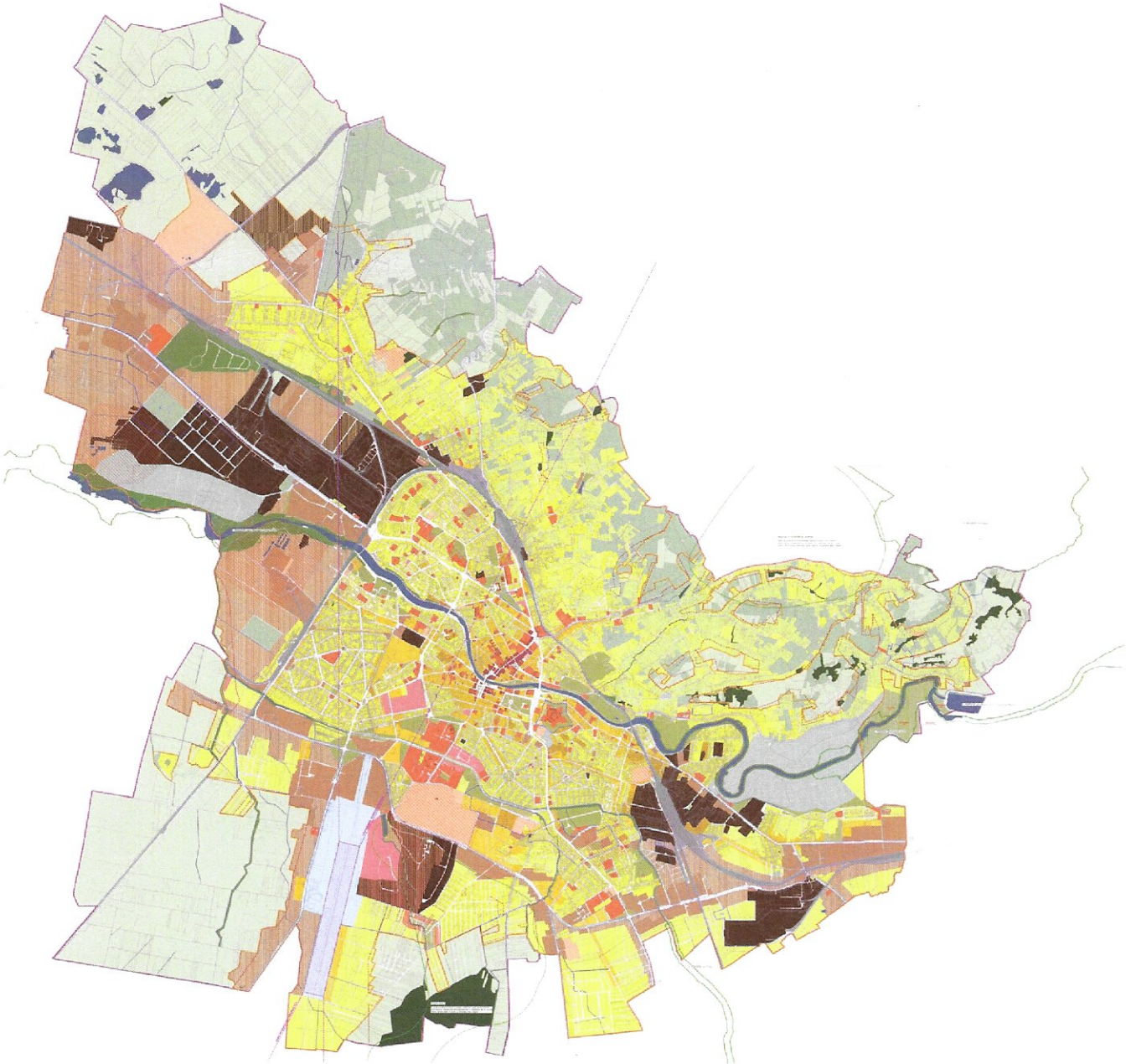

Zonificarea funcțională a suprafețelor – situația propusă

3.7. ORGANIZAREA TRANSPORTURILOR

3.7.1. SITUAȚIA DRUMURILOR NAȚIONALE

Pe planşele PUG a fost făcută delimitarea intravilanului localității cu indicarea exactă a drumurilor naționale care tranzitează localitatea, a pozițiilor kilometrice pe drumurile naționale, a limitelor intravilan, existente şi propuse, respectiv a pozițiilor unde sunt amplasate indicatoarele rutiere F47/F49. Au fost indicate în profile transversale zonele de protecție ale DN.

Poziția limitei intravilan a fost modificată în lungul drumurilor de penetrație după cum urmează:

DN 1 (spre Cluj-Napoca)	0 m	-
DN 1 (spre frontieră)	0 m	-
DN 79 (spre Arad)	0 m	-
DN 76 (spre Beiuş)	0 m	-
DN 19 (spre Baia Mare)	126 m	în direcția nord (Satu Mare)

Măsurile şi reglementările privind rețeaua de mobilitate a munipiului includ:

- rezervarea suprafețelor necesare pentru realizarea unor artere noi, prin introducerea de servituți publice;
- rezervarea suprafețelor necesare pentru prelungirea unor artere, prin introducerea de servituți publice;
- rezervarea suprafețelor necesare pentru lărgirea unor artere (realiniere), prin introducerea de servituți publice;
- rezervarea suprafețelor necesare pentru modernizarea unor noduri de circulație (pasaje, intersecții) prin introducerea de servituți publice;
- marcarea pozițiilor unde este necesară realizarea de traversări ale cursurilor de apă sau ale căii ferate (pasaje şi poduri, carosabile şi/sau pietonale);
- extinderea rețelei de linii de tramvai;
- indicarea traseelor pietonale şi ciclistice majore ale oraşului, care necesită măsuri de optimizare/extindere

II.A1 44m - profil propus Extindere Inel Ocolitor cu bretea însoțitoare pe o singură parte

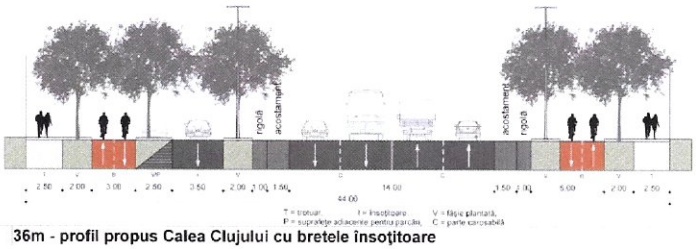

II.B 36m - profil propus Calea Clujului cu bretele însoțitoare

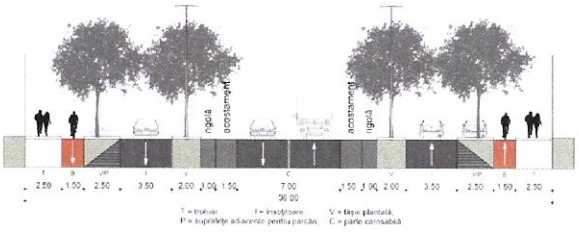

III.B 18m - zonă mixtă / rezidențială

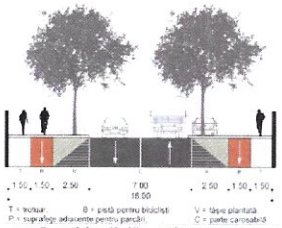

III.C 16m - zonă rezidențială - colectoare

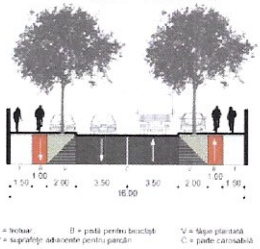

reglementarea profilelor stradale(extras)

Nr. crt.	Localizare arteră/ stradă propusă	Lungime/nr.	Tip profil	Scop / deservire	Observații
1.	**STRĂZI NOI, EXTINDERI DE STRĂZI**				
1.1	Prelungire variantă ocolitoare Ogorului	10 km (UAT Oradea, Borş, Sântandrei)	II.A	fluidizarea traficului reducerea poluării dezvoltarea unor zone economice noi	3,8 km pe UAT Sântandrei 1,1 km pe UAT Borş însoțitoarele - etapa 2
1.2	Drum expres str. Făcliei - str. E. Teodoroiu	2,5 km	cf. pr. tehnic	deservire tramă nord est degrevare str. Gen. Gh. Magheru	proiect aflat în derulare
1.3	Arteră colectoare zonă industrială vest	3,8 km	II.H	dezvoltarea zonei industriale legătura cu Calea Borşului	realizată parțial prin lărgirea unor drumuri existente
1.4	3 străzi de legătură str. Uzinei - C. Borşului	2,9 km	III.B	conectarea Uzinei - Borşului dezvoltarea zonei industriale	restructurarea unor incinte
1.5	Prelungirea str. Uzinei	1,4 km	III.B	dezvoltarea zonei industriale accesarea terminalului CFR	
1.6	Stradă colectoare şi de legătură, traseu paralel cu CF: drum expres - ocolitoare	7 km	III.C	accesarea unor noi supr. de dezv. colectare Episcopia B. sud degrevare str. Matei Corvin	realizată parțial prin lărgirea unor drumuri existente
1.7	Străpungere str. Fabricilor - str. Uzinelor	600 m	III.C	legătură bd. Şt.cel Mare - - zona industrială	
1.8	3 străzi de legătură locală C. Aradului/ bd. Decebal cu str. Oneştilor	total 1,2 km	diferite	restructurarea platformei Înfrățirea legătura Iosia - centru	
1.9	Străpungere str. Ep. dr. Vasile Coman	220 m	III.E	restructurarea UM legătură C. Aradului - O. Goga	operațiuni de restructurare
1.1	Străpungere str. Iancu de Hunedoara până la str. Războieni	690 m	III.B	relansarea zonei de act. economice legătură facilă Velența - Ogorului	operațiuni de restructurare
1.11	Străpungere str. Căii ferate - str. Seleuşului Străpungere str. Căii ferate - str. Ogorului	300 m 1,1 km	II.J.1	legătură zona industrială - Ogorului relansarea zonei de act. economice	
1.12	Arteră colectoare zonă industrială est Traseu paralel cu CF la nord-est	4,7 km	II.J.1	relansarea zonei de act. economice accesarea unor noi supr. de dezv. posibilitatea dezv. unui terminal CF	operațiuni de restructurare
1.13	Arteră colectoare zona Aeroport - terminal de mărfuri	4,2 km	II.J.1	deservirea terminalului aerian de mărfuri accesarea unor noi supr. de dezv.	operațiuni de urbanizare
1.14	Stradă colectoare între str. Micsandrelor, str. Moliere şi str. Câmpului	1,2 km	III.B	deservirea viitoarei zone mixte accesarea unor noi supr. de dezv. relansarea zonei de act. economice	operațiuni de urbanizare
1.15	Stradă de legătură între Calea Clujului şi str. Americii	350 m	III.B	deservirea viitoarei zone mixte facilitarea accesului în zonă	
1.16	Străpungere str. Micsandrelor	155 m	profil actual	legătură între C. Clujului şi artera la CF	operațiuni de restructurare
2.	**PODURI, PASARELE, PASAJE**				
2.1	Prelungire variantă ocolitoare Ogorului	7	cf. studii	intersecții, travesări CF, traversări ape	numai UAT Oradea
2.2	Pasaj CF, str. Plantelor	1	cf. studii	legătură Episcopia Bihor - zona ind.	
2.3	Pasaj CF, Calea Clujului	1	cf. studii	continuitatea străzii	
2.4	Pasarele pietonale peste Criş	6	cf. studii	legături pietonale	
2.5	Pasarele/pasaje pietonale la CF	2	cf. studii	legături pietonale	

schema de organizare a circulației – situația existentă

schema de organizare a circulației – situația propusă

POZIȚIILE KILOMETRICE ALE INTERSECȚIILOR CU DRUMURI NAȚIONALE ȘI MĂSURI DE DESFIINȚARE, PĂSTRARE SAU MODERNIZARE PROPUSE, ODATĂ CU REALIZAREA BENZILOR COLECTOARE LATERALE AFERENTE DN

Pozițiile kilometrice aferente DN1 - vest (Calea Borşului)

Poz. km.	Localizare	Propunere PUG	Observații
633+500	poziție F46/F48/ intersecție cu drum industrial	modernizare / reconfigurare inters.	profil tip II.H - 25m*
633+854	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
634+287	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
634+899	intersecție cu drum industrial (str. Uzinelor)	modernizare / reconfigurare inters.	profil tip III.B - 18m*
635+866	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
635+889	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
636+212	intersecție cu drum industrial	modernizare / reconfigurare inters.	profil tip III.B - 18m*
636+563	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
636+981	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
637+115	intersecție/racord propus cu drum expres Arad-Oradea	intersecție/racord cu drum expres	
637+224	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
637+667	limita teritoriului administrativ Oradea/ limita intravilan	-	limita UAT este în axul drumului
637+897	intersecție cu drum industrial	desființare + legătură cu drum colector	
638+010	limita teritoriului adminsitrativ Oradea/ limita intravilan şi intersecție/racord propus cu drum expres Arad-Oradea	intersecție/racord cu drum expres	limita UAT este în axul drumului

Pozițiile kilometrice aferente DN1 - est (Calea Clujului)

Poz. km.	Localizare	Propunere PUG	Observații
623+345	poziție F46/F48/ intersecție cu str. Ogorului (pasaj în şantier)	-	-
623+202	intersecție str. George Bacaloglu	desființare + legătură cu drum colector	-
622+621	intersecție str. Lascăr Catargiu	desființare + legătură cu drum colector	-
622+284	limita teritoriului administrativ/ limita intravilan	-	-

Poziţiile kilometrice aferente DN19 (str. Suişului)

Poz. km.	Localizare	Propunere PUG	Observaţii
5+935	poziţie F46/F48	-	-
6+734	intersecţie stradă FN (giraţie Real)	modernizare / reconfigurare inters.	-
6+931	limita intravilan propus	-	intravilan în axul drumului
6+982	limita intravilan propus	-	
7+567	intersecţie cu drum industrial	modernizare / reconfigurare inters.	-
7+735	intersecţie cu drum de exploatare	desfiinţare + legătură cu drum colector	-
8+875	limita teritoriului administrativ Oradea	-	-

Poziţiile kilometrice aferente DN79 (C. Aradului)

Poz. km.	Localizare	Propunere PUG	Observaţii
112+685	poziţie F46/F48	-	-
112+496	intersecţie str. Ogorului - inel ocolitor (pasaj denivelat propus)	modernizare / reconfigurare inters.	-
112+012	giraţie Oradea Shopping City	modernizare / reconfigurare inters.	-
111+712	intersecţie str. Czaran Gyula	desfiinţare + legătură cu drum colector	-
110+228	intersecţie str. FN - acces Aeroport	modernizare / reconfigurare inters.	-
109+293	intersecţie str. FN	desfiinţare + legătură cu drum colector	-
108+928	intersecţie str. colectoare propusă prin PUG	intersecţie cu arteră propusă	profil tip II.J1 - 16m
108+683	intersecţie DC77/ limita teritoriului administrativ Oradea/limita intravilan	-	-

Poziţiile kilometrice aferente DN76 (str. Nufărului)

Poz. km.	Localizare	Propunere PUG	Observaţii
180+620	poziţie F46/F48	-	-
180+446	intersecţie str. Ogorului - inel ocolitor (pasaj denivelat propus)	modernizare / reconfigurare inters.	-
180+047	intersecţie str. Nicolae Chidioşan	desfiinţare + legătură cu drum colector	-
179+951	intersecţie str. FN	desfiinţare + legătură cu drum colector	-
179+878	intersecţie str. FN	desfiinţare + legătură cu drum colector	-
179+699	intersecţie str. FN	desfiinţare + legătură cu drum	-

		colector	
179+606	intersecție str. FN	desființare + legătură cu drum colector	-
179+498	intersecție str. FN	desființare + legătură cu drum colector	-
179+431	intersecție str. Bemer Laszlo	desființare + legătură cu drum colector	-
179+392	limita teritoriului administrativ Oradea/limita intravilan propus	-	-

Pozițiile kilometrice aferente centurii ocolitoare

Poz. km.	Localizare	Propunere PUG	Observații
0+000	intersecție bd. Ştefan cel Mare	păstrarea intersecției (după devierea traseului ocolitor, tronsonul actual al centurii are rol de arteră de legătură cu cartierele din nord)	profil II.A - 50 m
0+202	intersecție str. Italiană		
0+784	girație pasaj Uzinelor		
0+931	intersecție str. Italiană		
1+228	intersecție str. Podului		
1+584	intersecție Bd. Dacia		
2+105	acces stație de carburanți (OMV)		
2+219	intersecție str. Alexandru Cazaban		
2+298	intersecție str. Salcâmilor		
2+506	intersecție str. Meşteşugarilor		
3+045	intersecție str. Barcăului		
3+247	intersecție str. Barcăului		
3+843	intersecție str. Ignație Darabanț		
4+080	intersecție str. Henrik Ibsen		
4+177	intersecție str. Bajor Andor (Veteranilor)		
4+635	intersecție Calea Sântandrei (DJ 797)	modernizare / reconfigurare inters.	
4+743	intersecție drum de incintă	desființare + legătură cu drum colector	
4+771	acces stație de carburanți (Agip)	desființare + legătură cu drum colector	
5+437	intersecție str. Czaran Gyula / str. Roman Mottl	desființare + legătură cu drum colector	
5+533	intersecție str. Balogh Istvan	desființare + legătură cu drum colector	
5+552	acces incintă	desființare + legătură cu drum colector	
5+772	intersecție str. Balogh Istvan	desființare + legătură cu drum colector	
6+006	intersecție Calea Aradului (DN79)	modernizare / reconfigurare inters.	
6+269	intersecție acces Bricostore şi centru comercial	desființare + legătură cu drum colector	
6+546	intersecție str. Traian Blajovici	desființare + legătură cu drum colector	
7+266	intersecție str. Universității	modernizare / reconfigurare inters.	

8+745	pasaj propus str. Thurzo Sandor	modernizare / reconfigurare inters.	
8+937	intersecție str. Nojoridului	modernizare / reconfigurare inters.	
8+993	intersecție str. Nojoridului	modernizare / reconfigurare inters.	
9+332	intersecție str. Apateului	modernizare / reconfigurare inters.	
9+670	intersecție propusă pasaj	modernizare / reconfigurare inters.	
9+706	intersecție str. Daliei	desființare + legătură cu drum colector	
9+795	intersecție propusă pasaj	modernizare / reconfigurare inters.	
10+010	intersecție str. Ciheiului	modernizare / reconfigurare inters.	
10+245	intersecție str. fără nume	desființare + legătură cu drum colector	
10+468	intersecție str. fără nume	desființare + legătură cu drum colector	
10+652	intersecție str. fără nume	modernizare / reconfigurare inters.	
10+973	intersecție str. Liviu Borcea	desființare + legătură cu drum colector	
11+285	intersecție str. Nufărului (DN76)	modernizare / reconfigurare inters.	
11+515	acces Praktiker	desființare + legătură cu drum colector	
11+902	intersecție str. Iancu de Hunedoara	desființare + legătură cu drum colector	
12+561	intersecție str. propusă (PUG)	modernizare / reconfigurare inters.	
13+193	acces CET II	desființare + legătură cu drum colector	
13+820	intersecție str. fără nume (bretea)	cf. propunere pasaj (în şantier)	
13+968	intersecție DJ54	cf. propunere pasaj (în şantier)	

3.7.2. SUPRAFEȚE AEROPORTUARE ŞI SERVITUȚILE AFERENTE

Reglementările urbanistice privind dezvoltarea transportului aerian au preluat intențiile Consiliului Județean Bihor de extindere a infrastructurii specifice. Pentru aceasta, suprafețele necesare extinderii au primit destinația Ta (zonă de circulație aeriană şi amenajări aferente) stabilindu-se, odată cu aceasta, reglementări conforme cu RACD –CADT ediția 2/2003 şi **RACR-ZSAC, ediția 1/2015, din 09.06.2015**, în cadrul Regulamentului local de urbanism.

De asemenea, a fost rezervată suprafață prevăzută de către CJ Bihor pentru realizarea unui terminal aerian de mărfuri. În cadrul viitoarelor operațiuni de urbanizare a zonei această suprafață, alături de parcul Eurobusiness 2 şi de extinderea cartierului Grigorescu va fi viabilizată.

DATE PRIVIND EXTINDEREA SUPRAFEȚELOR AEROPORTUARE, ÎN RAPORT CU CARACTERISTICILE CELEI EXISTENTE:

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista existenta

Denumire prag	Coordonate WGS-84		
	B	L	He
19	470159.53N	0215416.86E	178.70
01	470102.79N	0215400.49E	183.31

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista existenta

Denumire prag	Sistem de proiectie Stereografic 1970		
	B	L	He
19	619469.495	264921.675	137.16
01	617731.910	264507.441	141.73

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista propunere de dezvoltare

Denumire prag	Coordonate WGS-84		
	B	L	He
19	470159.53N	0215416.86E	178.70
01	470102.79N	0215400.49E	183.31

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista propunere de dezvoltare

Denumire prag	Sistem de proiectie Stereografic 1970		
	B	L	He
19	619469.495	264921.675	137.16
01	617731.910	264507.441	141.73

CARACTERISTICI PISTA EXISTENTA
(1800m x 30m)

PRAG	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
19	1800	2200	1800	1800
01	1800	2300	1800	1800

CARACTERISTICI PISTA CU PROPUNERE DE DEZVOLTARE
(2100m x 45m)

PRAG	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
19	2100	2160	2100	1950
01	2100	2500	2100	1950

COORDONATE INSTALATII DE AERONAVIGATIE SI DIMENSIUNI ZONE DE PROTECTIE
Pista existenta

Zona		Dimensiuni		Coordonate WGS-84	Sistem de proiectie Stereografic 1970	
		CAT II / III	Zona extinsa			
LOC 19 4°E/2010 ILS CAT II	Zona sensibila	2750 m x 420 m	5500 m x 900 m	470050.6N	N	617358.590
	Zona critica	min.300 m x 120 m 75 m x 150 m		0215357.0E	E	264418.991
GP 19	Zona sensibila	975 m x min.210 m	2200 m x 600 m	470149.5N	N	619157.590
	Zona critica	250 m x min.150 m		0215419.7E	E	264969.460
DME 19		R = 600 m	R = 2000 m	470149.3N	N	619151.252
				0215419.9E	E	264973.438

NDB(LO)	R = 100 m	R = 500 m	470601.3N	N	626873.462
			0215526.9E	E	266690.618
NDB(LM)	R = 100 m	R = 500 m	470242.7N	N	620791.550
			0215429.3E	E	265236.398

COORDONATE INSTALATII DE AERONAVIGATIE SI DIMENSIUNI ZONE DE PROTECTIE
Pista cu propunere de dezvoltare

Zona		**Dimensiuni**		**Coordonate WGS-84**	**Sistem de proiectie Stereografic 1970**	
		CAT II / III	**Zona extinsa**			
LOC 19 4°E/2010 ILS CAT II	Zona sensibila	2750 m x 420 m	5500 m x 900 m	470050.6N	N	617358.590
	Zona critica	min.300 m x 120 m 75 m x 150 m		0215357.0E	E	264418.991
GP 19	Zona sensibila	975 m x min.210 m	2200 m x 600 m	470149.5N	N	619157.590
	Zona critica	250 m x min.150 m		0215419.7E	E	264969.460
DME 19		R = 600 m	R = 2000 m	470149.3N	N	619151.252
				0215419.9E	E	264973.438
NDB(LO)		R = 100 m	R = 500 m	470601.3N	N	626873.462
				0215526.9E	E	266690.618
NDB(LM)		R = 100 m	R = 500 m	470242.7N	N	620791.550
				0215429.3E	E	265236.398

Zonele grevate de servituțile aeronautice generate de aeroport au fost marcate pe planşele de zonificare şi de reglementări aferente PUG, datele fiind preluate în formă digitală georeferențiată din documentația tehnică a RA Aeroportul Oradea, realizată pe baza unui studiu de obstaculare din anul 2011. Ulterior, materialul PUG a fost verificat de către reprezentanții RA Aeroportul Oradea.

Documentele care au stat la baza reglementărilor pentru zonele aferente aeroportului Oradea au fost:

- Studiu de obstaculare pentru aeroportul Oradea, 2011, elaborator SC Geo Arc SRL;
- Extindere şi modernizare suprafețe aeroportuare la Aeroportul Oradea, 2011, elaborator SC Search Corporation SRL
- Determinarea coordonatelor in sistem geodezic WGS-84 si incadrarea lor in harta de obstacole pentru obtinerea avizului AACR pentru lucrarea "Refacerea Planului Urbanistic Zonal al municipiului Oradea", 2015, elaborator SC Geo Arc SRL.

Studiul din 2015 indică respectarea următoarelor norme tehnice, conform R**eglementării aeronautice civile române privind stabilirea servituților aeronautice civile şi a zonelor cu servituți aeronautice civile RACR-SACZ, ediția 03/2007** şi **Reglementarea aeronautică civilă română privind stabilirea zonelor cu servituți aeronautice civile şi a condițiilor de avizare a documentațiilor tehnice aferente obiectivelor din aceste zone sau din alte zone în care pot constitui obstacole pentru navigația aeriană şi/sau pot afecta siguranța zborului pe teritoriul şi în spațiul aerian al României RACR-ZSAC, ediția 1/2015, din 09.06.2015:**

Elemente şi caracteristici tipice ale zonelor supuse servituţilor aeronautice civile aferente aerodromurilor

Figura 1.1 - Suprafeţe de limitare a înălţimii obstacolelor la aerodromurile terestre pentru avioane

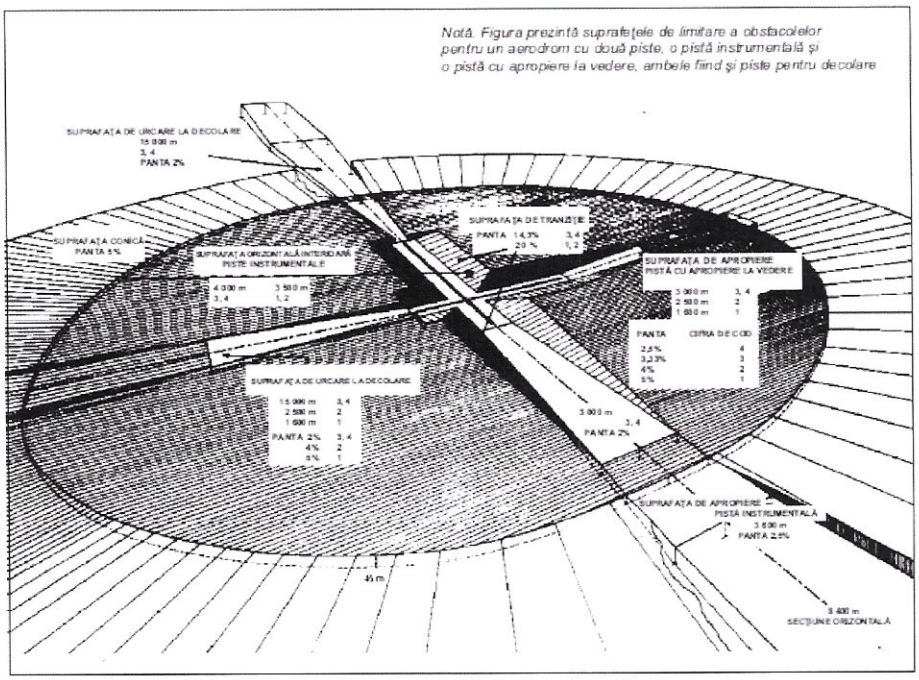

Tabelul nr. 1.1 - Dimensiuni şi pante ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor aferente pistelor utilizate pentru aterizarea avioanelor

Suprafeţe şi dimensiuni (a)	CLASIFICAREA PISTEI									
	Apropiere neinstrumentală				Apropiere fără precizie			Categoria de apropiere de precizie		
								I	II sau III	
	Cifra de cod				Cifra de cod			Cifra de cod	Cifra de cod	
	1	2	3	4	1, 2	3	4	1, 2	3, 4	3, 4
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
SUPRAFAŢA CONICĂ										

Panta	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Înălţimea	35 m	55 m	75 m	100 m	60 m	75 m	100 m	60 m	100 m	100 m
SUPRAFAŢA ORIZONTALA INTERIOARA										
Înălţimea	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m
Raza	2000 m	2500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m
SUPRAFAŢA INTERIOARA DE APROPIERE										
Lăţimea	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m (e)	120 m (e)
Distanţa la prag	-	-	-	-	-	-	-	60 m	60 m	60 m
Lungimea	-	-	-	-	-	-	-	900 m	900 m	900 m
Panta	-	-	-	-	-	-	-	2,5%	2%	2%
SUPRAFAŢA DE APROPIERE										
Lungimea marginii interioare	60 m	80 m	150 m	150 m	150 m	300 m	300 m	150 m	300 m	300 m
Distanţa la prag	30 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m
Divergenţa (pe fiecare parte)	10%	10%	10%	10%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Prima secţiune										
Lungimea	1600 m	2500 m	3000 m	3000 m	2500 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m
Panta	5%	4%	3,33%	2,5%	3,33%	2%	2%	2,5%	2%	2%
A doua secţiune										
Lungimea	-	-	-	-	-	3600 m(b)	3600 m (b)	12000 m (b)	3600 m (b)	3600 m(b)
Panta	-	-	-	-	-	2,5%	2,5%	3%	2,5%	2,5%
Secţiunea orizontală										
Lungimea	-	-	-	-	-	8400 m(b)	8400 m (b)	-	8400 m (b)	8400 m(b)
Lungimea totală	-	-	-	-	-	15000 m	15000 m	15000 m	15000 m	15000 m
SUPRAFAŢA DE TRANZIŢIE										
Panta	20%	20%	14,3%	14,3%	20%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%
SUPRAFAŢA INTERIOARA DE TRANZIŢIE										
Panta	-	-	-	-	-	-	-	40%	33,3%	33,3%
SUPRAFAŢA DE ATERIZARE ÎNTRERUPTA										
Lungimea marginii interioare	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m(e)	120 m(e)
Distanţa la prag	-	-	-	-	-	-	-	(c)	1800 m (d)	1800 m(d)
Divergenţa (pe fiecare parte)	-	-	-	-	-	-	-	10%	10%	10%
Panta	-	-	-	-	-	-	-	4%	3,33%	3,33%

unde:
(a) - toate dimensiunile sunt măsurate în plan orizontal;
(b) - lungime variabilă;
(c) - distanţă până la capătul benzii;
(d) - sau capătul pistei - distanţa cea mai mică;
(e) - pentru litera de cod F, lăţimea trebuie crescută la 155 m.

Tabelul nr. 1.2 - Dimensiuni şi pante ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor aferente pistelor utilizate pentru decolarea avioanelor

	Cifra de cod		
Suprafaţă şi dimensiuni (*)	1	2	3 sau 4
(1)	(2)	(3)	(4)
SUPRAFAŢA DE URCARE LA DECOLARE			
Lungimea marginii interioare	60 m	80 m	180 m
Distanţa faţă de extremitatea pistei (**)	30 m	60 m	60 m
Divergenţa (de fiecare parte)	10%	10%	12,5%
Lăţimea finală	380 m	580 m	1200 m 1800 m (***)
Lungimea	1600 m	2500 m	15000 m
Panta	5%	4%	2%(****)

unde:

(*) - toate dimensiunile sunt măsurate în plan orizontal

(**) - dacă lungimea prelungirii degajate depăşeşte distanţa specificată, suprafaţa de urcare la decolare începe de la sfârşitul prelungirii degajate

(***) - pentru zboruri în condiţii IMC sau VMC de noapte, când ruta presupune schimbări de cap mai mari de 15°

(****) - poate fi micşorată până la 1,6%, pentru satisfacerea unor condiţii critice de exploatare sau limitarea strictă a înălţimii obstacolelor

Tabelul nr. 1.3 -Dimensiuni caracteristice ale zonelor de protecţie radioaltimetru şi dispozitiv luminos de apropiere

Zona	Dimensiuni (*)		
	Cat. I	Cat. II/III	Zona extinsă (****)
(1)	(2)	(3)	(4)
Radioaltimetru (**)	- - -	300 m x 120 m	1000 m x 120 m
Dispozitiv luminos de apropiere (***)	960 m x 120 m	960 m x 120 m	1 000 m x 120 m
(*) - toate dimensiunile sunt măsurate în plan orizontal (**) - simetric faţă de prelungirea axului pistei şi în faţa capătului fizic al pistei (raportat la direcţia de aterizare) (***) - simetric faţă de prelungirea axului pistei şi în faţa benzii pistei (raportat la direcţia de aterizare) (****) - pentru satisfacerea unor cerinţe de control şi limitare a înălţimii obstacolelor			

Figura 1.2 - Zone de referinţă pentru amplasamentele obiectivelor care necesită avizul de specialitate al AACR

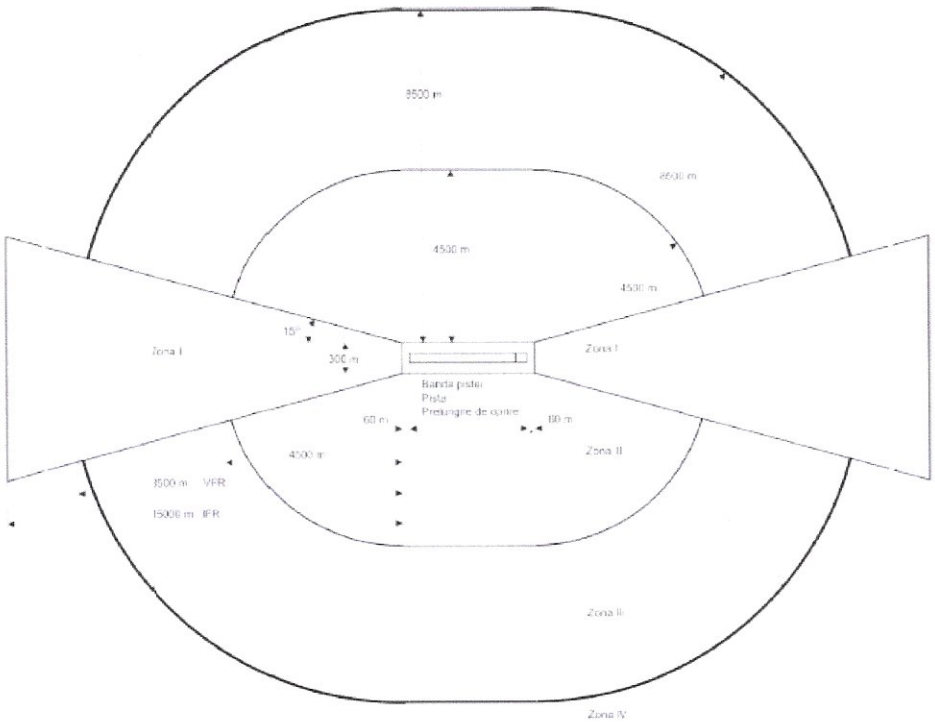

Tabelul nr. 1.4 - Dimensiuni şi pante ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor pentru FATO instrumentală (de precizie)

	Apropiere 3° Înălţimea deasupra FATO				Apropiere 6° Înălţimea deasupra FATO			
SUPRAFEŢE şi DIMENSIUNI	90 m (300ft)	60 m (200ft)	45 m (150ft)	30 m (100ft)	90 m (300ft)	60 m (200ft)	45 m (150ft)	30 m (100ft)
SUPRAFAŢĂ DE APROPIERE								
Lungimea marginii interioare	90 m	90 m	90 m	90 m	90 m	90 m	90 m	90 m
Distanţa de la extremitatea FATO	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m
Divergenţa fiecărei laturi la înălţimea deasupra FATO	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
Distanţa, la înălţime deasupra FATO	1745 m	1163 m	872 m	581 m	870 m	580 m	435 m	290 m
Lăţimea, la înălţime deasupra FATO	962 m	671 m	526 m	380 m	521 m	380 m	307,5 m	235 m
Divergenţa la secţiunea paralelă	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Distanţa la secţiunea paralelă	2793 m	3763 m	4246 m	4733 m	4250 m	4733 m	4975 m	5217 m
Lăţimea secţiunii paralele	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m
Distanţă la marginea exterioară	5462 m	5074 m	4882 m	4686 m	3380 m	3187 m	3090 m	2993 m
Lăţimea marginii exterioare	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m	1800 m
Panta primei secţiuni	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	5%	5%	5%	5%

	(1:40)	(1:40)	(1:40)	(1:40)	(1:20)	(1:20)	(1:20)	(1:20)
Lungimea primei secţiuni	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m	1500 m	1500 m	1500 m	1500 m
Panta celei de-a doua secţiuni	3%	3%	3%	3%	6%	6%	6%	6%
	(1:33,3)	(1:33,3)	(1:33,3)	(1:33,3)	(1:16,66)	(1:16,66)	(1:16,66)	(1:16,66)
Lungimea celei de-a doua secţiuni	2500 m	2500 m	2500 m	2500 m	1250 m	1250 m	1250 m	1250 m
Lungimea totală a suprafeţei	10000 m	10000 m	10000 m	10000 m	8500 m	8500 m	8500 m	8500 m
SUPRAFAŢĂ DE TRANZIŢIE								
Panta	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%
Înălţimea	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m

Tabelul nr. 1.5 - Dimensiuni şi pante ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor pentru FATO instrumentală (fără precizie)

SUPRAFEŢE şi DIMENSIUNI		
SUPRAFAŢĂ DE APROPIERE		
Lăţimea marginii interioare		Lăţimea ariei de siguranţă
Amplasarea marginii interioare		Limita ariei de siguranţă
Prima secţiune		
Divergenţa	- ziua	16%
	- noaptea	
Lungimea	- ziua	2 500 m
	- noaptea	
Lăţimea exterioară	- ziua	890 m
	- noaptea	
Panta (maximă)		3,33%
Secţiunea a doua		
Divergenţa	- ziua	-
	- noaptea	-
Lungimea	- ziua	-
	- noaptea	-
Lăţimea exterioară	- ziua	-
	- noaptea	-
Panta (maximă)		-
Secţiunea a treia		
Divergenţa		-
Lungimea	- ziua	-
	- noaptea	-
Lăţimea exterioară	- ziua	-
	- noaptea	-
Panta (maximă)		-
SUPRAFAŢA DE TRANZIŢIE		
Pantă		20%
Înălţime		45 m

Tabelul nr. 1.6 - Dimensiuni şi pante ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor la decolarea în linie dreaptă a elicopterelor

SUPRAFEŢE şi DIMENSIUNI		Instrumental
URCAREA LA DECOLARE		
Lăţimea marginii interioare		90 m
Amplasarea marginii interioare		Limita sau extremitatea prelungirii degajate
Prima secţiune		
Divergenţa	- ziua	30%
	- noaptea	
Lungimea	- ziua	2 850 m
	- noaptea	
Lăţimea exterioară	- ziua	1 800 m
	- noaptea	
Panta (maximă)		3,5%
Secţiunea a doua		
Divergenţa	- ziua	paralele
	- noaptea	
Lungimea	- ziua	1 510 m
	- noaptea	
Lăţimea exterioară	- ziua	1 800 m
	- noaptea	
Panta (maximă)		3,5%*
Secţiunea a treia		
Divergenţa		paralele
Lungimea	- ziua	7 640 m
	- noaptea	
Lăţimea exterioară	- ziua	1 800 m
	- noaptea	
Panta (maximă)		2%

* Această pantă depăşeşte panta de urcare cu masa maximă şi un motor nefuncţional, raportat la toate elicopterele care operează în mod curent.

Figura 1.3 - Aria de siguranţă pentru FATO instrumentală

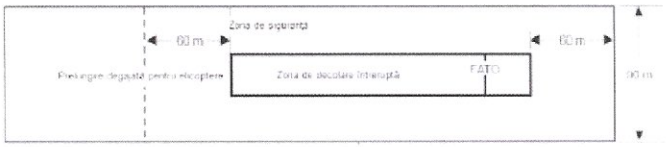

Figura 1.4 - Suprafaţa de urcare la decolare pentru FATO instrumentală

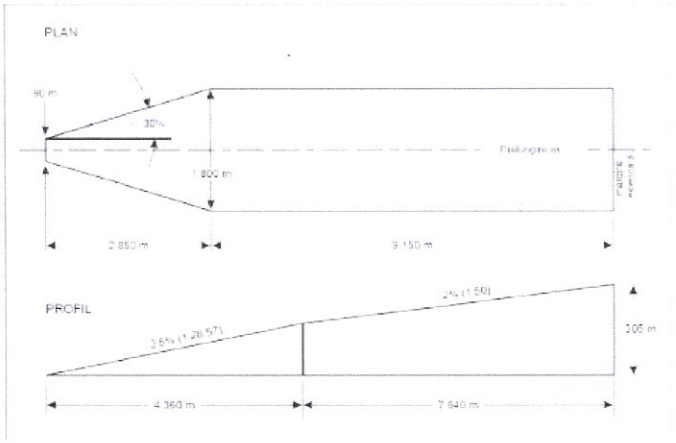

Figura 1.5 - Suprafaţa de apropiere pentru FATO cu apropiere de precizie

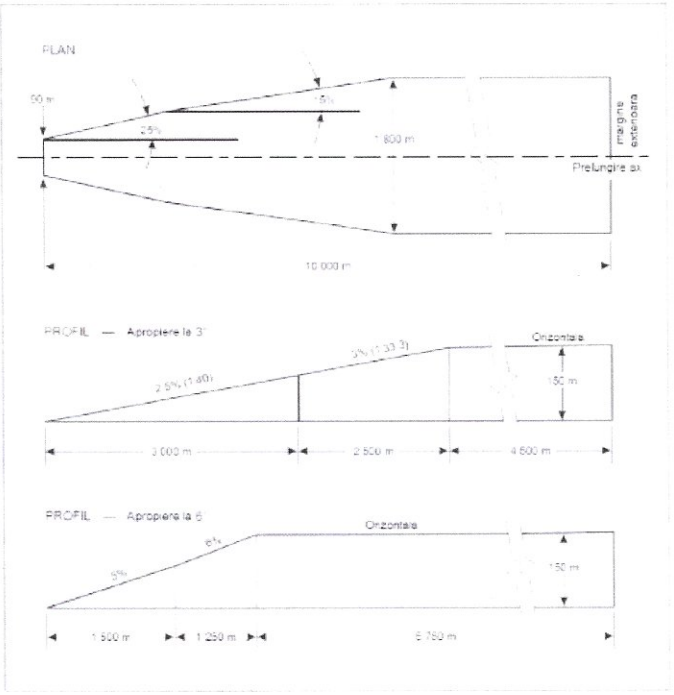

Figura 1.6 - Suprafaţa de apropiere pentru FATO cu apropiere fără precizie

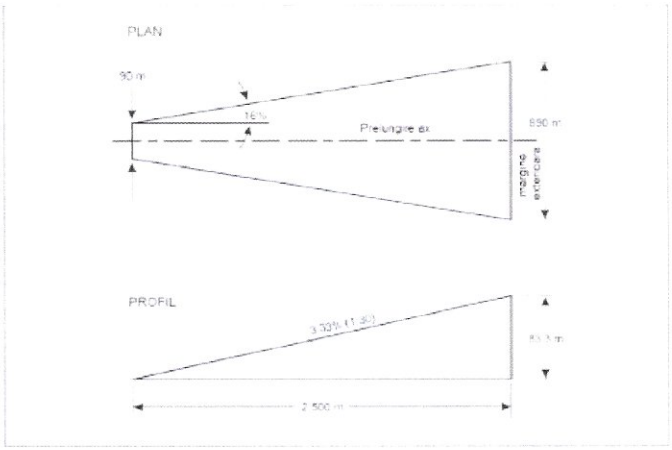

Figura 1.7 - Suprafeţe de tranziţie pentru FATO instrumentală cu apropiere de precizie şi/sau fără precizie

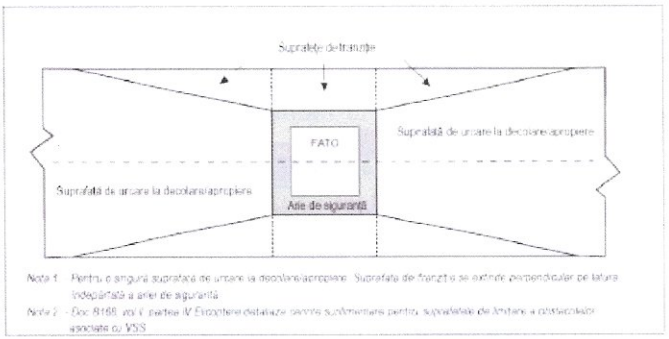

Tabelul nr. 1.7 - Dimensiuni şi pante ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor pentru toate FATO vizuale

SUPRAFEŢE şi DIMENSIUNI	CATEGORII DE PANTE		
	A	B	C
SUPRAFAŢA DE APROPIERE şi DE URCARE LA DECOLARE			
Lungimea marginii interioare	Lăţimea ariei de siguranţă	Lăţimea ariei de siguranţă	Lăţimea ariei de siguranţă
Poziţionarea marginii interioare	Conturul ariei de siguranţă (Conturul zonei degajate, dacă există)	Conturul ariei de siguranţă	Conturul ariei de siguranţă
Divergenţa			
Utilizare doar pe timp de zi	10%	10%	10%
Utilizare pe timp de noapte	15%	15%	15%
Prima secţiune			
Lungimea	3 386 m	245 m	1 220 m
Panta	4,5%	8%	12,5%
	(1:22,2)	(1:12,5)	(1:8)
Lăţimea exterioară	(b)	N/A	(b)
A doua secţiune			
Lungimea	N/A	830 m	N/A
Panta	N/A	16% (1:6,25)	N/A
Lăţimea exterioară	N/A	(b)	N/A
Lungimea totală de la marginea interioară	3 386 m	1 075 m	1 220 m

SUPRAFAŢA DE TRANZIŢIE:			
(FATO cu procedura de apropiere PinS cu VSS)			
Pantă	50%	50%	50%
	(1:2)	(1:2)	(1:2)
Înălţime	45 m	45 m	45 m

Figura 1.8 - Suprafeţe de limitare a obstacolelor - Suprafaţa de urcare la decolare şi de apropiere

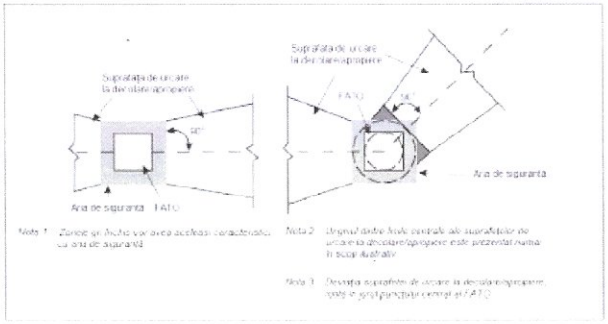

Figura 1.9 - Lăţimea suprafeţei de urcare la decolare/apropiere

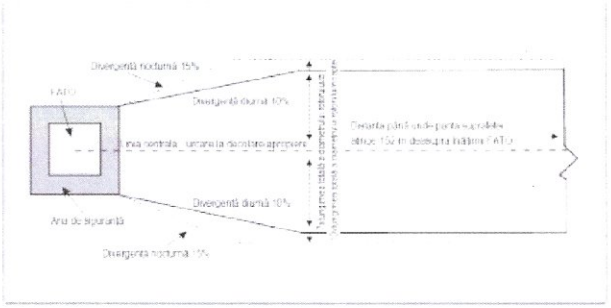

Figura 1.10 - Suprafaţa de tranziţie pentru FATO cu procedură de apropiere PinS cu VSS

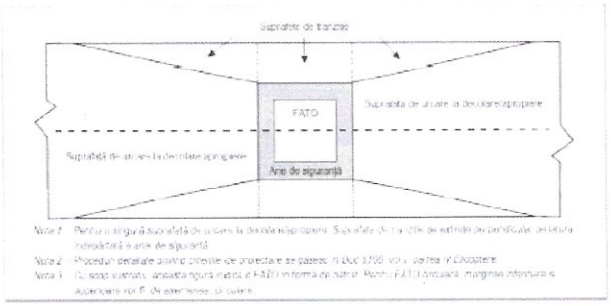

Figura 1.11 - Suprafaţa curbă de apropiere şi de urcare la decolare pentru toate FATO

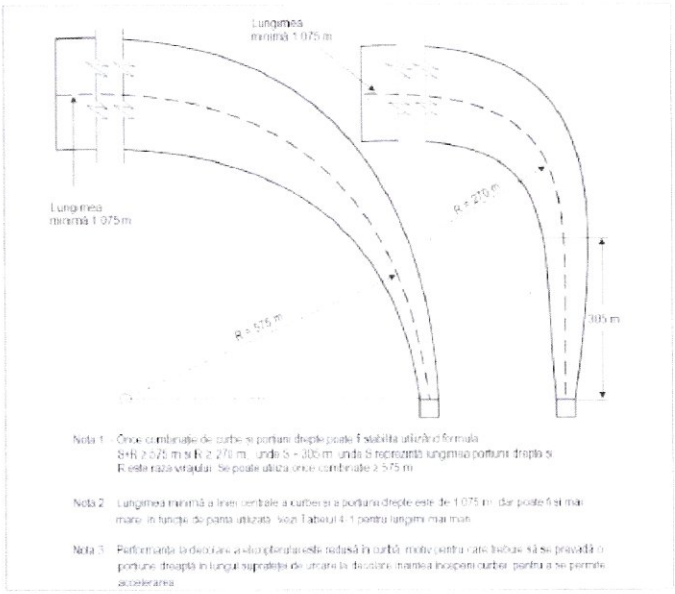

Nota 1 - Orice combinaţie de curbe şi porţiuni drepte poate fi stabilită utilizând formula S+R ≥ 575 m şi R ≥ 270 m, unde S = 305 m unde S reprezintă lungimea porţiunii dreptă şi R este raza virajului. Se poate utiliza orice combinaţie ≥ 575 m.

Nota 2 - Lungimea minimă a liniei centrale a curbei şi a porţiunii drepte este de 1 075 m dar poate fi şi mai mare în funcţie de panta utilizată. Vezi Tabelul 4-1 pentru lungimi mai mari.

Nota 3 - Performanţa la decolare a elicopterului este redusă în curbă, motiv pentru care trebuie să se prevadă o porţiune dreaptă în lungul suprafeţei de urcare la decolare, înainte începerii curbei, pentru a se permite accelerarea.

3.8. PROTECȚIA MEDIULUI. SPAȚII VERZI

3.8.1 EXTINDEREA SPAȚIILOR VERZI URBANE

Principalele spații verzi propuse prin PUG:

Nr. crt.	Amplasament	Suprafață (ha)	Stare actuală	Destinație propusă	Observații
ONCEA					
1	str. I. Bogdan	0.8	anexe dezafectate	grădină de cartier	
2	str. Izvorului	2.4	teren viran, lac	parc de cartier	
ZONA VEST					
3	Calea Borșului	63	haldă	zonă tampon / agrement	
4	CF zona Uzinelor/ Căpșunilor	28	teren viran	perdea de protecție / agrement	
5	Lunca Crișului	70	teren viran	agrement/ coridor ecologic	
ROGERIUS					
6	CF zona Podului / M. Andersen	6.6	teren viran	perdea de protecție	
7	str. Lacul Roșu	7.5	parcare	grădină de cartier/legătură verde	op. de regenerare urbană
CARTIERUL IOȘIA					
8	str. Barcăului	3	teren viran	grădină de cartier/legătură verde	
9	CF str. O. Densușeanu	2.4	teren viran	perdea de protecție	
PEȚA VEST					
10	Calea Aradului / str. Ogorului	10.5	teren viran	parc	
11	str. O. Goga / abator/ Obi	4	teren viran / ind. dezafectată	parc de cartier / legătură verde	
PEȚA CENTRU					
12	str. Făgărașului	2.4	teren viran	legătură verde	
13	str. Făgărașului / str. Ceyrat	8.8	pepinieră dezafectată	parc	
14	str. Atelierelor	3.1	depou de tramvaie	parc	după relocarea depoului OTL
15	str. Făgărașului - malurile pârâului	1.3	teren viran	legătură verde	
PEȚA EST					
16	str. Meiului (sud)	9.6	teren viran	parc de cartier	extindere parc Salca
17	str. Ion Bradu	7.2	teren viran	parc de cartier	
18	malurile pârâului	8.2	teren viran	legătură verde	
19	str. Nufărului/ str. Ogorului	1.7	teren viran	parc	
CRIȘ EST					
20	str. Făcliei (Compania de apă)	15.6	zonă de protecție	parc	după dezafectarea captării
21	malurile râului	14.2	albie	legătură verde	
22	str. George Bacaloglu	4.5	teren viran, arbori maturi	parc de cartier	
23	str. Victor Papillian	11	teren viran	parc / legătură verde	
24	Lunca Crișului, zona Podgoria	55.6	teren predominant natural	zonă de agrement	
ZONA SUD					
25	Poligon militar, str. Ogorului	6	destinație specială, lac, pârâu	parc	operațiune de restructurare
26	Zona Grigorescu, str. Nojoridului	6	teren agricol, pârâu	parc de cartier	operațiune de urbanizare
ALTE ZONE					
27	str. Graurilor	13.8	parc, teren natural	parc	extindere parc Ciuperca
	TOTAL	367.2			

BILANȚ SPAȚII VERZI	EXISTENT(ha)	PROPUS(ha)	TOTAL(ha)
Spații verzi publice cu acces nelimitat (parcuri,grădini,scuaruri,fâșii plantate)	49.4	254.00	524.60
Spații verzi aferente locuințelor de tip condominiu	37.7		
Fâșii plantate adiacent arterelor de circulație	32.8		
Spații verzi publice de folosință specializată (grădini botanice,muzee in aer liber, spații aferente dotărilor publice)	132.0		
Spații verzi publice de folosință specializată (baze sau parcuri sportive)	18.7		
Spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de Apă, culoare de protecție față de infrastructura Tehnică, protectie versanti, protectie sanitară	32.0	93.30	125.30
TOTAL SPAȚII VERZI, din care:	**302.6**	**347.30**	**649.90**
SUPRAFATA DE SPATIU VERDE / LOCUITOR* (mp)	**16.5**		**35.5**

*număr locuitori, conform recensământul populației, 2011: 183123

3.8.2. RECOMANDĂRI ŞI MĂSURI PRIVIND PLANTAREA ŞI ÎNTREŢINEREA SPAŢIILOR VERZI URBANE

Aliniamente plantate

Se recomandă ca minimum 60% din totalul străzilor unui oraş de câmpie să fie amenajate cu aliniamente de arbori, pentru a se atenua poluarea cauzată de traficul rutier urban. Distanţa de plantare faţă de carosabil trebuie să fie de minimum 1 m, iar între arbori se lasă de obicei între 5 şi 12 metri, în funcţie de dimensiunea coroanei şi puterea de creştere. Pentru dezvoltarea arborilor se recomandă amenajarea unei fâşii de pământ cu lăţimea de minimum 1,5 – 2 m sau a unor alveole cu suprafaţa de cel puţin 2 mp. În apropierea intersecţiilor trebuie avut grijă ca arborii să nu împiedice vizibilitatea, respectându-se aceleaşi condiţii ca şi în cazul amenajării locurilor de parcare.

Pe cât posibil, se va evita plantarea în apropierea reţelelor subterane de utilităţi, distanţa recomandată este de 4 m faţă de conductele de apă şi canalizare, 3 m faţă de conductele de gaz şi 2 m faţă de cablurile electrice îngropate. În cazul cablurilor electrice şi telefonice intubate nu este nevoie să se lase o distanţă de protecţie (A.-F. Iliescu, 2006).

În cadrul aliniamentelor formate dintr-un singur rând de arbori – situaţia cea mai răspândită şi în Oradea – este preferabil ca ele să fie formate dintr-o singură specie. Astfel de situaţii avem pe străzile Tudor Vladimirescu între Piaţa Unirii şi Bulevardul Decebal (*Celtis australis*), Sf. Apostol Andrei între Piaţa Decebal şi Strada Dobreştilor (*Platanus hybrida*), Bulevardul Dacia între Bulevardul Decebal şi Strada Transilvaniei (*Quercus frainetto*) sau Nicolae Jiga (*Aesculus hippocastanum*). Un astfel de aliniament exista şi pe Aleea Ştrandului (*Platanus hybrida*), dar el a fost completat cu arbori din alte specii. Recomandăm ca arborii uscaţi din aceste aliniamente să fie înlocuiţi cu puieţi din aceeaşi specie.

Speciile de arbori adecvate pentru aliniamentele stradale din oraşele de câmpie, cum este Oradea, sunt foioase, de talie medie, cu port regulat, trunchi drept şi coronamentul la cel puţin 2,5 m înălţime, cu sistemul radicular pivotant profund, nu trasant sau pivotant-trasant, pentru a nu ridica asfaltul, cu înfrunzirea de lungă durată şi perioadă scurtă de cădere a frunzelor. În cazul plantării unor arbori de talia a II-a (15-25 m înălţime) distanţa de plantare dintre arbori este de 7-8 m, iar când se plantează arbori de talia a III-a (7-15 m înălţime), se lasă 5-6 m între puieţi.

Speciile alese trebuie să fie rezistente la poluarea din mediul urban. În acest sens, pentru a se realiza aliniamente stradale care să reziste bine în condiţiile existente în Oradea, se pretează arbori aparţinând următoarelor specii: ***Acer pseudoplatanus***, ***A. Campestre***, ***A. Platanoides*** (inclusiv varietatea *„Crimson King"*, cu frunziş roşu închis; *Acer negundo „Flamingo"* nu pare să se adapteze bine la condiţiile locale), ***Platanus hybrida***, ***Quercus rubra***, ***Q. frainetto***, ***Q. coccinea***, ***Q. Cerris***, ***Tilia sp.***, ***Fraxinus sp.***, ***Aesculus hippocastanum***, ***Catalpa bignonioides***, ***Celtis australis***, ***Alnus sp.***, ***Betula sp.***, sau ***Gleditsia triacanthos***.

Ailanthus altissima rezistă şi el bine la condiţiile de mediu locale, dar este respins de locuitori din cauza mirosului neplăcut pe care îl degajă frunzele sale. De asemenea, *Robinia pseudoacacia* rezistă bine în oraş, dar nu are o valoare sanogenă sau estetică deosebită.

Din păcate, arborii din speciile de conifere nu rezistă prea bine în mediul urban de la şes, ei acumulând o cantitate mai mare de noxe decât foioaselor datorită frunzelor lor persistente. Poluarea urbană îi debilitează şi îi face sensibili la diverse boli produse de fungi, fapt care se poate vedea mai ales la pinii din Oradea, dar şi la alte specii de răşinoase, inclusiv la cele trei exemplare de *Sequoia* de lângă şcoala Dacia.

Nu se recomandă nici alte specii de foioase specifice climatului de pădure, dar neadaptate celui urban, cum este *Carpinus betulus*, care trăieşte mult mai puţin în oraş decât în mediul său natural şi nu rezistă la poluare, nefiind adecvat realizării unor aliniamente stradale. Acest lucru se poate observa în cazul exemplarelor plantate pe Bulevardul Dacia la intersecţia cu Strada Transilvaniei în locul celor câteva zeci de exemplare de *Quercus* şi *Populus* tăiate pentru amenajarea sensului giratoriu. Mulţi dintre aceşti carpeni s-au uscat sau sunt bolnavi.

Ameninţări la adresa spaţiilor verzi

Ameninţările la adresa spaţiilor verzi au ***cauze climatice*** şi ***cauze antropice***. Primele sunt legate de schimbarea de climă care afectează starea de sănătate a spaţiilor verzi prin oscilaţii mari de temperatură şi schimbarea bruscă a vremii, ceea ce slăbeşte capacitatea de adaptare şi rezistenţă a plantelor în faţa bolilor. De asemenea, intemperiile violente duc la prăbuşirea unor arbori sau la distrugerea covorului vegetal, mai ales în spaţiile care nu sunt fixate cu plantaţii de arbori şi arbuşti.

Un alt element climatic care afectează vegetaţia este seceta, mai ales cea de durată. *Puieţii plantaţi trebuie udaţi în mod regulat în aceste perioade, iar când seceta este prea îndelungată se impune şi udarea arborilor maturi.* Este important ca udarea să se facă mai degrabă cu cantităţi mari de apă la o singură udare,

decât mai frecvent şi cu cantităţi mai mici. De asemenea, este bine ca în jurul arborilor să fie amenajate şi întreţinute „lighene" sau „farfurii" pentru a se asigura eficienţa udării şi pentru a reţine apa meteorologică. Aceste „lighene" lipsesc la majoritatea arborilor din oraş şi ar trebui (re)amenajate şi întreţinute.

Acţiunile antropice negative asupra vegetaţiei se manifestă în mod indirect şi în mod indirect. Omul afectează vegetaţia în mod indirect prin poluarea urbană – emisii de substanţe nocive în aer, apă şi sol – şi prin generarea insulei de căldură urbane, care produce un disconfort termic atât pentru oameni şi animale, cât şi pentru plante.
Poluarea este atenuată parţial de vegetaţie, dar de la un anumit grad de intensitate, ea afectează rezistenţa arborilor şi arbuştilor, debilitându-i şi sensibilizându-i în faţa agenţilor patogeni, a dăunătorilor secundari (fungi, plante parazite şi semiparazite ca *Loranthus europaeus* sau *Viscum album*).

Omul afectează în mod direct vegetaţia prin antropizarea accelerată a spaţiilor urbane şi periurbane, prin activităţi edilitare şi extinderea spaţiului construit în dauna spaţiilor verzi, dar şi prin amenajarea şi mai ales întreţinerea incorectă a spaţiilor verzi.
Dezvoltarea imobiliară din ultimii ani s-a făcut cu mari prejudicii pentru spaţiul verde existent, iar amenajările peisagistice compensatorii au ţinut cont mai mult de criterii estetice, decât de aportul sanogen al spaţiilor verzi nou amenajate. Arborii înlăturaţi au fost înlocuiţi cel mai adesea cu arbuşti, flori şi gazon, al căror aport sanogen este mult mai mic decât cel al arborilor. În prezent, reglementările urbanistice nu conţin obligativitatea amenajării unor spaţii verzi dotate corespunzător cu arbori.

Ceea ce afectează cel mai mult fondul de arbori al oraşului, după lucrările de construcţii şi tăierile ilegale, este practica „toaletărilor" exagerate, care constă uneori în curăţarea aproape totală de crengi a arborilor sau în decuparea trunchiului. Aceste intervenţii sunt foarte dăunătoare, lipsind planta de suprafaţa foliară care îi asigură metabolismul, deschizând calea agenţilor patogeni şi ducând în cele mai multe cazuri la uscarea arborilor afectaţi.

Intervenţiile asupra arborilor ar trebui aprobate de către specialişti – dendrologi şi fitopatologi, iar executarea acestor intervenţii ar trebui atent supravegheată de reprezentanţii autorităţilor locale, pentru a nu se produce abuzuri cu urmări negative asupra stării de sănătate a arborilor. Precizăm că ***orice tăiere care depăşeşte mai mult de 30% din volumul coroanei pune în pericol viabilitatea arborilor în cauză***.

Amenajările peisagistice noi trebuie să se facă utilizându-se material dendrologic adaptat climei locale, aşa cum o cere şi Legea spaţiilor verzi (Art. 11, al. 3). De asemenea, trebuie păstrată o proporţie între gazon, flori, arbuşti şi arbori, deoarece doar primele trei categorii de elemente biologice nu au un efect suficient de reducere a poluării. Trebuie aleşi arbori care rezistă la poluare şi care au o suprafaţă foliară mare, aşa cum s-a precizat şi mai sus. Trebuie de asemenea să se asigure capilaritatea, permeabilitatea substratului pentru apă, deoarece în cazul spaţiilor vezi amenajate direct pe asfalt în intersecţii şi sensuri giratorii ploile mai intense duc la băltire şi la distrugerea covorului înierbat.
Gazonul este bine să se realizeze *prin însămânţare cu specii rezistente la trafic* („parc" sau „sport"), obţinute din sămânţă recoltată din culturi ce au o *rezistenţă sporită la secetă*. Utilizarea gazonului din rulouri trebuie limitată la acele locuri unde gazonarea prin însămânţare ar fi imposibilă, deoarece gazonul-rulou este mult mai sensibil la îmbolnăvire decât cel obţinut la faţa locului prin însămânţare. Gazonul rulou este tratat constant cu fungicide şi fertilizanţi complecşi în pepinierele de gazon, tratament care nu se mai aplică deloc sau mult mai rar în cadrul amenajărilor pe domeniul public, ceea ce duce la îmbolnăvirea şi deteriorarea rapidă a acestuia.
Gazonarea trebuie să se facă respectându-se toate normele profesionale. Un exemplu mai puţin reuşit este gazonarea cu gazon rulou pe malul drept al Crişului între Podul Ferdinand şi Informatica, unde nu s-a respectat cerinţa montării rulourilor în formă de „şah" şi a fixării lor pe pantă, de asemenea nu au fost udate corespunzător, ceea e a dus la degradarea rapidă a covorului înierbat nou realizat. Aceste erori trebuie evitate pe viitor.
În ceea ce priveşte întreţinerea gazonului, respectiv a spaţiilor înierbate de pe domeniul public, se observă deficienţe privind înălţimea de tundere, care este uneori excesiv de mică (în timpul primăverii şi toamnei se poate tunde la înălţimea de 3-4 cm, în timpul verii înălţimea de tundere trebuie să fie mai mare cu cel puţin 2 cm, pentru a se evita evapotranspiraţia şi pentru a permite firelor de iarbă să se protejeze reciproc de radiaţia solară mai puternică). De asemenea, ar trebui evitată udarea suprafeţelor gazonate în timpul zilei în perioadele toride, deoarece acest fapt duce la risipirea apei, care se evaporă prea repede, şi la apariţia unor boli ale ierbii, deoarece umezeala şi căldura excesivă acţionează împreună favorizând dezvoltarea fungilor şi a altor agenţi patogeni.
Întreţinerea peluzei prin cosirea neatentă cu coasa cu fir sau cu disc duce adesea la tăierea şi decojirea trunchiului arborilor tineri. În urma secţionării fasciculelor liberiene, seva elaborată nu mai circulă spre rădăcină, iar planta moare. Pentru a se preveni acest fenomen foarte răspândit, se recomandă cosirea cu atenţie a ierbii pentru a se evita aceste răniri ale arborilor, întreţinerea unui „lighean" de acumulare a apei în jurul plantei, care să fie curăţat periodic de buruieni şi de iarbă prin prăşire sau plivire, sau montarea unui manşon de protecţie, din

plastic sau de cauciuc, în jurul tulpinii, care să aibă diametrul interior cel puțin de două ori mai mare decât diametrul tulpinii la colet, pentru a permite dezvoltarea plantei.

3.8.3. ARII NATURALE DE INTERES CONSERVATIV

Pe lângă ariile Natura 2000 existente pe teritoriul municpiului Oradea, există mai multe studii herpetofaunistice care evidențiază atât distribuția, cât şi statutul de conservare ale speciilor de amfibieni şi reptile de pe teritoriul municipiului Oradea (Covaciu-Marcov et al. 2000, 2001, 2005, Ghira et al. 2002, Peter et al. 2005, Sas et al. 2005, Kovacs 2007, Kovacs & Sas 2007, 2009, 2010, Dimancea 2012). Aceste specii sunt deosebit de valoroase, prezența lor fiind un ***indicator al calității mediului***. Astfel, în regiunea municipiului Oradea au fost identificate un număr de 16 specii aparținând herpetofaunei (Dimancea 2012).

Dintre acestea, amfibienii sunt mai numeroşi, fiind reprezentați de 10 specii: *Lissotriton vulgaris*, *Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *Bombina variegata*, *Bufo bufo*, *Bufo viridis*, *Hyla arborea*, *Pelobates fuscus*, *Rana dalmatina* şi *Rana ridibunda*. Alături de cele 10 specii de amfibieni, în regiunea limitrofă municipiului Oradea se întâlnesc mai multe populații hibride între speciile *Bombina bombina* şi *Bombina variegata* (Dimancea 2012).

Reptilele sunt reprezentate în regiunea oraşului Oradea printr-un număr mai redus de specii, anume şase specii: *Emys orbicularis*, *Lacerta agilis*, *Lacerta viridis*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata* şi *Coronella austriaca* (Dimancea 2012). Printre aceste specii de amfibieni şi reptile se numără mai multe listate în Anexa 3 a OGN nr. 27 din 20/06/2007, fiind specii de faună a căror prezență face obiectul desemnării d earii speciale de conservare (*Emys orbicularis, Triturus cristatus, Bombina bombina* şi *Bombina variegata*). Celelalte specii, cu excepția speciilor *Natrix natrix* şi *Rana ridibunda*, toate sunt specii listate în Anexa 4A sau 4B a OGN nr. 27 din 20/06/2007, fiind specii de interes comunitar sau național cu protecție strictă.

Peisajele urbane pot fi considerate că aparțin celor mai extreme tipuri de peisaje fragmentate de activitățile umane. În ciuda reducerii cantității şi diversității habitatelor potrivite pentru faună în acestea, un nivel ridicat de biodiversitate a fost relatat în oraşe (Savard et al. 2000). Amfibienii, deşi sunt capabili să colonizeze regiunile tulburate de activități antropice (Joly et al. 2001, Carrier & Beebee 2003), cerințele lor ecologice îi fac sensibili la urbanizare (Rowe et al. 2000). Astfel, întrucât urbanizarea se extinde în multe regiuni, înțelegerea modului de existență a unor populații de amfibieni în ecosistemele urbane este clar un interes de conservare, pentru că poate ajuta la planificarea strategiilor corespunzătoare de management.

Poluarea apelor, canalizările, transformarea pământurilor pentru utilizarea lor în alte scopuri decât agricultura, urbanizarea şi dezvoltarea infrastructurilor supun habitatele valoroase cu specii de amfibieni si reptile la o foarte mare presiune (Tempel & Cox, 2009). În mod asemănător putem evidenția clar amenințările acestor activități şi asupra herpetofaunei din Oradea. Se poate observa că în datele recente asupra herpetofaunei urbane din municipiul Oradea (Dimancea 2012) lipsesc două specii cu protecție strictă, şi anume *Salamandra salamandra* şi *Vipera berus*, specii care au avut semnalare istorică pe teritoriul oraşului (a se vedea în recenzia Ghira et al. 2002), dar cel mai posibil în urma distrugerii habitatelor lor naturale aceştia au dispărut (Covaciu-Marcov et al. 2000).

Herpetofauna din municipiul Oradea este periclitată atât prin acțiuni antropice directe, cât şi indirecte (Dimancea 2012). În cazul impactului antropic direct se evidențiază mortalitatea rutieră şi uciderea de către oameni (Dimancea 2012). Impactul antropic indirect asupra herpetofaunei din municipiul Oradea este reprezentat de distrugerea habitatelor prin construcția de drumuri, zone rezidențiale sau complexe comerciale, precum şi de amenajarea şi regularizarea cursurilor de apă din oraş (Dimancea 2012).

Regularizarea a afectat ambele cursuri de apă principale din Oradea (Crişul repede şi Peța), precum şi unele pâraie mai mici. Cel mai evident şi grav efect al acestor acțiuni a fost reprezentat de dispariția multor populații de țestoase de apă, *Emys orbicularis* (Dimancea 2012). Fenomenul continuă din păcate şi în prezent, fiind de aşteptat să afecteze în final ambele cursuri de apă pe toată lungimea lor din oraş.

După observațiile recente făcute de Dimancea, se pare că specia comunitară, strict protejată, *Emys orbicularis,* a dispărut din Pârâul Peța, ori s-a redus numeric atât de mult, încât mai există numai câteva exemplare. În trecut țestoasa de apă era prezentă în multe zone de pe cursul pârâului Peța, precum şi în pârâul care se varsă în acesta în vecinătatea depoului de tramvaie, pârâu format în zona satului Cihei (Covaciu-Marcov comunicare personală – a se vedea în Dimancea 2012). Încă din 2000, Covaciu-Marcov şi colaboratorii au tras semnalul de alarmă asupra posibilității dispariției țestoasei de apă din Pârâul Peța, fapt ce pare că s-a întamplat în decursul unui deceniu.

În mod asemănător a fost documentată dispariția unor populații de *Bufo viridis* din parcul unde se află Orăşelul Copiilor de pe lângă Spitalul Municipal, respectiv din Parcul Magnolia (Kovacs 2007), cu toate că pe la mijlocul anilor 1990 în ambele locații erau prezente populații mari de broasca râioasă verde (Sas comunicare personală).

Este evident, prin dispariția documentată din anumite locații a unei specii de interes comunitar a cărei prezență desemnează arii speciale de conservare (*Emys orbicularis*) şi a unei specii de interes național cu

protecție strictă (*Bufo viridis*), că herpetofauna din municipiul Oradea, deşi pare bine reprezentată ca număr de specii este în fapt limitată la câteva zone ale oraşului şi puternic presată antropic. Dacă respectivele zone nu vor fi salvate de la acțiunile antropice, în viitor Oradea va fi un oraş lipsit de herpetofaună (Dimancea 2012).

Zonele cele mai importante din punct de vedere herpetofaunsitic, considerând prezența speciilor de interes comunitar şi național, sunt reprezentate de toate parcurile oraşului (reprezintă habitate de reproducere pentru mai multe specii de amfibieni), de Pârâul Peța, de cursul Crişului Repede, de regiunea din apropierea Lacului de la Săldăbagiu de Munte, respectiv de Dealul Ciuperca. Acestor zone li se adaugă una afectată antropic, dar cu valoare ridicată atât din punct de vedere conservativ, cât şi ştiințific, şi anume habitatul aflat în spatele Gării CFR, loc unde se întâlneşte o importantă populație de Bombina bombina x Bombina variegata (specii listate în Anexa II a Council Directive 92/43/EEC, respective în Anexa 3 a Council directive 79/409/EEC) (Sas et al. 2005).

Anexa nr. 5 la Regulamentul local de urbanism

ARII NATURALE PROTEJATE EXISTENTE ÎN UAT ORADEA (2012)

Nr.	Denumire	Suprafață (ha) în int. UAT Oradea	Regimul de protecție	Localizare (vezi şi delimitările pe planşe)	Observații
1	Valea Roşie	4.87	Rețeaua Natura 2000 - ROSCI0267	5 km nord față de centru Oradea	parțial în interiorul UAT Oradea
2	Lunca inferioară a Crişului Repede	56.85	Rețeaua Natura 2000 - ROSCI0104	limita vestică a UAT	parțial în interiorul UAT Oradea
3	Lacul Peţea	2.69	Rețeaua Natura 2000 - ROSCI0098	albia pârâului Peța, sud de oraş	parțial în interiorul UAT Oradea
4	Crişul Repede amonte de Oradea	77.02	Rețeaua Natura 2000 - ROSCI0050	4 km est față de centru Oradea	suprapunere cu nr. 5
5	Lacurile de acumulare de pe Crişul Repede	19.66	Rețeaua Natura 2000 - ROSPA0123	limita estică a UAT	parțial în interiorul UAT Oradea
TOTAL EXISTENT		**161.09**			

ZONE DE PROTECȚIE A BIODIVERSITĂȚII, PROPUSE ÎN UAT ORADEA (reglementări: cf. RLU)

Nr.	Denumire	Suprafață (ha) în int. UAT Oradea	Regimul de protecție	Localizare (vezi şi delimitările pe planşe)	Observații
1	Regiunea Lacului Săldăbagiu de Munte	119.83	se va stabili cf. studiilor de specialitate	5 km nord față de centru Oradea	parțial în interiorul UAT Oradea
2	Albia minoră a Crişului Repede	80.25	se va stabili cf. studiilor de specialitate	albia minoră a Crişului Repede	–
3	Albia minoră a pârâului Peța	16.29	se va stabili cf. studiilor de specialitate	albia minoră a pârâului Peța	–
4	Pădurea Oradiei (Pădurea Nojorid)	303.00	se va stabili cf. studiilor de specialitate	3 km sud față de centru Oradea	parțial în interiorul UAT Oradea
TOTAL PROPUS		**519.37**			
TOTAL EXISTENT ŞI PROPUS		**680.46**			

3.9. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE

(întocmit de SC Proiect Bihor SA)

3.9.1. GOSPODĂRIREA APELOR, ALIMENTAREA CU APĂ ŞI CANALIZAREA

Prioritatea este dată de extindererea relelelor de canalizare menajera pe strazile noilor cartierte aparute, pentru asigurarea unei bune funcționări a acestor cartiere în viitor

Prin aducerea sistemului de alimentare cu apă si canalizare la nivelul necesar cerut de standardele internaționale în vigoare, în mod deosebit pentru satisfacerea cerintelor de protecție a mediului înconjurător, în principal sunt necesare următoarele lucrări:

- mentinerea râului Crisul Repede în amonte de municipiul Oradea în categ. I-a de calitate (conf. STAS 4706-88-Ape de suptrafață. Calitatea apelor).
- asigurarea surselor de apă de cea mai bună calitate si la debitele corespunzătoare
- constituirea perimetrului de regim sever în baza unor studii de specialitate conform Legii apelor nr. 107/1996 privind protecția sanitară a surselor de apă
- întretinerea surselor existente în cadrul celor 5 uzine de apă astfel încât să se asigure populatiei o apă de calitate corespunzătoare STAS 1343-91 "Apa potabilă. Calitatea" si debitul de apă necesar, astfel incat să se asigure norma minimă de consum de apă potabilă pe cap de locuitor de 380 l/om, zi, din care 280 l/om zi normată pentru uz casnic si diferența de 100 l/om zi necesară pentru nevoi publice.

Normele de apă potabilă necesare, cantitatea de apă potabilă totală necesară pentru municipiu si pierderile luate în calcul trebuie să se încadreze în indicatorii stabiliti în STAS 1343-91 "Determinarea cantităților de apă necesare în alimentări cu apă".

În privinta retelelor de alimentare cu apă si cazare acestea se vor înlocui si completa numai în baza următoarelor studii necesare indicate si la capitolele respective:

- releveu exact al retelelor existente
- studii hidrogeologice si hidrochimice care să stabilească calitatea apelor pe tot circuitul captare - rețele - evacuare, precum si posibilitătile de executie în teren
- în baza acestor studii, precum si a dezvoltării propuse în prezentul PUG se vor întocmi de institute de specialitate studii de optimizare a retelelor care printr-un program de calculator va stabili dimensiunile, materialele si traseele optime pentru fiecare din retelele studiate
- în baza acestor studii se vor esalona executarea retelelor de apă si canal care vor fi înlocuite sau noi
- lucrările se vor executa esalonat functie de necesități si posibilități de asigurarea investitiilor.

Executia retelelor se va face respectând distantele necesare între diferitele rețele si cele noi în conformitate cu prevederile STAS-ului nr. 8591/1991 privind "Amplasarea în localități a rețelelor edilitare subterane, executate în săpătură"

3.9.2. ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ

Începând cu anul 2008, municipiul Oradea a beneficiat de asistență tehnică în elaborarea Master Plan-ului (MP) privind reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009 - 2028.
În urma acestor demersuri urmează să fie realizate investiții majore finanțate prin Programul Operațional Sectorial Mediu, care vor consta în achiziționarea unei turbine cu gaz în cogenare şi a două cazane de apă fierbinte pe gaze naturale, dar şi în reabilitarea a două magistrale de alimentare cu energie termică (M1 şi M3) cu o lungime de aproximativ 17,70 km.

Prin implementarea masurilor preconizate prin prezenta propunere se va asigura atât o prestație corespunzătoare la nivelul utilizatorilor si imobilelor (în conditiile în care şi utilizatorii - individuali sau colectivi realizează reabilitarea instalațiilor interioare de încălzire, acolo unde este cazul), cât şi un preț accesibil utilizatorilor.

3.9.3. GAZE NATURALE

Rețelele de distribuție gaze naturale se vor extinde în anii 2014 – 2016, conform celor evidențiate în planşele PUG, prin culori diferite:
rețele de distribuție gaze propuse pentru anul 2014 ;
rețele de distribuție gaze propuse pentru anul 2015;
rețele de ditribuție gaze propuse pentru anul 2016.

3.10. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

Principala măsură prevede rezervarea suprafețelor necesare realizării obiectivelor de utilitate publică. Este interzisă autorizarea altor lucrări pe aceste suprafețe. Includerea investițiilor necesare în bugetul local se va face în funcție de prioritățile administrative.
Pentru obiectivele care necesită precizări de natură tehnică, prin intermediul studiilor şi documentațiilor de specialitate (poduri, noduri de trafic, pasaje denivelate, racorduri, elemente infrastructurale complexe) se recomandă rezervarea unor suprafețe de rezervă în jurul amplasamentelor stabilite prin PUG, în vederea asigurării flexibilității soluțiilor tehnice.
Se recomandă, de asemenea, accesarea fondurilor europene pentru finanțarea obiectivelor de utilitate publică prioritare.
Suprafețele destinate obiectivelor de utilitate publică şi care urmează să fie incluse domeniului public sau, după caz, domeniului privat sunt marcate pe planşa „Obiective de utilitate publică" aferentă PUG.
Conform O. MLPAT nr. 21/N/2000, Art.16, se consideră obiective de utilitate publică prospecțiunile şi explorările geologice; extracția şi prelucrarea substanțelor minerale utile; instalații pentru producerea energiei electrice; căile de comunicație; deschiderea, alinierea şi lărgirea străzilor; sistemele de alimentare cu energie electrică, telecomunicații, gaze, termoficare, apă, canalizare; instalații pentru protecția mediului; îndiguiri şi regularizări de râuri; lacuri de acumulare pentru surse de apă şi atenuarea viiturilor; derivații de debite pentru alimentări cu apă şi pentru atenuarea viiturilor; stații hidrometeorologice, seismice şi sisteme de avertizare şi prevenire a fenomenelor naturale periculoase şi de combatere a eroziunii de adâncime; clădirile şi terenurile construcțiilor de locuințe sociale şi altor obiective sociale de învățământ, sănătate, cultură, sport, protecție şi asistență socială, precum şi de administrație publică şi pentru autoritățile judecătoreşti; salvarea, protejarea şi punerea în valoare a monumentelor, ansamblurilor şi siturilor istorice, precum şi a parcurilor naționale, rezervațiilor naturale şi a monumentelor naturii; prevenirea şi înlăturarea urmărilor dezastrelor naturale – cutremure, inundații, alunecări de terenuri; apărarea țării, ordinea publică şi siguranța națională.
Viabilizarea terenurilor în zonele de urbanizare include:
– asigurarea căilor de acces principale, prevăzute prin PUG;
– asigurarea căilor de acces secundare, stabilite prin PUZ, prin detalierea PUG;
– asigurarea dotărilor publice prevăzute prin PUG;
– asigurarea dotărilor publice stabilite prin PUZ, prin detalierea PUG;
– asigurarea echipamentelor tehnice prevăzute prin PUG;
– asigurarea echipamentelor tehnice stabilite prin PUZ, prin detalierea PUG;
– finalizarea operațiunilor de reparcelare, în vederea reconfigurării parcelarului agricol într-un parcelar de tip urban şi asigurării suprafețelor necesare obiectivelor de utilitate publică. Operațiunea de reparcelare se consideră finalizată odată cu înscrierea noului parcelar în evidența Oficiului Județean de Cadastru şi Publicitate Imobiliară.
Suprafețele necesare realizării obiectivelor de utilitate publică vor fi cedate de către deținătorii terenurilor supuse viabilizării sub forma unei cote procentuale a proprietății private deținute. Acest transfer este compensat din punct de vedere economic prin plusul de valoare pe care îl dobândesc terenurile private prin operațiunea de urbanizare. Cota procentuală care urmează a fi cedată este specificată în cadrul Regulamentului Local de Urbanism, în funcție de tipul zonei de urbanizare.
Se recomandă fondarea de asociații temporare ale deținătorilor terenurilor supuse operațiunilor de viabilizare şi reparcelare.

etapa I Limitele zonei de urbanizare vor fi date de elemente topografice şi cadastrale (drumuri, ape, canale, forme marcante de relief, păduri etc). Toate parcelele aflate în interiorul perimetrului stabilit vor face obiectul operaţiunii de reparcelare. Proprietarii pot constitui o asociaţie temporară a cărei scop este iniţierea operaţiunii de parcelare / reparcelare. Această asociaţie beneficiază de scutiri pentru o serie de taxe şi obligaţii. *
Delimitarea zonei PUZ, obligativitatea reparcelării şi a asigurării suprafeţelor necesare pentru obiectivele de utilitate publică vor fi condiţii pentru dezvoltarea zonei.
Anterior operaţiunii de reparcelare este necesară actualizarea evidenţei topografice şi cadastrale a zonei.

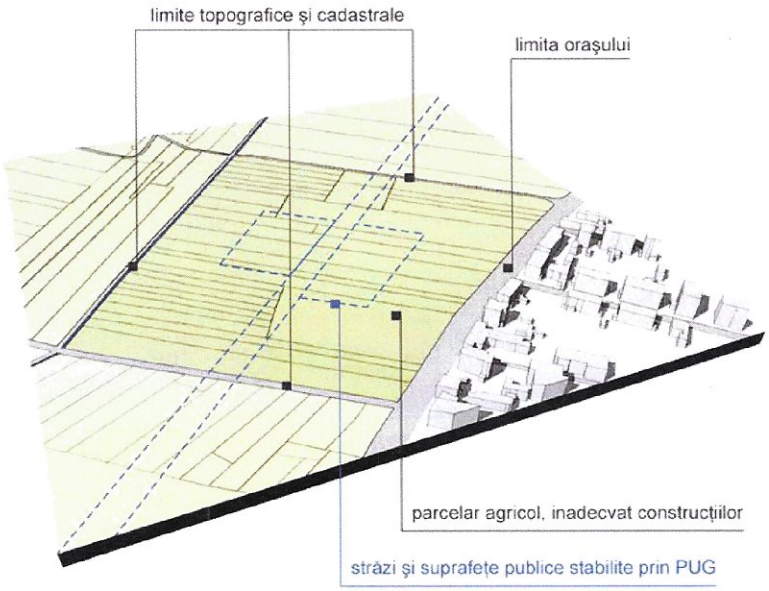

etapa II Asociaţia temporară are următoarele atribuţii:
- iniţiază o unificare virtuală şi temporară a terenurilor care formează parcelabilul;
- execută atribuţiile unui parcelator.*

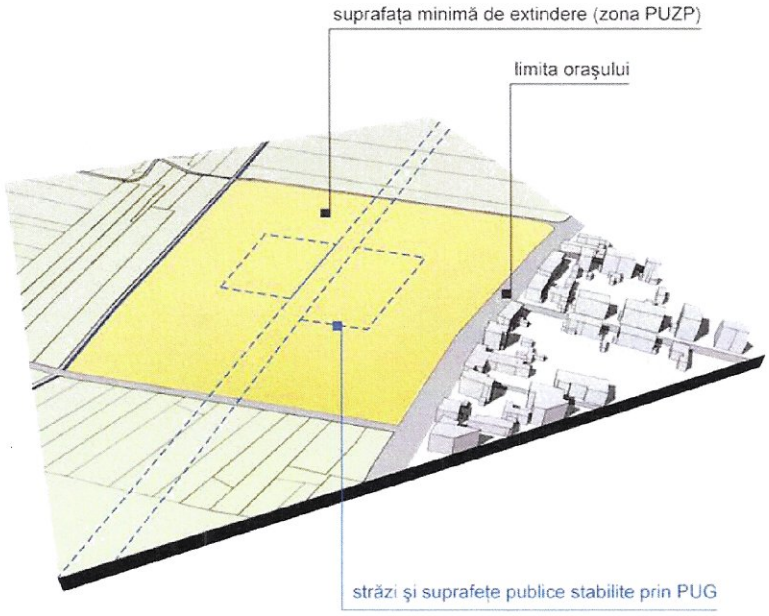

etapa III Planul Urbanistic Zonal asigură:
- organizarea funcțională și spațială a zonei (străzi, rețele edilitare, regulament de construire), respectând PUG
- remodelarea parcelarului inițial în scopul realizării de construcții, cu păstrarea numărului inițial de parcele private
- stabilirea și rezervarea suprafețelor necesare pentru dotări publice (grădinițe, școli, sănătate etc) și spații verzi

Suprafețele necesare realizării obiectivelor de interes public vor fi cedate de către participanții la operațiune sub forma unei cote procentuale a proprietății private. Acest transfer este compensat din punct de vedere economic prin plusul de valoare pe care îl dobândesc parcelele private prin operațiunea de urbanizare.

Viabilizarea zonei este o condiție pentru acordarea autorizațiilor de construire.

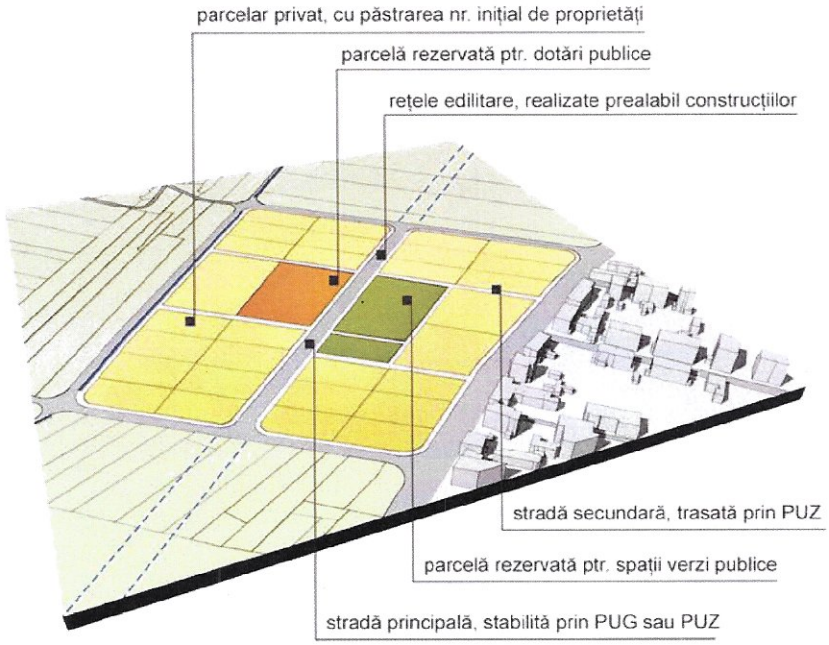

etapa IV Extinderea orașului se va face în etape. Condiția pentru dezvoltarea unei zone noi este finalizarea viabilizării zonei precedente.
Scopurile etapizării sunt
- o gestiune eficientă a resursei teren, asigurarea rezervelor necesare pentru dezvoltări pe termen lung și pentru generațiile viitoare
- o politică rațională de investiții publice în infrastructură
- protejarea cadrului natural al orașului
- o formă coerentă a corpului urban

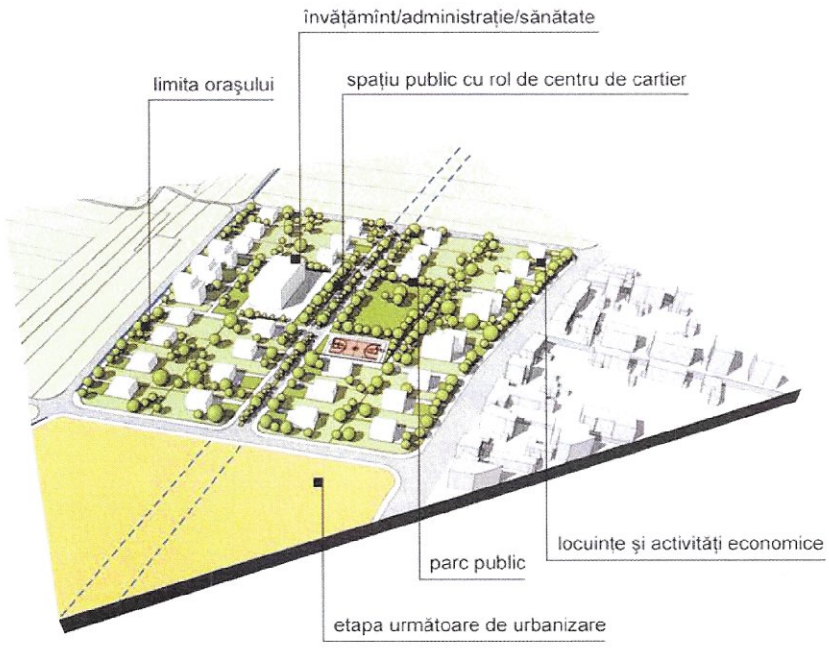

Studiu de aplicare a operațiunii de urbanizare pentru cartierul Grigorescu:

Cartierul este rezultatul unor operațiuni de urbanizare speculativă disparate, derulate în perioada 2000 – 2015, care au avut ca rezultat:

- structură urbană monofuncțională (locuire);
- lipsa dotărilor publice (învățământ, sănătate, cultură, sport etc);
- lipsa infrastructurii pentru servicii de proximitate (comerț etc);
- rețea stradală conflictuală, disfuncțională (vezi schema de mai jos);
- rețea deficitară (inexistentă) de spații publice şi verzi (piețe, parcuri, scuaruri etc);
- imagine urbană de joasă calitate, lipsă de orientabilitate şi de identitate.

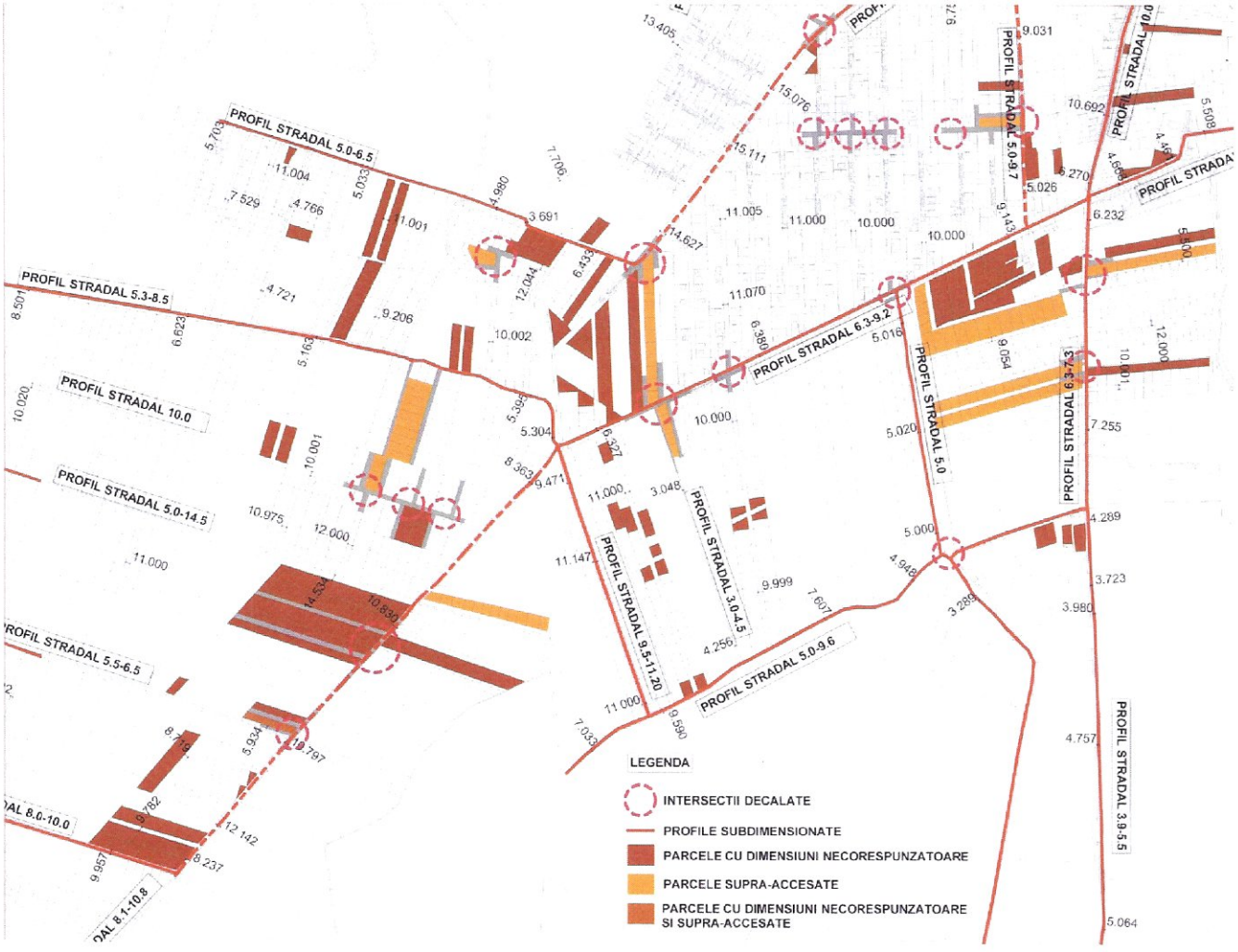

Structură urbană disfuncțională şi nesustenabilă în zona Grigorescu (analiză).

IOŞIA GRIGORESCU

Comparație a rețelei de spații şi dotări publice (roşu) a unui cartier orădean planificat în anii 1920-1930 şi a cartierului Grigorescu.

Introducerea procedurii de urbanizare prin PUG Oradea, va permite dezvoltarea viitoare a cartierului odată cu ameliorarea situației menționate mai sus. Schema propusă integrează zonele deja ocupate de construcții, fără a presupune demolări. Pe terenurile libere, este retrasată rețeaua stradală, sînt rezervate suprafețele necesare infrastructurii publice şi este prevăzut un mixaj funcțional necesar unui cartier de astfel de dimensiuni. Etapele de urbanizare, prezentate în formă sintetică la începutul capitolului, sînt ilustrate în următoarele grafice pentru cartierul Grigorescu:

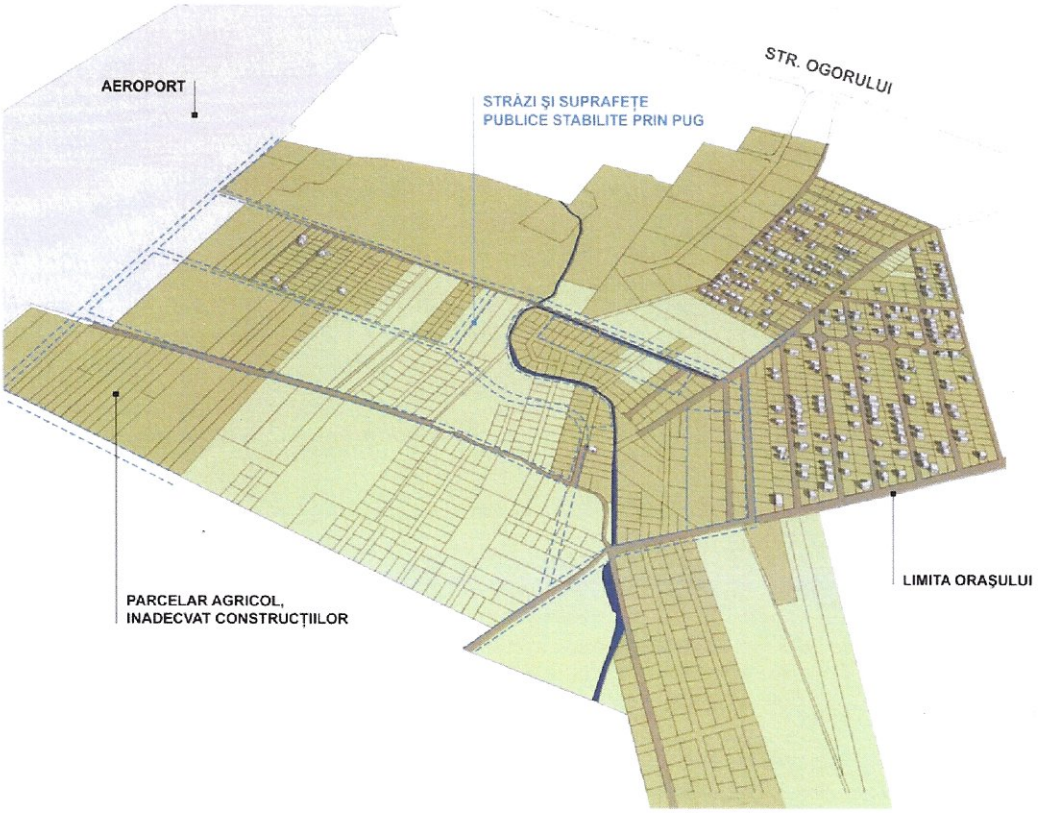
AEROPORT
STR. OGORULUI
STRĂZI ŞI SUPRAFEŢE
PUBLICE STABILITE PRIN PUG
PARCELAR AGRICOL,
INADECVAT CONSTRUCŢIILOR
LIMITA ORAŞULUI

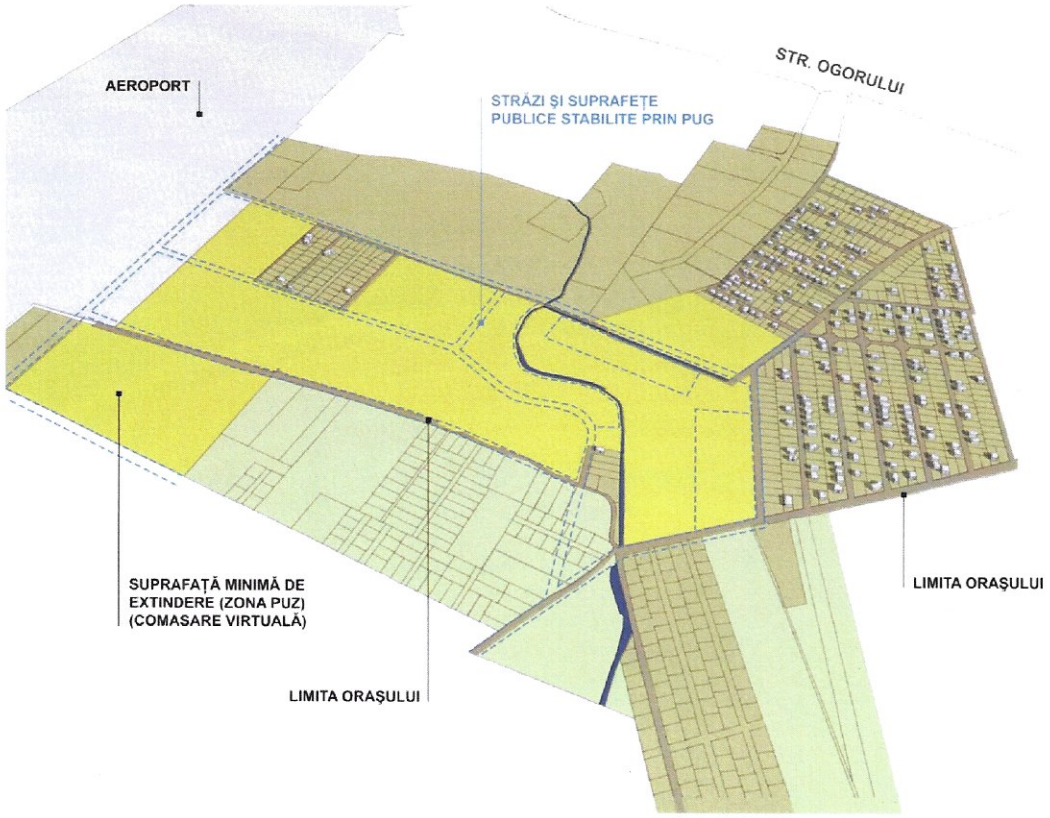
AEROPORT
STR. OGORULUI
STRĂZI ŞI SUPRAFEŢE
PUBLICE STABILITE PRIN PUG
SUPRAFAŢĂ MINIMĂ DE
EXTINDERE (ZONA PUZ)
(COMASARE VIRTUALĂ)
LIMITA ORAŞULUI
LIMITA ORAŞULUI

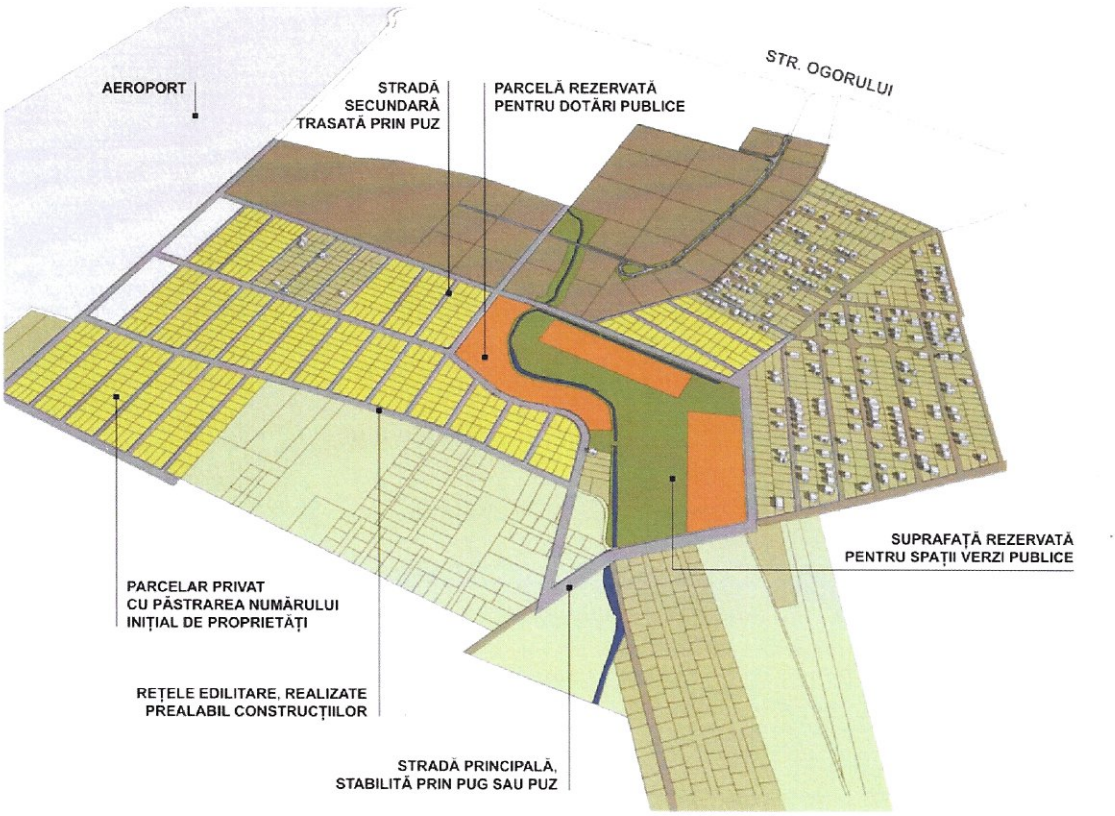
AEROPORT
STRADĂ SECUNDARĂ TRASATĂ PRIN PUZ
PARCELĂ REZERVATĂ PENTRU DOTĂRI PUBLICE
STR. OGORULUI
SUPRAFAȚĂ REZERVATĂ PENTRU SPAȚII VERZI PUBLICE
PARCELAR PRIVAT CU PĂSTRAREA NUMĂRULUI INIȚIAL DE PROPRIETĂȚI
REȚELE EDILITARE, REALIZATE PREALABIL CONSTRUCȚIILOR
STRADĂ PRINCIPALĂ, STABILITĂ PRIN PUG SAU PUZ

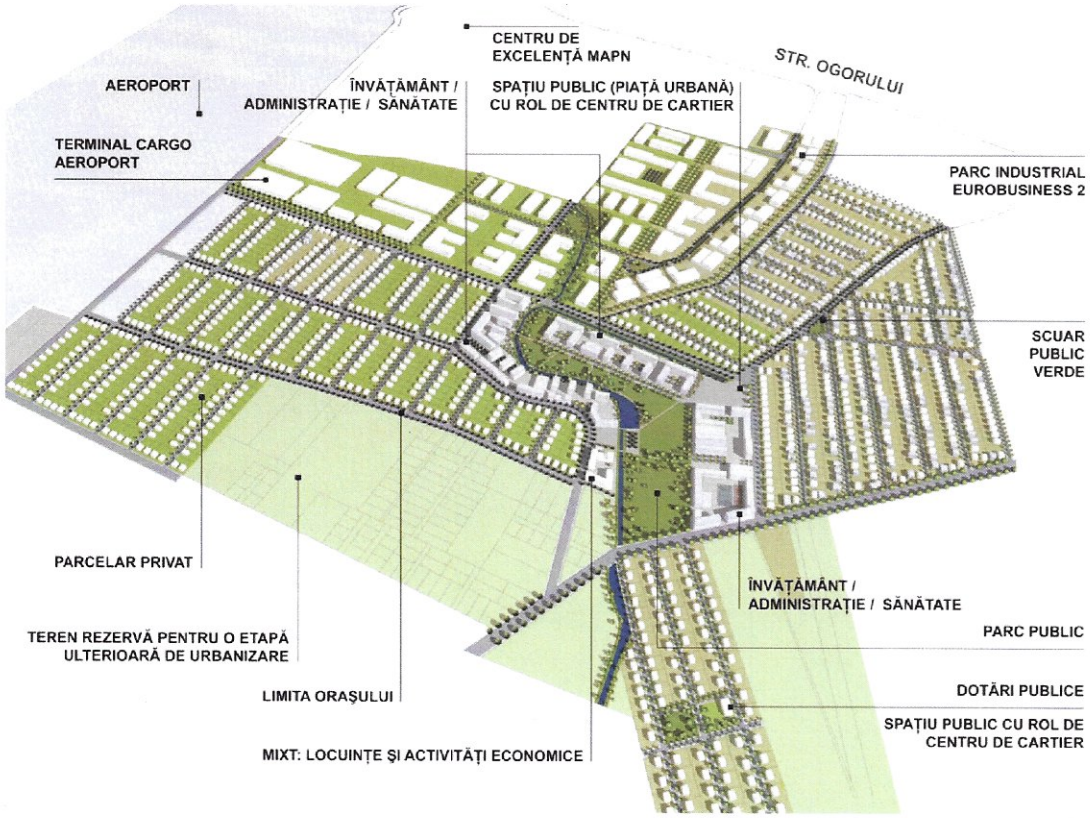
CENTRU DE EXCELENȚĂ MAPN
STR. OGORULUI
AEROPORT
ÎNVĂȚĂMÂNT / ADMINISTRAȚIE / SĂNĂTATE
SPAȚIU PUBLIC (PIAȚĂ URBANĂ) CU ROL DE CENTRU DE CARTIER
TERMINAL CARGO AEROPORT
PARC INDUSTRIAL EUROBUSINESS 2
SCUAR PUBLIC VERDE
PARCELAR PRIVAT
ÎNVĂȚĂMÂNT / ADMINISTRAȚIE / SĂNĂTATE
PARC PUBLIC
TEREN REZERVĂ PENTRU O ETAPĂ ULTERIOARĂ DE URBANIZARE
LIMITA ORAȘULUI
DOTĂRI PUBLICE
SPAȚIU PUBLIC CU ROL DE CENTRU DE CARTIER
MIXT: LOCUINȚE ȘI ACTIVITĂȚI ECONOMICE

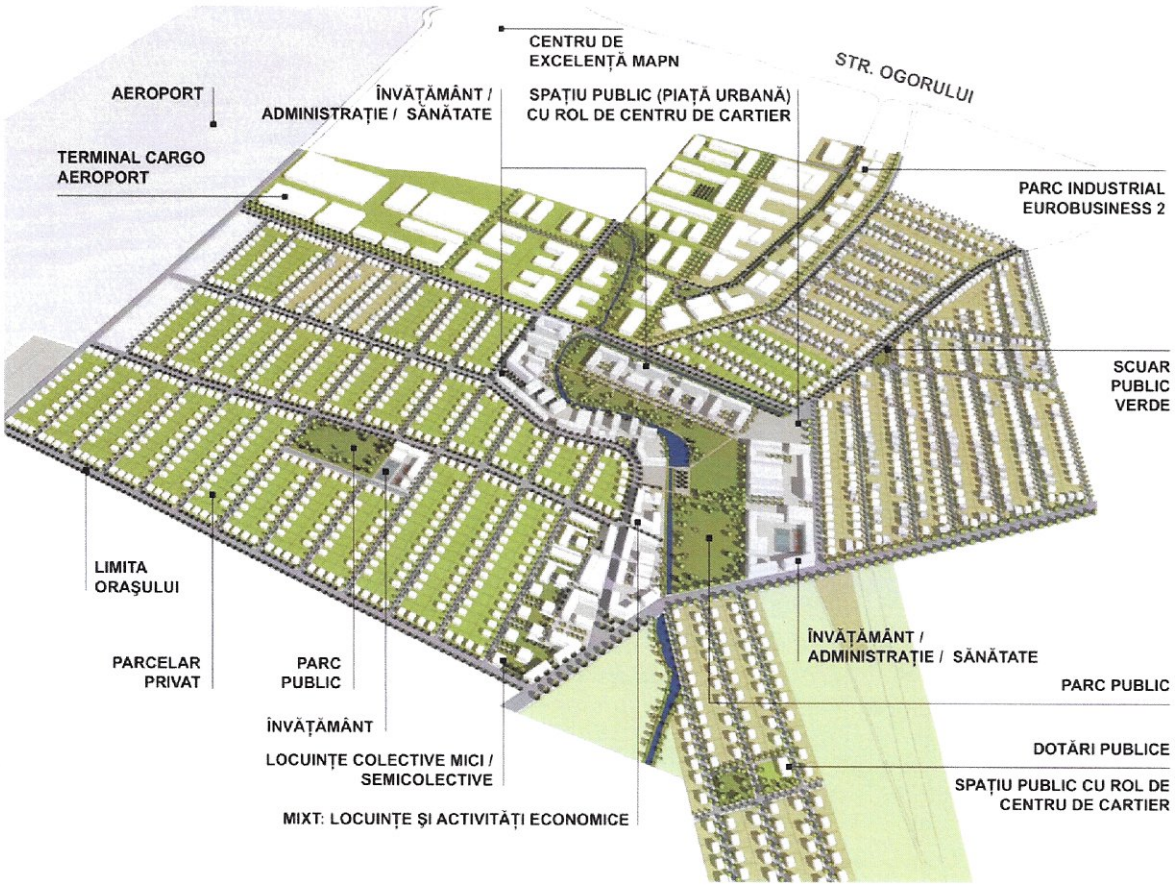
CENTRU DE EXCELENȚĂ MAPN
STR. OGORULUI
AEROPORT
ÎNVĂȚĂMÂNT / ADMINISTRAȚIE / SĂNĂTATE
SPAȚIU PUBLIC (PIAȚĂ URBANĂ) CU ROL DE CENTRU DE CARTIER
TERMINAL CARGO AEROPORT
PARC INDUSTRIAL EUROBUSINESS 2
SCUAR PUBLIC VERDE
LIMITA ORAȘULUI
ÎNVĂȚĂMÂNT / ADMINISTRAȚIE / SĂNĂTATE
PARCELAR PRIVAT
PARC PUBLIC
PARC PUBLIC
ÎNVĂȚĂMÂNT
DOTĂRI PUBLICE
LOCUINȚE COLECTIVE MICI / SEMICOLECTIVE
SPAȚIU PUBLIC CU ROL DE CENTRU DE CARTIER
MIXT: LOCUINȚE ȘI ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Capitolul 4.
CONCLUZII, MĂSURI

4.1. CORELAREA DEZVOLTĂRII UAT CU COMUNELE ÎNVECINATE

4.2. EXTINDEREA INTRAVILANULUI PRIN OPERAȚIUNI DE REPARCELARE

4.3. ELEMENTE DE PLANIFICARE PRIORITARE

4.1. CORELAREA DEZVOLTĂRII UATB CU COMUNELE ÎNVECINATE

În vederea prevenirii producerii unor disfuncțiuni pe termen lung şi a organizării unei evoluții corelate a municipiului în relație cu comunele din jur, se impun măsuri de planificare suplimentare față de PUG. În primul rând, se recomandă ca actualizarea Planurilor Urbanistice Generale ale localităților învecinate să includă obiectivele comune ale dezvoltării, identificate prin PUG Oradea, sau ulterior. Mai mult decât atât, se recomandă întocmirea de Planuri urbanistice zonale, Planuri directoare sau studii de dezvoltare pentru zone aflate la granița administrativă şi care cuprind şi detaliază soluții pentru suprafețe aflate pe ambele teritorii administrative. Este necesar ca aceste documentații să fie pregătite, supervizate, aprobate şi implementate de către Consiliul Județean şi Asociația Zona Metropolitană Oradea. Având în vedere situația actuală, conflictele sau potențialele identificate, precum şi necesitățile derivate din strategiile de dezvoltare anterioare PUG, este necesară întocmirea cu prioritate a următoarelor documentații sau studii:

- PUZ – Prelungirea inelului ocolitor între Calea Sântandrei şi autostrada A3.
  Planul afectează teritoriile următoarelor UAT: Oradea, Sântandrei, Borş, Biharia.

- Planuri urbanistice zonale de urbanizare, pe teritorii trans-administrative, în zonele în care Oradea şi comunele limitrofe dezvoltă în paralel cartiere de locuințe sau parcuri de activități economice.

- Plan director, PUZ – Amenajarea unei zone de agrement şi coridor ecologic în Lunca Crişului.
  Planul afectează teritoriile următoarelor UAT: Oradea, Oşorhei, Sântandrei.

- Plan director, PUZ – Amenajarea unui traseu cicloturistic pe malurile pîrîului Peța între Băile Felix/2 Mai şi Crişul Repede.
  Planul afectează teritoriile următoarelor UAT: Oradea, Sânmartin, Sântandrei.

4.2. EXTINDEREA INTRAVILANULUI PRIN OPERAȚIUNI DE REPARCELARE

Având în vedere dimensiunile suprafețelor destinate operațiunilor de urbanizare, costurile şi complexitatea acestui tip de operațiuni, se impune o etapizare riguroasă a abordării acestor zone.
Este recomandată realizarea, în prealabilul PUZ de urbanizare a unui Plan director pe baza PUG pentru fiecare etapă a procesului de urbanizare. Abordarea unitară a unei întregi etape prin Plan director şi PUZ este o condiție esențială pentru succesul operațiunii de urbanizare, în sensul organizării coerente a rețele de străzi, infrastructură şi dotări publice.
Pentru perioada imediat următoare aprobării PUG, se recomandă efectuarea, la nivelul administrației publice şi a instituțiile implicate în dezvoltarea urbanistică, a următorilor paşi premergători:

- detalierea procedurii de urbanizare reglementate prin RLU, întocmirea, aprobarea şi publicarea unei metodologii privind derularea operațiunilor de urbanizare;
- actualizarea bazei topografice şi cadastrale pentru zonele de urbanizare;
- informarea cetățenilor asupra procedurii de urbanizare şi asupra condițiilor generale de inițiere, desfăşurare şi implementare.

4.3. ELEMENTE DE PLANIFICARE PRIORITARE

Alături de studiile şi documenaţiile urbanistice descrise mai sus, se recomandă elaborarea cu prioritate a următoarelor documentaţii:

- Planuri de Regenerare Urbană (PRU) pentru cartierele de locuinţe, în mod prioritar pentru cartierele realizate între 1960-1990 (Rogerius, Nufărul, Ioşia Nord) şi pentru cartierele tradiţionale ale oraşului neprotejate din punct de vedere patrimonial (Velenţa, Seleuş etc)
- Masterplan (plan director) şi PUZ a coridorului de dezvoltare Peţa, pe tronsonul cuprins între Calea Aradului şi str. Nufărului, cu rezervarea suprafeţelor şi organizarea infrastructurii necesare realizării unor importante obiective de interes public (centrul de conferinţe, extinderea campusului universitar, centre de cercetare, spaţii verzi pe malul canalului, reconvesria suprafeţelor militare şi industriale etc)
- Planuri de restructurare/ reabilitare a unor zone cu probleme funcţionale, aflate în declin economic, social, urbanistic sau utilizate sub potenţial:
    - restructurarea zonei aflate la sud de Cetatea Oradea, între strada Griviţei şi strada Muntele Găina;
    - restructurarea şi regenerarea zonei cuprinse între str. Oneştilor şi Calea Aradului/Bd. Decebal;
    - restructurarea, extinderea şi relansarea platformei industriale est sub forma unei zone de activităţi economice mixte în paralel cu creşterea calităţii locuirii în zonele adiacente (Seleuş, Maramureşului etc);
    - restructurarea platformei industriale vest (Calea Borşului), pregătirea suprafeţelor pentru investiţii noi, recuperarea terenurilor poluate istoric, modernizarea acceselor şi a infrastructurii, asigurarea unor bariere vegetale de protecţie în direcţia zonleor locuite.
    - asigurarea, prin planuri de urbanizare a dotărilor publice în zonele recent urbanizate şi deficitare din acest punct de vedere (ex. Grigorescu)

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA

ETAPA 2

CONCEPT GENERAL DE DEZVOLTARE URBANĂ

MASTERPLAN ORADEA 2030

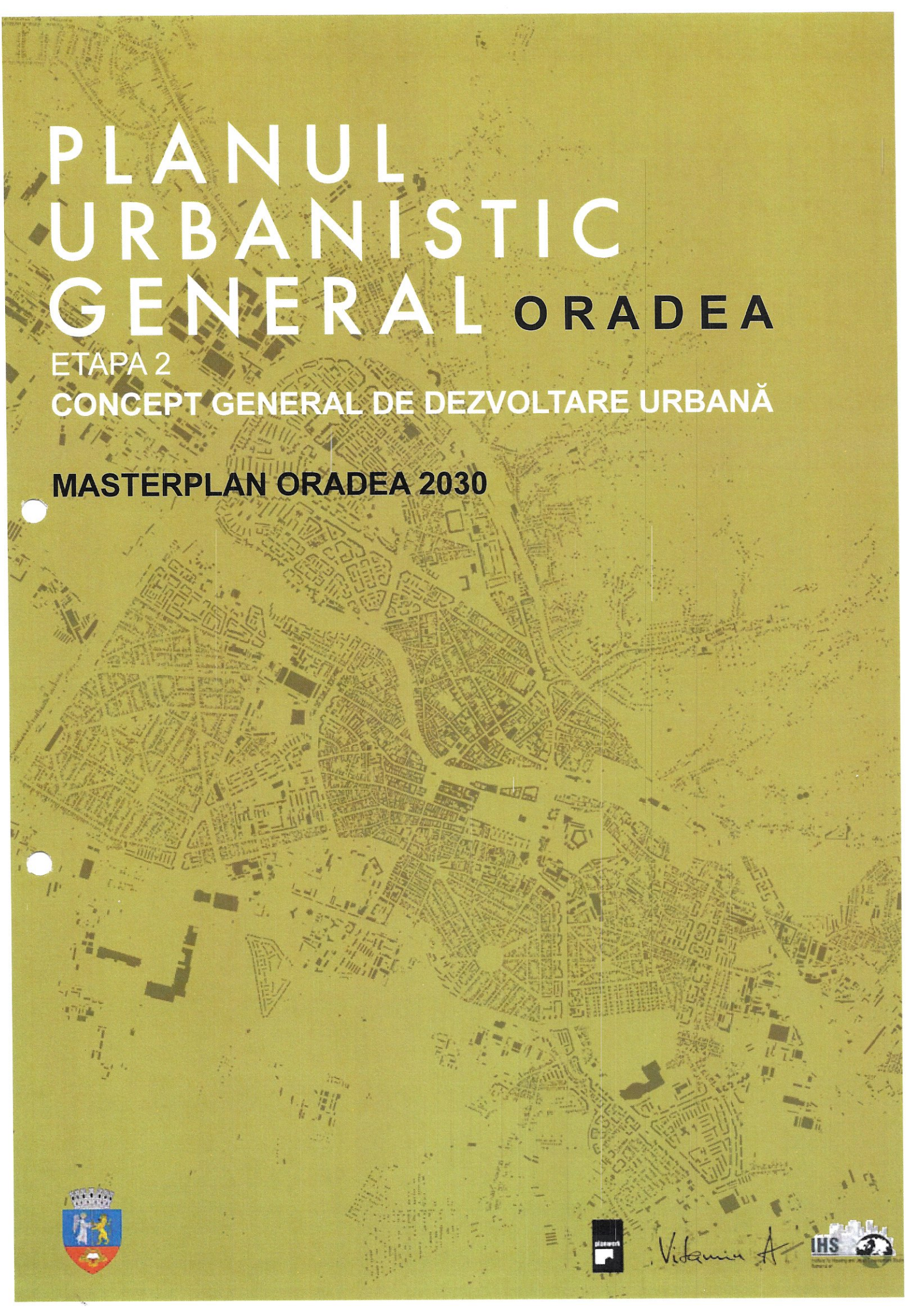

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA
ETAPA 2
CONCEPT GENERAL DE DEZVOLTARE URBANĂ
DECEMBRIE 2012
ediție revăzută - APRILIE 2013

Casetă tehnică

Beneficiar:

Primăria Municipiului Oradea
Piața Unirii, nr. 1, 410100, Oradea, jud. Bihor
T: +40 -(0)259 437000, F.: +40 -(0)259 467150
E: primarie@oradea.ro
I: www.oradea.ro

Asociați contract:

s.c. planwerk s.r.l., arhitectură + urbanism
str. Clemenceau 3, RO-400021, Cluj-Napoca
T.: +40 -(0)264 -439488,
E: office@planwerkcluj.org
I: www.planwerkcluj.org

s.c. VITAMIN Architects s.r.l.
Pța. Alexandru Mocioni nr.2, RO-300199, Timișoara
T: +40 -(0)256 -433550, F: +40 -(0)256 -433550
E: office@vitamina.ro
I: www.vitamina.ro

s.c. IHS Romania s.r.l
str. Victor Eftimiu, nr. 5-7, RO-010153, București
T: +40 -(0)21 -3137475, F: +40 -(0)21 -3137475
E: office@ihs-romania.ro
I: www.ihs-romania.ro

Subcontractanți:

s.c. Restitutor Proiect s.r.l.
str. Episcop Mihai Pavel, nr.13, Oradea
T: +40 -(0)359 -427325

s.c. Veltona s.r.l.
str. Paris, nr. 2, RO-300003, Timișoara

s.c. Premium Garden s.r.l.
Nojorid, nr. 425, 417345 Bihor
T: +40 -(0)744 -241477, F: +40 -(0)359 -413649
E: premiumgarden@yahoo.com
I: http://premiumgarden.ro

s.c. Proiect Bihor s.a.
str. General Magheru, nr. 23, 410057, Oradea
T: +40 -(0)259 -415827, F: +40 -(0)259 -415353
E:proiect.bihor@rdsor.ro
I: www.proiect-bihor.ro

Consultanți:

Adrian Borda, Cluj-Napoca
Georg Kern, Nürnberg
Franz Ullrich, Bamberg

Colaboratori:

Fenesi Ferencz, Oradea
Bagosi Katalin, Oradea
Révész Aliz, Oradea
Baczó Erika, Oradea

Echipa de lucru:

CONSORȚIUL CONTRACTANT

Coordonare PUG	Tiberiu Ciolacu, Eugen Pănescu, Paul Buchert
Masterplan	Nicolae Țarălungă, Sorina Racoviceanu, Tiberiu Ciolacu
Economie urbană	Nicolae Țarălungă, Sorina Racoviceanu
Mediu	Orlando Balaș
Studii circulație	Nagy Vencel, Bojidar Tomici
Infrastructură rețele edilitare	Marius Coste
Planșe	Raoul Chiricheș, Andrei Bacoșcă, Vlad Creoșteanu, Paul Buchert, Tiberiu Ciolacu
Layout	Tiberiu Ciolacu, după un concept de Michael Engel

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

Coordonare	arh. șef Adriana Lipoveanu
Instituția Arhitectului Șef	Lucia Iacob
Serviciul Gis	Carmen Iancu, George Funar, Șerban Stoicea
cu participarea:	
SC Eurobusiness Parc Oradea	Delia Ungur

Imagini:

arhiva proiectului, Primăria Municipiului Oradea, http://ec.europa.eu, IHS Romania, Google Street View

Conținut

1. INTRODUCERE 9

1.1 CONTEXTUL FORMULĂRII VIZIUNII DE DEZVOLTARE: ELEMENTE CHEIE PRIVIND SITUAȚIA EXISTENTĂ ȘI TENDINȚE 10
1.2 NECESITATEA FORMULĂRII VIZIUNII 16
1.3 DIRECȚII ȘI DOMENII DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ 17
1.4 VIZIUNEA ORADEA 2030 – FORMULĂRILE ÎN STUDIILE ANTERIOARE 19
1.5 VIZIUNEA ORADEA 2030 CA PARTE A PLANULUI URBANISTIC GENERAL 20

2. MATRICEA ANALIZEI SWOT 23

3. OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE ORADEA 2030 27

4. POLITICI DE DEZVOLTARE URBANĂ 29

OBIECTIV STRATEGIC 1 – ORADEA, ORAȘ ACCESIBIL 29
OBIECTIV STRATEGIC 2 – ORADEA, ORAȘ COMPETITIV 30
OBIECTIV STRATEGIC 3 - ORADEA, ORAȘ EFICIENT FUNCȚIONAL 31
OBIECTIV STRATEGIC 4 - ORADEA, ORAȘ BINE ADMINISTRAT 32

5. ASPECTE SPAȚIALE ALE DEZVOLTĂRII 35

5.1 PREMISELE SPAȚIALE ALE DEZVOLTĂRII 35
5.2 DIRECȚII SPAȚIALE DE DEZVOLTARE 36

6. PROGRAME ȘI PROIECTE 41

1. POLITICI DE SUSȚINERE A CONECTIVITĂȚII 43
PROGRAM 1.1.: PORȚILE ORAȘULUI 43
PROGRAM 1.2.: NODURI DE TRANSPORT MULTIMODALE 43
PROGRAM 1.3.: REȚELE DE COMUNICARE 43

2. POLITICI DE SUSȚINERE A ECONOMIEI 45
PROGRAM 2.1.: PARCURI TEHNOLOGICE ȘI DE CERCETARE 45
PROGRAM 2.2.: INTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII 45
PROGRAM 2.3.: CENTRE DE AFACERI ȘI SERVICII 47
PROGRAM 2.4.: INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ PRE-UNIVERSITARĂ ȘI UNIVERSITARĂ 47

3. POLITICI DE CREȘTERE A ATRACTIVITĂȚII PRIN UTILITĂȚI, SERVICII ȘI PROTECȚIA PATRIMONIULUI 49
PROGRAM 3.1.: REȚEA APĂ POTABILĂ, CANALIZARE ȘI TERMOFICARE 49
PROGRAM 3.2.: TRANSPORT MOTORIZAT PUBLIC ȘI PERSONAL 49
PROGRAM 3.3.: TRAFIC NEMOTORIZAT, TRASEE BICICLISTI ȘI PIETONI 51
PROGRAM 3.4.: DOMENIUL PUBLIC 51
PROGRAM 3.5.: ORAȘUL SPAȚIILOR VERZI 53
PROGRAM 3.6.: FONDUL DE LOCUINȚE 53
PROGRAM 3.7.: PATRIMONIU ARHITECTURAL ȘI CULTURAL 53
PROGRAM 3.8.: SERVICII ȘI FACILITĂȚI PENTRU COMUNITATE 54
PROGRAM 3.9.: ENERGII REGENERABILE 54
PROGRAM 3.10.: EFICIENȚĂ ENERGETICĂ 55
PROGRAM 3.11.: MANAGEMENTUL DEȘEURILOR 55
PROGRAM 3.12.: CALITATEA MEDIULUI INCONJURĂTOR 55

4. POLITICI DE SUSȚINERE A CONSOLIDĂRII CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE 57
PROGRAM 4.1.: PLANIFICAREA DEZVOLTĂRII URBANE 57
PROGRAM 4.2.: FINANȚAREA PROCESULUI DE DEZVOLTARE 57
PROGRAM 4.3.: IMBUNĂTĂȚIREA SERVICIILOR PUBLICE 58
PROGRAM 4.4.: MARKETING URBAN 58
PROGRAM 4.5.: FORMARE PROFESIONALĂ 58

7. FIȘE DE PROIECT 61

INTRODUCERE

1

ORADEA 2030 - O nouă viziune pentru Oradea și pentru orădeni

Viziunea Oradea 2030 influențează oameni și locuri, atingând specificul grupurilor socio-economice, de vârstă și de gen, precum și cartiere sau zone din intravilanul municipiului dar și din teritorii aflate în Zona Metropolitană Oradea.

Oradea este un oraș dinamic, cu cea mai mare populație și suprafață dintre orașele din partea de nord vest a Romaniei, fiind încadrată teritorial și economic de Polii de Creștere Cluj-Napoca, Timișoara din Romania și Debrețin din Ungaria. Oradea 2030 clădește viitorul pe valori și caracteristici incontestabile: un loc cu o structură urbană bogată și variată, cu un centru dinamic ce include clădiri și zone urbane de mare valoarea arhitecturală și istorică, susținut de resurse semnificative de factori balneoclimaterici pentru dezvoltarea turismului, dar și de rezerve de terenuri aflate în zona metropolitană folosite pentru noi investiții, dar și pentru activități agricole.

Oradea are în structura sa urbană și zone care solicită intervenții prin care administrația publică locală în parteneriat cu agenți economici și proprietarii de terenuri se implică activ în reabilitarea fondului construit, a infrastructurii urbane, a depoluării terenurilor industriale și a replantării celei mai mari părți a acestora. Aceste acțiuni pot fi dirijate către metode și tehnologii inovatoare, oferind astfel municipiului un statut unic, competitiv în regiune în procesul de eficientizare energetică a infrastructurii urbane[1].

1. Acțiunile sunt detaliate în cadrul Programelor de dezvoltare urbană și metropolitană (capitolul 6), în care tehnologiile privind eficientizarea energetică și folosirea energiilor regenerabile sunt conținute în programele 3.1-Apă potabilă, canalizare și termoficare, 3.6.-Fond de locuințe, 3.9.-Energii regenerabile, 3.10.- Eficiență energetică, 3.12.-Calitatea mediului înconjurător și 2.1. Parcuri tehnologice.

1.1. Conextul formulării viziunii de dezvoltare: elemente cheie privind situația existentă și tendințe

a. Infrastructura de transport națională și europeană

Deși Oradea nu este cuprinsă în nici una dintre axele prioritare de transport european TEN-T, există posibilitatea racordării ei la traseele a trei dintre ele:

- Axa prioritară nr. 6: axă feroviară Lyon-Trieste-Divača/Koper-Divača-Ljubljana-Budapesta- granița ucraineană – racord existent prin intermediul relației Oradea-Budapesta și a autostrăzii A3
- Axa prioritară nr. 7: axă rutieră Igoumenitsa/Patra-Atena-Sofia-Budapesta (autostrada Nădlac-Constanța) – racord existent prin DN79
- Axa prioritară 22: axă feroviară Atena–Sofia–Budapesta–Viena–Praga–Nürnberg/Dresden – racord existent prin intermediul căii ferate Arad – Oradea și a magistralei feroviare 300 Oradea-București

Finalizarea autostrăzii A3 are potențialul de a transforma Oradea în a doua poartă de intrare în țară dinspre vest (termen mediu-lung).

Aeroportul internațional Oradea, de importanță regională, deservește curse Tarom zilnice pe relația București (2 - 3 curse pe zi), curse regulate (1-2 pe săptămână) Carpatair și Clubair spre diferite destinații din Germania, Italia, Franța și Grecia, numărul total de călători deserviți fiind relativ scăzut (sub 100.000/an). Se preconizează modernizarea actualului terminal (construirea unui nou terminal în viitor) și extinderea pistei de aterizare la 2.500 m.

b. Infrastuctura edilitară și transportul public sumar din studiile de fundamentare

Transportul public de călători este asigurat de o societate comercială cu veche tradiție, aflată în proprietatea municipalității.

Sistemul de linii, dezvoltat și bine configurat, compus din 5 linii de tramvaie și 17 linii de autobuze asigură o bună acoperire a teritoriului orașului și posibilitatea interconectării cu rețeaua feroviară și aeriană, precum și cu cea rutieră regională.

În prezent se află în derulare studii care vizează optimizarea rețelei de transport public la nivel metropolitan.

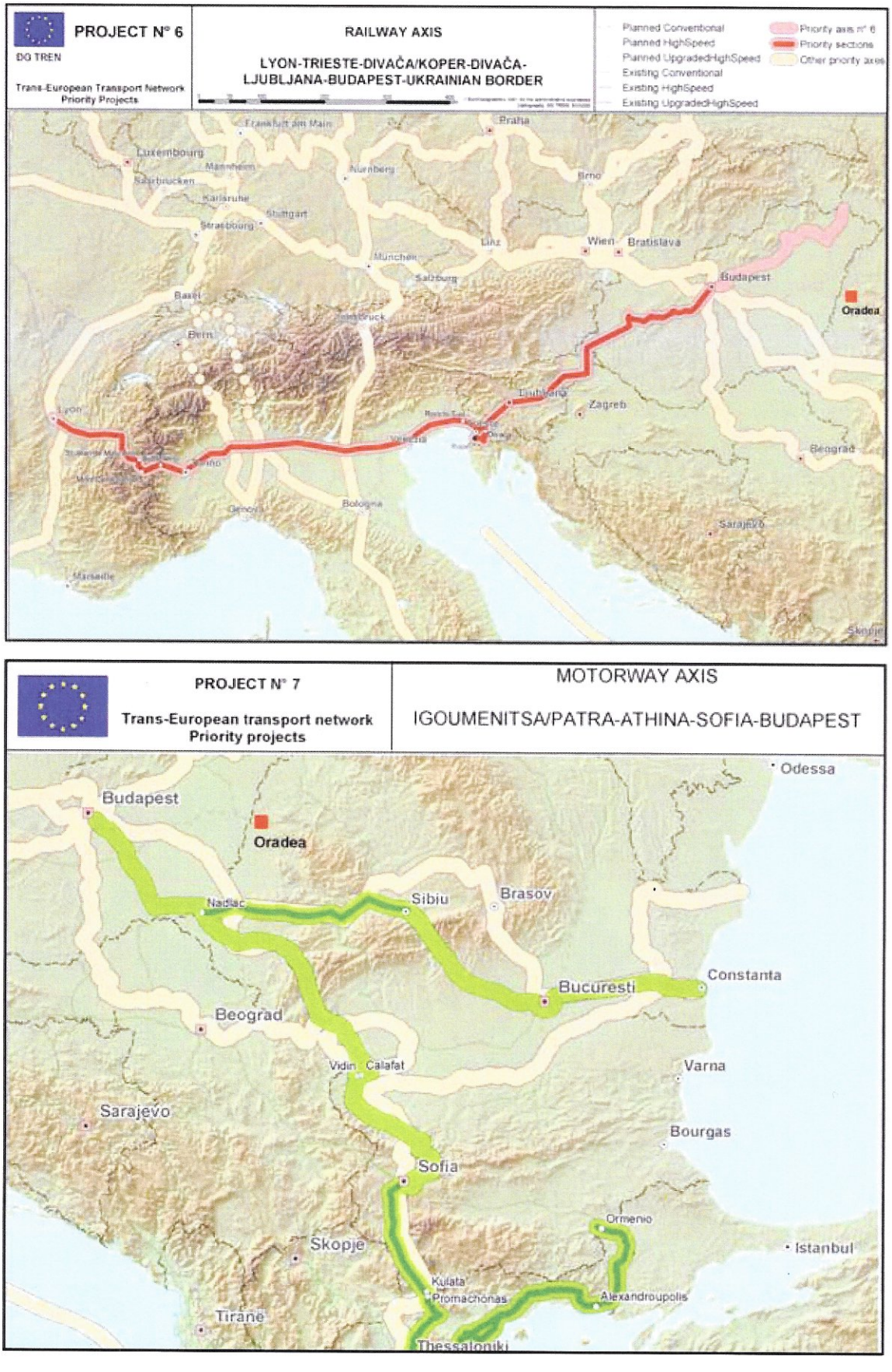

Fig. 1: Axele 6 și 7 de transport transeuropean TEN-T (sursa: http://ec.europa.eu)

Puncte tari	Puncte slabe
▪ Societate de transport local de calatori (O.T.L. - S.A.) cu tradiție, cu unic proprietar – Municipiul Oradea; ▪ Sistem de linii T.P. bine structurat, cu o bună / foarte bună acoperire a zonelor de interes; ▪ Frecvențe de circulație adecvate (interval de urmărire în ore de vârf de 6 – 12 minute/linie); ▪ Informarea publicului bună (grafice de mers, panouri digitale pt. informare calatori (stații echipate 40, ținta 85 în cadrul unui program în derulare); ▪ Sistem modern de monitorizare și dispecerizare (și de informare călători) prin GPS; ▪ Parc de mijloace de transport în curs de reînnoire și adaptare (în ce privește capacitățile de transport si grad de confort) la necesitățile actuale; ▪ Nivelul de serviciu apreciat de publicul călători ca fiind (cel puțin) mulțumitor în general (90% din populație), de asemenea și în ce privește structura de linii și frecvențele de circulație; ▪ Studiu sociologic recent elaborat ce relevă percepția populației privind transportul public de călători – baza pt. creșterea nivelului de serviciu; ▪ Atitudine responsabilă și adecvată a municipalității față de importanța dezvoltării T.P.	▪ Parte a centrului istoric acoperită deficitar de T.P.; ▪ Reglementări de circulație care defavorizează T.P. (ex. staționări pe str. Primăriei și Independenței); ▪ Posibilități reduse pt. crearea unor benzi dedicate vehiculelor T.P.; ▪ Lipsa (cu mici excepții) de modalități/sisteme de prioritizare a vehiculelor T.P.; ▪ Costuri de transport (preț bilete și abonamente) relativ ridicate (nu și în comparație cu alte orașe din țară); ▪ Localități din zona periurbană slab conectate la sistemul de transport local al Municipiului Oradea;

Oportunități	Pericole
▪ Opinie publică și atitidine a autorității favorabile dezvoltarii T.P.; ▪ Surse U.E. de finanțare orientate spre dezvoltarea T.P. (infrastructura si parc de mijloace de transport); ▪ Cooptarea de către operator a unor resurse umane cu experiență și competență; ▪ Extinderea rețelei de tramvai pentru accesarea unor zone de dezvoltare (Universitate, platf. industrială est)	▪ Extinderea locuirii la periferia orașului (în special înspre cartierele Iorga și Podgoria) – densitatea mică a populației și dispersia pe spații largi nu este favorabilă deservirii cu T.P.; ▪ Pierderea conjuncturilor favorabile dezvoltării T.P.; ▪ Pierderea resurselor umane calificate angrenate în activitatea de T.P.; ▪ Resurse (posibilități) limitate de creștere a atractivității T.P. prin dezvoltarea infrastructurii (rețeaua majoră stradală) și/sau reorganizarea circulației generale;

Tab. 1: Analiza conectivității

c. Patrimoniu cultural și natural

Principalul factor de atractivitate al orașului este dat de calitatea patrimoniului urbanistic și arhitectural. Structura urbană este rezultatul unei îndelungate conclucrări între topografia și hidrografia variată și o veche tradiție culturală marcată de multitudine etnică și religioasă.

Configurația urbanistică variată a cartierelor, cu identitate puternică, alături de colecția de stiluri arhitecturale, printre care se remarcă în primul rând Secession, aduc un important aport la calitatea vieții și la potențialul turistic al orașului.

Eforturile administrației locale de a susține dezvoltarea sectorului turistic, emergența universităților, programele de colaborare europene constituie factori favorizanți pentru valorificarea potențialului dat de patrimoniu și justifică investirea continuă în reabilitarea acestuia și în extinderea și modernizarea infrastructurii culturale.

Proximitatea și diversitatea elementelor de peisaj natural și antropic din oraș și din vecinătatea sa imediată reprezintă astăzi avantaje nevalorificate pe deplin. Rețeaua hidrografică, habitate valoroase, zone rurale pitorești, tradiția viticolă, resursele geotermale, centrele și dotările turistice și de agrement pot și trebuie interconectate la nivel metropolitan, având ca punct de plecare centrul urban.

Parcurile istorice, rețeaua extinsă și matură a plantațiilor stradale, malurile Crișului, versanții ocupați de livezi conferă Oradiei renumele unui oraș verde. Păstrarea acestui important avantaj impune recuperarea deficitului ecologic înregistrat în ultimele 2 decenii și reabilitarea rețelei de spații publice, în primul rând la nivelul cartierelor de locuințe colective și în arealele urbanizate recent la periferii.

d. Infrastructura economică privită prin prisma factorilor dezvoltării economice

In condițiile date ale contextului european, regional și național, factorii dezvoltării economice locale se află sub influența acțiunilor publice și private, ce îi poate transforma în avantaje competitive în raport cu ceilalți competitori de pe piața regională. Concluzia privind dezvoltarea economică a municipiului prezintă următoarea relație dintre probleme cheie identificate și recomandările propuse pentru politicile de dezvoltare economică:

Fig. 2: Oradea, panoramă

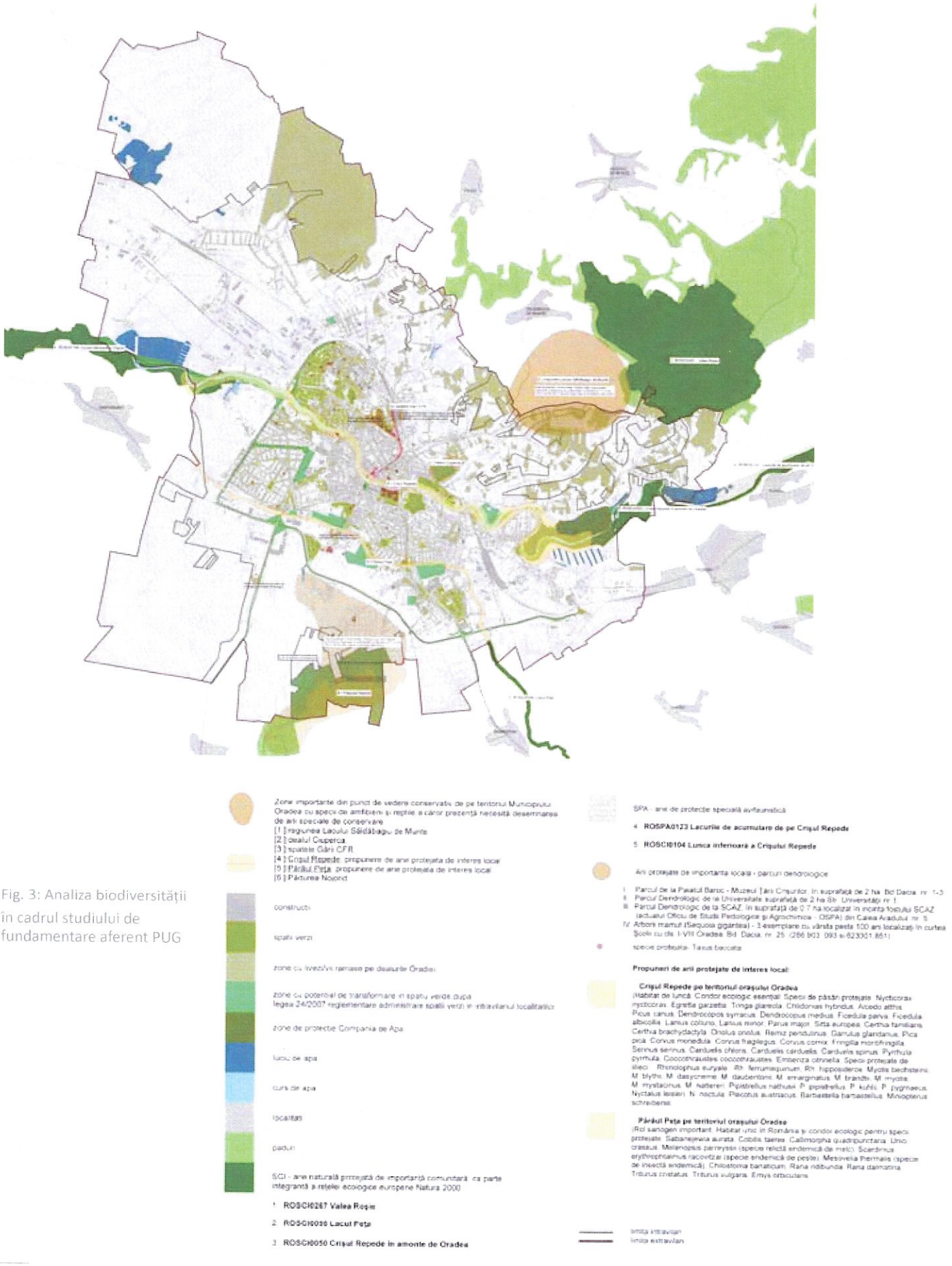

Fig. 3: Analiza biodiversității în cadrul studiului de fundamentare aferent PUG

Tab. 2: Analiza economiei urbane

Aspecte cheie identificate:	Recomandări:
Accesibilitate	
Municipiul Oradea are o bună accesibilitate rutieră şi feroviară şi dispune de un aeroport a cărui capacitate poate fi extinsă. Cu toate acestea, pot fi identificate o serie de disfuncţionalităţi în ceea ce priveşte fluiditatea traficului intern şi transportului public.	Implementarea unui concept de trafic integrat / intermodal la nivel metropolitan, în vederea creşterii accesibilităţii şi mobilităţii în teritoriu şi care să prevadă: ▪ Optimizarea soluţiilor de ocolire a municipiului pentru traficul de tranzit, în corelare cu realizarea în următorii ani a autostrăzii A3; ▪ Reducerea traficului auto prin implementarea unei serii de măsuri investiţionale, de reglementare şi informaţional - educaţionale care, cumulat, să aibă efectul unei scăderi în utilizarea autovehiculelor (în special a autoturismelor) în transportul intra-urban; ▪ Realizarea unei reţele de trasee cicloturistice; ▪ Fluidizarea fluxurilor de trafic urban. Susţinerea dezvoltării aeroportului, ca factor al economiei locale şi a zonei adiacente acestuia pentru funcţiuni compatibile.
Forţa de muncă	
Forţa de muncă, prin calitatea calificării acesteia şi nivelului scăzut de salarizare faţă de competitorii regionali reprezintă un avantaj competitiv. Problemele acestui sector ţin însă de următoarele aspecte: ▪ Scăderea numărului de salariaţi, ca urmare a descreşterii activităţilor economice/ interesului local investiţional; ▪ Migraţia specialiştilor către alte zone ale UE; ▪ Descreşterea numărului de studenţi.	Atragerea de investiţii şi stimularea iniţiativelor antreprenoriale locale, promovarea activităţilor de cercetare – dezvoltare, prin programele europene dedicate (mai ales în domeniul apei geotermale, energiilor neconvenţionale, medicinii). Transfer de know-how pentru înlocuirea echipamentelor prin tehnologii performante în domenii precum: industria electronică şi electrotehnică, farmaceutică, alimentară etc. Forţă de muncă superioară şi mediu calificată pentru a susţine activităţile noi relocate în parcul industrial, dar şi activităţile care vor marca un nou început în economia locală. Dezvoltarea domeniului universitar pentru asigurarea forţei de muncă calificate.
Atractivitatea mediului urban	
Oradea are o ofertă bogată şi variată de monumente, spaţii de cultură, activităţi şi evenimente culturale şi modalităţi de petrecere a timpului liber. Proiectul transnaţional VITO "Dezvoltarea integrată a oraşelor vitale, ca centre regionale de dezvoltare în Europa de Sud Est" - oportunitate de valorificare a patrimnoniului orădean. Principală problemă a acestui factor este competiţia foarte strânsă în acest domeniu între toate oraşele analizate, ceea ce reclamă o serie de intervenţii în valorificarea maximă a patrimoniului existent. O altă problema este promovarea insuficientă a evenimentelor culturale la nivel european, regional.	Conservarea şi punerea în valoare a patrimoniului arhitectural urbanistic, prin ▪ Promovarea oraşului, valorilor şi evenimentelor sale, pentru atragerea de activităţi economice şi de vizitatori. Dezvoltarea unui centru regional de conferinţe şi a unui centru expoziţional la standarde internaţionale. Dezvoltarea unei platforme de promovare a oraşului şi a ofertelor culturale – asociaţie iniţiată de către PMO.
Capacitatea administraţiei locale de susţinere a dezvoltării economice locale	
Eficienţa şi eficacitatea administraţiei locale în planificarea dezvoltării urbane, în general, şi stimulării dezvoltării economice, în particular, sunt certificate de planurile şi proiectele de dezvoltare realizate, sau aflate în curs de implementare. Administraţia locală asigură prin proiectele dezvoltate servicii de calitate pentru investitori, informare, asistenţă de specialitate, interfaţa cu alte instituţii. Aceeaşi problemă a competiţiei, mai ales la nivel european necesită însă o abordare mai structurată şi o coordonare a acţiunilor publice şi private, precum şi a acţiunilor de tip hard şi soft (ex: proiecte de investiţii coordonate cu proiecte de resurse umane).	Realizarea unei structuri locale/metropolitane de dezvoltare economică, cu responsabilităţi în susţinerea iniţiativelor antreprenoriale, în realizarea de proiecte în parteneriat public-privat, în marketing urban. Promovarea oportunităţilor de investiţie în municipiu şi în ZMO. Managementul patrimoniului municipal în sensul valorificării sale din punctul de vedere al dezvoltării economice. Amenajarea (cu infrastructura de bază) de parcuri industriale pe locaţiile identificate, în parteneriat cu sectorul privat, pentru relocarea activităţilor economice existente pe amplasamente improprii şi pentru dezvoltarea activităţilor noi productive, logistice şi de cercetare. Propunerea unor noi proiecte de dezvoltare economică în parteneriat cu oraşele similare din regiune.

1.2. Necesitatea formulării viziunii

Necesitatea adaptării la schimbări demografice, economice și climatice reprezintă rațiunea formulării Viziunii Oradea 2030 care va susține (1). Stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare ale municipiului în context regional și (2). prioritățile de investiții integrate pentru perioada de finanțare 2014-2020. Dinamica și structura populației demonstrează nevoia de programe ce privesc sprijinirea valorificării oportunităților tineretului în piața forței de muncă, în domenii economice competitive și susținute de piețe de vânzare.

Adaptarea politicilor publice către reducerea consumurilor energetic și combaterea poluării deschid pentru 2030 o vastă arie de cercetare și de folosire a resurselor profesionale pentru a atinge țintele propuse în Strategia Europa 2020.

Competitivitatea economică pe pieţele internaționale va schimba traseul planificării și utilizării resurselor umane, materiale și financiare. Sectorul public are menirea formulării unei Inițiative Publice Oradea 2030 în care administrația, sectorul academic și sectorul privat să-și asume roluri specifice în găsirea de soluții pentru a menține teritoriului Oradiei atractiv pentru grupuri de investitori, vizitatori, dar și pentru orădeni.

Coordonarea cu prioritățile Agendei Teritoriale Europene, Europa 2020, solicită abordarea unui concept spațial integrat compus din (1). Dezvoltarea teritorială policentrică și echilibrată; (2). Dezvoltarea integrată în zonele urbane, dar și în zonele de influență ale acestora; (3). Cooperare teritorială în zone de graniță; (4). Asigurarea competitivității globale a regiunilor bazate pe economii locale puternice; (5). Imbunătățirea conectivității teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi; (6). Managementul și conectarea regiunilor cu valori ecologice, culturale și de peisaj.

Fig. 4: Imagine din Centrul istoric

1.3. Direcții și domenii de dezvoltare strategică

Cum răspunde Viziunea Oradea 2030 la aceste schimbări demografice, economice, de mediu și instituționale? Domeniile abordate în cadrul viziunii sunt și domeniile de interes ale orădenilor. Servicii publice de calitate, rețele de utilități publice funcționale, în condiții de siguranță și de costuri accesibile, existența unui oraș curat și verde cu activități culturale și de recrere, precum și crearea de noi locuri de muncă în activități de producție, comerț, turism și agricultură, constituie elementele principale menționate în dezbaterile purtate.

Pornind și construind de la aceste solicitări, Viziunea Oradea 2030 cuprinde trei direcții majore de intervenție prin politici și programe. Prima direcție este cea a reducerii disparităților, Oradea oraș al coeziunii, în care sunt formulate politici pentru reducerea diferențelor spațiale de echipare urbană și dintre grupurile de locuitori din punct de vedere al egalității de sansă și de gen, dar și integrarea grupurilor dezvantajate în viața socială și economică a orașului.

Direcția de dezvoltare economică, Oradea oraș competitiv, este piesa de forță a Viziunii, în care politicile publice țintesc valorificarea investițiilor realizate prin crearea parcurilor tehnologice și dezvoltarea unei Economii Verzi, cu activități de producție și servicii în domeniile cercetării, agriculturii, industriei și turismului cultural și de SPA.

A treia direcție, Oradea oraș funcțional și sigur, este formată de rețeaua integrată a Infrastructurii Urbane Verzi de transport și utilități publice, în condiții de eficiență energetică prin care Oradea devine un teritoriu urban atractiv pentru activitățile economice, locuire, recreere sau vizitare.

Dezvoltarea urbană durabilă solicită integrarea acestor domenii pentru a consolida poziția Oradiei ca oraș deschis, egal pentru fiecare, oraș cu o economie prosperă, într-un mediu natural ocrotit. In acest sens, un al patrulea domeniu, Oradea oraș cu administrație performantă, condiționeză succesul realizării celor trei domenii menționate anterior. Acest domeniu solicită formularea de politici și programe privind consolidarea capacității de management a Primăriei și de formare a personalului acesteia.

Structura Viziunii Oradea 2030 conține trei domenii integrate ce vor ghida dezvoltarea viitoare a orașului, în condițiile atingerii unei coeziuni teritoriale:

Domeniul de intervenție I – Asigurarea condițiilor de amplasare atractive pentru sectorul privat orientat către o economie performantă, conectată la sistemul național și european de transport aerian, feroviar si rutier.

Coordonat cu Strategia Europa 2020, se va urmării dezvoltarea unei economii care să asigure, unui procent de 70% din populația cu vârstă cuprinsă între 20-64 de ani, locuri de muncă, dar și un procent de 2% din bugetul local alocat finanțării și co-finanțării investițiilor în cercetare-dezvoltare, ca și absorbția unei cote de 40% din populația tânără în universități.

Din punct de vedere spațial, se urmărește obținerea unui echilibru între numărul locuințelor și al locurilor de muncă existente și create, în scopul evitării poluării cauzate de trafic, precum și reducerea sub ½ oră a timpului necesar deplasării de la spațiul de rezidență către locul de muncă, promovând folosirea (1) tramvaiului, (2) bicicletei, sau (3) practicarea mersului pe jos.

Domeniul de intervenție III – Promovarea imaginii și stilului orașului prin inițiative ale primăriei și ale comunității locale. Aceste activități se referă la (1). Reabilitarea și conservarea patrimoniului arhitectural-cultural, (2). Folosirea mobilierului urban și a formelor de artă stradală, (3). Imbunătățirea imaginii nocturne a orașului prin iluminatul public stradal, al vitrinelor și al clădirilor cu valoare de patrimoniu și (4). Realizarea de evenimente culturale în spații publice.

Imaginea și stilul orașului coordonează activități și inițiative ce privesc reabilitarea și conservarea patrimoniului arhitectural-cultural, folosirea mobilierului urban și a formelor de artă stradală, îmbunătățirea imaginii nocturne a orașului prin iluminatul public stradal, al vitrinelor și al clădirilor cu valoare de patrimoniu, și realizarea de evenimente culturale în spații publice.

Coordonat cu Strategia Europa 2020, se va avea în vedere utilizarea și promovarea resurselor alternative/ecologice, creșterea incluziunii, prin rezolvarea a 10 000 de cazuri privind persoanele amenințate de sărăcie, reducerea sub 5% a abandonului școlar. În scopul eficientizării energetice, instituțiile publice vor trebui să-și reducă cu 20% emisiile de CO2 și cu 30% din consumul de energie, pentru activitățile proprii, dar și a serviciilor și utilităților publice (construcții, parc auto propriu, transport public, iluminat public, apă-canal, management deșeuri și servicii publice).

Din punct de vedere spațial, se urmărește realizarea unei durate maxime de deplasare de la locuință la obiectivele de învățământ și de sănătate de 30 de minute, creșterea spațiilor verzi pentru a ajunge la o valoare de 35 mp/locuitor, și asigurarea unui procent de 40% din suprafața intravilanului ca domeniu public.

1.4. Viziunea Oradea 2030 – formulările în studiile anterioare

Comunitatea orădeană și-a exprimat, pe parcursul fundamentării unor studii anterioare cu caracter coordonator de investiții precum Planul Integrat de Dezvoltare Urbană sau Strategia de Dezvoltare Turistică, o viziune comună de direcționare a resurselor și a activităților administrației publice locale și a sectorului privat. Aceste documente subliniază rolul dinamic și polarizator al orașului în context metropolitan și transfrontalier. Elementele comune ale acestor documente strategice aduc în prim plan cuvinte cheie precum "Multiconfesional, multicultural, arhitectură și istorie, ecomonie competitivă". Sunt formulate următoarele viziuni de dezvoltare:

Oradea: Oraș cosmopolit și multiconfesional cu identitate culturală în revigorare și o dinamică sustenabilă bazată pe competitivitate și creștere economică!

Oradea: Un centru regional competitiv cu o calitate a vieții superioară obținută prin dezvoltare economică sustenabilă și prin revitalizarea identității culturale locale specifice!

Oradea: O destinație ce oferă o experiență turistică de calitate, bazată pe un potențial unic de multiculturalism și multiconfesionalism - Arhitectură si legendă!

Orașele aflate în zona de influență a municipiului Oradea, precum Cluj Napoca, Timișoara, Debrețin și Szeged, aduc în discuție aceleși teme de dezvoltare viitoare, ceea ce va conduce la o cooperare multisectorială, finalizată în cadrul unui parteneriat teritorial. Sunt menționate următoarele direcții strategice:

Cluj – Napoca (309.136 locuitori / 179.5 kmp)	Timișoara (303.136 locuitori / 129.2 kmp)
• Centru regional al inovației, comunitate de afaceri, centru de studii avansate medicale • Economie bazată pe cunoaștere, parc industrial • Turism	• Industrii de înaltă tehnologie, ITC, servicii creative • Cercetare energii regenerabile • Spațiu multicultural integrator • Centru de afaceri, expozițional
Debrețin (208.016 locuitori / 461.7 kmp)	**Szeged (170.285 locuitori / 280.84 kmp)**
• Centru comercial, parc industrial, expozițional • Universitate, cercetare, farmacie, electronică • Nod transport aerian, CF, rutier (Romania, Ucraina)	• Centru cultural și economic • Istorie, ospitalitate, bucătarie • Turism

sursa: Planul Integrat de Dezvoltare Urbană, Pol de Dezvoltare
Sursa: Strategia de dezvoltare urbană a municipiului Oradea
Sursa: Strategia de Marketing Turistic

1.5. VIZIUNEA ORADEA 2030 ca parte a Planului Urbanistic General

Municipiul Oradea, oraș de graniță, dezvoltat strategic de-a lungul cursurilor de apă și protejat de dealuri, a beneficiat de avantajul schimburilor comerciale, culturale, religioase și tehnologice. Acestea au creat un tipar urban specific în care funcțiunile predominant militare, administrative și religioase au modelat în timp spațiul urban prin crearea unor repere arhitecturale și prin favorizarea alăturării de construcții cu stiluri și funcțiuni variate.

Dinamica economică a orașului a influențat realizarea coridoarelor de lucrări edilitare și transport în jurul unor platforme industriale largi, ceea ce a atras în timp forța de muncă din zonele adiacente municipiului, generând astfel schimbări și valoare adăugată în Zona Metropolitană Oradea.

Planuri semnificative de investiții de capital publice au atras interesul sectorului privat solicitând și forme adecvate de management de proiecte pentru a asigura răspunsul profesional al primăriei la oportunitățile deschise de instrumentele financiare ale Uniunii Europene în ciclul de finanțare 2007-2013.

Pe lângă răspunsul adecvat dat sectorului privat, viața comunitară crește și se diversifică determinând o creștere a cererii pentru noile servicii publice și comerciale. Standardele privind calitatea vieții reclamate de un oraș modern european solicită schimbări calitative în oferta de servicii și utilități publice, cât și în protejarea mediului natural.

Fig. 5: Panoramă a zonei centrale

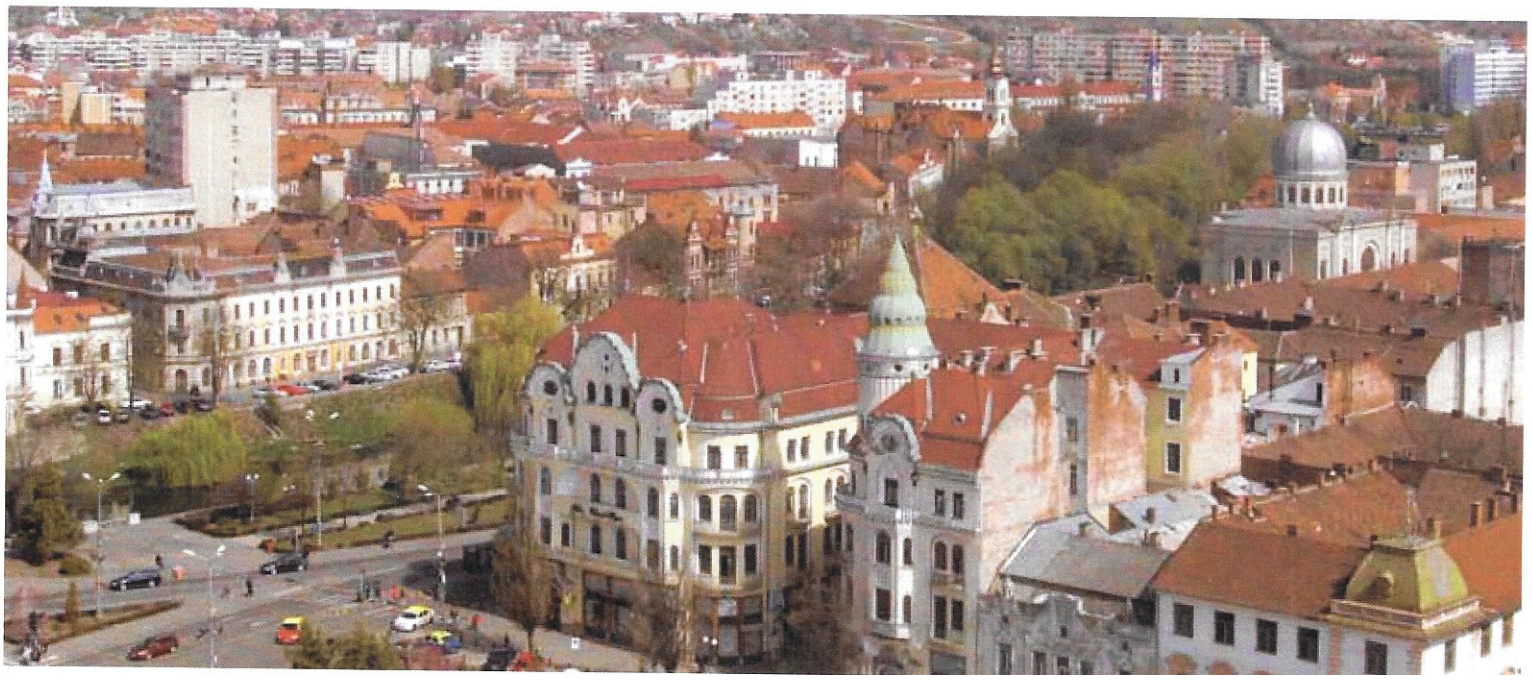

Oradea este în competiție pentru atragerea de afaceri, investiții, organizarea de evenimente și turism, pentru eficientizarea funcționării infrastructurii urbane în beneficiul locuitorilor orașului. Amplasarea într-o regiune dens populată reprezintă o șansă în vederea realizării unor platforme de cooperare pentru valorificarea resurselor economice sociale și naturale.

Viziunea de dezvoltare spațială a municipiului formulată în contextul Planului Urbanistic General susține dezvoltarea comunității către o permanentă performanță asigurând, în condițiile protejării și conservării valorilor naturale și construite existente, punerea la dispoziție a resurselor de teren adecvate din punct de vedere al accesibilității, echipării edilitare, a amplasării zonelor de locuit și a unor obiective necesare consolidării identității comunității.

viziunea de dezvoltare:

ORADEA 2030 competitivă, durabilă și incluzivă, un pol metropolitan cu resurse și know-how, oferind un climat sigur pentru afaceri într-un mediu natural și construit valoros susținut de un management public durabil.

Oradea, oraș european, antreprenorial, arhitectural, centru al educației și inovării!

58
58

MATRICEA ANALIZEI SWOT

2

Analiza SWOT permite evaluarea factorilor care ajută implementarea Viziunii Oradea 2030. Analiza este aplicată la patru factori esențiali dezvoltării, listați după cum urmează:

1. Accesibilitate și mobilitate – Conectarea cu structura de transport națională și Europeană;

2. Economie inovativă și antreprenorială – Dezvoltarea resurselor umane și a infrastructurii economice de producție, servicii și turism;

3. Calitatea și atractivitatea mediului natural și construit - Infrastructura urbană de utilități și servicii;

4. Finanțare și administrație publică locală - Guvernare și managementul public.

Puncte tari	Puncte slabe
Accesibilitate și poziția în teritoriu	
▪ Amplasare în proximitatea graniței cu Ungaria; ▪ Accesibilitate pe cale aeriană, ferată și rutieră; ▪ Planificare și dezvoltare excepțională a zonei metropolitane, existența unor programe de colaborare transfrontalieră; ▪ Proximitatea axelor TEN-T; ▪ Oraș de talie mare din punct de vedere demografic, populație peste 200.000 locuitori și cu densitate peste media pe țară.	▪ Accesibilitate limitată din cauza întârzierilor lucrărilor la Autostrada Transilvania și stării de degradare a drumurilor europene și naționale din județ; ▪ Lipsa unei centuri ocolitoare de tip ring-road care să preia traficul greu; ▪ Lipsa rețelei electrificate de cale ferată; ▪ Lipsa unui aeroport modernizat; ▪ Lipsa unui hub logistic; ▪ Rețea metropolitană de transport public și lent insuficient dezvoltată; ▪ Existența unor puternice bariere urbane, care duc la izolarea unor cartiere.
Dezvoltare economică / turism	
▪ Activități economice diversificate: comerțul cu amănuntul și ridicata, construcțiile, industria alimentară, textilă și încălțăminte, precum și serviciile din turism și cele financiar-bancare; ▪ Potențial considerabil în domeniul serviciilor turistice, mai ales în domeniul turismului balnear/de agrement, cultural și religios; ▪ Forță de muncă instruită, provenită din propriul sistem universitar; ▪ Populație activă, peste media pe țară, cu o rată scăzută a șomajului; ▪ Infrastructură turistică și număr relativ mare de agenții turistice și tour-operatori care activează în Județul Bihor; ▪ Infrastructură academică și de cercetare, dată de Universitatea Oradea și de unitățile de cercetare-dezvoltare de interes național și internațional; ▪ Rezerve de teren la nivelul municipiului și al zonei metropolitane apte să preia activități economice relocate din zona centrală, sau activități noi.	▪ Scăderea volumului de investiții/ activități economice durabile și a locurilor de muncă; ▪ Scăderea numărului de salariați, ca urmare a descreșterii activităților economice/ interesului local investițional, a migrației specialiștilor către alte zone ale UE și a descreșterii numărului de studenți; ▪ Absența unor măsuri active de promovare a turismului; ▪ Diversificarea insuficientă a structurilor de primire în Oradea (pensiuni, vile turistice, hostel); ▪ Potențiale turistice și resurse insuficient valorificate la nivelul municipiului și a zonei metropolitane (peisaj cultural, ape geotermale); ▪ Monumente și spații publice cu potențial turistic neîntreținute și degradate; ▪ Semnalizare insuficientă a obiectivelor turistice și a accesului către acestea; ▪ Neintroducerea edificiilor religioase în circuitul turistic prin muzee parohiale.

Tab. 3: Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
Echipare cu infrastructură şi servicii	
▪ Acces ridicat al populației la serviciile de alimentare cu apă (92.88%) și canalizare (88.86%); ▪ Servicii de calitate, dovedite de tendința descrescătoare a numărului de întreruperi în sistemul de alimentare cu apă, volumului de pierderi și numărului de reclamații justificate de la consumatori; ▪ Acces ridicat la energie termică - 70% din populația municipiului beneficiază de alimentare cu energie termică în sistem centralizat; ▪ Echipare bună cu unități medicale și de educație; ▪ Existența unui sistem educațional universitar complex, format din 1 universitate de stat și 3 universități particulare.	▪ Canalizare pluvială deficitară, expunerea unor zone din oraş la inundații; ▪ Dependența de combustili fosili (cărbune şi țitei) în alimentarea cu energie termică, folosirea rețelelor invechite, cu o stare critică de uzură, cu riscuri în exploatare și pentru poluarea aerului și solului; ▪ Infrastructură socială uzată, infrastructură medicală învechită ce generează costuri mari de întreținere şi reabilitare; ▪ Infrastructură școlară puțin modernizată, lipsa campusurilor; ▪ Inexistența rețelei de dotări publice în zonele de urbanizare (Grigorescu, Oncea etc).
Cadrul natural şi construit	
▪ Existența unor surse diversificate de alimentare cu apă potabilă (ape curgătoare, apă de dren, foraje) precum și a resurselor de apă geotermală; ▪ Existența unui depozit ecologic autorizat în Oradea şi a strategiei pe termen lung pentru dezvoltarea investițională și diversificarea activităților sale de gestiune integrată a deşeurilor municipale nepericuloase; ▪ Existența Planului Local de Acțiune pentru Mediu al Județului Bihor pentru perioada 2008-2013; ▪ Cadru construit de valoare, cu potențial în dezvoltarea turismului cultural și ecumenic; Prezența unor monumente de valoare deosebită, peste 70 de clădiri monument istoric și/sau de arhitectură cu o valoare identitară recunoscută la nivel național și internațional.	▪ Monitorizarea insuficientă a activităților de vidanjare, transport, descărcare şi epurare a apelor uzate colectate în bazine vidanjabile; ▪ Poluarea solului, a apelor de suprafață și subterane din cauza evacuării necontrolate de ape uzate menajere, a existenței haldelor de deşeuri neecologizate; ▪ Poluarea aerului prin creşterea parcului auto, a traficului și prin emisii (ex. C.E.T.); ▪ Proximitatea aeroportului de zone locuite; ▪ Diminuarea accentuată și degradarea spațiilor verzi intraurbane, periurbane și de-a lungul căilor de comunicații; ▪ Lipsa spațiilor verzi în unele cartiere; ▪ Dispariția viilor și livezilor de pe versanții nordici sub efectul urbanizării excesive; ▪ Creşterea riscurilor de alunecări de teren; ▪ Inexistența unui mecanism funcțional de monitorizare a calității intervențiilor în fondul construit valoros; ▪ Aria limitrofă cursului Crişului Repede parțial degradată și neintrodusă în circuit ca spațiu verde / de agrement.
Administrația publică locală	
▪ Existența unui proces de planificare continuu și coerent, ce include proiecte de investiții publice și de suport pentru dezvoltarea economică locală; ▪ Proiecte de dezvoltare, finanțate din fonduri UE, implementate cu succes; ▪ Structuri ale administrației publice create la nivel local pentru susținerea dezvoltării și cooperarea teritorială (Administrația Imobiliară Oradea, Cetatea Oradea, Zona Metropolitană); ▪ Participarea în programe de cooperare transfrontalieră și internaționale.	▪ Insuficiența instrumentelor de evaluare și control a calității investițiilor publice și private; ▪ Lipsa instrumentelor de gestionare a operațiunilor de urbanizare a terenurilor agricole și de restructurare urbană.

Oportunități	Pericole
Accesibilitate și poziția în teritoriu	
▪ Creșterea accesibilității și mobilității prin finalizarea Autostrăzii Transilvania; ▪ Realizarea unui drum expres Arad – Oradea; ▪ Cooperarea teritorială la nivel metropolitan.	▪ Lipsa finanțării pentru dezv. aeroportului; ▪ Întîrzieri în finalizarea A3; ▪ Spor negativ, descreșterea numărului de locuitori și îmbătrânirea populației; ▪ Declinul sectorului turistic odată cu finalizarea A3, din cauza devierii traficului din oraș.
Dezvoltare economică / turism	
▪ Dezvoltarea activităților turistice bazate pe potențialul natural și construit existent; emergența turismului local, de proximitate și sutenabil (agro-turism, ciclo-turism etc) ▪ Resurse de apă geotermală cu potential de exploatare în domeniul energiei și turismului balnear; ▪ Resurse agro-alimentare aflate în zona metropolitană a municipiului; ▪ Amenajarea de parcuri industriale pentru atragerea investitorilor în domeniul industriei și tehnologiei informației, sau al altor industrii producătoare nepoluante; ▪ Dezvoltarea activităților comerciale/ logistice specifice zonelor de graniță.	▪ Scăderea/migrația forței de muncă; ▪ Diminuarea turismului ca urmare a crizei economice; ▪ Competiția pentru investiții cu orașe similare din regiune.
Echipare cu infrastructură și servicii	
▪ Extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare către zona metropolitană și atragerea de noi utilizatori; ▪ Utilizarea energiilor regenerabile – pentru iluminat public, încălzire și transport public; ▪ Finanțări europene pentru înlocuirea/ retehnologizarea sistemului de alimentare cu energie termică, precum și pentru echiparea unităților medicale și/sau de educație; ▪ Apariția unor instituții medicale cu finanțare privată la standarde înalte.	▪ Lipsa resurselor financiare pentru retehnologizarea producerii și distribuției de energie termică; ▪ Rata scăzută a ocupării/ integrării persoanelor cu probleme sociale, risc de excluziune socială.
Cadrul natural și construit	
▪ Posibilitatea dezvoltării colaborării transfrontaliere în domeniul protecției mediului în cadrul euroregiunilor; ▪ Reabilitarea și valorificarea malurilor Crișului ▪ Fond construit ce poate fi reabilitat – permite locații pentru funcțiuni turistice, comerciale, de agrement ; ▪ Existența unei strategii naționale de dezvoltare a turismului și a strategiei de dezvoltare a Regiunii Nord-Vest, ce promovează valorificarea potențialului arhitectural urbanistic specific.	▪ Degradarea mediului natural prin activități economice noi; ▪ Degradarea patrimoniului arhitectural.
Administrația publică locală	
▪ Asistență financiară EU 2014-2020; ▪ Dezvoltarea capacității PMO pentru implementarea proiectelor (prin experiența 2007-2013); ▪ Îmbunătățiri recente ale legislației urbanistice.	▪ Diminuarea resurselor financiare disponibile pentru implementarea proiectelor; ▪ Insuficiența resurselor necesare pentru implicarea directă în planificare și dezvoltare; ▪ Cadru legislativ insuficient pentru controlul administrației asupra dezvoltării.

Tab. 3: Analiza SWOT

OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE ORADEA 2030

3

Obiectivele strategice sunt formulate coordonat cu rezultatele analizei SWOT, și abordează domeniile ce privesc conectivitatea orașului, competitivitatea economică, atractivitatea orașului și managementul public:

Accesibilitate și mobilitate – Conectarea cu structura de transport națională și Europeană

Obiectivul se referă la rețeaua de conectare și comunicare atingând elemente de infrastructură de transport, aerian (aeroport), cale ferată și rutieră, nodurile multimodale și infrastructura de internet

Obiectiv Strategic 1 – Oradea, oraș accesibil

Integrarea zonei metropolitane Oradea în sistemul național și european de transport

Economie inovativă și antreprenorială – Dezvoltarea resurselor umane și a infrastructurii economice de producție, servicii și turism

Obiectivul acoperă domenii integrate constituite din industrie, afaceri și servicii, universitate, cercetare, formare permanentă a adulților.

Obiectiv Strategic 2 - Oradea, oraș competitiv

Oraș cu un capital economic și uman adaptat la schimbările pieței mondiale

Calitatea și atractivitatea mediului natural și construit - Infrastructura urbană de utilități și servicii

Obiectivul acoperă domeniile ce asigură o viață comunitară de calitate, considerând domeniul public, serviciile și utilitățile publice, patrimoniul construit și natural, evenimente culturale și sportive.

Objectiv Strategic 3 - Oradea, oraș eficient funcțional

Imbunătățirea mediului, construit și natural, și asigurarea de servicii și utilități publice la costuri accesibile orădenilor și folosind tehnologii verzi.

Finanțare și administrație publică - Guvernare și managementul public

Obiectivul este specific formelor de guvernare și de management, acoperind moduri de implicare a cetățenilor, în general, și în planificarea spațială, în special, marketingul dezvoltării spațiale[1], managementul proprietăților și finanțarea și co-finanțarea planurilor de investiții de capital.

Obiectiv Strategic 4 - Oradea, oraș bine administrat

Creșterea performanței administrației publice și a gradului de participare a cetățenilor în procesul de luarea a deciziei.

1. Marketingul Dezvoltării Spațiale este o metodă de analiză a pieței imobiliare în coordonare cu conceptul proiectelor pe care sectorul public și privat doresc să le realizeze. Metoda conține analiza zonelor în care se realizează proiectele, a funcției urbane care definește fiecare proiect și analiza consumatorilor/utilizatorilor cărora li se adresează proiectele. Analizele sunt teritoriale, tehnice și financiare. (sursa – *Valuation and Development Appraisal*, 2nd edition, Clive Darlow)

POLITICI DE DEZVOLTARE URBANĂ ȘI METROPOLITANĂ

4

Obiectiv Strategic 1 – Oradea, oraș accesibil

Integrarea zonei metropolitane Oradea în sistemul național și european de transport

Politici de conectivitate
1a Creșterea accesibilității orașului
1b Imbunătățirea mobilității urbane și metropolitane
1c Dezvoltarea infrastructurii internet

Rolul politicilor de conectivitate în dezvoltarea urbană și metropolitană

Politicile privind accesibilitatea vizează organizarea integrată a formelor de acces către municipiul Oradea. Conectarea acestuia la sistemul de autostrăzi naționale, respectiv autostrada Transilvania și către Arad-Timișoara la coridorul IV, și coordonarea inițiativelor transfrontaliere pentru conectarea la coridorul TEN–T 6 Debrețin – Ucraina, vor favoriza creșterea fluxului de pasageri și de mărfuri. Pentru documentația P.U.G. direcțiile și capacitatea traficului determină (1). Indicarea terenurilor care vor fi utilizate pentru realizarea coridoarelor de transport rutier (2). Stabilirea nodurilor intermodale de transport și (3). Precizarea funcțiunilor urbane compatibile cu vecinătatea acestor coridoare și noduri.

Un aspect important în consolidarea Obiectivului 1 cu efect pozitiv asupra Obiectivului 2 îl are dezvoltarea capacității aeroportului, în special a terminalelor și a spațiilor de depozitare a mărfurilor. In cadrul P.U.G. mărirea capacității de trafic aerian solicită rezerve de teren, cu funcțiunile specifice activităților aeroportului. Comun acestor politici este necesitatea planificării comune și a finanțării de către ministerele de resort și a consiliului Județean.

Extinderea rețelei internet la nivel urban și metropolitan asigură o platformă comună de informare, comunicare, și cercetare între diverși actori cu interese în dezvoltarea urbană, în general, și în amplasarea de investiții, în mod special. Sistemul de administrare a proprietăților imobiliare și de administrare a procedurilor de eliberare a certificatelor de urbanism, precum și a autorizațiilor de construire asigură îndeplinirea dezideratelor expuse în Obiectivul 4.

Obiectiv Strategic 2 – Oradea, oraș competitiv

Oraș cu un capital economic și uman adaptat la schimbările pieței mondiale

Politici de dezvoltare economică
2a Dezvoltarea întreprinderilor și a locurilor de muncă
2b Integrarea culturii, sportului și serviciilor în turism
2c Dezvoltarea unui nod important de comerț
2d Dezvoltarea cercetării și formării profesionale

Rolul politicilor de dezvoltare economică în dezvoltarea urbană și metropolitană

Politicile privind dezvoltarea economică a municipiului vizează actori urbani cu interes specific în domeniu, dar și un parteneriat mai vast între sectorul privat, sistemul universitar și de educație și primărie. Sunt vizate în primul rând acțiuni care să amplifice efectul pozitiv al parcurilor tehnologice existente în economia regională, prin crearea de locuri de muncă și prin legătura cu noi producători și piețe de desfacere.

Creșterea rolului incubatoarelor de afaceri, dedicate și studenților, vor asigura o creștere durabilă a calificării forței de muncă în domenii legate de IT&C, producție, meșteșuguri sau servicii. Rolul cercetării, producției și prelucrării produselor în domeniul divers al agriculturii trebuie crescut. Atât pentru activitățile de producție industrială, cât și pentru cele agricole sunt necesare spații de reprezentare, expoziționale, târguri cu caracter regional, dar și clădiri de birouri pentru funcțiuni specifice activităților menționate, precum și pentru activități financiare și asigurări.

Pentru documentația P.U.G. implementarea acestor politici solicită investiții noi. Pentru identificarea de amplasamente adecvate, coordonarea cu UAT din zona metropolitană este fundamentală. Pentru folosirea rațională a rețelei de transport și de utilități, apă, canal, energie electrică, aceste investiții se vor coordona cu rezervele de teren dedicate Obiectivului 1, repectiv în vecinătatea coridoarelor de transpor rutier și aeroport. Clădiri cu funcțiuni de birouri, în special de reprezentanță a firmelor pot fi amplasate și în zona centrală sau pe axe de perspectivă oferite de Criș sau de Peța.

În același timp, orice planificare sustenabilă vizează asigurarea rezervelor de teren necesare evoluției pe termen lung, în perspective de timp care depășesc momentul 2030. O astfel de preocupare înseamnă în primul rând gestionarea rațională a resursei teren (nemultiplicabilă și finită), prioritizarea reutilizării suprafețelor intra-urbane ca alternativă la extinderea orașului în cadrul natural și o lărgire precaută a zonei intravilan, în acord deplin cu interesul public și cu exigențe de ordin social, ecologic și infrastructural.

Obiectiv Strategic 3 - Oradea, oraș eficient funcțional și sustenabil

Imbunătățirea mediului construit și natural, și asigurarea de servicii și utilități publice la costuri accesibile orădenilor și folosind tehnologia verde.

Politici de asigurare cu utilități și servicii
3a Creșterea coeziunii teritoriale și integrării sociale
3b Integrarea mediului construit cu cel natural
3c Eficientizarea energetică a "infrastructurii urbane"
3d Aplicare de măsuri inovative pentru depoluarea terenurilor

Rolul politicilor în dezvoltarea urbană și metropolitană

Orașul funcțional reprezintă pachetul substanțial prin care municipiul Oradea devine atractiv pentru locuitori, vizitatori și investitori. Din punct de vedere spațial, implementarea acțiunilor ce determină orașul funcțional se va face în coordonare cu zonarea fiscală a municipiului.

Un rol special îl are modul în care se întreprind acțiuni de implementare a politicilor construite sub Obiectivul 3. Viziunea Oradea 2030 este direcționată către un oraș eficient energetic, care protejază resursele naturale și combate poluarea și emisiile CO_2.

Pentru documentația P.U.G. aceste politici sunt direcționate în primul rând către coeziunea teritorială, asigurând sporirea calității vieții prin înlăturarea disfuncțiilor și a lipsei unor servicii publice, rețele edilitare, trasee de transport public. In legătura cu transportul, P.U.G. va identifica trasee pentru zone pietonale și, respectiv, pentru piste pentru biciclete.

Politicile privind patrimoniul construit și natural se realizează spațial prin intervenții de conservare/reabilitare al fondului arhitectural valoros din zona centrului istoric, prin punerea în valoare a traseului Crișului Repede și creșterea suprafețelor de spații verzi, pe proprietăți publice și private. Un capitol special este cel privind recuperea terenurilor poluate și introducerea acestora în circuitul imobiliar.

Fig. 7: Panoramă a orașului

Obiectiv Strategic 4 - Oradea, oraș bine administrat

Creșterea performanței administrației publice și a gradului de participare a cetățenilor în procesul de luarea a deciziei

Politici de management

4a Realizarea unei platforme de cooperare regională pentru promovarea Oradiei și a ZMO

4b Promovarea formelor de planificare participativă

4c Dezvoltarea resurselor umane în domeniul planificării spațiale

4d Dezvoltarea formelor de management financiar pentru asigurarea implementării proiectelor

Rolul politicilor în dezvoltarea urbană

Politicile privind dezvoltarea instituțională și a resurselor umane în sectorul administrativ nu au o dimensiune spațială care să fie prezentată în cadrul P.U.G. Capacitatea și creativitatea Primăriei de a informa și implica cetățenii în procesul de planificare a dezvoltării urbane și în diverse etape ale realizării documentației de urbanism, în special, va fi esențială în implementarea P.U.G.

Inițiativele și activitățile specifice sunt legate de introducerea datelor urbane din documentațiile P.U.G. în sistemul informatic al Primăriei pentru asigurarea unei informări a publicului larg și pentru eficientizarea procesului de emitere a documentelor ce privesc realizarea de investiții.

Un aspect special este legat de valorificarea patrimoniului construit prin:

(1). Coordonarea investițiilor publice cu veniturile obținute prin impozitarea proprietăților;

Fig.8: Parcul Nicolae Bălcescu

(2). Asigurarea unei transparențe privind tranzacțiile imobiliare;

(3). Valorificarea financiară a patrimoniului public și privat aflat în proprietatea municipiului Oradea.

Obiectivele dezvoltării teritoriale se înscriu în direcțiile de dezvoltare vizând creșterea ofertei de amplasamente pentru investiții, sporirea gradului de atractivitate și stilul municipiului. Dezvoltarea viitoare a Oradiei se bazează pe atractivitatea condițiilor de locuire și a existentei locurilor de muncă. În consecință obiectivele strategice de dezvoltare ghidează creșterea urbană în direcția obținerii unei economii puternice, cu mai multe oportunități de angajare și a unui cadru atractiv de locuit pentru persoane singure și familii.

O viitoare economie urbană puternică solicită un climat de afaceri favorabil și o curriculă universitară proactivă și adaptabilă tendințelor pieței de muncă. Condițiile de locuire pentru toate grupurile de populație vizează locuința, accesul locuinței la utilități publice și accesul locuitorilor la spații publice destinate serviciilor și la facilități de recreere.

Fig. 9: Eveniment cultural în spațiul public

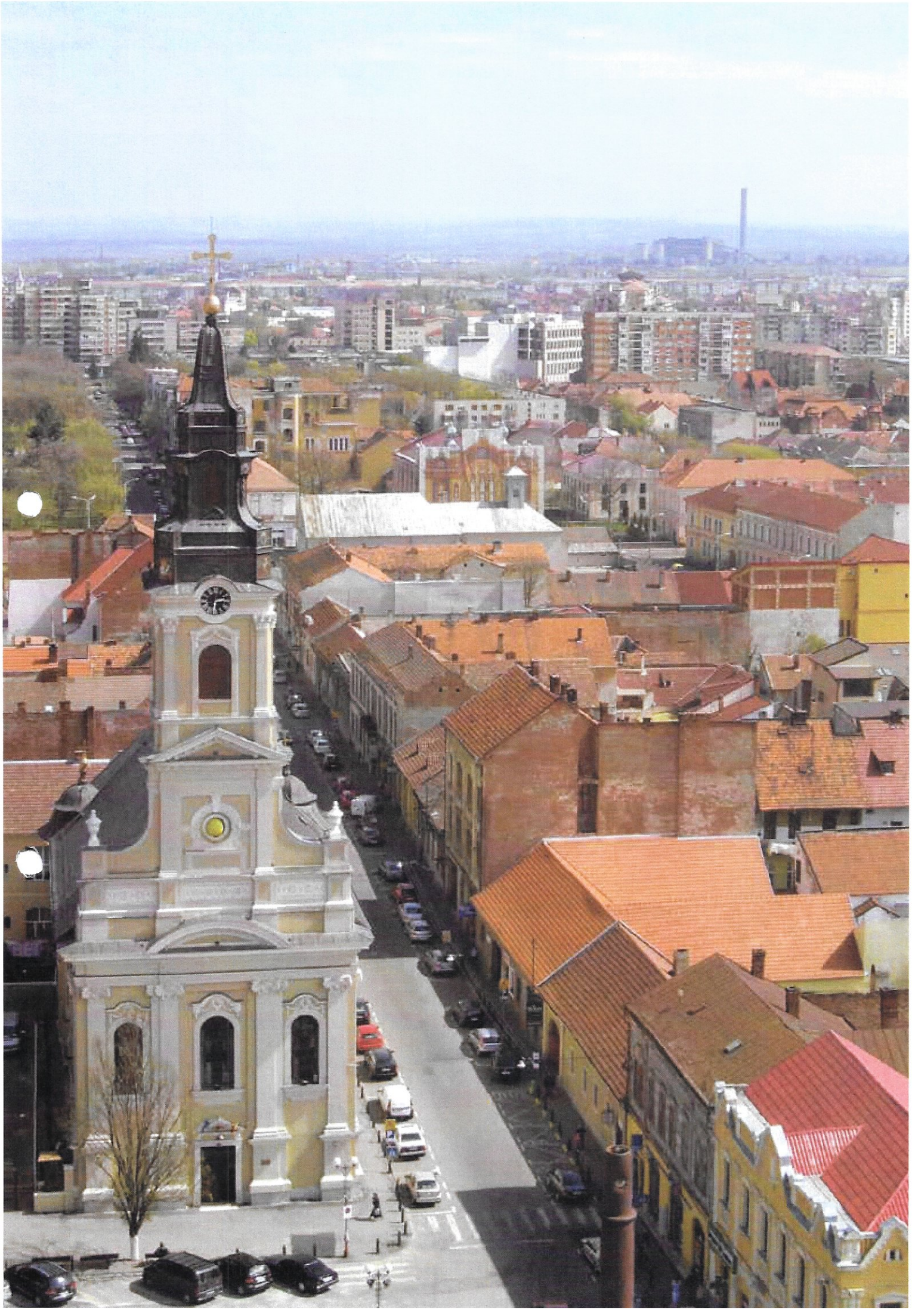

ASPECTE SPAȚIALE ALE DEZVOLTĂRII

5

5.1 Premisele spațiale ale dezvoltării:

Factori favorizanți/potențiale:

- rezerve importante de teren aflate în proprietate publică (stat/județ/municipiu) sau privată, viabilizate și situate în poziții avantajoase
- structură urbană majoră coerentă în zona centrală/ pericentrală și a marilor cartiere rezidențiale
- rețea bine dezvoltată a domeniului public, cu potențial de extindere/transformare a spațiului public
- structuri urbane cu bune calități spațiale, arhitecturale și funcționale: centrul istoric, cartierele tradiționale (Velența, Seleuș, Episcopia Bihor, Ioșia)
- elemente peisagere cu bune calități ambientale și ecologice: Crișul Repede, Pețа, culturile pomicole de pe versanți, rețeaua de spații verzi
- cadru natural și antropic variat și atractiv: agrement balnear, păduri, amenajări piscicole, suprafețe viticole și pomicole, rețea de localități bine dezvoltată
- poli de interes dezvoltați recent, în afara centrului istoric: Universitate, complexuri de retail, parcurile Eurobusiness
- cadru planificativ și de dezvoltare – Zona Metropolitană Oradea, proiecte transfrontaliere

Factori defavorizanți/disfuncțiuni:

- bariere spațiale (CF, centură, Criș, artere) care condiționează evoluția spațială și mobilitatea, în special pe cea lentă - pietoni, bicicliști
- zone rezidențiale izolate, cu accesibilitate dificilă și cu infrastructură deficitară (str. Dragoș Vodă, cartierul Eminescu, cartierul Grigorescu, Episcopia Bihor-Oncea, zona str. Coriolan, str. Maramureșului)
- zone intraurbane destructurate, disfuncționale (ex. piața Cetății)
- topografia și structura geomorfologică cu grad ridicat de risc din zona nordică
- afectarea culturilor pomicole și viticole prin urbanizare extensivă a versanților
- suprafețe subutilizate, dar neaccesibile pe termen scurt operațiunilor de restructurare (poluare a solului, structuri industriale dezafectate etc)
- lipsa suprafețelor libere în cartierele de locuințe colective, disponibile pentru operațiuni de reabilitare

5.2 Direcții spațiale de dezvoltare

Principii de abordare a planificării în cadrul PUG:

- gestiune rațională a resursei teren
- dezvoltare „de la centru spre periferie", eficientizarea utilizării suprafețelor deja urbanizate ca alternativă la extinderea orașului în cadrul natural
- corelarea dezvoltării municipiului cu exigențele evoluției zonei metropolitane
- dezvoltare echilibrată a tipurilor de activități economice, în raport cu evoluția zonei metropolitane și cu locuirea în municipiu
- protejarea cadrului natural, a culturilor pomicole și viticole și valorificarea peisajului cultural
- protejarea și valorificarea patrimoniului, ca resursă sustenabilă a dezvoltării
- calitatea spațiilor publice, a infrastructurii și a dotărilor ca premisă a calității vieții și a atractivității economice
- continuitatea rețelei de spații publice și verzi, conectarea acesteia la rețeaua metropolitană de agrement și la cadrul natural
- oraș deschis și accesibil pentru toate categoriile sociale, economice și de vârstă, depășirea barierelor urbane
- dezvoltarea unor axe de dezvoltare integrată în lungul culoarelor ecologice ale cursurilor de apă Criș și Peța
- integrarea cursurilor de apă în oraș ca factor ecologic, ambiental și de mobilitate

În ultimul deceniu, Oradea a parcurs atât transformări ale structurii constituite, cât și un proces de extindere pe suprafețe noi, având în cea mai mare parte utilizare agricolă. Cererea foarte mare pentru locuințe individuale și prețul relativ redus al terenului agricol a dus la dezvoltări rezidențiale cu caracter extensiv.

Polaritatea dată de cele două mari concentrări ale populației - Rogerius și Nufărul rămâne o caracteristică esențială a corpului urban. Cele două cartiere au dezvoltat o autonomie funcțională în raport cu centrul orașului și beneficiază de bune legături cu acesta prin intermediul unei rețele de transport public și privat bine puse la punct. Totuși, calitatea legăturilor pietonale cu centrul sau cu alte cartiere, starea spațiilor publice și verzi, deși sensibil diferite între cele două cartiere, trebuie îmbunătățite la nivelul celor din zonele centrale.

Declinul celor două platforme industriale ale orașului (vest și est) a fost compensată economic de dezvoltarea sectoarelor comercial și de servicii, cu precădere în zona centrală. Recuperarea și reintegrarea economică, ecologică și urbanistică a fostelor suprafețe industriale este însă o condiție pentru o evoluție echilibrată a activităților în oraș.

Modernizarea și extinderea rețelei de străzi a canalizat interesul investițional. Astfel, apariția centurii și modernizarea șoselelor de acces în oraș a dus la concentrarea de activități cu caracter comercial, logistic și de servicii în sudul orașului. Succesul parcurilor tehnologice Eurobusiness, înființate de către administrația publică, justifică extinderea și multiplicarea infrastructurii de susținere a afacerilor și în mod special a IMMurilor, în conexiune directă cu dezvoltarea infrastructurii de transport - prelungirea rutei ocolitoare, modernizarea aeroportului, înființarea nodurilor intermodale sau dezvoltarea unui hub logistic.

Dezvoltarea deosebit de dinamică a periferiei sudice are și o semnificativă componentă rezidențială (Europa, Grigorescu). O parte importnată a noilor cartiere - deopotrivă în nord și în sud - a fost construită pe teritoriul comunelor limitrofe, la limita orașului, sporind astfel rolul unei planificări spațiale extinse dincolo de granițele adminstrative ale municipiului.

Versanții din nordul orașului, cu expunere favorabilă, au fost cel puțin la fel de atractivi pentru construirea de locuințe, urbanizarea acestei zone având ca și consecințe negative restrângerea culturilor viticole și pomicole și expunerea locuitorilor la riscuri crescute de alunecări de teren. Asigurarea stabilității versanților și protejarea culturilor tradiționale ale orașului sunt obiective cel puțin la fel de importante ca și satisfacerea nevoii de locuințe noi și trebuie avute în vedere.

Culoarul Crișului a rămas principala axă spațială și funcțională a orașului, ea legând o mare parte a cartierelor, centrul istoric, zonele de agrement. Importanța acestei axe este confirmată de atenția și popularitatea pe care spațiile publice de pe maluri au primit-o în ultimii ani. Potențialul dat de cursul râului trebuie consolidat și valorificat în continuare, prin dezvoltarea zonelor riverane și prin îmbunătățirea calității spațiilor publice de pe maluri. Malurile apelor oferă o resursă importantă de spații verzi în condițiile unui deficit semnificativ înregistrat pe cap de locuitor în 2012.

Emergența sectorului universitar, extinderea campusului aferent, a noilor oferte comerciale și rezidențiale de pe latura sudică a orașului, a viitorului parc Salca, conferă culoarului pârâului Peța rolul unui

Fig. 10: extinderea orașului în cadrul natural, bariere urbane

Fig. 11: nuclee de interes, zone dens locuite

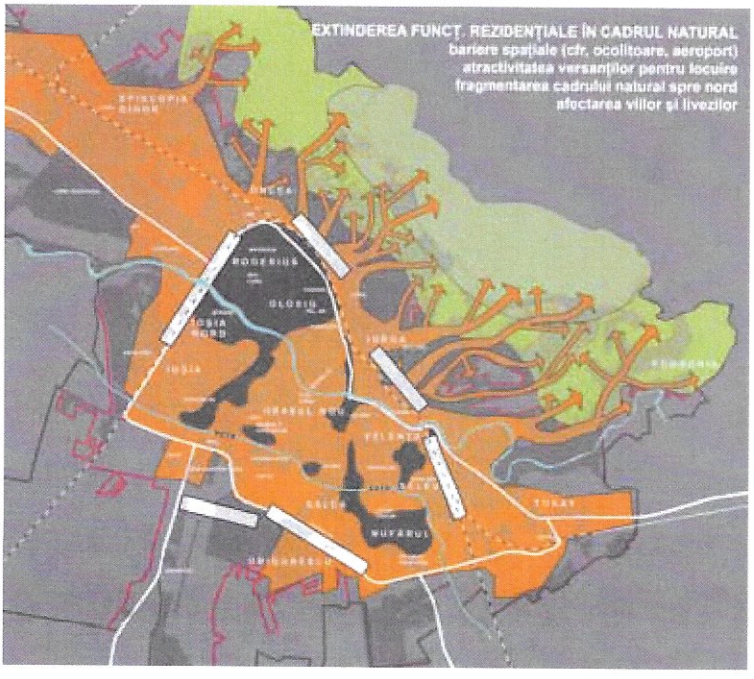

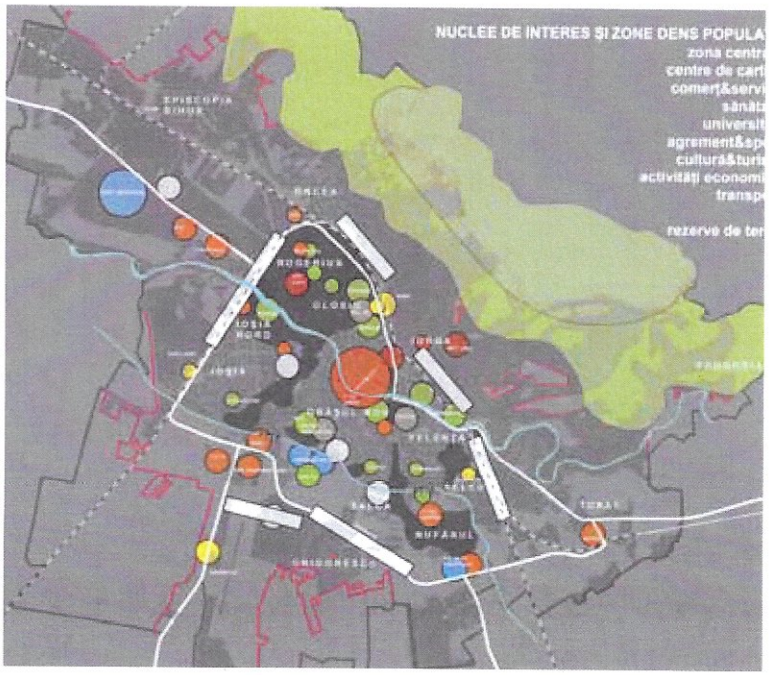

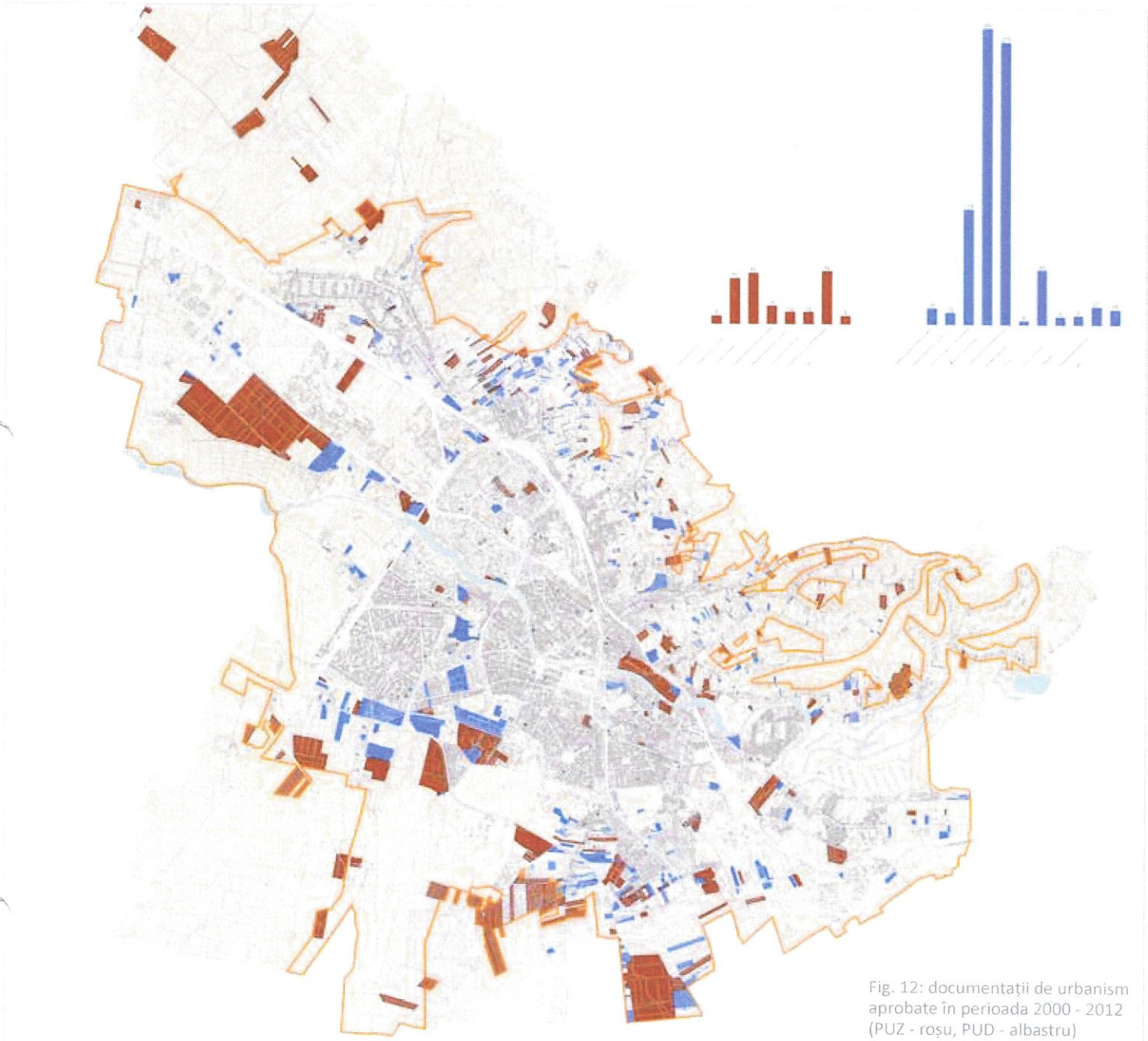

Fig. 12: documentații de urbanism aprobate în perioada 2000 - 2012 (PUZ - roșu, PUD - albastru)

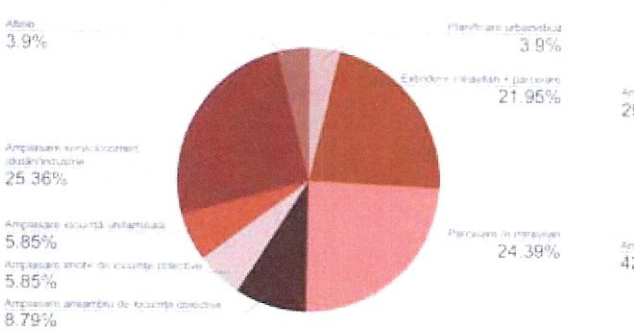

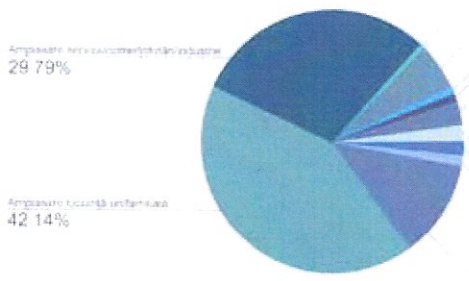

potențial coridor de dezvoltare, care reunește investiții publice cheie (educație, cercetare, cultură, susținerea afacerilor) cu locuințe de tip urban și spații de agrement. Valorii ecologice și urbanistice a culoarului Peța i se adaugă cea de axă verde de legătură între cartiere (Iosia-campus-P-ța 22 Decembrie - Salca - Seleuș-Nufărul) și de legătură verde cu zona balneară de la Băile Felix.

Cele două axe principale de dezvoltare est-vest (Criș și Peța) sunt susținute prin îmbunătățirea legăturilor nord-sud, pe traseul actualelor bulevarde, dar și prin realizarea unor legături noi. Prin intensificarea și îmbunătățirea utilizării terenurilor riverane ale acestor bulevarde, dar și prin întărirea componentei pietonale și creșterea calității spațiilor publice, se urmărește consolidarea unor axe de dezvoltare urbană atractive și o mai bună ierarhizare a structurii orașului. Principala axă nord-sud reunește obiective publice și spații de primă importanță în oraș: Cimitirul, Universitatea, Centrul Istoric, magazinul Crișul, spitalul județean). Prelungirea acestui traseu spre sud și nord și completarea obiectivelor de interes pentru public (centru de conferințe, campus, zone de agrement etc), dar și reamenajarea spațiilor publice în lungul său, sporesc importanța și atractivitatea axei nord-sud.

Fig. 13: schemă de evoluție spațială

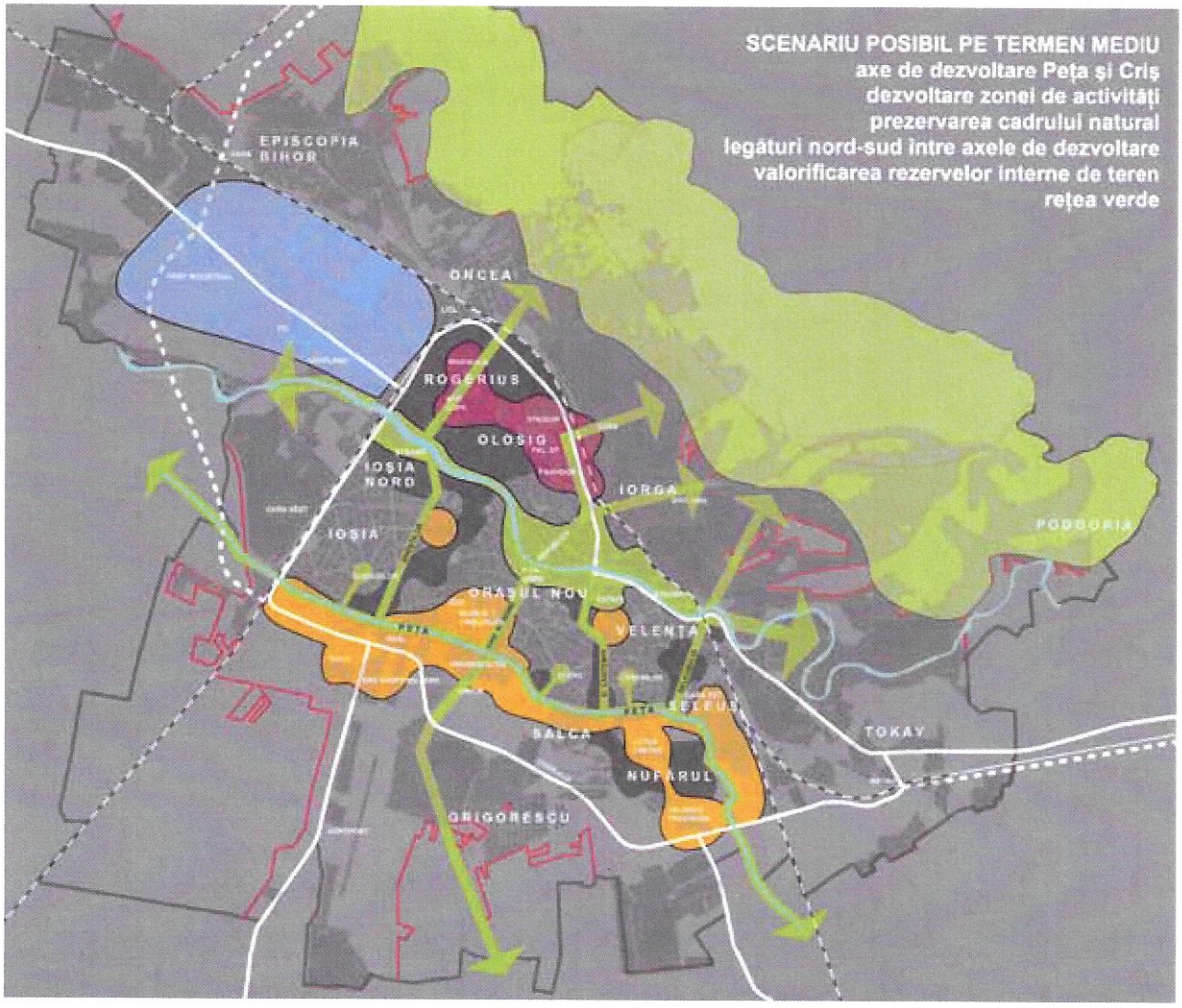

PROGRAME ȘI PROIECTE

6

Programele acoperă domeniile acoperite prin politici publice menționate în capitolul 4. In cuprins sunt formulate trei programe privind conectivitatea orașului și a zonei metropolitane, un număr de cinci programe de susținere a economiei, douăsprezece programe privind susținerea funcționalității orașului și a zonei metropolitane și patru programe privind consolidarea capacității administrative.

Proiectele sunt marcate pe imaginile alăturate textului și pe planșa de concept care însoțește masterplanul, vezi anexa (extras - pag. 60).

Proiecte relevante pentru evoluția urbanistică a orașului, cuprinse în documente strategice anterioare elaborării PUG, au fost integrate în masterplan și vor face parte din Planul Urbanistic General, alături de propunerile rezultate în urma studiilor de fundamentare aferente PUG. Următoarele documente au fost consultate și integrate:

- PIDU Oradea, 2010;
- Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, 2011;
- Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, 2011;
- Conceptul Integrat de Management a Energiei Termice, 2008;
- Strategia culturală Oradea 2009-2013, 2008;
- Strategia de marketing turistic Centrul istoric Oradea, 2005;
- Planul Strategic de Dezvoltare al Universității din Oradea 2008-2013, 2007;
- PATJ Bihor, 2005;
- PUG Oradea, 2000;

Au fost analizate, de asemenea tendințele de evoluție spațială și cele ale sectorului imobiliar, așa cum sunt evidențiate prin documentațiile de urbanism (PUZ, PUD) elaborate în perioada 2000 - 2012.

Fig. 14: promenadă pietonală pe malul Crișului Repede

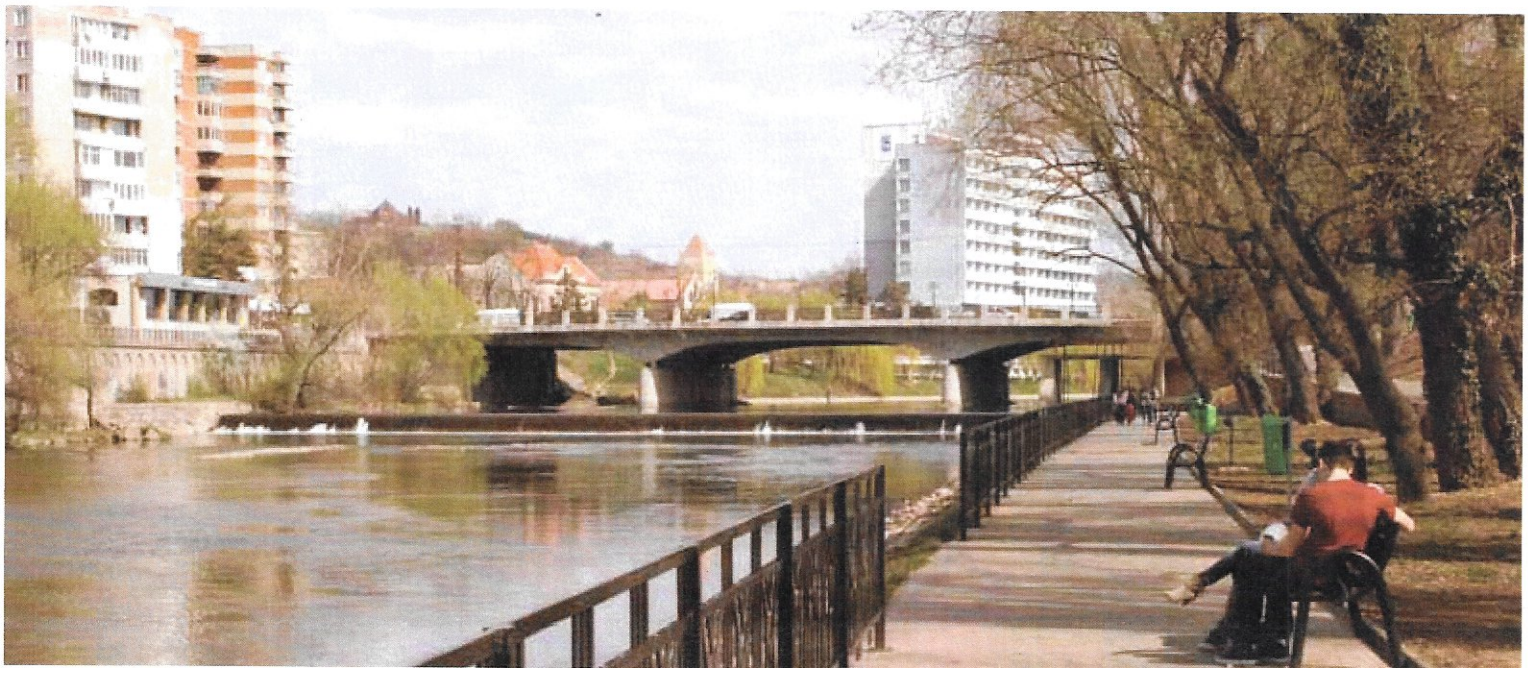

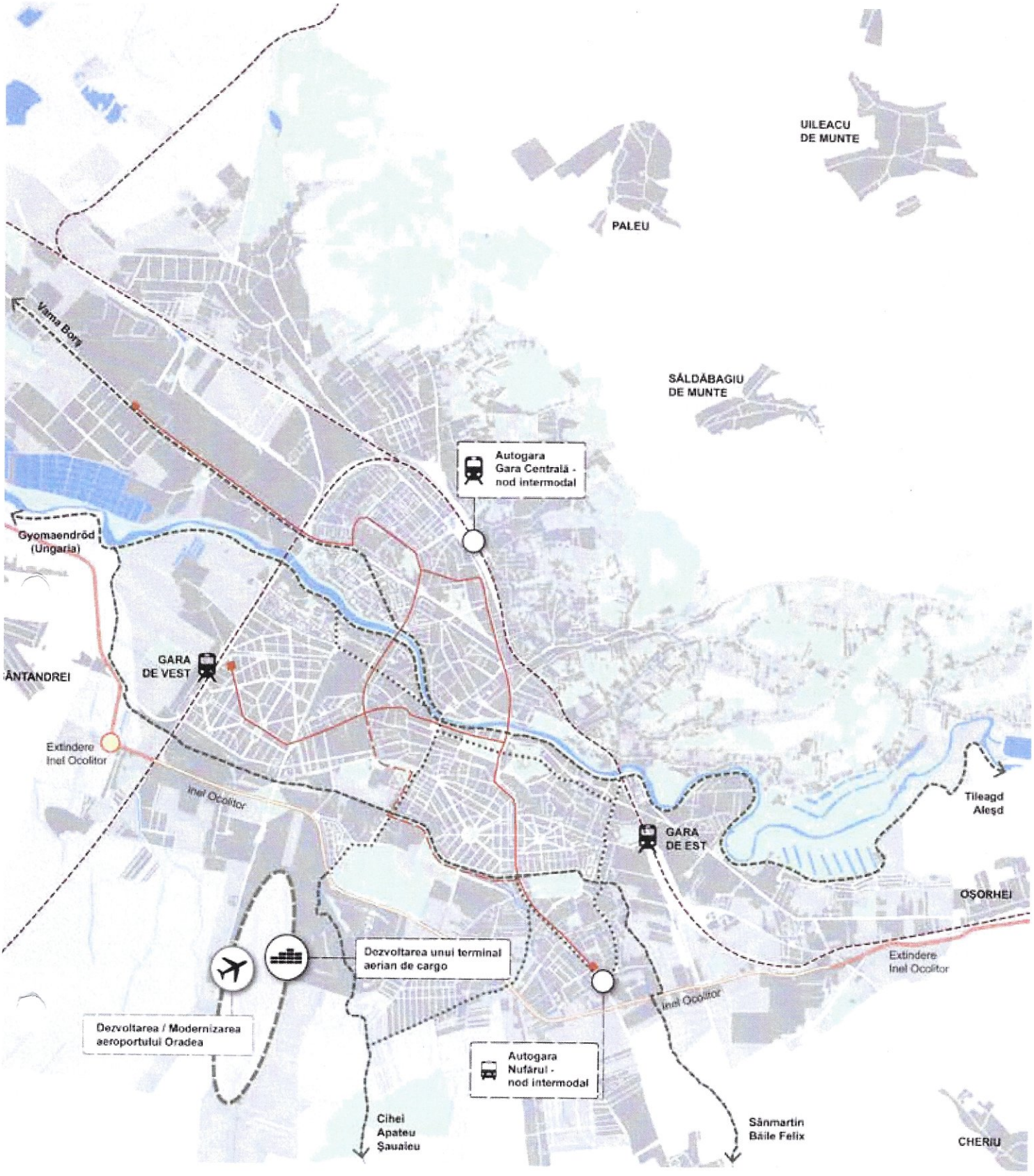

POLITICI DE CONECTIVITATE
LEGENDĂ

PROGRAM 1 Porțile orașului

- Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea
- Conectarea rețelei intraurbane de piste biciclști la rețeaua metropolitană de piste aflată în planificare
  - Traseu cicloturistic Vama Borș - Oradea - Băile Felix
- Trasee de biciclete de importanță urbană

PROGRAM 2 Noduri de transport multimodale

- Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo
- Racord Inel Ocolitor
- Traseu Inel Ocolitor Oradea
- Extindere traseu Inel Ocolitor Oradea
- Traseu cale ferată
- Traseu tramvai / Propunere prelungire traseu tramvai

1 POLITICI DE SUSȚINERE A CONECTIVITĂȚII

1a Creșterea accesibilității orașului
1b Imbunătățirea mobilității urbane și metropolitane
1c Dezvoltarea infrastructurii internet

PROGRAME DE SUSȚINERE A CONECTIVITĂȚII

PROGRAM 1.1.: Porțile orașului

Programul susține investiții ce asigură conectarea municipiului Oradea cu rețeaua de transport rutieră națională și europeană, creșterea capacității aeroportului Oradea coroborată cu personalizarea funcțională și arhitecturală a zonelor prin care se intră în municipiu (program integrat și cu programul 1 și 4 din Politica de Dezvoltare Economică). De asemenea, este vizată conectarea orașului la rețelele cicloturistice europene.

1.1. PROIECTE PRIORITARE:

1.1.1. Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea.

1.1.2. Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane (O. Densușeanu, Podului, Matei Corvin, Calea Clujului) și racordarea la autostrada Borș - Tîrgu Mureș - Brașov, A3 (pe planșă: z01)

1.1.3. Conectarea rețelei intraurbane de piste pentru bicicliști la rețeaua metropolitană de piste, aflată în planificare, în corelare cu Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 3 (pe planșă:z02);

PROGRAM 1.2.: Noduri de transport multimodale

Programul are drept scop creșterea mobilității persoanelor și mărfurilor prin asigurarea de spații pentru conectarea legăturilor diverselor moduri de transport de trafic către și dinspre centrele de locuire, muncă și recreere.

1.2. PROIECTE PRIORITARE:

1.2.1. Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/ rutier/tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări (pe planșă: c10);

1.2.2. Dezvoltarea unui hub logistic (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 7);

1.2.3. Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 8);

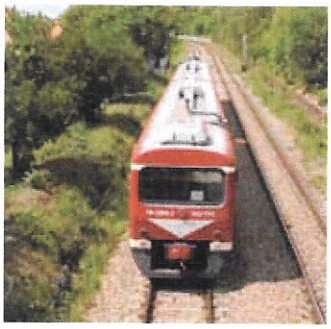

PROGRAM 1.3.: Rețele de comunicare

Prin realizarea programului se urmărește asigurarea capacității rețelei de transfer de date pentru toate zonele orașului și asigurarea traseelor subterane pentru pozarea cablajelor diferiților operatori.

1.3. PROIECTE PRIORITARE:

1.3.1. City Net – canalizație pentru rețele de transfer de date

1.3.2. Hot spot-uri gratuite în spații publice

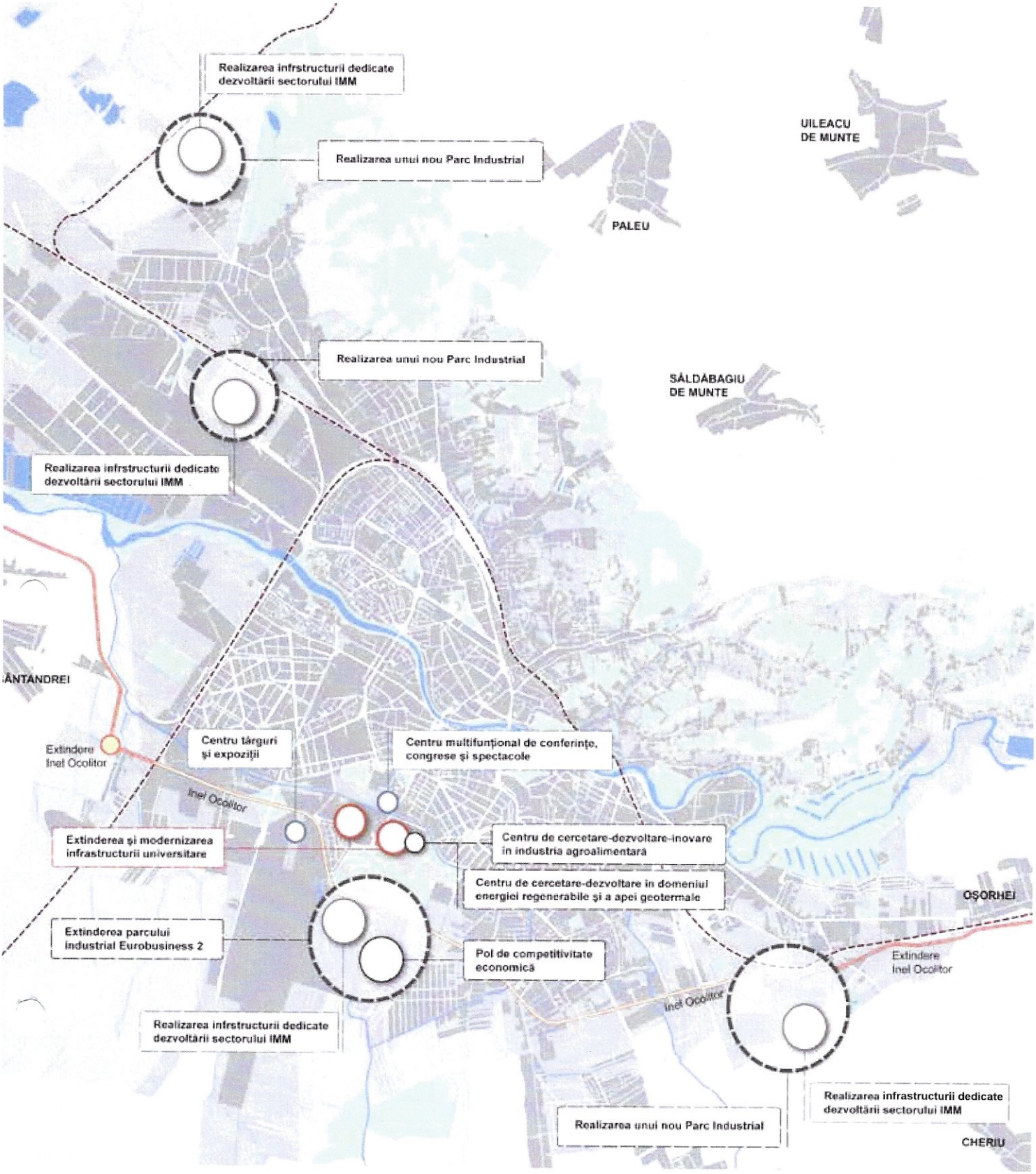

POLITICI DE SUSȚINERE A ECONOMIEI
LEGENDĂ

PROGRAM 1 Parcuri tehnologice și de cercetare

Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2

Realizarea unor noi parcuri industriale

Crearea unui pol de competitivitate economica situat în zona unităților militare Tancodrom

Înființarea unui centru de cercetare-dezvoltare în domeniul energiei regenerabile și a apei geotermale

PROGRAM 3 Întreprinderi mici și mijlocii

Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM

PROGRAM 4 Centre de afaceri și servicii

Realizarea unui centru multifuncțional de conferințe, congrese și spectacole

Realizarea unui centru de târguri și expoziții

PROGRAM 5 Infrastructura educațională pre-universitară și universitară

Extinderea și modernizarea infrastucturii universitare

Traseu cale ferată

2 POLITICI DE SUSȚINERE A ECONOMIEI

2a Dezvoltarea întreprinderilor și a locurilor de muncă
2b Integrarea culturii, sportului și serviciilor în turism
2c Dezvoltarea unui nod regional de comerț
2d Dezvoltarea cercetării și formării profesionale

PROGRAME DE SUSȚINERE A ECONOMIEI

PROGRAM 2.1.: PARCURI TEHNOLOGICE ȘI DE CERCETARE

Programul Parcurilor industriale de producție urmărește asigurarea amplasamentelor pentru noi activități economice sau pentru extinderea întreprinderilor economice existente cu valoare strategică pentru dezvoltarea economică a orașului, dezvoltarea zonelor industriale cu suprafețe conforme tipului de activitate, operaționale în conformitate cu reglementări privind respectarea mediului și a vecinătăților și restructurarea platformelor industriale create în perioada de dinainte de 1989.

2.1. PROIECTE PRIORITARE:
2.1.1. Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafețe militare și în zona aeroportului (pe planșă: a07);
2.1.2. Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului și Suișului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor (pe planșă: a07).
2.1.3. Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea situat pe în zona unităților militare Tancodrom (PIDU Oradea, Programul 5.1.2., proiect P1, pe planșă: a15);
2.1.4. Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile și a apei geotermale (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 12, pe planșă: a16);
2.1.5. Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 13)

PROGRAM 2.2.: INTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII

Programul urmărește creșterea ponderii firmelor locale de afaceri mici și mijlocii în parcurile tehnologice, centrele de cartier și în zona centrală, specializate în activități și servicii axate pe turism, producție sau artă.

2.2 PROIECTE PRIORITARE:
2.2.1 Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM[1], în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale orașului.
2.2.2. Reabilitarea centrelor de cartier (spații publice) pentru creșterea atractivității lor și pentru susținerea întreprinzătorilor comerciali.

1. Clădiri de producție și de administrare a activității de producție, divizibile în module spațiale care pot fi închiriate / achiziționate de către intreprinderi mici sau mijlocii. Căi de acces, rețele edilitare și de comunicație, spații de parcare comune sau individuale etc.

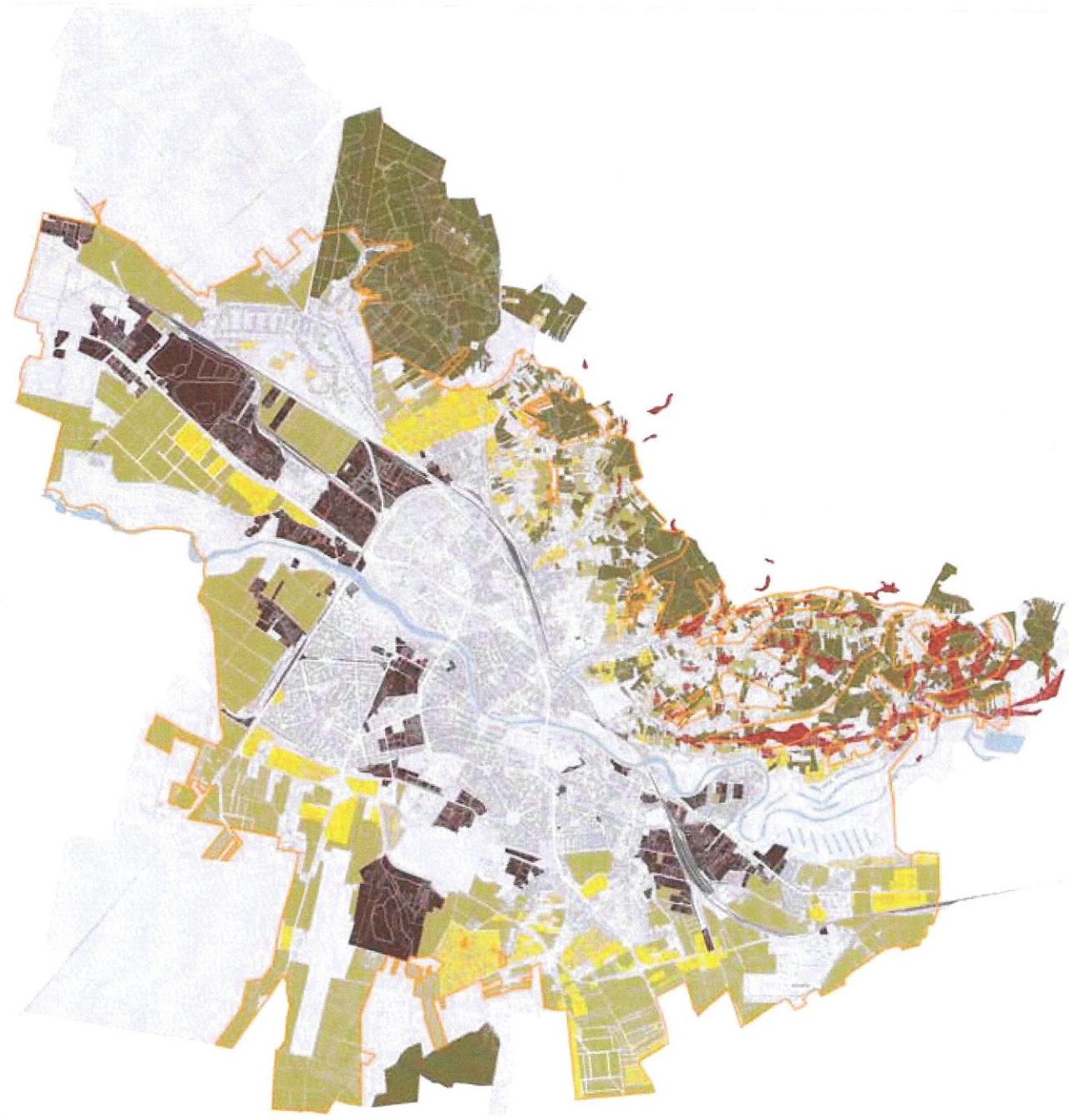

Fig. 15: suprafețe disponibile în intravilan, 2012

PROGRAM 2.3.: CENTRE DE AFACERI ȘI SERVICII

Programul Centrelor de afaceri urmărește promovarea municipiului ca centru de afaceri regional, asigurând amplasamente pentru dezvoltări de birouri clasa A în zone cu accesibilitate facilă și pentru servicii suport de tip centre de conferință, târguri și expoziții etc.

2.3 PROIECTE PRIORITARE:

2.3.1. Realizarea unui centru multifuncțional de conferințe, congrese și spectacole pe un amplasament disponibil în apropierea zonei centrale, a campusului universitar și a parcului industrial Eurobusiness 2 (pe planșă: a11). Oportunitatea investiției este susținută de PIDU Oradea și de Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea;

2.3.2. Realizarea unui centru de târguri și expoziții în proximitatea aeroportului și parcului industrial Eurobusiness 2.

PROGRAM 2.4.: INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ PREUNIVERSIATRĂ ȘI UNIVERSITARĂ

Programul cuprinde proiecte ce privesc creșterea calității educației în condiții de siguranță și de igienă, prin reabilitarea clădirilor existente, dezvoltarea de noi spații cu funcțiuni precum cele de cazare - cămine, laboratoare tematice, ateliere și biblioteci, dar și dotarea cu echipamente educaționale IT, cărți, documentații etc.

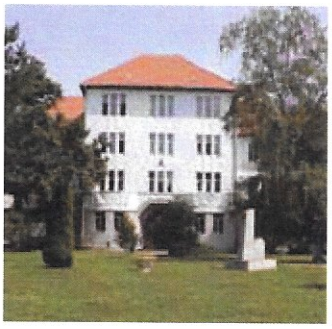

2.4 PROIECTE PRIORITARE:

2.4.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peța, în apropierea centrului istoric (pe planșă: a13, a11, a06);

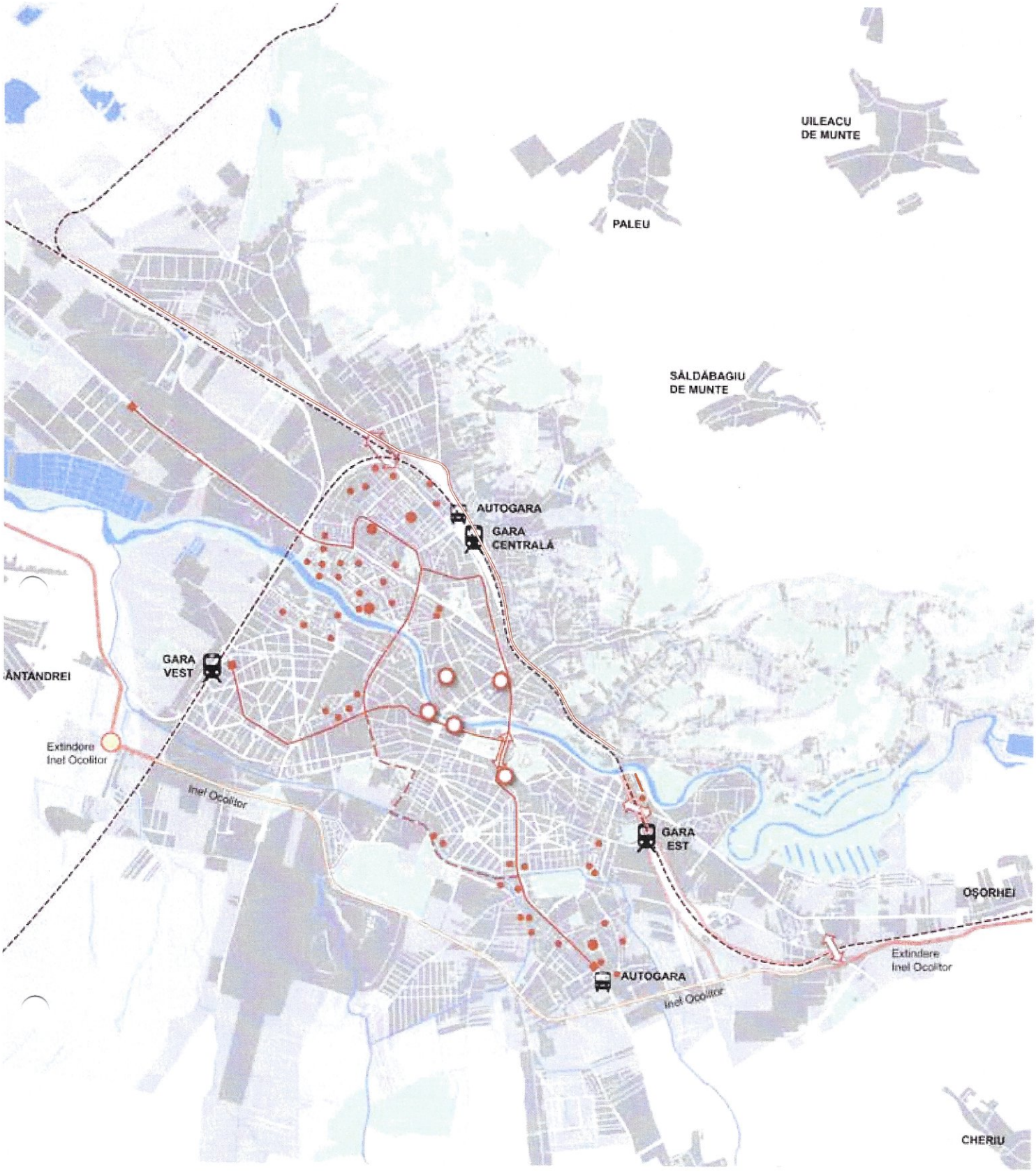

POLITICI DE CREȘTERE A ATRACTIVITĂȚII - TRANSPORT
LEGENDĂ

PROGRAM 2: Transport motorizat public și personal

- Introducerea unei ramificații a rețelei de tramvai până la autogară și gara Est
- Rețeaua de tramvai existentă
- Capăt linie tramvai
- Realizarea de parcaje publice multietajate
- Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartiere de locuințe colective
- - termen scurt - mediu
- - termen lung
- Modernizarea și prelungirea străzii Căi Ferate și realizarea unei străzi pe partea estică a liniilor
- Reorganizarea circulației pe str. Principatelor Unite și Călărașilor
- Realizarea unui pasaj subteran de traversare
- Lărgirea unui pasaj subteran de traversare a căilor ferate
- Traseu Inel Ocolitor Oradea
- Extindere traseu Inel Ocolitor Oradea
- Racord Inel Ocolitor
- Traseu cale ferată

3 POLITICI DE CREȘTERE A ATRACTIVITĂȚII PRIN UTILITĂȚI ȘI SERVICII ȘI PROTECȚIA PATRIMONIULUI

3a Creșterea coeziunii teritoriale și integrării sociale

3b Integrarea mediului construit cu cel natural și protecția patrimoniului arhitectural

3c Eficientizarea energetică a "infrastructurii urbane"

3d Aplicare de măsuri inovative pentru depoluarea terenurilor

PROGRAME DE SUSȚINERE A FUNCTIONALITĂȚII ORAȘULUI ȘI A ZONEI METROPOLITANE

PROGRAM 3.1.: APĂ POTABILĂ, CANALIZARE și TERMOFICARE

Programul coordonează activități și proiecte prin care se urmărește ridicarea standardelor de locuire, prin asigurarea de utilități pe întreg teritoriul orașului, la capacitatea necesară, precum și noi investiții care să asigurare utilitățile necesare în zonele propuse spre dezvoltare. In mod specific sunt urmărite acele investiții prin care sunt definite zonele de protecție, previzionarea eventualelor schimbări ale nivelului apelor de subsol (în urma influenței unor factori externi), modernizarea și extinderea rețelelor, dotarea spațiilor publice cu fântâni publice, creșterea calității apei potabile și reducerea necesarului de tratare chimică. Pentru rețeaua de canalizare se urmărește dezafectarea foselor septice și racordarea la canalizare a utilizatorilor.

3.1. PROIECTE PRIORITARE:

3.1.1. Extinderea rețelelor de apă și canalizare în Zona Metropolitană Oradea (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 2). Proiectul include municipiul Oradea.

3.1.2. Reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009-2028 în scopul conformării la legislația de mediu și creșterii eficienței energetice. Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 11);

PROGRAM 3.2.: TRANSPORT MOTORIZAT PUBLIC ȘI PERSONAL

Prin program sunt asigurate condițiile mobilității sistemului și încurajarea mobilității alternative, asigurarea legăturilor de trafic și a locurilor de parcare, respectiv garare. Prin documentațiile de urbanism pentru investiții noi sunt prevăzute suprafețele necesare infrastructurii de transport, a parcărilor, inclusiv zonele de protecție aferente, dar și a măsurilor de protecție directe, prin reglementare, sau colaterale prin interzicerea de centre comerciale, în condițiile în care, nu au acces direct către rețeaua de trafic de ordin superior (în principal străzi de categoria I).

3.2. PROIECTE PRIORITARE:

3.2.1. Extinderea rețelei de linii de tramvai pe traseul Bd. Decebal - Universitate - str. Dimitrie Cantemir (pe planșă: c09);

3.2.2. Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei (pe planșă: c01);

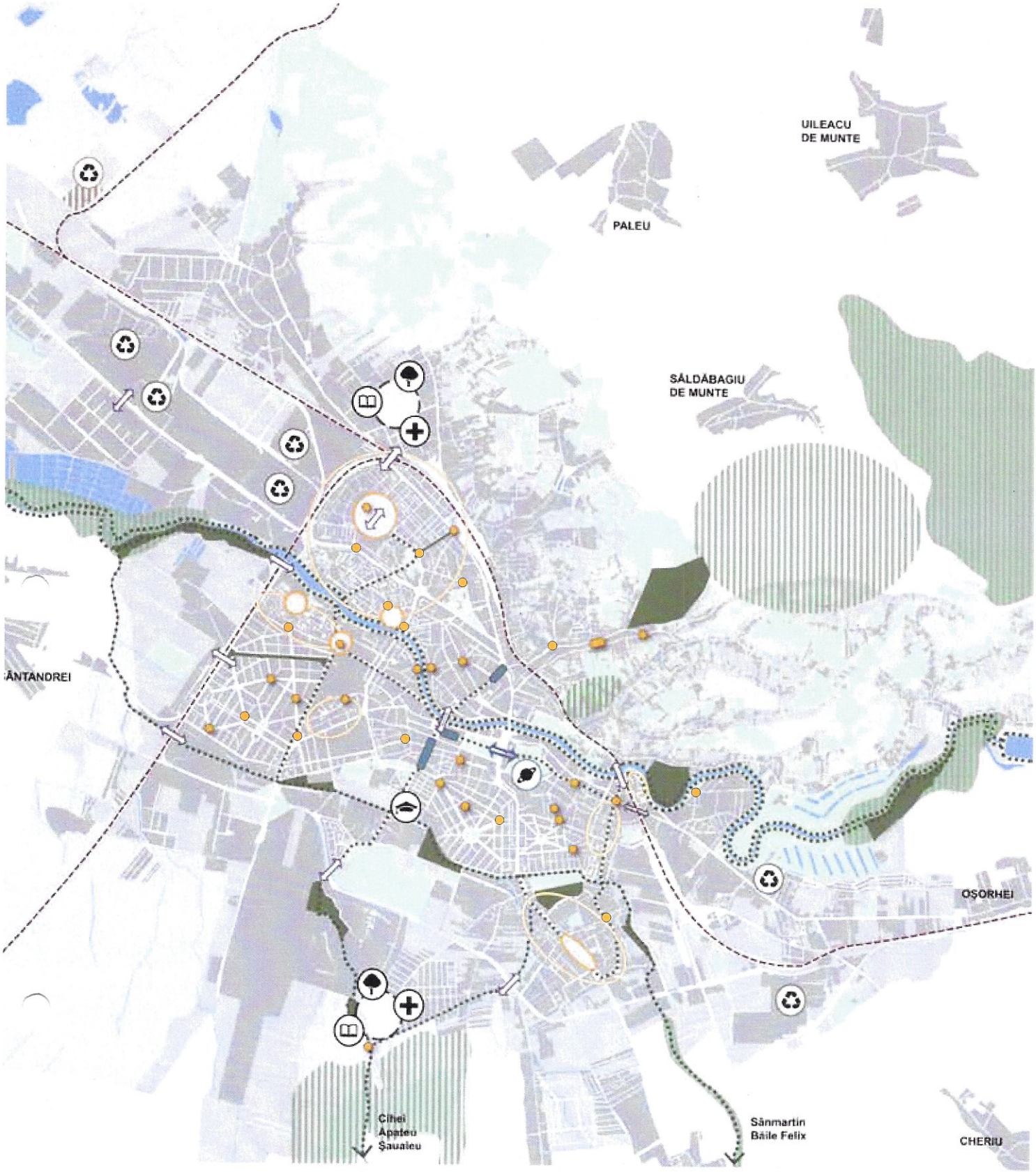

POLITICI DE CREȘTERE A ATRACTIVITĂȚII
LEGENDĂ

PROGRAM 3: Trafic nemotorizat, trasee biciclişti/pietoni

- Reabilitarea pasarelelor pietonale peste calea ferată + pasaje/pasarele noi la calea ferată. Cruce artere rutiere

PROGRAM 4: Domeniul public

- Reabilitarea rețelei de spații publice din cartierele de locuințe colective
- Reabilitarea centrelor de cartier
- Reconfigurarea și reamenajarea scuarurilor urbane
- Traseu cale ferată

PROGRAM 5: Orașul spațiilor verzi

- Realizarea de spații verzi publice
- Amenajarea de trasee pietonale/cicliste în lungul cursurilor de apă (Peța, Adona) și legătura N-S
- Amenajarea turistică a râului Crișul Repede
- Amenajarea de trasee ciclabile de importanță urbană

PROGRAM 7: Patrimoniu arhitectural și cultural

- Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu
  Pietonalizarea str. Vasile Alecsandri + pietonalizarea parțială a segmentului nordic al str. Republicii
- Traversare pietonală în Piața Independenței / acces Cetate
- Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea
  Pod pietonal: str. Grigorescu - pasajul Vulturul Negru
- Observator Astronomic

PROGRAM 8: Servicii și facilități pentru comunitate

- Introducerea de dotări publice (educație, sănătate, spații verzi) în zone urbanizate recent
- Campus școlar pe str. Armatei Române

PROGRAM 11: Managementul deșeurilor

- Stație de sortare și valorificare a biomasei

PROGRAM 12: Calitatea mediului înconjurător

- Ecologizarea zonelor poluate și reutilizarea suprafețelor pentru activități urbane
- Prezervarea habitatelor valoroase
- Instituirea statutului de arie protejată

3.2.3. Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală. Amplasamente propuse: curtea sediului Primăriei, Piața Independenței, stadionul Voința. (pe planșă: c07);

3.2.4. Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuințe colective, în vederea decongestionării spațiilor publice și a creării de zone verzi (str. Sovata, Șc. Gen. 11 etc);

3.2.5. Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Șt. cel Mare la patru benzi (pe planșă: c04);

3.2.6. Modernizarea și prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului și realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF, în vederea reactivării platformei industriale de est (pe planșă c05, c06);

3.2.7. Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin (pe planșă: c05)

3.2.8. Reorganizarea circulației pe străzile Principatelor Unite și Călărașilor.

PROGRAM 3.3.: TRAFIC NEMOTORIZAT - BICICLIȘTI ȘI PIETONI

Programul este integrat cu programul 2 și răspunde politicilor de reducere a factorilor de poluare mobilizând comunitatea orădeană în folosirea, la nivelul cartierelor sau a întregului municipiu, a sistemelor alternative, precum biciclete sau mersul pe jos către locurile de muncă, agrement sau spațiile comerciale. Documentația de urbanism va propune traseele de biciclete și cele pietonale, inclusiv piețele publice, precum și spațiile necesare parcărilor acoperite pentru biciclete.

3.3. PROIECTE PRIORITARE:

3.3.1. Dezvoltarea unei rețele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraș, conectată la rețeaua metropolitană de trasee cicloturistice.

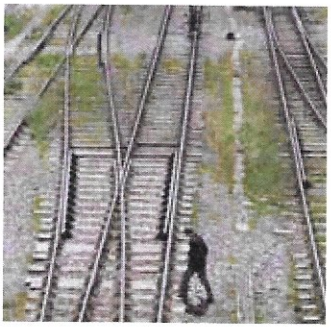

3.3.2. Introducerea de facilități publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spații acoperite), în principal în zona centrală a orașului și în zona de acces a insituțiilor publice.

3.3.3. Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF și realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criș sau artere rutiere, în vederea îmbunătățirii mobilității lente și a diminuării efectelor de barieră urbană (pe planșă: c03).

PROGRAM 3.4.: DOMENIUL PUBLIC

Programul vizează creșterea calității spațiului public din punct de vedere al accesibilității și al designului. Din punct de vedere al accesibilității sunt abordate spațiile publice. Din punct de vedere al accesului, programul urmărește asigurarea accesibilității pentru toate grupele de vârstă, asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități, prin remodelarea spațiilor publice în favoarea pietonului. Din punct de vedere al calității designului sunt vizate acțiunile de reabilitare a spațiilor libere în favoarea locuitorilor și plantarea, mobilarea și iluminarea adecvată a acestor zone publice.

3.4. PROIECTE PRIORITARE:

3.4.1.Reabilitarea rețelei de spații publice din cartierele de locuințe

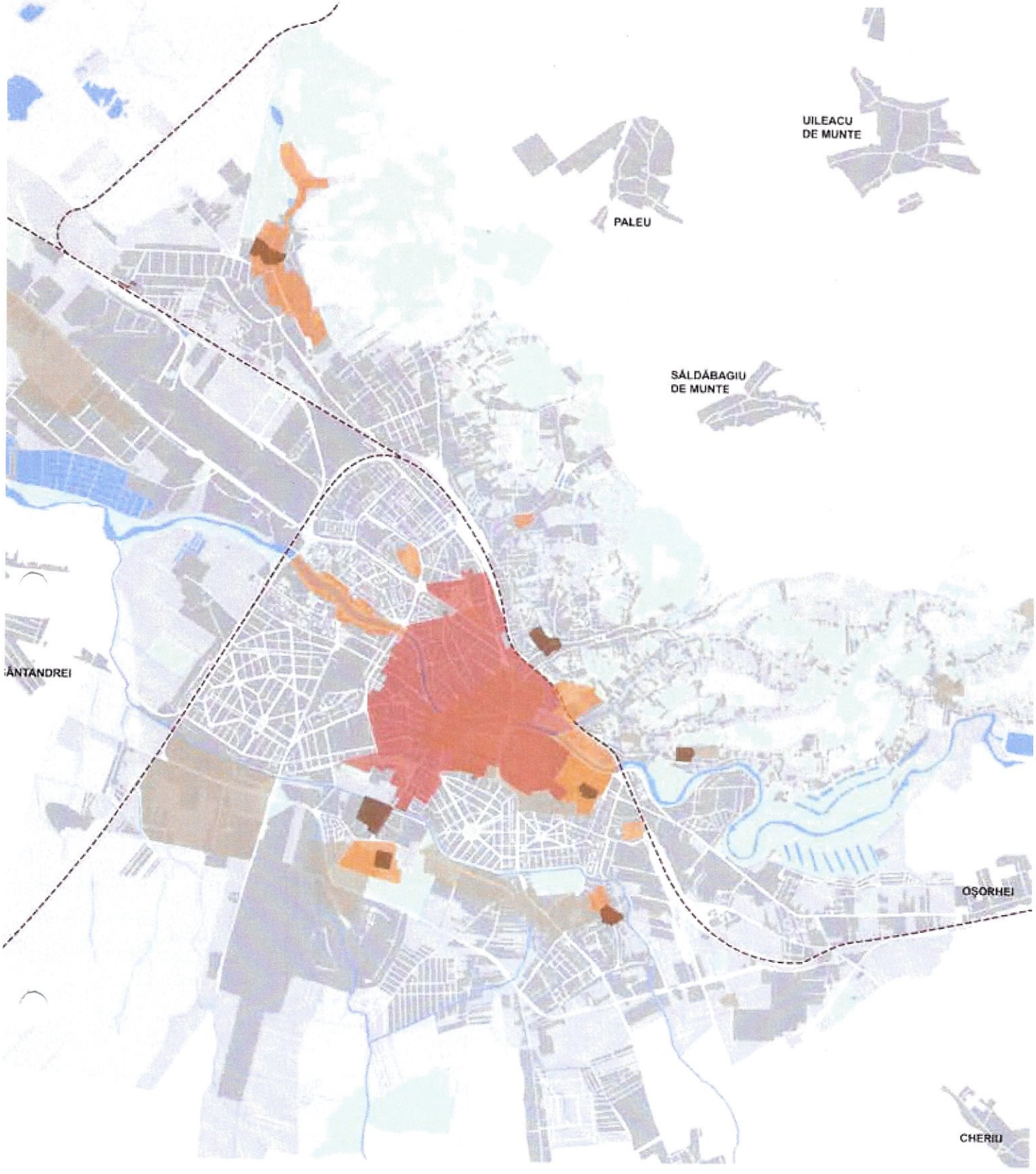

POLITICI DE CREȘTERE A ATRACTIVITĂȚII
LEGENDĂ

ZONE CU PATRIMONIU CONSTRUIT VALOROS

- Ansamblul urban "Centrul istoric Oradea" - cod LMI 2010 BH-II-a-A-01037
- Zonă valoroasă din punct de vedere al patrimoniului
- Zonă de protecție a monumentelor sau ansamblurilor izolate
- Sit arheologic
- Traseu cale ferată

colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenare urbană. (pe planșă: a09)

3.4.2. Reconfigurarea și reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei rețele de spații publice cu rol de centru sau subcentru de cartier și cu caracter predominant pietonal. (pe planșă: p01)

PROGRAM 3.5.: ORAȘUL SPAȚIILOR VERZI

Scopul programului are în vedere creșterea suprafețelor spațiilor verzi, echilibrate pe cartiere, și pe baza unor indicatori ce corelează densitatea populației și procentajul de spații verzi publice și private (26 mp/locuitor). Din punct de vedere spațial, sunt consolidate acele coridoare naturale, precum Crișul Repede, și dezvoltarea în rețea a piețelor și străzilor, din punct de vedere al plantațiilor de aliniament sau grădini/squaruri. Un aspect specific este legat de plantarea în continuare a spațiilor neconstruite și realizarea în parteneriat cu unitățile administrativ teritoriale din ZMO a unor perdele sau centuri verzi.

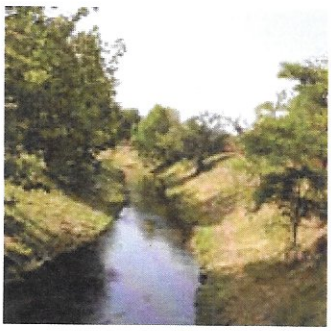

3.5. PROIECTE PRIORITARE:

3.5.1. Realizarea de spații verzi publice (pe planșă: v01);

3.5.2. Amenajarea de trasee pietonale/ciclistice și de spații publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă (Criș, Peța, Adona);

3.5.3. Amenajarea turistică a râului Crișul Repede (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 9);

PROGRAM 3.6.: FONDUL DE LOCUINȚE

Scopul programului are în vedere acțiuni pentru modernizarea fondului locativ existent pe baza de indicatori de intervenție și modernizare, modernizarea prudentă a imobilelor, precum și măsuri de creștere a eficienței energetice, în conformitate cu un plan de acțiune urban specific pe acest domeniu. In același timp programul ia în considerare și spațiul înconjurător blocurilor, integrand investiții pentru activități cu caracter recreeativ pentru copii și persoane adulte, și de reabilitare a spațiilor verzi.

3.6. PROIECTE PRIORITARE:

3.6.1. Realizarea de operațiuni de regenerare urbană în cartierele de locuințe colective, mai ales Nufărul și Iosia Nord (pe planșă: a09);

3.6.2. Dezvoltarea fondului de locuințe sociale ale municipalității.

PROGRAM 3.7.: PATRIMONIU ARHITECTURAL ȘI CULTURAL

Programele acoperă patrimoniul tangibil și intangibil. Patrimoniul construit este partea cea mai vizibilă în zona centrală a municipiului și contribuie la stabilirea identității sale. Programul privind regenerarea urbană este direcționat către o utilizare durabilă a patrimoniului urban ca ansamblu de zone și clădiri. Pe lângă patrimoniul tangibil, programul vizează patrimoniu intangibil, al activităților artistice, culturale și de dezvoltare a artelor, a industriei creative, legată de patrimoniul construit și de produsele tradiționale specifice industriei turismului.

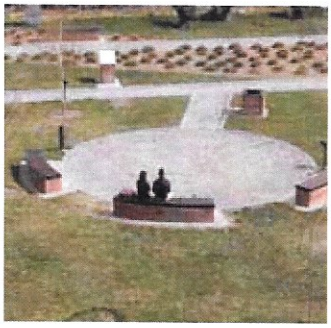

3.7. PROIECTE PRIORITARE:
3.7.1. Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale și ciclistice și creșterii calității spațiilor comerciale pe relația universitate – centru istoric (pe planșă: p02);
3.7.2. Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parțială a segmentului nordic al străzii Republicii (pe planșă: p04);
3.7.3. Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona Piața Independenței, în vederea îmbunătățirii accesibilității pietonale a Cetății Oradea din direcția Piața Unirii și reamenajarea suprafeței cuprinse între casa de cultură și cetate (c03/C04).
3.7.4. Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea și a piațetei din jurul Catedralei Ortodoxe în construcție, precum și asigurarea accesibilității în Cetate prin realizarea de consolidări dinspre Calea Clujului (PIDU Oradea, Programul 3.2.8., proiect P6);
3.7.5. Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 15, pe planșă: c03);
3.7.6. Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate și disponibile;
3.7.7. Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea.

PROGRAM 3.8.: SERVICII ȘI FACILITĂȚI PENTRU COMUNITATE

Domeniul programului este vast și acoperă elemente necesare calității vieții în municipiu: sănătate, educație, aspecte sociale și sport. Sunt acoperite elementele de analiză integrată a serviciilor publice în apropierea cartierelor și propunerile de reabilitare și de extindere, acolo unde este cazul, cu spații suplimentare și echipamente specifice serviciului.

Programul identifică necesarul de suprafețe sportive la nivel de cartier, atât cele cu acces controlat (baze sportive), cât și cele cu acces public nelimitat, pe cartiere și cvartale de blocuri. Sunt considerate și activități legate de utilizarea rețelelor de spații verzi, ca suport al activităților sportive și în context metropolitan.

3.8. PROIECTE PRIORITARE:
3.8.1. Introducerea de dotări publice (educație, sănătate, spații verzi) în zonele urbanizate recent: Grigorescu, Oncea.
3.8.2. Construirea unui campus școlar pe str. Armatei Române destinat activității Colegiului Economic „Partenie Cosma" (PIDU Oradea, Programul 3.2.8., proiect P6);
3.8.3. Construirea și echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio-Vasculară Invazivă Oradea (PIDU Oradea, Programul 3.2.9., proiect P4);
3.8.4. Înființarea unei piețe de gros pentru produse alimentare (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 15);

PROGRAM 3.9.: ENERGII REGENERABILE

Programul vizează încurajarea producerii de energii regenerabile, în formă finală, de către agentul energetic sau de furnizare a materiei prime în stare prelucrată sau brută. Programul trebuie văzut în coordonare cu Programul 1 și Programul 3 din politicile de dezvoltare economică.

3.9. PROIECTE PRIORITARE:

3.9.1. Dezvoltarea rețelei de producere a energiei pe bază de apă geotermală și gaze naturale, respectiv introducerea sistemului dual de distribuție primară la nivelul tuturor punctelor termice din municipiul Oradea (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, măsură a programului 2.2.1);

PROGRAM 3.10.: EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Scop: având în vedere procentul însemnat al consumului energetic de care este răspunzător mediul construit, se are în vedere creșterea competitivității economice a clădirilor, prin reabilitare termică, optimizarea sistemului de distribuție a agentului termic, modernizarea sistemelor publice de iluminat și încălzire, cu efecte pentru diminuarea poluării mediului.

3.10. PROIECTE PRIORITARE:

3.10.1. Sprijinirea operațiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuințe din cartierele de blocuri, în cadrul operațiunilor de regenerare urbană;

3.10.2. Modernizarea sistemelor de iluminat public.

PROGRAM 3.11.: MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

Scopul programului este legat de conformarea la indicatori, a unui sistem sigur si eficient, la scară urbană și metropolitană privind gestiunea deșeurilor menajere, provenite din construcții sau tehnologice/industriale.

3.11. PROIECTE PRIORITARE:

3.11.1. Valorificarea rezidurilor menajere printr-o stație de sortare și valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea. (PIDU Oradea, Programul 3.2.7., proiect P2)

PROGRAM 3.12.: CALITATEA MEDIULUI INCONJURĂTOR

Scopul programului este legat de măsuri de asigurare a creșterii calității aerului, din punct de vedere al suspensiilor și al micșorării temperaturilor insulelor de căldură urbană pe perioada estivală, fiind dezvoltat în coorodonare cu Programul 5. In cadrul programului sunt introduse toate activitățile necesare realizării depoluarii terenurilor din zona de Nord-Vest a municipiului.

3.12. PROIECTE PRIORITARE:

3.12.1. Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată și includerea lor în circuitul turistic și de agrement al orașului (pe planșă: v04);

3.12.2. Ecologizarea zonelor poluate și reutilizarea suprafețelor pentru activități urbane (pe planșă: v05).

4 Politici de management
4a Realizarea unei platforme de cooperare regională
4b Promovarea formelor de participare ale comunității
4c Dezvoltarea resurselor umane
4d Dezvoltarea formelor de management financiar

PROGRAME DE SUSȚINERE A CONSOLIDĂRII CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

PROGRAM 4.1.: PLANIFICAREA DEZVOLTĂRII URBANE

Programul se referă la creșterea capacității de management a acelor structuri publice cu responsabilități în dezvoltarea urbană, în scopul implementării de servicii și know-how, în procesul de planificare a teritorială, ofertate locuitorilor, vizitatorilor și investitorilor.

4.1. PROIECTE PRIORITARE:
4.1.1. Implementarea unui observator urban și transparentizarea evaluării proiectelor în cadrul CMUAT prin ședințe publice;
4.1.2. Realizarea ghidului privind formele de administrare a planurilor urbanistice și a formelor legale de consultare a proprietarilor de terenuri/imobile;
4.1.3. Stabilirea, aprobarea și implementarea unei metodologii și a unui ghid pentru derularea operațiunilor de urbanizare și de restructurare urbană.

PROGRAM 4.2.: FINANȚAREA PROCESULUI DE DEZVOLTARE

Programul conține două domenii prin care se urmărește managementul proprietăților din punct de vedere al costurilor și veniturilor, realizarea planului de investiții de capital și forme de impozitare a proprietăților private, în funcție de valoarea lor de piață.

4.2. PROIECTE PRIORITARE:
4.2.1. Implementarea sistemului de impozitare a proprietăților imobiliare la valoarea de piață;
4.2.2. Înființarea Registrului Tranzacțiilor Imobiliare considerând tipul tranzacției, prețul tranzacției, aplasamentul proprietății, modul de utilizare a proprietății, data tranzacției;
4.2.3. Realizarea ghidului de participare a cetățenilor în formarea bugetului anual de investiții;
4.2.4. Introducerea sistemului de bugetare participativă pentru cartierele de locuințe.

PROGRAM 4.3.: IMBUNĂTĂȚIREA SERVICIILOR PUBLICE

Programul scanează posibilitățile aflate la îndemâna administrației publice prin care serviciile publice pot să fie eficiente, la costuri accesibile și să satisfacă consumatorul.

4.3. PROIECTE PRIORITARE:

4.3.1. Implementarea sistemului de indicatori de performanță a serviciilor publice prestate de Primăria municipiului, inclusiv pentru instituțiile aflate în coordonarea/subordinea Primăriei;

4.3.2. Implementarea sistemului de măsurare a gradului de satisfacție a cetățenilor față de serviciile publice furnizate de Primărie și de organizații din subordinea Primăriei.

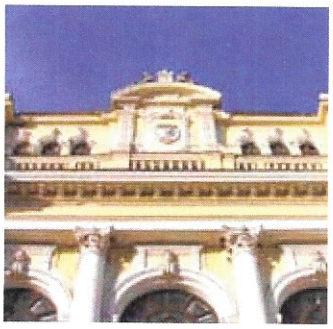

PROGRAM 4.4.: MARKETING URBAN

Programul propune elemente operaționale de investigare a cererii și ofertei de funcțiuni urbane, în coordonare cu amplasamentele din zona administrativă a municipiului Oradea.

4.4. PROIECTE PRIORITARE:

4.4.1. Înființarea biroului de marketing urban cu responsabilități în elaborarea strategiei de marketing/branding a municipiului, compus din analiza de piață a mixului de marketing: produs urban/preț/ amplasament/promovare;

4.4.2. Elaborarea Ghidului Investitorului în municipiu, cu prezentarea amplasamentelor, a tipului de funcțiune urbană și a condițiilor de regulament urbanistic.

PROGRAM 4.5.: FORMARE PROFESIONALĂ

Programul face parte din obligația de perfecționare a funcționarilor publici și se referă la funcția publică aflată în legătura cu instrumente de planificare, dezvoltarea patrimoniului, dezvoltare economică, aspectele sociale și de mediu din zona urbană și metropolitană.

4.5. PROIECTE PRIORITARE:

4.5.1. Dezvoltarea strategiei de formare profesională, pentru funcționarii Primăriei, în coordonare cu cerințele Strategiei Europa 2020 și a ciclului de finanțare 2014-2020;

4.5.2. Formarea profesională conform specificului fișei postului funcționarilor publici.

Fig. 16: schema procedurii de urbanizare / reparcelare

În zonele de urbanizare - suprafețe agricole destinate extinderii orașului - Planul Urbanistic General (PUG) condiționează autorizarea construcțiior de orice fel prin realizarea operațiunilor de parcelare sau reparcelare. Aceste operațiuni transformă suprafețe agricole în suprafețe destinate construcțiilor urbane și se realizează pe bază de Planuri Urbanistice Zonale de Parcelare (PUZP).
Prin PUG se delimitează zonele pentru care urmează a fi elaborate PUZP. În aceste zone, PUG stabilește rețeaua majoră de străzi și utilități, principalele dotări publice necesare și spațiile verzi. Aceste elemente vor fi respectate și detaliate de către planificările de tip PUZP elaborate ulterior.

etapa I Limitele zonei de urbanizare vor fi date de elemente topografice și cadastrale (drumuri, ape, canale, forme marcante de relief, păduri etc). Toate parcelele aflate în interiorul perimetrului stabilit vor face obiectul operațiunii de reparcelare. Proprietarii pot constitui o asociație temporară a cărei scop este inițierea operațiunii de parcelare / reparcelare. Această asociație beneficiază de scutiri pentru o serie de taxe și obligații. *
Delimitarea zonei PUZ, obligativitatea reparcelării și a asigurării suprafețelor necesare pentru obiectivele de utilitate publică vor fi condiții pentru dezvoltarea zonei.
Anterior operațiunii de reparcelare este necesară actualizarea evidenței topografice și cadastrale a zonei.

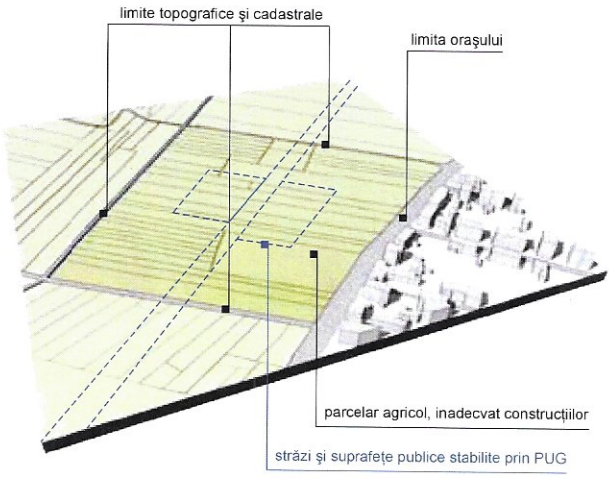

etapa II Asociația temporară are următoarele atribuții:
- inițiază o unificare virtuală și temporară a terenurilor care formează parcelabilul;
- execută atribuțiile unui parcelator.*

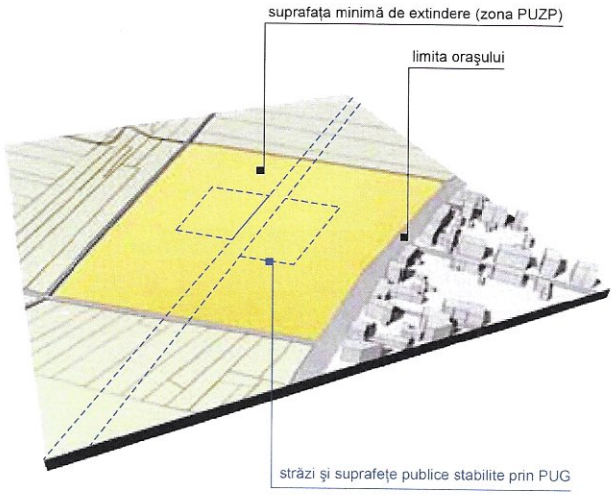

etapa III Planul Urbanistic Zonal asigură:
- organizarea funcțională și spațială a zonei (străzi, rețele edilitare, regulament de construire), respectând PUG
- remodelarea parcelarului inițial în scopul realizării de construcții, cu păstrarea numărului inițial de parcele private
- stabilirea și rezervarea suprafețelor necesare pentru dotări publice (grădinițe, școli, sănătate etc) și spații verzi

Suprafețele necesare realizării obiectivelor de interes public vor fi cedate de către participanții la operațiune sub forma unei cote procentuale a proprietății private. Acest transfer este compensat din punct de vedere economic prin plusul de valoare pe care îl dobîndesc parcelele private prin operațiunea de urbanizare.

Viabilizarea zonei este o condiție pentru acordarea autorizațiilor de construire.

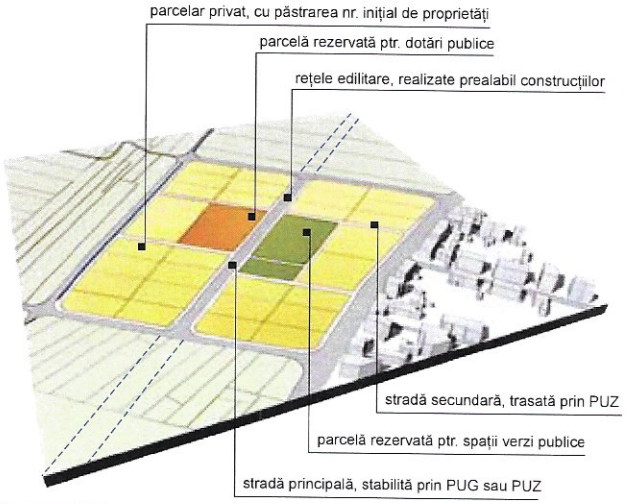

etapa IV Extinderea orașului se va face în etape. Condiția pentru dezvoltarea unei zone noi este finalizarea viabilizării zonei precedente.
Scopurile etapizării sunt:
- o gestiune eficientă a resursei teren, asigurarea rezervelor necesare pentru dezvoltări pe termen lung și pentru generațiile viitoare
- o politică rațională de investiții publice în infrastructură
- protejarea cadrului natural al orașului
- o formă coerentă a corpului urban

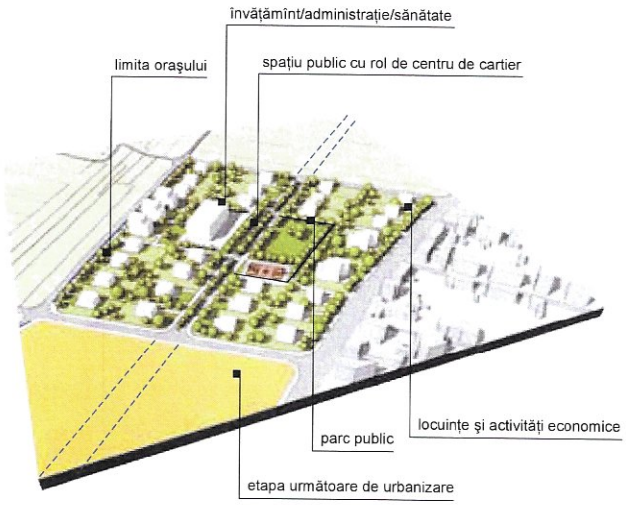

NOTĂ: ilustrările de mai sus sunt REPREZENTĂRI SCHEMATICE ale unui principiu și nu reflectă o situație reală din teren. Pentru claritatea schemei, proporțiile, formele și dimensiunile suprafețelor și ale obiectelor sunt simplificate.

* Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, Ghid privind reglementarea dezvoltării urbane prin operațiuni de parcelare și reparcelare a terenurilor introduse in intravilan, reglementare tehnică, 2002, elaborator Urbanproiect București

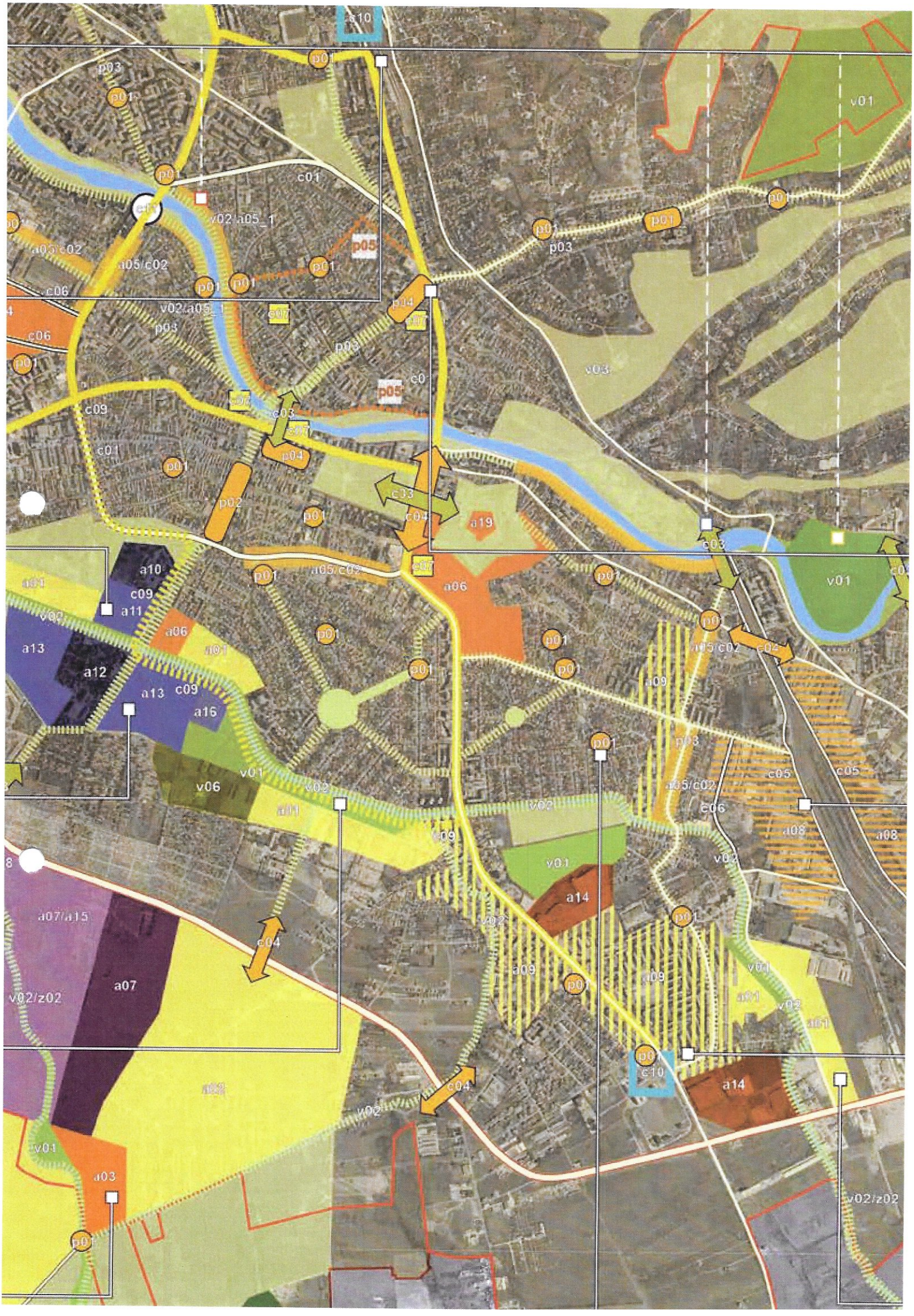

a10
p01
p03
v01
c01
v02/a05_1
a05/c02
p05
c06
p04
c07
c09
c03
a19
a06
a11
a13
a12
a16
v06
v02
a14
a07/a15
a07
v02/z02
c04
c10
a03

FIȘE DE PROIECT

7

selecție a proiectelor din cap. 6

1.1.2.
PRELUNGIREA INELULUI OCOLITOR

Amplasament: vest: Calea Sântandrei - Eurobusiness I - Real - A3
est: str. Ogorului - Oşorhei (ocolire sud) - DN1

Obiective: fluidizarea traficului de tranzit, devierea traficului de tranzit în afara cartierelor

Proiecte conexe: 2.3.2. Centru de târguri şi expoziţii, 3.12.2. Ecologizarea zonelor poluate, 3.2.5. Pasaje CF

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

str. Ogorului

Inelul de ocolire al oraşului este compus din str. Ogorului, Calea Sântandrei, str. Ovid Densuşeanu, str. Podului, str. Matei Corvin. Aceast traseu deserveşte în principal traficul de tranzit, care în acest fel nu este nevoit să traverseze zona centrală. Astfel inelul face legătura între DN1 (Cluj), DN76 (Beiuş), DN79 (Arad), DN1 (Borş) şi DN19 (Satu Mare).

Principala disfuncţie este dată de faptul că, pe anumite segmente, traseul inelului traversează zone urbanizate şi chiar cartiere de locuinţe (segmentele O. Denuşeanu, Podului, Matei Corvin, Calea Clujului). Frecvenţa ridicată a intersecţiilor are dezavantajul reducerii fluenţei traficului pe inelul ocolitor. De asemenea, circulaţia intensă de pe această arteră este un factor perturbator al zonelor de locuinţe.

PROPUNERI:

ilustrare

Proiectul prevede realizarea unui inel ocolitor pe un traseu exterior zonelor urbanizate, prin prelungirea străzii Ogorului, după cum urmează:

• spre est: pe o rută paralelă cu calea ferată, la sud de aceasta, începând din dreptul CET 2. Proiectul propune racordul la DN1 la est de localitatea Oşorhei, în vederea fluentizării circulaţiei şi a reducerii poluării în zona locuită.

• spre vest: Calea Sântandrei - Frigoexpres Sîntion - DJ 190 - autostrada A3.

Prin realizarea arterei, sunt accesate suprafeţe noi, care pot fi dezvoltate etapizat pentru diferite tipuri de activităţi economice. Realizarea arterei implică construirea unui pasaj denivelat peste calea ferată (Calea Sântandrei), a unui pod nou peste Criş şi a unui pasaj la intersecţia cu DN1 (termen lung).

Zona Metropolitană Oradea
0 1000 5000
500 2000 (m)
Legendă
Păduri
Rezervații naturale
Arii naturale propuse prin PUG
Lacuri
Ape curgătoare
Localități
Granița cu Ungaria
Drumuri importante
Căi ferate
Propunere rută ocolitoare
Noduri de circulație noi
Poduri noi / pasaje noi
Trasee principale pentru bicicliști
Trasee secundare pentru bicicliști (termen lung)
Depozit de deșeuri
Aeroport
Gară
Stațiune
Agrement
Universitate
Centru comercial
Atracții turistice
Peșcuri
Oradea
Satu Mare
Cluj-Napoca
Ungaria
Arad
Deva
Sântăul Mare
Sântăul Mic
Biharia
Ghinșu de Criș
Sântandrei
Palota
Uniade de Bihor
Norotiu
Cihei
Sînmartin
Rontău
Hăsnu
Felcheriu
Cordau
Apateu
Chișineu
Leș
Păușa
Săuaneu
Cheriu
Aiparea
Oșorhei
Fiștinișa
Sușturogi
Tăuțenei
Sigterus
Uniade de Munte
Pluțu
Sălgăbagiu de Munte
Tăbăn
Tebea
Chenteri
Bors
Sintion
Cetaceu
Oradea

1.1.3.
TRASEE CICLOTURISTICE

Amplasament: trasee de legătură cu localitățile din zona metropolitană Oradea
Obiective: îmbunătățirea conectivității, încurajarea mobilității ecologice, susținerea turismului
Proiecte conexe: 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor, 3.12.1. Protejarea habitatelor

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

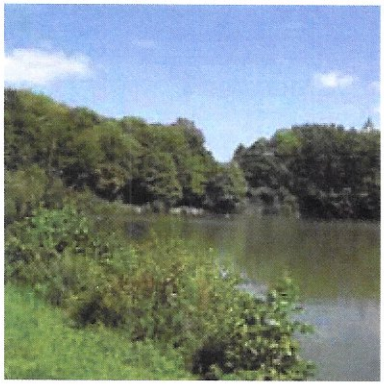

peisaj și patrimoniu cultural în zona metropolitană

Regiunea din jurul municipiului Oradea este bogată în atracții turistice şi în destinații de agrement şi de petrecere a timpului liber. Din acest motiv, în cadrul strategiei de dezvoltare a zonei metropolitane Oradea, precum şi în planurile privind evoluția municipiului, impulsionarea turismului joacă un rol foarte important.

Cicloturismul este o ramură turistică care se bucură de o popularitate crescândă în statele europene, fiind sprijinită recent chiar şi în țările învecinate României prin realizarea de trasee dedicate bicicliştilor, îndeosebi în zone pitoreşti, în lungul cursurilor de apă şi între centre urbane cu atractivitate turistică.

Alături de atragerea turismului în zonă, existența unei rețele de piste de biciclete facilitează legăturile între localități, reduce intensitatea traficului auto - şi prin aceasta poluarea - şi încurajează un mod de viață sănătos şi sustenabil.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Proiectul prevede realizarea de piste pentru bicicliști, în prelungirea celor care vor fi realizate pe străzile orașului, pentru a crea legături alternative celor rutiere cu obiectivele turistice, localitățile învecinate şi zonele pitoreşti din regiune.

Traseele ciclistice aflate în diferite faze ale realizării (Borş - Oradea) sunt preluate ca parte a rețelei propuse. Principalele trasee propuse sunt integrate în amenajarea malurilor cursurilor de apă care parcurg municipiul(Criş, Peța, etc).

Pe termen lung, este posibilă realizarea unei rețele de piste pentru bicicliști la nivelul întregii zone metropolitane, având legături directe cu rețeaua dezvoltată în Ungaria sau în alte regiuni învecinate.

1.2.1.
NODURI INTERMODALE DE TRANSPORT PUBLIC

Amplasament: Gara Est, Gara Vest

Obiective: conectarea rețelelor locale de TP cu cele regionale și naționale, impulsionarea dezvoltării unor zone urbane, reabilitarea infrastructurii rutiere, feroviare și a spațiilor publice

Proiecte conexe: 3.2.1. Extinderea rețelei de tramvai, 3.2.6. Artere noi - zona Gării Est, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5. Poduri, pasarele și pasaje pietonale

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

Gara Oradea

str. Nufărului

Odată cu dezvoltarea Zonei Metropolitane Oradea, creşte atât importanța transportului regional, care face legătura între municipiu şi localitățile învecinate, cât şi însemnătatea conectării diverselor moduri de transport public şi privat (feroviar, rutier, ciclistic, pietonal, aerian etc).

Distanța dintre autogara privată (str. Războieni) şi Gara CFR Oradea, precum şi față de rețeaua de tramvai, face dificilă transbordarea între diferitele moduri de transport.

Starea precară a clădirilor gărilor Est şi Vest, precum şi a spațiilor publice aferente, accesibilitatea dificilă a zonelor deservite contribuie la declinul activităților economice şi la inatractivitatea unor părți ale oraşului.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Prin realizarea a două autogări noi (Gara Centrală şi capătul străzii Nufărului) sunt stabilite două noduri intermodale: primul reunind transportul feroviar, rutier privat, rutier public şi rețeaua de tramvai, iar cel de al doilea reunind ultimele trei moduri.

În vederea relansării zonei economice din estul oraşului (fosta zonă industrială) este recomandată dezvoltarea terminalului CFR de mărfuri, precum şi creşterea atractivității gării de călători pentru transportul feroviar regional şi metropolitan.

2.4.1.
CENTRU DE CONFERINȚE, CONGRESE ŞI SPECTACOLE

Amplasament: str. Armatei Române

Obiective: impulsionarea dezvoltării turismului specializat, a domeniului universitar și a vieții culturale

Proiecte conexe: 3.2.1. Extinderea rețelei de tramvai, 2.4.1. Extinderea campusului universitar, 3.7.1. Reamenajarea străzii Avram Iancu, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

amplasament disponibil

pârâul Peța

Oradea este un important centru urban, cu o viață culturală activă şi diversificată, un mediu social dinamic şi cu bune perspective economice. Patrimoniul construit valoros al oraşului, apele termale şi cadrul natural şi antropic divers oferă posibilitatea transformării sale şi a zonei metropolitane într-o atracție turistică.

Dezvoltarea domeniului universitar atrage în oraş oameni tineri şi calificați, care contribuie la calitatea mediului cultural, al cunoaşterii şi al comunicării.

Toți aceşti factori de atractivitate pot fi valorificați împreună pentru a face din Oradea un oraş gazdă, atât pentru turismul legat de patrimoniu sau turismul balnear, dar şi pentru cel specializat, de tip cultural, ştiințific, economic sau politic.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Prin realizarea unui Centru de conferințe, congrese şi spectacole într-o poziție aflată în apropierea centrului istoric şi a campusului se urmăreşte valorificarea concertată a potențialelor date de patrimoniul istoric, universități şi buna accesibilitate, în vederea consolidării rolului de centru cultural şi de loc al schimbului de informații şi idei.

O dotare modernă de acest tip poate găzdui în condiții tehnice optime evenimente diversificate, de talie regională şi chiar internațională. Un avantaj concurențial important este dat de lipsa unui asemenea tip de centru în oraşele din regiune.

Calitatea arhitecturală al acestui ansamblu reprezentativ pentru oraş poate fi asigurată prin organizarea unui concurs internațional de soluții.

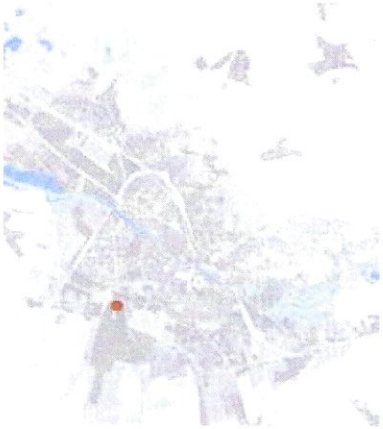

2.3.2.
CENTRU DE TÂRGURI ŞI EXPOZIȚII

Amplasament: parc tehnologic
Obiective: susținerea economiei locale, impulsionarea turismului de afaceri
Proiecte conexe: 1.1.2. Prelungirea inelului ocolitor

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

Dintre cele 13 muncipii cu rang de pol de dezvoltare din România (cea de a doua categorie de importanță după cea a polilor de creştere), Oradea se remarcă prin dinamica economică a mediului privat: cel mai mare număr de firme înregistrate, cea mai mare cifră de afaceri, şi cea mai mare pondere a capitalului străin. Sectorul economic cel mai important în Oradea este cel al serviciilor.

În ciuda declinului uşor al industriei uşoare (textile, marochinărie, pielărie), cererea pentru spații de producție a crescut foarte mult în ultimii ani, ca efect al expansiunii firmelor producătoare de componente electronice şi electrocasnice. Primele două parcuri industriale, Eurobusiness 1 şi 2 au înregistrat rate bune de ocupare, municipalitatea înregistrînd oportunitatea extinderii acestora şi a realizării unor parcuri tehnologice noi.

Atractivitatea turistică a oraşului şi a regiunii, prezența unui aeroport internațional şi perspectiva finalizării autostrăzii A3 sunt factori favorizanți pentru dezvoltarea infrastructurii pentru târguri şi expoziții.

PROPUNERI:

ilustrare 1

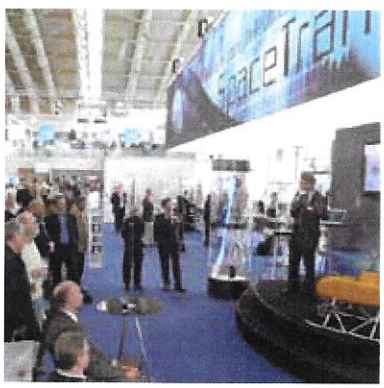

ilustrare 2

Proiectul vizează realizarea unui centru de târguri şi expoziții de talie regională, în vederea promovării economiei locale şi impulsionării relațiilor economice ale regiunii şi ale oraşului cu piețele internaționale. Amplasamentul prevăzut este în apropierea parcului industrial Eurobusiness 2 şi a aeroportului.

Alături de oportunitatea promovării firmelor locale, evenimentele organizate pot atrage vizitatori din afara oraşului şi a țării, contribuind la dezvoltarea turismului.

Amplasamentul viitorului centru va trebui să beneficieze de bune legături cu zona centrală a oraşului, mai ales prin intermediul transportului în comun.
Se recomandă stabilirea formulei de organizare spațială şi de configurare arhitecturală pe baza unui concurs de soluții.

2.4.1.
EXTINDEREA CAMPUSULUI UNIVERSITAR

Amplasament: str. Universității, str. Ceyrat

Obiective: susținerea domeniului universitar, dezvoltarea zonei sudice a centrului urban

Proiecte conexe: 2.3.1. Centru de conferințe, congrese și spectacole, 3.2.1. Extinderea rețelei de tramvai, 3.7.1. Reamenajarea străzii Avram Iancu, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

campusul universității Oradea

pârâul Peța

Cu cei peste 20.000 de studenți înscriși la cele 15 facultăți componente, Universitatea din Oradea a cunoscut o creştere dinamică după 1990, fiind astăzi, după Timişoara, cel mai important centru universitar din vestul țării.

Specialiştii calificați, absolvenți ai universităților orădene constituie un important factor de atractivitate pentru investiții în domenii economice performante şi o resursă umană valoroasă pentru dezvoltarea economică locală în general.

Alături de cele trei universități private din oraş, Universitatea din Oradea atrage tineri studenți din întreaga zonă de nord-vest a țării. Prezența acestora în oraş contribuie semnificativ la dezvoltarea serviciilor şi la vitalitatea culturală a zonei centrale. Proximitatea centrului istoric față de principalul campus constituie în acest sens un avantaj considerabil.

Dezvoltarea şi în viitor a Universității publice constituie un obiectiv de prim rang în evoluția municipiului. Zona urbană învecinată campusului beneficiază de rezerve importante de terenuri aflate în proprietate publică.

PROPUNERI:

ilustrare 1

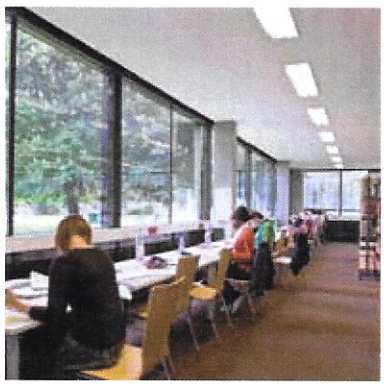

ilustrare 2

Prin asigurarea suprafețelor necesare extinderii etapizate a spațiilor destinate procesului de cercetare, educație, cazare şi agrement, se urmăreşte sprijinirea dezvoltării Universității Oradea şi, prin aceasta, a întregului areal sudic al zonei centrale.
Consolidarea campusului universitar în această poziție prezintă avantajul conlucrării urbanistice, economice, culturale şi sociale a zonei centrale cu mediul universitar, o relație cu beneficii pentru ambele zone.
Dezvoltarea campusului se situează într-o continuitate firească a evoluției zonei cuprinsă între centrul istoric şi Peța, zona cu cea mai importantă dinamică în ultima decadă şi, în acelaşi timp, zona cu cele mai valoroase resurse de dezvoltare urbanistică: accesibilitate optimă, proximitatea centrului istoric, culoarul verde Peța, rezerve importante de teren public disponibil pentru operațiuni de restructurare.

Astfel, modernizarea şi extinderea campusului universitar se înscrie în obiectivul mai larg al dezvoltării limitei sudice a zonei centrale, în lungul culoarului ecologic al pârâului Peța.

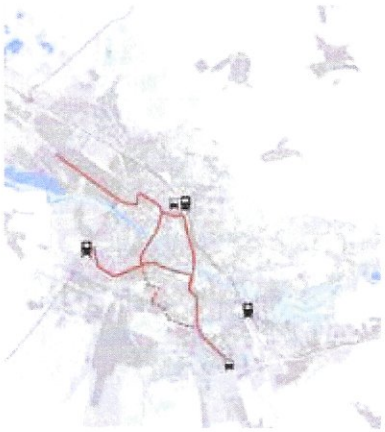

3.2.1.
EXTINDEREA REȚELEI DE TRAMVAI

Amplasament: Bulevardul Decebal - Universitate - str. Dimitrie Cantemir

Obiective: dezvoltarea TP, conectarea rețelei locale TP la cea regională CF (Gara Est)

Proiecte conexe: 1.2.1. Noduri intermodale de transport public, 2.3.1. Centru de conferințe, congrese și spectacole, 2.4.1. Extinderea campusului universitar, 3.7.1. Reamenajarea străzii Avram Iancu

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

tramvai OTL

Oradea dispune de o rețea eficientă şi bine structurată de transport public, care asigură o acoperire foarte bună a oraşului. Atât o parte a infrastructurii, cât şi parcul de vehicule au fost modernizate recent, iar frecvența adecvată de circulație şi sitemul de informare a călătorilor sporesc atractivitatea rețelei OTL ca alternativă la folosirea maşinii private.

Percepția publică asupra funcționării rețelei de transport public este pozitivă, ceea ce duce la un bun grad de utilizare a serviciilor OTL în oraş.

Rețeaua celor cinci linii de tramvai existente formează un inel în zona centrală care deserveşte foarte bine legătura între cartiere şi zona istorică, unde sunt comcentrate cele mai multe obiective de interes penru orădeni. Schema de organizare având un inel central funcționează cu atât mai eficient cu cât este alimentată de mai multe ramificații radiale.

PROPUNERI:

ilustrare

Obiectivul general al extinderii rețelei de tramvai este dezvoltarea sustenabilă a transportului public odată cu reducerea poluării, beneficiind de popularitatea şi tradiția de care se bucură acest mijloc de transport în rândul orădenilor.
Prin aceasta se urmăreşte reducerea traficului motorizat în oraş, încurajarea utilizării energiilor regenerabile, reducerea emisiilor şi creşterea atractivității spațiilor publice.

Concret, proiectul prevede realizarea unei ramificații suplimentare ale rețelei, plecând de pe inelul central, pe traseul: Bulevardul Decebal - Calea Matei Basarab - Universitate - str. Dimitrie Cantemir. Linia urmăreşte legarea zonei de dezvoltare din jurul universității şi coridorului ecologic Peța de centrul istoric.

Dublarea culoarului pietonal şi ciclistic major propus pe malurile pârâului cu o linie de transport public, consolidează funcționalitatea acestei legături între cartiere şi centru şi impulsionează dezvoltarea axei urbane Peța.

3.2.2.
INELUL CENTRAL

Amplasament: str. Sucevei - Bd. Gh. Magheru - str. Petőfi Sándor - str. Menumorut - Bd. Decebal

Obiective: îmbunătățirea sistemului de circulație la nivelul orașului, dezvoltarea bulevardelor pericentrale, degrevarea centrului istoric

Proiecte conexe: 3.2.1. Extinderea rețelei de tramvai, 3.2.3. Parcaje publice, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

strada Sucevei

B-dul Decebal

O mare parte a centrului istoric este afecată de traficul motorizat aflat în tranzit sau având ca destinație obiective aflate în zona centrală.

O variantă de ocolire a centrului istoric, combinată cu realizarea unor parcaje publice pe arterele perimetrale, ar permite celei mai mari părți a circulației să rămână în afara tramei stradale din zona istorică.

Inelul central este o soluție consacrată de organizare a circulației în orașele dezvoltate în jurul unui nucleu tradițional. Cele mai multe orașe europene aplică această schemă în corelare cu dezvoltarea facilităților de parcare, a politicilor de gestionare a sistemului de parcări, a transportului în comun și cu măsuri de pietonalizare și reamenajare a spațiilor publice istorice eliberate de trafic.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Inelul central urmăreşte excluderea traficului de tranzit din zona istorică, după acelaşi principiu după care funcționează, la scara orașului, centura ocolitoare. Prin aceasta, axa nord-sud (str. Avram Iancu, P-ța Unirii, P-ța Ferdinand, str. Republicii) poate primi un caracter predominant pietonal. Trama stradală din Oradea permite organizarea unui inel central, prin lărgirea unui singur tronson de stradă.
Astfel, pe ruta str. Sucevei - Bd. Gh. Magheru - str. Petőfi Sándor - str. Menumorut - Bd. Decebal, este necesară lărgirea amprizei stradale pe tronsonul străzii Sucevei cuprins între str. Avram Iancu şi Piața Cetății.
Lărgirea străzii este posibilă fie prin aplicarea pe termen lung a unei politici de realiniere a construcțiilor noi (retragerea cu o anumită distanță față de frontul existent), fie prin restructurarea coordonată a fronturilor, în cadrul unei operațiuni unitare.
Măsurile de realiniere a construcțiilor prevăd în acelaşi timp creşterea intensității de utilizare a terenului pe parcelele afectate de realiniere, prin realizarea unor clădiri mai înalte. Prin aceasta se urmăreşte o mai bună valorificare a fronturilor unei artere centrale de primă importanță şi consolidarea caracterului urban al zonei centrale.

3.2.3.
PARCAJE PUBLICE

Amplasament: P-ța Cetății/P-ța Independenței, stadionul Voința, Piața Unirii/str. Independenței.
Obiective: reducerea traficului motorizat în centrul istoric, creșterea calității spațiului public
Proiecte conexe: 3.2.2. Inelul central, 3.2.1. Extinderea rețelei de tramvai, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

zona Piața Cetății

strada Dunărea

Deficitul locurilor publice de parcare duce la supraaglomerarea traficului în zona centrală şi afectează în mod negativ calitatea spațiilor publice pe străzile şi piețele istorice, scăzându-le atractivitatea, atât pentru turişti, cât şi pentru orădeni.

Măsuri recente de reorganizare a traficului în Piața Unirii şi Piața Ferdinand includ realizarea unui parcaj public subteran pe strada Primăriei. Acest obiectiv va permite eliberarea şi pietonalizarea unor suprafețe importante din cele două piețe.

Parcajul aflat în curs de realizare în zona Tribunalului va permite, printre altele, continuarea traseului pietonal Republicii pe segmentul Gh. Dima - Gen. Gh. Magheru (cu păstrarea accesului riveranilor).

PROPUNERI:

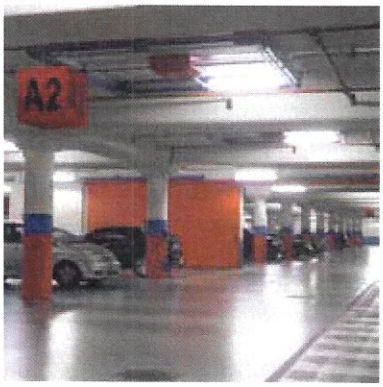

ilustrare

Prin multiplicarea capacității de stocare a autovehiculelor în zone aflate la intrarea în nucleul istoric, devine posibilă extinderea zonelor pietonale sau cu trafic limitat drastic. Prin aceasta se urmăreşte, în primul rând, crearea unei rețele de spații publice - străzi, piețe urbane, squaruri - primitoare, sigure şi nepoluate şi extinderea zonei turistice a oraşului.

Se propun următoarele amplasamente:

- zona Pieței Cetății/Pieței Independenței - parcajul deserveşte piața alimentară, instituțiile din zonă, centrul comercial, casa de cultură şi dotările culturale din Cetate;
- stadionul Voința - parcajul deserveşte rețeaua stradală de la vestul Pieței Ferdinand: străzile Moscova, Ady Endre, Ep. R. Ciorogariu, M. Eminescu - zonă bogată în instituții;
- curtea sediului Primăriei Municipiului Oradea
- Piața Unirii / str. Independenței (în şantier)

3.2.4.
PARCAJE COLECTIVE (REZIDENȚIALE)

Amplasament: cartierele de locuințe colective

Obiective: degrevarea și reabilitarea spațiilor publice în cartiere

Proiecte conexe: 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.4.1. Regenerarea cartierelor de locuințe colective, 3.5.1. Spații verzi noi, 3.8.1. Dotări publice în cartierele noi, 2.2.2. Reabilitarea centrelor de cartier

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

curți ocupate de mașini

Cartierele de locuințe colective (Rogerius, Nufărul, Ioșia Nord etc) suferă din cauza lipsei locurilor de joacă, a spațiilor verzi, a terenurilor de sport şi a dotărilor publice. Cea mai mare dificultate în amenajarea acestor spații este dată de lipsa suprafețelor disponibile, o mare parte a acestora fiind ocupate de maşini parcate.

Parcajele la sol amenajate în curțile blocurilor au fost dimensionate în funcție de necesarul înregistrat în anii construirii acestora. Numărul maşinilor din cartiere a crescut de câteva ori față de situația din 1990, ceea ce face necesară găsirea unor soluții noi pentru asigurarea capacităților de parcare.

PROPUNERI:

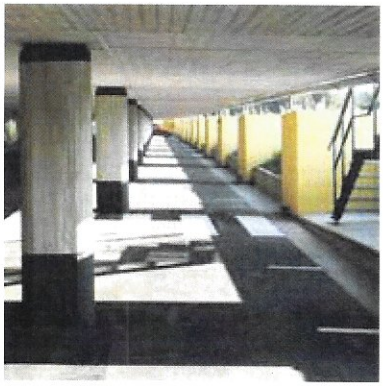

ilustrare 1

ilustrare 2

Prin gruparea locurilor de parcare în structuri compacte, denumite parcaje colective de cartier, platforme sau palete de parcare şi având între unul şi trei niveluri se pot elibera suprafețe semnificative de teren. Pe aceste suprafețe, pot fi realizate amenajări necesare locuitorilor din cartiere, cum ar fi spații verzi sau locuri de joacă.

Parcajele de cartier au avantajul prețului mai redus față de cele publice din zona centrală. Mai mult decât atât, soluțiile tehnice de realizare sunt foarte flexibile şi permit utilizări multiple, cum ar amenajarea pe acoperişuri a unor terenuri de sport. Acest tip de parcaj este utilizat pe larg în Europa de vest şi recent în oraşe din România, de exemplu în Cluj-Napoca.

Planul propune o rețea de amplasamente posibile pentru parcajele de cartier, în relație cu zonele cele mai afectate de criza locurilor de parcare. (Şc. Gen. 11, Liceul Onisifor Ghibu, str. Sovata etc)

Stabilirea amplasamentelor şi prioritizarea acestora trebuie făcute prin intermediul unor planuri integrate de regenerare urbană.

3.2.5.
PASAJE CF

Amplasament: Calea Clujului, strada Ogorului, Episcopia Bihor

Obiective: facilitarea relației est-vest și a accesului în oraș

Proiecte conexe: 1.1.2. Prelungirea inelului ocolitor, 3.2.6. Artere noi - zona Gării Est, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5. Poduri, pasarele și pasaje pietonale

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

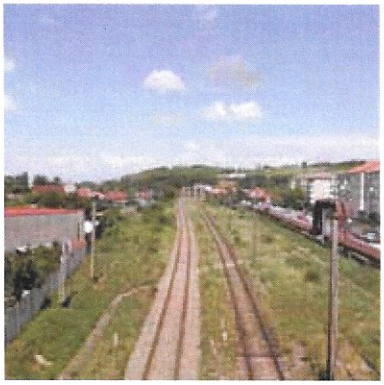

calea ferată în zona estică

Calea ferată constituie un obstacol important pentru circulația între cartierele aflate la nord de traseul ei şi alte zone din oraş. Atât pentru maşini, cât şi pentru pietoni şi bicicliști, circulația este condiționată de posibilitățile de traversare a căii ferate. Lipsa pasajelor în anumite zone duce la prelungirea rutelor de circulație, aglomerări de tronsoane şi timpi prelungiți de deplasare. Mai mult decât atât, lipsa legăturilor directe între diferite cartiere şi zona centrală are ca efect izolarea locuitorilor şi afectarea economiei locale.

PROPUNERI:

ilustrare

Proiectul prevede o serie de pasaje auto şi pietonale ale căii ferate, în diferite puncte din oraş:

- strada Ogorului - pasajul face legătura între inelul ocolitor şi DN1. În cazul prelungirii inelului ocolitor spre est (proiect 1.1.2.), acest pasaj are un rol secundar;

- Calea Clujului - pasajul permite continuitatea Căii Clujului şi creează o legătură directă cu zona de activități economice (fosta platformă industrială de est);

- modernizarea şi extinderea pasajului CF a blv. Ştefan cel Mare la patru benzi de trafic.

- strada Plantelor - pasajul face legătura între zona de urbanizare de la sud de Episcopia Bihor şi zona industrială aflată în redezvoltare.

3.2.6.
ARTERE NOI - ZONA GĂRII EST

Amplasament: str. Căii Ferate, str. Barierei, str. Maramureșului

Obiective: redezvoltarea zonei economice est, îmbunătățirea conectivității locale, accesibilizarea zonei de locuințe Maramureșului

Proiecte conexe: 1.2.1. Noduri intermodale de transport public, 3.2.5. Pasaje CF, 3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5. Poduri, pasarele și pasaje pietonale

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

strada Căii Ferate

Ca rezultat al transformărilor socio-economice de după 1990, platforma industrială de est a oraşului - situată de ambele părți a triajului feroviar - a suferit o restructurare a activităților, astăzi funcționând la o capacitate redusă în raport cu cea inițială. Largi suprafețe echipate şi clădiri de producție sunt subutilizate sau chiar abadonate.

Zona de locuințe din zona străzii Maramureşului (Pandurilor, Odesa, Bega) este izolată în mijlocul fostei platforme industriale şi a instalațiilor feroviare. Legătura locuitorilor din zonă cu centrul oraşului este foarte dificilă, cu precădere pentru aceia care nu dispun de vehicule personale.

Infrastructura stradală din zonă este insuficient dezvoltată iar starea fizică a străzilor şi a spațiilor publice este deficitară. Dificultățile desfăşurării activităților economice în zonă se datorează în mare parte infrastructurii nemodernizate.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Prin extinderea şi modernizarea infrastructurii de transport se urmăreşte racordarea zonei economice la principalele artere ale oraşului şi astfel impulsionarea relansării activităților. Măsurile prevăd două noi artere, paralele la est şi la vest cu calea ferată.

Prelungirea străzii Căii Ferate spre nord (C. Alexandru Averescu) şi spre sud (Ogorului) are rolul de a deschide şi activa fosta platformă industrială prin conectarea ei la principalele căi de acces în oraş şi, de asemenea, rolul de a accesa suprafețe noi în vederea dezvoltării. Odată cu această măsură devine oportună dezvoltarea terminalului CF de mărfuri.

Realizarea unei artere paralele pe latura de est a căii ferate între strada Ogorului (Metro) şi strada Barierei (Dragoş Vodă) are rolul de impulsiona redezvoltarea fostei platfome industriale, de a scoate din izolare zona de locuințe Maramureşului şi de a accesa suprafețe noi de dezvoltare.

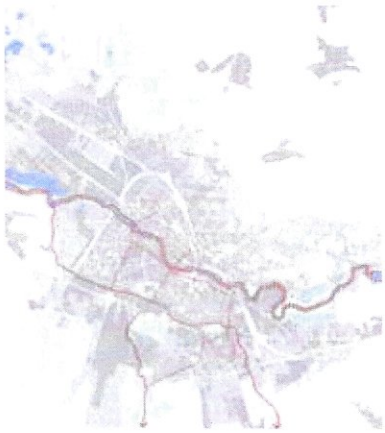

3.3.1.+ 3.3.2.
REȚEA DE PISTE PT. BICICLIȘTI ȘI FACILITĂȚI AFERENTE

Amplasament: rețeaua stradală urbană

Obiective: îmbunătățirea mobilității în oraș, creșterea calității ecologice prin încurajarea utilizării bicicletelor, reducerea traficului motorizat în zona centrală

Proiecte conexe: 1.1.3. Trasee cicloturistice, 1.2.1. Noduri intermodale de transport public, 3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5. Poduri, pasarele și pasaje pietonale, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor, 3.5.1. Spații verzi noi, 3.7.1. Reamenajarea străzii Avram Iancu

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

trafic mixt

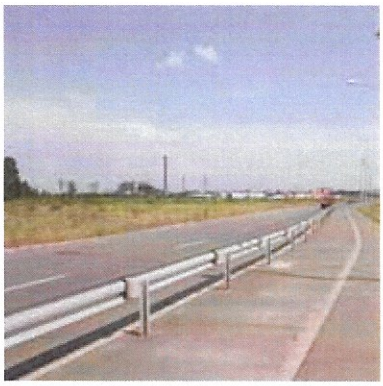

pistă de biciclete

În ciuda progreselor făcute recent în acest sens, rețeaua de piste pentru bicicliști din municipiul Oradea are o acoperire foarte redusă.

Obligativitatea de a utiliza carosabilul auto pentru a circula în oraș, face ca bicicleta să rămână un mijloc de transport riscant și neatractiv.

Prin descurajarea utilizării bicicletelor este favorizat traficul auto, chiar și pe rute scurte, în interiorul orașului. Rezultatul este supra-aglomerarea zonei centrale prin trafic activ și staționar și un nivel ridicat de noxe.

Dimeniunile profilelor celor mai multe artere existente permit, prin măsuri simple, introducerea unor piste dedicate bicicliștilor.

PROPUNERI:

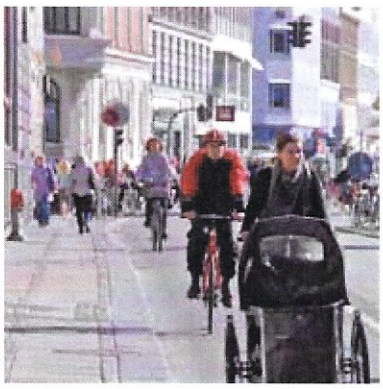

ilustrare 1

ilustrare 2

Pe fondul viziunii unui oraș verde, cu calități ecologice de excepție și a cărui dezvoltare mizează pe atractivitatea turistică a zonei centrale și a împrejurimilor pitorești ale orașului, o rețea extinsă de piste dedicate bicliștilor și integrate profilelor stradale devine o necesitate de neocolit.

Rețeaua poate fi realizată etapizat, începând cu arterele principale ale orașului și continuând în ordinea importanței arterelor. În vederea stabilirii soluțiilor tehnice de dimensionare, organizare și semnalizare a rețelei de piste, este necesar un studiu de specialitate la nivelul municipiului.

Beneficiile proiectului:
- reducerea emisiilor poluante;
- decongestionarea traficului auto, mai ales în zonele centrale;
- creșterea siguranței în trafic;
- un mod de viață mai sănătos și sustenabil pentru orădeni;
- creșterea atractivității și accesibiității spațiilor urbane, pentru turiști și pentru localnici.

3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5.
PODURI, PASARELE ŞI PASAJE PIETONALE

Amplasament: Criş, calea ferată, inel ocolitor

Obiective: îmbunătățirea mobilității pentru pietoni, accesibilizarea unor zone izolate

Proiecte conexe: 1.1.3. Trasee cicloturistice, 1.2.1. Noduri intermodale de transport public, 3.2.5. Pasaje CF, 3.2.6. Artere noi - zona Gării Est, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

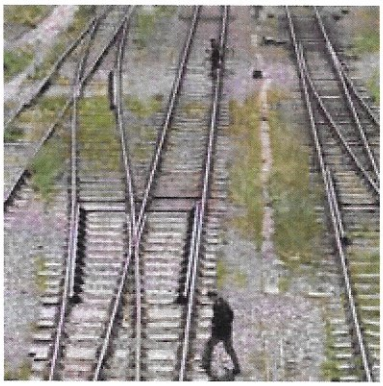

travesări improvizate

O bună parte a cartierelor oraşului sunt separate față de zona centrală sau între ele prin aşa numitele bariere urbane: elemente liniare care constituie obstacole pentru circulația auto şi mai ales pentru cea pietonală. Cele mai puternice astfel de bariere sunt date de calea ferată, de artere intens circulate sau de către Criş.

Cele mai afectate categorii ale populației sunt pietonii (în mod special copiii şi persoanele în vârstă), care trebuie să parcurgă distanțe mari până la cele mai apropiate posibilități de a traversa în siguranță obstacolele, respectiv trebuie să se expună riscului de accidente traversând prin locuri neamenajate.
La scară extinsă, aceste impedimente afectează negativ percepția cetățenilor asupra propriului oraş şi reduce mobilitatea nemotorizată şi cu aceasta calitatea vieții pentru categorii largi ale populației.

În unele cazuri, lipsa legăturilor adecvate peste barierele urbane duce la izolarea unor zone de locuințe (ex. Navigatorilor, Maramureşului, H. Coriolan, cart. Grigorescu).

PROPUNERI:

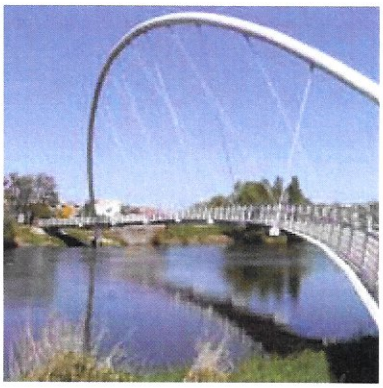

ilustrare 1

ilustrare 2

Proiectul vizează modernizarea punctelor de traversare existente şi realizarea unora noi. Sunt propuse amplasamente pentru:

- poduri pietonale peste Criş: str. Pietrişului/ str. Făcliei, zona Ştrandului Municipal, str. Nicolae Grigorescu etc;
- pasarele/pasaje de traversare a căii ferate: Gara Vest/str. Barcăului, pasaj subteran str. Secarei - bd. Şt. cel Mare;
- pasarele/pasaje de traversare a unor artere majore: Ogorului, Piața Independenței, Calea Borşului, O. Densuşeanu.

Soluțiile tehnice şi arhitecturale urmează a fi stabilite, în funcție de situațiile concrete, prin studii şi documentații de specialitate şi prin concursuri de soluții, în cazul podurilor şi pasarelelor.

3.4.1.
REGENERAREA CARTIERELOR DE LOCUINȚE COLECTIVE

Amplasament: ansambluri rezidențiale edificate în perioada 1960 - 1989

Obiective: creșterea calității locuirii, eficientizarea infrastructurii, dezvoltarea rețelei de dotări

Proiecte conexe: 3.2.4. Parcaje colective (rezidențiale), 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.5.1. Spații verzi noi, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor, 2.2.2. Reabilitarea centrelor de cartier

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

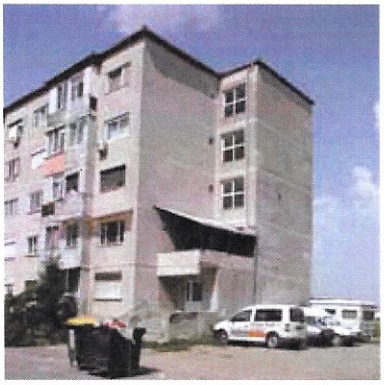

cartier Nufărul

cartier Rogerius

Deşi diferită de la caz la caz, calitatea locuirii în toate cartierele de blocuri este afectată în mod semnificativ de:

- deficitul de spații verzi, locuri de joacă, amenajări sportive sau de agrement publice, precum şi starea degradată a celor existente;
- starea deficitară a unei părți a construcțiilor şi a rețelelor edilitare;
- deficitul de dotări publice (învățământ, sănătate, asistență socială);
- insuficiența locurilor de parcare şi ocuparea spațiilor publice pietonale cu maşini parcate, îngreunarea mobilității pietonale şi ciclistice.

Locuitorii cartierelor sunt direcți interesați de modernizarea mediului lor de viață şi manifestă de cele mai multe ori deschiderea disponibilitatea de a conlucra la luarea şi implementarea deciziilor.

PROPUNERI:

ilustrare 1

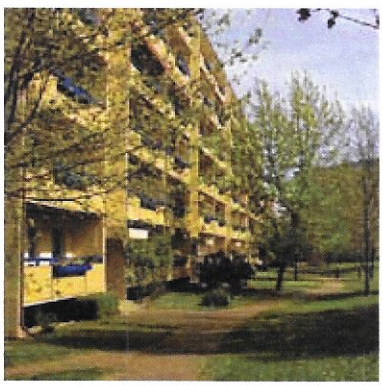

ilustrare 2

Prin seturi de măsuri intercorelate asupra diferitelor componente ale cartierelor, se urmăreşte îmbunătățirea condițiilor de viață din cartierele de locuințe colective (Nufărul, Rogerius, Ioşia Nord etc). Măsurile vizează diferite domenii ale funcționării cartierelor, de la circulație şi parcări până la reabilitarea clădirilor, realizarea de locuri de joacă şi de centre comunitare.

Pentru coordonarea diferitelor proiecte şi măsuri este necesară elaborarea în prealabil a Planurilor de Regenerare Urbană (PRU). Acest plan cuprinde, în mod integrat, toate componentele dezvoltării cartierelor: infrastructură, transport, educație, sănătate, coeziune socială, calitatea mediului, viață culturală, sport şi agrement, aspecte arhitecturale şi peisagistice.

Demersul de elaborare şi implementare a PRU va fi desfăşurat în strânsă colaborare şi prin implicarea directă a comunităților de locatari din cartierele abordate.

3.4.2.
SCUARURI URBANE ÎN CARTIERELE TRADIȚIONALE

Amplasament: spații publice cu caracter de scuar/piațetă din cartierele centrale/pericentrale

Obiective: creșterea calității vieții și a atractivității spațiilor publice, impulsionarea serviciilor aferente zonelor de locuințe

Proiecte conexe: 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.5.1. Spații verzi noi, 2.2.2. Reabilitarea centrelor de cartier

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

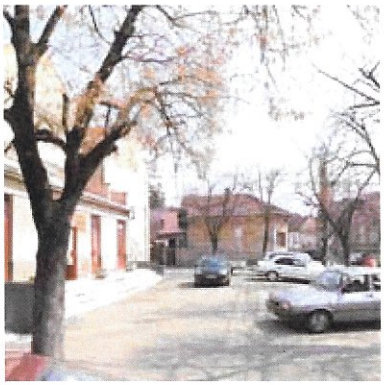

strada Syigligeti Ede

strada Petre Țuțea

Cartierele istorice ale oraşului conțin, la intersectarea străzilor, spații publice de dimensiuni medii şi mici având caracterul unor piațete urbane sau scuaruri şi incluzând de regulă clădiri publice şi mici puncte comerciale.

Deşi unele sunt amenajate corespunzător, calitatea spațială şi arhitecturală a majorității acestor spații nu este valorificată turistic sau în favoarea condițiilor de locuire din cartiere. Rolul inițial al acestor scuaruri şi piațete, acela de mici centre ale cartierelor tradiționale, de spații de întâlnire a locuitorilor din zonă, este periclitat astăzi prin utilizarea neadecvată a domeniului public, ocupat de cele mai multe ori de parcări, carosabile supradimensionate sau construcții improprii caracterului zonei.
În cele mai multe cartiere se înregistrează în prezent un deficit important de spații publice cu rol de sub-centru.

Exemple caracteristice: scuar strada Dobrogei, intersecțiile Bistritei/Măslinului/P. Țuțea, Clujului/Seleuşului, Ady Endre/Syigligeti Ede, Iorga/Eminescu/Bicazului, Călăraşilor/ Principatelor Unite, M. Viteazu/M. Kogălniceanu, Horea/N. Olahus/ A. Vlahuță, P-ța Nucetului etc.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Amenajarea scuarurilor urbane are ca obiectiv extinderea rețelei de spații publice urbane în cartierele de locuințe şi creşterea calității mediului rezidențial.

Prin definirea unei rețele de centre şi sub-centre de cartier se oferă locuitorilor spații publice pentru întâlnire, relaxare şi comunicare. Diferitele zone ale cartierelor primesc astfel locuri noi care le conferă identitate specifică şi servesc la consolidarea comunităților. Crearea de noi centre ale comunităților favorizează activitățile comericale şi de servicii şi sprijină microeconomia locală.
Nu în ultimul rând, noile piațete şi scuaruri cresc atractivitatea turistică a cartierelor tradiționale şi extind zona de interes arhitectural şi urbanistic a oraşului în afara centrului istoric propriu-zis.

Proiectele vizează extinderea componentei pietonale a suprafețelor, măsuri de repavare, modernizare a mobilierului urban şi a iluminatului public, plantarea de arbori. În paralel se propune reabilitarea clădirilor publice adiacente.
Se recomandă organizarea concursurilor de soluții.

3.5.1.
SPAȚII VERZI NOI

Amplasament: diferite suprafețe în intravilan

Obiective: creșterea calității vieții în oraș, creșterea atractivității orașului, îmbunătățirea factorilor de mediu

Proiecte conexe: 3.4.1. Regenerarea cartierelor de locuințe colective, 3.4.2. Scuaruri urbane în cartierele tradiționale, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor, 3.12.1. Protejarea habitatelor, 3.12.2. Ecologizarea zonelor poluate

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

Deşi poartă renumele unui oraş verde, Oradea înregistrează un deficit important de spații verzi publice, raportate la numărul locuitorilor, atât comparat cu media europeană, cât şi în relație cu exigențele stabilite prin legislația națională.

Alături de cele câteva parcuri noi aflate în diferite faze de planificare sau realizare, Planul Urbanistic General identifică şi rezervă suprafețele necesare asigurării necesarului de spații verzi la nivel de oraş.

PROPUNERI:

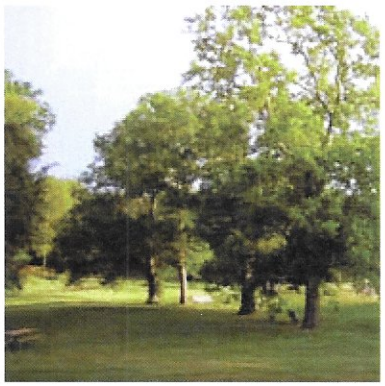

ilustrare 1

ilustrare 2

Propunerile urmăresc extinderea suprafeței de spații verzi la nivel de oraş, prin următoarele măsuri:

- amenajarea unor suprafețe libere aflate în proprietate publică, în vederea transformării lor în parcuri (terenuri agricole, pepiniere, zone de protecție sanitară, terenuri fără utilizare etc);
- amenajarea malurilor naturale ale Crişului, pârâului Peța sau ale altor cursuri de apă;
- conversia funcțională a întreprinderilor dezafectate va asigura spații verzi publice, pe o parte a suprafețelor, prin aplicarea procedurii de restructurare urbană;
- realizarea unor zone rezidențiale sau de activități economice pe terenuri agricole, va asigura spații verzi publice pe o parte a terenurilor supuse procedurii de urbanizare.

3.5.2.+3.5.3.

SPAȚII PUBLICE ŞI TRASEE PIETONALE PE MALURILE APELOR

Amplasament: albiile râurilor Criș, Peța, Adona etc

Obiective: creșterea calității vieții în oraș, creșterea atractivității turistice a orașului, îmbunătățirea factorilor de mediu, stabilirea unor legături pietonale între cartiere

Proiecte conexe: 1.1.3. Trasee cicloturistice, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.5.1. Spații verzi noi, 3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5. Poduri, pasarele și pasaje pietonale

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

pârâul Peța

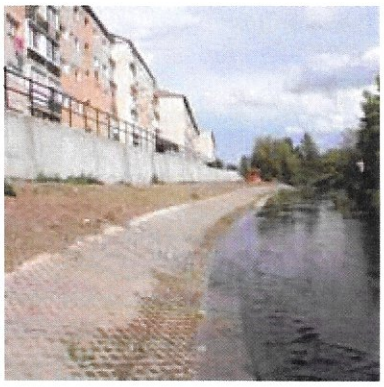

Cursurile apelor traversează orașul, legând între ele diferitele cartiere şi, în cazul Crişului, zona centrală de diferite alte zone de interes. Mai mult decât atât, Peța şi Crişul străbat diferite localități din zona metropolitană şi pot deveni legături între acestea şi municipiu.

Prezența apelor în interiorul orașului reprezintă un aport important la calitatea vieții - din punct de vedere ecologic, ambiental şi urbanistic. Importanța suprafețelor naturale din lungul apelor este sporită de necesitatea stringentă de extindere a spațiilor verzi în Oradea.

Diferite segmente ale malurilor Crişului au fost amenajate ca promenade pietonale şi se bucură de popularitate în rândurile orădenilor. Din păcate aceste trasee nu au continuitate la nivelul orașului.

Deşi reprezintă un element natural excepțional şi un habitat unic, pârâul Peța are o prezență nevalorificată suficient în oraş. Porțiuni extinse ale cursului apei, chiar aflate în proprietate publică rămân inaccesibile şi neamenajate.

PROPUNERI:

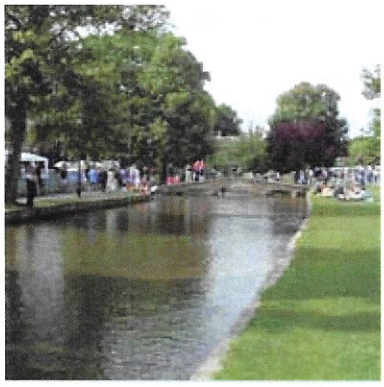

ilustrare 1

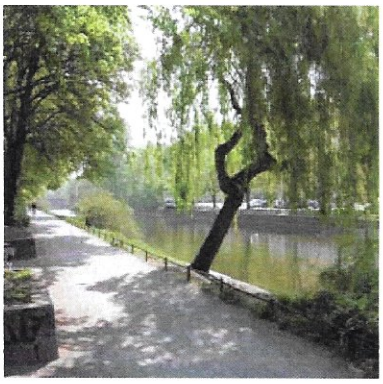

ilustrare 2

Culoarul definit de pârâul Peța are potențialul de a deveni principala axă de dezvoltare a orașului în următoarele de-cade.
Odată cu accesibilizarea şi amenajarea malurilor pârâului Peța, se creează o legătură directă între diferite zone ale orașului şi zona pericentrală a universității, Muzeului Crişurilor, a Grădinii Zoologice şi a zonei de retail de pe Calea Aradului. Amenajarea unei a doua axe verzi a orașului în lungul coridorului ecologic Peța poate impulsiona evoluția laturii sudice a orașului, concentrând interesul public în zone cu potențial de redezvoltare: zona străzii Făgărașului / Ceyrat, platforma industrială est, cartierele Nufărul şi Salca etc.
Prin continuarea măsurilor de amenajare a malurilor Crişului, este posibilă crearea unui traseu pietonal şi ciclistic neîntrerupt între centrul istoric şi cartierele de locuințe, cele două ştranduri, precum şi între zonele cu potențial de agrement aflate în lungul malurilor în amonte şi în aval. Atractivitatea turistică a zonei centrale creşte odată cu punerea în valoare a cursului Crişului şi a relației sale cu zona istorică.

3.7.1.
REAMENAJAREA STRĂZII AVRAM IANCU

Amplasament: str. Avram Iancu

Obiective: îmbunătățirea legăturii între zona universitară și centrul istoric, dezvoltarea activităților riverane și creșterea atractivității spațiului public

Proiecte conexe: 3.2.1. Extinderea rețelei de tramvai, 3.2.2. Inelul central, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

strada Avram Iancu

Strada Avram Iancu asigură legătura directă între nucleul istoric dat de Piața Unirii şi Piața Ferdinand şi zona universității, Muzeul Țării Crişurilor şi zona de agrement, precum şi întreaga zonă de dezvoltare cuprinsă între Peța şi strada Ogorului.
Legând centrul istoric al oraşului cu cea mai dinamică zonă de dezvoltare actuală, strada Avram Iancu joacă un rol foarte important în evoluția corelată a celor doi poli. Importanța acestui rol nu se reflectă în calitatea spațiului public şi nici în funcționalitatea circulației în lungul acestei străzi.

Astfel, imaginea şi funcțiunea străzii este dominată în prezent de suprafețele carosabile. Lipsa vegetației, trotuarele foarte înguste, intensitatea traficului auto au un impact negativ asupra atractivității străzii pentru pietoni şi, din acest motiv, asupra condițiilor de dezvoltare a activităților comerciale în imobilele riverane. La rândul său, lipsa interesului comercial se reflectă negativ asupra stării clădirilor, unele dintre ele valoroase. Reamenajarea preconizată a pieților principale continuă axa pietonală Republicii spre sud, susținând oportunitatea intervenției asupra străzii Avram Iancu.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

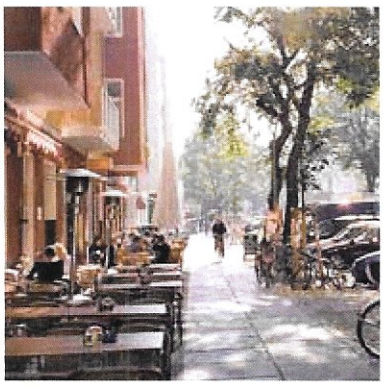

Apropierea universității şi a muzeului de centrul istoric constituie un factor esențial de dezvoltare economică şi culturală a oraşului. Scopul măsurilor propuse este acela de creştere a atractivității străzii Avram Iancu pentru pietoni, bicicliști şi transport public, în vederea consolidării şi îmbunătățirii conlucrării între centrul istoric şi polul de dezvoltare dat de zona de agrement din jurul noului muzeu şi de campusul univeristar.
Pe termen lung, modernizarea poate fi realizată prin realinierea şi restructurarea frontului vestic şi lărgirea amprizei.
Pe termen scurt/mediu, premisa măsurilor de reamenajare a profilului stradal este dată de introducerea sensului unic (nord-sud) sau prin introducerea sistemului *shared space*. Ambele soluții permit astfel lărgirea trotuarelor, introducerea pistelor pentru bicicliști şi a plantațiilor stradale. La intersecția cu strada M. Kogălniceanu este propusă amenajarea unei piațete în jurul grupului statuar.

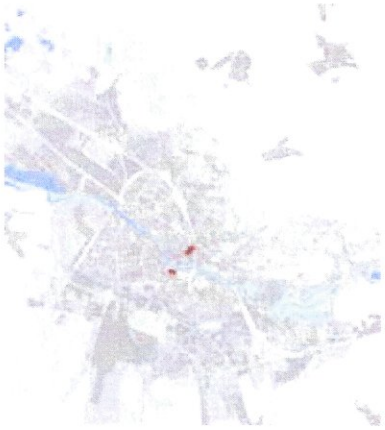

3.7.2.
PIETONALIZĂRI: VASILE ALECSANDRI, REPUBLICII (NORD)

Amplasament: str. Vasile Alecsandri, str. Republicii

Obiective: creșterea atractivității spațiului public, dezvoltarea activităților economice și îmbunătățirea condițiilor rezidențiale în zona istorică, dezvoltarea traseelor turistice

Proiecte conexe: 3.2.3. Parcaje publice, 3.2.2. Inelul central, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

strada Vasile Alecsandri

strada Republicii

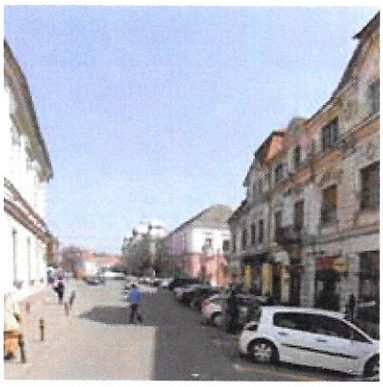

Strada pietonală Republicii este astăzi cel mai atractiv parcurs comercial, cultural şi turistic al oraşului. Ultimul segment al străzii, cuprins între strada Dunărea şi bd. Gh. Magheru este dedicat predominant circulației auto şi locurilor de parcare, deşi este foarte valoros din punct de vedere arhitectural şi al obiectivelor publice amplasate în zonă.
Parcajul public aflat în curs de realizare în proximitatea Tribunalului oferă oportunitatea eliberării spațiului public şi reamenajării suprafețelor.

Strada Vasile Alecsandri constituie primul segment al unui traseu turistic de primă importanță al oraşului: Piața Unirii - Parcul 1 Decembrie - Cetatea Oradiei. Mai mult decât atât, fronturile şi spațiul urban al străzii au o calitate excepțională din punct de vedere arhitectural. În prezent, atractivitatea străzii Vasile Alecsandri este afectată de prezența excesivă a traficului auto şi, mai ales, a maşinilor parcate pe ambele laturi.

PROPUNERI:

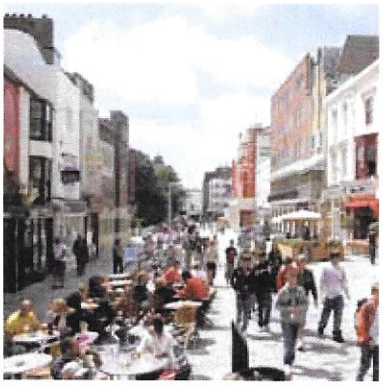

ilustrare 1

ilustrare 2

Extinderea suprafețelor pietonale urmăreşte lărgirea şi optimizarea parcursului turistic în centrul istoric prin conectarea diferitelor obiective. Serviciile şi activitățile comerciale riverane celor două străzi urmează să beneficieze în mod direct de pe urma pietonalizării şi a măsurilor de reamenajare a spațiului public. Dezvoltarea activităților economice din zonă are ca efect direct creşterea valorii clădirilor de patrimoniu şi impulsionează reabilitarea acestora.

Odată cu finalizarea celor două parcaje publice (Tribunal şi str. Piața Unirii), devine posibilă pietonalizarea celor două străzi, cu păstrarea accesului auto temporar pentru riverani şi aprovizionare. Restricționarea circulației auto trebuie însoțită de măsuri de reamenajare a spațiului public.

În vederea asigurării calității arhitecturale a noilor spații şi a transparenței procesului de transformare, se recomandă organizarea de consursuri internaționale de soluții.

3.8.1.
DOTĂRI PUBLICE ÎN CARTIERELE NOI

Amplasament: zonele de urbanizare recente (Grigorescu, Oncea etc)

Obiective: asigurarea dotărilor de proximitate în cartiere

Proiecte conexe: 3.2.5. Pasaje CF, 3.3.1.+ 3.3.2. Rețea de piste pt. bicicliști și facilități aferente, 3.3.3.+ 3.7.3.+ 3.7.5. Poduri, pasarele și pasaje pietonale, 3.5.1. Spații verzi noi

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

cartiere în curs de constituire

Cartierele dezvoltate în perioada 2000-2012 la periferia orașului – dintre care cele mai importante sunt Grigorescu, Oncea, Episcopia Bihor (sud) – au caracter aproape exclusiv rezidențial, fiind marcate de infrastructura slab dezvoltată și de lipsa dotărilor publice (învățământ, sănătate, sport, transport public etc), a spațiilor publice (parcuri, locuri de joacă) și a serviciilor (comerț, petrecerea timpului liber etc).

Caracterul monofuncțional afectează calitatea vieții în aceste cartiere, întărind izolarea lor și dependența față de cartierele mai vechi și de zona centrală a orașului. Pentru a avea acces la servicii elementare, locuitorii acestor cartiere parcurg distanțe însemnate, recurgând aproape exclusiv la mașinile private și contribuie astfel la intensitatea traficului și la poluare. Lipsa parcurilor din aceste cartiere, a școlilor și grădinițelor în imediata proximitate a locuințelor afectează în primul rând familiile cu copii și persoanele în vârstă. Deficitul generalizat de spațiu public scade calitatea vieții, a coeziunii sociale și a posibilității de dezvoltare a activităților economice în zonă.
În toate zonele afectate, se găsesc rezerve de teren pentru asigurarea funcțiunilor necesare.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

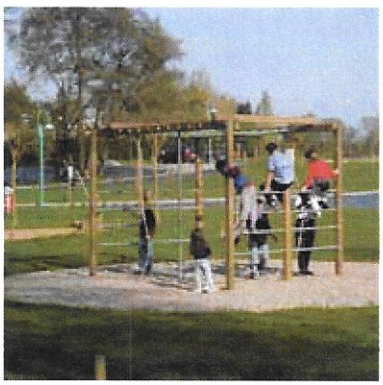

Se propune introducerea în cartierele aflate în curs de dezvoltare, densificare și extindere a unor dotări de utilitate publică, grupate în jurul unor spații publice cu caracter de centru de cartier. Prin această măsură , se urmărește asigurarea strictului necesar de servicii publice de proximitate, dedicate locuințelor, cum ar fi grădinițe, școli, clinici medicale cu deservire locală, terenuri de sport, spații polivalente pentru evenimente etc. Alături de aceste funcțiuni, se propune amenajarea de spații verzi, locuri de joacă, scuaruri și alte tipuri de spații publice, menite să asigure, alături de sănătatea publică, locuri de întâlnire, comunicare și de identitate pentru comunitățile locuitorilor din cartiere.

Pentru rezervarea suprafețelor necesare obiectivelor de utilitate publică se propune aplicarea unei proceduri de urbanizare pentru dezvoltarea terenurilor disponibile. Procedura propusă va fi integrată și detaliată în cadrul regulamentului de urbanism aferent PUG.

3.12.1.
PROTEJAREA HABITATELOR

Amplasament: ariile naturale protejate (Natura 2000)

Obiective: asigurarea calității mediului, asigurarea biodiversității

Proiecte conexe: 1.1.3. Trasee cicloturistice, 3.5.2.+3.5.3. Spații publice și trasee pietonale pe malurile apelor, 3.5.1. Spații verzi noi

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

habitate valoroase și specii protejate

În imediata vecinătate a Oradiei se găsesc zone naturale unde trăiesc specii valoroase şi rare de animale şi plante.

O parte a acestor suprafețe aparțin deja rețelei de protecție ecologică stabilită de Uniunea Europeană pe întregul său teritoriu şi integrată legislației naționale de protecție a mediului: rețeaua Natura 2000. Pe teritoriul municipiului Oradea sunt protejate areale cum ar fi Valea Roşie, Lunca Crişului în aval şi în amonte de oraş sau o parte a cursului pârâului Peța.

Studiul specializat pe protecția mediului elaborat în pregătirea Planului urbanistic general a scos în evidență existența unor noi areale valoroase din punct de vedere ecologic şi vulnerabile la efectele dezvoltării urbane, care necesită măsuri de protecție:

- pădurea Nojorid şi arealul aflat la nord
- regiunea lacului Săldăbagiu de Munte
- dealul Ciuperca
- albia Crişului şi albia Peța, pe parcursul intraurban

PROPUNERI:

habitate valoroase și specii protejate

Obiectivul păstrării oraşului Oradea ca un loc cu un mediu curat, cu un patrimoniu natural bogat şi interesant şi înconjurat de o multitudine de locuri atractive în mijlocul naturii impune protejarea habitatelor periurbane şi implementarea principiilor dezvoltării urbane durabile, aşa după cum România s-a angajat prin ratificarea directivelor şi documentelor comunitare din domeniu. Scopul principal al unei dezvoltări durabile urmăreşte asigurarea unui mediu echilibrat de viață atât pentru generația actuală, cât şi pentru cele viitoare.

Instituirea regimului de protecție pentru arealele care dețin habitate de importanță europeană nu implică blocarea măsurilor de dezvoltare, ci are ca scop promovarea unei forme de dezvoltare care permite în acelaşi timp conservarea condițiilor de viață ale diferitelor specii ale florei şi faunei specifice regiunii.

3.12.2.
ECOLOGIZAREA ZONELOR POLUATE

Amplasament: situri contaminate ca urmare a activităților de producție/depozitare
Obiective: asigurarea calității mediului, reintroducerea suprafețelor în circuitul economic
Proiecte conexe: 1.1.2. Prelungirea inelului ocolitor, 3.5.1. Spații verzi noi, 3.12.1. Protejarea habitatelor

SITUAȚIA EXISTENTĂ:

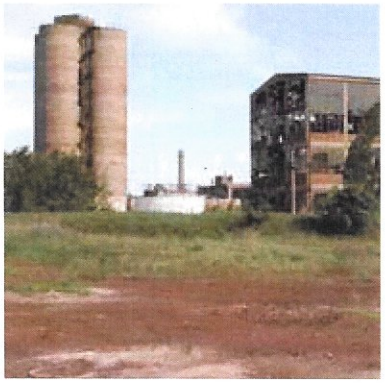

halda de șlam

C.E.T. 2

Diferitele activități industriale sau de depozitare din oraș au produs, de-a lungul deceniilor de funcționare, efecte negative asupra solului pe amplasamentele propriu-zise și în vecinătatea acestora. Aceste terenuri nu pot fi utilizate pentru alte activități, chiar și mult timp după încetarea utilizării poluante. Mai mult decât atât, ele reprezintă un risc pentru sănătatea populației, prin posibilitatea ca substanțele nocive să se infiltreze în pânza freatică. O altă categorie de activități eliberează în aer cantități importante de pulberi și substanțe toxice, pe care curenții de aer le pot direcționa asupra zonelor locuite.

Cele mai multe zone contaminate și surse de pulberi și noxe se concentrează în perimetrul celor două platforme industriale orașului: cea de est (Calea Clujului, str. Ogorului) și cea de vest (Calea Borșului): C.E.T. 1 și 2, Halda de șlam Alumina, Sinteza, Fabrica de cărămidă etc.

PROPUNERI:

ilustrare

Obiectivul unui oraș "verde", cu un mediu curat și o bună calitate ecologică a vieții impune măsuri de restrângere a efectelor poluante.

Ecologizarea zonelor contaminate reprezintă o condiție pentru reintegrarea suprafețelor afectate în circuitul economic și o prioritate pentru asigurarea sănătății publice.

Primul pas în acest demers este finalizarea studiilor și expertizelor de specialitate în vederea investigării tipurilor și gradurilor de contaminare și a stabilirii măsurilor tehnice care se impun, precum și a investițiilor necesare.

2.3.2.
REABILITAREA CENTRELOR DE CARTIER

Amplasament: cartierele Nufărul, Ioşia Nord, Rogerius

Obiective: creşterea calităţii locuirii, autonomia funcţională faţă de zona istorică

Proiecte conexe: 3.2.4. Parcaje colective (rezidenţiale), 3.3.1.+ 3.3.2. Reţea de piste pt. bicicliști şi facilităţi aferente, 3.4.1. Regenerarea cartierelor de locuinţe colective, 3.5.1. Spaţii verzi noi

SITUAŢIA EXISTENTĂ:

cartier Nufărul

cartier Ioşia Nord

Marile ansambluri de blocuri, realizate anterior anului 1990, concentrează o mare parte a locuitorilor municipiului, pe teritorii relativ restrânse, având cea mai mare densitate a locuinţelor din oraş. Cele mai importante cartiere sunt concentrate în nord-vestul oraşului (Rogerius, Ioşia Nord), respectiv în sud-est (Nufărul).
Proiectele iniţiale ale cartierelor au prevăzut, alături de locuinţe, dotări şi servicii publice, spaţii verzi şi zone de agrement, dar în proporţie neechilibrată în raport cu necesarul dat de numărul locuinţelor. Acest deficit a fost compensat parţial după 1990 prin apariţia serviciilor comerciale private, multe dintre ele amplasate în spaţii cu altă destinaţie (de ex. apartamente la parterul clădirilor sau foste spaţii verzi).
În continuare, în marile cartiere colective se manifestă un deficit cantitativ, dar mai ales calitativ la nivelul dotărilor şi a spaţiilor publice. Deficitul de astfel de spaţii diferă de la cartier la cartier, dar el afectează în mod semnificativ calitatea vieţii şi valoarea locuinţelor. În percepţia colectivă a locuitorilor, parcurile, pieţele publice, viaţa publică a oraşului se desfăşoară exclusiv în centrul istoric, cartierele fiind destinate predominant locuirii.

PROPUNERI:

ilustrare 1

ilustrare 2

Proiectul prevede dezvoltarea centrelor de cartier în Nufărul, Ioşia Nord şi Rogerius, pentru creşterea calităţii locuirii şi pentru creşterea autonomiei funcţionale a acestor cartiere faţă de zona centrală a oraşului.
Măsurile concrete includ în primul rând, extinderea, reabilitarea şi reorganizarea spaţiului public în apropierea nucleelor comerciale şi de servicii. Esenţială în acest sens este întărirea şi protejarea componentei pietonale a acestor spaţii pentru a le face accesibile unui număr cât mai mare de locatari ai cartierelor şi în primul rând copiilor şi vârstnicilor.

Un alt pas important este dat de interconectarea spaţiilor publice nou create cu cele existente, prin reabilitarea reţelei de străzi şi alei din cartiere. Această măsură este cu atât mai necesară cu cât cartierele mari, cum este Rogerius, deţin mai multe centre funcţionale şi simbolice (Parcul Magnolia, Orăşelul copiilor, Piaţa agro, Parcul Olosig).

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA

ETAPA 3

PLANUL DE ACȚIUNE

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA

ETAPA 3

PLANUL DE ACŢIUNE

APRILIE 2013

Beneficiar:	**Primăria Municipiului Oradea** Piaţa Unirii, nr. 1, 410100, Oradea, jud. Bihor T: +40 -(0)259 437000, F.: +40 -(0)259 467150 E: primarie@oradea.ro I: www.oradea.ro
Asociaţi contract:	**s.c. planwerk s.r.l., arhitectură + urbanism** str. Clemenceau 3, RO-400021, Cluj-Napoca T.: +40 -(0)264 -439488, E: office@planwerkcluj.org I: www.planwerkcluj.org
	s.c. VITAMIN Architects s.r.l. Pţa. Alexandru Mocioni nr.2, RO-300199, Timişoara T: +40 -(0)256 -433550, F: +40 -(0)256 -433550 E: office@vitamina.ro I: www.vitamina.ro
	s.c. IHS Romania s.r.l str. Victor Eftimiu, nr. 5-7, RO-010153, Bucureşti T: +40 -(0)21 -3137475, F: +40 -(0)21 -3137475 E: office@ihs-romania.ro I: www.ihs-romania.ro
Subcontractanţi:	**s.c. Restitutor Proiect s.r.l.** str. Episcop Mihai Pavel, nr.13, Oradea T: +40 -(0)359 -427325
	s.c. Veltona s.r.l. str. Paris, nr. 2, RO-300003, Timişoara
	s.c. Premium Garden s.r.l. Nojorid, nr. 425, 417345 Bihor T: +40 -(0)744 -241477, F: +40 -(0)359 -413649 E: premiumgarden@yahoo.com I: http://premiumgarden.ro
	s.c. Proiect Bihor s.a. str. General Magheru, nr. 23, 410057, Oradea T: +40 -(0)259 -415827, F: +40 -(0)259 -415353 E:proiect.bihor@rdsor.ro I: www.proiect-bihor.ro
Consultanţi:	Adrian Borda, Cluj-Napoca Georg Kern, Nürnberg Franz Ullrich, Bamberg
Colaboratori:	Fenesi Ferencz, Oradea Bagosi Katalin, Oradea Révész Aliz, Oradea Baczó Erika, Oradea

Echipa de lucru:

CONSORŢIUL CONTRACTANT

Coordonare PUG	Tiberiu Ciolacu, Eugen Pănescu, Paul Buchert
Masterplan şi Plan de acţiune	Nicolae Ţarălungă, Sorina Racoviceanu, Tiberiu Ciolacu
Economie urbană	Nicolae Ţarălungă, Sorina Racoviceanu
Mediu	Orlando Balaş
Studii circulaţie	Nagy Vencel, Bojidar Tomici
Infrastructură reţele edilitare	Marius Coste
Planşe	Raoul Chiricheş, Andrei Bacoşcă, Vlad Creoşteanu, Paul Buchert, Tiberiu Ciolacu

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

Coordonare	Primar Ilie Bolojan, Arh. şef Adriana Lipoveanu
Instituţia Arhitectului Şef	Lucia Iacob
Serviciul Gis	Carmen Iancu, George Funar, Şerban Stoicea
cu participarea:	
SC Eurobusiness Parc Oradea	Delia Ungur

CUPRINS

Capitol	pagina
Capitolul 1 - Preambul Condiţii de elaborare Obiectivele planului Structura planului	1
Capitolul 2 - Lista proiectelor organizate pe programe, beneficiar, perioada de implementare şi finanţare	3
Capitolul 3 - Graficul implementării proiectelor	8
Capitolul 4. Condiţii pentru realizarea procesului de implementare a proiectelor 4.1. Condiţii de management 4.2. Condiţii financiare 4.3. Corelare cu documentaţiile de urbanism şi programul de investiţii al autorităţilor locale 4.4. Indicatori de monitorizarea şi evaluarea a implementării Planului de Acţiune	14

1. Preambul

1.1. Condiţii de elaborare

Prezentul plan de acţiune corespunde Etapei 3 a demersului de elaborare a Planului urbanistic general al municipiului Oradea, conform contractului de servicii nr. 283975 din 15.12.2011 încheiat între Municipiul Oradea şi asocierea SC Planwerk SRL, SC Vitamin Arhitects SRL şi SC IHS Romania SRL.

Planul de acţiune se referă la proiectele propuse în Strategia de dezvoltare a municipiului, denumită şi Masterplan Oradea 2030, document elaborat în Etapa 2 şi care, plecând de la concluziile studiilor de fundamentare, formulează o viziune de dezvoltare pentru oraş şi obiective strategice ale dezvoltării, obiective din care decurge un set de politici, programe şi proiecte.

Acestea din urmă se vor materializa sub forma reglementărilor specifice în cadrul noului Plan urbanistic general şi a Regulamentului de urbanism aferent, în Etapa 4 a lucrării pentru asigurarea condiţiilor de dezvoltare durabilă a municipiului Oradea.

1.2. Obiectivele planului

Lucrarea prezintă în conformitate cu Strategia de Dezvoltare Spaţială (Masterplan) pachetul de proiecte necesar asigurării condiţiilor de implementare a strategiei în general şi a politicilor sectoriale în special. Lista proiectelor a fost prezentată reprezentanţilor direcţiilor din cadrul primăriei, pentru stabilirea priorităţilor proiectelor pe baza problemeticii teritoriale şi a prognozei bugetare realizată în cadrul studiului pentru stabilirea capacităţii de cofinanţare a proiectelor stabilite.

Acest plan reprezintă platforma de coordonare a investiţiilor multisectoriale şi de pregătire a administraţiei locale în vederea gestionării fondurilor publice dar şi a a fondurilor structurale planificate în perioada 2014-2020. In acest sens, obiectivul strategiei este acela de a oferi Consiliului local al municipiului Oradea un instrument metodologic şi tehnic, pe baza căruia să poată realiza, în parteneriat, planificarea spaţială a teritoriului în context judeţean şi naţional.

Pachetul de proiecte atinge obiectivele Strategiei Europa 2020 atingând aspecte ale dezvoltării creative, durabile şi inclusive în scopul conectării municipiului la spaţiul naţional/european, consolidării unei economii locale nepoluante şi cu o valoare adăugată ridicată, asigurării accesului egal la infrastructura urbană de servicii şi utilităţi şi al asigurării unui parteneriat cu comunitatea de la fomularea la implementarea deciziei publice.

1.3. Structura planului

Planul de acţiune se compune din trei componente majore: (1). Matricea integrată formată din proiectele prezentate pe priorităţi, graficul implementării acestor proiecte şi condiţii de implementare a proiectelor.

Matricea conţine pe lângă lista proiectelor, conform document Masterplan, instituţiile responsabile în realizarea proiectelor şi a surselor financiare dar şi a fazei în care se află aceste proiecte. Se va constata că proiectele ce vor capitaliza municipiul pe termen lung, sunt în faza în care consiliul local poate, în funcţie de resursele financiare disponibile, să lanseze după aprobarea planului de acţiune studiile de fezabilitate.

Graficul de lucru conţine durata în care se vor pregăti studiile preliminare realizări proiectelor şi perioada de realizarea fizică a lucrărilor de realizarea a proiectelor. Acest grafic este util în perioada de implementare pentru monitorizarea fazelor şi duratei fiecărui proiect. Graficul va fi încărcat pe calculatorul unităţii de management cu responsabiltiăţi în implementarea proiectelor primăriei.

Condiţiile de implementare se concentrează cu prioritate pe realizarea analizelor veniturilor şi cheltuielilor la nivel local pentru identificarea excedentului bugetar pus la dispoziţia primăriei pentru implementarea studiilor de fezabilitate, tehnice în conformitate cu legislaţia în vigoare.

2. Lista proiectelor organizate pe programe, beneficiar, perioada de implementare şi finanţare

Cod proiect	Denumire proiect Prioritatea	Beneficiar	Perioada de implementare		Surse de finanţare	Evaluare proiect (mii euro)
			Anul începerii	Anul finalizării		
1	2	3	4	5	6	7
PROGRAM 1.1.: Porţile oraşului						
1.1.1.	Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea	CJ Bihor	2017	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
1.1.2.	Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane (O. Densuşeanu, Podului, Matei Corvin, Calea Clujului) şi racordarea la autostrada Borş - Tîrgu Mureş - Braşov, A3	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri locale/naţionale	conf. Studiu de Fezabilitate
1.1.3.	Conectarea reţelei intraurbane de piste pentru biciclişti la reţeaua metropolitană de piste, aflată în planificare, în corelare cu Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 3	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri locale/UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 1.2.: Noduri de transport multimodale						
1.2.1.	Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/ rutier/tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări	Primăria Oradea	2015	2016	Fonduri locale/UE	conf. Studiu de Fezabilitate
1.2.2.	Dezvoltarea unui hub logistic (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 7)	ZMO	2017	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
1.2.3.	Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 8)	CJ Bihor	2018	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 1.3.: Reţele de comunicare						
1.3.1.	City Net – canalizaţie pentru reţele de transfer de date	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
1.3.2.	Hot spot-uri gratuite în spaţii publice	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate HURO/1001/314/ valoare 122,35
PROGRAM 2.1.: Parcuri tehnologice şi de cercetare						
2.1.1.	Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafeţe militare şi în zona aeroportului	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
2.1.2.	Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului şi Suişului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
2.1.3.	Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea situat pe în zona unităţilor militare Tancodrom (PIDU Oradea, Programul 5.1.2., proiect P1)	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
2.1.4.	Înfiinţarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile şi a apei geotermale (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 12)	Primăria Oradea în PPP	2018	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
2.1.5.	Înfiinţarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 13)	Primăria Oradea în PPP	2018	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 2.2.: Intreprinderi mici şi mijlocii						

2.2.1.	Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM, în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale oraşului	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
2.2.2.	Reabilitarea centrelor de cartier (spaţii publice) pentru creşterea atractivităţii lor şi pentru susţinerea întreprinzătorilor comerciali	Primăria Oradea în PPP	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 2.3.: Centre de afaceri şi servicii						
2.3.1.	Realizarea unui centru multifuncţional de conferinţe, congrese şi spectacole pe un amplasament disponibil în apropierea zonei centrale, a campusului universitar şi a parcului industrial Eurobusiness 2	Primăria Oradea în PPP	2015	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
2.3.2.	Realizarea unui centru de târguri şi expoziţii în proximitatea aeroportului şi parcului industrial Eurobusiness 2	Primăria Oradea în PPP	2015	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 2.4.: Infrastructura educaţională preuniversitară şi universitară						
2.4.1.	Extinderea şi modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peţa, în apropierea centrului istoric	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.1.: Apă potabilă, canalizare şi termoficare						
3.1.1.	Extinderea reţelelor de apă şi canalizare în Zona Metropolitană Oradea (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 2)	ZMO	2018	2022	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.1.2.	Reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009-2028 în scopul conformării la legislaţia de mediu şi creşterii eficienţei energetice. Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea)	Primăria Oradea	2011	2014	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate 121691/22.06.20011; valoare 77.772,00
PROGRAM 3.2.: Transport motorizat public şi personal						
3.2.1.	Extinderea reţelei de linii de tramvai pe traseul Avram Iancu - Universitate - cart. Europa – Obi/Real – Calea Aradului	Primăria Oradea	2018	2022	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.2.	Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei	Primăria Oradea	2016	2018	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.3.	Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală. Amplasamente propuse: curtea sediului Primăriei, Piaţa Independenţei, stadionul Voinţa.	Primăria Oradea în PPP	2015	2018	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.4.	Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuinţe colective, în vederea decongestionării spaţiilor publice şi a creării de zone verzi (str. Sovata, Şc. Gen. 11 etc)	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.5.	Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Şt. cel Mare la patru benzi	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.6.	Modernizarea şi prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului şi realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF, în vederea reactivării platformei industriale de est	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.7.	Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.2.8.	Reorganizarea circulaţiei pe străzile Principatelor Unite şi Călăraşilor	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.3.: Trafic nemotorizat - bicicliști şi pietoni						

3.3.1.	Dezvoltarea unei rețele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraș, conectată la rețeaua metropolitană de trasee cicloturistice	Primăria Oradea	2017	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.3.2.	Introducerea de facilități publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spații acoperite), în principal în zona centrală a orașului și în zona de acces a insituțiilor publice	Primăria Oradea	2017	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.3.3.	Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF și realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criș sau artere rutiere, în vederea îmbunătățirii mobilității lente și a diminuării efectelor de barieră urbană	Primăria Oradea	2017	2022	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.4.: Domeniul public						
3.4.1.	Reabilitarea rețelei de spații publice din cartierele de locuințe colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenareurbană	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.4.2.	Reconfigurarea și reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei rețele de spații publice cu rol de centru sau subcentru de cartier și cu caracter predominant pietonal	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.5.: Orașul spațiilor verzi						
3.5.1.	Realizarea de spații verzi publice	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.5.2.	Amenajarea de trasee pietonale/ciclistice și de spații publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă (Criș, Peța, Adona)	Primăria Oradea	2015	2017	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.5.3.	Amenajarea turistică a râului Crișul Repede (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 9)	Primăria Oradea	2015	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.6.: Fondul de locuințe						
3.6.1.	Realizarea de operațiuni de regenerare urbană în cartierele de locuințe colective, mai ales Nufărul și Ioșia Nord	Primăria Oradea în PPP	2018	2022	Fond national de regenerare urbana	conf. Studiu de Fezabilitate
3.6.2.	Dezvoltarea fondului de locuințe sociale ale municipalității	Primăria Oradea	2018	2022	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.7.: Patrimoniu arhitectural și cultural						
3.7.1	Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale și ciclistice și creșterii calității spațiilor comerciale pe relația universitate – centru istoric	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fond national de regenerare urbana	conf. Studiu de Fezabilitate
3.7.2.	Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parțială a segmentului nordic al străzii Republicii	Primăria Oradea	2014	2018	Fond national de regenerare urbana	conf. Studiu de Fezabilitate
3.7.3.	Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona Piața Independenței, în vederea îmbunătățirii accesibilității pietonale a Cetății Oradea din direcția Piața Unirii și reamenajarea suprafeței cuprinse între casa de cultură și cetate	Primăria Oradea	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.7.4.	Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea și a piațetei din jurul Catedralei Ortodoxe în construcție, precum și asigurarea accesibilității în Cetate prin realizarea de consolidări dinspre Calea Clujului (PIDU Oradea)	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.7.5.	Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea)	Primăria Oradea	2018	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate

3.7.6.	Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate şi disponibile	Primăria Oradea	2015	2020	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.7.7.	Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea	Primăria Oradea	2015	2017	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.8.: Servicii şi facilităţi pentru comunitate						
3.8.1.	Introducerea de dotări publice (educaţie, sănătate, spaţii verzi) în zonele urbanizate recent: Grigorescu, Oncea	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.8.2.	Construirea unui campus şcolar pe str. Armatei Române destinat activităţii Colegiului Economic „Partenie Cosma" (PIDU Oradea, Programul 3.2.8.)	Primăria Oradea	2016	2018	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.8.3.	Construirea şi echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio- Vasculară Invazivă Oradea (PIDU Oradea, Programul 3.2.9., proiect P4)	Primăria Oradea în PPP	2011	2013	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate HURO/0802/129 valoare 1801,62
3.8.4.	Înfiinţarea unei pieţe de gros pentru produse alimentare (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 15)	ZMO	2016	2017	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.9.: Energii regenerabile						
3.9.1.	Dezvoltarea reţelei de producere a energiei pe bază de apă geotermală şi gaze naturale, respectiv introducerea sistemului dual de distribuţie primară la nivelul tuturor punctelor termice din municipiul Oradea (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, măsură a programului 2.2.1)	Primăria Oradea în PPP	2018	2025	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.10.: Eficienţă energetică						
3.10.1.	Sprijinirea operaţiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuinţe din cartierele de blocuri, în cadrul operaţiunilor de regenerare urbană	Primăria Oradea	2013	2020	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
3.10.2.	Modernizarea sistemelor de iluminat public	Primăria Oradea	2013	2020	Fonduri locale	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.11.: Managementul deşeurilor						
3.11.1.	Valorificarea rezidurilor menajere printr-o staţie de sortare şi valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea. (PIDU Oradea, Programul 3.2.7., proiect P2)	Primăria Oradea/ CJ Bihor	2018	2022	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 3.12.: Calitatea mediului înconjurător						
3.12.1.	Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată şi includerea lor în circuitul turistic şi de agrement al oraşului	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
3.12.2.	Ecologizarea zonelor poluate şi reutilizarea suprafeţelor pentru activităţi urbane	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	conf. Studiu de Fezabilitate
PROGRAM 4.1.: Planificarea dezvoltării urbane						
4.1.1.	Implementarea unui observator urban şi transparentizarea evaluării proiectelor în cadrul CMUAT prin şedinţe publice	Primăria Oradea	2013	2015	Fonduri locale	60000
4.1.2.	Realizarea ghidului privind formele de administrare a planurilor urbanistice şi a formelor legale de consultare a proprietarilor de terenuri/imobile	Primăria Oradea	2013	2014	Fonduri locale	15000

4.1.3.	Stabilirea, aprobarea şi implementarea unei metodologii şi a unui ghid pentru derularea operaţiunilor de urbanizare şi de restructurare urbană	Primăria Oradea	2014	2015	Fonduri locale	50000
PROGRAM 4.2.: Finanţarea procesului de dezvoltare						
4.2.1.	Implementarea sistemului de impozitare a proprietăţilor imobiliare la valoarea de piaţă	Primăria Oradea	2016	2020	Fonduri UE	40000
4.2.2.	Înfiinţarea Registrului Tranzacţiilor Imobiliare considerând tipul tranzacţiei, preţul tranzacţiei, amplasamentul proprietăţii, modul de utilizare a proprietăţii, data tranzacţiei	Primăria Oradea în PPP	2016	2018	Fonduri UE	40000
4.2.3.	Realizarea ghidului de participare a cetăţenilor în formarea bugetului anual de investiţii	Primăria Oradea	2016	2017	Fonduri UE	15000
4.2.4.	Introducerea sistemului de bugetare participativă pentru cartierele de locuinţe	Primăria Oradea	2016	2017	Fonduri UE	15000
PROGRAM 4.3.: Imbunătăţirea serviciilor publice						
4.3.1.	Implementarea sistemului de indicatori de performanţă a serviciilor publice prestate de Primăria municipiului, inclusiv pentru instituţiile aflate în coordonarea/subordinea Primăriei	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri UE	50000
4.3.2.	Implementarea sistemului de măsurare a gradului de satisfacţie a cetăţenilor faţă de serviciile publice furnizate de Primărie şi de organizaţii din subordinea Primăriei	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri UE	15000
PROGRAM 4.4.: Marketing urban						
4.4.1.	Înfiinţarea biroului de marketing urban cu responsabilităţi în elaborarea strategiei de marketing/branding a municipiului, compus din analiza de piaţă a mixului de marketing: produs urban/preţ/amplasament/promovare	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri UE	50000
4.4.2.	Elaborarea Ghidului Investitorului în municipiu, cu prezentarea amplasamentelor, a tipului de funcţiune urbană şi a condiţiilor de regulament urbanistic	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri UE	40000
PROGRAM 4.5.: Formare profesională						
4.5.1.	Dezvoltarea strategiei de formare profesională, pentru funcţionarii Primăriei, în coordonare cu cerinţele Strategiei Europa 2020 şi a ciclului de finanţare 2014-2020	Primăria Oradea	2014	2015	Fonduri UE	15000
4.5.2.	Formarea profesională conform specificului fişei postului funcţionarilor publici	Primăria Oradea	2014	2016	Fonduri UE	1000 lei/persoanî şi curs

Legenda

Prioritatea I (proiectul începe în următorii 1-3 ani)
Prioritatea II (proiectul începe în următorii 3-5 ani)
Prioritatea III (proiectul începe în următorii 5-7 ani)

3. Graficul implementării proiectelor

cod proiect	Denumire proiect	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
		sem1	sem2	sem1	sem2	sem1	sem2	sem1	sem2	sem1	sem2	sem1	sem2	sem1	sem2	sem1	sem2
1.1.1.	Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea																
1.1.2.	Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane (O. Densuşeanu, Podului, Matei Corvin, Calea Clujului) şi racordarea la autostrada Borş - Tîrgu Mureş - Braşov, A3																
1.1.3.	Conectarea reţelei intraurbane de piste pentru biciclişti la reţeaua metropolitană de piste, aflată în planificare																
1.2.1.	Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/ rutier/ tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări																
1.2.2.	Dezvoltarea unui hub logistic																
1.2.3.	Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo																
1.3.1.	City Net – canalizaţie pentru reţele de transfer de date																
1.3.2.	Hot spot-uri gratuite în spaţii publice																
2.1.1.	Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafeţe militare şi în zona aeroportului																
2.1.2.	Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului şi Suişului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor																
2.1.3.	Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea situat pe în zona unităţilor militare Tancodrom																

2.1.4.	Înfiinţarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile şi a apei geotermale																
2.1.5.	Înfiinţarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară																
2.2.1.	Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM, în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale oraşului																
2.2.2.	Reabilitarea centrelor de cartier (spaţii publice) pentru creşterea atractivităţii lor şi pentru susţinerea întreprinzătorilor comerciali																
2.3.1.	Realizarea unui centru multifuncţional de conferinţe, congrese şi spectacole pe un amplasament disponibil în apropierea zonei centrale, a campusului universitar şi a parcului industrial Eurobusiness 2																
2.3.2.	Realizarea unui centru de târguri şi expoziţii în proximitatea aeroportului şi parcului industrial Eurobusiness 2																
2.4.1.	Extinderea şi modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peţa, în apropierea centrului istoric																
3.1.1.	Extinderea reţelelor de apă şi canalizare în ZMO																
3.1.2.	Reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009-2028. Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice																
3.2.1.	Extinderea reţelei de linii de tramvai pe traseul Avram Iancu - Universitate - cart. Europa – Obi/Real – Calea Aradului																
3.2.2.	Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei																
3.2.3.	Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală.																

3.2.4.	Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuinţe colective, în vederea decongestionării spaţiilor publice şi creării de zone verzi																
3.2.5.	Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Şt. cel Mare la patru benzi																
3.2.6.	Modernizarea şi prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului şi realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF, în vederea reactivării platformei industriale de est																
3.2.7.	Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin																
3.2.8.	Reorganizarea circulaţiei pe străzile Principatelor Unite şi Călăraşilor																
3.3.1.	Dezvoltarea unei reţele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraş, conectată la reţeaua metropolitană de trasee cicloturistice																
3.3.2.	Introducerea de facilităţi publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spaţii acoperite), în principal în zona centrală a oraşului şi în zona de acces a insituţiilor publice																
3.3.3.	Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF şi realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criş sau artere rutiere, în vederea îmbunătăţirii mobilităţii lente şi a diminuării efectelor de barieră urbană																
3.4.1.	Reabilitarea reţelei de spaţii publice din cartierele de locuinţe colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenareurbană																
3.4.2.	Reconfigurarea şi reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei reţele de spaţii publice cu rol de centru sau subcentru de cartier şi cu caracter predominant pietonal																
3.5.1.	Realizarea de spaţii verzi publice																

3.5.2.	Amenajarea de trasee pietonale / ciclistice şi de spaţii publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă																
3.5.3.	Amenajarea turistică a râului Crişul Repede																
3.6.1.	Realizarea de operaţiuni de regenerare urbană în cartierele de locuinţe colective																
3.6.2.	Dezvoltarea fondului de locuinţe sociale ale municipalităţii																
3.7.1.	Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale şi ciclistice şi creşterii calităţii spaţiilor comerciale																
3.7.2.	Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parţială a segmentului nordic al străzii Republicii																
3.7.3.	Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona Piaţa Independenţei																
3.7.4.	Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea şi a piaţetei din jurul Catedralei Ortodoxe în construcţie																
3.7.5.	Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru																
3.7.6.	Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate şi disponibile																
3.7.7.	Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea																
3.8.1	Introducerea de dotări publice (educaţie, sănătate, spaţii verzi) în zonele urbanizate recent																
3.8.2	Construirea unui campus şcolar pe str. Armatei Române destinat activităţii Colegiului Economic „Partenie Cosma"																

3.8.3	Construirea şi echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio- Vasculară Invazivă Oradea																	
3.8.4	Înfiinţarea unei pieţe de gros pentru produse alimentare																	
3.9.1	Dezvoltarea reţelei de producere a energiei pe bază de apă geotermală şi gaze naturale																	
3.10.1	Sprijinirea operaţiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuinţe din cartierele de blocuri, în cadrul operaţiunilor de regenerare urbană																	
3.10.2	Modernizarea sistemelor de iluminat public																	
3.11.1	Valorificarea rezidurilor menajere printr-o staţie de sortare şi valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea																	
3.12.1	Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată şi includerea lor în circuitul turistic şi de agrement al oraşului																	
3.12.2	Ecologizarea zonelor poluate şi reutilizarea suprafeţelor pentru activităţi urbane																	
4.1.1	Implementarea unui observator urban şi transparentizarea evaluării proiectelor în cadrul CMUAT																	
4.1.2	Realizarea ghidului privind formele de administrare a planurilor urbanistice şi a formelor legale de consultare																	
4.1.3	Stabilirea, aprobarea şi implementarea unei metodologii şi a unui ghid pentru derularea operaţiunilor de urbanizare																	
4.2.1	Implementarea sistemului de impozitare a proprietăţilor imobiliare la valoarea de piaţă																	
4.2.2	Înfiinţarea Registrului Tranzacţiilor Imobiliare																	

4.2.3	Realizarea ghidului de participare a cetăţenilor în formarea bugetului anual de investiţii																
4.2.4	Introducerea sistemului de bugetare participativă pentru cartierele de locuinţe																
4.3.1	Implementarea sistemului de indicatori de performanţă a serviciilor publice prestate de Primăria municipiului																
4.3.2	Implementarea sistemului de măsurare a gradului de satisfacţie a cetăţenilor faţă de serviciile publice furnizate de Primărie																
4.4.1	Înfiinţarea biroului de marketing urban cu responsabilităţi în elaborarea strategiei de marketing/branding a municipiului																
4.4.2	Elaborarea Ghidului Investitorului în municipiu																
4.5.1	Dezvoltarea strategiei de formare profesională, pentru funcţionarii Primăriei																
4.5.2	Formarea profesională conform specificului fişei postului funcţionarilor publici																

Legenda:

Faza de pregătire a proiectului

Faza de implementare a proiectului

4. Condiţii pentru realizarea procesului de implementare a proiectelor

4.1. Condiţii de management

Realizarea condiţiilor de organizarea a unităţii de management a Planului de Acţiune. Unitatea de management analizeaza lunar şi informeaza primarul municipiului Oradea asupra evolutiei proiectelor din planul de acţiune, urmând respectarea termenelor angajate şi a indicatorilor financiari.

Personalul unităţii de management va urma cursuri de specializare privind elemente de management al proiectelor, management financiar, urbanism şi investiţii publice.

Unitatea de management va propune constituirea echipelor de proiecte pentru elaborarea şi implementarea proiectelor din planului de acţiune.

4.2. Condiţii financiare

Realizarea modelului de prognoză bugetară şi analiza realizării indicatorilor bugetari în perioada 2009 – 2012, atât în preţuri curente cât şi în preţuri constante (utilizând tehnica de actualizare) şi proiecţia valorilor viitoare a aceloraşi indicatori pe orizontul de prognoză 2020, în condiţii de păstrare a echilibrului bugetar.

Modelul de prognoză va urmării determinarea „excedentului operaţional anual" – diferenţă între veniturile totale şi cheltuielile curente, care poate fi alocat finanţării datoriei publice şi a programului de investiţii.

Pentru minimizarea riscurilor apariţiei dezechilibrelor bugetare, proiecţia veniturilor se va face considerând şi a evoluţiei crescătoare a cheltuielilor curente. Pentru perioada 2014 – 2020 prognoza trebuie să fie realizată pentru fiecare indicator bugetar în parte.

A. Evoluţia veniturilor (venituri cu pondere importantă în bugetul local)

1. Evolutia veniturilor din impozitul pe profit de la agenti economici
2. Evolutia veniturilor din cotele defalcate din impozitul pe venit
3. Evolutia veniturilor din sume alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale
4. Evolutia veniturilor din alte impozite pe venit, profit si castiguri din capital
5. Evolutia veniturilor din Impozit pe cladiri de la persoane fizice
6. Evolutia veniturilor din Impozit pe cladiri de la persoane juridice
7. Evolutia veniturilor din Impozit pe terenuri de la pesoane fizice
8. Evolutia veniturilor din Impozit pe terenuri de la persoane juridice
9. Evolutia veniturilor din Taxe judiciare de timbru, taxe de timbru pentru activitatea notariala si alte taxe de timbru
10. Evolutia veniturilor din Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finantarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, oraselor, municipiilor
11. Evolutia veniturilor din Taxe hoteliere
12. Evolutia veniturilor din Taxa asupra mijloacelor de transport de la persoane fizice
13. Evolutia veniturilor din Taxa asupra mijloacelor de transport deţinute de persoane juridice
14. Evolutia veniturilor din Taxe si tarife pentru eliberarea de licente si autorizatii de functionare
15. Evolutia veniturilor din Alte taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizarii bunurilor sau pe desfasurare de activitati
16. Evolutia veniturilor din Venituri din concesiuni si inchirieri
17. Evolutia veniturilor din Venituri din dividende

18. Evolutia veniturilor din Taxe extrajudiciare de timbru
19. Evolutia veniturilor din Alte venituri din taxe administrative, eliberari permise
20. Evolutia veniturilor din Venituri din vanzarea unor bunuri apartinand domeniului privat
21. Evolutia veniturilor din Subventii pentru compensarea cresterilor neprevizionate ale preturilor la combustibili
22. Evolutia veniturilor din Sprijin financiar pentru constituirea familiei, ajutor incalzire locuinte, trusou nou nascuti

B. Prognoza cheltuielilor (numai cheltuieli curente)
1. Evoluţia, în termeni reali, a cheltuielilor de personal
2. Evoluţia, în termeni reali, a cheltuielilor cu bunuri si servicii
3. Evoluţia, în termeni reali a cheltuielilor cu transferurile între unităţi ale administraţiei publice
4. Evoluţiile celorlalte categorii de cheltuieli, pe fiecare capitol în parte şi pe titluri conform clasificaţiei economice au fost previzionate ţinându-se cont de domeniul respectiv de activitate, natura cheltuielii şi realizările anilor anteriori.

4.3. Corelare cu documentaţiile de urbanism şi programul de investiţii al autorităţilor locale

Din punct de vedere al corelării cu documentaţiile de urbanism şi de amenajarea a teritoriului, proiectele se vor realiza în coordonare cu reglementările prevăzute în Planul Urbanistic Zonal realizat pentru aceste proiecte, şi în condiţiile menţionate în Certificatul de Urbanism emis pentru fiecare din proiecte.

4.4. Indicatori de monitorizarea şi evaluarea a implementării Planului de Acţiune

Unitatea de Management va monitoriza implementarea planului de acţiune pe baza următorilor activităţi, în coordonare cu condiţiile de co-finanţare:

1. Asigurarea bugetelor pentru realizarea proiectelor la faza SF, PT şi DE în conformitate cu legislaţia în vigoare.

Indicator: aprobarea bugetului de către consiliul local care va depune proiectul/proiecte spre finanţare

2. Realizarea ducumentaţiilor tehnico-economice de atribuire în vederea participării la procedura de licitaţie pentru elaborarea studiului de fezabilitate, proiectelor tehnice, şi detalii de execuţie pentru investiţiile propuse în planul de acţiune

Indicator: postarea pe site-ul unităţii contractante a condiţiilor de atribuirea contractelor

3. Oragnizarea procesului de stabilirea a contractanţilor pentru lucrării solicitate

Indicator: semnarea contractului/contractelor

4. Realizarea documentaţiei tehnice în conformitate legislaţia existentă şi cu respectarea condiţiilor impuse de finanţator

Indicator: Aprobarea documentaţiei şi semnarea contractului de co-finanţare

5. Organizarea procedurii de licitaţie pentru alegerea constructorului pentru realizarea investiţiilor.

Indicator: Semnarea contractului-contractelor cu firmele de construcţii

6. Monitorizarea condiţiilor contractului/contractelor de realizare a lucrărilor de investiţii.

Indicator: Calitatea lucrărilor, termenele de realizarea şi sumele cheltuite sunt respectate

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA

ETAPA 4 - REGLEMENTĂRI URBANISTICE

REGULAMENT LOCAL DE URBANISM

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

Partea I.
DISPOZIŢII GENERALE

Prezentul Regulament Local de Urbanism aferent Planului Urbanistic General al municipiului Oradea este adoptat de către Consilul Local Oradea în temeiul art. 36 al (5) lit c din legea 215/2001 în conformitate şi în aplicarea dispoziţiilor legii 350/2001 şi a Regulamentului General de Urbanism aprobat prin HGR nr. 525 / 1996.

Capitolul 1 Prevederi generale

ARTICOLUL 1 Definiţie şi scop

(1) Regulamentul Local de Urbanism se constituie în ansamblul general de reglementări, la nivelul unităţii teritorial administrative, având menirea de a realiza aplicarea principiilor directoare în materia urbanismului, a conduce la dezvoltarea complexă, strategică a localităţii, în acord cu potenţialul localităţii şi în interesul general, urmărind utilizarea terenurilor în mod raţional, echilibrat şi în acord cu funcţiunile urbanistice adecvate.

(2) Regulamentul Local de Urbanism pentru întregul municipiu Oradea, aferent Planului Urbanistic General Oradea, cuprinde şi detaliază prevederile Planului Urbanistic General referitoare la modul concret de utilizare a terenurilor, precum şi de amplasare, dimensionare şi realizare a volumelor construite, amenajărilor şi plantaţiilor

(3) În vederea asigurarii dezvoltarii echilibrate, coerente si durabile a teritoriului national, autoritatile administratiei publice locale îsi armonizeaza deciziile în domeniul planificarii teritoriale, prin corelarea activitatilor de utilizare si planificare a teritoriului de la etapa de initiere a documentatiilor pâna la etapa de implementare, aplicare si monitorizare si prin consultarea reciproca a autoritatilor administratiei publice locale învecinate cu privire la proiectele de planuri de amenajare a teritoriului sau de urbanism pentru proiectele care au ca scop dezvoltarea de investitii pe zone aflate la limita unitatii administrativ - teritoriale.

(4) Monitorizarea aplicarii strategiilor, politicilor si programelor de dezvoltare teritoriala, precum si a prevederilor documentatiilor de amenajare a teritoriului si de urbanism, aprobate potrivit Legii, se face de catre autoritatile administratiei publice centrale si locale, prin evidentierea operatiunilor efectuate, precum si prin revizuirea permanenta a datelor si prevederilor din respectivele documentatii.

(5) Monitorizarea implementarii prevederilor documentatiilor de amenajare a teritoriului si de urbanism se realizeaza de catre structura de specialitate din domeniul amenajarii teritoriului si urbanismului, din cadrul autoritatilor administratiei publice.

(6) Revizuirea permanenta a datelor si prevederilor din documentatiile privind activitatea de amenajare a teritoriului si de urbanism constituie una dintre metodele de monitorizare a aplicarii documentatiilor aprobate si este în sarcina compartimentelor de specialitate ale autoritatilor administratiei publice de specialitate. Revizuirea documentatiilor urmareste marcarea sistematica, atât în format electronic, cât si în piesele scrise si desenate ale documentatiilor, a modului de realizare a propunerilor, în special a obiectivelor de utilitate publica, a restrictiilor impuse pentru protectia împotriva riscurilor naturale, precum si a eventualelor modificari sau detalieri prin planuri urbanistice aprobate.

(7) In vederea corelarii prevederilor cu dinamica de dezvoltare, precum si cu nevoile si aspiratiile comunitatii, structura de specialitate din cadrul autoritatilor administratiei publice locale realizeaza un raport de evaluare intermediara si formuleaza recomandari de optimizare si/sau modificare a documentatiilor de amenajare a teritoriului sau de urbanism si, dupa caz, planul de masuri de implementare a acestora, care se prezinta spre aprobare Consiliului Local.

Comment [g1]: Paragrafe modificate si adaugate prin hcl 836 din 28.09.2017

ARTICOLUL 2 Domeniu de aplicare

(1) Prevederile prezentului Regulament Local de Urbanism stabilesc reguli cu caracter director aplicabile prin raportare la întreg teritoriul unităţii teritorial administrative, în întregul său ori în parte, până la nivelul parcelei cadastrale, contribuind la stabilirea condiţiilor şi limitelor de recunoaştere a dreptului de construire.

Comment [g2]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

(2) La eliberarea certificatelor de urbanism se vor avea în vedere şi vor fi aplicate prevederile prezentului regulament local de urbanism, asigurându-se impunerea cerinţelor necesare pentru realizarea prezentelor prevederi.

(3) Prezentul Regulament Local de Urbanism, aferent Planului Urbanistic General, conţine norme cu caracter director pentru autorizarea executării lucrărilor de construire. Autorizaţiile de construire se vor emite cu respectarea prevederilor prezentului regulament precum şi, atunci când acesta a fost aprobat, a Planului Urbanistic Zonal şi Regulamentului aferent sau a Planului Urbanistic de Detaliu.

Comment [g3]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

(4) La emiterea autorizaţiilor de construire se vor avea în vedere şi se va asigura respectarea, pe lângă prevederile documentaţiilor de urbanism şi regulamentelor locale, a tuturor legilor si reglementarilor tehnice aplicabile care stabilesc cerinţe, sarcini ori condiţii speciale de utilizare a terenurilor şi/sau un regim special pentru anumite categorii de terenuri ori construcţii. La emiterea autorizaţiilor de construire se vor lua măsurile pentru asigurarea securităţii şi sănătăţii oamenilor, pentru asigurarea respectării cerinţelor de protecţie a mediului, de protecţie faţă de riscurile naturale de inundaţii ori alunecări de trenuri, pentru protejarea şi conservarea patrimoniului construit, natural ori peisagistic

protejat, pentru protejarea vestigiilor arheologice.

(5) Autorizaţiile de construire vor fi emise direct în baza prevederilor Planului Urbanistic General în acele zone pentru care prezentul Regulament cuprinde regelementări privind regimul juridic, economic şi tehnic al imobilelor iar un plan urbanistic zonal ori un plan urbanistic de detaliu nu este prevăzut ca obligatoriu prin prezentul Regulament ori prin Planul Urbanistic General

(6) Fac excepţie de la prevederile alin (5) acele zone unde administraţia publică locală solicită, în mod justificat, prin certificatul de urbanism, realizarea de Planuri Urbanistice Zonale sau Planuri Urbanistice de Detaliu.

(7) Pentru zonele construite protejate, aşa cum acestea sunt evidenţiate în Planul Urbanistic General, vor fi întocmite Planuri Urbanistice Zonale pentru zone construite protejate (PUZCP), în acord cu metodologia de elaborare a documentaţiilor de urbanism pentru astfel de zone, până la întocmirea unor astfel de documentaţii urbanistice fiind aplicabile dispoziţiile speciale cu privire la aceste zone aşa cum sunt acestea instituite prin prezentul regulament în secţiunea ce cuprinde dispoziţiile speciale aplicabile la nivelul unităţii teritoriale de referinţă corespunzătoare.

(8) Pentru zonele de urbanizare, delimitate ca atare în Planul Urbanistic General, vor fi întocmite Planuri Urbanistice Zonale şi se vor aplica proceduri de urbanizare, conform prezentului Regulament.

(9) Pentru zonele de restructurare, delimitate ca atare în Planul Urbanistic General, pentru schimbarea destinaţiei vor fi întocmite Planuri Urbanistice Zonale şi se vor aplica proceduri de restructurare, confom prezentului Regulament.

(10) Pentru operaţiunile de regenerare urbană vor fi întocmite Planuri Urbanistice Zonale, confom prezentului Regulament şi cadrului metodologic aflat în vigoare.

Comment [g4]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Partea II.
REGULI DE BAZA PRIVIND MODUL DE OCUPARE A TERENURILOR

Capitolul 2 Terenuri şi zone cu regim special

ARTICOLUL 3 Prevederi generale

(1) Planul Urbanistic General şi prezentul Regulament local stabilesc zonele afectate de utilităţi publice, zonele protejate şi de protecţie a monumentelor istorice şi a siturilor arheologice reperate, zonele care au un regim special de protecţie prevăzut în legislaţie, zonele de risc natural, zonele cu interdicţie temporară ori definitivă de construire şi zone în care se preconizează operaţiuni urbanistice de regenerare urbană.

(2) Pentru zonele aminitite anterior şi pentru terenurile care au un regim special imprimat de natura lor, astfel cum sunt zonele constând în suprafeţe împădurite, zone verzi de agrement, zone care conţin resurse identificate ale subsolului, la eliberarea autorizaţiilor de construire se vor analiza îndeplinirea tuturor cerinţelor legale speciale alături de îndeplinirea cerinţelor prevăzute în prezentul Regulament de urbanism şi în documentaţiile urbanistice în ansamblul lor.

ARTICOLUL 4 Intravilanul şi terenuri agricole din intravilan

(1) Prin Planul Urbanistic General se stabileşte intravilanul municipiului, care nu se va extinde pe perioada de valabilitate a PUG. Prin excepţie, introducerea de noi terenuri agricole în intravilanul localităţii se va face numai în cazuri temeinic fundamentate, la iniţiativa Consiliului Local şi în considerarea interesului public, pe baza unor Planuri Urbanistice Zonale aprobate şi condiţionat de asigurarea realizării prealabile a infrastructurii, asigurarea accesului la reţelele edilitare şi, atunci când este cazul, de asigurarea obiectivelor de utilitate publică.

(2) Terenul intravilan, potrivit Planului Urbanistic General, nu necesită scoaterea din circuitul agricol. Autorizarea executării construcţiilor pe terenurile agricole din intravilan este permisă numai pentru terenurile delimitate în vederea operaţiunilor de urbanizare în prezentul Plan Urbanistic General, cu condiţia aplicării integrale, în prealabil, a procedurii de urbanizare.

(3) În zonele de urbanizare prevăzute prin Planul Urbanistic General în care există amenajări şi lucrări de îmbunătăţiri funciare, Planurile Urbanistice Zonale se vor aproba cu condţia obţinerii în prealalbil a avizului Administraţiei Naţionale a Îmbunătăţirilor Funciare R.A. - U.A. Oradea.

(4) Terenurile agricole din intravilan care nu fac parte din zonele delimitate în vederea operaţiunilor de urbanizare în prezentul Plan Urbanistic General, păstrează destinaţia Teren Agricol până la aprobarea unor planuri urbanistice zonale. Schimbarea destinaţiei acestor terenuri va putea fi făcută numai cu respectarea următoarelor condiţii:
   (a) respectarea procedurii de urbanizare reglementată prin intermediul prezentului regulament;
   (b) suprafaţa minimă care va face obiectul operaţiunii de urbanizare va fi de 5 ha.

(5) Fac excepţie de la prevederile aliniatului (4) suprafeţele ocupate de livezi şi vii, aferente UTR ALV, care vor păstra destinaţia actuală. Această reglementare are caracter definitiv şi nu poate fi modificată prin PUZ sau PUD.

ARTICOLUL 5 Păduri

(1) Terenurile delimitate în prezentul Plan Urbanistic General ca având utilizarea Pădure îşi vor păstra utilizarea, fiind interzisă modificarea ei prin Planuri Urbanistice Zonale.

(2) Terenurile delimitate în prezentul Plan Urbanistic General ca având utilizarea împăduriri, de orice fel, îşi vor păstra destinaţia, fiind interzisă autorizarea construcţiilor pe aceste terenuri.

(3) Prin excepţie de la prevederile aliniatului (2) pot fi autorizate acele construcţii sau lucrări destinate exclusiv stabilizării versanţilor, lucrări hidrotehnice pentru captarea, colectarea sau drenarea apelor sau lucrări forestiere.

ARTICOLUL 6 Zone cu valoare peisagistică şi zone naturale protejate

(1) Ariile naturale protejate, aflate pe teritoriul administrativ al municipiului Oradea, la data aprobării prezentului Regulament sunt prezentate în Anexa nr. 7 la prezentul regulament şi delimitate pe planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* aferentă PUG.

(2) Pe baza studiilor de fundamentare şi şi a O.U.G 57/2007, cu observarea şi a OUG 195/2005 aprobată prin legea 265/2006 cu modificările ulterioare, prin Planul Urbanistic General se propun ca arii naturale protejate suprafeţele prezentate în Anexa nr. 5 la prezentul regulament şi delimitate pe planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"*.

(3) Pentru ariile naturale protejate care dispun de un plan de management, autorizarea intervenţiilor de orice fel se va face cu respectarea prevederilor acestui plan a reglementărilor aferente UTR cuprinse în prezentul regulament şi cele cuprinse în Anexa nr. 5, privind modurile de ocupare şi utilizare a terenurilor.

(4) Pentru ariile naturale protejate care, la data apropbării prezentului Regulament, nu dispun de un

plan de management, se instituie interdicţie temporară de construire, pînă la întocmirea şi aprobarea planului de management. După aprobarea Planului de management se vor respecta atât prevederile sale, cât şi cele aferente UTR cuprinse în prezentul regulament şi cele cuprinse în Anexa nr. 5, privind modurile de ocupare şi utilizare a terenurilor.

(5) Pentru terenurile propuse prin Planul Urbanistic General ca arii naturale protejate, până la finalizarea procedurii de instituire a regimului de protectie, se instituie interdicţie temporară de construire, ca măsură de protectie şi conservare cu caracter provizoriu, stabilite în conformitate cu OUG 57/2007, Art. 12.

(6) Pe baza studiilor de fundamentare PUG, cf. Legii 107/1996 şi a OUG 57/2007, Art. 14 se instituie fâşii de protecţie în lungul cursurilor de apă, cu rol de protejare a vegetaţiei malurilor şi a lucrărilor de pe malurile râurilor şi a lacurilor, de asigurare a accesului la albiile minore, de coridor ecologic şi de legătură pietonală. Aceste zone au destinaţie de zone verzi şi sunt reglementate ca zona Ve.

(7) Nu se recomandă canalizarea pârâurilor (acoperirea cursului apei pentru alte utilizări decît poduri sau pasarele, sau pe lungimi mai mari decît ampriza căii de transport care traversează albia).

ARTICOLUL 7 Zone construite protejate şi elemente de patrimoniu construit

(1) Lista monumentelor clasate pe UAT Oradea la data elaborării prezentului regulament:
cf. LMI 2010, judeţul Bihor – poziţiile de la nr. 1 (BH-I-s-B-00944) până la 6 (BH-I-m-B-00944.05), de la nr. 171 (BH-II-a-A-01037) până la 255 (BH-II-m-B-01090), de la nr. 398 (BH-III-m-B-01235) până la 409 (BH-III-m-B-01234), de la nr. 417 (BH-IV-m-B-01245) pana la 428 (BH-IV-m-B-01257).

(2) Pe baza concluziilor şi recomandărilor Studiului de Fundamentare „Studiu istoric de fundamentare pentru stabilirea zonelor protejate", cf. Legii 350/2001 cu modificările ulterioare şi cf. Ordinului MTCT nr. 562/2003 este delimitată şi insituită Zona Construită Protejată. Aceasta este subîmpărţită în Unităţi Teritoriale de Referinţă.

(3) Pentru Zona Construită Protejată se vor întocmi Planuri Urbanistice Zonale pentru zone construite protejate (PUZCP), conform legii. Aceste documentaţii vor respecta Metodologia de elaborare şi conţinutul-cadru al documentaţiilor de urbanism pentru zone construite protejate, aprobată prin Ordinul MTCT nr. 562/2003.

(4) Suprafaţa minimă pentru care se va întocmi PUZCP este Unitatea Teritorială de Referinţă. Se admite elaborarea etapizată a PUZCP, caz în care teritoriul abordat va fi determinat prin consultarea CMUAT şi a DJC Bihor.

(5) Până la aprobarea Planurilor Urbanistice Zonale pentru zone construite protejate, autorizarea lucrărilor de construire se va face conform prezentului regulament, cu avizul DJC Bihor.

(6) Aprobarea documentaţiilor de urbanism de tip Plan Urbanistic Zonal în interiorul Zonei Construite Protejate, anterior aprobării unui Plan Urbanistic Zonal pentru zone construite protejate (PUZCP) este interzisă.

(7) În interiorul zonelor de protecţie arheologică, marcate ca atare în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* se va obţine în mod obligatoriu avizul DJC Bihor, prin care se va impune, după caz, funcţie de locaţia, tipul şi suprafaţa lucrărilor de construire propuse evaluarea, supravegherea sau cercetarea arheologică preventivă, descărcarea de sarcină arheologică. Această reglementare este valabilă pentru toate intervenţiile care afectează solul – construcţii, amenajarea terenului, amplasarea de stâlpi, garduri, reţele edilitare, cablaje, canalizări, drenaje, lucrări agricole, indiferent dacă acestea se află în intravilanul sau extravilanul localităţii.

(8) Se recomandă ca organizarea, desfăşurarea şi jurizarea concursurilor de soluţii pentru amplasamente situate în zone de protecţie a monumentelor istorice sau în interiorul zonelor construite protejate să se facă în colaborare cu DJC Bihor.

(9) Clădirile cu valoare de patrimoniu au fost clasificate în patru categorii şi marcate ca atare în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"*, în conformitate cu Studiul istoric de Fundamentare pentru stabilirea zonelor protejate aferent Planului Urbanistic General pentru municipiul Oradea:

(a) **monumente** clasate ca atare în Lista Monumentelor Istorice republicată în anul 2010
- intervenţiile asupra acestora se vor realiza în regim specific, conform legislaţiei în vigoare.

(b) **clădiri propuse spre clasare**
- intervenţiile asupra acestora se vor realiza în regim specific monumentelor istorice;
- nu se permite desfiinţarea, parţailă sau totală, a clădirilor propuse pentru clasare
- acestor clădiri li se vor aplica regulile de intervenţie referitoare la monumentele istorice clasate;
- Intervenţiile asupra acestor clădiri vor fi de reabilitare şi refacere a aspectului / elementelor istorice (decoraţii, formă, goluri, finisaje etc.) pe baza unor studii de documentare (poze,

cărţi poştale, vederi istorice, de arhivă); revenirea la aspectul original al clădirii se impune în mod obligatoriu în cazul unor intervenţii ample, de reabilitare generală;
- nu se permit modificări ale compartimentării originale şi elementelor istorice (decoraţii parietale, finisaje, tâmplării etc.), se vor elimina elementele de tip parazitar;
- autorităţile locale va trata cu prioritate întocmirea dosarelor de clasare ale acestor clădiri, în colaborare cu DJC Bihor.

(c) **clădiri reprezentative, cu valoare patrimonială deosebită, propusă pentru protecţie locală**
- pentru această categorie se interzice desfiinţarea totală sau parţială, modificarea expresiei arhitecturale, alterarea elementelor arhitecturale caracteristice, intervenţiile vor fi de tip reabilitare;
- intervenţiile asupra acestor clădiri vor fi de reabilitare şi refacere a aspectului / elementelor istorice (decoraţii, formă, goluri, finisaje etc.) pe baza unor studii de documentare (poze, cărţi poştale, vederi istorice, de arhivă); revenirea la aspectul original al clădirii se impune în mod obligatoriu în cazul unor intervenţii ample, de reabilitare generală;
- sunt permise refuncţionalizările şi recompartimentările parţiale ale acestor clădiri, cu condiţia neafectării elementelor istorice valoroase (tâmplării, finisaje, etc.);
- este permisă extinderea pe orizontală a acestor clădiri, cu condiţia neafectării / neacoperirii elementelor istorice valoroase (atice, balcoane, goluri cu chenare, tâmplării, decoraţii parietale, elemente tectonice, etc.) şi doar în cazul în care imaginea şi caracterul configuraţiei volumetrice istorice permite acest lucru, fără ca unicitatea şi particularitatea caracterului clădirii să fie ştirbită
- volumetria corpurilor de extindere se va relaţiona în mod armonios, neagresiv la volumul clădirii existente, fără să o concureze prin gabarit; nu se admit pastişe şi reluări / multiplicări ale decoraţiilor clădirii extinse, intervenţiile vor exprima clar caracterul de element adosat, distinct.

(d) **clădiri cu valoare arhitecturală sau ambientală**
- pentru această categorie se interzice desfiinţarea totală sau parţială, respectiv modificarea expresiei arhitecturale şi alterarea elementelor arhitecturale caracteristice, dar se permite extinderea sau reamenajarea interioară, după caz, numai pe baza unor proiecte avizate de DJC Bihor;
- se recomandă reabilitarea tuturor clădirilor cu valoare ambientală, cu refacerea / restaurarea elementelor de componente istorice;
- extinderile clădirilor cu valoare ambientală se vor realiza pe terenurile din spate, cu respectarea coeficienţilor urbanistici şi a tipologiilor specifice (mod de ocupare a terenului);
- nu se vor construi anexe (depozite, garaje, etc.), care prin aspect, materiale, culoare, mod de ocupare a terenului au caracter de parazit sau sunt străine imaginii istorice tradiţionale a gospodăriilor zonei;
- cutiile tehnice ale aparaturii de măsurat, evacuare, distribuţie ale reţelelor de utilităţi se vor monta mascat, în nişe, ambrazuri sau ganguri, fără să afecteze/acopere elemente arhitecturale decorative sau de ritmare
- mansardarea acestor clădiri se va permite în cazul în care nu modifică o volumetrie specifică a acoperişului; se vor utiliza ferestre în planul acoperişului, aşezate în axul golurilor faţadei; în cazuri specifice benzi vitrate sau lucarne. Se vor evita lucarnele cu forme nespecifice contextului urban. Se va recurge la luminarea mansardei dinspre stradă doar în cazul în care nu există altă alternativă. Nu se permite demontarea sau modificarea şarpantelor mai vechi de 1870.

(e) pentru toate categoriile de clădiri de la punctele (a), (b), (c):
- nu este admisă parazitarea acestor clădiri cu anexe inadecvate (cele existente se vor demola), copertine, carcase, conducte sau cutii tehnice ale aparaturii de măsurat, evacuare, distribuţie ale reţelelor de utilităţi pe faţade.
- mansardarea acestor clădiri se va permite în cazul în care amenajarea podului poate fi efectuată fără intervenţii semnificative asupra structurii şarpantei istorice, fără modificarea volumetriei acoperişului şi doar în cazul în care soluţia de luminare a spaţiilor mansardate nu implică alterarea imaginii de ansamblu a faţadelor relevante, nu contravine plasticii arhitecturale; în cazul îndeplinirii condiţiilor de mansardare se vor utiliza ferestre în planul acoperişului aşezate în axul golurilor faţadei sau în cazuri specifice benzi vitrate. Se va recurge la luminarea mansardei dinspre stradă doar în cazul în care nu există altă

alternativă. Nu se permite demontarea sau modificarea şarpantelor mai vechi de 1870.

ARTICOLUL 8 Zone expuse la riscuri naturale

(1) Pe baza studiilor preliminare, zonele cu risc de producere a alunecărilor de teren sunt delimitate în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* , împărţite după patru clase de probabilitate.

(2) Pentru zonele cu risc de producere a alunecărilor de teren, se stabilesc următoarele reglementări, funcţie de clasa de probabilitate:

(a) Zone cu probabilitate maximă de alunecare şi alunecări active.

Se instituie interdicţie definitivă de construire, cu excepţia lucrărilor de consolidare, a împrejmuirilor şi a căilor de acces, in cazul in care prin expertiza geotehnica se confirma potentialul de risc maxim de alunecare al zonei sau / si existenta de alunecari active. Pentru autorizarea lucrărilor permise, se vor respecta prevederile NP 074-2007. Această reglementare are caracter definitv şi nu poate fi modificată prin intermediul PUZ sau PUD.

În cazul elaborării unor documentaţii tehnice sau urbanistice, studiile menţionate mai jos vor fi elaborate anterior avizarii / aprobării documentaţiei.

Documentaţiile geotehnice vor respecta toate prevederile normativului NP 074-2007 şi vor include studii de stabilitate generală;

În cazul întocmirii documentatiilor tehnice si de urbanism, se va realiza în mod obligatoriu o **expertiză geotehnică** întocmită de persoane calificate (experţi), care va avea la baza studii geotehnice. Aceasta va preciza teritoriul relevant, necesar pentru investigaţiile geotehnice si studii topografice, teritoriu ce poate depăşi limitele administrative ale zonei (limite documentatii de urbanism, limite de proprietate etc). Concluziile expertizei pot determina limitarea numărului de nivele supra / subterane, distanţa între clădiri, conformarea şi dispunerea acestora, amenajarea pe verticală a amplasamentului, măsuri de drenare şi de impermeabilizare a terenului, condiţii minimale pentru realizarea acceselor / drumurilor, colectarea şi conducerea apelor de suprafaţă, modificarea POT şi CUT, zone recomandate a fi plantate / tipuri de plantatii, etc. In situatia modificarilor de tema fata de documentatia tehnica sau urbanistica in baza carei s-a efectuat expertiza geotehnica, expertiza geotehnica se va actualiza. Expertizele şi studiile geotehnice vor respecta toate prevederile normativului NP 074-2007 şi vor fi asumate de către persoanele care a efectuat expertiza geotehnică si studiile geotehnice pe amplasament;

Este obligatorie monitorizarea geotehnică în perioada premergătoare execuţiei lucrărilor (perioada întocmirii documentaţiilor, a obţinerii avizelor şi autorizaţiilor etc), în timpul execuţiei şi pe perioada de existentă a clădirilor, aceste date urmând a fi gestionate de personal calificat şi anexate **Cărţii construcţiei**. De asemenea datele măsurătorilor efectuate vor fi furnizate Primăriei in format analog si digital (vectorizat) şi stocate într-o bază de date privind evoluţia fenomenelor de instabilitate la nivelul municipiului. La cererea persoanei care întocmeşte Expertiza geotehnică, Primăria va furniza datele existente pe arealul solicitat. Monitorizarea versanţilor se va realiza prin măsurători topografice şi înclinometrice. Programul de urmărire şi poziţionarea forajelor echipate înclinometric va fi asumată de persoana care a întocmit studiile geothenice si expertiza geotehnică.

Comment [g5]: Paragrafe modifcate si introduse prin hcl 836 din 28.09.2017

Activităţi interzise:

- se interzice tăierea copacilor, cu excepţia celor care ocupă amplasamentul propriu-zis al lucrarilor de consolidare, construcţiilor şi a căilor de acces;
- se interzice executarea de sanţuri in versant sau la baza acestuia.

Recomandări constructive:

- retaluzarea pantelor care au o înclinare mai mare de 7° şi conducerea dirijată a apelor din precipitaţii;
- pentru limitarea infiltrării apelor din precipitaţii în terenul de fundare, se vor amenaja suprafeţele construite prin retaluzare şi înierbare;
- se pot executa sanţuri de gardă în amonte de zonele construite, care se vor descărca în

văile naturale;

- alimentarea cu apă şi canalizarea trebuie insoţite de drenaje, care se descarcă în rigole sau albii amenajate;
- şanţurile şi rigolele se vor finisa prin dalare sau betonare, de preferinţă închise;
- se vor amenaja pâraiele şi torenţii care pot produce eroziunea bazei versanţilor;
- se vor evita cu desăvârşire excavaţiile nesprijinite, menţinute deschise mult timp, în special în perioadele ploioase;
- săpăturile trebuiesc astfel concepute încât să se dezvolte predominant pe linia de cea mai mare pantă, evitându-se deschiderea unor fronturi lungi de-a lungul curbelor de nivel. În cazul unor săpături lungi, acestea se vor executa în şah şi se vor acoperi în cel mai scurt timp;
- se va executa o umplere a văilor şi ravenelor existente pe taluz;
- urmărirea unei etapizări stricte a lucrărilor de construcţii;
- utilizarea unor structuri puţin sensibile la deplasările terenului;
- evitarea amplasării construcţiilor cu front continuu pe curbele de nivel şi a dezvoltării lor pe aceste direcţii;
- construcţiile nu se vor amplasa la ruperile de pantă;
- folosirea de la caz la caz a unor drenuri de suprafaţă (2 m);
- în amonte de construcţie se va executa, dacă este cazul, un zid de sprijin prevăzut cu barbacane şi rigole. Între construcţie şi zid se va crea o platformă orizontală;
- se impune menţinerea unui front liber de minimum 20 m intre construcţii pe linia de nivel si linia de pantă;
- executarea unor plantaţii cu copaci, cu predilecţie salcăm, pin, caracterizaţi printr-un potenţial de evaporare a apei mare si consolidarea terenului prin rădăcini;
- menţinerea plantaţiilor pomicole existente.

Comment [g6]: Paragrafe introduse prin hcl 836 din 28.09.2017

Se interzic lucrări agricole, cu excepţia culturilor pomicole.

Propuneri de folosinţă:

Pâna la executarea lucrărilor de consolidare si construire stabilite in baza unei expertize geotehnice, conform prevederilor sus-mentionate, se propune plantarea copacilor, cu predilecţie salcâm, pin, caracterizaţi printr-un potenţial de evaporare a apei mare si consolidarea terenului prin rădăcini.

Comment [g7]: Paragraf introdus prin hcl 836 din 28.09.2017

(b) Zone cu potenţial mediu de alunecare
Acordarea autorizaţiei de construire este condiţionată de elaborarea, în prealabil a unei expertize geotehnice si de limitarea măsurilor constructive.

Comment [g8]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

În cazul elaborării unor documentaţii tehnice sau urbanistice, studiile menţionate mai jos vor fi elaborate anterior avizarii / aprobării documentaţiei.
Documentaţiile geotehnice vor respecta toate prevederile normativului NP 074-2007 şi vor include studii de stabilitate generală;

În cazul întocmirii documentatiilor tehnice si de urbanism, se va realiza în mod obligatoriu o **expertiză geotehnică** întocmită de persoane calificate (experţi), care va avea la baza studii geotehnice. Aceasta va preciza teritoriul relevant, necesar pentru investigaţiile geotehnice si studii topografice, teritoriu ce poate depăşi limitele administrative ale zonei (limite documentatii de urbanism, limite de proprietate etc). Concluziile expertizei pot determina limitarea numărului de nivele supra / subterane, distanţa între clădiri, conformarea şi dispunerea acestora, amenajarea pe verticală a amplasamentului, măsuri de drenare şi de impermeabilizare a terenului, condiţii minimale pentru realizarea acceselor / drumurilor, colectarea şi conducerea apelor de suprafaţă, modificarea POT şi CUT, zone recomandate a fi plantate / tipuri de plantatii, etc. In situatia modificarilor de tema fata de documentatia tehnica sau urbanistica in baza carei s-a efectuat expertiza geotehnica, expertiza geotehnica se va actualiza. Expertizele şi studiile geotehnice vor respecta toate prevederile normativului NP 074-2007 şi vor fi asumate de către persoanele care a efectuat expertiza geotehnică si studiile geotehnice pe amplasament;

Este obligatorie monitorizarea geotehnică în perioada premergătoare execuţiei lucrărilor (perioada întocmirii documentaţiilor, a obţinerii avizelor şi autorizaţiilor etc), în timpul execuţiei şi pe perioada

de existentă a clădirilor, aceste date urmând a fi gestionate de personal calificat şi anexate **Cărţii construcţiei**. De asemenea datele măsurătorilor efectuate vor fi furnizate Primăriei in format analog si digital (vectorizat) şi stocate într-o bază de date privind evoluţia fenomenelor de instabilitate la nivelul municipiului. La cererea persoanei care întocmeşte Expertiza geotehnică, Primăria va furniza datele existente pe arealul solicitat. Monitorizarea versanţilor se va realiza prin măsurători topografice şi înclinometrice. Programul de urmărire şi poziţionarea forajelor echipate înclinometric va fi asumată de persoana care a întocmit studiile geothenice si expertiza geotehnică.

Comment [g9]: Paragrafe introduse prin hcl 836 din 28.09.2017

Activităţi interzise:

- se interzice tăierea copacilor, cu excepţia celor care ocupă amplasamentul propriu-zis al lucrarilor de consolidare, construcţiilor şi a căilor de acces;
- se interzice executarea de sanţuri in versant sau la baza acestuia.

Comment [g10]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Recomandări constructive:

- retaluzarea pantelor care au o înclinare mai mare de 7° şi conducerea dirijată a apelor din precipitaţii;
- pentru limitarea infiltrării apelor din precipitaţii în terenul de fundare, se vor amenaja suprafeţele construite prin retaluzare şi înierbare;
- se pot executa sanţuri de gardă în amonte de zonele construite, care se vor descărca în văile naturale;
- alimentarea cu apă şi canalizarea trebuie insoţite de drenaje, care se descarcă în rigole sau albii amenajate;
- şanţurile şi rigolele se vor finisa prin dalare sau betonare, de preferinţă închise;
- se vor amenaja pâraiele şi torenţii care pot produce eroziunea bazei versanţilor;
- se vor evita cu desăvârşire excavaţiile nesprijinite, menţinute deschise mult timp, în special în perioadele ploioase;
- săpăturile trebuiesc astfel concepute încât să se dezvolte predominant pe linia de cea mai mare pantă, evitându-se deschiderea unor fronturi lungi de-a lungul curbelor de nivel. În cazul unor săpături lungi, acestea se vor executa în şah şi se vor acoperi în cel mai scurt timp;
- se va executa o umplere a văilor şi ravenelor existente pe taluz;
- urmărirea unei etapizări stricte a lucrărilor de construcţii;
- utilizarea unor structuri puţin sensibile la deplasările terenului;
- evitarea amplasării construcţiilor cu front continuu pe curbele de nivel şi a dezvoltării lor pe aceste direcţii;
- construcţiile nu se vor amplasa la ruperile de pantă;
- folosirea de la caz la caz a unor drenuri de suprafaţă (2 m);
- în amonte de construcţie se va executa, dacă este cazul, un zid de sprijin prevăzut cu barbacane şi rigole. Între construcţie şi zid se va crea o platformă orizontală;
- se impune menţinerea unui front liber de minimum 20 m intre construcţii pe linia de nivel si linia de pantă;
- executarea unor plantaţii cu copaci, cu predilecţie salcăm, pin, caracterizaţi printr-un potenţial de evaporare a apei mare si consolidarea terenului prin rădăcini;
- menţinerea plantaţiilor pomicole existente.

(c) Zone cu potenţial de alunecare redus
Acordarea autorizaţiei de construire este condiţionată de elaborarea, în prealabil a unei expertize geotehnice şi de limitarea măsurilor constructive.
În cazul elaborării unor documentaţii tehnice sau urbanistice, studiile menţionate mai jos vor fi elaborate anterior avizarii / aprobării documentaţiei.

Comment [g11]: Paragraf modificat din hcl 836 din 28.09.2017

Documentaţiile geotehnice vor respecta toate prevederile normativului NP 074-2007 şi vor include studii de stabilitate generală;

Comment [g12]: Paragraf introdus prin hcl 836 din 28.09.2017

În cazul întocmirii documentatiilor tehnice si de urbanism, se va realiza în mod obligatoriu o **expertiză geotehnică** întocmită de persoane calificate (experţi), care va avea la baza studii geotehnice. Aceasta va preciza teritoriul relevant, necesar pentru investigaţiile geotehnice si studii topografice, teritoriu ce poate depăşi limitele administrative ale zonei (limite documentatii de urbanism, limite de proprietate etc). Concluziile expertizei pot determina limitarea numărului de

nivele supra / subterane, distanţa între clădiri, conformarea şi dispunerea acestora, amenajarea pe verticală a amplasamentului, măsuri de drenare şi de impermeabilizare a terenului, condiţii minimale pentru realizarea acceselor / drumurilor, colectarea şi conducerea apelor de suprafaţă, modificarea POT şi CUT, zone recomandate a fi plantate / tipuri de plantatii, etc. In situatia modificarilor de tema fata de documentatia tehnica sau urbanistica in baza carei s-a efectuat expertiza geotehnica, expertiza geotehnica se va actualiza. Expertizele şi studiile geotehnice vor respecta toate prevederile normativului NP 074-2007 şi vor fi asumate de către persoanele care a efectuat expertiza geotehnică si studiile geotehnice pe amplasament;

Comment [g13]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Este obligatorie monitorizarea geotehnică în perioada premergătoare execuţiei lucrărilor (perioada întocmirii documentaţiilor, a obţinerii avizelor şi autorizaţiilor etc), în timpul execuţiei şi pe perioada de existentă a clădirilor, aceste date urmând a fi gestionate de personal calificat şi anexate **Cărţii construcţiei**. De asemenea datele măsurătorilor efectuate vor fi furnizate Primăriei in format analog si digital (vectorizat) şi stocate într-o bază de date privind evoluţia fenomenelor de instabilitate la nivelul municipiului. La cererea persoanei care întocmeşte Expertiza geotehnică, Primăria va furniza datele existente pe arealul solicitat. Monitorizarea versanţilor se va realiza prin măsurători topografice şi înclinometrice. Programul de urmărire şi poziţionarea forajelor echipate înclinometric va fi asumată de persoana care a întocmit studiile geothenice si expertiza geotehnică.

Comment [g14]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Activităţi interzise:

- practicarea unei agriculturi intensive, cu excepţia culturilor pomicole.

Recomandări constructive:

- pentru limitarea infiltrării apelor din precipitaţii in terenul de fundare se vor reamenaja suprafeţe prin retaluzare şi înierbare;
- se va evita cu desăvârşire executarea unor săpături în versant sau în zona bazei a acestuia (10-15 m);
- şanţurile şi rigolele se vor finisa prin dalare sau betonare, de preferinţă inchise;
- construcţiile nu se vor amplasa în apropierea ruperilor de pantă;
- în amonte de construcţie se va executa, dacă este cazul, un zid de sprijin prevăzut cu barbacane si rigole. Între construcţie şi zid se va crea o platformă orizontală;
- evitarea amplasării construcţiilor cu front continuu pe curbele de nivel şi a dezvoltării lor pe aceste direcţii;
- se vor amenaja pâraiele şi torenţii care produc eroziunea bazei versanţilor;
- plantarea unor copaci din categoria celor prezenţi la zona 1;
- menţinerea plantaţiilor pomicole existente.

(d) Zone cu potenţial de alunecare mic

Acordarea autorizaţiei de construire este condiţionată de elaborarea, în prealabil a unui studiu geotehnic de amplasament şi de limitarea măsurilor constructive. Zona de investigare geotehnica si cea pe care se vor efectua masuratori topografice, precum si necesitatea elaborarii de documentatii geotehnice suplimentare pentru zona respectiva, se vor stabili de catre persoana autorizata care efectueaza studiul geotehnic;

Comment [g15]: Paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

În cazul elaborării unor documentaţii tehnice sau urbanistice, studiile menţionate mai sus vor fi elaborate anterior avizarii / aprobării documentaţiei.

Comment [g16]: paragraf

Recomandări constructive:

- necesitatea executării studiilor geotehnice pentru fiecare obiectiv construit pentru conformarea fundaţiilor la natura terenului de fundare;
- pentru limitarea infiltrării apelor din precipitaţii in terenul de fundare se vor amenaja suprafeţele prin taluzare şi înierbare.
- necesitatea executării unor drenuri de suprafaţă sau subterane în versant (acolo unde e cazul).

ARTICOLUL 9 Zone cu riscuri tehnologice şi zone de protecţie cu regim special

(1) În sensul prezentului Regulament, riscurile tehnologice sunt cele determinate de procesele industriale sau agricole care prezintă pericol de incendii, explozii, radiaţii, surpări de teren ori de

poluare a aerului, apei sau solului.

(2) Zonele care prezintă riscuri tehnologice, zonele de protecţie aferente, precum şi zonele de protecţie sanitară sunt marcate pe planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* , aferentă PUG. Delimitările zonelor de risc, precum şi măsurile care decurg din existenţa acestora se vor preciza prin intermediul Hărţilor de risc. (cf. L350/2001, art.51)

(3) Pe teritoriul administrativ al Municipiului Oradea au fost identificate zone care prezintă diferite forme de poluare la nivelul solului sau subsolului, în urma activităţilor cu caracter industrial. Siturile sunt enumerate în Anexa Nr. 8 la prezentul Regulament iar poziţia acestora a fost marcată în planşa PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă" .

(4) Autorizarea executării construcţiilor în zonele expuse la riscuri tehnologice se va face cu aplicarea restricţiilor specifice, conform cadrului normativ în vigoare.

(5) Autorizarea executării construcţiilor în interiorul zonelor de protecţie sanitară aferente cimitirelor, surselor de apă potabilă, depozitelor de deşeuri urbane, marcate ca atare în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* se va face cu aplicarea restricţiilor specifice, conform cadrului normativ în vigoare.

(6) Autorizarea executării construcţiilor în interiorul zonelor de protecţie a infrastructurii feroviare, marcate ca atare în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* se va face cu aplicarea restricţiilor specifice, conform cadrului normativ în vigoare.

(7) Autorizarea executării construcţiilor în interiorul zonelor de protecţie a reţelelor magistrale de gaz metan, marcate ca atare în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* se va face cu aplicarea restricţiilor specifice, conform cadrului normativ în vigoare.

(8) Autorizarea executării construcţiilor în interiorul zonelor de protecţie a reţelelor electrice de înaltă tensiune, marcate ca atare în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"* se va face cu aplicarea restricţiilor specifice, conform cadrului normativ în vigoare.

Capitolul 3 Condiţii generale privitoare la construcţii

ARTICOLUL 10 Parcelarea

(1) Parcelarea reprezintă divizarea unui lot de teren în două sau mai multe loturi.

(2) In cazurile parcelărilor se vor avea în vedere cerinţele legale privitoare la cazurile în care este necesară eliberarea Certificatului de Urbanism. De asemenea, în cazul loturilor provenite din dezmembrarea unei parcele construite se va verifica la eliberarea autorizaţiei de construire încadrarea indicilor urbanistici, a procentului de ocupare a terenului şi a coeficientului de utilizare a terenului, în valorile maxim admise, atât pe lotul dezmembrat, dar şi prin raportare la suprafaţa parcelei înaintea dezmembrării şi suprafeţele totale construite însumate cu suprafeţele propuse spre construire.

(3) Dacă reglementările la nivelul unităţilor teritoriale de referinţă, a zonelor şi subzonelor funcţionale din prezentul regulament nu prevăd altfel, se consideră construibile numai parcelele care respectă cumulativ următoarele condiţii:
   (a) au front la stradă.
   (b) front la stradă de minimum 8 m pentru clădiri înşiruite, minimum 12 m pentru clădiri cuplate sau izolate, iar în zonele de urbanizare frontul la stradă pentru clădiri izolate va fi de minim 15 m.
   (c) adâncime mai mare sau cel puţin egală cu lăţimea parcelei.
   (d) suprafaţa parcelei de minimum 150 mp pentru clădiri înşiruite, minimum 300 mp pentru clădiri cuplate şi de minimum 360 mp pentru clădiri amplasate izolat.
   (e) unghiul format de frontul parcelei la stradă cu fiecare din limitele laterale ale parcelei să fie de 90 de grade. Fac excepţie parcelele de colţ, în situaţiile în care unghiul dintre străzi este altul decât 90 de grade şi situaţiile existente în zonele constituite.

(4) Dacă o parcelă nu îndeplineşte condiţiile de construibilitate de la alin. (3), aceasta se poate considera construbilă numai dacă respectă cumulativ următoarele condiţii:
   (a) parcela e rezultată dintr-o operaţiune cadastrală anterioară aprobării prezentului regulament.
   (b) parcela nu se află într-o zonă de urbanizare sau nu are destinaţia teren agricol, conform PUG.
   (c) pentru parcelă se va întocmi şi aproba conform legii, un Plan Urbanistic de Detaliu.

(5) Sunt considerate parcele construibile numai parcelele cu posibilitate de branşare la reţeaua de distribuţie a apei, la reţeaua de canalizare, la reţeaua de distribuţie a energiei electrice. Autoritatea publică este în drept ca în cazul în care pentru branşare este prevăzută o extindere a reţelei publice

de distribuţie să solicite, anterior autorizării construcţiei, realizarea efectivă a extinderii.

(6) Reparcelare în sensul prezentului regulament reprezintă suma operaţiunilor care au ca rezultat o altă împărţire a mai multor loturi de teren învecinat, loturile rezultante având destinaţii şi / sau forme diferite decât erau acestea la momentul iniţial. Reparcelarea se realizează prin alipirea şi dezlipirea mai multor parcele de teren învecinate, indiferent dacă acestea sunt construite sau nu. Ea are drept scop realizarea unei mai bune împărţiri a terenului în loturi construibile şi asigurarea suprafeţelor necesare echipamentelor de folosinţă comună şi obiectivelor de utilitate publică.

(7) Operaţiunile de reparcelare sunt componente obligatorii ale operaţiunilor de urbanizare prevăzute la Articolul 4 şi se vor face numai pe bază de planuri urbanistice zonale aprobate conform legii, respectând prevederile Planului Urbanistic General şi ale prezentului Regulament.

ARTICOLUL 11 Asigurarea compatibilităţii funcţiunilor şi conformării volumetrice

(1) Utilizările admise, utilizările admise cu condiţionări şi utilizările interzise sunt precizate şi detaliate în cadrul reglementărilor privind zonele şi subzonele funcţionale precum şi unităţile teritoriale de referinţă cuprinse în prezentul Regulament.

(2) Pentru situaţiile în care există, la momentul aprobării prezentului regulament, utilizări care nu sunt admise prin prezentul regulament, nu sunt permise construcţii sau amenajări care au ca rezultat creşterea suprafeţei utile destinate acestor utilizări.

(3) Pentru situaţiile în care există, la momentul aprobării prezentului regulament, utilizări care sunt admise condiţionat prin prezentele reglementări, autorizarea lucrărilor de extindere (pe orizontală sau pe verticală) a spaţiilor destinate respectivelor utilizări se face numai dacă sunt întrunite condiţiile de admisibilitate stabilite prin prezentul regulament.

(4) Orice derogare de la prevederile prezentului Regulament privind utilizarea terenului se face conform legii. Pentru reglementările cu caracter definitiv specificat în cadrul prezentului regulament nu se admit derogări prin intermediul PUZ sau PUD. (Legea 350/2001 art.32,46).

(5) Procentul de ocupare a terenului, coeficientul de utilizare a terenului şi regimul de înălţime caracterizează construcţia. Fiecare dintre aceste valori trebuie să fie cel mult egală cu valoarea maximă stabilită prin prezentul regulament. Nu este necesar ca valorile stabilite prin prezentul regulament să conducă la posibilitatea unei construcţii de a atinge în mod simultan valorile maxime permise. Constrângerea dată de către cei doi indici urbanistici împreună cu regimul de înălţime este una rezultantă prin restricţionarea simultană şi comună conform valorilor maxim admise.

ARTICOLUL 12 Înălţimea construcţiilor

(1) Autorizarea executării construcţiilor se face cu respectarea regimului maxim de înălţime, respectiv a înălţimii maxime admise, stabilite în cadrul reglementărilor privind unităţile teritoriale de referinţă cuprinse în prezentul Regulament. În situaţiile în care se prevăd atât un regim maxim de înălţime, cât şi o înălţime maxim admisă, aceste condiţii trebuie îndeplinite cumulativ.

(2) În condiţiile în care caracteristice geotehnice o permit, este admisă realizarea de subsoluri. Numărul subsolurilor va fi determinat în funcţie de necesităţile tehnice şi funcţionale.

(3) Este permisă realizarea de demisoluri, cu excepţia cazurilor în care prezentul Regulament o interzice.

(4) În sensul prezentului regulament, înţelesul termenilor subsol, demisol şi mansardă este acela cuprins în glosarul anexat.

(5) În cadrul reglementărilor prezentului regulament, înălţimea construcţiilor se măsoară de la cota terenului natural, înainte de executarea lucrărilor de construire, în punctul aflat la mijlocul liniei paralele cu aliniamentul şi care marchează retragerea de la aliniament, cf. prezentului regulament.

(6) În cazul clădirilor amplasate pe terenuri în pantă, înălţimea maximă admisă poate fi considerată pe întreaga amprentă la sol a clădirii. În această situaţie, nici un punct al clădirii nu va depăşi planul paralel cu terenul şi care conţine punctul de înălţime maximă admisă, măsurată conform alineatului (5).

(7) Pentru clădirile existente la momentul aprobării prezentului regulament care depăşesc regimul de înălţime şi / sau înălţimea maximă admisă prin prezentul regulament nu se pot autoriza lucrări care duc la creşterea regimului de înălţime sau a înălţimii.

ARTICOLUL 13 Asigurarea echipării edilitare şi evacuarea deşeurilor

(1) Autorizarea executării construcţiilor care, prin dimensiunile şi destinaţia lor, presupun cheltuieli de echipare edilitară ce depăşesc posibilităţile financiare şi tehnice ale investitorilor interesaţi sau ale furnizorilor de utilităţi este interzisă.

(2) Autorizarea executării construcţiilor va putea fi condiţionată de stabilirea, în prealabil, prin contract, a obligaţiei efectuării, în parte sau total, a lucrărilor de echipare edilitară aferente, de către investitorii

interesaţi.

(3) În intravilanul municipiului Oradea nu se admit soluţii de alimentare cu apă şi canalizare în sistem individual cu excepţia Unităţilor Teritoriale de Referinţă pentru care prezentul Regulament permite în mod expres realizarea acestor soluţii şi a situaţiilor pentru care au fost autorizate astfel de soluţii anterior aprobării prezentului regulament.

(4) În sensul prezentului articol, prin soluţii de echipare edilitară în sistem individual se înţelege asigurarea utilităţilor şi serviciilor edilitare prin construcţii şi instalaţii realizate şi exploatate pentru un imobil sau un grup de imobile.

(5) Autorizarea executării construcţiilor, aletele decât cele aferente infrastructurii edilitare, în zonele de servitute a infrastructurii edilitare, existente sau propuse, este interzisă.

(6) La elaborarea documentaţiilor de urbanism de tip PUZ sau PUD se va ţine seama de condiţiile impuse de operatorul de servicii pentru extensiile, mărirea capacităţii sau înlocuirea reţelelor de apă-canal.

(7) La elaborarea documentaţiilor de urbanism de tip PUZ sau PUD, va fi prevăzută înlocuirea magistralelor de apă sau canalizare care au durata normată de funcţionare depăşită, respectiv alocarea de terenuri cu statut de domeniu public pentru reamplasarea acestora. Necesitatea înlocuirii sau reamplasării magistralelor de apă sau canalizare va fi specificată în Avizul de Oportunitate al documentaţiilor de urbanism, iar localizarea magistralelor asupra cărora se vor lua măsuri va fi precizată prin avizul de amplasament emis de către administratorul reţelei.

(8) Se va urmări limitarea la maxim a aportului de ape pluviale evacuate în reţeaua publică de canalizare, la nivel de parcelă. În acest sens, se recomandă realizarea de soluţii de colectare, stocare, infiltrare locală în sol şi evaporare naturală a apelor pluviale la nivel de parcelă. De asemenea se recomandă limitarea sigilării suprafeţelor exterioare (prin asfaltare, betonare sau alte învelitori impermeabile) la strictul necesar, în vederea asigurării infiltrării apelor pluviale în terenul natural.

(9) Fiecare parcelă va dispune de o platformă sau de un spaţiu interior destinate colectării deşeurilor menajere, dimensionate pentru a permite colectarea selectivă a deşeurilor şi accesibile dintr-un drum public. Platformele vor putea deservi una sau mai multe clădiri, în funcţie de dimensiuni şi de funcţiune.

ARTICOLUL 14 Racordarea la reţelele publice de echipare edilitară existente

(1) Autorizarea executării construcţiilor este permisă numai dacă există posibilitatea racordării de noi consumatori la reţelele existente de apă, la instalaţiile de canalizare şi de energie electrică.

(2) Se poate deroga de la prevederile alin. (1) cu avizul organelor administraţiei publice competente, dacă beneficiarul se obligă să prelungească reţeaua existentă, în cazul în care aceasta are capacitatea necesară, sau se obligă fie să mărească capacitatea reţelelor publice existente, fie să construiască noi reţele.

(3) În cazul acordării unei derogări pe baza alineatului (2), autorizaţia de construire poate fi emisă în condiţiile legii şi numai după finalizarea şi recepţionarea de către administraţia locală sau de către furnizorii de utilităţi abilitaţi a lucrărilor de extindere / prelungire / realizare a reţelelor edilitare.

(4) Derogarea reglementată la alin. (2) nu este valabilă pentru zonele de urbanizare, unde este obligatorie procedura de urbanizare instituită prin prezentul regulament.

ARTICOLUL 15 Realizarea de reţele edilitare

(1) Extinderile de reţele sau măririle de capacitate a reţelelor edilitare publice existente se pot realiza / finanţa de către administraţia publică, furnizorul de utilităţi, investitor sau beneficiar, după caz, în condiţiile contractelor încheiate cu Consiliul Local şi cu respectarea parametrilor tehnici stabiliţi prin Planul Urbanistic General.

(2) Lucrările de racordare şi de branşare la reţelele edilitare publice se suportă în întregime de investitor sau de beneficiar.

(3) Reţelele existente de telefonie, comunicaţii şi de date (internet, televiziune) vor fi reamplasate subteran.

(4) Reţelele noi de telefonie, comunicaţii şi de date (internet, televiziune) vor fi amplasate subteran.

(5) Reţelele de distribuţie a gazului metan şi racordurile la acestea vor fi amplasate subteran.

(6) Extinderile de reţele, lucrările de mărire a capacităţii ori noile reţele construite, indiferent de natura ori regimul reţelei, sunt grevate de o servitute publică, fiind recunoscut dreptul general de racordare la aceste reţele, în limita capacităţii lor şi cu respectarea condiţiilor de exploatare, oricărei persoane care poate dovedi un interes. Investitorul care a realizat extinderea ori noua reţea pe cheltuiala sa nu are posibilitatea de a refuza racordarea unor noi utilizatori, în limita capacităţii reţelei, fiind însă recunoscut dreptul său de a obţine o plată proporţională cu costul dovedit al lucrării suportate de el,

dacă nu există prevedere contrară, ori lucrarea nu devine proprietate publică / a furnizorului de utilităţi.

ARTICOLUL 16 Amplasarea faţă de aliniament

(1) Amplasarea clădirilor faţă de aliniament este precizată în cadrul reglementărilor privind zonele şi subzonele funcţionale precum şi unităţile teritoriale de referinţă cuprinse în prezentul regulament.
(2) Orice derogare de la prevederile prezentului regulament privind amplasarea faţă de aliniament se face conform legii şi în condiţiile prezentului regulament privind derogările. Pentru reglementările cu caracter definitiv specificat în cadrul prezentului regulament nu se admit derogări prin intermediul PUZ sau PUD.(legea 350/2001 art.32, 46)
(3) În sensul prezentului regulament, prin aliniament se înţelege limita dintre proprietatea privată şi domeniul public. În situaţiile în care PUG prevede realinieri, aliniamentul se consideră cel rezultat în urma modificării limitei dintre proprietatea privată şi domeniul public.
(4) Regulile de amplasare faţă de aliniament se aplică tuturor nivelurilor supraterane ale clădirilor, inclusiv demisolurilor şi părţilor subsolurilor care depăşesc cota exterioară amenajată a terenului pe aliniament. Sunt admise depăşiri locale ale limitelor de retragere faţă de aliniament, cu respectarea următoarelor condiţii:
   (a) terasele / balcoanele deschise vor putea depăşi limita retragerii faţă de aliniament cu maxim 1,20 m
   (b) în cazul clădirilor alipite limitelor laterale ale parcelelor, terasele, balcoanele sau bovindourile vor păstra o distanţă minimă de 2 m faţă de limitele laterale ale parcelei (marginile faţadei), iar cota inferioară a elementelor lor constructive se va afla la o înălţime minimă de 3,5 m faţă de cota de călcare exterioară din zona aliniamentului
(5) Se vor respecta realinierile stabilite prin PUG şi figurate pe planşa de reglementări.

ARTICOLUL 17 Amplasarea în interiorul parcelei

(1) Condiţiile de amplasare a clădirilor unele faţă de altele în interiorul aceleiaşi parcele este precizată în cadrul reglementărilor privind zonele şi subzonele funcţionale precum şi unităţile teritoriale de referinţă cuprinse în prezentul regulament.
(2) Orice derogare de la prevederile prezentului regulament privind amplasarea clădirilor unele faţă de altele în interiorul aceleiaşi parcele se stabileşte pe bază de Planuri Urbanistice de Detaliu, dacă prevederile privind zona sau subzona funcţională sau unitatea teritorială de referinţă nu dispun altfel.

ARTICOLUL 18 Parcaje

(1) Autorizarea executării construcţiilor care, prin destinaţie, necesită spaţii de parcare se emite numai dacă se asigură realizarea acestora în interiorul parcelei pentru care se solicită autorizaţia de construire, conform cerinţelor prezentului Regulament.
(2) Pentru parcelele integral restructurate (demolarea completă a clădirilor existente şi construcţia unora noi) şi pentru realizarea de construcţii pe parcele neocupate, în cadrul acestora se va realiza în mod obligatoriu numărul de garaje / parcaje necesar.
(3) Pentru parcelele parţial restructurate (schimbări de destinaţie, demolări parţiale, extinderi, mansardări, adiţionare de noi corpuri de clădire etc), în cazul imposibilităţii tehnice a asigurării, în interiorul parcelei, a spaţiilor de parcare prevăzute prin prezentul Regulament, sau în cazul existenţei unor restricţii privind realizarea de spaţii de parcare, realizarea intervenţiei va fi condiţionată astfel:
   (a) pentru locuinţele existente ce fac obiectul restructurării / extinderii sau pentru cele nou create se vor repartiza cu prioritate garajele posibil a fi realizate pe parcelă. Diferenţa va putea fi compensată prin abonamente la parcările publice, situate într-un perimetru de 100 m de la locaţia respectivă.
   (b) pentru celelalte tipuri de activităţi admise e posibilă acoperirea diferenţei de locuri de parcare într-o clădire edificată cu funcţiunea de garaj, situată la o distanţă de maximum 250 m. Alternativ, Administraţia Publică Locală poate accepta, ca o facilitate, la cererea proprietarului imobilului, o procedură de compensare financiară din partea acestuia (spre exemplu echivalentă cu costul mediu estimat al construiriii unui număr echivalent de parcaje publice în clădiri dedicate, fără dobândeirea unui drept privilegiat de utilizare). Procedura va fi reglementată prin Hotărâre a Consiliului Local.
(4) Numărul minim al locurilor de parcare care trebuie asigurate în condiţiile alin. (1) se stabileşte în funcţie de destinaţia şi de capacitatea construcţiei, conform specificaţiilor din cadrul reglementărilor

zonelor şi subzonelor funcţionale precum şi a unităţilor teritoriale de referinţă cuprinse în prezentul regulament şi conform Anexei 2 la prezentul Regulament.

(5) Autorizarea executării construcţiilor destinate parcării autovehiculelor (parcaje multietajate, subterane sau supraterane sau a parcajelor colective multietajate aferente zonelor rezidenţiale) se face pe baza documentaţiilor de urbanism de tip Plan Urbanistic Zonal sau Plan Urbanistic de Detaliu, aprobate conform legii.

(6) Este interzisă utilizarea fâşiei plantate cuprinse între carosabilul şi trotuarul drumurilor publice pentru amenajarea de locuri de parcare, chiar în situaţia în care vegetaţia a fost alterată.

(7) Se vor asigura spaţii destinate depozitării bicicletelor, conform Anexei 2 la prezentul regulament.

ARTICOLUL 19 Spaţii verzi

(1) Autorizaţia de construire va conţine obligaţia menţinerii sau creării de spaţii plantate, în funcţie de destinaţia şi de capacitatea construcţiei, conform specificaţiilor din cadrul reglementărilor la nivelul unităţilor teritoriale de referinţă cuprinse în prezentul Regulament.

(2) Vegetaţia înaltă matură va fi protejată şi păstrată pe toată suprafaţa municipiului, conform condiţiilor prevăzute la nivelul zonelor şi subzonelor funcţionale precum şi a unităţilor teritoriale de referinţă. În acest sens, documentaţiile de urbanism (PUZ şi PUD) vor consemna în cadrul planşei „Situaţia existentă, difuncţionalităţi" poziţia exactă şi esenţa pentru arborii maturi existenţi în zona de studiu. Proiectele pentru autorizarea lucrărilor de construire (DTAC) vor cuprinde în planul de situaţie poziţia exactă, esenţa şi circumferinţa trunchiului pentru arborii maturi existenţi pe parcelă, inclusiv a celor propuşi pentru tăiere, precum şi poziţia exactă şi esenţa pentru arborii propuşi spre plantare prin proiect. Prin arbori maturi se înţelege, în sensul prezentului regulament, arborii a căror trunchi, măsurat la 1 m deasupra solului, are o circumferinţă egală sau mai mare decât 50 cm.

(3) Intervenţiile asupra vegetaţiei din zonele de protecţie a monumentelor şi din zonele construite protejate se vor face numai după consultarea unui specialist în protejarea patrimoniului construit, atestat MCC.

(4) La realizarea străzilor noi, precum şi la reabilitarea străzilor pe care nu există plantaţii sau acestea sunt degradate, se vor planta arbori, conform specificaţiilor din cadrul reglementărilor la nivelul Unităţilor Teritoriale de Referinţă cuprinse în prezentul regulament, cu respectarea următoarelor condiţii:

(a) poziţiile, sistemul de plantare şi esenţa arborilor vor fi stabilite prin documentaţiile tehnice
(b) arborii vor avea un număr minim de trei replantări în pepinieră
(c) arborii vor avea înălţimea minimă de 2,50 m
(d) arborii vor avea circumferinţa minimă a trunchiului de 14 cm (măsurată la un metru deasupra solului)
(e) distanţa minimă între axa trunchiului şi poziţia reţelelor edilitare va fi de 1,5 m
(f) se recomandă selectarea speciilor de arbori conform Anexei 9 la prezentul regulament.

ARTICOLUL 20 Aspectul exterior al construcţiilor

(1) Autorizarea executării construcţiilor este permisă numai dacă aspectul lor exterior nu contravine funcţiunii acestora, caracterului zonei – aşa cum este el descris în Secţiunea 1 a fiecărei UTR – şi peisajului urban. (HG 525/1996, Art. 32)

(2) Autorizarea executării construcţiilor care, prin conformare, volumetrie şi aspect exterior, intră în contradicţie cu aspectul general al zonei şi depreciază valorile general acceptate ale urbanismului şi arhitecturii, este interzisă. (HG 525/1996, Art. 32).

(3) Se vor respecta reglementările la nivelul Unităţilor Teritoriale de Referinţă privitoare la elemente arhitecturale, volumetrie, materiale, cromatică, decoraţiuni.

(4) Pentru asigurarea calităţii aspectului exterior al construcţiilor, autoritatea publică locală are dreptul să condiţioneze autorizarea lucrărilor prin obţinerea unui aviz din partea Comisiei Municipale de Urbansim şi Amenajarea Teritoriului sau din partea unei secţiuni specializate pe aspecte de estetică arhitecturală şi urbană.

(5) Se recomandă întocmirea şi aprobarea unui regulament privind cromatica clădirilor şi amenajărilor la nivelul întregului municipiu, pe baza unor paletare stabilite în urma unor studii de specialitate.

ARTICOLUL 21 Împrejmuiri

(1) Dacă reglementările privind unităţile teritoriale de referinţă nu prevăd altfel, împrejmuirile orientate spre spaţiul public vor avea un soclu opac cu înălţimea maximă de 80 cm şi o parte transparentă, realizată din grilaj metalic sau într-un sistem similar care permite vizibilitatea în ambele direcţii şi care permite pătrunderea vegetaţiei. Înălţimea maximă a împrejmuirilor va fi de 2,5 m. Împrejmurile vor putea fi dublate de garduri vii.

(2) Prin derogare de la prevederile Codului Civil, împrejmuririle vor putea fi amplasate pe limita de proprietate, cu condiţia ca nici un element constructiv, inclusiv fundaţiile, să nu depăşească această limită.
(3) Porţile împrejmuirilor situate în aliniament se vor deschide fără a afecta spaţiul public.
(4) Tratamentul arhitectural al împrejmuirilor va fi corelat cu cel al clădirilor aflate pe parcelă.

ARTICOLUL 22 Accese carosabile

(1) Autorizarea executării construcţiilor este permisă numai dacă există posibilităţi de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute, conform destinaţiei construcţiei.
(2) Numărul şi caracteristicile acceselor prevăzute la alin. (1) se vor conforma specificaţiilor din cadrul reglementărilor la nivelul Unităţilor Teritoriale de Referinţă cuprinse în prezentul Regulament.
(3) Orice acces nou la drumurile publice se va realiza conform avizului şi autorizaţiei speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.

ARTICOLUL 23 Accese pietonale şi piste pentru biciclişti

(1) Autorizarea executării construcţiilor şi a amenajărilor de orice fel este permisă numai dacă se asigură accese pietonale, potrivit importanţei şi destinaţiei construcţiei.
(2) În sensul prezentului articol, prin accese pietonale se înţelege căile de acces pentru pietoni, dintr-un drum public, care pot fi: trotuare, alei, străzi pietonale, pieţe pietonale, precum şi orice cale de acces public pe terenuri proprietate publică sau, după caz, pe terenuri proprietate privată grevate de servitutea de trecere publică, potrivit legii sau obiceiului.
(3) Accesele pietonale vor fi conformate astfel încât să permită circulaţia persoanelor cu handicap şi care folosesc mijloace specifice de deplasare.
(4) La reabilitarea străzilor având ampriza mai mare sau egală cu 14 m, se vor introduce piste pentru biciclişti cu sens dublu având lăţimea minimă de 1 m (se recomandă 1,5 m) pentru fiecare sens, exclusiv zonele laterale de protecţie. Se recomandă separarea fizică a pistelor pentru biciclişti faţă de partea carosabilă, prin vegetaţie, borne, rigole, borduri etc.
(5) La reabilitarea străzilor având ampriza mai mică decât 14 m se vor introduce, numai în funcţie de posibilităţi, piste pentru biciclişti cu sens dublu având lăţimea minimă de 1 m (se recomandă 1,5 m) pentru fiecare sens, exclusiv zonele laterale de protecţie.

ARTICOLUL 24 Orientarea faţă de punctele cardinale

(1) Autorizarea executării construcţiilor se face, atunci când este posibil, cu respectarea condiţiilor şi a recomandărilor de orientare faţă de punctele cardinale, conform anexei nr. 3 la Regulamentul General de Urbanism.
(2) Fac excepţie de la prevederile aliniatului (1) construcţiile amplasate în interiorul Zonelor Construite Protejate, a căror orientare este în primul rând determinată de specificităţi culturale şi istorice de amplasare şi de configurare.

ARTICOLUL 25 Lucrări de utilitate publică

(1) Autorizarea executării altor construcţii pe terenuri care au fost rezervate în planuri de amenajare a teritoriului sau în Planul Urbanistic General pentru realizarea de lucrări de utilitate publică, este interzisă. Prin lucrări de utilitate publică se înţeleg acele lucrări care sunt definite astfel prin Art. 6 din legea 33/1994 şi prin Art.1 din Legea 255/2010.
(2) Autorizarea executării lucrărilor de utilitate publică se face pe baza documentaţiei de urbanism sau de amenajare a teritoriului, aprobată conform legii.
(3) Drumurile şi căile de acces care sunt prevăzute astfel în documentaţiile de urbanism vor fi deschise circulaţiei şi accesului publicului indiferent de regimul de proprietate asupra terenului, acestea fiind afectate de o servitute publică.
(4) Suprafeţele de teren grevate prin documentaţiile urbanistice aprobate de o servitute de utilitate publică vor fi transferate în proprietate publică înainte de emiterea Autorizaţiei de Construire.
(5) Sunt drumuri şi / sau căi de acces rezervate accesului privat doar acele suprafeţe care îndeplinesc cumulativ cerinţa de a se afla în proprietatea exclusivă a uneia sau mai multor proprietari persoane private şi de a fi prevăzute în mod expres ca atare în Planurile Urbanistice Zonale.

ARTICOLUL 26 Construcţii cu funcţiuni generatoare de riscuri tehnologice

(1) Autorizarea executării construcţiilor care, prin natura şi destinaţia lor, pot genera riscuri tehnologice se face numai pe baza unui studiu de impact elaborat şi aprobat conform prevederilor legale.
(2) Lista categoriilor de construcţii generatoare de riscuri tehnologice este cea aprobată prin Ordinul nr.1.587 din 25 iulie 1997.

ARTICOLUL 27 **Amplasarea faţă de drumuri publice**

(1) În zona drumurilor publice din extravilan se pot autoriza, cu avizul conform al organelor de specialitate ale administraţiei publice:
   (a) construcţii şi instalaţii aferente drumurilor publice, de deservire, de întreţinere şi de exploatare
   (b) parcaje, garaje şi staţii de alimentare cu carburanţi şi resurse de energie (inclusiv funcţiunile lor complementare: magazine, restaurante etc.)
   (c) conducte de alimentare cu apă şi de canalizare, sisteme de transport gaze, ţiţei sau alte produse petroliere, reţele termice, electrice, de telecomunicaţii şi infrastructuri ori alte instalaţii sau construcţii de acest gen

(2) În sensul prezentului regulament, prin zona drumului public se înţelege ampriza, fâşiile de siguranţă şi fâşiile de protecţie, aşa cum sunt acestea definite în Ordonanţa nr. 43 din 28 august 1997, republicată, privind regimul drumurilor.

(3) Autorizarea executării construcţiilor cu diferite funcţiuni, altele decât cele enumerate la alin.(1), este permisă, cu respectarea zonelor de protecţie a drumurilor delimitate conform legii.

(4) Autorizarea construcţiilor în zonele rezervate pentru lărgirea amprizei străzilor (realiniere), străpungeri de străzi şi realizarea de străzi noi, prevăzute de Planul Urbanistic General şi marcate ca atare pe planşa Reglementări Urbanistice, este interzisă.

(5) În cazul măsurilor de lărgire a amprizei străzilor prevăzute de Planul Urbanistic General şi marcate pe planşa Reglementări Urbanistice, poziţia noului aliniament precum şi retragerea minimă a construcţiilor faţă de acesta se vor preciza în Certificatul de Urbanism.

(6) Străzile noi, străpungerile de străzi, lărgirile străzilor existente vor respecta amprizele şi profilele stabilite prin PUG, înscrise în planşa *PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă"*, conform Anexei nr. 6 la prezentul Regulament.

(7) În zona drumurilor naţionale şi a centurii ocolitoare a municipiului, construcţiile se vor amplasa la o distanţă minimă de 45 m, măsurată din axul drumului.

ARTICOLUL 28 **Amplasarea faţă de căi ferate**

(1) La data adoptării prezentului act zona de protecţie şi zona de siguranţă a căilor ferate este reglementată de OUG 12/1998.

(2) **Zona de siguranţă** a infrastructurii feroviare publice cuprinde fâşiile de teren, în limită de 20 m fiecare, situate de o parte şi de alta a axei căii ferate, necesare pentru amplasarea instalaţiilor de semnalizare şi de siguranţa circulaţiei şi a celorlalte instalaţii de conducere operativă a circulaţiei trenurilor, precum şi a instalaţiilor şi lucrărilor de protecţie a mediului.

(3) **Zona de protecţie** a infrastructurii feroviare publice cuprinde terenurile limitrofe, situate de o parte şi de alta a axei căii ferate, indiferent de proprietar, în limita a maximum 100 m de la axa căii ferate, precum şi terenurile destinate sau care servesc, sub orice formă, la asigurarea funcţionării acesteia. Limitele concrete ale zonelor de protecţie se stabilesc pe baza normativelor emise de Ministerul Transporturilor, Construcţiilor şi Turismului, cu informarea scrisă a proprietarilor terenurilor în termen de 30 de zile.

(4) Se interzice amplasarea de construcţii în **zona de siguranţă** a infrastructurii feroviare altele decât cele necesare instalaţiilor de semnalizare şi de siguranţa circulaţiei, a celorlalte instalaţii de conducere operativă a circulaţiei trenurilor, precum şi a instalaţiilor şi lucrărilor de protecţie a mediului.

(5) În **zona de protecţie** a infrastructurilor feroviare se pot amplasa, numai cu avizul Ministerului Transporturilor:
   (a) construcţii şi instalaţii aferente exploatării şi întreţinerii liniilor de cale ferată
   (b) construcţii şi instalaţii pentru exploatarea materialului rulant şi a mijloacelor de restabilire a circulaţiei
   (c) instalaţii fixe pentru tracţiune electrică
   (d) instalaţii de semnalizare, centralizare, bloc de linie automat, telecomunicaţii, transmisiuni de date şi construcţiile aferente acestora

(6) Lucrările de investiţii ale agenţilor economici şi ale instituţiilor publice, care afectează **zona de protecţie** a infrastructurii feroviare, se vor autoriza numai cu avizul Companiei Naţionale de Căi Ferate C.F.R. - S.A. şi al Ministerului Transporturilor, şi anume:
   (a) căi ferate industriale
   (b) lucrări hidrotehnice
   (c) traversarea căii ferate de către drumuri prin pasaje denivelate
   (d) subtraversarea liniilor de cale ferată de reţele de telecomunicaţii, energie electrică, conducte sub

presiune de apă, gaze, produse petroliere, termotehnologice şi canale libere

(7) În **zona de protecţie** a infrastructurii transporturilor feroviare se interzic:
   (a) amplasarea oricăror construcţii, depozite de materiale sau înfiinţarea de plantaţii care împiedică vizibilitatea liniei şi a semnalelor feroviare
   (b) efectuarea oricăror lucrări care, prin natura lor, ar provoca alunecări de teren, surpări sau ar afecta stabilitatea solului prin tăierea copacilor, extragerea de materiale de construcţii sau care modifică echilibrul pânzei freatice subterane
   (c) depozitarea necorespunzătoare de materiale, substanţe sau deşeuri care contravin normelor de protecţie a mediului sau care ar putea provoca degradarea infrastructurii căilor ferate române, a **zonei de protecţie** a infrastructurii Căilor Ferate Române, precum şi a condiţiilor de desfăşurare normală a traficului

(8) Amenajările şi instalaţiile de manipulare, de transvazare sau de depozitare a materialelor, substanţelor sau deşeurilor prevăzute la alin. (6) se pot realiza pe bază de studii privind implicaţiile asupra activităţii feroviare şi de mediu executate de unităţi de proiectare autorizate, pe baza avizului Companiei Naţionale de Căi Ferate C.F.R. S.A. şi cu autorizaţia Ministerului Transporturilor.

(9) Cedarea, transferul, ocuparea temporară sau definitivă a terenului din patrimoniul Companiei Naţionale de Căi Ferate C.F.R. - S.A., pentru lucrările de interes public, atât în intravilan cât şi în extravilan, se fac numai cu avizul Companiei Naţionale de Căi Ferate C.F.R. - S.A. şi al Ministerului Transporturilor.

ARTICOLUL 29 **Amplasarea faţă de aeroporturi**

(1) Se vor respecta Reglementările Aeronautice Civile Române (cuprinse în RACR – CADT ediția 1/2015), după cum urmează (introducerea pasajelor din actul legislativ în RLU a fost făcută la solicitarea AACR):

2.1. Generalităţi

2.1.1. Pentru siguranţa zborului şi a activităţilor aeronautice, pe terenurile de aeronautică civilă şi în vecinătatea acestora trebuie să se instituie şi să se respecte cerinţele, condiţiile şi restricţiile prevăzute de reglementările aeronautice civile naţionale şi/sau internaţionale aplicabile.

2.1.2. Condiţiile, restricţiile şi obligaţiile impuse sau recomandate de reglementările aeronautice civile naţionale şi/sau internaţionale pentru realizarea şi menţinerea siguranţei zborului şi manevrelor aeronavelor în spaţiul aerian şi la sol constituie servituţi aeronautice civile, care definesc un regim de protecţie adecvat, în interes aeronautic civil.

2.1.3. Servituţile aeronautice civile se stabilesc şi se instituie în corelaţie directă cu specificul terenurilor de aeronautică civilă (categorie, caracteristici fizice, infrastructură şi echipamente, condiţii de exploatare/operare), cu procedurile de zbor instrumental publicate şi cu particularităţile mijloacelor CNS şi meteorologice implicate (tip, caracteristici tehnice, performanţe operaţionale).

2.1.4. În funcţie de natura lor, servituţile aeronautice civile potfi clasificate în:

a)servituţi de degajare;
b)servituţi de balizare;
c)servituţi radioelectrice (electromagnetice);
d)alte servituţi (diverse).

2.2. Servituţi aeronautice de degajare

2.2.1. Servituţile aeronautice de degajare se referă la obiectele/obstacolele care pot să constituie un pericol pentru navigaţia aeriană sau să influenţeze funcţionarea echipamentelor destinate navigaţiei aeriene, astfel:

1. *pe aerodromuri sau în vecinătatea acestora - pentru asigurarea zonelor libere ori eliberate de obstacole necesare evoluţiei în siguranţă a aeronavelor către şi dinspre aeroport;*
2. *în vecinătatea mijloacelor vizuale pentru navigaţia aeriană (lămpile dispozitivului luminos de apropiere, indicatorul vizual al traiectoriei de apropiere PAPI/HAPI) - pentru asigurarea spaţiului liber/eliberat de obstacole necesar vizibilităţii continue şi nestânjenite a mijloacelor respective de către piloţi;*
3. *în vecinătatea mijloacelor CNS şi meteorologice - pentru asigurarea spaţiului liber ori eliberat de obstacole necesar propagării, fără perturbaţii, a undelor electromagnetice emise/recepţionate, respectiv pentru asigurarea vizibilităţii necesare efectuării observărilor şi determinărilor eteorologice.*

2.2.2. Menţinerea sau îmbunătăţirea degajărilor existente se asigură, după caz, prin schimbarea amplasamentului, limitarea, desfiinţarea ori interzicerea realizării atât a obstacolelor pasive(obiecte, vegetaţie), cât şi a obstacolelor active (activităţi/acţiuni, emisii perturbatoare de unde electromagnetice).

2.2.3. Pe terenurile de aeronautică civilă şi în vecinătatea acestora (inclusiv în perimetrul infrastructurilor aeroportuare şi în împrejurimi), siguranţa zborului se realizează prin:

1. *stabilirea unor suprafeţe de limitare a înălţimii obstacolelor, în conformitate cu prevederile prezentei*

reglementări, ca modalitate de identificare şi control asupra obstacolelor (clădiri, coşuri de fum, stâlpi/piloni, arbori, pasaje rutiere supraterane) - pentru crearea unui volum de spaţiu aerian liber de obstacole, care să permită zborul aeronavelor în deplină siguranţă;

2. limitarea densităţii obstacolelor aflate sub suprafeţele mai sus menţionate - pentru menţinerea riscului de coliziune sub nivelul impus de siguranţa zborului;

3. identificarea şi semnalarea, prin marcare pentru zi (balize, vopsire) şi balizare pentru noapte (lumini), a obstacolelor care depăşesc suprafeţele de limitare stabilite, inclusiv a clădirilor şi instalaţiilor aeroportuare - pentru reducerea riscului de coliziune;

4. aplicarea de soluţii constructive şi de montaj care să asigure frangibilitatea mijloacelor vizuale şi/sau de radionavigaţie de aerodrom, precum şi altor mijloace/structuri care constituie obstacole şi nu pot fi înlăturate din motive operaţionale - pentru reducerea riscului potenţial pe care îl prezintă pentru eronave (în caz de impact). Unde este necesar,aceste obiecte trebuie să fie marcate pentru zi (prin vopsire) şi balizate pentru noapte (cu lămpi);

5. interzicerea/eliminarea surselor de fum (arderea cărbunilor în centrale termice, arderea deşeurilor etc.) - pentru asigurarea vizibilităţii;

6. interzicerea/eliminarea surselor de ceaţă artificială(instalaţii/procese tehnologice producătoare de noxe de orice tip - gaze, lichide, solide - care au caracter de concentratori de vapori) -pentru asigurarea vizibilităţii;

7. interzicerea/eliminarea oricăror amenajări care pot crea turbulenţe induse de obstacole - pentru prevenirea pericolelor asupra operaţiunilor cu aeronave;

8. controlul asupra structurii culturilor agricole şi asupra modalităţilor de exploatare a acestora - pentru reducerea/eliminarea surselor de atragere a păsărilor şi animalelor sălbatice, respectiv a riscului de coliziune;

9. interzicerea/eliminarea surselor de atragere/concentrare a păsărilor (terenuri arate, resturi vegetale, gropi de gunoi, silozuri, activităţi de morărit) - pentru reducerea pericolului reprezentat de păsări, respectiv a riscului de coliziune;

10. interzicerea/eliminarea dispozitivelor cu fascicul laser, cu excepţia celor utilizate în domeniul aeronautic; interzicerea/eliminarea luminilor periculoase, derutante, înşelătoare (sisteme de iluminat, firme/reclame luminoase) - pentru prevenirea riscului de confuzie şi/sau de orbire;

11. interzicerea/eliminarea suprafeţelor foarte reflectorizante - pentru prevenirea riscului de orbire;

12. interzicerea lansării de focuri de artificii, lampioane şi înălţării de baloane sau aeromodele - pentru prevenirea riscurilor de incendiu şi de coliziune;

13. interzicerea/eliminarea surselor potenţiale de incendiu, explozie (staţii şi/sau depozite de combustibili ori de materiale explozibile, aplicaţii pirotehnice) - pentru reducerea pericolelor pe care le prezintă;

14. semnalarea liniilor electrice aeriene, prinmarcare pentru zi(vopsire, balize) şi balizare pentru noapte (lumini), a firelor, respectiv a stâlpilor de traversare a drumurilor naţionale, autostrăzilor şi cursurilor principale de apă - pentru reducerea riscului de coliziune;

15. identificarea şi interzicerea/eliminarea obstacolelor care obturează mijloacele vizuale pentru navigaţia aeriană (inclusiv lămpile dispozitivelor luminoase de apropiere) - pentru asigurarea vizibilităţii corespunzătoare a mijloacelor respective;

16. respectarea prevederilor legislaţiei naţionale şi ale reglementărilor aeronautice aplicabile referitoare la activitatea şi mijloacele meteorologice (cerinţe tehnice de amplasare, instalare, protecţie) - pentru determinarea şi evaluarea corectă a condiţiilor meteorologice;

17.identificarea şi interzicerea/eliminarea altor obiective care, prin prezenţă sau funcţionare, afectează ori pot afecta siguranţa zborului.

2.2.4. În exteriorul zonelor cu servituţi aeronautice civile se consideră obstacole cel puţin acele obiecte care au o înălţime egalăsau mai mare de 100,0 m faţă de cota terenului.

2.3. Servituţi aeronautice de balizare

2.3.1. Servituţile aeronautice de balizare se referăla semnalarea prezenţei obstacolelor care constituie un risc potenţial de coliziune pentru aeronave şi a zonelor de aerodrom cu restricţii de utilizare.

2.3.2. Semnalizarea obstacolelor se realizează prin:

a)marcaje (vopsire specifică) sau balize (steguleţe, corpuri specifice) - pe timp de zi cu vizibilitate bună;

b)lumini specifice (balizare luminoasă) - pe timp de noapte sau de zi cu vizibilitate redusă.

2.3.3. În zonele cu servituţi aeronautice civile trebuie marcate pentru zi şi balizate pentru noapte obstacolele care:

a)depăşesc/penetrează suprafeţele de limitare a înălţimii obstacolelor;

b)prezintă pericol pentru zborul aeronavelor (coşuri de fum industriale, piloni şi/sau stâlpi instalaţi pe proeminenţe de teren ori pe terasele unor clădiri înalte, construcţii şi/sau instalaţii de mare gabarit, inclusiv clădirile aeroportuare şi mijloacele CNS şi meteorologice.

2.3.4. În exteriorul zonelor cu servituţi aeronautice civile trebuie marcate pentru zi şi balizate pentru noapte obstacolele care:

a) au înălţimi de 45 m şi mai mari;

b) au fost identificate, pe baza unei analize de specialitate, că prezintă pericol pentru zborul aeronavelor.

2.3.5. - (1) Liniile electrice aeriene cu înălţimea stâlpilor de peste 25 m şi care traversează drumuri naţionale, autostrăzi, căi ferate sau cursuri principale de apă trebuie semnalizate după cum urmează:

a) conductorii din deschiderea de traversare, prin marcare pentru zi (cu balize);

b)stâlpii de traversare, prin marcare pentru zi (vopsire).

(2)Stâlpii de traversare cu înălţimi de 45 m şi mai mari trebuie să fie balizaţi pentru zi (vopsire) şi pentru noapte (lumini).

(3)În cazurile stabilite pe baza unei analize de specialitate, conductorii din deschiderea de traversare trebuie să fie marcaţi pentru zi (cu balize) şi pentru noapte (cu lumini specifice).

2.3.6. Pentru siguranţa operării aeronavelor, zonele de aerodrom cu restricţii de utilizare: piste şi căi de rulare închise (sau părţi ale acestora), zone inutilizabile, suprafaţa pistei pânăla prag etc., trebuie semnalizate corespunzător pe timp de zi şi pe timp de noapte, prin marcaje, panouri, balize şi lumini specifice.

2.3.7. Mijloacele vizuale utilizate (marcaje, panouri, balize, lumini) trebuie sa fie conforme cu prevederile reglementărilor aeronautice de profil.

2.4. Servituţi aeronautice radioelectrice

2.4.1. Servituţile aeronautice radioelectrice se referă la necesitatea realizării sau menţinerii degajării de orice obiective care, prin forme, dimensiuni, orientare, suprafeţe şi/sau materiale folosite, pot perturba propagarea nedistorsionată în spaţiu a radiaţiei electromagnetice emise sau recepţionate de mijloacele CNS şi meteorologice, precum şi la prevenirea ori asigurarea protecţiei acestor mijloace contra diferitelor radiaţii electromagnetice parazite emise sau generate de obiectivele respective.

2.4.2. Pe terenurile de aeronautică civilă şi în vecinătatea acestora (inclusiv în perimetrul infrastructurilor aeroportuare şi în împrejurimi), siguranţa zborului impune:

1. *stabilirea unor suprafeţe în jurul mijloacelor CNS şi meteorologice, în care sunt interzise amplasarea şi utilizarea echipamentelor electrice, electrotehnice sau electronice generatoare de perturbaţii electromagnetice, precum şi existenţa/amplasarea obiectelor de orice natură (construcţii, autovehicule, denivelări de teren) - pentru prevenirea modificării parametrilor operaţionali ai mijloacelor respective;*

2. stabilirea poziţiilor de aşteptare pe căile de rulare spre pistăîn corelaţie directă cu forma şi dimensiunile zonelor sensibile ILS şi, consecutiv, amplasarea mijloacelor vizuale aferente (marcaje, barete-stop) în afara acestor zone - pentru prevenirea accesului vehiculelor şi/sau aeronavelor în zonele respective şi, implicit, evitarea modificării inacceptabile a semnalului ILS;

3. instituirea unui regim de control şi limitare asupra dimensiunilor, formelor şi poziţiei /orientării diferitelor obiecte (clădiri, panouri) - pentru prevenirea reflexiilor parazite ale radiaţiei electromagnetice şi, implicit, conservarea performanţelor operaţionale ale mijloacelor CNS şi meteorologice;

4.înlocuirea/eliminarea materialelor metalice utilizate la realizarea componentelor diferitelor obiecte (faţade, învelitori, împrejmuiri) - pentru prevenirea reflexiilor parazite ale radiaţiei electromagnetice şi, implicit, conservarea performanţelor operaţionale ale mijloacelor CNS şi meteorologice;

5. considerarea frecvenţei, directivităţii şi puterii de emisie a staţiilor de emisie (radio, TV) - pentru prevenirea interferenţelor cu frecvenţele aeronautice;

6. interzicerea/eliminarea surselor de perturbaţii electromagnetice (acţionări electrice de forţă, sudură electrică, reţele TV prin cablu) – pentru asigurarea compatibilităţii radioelectrice, respectiv a funcţionării la parametri nominali a mijloacelor CNS şi meteorologice;

7.identificarea şi interzicerea/eliminarea altor obiective (surse de radiaţie invizibilă, obiecte mobile sau fixe) care, prin prezenţă sau funcţionare, pot perturba sau afecta buna funcţionare radioelectrică şi performanţa mijloacelor CNS şi meteorologice.

2.5. Alte servituţi aeronautice

2.5.1. Terenurile de aeronautică civilă şi vecinătăţile lor, în special perimetrele infrastructurilor aeroportuare şi împrejurimile acestora, se află sub incidenţa unor servituţi aeronautice civile referitoare la:

1. identificarea tuturor obstacolelor semnificative şi includerea acestora într-o bază de date specifică - pentru stabilirea densităţii obstacolelor şi evaluarea riscului de coliziune;

2. verificarea din zbor, când este cazul, a parametrilor operaţionali ai mijloacelor CNS - pentru menţinerea condiţiilor de siguranţăa zborului;

3. evaluarea, unde estecazul, a implicaţiilor prezenţei în apropiere a unor reţele rutiere şi/sau feroviare cu trafic greu, intens, atât sub aspectul obstacolării (gabaritul autovehiculelor şi al garniturilor de tren), cât şi sub aspectul influenţei radioelectrice asupra bunei funcţionări a mijloacelor CNS şi meteorologice (mase metalice considerabile, aflate în mişcare sau staţionare) - pentru stabilirea şi aplicarea măsurilor
operaţionale care se impun;

4.identificarea amplasării şi utilizării dispozitivelor pirotehnice/explozive cu detonare prin telecomandă radio - pentru adoptarea măsurilor de coordonare a activităţilor cu deţinătorii/utilizatorii dispozitivelor respective şi prevenirea detonării accidentale produse de radiaţiile radioelectrice emise de echipamente aeronautice de la sol sau de la bordul aeronavelor care operează în zonă;

5. posibilitatea ca unele terenuri aflate în vecinătatea aeroporturilor să facă, în condiţiile legii, subiectul exproprierii pentru cauză de utilitate publică, în legătură cu dezvoltarea aeroporturilor respective;

6. identificarea şi interzicerea/eliminarea altor obiective care, prin prezenţă sau funcţionare, afectează

sau pot afecta siguranţa zborului şi activităţilor aeronautice;
7.impunerea de către AACR a unor restricţii locale suplimentare, determinate de condiţii specifice, particulare.

3.1. Generalităţi

3.1.1. În funcţie de particularităţile fiecărui teren de aeronautică civilă, proiecţiile orizontale ale suprafeţelor de limitare a obstacolelor, ale suprafeţelor de protecţie a procedurilor de zbor instrumental, ale suprafeţelor şi zonelor de protecţie a mijloacelor CNS şi meteorologice, ale altor categorii de suprafeţe sau cerinţe aeronautice (după caz) definesc la sol (formă, dimensiuni, orientare) zona corespunzătoare aflată sub incidenţa servituţilor de aeronautică civilă .

3.1.2. (1) Definirea zonelor cu servituţi aeronautice civile implică precizarea următoarelor elemente: amplasare, formă, orientare, dimensiuni/limite, caracteristici/condiţii, restricţii, obligaţii.

(2)Elementele/Caracteristicile zonelor cu servituţi aeronautice civile pot suferi modificări în timp, ca urmare a modificării prevederilor reglementărilor aeronautice naţionale şi internaţionale aplicabile, dezvoltării terenurilor de aeronautică civilă, modernizării mijloacelor CNS şi meteorologice.

3.2. Zone cu servituţi aeronautice civile

3.2.1.Zone de siguranţă asociate unui aerodrom, definite în funcţie de:

a)caracteristicile fizice şi de operare ale aerodromului;
b)caracteristicile suprafeţelor de limitare a obstacolelor;
c)caracteristicile suprafeţelor de protecţie a procedurilor de zbor instrumental;
d)amenajarea şi dotarea tehnică de referinţă ale aerodromului;
e)tipul şi caracteristicile tehnice ale mijloacelor CNS şi meteorologice din zona de aerodrom;
f)programul de dezvoltare şi/sau modernizare a aerodromului şi a mijloacelor de navigaţie aeriană aferente;
g)cerinţele reglementărilor aeronautice naţionale şi/sau internaţionale aplicabile;

3.2.2. Suprafeţe şi zone de protecţie asociate mijloacelor CNS şi meteorologice, definite în funcţie de:

a) tipul şi caracteristicile tehnice ale mijloacelor în cauză;
b) caracteristicile suprafeţelor şi zonelor de protecţie ale mijloacelor respective;
c)programul de dezvoltare şi/sau modernizare a mijloacelor CNS şi meteorologice;
d)cerinţele reglementărilor aeronautice naţionale şi/sau internaţionale aplicabile.

3.2.3. Spaţiul aerian controlat din vecinătatea aerodromurilor,definit în funcţie de:

a) criteriile operaţionale specifice;
b)reţeaua căilor aeriene;
c) caracteristicile volumelor de acoperire ale mijloacelor CNS şi meteorologice;
d)programul de dezvoltare şi/sau modernizare din domeniul aeronautic civil;
e)cerinţele reglementărilor aeronautice naţionale şi/sau internaţionale aplicabile.

3.2.4. Zone de protecţie asociate amplasamentelor unităţilor de control al traficului aerian şi centrelor de informare a zborurilor, definite de tipul şi caracteristicile tehnice ale mijloacelor CNS şi meteorologice şi de programele de dezvoltare specifice.

3.2.5. Suprafeţe şi zone de protecţie radioaltimetru stabilite înaintea pragului unei piste cu apropiere de precizie.

3.2.6. Suprafeţe şi zone de protecţie a dispozitivului luminos de apropiere stabilite înaintea pragului unei piste cu apropiere de precizie.

3.3. Zone de siguranţă

3.3.1. - (1) Cu scopul limitării înălţimii obstacolelor, se stabilesc următoarele suprafeţe de siguranţă, în condiţiile pct. 3.2.1:

1.1. în perimetrul aerodromurilor pentru avioane:

a) banda pistei de decolare-aterizare;
b) prelungiri de oprire;
c) prelungiri degajate;
d)suprafaţa de siguranţă la capătul pistei;
e)banda căilor de rulare;

1.2. în perimetrul aerodromurilor pentru elicoptere(heliporturi) - suprafaţa de siguranţă care încadrează FATO.

(2) Zonele corespunzătoare suprafeţelor de siguranţă menţionate la alin. (1) fac obiectul reglementărilor aeronautice privind controlul obstacolelor, certificarea şi exploatarea tehnică a aerodromurilor/heliporturilor şi condiţiile de avizare a documentaţiilor tehnice pentru obiectivele aflate în zonele cu servituţi aeronautice civile.

3.3.2. În interesul siguranţei zborului, în cuprinsul zonelor precizate la pct. 3.3.1 alin. (2), sunt interzise:

a)amplasarea, construirea şi/sau instalarea de obiective noi fără avizul AACR (inclusiv împrejmuiri, căi de rulare, platforme, mijloace CNS şi meteorologice);
b)denivelarea terenului peste limitele specifice admise de reglementările aeronautice de profil;
c)prezenţa obstacolelor fixe sau mobile, cu excepţia mijloacelor CNS şi meteorologice care nu pot fi înlăturate din motive operaţionale şi care trebuie să aibă structuri constructive şi/sau de montaj frangibile;
d)vegetaţia şi/sau culturile agricole neadecvate, care atrag ori favorizează concentrarea păsărilor sau

animalelor sălbatice;

e) trecerea de fire electrice sau cabluri, altele decât cele instalate pentru buna desfăşurare a activităţilor aeronautice;

f)prezenţa surselor de radiofrecvenţă care pot interfera cu mijloacele CNS şi meteorologice;

g)accesul neautorizat al persoanelor, vehiculelor sau animalelor;

h)sursele potenţiale de incendiu, de explozie;

i)orice alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa operaţiunilor de aerodrom.

3.3.3. - (1) Cu scopul limitării înălţimii obstacolelor, se stabilesc următoarele suprafeţe de siguranţă, în condiţiile pct. 3.2.1.:

1.1. în vecinătatea aerodromurilor pentru avioane:

a)suprafaţa orizontală exterioară;

b)suprafaţa conică;

c)suprafaţa orizontalăinterioară;

d)suprafaţa de apropiere;

e)suprafaţa interioarăde apropiere;

f)suprafaţa de tranziţie;

g)suprafaţa interioarăde tranziţie;

h)suprafaţa de aterizare întreruptă;

i)suprafaţa de urcare la decolare;

1.2. în vecinătatea aerodromurilor pentru elicoptere (heliporturi):

a)aria de siguranţă;

b)suprafaţa de apropiere;

c)suprafaţa de tranziţie;

d)suprafaţa de urcare la decolare;

e)prelungire degajată.

(2) Zonele corespunzătoare suprafeţelor de siguranţă menţionate la alin. (1) fac obiectul reglementărilor aeronautice privind controlul obstacolelor, certificarea şi exploatarea tehnică a aerodromurilor/heliporturilor şi condiţiile de avizare a documentaţiilor tehnice pentru obiectivele aflate în zonele cu servituţi aeronautice civile.

3.3.4. - (1)Caracteristicile tipice ale suprafeţelor de limitare a înălţimii obstacolelor la aerodromurile terestre pentru avioane sunt evidenţiate în anexa nr. 1 (figura 1.1 şi tabelele nr. 1.1 şi 1.2).

(2)Caracteristicile tipice ale suprafeţelor de limitare a înălţimii obstacolelor la:

a)heliporturile de suprafaţăinstrumentale sunt evidenţiate în anexa nr. 1(tabelele nr. 1.4, 1.5 şi 1.6 şi figurile 1.3, 1.4, 1.5, 1.6 şi 1.7);

b)heliporturile de suprafaţă cu operare la vedere şi, similar, heliporturile în terasă cu operare la vedere sunt evidenţiate în anexa nr. 1 (tabelul nr. 1.7 şi figurile 1.8, 1.9, 1.10 şi 1.11).

(3) În funcţie de particularităţile infrastructurii şi instalaţiilor/sistemelor de aerodrom existente sau preconizate, ale aeronavelor şi operaţiunilor specifice derulate sau preconizate, pot exista diferenţe faţăde datele referite la alin. (1) şi alin. (2).

(4) În condiţiile alin. (3), administratorii aerodromurilor vor stabili zonele cu servituţi aeronautice civile specifice/particulare, prin adaptarea/modificarea adecvată a zonelor generice corespunzătoare.

3.3.5. În interesul siguranţei zborului, în cuprinsul zonelor precizate la pct. 3.3.3 alin. (1), sunt interzise fără avizul AACR:

a)amplasarea, construirea şi/sau instalarea de obiective noi (inclusiv construcţii şi echipamente/instalaţii destinate activităţilor aeronautice);

b)realizarea de construcţii sau instalaţii, precum şi desfăşurarea de activităţi care, prin natura lor ori prin procesul de funcţionare, afectează sau pot afecta siguranţa zborului (obiective care produc fum ori ceaţă artificială, obiective care generează turbulenţe/curenţi de aer, sisteme de iluminat care pot determina confuzii în identificarea dispozitivului luminos de apropiere şi/sau a sistemului de balizare luminoasă a elementelor de infrastructură amenajate pentru decolarea- aterizarea aeronavelor (avioane, elicoptere);

c)amplasarea şi funcţionarea surselor de emisie care pot produce interferenţe sau perturbaţii în funcţionarea mijloacelor CNS;

d)amplasarea şi exploatarea obiectivelor care atrag şi favorizează concentrarea păsărilor sau animalelor sălbatice (unităţi de morărit, silozuri, culturi agricole neadecvate, depozite, magazii, gropi de gunoi, decantoare);

e)orice alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa zborului.

3.3.6. Cerinţele de limitare a obstacolelor aplicabile unui aerodrom pentru avioane se diferenţiazăîn funcţie de caracteristicile fizice ale pistei (pistelor) aerodromului şi de tipul operaţiunilor aeriene executate sau avute în vedere să se execute, pe baza unui cod de referinţă al aerodromului, care asociază date privind facilităţile de infrastructură şi tipurile de aeronave ca re ar putea opera pe aerodromul respectiv.

3.3.7. - (1) Codul de referinţă al aerodromului se compune din două elemente:

a)o cifră de cod, reflectând distanţa de referinţă a aeronavei;

şi

b)o literă de cod, reflectând anvergura aripilor şi ecartamentul (distanţa dintre flancurile exterioare ale anvelopelor) trenului principal de aterizare.

(2) Codul de referinţă al aerodromului este prezentat în tabelul nr. 1:

3.3.8. În funcţie de tipul procedurilor de apropiere la aterizare pentru care sunt amenajate şi echipate cu mijloace destinate navigaţiei aeriene, pistele de aerodrom se clasifică astfel (vezi tabelul nr. 2):
3.3.9. Caracteristicile suprafeţelor de limitare a obstacolelor aferente pistelor utilizate pentru aterizare sunt prezentate în anexa nr. 1
3.3.10. Caracteristicile suprafeţelor de limitare a obstacolelor aferente pistelor utilizate
3.3.11. -
(1) În zonele de siguranţă nu pot fi amplasate, construite şi/sau instalate obiecte care penetrează suprafeţele de limitare a înălţimii obstacolelor.
(2) Pot constitui excepţii de la prevederile alin. (1) cazurile în care AACR stabileşte, pe baza unui studiu aeronautic asumat de un agent aeronautic autorizat AACR, că obiectul în cauză nu reprezintă un obstacol pentru navigaţia aeriană şi/sau nu afectează siguranţa zborului.

3.4. Suprafeţe şi zone de protecţie ale mijloacelor CNS şi meteorologice
3.4.1. - (1)Cu scopul prevenirii influenţelor negative asupra performanţelor operaţionale ale mijloacelor CNS şi meteorologice, în vecinătatea acestora se stabilesc, în condiţiile pct. 3.2.2., următoarele suprafeţe şi zone de protecţie:
a)suprafeţe de protecţie ILS constituite din suprafeţele critice ILS Loc (LLZ) şi ILS GP şi suprafeţele sensibile ILS Loc (LLZ) şi ILS GP, zone de protecţie ILS;
b)suprafeţe şi zone de protecţie aferente sistemelor de supraveghere (mijloace CNS de tip SSR, PSR şi WAM);
c)suprafeţe şi zone de protecţie VOR (mijloace CNS DVOR şi CVOR);
d)suprafeţe şi zone de protecţie DME/N;
e)suprafeţe şi zone de protecţie NDB;
f)suprafeţe şi zone de protecţie Marker;
g)suprafeţe şi zone de protecţie a mijloacelor de comunicaţii;
h)suprafeţe de protecţie a mijloacelor meteorologice.
(2)Zonele corespunzătoare suprafeţelor şi zonelor de protecţie menţionate la alin. (1) fac obiectul reglementărilor aeronautice privind protecţia, omologarea şi autorizarea mijloacelor CNS şi meteorologice.
(3)Adiţional, faţă de suprafeţele şi zonele de protecţie specificate la alin. (1), se definesc ca zone de protecţie:
a)volumele aeriene necesare comunicaţiilor radio sol-sol de date tip punct la punct, efectuate prin intermediul radioreleelor /radiolinkurilor / radiomodemurilor, între mijloacele CNS şi/sau meteorologice şi concentratoare de date la sol, utilizate atunci când legăturile de date terestrenu pot fi puse în operă. Dimensiunile geometrice ale acestor zone de protecţie - volume aeriene de formă elipsoidală - sunt definite în funcţie de caracteristicile tehnice ale echipamentelor radio de transmisie/recepţie punct la punct şi de cele ale sistemelor de antene aferente acestora;
b)traseele cablurilor supraterane şi/sau subterane aferente mijloacelor CNS şi meteorologice.
3.4.2. - (1)Caracteristicile tipice ale suprafeţelor şi zonelor de protecţie a mijloacelor CNS specificate la pct. 3.4.1 sunt evidenţiate în anexa nr. 2.
(2)Corespunzător particularităţilor funcţionale şi operaţionale ale fiecărui echipament utilizat pot exista diferenţe faţă de datele referite la alin. (1)
(3)În cazul în care furnizorul echipamentului comunică forma şi/sau dimensiunile suprafeţelor şi zonelor de protecţie aferente, aceste date sunt prioritare.
(4)Pe baza datelor menţionate la alin. (3), administratorii mijloacelor CNS şi meteorologice vor stabili zonele cu servituţi aeronautice civile specifice/particulare, prin adaptarea/modificarea adecvată a zonelor generice corespunzătoare.
3.4.3. În interesul siguranţei navigaţiei aeriene, în suprafeţele şi zonele de protecţie aferente mijloacelor CNS şi meteorologice nu pot fi amplasate, construite şi/sau instalate niciun fel de obiective noi fără avizul AACR.

3.5. Spaţiul aerian controlat din vecinătatea aerodromurilor
3.5.1. - (1) Cu scopul asigurării controlului traficului aerian din vecinătatea aerodromurilor, în spaţiul aerian aferent se stabilesc, în condiţiile pct. 3.2.3 şi 3.2.4 , următoarele structuri de spaţiu aerian controlat:
- zona de control de aerodrom/CTR (conf. AIP România, secţiunea AD 2);
- regiune terminală de control/TMA (conf. AIP România ENR 2.1-3).
(2) Structurile de spaţiu aerian controlat, inclusiv cele menţionate la alin. (1), fac obiectul reglementărilor aeronautice privind procedurile de navigaţie aeriană.
3.5.2. În interesul siguranţei traficului aerian, al protejării rutelor de plecare/sosire instrumentală standard (SID/STAR), al procedurilor de apropiere instrumentală şi de decolare, al MRVA, al MSA, al AMA în structurile de spaţiu aerian controlat precizate la pct. 3.5.1 alin. (1) sunt interzise fără avizul AACR:
- amplasarea de obstacole/obiective de orice fel care, prin prezenţă sau funcţionare, implică risc de coliziune şi/sau pot afecta regularitatea traficului aerian;
- concentrarea de obstacole pe ste limita/densitatea maximă reglementată.
3.5.3. Criteriile de proiectare/protecţie a procedurilor de zbor instrumental şi altitudinilor minime MRVA, MSA, AMA sunt cele descrise în ICAO Doc 8168 - PANS- OPS.
3.5.4. Propunerile privind modificarea sau anularea procedurilor de zbor instrumentale sau a altitudinilor minime menţionate la pct. 3.5.2 pot avea la bază studii aeronautice întocmite doar de că tre furnizori de servicii de proiectare proceduri de zbor instrumental recunoscuţi de că tre AACR, care îndeplinesc cerinţele reglementării

RACR-CPPZI şi ale reglementărilor ICAO specifice.

3.6. Suprafeţe şi zone de protecţie a radioaltimetrului

3.6.1. În interesul siguranţei navigaţiei aeriene, în suprafeţele şi zonele de protecţie a radioaltimetrului nu pot fi amplasate, construite şi/sau instalate niciun fel de obiective noi fără avizul AACR.

3.6.2. Caracteristicile zonelor de protecţie a radioaltimetrului sunt prezentate în anexa nr. 1 (tabelul nr. 1.3).

3.7. Suprafeţe şi zone de protecţie a dispozitivului luminos de apropiere

3.7.1. În interesul siguranţei navigaţiei aeriene, în suprafeţeleşi zonele de protecţie a dispozitivului luminos de apropiere, in clusiv traseele cablurilor supraterane şi/sau subterane aferente, nu pot fi amplasate, construite şi/sau instalate niciun fel de obiective noi fără avizul AACR.

3.7.2. Caracteristicile zonelor de protecţie a dispozitivului luminos de apropiere sunt prezentate în anexa nr. 1 (tabelul nr. 1.3).

CAPITOLUL IV

Condiţii de avizare a documentaţiilor tehnice aferente obiectivelor care pot constitui obstacole pentru navigaţia aeriană şi/sau care pot afecta siguranţa zborului

4.1. - (1) Obiectivele de orice fel din zonele cu servituţi aeronautice civile care depăşesc limitele de înălţime specifice zonelor respective şi/sau care afectează sau pot afecta parametrii nominali de funcţionare şi/sau performanţele operaţionale ale mijloacelor CNS şi meteorologice, reprezintă obstacole pentru navigaţia aeriană.

(2)Pot fi exceptate de la prevederile alin. (1) cazurile în care AACR stabileşte, pe baza unui studiu aeronautic asumat de un agent aeronautic autorizat AACR, faptul că un anumit obiectiv nu constituie obstacol pentru navigaţia aeriană.

4.2. Analiza aeronautică a documentaţiilor tehnice pentru obiectivele din zone cu servituţi aeronautice civile şi evaluarea impactului asupra siguranţei zborului se aplică pentru fiecare situaţie în parte şi se efectuează astfel:

- în zonele cu servituţi aeronautice civile pentru care programele de dezvoltare ale aeroporturilor/aerodromurilor prevăd modificarea condiţiilor operaţionale se aplică limitarea/condiţia cea mai restrictivă ce rezultă din raportarea la următoarele 3 tipuri de suprafeţe de obstacolare:
  - geometrică , în conformitate cu cerinţele prezentei reglementări, ale Anexei 14 OACI şi ale documentelor complementare;
  - electromagnetică , în conformitate cu cerinţele prezentei reglementări, ale Anexei 10 OACI şi ale documentelor complementare;
  - operaţională, în conformitate cu cerinţele Doc. OACI 8168 PANS OPS şi ale documentelor complementare;
- în zonele cu servituţi aeronautice civile pentru care programele de dezvoltare ale aeroporturilor/aerodromurilor nu prevăd modificarea condiţiilor operaţionale se aplică limitarea/condiţia cea mai restrictivă ce rezultă din raportarea la suprafeţele de obstacolare prevăzute la lit. a) pct. (ii) şi (iii);
- în absenţa informaţiilor referitoare la programele de dezvoltare ale aeroporturilor/aerodromurilor, pentru zonele cu servituţi aeronautice civile se aplică limitarea/condiţia cea mai restrictivă de la lit. a).

4.3. Pentru facilitarea identificării de către autorităţile administraţiei publice locale a amplasamentelor aflate sub incidenţa servituţilor aeronautice civile şi a înălţimilor peste care obstacolele corespondente trebuie evaluate şi avizate de AACR:

4.3.1. Corelat cu zonele de siguranţă definite la pct. 3.3, în vecinătatea aerodromurilor pentru avioane se consideră zonele de referinţă cu urmă toarele caracteristici generale:

4.3.1.1. - (1) Zona I: - suprafaţă trapezoidală înclinată (la fiecare capăt al pistei, în prelungirea axului);
- baza mică a trapezului coincide cu marginea benzii pistei;
- simetrică faţă de prelungirea axului pistei;
- evazare spre exterior: 15°;
- extindere/distanţă orizontală de la capătul benzii pistei, pe direcţia axului pistei: 8.500 m până la 15.000 m, în funcţie de categoria operaţiunilor de apropiere la aterizare;
- înălţimea bazei mari a trapezului la 8.500 m: +30,0 m faţă de cota aerodromului 0,0 m (panta 1:285 de la marginea benzii pistei, spre exterior);
- pentru înălţimi în sectorul 8.500 m - 15.000 m: pantă 1:50 de la cota de +30,0 m.

(2) Sunt necesare solicitarea şi obţinerea avizului AACR pentru toate obstacolele din Zona I cu înălţimi egale sau mai mari decât cele menţionate.

4.3.1.2. - (1) Zona II:
- suprafaţă conică, din care se exclude Zona I;
- extindere/distanţă orizontală de la marginile benzii pistei, în orice direcţie: 4.500 m, exclusiv Zona I (lăţimea benzii pistei: 150m stânga/dreapta faţă de axul pistei);
- înălţimea marginii exterioare: +30,0 m faţă de cota aerodromului 0,0 m (pantă 1:150 de la marginea benzii pistei, spre exterior).

(2) Este necesară solicitarea şi obţinerea avizului AACR pentru toate obstacolele din Zona II cu înălţimi egale sau mai mari decât cele menţionate.

4.3.1.3. - (1) Zona III:
- suprafaţă orizontală care începe de la extremitatea Zonei II şi din care se exclude Zona I;
- extindere/distanţă orizontală de la marginile benzii pistei, în orice direcţie: 8.500 m (exclusiv Zona I şi Zona II);
- înălţimea suprafeţei: +30,0 m faţă de cota aerodromului (0,0 m).

(2) Este necesară solicitarea şi obţinerea avizului AACR pentru toate obstacolele din Zona III cu înălţimi egale sau mai mari decât cele menţionate.

4.3.1.4. - (1) Zona IV:
- suprafaţă conică , începând de la extremitatea Zonei III şi din care se exclude sectorul Zonei I de la 8.500 m la 15.000 m, după caz;
- extindere/distanţă orizontală : în orice direcţie, până la limita CTR/TMA;
- interesează obstacolele cu înălţimi egale sau mai mari de 45,0 m faţă de cota aerodromului (0,0 m).
(2) Este necesară solicitarea şi obţinerea avizului AACR pentru toate obstacolele din Zona IV cu înălţimi egale sau mai mari decât cele menţionate.

4.3.1.5. - (1) În zonele situate dincolo de limitele zonelor I, II, III şi IV, interesează obstacolele cu înălţimi egale sau mai mari de 100,0 m faţă de cota terenului.
(2) În zonele situate dincolo de limitele zonelor I, II, III şi IV, este necesară solicitarea şi obţinerea avizelor AACR pentru toate obstacolele cu înălţimi egale sau mai mari de 100,0 m faţă de cota terenului.

4.3.1.6. Proiecţia orizontală a zonelor I, II, III şi IV aferente aerodromurilor pentru avioane este prezentată în anexa nr. 1 (fig. 1.2).

4.3.2.Corelat cu suprafeţele şi zonele de protecţie definite pct. 3.4, suprafeţele şi zonele de referinţă corespondente din vecinătatea amplasamentelor mijloacelor CNS şi meteorologice sunt prezentate în anexa nr. 2.

4.4. În interesul siguranţei zborului, în zonele cu servituţi aeronautice civile asociate aerodromurilor pentru avioane, realizarea de obiective noi este permisă numai cu avizul AACR, după cum urmează:

4.4.1. - (1) În Zona I, în interiorul perimetrului infrastructurii de aerodrom/aeroport:
a) amenajări diverse (denivelări de teren, împrejmuiri);
b) instalaţii aeroportuare diverse (dispozitivul luminos de apropiere);
c) instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice de aeroport;
d) orice fel de obiective cu destinaţie aeronautică din suprafeţele şi zonele critice şi sensibile ILS, din suprafeţele şi zonele de protecţie ale mijloacelor de radionavigaţie;
e) modernizare şi/sau dezvoltare de aerodrom/aeroport;
f) alte obiective cu destinaţie aeronautică sau conexă.
(2) În zonele limitrofe aerodromului / aeroportului (terenuri exterioare şi adiacente perimetrului infrastructurii de aerodrom/aeroport):
a) clădiri (locuinţe, depozite, hoteluri), structuri diverse (piloni, coşuri de fum, sonde, turbine eoliene) care depăşesc înălţimea admisibilă;
b) construcţii sau structuri metalice de mari dimensiuni (pereţi şi/sau învelitori metalice, împrejmuiri metalice, panouri publicitare metalice);
c) construcţii, structuri diverse care nu depăşesc înălţimea admisibilă, dar constituie obstacole locale semnificative pentru navigaţia aeriană;
d) pasaje rutiere supraînălţate;
e) obiective care atrag şi favorizează concentrarea păsărilor sau animalelor sălbatice (unităţi de morărit, silozuri, depozite, magazii, gropi de gunoi, decantoare);
f) staţii radio (radiodifuziune, TV);
g)staţii de comunicaţii (telefonie celulară, radiorelee, translatori);
h) activităţi/surse producătoare de perturbaţii în funcţionarea mijloacelor CNS şi/sau meteorologice (acţionări electrice de forţă, sudură electrică);
i) activităţi/surse potenţiale de incendiu, explozie (staţii de alimentare şi/sau depozite de combustibili, aplicaţii pirotehnice);
j) utilizarea de dispozitive cu fascicul laser sau de surse de lumină orientate în sus (sisteme de iluminat, firme/reclame luminoase);
k) lansare de focuri de artificii, înălţare de lampioane, baloane sau rachetomodele;
l) instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
m) modernizare şi/sau dezvoltare de aerodrom/aeroport;
n) deschidere, dezvoltare şi/sau modernizare de heliporturi, terenuri de aviaţie generală sau de lucru aerian permanente;
o) trasee pentru autostrăzi/ şosele naţionale, căi ferate, conducte magistrale, linii electrice aeriene magistrale, reţele de radiorelee;
p) alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa zborului.

(3) În zona dispozitivului luminos de apropiere şi a traseelor de cabluri supraterane şi/sau subterane

aferente:

a) clădiri, obiecte, structuri şi/sau amenajări diverse (inclusiv garduri, parapeţi etc.);
b)pomi, arbori etc.;
c)iluminat public, firme/reclame luminoase etc.;
d)căi de acces/tranzit pentru (auto)vehicule, animale şi/sau persoane;
e)canale, conducte subterane diverse, excavaţii etc.;
f) alte obiective care prin prezenţă sau funcţionare pot ecrana luminile dispozitivului sau pot afecta buna funcţionare a acestuia.

4.4.2. - (1) În Zona II, în interiorul perimetrului infrastructurii de aerodrom/aeroport:

a) sisteme rutiere (pistă de decolare-aterizare, căi de rulare, platforme);
b) clădiri (aerogară , hangar, ateliere, depozite) şi amenajări diverse (inclusiv împrejmuiri, parapete antizgomot);
c) instalaţii aeroportuare diverse, inclusiv stâlpii pentru iluminatul platformei;
d) instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
e) modernizare şi/sau dezvoltare de aerodrom/aeroport;
f) alte obiective cu destinaţie aeronautică sau conexă.

(2) În zonele limitrofe aerodromului/ aeroportului (terenuri exterioare şi adiacente perimetrului infrastructurii de aerodrom/aeroport):

a) clădiri (locuinţe, depozite, hoteluri), structuri diverse (piloni, coşuri de fum, sonde, turbine eoliene) care depăşesc înălţimea admisibilă;
b)construcţii sau structuri metalice de mari dimensiuni (pereţişi/sau învelitori metalice, împrejmuiri metalice, panouri publicitare metalice);
c) construcţii, structuri diverse care nu depăşesc înălţimea admisibilă, dar constituie obstacole locale semnificative pentru navigaţia aeriană;
d) pasaje rutiere supraînălţate;
e)obiective care atrag şi favorizează concentrarea păsărilor sau animalelor sălbatice (unităţi de morărit, silozuri, depozite, magazii,
gropi de gunoi, decantoare);
f) staţii radio (radiodifuziune, TV);
g)staţii de comunicaţii (telefonie celulară, radiorelee, translatori;
h)activităţi/surse producătoare de perturbaţii în funcţionarea mijloacelor CNS sau meteorologice (acţionări electrice de forţă, sudură electrică);
i) activităţi/surse potenţiale de incendiu, explozie (staţii de alimentare şi/sau depozite de combustibili, aplicaţii pirotehnice);
j) utilizarea de dispozitive cu fascicul laser sau de surse de lumină orientate în sus (sisteme de iluminat, firme/reclame luminoase);
k) lansare de focuri de artificii, înălţare de lampioane, baloane sau rachetomodele;
l)instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
m) modernizare şi/sau dezvoltare de aerodrom/aeroport;
n)deschidere, dezvoltare şi/sau modernizare de heliporturi, terenuri de aviaţie generală sau de lucru aerian permanente;
o) trasee pentru autostrăzi/şosele naţionale, căi ferate, conducte magistrale, linii electrice aeriene magistrale, reţele de radiorelee;
p)alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa zborului.

4.4.3. În Zona III:

a) clădiri (locuinţe, depozite, hoteluri), structuri diverse (piloni, coşuri de fum, sonde, turbine eoliene), care depăşesc înălţimea admisibilă;
b)construcţii, structuri diverse (piloni, coşuri de fum, sonde, turbine eoliene) care nu depăşesc înălţimea admisibilă, dar constituie obstacole locale semnificative pentru navigaţia aeriană;
c)obiective care atrag şi favorizează concentrarea păsărilor sau animalelor sălbatice (unităţi de morărit, silozuri, depozite, magazii,gropi de gunoi,decantoare);
d)staţii radio (radiodifuziune, TV);
e)staţii de comunicaţii (telefonie celulară, radiorelee, translatori);
f)activităţi/surse producătoare de perturbaţii în funcţionarea mijloacelor CNS (acţionări electrice de forţă, sudură electrică);
g)deschidere, dezvoltare sau modernizare de heliporturi, terenuri de aviaţie generalăsau de lucru aerian permanente;
h)instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
i)trasee pentru autostrăzi/şosele naţionale, căi ferate, conducte magistrale, linii electrice aeriene magistrale, reţele de radiorelee;
j)alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa zborului.

4.4.4.În Zona IV:

a)clădiri (locuinţe, depozite, hoteluri), structuri diverse (piloni, coşuri de fum, sonde, turbine eoliene), care depăşesc înălţimea admisibilă;
b)construcţii, structuri diverse (piloni, coşuri de fum, sonde, turbine eoliene) care nu depăşesc

înălţimea admisibilă, dar constituie obstacole locale semnificative pentru navigaţia aeriană;
c)obiective care atrag şi favorizează concentrarea păsărilor sau animalelor sălbatice (unităţi de morărit, silozuri, depozite, magazii,gropi de gunoi,decantoare);
d)staţii radio (radiodifuziune, TV);
e)staţii de comunicaţii (telefonie celulară, radiorelee, translatori);
f)activităţi/surse producătoare de perturbaţii înfuncţionarea mijloacelor CNS (acţionări electrice de forţă, sudură electrică);
g)deschidere, dezvoltare sau modernizare de heliporturi, terenuri de aviaţie generală sau de lucru aerian permanente;
h)instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
i)trasee pentru autostrăzi/şosele naţionale, căi ferate, conducte magistrale, linii electrice aeriene magistrale, reţele de radiorelee;
j)alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa zborului.

4.5. În interesul siguranţei zborului, în zonele cu servituţi aeronautice civile asociate heliporturilor de suprafaţă şi heliporturilor în terasă, în particular zonele de urcare la decolare/apropiere şi de tranziţie, realizarea de obiective noi este permisă numai cu avizul AACR, pentru:

a)instalaţii şi amenajări de heliport diverse;
b)modernizare şi/sau dezvoltare de heliport;
c)obiective care depăşesc înălţimea admisibilă;
d)obiective care nu depăşesc înălţimea admisibilă, dar constituie obstacole locale semnificative pentru navigaţia aeriană;
e)obiective care produc fum ori ceaţă artificială;
f)obiective care generează turbulenţe/curenţi de aer;
g)trasee pentru autostrăzi/şosele naţionale, căi ferate, conducte magistrale, linii electrice aeriene magistrale, reţele de radiorelee;
h)deschidere de heliporturi, terenuri de aviaţie generală sau de lucru aerian permanente;
i)instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
j)activităţi/surse potenţiale de incendiu, explozie (staţii de alimentare şi/sau depozite de combustibili, aplicaţii pirotehnice);
k)utilizarea de dispozitive cu fascicul laser sau de surse de luminăorientate în sus (sisteme de iluminat, firme/reclame luminoase);
l)lansare de focuri de artificii, înălţare de lampioane, baloane sau rachetomodele;
m)alte obiective care afectează sau pot afecta siguranţa zborului.

4.6.În interesul siguranţei zborului, în zonele cu servituţi aeronautice civile asociate mijloacelor CNS şi meteorologice, realizarea de obiective noi este permisă numai cu avizul AACR, după cum urmează:

4.6.1.În suprafeţele de protecţie a mijloacelor CNS şi meteorologice, inclusiv în zonele critice şi sensibile ILS, sunt permise numai amenajări, lucrări, activităţi asupra facilităţilor cu destinaţie aeronautică, stabilite prin reglementările specifice aplicabile şi necesare în perimetrul acestor suprafeţe, astfel încât să nu fie influenţaţi parametrii nominali de funcţionare ai mijloacelor CNS şi meteorologice.

4.6.2.În zonele de protecţie a mijloacelor CNS şi meteorologice sunt permise obiective în condiţiile menţionate în anexa nr. 2, care nu influenţează parametrii nominali de funcţionare ai mijloacelor NS şi meteorologice.

4.7. – (1)În interesul siguranţei zborului, în zonele cu servituţi aeronautice civile asociate unităţilor de control al traficului aerian şi centrelor de informare a zborurilor nu se admit obiective noi care pot afecta funcţionarea în parametri nominali şi performanţele operaţionale ale mijloacelor CNS şi meteorologice utilizate pentru furnizarea serviciilor de navigaţie aerianăşi/sau de control al traficului aerian.

(2)Realizarea obiectivelor menţionate la alin. (1) este permisănumai cu avizele AACR corespunzătoare.

4.8. În exteriorul zonelor cu servituţi aeronautice civile mai sus definite sunt necesare avizele AACR la documentaţiile tehnice (inclusiv studii de fezabilitate, proiecte de execuţie/instalare, după caz), pentru obiective cum sunt:

a)obstacole cu înălţimi egale sau mai mari de 100,0 m faţă de cota terenului;
b)construcţii/structuri izolate (piloni, coşuri de fum, sonde) care nu depăşesc înălţimea de 100,0 m, dar constituie obstacole locale semnificative;
c)trasee pentru autostrăzi/şosele naţionale, căi ferate, conducte magistrale, linii electrice aeriene magistrale, reţele de radiorelee;
d)deschidere, dezvoltare sau modernizare de aerodromuri/aeroporturi/heliporturi;
e)deschidere, dezvoltare sau modernizare de terenuri de aviaţie generalăsau de lucru aerian permanente;
f)instalare sau modernizare de mijloace CNS şi meteorologice;
g)alte obiective care pot constitui obstacole pentru navigaţia aeriană şi/sau pot afecta siguranţa zborului.

(notă la Art. 29: preluarea directă a reglementărilor RACR – CADT ediţia 1/2015 a fost făcută la solicitarea Autorităţii Aeronautice Civile Române. Prezentul regulament va fi adus la zi în cazul modificării legislaţiei din domeniul reglementărilor aeronautice).

Capitolul 4 Intrarea în vigoare şi reglementarea situaţiilor tranzitorii

ARTICOLUL 30 Intrarea în vigoare

(1) Prezentul Regulament produce efecte şi devine obligatoriu potrivit art. 49 legea 215/2001 prin aprobarea de către Consiliul Local al Municipiului Oradea.

(2) Prezentul modifica si inlocuieste parti din Regulamentul Local de Urbanism aferent Planului Urbanistic General al municipiului Oradea - aprobat cu HCL nr. 501 / 2016;

ARTICOLUL 31 Reglementarea situaţiilor tranzitorii

(1) Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Regulament nu vor mai fi aprobate noi Planuri Urbanistice Zonale cu Regulamentele aferente ori Planuri Urbanistice de Detaliu decât cu respectarea prevederilor prezentului Regulament şi a Planului Urbanistic General.

(2) Certificatele de Urbanism emise anterior intrării în vigoare a prezentului Regulament produc efecte pe toată perioada de valabilitate a acestora. După expirarea perioadei de valabilitate, Certificatele de Urbanism nu vor putea fi prelungite, daca în baza acestora NU s-au emis avize favorabile ale Arhitectului Şef / CMUAT sau avize de oportunitate favorabile. Emiterea unui nou Certificat de Urbanism pentru terenul în cauză se va face numai în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.

Prin exceptie de la prevederile alineatului (1), Planurile Urbanistice Zonale si Planurile Urbanistice de Detaliu pentru care s-a emis, anterior aprobarii si intrarii in vigoare a noului P.U.G., avizul Arhitectului Sef in baza punctului de vedere al C.M.U.A.T. si Avize de oportunitate, isi vor urma cursul conform celor stipulate in aceste avize.

(3) Autorizaţiile de Construire emise anterior intrării în vigoare a prezentului Regulament produc efecte până la recepţia de terminare a lucrărilor.

(4) Planurile Urbanistice Zonale şi Planurile Urbanistice de Detaliu aprobate anterior intrării în vigoare a prezentului Plan Urbanistic General pentru care a fost stabilita sau nu o perioada de valabilitate si care nu au produs efecte juridice ulterior aprobarii prin Hotarare de Consiliu Local, îşi păstrează valabilitatea pentru o perioadă de 18 luni de la data intrarii in vigoare a Planului Urbanistic General, numai daca aceste documentatii de urbanism aprobate propun si reglementari privind dezvoltarea retelei stradale.

In intervalul de 18 luni, se pot depune cererile pentru emiterea autorizatiilor de construire bazate pe reglementarile acestor documentatii de urbanism.

După expirarea acestei perioade, pentru suprafeţele în cauză se aplică exclusiv prevederile prezentului regulament.

(5) Planurile Urbanistice Zonale şi Planurile Urbanistice de Detaliu aprobate anterior intrării în vigoare a prezentului Plan Urbanistic General pentru care a fost stabilita sau nu o perioada de valabilitate si care au produs efecte juridice (autorizatii de construire, constructii autorizate, lucrari de amenajare autorizate, transferuri de drept de proprietate din domeniul privat al persoanelor fizice / juridice in domeniul public sau privat al administratiei publice locale, extinderi sau amenajari noi de infrastructura autorizate, dezmembrari / comasări de parcele vizate OCPI Bihor, etc.), îsi vor pastra valabilitatea, asigurandu-se coexistenta cu prevederile prezentului Plan Urbanistic General;

(6) Proprietarii imobilelor pentru care s-a aprobat anterior intrarii in vigoare a noului PUG, un Plan Urbanistic Zonal sau un Plan Urbanistic de Detaliu, pot solicita incetarea totala sau partiala a valabilitatii acestor documentatii de urbanism inainte de expirarea termenului de 18 luni, reglementat de alin. (4). Aceasta solicitare va fi facuta de catre toti proprietarii imobilelor respective si doar de catre acestia. In aceste cazul, pentru imobilele respective, se vor aplica exclusiv prevederile noului PUG.

(7) Prin excepţie de la prevederile alineatelor (4) şi (5), reglementările privind servituţile de utilitate publică şi alte restricţii instituite prin noul Plan Urbanistic General se vor aplica imediat.

(8) Prin exceptie de la prevederile alineatului (1), Planurile Urbanistice Zonale si Planurile Urbanistice de Detaliu pentru care s-a emis, anterior aprobarii si intrarii in vigoare a noului P.U.G., avizul Arhitectului Sef in baza punctului de vedere al C.M.U.A.T. favorabil si Avize de oportunitate favorabile, isi vor urma cursul conform celor stipulate in aceste avize.

Comment [g17]: paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Comment [g18]: paragraf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Comment [g19]: paragarf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Comment [g20]: paragarf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Comment [g21]: paragrf modificat prin hcl 836 din 28.09.2017

Partea III.
PREVEDERI LA NIVELUL ZONELOR FUNCŢIONALE, SUBZONELOR FUNCŢIONALE ŞI UNITĂŢILOR TERITORIALE DE REFERINŢĂ DIN INTRAVILANUL MUNICIPIULUI ORADEA

ARTICOLUL 32 **Reglementări pentru intravilanul Municipiului Oradea**

(1) Planul Urbanistic General al Municipiului Oradea stabileşte următoarele reglementări, la nivelul zonelor funcţionale, a subzonelor funcţionale şi a unităţilor teritoriale de referinţă:

PLANUL URBANISTIC GENERAL ORADEA

ETAPA 4 - REGLEMENTĂRI URBANISTICE

MEMORIU DE SINTEZĂ

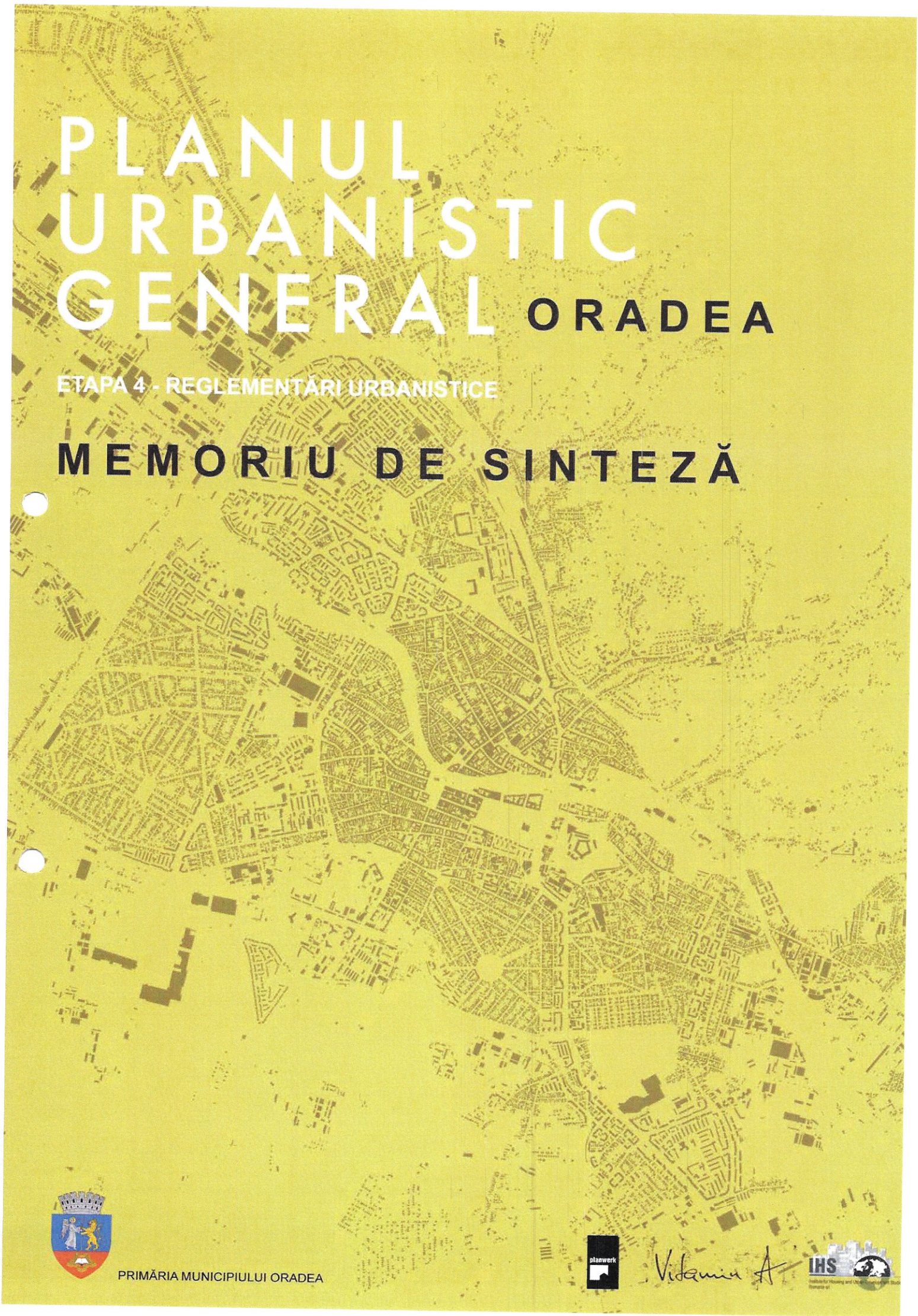

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

planwerk

IHS

Ediție completată şi revizuită , ianuarie 2016
redactat: arh. Tiberiu CIOLACU, sc PLANWERK srl, Cluj

PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

MEMORIU DE SINTEZĂ

BENEFICIAR: PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

PROIECTANT GENERAL:

S.C. PLANWERK S.R.L, CLUJ-NAPOCA
- arh. Adrian Borda
- arh. Tiberiu Ciolacu, resp. proiect
- arh. Vlad Creoşteanu
- arh. Iulia Hurducaş
- arh. Eugen Pănescu

S.C. VITAMIN ARCHITECTS S.R.L., TIMIŞOARA
- arh. Paul Buchert
- arh. Raoul Chiricheş
- arh. Rudolf Graef
- arh. Lavinia Popa

S.C. IHS ROMANIA S.R.L., BUCUREŞTI
- dr. arh. Nicolae Ţarălungă

PROIECTANT DE SPECIALITATE – REŢELE EDILITARE:

elaborator	S.C. PPROIECT BIHOR S.A., ORADEA
director de proiect	ing. Marius Coste

ELABORATORI STUDII DE FUNDAMENTARE

Studiu de dezvoltare economică locală:

elaborator	S.C. IHS ROMÂNIA S.R.L., BUCUREŞTI
director de proiect	dr. arh. Nicolae Ţarălungă

Studiu în domeniul mediului:

coordonator	S.C. PREMIUM GARDEN S.R.L., ORADEA
director de proiect	prof.univ.dr.ing. Cornel Domuţa

Studiu de circuaţie urbană:

elaborator	S.C. VELTONA S.R.L., TIMIŞOARA
autori	ing. Tomici Bojidar
	mat. Nagy Vencel

Studiu de istoric pentru stabilirea zonelor protejate:

elaborator	SC RESTITUTOR PROIECT SRL, ORADEA
autor	dr. arh. Emődi Tamás

CONSULTANŢI ŞI COLABORATORI:

Dipl. Ing. Arch. Franz Ullrich, Bamberg, Germania
Dipl. Ing. Georg Kern, Nürnberg, Germania
arh. Ferencz Fenesi, Oradea
arh. Katia Bagosi, Oradea

MULŢUMIRI:

stud.arh. Andrei Bacoşcă, stud. arh. Mihai Cacuci, stud. arh. Bianca Magda, stud. arh. Révész Aliz, Baczó Erika

PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

BORDEROU GENERAL

PIESE SCRISE

MEMORIU DE SINTEZĂ

MEMORIU GENERAL

REGULAMENT LOCAL DE URBANISM

PIESE DESENATE

planşa nr. PUG_01	ÎNCADRAREA ÎN TERITORIUL UNITĂȚII ADMINISTRATIV - TERITORIALE DE BAZĂ
planşa nr. PUG_02	SITUAȚIA EXISTENTĂ. DISFUNCȚIONALITĂȚI. ZONIFICAREA TERITORIILOR INTRAVILANE
planşa nr. PUG_03	REGLEMENTĂRI URBANISTICE. ZONIFICAREA TERITORIILOR INTRAVILANE

ECHIPARE EDILITARĂ

planşa nr. PUG_04.1.	Alimentare cu energie electrică
planşe nr. PUG_04.2.1.- 04.2.3.	Alimentare cu apă şi canalizare
planşa nr. PUG_04.3.	Alimentare cu gaz
planşa nr. PUG_05	PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ
planşa nr. PUG_06	REGLEMENTĂRI URBANISTICE. UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ (planşă aferentă Regulamentului local de urbanism)

PLANŞE AUXILIARE

planşa nr. Aux_01	ORGANIZAREA TRAFICULUI – SITUAȚIA EXISTENTĂ
planşa nr. Aux_02	ORGANIZAREA TRAFICULUI – SITUAȚIA PROPUSĂ
planşa nr. Aux_03	PLANUL VERDE

CUPRINS

Capitolul 1.
INTRODUCERE

1.1 Date de recunoaştere a PUG 2

1.2 Obiectul PUG 4

1.3 Surse documentare 5

Capitolul 2.
STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1 Date de sinteză 8

2.2 Analiza situației existente 9

2.3 Disfuncționalități 17

2.4 Necesități şi opțiuni ale populației 19

Capitolul 3.
PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICĂ

3.1 Viziunea dezvoltării 22

3.2 Evoluție posibilă. Obiective prioritare şi reglementări PUG 27

3.3 Obiective de utilitate publică 35

Capitolul 4.
CONCLUZII 37

Capitolul 1.
INTRODUCERE

1.1 Date de recunoaştere a PUG

PROIECT: PLAN URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ORADEA

BENEFICIAR: PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

PROIECTANT GENERAL:

S.C. PLANWERK S.R.L, CLUJ-NAPOCA
arh. Tiberiu Ciolacu, resp. proiect
arh. Eugen Pănescu
S.C. VITAMIN ARCHITECTS S.R.L., TIMIŞOARA
arh. Rudolf Graef
arh. Paul Buchert
arh. Lavinia Popa
arh. Raoul Chiricheş
S.C. IHS ROMANIA S.R.L., BUCUREŞTI
dr. arh. Nicolae ţarălungă

PROIECTANT DE SPECIALITATE – REŢELE EDILITARE:

elaborator	S.C. PPROIECT BIHOR S.A., ORADEA
director de proiect	ing. Marius Coste

ELABORATORI STUDII DE FUNDAMENTARE

Studiu de dezvoltare economică locală:

elaborator	S.C. IHS ROMÂNIA S.R.L., BUCUREŞTI
director de proiect	dr. arh. Nicolae Ţarălungă

Studiu în domeniul mediului:

coordonator	S.C. PREMIUM GARDEN S.R.L., ORADEA
director de proiect	prof.univ.dr.ing. Cornel Domuţa

Studiu de circuaţie urbană:

elaborator	S.C. VELTONA S.R.L., TIMIŞOARA
autori	ing. Tomici Bojidar
	mat. Nagy Vencel

Studiu de istoric pentru stabilirea zonelor protejate:

elaborator	SC RESTITUTOR PROIECT SRL, ORADEA
autor	dr. arh. Emődi Tamás

CONSULTANŢI ŞI COLABORATORI:

arh. Ferencz Fenesi, Oradea
arh. Katia Bagosi, Oradea

DATA ELABORĂRII PREZENTEI VERSIUNI: IULIE 2013

LISTA AVIZELOR ŞI ACORDURILOR OBŢINUTE:

Se va completa în ediția supusă aprobării din partea Consiliului Local Oradea

nr. crt.	Denumirea avizatorului	Data emiterii avizului
	ORGANISME CENTRALE	
1	Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice	
2	Ministerul Transporturilor	
2a	_____Autoritatea Aeronautică Civilă Română	27757/29.10.2015
2b	_____Compania Națională de Autostrăzi şi Drumuri Naționale din România	92/166687/16.03.2015
2c	_____Compania Națională de Căi Ferate CFR	965/26.03.2014
3	Ministerul Culturii	198/U/09.10.2014
4	Ministerul Apărării Naționale	D/1587/23.06.2014
5	Ministerul Afacerilor Interne - Serviciul Român de Informații	53911/21.11.2013
6	Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale	
	ORGANISME TERITORIALE	
7	Consiliul Județean Bihor	
8	Agenția de Protecție a Mediului Bihor	7/30.06.2015
9	Oficiul de Cadastru şi Publicitate Imobiliară Bihor	203/2012
10	Direcția Județeană de Cultură Bihor	210/14.02.2014
11	CNADNR, Direcția Regională de Drumuri şi Poduri Cluj-Napoca	
12	Direcția Silvică Bihor	6932/1.11.2013
13	Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare – Filiala Județeană Bihor	125/18.11.2013
14	Administrația Națională "Apele Române" – Administrația Bazinală de Apă Crişuri	91/3.09.2014
15	Inspectoratul de Poliție a Județului Bihor	736186/31.10.2013
16	Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Crişana" al Județului Bihor	177/13/SU-BH/6.11.2013
17	Direcția pentru Agricultură Bihor	158609/08.04.2015
18	Compania de apă Oradea	10198/4.04.2014
19	Transelectrica Cluj	5293/23.07.2014
20	Electrica SA – sucursala de distribuție Oradea	85 / 1 / 16.12.2015
21	Distrigaz Vest Oradea	78/27.03.2014
22	SN Transgaz SA, Exploatarea teritorială Cluj	26340/661/1.08.2014
23	Termoficare SA Oradea	aviz 5509/23.05.2014
24	Romtelecom	aviz 121/21.05.2014
25	Vodafone	aviz CTN_FO_318
26	RCS&RDS	aviz 78221/22.05.2014
27	GTS Telecom	94275/5.05.2014
28	Orange	3386/766/715

1.2 Obiectul PUG

Conform Legii 350/2001, cu completarile si modificarile ulterioare:

(1) Planul urbanistic general are atât caracter director, cât şi de reglementare şi reprezintă principalul instrument de planificare operaţională, constituind baza legală pentru realizarea programelor şi acţiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială are obligaţia să îşi întocmească şi să îşi aprobe Planul urbanistic general, care se actualizează periodic la cel mult 10 ani.

(2) Planul urbanistic general cuprinde reglementări pe termen scurt, la nivelul întregii unităţi administrativ-teritoriale de bază, cu privire la:

a) stabilirea şi delimitarea teritoriului intravilan în relaţie cu teritoriul administrativ al localităţii;
b) stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
c) zonificarea funcţională în corelaţie cu organizarea reţelei de circulaţie;
d) delimitarea zonelor afectate de servituţi publice;
e) modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
f) stabilirea zonelor protejate şi de protecţie a monumentelor istorice şi a siturilor arheologice reperate;
f1) zonele care au instituite un regim special de protecţie prevăzut în legislaţia în vigoare;
g) formele de proprietate şi circulaţia juridică a terenurilor;
h) precizarea condiţiilor de amplasare şi conformare a volumelor construite, amenajate şi plantate.
i) zonele de risc natural delimitate şi declarate astfel, conform legii, precum şi la măsurile specifice privind prevenirea şi atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor şi realizarea construcţiilor în aceste zone.
j) zone de risc datorate unor depozitări istorice de deşeuri.

(3) Planul urbanistic general cuprinde prevederi pe termen mediu şi lung cu privire la:

a) evoluţia în perspectivă a localităţii;
b) direcţiile de dezvoltare funcţională în teritoriu;
c) traseele coridoarelor de circulaţie şi de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului naţional, zonal şi judeţean;
d) zonele de risc natural delimitate şi declarate astfel, conform legii, precum şi la măsurile specifice privind prevenirea şi atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor şi realizarea construcţiilor în aceste zone.
e) lista principalelor proiecte de dezvoltare şi restructurare;
f) stabilirea şi delimitarea zonelor cu interdicţie temporară şi definitivă de construire;
g) delimitarea zonelor în care se preconizează operaţiuni urbanistice de regenerare urbană.

Conform temei de proiectare PUG, emisă de către Primăria Municipiului Oradea:

„Profundele transformări structurale petrecute în Oradea în perioada parcursă de la elaborarea actualului Plan Urbanistic General al Municipiului şi ca efect al acestora, schimbarea parametrilor ce stau la baza planificării urbanistice nu mai susţin valabilitatea acestui plan şi anulează ca insuficient un simplu demers de actualizare.

Lucrarea de faţă se referă la refacerea planului urbanistic general al muncipiului, plan ce va stabili obiectivele, acţiunile şi măsurile de dezvoltare ale localităţii pe o perioadă de 5 - 10 ani pe baza analizei multicriteriale a situaţiei existente, deasemenea va lua în considerare noile cerinţe pe care trebuie sa le satisfacă Oradea în noua sa postură de oraş european şi poarta de intrare/iesire a Romaniei in spatiul european.

PUG-ul municipiului Oradea se va orienta în aplicarea măsurilor, în vederea obţinerii unei prosperităţi economice, a unui echilibru social şi-a unui mediu sănătos, prin utilizarea tuturor calităţilor culturale, a incluziunii sociale, a dezvoltării economice a centrelor de cunoaştere şi a surselor de creştere şi inovaţie existente în zonă."

1.3 Surse documentare

Documentații de urbanism şi de amenajare a teritoriului

- *Planul urbanistic general al municipiului Oradea, 2000*
- *Planul de amenajare a teritoriului județean Bihor, 2005*

Documente strategice ale dezvoltării locale

- *Strategia de marketing turistic Centrul istoric Oradea, 2005*
- *Strategia culturală Oradea 2009-2013, 2008*
- *Strategia energetică – Reabilitarea sistemului de termoficare urbană, 2009*
- *Planul integrat de dezvoltare urbană Oradea, 2010*
- *Strategia de dezvoltare locală Oradea, 2011*

Lista studiilor de fundamentare pentru PUG Oradea:

- "*Studiu de dezvoltare economică locală*", 2012, elaborator: sc IHS Romania srl, Bucureşti
- "*Studiu de fundamentare în domeniul mediului*", coordonator: sc Premium Garden srl, Oradea, director de proiect: prof. univ. dr. ing. Cornel Domuța, Universitatea Oradea
- "*Studiu istoric de fundamentare pentru stabilirea zonelor protejate aferent Planului Urbanistic General pentru municipiul Oradea*", elaborator: sc Restitutor Proiect srl, Oradea
- "*Studiu de fundamentare privind circulația urbană aferent Planului Urbanistic General al municipiului Oradea*", elaborator sc Veltona srl

Sintezele studiilor de fundamentare, sunt integrate în capitolele memoriului PUG referitoare la domeniile pe care le tratează.

Alte date

- Suportul topografic şi cadastral al PUG furnizat de către Primăria Municipiului Oradea
- Alte date puse la dispoziție de autoritățile administrației publice locale şi de alte instituții şi organisme publice şi private

Capitolul 2.
STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1 Date de sinteză

Suprafața totală a teritoriului administrativ: 11.610 ha ha

Suprafața teritoriului intravilan existent: 7.909 ha

Număr locuitori: 183.123 (cf. recensământ 2011)

Densitate brută a locuitorilor (raportată la intravilan): 23,14 loc/ha

Densitate netă a locuitorilor (raportată la zonele de locuințe): 66,66 loc/ha

Număr gospodării: 73.815 (cf. recensământ 2011)

Număr locuințe: 84.710 (cf. recensământ 2011)

Lungimea totală a străzilor: 396 km (2010, cf. SDL Oradea)

Lungime rețele alimentare cu apă: 641,5 km (2010, cf. SDL Oradea)

Lungime rețele canalizare: 747,3 km (2010, cf. SDL Oradea)

Lungime rețele electrice: 273,4 km LEA

Lungime rețele gaze naturale: 157 km (2010, cf. SDL Oradea)

Suprafața teritoriului intravilan propus: 8.173,6 ha

Creşterea suprafeței intravilan: 264,6 ha (se introduc 321, 3 ha; se elimină 56,7 ha)

Densitatea brută propusă a locuitorilor: 22,40 loc/ha

2.2 Analiza situației existente

În cadrul analizei diferitelor sectoare ale dezvoltării urbane, sunt evidențiate calitățile şi disfuncționalitățile structurii urbane.

2.2.1. LOCUIRE

Aspecte favorabile

- densitate a locuirii relativ echilibrată, la nivel de ansamblu;
- calitate a vieții (mediul rezidențial) peste media națională (relația locuire-dotări, niveluri de poluare, infracționalitate);
- existența unor suprafețe vacante sau restructurabile în zona centrală şi pericentrală, capabile să acomodeze un mixaj echilibrat locuire+servicii;
- piață imobiliară cu dinamică echilibrată (nu există criză de locuințe, nu există supraofertă);
- mixaj social ridicat la nivelul cartierelor;
- pondere redusă a locuirii precare;
- persistența locuirii în zona istorică, în proporție semnificativă;
- existența unor cartiere rezidențiale cu caracter de model calitativ;
- calitate a noilor cartiere rezidențială peste media națională (infrastructură, coerență spațială, relația cu zona centrală)
- varietate tipologică, ofertă diversificată de tipuri de locuințe.

Aspecte nefavorabile

- calitate redusă a mediului rezidențial în unele zone ale cartierelor de locuire colectivă (spații publice, spații verzi, dotări, locuri de parcare etc);
- zone de locuințe supradensificate şi în curs de densificare, cu deficit de dotări şi de spații verzi (ex. Ioşia Nord str. Lăpuşului, Nufărul);
- zone de locuințe izolate față de zona centrală a oraşului (zona Eminescu/Tokay, zona Navigatorilor, zona Maramureşului, zona Coriolan);
- dezvoltări imobiliare recente cu deficit de dotări şi infrastructură (Grigorescu, Episcopia Bihor (sud), zona versanților);
- performanțe energetice scăzute ale locuințelor colective nemodernizate;
- capacitate insuficientă a unităților de învățământ, clase aglomerate;
- scăderea calității locuirii în zone tradiționale ale oraşului prin introducerea unor ansambluri de scară şi densitate contrastantă cu caracterul zonei (ex. str. Țiglarilor);
- tendință demografică negativă.

2.2.2. RELAȚII ÎN TERITORIU

Aspecte favorabile

- accesibilitate bună rutieră, feroviară şi aeriană;
- proximitatea față de culoare de mobilitate europene: axele TEN-T 6, 7, 22
- rețea de localități bine dezvoltată în zona metropolitană;
- rețea de mobilitate aflată în modernizare şi extindere, asigură legăturile cu Zona Metropolitană;
- apropierea de frontiera cu Ungaria;
- existența unei structuri administrative funcționale pentru dezvoltarea concertată şi echilibrată a Zonei Metropolitane;
- potențial turistic semnificativ în oraş şi în împrejurimi, proximitatea imediată a unei stațiuni balneare cu tradiție;

Aspecte nefavorabile

- întîrzierea finalizării autostrăzii A3
- traseul ocolitor al municipiului traversează zone locuite;
- teritoriul ocupat în mod tradițional de culturi pomicole şi viticole este afectat de dezvoltări imobiliare;
- potențiale naturale şi de patrimoniu amenințate sau nevalorificate (ex. culoarul Peța, pădurea Nojorid, cartiere tradiționale, ex. Episcopia Bihor);

2.2.3. GESTIUNEA ZONEI INTRAVILAN ŞI A RESURSELOR DE TEREN

Aspecte favorabile

- rezerve importante de teren liber în intravilan (aprox. 2550 ha, în 2012);
- rezerve semnificative de teren disponibil pentru dezvoltare pe termen mediu, aflate în proprietate publică;
- fenomenul de *urban sprawl* (disoluție urbană) aflat sub media națională;
- politici recente ale administrației publice de limitare a urbanizării excesive;

Aspecte nefavorabile

- tendință negativă de evoluție demografică, de unde descreşterea previzibilă a cererii de terenuri;
- tendință de îmbătrînire a populației;
- dinamică descrescătoare a pieței imobiliare sub impactul crizei economice, cu creşteri uşoare în ultima perioadă (2012) ;
- concurența pe piața locațiilor de investiții imobiliare reprezentată de comunele limitrofe;
- existența terenurilor construite dar subutilizate/utilizate neadecvat/abandonate în intravilan (aprox. 780 ha);
- absența nucleelor de tip subcentru capabile să genereze şi să susțină dezvoltări de tip intensiv la periferie şi în actualul extravilan;
- numărul crescut de documentații de urbanism de tip PUZ aprobate în perioada 2000-2010 şi având ca scop extinderea suprafeței intravilan (45);
- necorelarea limitei zonei intravilan cu structura cadastrală duce la secționarea unui număr mare de parcele;
- bariera constituită de centura ocolitoare între principalele zone de dezvoltare şi oraş;

2.2.4. PROFIL ECONOMIC

Aspecte favorabile

- prezența unei forțe de muncă bine calificate în condițiile unui nivel scăzut de salarizare;
- rată a şomajului aflată sub media națională, pondere redusă a sărăciei;
- dinamică investițională pozitivă, în mod special în sectorul industrial şi comercial;
- patrimoniu cultural şi natural valoros, în oraş şi în împrejurimi;
- pronunțat caracter multicultural şi multietnic şi multiconfesional
- infrastructură de transport modernă sau în curs de modernizare (aeroport, autostrada A3)
- infrastructură modernă pentru afaceri, dezvoltată de către administrația locală (parcurile Eurobusiness)
- existența rezervelor de suprafețe în interiorul oraşului sub forma fostelor platforme industriale;
- prezența univesităților

Aspecte nefavorabile

- scăderea numărului de salariați, ca urmare a descreşterii activităților economice/ interesului local investițional;
- migrația specialiştilor către alte zone ale UE;
- descreşterea numărului de studenți.
- tendință negativă de evoluție demografică;
- tendință de descreştere a populației active prin îmbătrînire;
- concurență crescîndă pe piața locațiilor de investiții din partea altor centre urbane (Cluj, Timişoara, Debrecen);
- diminuare progresivă a rolului centrului tradițional al oraşului în favoarea dezvoltărilor de periferie (centre de retail)
- rețeaua slab dezvoltată a subcentrelor urbane (centre de cartier) produce dezechilibre între zona istorică şi cartiere;
- zone economice tradiționale aflate în declin (platformele industriale est şi vest);
- culturile pomicole şi viticole tradționale ale oraşului amenințate de urbanizarea excesivă a versanților.

2.2.5. ELEMENTE DE MEDIU

Aspecte favorabile

- cadru natural valoros şi diversificat, cu un important aport ecologic şi factor de atractivitate turistică pentru oraş şi pentru zona metropolitană;
- existența unor spații verzi de calitate, foarte apreciate de cetățeni;
- existența coridoarelor naturale aflate în lungul cursurilor de apă, în mod special Criş şi Peța, având potențial de amenajare a unor spații verzi ;
- nivel de poluare din surse active general aflat sub cotele admise;
- prezența, pe teritoriul municipiului a unor habitate valoroase, cinci dintre acestea desemnate ca arii protejate (Natura 2000);
- existența unui sistem de management integrat al deşeurilor, a unui depozit ecologic funcțional;
- politici publice de realizare de spații verzi noi, respectiv de reabilitare a celor existente (Cetatea Oradea, Salca, Ciuperca, malurile Crişului etc);
- existența unor rezerve semnificative de teren aflate în proprietate publică şi disponibile pentru realizarea de spații verzi
- existența unor surse diversificate de alimentare cu apă potabilă (ape curgătoare, apă de dren, foraje) precum şi a resurselor de apă geotermală;

Aspecte nefavorabile

- deficit semnificativ de spații verzi amenajate în raport cu numărul de locuitori, față de cuantumul stabilit prin OUG 114/2007;
- principalele spații verzi publice sînt concentrate în zona centrală a oraşului;
- stare deficitară a spațiilor verzi existente, cu precădere în interiorul cartierelor de locuire colectivă;
- niveluri locale de poluare istorică aflate peste cotele admise (halda de şlam, fabrica de cărămidă, haldele de zgură CET);
- afectarea culturilor pomicole de pe versanții nordici sub impactul urbanizării excesive;
- lipsa unui regim adecvat de protecție pentru unele zone care prezintă habitate naturale valoroase;
- nevalorificarea deplină a potențialului ambiental, ecologic şi urbanistic dat de coridoarele ecologice ale cursurilor de apă (Adona - întubare, Peța, Criş);
- rețea nedezvoltată de trasee turistice metropolitane, alternative la rețeaua rutieră națională, județeană şi comunală;

2.2.6. ECHIPARE EDILITARĂ ŞI SERVICII PUBLICE

Aspecte favorabile

- acces ridicat al populației la serviciile de alimentare cu apă (92.88%) şi canalizare (88.86%);
- servicii de calitate, dovedite de tendința descrescătoare a numărului de întreruperi în sistemul de alimentare cu apă, volumului de pierderi şi numărului de reclamații justificate de la consumatori;
- acces ridicat la energie termică - 70% din populația municipiului beneficiază de alimentare cu energie termică în sistem centralizat;
- echipare bună cu unități medicale şi de educație;
- existența unui sistem educațional universitar complex, format din 1 universitate de stat şi 3 universități particulare.

Aspecte nefavorabile

- canalizare pluvială deficitară, expunerea unor zone din oraş la inundații;
- dependența de combustili fosili (cărbune şi țitei) în alimentarea cu energie termică, folosirea rețelelor invechite, cu o stare critică de uzură, cu riscuri în exploatare şi pentru poluarea aerului şi solului;
- infrastructură socială uzată, infrastructură medicală învechită ce generează costuri mari de întreținere şi reabilitare;
- infrastructură şcolară puțin modernizată, lipsa campusurilor;
- inexistența rețelei de dotări publice în zonele de urbanizare (Grigorescu, Oncea etc).

2.2.7. ACCESIBILITATE ŞI MOBILITATE

Aspecte favorabile

- proximitatea viitoarei autostrăzi A3 şi existenţa unui aeroport;
- centura ocolitoare şi reţeaua de artere şi străzi interne preiau şi distribuie în general cu succes traficul de penetraţie (marfă şi călători)
- centura realizată pe culoarul str. Ogorului – Cal. Sântandrei – Ovid Densuşeanu – Podului face un foarte bun serviciu în ce priveşte deservirea traficului de tranzit între cele 5 direcţii majore de penetraţie (DN 79 – Arad, DN 76 – Deva, DN 1 – Cluj, DN 19 – Satu Mare si DN 1 – Borş);
- reţea stradală foarte bogată (densă), străzi magistrale cu capacitate de circulaţie la nivelul necesităţilor; stare foarte bună a carosabilului;
- majoritatea punctelor de conflict major (intersecţii de pe reţeaua stradală majoră) sînt corect amenajate;
- barierele naturale (Crişul Repede) şi cele artificiale (C.F.) sînt traversate într-un număr corespunzător de poduri/pasaje (unele in construcţie);
- intersecţiile semaforizate de pe principalele culoare de circulaţie sînt sincronizate (unda verde);
- preocupări pentru satisfacerea necesarului de locuri de parcare: în zona centrală prin realizarea de parcaje multietajate, în cartierele de locuinţe prin reorganizarea sistemului de parcaje la sol;
- intenţia de realizare de noduri de transfer intermodal (Gara centrală şi autogara Nufărul);
- sistem de linii T.P. bine structurat, cu o bună/foarte bună acoperire a zonelor de interes.

Aspecte nefavorabile

- termen incert al finalizării autostrăzii A3;
- traseul de ocolire al oraşului parcurge zone rezidenţiale (Ovid Densuşeanu – Podului – Matei Corvin);
- traseul de ocolire are multe puncte de conflict (intersecţii) care afectează fluenţa circulaţiei şi capacitatea de preluare a traficului de tranzit;
- traficul de tranzit (inclusiv cel de marfa grea se suprapune pe unele artere de penetraţie cu traficul interior (zona industrială şi de servicii de pe Cl.Borşului, zona comercială şi Aeroport pe DN 79 – Arad, zona de servicii de pe DN 1 spre Cluj şi zona de locuire şi servicii Episcopia Bihor centrată pe DN 19 – Satu Mare);
- o parte din traficul de tranzit vehicule călători pe axa Est- Vest (Cluj-Borş) şi Nord-Sud/Est (Satu Mare-Deva) se realizează prin reţeaua stradală interioară a municipiului, impactul major manifestîndu-se în zona P-ţa. Independenţei şi pe str. Gheorghe Magheru;
- locurile de staţionare/parcare alocate pe carosabil reduc drastic capacitatea de circulaţie a străzilor şi impun reglementarea excesivă a circulaţiei pe sens unic;
- deficit de locuri de parcare, mai ales în zonele de locuinţe colective. Organizare ineficientă a parcajelor, în detrimentul spaţiilor verzi;
- bariere structurale la scara oraşului (CF, centura, Criş) îngreunează mobilitatea lentă (pietoni şi biciclişti), afectînd în primul rînd cetăţenii care nu dispun de maşini, copii şi vîrstnici şi duc la izolarea unor cartiere faţă de zona centrală a oraşului. Travesările pietonale ale acestor bariere sînt insuficient semnalate şi amenajate, nesigure şi în număr prea mic;
- reţea subdezvoltată de piste pentru biciclişti;
- stare deficitară a infrastructurii feroviare, în mod special a gărilor Est şi Vest.

Circulaţia feroviară

Extras din Strategia de Dezvoltare Locală Oradea:

În ceea ce priveşte accesul prin căile feroviare, în municipiul Oradea există patru staţii feroviare de călători: Staţia Oradea, Staţia Oradea Est, Staţia Oradea Vest şi Staţia Episcopia Bihor.

Poziţiile kilometrice ale limitei teritoriului intravilan al municipiului Oradea pe reţeaua feroviară (cf. datelor furnizate de CN CFR S.A., Sucursala "Centrul Regional de Exploatare, Întreţinere şi Reparaţii CF" Cluj) :

Linia	Limita intravilan initiala	Limita intravilan propus	Variaţie (m)
Linia 300 Bucuresti - Episcopia Bihor	km 646+335	km 646+335	0
Linia 300 Bucuresti - Bors frontiera Bihor	km 2+674	km 2+674	0
Linia 400 Episcopia Bihor - Halmeu	km 661+139	km 662+874	1735
Linia 334 Oradea Vest - Cheresig	km 1+185	km 1+380	195
Linia 328 Arad - Oradea	km 112+826	km 112+848	-22
Linia 324 Oradea Est - Vascau	km 3+154	km 3+154	0

Linii industriale (cf. datelor furnizate de CN CFR S.A., Sucursala "Centrul Regional de Exploatare, Întreţinere şi Reparaţii CF" Cluj) :

SC Comat Bihor SA, SC Sinteza SA Oradea, SC Steel Petrol SRL Oradea, CFR IRV Constanţa, SC Zahărul SA Oradea, Schenker Romtrans SA Oradea, SC Simbac SA Oradea, SC Electrocentrale SA Oradea

Treceri la nivel (cf. datelor furnizate de CN CFR S.A., Sucursala "Centrul Regional de Exploatare, Întreţinere şi Reparaţii CF" Cluj) :

km 647+794, linia 300 Bucureşti – Episcopia Bihor, str. Ogorului, SAT
km 649+660, linia 300 Bucureşti – Episcopia Bihor, str. Căii Ferate, SAT
km 652+095, linia 300 Bucureşti – Episcopia Bihor, str. Adevărului, SAT
km 654+629, linia 300 Bucureşti – Episcopia Bihor, incintă staţia CF Oradea, ICR
km 654+689, linia 300 Bucureşti – Episcopia Bihor, incintă staţia CF Oradea, ICR
km 654+796, linia 300 Bucureşti – Episcopia Bihor, incintă staţia CF Oradea, ICR
km 2+674, linia 300 Bucureşti - Episcopia Bihor – Borş Frontieră, DJ 190, SAT
km 1+452, linia 324 Oradea Est – Vaşcău, str. Căii Ferate, ICR
km 2+216, linia 324 Oradea Est- Vaşcău, str. Ogorului, SAT
km 109+416, linia 328 Oradea Est – Vaşcău, DC 77, ICR
km 112+256, linia 328 Oradea Est – Vaşcău, DV, ICR
km 113+907, linia 328 Arad – Oradea, str. Calea Sântandreiului, SAT
km 114+489, linia 328 Arad – Oradea, str. Henrik Ibsen, SAT
km 116+346, linia 328 Arad – Oradea, str. Corneliu Baba, SAT
km 0+610, linia 334 Oradea Vest – Cheresig, str. Coriolan Hora, SAT
km 2+129, linia 335 Episcopia Bihor – Oradea Vest, str. Crângului, ICR
km 3+480, linia 335 Episcopia Bihor – Oradea Vest, str. Uzinelor, ICR
km 4+895, linia 335 Episcopia Bihor – Oradea Vest, str. Corneliu Baba, SAT
km 1+200, linia col II A Episcopia Bihor – Antest. Ep. Bh.- Oradea Vest, str. Uzinelor, ICR

km 3+200, linia col II A Episcopia Bihor – Antest. Ep. Bh.- Oradea Vest, str. Uzinelor, ICR
km 661+139, linia Episcopia Bihor – Halmeu, str. Matei Corvin, SAT

Poduri , podete , pasaje inferioare si superioare situate pe raza Municipiului Oradea (cf. datelor furnizate de CN CFR S.A., Sucursala "Centrul Regional de Exploatare, Întreținere şi Reparații CF" Cluj) :

Nr. Crt.	*Denumirea si nr. Liniei pe care se afla*	*Pozitia km.*	*Amplasament(St. CF intre care se afla)*	*Infrastructura*	*Suprastructura*	*Deschideri*			*Clasa de incarcare*
						PIF	*Nr.*	*Lungime (m)*	
LINIA 300 BUCURESTI - EPISCOPIA BH									
1	fir 1+2	646,342	Osorhei - Oradea Est	FDBA	BOLTA BA	1953	1	1*5.30	P10
2	fir 1+2	646,617	Osorhei - Oradea Est	FDB	DBA	1980	1	1*5.00	P10
3		**650+800**							
4	fir I	651,189	Oradea Est - Oradea	FDB	GIPCJS	1972	1	1*21.00	T8,5
5	fir II	651,191	Oradea Est - Oradea	FDB	GIPCJS	1972	1	1*24.50	T8,5
6	fir I	651,252	Oradea Est - Oradea	FDB	GZCJS	1870	2	2*49.00	T8,5
7	fir II	651,252	Oradea Est - Oradea	FDB	GZCJN	1870	2	2*49.00	A8,5
8	fir I	651,522	Oradea Est - Oradea	FDB	GIPCJS	1972	1	1*14.50	T8,5
9	fir II	651,522	Oradea Est - Oradea	FDB	GIPCJS	1870	1	1*14.50	T8,5
10	fir 1+2	651,564	Oradea Est - Oradea	FDP	DBA	1870	1	1*7,00	P10
11	fir 1+2	651,925	Oradea Est - Oradea	FDP	DBA	1891	1	1*9.00	P10
12	fir 1+2	651,956	Oradea Est - Oradea	FDBS	BOLTA C	1870	1	1*2.00	P10
13	fir 1+2	652,100	Oradea Est - Oradea	FDP	DBA	1891	1	1*2.20	P10
		652+254	Oradea Est - Oradea						
14	fir 1+2	652,825	Oradea Est - Oradea	FDP	DBA	1891	1	1*8.60	P10
15	fir 1+2	652,889	Oradea Est - Oradea	FDP	BOLTA B	1891	1	1*4.00	P10
16	fir I	652,980	Oradea Est - Oradea	FDP+B	GIPCJS	1891	1	1*19.80	T8,5
17	fir II	652,980	Oradea Est - Oradea	FDP+B	GIPCJS	1891	1	1*19.80	T8,5
18	1-2-TRAGATOR	653+293	Oradea Est - Oradea	FDP	BOLTAP+DBA	1891	1	1*0.60	P10
		653+605							
19	1C-5C,IV, V, VI	653+979	Tunel pietonal Oradea	FDB	C3	1981	8	1*5,00	P10
		654+140							
20	1C - 4 B	654,169	Oradea - Episcopia Bh	FDB	DBA	1891	1	1*1.00	P10
21	1A - 7A	654,940	Oradea - Episcopia Bh	FDB	C3	2005	1	1*3.44	P10
22		**654+952**							
23	I	656+256	Oradea - Episcopia Bh	FDBA	GIPCJS	1981	1	1*30,00	T8,5
24	II	656+256	Oradea - Episcopia Bh	FDBA	GIPCJS	1981	1	1*30	T8,5
25	I	657+656	Oradea - Episcopia Bh	FDBA	GIPCSS	1981	1	1*15,00	
26	II	657+656	Oradea - Episcopia Bh	FDBA	GIPCSS	1981	1	1*15,00	
LINIA 328 ARAD - ORADEA									
27	fir I	112,343	Les Bihor - Oradea Vest	FDB	BOLTA B	1899	1	1*0.52	P10
28	fir I	113,115	Les Bihor - Oradea Vest	FDC	BOLTA C	1899	1	1*0.94	P10

29	fir I	113,907	Les Bihor - Oradea Vest	FDB	TUBULAR	1889	1	1*0.50	P10
30	fir I	114,285	Les Bihor - Oradea Vest	FDBA	GIPCSN	1966	1	1*12.00	T8,5
31	fir I	116,334	Oradea Vest - Oradea	FDB	TUBULAR	1889	1	1*0.50	P10
32	fir I	116,777	Oradea Vest - Oradea	FDBA	GZCJN	1899	1	2*51.00	A8,5
33	fir I	117,047	Oradea Vest - Oradea	FDB	DBA	1900	1	1*5.00	P10
34		117+065							
35	fir I	117,081	Oradea Vest - Oradea	FDBA	GR BP	1942	1	1*16.00+ 1*11.00	T8,5
36	fir I	117,766	Oradea Vest - Oradea	FDBA	GR BA	1970	1	1*11.00	P10
37	fir I	118,501	Oradea Vest - Oradea	FDP	GIPCJN	1939	1	1*16.60	N
38	fir I	118,682	Oradea Vest - Oradea	FDB	TUBULAR	1889	1	1*0.50	P10
LINIA 335 EPISCOPIA BIHOR - ORADEA VEST									
39	fir I	2,117	Episcopia Bh - Oradea V	FDB	TUBULAR	1901	1	1* 0.75	P10
40	fir I	2,137	Episcopia Bh - Oradea V	FDB	TUBULAR	1901	1	1* 0.75	P10
41	fir I	3,257	Episcopia Bh - Oradea V	FDB	TUBULAR	1903	1	1* 0.75	P10
42	fir I	3,551	Episcopia Bh - Oradea V	FDB	C3	1986	1	1* 3.44	P10
43	fir I	3,645	Episcopia Bh - Oradea V	FDB	TUBULAR	1901	1	1* 0.75	P10
44	fir I	4,136	Episcopia Bh - Oradea V	FDBA	GIPCJS	1981	1	1* 11.00+ 1* 16.00	T8.5
45	fir I	**4,152**	Episcopia Bh - Oradea V	FDBA	DBA	1966	1	1* 8.00	P10
46	fir I	4,170	Episcopia Bh - Oradea V	FDP	DBA	1901	1	1* 4.00	P10
47	fir I	4,457	Episcopia Bh - Oradea V	FDB	GZCJN	1950	1	1* 51.00+ 1* 49.85	T8.5
LINIA 334 ORADEA VEST - CHERESIG									
71	fir I	1,380	Oradea Vest - Palota	FDB	GIPCSN	1966	1	1*12.00	T8,5
72	fir I	1,804	Oradea Vest - Palota	FDP	DBA	1912	1	1*2.50	P10
73	fir I	2,512	Oradea Vest - Palota	FDB	DBA	1912	1	1*1.50	P10
74	fir I	3,033	Oradea Vest - Palota	FDP	TUBULAR M	1898	1	1*0.50	A
LINIA 324 ORADEA EST - HOLOD (VASCAU)									
75		1,584	Oradea Est - Vascau	FDP	PS 2*5*45	1901	1	1*1.41	A

Conform **Ordonanței de urgență nr. 12/1998 (r1) privind transportul pe căile ferate române şi reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române**

Zona de siguranță a infrastructurii feroviare publice cuprinde fâşiile de teren, în limită de 20 m fiecare, situate de o parte şi de alta a axei căii ferate, necesare pentru amplasarea instalațiilor de semnalizare şi de siguranța circulației şi a celorlalte instalații de conducere operativă a circulației trenurilor, precum şi a instalațiilor şi lucrărilor de protecție a mediului.

Zona de protecție a infrastructurii feroviare publice cuprinde terenurile limitrofe, situate de o parte şi de alta a axei căii ferate, indiferent de proprietar, în limita a maximum 100 m de la axa căii ferate, precum şi terenurile destinate sau care servesc, sub orice formă, la asigurarea funcționării acesteia. Limitele concrete ale zonelor de protecție se stabilesc pe baza normativelor emise de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor şi Turismului, cu informarea scrisă a proprietarilor terenurilor în termen de 30 de zile.

În zona de protecție a infrastructurii feroviare publice pot fi executate lucrări, potrivit reglementărilor emise de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor şi Turismului.

În zona de protecție a infrastructurii feroviare se interzice:
a) *amplasarea oricăror construcții, fie şi cu caracter temporar, depozitarea de materiale sau înființarea de plantații care împiedică vizibilitatea liniei şi a semnalelor feroviare;*
b) *utilizarea indicatoarelor şi a luminilor de culoare roşie, galbenă, verde sau albastră, care ar putea crea confuzie cu semnalizarea feroviară;*
c) *efectuarea oricăror lucrări, care, prin natura lor, ar putea provoca alunecări de teren, surpări sau afectarea stabilității solului, inclusiv prin tăierea copacilor, arbuştilor, extragerea de materiale de construcții sau prin modificarea echilibrului freatic;*
d) *depozitarea necorespunzătoare de materiale, substanțe sau deşeuri care contravin normelor de protecție a mediului sau care ar putea provoca degradarea infrastructurii feroviare a zonei de protecție a acesteia, precum şi a condițiilor de desfăşurare normală a traficului feroviar.*

În zona de protecție a infrastructurii feroviare pot fi amplasate, temporar, materiale şi utilaje necesare întreținerii acesteia, în scopul eliminării consecințelor evenimentelor de cale ferată sau al prevenirii oricărui pericol pentru siguranța circulației feroviare. În cazul producerii de pagube, se va acorda proprietarilor bunurilor afectate o justă despăgubire, stabilită pe bază de negocieri, în termen de maximum 30 de zile de la terminarea lucrării. În caz de neînțelegere, acordarea de despăgubiri şi cuantumul acestora se stabilesc prin hotărâre judecătorească.

TRANSPORT AERIAN – SITUAȚIA EXISTENTĂ

Aeroportul international Oradea, de importantaregionala, deserveste curseTaromzilniceperelatiaBucuresti (2 - 3 curse pezi), curse regulate (1-2 pesaptamana) CarpatairsiClubairsprediferitedestinatii din Germania, Italia,FrantasiGrecia, numarul total de calatorideservitifiindrelativscazut (sub100.000/an). Se preconizeazamodernizareactualului terminal (construireaunuinou terminal in viitor) siextindereapistei de aterizare la 2.500 m.

Date tehnice ale pisteiaeroportului:

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista existenta

Denumireprag	Coordonate WGS-84		
	B	L	He
19	470159.53N	0215416.86E	178.70
01	470102.79N	0215400.49E	183.31

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista existenta

Denumireprag	Sistem de proiectieStereografic 1970		
	B	L	MN
19	619469.495	264921.675	137.16
01	617731.910	264507.441	141.73

CARACTERISTICI PISTA EXISTENTA
(1800m x 30m)

PRAG	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
19	1800	2200	1800	1800
01	1800	2300	1800	1800

COORDONATE INSTALATII DE RADIONAVIGATIE SI DIMENSIUNI ZONE DE PROTECTIE
Pista existenta

Zona		Dimensiuni	Coordonate WGS-84	Sistem de proiectie Stereografic 1970	
LOC 19 4°E/2010 ILS CAT II	Suprafatacritica	300 m x 120 m 75 m x 150 m	470050.6N 0215357.0E	N E	617358.590 264418.991
	Suprafatasensibila	2750m x 420m			
	Suprafata de protectie	Conform Fig. 1			
	Zona de protectie	Conform Fig. 1			
GP 19	Suprafatacritica	250m x 126m	470149.5N 0215419.7E	N E	619157.590 264969.460
	Suprafatasensibila	975m x 231m			
	Suprafata de protectie	Conform Fig. 2			
	Zona de protectie	Conform Fig. 2			
DME 19	Suprafata de protectie	r = 300m	470149.3N	N	619151.252
	Zona de protectie	R = 3000m	0215419.9E	E	264973.438
NDB(LO)	Suprafata de protectie	r = 200m	470601.3N	N	626873.462
	Zona de protectie	R = 1000m	0215526.9E	E	266690.618
NDB(LM)	Suprafata de protectie	r = 200m	470242.7N	N	620791.550

	Zona de protectie	R = 1000m	0215429.3E	E	265236.398

NOTA 1:

Dimensiunile din tabel ale suprafetei criticesi SI suprafetei sensibile au fost stabilite in conformitate cu pozitia masurataa ILS-GP 19 (situatia existenta in teren). In cazul in care mijlocul de aeronavigatie se va reloca, suprafetele vor fi modificate dupa cum urmeaza:

Zona		Dimensiuni
GP 19	Suprafatacritica	Lungime = 250m l =30m + distantadintrenouapozitie a ILS-GP 19 simargineaceamaiapropiata a pistei
	Suprafatasensibila	L = 975m l =90m + distantadintrenouapozitie a ILS-GP 19 simargineaopusa a pistei

NOTA 2:

Pentrumijlocul CNS ILS, suprafata de protectieeste generate de proiectiape sol a unuiparalelipiped (1) de lungimeb+a, latime 2xD siinaltimeH (20m pentru ILS-LOC si 5m pentru ILS-GP), a caruibazaincepe la nivelulsoluluisi in interiorulcaruia se aflapozitionatmijlocul CNS, peaxa de simetrieparalela cu laturab+a, la distanta b fata de latura 2xD.Suprafetele de protectie ale ILS includsuprafetelecriticesisensibile ILS LOCsi ILS GP.

Zona de protectie a mijlocului CNS ILS, este data de proiectia la sol a volumului de spatiuprotejatcompus din urmatoarelecorpurigeometriceintersectateintreele:

- Un paralelipiped (2) de lungimeb+rsilatime 2 x L, a caruibazaincepe de la cota H=20m in cazul ILS-LOC si H=5m in cazul ILS-GP fata de nivelulsoluluipe care esteamplasatmijlocul CNS;
- Un sector de cilindrupozitionat vertical, de raza r, avandcentrulbazei situate pe sol in punctul in care estepozitionatmijlocul CNS, deschis sub unghiul 2Φ, bazasectorului de cilindrufiindsectionata de un plan oblicceinteapaplanulorizontal (care continebazasectorului de cilindru) la distanta a fata de punctul in care estepozitionatmijlocul CNS, dreaptacereprezintaintersectiacelordouaplanurifiindparalela cu latura de inaltime 2xD a paralelipipedului (1).

Suprafata generate intreconturulproiectieiortogonalepe sol aintersectieiparalelipipedului (2) cu sectorul de cilindrusiconturulsuprafetei de protectie a mijlocului CNS ILS defineste zona de protectie, in interiorulcareia se evalueaza de catre AACR amplasareaobiectivului/ obiectivelorsupuseavizarii. **2.2.7. ZONE DE RISC**

Pe planşa *„PUG_06 „Reglementări Urbanistice. Unităţi Teritoriale de Referinţă”* au fost delimitate şi marcate zonele de risc natural şi tehnologic, cf. următoarelor documentaţii:

Zone cu risc de alunecări de teren: Harta Geomorfologică a Municipiului Oradea, autor S.C. Proiect Bihor S. A.- Dipl. Geol. Vasile Bălaj, 2012;
Zone de protecţie sanitară, a infrastructurii sau a unităţilor cu risc tehnologic: OG nr.536/1997, HG 930/2005, L 107/1996;
Arii naturale protejate: Studiul de fundamentare în domeniul mediului al Planului Urbanistic General al municipiului Oradea, 2012, coord. S.C. Premium Garden SRL Oradea, autor: colectiv condus de Prof. Univ. Dr. Ing. Cornel Domuţa, Oradea;
Arii construite protejate, Imobile propuse ptr. includere pe lista monumentelor: Studiul istoric de fundamentare pentru stabilirea aferent Planului Urbanistic General Oradea, 2012, S.C. Restitutor Proiect S.R.L.,Dr. Arh. Emődi Tamás;

2.2.8 TERENURI CU DESTINAŢIE SPECIALĂ

Pe planşa „Zonificarea teritoriilor intravilane. Reglementări urbanistice” au fost delimitate şi marcate terenurile cu utilizarea „Destinaţie specială” – Sp, respectiv TDA MApN - cuprinse în UAT Oradea, cf. Metodologiei de elaborare şi conţinutului cadru al Planului Urbanisitic General, indicativ GP038/99, aprobat prin Ordinul MLPAT nr. 13N din 10.03.1999.

Autorizarea lucrărilor de construcţii în interiorul acestor suprafeţe se va face cf. Ordinului MLPAT, MApN, MI, Ministerul Justiţiei, SRI, SIE, STS, SPP nr. 3376/MC/M3.556/2102/667/C1/4093/2012/14083/D-821 din 1996 pentru aprobarea condiţiilor de autorizare a construcţiilor cu caracter militar.

Terenurile proprietate a Statului Român şi aflate în adminsitrarea MApN sînt cuprinse în planşa planşa nr. PUG_05 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ, bilanțul teritorial fiind prezentat în tabelul de mai jos:

BILANȚ TERITORIAL M.A.p.N., pe raza UAT Oradea		
Nr. crt.	**Adresă**	**Suprafață (mp)**
1	str. Umbrei, nr. 4	41597
2	str. Umbrei, nr. 4	358205
3	str. Traian Blajovici (Abatorului), nr. 2	16471
4	str. Armatei Române	94992
5	str. Mihai Eminescu, nr. 5	1260
6	str. Matei Basarab, nr. 2	2458
7	mun. Oradea, extravilan	2300
8	str. Matei Basarab, nr. 2	5138
9	str. Armatei Române, nr. 1	2064
10	str. Matei Basarab, nr. 2	3000
11	str. Armatei Române, nr. 1	2819
12	str. Ştefan cel Mare, nr. 68, bl. D21	261
13	str. Dragoş Vodă, nr. 15, bl. P6	305
14	str. Dragoş Vodă, nr. 17, bl. P7	305
15	str. Dragoş Vodă, nr. 19, bl. P8	342
16	str. Cerbului, nr. 5, bl. C18	331
SUPRAFAȚĂ TOTALĂ*		**531848**

* suprafețe conform planurilor de amplasament şi delimitare anexate în CF-urile corespunzătoare parcelelor

2.3 Disfuncționalități

NR. CRT.	LOCALIZARE	DESCRIEREA DISFUNCŢIONALITĂŢII	MĂSURI PROPUSE
ZONE VALOROASE PERICLITATE			
1	Zona versanţilor nordici (Episcopia Oncea, Iorga, Podgoria etc)	afectarea culturilor pomicole şi viticole prin urbanizare excesivă, pe fondul unei infrastructuri necorespunzătoare şi a riscurilor geologice	protejarea culturilor şi prevenirea alunecărilor de teren prin reglementarea şi limitarea urbanizării versanţilor
2	Zone neprotejate care includ elemente de patrimoniu construit cu valoare deosebită: Velenţa, Episcopia Bihor (parţial), Seleuş (parţial), ansambluri postbelice de locuinţe etc.	afectarea clădirilor prin intervenţii neadecvate şi/sau distrugerea lentă prin lipsa măsurilor de reabilitare	protecţie prin intermediul reglemntărilor cuprinse în PUG, (parţial) instituirea statutului de zonă construită protejată, respectiv propunerea spre clasare în LMI
ZONE URBANE DESTRUCTURATE / SUBUTILIZATE / CONFLICTUALE			
3	Fâşia riverană pârâului Peţa, mal nordic, între C. Aradului şi strada Armatei Române	suprafeţe neutilizate, imagine nereprezentativă, legături blocate	restructurare, amenajarea de spaţii verzi în lungul malului, activităţi mixte, centru de conferinţe
4	Fâşia riverană pârâului Peţa, mal sudic, între campus şi strada Ronald Reagan	suprafeţe neutilizate, imagine nereprezentativă, legături blocate	restructurare, extindere campus, activităţi de cercetare, spaţii verzi
5	Zona Pieţei Cetăţii - cuprinsă între străzile Griviţei, Avântului, Dobrogei, Muntele Găina, Dimitrie Cantemir	suprafeţe subutilizate, blocarea legăturilor în oraş, imagine nereprezentativă, probleme de circulaţie	restructurare, reorganizarea zonei, conversia fostelor suprafeţe industriale
6	Zona fostei întreprinderi Înfrăţirea	suprafeţe nebutilizate, blocarea legăturilor între str. Oneştilor şi Bd. Decebal, imagine nereprezentativă	restructurare, introducerea unor legături noi între cartierele situate la est şi la vest
7	Zonele industriale de est şi de vest	suprafeţe subutilizate sau neutilizate, infrastructură deficitară	restructurare, introducerea de activităţi terţiare, extinderea + modernizarea infrastructurii
8	CET 2	suprafeţe subutilizate sau neutilizate, infrastructură deficitară	restructurare, introducerea de activităţi terţiare, extinderea + modernizarea infrastructurii
ZONE REZIDENŢIALE DEFICITARE			
9	Cartierele de locuinţe colective, la nivelul întregului oraş: Nufărul, Rogerius, Ioşia Nord etc	deficit generalizat privind: dotări publice, spaţii verzi , locuri de parcare	reorganizare, dezvoltarea echipamentelor publice prin conversia suprafeţelor subutilizate, reţea de parcaje colective, introducerea Planului de Regenerare Urbană
		calitate deficitară a fondului construit şi a spaţiilor publice	reabilitare
		reţea subdezvoltată de centre de cartier	reabilitarea şi extinderea centrelor de cartier
		tendinţe de supradensificare prin inserţia de construcţii şi mansardări, planificare şi reglementări deficitare	reglementarea condiţiilor de intervenţie, protejarea spaţiilor libere
10	Grigorescu, Oncea, Episcopia Bihor, Eminescu, zona Maramureşului, zona Coriolan	cartiere izolate faţă de zona centrală (legături insuficiente peste CF, str. Ogorului, Criş) şi cu deficit de dotări şi spaţii publice şi verzi	modernizarea arterelor de legătură, realizarea de pasaje CF, poduri şi pasarele pietonale, dezvoltarea reţelei de centre de cartier şi echipamente publice
11	cartierele Grigorescu, Episcopia Bihor sud, zonele urbanizate recent în Oncea, Iorga etc, zone urbanizate în lungul arterelor de acces în oraş	deficit major de dotări publice (învăţământ şi sănătate, alte servicii publice), reţea inexistentă de spaţii publice şi spaţii verzi, caracter monofunctional	introducerea dotărilor prin reglementarea procedurii de urbanizare

STRĂZI DEFICITARE			
12	Varianta ocolitoare	număr mare de intersecţii şi accese pe tronsonul O. Densuşeanu - DN 19	deviere pe traseu extraurban
13	Sucevei	profil subdimensionat pe tronsonul str. Avram Iancu - str. Dimitrie Cantemir	realiniere
14	Avram Iancu	calitate nesatisfăcătoare a parcursului pietonal, lipsa pistelor velo	reconfigurarea profilului
15	Clujului, Plantelor	legătură blocată	realizarea de pasaje CF
16	Nojoridului	profil subdimensionat în raport cu încărcările prevăzute	realiniere
17	Seleuşului	profil subdimensionat în raport cu încărcările	realiniere
18	Maramureşului / Americii	profil subdimensionat în raport cu încărcările prevăzute	realiniere
19	Făcliei, Ecaterina Teodoroiu	profil subdimensionat în raport cu încărcările prevăzute	lărgire

LEGĂTURI DEFICITARE			
20	Zona industrială Est - inel ocolitor	lipsă legătură	străpungere str. Căii ferate
21	Zona de dezvoltare str. Uzinelor - zona centrală	legătură dificilă	străpungere str. Fabricilor
22	Zona de dezvoltare str. Uzinelor - Calea Borşului	legătură dificilă	străzi noi
23	Eurobusiness 1 - inel ocolitor	legătură dificilă	arteră colectoare nouă
24	drum expres propus (Ecaterina Teodoroiu) - traseu ocolitor propus	legătură prin zone rezidenţiale, numeroase puncte de conflict	traseu nou, paralel cu CF
25	Calea Clujului - DN 1	legătură dificilă - traversare CF	pasaj CF
26	Terminal aerian de marfă propus - reţea rutieră majoră	legătură dificilă	arteră colectoare nouă
27	cartier Grigorescu - zona centrală	legătură dificilă	pasaje Ogorului
28	Episcopia Bihor - zona industrială vest	legătură dificilă	pasaj CF str. Plantelor
29	cartier Oncea - cartier Rogerius	legătură pietonală dificilă	pasaj pietonal CF str. Secarei - bd. Ştefan cel Mare
30	cartier Velenţa - Ştrandul Municipal	legătură pietonală dificilă	pasarelă pietonală peste Criş
31	Cetatea Oradea - parcul I.C. Brătianu	legătură pietonală dificilă	pasarelă pietonală peste Criş
32	Parcul 1 Decembrie - Cetatea Oradea	legătură pietonală dificilă	pasaj
33	zona Coriolan Hora - Iosia	legătură pietonală dificilă	pasaj pietonal
34	zona Navigatorilor/Guttenberg - str. Făcliei	lipsă legătură	pasarelă pietonală peste Criş

SURSE DE POLUARE			
35	Artere principale de transport (rutier şi feroviar)	zgomot, vibraţii şi praf	măsuri de calmare a traficului, artere de ocolire, plantaţii de aliniament, barieră vegetală între centura ocolitoare şi zonele rezidenţiale
36	SC Sinteza SA	emisii în atmosferă şi/sau în sol	conform acordului de mediu
37	SC Electrocentrale SA		
38	SC Nutrientul SA		
39	SC Zahărul Oradea SA		
40	SC UAMT SA		
41	SC Alsal Prod SRL		
42	SC Cesal SRL		
43	S.C. Eco Bihor SRL		
44	reţeaua de canalizare pluvială utilizată pentru ape uzate menajere (parţial)	deversări în Criş	extinderea reţelei de canalizare menajeră

REŢELE EDILITARE			
45	Zona gării - cartier Oncea	deficit de putere în asigurarea consumului de energie electrică	realizarea unei noi staţii de transformare
46	Reţeaua de telecomunicaţii	încărcare excesivă a centralelor telefonice	instalarea de noi posturi
47	Reţeaua CATV	dispunerea aeriană a cablurilor afectează imaginea urbană şi duce la defecţiuni frecvente ale reţelei	introducerea unei reţele subterane de fibră optică
48	Sistemul de termoficare (CET)	emisii poluante, epuizarea capacităţii de stocare a zgurii	modernizarea instalaţiilor
		starea precară a componentelor reţelei de distribuţie a energiei termice	
49	Reţeaua de extragere a energiei geotermale	utilizarea în mod necorespunzător a potenţialului energetic al sondelor duce la afectarea zăcămintelor	exploatarea cu reinjectarea apei uzate termic

2.4 Necesităţi şi opţiuni ale populaţiei

În toamna anului 2012 a fost efectuat un sondaj de opinie în interiorul instituției Primăriei Muncicpiului Oradea, privind percepția asupra principalelor aspecte ale dezvoltării oraşului. Chestionarul utilizat conține şapte întrebări:

1. Care sunt calitățile Oradiei prin care se deosebeşte de alte oraşe ale țării, din punct de vedere economic, cultural, urbanistic, social sau din alte domenii?
2. Care sunt elementele de vulnerabilitate ale Oradiei in competiția cu alte oraşe din România, din punct de vedere economic, cultural, urbanistic, social sau din alte domenii?
3. Din punct de vedere urbanistic, care sunt propunerile dvs. de remediere a deficienţelor pe care le observați în oraşsau în vecinătatea dvs (locuința şi locul de muncă) şi de întîtrire a aspectelor pozitive ale oraşului.
4. Vă place cartierul în care locuiți? De ce?
5. Dacă ați putea alege, ce zonă a oraşului ați prefera pentru a avea locuința şi locul de muncă? De ce?
6. Ce zone ale oraşului ați evita pentru a vă alege locuința sau locul de muncă? De ce?
7. Ce considerați că lipseşte în cartierul sau în zona în care locuiți?

Concluziile sondajului arată că, în percepția respondenților, din punct de vedere economic, Municipiul Oradea are potențial, fiind un centru de dezvoltare transfrontalieră. Caracterul său e influențat de potențialul turistic şi balnear din zonă.

În ceea ce priveşte punctele forte ale oraşului, majoritatea populației consideră centrul istoric şi cetatea Oradea ca fiind elementele de valoare din cadrul oraşului. Pe lângă acestea, se consideră importantă prezența râului Crişul Repede care traversează centrul vechi.

Punctele de vulnerabilitate ale Oradiei constau în potențialul turistic care nu e suficient valorificat şi lipsa unor fonduri şi unor acțiuni de atragere a investitorilor. Infrastructura încă slab dezvoltată în unele zone e parțial responsabilă de acest număr insuficient de investitori străini.
Din punct de vedere urbanistic, se doreşte un regulament ferm pentru centrul vechi dar şi o dezvoltare controlată a periferiilor.

Cele mai căutate zone pentru locuire şi loc de muncă sunt Centrul vechi şi Oraşul Nou. Este o preferință majoritară a populației față de centrul oraşului, care reprezintă un punct de reper datorită atmosferei şi a densității dotărilor şi atracțiilor. Alte zone apreciate sunt cartiere precum Ioşia, Rogerius şi Olosig, dotate cu o rețea stradala bine dezvoltată, comerț şi spații verzi. Se preferă şi zonele periferice, precum Podgoria şi zonele de deal, dar cu condiția ca în aceste zone rețeaua stradală să fie îmbunătățită.

Zonele evitate pentru locuire sunt Velenta şi Borş, pentru că sunt percepute ca având o dezvoltare haotică, siguranța e precară şi sunt în general mai puțin salubre. Zona de centură şi cartierele din fostele zone industriale sunt de asemenea evitate pentru că sunt poluate şi departe de centru, iar rețeaua de dotări relativ slab dezvoltată. În unele cazuri se evită zonele de deal ale periferiilor pentru că au o dezvoltare haotică iar trama stradală nu e suficient dezvoltată.

În majoritatea cartierelor, s-a ajuns la concluzia că nu sunt suficiente locuri de parcare (garaje colective), lipsesc pistele pentru biciclişti, iar în unele zone lipsesc dotările pentru agrement.

În zonele periferice, trama stradală este considerată slab dezvoltată, iar multe dotări lipsesc. Parcelele în această zonă sunt văzute ca fiind dezvoltate necorespunzător.

Capitolul 3.
PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICĂ

3.1 Viziunea dezvoltării

Municipiul Oradea, oraş de graniță, dezvoltat strategic de-a lungul cursurilor de apă şi protejat de dealuri, a beneficiat de avantajul schimburilor comerciale, culturale, religioase şi tehnologice. Acestea au creat un tipar urban specific în care funcțiunile predominant militare, administrative şi religioase au modelat în timp spațiul urban prin crearea unor repere arhitecturale şi prin favorizarea alăturării de construcții cu stiluri şi funcțiuni variate.

Dinamica economică a oraşului a influențat realizarea coridoarelor de lucrări edilitare şi transport în jurul unor platforme industriale largi, ceea ce a atras în timp forța de muncă din zonele adiacente municipiului, generând astfel schimbări şi valoare adăugată în Zona Metropolitană Oradea.

Planuri semnificative de investiții de capital publice au atras interesul sectorului privat solicitând şi forme adecvate de management de proiecte pentru a asigura răspunsul profesional al primăriei la oportunitățile deschise de instrumentele financiare ale Uniunii Europene în ciclul de finanțare 2007-2013.

Pe lângă răspunsul adecvat dat sectorului privat, viața comunitară creşte şi se diversifică determinând o creştere a cererii pentru noile servicii publice şi comerciale. Standardele privind calitatea vieții reclamate de un oraş modern european solicită schimbări calitative în oferta de servicii şi utilități publice, cât şi în protejarea mediului natural.

Oradea este în competiție pentru atragerea de afaceri, investiții, organizarea de evenimente şi turism, pentru eficientizarea funcționării infrastructurii urbane în beneficiul locuitorilor oraşului. Amplasarea într-o regiune dens populată reprezintă o şansă în vederea realizării unor platforme de cooperare pentru valorificarea resurselor economice sociale şi naturale.

Viziunea de dezvoltare spațială a municipiului formulată în contextul Planului Urbanistic General susține dezvoltarea comunității către o permanentă performanță asigurând, în condițiile protejării şi conservării valorilor naturale şi construite existente, punerea la dispoziție a resurselor de teren adecvate din punct de vedere al accesibilității, echipării edilitare, a amplasării zonelor de locuit şi a unor obiective necesare consolidării identității comunității.

Viziunea dezvoltării:

ORADEA 2030 competitivă, durabilă şi incluzivă, un pol metropolitan cu resurse şi know-how, oferind un climat sigur pentru afaceri într-un mediu natural şi construit valoros susținut de un management public durabil.

Oradea, oraş european, antreprenorial, arhitectural, centru al educației şi inovării!

Dezvoltarea spațială în teritoriu

Principii de abordare a planificării în cadrul PUG:

- gestiune rațională a resursei teren
- dezvoltare „de la centru spre periferie", eficientizarea utilizării suprafețelor deja urbanizate ca alternativă la extinderea oraşului în cadrul natural
- corelarea dezvoltării municipiului cu exigențele evoluției zonei metropolitane
- dezvoltare echilibrată a tipurilor de activități economice, în raport cu evoluția zonei metropolitane şi cu locuirea în municipiu
- protejarea cadrului natural, a culturilor pomicole şi viticole şi valorificarea peisajului cultural
- protejarea şi valorificarea patrimoniului natural şi construit, ca resursă sustenabilă a dezvoltării
- calitatea spațiilor publice, a infrastructurii şi a dotărilor ca premisă a calității vieții şi a atractivității economice
- continuitatea rețelei de spații publice şi verzi, conectarea acesteia la rețeaua metropolitană de agrement şi la cadrul natural
- oraş deschis şi accesibil pentru toate categoriile sociale, economice şi de vârstă, depăşirea barierelor urbane şi încurajarea mobilității lente
- reabilitarea centrului istoric (spații publice şi clădiri), limitarea traficului auto şi prioritizarea utilizărilor pietonale
- dezvoltarea unor axe de dezvoltare integrată în lungul culoarelor ecologice ale cursurilor de apă Criş şi Peța
- consolidarea rolului axei nord – sud (Gh. Doja – Republicii – A. Iancu – Universității – Grigorescu) ca principală concentrare de instituții, servicii şi comerț din municipiu
- integrarea cursurilor de apă în oraş ca factor ecologic, ambiental şi turistic şi cu rol de culoare de mobilitate lentă în teritoriul metropolitan

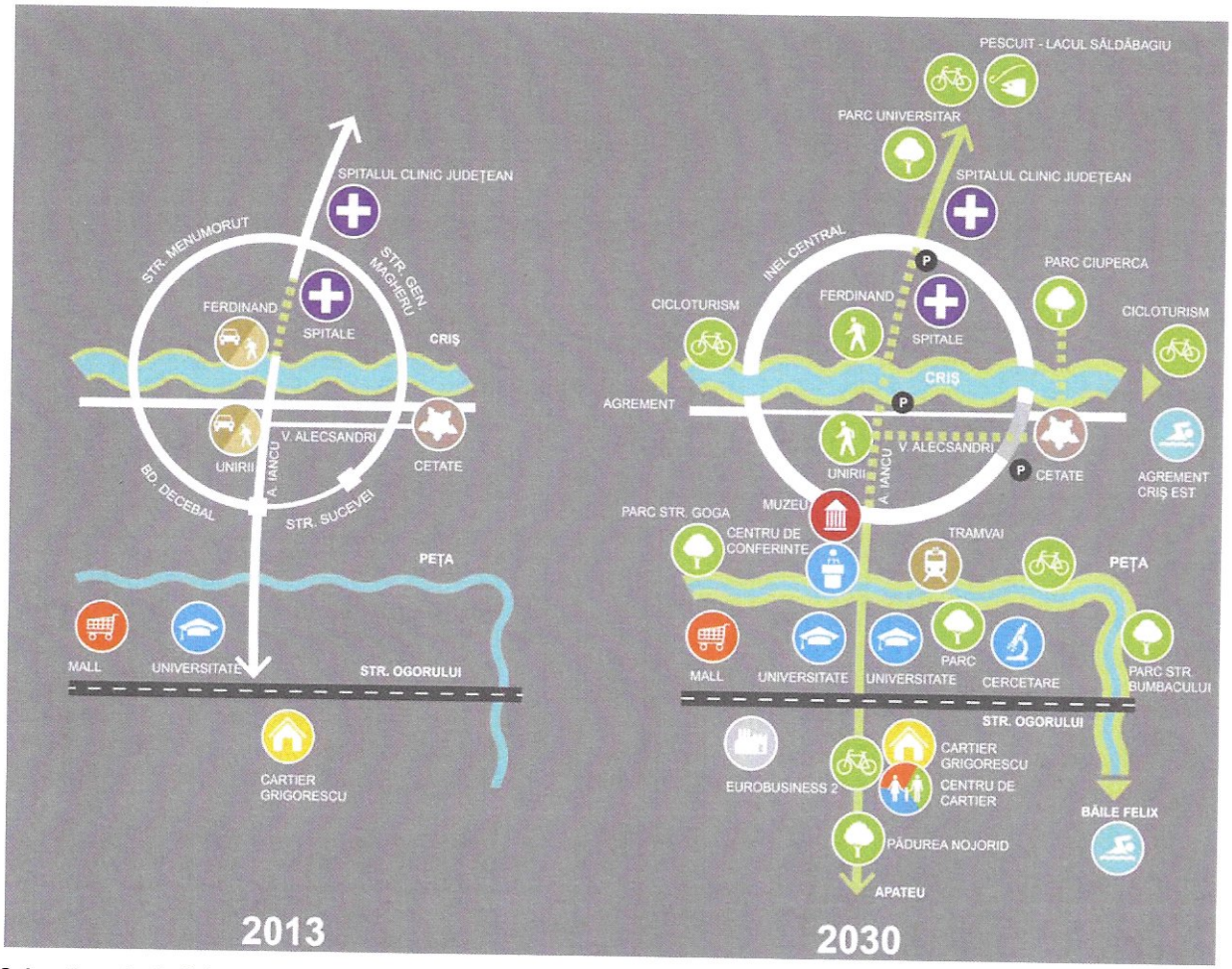

Schemă a principalelor axe de dezvoltare: nord-sud, Criş, Peța şi inelul central. (situația 2013 / situația propusă)

În ultimul deceniu, Oradea a parcurs atât transformări ale structurii constituite, cât şi un proces de extindere pe suprafeţe noi, având în cea mai mare parte utilizare agricolă. Cererea foarte mare pentru locuinţe individuale şi preţul relativ redus al terenului agricol a dus la dezvoltări rezidenţiale cu caracter extensiv.

Zona centrală a oraşului concentrează cea mai mare parte a activităţilor economice din domeniul terţiar, al instituţiilor publice, precum şi o remarcabilă colecţie de elemente de patrimoniu construit. Pe baza studiilor de fundamentare planul delimitează zonele valoroase şi introduce reglementări menite să le protejeze şi să le valorifice. Sunt delimitate şi reglementate Zone Construite Protejate şi sunt marcate clădiri valoroase dpdv arhitectural, urbanistic şi istoric. Acestea sunt propuse fie spre includere în Lista Monumentelor Istorice, fie spre diferite forme locale de protejare.

Polaritatea dată de cele două mari concentrări ale populaţiei - Rogerius şi Nufărul rămâne o caracteristică esenţială a corpului urban. Cele două cartiere au dezvoltat o autonomie funcţională în raport cu centrul oraşului şi beneficiază de bune legături cu acesta prin intermediul unei reţele de transport public şi privat bine puse la punct. Totuşi, calitatea legăturilor pietonale cu centrul sau cu alte cartiere, starea spaţiilor publice şi verzi, a infrastructurii, deşi sensibil diferite între cele două cartiere, trebuie îmbunătăţite la nivelul celor din zonele centrale.

Declinul celor două platforme industriale ale oraşului (vest şi est) a fost compensată economic de dezvoltarea sectoarelor comercial şi de servicii, cu precădere în zona centrală. Recuperarea şi reintegrarea economică, ecologică şi urbanistică a fostelor suprafeţe industriale este însă o condiţie pentru o evoluţie echilibrată a activităţilor în oraş. Prin modernizarea şi extinderea infrastructurii, prin conectarea reţelelor de deservire locală la principalele artere de transport regional (rutier, feroviar, aerian) este impulsionată revitalizarea arealelor economice aflate în declin, ca alternativă sustenabilă la dezvoltări pe terenuri noi. Pentru ambele platforme, planul propune artere colectoare care asigură legături vitale în teritoriu pentru deservirea activităţilor existente şi viitoare.

Modernizarea şi extinderea reţelei de străzi a canalizat interesul investiţional. Astfel, apariţia centurii şi modernizarea şoselelor de acces în oraş a dus la concentrarea de activităţi cu caracter comercial, logistic şi de servicii în sudul oraşului. Succesul parcurilor tehnologice Eurobusiness, înfiinţate de către administraţia publică, justifică extinderea şi multiplicarea infrastructurii de susţinere a afacerilor şi în mod special a IMMurilor, în conexiune directă cu dezvoltarea infrastructurii de transport - prelungirea rutei ocolitoare, modernizarea aeroportului, înfiinţarea nodurilor intermodale sau dezvoltarea unui hub logistic. Noua infrastructură pentru industrie şi afaceri oferă indirect, alături de perspectiva impulsionării economiei locale, posibilitatea îmbunătăţirii calităţii vieţii în multe cartiere, prin reducerea prezenţei unor activităţi poluante şi incompatibile cu locuirea cum ar fi serviciile tehnice, depozitarea de bunuri sau mica producţie industrială.
În vederea susţinerii acetei dezvoltări, planul rezervă suprafeţe importante pentru extinderea activităţilor din domeniile industriei, a logisticii şi a serviciilor. Pentru a asigura simultan funcţionarea în bune condiţii a inelului ocolitor şi a principalelor artere de penetraţie (DN 76, DN 79, DN1), sunt prevăzute bretele însoţitoare menite a deservi accesele la activităţile riverane marilor artere, fără ca traficul de deservire/aprovizionare/destinaţie să afecteze fluenţa circulaţiei principale. În acelaşi scop, al asigurării unei variante de ocolire funcţionale şi nepoluante, traseul ocolitor actual este propus spre deviere pe o rută care ocoleşte municipiul. Prin aceasta, sunt eliberate de traficul de tranzit zone rezidenţiale extinse (str. Podului, str. Matei Corvin), acest lucru facilitând întreprinderea unor măsuri de reabilitare a calităţii locurii în aceste cartiere.

Dezvoltarea deosebit de dinamică a periferiei sudice are şi o semnificativă componentă rezidenţială (Europa, Grigorescu). O parte importantă a noilor cartiere - deopotrivă în nord şi în sud - a fost construită pe teritoriul comunelor limitrofe, la limita oraşului, sporind astfel rolul unei planificări spaţiale extinse dincolo de graniţele adminstrative ale municipiului. Trăsătura comună tuturor zonelor urbanizate recent (Grigorescu, Oncea, Episcopia Bihor sud, Podgoria etc) este lipsa dotărilor publice (în mod special a celor de învăţământ şi de sănătate), a spaţiilor verzi şi starea deficitară a infrastructurii edilitare şi a celei de acces. Reţeaua de spaţii publice şi de amenajări şi obiective de deservire a locuitorilor este aproape inexistentă în noile cartiere (transport public, pieţe comerciale, locuri de joacă, scuaruri şi zone pietonale, terenuri de sport etc). Compensarea acestui deficit este o măsură esenţială pentru asigurarea unei bune funcţionări a acestor cartiere în viitor.
Pentru a asigura o extindere sustenabilă a oraşului în următoarea decadă, planul introduce reglementări, proceduri şi măsuri noi:

- condiţionarea urbanizării unor suprafeţe noi prin derularea unei proceduri speciale de urbanizare, cuprinse în regulament

- introducerea unui set de dotări publice şi de ineteres pentru public în cartierele urbanizate recent
- gestionarea precaută a limitei zonei intravilan, în raport cu necesarul de terenuri noi estimat pentru decada 2015 - 2025 şi cu direcționarea rațională a investițiilor publice, în acord cu prioritățile de dezvoltare ale municipiului

Versanții din nordul oraşului, cu expunere favorabilă, au fost cel puțin la fel de atractivi pentru construirea de locuințe, urbanizarea acestei zone având ca şi consecințe negative restrângerea culturilor viticole şi pomicole şi expunerea locuitorilor la riscuri crescute de alunecări de teren. Asigurarea stabilității versanților şi protejarea culturilor tradiționale ale oraşului şi a economiei aferente sunt obiective cel puțin la fel de importante ca şi satisfacerea nevoii de locuințe noi şi trebuie avute în vedere. În acest scop, planul reglementează tipologii rezidențiale capabile să asigure forme de locuire sustenabile, protective față de mediu şi în special față de livezi şi vii.

Culoarul Crişului a rămas principala axă spațială şi funcțională a oraşului, ea legând o mare parte a cartierelor, centrul istoric, zonele de agrement. Importanța acestei axe este confirmată de atenția şi popularitatea pe care spațiile publice de pe maluri au primit-o în ultimii ani. Potențialul dat de cursul râului trebuie consolidat şi valorificat în continuare, prin dezvoltarea zonelor riverane şi prin îmbunătățirea calității spațiilor publice de pe maluri. Malurile apelor oferă o resursă importantă de spații verzi în condițiile unui deficit semnificativ înregistrat pe cap de locuitor în 2012. Planul propune extinderea parcursului pietonal şi ciclistic în lungul malurilor, ca prim tronson continuu al unei viitoare rețele metropolitane / regionale de mobilitate lentă. Extremitățile de est şi de vest al parcursului Crişului pot găzdui noi zone de agrement, în strînsă legătură cu apa şi cu peisajul natural valoros (ambele zone sunt parte ale rețelei de arii protejate Natura 2000). Pe baza studiilor de specialitate premergătoare planului, sunt identificate şi delimitate arii naturale care adăpostesc specii vegetale şi animale valoroase şi care necesită măsuri de protecție, respectiv condiții speciale de autorizare a lucrărilor de construire. Conform prevederilor legislației în vigoare, aceste areale sunt propuse spre includere în sistemul Natura 2000).

Emergența sectorului universitar, extinderea campusului aferent, a noilor oferte comerciale şi rezidențiale de pe latura sudică a oraşului, a viitorului parc Salca, conferă culoarului pârâului Peța rolul unui potențial coridor de dezvoltare, care reuneşte investiții publice cheie (educație, cercetare, cultură, susținerea afacerilor) cu locuințe de tip urban şi spații de agrement. Valorii ecologice şi urbanistice a culoarului Peța i se adaugă cea de axă verde de legătură între cartiere (Ioşia – campus universitar – P-ța 22 Decembrie – Salca – Seleuş –Nufărul) şi de legătură verde cu zona balneară de la Băile Felix. Măsurile necesare dezvoltării acestei axe includ restructurarea suprafețelor militare dezafectate, amenajarea peisagistică a malurilor, introducerea de locuințe şi servicii, valorificarea suprafețelor prin relocarea activităților de depozitare, producție sau de gospodărire comunală. În timp ce reglementările vor viza limitarea circulației auto în lungul culoarului verde Peța, traseul pietonal şi ciclistic în lungul malurilor este dublat de introducerea unei linii de tramvai pe traseul Bd. Decebal – C. Matei Basarab – Universitate – culoarul Peța – str. Dimitrie Cantemir.

Cele două axe principale de dezvoltare est-vest (Criş şi Peța) sunt susținute prin îmbunătățirea legăturilor nord-sud, pe traseul actualelor bulevarde, dar şi prin realizarea unor legături noi. Prin intensificarea şi îmbunătățirea utilizării terenurilor riverane ale acestor bulevarde, dar şi prin întărirea componentei pietonale şi creşterea calității spațiilor publice, se urmăreşte consolidarea unor axe de dezvoltare urbană atractive şi o mai bună ierarhizare a structurii oraşului. Principala axă nord-sud reuneşte obiective publice şi spații de primă importanță în oraş: Cimitirul, Universitatea, Centrul Istoric, magazinul Crişul, spitalul județean). Prelungirea acestui traseu spre sud şi nord şi completarea obiectivelor de interes pentru public (centru de conferințe, campus, zone de agrement etc), dar şi reamenajarea spațiilor publice în lungul său, sporesc importanța şi atractivitatea axei nord-sud.

Planul urbanistic general – preluînd prevederile legii 350/2001– identifică şi delimitează zonele care necesită măsuri de planificare uranistică aprofundată.
Acele părți ale oraşului care concentrează valori de patrimoniu istoric sunt reglementate detaliat în cadrul regulamentului local de urbanism aferent PUG. Totuşi, pentru a asigura protejarea şi dezvoltarea acestor zone valoroase, se impune elaborarea de documentații urbanistice de specialitate – în mod special Planuri urbanistice zonale pentru zone construite protejate PUZCP.
Cartierele de locuințe, în mod special cele de locuire colectivă edificate înainte de anul 1990, concentrează o mare parte a populației urbane şi necesită măsuri de reabilitare a rețelei de dotări, infrastructură şi spații publice precum şi de eficientizare energetică a clădirilor. Pentru aceste cartiere, planul introduce reglementări-cadru şi recomandări menite să sprijine operațiunile viitoare de reabilitare şi modernizare (protejarea zonelor verzi, limitarea densificării suplimentare cu construcții, amplasamente recomandate pentru realizarea parcajelor de

cartier. Măsurile care vizează creşterea calităţii vieţii în aceste cartiere trebuie realizate concertat, pe baza unei planificări riguroase, la nivel de cartier sau sub-cartier. Astfel intervenţiile substanţiale în aceste zone sunt condiţionate de elaborarea unui Plan de Regenerare Urbană (PRU), care să abordeze într-o formă integrată zonele în cauză, cu luarea în considerare a tuturor aspectelor problematice: infrastructură edilitară, educaţională, socială şi de sănătate, transport public şi privat, spaţii verzi şi spaţii publice, performanţă energetică, servicii publice şi private, calitatea mediului etc.
Atît pentru cartierele de locuinţe colective, cît şi pentru cele tradiţionale, planul propune o reţea de sub-centre de cartier, grupate în jurul unor spaţii publice existente, dar care necesită măsuri de reabilitare (piaţete şi grădini urbane, scuaruri etc).

Analizele preliminare PUG arată că, în perioada 2000-2012 dezvoltările pe terenuri noi (neviabilizate) au însumat aproximativ 560 ha. Decada analizată include perioada 2002-2008, în care s-au înregistrat valori record ale investiţiilor imobiliare după 1990, pe fondul unui *boom* economic generalizat la nivel naţional. În acelaşi timp, în 2012, rezervele de teren neviabilizat (agricol sau fără destinaţie) aflate în zona intravilan a municipiului se ridică la aproximativ 2500 ha. Cu alte cuvinte, municipiul dispune, în limitele actuale ale zonei intravilan, de o rezervă de peste patru ori mai mare decât capacitatea sa de extindere, chiar calculată la valorile sale cele mai ridicate.
Costurile ridicate ale operaţiunilor de viabilizare a terenurilor de dezvoltare *greenfield*, impactul negativ al urbanizării extensive asupra mediului şi asupra sectorului agricol, precum şi rezervele mai mult decât suficiente de care oraşul dispune deja, justifică şi impun limitarea gestionării limitei intravilan la corecturi şi adaptări ale traseului său din anul 2000 (cu modificările anterioare prin PUZuri) la situaţia cadastrală, în vederea clarificării condiţiilor de construibilitate a parcelelor secţionate în prezent de traseul limitei. Puţinele excepţii propuse vizează realizarea unor obiective de utilitate publică.

3.2 Evoluție posibilă. Obiective prioritare şi reglementări PUG

Masterplanul Oradea 2030, aprobat de către Consiliul Local în aprilie 2013, pregăteşte principalele obiective, programe şi proiecte ale oraşului pentru perioada următoare. Aspecetele urbanistice ale acestor direcții şi obiective de dezvoltare sunt integrate în reglementările Planului urbanistic general.

MĂSURI ŞI REGLEMENTĂRI PUG PENTRU SUSȚINEREA CONECTIVITĂȚII

- delimitarea şi marcarea servituților de utilitate publică necesare pentru realizarea, extinderea şi modernizarea infrastructurii de transport;
- reglementarea configurațiilor profilelor stradale pentru străzi noi, în vederea asigurării capacităților de trafic ;
- reglementarea unei proceduri de realiniere a fronturilor pentru străzi unde este necesară lărgirea amprizei, reglementarea amprizelor şi a configurațiilor necesare pentru situațiile conrete;
- introducerea bretelelor însoțitoare ale inelului ocolitor (Ogorului) în vederea reducerii punctelor de conflict , delimitarea zonei de protecție a drumului

PROGRAME DE SUSȚINERE A CONECTIVITĂȚII

PROGRAM 1.1.: Porțile oraşului

Programul susține investiții ce asigură conectarea municipiului Oradea cu rețeaua de transport rutieră națională şi europeană, creşterea capacității aeroportului Oradea coroborată cu personalizarea funcțională şi arhitecturală a zonelor prin care se intră în municipiu (program integrat şi cu programul 1 şi 4 din Politica de Dezvoltare Economică). De asemenea, este vizată conectarea oraşului la rețelele cicloturistice europene.

1.1. PROIECTE PRIORITARE:

1.1.1. Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea.
1.1.2. Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane (O. Densuşeanu, Podului, Matei Corvin, Calea Clujului) şi racordarea la autostrada Borş - Tîrgu Mureş - Braşov, A3 (pe planşă: z01)
1.1.3. Conectarea rețelei intraurbane de piste pentru biciclişti la rețeaua metropolitană de piste, aflată în planificare, în corelare cu Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 3 (pe planşă:z02);

PROGRAM 1.2.: Noduri de transport multimodale

Programul are drept scop creşterea mobilității persoanelor şi mărfurilor prin asigurarea de spații pentru conectarea legăturilor diverselor moduri de transport de trafic către şi dinspre centrele de locuire, muncă şi recreere.

1.2. PROIECTE PRIORITARE:

1.2.1. Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/rutier/tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări (pe planşă: c10);
1.2.2. Dezvoltarea unui hub logistic (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 7);
1.2.3. Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 8);

PROGRAM 1.3.: Rețele de comunicare

Prin realizarea programului se urmăreşte asigurarea capacității rețelei de transfer de date pentru toate zonele oraşului şi asigurarea traseelor subterane pentru pozarea cablajelor diferiților operatori.

1.3. PROIECTE PRIORITARE:

1.3.1. City Net – canalizație pentru rețele de transfer de date
1.3.2. Hot spot-uri gratuite în spații publice

MĂSURI ŞI REGLEMENTĂRI PUG PENTRU SUSȚINEREA ECONOMIEI

- delimitarea şi reglementarea suprafețelor necesare pentru dezvoltarea diferitelor tipuri de activități economice, trasarea şi reglementarea infrastructurii majore necesare (artere colectoare, rețele edilitare etc)
- introducerea unei proceduri de restru cturare urbană destinată reintroducerii în circuitul economic a suprafețelor subutilizate (ex. unități industriale dezafectate, foste suprafețe militare)
- introducerea unei proceduri de restructurare a fronturilor principalelor bulevarde, pentru impulsionarea dezvoltării unui profil funcțional mixt (locuire şi servicii/comerț) în lungul axelor urbane de interes
- consolidarea centrelor de cartier ca zone de concentrare a activităților economice cu rol de deservire a zonelor rezidențiale
- rezervarea suprafețelor necesare dezvoltării infrastructurii educaționale, ştiințifice şi culturale
- protejarea activităților agricole, în mod special a pomiculturii, prin limitarea urbanizării terenurilor agricole;

- introducerea unei proceduri de urbanizare, în vederea reglementării operațiunilor de viabilizare a noilor suprafețe , în condiții de gestionare sustenabilă a investițiilor publice

PROGRAME DE SUSȚINERE A ECONOMIEI

PROGRAM 2.1.: PARCURI TEHNOLOGICE ŞI DE CERCETARE

Programul Parcurilor industriale de producție urmărește asigurarea amplasamentelor pentru noi activități economice sau pentru extinderea întreprinderilor economice existente cu valoare strategică pentru dezvoltarea economică a oraşului, dezvoltarea zonelor industriale cu suprafețe conforme tipului de activitate, operaționale în conformitate cu reglementări privind respectarea mediului şi a vecinătăților şi restructurarea platformelor industriale create în perioada de dinainte de 1989.

2.1. PROIECTE PRIORITARE:

2.1.1. Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafețe militare şi în zona aeroportului (pe planşă: a07);
2.1.2. Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului şi Suişului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor (pe planşă: a07).
2.1.3. Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea situat pe în zona unităților militare Tancodrom (PIDU Oradea, Programul 5.1.2., proiect P1, pe planşă: a15);
2.1.4. Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile şi a apei geotermale (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 12, pe planşă: a16);
2.1.5. Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 13)

PROGRAM 2.2.: INTREPRINDERI MICI ŞI MIJLOCII

Programul urmărește creşterea ponderii firmelor locale de afaceri mici şi mijlocii în parcurile tehnologice, centrele de cartier şi în zona centrală, specializate în activități şi servicii axate pe turism, producție sau artă.

2.2 PROIECTE PRIORITARE:

2.2.1 Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM[1], în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale oraşului.
2.2.2. Reabilitarea centrelor de cartier (spații publice) pentru creşterea atractivității lor şi pentru susținerea întreprinzătorilor comerciali.

PROGRAM 2.3.: CENTRE DE AFACERI ŞI SERVICII

Programul Centrelor de afaceri urmărește promovarea municipiului ca centru de afaceri regional, asigurând amplasamente pentru dezvoltări de birouri clasa A în zone cu accesibilitate facilă şi pentru servicii suport de tip centre de conferință, târguri şi expoziții etc.

2.3 PROIECTE PRIORITARE:

2.3.1. Realizarea unui centru multifuncțional de conferințe, congrese şi spectacole pe un amplasament disponibil în apropierea zonei centrale, a campusului universitar şi a parcului industrial Eurobusiness 2 (pe planşă: a11). Oportunitatea investiției este susținută de PIDU Oradea şi de Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea;
2.3.2. Realizarea unui centru de târguri şi expoziții în proximitatea aeroportului şi parcului industrial Eurobusiness 2.

PROGRAM 2.4.: INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ PREUNIVERSIATRĂ ŞI UNIVERSITARĂ

Programul cuprinde proiecte ce privesc creşterea calității educației în condiții de siguranță şi de igienă, prin reabilitarea clădirilor existente, dezvoltarea de noi spații cu funcțiuni precum cele de cazare - cămine, laboratoare tematice, ateliere şi biblioteci, dar şi dotarea cu echipamente educaționale IT, cărți, documentații etc.

2.4 PROIECTE PRIORITARE:

2.4.1. Extinderea şi modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peța, în apropierea centrului istoric (pe planşă: a13, a11, a06);

MĂSURI ŞI REGLEMENTĂRI PUG PENTRU SUSȚINEREA FUNCȚIONALITĂȚII ORAŞULUI

- reglementarea dezvoltării rețelelor edilitare şi a infrastructurii majore de transport
- reactivarea unor suprafețe disfuncționale sau fără utilizare prin operațiuni de restructurare urbană
- funcționalizarea cartierelor recent dezvoltate prin reglementarea funcțională a dotărilor necesare: educație, sănătate, spații publice, servicii publice şi private (ex. Grigorescu)
- limitarea urbanizării excesive în vederea eficientizării investițiilor în infrastructură şi a reducerii costurilor transportului public şi privat (principiul oraşului traseelor scurte)
- încurajarea mobilității lente prin asigurarea calității parcursurilor pietonale şi ciclistice prin oraş
- asigurarea funcțiunilor conexe (de deservire) zonelor rezidențiale, în primul rînd în cartierele de locuințe colective, prin reglementarea operațiunilor de regenerare urbană

PROGRAME DE SUSȚINERE A FUNCTIONALITĂȚII ORAȘULUI ȘI A ZONEI METROPOLITANE

PROGRAM 3.1.: APĂ POTABILĂ, CANALIZARE şi TERMOFICARE

Programul coordonează activități și proiecte prin care se urmărește ridicarea standardelor de locuire, prin asigurarea de utilități pe întreg teritoriul orașului, la capacitatea necesară, precum și noi investiții care să asigurare utilitățile necesare în zonele propuse spre dezvoltare. In mod specific sunt urmărite acele investiții prin care sunt definite zonele de protecție, previzionarea eventualelor schimbări ale nivelului apelor de subsol (în urma influenței unor factori externi), modernizarea și extinderea rețelelor, dotarea spațiilor publice cu fântâni publice, creșterea calității apei potabile și reducerea necesarului de tratare chimică. Pentru rețeaua de canalizare se urmărește dezafectarea foselor septice și racordarea la canalizare a utilizatorilor.

3.1. PROIECTE PRIORITARE:

3.1.1. Extinderea rețelelor de apă şi canalizare în Zona Metropolitană Oradea (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 2). Proiectul include municipiul Oradea.

3.1.2. Reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009-2028 în scopul conformării la legislația de mediu și creșterii eficienței energetice. Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 11);

PROGRAM 3.2.: TRANSPORT MOTORIZAT PUBLIC ŞI PERSONAL

Prin program sunt asigurate condițiile mobilității sistemului și încurajarea mobilității alternative, asigurarea legăturilor de trafic și a locurilor de parcare, respectiv garare. Prin documentațiile de urbanism pentru investiții noi sunt prevăzute suprafețele necesare infrastructurii de transport, a parcărilor, inclusiv zonele de protecție aferente, dar și a măsurilor de protecție directe, prin reglementare, sau colaterale prin interzicerea de centre comerciale, în condițiile în care, nu au acces direct către rețeaua de trafic de ordin superior (în principal străzi de categoria I).

3.2. PROIECTE PRIORITARE:

3.2.1. Extinderea rețelei de linii de tramvai pe traseul Bd. Decebal - Universitate - str. Dimitrie Cantemir (pe planșă: c09);

3.2.2. Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei (pe planșă: c01);

3.2.3. Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală. Amplasamente propuse: curtea sediului Primăriei, Piața Independenței, stadionul Voința. (pe planșă: c07);

3.2.4. Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuințe colective, în vederea decongestionării spațiilor publice şi a creării de zone verzi (str. Sovata, Șc. Gen. 11 etc);

3.2.5. Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Șt. cel Mare la patru benzi (pe planșă: c04);

3.2.6. Modernizarea şi prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului şi realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF, în vederea reactivării platformei industriale de est (pe planșă c05, c06);

3.2.7. Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin (pe planșă: c05)

3.2.8. Reorganizarea circulației pe străzile Principatelor Unite şi Călăraşilor.

PROGRAM 3.3.: TRAFIC NEMOTORIZAT - BICICLIŞTI ŞI PIETONI

Programul este integrat cu programul 2 și răspunde politicilor de reducere a factorilor de poluare mobilizând comunitatea orădeană în folosirea, la nivelul cartierelor sau a întregului municipiu, a sistemelor alternative, precum biciclete sau mersul pe jos către locurile de muncă, agrement sau spațiile comerciale. Documentația de urbanism va propune traseele de biciclete și cele pietonale, inclusiv piețele publice, precum și spațiile necesare parcărilor acoperite pentru biciclete.

3.3. PROIECTE PRIORITARE:

3.3.1. Dezvoltarea unei rețele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraş, conectată la rețeaua metropolitană de trasee cicloturistice.

3.3.2. Introducerea de facilități publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spații acoperite), în principal în zona centrală a orașului şi în zona de acces a insituțiilor publice.

3.3.3. Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF şi realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criş sau artere rutiere, în vederea îmbunătățirii mobilității lente şi a diminuării efectelor de barieră urbană (pe planșă: c03).

PROGRAM 3.4.: DOMENIUL PUBLIC

Programul vizează creșterea calității spațiului public din punct de vedere al accesibilității și al designului. Din punct de vedere al accesibilității sunt abordate spațiile publice. Din punct de vedere al accesului, programul urmărește asigurarea accesibilității pentru toate grupele de vârstă, asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități, prin remodelarea spațiilor publice în favoarea pietonului. Din punct de vedere al calității designului sunt vizate acțiunile de reabilitare a spațiilor libere în favoarea locuitorilor și plantarea, mobilarea și iluminarea adecvată a acestor zone publice.

3.4. PROIECTE PRIORITARE:

3.4.1.Reabilitarea rețelei de spații publice din cartierele de locuințe colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenare urbană. (pe planșă: a09)

3.4.2. Reconfigurarea şi reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei rețele de spații publice cu rol de centru sau subcentru de cartier şi cu caracter predominant pietonal. (pe planșă: p01)

PROGRAM 3.5.: ORAŞUL SPAŢIILOR VERZI

Scopul programului are în vedere creşterea suprafeţelor spaţiilor verzi, echilibrate pe cartiere, şi pe baza unor indicatori ce corelează densitatea populaţiei şi procentajul de spaţii verzi publice şi private (26 mp/locuitor). Din punct de vedere spaţial, sunt consolidate acele coridoare naturale, precum Crişul Repede, şi dezvoltarea în reţea a pieţelor şi străzilor, din punct de vedere al plantaţiilor de aliniament sau grădini/squaruri. Un aspect specific este legat de plantarea în continuare a spaţiilor neconstruite şi realizarea în parteneriat cu unităţile administrativ teritoriale din ZMO a unor perdele sau centuri verzi.

3.5. PROIECTE PRIORITARE:

3.5.1. Realizarea de spaţii verzi publice (pe planşă: v01);
3.5.2. Amenajarea de trasee pietonale/ciclistice şi de spaţii publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă (Criş, Peţa, Adona);
3.5.3. Amenajarea turistică a râului Crişul Repede (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 9);

PROGRAM 3.6.: FONDUL DE LOCUINŢE

Scopul programului are în vedere acţiuni pentru modernizarea fondului locativ existent pe baza de indicatori de intervenţie şi modernizare, modernizarea prudentă a imobilelor, precum şi măsuri de creştere a eficienţei energetice, în conformitate cu un plan de acţiune urban specific pe acest domeniu. In acelaşi timp programul ia în considerare şi spaţiul înconjurător blocurilor, integrand investiţii pentru activităţi cu caracter recreeativ pentru copii şi persoane adulte, şi de reabilitare a spaţiilor verzi.

3.6. PROIECTE PRIORITARE:

3.6.1. Realizarea de operaţiuni de regenerare urbană în cartierele de locuinţe colective, mai ales Nufărul şi Ioşia Nord (pe planşă: a09);
3.6.2. Dezvoltarea fondului de locuinţe sociale ale municipalităţii.

PROGRAM 3.7.: PATRIMONIU ARHITECTURAL ŞI CULTURAL

Programele acoperă patrimoniul tangibil şi intangibil. Patrimoniul construit este partea cea mai vizibilă în zona centrală a municipiului şi contribuie la stabilirea identităţii sale. Programul privind regenerarea urbană este direcţionat către o utilizare durabilă a patrimoniului urban ca ansamblu de zone şi clădiri. Pe lângă patrimoniul tangibil, programul vizează patrimoniu intangibil, al activităţilor artistice, culturale şi de dezvoltare a artelor, a industriei creative, legată de patrimoniul construit şi de produsele tradiţionale specifice industriei turismului.

3.7. PROIECTE PRIORITARE:

3.7.1. Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale şi ciclistice şi creşterii calităţii spaţiilor comerciale pe relaţia universitate – centru istoric (pe planşă: p02);
3.7.2. Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parţială a segmentului nordic al străzii Republicii (pe planşă: p04);
3.7.3. Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona Piaţa Independenţei, în vederea îmbunătăţirii accesibilităţii pietonale a Cetăţii Oradea din direcţia Piaţa Unirii şi reamenajarea suprafeţei cuprinse între casa de cultură şi cetate (c03/C04).
3.7.4. Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea şi a piaţetei din jurul Catedralei Ortodoxe în construcţie, precum şi asigurarea accesibilităţii în Cetate prin realizarea de consolidări dinspre Calea Clujului (PIDU Oradea, Programul 3.2.8., proiect P6);
3.7.5. Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 15, pe planşă: c03);
3.7.6. Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate şi disponibile;
3.7.7. Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea.

PROGRAM 3.8.: SERVICII ŞI FACILITĂŢI PENTRU COMUNITATE

Domeniul programului este vast şi acoperă elemente necesare calităţii vieţii în municipiu: sănătate, educaţie, aspecte sociale şi sport. Sunt acoperite elementele de analiză integrată a serviciilor publice în apropierea cartierelor şi propunerile de reabilitare şi de extindere, acolo unde este cazul, cu spaţii suplimentare şi echipamente specifice serviciului.

Programul identifică necesarul de suprafeţe sportive la nivel de cartier, atât cele cu acces controlat (baze sportive), cât şi cele cu acces public nelimitat, pe cartiere şi cvartale de blocuri. Sunt considerate şi activităţi legate de utilizarea reţelelor de spaţii verzi, ca suport al activităţilor sportive şi în context metropolitan.

3.8. PROIECTE PRIORITARE:

3.8.1. Introducerea de dotări publice (educaţie, sănătate, spaţii verzi) în zonele urbanizate recent: Grigorescu, Oncea.
3.8.2. Construirea unui campus şcolar pe str. Armatei Române destinat activităţii Colegiului Economic „Partenie Cosma" (PIDU Oradea, Programul 3.2.8., proiect P6);
3.8.3. Construirea şi echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio-Vasculară Invazivă Oradea (PIDU Oradea, Programul 3.2.9., proiect P4);
3.8.4. Înfiinţarea unei pieţe de gros pentru produse alimentare (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 15);

PROGRAM 3.9.: ENERGII REGENERABILE

Programul vizează încurajarea producerii de energii regenerabile, în formă finală, de către agentul energetic sau de furnizare a materiei prime în stare prelucrată sau brută. Programul trebuie văzut în coordonare cu Programul 1 şi Programul 3 din politicile de dezvoltare economică.

3.9. PROIECTE PRIORITARE:

3.9.1. Dezvoltarea reţelei de producere a energiei pe bază de apă geotermală şi gaze naturale, respectiv introducerea sistemului dual de distribuţie primară la nivelul tuturor punctelor termice din municipiul Oradea (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, măsură a programului 2.2.1);

PROGRAM 3.10.: EFICIENŢĂ ENERGETICĂ

Scop: având în vedere procentul însemnat al consumului energetic de care este răspunzător mediul construit, se are în vedere creşterea competitivităţii economice a clădirilor, prin reabilitare termică, optimizarea sistemului de distribuţie a agentului termic, modernizarea sistemelor publice de iluminat şi încălzire, cu efecte pentru diminuarea poluării mediului.

3.10. PROIECTE PRIORITARE:

3.10.1. Sprijinirea operaţiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuinţe din cartierele de blocuri, în cadrul operaţiunilor de regenerare urbană;

3.10.2. Modernizarea sistemelor de iluminat public.

PROGRAM 3.11.: MANAGEMENTUL DEŞEURILOR

Scopul programului este legat de conformarea la indicatori, a unui sistem sigur si eficient, la scară urbană şi metropolitană privind gestiunea deşeurilor menajere, provenite din construcţii sau tehnologice/industriale.

3.11. PROIECTE PRIORITARE:

3.11.1. Valorificarea rezidurilor menajere printr-o staţie de sortare şi valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea. (PIDU Oradea, Programul 3.2.7., proiect P2)

PROGRAM 3.12.: CALITATEA MEDIULUI INCONJURĂTOR

Scopul programului este legat de măsuri de asigurare a creşterii calităţii aerului, din punct de vedere al suspensiilor şi al micşorării temperaturilor insulelor de căldură urbană pe perioada estivală, fiind dezvoltat în coorodonare cu Programul 5. In cadrul programului sunt introduse toate activităţile necesare realizării depoluarii terenurilor din zona de Nord-Vest a municipiului.

3.12. PROIECTE PRIORITARE:

3.12.1. Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată şi includerea lor în circuitul turistic şi de agrement al oraşului (pe planşă: v04);

3.12.2. Ecologizarea zonelor poluate şi reutilizarea suprafeţelor pentru activităţi urbane (pe planşă: v05).

3.2.6. CIRCULAȚIE ŞI TRANSPORTURI

SITUAȚIA DRUMURILOR NAȚIONALE

Pe planşele PUG a fost făcută delimitarea intravilanului localității cu indicarea exactă a drumurilor naționale care tranzitează localitatea, a pozițiilor kilometrice pe drumurile naționale, a limitelor intravilan, existente şi propuse, respectiv a pozițiilor unde sunt amplasate indicatoarele rutiere F47/F49. Au fost indicate în profile transversale zonele de protecție ale DN.

Poziția limitei intravilan a fost modificată în lungul drumurilor de penetrație după cum urmează:

DN 1 (spre Cluj-Napoca)	0 m	-
DN 1 (spre frontieră)	0 m	-
DN 79 (spre Arad)	0 m	-
DN 76 (spre Beiuş)	0 m	-
DN 19 (spre Baia Mare)	126 m	în direcția nord (Satu Mare)

Măsurile şi reglementările privind rețeaua de mobilitate a munipiului includ:

- rezervarea suprafețelor necesare pentru realizarea unor artere noi, prin introducerea de servituți publice;
- rezervarea suprafețelor necesare pentru prelungirea unor artere, prin introducerea de servituți publice;
- rezervarea suprafețelor necesare pentru lărgirea unor artere (realiniere), prin introducerea de servituți publice;
- rezervarea suprafețelor necesare pentru modernizarea unor noduri de circulație (pasaje, intersecții) prin introducerea de servituți publice;
- marcarea pozițiilor unde este necesară realizarea de traversări ale cursurilor de apă sau ale căii ferate (pasaje şi poduri, carosabile şi/sau pietonale);
- extinderea rețelei de linii de tramvai;
- indicarea traseelor pietonale şi ciclistice majore ale oraşului, care necesită măsuri de optimizare/extindere

TRANSPORT AERIAN – SITUAȚIA PROPUSĂ

SUPRAFEȚE AEROPORTUARE ŞI SERVITUȚILE AFERENTE

Reglementările urbanistice privind dezvoltarea transportului aerian au preluat intențiile Consiliului Județean Bihor de extindere a infrastructurii specifice. Pentru aceasta, suprafețele necesare extinderii au primit destinația Ta (zonă de circulație aeriană şi amenajări aferente) stabilindu-se, in conformitate cu**RACR-ZSAC, ediția 1/2015, din 09.06.2015**, în cadrul Regulamentului local de urbanism.

De asemenea, a fost rezervată suprafață prevăzută de către CJ Bihor pentru realizarea unui terminal aerian de mărfuri. În cadrul viitoarelor operațiuni de urbanizare a zonei această suprafață, alături de parcul Eurobusiness 2 şi de extinderea cartierului Grigorescu va fi viabilizată.

DATE PRIVIND EXTINDEREA SUPRAFEȚELOR AEROPORTUARE, ÎN RAPORT CU CARACTERISTICILE CELEI EXISTENTE:

TABEL COORDONATE PRAGURI

Pista existenta

Denumireprag	Coordonate WGS-84		
	B	L	He
19	470159.53N	0215416.86E	178.70
01	470102.79N	0215400.49E	183.31

TABEL COORDONATE PRAGURI

Pista existenta

Denumireprag	Sistem de proiectieStereografic 1970		
	B	L	MN
19	619469.495	264921.675	137.16
01	617731.910	264507.441	141.73

TABEL COORDONATE PRAGURI

Pista propunere de dezvoltare

Denumireprag	Coordonate WGS-84		
	B	L	He
19	470159.72N	0215416.92E	178.84
01	470102.54N	0215400.41E	183.26

TABEL COORDONATE PRAGURI
Pista propunere de dezvoltare

Denumireprag	Sistem de proiectieStereografic 1970		
	B	L	MN
19	619474.952	264923.069	137.13
01	617724.031	264505.605	141.55

CARACTERISTICI PISTA EXISTENTA
(1800m x 30m)

PRAG	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
19	1800	2200	1800	1800
01	1800	2300	1800	1800

CARACTERISTICI PISTA CU PROPUNERE DE DEZVOLTARE
(2100m x 45m)

PRAG	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
19	2100	2160	2100	1950
01	2100	2500	2100	1950

Zonele grevate de servitutile aeronautice generate de aeroport au fost marcate pe planşele de zonificare şi de reglementări aferente PUG, datele fiind preluate în formă digitală georeferențiată din documentația tehnică a RA Aeroportul Oradea, realizată pe baza unui studiu de obstaculare din anul 2011. Ulterior, materialul PUG a fost verificat de către reprezentanții RA Aeroportul Oradea.
Documentele care au stat la baza reglementărilor pentru zonele aferente aeroportului Oradea au fost:

- Studiu de obstaculare pentru aeroportul Oradea, 2011, elaborator SC Geo Arc SRL;
- Extindere şi modernizare suprafețe aeroportuare la Aeroportul Oradea, 2011, elaborator SC Search Corporation SRL
- Determinarea coordonatelor in sistem geodezic WGS-84 si incadrarea lor in harta de obstacole pentru obtinerea avizului AACR pentru lucrarea "Refacerea Planului Urbanistic Zonal al municipiului Oradea", 2015, elaborator SC Geo Arc SRL.

CONȚINUTUL REGLEMENTĂRILOR RACR-ZSAC, ediția 1/2015 A FOST PRELUAT DIRECT ÎN REGULAMENTUL LOCAL DE URBANISM ORADEA.

Studiul din 2015 indică respectarea următoarelor norme tehnice, conform **Reglementarii aeronautică civilă română privind stabilirea zonelor cu servituți aeronautice civile şi a condițiilor de avizare a documentațiilor tehnice aferente obiectivelor din aceste zone sau din alte zone în care pot constitui obstacole pentru navigația aeriană şi/sau pot afecta siguranța zborului pe teritoriul şi în spațiul aerian al României RACR-ZSAC, ediția 1/2015, din 09.06.2015:**

3.2.7. REȚELE EDILITARE (întocmit: SC Proiect Bihor SA)

Gospodărirea apelor, alimentarea cu apă şi canalizare

Prin aducerea sistemului de alimentare cu apă si canalizare la nivelul necesar cerut de standardele internaționale în vigoare, în mod deosebit pentru satisfacerea cerintelor de protecție a mediului înconjurător, în principal sunt necesare următoarele lucrări:

- mentinerea răului Crisului Repede în amonte de municipiul Oradea în categ. I-a de calitate (conf. STAS 4706-88-Ape de suptrafață. Calitatea apelor).
- asigurarea surselor de apă de cea mai bună calitate si la debitele corespunzătoare
- constituirea perimetrului de regim sever în baza unor studii de specialitate conform Legii apelor nr. 107/1996 privind protecția sanitară a surselor de apă
- întretinerea surselor existente în cadrul celor 5 uzine de apă astfel încât să se asigure populatiei o apă de calitate corespunzătoare STAS 1343-91 "Apa potabilă. Calitatea" si debitul de apă necesar, astfel incat să se asigure norma minimă de consum de apă potabilă pe cap de locuitor de 380 l/om, zi, din care 280 l/om zi normată pentru uz casnic si diferența de 100 l/om zi necesară pentru nevoi publice.

Normele de apă potabilă necesare, cantitatea de apă potabilă totală necesară pentru municipiu si pierderile luate în calcul trebuie să se încadreze în indicatorii stabiliti în STAS 1343-91 "Determinarea cantităților de apă necesare în alimentări cu apă".

În privinta retelelor de alimentare cu apă si cazare acestea se vor înlocui si completa numai în baza următoarelor studii necesare indicate si la capitolele respective:

- releveu exact al retelelor existente
- studii hidrogeologice si hidrochimice care să stabilească calitatea apelor pe tot circuitul captare - rețele - evacuare, precum si posibilitătile de executie în teren
- în baza acestor studii, precum si a dezvoltării propuse în prezentul PUG se vor întocmi de institute de specialitate studii de optimizare a retelelor care printr-un program de calculator va stabili dimensiunile, materialele si traseele optime pentru fiecare din retelele studiate
- în baza acestor studii se vor esalona executarea retelelor de apă si canal care vor fi înlocuite sau noi
- lucrările se vor executa esalonat functie de necesități si posibilități de asigurarea investitiilor

Executia retelelor se va face respectând distantele necesare între diferitele rețele si cele noi în conformitate cu prevederile STAS-ului nr. 8591/1991 privind "Amplasarea în localități a rețelelor edilitare subterane, executate în săpătură"

Alimentarea cu gaze naturale

Rețelele de distribuție gaze naturale se vor extinde în anii 2014 – 2016, conform celor evidențiate în planşele PUG, prin culori diferite:

- rețele de distribuție gaze propuse pentru anul 2014 ;
- rețele de distribuție gaze propuse pentru anul 2015;
- rețele de ditribuție gaze propuse pentru anul 2016.

Termoficare

Începând cu anul 2008, municipiul Oradea a beneficiat de asistență tehnică în elaborarea Master Plan-ului (MP) privind reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului Oradea pentru perioada 2009 - 2028. În urma acestor demersuri urmează să fie realizate investiții majore finanțate prin Programul Operațional Sectorial Mediu, care vor consta în achiziționarea unei turbine cu gaz în cogenare şi a două cazane de apă fierbinte pe gaze naturale, dar şi în reabilitarea a două magistrale de alimentare cu energie termică (M1 şi M3) cu o lungime de aproximativ 17,70 km.

Prin implementarea masurilor preconizate prin prezenta propunere se va asigura atât o prestație corespunzătoare la nivelul utilizatorilor si imobilelor (în conditiile în care şi utilizatorii - individuali sau colectivi realizează reabilitarea instalațiilor interioare de încălzire, acolo unde este cazul), cât şi un preț accesibil utilizatorilor.

Nr. crt.	Localizare arteră/ stradă propusă	Lungime/nr.	Tip profil	Scop / deservire	Observații
1.	**STRĂZI NOI, EXTINDERI DE STRĂZI**				
1.1	Prelungire variantă ocolitoare Ogorului	10 km (UAT Oradea, Borş, Sântandrei)	II.A	fluidizarea traficului reducerea poluării	3,8 km pe UAT Sântandrei 1,1 km pe UAT Borş
1.2	Drum expres str. Făcliei - str. E. Teodoroiu	2,5 km	cf. pr. tehnic	dezvoltarea unor zone economice noi deservire tramă nord est degrevare str. Gen. Gh. Magheru	însoţitoarele - etapa 2 proiect aflat în derulare
1.3	Arteră colectoare zonă industrială vest	3,8 km	II.H	dezvoltarea zonei industriale legătura cu Calea Borşului	realizată parţial prin lărgirea unor drumuri existente
1.4	3 străzi de legătură str. Uzinei - C. Borşului	2,9 km	III.B	conectarea Uzinei - Borşului dezvoltarea zonei industriale	restructurarea unor incinte
1.5	Prelungirea str. Uzinei	1,4 km	III.B	dezvoltarea zonei industriale accesarea terminalului CFR	
1.6	Stradă colectoare şi de legătură, traseu paralel cu CF: drum expres - ocolitoare	7 km	III.C	accesarea unor noi supr. de dezv. colectare Episcopia B. sud degrevare str. Matei Corvin	realizată parţial prin lărgirea unor drumuri existente
1.7	Străpungere str. Fabricilor - str. Uzinelor	600 m	III.C	legătură bd. Şt.cel Mare - - zona industrială	
1.8	3 străzi de legătură locală C. Aradului/ bd. Decebal cu str. Oneştilor	total 1,2 km	diferite	restructurarea platformei Înfrăţirea legătura Ioşia - centru	
1.9	Străpungere str. Ep. dr. Vasile Coman	220 m	III.E	restructurarea UM legătură C. Aradului - O. Goga	operaţiuni de restructurare
1.1	Străpungere str. Iancu de Hunedoara până la str. Războieni	690 m	III.B	relansarea zonei de act. economice legătură facilă Velenţa - Ogorului	operaţiuni de restructurare
1.11	Străpungere str. Căii ferate - str. Seleuşului Străpungere str. Căii ferate - str. Ogorului	300 m 1,1 km	II.J.1	legătură zona industrială - Ogorului relansarea zonei de act. economice	
1.12	Arteră colectoare zonă industrială est Traseu paralel cu CF la nord-est	4,7 km	II.J.1	relansarea zonei de act. economice accesarea unor noi supr. de dezv. posibilitatea dezv. unui terminal CF	operaţiuni de restructurare
1.13	Arteră colectoare zona Aeroport - terminal de mărfuri	4,2 km	II.J.1	deservirea terminalului aerian de mărfuri accesarea unor noi supr. de dezv.	operaţiuni de urbanizare
1.14	Stradă colectoare între str. Micsandrelor, str. Moliere şi str. Câmpului	1,2 km	III.B	deservirea viitoarei zone mixte accesarea unor noi supr. de dezv. relansarea zonei de act. economice	operaţiuni de urbanizare
1.15	Stradă de legătură între Calea Clujului şi str. Americii	350 m	III.B	deservirea viitoarei zone mixte facilitarea accesului în zonă	
1.16	Străpungere str. Micsandrelor	155 m	profil actual	legătură între C. Clujului şi artera la CF	operaţiuni de restructurare
2.	**PODURI, PASARELE, PASAJE**				
2.1	Prelungire variantă ocolitoare Ogorului	7	cf. studii	intersecţii, travesări CF, traversări ape	numai UAT Oradea
2.2	Pasaj CF, str. Plantelor	1	cf. studii	legătură Episcopia Bihor - zona ind.	
2.3	Pasaj CF, Calea Clujului	1	cf. studii	continuitatea străzii	
2.4	Pasarele pietonale peste Criş	6	cf. studii	legături pietonale	
2.5	Pasarele/pasaje pietonale la CF	2	cf. studii	legături pietonale	

3.3 Obiective de utilitate publică

Cod proiect	DENUMIREA PROIECTULUI	CATEGORIE DE INTERES				SURSE DE FINANȚARE
		LOCAL	METROPOLITAN	JUDEȚEAN	NAȚIONAL	
1.1.1.	Dezvoltarea/modernizarea aeroportului Oradea		■	■		Fonduri UE
1.1.2.	Prelungirea inelului ocolitor în afara străzilor urbane şi racordarea la autostrada Borş - Tîrgu Mureş - Braşov, A3	■	■	■		Fonduri locale/naționale
1.1.3.	Conectarea rețelei intraurbane de piste pentru bicicliști la rețeaua metropolitană și regională viitoare	■	■			Fonduri locale/UE
1.2.1.	Realizarea unui nod intermodal de transport public feroviar/ rutier/tramvai în vecinătatea Gării Oradea, prin construirea unei autogări	■	■			Fonduri locale/UE
1.2.2.	Dezvoltarea unui hub logistic (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 7)	■	■			Fonduri UE
1.2.3.	Dezvoltarea unui terminal aerian de cargo (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 8)		■	■		Fonduri UE
1.3.1.	City Net – canalizație pentru rețele de transfer de date	■				Fonduri locale
1.3.2.	Hot spot-uri gratuite în spații publice	■				Fonduri locale
2.1.1.	Extinderea parcului industrial Eurobusiness 2 pe fostele suprafețe militare și în zona aeroportului	■				Fonduri UE
2.1.2.	Realizarea unor noi parcuri industriale în zonele str. Santăului și Suișului, platforma C.E.T. 2, str. Uzinelor	■				Fonduri UE
2.1.3.	Crearea unui pol de competitivitate economică în municipiul Oradea în zona unităților militare Tancodrom (PIDU Oradea, Programul 5.1.2., proiect P1)	■		■		Fonduri UE
2.1.4.	Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare în domeniul energiei regenerabile și a apei geotermale (SDL a municipiului Oradea, Proiect 12)	■	■			Fonduri UE
2.1.5.	Înființarea unui centru de cercetare – dezvoltare – inovare în industria agroalimentară (SDL a municipiului Oradea, Proiect 13)	■	■			Fonduri UE
2.2.1.	Realizarea infrastructurii dedicate dezvoltării sectorului IMM, în cadrul unuia dintre parcurile industriale ale orașului	■				Fonduri UE
2.2.2.	Reabilitarea centrelor de cartier (spații publice) pentru creşterea atractivității lor şi pentru susținerea întreprinzătorilor comerciali	■				Fonduri UE
2.3.1.	Realizarea unui centru multifuncțional de conferințe, congrese și spectacole în apropierea zonei centrale, a campusului universitar și a parcului industrial	■	■	■		Fonduri UE
2.3.2.	Realizarea unui centru de târguri și expoziții în proximitatea aeroportului și parcului industrial Eurobusiness 2	■	■	■		Fonduri UE
2.4.1.	Extinderea și modernizarea infrastructurii universitare, dezvoltarea unui cartier universitar pe malurile pârâului Peța, în apropierea centrului istoric	■				Fonduri UE
3.1.1.	Extinderea rețelelor de apă și canalizare în Zona Metropolitană Oradea (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 2)	■	■			Fonduri locale
3.1.2.	Reabilitarea sistemului de termoficare urbană . Realizarea unei noi centrale de producere a energiei termice (SDL a municipiului Oradea)	■	■			Fonduri UE
3.2.1.	Extinderea rețelei de linii de tramvai pe traseul Avram Iancu - Universitate - cart. Europa – Obi/Real – Calea Aradului	■				Fonduri locale
3.2.2.	Realizarea inelului central prin măsuri de lărgire a amprizei pe segmentul Sucevei	■				Fonduri locale
3.2.3.	Realizarea de parcaje publice multietajate în vederea decongestionării străzilor în zona centrală.	■				Fonduri locale
3.2.4.	Realizarea de parcaje colective rezervate locatarilor în cartierele de locuințe colective	■				Fonduri UE
3.2.5.	Realizarea de pasaje subterane de traversare a CF pe Calea Clujului, str. Ogorului, modernizarea celui de pe Șt. cel Mare la patru benzi	■				Fonduri UE

3.2.6.	Modernizarea şi prelungirea străzii Căii Ferate până la strada Ogorului şi realizarea unei străzi pe latura estică a triajului CF					Fonduri UE
3.2.7.	Prelungirea drumului expres (Ecaterina Teodoroiu) până la str. Matei Corvin					Fonduri locale
3.2.8.	Reorganizarea circulaţiei pe străzile Principatelor Unite şi Călăraşilor					Fonduri locale
3.3.1.	Dezvoltarea unei reţele de piste pentru biciclete la nivelul întregului oraş, conectată la reţeaua metropolitană de trasee cicloturistice					Fonduri UE
3.3.2.	Introducerea de facilităţi publice pentru parcarea bicicletelelor (rasteluri, spaţii acoperite), în principal în zona centrală a oraşului					Fonduri UE
3.3.3.	Reabilitarea pasarelelor pietonale peste CF şi realizarea unor pasarele/pasaje noi la CF, Criş sau artere rutiere					Fonduri UE
3.4.1.	Reabilitarea reţelei de spaţii publice din cartierele de locuinţe colective pe baza unor planuri urbanistice zonale de regenenareurbană					Fonduri UE
3.4.2.	Reconfigurarea şi reamenajarea scuarurilor urbane în vederea creării unei reţele de spaţii publice cu rol de centru sau subcentru de cartier					Fonduri UE
3.5.1.	Realizarea de spaţii verzi publice					Fonduri locale
3.5.2.	Amenajarea de trasee pietonale/ciclistice şi de spaţii publice cu caracter verde în lungul cursurilor de apă (Criş, Peţa, Adona)					Fonduri locale
3.5.3.	Amenajarea turistică a râului Crişul Repede (Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea, Proiect 9)					Fonduri UE
3.6.1.	Realizarea de operaţiuni de regenerare urbană în cartierele de locuinţe colective, mai ales Nufărul şi Ioşia Nord					Fond national de regenerare urbana
3.6.2.	Dezvoltarea fondului de locuinţe sociale ale municipalităţii					Fonduri locale
3.7.1.	Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu, în vederea dezvoltării componentei pietonale şi ciclistice şi creşterii calităţii spaţiilor comerciale					Fond national de regenerare urbana
3.7.2.	Pietonalizarea străzii Vasile Alecsandri, pietonalizarea parţială a segmentului nordic al străzii Republicii					Fond national de regenerare urbana
3.7.3.	Realizarea unui pasaj subteran pentru traficul motorizat în zona P-ţa Independenţei, în vederea îmbunătăţirii accesibilităţii pietonale a Cetăţii Oradea					Fonduri UE
3.7.4.	Refacerea podului pietonal de acces în Cetatea Oradea şi a piaţetei din jurul Cat.Ortodoxe, realizarea de consolidări dinspre Calea Clujului (PIDU Oradea)					Fonduri UE
3.7.5.	Construirea unui pod pietonal care sa lege strada Grigorescu de pasajul Vulturul Negru (SDL a municipiului Oradea)					Fonduri UE
3.7.6.	Amplasarea de monumente de for public, pe baza unor studii care identifică amplasamente adecvate şi disponibile					Fonduri locale
3.7.7.	Realizarea unui observator astronomic în Cetatea Oradea					Fonduri locale
3.8.1.	Introducerea de dotări publice (educaţie, sănătate, spaţii verzi) în zonele urbanizate recent: Grigorescu, Oncea					Fonduri UE
3.8.2.	Construirea unui campus şcolar pe str. Armatei Române destinat activităţii Colegiului Economic „Partenie Cosma" (PIDU Oradea, Programul 3.2.8.)					Fonduri UE
3.8.3.	Construirea şi echiparea unei Clinici de Chirurgie Cardio- Vasculară Invazivă Oradea (PIDU Oradea, Programul 3.2.9., proiect P4)					Fonduri UE
3.8.4.	Înfiinţarea unei pieţe de gros pentru produse alimentare (Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea, Proiect 15)					Fonduri UE
3.9.1.	Dezv. reţelei de prod. a energiei pe bază de apă geotermală şi gaze naturale, resp. introd. sist.dual de distrib. primară la nivelul tuturor pct-elor termice					Fonduri UE
3.10.1.	Sprijinirea operaţiunilor de reabilitare termică a clădirilor de locuinţe din cartierele de blocuri, în cadrul operaţiunilor de regenerare urbană					Fonduri locale
3.10.2.	Modernizarea sistemelor de iluminat public					Fonduri locale
3.11.1.	Valorificarea rezidurilor menajere printr-o staţie de sortare şi valorificare a biomasei realizată în apropiere de groapa de gunoi a municipiului Oradea. (PIDU					Fonduri UE
3.12.1.	Prezervarea habitatelor valoroase, instituirea statutului de arie protejată şi includerea lor în circuitul turistic şi de agrement al oraşului					Fonduri UE
3.12.2.	Ecologizarea zonelor poluate şi reutilizarea suprafeţelor pentru activităţi urbane					Fonduri UE

Capitolul 4.
CONCLUZII

BILANŢ TERITORIAL INTRAVILAN	EXISTENT		PROPUS	
ZONE FUNCŢIONALE	SUPRAFAŢA (ha)	PROCENT % DIN TOTAL INTRAVILAN	SUPRAFAŢA (ha)	PROCENT % DIN TOTAL INTRAVILAN
	existent	existent	propus	propus
ZONA CENTRALĂ	7.5	0.09%	7.5	0.09%
INSTITUŢII ŞI SERVICII	175.7	2.22%	207.8	2.54%
ZONA MIXTĂ	163.4	2.07%	389.4	4.76%
LOCUINŢE DE TOATE TIPURILE	1801.7	22.78%	2789.3	34.11%
UNITĂŢI INDUSTRIALE ŞI DEPOZITE	670.6	8.48%	1355.5	16.58%
ACTIVITĂŢI TERŢIARE	334.6	4.23%	874.3	10.69%
ZONA TEREN ARABIL, PĂŞUNI, FANEŢE	2041.2	25.81%	18.4	0.23%
TEREN LIBER (FĂRĂ DESTINAŢIE)	325.9	4.12%	0	0.00%
ZONA GOSPODĂRIRE COMUNALĂ, CIMITIRE	159.6	2.02%	172.4	2.11%
CĂI DE COMUNICAŢIE ŞI TRANSPORT RUTIERE	834.8	10.56%	836.4	10.23%
CĂI DE COMUNICAŢIE SI TRANSPORT FEROVIARE	159.5	2.02%	160	1.96%
CĂI DE COMUNICAŢIE SI TRANSPORT AERIENE	166.3	2.10%	166.3	2.03%
ZONE VERZI, PARCURI, SPORT, AGREMENT, PROTECŢIE	93.8	1.19%	429	5.25%
APE	116.2	1.47%	116.2	1.42%
PĂDURI	11.3	0.14%	14.2	0.17%
LIVEZI	332.7	4.21%	283	3.46%
VII	14.9	0.19%	11.4	0.14%
ZONA CONSTRUCTII AFERENTE LUCRARILOR EDILITARE	352.4	4.46%	271.8	3.32%
ZONE CU DESTINAŢIE SPECIALĂ	146.9	1.86%	73.4	0.90%
- DIN CARE MApN	53.1	0.67%	53.1	0.65%
TOTAL INTRAVILAN	**7909**	**100.00%**	**8176.3**	**100.00%**

Corelarea dezvoltării UATB cu comunele învecinate

În vederea prevenirii producerii unor disfuncțiuni pe termen lung şi a organizării unei evoluții corelate a municipiului în relație cu comunele din jur, se impun măsuri de planificare suplimentare față de PUG. În primul rând, se recomandă ca actualizarea Planurilor Urbanistice Generale ale localităților învecinate să includă obiectivele comune ale dezvoltării, identificate prin PUG Oradea, sau ulterior. Mai mult decât atât, se recomandă întocmirea de Planuri urbanistice zonale, Planuri directoare sau studii de dezvoltare pentru zone aflate la granița administrativă şi care cuprind şi detaliază soluții pentru suprafețe aflate pe ambele teritorii administrative. Este necesar ca aceste documentații să fie pregătite, supervizate, aprobate şi implementate de către Consiliul Județean şi Asociația Zona Metropolitană Oradea. Având în vedere situația actuală, conflictele sau potențialele identificate, precum şi necesitățile derivate din strategiile de dezvoltare anterioare PUG, este necesară întocmirea cu prioritate a următoarelor documentații sau studii:

- PUZ – Prelungirea inelului ocolitor între Calea Sântandrei şi autostrada A3.
  Planul afectează teritoriile următoarelor UAT: Oradea, Sântandrei, Borş, Biharia.

- Planuri urbanistice zonale de urbanizare, pe teritorii trans-administrative, în zonele în care Oradea şi comunele limitrofe dezvoltă în paralel cartiere de locuințe sau parcuri de activități economice.

- Plan director, PUZ – Amenajarea unei zone de agrement şi coridor ecologic în Lunca Crişului.
  Planul afectează teritoriile următoarelor UAT: Oradea, Oşorhei, Sântandrei.

- Plan director, PUZ – Amenajarea unui traseu cicloturistic pe malurile pîrîului Peța între Băile Felix/2 Mai şi Crişul Repede.
  Planul afectează teritoriile următoarelor UAT: Oradea, Sânmartin, Sântandrei.

Extinderea intravilanului prin operațiuni de reparcelare

Având în vedere dimensiunile suprafețelor destinate operațiunilor de urbanizare, costurile şi complexitatea acestui tip de operațiuni, se impune o etapizare riguroasă a abordării acestor zone.
Este recomandată realizarea, în prealabilul PUZ de urbanizare a unui Plan director pe baza PUG pentru fiecare etapă a procesului de urbanizare. Abordarea unitară a unei întregi etape prin Plan director şi PUZ este o condiție esențială pentru succesul operațiunii de urbanizare, în sensul organizării coerente a rețele de străzi, infrastructură şi dotări publice.
Pentru perioada imediat următoare aprobării PUG, se recomandă efectuarea, la nivelul administrației publice şi a instituțiile implicate în dezvoltarea urbanistică, a următorilor paşi premergători:

- detalierea procedurii de urbanizare reglementate prin RLU, întocmirea, aprobarea şi publicarea unei metodologii privind derularea operațiunilor de urbanizare;
- actualizarea bazei topografice şi cadastrale pentru zonele de urbanizare;
- informarea cetățenilor asupra procedurii de urbanizare şi asupra condițiilor generale de inițiere, desfăşurare şi implementare.

Elemente de planificare prioritare

Alături de studiile şi documenațiile urbanistice descrise mai sus, se recomandă elaborarea cu prioritate a următoarelor documentații:

- Planuri de Regenerare Urbană (PRU) pentru cartierele de locuințe, în mod prioritar pentru cartierele realizate între 1960-1990 (Rogerius, Nufărul, Ioşia Nord) şi pentru cartierele tradiționale ale oraşului neprotejate din punct de vedere patrimonial (Velența, Seleuş etc)
- Masterplan (plan director) şi PUZ a coridorului de dezvoltare Peța, pe tronsonul cuprins între Calea Aradului şi str. Nufărului, cu rezervarea suprafețelor şi organizarea infrastructurii necesare realizării unor importante obiective de interes public (centrul de conferințe, extinderea campusului universitar, centre de cercetare, spații verzi pe malul canalului, reconvesria suprafețelor militare şi industriale etc)
- Planuri de restructurare/ reabilitare a unor zone cu probleme funcționale, aflate în declin economic, social, urbanistic sau utilizate sub potențial:
  - restructurarea zonei aflate la sud de Cetatea Oradea, între strada Griviței şi strada Muntele Găina;

- restructurarea şi regenerarea zonei cuprinse între str. Oneştilor şi Calea Aradului/Bd. Decebal;
- restructurarea, extinderea şi relansarea platformei industriale est sub forma unei zone de activităţi economice mixte în paralel cu creşterea calităţii locuirii în zonele adiacente (Seleuş, Maramureşului etc);
- restructurarea platformei industriale vest (Calea Borşului), pregătirea suprafeţelor pentru investiţii noi, recuperarea terenurilor poluate istoric, modernizarea acceselor şi a infrastructurii, asigurarea unor bariere vegetale de protecţie în direcţia zonelor locuite.
- asigurarea, prin planuri de urbanizare a dotărilor publice în zonele recent urbanizate şi deficitare din acest punct de vedere (ex. Grigorescu)

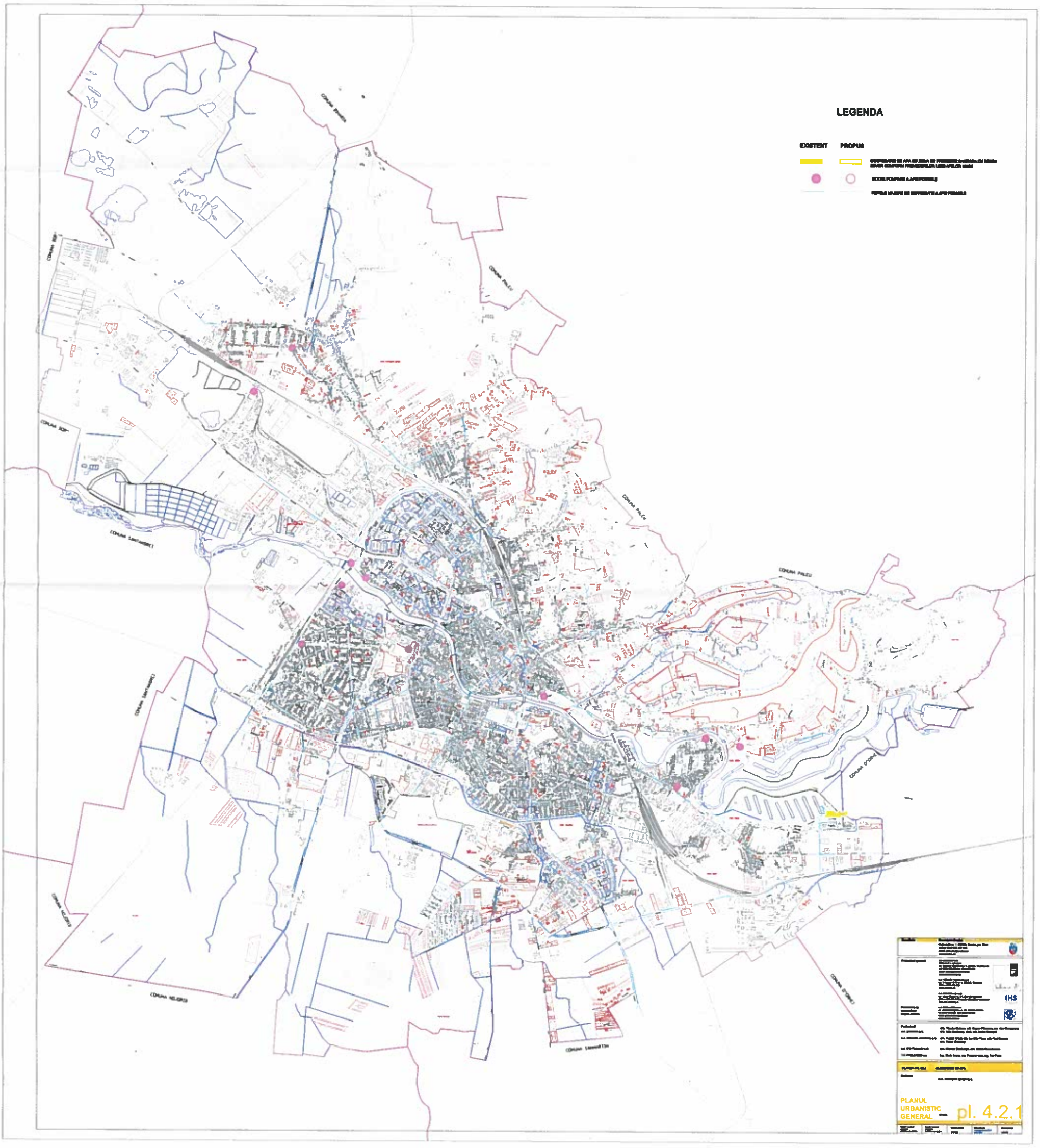
LEGENDA
EXISTENT
PROPUS
COMUNA PALEU
COMUNA SANTANDREI
COMUNA VELDERI
COMUNA STOINEȘTI
IHS
PLANUL URBANISTIC GENERAL
pl. 4.2.1

TRUP NR. 2
CĂMINUL FELIX

TRUP NR. 1
ORADEA

LEGENDA

LIMITE

- INTRAVILAN EXISTENT
- INTRAVILAN PROPUS
- LIMITA ADMINISTRATIVA MUN. ORADEA

RETELE

DISTRIBUTIE

- RETEA ELECTRICA MEDIE TENSIUNE
- RETEA ELECTRICA INALTA TENSIUNE

TRANSPORT

- RETEA ELECTRICA TRANSELECTRICA

- ZONE DE PROTECTIE
- STALPI RETEA INALTA TENSIUNE
- PUNCT TRANSFORMARE
- STATIE TRANSFORMARE
- PUNCT TRANSFORMARE

RETELELE DE TRANSPORT SI DISTRIBUTIE A ENERGIEI ELECTRICE

PLANUL URBANISTIC GENERAL

PUG-04.1.1

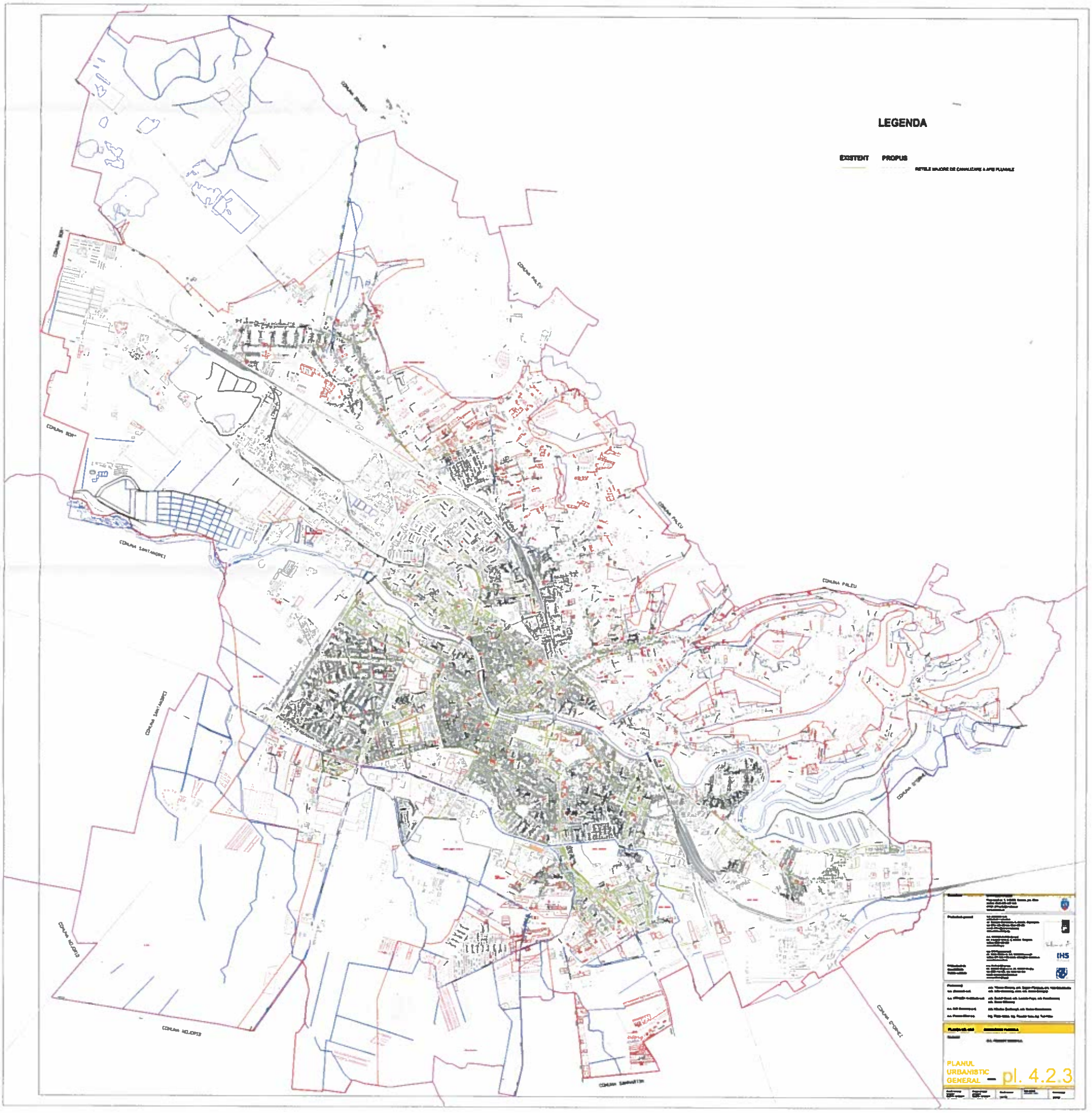
LEGENDA
EXISTENT
PROPUS
RETELE MAJORE DE CANALIZARE A APEI PLUVIALE
COMUNA BOR
COMUNA PALEU
COMUNA SANTANDREI
COMUNA MOLDOVA
COMUNA SANMARTIN
COMUNA CHERECI
IHS
PLANUL URBANISTIC GENERAL – pl. 4.2.3

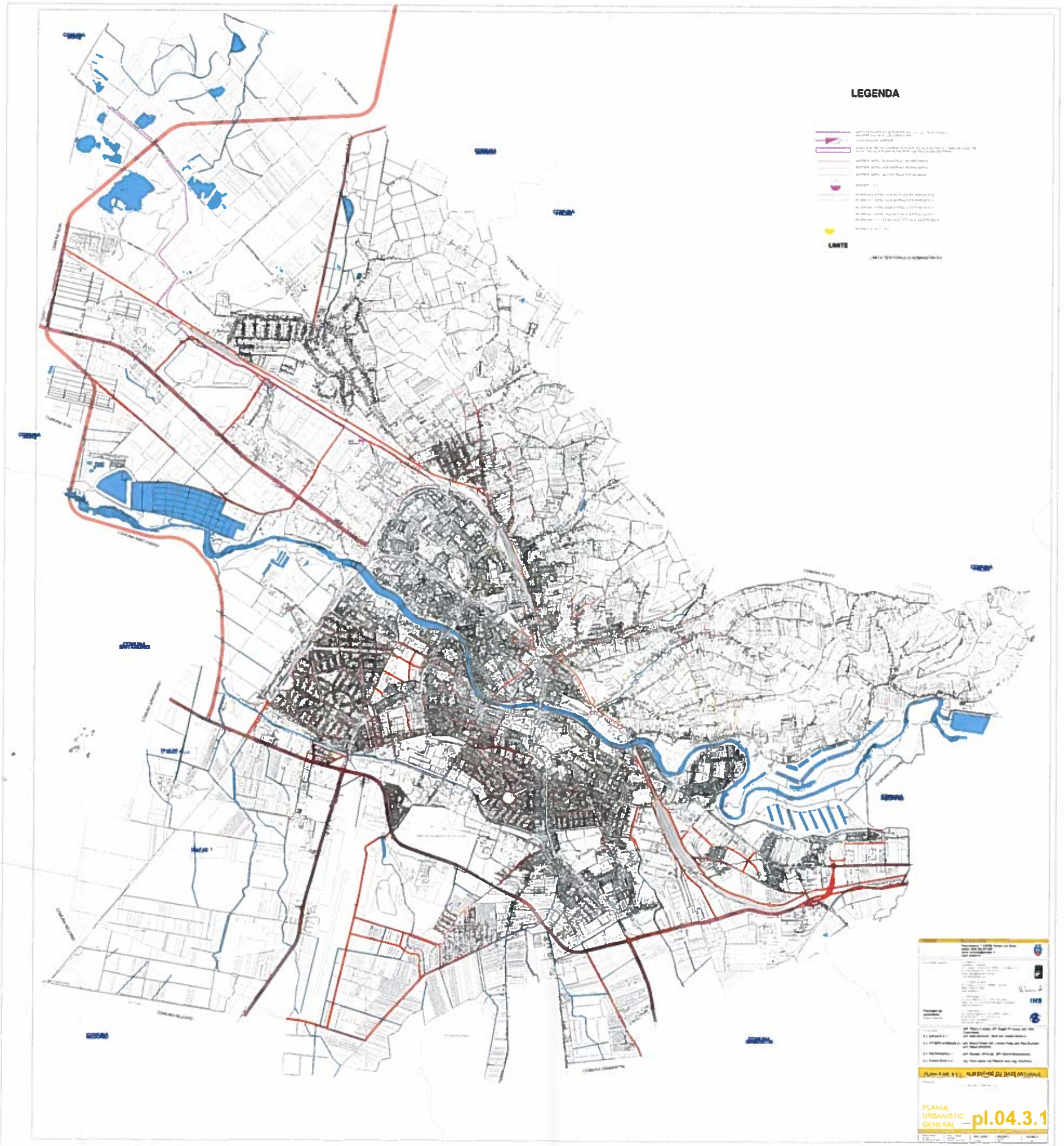
LEGENDA
LIMITE
PLANUL URBANISTIC GENERAL
pl.04.3.1

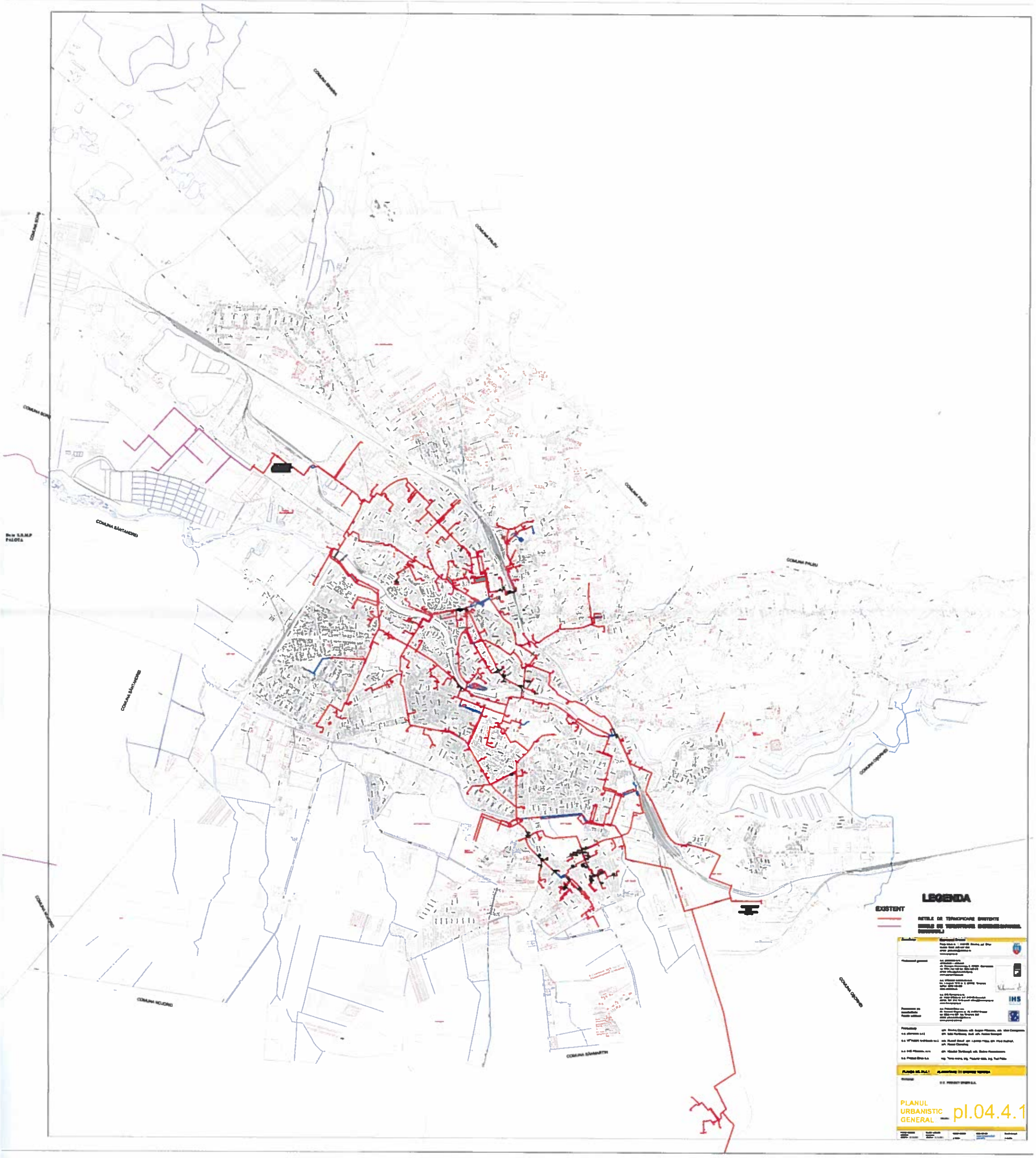
COMUNA BOVA
COMUNA BRAZII
COMUNA PALIU
COMUNA SANTANDREI
COMUNA NOJORID
COMUNA SĂMĂRTIN
COMUNA CIOROIU
LEGENDA
EXISTENT
PLANUL URBANISTIC GENERAL
pl.04.4.1

TRUP NR. 2
(C- MIHAIL FELIX)

TRUP NR. 1
ORADEA

LEGENDA

LIMITE

- INTRAVILAN EXISTENT
- INTRAVILAN PROPUS
- LIMITA ADMINISTRATIVA MUN. ORADEA

RETELE

- RETEA TELECOMUNICATII - ROMTELECOM

RETELE TELECOM UMTS/LTE - ROMTELECOM

PLANUL URBANISTIC GENERAL

PUG-04.5.1

TRUP AR. 2
O. ORADEA

TRUP AR. 1
ORADEA

N

LEGENDA

LIMITE

- INTRAVILAN EXISTENT
- INTRAVILAN PROPUS
- LIMITA ADMINISTRATIVA MUN. ORADEA

RETELE

- RETEA SUPRATERANA - RDS
- RETEA SUBTERANA FIBRA OPTICA - RDS

PLANUL URBANISTIC GENERAL PUG 04 5 2

TRUP NR. 2
C- MIRAUL FELIX

TRUP NR. 1
ORADEA

LEGENDA

LIMITE

- INTRAVILAN EXISTENT
- INTRAVILAN PROPUS
- LIMITA ADMINISTRATIVA MUN. ORADEA

RETELE

- RETEA FIBRA OPTICA - VODAFONE

PLANUL URBANISTIC GENERAL PUG-04.5.3

TRUP NR. 2
C- MIHAIL FELIX

TRUP NR. 1
ORADEA

LEGENDA

LIMITE

- INTRAVILAN EXISTENT
- INTRAVILAN PROPUS
- LIMITA ADMINISTRATIVA MUN. ORADEA

RETELE

- RETEA FIBRA OPTICA - ORANGE
- STATIE - ORANGE

PLANUL URBANISTIC GENERAL

PUG-04.5.4

TRUP NR. 2
O. MIHAIL FELIX

TRUP NR. 1
ORADEA

LEGENDA

LIMITE

- INTRAVILAN EXISTENT
- INTRAVILAN PROPUS
- LIMITA ADMINISTRATIVA MUN. ORADEA

RETELE

- RETEA FIBRA OPTICA - GTS

PLANUL URBANISTIC GENERAL

PUG-04.5.5

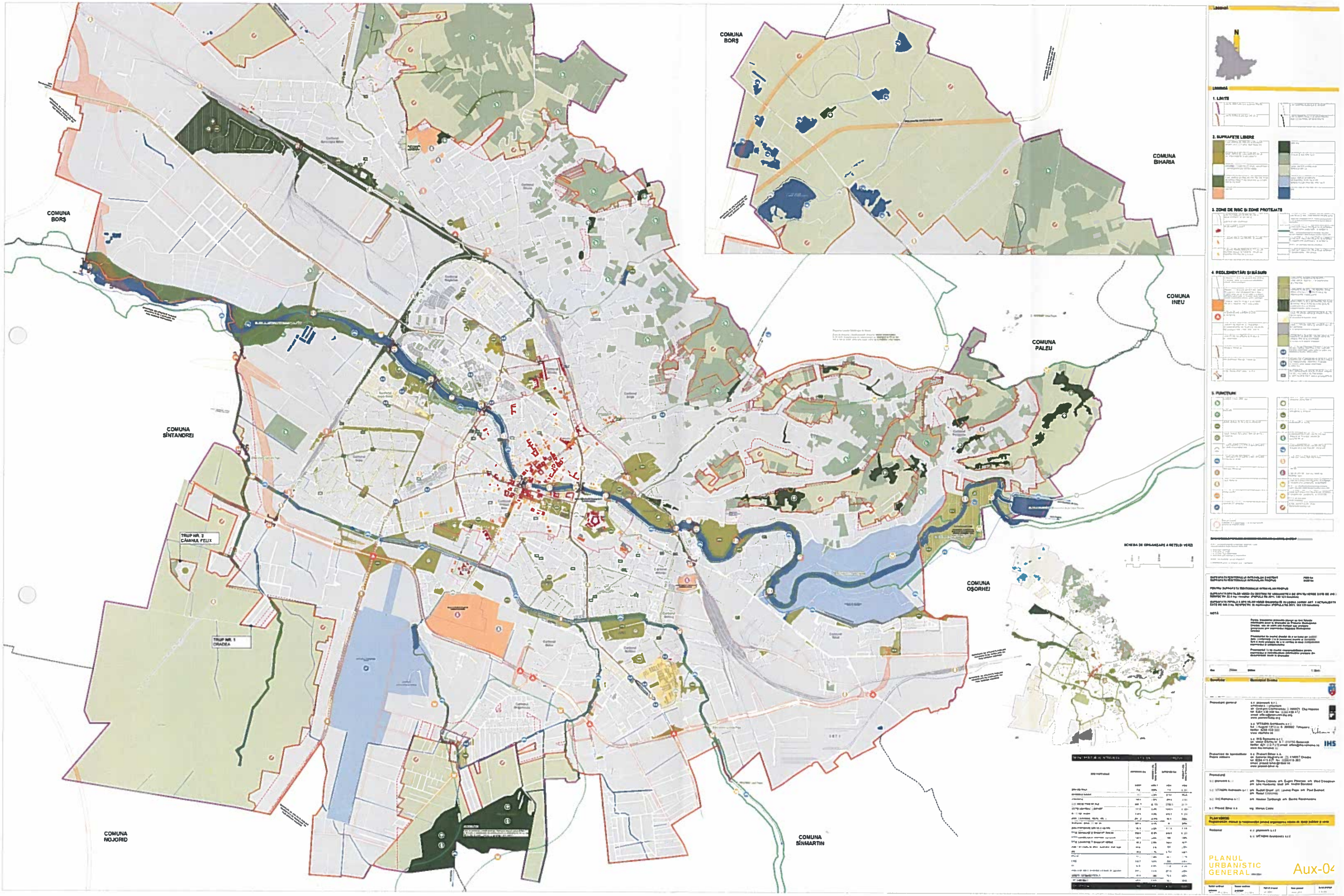
COMUNA BORŞ
COMUNA BORŞ
COMUNA BIHARIA
COMUNA INEU
COMUNA PALEU
COMUNA SÎNTANDREI
TRUP NR. 2 CÂMINUL FELIX
TRUP NR. 1 ORADEA
COMUNA OŞORHEI
COMUNA NOJORID
COMUNA SÎNMARTIN
N
1. LIMITE
2. SUPRAFEŢE LIBERE
3. ZONE DE RISC ŞI ZONE PROTEJATE
4. REGLEMENTĂRI ŞI MĂSURI
5. FUNCŢIUNI
PLANUL URBANISTIC GENERAL
Aux-04

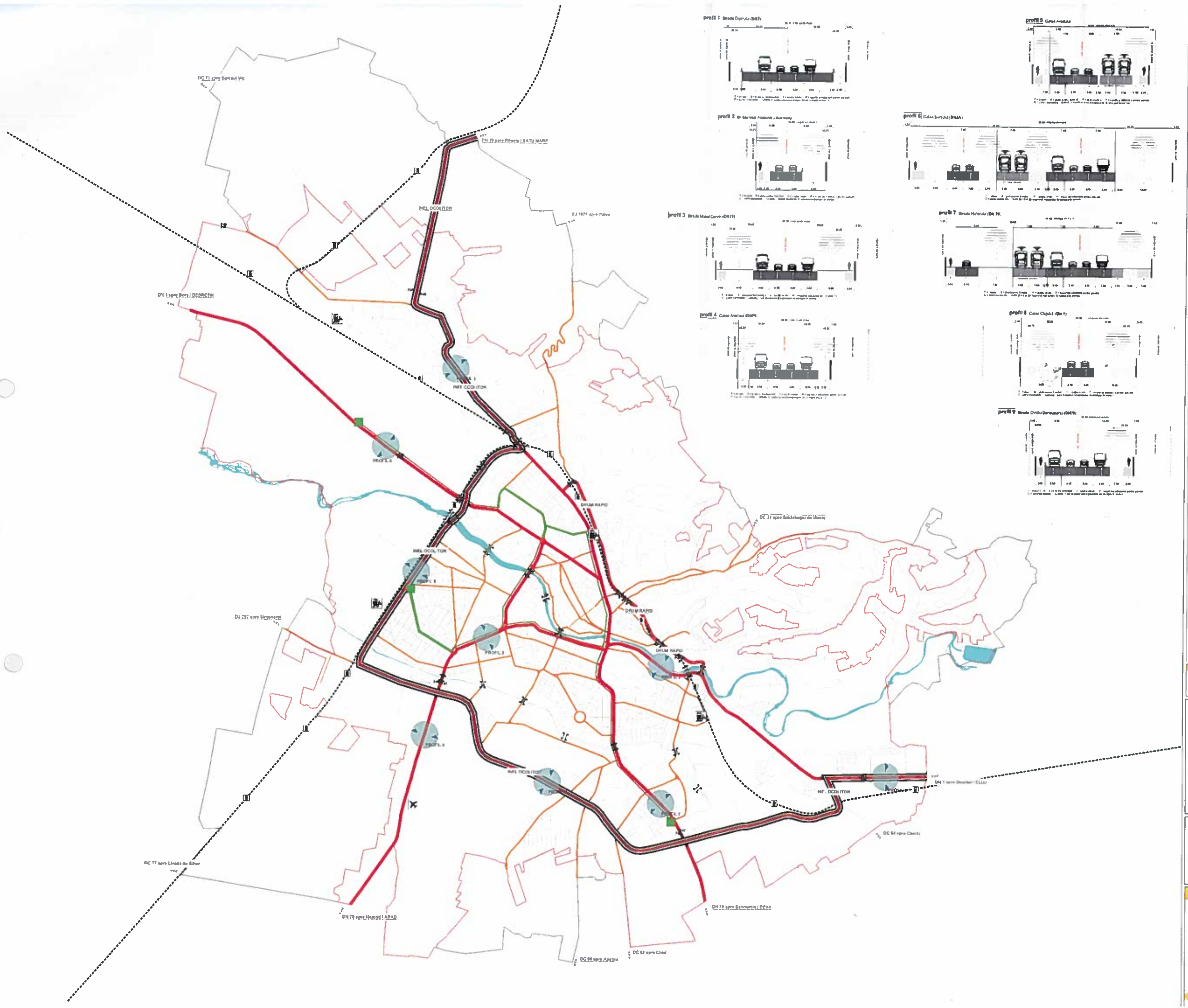

LEGENDA

- LIMITA ZONA INTRAVILAN
- LIMITA ZONA TERITORIU ADMINISTRATIV

0m 500m 1km 1.5km

Beneficiar	Municipiul Oradea Piata Unirii nr. 1, 410100, Oradea, Jud. Bihor tel/fax: 0040 259 437 000, eMail: primaria@oradea.ro www.oradea.ro
Proiectant general	s.c. planwerk s.r.l. arhitectură + urbanism str. Cisnerosului 3, 400021, Cluj Napoca 0264/430480, eMail: office@planwerk.ro www.planwerk.ro s.c. VITAMIN Architecte s.r.l. str. 3 August 1918, nr. 8, 300082, Timişoara tel./fax: 0256423950 www.vitamin.ro s.c. INS Romania s.r.l. str. Victor Eftimiu, nr. 5-7, 014153 Bucureşti tel./fax: 0213137475, eMail: office@ins-romania.ro www.ins-romania.ro
Proiectant de specialitate Rețele edilitare	s.c. PROIECT BIHOR s.a. str. General Magheru, nr. 23, 410057 Oradea tel. 0259415827, fax: 0259415353 eMail: proiect.bihor@oradea.ro www.proiect-bihor.ro
Proiectanți	
s.c. planwerk s.r.l. arhitectură + urbanism	arh. Titan-Cosacu, arh. Eugen Pănescu, arh. Vlad Creoşteanu arh. Luis Hurducaş, ekid. arh. Andrei Bacoşcă
s.c. VITAMIN Architecte s.r.l.	arh. Rudolf Grosel, arh. Levinia Popa, arh. Paul Sucrieri arh. Christine Racul
s.c. INS Romania s.r.l.	arh. Nicolae Tarasunga, arh. Sorina Racovicianu
s.c. PROIECT BIHOR s.a.	dr. gen. ing. Marius Costa

PLANȘA Aux_01 ORGANIZAREA TRAFICULUI - SITUAȚIA EXISTENTĂ

Redactat	s.c. planwerk s.r.l. s.c. VITAMIN Architecte s.r.l.

PLANUL URBANISTIC GENERAL

Aux_01

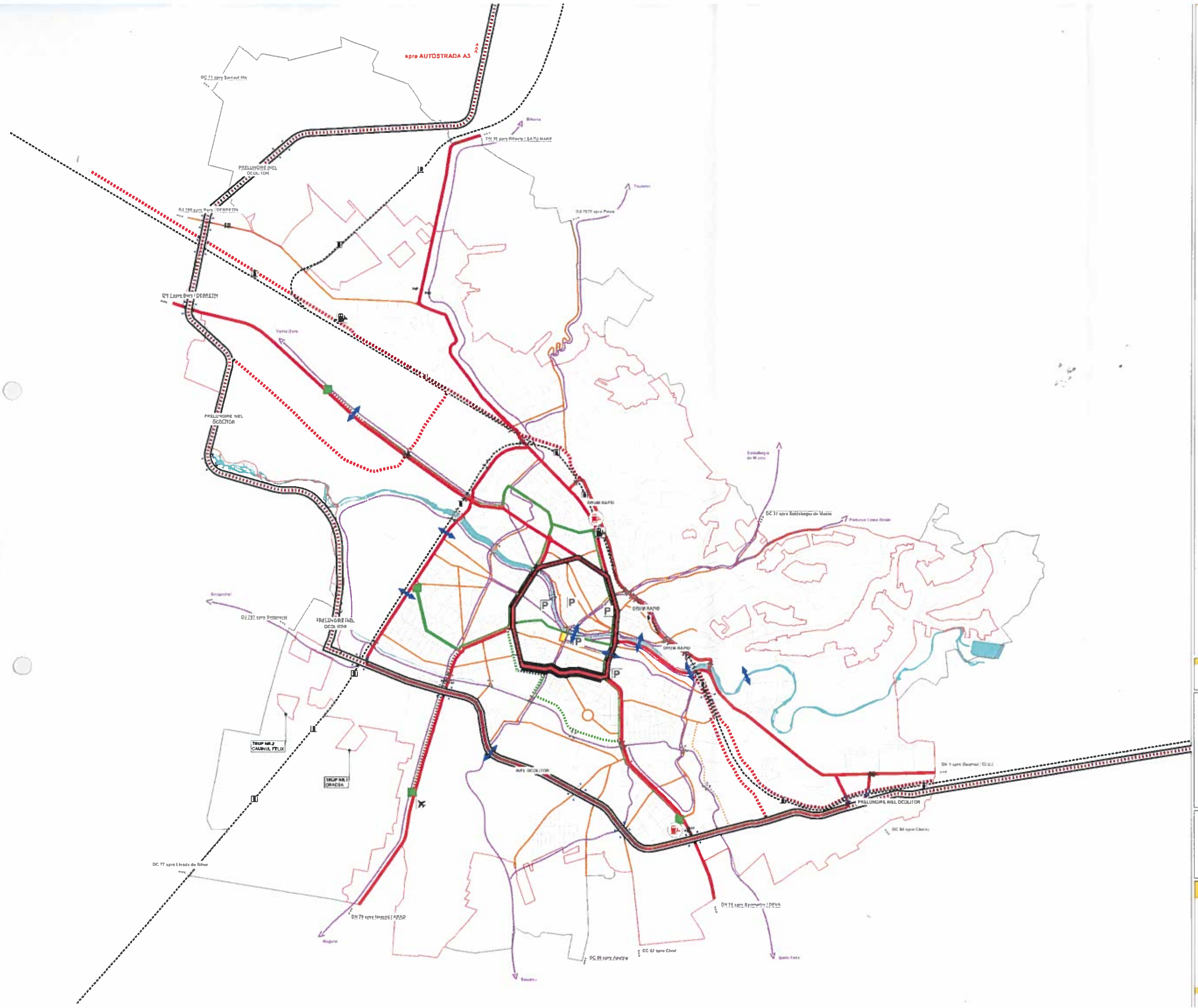
spre AUTOSTRADA A3
DC 71 spre Sant-ud-Mic
PRELUNGIRE INEL OCOLITOR
DJ 190 spre Bors / DEBRETIN
DN 79 spre Bors / DEBRETIN
Vama Bors
PRELUNGIRE INEL OCOLITOR
Biharia
DN 76 spre Oradea / DEVA
DC 31 spre Baldebagu de Mures
Tauteu
DJ 767F spre Pavu
Sinlaul de Sus
DJ 791 spre Petreresti
PRELUNGIRE INEL OCOLITOR
TRUP NR.2 CAMINUL FELIX
TRUP NR.1 ORADEA
DC 77 spre Livada de Bihor
DN 79 spre Nojorid / ARAD
Nojorid
DC 99 spre Apateu
DC 63 spre Chiribi
Sacueni
Girda
Girda
Girda
INEL OCOLITOR
PRELUNGIRE INEL OCOLITOR
DC 84 spre Ciaracu
Ip 1 spre Sacueni / Girda
Lacul Sarat
Lacul Sarat
Lacul Sarat

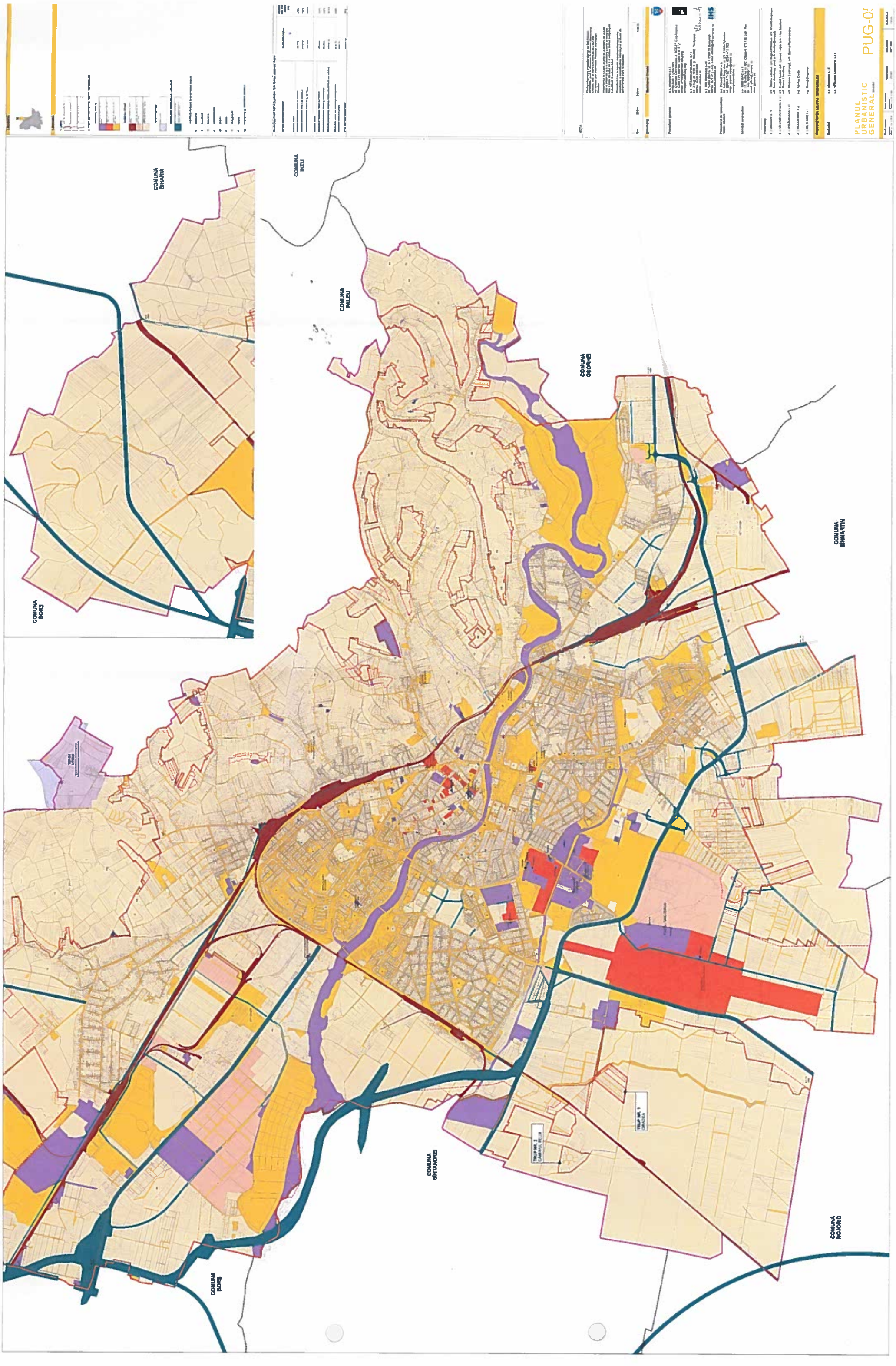
PLANUL URBANISTIC GENERAL
PUG-0
COMUNA BIHARIA
COMUNA INEU
COMUNA PALEU
COMUNA OȘORHEI
COMUNA SÎNMARTIN
COMUNA BORȘ
COMUNA SÎNTANDREI
COMUNA NOJORID
COMUNA BORȘ

PUG ORADEA - MASTERPLAN

aprilie 2014

0 km 0.5 km 1 km 2 km 4 km

Operațiuni de urbanizare parc industrial și tehnologic (o07)

Prelungire traseu centură ocolitoare (r01)

Ecologizare o zonelor poluate / Pepiniară (r05)

Operațiuni de restructurare: ind., servicii, carteri (o08)

Reabilitare spații verzi în cartiere (r01)

Realizare punct de transfer intermodal Gara Oradea(c10)

Realizare centru de conferințe, congrese, spectacole (a11)

Extindere Universitate (a13)

Amenajare coridor verde în lungul cursului de apă (r02)

Realizare zonă de urbanizare/centru de cartier (o03)

Amenajare scuar cu caracter de [illegible] (r04)

Amenajare traseu cicliste pe malul apei (r02)

Dezvoltare a fronturilor orașului spre Criș (o09_1)

Realizare pasarelă pietonală (c03)

Amenajare parc în relație cu malul apei (r03)

Amenajare zonă agrement adiacent malului apei (r03)

Prelungire traseu tramvai zona centrală (c04)

Redezvoltare a zonei de activități economice (c05/o08)

Regenerare urbană pentru creșterea calității locuirii (o09)

Dezvoltare de zone rezidențiale de densitate medie (o01)

Trasee cicloturistice de legătură cu zonele învecinate (c02)

Cihei, Apateu, Sacuieu

Sînmartin, Băile Felix

COMUNA BORȘ

COMUNA BINARIA

COMUNA PALEU

COMUNA BORȘ

COMUNA SÎNTANDREI

COMUNA PALEU

COMUNA INEU

COMUNA CȘORHEI

COMUNA NOJORID

COMUNA SÎNMARTIN

N

CATEGORII DE FOLOSINȚĂ (ha)

TERITORIU ADMINISTRATIV AL UNITĂȚII DE BAZĂ	Agricol			Neagricol				TOTAL
	Arabil	Pășuni	Fânețe	Ape	Drumuri și infrastructuri	Alte destinații		
EXTRAVILAN	2477.41	341.22	130.08	62.84	89.72	71.10		3433.82
INTRAVILAN		363.70	14.20	110.60	336.90	8648.70		8175.02
TOTAL		805.02	144.28	203.64	926.32	9823.80		11608.6
% din total		6%	1%	2%	8%	80%		100%

NOTA

Pentru întocmirea prezentei planșe au fost folosite informațiile puse la dispoziție de Primăria Municipiului Oradea, fără de către aceasta invalidă sau susținută comentarea prin intermediul Primăriei Municipiului Oradea.

Proiectantul își asumă dreptul de a se baza pe acestă date și informații și a le considera exacte și complete, fără a avea obligația de a le verifica în mod independent exactitatea și completitudinea.

Proiectantul nu își asumă responsabilitatea pentru exactitatea și corectitudinea informațiilor primite din documentele puse la dispoziție.

0m 500m 1km 1.5km

Beneficiar: Municipiul Oradea

Proiectant general	s.c. planwerk s.r.l. arhitectură + urbanism str. Clermontului 3, 400021, Cluj Napoca 0264436466, e-mail: office@planwerk.ro.org www.planwerk.ro.org s.c. VITAMIN Architects s.r.l. str. Amiciției nr. 4, 300060, Timișoara tel./fax: 0256432660 www.vitamin.ro s.c. IHS Romania s.r.l. str. Victor Eftimiu, nr. 5-7, 010153 București tel./fax: 0213137475, e-mail: office@ihs-romania.ro www.ihs-romania.ro
Proiectant de specialitate Rețele edilitare	s.c. PROIECT BIHOR s.a. str. General Magheru, nr. 23, 410057 Oradea tel. 0259418827, fax: 0259418363 e-mail: proiect.bihor@yahoo.ro www.proiect-bihor.ro
Servituți aeronautice	s.c. GEO ARC s.r.l. str. I.C. Brătianu nr. 10C, Câmpani, 075100, jud. Ilfov tel., +40 766 000 170 e-mail: office@geoarc.ro, www.geoarc.ro

Proiectanți

s.c. planwerk s.r.l. arhitectură + urbanism	arh. Tiberiu Cătănoi, arh. Eugen Pănescu, arh. Vlad Crasnișanu, arh. Iulia Hentiuna, stud. arh. Andrei Bosneag
s.c. VITAMIN Architects s.r.l.	arh. Rustoll Grosel, arh. Levinte Popa, arh. Paul Bushart, arh. Raoul Chiriacheș, arh. Adulino Ciocâ 2
s.c. IHS Romania s.r.l.	arh. Rhodan Teodunga, arh. Sorina Rasvicescu
s.c. PROIECT BIHOR s.a.	ing. Marius Costa
s.c. GEO ARC s.r.l.	ing. Raoul Dragomir

ÎNCADRARE ÎN TERITORIU SITUAȚIA PROPUSĂ

Redactat: s.c. planwerk s.r.l.

s.c. VITAMIN Architects s.r.l.

PLANUL URBANISTIC GENERAL

PUG-0

PLANUL URBANISTIC GENERAL

PUG-0

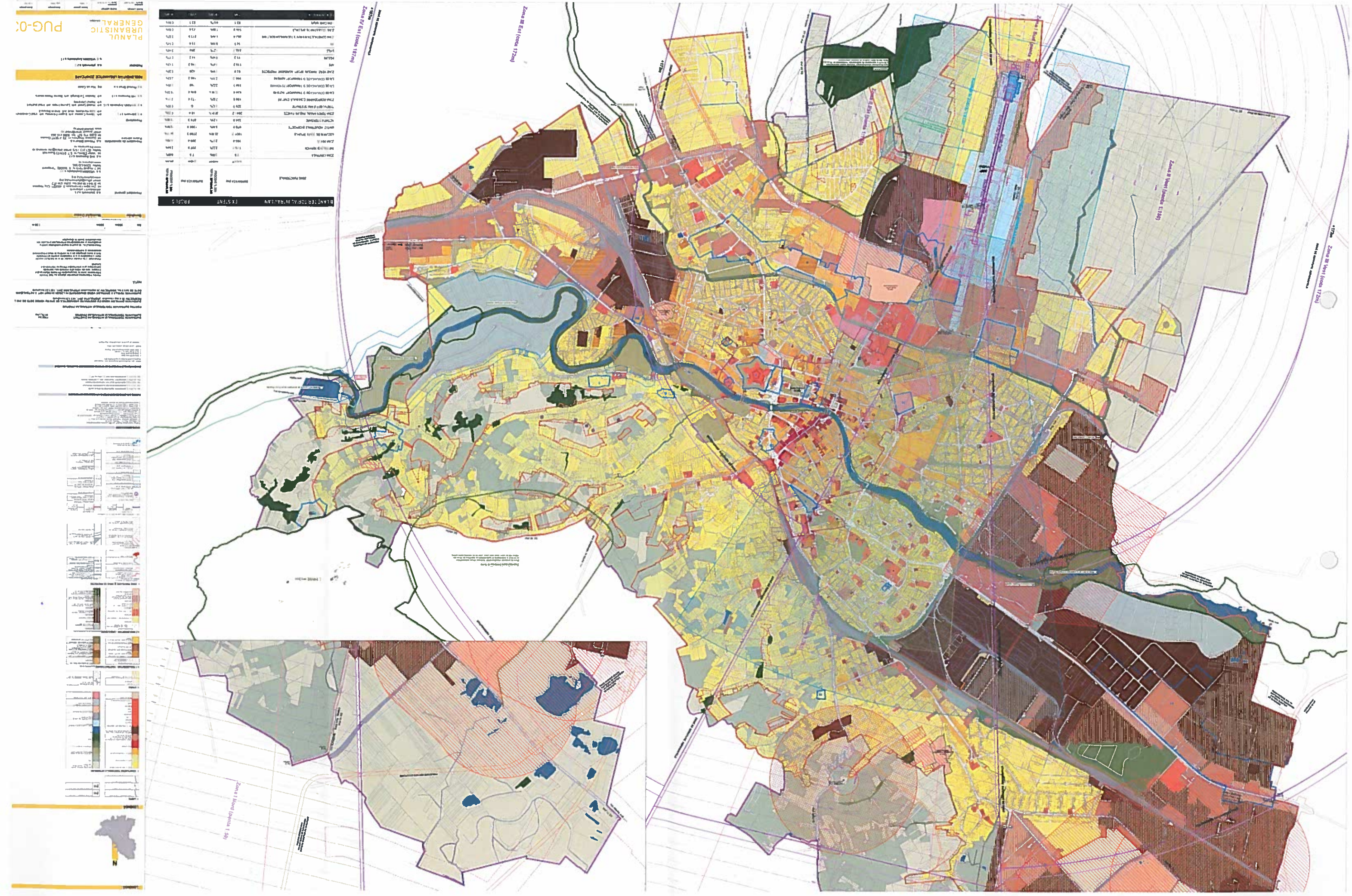

Zona I Est (cota 187m)
Zona III Est (cota 172m)
Zona II Est (punta 1:160)
Zona III Vest (cota 172m)
Zona I Nord (punta 1:50)
PLANUL URBANISTIC GENERAL
PUG-0

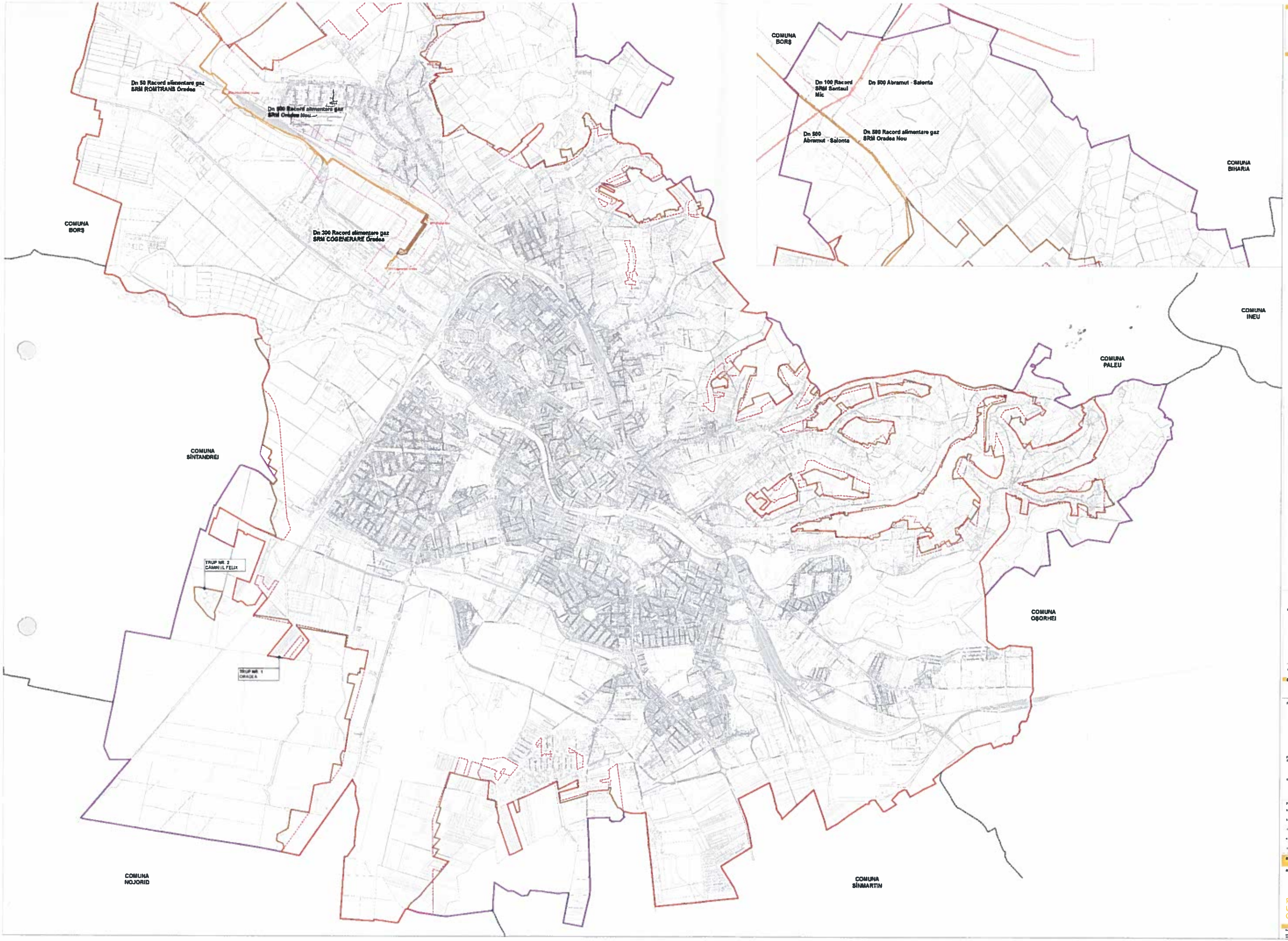

PLANUL URBANISTIC GENERAL

pl.04.3.

ANEXA Nr. 3

FIȘA
STAȚIUNII TURISTICE DE INTERES NAȚIONAL

Declar pe propria răspundere că îndeplinim criteriile de atestare obligatorii și suplimentare mai sus prezentate.

Nr. crt.	Criterii obligatorii de atestare a stațiunii turistice	Criterii obligatorii	Sunt îndeplinite Da/Nu
	Cadrul natural, factori naturali de cură și calitatea mediului		
1.	Amplasarea într-un cadru natural fără factori poluanți	x	DA
2.	Existența studiilor și documentelor care atestă prezența și valoarea factorilor naturali de cură (ape minerale, nămol, lacuri terapeutice, saline, bioclimat etc.) din punct de vedere calitativ și cantitativ	x	DA
3.	Constituirea perimetrelor de protecție ecologică, hidrogeologică și sanitară a factorilor naturali de cură, în conformitate cu legislația în vigoare, după caz	x	DA
	Accesul și drumurile spre/în stațiune		
4.	Drum rutier modernizat și marcat cu semne de circulație	x	DA
5.	Transport în comun între stațiunea turistică și gara sau autogara care o deservește	x	DA
	Utilități urban-edilitare		
6.	Asistență medicală permanentă și mijloc de transport pentru urgențe medicale	x	DA
7.	Punct de prim ajutor și mijloc de transport pentru urgențe medicale	-	DA
8.	Punct farmaceutic	x	DA
9.	Amenajarea și iluminarea locurilor de promenadă	x	DA
10.	Apă curentă	x	DA
11.	Canalizare	x	DA
12.	Energie electrică	x	DA
	Structuri de primire turistice și de agrement		
13.	Număr minim de locuri în structuri de primire turistice clasificate, din care minimum 30% clasificate la categoriile 3-5 stele /flori, cu excepția campingurilor	500	DA

14.	Localitățile sau părțile de localități de pe litoral trebuie să dispună de plajă amenajată, posturi de salvare acvatică - salvamar și posturi de prim ajutor.	x	N/A
15.	Localitățile montane trebuie să dispună de servicii de salvare montană - salvamont	x	N/A
16.	Amenajări și dotări pentru relaxare în aer liber și plimbări (drumuri pietonale, locuri de promenadă)	x	DA
17.	Terenuri de joacă pentru copii	x	DA
	Informare și promovare turistică		
18.	Semnalizarea obiectivelor turistice cu indicatoare de orientare și informare, tipărite pe suport electronic sau web site	x	DA
19.	Realizarea de materiale de promovare a stațiunii turistice și a zonei	x	DA

Nr. crt.	Criterii suplimentare de atestare a stațiunii turistice	Punctaj acordat	Punctaj îndeplinit
1.	Trenurile cu regim de rezervare a locurilor, inclusiv vagoanele de dormit, trebuie să oprească în gara care deservește stațiunea turistică.	10	DA
2.	Autobuze de linie care deservesc zilnic autogara	10	DA
3.	Spații comerciale și pentru activități de prestări de servicii: bancă, schimb valutar, agenție de turism	10	DA
4.	Săli de spectacole și de conferințe cu o capacitate totala egală cu minimum 40% din numărul locurilor existente în stațiune	30	DA
5.	Asistență medicală balneară, după caz, acreditată conform normelor legale în vigoare	20	NU
6.	Dotări tehnice pentru exploatarea, protecția și utilizarea resurselor minerale terapeutice	20	DA
7.	Amenajări și dotări pentru servicii de revigorare în spații construite, săli pentru întreținere (fitness)	10	DA
8.	Parc amenajat	5 puncte pentru fiecare, maximum 30 de puncte	DA
9.	Trasee turistice montane omologate, marcate și afișate, dacă este cazul	5 puncte pentru fiecare, maximum 30 de puncte	N/A
10.	Bază pentru valorificarea resurselor naturale terapeutice, dacă este cazul	30	DA
11.	Amenajări și dotări pentru pentru practicarea sporturilor (agrement nautic, tenis, fotbal etc.)	15	DA
12.	Localitățile sau părțile de localități care dispun de condiții pentru practicarea schiului trebuie să aibă amenajate cel puțin o pârtie de schi omologată și mijloacele de transport pe cablu corespunzătoare.	10 puncte pentru fiecare, maximum 50 de puncte	N/A

13.	Organizarea de evenimente turistice, culturale, sportive, cu caracter de repetabilitate pe bază de calendar	10 puncte pentru fiecare, maximum 30 de puncte	DA
14.	Centre de informare și promovare turistică, cu personal permanent care să deservească exclusiv centrul	30	DA
15.	Asigurarea legăturii permanente on-line dintre structurile de primire turistice cu funcțiuni de cazare și centrul de informare și promovare turistică	20	DA
16.	Canalizare centralizată	50	DA
17.	Total	Sunt necesare minimum 135 de puncte.	**315**

PRIMARUL MUNICIPIULUI ORADEA,
ILIE BOLOJAN

Semnătură
.....

ROMÂNIA PRIMAR Jud. Bihor - Municipiul Oradea

Data
.....18.03.2019.....

I. Cadrul natural, factori naturali de cură şi calitatea mediului

1. Amplasarea într-un cadru natural fără factori poluanţi

Pe cuprinsul municipiului Oradea, calitatea componentelor mediului este monitorizată de către instituțiile de profil, într-un cadru legislativ care reglementează aceste activități, racordat binențeles la normele și standardele Uniunii Europene. Astfel, calitatea aerului și a precipitațiilor atmosferice este urmărită de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor printr-o rețea de monitorizare formată din:

- 3 stații automate de monitorizare a calității aerului: Staţia BH 1 (staţie urbană) - amplasată lângă sediul APM Bihor, B-dul Dacia nr.25/A, monitorizează on-line următorii poluanţi: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM 2,5 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo; Staţia BH 2 (staţie industrială) – amplasată în curtea Şcolii Generale din Episcopia Bihor, Str. Matei Corvin nr.106/A, cu următorii parametri monitorizaţi: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) gravimetric şi nefelometric, parametri meteo; Staţia BH 3 (staţie de trafic) – amplasată în cartierul Nufărul, lângă McDonalds-drive, monitorizează on-line următorii poluanţi: CO, SO2, NO, NO2, NOx, O3, PM10 (pulberi) determinare nefelometrică, BTX (benzen, toluen, xilen), parametri meteo.
- puncte de prelevare pulberi sedimentabile;
- puncte de prelevare precipitaţii.

În toate rapoartele anuale precum și în cele lunare (de la nivelul anului 2018) realizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor, nu sunt menționate depășiri ale valorilor admise pentru indicatorii specifici, iar valorile pH-ul măsurate la precipitații demonstrează caracterul neacid al ploilor. Micile depășiri la indicatorul PM10 (particule în suspensie cu diametrul mai mic de 10 μm) din primele 5 luni ale anului 2018, țin de condițiile meteorologice nefavorabile dispersiei acestora în atmosfera înaltă. În consecință, se poate afirma că starea calitativă a compenentei aer este bună.

În ceea ce privește calitatea apelor, la nivelul municipiului se monitorizează: calitatea apei din cursurile de apă, calitatea apelor subterane, calitatea apei potabile și calitatea apelor uzate descărcate.

Sinteza datelor furnizate de Administrația Bazinală de Apă Crişuri Oradea și preluate în cuprinsul diferitelor documente oficiale ale administrației locale (SIDU Oradea 2017 - 2013; PAED Oradea, Strategia de dezvoltare locală a municipiului Oradea 2015 - 2020), dar și în cadrul rapoartelor anuale privind starea factorilor de mediu ale APM Bihor, cu privire la indicatorii ce definesc calitatea apelor de suprafață, arată acestea se încadrează în categoria celor cu potențial ecologic bun (stare ecologică - SE bună în proporție de peste 70% la nivelul întregului bazinului hidrografic).

Sub aspectul calității apelor subterane în general, și a apelor geotermale în special, în afara datelor oficiale, există și studii independente care certifică nivelul calitativ ridicat al apelor hipertemale sulfato - bicarbonato - calco - magneziene din perimetrul Oradea. Spre exemplu, în cadrul unei teze de doctorat care are drept tematică studierea comparativă a perimetrelor geotermale Oradea și Săcuieni

și impactul exploatării acestora asupra mediului, realizată de Roba Carmen (2010), sub coordonarea profesorului universitar Codrea Vlad, sunt făcute analize privind conținutul de radionuclizi (radiu și radon), fenoli și compuși fenolici, acizi humici, hidrocarburi petroliere, iar rezultatele prezentate succint arată așa: referitor la radionuclizi, conținutul se încadrează în normele impuse de legislaţia internaţională ((12.95-34.82 Bq/l pentru radon şi 0.25-1.82 Bq/l pentru radiu), compușii fenolici nu s-au detectat, conținutul de acizi humici este foarte redus (0.55 mg/l si 1.38 mg/l), iar conținutul de hidrocarburi a fost sub limita de detecție.

Monitorizarea calității apei potabile este efectuată de S.C. Compania de Apă Oradea, care deţine un laborator central care efectuează analize fizico - chimice şi microbiologice, pentru toţi indicatorii prevăzuţi în legislaţia în vigoare, iar în ceea ce privește calitatea apei uzate și tratate în stația de epurare, în cadrul acesteia din urmă există un laborator ce monitorizează calitatea apei pe flux tehnologic până la deversare în Crișul Repede.

Pentru conservarea unor specii vegetale și faunistice, respectiv pentru păstrarea biodiversității, pe teritoriul municipiului se găsesc parțial (din punctul de vedere al extinderii), câteva situri comunitare:

- ROSCI0050 Crişul Repede amonte de Oradea (se desfășoară pe teritoriul UAT-urilor Vadu Crişului, Auşeu, Aştileu, Măgeşti, Țețchea, Aleșd, Lugaşu de Jos, Tileagd, Ineu, Săcădat, Oşorhei, Oradea);
- ROSCI0098 Lacul Petea (se întinde pe pe teritoriul localităților Oradea şi Sînmartin);
- ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crişului Repede (se întinde pe pe teritoriul localităților Borş, Girişu de Criş, Oradea, Sîntandrei);
- ROSCI0267 Valea Roşie (se întinde pe teritoriul localităților Ineu, Oradea, Paleu).

Fiecare sit are o pondere de sub 1% din teritoriul administrativ al municipiului, dar prin poziția lor în proximitatea orașului, ele pot constitui premise favorabile pentru dezvoltarea turismului științific, de recreere sau ecoturismului.

2. Existenţa studiilor şi documentelor care atestă prezenţa şi valoarea factorilor naturali de cură (ape minerale, nămol, lacuri terapeutice, saline, bioclimat etc.) din punct de vedere calitativ şi cantitativ.

Pe baza experienţei în domeniul climatoterapiei din staţiunile balneoclimatice din România şi a experienţei acumulată de medicii germani, francezi şi englezi în special în cursul secolelor XIX şi XX, dar şi în funcţie de datele geografice (relief, climă, vegetaţie), medicii români au urmărit creşterea şi normalizarea procesului de rezistenţă generală nespecifică (RNG) a organismului, în lupta cu agenţii agresori prin sistemul neuro-endocrin-vegetativ. Medicii Marius Sturza, şi mai apoi Maria Modval, Camelia Ardeleanu – Voiculescu şi fizicianul Ştefan Pascu, au stabilit în 1961 o clasificare a bioclimatelor din România, obiectivizată mai târziu prin lucrările cercetătorilor din laboratorul de Bioclimatologie din Institutul de Medicină Fizică, Balneoclimatologie şi Recuperare Medicală – IMFBRM, (mai târziu Institutul Naţional de Recuperare, Medicină Fizică şi Balneoclimatologie - INRMFB) (Berlescu, 1982; Teodoreanu

şi colab., 1984; Teleki şi colab., 1984; Teodoreanu, 2011). Această regionare cuprinde trei bioclimate principale, axate pe treptele de relief: bioclimatul tonic stimulent, bioclimatul indiferent (de cruţare) sau sedativ-relaxant şi bioclimatul excitant-solicitant orașul Oradea fiind situat în bioclimatul sedativ-relaxant. Rolul terapeutic al apelor minerale a fost evidenţiat încă din antichitate, pentru ca în zilele noastre să se folosească pe scară largă datorită creşterii frecvenţei şi apariţiei de noi afecţiuni, urmare a sedentarismului, poluării şi abuzului de medicamente.

Prin definiţie, se consideră o apă ca fiind minerală dacă are:

- cel puţin 1 g săruri minerale dizolvate într-un litru de apă;
- elemente chimice sau gaze cu acţiune farmacodinamică;
- temperatura de 20° C la izvor;

(definiţie internaţională după Congresul din Bad Nauheim, 1912, cf. Berlescu, 1982).

Pentru a fi folosită în scop terapeutic, apa minerală trebuie să fie pură din punct de vedere bacteriologic, să aibă acţiuni fundamentate ştiinţific şi un debit care să asigure valorificarea ei prin metodologia indicată (cură internă, externă, inhalaţii etc.).

România, datorită reliefului şi geologiei variate, beneficiază de un număr considerabil de ape minerale, sub formă de izvoare (circa 3000), ape minerale de sondă (din foraje), lacuri, cu debit, temperatură şi conţinut chimic variat calitativ şi cantitativ.

Studiile efectuate până în prezent, încă de acum 2-3 secole, de medici şi chimişti din diferite regiuni ale ţării şi mai ales după înfiinţarea Institutului de Balneologie, de către medici, chimişti, fizicieni, biologi, geologi, ingineri de foraj şi topometri din Laboratorul de Resurse Naturale, prezintă repartiţia şi caracteristicile apelor minerale cu caracter terapeutic la nivelul României, după cum urmează: ape oligominerale, ape carbogazoase, ape alcaline, ape clorurate sodice, ape feruginoase, ape arsenicale, ape alcalino-feroase, ape iodurate, ape sulfuroase, ape sulfatate, ape radioactive (Munteanu şi colab., 1978; Berlescu, 1982; Teleki şi colab., 1984 etc.).

Dintre acestea în arealul orașului Oradea s-au identificat apele oligominerale. Acestea sunt ape slab mineralizate având mineralizarea totală sub 1 g/l, provin din infiltrarea în roci a apelor din precipitaţii şi, în funcţie de temperatura lor, pot fi termale (acratoterme) sau reci (acratopege).

Apele oligominerale termale se întâlnesc la Oradea, Băile Felix, Băile 1 Mai, Geoagiu Băi, Vaţa de Jos, Călan Băi, Moneasa, Călacea etc. şi se folosesc pentru cura externă în bazine sau căzi, având efect sedativ, calmant asupra durerilor, relaxant pentru musculatură şi resorbant asupra afecţiunilor inflamatorii cronice, fiind utilizate în sindroame dureroase, inflamaţii articulare, atrofii musculare, contracturi musculare, osteoporoze, afecţiuni genitale, afecţiuni reumatismale, afecţiuni nervoase periferice.

În cura internă apele termale oligominerale se folosesc pentru tratarea afecţiunilor digestive şi metabolice având efecte antialgice, antispastice şi resorbtive în dischinezii biliare, colite etc.

Anexat prezentului dosar sunt o serie de studii care prezinta calitățile apelor termale din Oradea și potențialul terapeutic pe care acestea îl pot dezvolta. Studiile au fost realizate atât de Universitatea din Oradea cât și de Universitatea Babes-Bolyai din Cluj-Napoca. Pe lângă aceste studii în zona de exploatare a apelor termale din Oradea (Strandul Ioșia) au fost realizate o serie de studii ale compoziției apelor, care pe deoparte certifică conținutul și calitatea apelor termale iar pe de altă parte conferă certitudinea că acestea sunt utilizate corespunzător și în conformitate cu prevederile legale.

3. **Constituirea perimetrelor de protecţie ecologică, hidrogeologică şi sanitară a factorilor naturali de cură, în conformitate cu legislaţia în vigoare, după caz.**

În zona de exploatare a apelor geotermale Strandul Ioșia și Aquaparcul Nymphaea, sunt respectate toate reglementările legale pentru protecția factorilor naturali de cură, conform autorizației de funcționare emise de Administrația Bazinală de Apă Crișuri care confirma respectarea normelor legale de funcționare pentru zona de exploatare a apelor termale. Furnizarea apelor termale în zona de exploatare în regim de agrement este realizată prin sonda termala 4767, aflată în exploatarea Transgex, companie care are și responsabilitatea legală de a asigura toate condițiile de protecție ecologică, hidrogeologică şi sanitară a factorilor naturali de cură, în acest caz a apelor geotermale. De asemenea Municipiul Oradea a obtinut licenta de explorare a apelor geotermale 21433/2018. Demersul are doua valente cea de asigurare a energieie geotermale pentru încălzirea locuințelor din Oradea și pentru exploatarea apelor termale într-un complex curativ.

II. Accesul şi drumurile spre/în staţiune

1. Drum rutier modernizat şi marcat cu semne de circulaţie

Municipiul Oradea este situat la intersecția a cinci drumuri naționale, de importanță europeană, care radiază spre diferite direcții: Oradea – Cluj-Napoca – București (DN1, E60), Oradea – Deva (DN 76, E79), Oradea – Arad (DN79, E 671), Oradea – Szolnok – Budapesta (E60) și Oradea – Satu-Mare (DN 19, E 671). Cel mai important este DN1 care asigură legătura între Europa Centrală și de Sud-Est (Stupariu, 2014, pag. 292).

Lungimea străzilor orășenești din municipiul Oradea este de 432 km, reprezentând aproximativ 51,3% din total lungime străzi orășenești din județul Bihor. La finalul anului 2016, în municipiul Oradea, dintr-un număr de 879 străzi în lungime totală de cca 432 km, 626 străzi în lungime de cca. 322,47 km sunt modernizate integral sau pe tronsoane de stradă, iar 253 de străzi în lungime de cca.109.53 km sunt nemodernizate sau nu sunt modernizate pe întreaga lungime a străzii.

2. Transport în comun între staţiunea turistică şi gara sau autogara care o deserveşte

În ceea ce privește rețeaua de transport public local aferentă municipiului Oradea, aceasta se compune din 5 trasee de tramvai cu lungimea de 37,14 km, 17 trasee urbane de autobuz cu lungimea de 210,8 km, 6 trasee metropolitane de autobuz cu lungimea de 114,1 km și 1 traseu internațional de autobuz în regim de curse regulate pe relația Oradea – Biharkerestesz.

Potrivit datelor furnizate de OTL, la începutul anului 2016, în municipiul Oradea erau puse în funcțiune 86 de autobuze şi microbuze și 111 tramvaie.

III. Utilităţi urban-edilitare

1. Asistenţă medicală permanentă şi mijloc de transport pentru urgenţe medicale

În Oradea funcționează o categorie variată de unități sanitare: spitale, cabinete medicale de familie, cabinete medicale de specialitate, cabinete stomatologice, farmacii şi puncte farmaceutice, policlinici, laboratoare medicale, ambulatorii de specialitate, centre de transfuzii etc. În anul 2015, conform Institutului Național de Statistică, 7 din cele 14 spitale publice şi private din județul Bihor, își desfășurau activitatea în Oradea.

Sistemul medical din Oradea este mai bine dezvoltat în raport cu situația de la nivel național. În Oradea există 2.437 paturi în unitățile sanitare (în special, spitale), reprezentând 62% din paturile din județul Bihor. Raportat la 10.000 de locuitori revin 108,93 paturi, valoare dublă față de media de la nivel național (58,5 paturi/10.000 de locuitori).

La nivel local există 127 cabinete medicale de familie, 176 cabinete medicale de specialitate, 458 cabinete stomatologice, 143 farmacii şi puncte farmaceutice, 6 policlinici şi 73 laboratoare medicale si de tehnică dentară. Raportat la 10.000 de locuitori, revin 5,7 cabinete medicale de familie (cu 13,6% mai multe decât la nivel național), 7,86 cabinete medicale de specialitate (cu 74,6% mai multe decât la nivel național), 20,28 cabinete stomatologice (cu 271% mai multe decât la nivel național), 6,39 farmacii şi puncte farmaceutice (cu 53% mai multe decât la nivel național) şi 3,26 laboratoare medicale (cu 29% mai multe decât la nivel național).
În anul 2015 erau angajați 1.330 medici (dintre care 152 medici de familie), 476 stomatologi, 300 farmaciști şi 1.754 persoane angajate ca personal mediu sanitar. Ca şi pondere, 70,4% dintre medicii din județul Bihor, furnizează servicii medicale în unitățile din Oradea.

2. Punct de prim ajutor şi mijloc de transport pentru urgenţe medicale.

În Oradea funcționează o categorie variată de unități sanitare: spitale, cabinete medicale de familie, cabinete medicale de specialitate, cabinete stomatologice, farmacii şi puncte farmaceutice, policlinici, laboratoare medicale, ambulatorii de specialitate, centre de transfuzii etc. În anul 2015, conform Institutului Național de Statistică, 7 din cele 14 spitale publice şi private din județul Bihor, își desfășurau activitatea în Oradea.

Sistemul medical din Oradea este mai bine dezvoltat în raport cu situația de la nivel național. În Oradea există 2.437 paturi în unitățile sanitare (în special, spitale), reprezentând 62% din paturile din județul Bihor. Raportat la 10.000 de locuitori revin 108,93 paturi, valoare dublă față de media de la nivel național (58,5 paturi/10.000 de locuitori).

La nivel local există 127 cabinete medicale de familie, 176 cabinete medicale de specialitate, 458 cabinete stomatologice, 143 farmacii şi puncte farmaceutice, 6 policlinici şi 73 laboratoare medicale si de tehnică dentară. Raportat la 10.000 de locuitori, revin 5,7 cabinete medicale de familie (cu 13,6% mai multe decât la nivel național), 7,86 cabinete medicale de specialitate (cu 74,6% mai multe decât la nivel național), 20,28 cabinete stomatologice (cu 271% mai multe decât la nivel național), 6,39 farmacii şi puncte farmaceutice (cu 53% mai multe decât la nivel național) şi 3,26 laboratoare medicale (cu 29% mai multe decât la nivel național).

În anul 2015 erau angajați 1.330 medici (dintre care 152 medici de familie), 476 stomatologi, 300 farmaciști şi 1.754 persoane angajate ca personal mediu sanitar. Ca și pondere, 70,4% dintre medicii din județul Bihor, furnizează servicii medicale în unitățile din Oradea.
Spitalul Clinic Judeţean de Urgenţă Oradea reprezintă unitatea sanitară cea mai complexă a judeţului Bihor, asigurând asistenţa medicală de specialitate a peste 221 000 locuitori din municipiul Oradea, respectiv a peste 617 000 locuitori ai judeţului pentru unele specialităţi, îndeplinind totodată şi funcţia de spital de urgenţă. Are în structură 861 paturi, acoperind 30 specialităţi medicale deservite de 8 laboratoare şi compartimente de investigaţii.

Spitalul nostru are adresabilitate pe o arie extinsă, în judeţ şi în judeţele limitrofe, externările de pacienţi străini şi din alte judeţe fiind aproximativ in numar de 2.200 pe an.
Structură şi servicii:

- imobiliar – 6 clădiri distincte:
  - Staţionar I (535 paturi, structurate în 24 secţii şi compartimente, UPU – cu SMURD), http://spitaljudetean-oradea.ro/web/stationar-i/
  - Staţionar II (25 paturi -1 sectie), http://spitaljudetean-oradea.ro/web/stationar-ii/
  - Staţionar III (301 paturi, în 6 secţii şi 5 compartimente) http://spitaljudetean-oradea.ro/web/stationar-iii/

Ambulatoriul integrat al Spitalului cu Serviciul Administrativ (30 de specialităţi structurate în 35 cabinete),

- Laboratorul de Medicină nucleară
- Serviciul de Medicină legală.
- Administraţia -este asigurată de 7 servicii tehnico-administrative

3. Punct farmaceutic

Oradea are o acoperire foarte bună din perspectiva pucntelor farmaceitice cu peste 100 de farmacii dintre care 10 sunt cu program permanent.

4. Amenajarea şi iluminarea locurilor de promenadă

Strategia de dezvoltare a municipiului Oradea arein vedere crearea cat mai multor spații pietonale și de promonada. In ultimii 10 ani malul Crișului Repede, care traversează orașul a fost amenajat ca promenadă pietonală, astfel că orașul poate fi străbătut pe promenada malului crișului repede dintr-un capat în altul, aproximativ 9 km. Pe lângă coridorul verde dat de Crișul repede, Municipalitatea, în ultimii 10 ani, a extins spațiile pietonale cu peste 1.5 ha în special în centrul istoric, creând astfel noi

zone de promonada. În toate aceste investiții au fost luate în calcul și instalate sistemele de iluminat public.

5. Apă curentă și Canalizare

Lungimea rețelei de transport și distribuție a apei potabile din municipiul Oradea era, în anul 2016, de 597 km. În Oradea sunt cinci stații de captare-tratare-pompare a apei potabile cu o capacitate totală de 2.100 l/s captare-tratare-pompare apă potabilă și o stație de epurare cu o capacitate de epurare mecano-biologică-terțiară a apelor uzate de 2.200 l/s.

În anul 2016, Compania de Apă Oradea deservea pe teritoriul municipiului Oradea un număr de 183000 locuitori branșați la rețeaua de apă, reprezentând 99,2% din totalul populației rezidente.

La nivelul municipiului Oradea, lungimea rețelei de canalizare, la finalul anului 2016 era de 802,8 km, în creștere cu 55,5 km (+7,42%) față de anul 2010, asigurându-se preluarea şi transportul apelor uzate menajere, precum şi a celor pluviale, printr-o rețea de canalizare organizată în sistem mixt. Epurarea apelor uzate pentru Oradea se realizează în trei trepte: mecanică, biologică şi terțiară.

6. Energie electrică

Alimentarea cu energie termică

Serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se face în municipiul Oradea şi comuna Sînmartin.

S.C. Termoficare Oradea SA se află, din punct de vedere administrativ, în subordinea Consiliului Local al Municipiului Oradea. Prin contractul de delegare a serviciului public de alimentare cu energie termică, gestionează o rețea de aproximativ 219.5 km, din care rețeaua termică primară reprezintă 77 km și cea termică secundară, 142,5 km. Are în administrare un număr de 149 de puncte termice, deservind aproximativ 61.344 de apartamente, 226 de instituții publice (școli, licee, grădinițe, Municipalitatea), precum și un număr de 1.937 de agenți economici (instituții bancare, unitați de producție etc.).

Alimentarea cu energie electrică se face din Sistemul Eneretic Național (SEN).

Producţia de energie electrică a municipiului Oradea este realizată prin Centrala Electro-Termică C.E.T. I, cu o putere instalată de 205 MW, aflată în zona de vest a oraşului. C.E.T. I este conectat la SEN pe partea de înaltă tensiune, prin ridicătoare de tensiune aferente.

Lungimea totală a reţelelor de medie tensiune din municipiul Oradea este de 273,4 km, rezultând un indice de cca 6,3 km reţea/km^2 de suprafaţă a localităţii, fapt ce situează municipiul Oradea printre localităţile reşedinţă de judeţ bine dotate cu reţele electrice.

Infrastructura pentru alimentare cu gaze naturale

S.C. Distrigaz Vest S.A este operatorul de distribuție care asigură serviciul public de distribuție gaze naturale pentru utilizatorii din municipiul Oradea. Infrastructura pe care o deţine Distrigaz Vest este nouă, cu o durată tehnică de viaţă cuprinsă între 30 şi 40 de ani. Lungimea rețelelor de distribuție a gazelor naturale a cunoscut o creştere importantă în perioada 2005 - 2014, de la 69 km până la 221 km (+320%).

IV. Structuri de primire turistice şi de agrement

7. Număr minim de locuri în structuri de primire turistice clasificate, din care minimum 30% clasificate la categoriile 3—5 stele /flori, cu excepţia campingurilor

Structurile de cazare reprezintă elementul esenţial al bazei materiale de care depinde desfăşurarea tuturor activităţilor turistice. Formele de cazare au evoluat de-a lungul timpului, de la elementarele case de odihnă şi tratament la pensiunile, cabanele, campingurile şi hotelurile de azi" (Herman şi Tătar, 2015, p. 119).

Analiza datelor statistice privind structurile de primire turistică cu funcţie de cazare din ultimii 10 ani ne indică, la nivelul municipiului Oradea, existenţa unui trend ascendent, relativ similar cu cel existent la nivelul judeţului Bihor. Astfel, în intervalul 2009-2018, numărul unităţilor de cazare din Oradea şi judeţul Bihor, a crescut de la 18 la 62, respectiv de la 100 la 433. Cea mai mare creştere au înregistrat-o hotelurile, pensiunile turistice şi hostelurile (tabelul 2).

Tabelul 2. Evoluţia structurilor turistice cu funcţiuni de cazare din municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2018
Sursa datelor: TUR101C - Structuri de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, judeţe şi localităţi [1] şi Lista structurilor de primire turistică cu funcţiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018* [2]

Nr. crt.	Tipuri de structure de primire turistică	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 *
1	Hoteluri	13	17	18	19	18	18	21	21	22	22	23
2	Hosteluri	1	1	2	2	2	3	3	3	4	6	7
3	Hoteluri apartament	0	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
4	Vile turistice	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	4
5	Pensiuni turistice şi agroturistice	3	2	5	5	4	4	10	10	9	13	14
6	Apartamente şi camere de închiriat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
	Total	18	22	29	30	27	28	**37**	37	**38**	**43**	**62**

În municipiul Oradea, în anul 2018, au fost înregistrate un număr de 62 structuri de primire turistică cu funcţie de cazare, repartizate procentual după cum urmează: 37 % hoteluri, 23% pensiuni turistice şi agroturistice, 21% apartamente şi camere de închiriat, 11% hosteluri, 6% vile turistice şi

[1] *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*
[2] *http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2019/02/Structurile-de-primire-turistice-cu-functiuni-de-cazare-clasificate-actualizare-01.02.2019-1.xlsx*

2% hoteluri apartament (figura 12, tabelul 2). Analiza comparativă a datelor deținute de către Institutul Național de Statistică cu cele deținute de Ministerului Turismului, cu privire la municipiul Oradea, pune în evidență existența unor diferențe numerice și procentuale (tabelul 2, figura 12, 13). Ele se datorează metodologiilor diferite de culegere a datelor (în cazul INS, sunt luate în calcul doar unitățile cu peste 5 locuri).

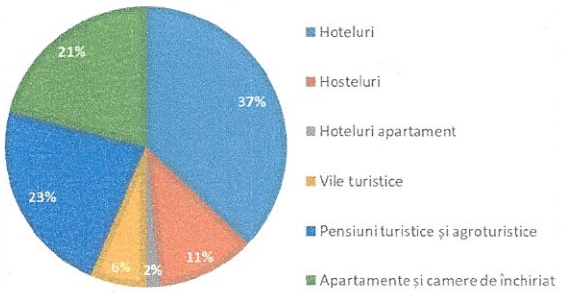

Figura 12. Repartiția procentuală a structurilor de cazare din municipiul Oradea, în anul 2018
Sursa datelor: tempo-online, Institutul Național de Statistică, 2018

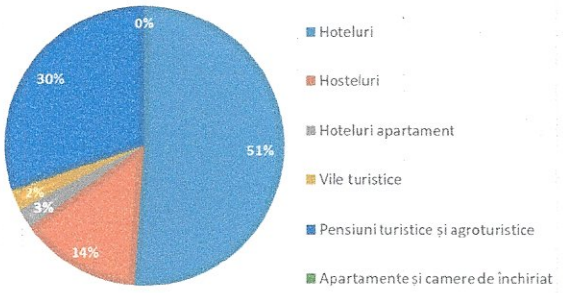

Figura 13. Repartiția procentuală a structurilor de cazare din municipiul Oradea, în anul 2018
Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018

În ceea ce privește **capacitatea de cazare existentă**, în intervalul 2009 - 2018, numărul de locuri în structurile de primire turistică cu funcție de cazare din municipiul Oradea a crescut cu o rată anuală de creștere de 11,1%, de la 1061 la 2729 (tabelul 3).

Tabelul 3. Evoluția capacității de cazare existentă, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2018
Sursa datelor: TUR102C - Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități [3] și Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018*

Nr. crt.	Tipuri de structure de primire turistică	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 *
1	Hoteluri	934	1103	1401	1512	1529	2288	1938	1950	2042	1985	1944
2	Hosteluri	57	57	161	161	165	241	241	241	270	377	347

[3] *http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table*

3	Hoteluri apartament	0	36	42	42	42	42	42	42	42	32	32
4	Vile turistice	20	20	31	28	20	18	18	18	18	15	44
5	Pensiuni turistice și agroturistice	50	38	92	126	94	98	275	274	236	300	295
6	Apartamente și camere de închiriat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67
	Total	1061	1254	1727	1869	1850	2687	2514	2525	2608	2709	2729

Analiza capacității de cazare turistică existentă, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2018, ne indică faptul că cele mai multe locuri de cazare au fost în hoteluri (1944 unități, 71%), urmate de hosteluri (347 unități, 13%), pensiuni turistice (295 unități, 11%), apartamente și camere de închiriat (67 unități, 2%), vile turistice (44 unități, 2%), în timp ce, cele mai puține locuri de cazare au fost deținute de structurile de cazare de tip hotel apartament (32 unități, 1%) (figura 14, tabelul 3).

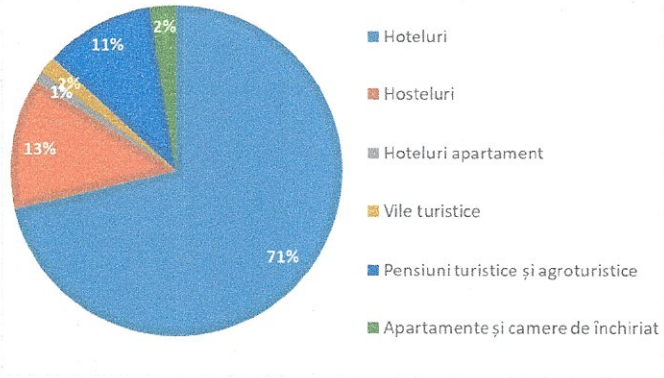

Figura 14. Repartiția procentuală a capacității de cazare existente, pe categorii tipologice, în anul 2018

Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018

8.

Tabelul 4. Capacitatea de cazare existentă, pe categorii tipologice și de confort, în 2018

Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018

Nr. crt.	Tipuri de structuri de primire turistică	1 stea/flore	2 stele/flori	3 stele/flori	4 stele/flori	5 stele/flori	Total
		camere / locuri / structuri					
1	Hoteluri	0	39 / 78 / 2	381 / 723 / 15	577 / 1143 / 6	0	997 / 1944 / 23

2	Hosteluri	0	36 / 86 / 3	97 / 261 / 4	0	0	133 / 347 / 7
3	Hoteluri apartament	0	0	12 / 32 / 1	0	0	12 / 32 / 1
4	Vile turistice	0	0	11 / 21 / 2	12 / 23 / 2	0	23 / 44 / 4
5	Pensiuni turistice și agroturistice	13 / 33 / 2	29 / 62 / 4	92 / 200 / 8	0	0	134 / 295 / 14
6	Apartamente și camere de închiriat	3 / 6 / 1	8 / 18 / 2	21 / 43 / 10	0	0	32 / 67 / 13
	Total	16 / 39 / 3	112 / 244 / 11	614 / 1280 / 40	589 / 1166 / 8	0	1331 / 2729 / 62

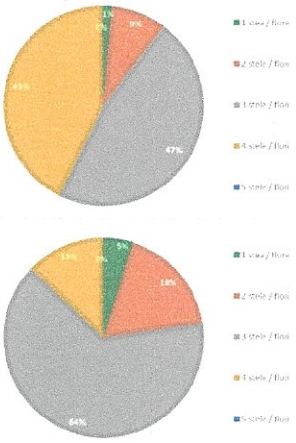

Figura 15. Ponderea camerelor, pe categorii de confort, în anul 2018

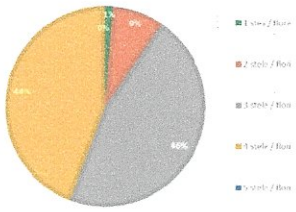

Figura 16. Ponderea locurilor de cazare, pe categorii de confort, în anul 2018

Figura 17. Ponderea structurilor de cazare, pe categorii de confort, în anul 2018

Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018, pentru anul 2018

Gradul de confort al structurilor de cazare este un indicator esențial cu roluri și implicații profunde în definirea destinației turistice Oradea, pe de-o parte, și în crearea profilului turistului care ne vizitează, pe de altă parte. În acest sens, o atenție aparte trebuie acordată analizei numărului, locurilor și camerelor din cadrul structurilor de cazare. Analiza în ceea ce privește gradul de confort a structurilor de cazare din municipiul Oradea, în anul 2018, pune în evidență predominarea structurilor de cazare clasificate la trei stele/flori (40 unități, 64%) și două stele/flori (11 unități, 18%), urmate de cele de 4 stele/flori (8 unități, 13%) și 1 floare (3 unități, 5%) (tabelul 4, figura 17). Se remarcă faptul că lipsesc structurile de cazare clasificate la 5 stele/flori. Din analiza comparativă a gradului de confort a locurilor în raport cu numărul structurilor de cazare, se observă unele modificări procentuale în direcția creșterii ponderii locurilor de cazare clasificate la 4 stele/flori (44%) și scăderii ponderii structurilor clasificate la 3 stele/flori (46%), 2 stele/flori (9%) și 1 floare

(1%) (tabelul 4, figura 16). Acest fapt denotă o îmbunătățire de ordin calitativ a structurilor de cazare. O situație relativ similară cu cea a locurilor de cazare se înregistrează și în cazul analizei numărului camerelor pe categorii de confort, astfel ponderea cea mai mare o dețin camerele clasificate la 3 stele/flori (47%) și 4 stele/flori (43%), în timp ce la polul opus sunt camerele clasificate la 1 floare (1%). La fel ca în cazurile precedente lipsesc camerele clasificate la 5 stele/flori (tabelul 4, figura 15).

Evoluția capacității de cazare în funcțiune din municipiul Oradea, pe categorii tipologice, între anii 2009 – 2017 a cunoscut un trend ascendent, cu unele oscilații induse de fiecare categorie tipologică, în parte. Dintre acestea, cele mai spectaculoase creșteri le-au înregistrat hotelurile și hostelurile (figura 18).

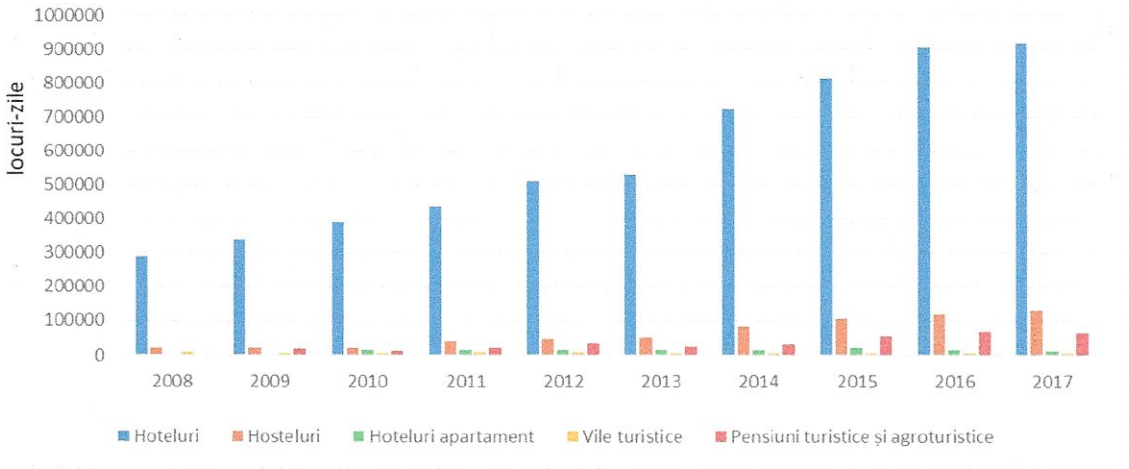

Figura 18. Evoluția capacității de cazare în funcțiune, pe categorii tipologice, între anii 2009 - 2017
Sursa datelor: TUR103D - Capacitatea de cazare turistică în functțune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

Analiza ponderii capacității de cazare turistică în funcțiune, pe categorii tipologice, la nivelul municipiului Oradea, în anul 2017, ne indică predominarea unităților hoteliere (81%), urmată de hosteluri (12%) și pensiuni turistice și agroturistice (6%) (figura 19).

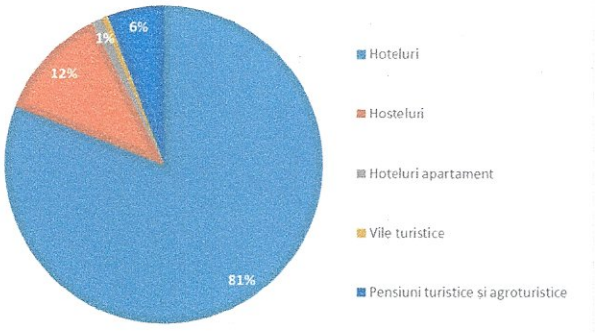

Figura 19. Repartiția procentuală a capacității de cazare în funcțiune, pe categorii tipologice, în anul 2017

Sursa datelor: TUR103D - Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

Evoluția capacității de cazare în funcțiune, la nivel lunar, aferentă intervalului temporar 2016 – 2018, ne indică existența unui trend relativ similar de-a lungul celor trei ani studiați. Acesta este definit prin existența a patru intervale de timp (două de creștere, două de descreștere) separate prin două vârfuri de sezon, de maximă activitate (lunile august și decembrie) și două depresiuni de activitate (lunile februarie și noiembrie). Primul interval de creștere este mai lung și începe în lunile martie, aprilie, mai, iunie și iulie, în timp ce cel de al doilea interval de creștere este mai scurt și se suprapune peste luna decembrie, când de altfel, se înregistrează și cel de al doilea vârf de activitate. În ceea ce privește perioadele de descreștere acestea se suprapun peste lunile septembrie, octombrie (prima perioadă de descreștere), respectiv peste luna ianuarie, ceea de a doua perioadă de descreștere (figura 20).

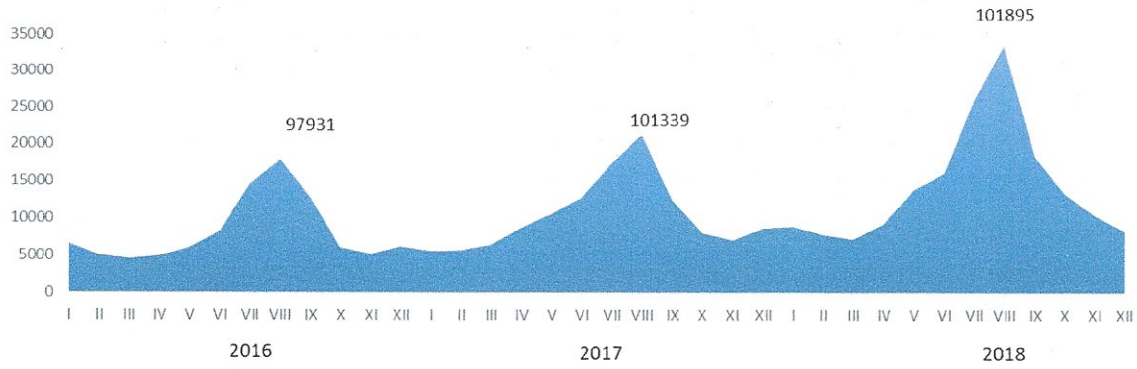

Figura 20. Evoluția capacității de cazare în funcțiune, la nivel lunar, între anii 2016-2018
Sursa datelor: TUR103F - Capacitatea de cazare turistică lunară în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

Structurile de primire cu funcție de alimentație publică

Reprezintă un element esențial, cu roluri și funcții în valorificarea patrimoniului turistic al municipiului Oradea, care transpar din capacitatea acestora de a reține turiștii în zonele de destinație turistică prin satisfacerea nevoii primare de alimentație.

Faptul că în anul 2018 au fost înregistrate 53 structuri de alimentație publică clasificate, ne indică un anumit nivel atins în ceea ce privește activitatea turistică. Astfel, acest indicator coroborat cu alți indicatori (structurile de cazare, dotările de cură și agrement și cele auxiliare, etc.), ne poate oferi informații prețioase vis-a-vis de activitatea turistică și gradul de dotare și amenajare în scopuri turistice. Din analiza pe categorii tipologice a unităților de alimentație publică, la nivelul anului 2018, s-a constatat existența a 53 structuri de alimentație publică clasificate, pe 12 categorii tipologice și anume: restaurant clasic (23), bar de zi (13), fast-food (3), bufet bar (2), restaurant pensiune (2), restaurant – autoservire (2), snack – bar (1), cafe bar (2), braserie (1), disco bar (1), bufet tip expres (2), bar de noapte (1) (tabelul 4). Numărul total al locurilor în cadrul structurilor de alimentație publică clasificate, din municipiul

Oradea, în anul 2018 a fost de 5801, din care cele mai multe au fost în cadrul restaurantelor clasice (3617 locuri), barurile de zi (533 locuri) și disco-baruri (450 locuri) (tabelul 5).
Ponderea locurilor în unitățile de alimentație publică, pe categorii de confort, ne indică predominarea locurilor de trei și două stele, cu 44%, respectiv 30%, urmate fiind de cele de patru (13%) și cinci stele (12%). Structurile de alimentație publică clasificate la 1 stea dețin o pondere mică (1%) (tabelul 5, figura 21). O situație similară se desprinde și din analiza numărului structurilor de cazare pe categorii confort cu unele oscilații de la o categorie la alta (tabelul 5, figura 22). Aceste informații sunt esențiale în conturarea profilului turistului care vizitează județul Bihor.

Tabelul 5. Capacitatea de cazare existentă, pe categorii tipologice și de confort, în 2018
Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018 [4]

Nr. crt.	Tipuri de structuri de primire turistică	1 stea/flore	2 stele/flori	3 stele/flori	4 stele/flori	5 stele/flori	Total
		locuri / structuri					
1	Bar de noapte	0	0	0	80 / 1	0	80 / 1
2	Bar de zi	0	110 / 2	106 / 5	252 / 5	65 / 1	533 / 13
3	Braserie	0	110 / 1	0	0	0	110 / 1
4	Bufet bar	0	175 / 2	0	0	0	175 / 2
5	Bufet de tip expres	35 / 2	0	0	0	0	35 / 2
6	Café bar	0	170 / 1	12 / 1	0	0	185 / 2
7	Disco bar	0	0	0	0	450 / 1	450 / 1
8	Fast food	0	220 / 1	64 / 2	0	0	284 / 3
9	Restaurant autoservire	0	80 / 1	95 / 1	0	0	175 / 2
10	Restaurant clasic	0	900 / 6	2111 / 13	426 / 3	180 / 1	3617 / 23
11	Restaurant pensiune	0	115 / 2	0	0	0	115 / 2
12	Snack-bar	0	45/1	0	0	0	45 / 1
	Total	35 / 2	1769 / 18	2544 / 21	758 / 9	695 / 3	5801 / 53

[4] *http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2019/02/Structurile-de-primire-turistice-cu-functiuni-de-alimentatie-publica-clasificate-actualizare-01.02.2019-1.xlsx*

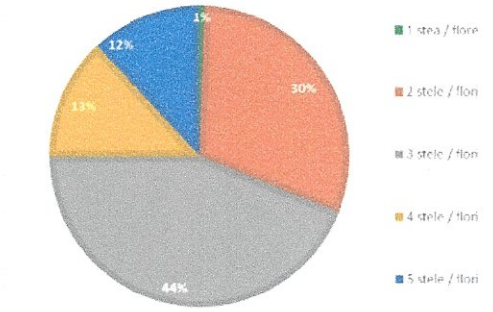

Figura 21. Ponderea locurilor în cadrul structurilor de alimentație publică clasificate, pe categorii de confort, în anul 2018

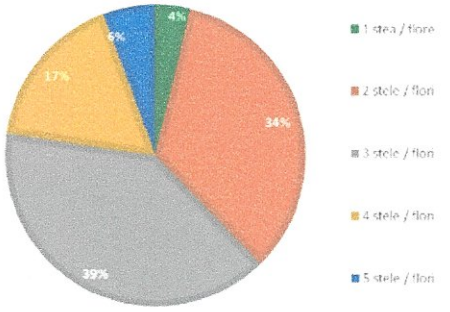

Figura 22. Ponderea numărului structurilor de alimentație publică clasificate, pe categorii de confort, în anul 2018

Sursa datelor: Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate de către Ministerul Turismului, 2018

9. Amenajări şi dotări pentru relaxare în aer liber şi plimbări (drumuri pietonale, locuri de promenadă)

În ultimii 10 ani spațiile pietonale și de promenadă din Oradea au crescut exponențial, cu aproximativ 2.5 ha. Scopul principal este acela de a crea un centru istoric distinctiv European, cât mai prietenos cu pietonii. Acțiunile care duc la îndeplinirea acestui obiectiv sunt:

- Extinderea spațiilor exclusiv pietonale pe străzile care comunica cu piețele centrale sau principalelor axe pietonale;
- Desființarea parcărilor de pe marginea carosabilului, odată cu construcția parcărilor din centrul istoric și extinderea spațiilor pietonale (trotuare) peste spațiu alocat înainte parcărilor;
- Crearea de noi atracții turistice (muzee, piețe pietonale, zone de relaxare), în vederea creării unor ancore care să genere fluxuri turistice sporite în centrul istoric;
- Aplicarea principiilor spațiilor urbane policentrice, prin crearea de piețe și spații pietonale în cele mai mari cartiere din oraș;
- Crearea de spații publice pentru evenimente (Construcția Sălii Polivalente) piețe și parcuri.

V. Informare şi promovare turistică

10. Semnalizarea obiectivelor turistice cu indicatoare de orientare şi informare, tipărite pe suport electronic sau web site

În Oradea s-au investit, în ultimii 10 ani, aproximativ 60 de milioane de euro în dezvoltarea turistica. De la reabilitarea Cetății Oradea, Construcția Unui Nou Aqua parc, până la restaurarea clădirilor din centrul istoric sau extinderea spațiilor pietonale. Odată[cu realizarea acestor investiții sunt realizate și sistemele orientare turistica.

11. Realizarea de materiale de promovare a staţiunii turistice şi a zonei

În 2014 la inițiativa Primăriei Municipiului Oradea a fost creată în Oradea o organizație de management al destinației, Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune, care are printre altele și responsabilitatea de a realizare materialele de promovare ale stațiunii turistice. Pe lângă producția acestora, organizația are a promovat destinația prin participarea la târguri de turism, atât în țară cât și în străinătate. În conținutul prezentului dosar sunt anexate toate materialele de promovare realizate în ultimii 5 ani.

VI. Criterii suplimentare de atestare a staţiunii turistice

1. Trenurile cu regim de rezervare a locurilor, inclusiv vagoanele de dormit, trebuie să oprească în gara care deserveşte staţiunea turistică.

O medie de 50 trenuri - Interregionale, Transferoviare și CFR călători - sosesc zilnic în gara Oradea. Tot zilnic, o medie de 50 de trenuri pleacă din gara Oradea. Începând cu anul 2018, Tenul Transilvania circulă zilnic pe ruta Viena-Oradea-Cluj-Napoca.

2. Autobuze de linie care deservesc zilnic autogara

Autogara Ștefan cel Mare din Oradea este tranzitată de 3 linii de autobuz, iar Autogara Nufărul de o linie de autobuz.

3. Spaţii comerciale şi pentru activităţi de prestări de servicii: bancă, schimb valutar, agenţie de turism.

În Oradea există actualmente 6 zone comerciale mari:

- Lotus Center (centru comercial și de divertisment), primul centru commercial din Vestul României și al doilea din țară, după București;

- Zona comercială din Calea Aradului unde regăsim centrul comercial Era Park Oradea, hypermarketul Auchan, reprezentanțe Dedeman și Brico Store;
- Prima Shops Oradea – zonă comercială de tip strip mall inaugurată în 2017;
- Lotus Retail Park – zonă comercială de tip strip mall inaugurată în 2018;
- Oradea Plaza – centru comercial;
- Crișul Shopping Center - centru comercial.

Atât în aceste zone comerciale, cât și în toate cartierele din oraș, există agenții de turism, puncte de schimb valutar și bănci.

În Oradea au sedii numeroase bănci naționale și internaționale, dintre care amintim: BCR, Banca Românească, Banca Transilvania, BRD, CEC Back România, BCC – Banca Comercială Carpatica, Bancpost, Raiffeisen Bank, Alpha Bank, OTP Bank, ING Bank, Intesa San Paolo, Banca Românească, Credit Europe Bank, Unicredit Țiriac Bank.

Totodată, în Oradea există peste 70 de aparate ATM.

4. **Săli de spectacole şi de conferinţe cu o capacitate totala egală cu minimum 40% din numărul locurilor existente în statiune.**

Spațiile de cazare disponibile în Oradea totalizează un număr de 5.000 de paturi.

În ceea ce privește sălile de spectacole și conferințe, în Oradea există următoarele locații destinate artelor, culturii și mediului de afaceri:

A. **Casa de Cultură a Sindicatelor**, înființată în anul 1968 din fondurile sindicatelor. Instituţia face parte din Asociaţia Naţională a Caselor de Cultură ale Sindicatelor din România (ANCCSR) al cărei membru fondator este alături de celelalte 50 de Case de Cultură ale Sindicatelor din ţară. Pe parcursul anilor s-au perindat pe scena Casei de Cultură cele mai prestigioase formaţii din România, cei mai renumiţi actori, artişti, interpreţi ai ţării, precum şi numeroase formaţii şi artişti celebri din străinătate. Capacitatea Sălii este de 700 de locuri.

B. **Sala Sporturilor "Antonio Alexe",** o sală multifuncțională folosită ca bază locală pentru echipele masculine și feminine de baschet, volei și handbal din oraș. Capacitatea sălii este de 2.500 de locuri. Sala a fost gazda grupei B a Campionatul European de baschet feminin din anul 2015. Sala a fost denumită în cinstea lui Antonio Alexe, un fost jucător de baschet al echipei CSM Oradea, care a jucat aici timp de șase ani, după care a jucat în Ungaria și la CSU Asesoft Ploiești. Antonio Alexe a murit în anul 2005 într-un accident de mașină. Trupul său a fost înmormântat în Oradea, orașul unde se stabilise de 15 ani. În 2020 se vor finaliza lucrările de construcție a unei noi săli Polivalente.

C. **Teatrul de Stat "Regina Maria",** o clădire impozantă din centrul orașului, construită între anii 1899-1900. Cu o tradiţie de aproape un secol în peisajul cultural orădean, Teatrul de Regina Maria din

Oradea se preocupă de crearea unor spectacole care să reflecte contextul multicultural în care trăim, sperând, printre altele, ca teatrul să rămână şi chiar să se dezvolte într-un limbaj aparte, destinat tuturor categoriilor de vârstă. Capacitatea sălii Teatrului este de 670 de locuri.

D. **Filarmonica de Stat Oradea,** o instituție muzicală românească cu o bogată activitate concertistică atât în România, cât și peste hotare. A fost înființată la 23 decembrie 1923 sub denumirea de Societate Filarmonică, pe fondul unei vieți muzicale efervescente a orașului Oradea, care merge în timp până în secolul 18. Din 1949, Societatea Filarmonică devine instituție de stat, sub denumirea actuală. Din 2003, filarmonica dispune de o sală de concerte proprie, care oferă noi posibilități de organizare a concertelor vocal-simfonice, educative, recitalurilor camerale și à capella. Capacitatea Filarmonicii este de 450 de locuri.

E. **Cinema Palace**, cinematograful care operează în centrul comercial și de divertisment Lotus Center, are 6 săli moderne, toate dotate cu proiectoare Sony Digital 4K de ultimă generaţie, şi dispune de 628 de locuri.

F. Hoteluri din Oradea precum Double Tree by Hilton, Ramada, Impero, Nevis, Continental, dispun de săli multifuncționale, disponibile pentru conferințe și workshop-uri, petreceri corporate, training-uri și seminarii.

5. **Dotări tehnice pentru exploatarea, protecţia şi utilizarea resurselor minerale terapeutice.**

Infrastructura de tratament este bine reprezentată la nivelul orașului Oradea. Aici sunt localizate o serie de hoteluri care dispun de baze de tratament în cadrul cărora turiştii pot beneficia de următoarele servicii: electroterapie, hidroterapie, termoterapie, kinetoterapie, balneoterapie etc. Dintre acestea se remarcă: hotelurile DoubleTree by Hilton Oradea, Continental Forum Oradea, Hotel Ramada Oradea şi Hotel Nevis Wellness & SPA etc.

Existenţa resurselor geotermale a creat condiţii optime pentru dezvoltarea infrastructurii de agrement, reprezentative în acest sens fiind Aquapark Nymphaea Oradea şi Ştrandul Ioşia Oradea.

6. **Amenajări şi dotări pentru servicii de revigorare în spaţii construite, săli pentru întreţinere (fitness)**

Oradea este cunoscut ca orașul SPA-urilor și pe bună dreptate, în oraș existând numeroase centre de wellness & spa:

- Aquapark Nymphaea, cel mai mare și modern aquapark din România;
- Riserva Wine Spa, un SPA care oferă tratamente speciale pe bază de vin, situate în Hotel Ramada;
- Eforea Spa aflat în Hotel Double Tree by Hilton.
- Și alte hoteluri precum Nevis Wellness&SPA sau Elite Hotel, oferă servicii de wellness.

În Oradea există și numeroase centre de fitness și săli de sport, care deservesc populația din toate cartierele din oraș.

7. Parc amenajat

Cei 25 mp de spațiu verde pe cap de locuitor, au adus orașului Oradea titlul de capitala verde a României în 2011. Orașul se bucură de numeroase parcuri amenajate cu locuri de joacă, spații verzi sau zone colorate, pline cu flori, instrumente muzicale în aer liber și inclusiv zone dedicate sportului.

Primele parcuri din Oradea cu destinaţia specială de spaţiu verde şi de recreere au fost create în secolul XIX: Grădina Rhedey şi actualul Parc Petöfi, care a făcut parte din spaţiul verde din jurul Complexului Baroc (Palatul Episcopal Romano-Catolic). Ele există şi astăzi, însă fostul Parc Rhedey a fost împărţit în două, o parte fiind actualmente Parcul Bălcescu iar cealaltă parte Grădina Zoologică.

Parcul Palatului Baroc este un adevărat parc dendrologic, cu specii de frasin, tuia, tisa, magnolia şi quercus, precum şi trei arbori sequoia gigantaea, cu vârsta de peste 100 de ani (lângă Şc. Gen. nr. 14).

La începutul secolului XX, pe un teren mlăştinos de pe malul drept al Crişului Repede, până sub Dealul Pisicii, a fost construit Parcul Orăşenesc, numit mai târziu Parcul Muncitorilor, în prezent Ion C. Brătianu. Este cel mai mare parc al oraşului, sub care există câteva izvoare de apă termală ce alimentează Ştrandul Municipal din apropiere.

Pe acelaşi mal, pe lângă strada Libertăţii, a fost amenajat un parc, ce a purtat în perioada interbelică numele lui Mihai Eminescu.

După cel de-al doilea război mondial, s-au creat numeroase parcuri precum: Parcul 1 Decembrie (creat în anii 50, cu denumirea Parcul 23 August, pe locul Pieţei Mari, unde înainte se ţinea târgul de vite), Parcul 22 Decembrie, Parcul Dendrologic din şanţul Cetăţii şi numeroase alte parcuri în noile cartiere ale oraşului.

Iată lista principalelor parcuri din Municipiul Oradea:

1. Parcul Liniştii (Olosig)
2. Parcul Palatului Baroc
3. Parcul Salca
4. Parcul Petöfi
5. Parcul Libertăţii
6. Parcul Şanţul Cetăţii
7. Parcul I.C. Brătianu
8. Parcul Traian
9. Parcul Ţăranilor
10. Parcul Bălcescu
11. Parcul 1 Decembrie
12. Parcul Ghioceilor

8. Bază pentru valorificarea resurselor naturale terapeutice, dacă este cazul.

Turismul curativ balnear orădean are la bază resursa geotermală a orașului, care a fost fructificată prin construirea unui aquapark modern și atractiv, Aquapark Nymphaea fiind de altfel cel mai mare aquapark din țară.

Oradea are cel mai modern aquapark realizat de o instituţie publică din România. Suprafaţa sa este una foarte mare, aquaparkul orădean întinzându-se pe 7 ha.

Complexul cuprinde 15 bazine de înot, 4 aqua-tobogane interioare, spa, centrul wellness, centru de informare turistică, restaurant, cabinet medical, 6 tobogane exterioare de 18 metri înălţime, cu platformă de lansare şi bazin de aterizare.
În cadrul aquaparkului există o zonă spa cu baie romană şi turcească, saună finlandeză şi rusească, masaj, precum şi o zonă welness, care pune la dispoziţia celor intresaţi un cabinet de estetică dentară, un salon de înfrumuseţare (cu coafură, cosmetică, manichiură şi pedichiură), un cabinet cu tratament naturist; 4 cabinete pentru tratament acvatic, 7 cabinete pentru masaj şi 2 saloane Jacuzzi VIP. Zona de alimentaţie publică pune la dispoziţia clientelei un restaurant cu 120 de locuri şi un bar cu variate sortimente de băuturi.

La toate acestea se adugă 5 bazine exterioare (cu valuri, de sărituri, olimpic, pentru copii şi pentru adulţi), 1 teren multifuncţional de sport pentru baschet, fotbal şi handbal, 2 terenuri de volei de plajă, 4 terenuri de tenis cu piciorul şi 2 mese pentru tenis de masă.

9. Amenajări si dotări pentru pentru practicarea sporturilor (agrement nautic, tenis, fotbal etc.)

Locuitorii orașului Oradea sunt iubitori de sport și îl practică fie de performanță, fie de întreținere sau pentru relaxare.

Oradea vine în întâmpinarea lor și a turiștilor cu piste de biciclete, piste de alergare, un bazin de înot – Bazinul Olimpic "Ion Alexandrescu", piscine, terenuri de fotbal și de tenis, zone amenaje pentru sport în parcurile din oraș.

În municipiul Oradea există în prezent peste 30 de km de piste de biciclete, realizate atât din fondurile proprii ale Primăriei, cât și din fonduri europene.
În anul 2015, a fost inaugurată o pistă de biciclete care leagă Oradea e orașul Berettyoujfalud din Ungaria, cu o lungime de 46.7 km.
În anul 2018, s-au finalizat lucrările de realizare a pistei sintetice de alergare din parcul Ion I.C. Brătianu. Aceasta este prima pistă sintetică din oraș și are o lungime totală de 1.054 de metri și lățimea de 1,25 metri. Pista a fost realizată de Primăria Municipiului Oradea în parteneriat cu Eco Bihor, din taxa de depozitare încasată de la alte unități administrative-teritoriale care depozitează la halda ecologică din Oradea.

- Sala Sporturilor "Antonio Alexe", o sală multifuncțională, deservește echipele masculine și feminine de baschet, volei și handbal din oraș. Capacitatea sălii este de 2.500 de locuri. Sala a fost gazda grupei B a Campionatul European de baschet feminin din anul 2015
-

10. **Localităţile sau părţile de localităţi care dispun de condiţii pentru practicarea schiului trebuie să aibă amenajate cel puţin o pârtie de schi omologată şi mijloacele de transport pe cablu corespunzătoare.**

N/A.

11. **Organizarea de evenimente turistice, culturale, sportive, cu caracter de repetabilitate pe bază de calendar.**

Calendarul de evenimente al orașului se îmbogățește de la an la an, iar evenimentele cu caracter repetitiv cresc de asemenea, ca și număr de participanți, complexitate și atractivitate.

Din evenimentele organizate anual, enumerăm:

- Târgul de Paști – Ediția 2019 desfășurată în perioada 19.04 – 29.04.
- Târg de Carte Gaudeamus - Ediția 2019 desfășurată în perioada 8.05 - 12.05
- Street FOOD Festival - Ediția 2019 desfășurată în perioada 17.05 - 19.05
- Festivalul Copiilor - Ediția 2019 desfășurată în perioada 31.05 - 02.06
- X-Man România - Ediție aniversară de 10 ani desfășurată în 01.06.2019
- Turul Ciclist al Bihorului - Ediția 2019 desfășurată în perioada 06.06 - 09.06
- European Music Open - Ediția 2019 desfășurată în perioada 11.06 - 16.06
- The Color Run - Ediția 2019 desfășurată în 22.06.2019
- Festivalul Medieval al Cetății Oradea - Ediția 2019 desfășurată în perioada 04.07 - 07.07
- Oradea Summer Film - Ediția 2019 desfășurată în perioada 08.08 - 18.08
- Zilele Culturii Maghiare - Ediția 2019 desfășurată în perioada 21.08 - 25.08
- The Big Picnic - Ediția 2019 desfășurată în perioada 30.08 – 01.09
- Festivalul Culturii Slovace - Ediția 2019 desfășurată în perioada 06 – 07.09
- TIFF Oradea - Ediția 2019 desfășurată în perioada 06.09 – 08.09
- Zilele Culturii Iudaice - Ediția 2019 desfășurată în perioada 13-15.09
- Ora JazzFestival - Ediția 2019 desfășurată în perioada 20.09 - 22.09
- Sărbătoarea Recoltei - Ediția 2019 desfășurată în perioada 27.09 - 29.09
- Toamna Orădeană - Ediția 2019 desfășurată în perioada 03.10 - 06.10
- Târgul de Crăciun Oradea - Ediția 2019 desfășurată în perioada 29.11 - 31.12

12. **Centre de informare şi promovare turistică, cu personal permanent care să deservească exclusiv centrul.**

Centrul de informare și promovare turistică Bihor, Oradea, Strada Patrioților nr. 2.
Cetatea Oradea – obiectiv turistic cu personal calificat, materiale de promovare turistică, ghizi turistici la cerere.

Sinagoga Neologă Sion – obiectiv turistic cu personal calificat, materiale de promovare turistică, ghizi turistici la cerere.
Turnul Primăriei Oradea – obiectiv turistic cu personal calificat, materiale de promovare turistică, ghizi turistici la cerere.
Din anul 2020, Primăria Oradea va înființa încă un Centru de informare și promovare turistică, în Piața Independenței (în centrul orașului), deasupra unei parcări publice subterane aflată momentan în proces de execuție.

13. **Asigurarea legăturii permanente on-line dintre structurile de primire turistice cu funcţiuni de cazare şi centrul de informare şi promovare turistică.**

Centrul de informare și promovare turistică Bihor este în legătură cu structurile de primire turistice (hoteluri, pensiuni), precum și cu principalele obiective și atracții turistice din oraș, atât online (email, website, social media), cât și off-line (telefon).

14. **Canalizare centralizată**

La nivelul municipiului Oradea, lungimea rețelei de canalizare, la finalul anului 2016 era de 802,8 km, în creștere cu 55,5 km (+7,42%) față de anul 2010, asigurându-se preluarea şi transportul apelor uzate menajere, precum şi a celor pluviale, printr-o rețea de canalizare organizată în sistem mixt. Epurarea apelor uzate pentru Oradea se realizează în trei trepte: mecanică, biologică şi terțiară.

Începând cu anul 2006 operatorul regional SC Compania de Apă Oradea SA a preluat serviciile publice de alimentare cu apă şi canalizare din localităţi învecinate cu Oradea şi din alte localităţi ale judeţului Bihor.

Forma actuală de organizare şi obiectul de activitate al companiei - alimentare cu apă potabilă, preluare şi epurare ape uzate - este rezultatul unor etape îndelungate de transformări impuse odată cu dezvoltarea municipiului Oradea, având următoarele repere în timp:

1895 - se pune în funcţiune prima sursă de alimentare centralizată cu apă potabilă, amplasată pe locul actualei Staţii de Pompare nr. 3, un rezervor de stocare al apei cu un volum de 2.000 mc. şi reţelele de distribuţie aferente.

1910 - se consemnează execuţia primelor reţele de canalizare şi a Staţiei de Epurare mecano-biologică.

1912 - se pune în funcţiune a doua staţie de pompare a apei potabile - Staţia de Pompare nr. 2 - şi noi reţele.

1938 - 1 ianuarie - activitatea de alimentare cu apă şi canalizare se desfăşoară în cadrul Intreprinderii Comunale Oradea (I.C.O.) - Regia Publică Comercială.

1948 - se reutilează prima uzină de apă - Staţia de Pompare nr. 3.

1950 - se montează primul aparat de clorinare la Staţia de Pompare nr. 2.

1963 - se dă în funcţiune Staţia de Pompare nr. 1 şi noi reţele de transport şi distribuţie, dezvoltându-se totodată şi Staţia de Epurare.

Investiţiile însemnate făcute în construcţia de locuinţe, impun atât lucrări de sporire a capacităţii de captare a apei potabile la Staţia de Pompare nr. 1 cu reţelele de distribuţie aferente, cât şi noi staţii de hidrofor.

1973 - prin unificarea Intreprinderii Comunale Oradea, Intreprinderii de Locuinţe şi Localuri Oradea cu alte unităţi prestatoare de servicii de gospodărie comunală şi locativă din municipiu şi judeţ, ia fiinţă Intreprinderea Judeţeană de Gospodărie Comunală şi Locativă Bihor (I.J.G.C.L.Bihor), cele două activităţi - apă-canal şi termoficare - devenind secţii distincte în cadrul acesteia.

1976 - se pune în funcţiune o nouă capacitate de stocare a apei potabile - 2 rezervoare a 10.000 mc. fiecare.

1979 - se dă în exploatare Staţia de Pompare nr. 4, având ca sursă de apă stratul freatic şi bazinele de îmbogăţire a acestuia.

1985 - se pune în funcţiune Staţia de Pompare nr. 5, având ca sursă apa de suprafaţă preluată din Crişul Repede şi noi capacităţi la Staţia de Epurare.

1991 - Intreprinderea Judeţeană de Gospodărie Comunală şi Locativă Bihor (I.J.G.C.L.Bihor) se reorganizează şi astfel în municipiul Oradea ia naştere Regia Autonomă de Gospodărie Comunală şi Locativă (R.A.G.C.L. Oradea), structurată pe 3 secţii: Secţia Apă-Canal, Secţia Termoficare şi Secţia Fond Locativ.1993 - se pune în funcţiune o nouă capacitate de captare a apei la Staţia de Pompare nr. 5 şi demarează modernizarea treptei biologice la Staţia de Epurare.

1996 - R.A.G.C.L. Oradea se reorganizează prin desprinderea Secţiei Fond Locativ şi devine Regia Autonomă APATERM Oradea - cu Secţia Apă-Canal şi Secţia Termoficare.

1999 - încep lucrările de reabilitare a staţiilor de hidrofor şi a sistemului secundar de distribuţie a apei, contorizarea la nivel de consumatori (scară de bloc) şi monitorizarea parametrilor de distribuţie a apei potabile - lucrări finanţate cu credite acordate de Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (B.E.R.D.).

2003 - prin hotărârea Consiliului Local nr. 261 din 24.04.2003 se înfiinţează Regia Apă-Canal Oradea ca urmare a predării distribuţiei energiei termice de la R.A. Apaterm Oradea la S.C. Electrocentrale Oradea.

2006 - În 01.03.2006 se înfiinţează S.C. Compania de Apă Oradea S.A.

2009 - Începând cu data de 01.07.2009, SC COMPANIA DE APĂ ORADEA SA devine operator regional, acţionariatul companiei se modifică prin acceptarea a 8 (opt) noi unităţi administrativ-teritoriale ca acţionari ai SC COMPANIA DE APĂ ORADEA SA. Noii acţionari sunt Consiliile Locale ale comunelor: Borş, Cetariu, Girişu de Criş, Nojorid, Oşorhei, Paleu, Sînmartin şi Sîntandrei.

Prin semnarea în data de 11.09.2009 a CONTRACTULUI DE DELEGARE A GESTIUNI SERVICIILOR PUBLICE DE ALIMENTARE CU APĂ ŞI DE CANALIZARE, între Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară

„APAREGIO" în calitate de Autoritate Delegantă şi respectiv SC COMPANIA DE APĂ ORADEA SA în calitate de Operator, SC COMPANIA DE APĂ ORADEA SA îndeplineşte criteriile necesare pentru crearea operatorului regional.

2017 - Compania de Apă Oradea, cu o experienţă de peste 120 ani în domeniul alimentării cu apă, exploatează în prezent următoarele capacităţi:

Staţii de captare - tratare – pompare apă potabilă : 8 staţii, din care în Oradea – 5 staţii cu o capacitate totală de 2.100 l/s captare-tratare-pompare apă potabilă;

Reţele de transport şi distribuţie apă 1.186 km, din care :

683 km - în mediul urban (606 km – Oradea)
503 km - în mediul rural

Branşamente apă: 44.800 buc. , din care :

- 28.510 buc - în mediul urban (25.784 buc – Oradea)
- 16.290 buc - în mediul rural

Staţii de repompare apă potabilă: 131 staţii, din care în Oradea 82 de staţii de hidrofor pentru apă potabilă;

Reţele canal menajer 660 km, din care:

- 514 km în mediul urban (475 km– Oradea)
- 146 km în mediul rural

Reţele canal pluvial 362 km – Oradea, 16 km.- Beius, Sinmartin- 5 km.

Racorduri canal menajer: 30.649 buc.

- 25.169 buc în mediul urban (22.634 buc – Oradea)
- 5.480 buc în mediul rural

Staţii de pompare în sistemul de canalizare 93 statii din care in Oradea: 29 staţii de pompare ape uzate şi 8 staţii de pompare ape pluviale

Staţii de epurare - 4, din care staţia de epurare din Oradea cu o capacitate de epurare mecano-biologică a apelor uzate de 2.200 l/s.

Proceedings World Geothermal Congress 2005
Antalya, Turkey, 24-29 April 2005

The Geothermal Waters of Oradea – A Cardiovascular Approach

Alina Iacobescu, Marcel Rosca and Horia Draghicioiu

University of Oradea, Armatei Romane 5, Oradea, 410087, Romania

alina_iacobescu@rdslink.ro

Keywords: geothermal, cardiovascular rehabilitation

ABSTRACT

It is known that geothermal waters from Felix Spa have been used for decades in cardiovascular rehabilitation based on thermal, mechanical and chemical factors.

The chemical composition of geothermal waters from Oradea is quite similar to geothermal waters from Felix Spa.

We studied the possibilities to use these waters for long-term treatment of cardiovascular patients, not only because of the water's thermal factor, but also for its chemical composition.

This will allow us to use low temperature waters, which result from industrial use.

1. INTRODUCTION

The history of thermal spas in Romania, mostly those from Oradea neighborhood is very impressive. The first historical documentation about utilization in therapeutically meanings of this water is from XIII century. Eight hundred years later, modern science is still trying to explain how these waters exercise their amazing effects on human body.

Contemporary medicine frequently contradicted these waters' efficacy. Some believe that radioactivity and high temperature of these waters should prohibit their utilization in medical rehabilitation, especially on patients with cardiovascular diseases.

Our purpose is to demonstrate the efficacy of these waters in medical rehabilitation of patients with cardiovascular diseases. We intend to do this by correlating the biochemical composition of geothermal waters from Oradea with the physiopathology of cardiovascular diseases. We also compared the chemical composition of Oradea thermal waters with the thermal waters from Felix Spa, which, as we already know, is very useful in medical rehabilitation. In addition, the aim of our article is to evaluate the possibility and the necessity to build medical rehabilitation clinics for cardiovascular patients.

Our intention is not to transform the thermal water in a universal panacea, but there exist illnesses for which thermal water may contribute in their rehabilitation or may ameliorate chronic disease evolution.

2. PHYSIOPATHOLOGICAL ASPECTS

The medical effect of thermal waters is demonstrated by three factors: thermal factor, mechanical factor and chemical factor.

2.1 The thermal factor

The thermal factor is useful for patients with high blood pressure on which the thermal water have the following effects:

- decreased the diastolic blood pressure at 55-60 mm Hg;
- decreased the systolic blood pressure by 10-20 mm Hg;
- decreased the peripheral resistance of the vessels through vasodilatation as well as blood fluidization thus reducing the friction forces.
- increased the speed of blood flow in blood vessels.

Waters with temperature of 37°C are used for all patients with high blood pressure without any complications, whereas warm waters with temperature of 38-39°C are useful only for patients with border blood pressure, moderate-high blood pressure, oscillating blood pressure, or for young patients.

The thermal factor has a beneficial effect in rebalancing the nervous system, which is the regulatory factor for cardiovascular system.

The thermal factor also increases the cardiac frequency and cardiac output. At temperatures around 37°C, the cardiac supply of oxygen is increased by 10%, which is insignificant considering the benefits of thermal waters.

2.2 The mechanical factor.

The mechanical factor is useful in medical rehabilitation for diseases that make physical exercise difficult for patients, this helps since it's already known that the effort necessary for exercise is considerably low in the water. The waters with lowest temperature, which doesn't have the thermal factor and thus, eliminates the supplementary needs for oxygen of heart, make exercises possible on patients in the early stages of rehabilitation or in advanced stages of diseases. Also, on patients with peripheral vessel diseases, the mechanical factor improves the return of the blood to the heart, which ameliorates the evolution of illnesses.

Theoretically, the Pascal's principle favors the return of the blood to the heart; the push-up force according to the Archimedes' Law makes the effort necessary for exercises lesser.

Most patients with cardiovascular diseases are obese, and physical exercise under water makes starting the practice easier and can lead patients to a more compliable attitude for treatment.

2.3 The chemical factor.

While mechanical and thermal factors are not specific for for Oradea thermal waters in particular, the chemical properties differentiate the thermal waters and give them specific curative abilities.

The chemical factor exercises its effect on medical rehabilitation via a transmineralization process of ionic substances, through the skin. The presence of radioactive radon in thermal waters accelerates this transmineralization process.

The mineral substances from thermal water are very important in cardiovascular rehabilitation, these are as follows:

- Ca^{2+} contributes to maintain vessel walls' tonicity, and helps with regulation of cardiac electric activity;
- Mg^{2+} is a key component of our nervous autonomic system which controls the cardiac activity and vascular tonus;
- Sulfate ion is recently proved very important for the rehabilitation of patients with peripheral vessel diseases. Measurement of blood flow (by Doppler method), before and after external cure in pools with sulfurous water, shows an amazing improvement on it.
- K^+ has two major roles in cardiovascular system. First, K^+ stabilizes cardiac muscle membrane, protecting heart from arrhythmia and from possible toxic effects of some drugs. Its second function, which is not directly involved in the regulation of cardiovascular system, is that high concentration of K^+ in thermal waters allows an exchange through the skin of K^+ for the Na^+ ions. High concentration of Na^+ ions in the body is needed for the body to retain water. Increasing Na^+ concentration in blood is the compensatory mechanism during heart failure episodes, this occurs during the chronic evolution of any cardiac disease. K^+ helps heart to maintain normal values of cardiac outflow, but on the other hand, it increases heart travail and leads to water accumulation on extravascular compartment (edema) and creates a vicious cycle. Decreasing of Na^+ concentration in blood, and water elimination from the body are the major objectives in heart failure treatment.
- Li ion also has an important role in autonomic nervous system and psychical mood rebalancing. We do not know precisely, today, how Li ions works, but it is very important in treatment of anxiety generated by cardiovascular diseases (a major source of anxiety).

The medical applications of mineral and thermal waters in cardiovascular rehabilitation are as follows:

- chronic ischemic heart disease, (except major coronary events and acute myocardial infarction which benefits more from intensive, emergency, cardiological treatment);
- high blood pressure in low, medium, oscillatory forms and mostly on that which occur on young patients;
- peripheral vessel diseases: venous peripheral insufficiency and ischemic artheriopathy in initial phases;
- arrhythmia caused by autonomic nervous system dysfunction. (Zdrenghea, 1995)

The geothermal water has effects on metabolism in human body. This is due to alphatherapy, which is brought about by radioactive Radon from thermal waters. Radon is gaseous, dissolved in thermal waters, and absorbed trough skin or by respiration to the lung and eliminated only by respiration. Its disintegration time is about three hours, which avoids radioactive accumulation in the human body, which may lead to some negative effects for long-term treatment. (Rosca and Farcas, 1993)

Therefore, treatment with thermal waters also allows amelioration of some metabolic illnesses, which are major risk factors for cardiovascular diseases:

- Amelioration of diabetes mellitus that will lead to patients' glycemic values getting closer to the normal range. High values of glycemia destroy small and very small vessels that assure the nutrition of nerves, and this leads to diabetic neuropathy. Additionally, high glycemic values contribute to obstruction of small vessels of the heart, kidney and retina, the target organs of diabetes mellitus. Diabetes mellitus has these devastating effects because the high glycemic values accelerate atherosclerosis of the small vessels and deposition of some pathological substances in the target organs.
- Amelioration of purins' metabolism: increases the elimination of uric acid and prevent gout arthropathy;
- Amelioration of lipids metabolism: decreases cholesterol fractions that causes atherogenesis and increase fractions of those with protector effects. The process that leads to atherogenesis is still subject of controversies in these days. We only know for certain that high values of some cholesterol fractions (LDL-low density lipoprotein and VLDL-very low density lipoprotein) lead to atherosclerotic plaque. Whereas another fraction of cholesterol (HDL-high density lipoprotein) offer certain protection against atherogenesis.
- Rebalances autonomic nervous system and neurohormonal axis dysfunction, improving cardiovascular control. (L. Lazar, Dorina Farcas, 1999)

All disorders mentioned above, along with obesity are part of X metabolic syndrome. This is the major risk factor for cardiovascular diseases and is the consequence of smoking, sedentarism, alcohol consumption and inappropriate diet. Unfortunately, X metabolic syndrome is so frequent in our days that we consider it almost normal.

2. CHEMICAL PROPERTIES OF ORADEA THERMAL WATERS.

2.1 Comparison between Felix Spa thermal waters and Oradea thermal waters

The qualities of geothermal waters from Felix Spa are well known and appreciated. These waters have been analyzed from a chemical point of view and medical applications have been found using them. Felix Spa is recognized today for treatments applied to locomotor system illness, and it is the number one, at least in Romania, for tetraplegic and paraplegic patients rehabilitation. These waters were less utilized in cardiovascular rehabilitation.

The geothermal waters from Oradea were less evaluated from a medical perspective. We have information about the chemical composition and radioactivity of these waters.

Table 1 illustrates the chemical composition of thermal waters from Felix Spa and Oradea. We included here all the eight wells from Felix Spa used in present and eight out of eleven wells used in Oradea. We excluded three wells from Oradea, because two of them are already used as recreational pools and the other one is impossible to use for medical purposes because of its location.

The mineralization of the waters from Oradea wells is obviously higher then that of Felix Spa waters. Concentration of Ca^{2+}, Mg^{2+} and sulfate ions is also higher in Oradea waters. Concentration of Na^{+} ions is basically the same, even lower in some Oradea's wells. Although we can not clearly illustrate the comparison among K^{+} and Li ions in these two locations, our sources specified that the concentrations of these ions are substantially higher in Oradea waters.

The thermal waters from Felix Spa are classified as low mineralized waters with mineral concentration under 1 mg/L, and are framed as highly bicarbonate, low sulfurous, highly calcic and low magnesian waters. On the other hand, Oradea's waters have higher mineralization that is above 1 mg/L, and these waters are classified as highly sulfurous, highly calcic, medium magnesian and low bicarbonate.

Comparing the chemical properties between Felix Spa waters and Oradea waters and considering the physiopathology of the cardiovascular diseases described above, it is obvious that thermal waters from Oradea's wells are suitable for medical rehabilitation of cardiovascular patients, just like Felix Spa waters.

Table 1. Chemical properties of Felix Spa and Oradea thermal waters.

Felix Spa wells (C. Anghelopol, 1984)

Well	Mineralization Mg/L	Cl^{-} Mg/L	HCO_3^{-} Mg/L	SO_4^{2-} Mg/L	Na^{+} Mg/L	Ca^{2+} Mg/L	Mg^{2+} Mg/L
412	643.34	3.5	370.8	51.4	76.8	42.8	20.6
402	792.54	8.9	464	102	15.4	142.6	22.7
4011	803.46	5.3	370.8	171.8	51.7	115.9	22.1
4003	809.34	8.9	417.2	187.7	45.1	120.9	21.3
4087	813.55	10.6	440.4	136.2	51.8	126.6	19.2
Felix Spring	953.85	3.6	417.2	255.1	66.2	149.8	23.2
Balint Spring	978.25	7.1	405.7	251.7	55.3	147.2	26.9
Breiner Spring	986.7	7.1	405.7	265.1	49.9	151.9	28.6

Oradea wells (Albu, 1985)

Well	Mineralization Mg/L	Cl^{-} Mg/L	HCO_3^{-} Mg/L	SO_4^{2-} Mg/L	Na^{+} Mg/L	Ca^{2+} Mg/L	Mg^{2+} Mg/L
4797	1048	10.5	200.5	515.3	45	191.6	26.9
4006	1109	24.2	231.4	571.5	30	223.5	43.3
4795	1182	39.4	258.6	508.4	100	194.2	25.1
1716	1188	36.8	196.8	584.2	45	201.6	47.9
1717	1210	22.2	300.1	507.3	75	210.1	28.1
4796	1246	26.6	198.1	651.4	29.5	229.9	47.1
4005	1313.7	15.8	203.3	692.5	30	234.7	64.3
4081	1383	14.2	144.3	823.8	18	250.4	73.2

Regarding radioactivity of the waters, the Felix Spa water have a radioactivity around 10^{-12} mg Radium and 16.5 nCi/L Radon. Therefore, it can not be classified as radioactive water because the threshold concentration to be classified as highly radioactive is 10^{-8} mg Radium and 18 nCi/L Radon. (A. Szabo, 1987)

Although the Oradea's thermal water has a higher concentration of Radon, around 26.5 nCi/L, studies demonstrates that these values are not toxic for human body, unless the water is used for drinking or cooking for a long time. It was also demonstrated that, at this concentration, Radon is more effective for the transmineralization process through the skin. (Dinca et al, 1980)

2.2 Review about thermal waters of Oradea

We have to mention that right now, there were exploited wells from the west and south of the Oradea, but these are all for industrial purposes.

The two swimming pools supplied with thermal water are only for recreational purposes and there are no possibilities for medical rehabilitation with these.

Among thermal waters of Oradea, those with highest mineralization is observed on the south of the perimeter. Unfortunately, in this place, there was no issue about medical utilization of these waters, which in turn are used only for heating houses. Wells from the east of the city have water with a lower concentration of mineral substances than wells from south and west.

In the table above, we can observe the well 4081 from Oradea, presently used for industrial purposes. This water have a ph close to that of human body, 7.4, a mineral concentration of 1383 mg/L, Ca^{2+} concentration of 250 mg/l, Mg^{2+} concentration of 73.2 mg/L, sulfates ions concentration 823.8 mg/L and Na^{+} concentration of 18 mg/L. The proportion of ion concentrations in this water makes it perfect for therapeutic use.

3. SOCIAL AND MEDICAL ISSUES

Regarding medical assistance, we do not intend to argue the necessity to build a new spa 14 kilometers far from Felix Spa, which already have a tourist and rehabilitation potential that are absolutely remarkable.

This study attempts to show the possibility of establishing cardiovascular rehabilitation clinics in the city of Oradea, where we already have thermal wells which are used nowadays only for heating houses.

The low temperatures required for rehabilitation of patients with chronic cardiovascular diseases (maximum 35-38°C), allow reutilization of thermal waters initially used in industrial proposes.

Statistics from developed countries shows the cardiovascular diseases are on the second place with regard to cause of morbidity and mortality, after neoplasias. This is in general for population aged between 45-65 years. For men on the same age bracket, cardiovascular disease is on the first place.

In Romania, cardiovascular disease is on the first place for population aged 40-65 years. This group of population, between 40 and 65 years, is considered as economically active.

Cardiovascular diseases treatment is not an expensive, exclusive treatment, and is accessible for all patients from all socio-economic status. This treatment, although can not be regarded as a single definite cure for patients, is still beneficial if it is corroborated with an appropriate diet, and a rehabilitation plan after the remission of acute phase of the disease. This is different from the neoplasias treatment, which may be sometimes very expensive and allows social reintegration of financially able patients.

There is a high incidence of cardiovascular diseases, which limits physical effort and leads to social deintegration and psychical disturbances. At the same time, there are not much cardiovascular rehabilitation clinics in proportional to the high incidence of these diseases. These are arguments for the necessity to establish cardiovascular rehabilitation clinics.

These clinics may permit the rehabilitation of patients with thefollowing cardiovascular illnesses:

- chronic cardiopathy in all stable forms;
- after myocardial infarction;
- high blood pressure;
- peripheral circulatory system illness.(Zdrenghea, 1995)

The benefits of thermal waters on rebalancing of autonomic nervous system may help in the rehabilitation of patients with arrhythmia caused by autonomic nervous system disturbances.

Prevention goals in medicine are to promote health, preserve health, restore health when it is impaired, and minimize suffering and stress. The medicine considers three types of prevention (or prophylaxis) as follows:

- primary prevention is the promotion of health at both individual and community levels by facilitating health enhancing behaviors, preventing of onset of risk behaviors, and diminishing exposure to environmental hazards;
- Secondary prevention is the screening for risk factors and early detection of asymptomatic or mild disease, permitting timely treatment and effective intervention and curative treatment;
- Tertiary prevention is the reduction of long term impairments and disabilities and prevention of repeated episodes of clinical illness. The goals of tertiary prevention are to prevent recurrence and to slow progression. (Zdrenghea, 1995)

Medical rehabilitation is a part of tertiary prevention. Therefore, presence and use of geothermal waters in rehabilitation clinics do not have the goal of totally curing the patients. Its objective is to help in recuperation of the patients' capacity and become economically and socially reintegrated.

Unfortunately, Romanian health and insurance system, which is practically governmental, doesn't permit, at least for the moment, such objectives.

4. CONCLUSIONS:

The geothermal waters of Oradea have the physical and chemical properties necessary for the use of this waters for medical proposes, specifically for cardiovascular rehabilitation.

The high incidence of cardiovascular diseases and the absence of a real tertiary preventing program, leads to an imperative need for cardiovascular rehabilitation clinics, which will help on the economical and social rehabilitation of cardiovascular patients.

In rehabilitation of cardiovascular patients, thermal water at relatively low temperature may be used, which can be thermal water that results after industrial use (heating houses).

According to these three conclusions we may say that the presence of geothermal wells in Oradea, the possibility to use relatively cold water resulting from industrial heating process, and the necessity of cardiovascular rehabilitation clinics, lead to new possibilities in reutilization of thermal waters according to medical needs in our city.

REFERENCES

1. Geothermal health and tourist spas in Romania - Marcel ROSCA and Dorina Maria FARCAS, University of Oradea, Romania; International summer school, (1993).

2. The chemical properties of geothermal waters from West Plain of Romania – L. Gilau et all, (1983), 36-58.

3. The rehabilitation of cardiovascular patients – D. Zdrenghea, Ed. Clusium, (1995), 170-178, 259-263, 281-284.

4. The medical rehabilitation of ischemic cardiac disease – L. Lazar, Dorina Maria Farcas, Ed. Treira, (1999), 245-249.

Interpretation of Exploration Geochemical Data by Modelling Study and Physico - Chemical Investigations

OANA DELIA STANASEL[1]*, HREFNA KRISTMANNSDOTTIR[2], GEORGETA GAVRIS[1], IULIAN STANASEL[3]

[1] University of Oradea, Faculty of Sciences, Chemistry Department, 1 Universitatii Str., 410087, Oradea, Romania

[2] University of Akureyri, Faculty of Business and Science, Department of Science, Borgir Nordurslod Str., Akureyri, 600, Iceland

[3] University of Oradea, Management and Technological Engineering Faculty, 1 Universitatii Str., 410087, Oradea, Romania

This paper describes a research study of production characteristics of geothermal waters supplied by well 4797 from Oradea, which has been using for direct heating of blocks of flats. Due to its economic importance, it was considered a necessity to monitor continuously this well. The results represent a part of the researches realised in cooperation with the University of Akureyri from Iceland and University of Oradea, Romania. The chemical composition of the fluid discharged is dependent on the geochemistry of the reservoir. The sampling methods were done according to specific methodology for geothermal fluids and the analysis were done by accurate standard methods, so the chemical results could be used for interpretation. Based on the chemical composition it was made a classification of these waters, it was possible to calculate the deep temperature of the reservoir and were estimated any scaling problems which can appear during well production. The high performance equipment used, made possible to determine the concentrations of trace elements as heavy metals, which may affect people health and the environment. This would be important, because the geothermal water after utilization is reinjected and is good to know if could be any negative impact on the environment. Compared to the maximum recommended values on chemical elements, the heavy metals were found in limits for very low and low probability of effects. Based on the water-rock interaction processes taking place in geothermal reservoir, the temperature of the hot deep water component was calculated by silica geothermometers and compared with the results of silica mixing model. The scaling prediction was realised by using a simulation program which computes the chemical analysis of the extracted waters. It was possible to forecast the behaviour of minerals which could start to precipitate both at the wellhead temperature and at lower temperatures, reached during utilization. One of the predicted deposition was confirmed by structural analysis of the solid sample taken from the exploitation equipment. The utilization of scale additives is a practical method for fighting scaling problems. A technique method to record the efficiency of the additive was successful realised.

Keywords: geothermal waters, blocks of flats, heavy metals, structural analysis

Oradea geothermal reservoir, located in fractured Triassic limestones and dolomites has been exploited by several wells, used mainly for space heating, greenhouses, industrial uses and swimming pool [1 - 2]. Within these wells, a special economic importance presents well no. 4797, having a beneficial direct use for heating flats in Nufarul side of the town. A two years project (2001-2002) „A comparative study and production characteristics of geothermal waters in Romania and Iceland" was initiated by Research Geothermal Centre from Reykyavik in colaboration with the University of Oradea. The research work for well 4797 has been continuing later and was extended with the University of Akureyri. The purpose of present paper was to create a database of chemical composition of waters sampled from geothermal well 4797 and to interprete the geochemical exploration data by applying the methodology outlined in next section. Most computations were performed by simulation programs of [3 -8] and it was approached a new technique to solve the scaling problems appeared at exploitation.

Experimental part

Treatment of water samples and the used analytical methods

In order to make a chemical analysis of waters from well 4797, samples were taken and stabilised according to inhouse practice at University of Oradea and at University of Akureyri, but based on internationally acknowledged methodology for sampling for geochemical analysis [2, 9]. The water temperature was measured at the wellhead.

Samples for *p*H and volatiles were collected untreated in airtight dark glass bottles. Samples for analysis of cations (main and trace elements) were filtered, collected in plastic bottles and acidified by concentrated superclean HNO_3, added on site. Samples for anions analysis were filtered, but not treated and collected in plastic bottles [2].

Hydrogen sulphide was measured on site, in an alkaline solution by titration with mercury acetate, using dithizone as indicator. Colour changed from yelow to pink in the presence of hydrogen sulphide [2].

Total carbonate and pH were measured in the lab at the University of Oradea, right away after sampling. *p*H was measured electrometric and total carbonate was measured by titration of water sample with solution of HCl until *p*H=3.8 followed by backtitration with NaOH solution after flushing the CO_2 out of the acidified sample, by nitrogene gas [2, 9].

The filtered and no treated water samples were used for anion determination. Chloride, fluoride, phosphate, bromide, sulphate, nitrate and nitrite were analysed by a Ion Chromatograph, type DIONEX CX-500 [10].

The filtered and acidified water samples were analysed in 2002 and 2006 by the following methods: Atomic Absorption Spectroscopy (AAS: Perkin Elmer 1100 B),

* *email: ostanasel@uoradea.ro, Tel.: 0745 263995*

direct aspiration of the samples into an oxidizing air-acetylene flame for sodium, potassium, magnesium, calcium (absorption read at 589.6 nm, at 766.5 nm, at 285.2 nm, respectively at 422.7 nm) and with graphite furnace for aluminium and iron, the purge gas was Ar; Spectrophotometry (Hitachi 200 Spectrometer) for silica, absorption was determined at 410 nm and for boron absorption was determined at 420 nm [11-14].

The results from 2008 of : sodium, potassium, calcium, magnesium, iron, silica, boron, aluminium were obtained from filtered acidified samples by Inductively Coupled Plasma Optical Emission Spectroscopy (Activa S equipment) based on standard methods. The concentration of trace components: As, Ba, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Zn, Pb, Ni, Mn, Li were also measured by ICP techniques [15, 16] .

Classification of thermal waters

The results of analysis of main components in the water samples from well 4797, in mg/L are shown in table 1. There are also presented the concentrations of trace elements in the water sample from 2008 (table 2), some of them in good limits being nutritient components for soil, as well as trace of heavy metals.

For an initial classification, the Schoeller diagram utilizes the concentrations of sulphate, bicarbonate, carbonate, chloride, magnesium, calcium and the sum of alkali ions, sodium and potassium. Each water sample is represented on the diagram by a line water samples belonging to the same or similar water groups, which follow the same pattern on the diagram. Crossing lines on the diagram represent water types of unrelated origin [3].

For a classification in terms of the major anions Cl^-, SO_4^{2-} and bicarbonate, a triangular diagram was used [4]. The position of a data point in this diagram is obtained by evaluating the percentage of Cl^-, SO_4^{2-} and HCO_3^- relative to the sum of the concentrations (in mg/L) of all three constituents.

Giggenbach and Arnorsson suggested that a triangular diagram with Na/1000, K/100 and $\sqrt{Mg}$ can be used to divide waters into fully equilibrated with rock at a given temperature, partially equilibrated and immature water, that means dissolution of rocks is not followed by equilibration [5, 6].

Geothermometers

The chemical geothermometers constitute the most important geochemical tool for exploration and development of geothermal resources. During the exploitation phase, geothermometers are used to estimate subsurface temperatures, below the zone of cooling, expected to be encountered by drilling, using the chemical composition of wellhead waters. When applying geothermometers it is assumed that no changes in water composition occur in conjunction with conductive cooling and that temperature-dependent mineral solution equilibria prevail in the geothermal reservoir. Temperature, time and fluid composition all affect different crystalline forms of silica. Therefore, waters being in contact with rocks at a given temperature, in some places quartz or chalcedony may control dissolved silica [7]. In the range of 0-250°C, in the condition of no steam loss, chalcedony geothermometer or quartz geothermometer could be calculated. Cation geothermometers, like Na-K geothermometer, are based on the temperature dependence of ion exchange or partitioning of alkalis between solutions and solid phases [5].

The results of the chemical analyses of the water samples, obtained in this study (Table 1) were used to calculate deep temperatures based on these geothermometers using the WATCH aqueous speciation program [8].

The silica-enthalpy mixing model

Mixing model has been developed to allow the estimation of a hot water component in mixed waters in springs or discharge from shallow drillholes [7]. The diagram plots silica versus the enthalpy of water, giving the temperature of the deep hot water component. It fits well when a mass flowrate is high enough to allow for a little conductive cooling. The cold water point was assumed to represent the hypothetical cold ground water (temperature: 10°C and SiO_2: 20ppm) in the study area. The intersection point of the "cold water- geothermal water" line with the solubility of chalcedony curve gives the silica content and the enthalpy of the deep hot water component, and its temperature is obtained from the steam tables [17].

Solution-mineral equilibrium

The study of fluid-mineral equilibria is a very useful tool providing practical applications for the assessment of equilibrium/disequilibrium conditions for geothermal fluids, on which almost all the reservoir processes depend. Such applications are useful in prediction of scaling and corrosion tendencies in a particular geothermal system. Here, the computer program WATCH has been used to calculate the saturation indexes for particular mineral phases believed to occur in the reservoir of Nufarul field [8]. The program uses the results of chemical analysis of waters at wellhead temperature and recalculates the aqueous speciation of the various components at several predetermined temperature values, to obtain the saturation index log Q/K versus temperature relationship for each mineral. Q is obtained by analytical data, while K is the solubility constant for a mineral and is derived from chemical thermodynamic data.

Analysis of scale

A severe scale formation was removed in may 2008 from the pipe inside well 4797 after the production was stopped. The solid deposition sample was finely ground in an agate mortar and transferred to an aluminium sample holder with glass backing. There samples were identified using a Philips PW1710 Diffractometer. They were used K-alpha Cu radiation. The data from the samples were handled using a software, patterns being evaluated and compared using the Powder Diffraction File PDF-2 Database Sets 1-46 from the International Centre for Diffraction Data. In order to get the morphology of deposits, the solid sample was also analysed by Scanning Electron Microscope (model Philips CM30T).

Scale control technique

A laboratory test equipment was made to control the calcium carbonate deposition. Geothermal water from well 4797 was pumped at constant flowrate through a stainless steel capillary tube immersed in water bath at 70°C. Any calcium carbonate deposition reduces the bore of the tube and is followed of an increase in pumping pressure. The rate of change in pressure across the capillary tube was monitored by a Low Pressure Gauge, type WIKA 633.50, which works in the range of 0.0025 to 0.6 atm. The necessary time to obtain changes in pressure were plotted against the additive concentration. In order to test the efficiency of additives, first a tripolyphosphate additive was maintained at 2 mg/L and it was measured the time needed to reach a pressure difference of 0.05atm. Then were used

Table 1
CHEMICAL COMPOSITION OF WATER SAMPLES COLLECTED FROM WELL 4797, IN mg/L

Component/ Year	2002	2006	2008
pH	7.2	7.5	7.1
CO_2	179.44	182	249
BO_2^-	0.05	0.03	0.06
SiO_2	41.3	46	33
Na^+	177.26	280	17.2
K^+	13.17	22.1	14
Mg^{2+}	63.34	48	62.4
Ca^{2+}	274.6	305.3	211
F^-	1.182	2.1	0.9
Cl^-	7.47	9.2	6.2
SO_4^{2-}	1107.6	1304	750
Al^{3+}	0.005	0.007	0.001
Fe^{3+}	0.061	0.092	3.33
H_2S		0.09	
TDS	1508	2100	1099

other dosages of this additive. The same experiments were done with a polyacrilate additive produced by NALCO firm. The greater the time reaching that change in pressure, the best the additive.

Results and discussions

Classification of studied geothermal waters over their chemical properties

Fluid geochemistry is an important tool during all stages of geothermal development and production. In the paper, the analytical results are presented in tables 1 and 2, classified and interpreted.

As seen from table 1 waters can be classified as calcium-sulphate, with an almost neutral *p*H. The sodium concentration in sample from 2008 does not fit well with its previously concentration and there is a lack of cations relative to anions in this sample. The TDS of the last year is lower compared with the results from other years. The iron concentration in 2008 is high, maybe because sampling was done at the beginning of well production, when it is possible to be an instability because of the perturbances.

Apart from the ecological impact of using geothermal water from this well, from table 2 it seems that the discharge would not be of any concern for health and environment [18, 19].

For presentation of water chemistry of well 4797, the concentration of the most important water constituents for each studied year was plotted in a Schoeller diagram (fig. 1). All the water samples show the same pattern, they have a similar origin, suggesting that the ground water comes from local precipitation and has passed through similar rock types.

A triangular diagram (fig. 2) on the relative concentrations of the three major anions, Cl^-, SO_4^{2-} and HCO_3^- was used for the classification and characterization of the waters. The data points for the geothermal waters from Nufarul, well 4797 plot in the field of steam heated waters, within the field of more than 65% sulphate and less than 30% bicarbonate. The higher *p*H of sample suggest more steam effects and its sulphate concentration is also higher.

The plot for the well 4797 data is presented in the Na-K-Mg ternary diagram (fig. 3). From figure 3 you can notice

Table 2
CONCENTRATION OF TRACE ELEMENTS IN GEOTHERMAL WATER, RESULTS OF 2008

Component	Concentration, µg/L
$NO_3^-+NO_2^-$	<60
NH_3	64
Br^-	43.9
PO_4^{3-}	<40
As^{3+}	<0.5
Ba^{2+}	65
Cd^{2+}	<0.02
Co^{2+}	<0.02
Cr^{3+}	2.67
Cu^{2+}	<0.2
Hg^2	0.178
Zn^{2+}	4.42
Pb^{2+}	0.415
Ni^{2+}	0.27
Mn^{2+}	393
Li^+	53

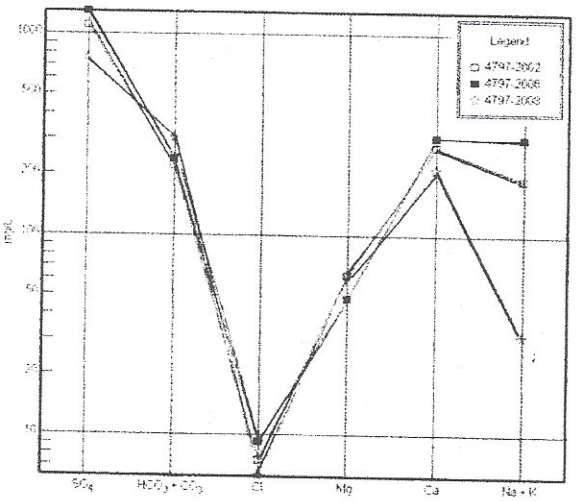

Fig. 1. Schoeller diagram for the water samples

that none of the waters from well 4797 in the three selected years reach the fully equilibrated water curve. Waters from 2006 and 2008 plot at the boundary between immature and partially equilibrated waters. Waters from well 4797 have a high percentage of Mg, so they plot in the immature region. Since this implies that these waters have not attained equilibrium with the reservoir rocks it would be inaccurate to use them to get the Na/K geothermometer temperature.

Estimation of reservoir temperature

For temperature calculations, WATCH program uses the functions for quartz, chalcedony and Na/K ratio geothermometers. The results are summarized in table 3.

The temperatures of the reservoir indicated by the calculated chalcedony geothermometer are close to the production temperatures of the waters in the years 2002 and 2006. In 2008 it seems that quartz geothermometer control better the temperature of silica equilibrium in the reservoir. The Na/K geothermometer does not give good results for low-temperature geothermal waters.

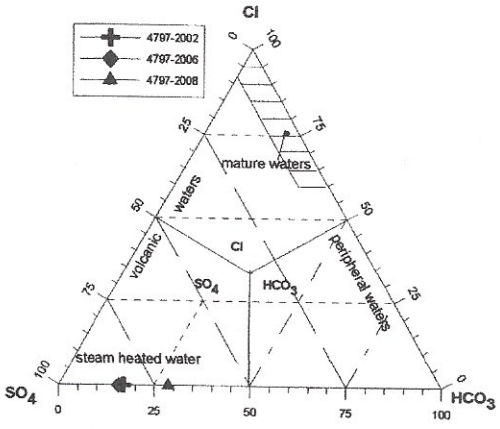

Fig. 2. Major anions ternary diagram

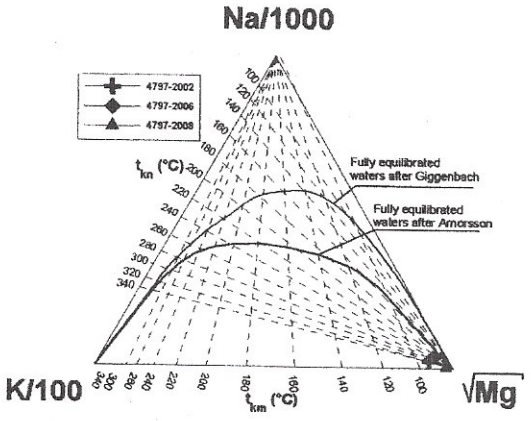

Fig. 3. Na-K-Mg equilibrium diagram

The silica-enthalpy mixing model was used in order to estimate the reservoir temperature. Based on this model, a temperature of 97°C was obtained for the deep geothermal water from well 4797 in 2002, 91°C in 2006 and 76°C in 2008 (fig. 4). The temperatures obtained using this method are higher than both those calculated from the chalcedony geothermometer and those measured at the wellhead. These differences of temperature are due to mixing with cold water in the upper layers. Colder water from the shallow feed zones can mix with hotter water from the deeper ones.

Computer simulation of scaling

The diagram for well 4797 (fig. 5a) indicates a supersaturation for calcite at the wellhead temperature, 72°C and at lower temperatures as well. Talc is supersaturated, but this does not create problems. The saturation of microcline increased by decreasing the temperature. Laumontite and quartz presents supersaturation. There is an equilibrium with chalcedony at all temperatures which were used, assuming conductive cooling during utilization. There is undersaturation with respect to the other minerals.

The diagram from 2006 (fig. 5b) shows a possible scaling with respect to calcite at the wellhead temperature. There is also supersaturation for talc, quartz, microcline

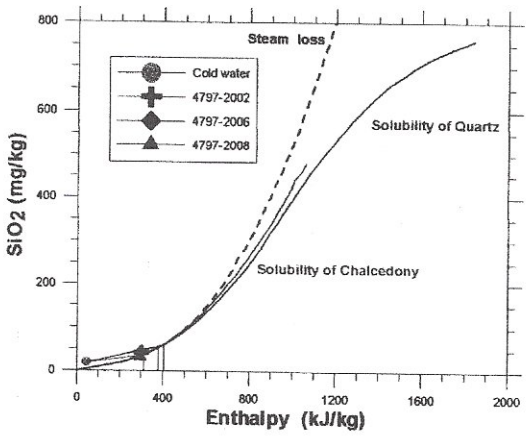

Fig. 4. Dissolved silica-enthalpy diagram

and laumontite, and anhydrite is close to the saturation line. There is equilibrium with respect to chalcedony. Most of the minerals tend to be fairly close to saturation at temperatures exceeding 60°C. Most of the lines intersect between 45 and 55°C, with the minerals in equilibrium at different temperatures within this interval.

The geothermal water from well 4797, in 2008 (fig. 5c) is undersaturated in anhydrite, adularia, fluorite, analcime, albite, amorphous silica, laumontite and chrysotile at the wellhead temperature. Microcline and quartz are slightly supersaturated. Calcite is supersaturated at all temperatures. The diagram indicates equilibrium for chalcedony from the measured temperature to lower temperatures, until about 50°C. Most of minerals tend to be in equilibrium within 45-60°C, temperatures reached during geothermal water utilization.

Structural analysis of scale

The XRD analysis of the sample (fig. 6) indicated the presence of calcium carbonate as aragonite and calcite crystals in the solid sample. The SEM analysis (fig. 7) shows prismatic form of calcite crystals, and dendritic formations of aragonite. Small calcite crystals tend to cover the wall of the metallic pipe, forming an adherent layer, on which develop aragonite crystals.

Scale control results

Additives were evaluated for calcium carbonate inhibition. The results are presented in figure 8. The best additive performance is when it has the ability to stop the growth of calcium carbonate crystals, so to maintain calcium ions in solution. The tests show that the additives tested can control calcium carbonate deposition. The additive that demonstrates the best calcium carbonate control is the polyacrilate. It is better to avoid the use of tripolyphosphate, because it tends to cause additional scale in the form of calcium phosphate or mixed scale including phosphate ions, which can adhere to the walls of the pipes.

Year	Wellhead temperatures, °C	Chemical geothermometers, °C		
		Quartz	Chalcedony	Na/K
2002	72	93.3	62.2	167.6
2006	71	97.7	67	172.5
2008	70.5	63.7	52.1	500.8

Table 3
GEOTHERMOMETRY CALCULATIONS

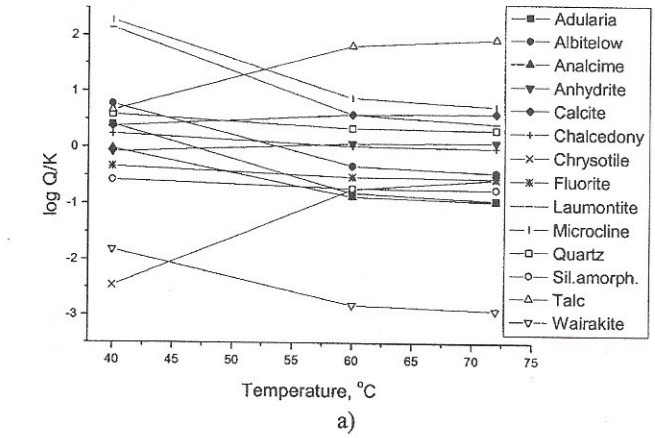

a)

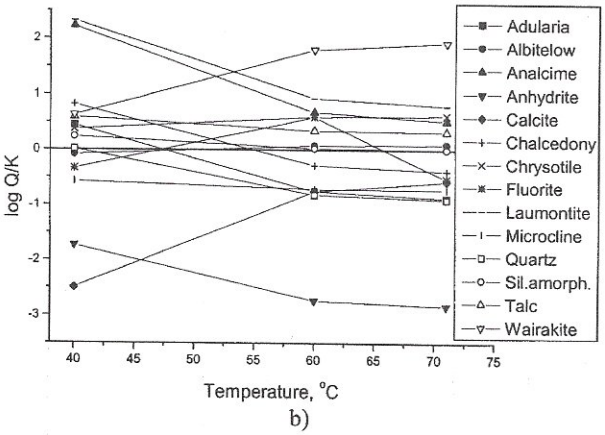

b)

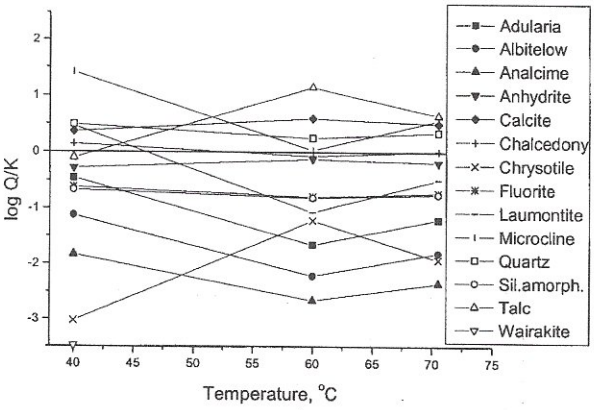

c)

Fig. 5. Mineral equilibrium diagrams for the geothermal water from well 4797

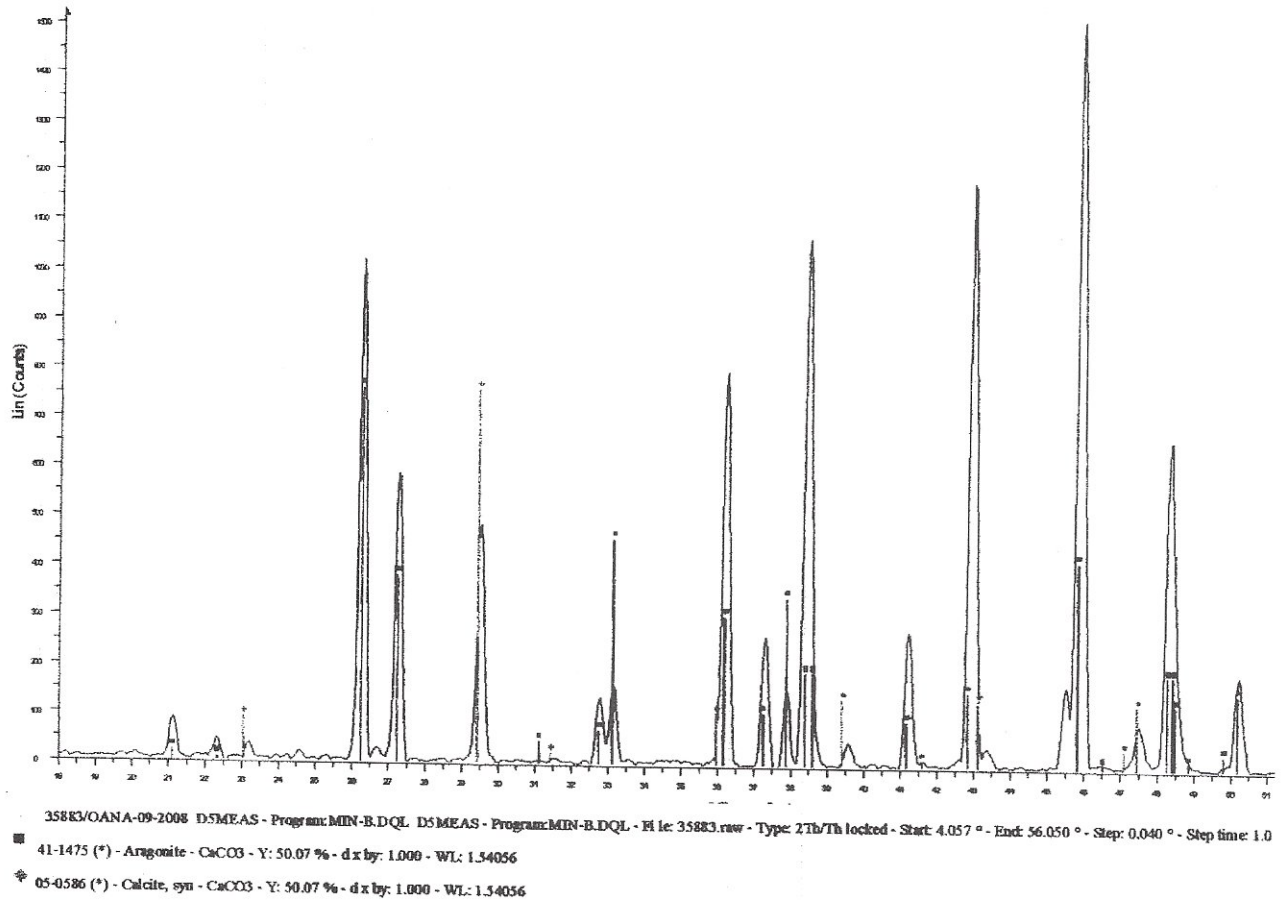

Fig. 6. XRD analysis of deposition sample

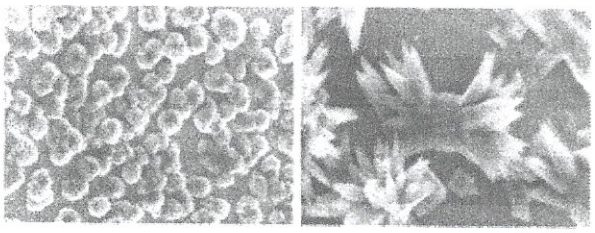

Fig. 7.Morphology of solid deposition

Conclusions

An important production well from Oradea was taken in this study. Waters were sampled for analysis using standard methods. The credibility and usefulness of geochemical data depend on the methods used and the care taken in the collection of samples. The results of the laboratory analysis were monitored. In time, the type of water was maintained as calcium-sulphate, as was demonstrated also by Schoeller classification. As seen from the data presented in the tables, there were recorded great differences in sodium and sulphate concentrations in the last year compared to the previous studied years. Sulphate still remain the main dominating anion. Calcium is always high and varies in the range of 200-300 mg/L. The value of total dissolved solids is about 50% lower than the ones recorded earlier. Some of the heavy minerals show rather high concentrations, especially iron, manganese and mercury. The heavy metals concentration are in the limits that are not dangerously for people and environment.

The presence of heavy metals could be one reason why hydrogen sulphide could not be determined any time, maybe due to reacting of heavy metals with ditizone which interfered. The geothermal water from well 4797 appears to be a steam heated water, which suggests that some boiling in the reservoir has occurred with the hydrogen sulphide transformed into sulphate. The high sulphate concentration in the geothermal water supports this interpretation.

The solubility of silica minerals has been shown to be positively related to temperature, chalcedony as main and quartz geothermometers giving good results for temperature at which is attained the equilibrium between the aqueous H_4SiO_4 species and the respective solids.

The silica mixing model results have been used to infer the location of the major aquifer feeding the well, being higher than the wellhead temperature and than calculated geothermometry temperatures. This means that into the feedzone a cold water with a similar composition as from the production well is discharged, being a mixing of hot water component from the reservoir and the reinjected cold waters from users.

In low-enthalphy wells like the one studied in Oradea, the main scaling problems are due to calcium carbonate precipitation and other minerals predicted by simulation did not make serious problems during production.

As described previously, by computer simulation, all the samples from well 4797 are supersaturated with respect to calcite. The structural analysis of the solid deposition indicated the presence of calcium carbonate, both as calcite and aragonite crystals.

A new approach of calcium carbonate deposition test was made, which implied to record the pressure changes in a capillary tube, when geothermal water with additive goes through. There were selected two additives produced by NALCO firm. It was established the best performance of additive which retard scale. The ability of additives to maintain the pressure depend on the time needed to plug

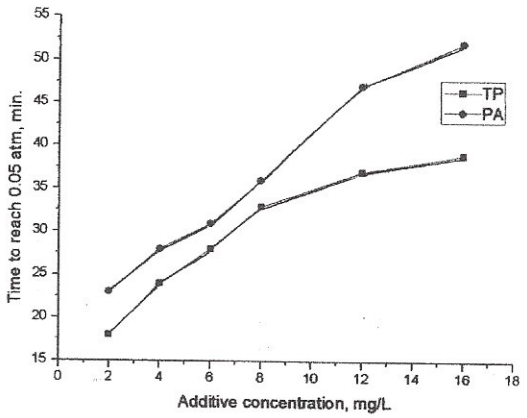

Fig. 8. Deposition control

the tube. It was demonstrated that both additives taken in these tests were good for inhibition of calcium carbonate precipitation, but the poliacrylate gave better performace, being necessary in lower concentration and also it can not give secondary precipitation effects.

References

1. ROŞCA, M., Economical and technical assessment of some geothrmal development scenarios for Oradea, Romania, UNU Geothermal Training Programme, Iceland, report 13, 1993, p.44
2. STĂNĂŞEL, O., Assessment of production characteristics of geothermal fluids and monitoring of corrosion and scaling at Oradea, Romania and Seltjarnarnes, Iceland, UNU Geothermal Training Programme, Iceland, report 16, 1996, p.363
3. *** The Spreadsheet for water analyses, Rock Ware, AqQa, 2006
4. GIGGENBACH, W.F. In: Application of geochemistry in geothermal reservoir development. F. D'Amore, UNITAR/UNDP publication, Rome, 1991, p.119
5. GIGGENBACH, W.F., Geochim.Cosmochim.Acta, **52**, 1988, p.2749
6. ARNORSSON, S., In: Applications of geochemistry in geothermal reservoir development. F. D'Amore, UNITAR/UNDP publication, Rome, 1991, p.145
7. TRUESDELL, A.H. , FOURNIER, R.O., U.S.Geol. Survey J.Res., **5**, 1977, p. 49
8. ARNORSSON, S., BJARNASON, J.O., The speciation program WATCH, version 2.3. Orkustofnun, Reykjavik, 2004
9. KRISTMANNSDOTTIR, H., Sampling of hot and cold water for geochemical measurements. Instructions for practicals in the course VAG 1103 Haskolinn a Akureyri, Audlindadeil, Skyrsla HK-04/10, 2004, p.11
10 *** Dionex Corp., Routine Maintenance and Reconditioning of Columns, Technical Note 2R, 1983
11. *** Perkin Elmer Corp., Analytical Methods for Atomic Absorption Spectrophotometry, 0993-8039, 1982
12. *** Perkin Elmer Corp., Analytical Methods for Furnace Atomic Absorption Spectrophotometry, 0993-8039, 1982
13. STĂNĂŞEL, O., IOVI, A., KRISTMANNSDOTTIR, H., CĂRĂBAN, A., STĂNĂŞEL, I., Rev. Chim. (Bucharest), **57**, no.10, 2006, p.1010
14. GAVRIŞ, G., BURTICÍ, G., CÍRÍBAN, A., PODOLEANU ,C., GAVRIŞ, M., DEM, D., Rev. Chim. (Bucharest), **60**, no.6, 2009, p.611
15. ARNORSSON, S.(ed.), Isotopic and Chemical Techniques in Geothermal Exploration, Development and Use, International Energy Agency Vienna, 2000, p. 351
16. FRANSON,, M.H. (editor), Standard methods for the Examination of Water and Waste-water, 15th Edition, American Public Health Association, Washington DC, 1980, p.1134
17. KEENAN, J.H., KEYES, F.G., HILL, P.G., MOORE, J.G., Steam tables (International edition- metric units), John Wiley, N.Y., 1969, p.162
18. *** Ministry of Environment, Environmental legislation in Iceland. Ministry of Environment webpage: www.engumhverfisraduneyti.is/legislaton/nr/389
19. ***Ministerul Mediului, Legislaţia mediului în România, webpage: www.nmediu.ro/legislaţie_ape

Manuscript received: 18.11.2009

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

BULETIN DE ANALIZE CHIMICE

Data : **28.06.2018** Nr.reg. : **720**

Beneficiar : *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Locul recoltarii : *STRAND IOSIA, BAZIN NR.7*

Adresa : *ORADEA*

Solicitant: *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Proba supusa analizei : *apa de imbaiere; solicitare inregistrata la DSP cu nr.9599/04.06.2018*

Data recoltarii : 28.06.2018 ora : 10.05 Data primirii probei : 28.06.2018

Data efectuarii determinarilor: 28.06.2018

Data determinarii clorului rezidual : 28.06.2018 ora : 11.00

Data emiterii buletinului de analize: 03.07.2018

Conditii de recoltare: corespunzatoare

Proba recoltata de : As.pr.SORIN COSTA - Igiena mediului D.S.P. Bihor

Numarul actului insotitor : 6926/29.05.2018

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

Rezultatele determinarilor

Data : **28.06.2018**

Nr.reg. : **720**

Determinari efectuate	U.M.		Rezultatele obtinute	Metode de analiza
Clor rezidual liber	mg/l		0.12	SR EN ISO 7393-2/2002 *
pH			7.0	SR ISO 10523/2012

Lucrat si intocmit de
As.pr. IOANA BOLOS

DIRECȚIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A JUDEȚULUI BIHOR
LABORATOR DE CHIMIE SANITARĂ ȘI TOXICOLOGIE

Verificat si validat
Dr.CAMELIA MRAZ

Dr. MRAZ CAMELIA
medic primar
medicină de laborator
cod: 98903

Rezultatul se refera doar la proba prezentata pentru analiza !

Proba de apa are caracter momentan

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ BIHOR
Supraveghere Sanatate Publica
Laborator de Diagnostic şi Investigare în Sănătate Publică
LABORATOR DIAGNOSTIC MICROBIOLOGIC-D1
Oradea, Str.Libertăţii, nr.34
Telefon 0259412573, fax 0259418654
e-mail microbiologie@dspbihor.gov.ro

BULETIN DE ANALIZĂ MICROBIOLOGICĂ - apa nr.3437

Client	SC ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC	Nr. recepţiei	3437
Adresa	ORADEA, INDEPENDENTEI, 21	Data si ora prelevării	28-06-2018 10:05
Scopul analizei	contract	Data si ora recepţiei	28-06-2018 10:52
Tip solicitant	Persoană juridică	Data si ora efectuării analizei	28-06-2018 11:52
Produs analizat	apa netratata MA	Data eliberarii rezultatului	02-07-2018 11:46
Starea probei	corespunzătoare		
Prelevat de	Asist. Costa Sorin		
Loc de recoltare	Strand Iosia , bazin nr.7		

REZULTATELE ANALIZELOR

Parametrii analizaţi	U.M.	Valoarea admisa	Valoarea determinata	Metoda de analiza
Numararea de bacterii coliforme. Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	< 10	0	SR EN ISO 9308-1:2015
Numararea de Escherichia coli.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1/A1:2017
Identificarea si numararea enterococcilor intestinali.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 7899-2:2002
Detectarea si numararea Pseudomonas aeruginosa.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 16266:2008
Nr. colonii la 37°C /ml in 24 h	UFC/ ml	< 200	156	SR EN ISO 6222-2004

Procedura de analiză P.S.-LDISP-DM(D1)-01

Analiză efectuată de As.pr.Aida Costa, responsabil analiză Biol.pr.Daniela Breb

Interpretarea rezultatelor se efectuează conform O.M.S. 119/04.02.2014

Responsabil analiza

DANIELA BREB
Biolog principal
Cod: 530084

Verificat - validat
Şef laborator

DR. MEDIC CAMELIA
medic primar
medicină de laborator
cod: 989031

Rezultatele încercărilor se referă strict la produsul analizat.

Se interzice: - extinderea rezultatelor la alte produse similare
- reproducerea parţială a buletinului de analiză

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

BULETIN DE ANALIZE CHIMICE

Data : **28.06.2018** Nr.reg. : **719**

Beneficiar : *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Locul recoltarii : *STRAND IOSIA, BAZIN NR.6*

Adresa : *ORADEA*

Solicitant: *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Proba supusa analizei : *apa de imbaiere; solicitare inregistrata la DSP cu nr.9599/04.06.2018*

Data recoltarii : 28.06.2018 ora : 10.00 Data primirii probei : 28.06.2018

Data efectuarii determinarilor: 28.06.2018

Data determinarii clorului rezidual : 28.06.2018 ora : 11.00

Data emiterii buletinului de analize: 03.07.2018

Conditii de recoltare: corespunzatoare

Proba recoltata de : As.pr.SORIN COSTA - Igiena mediului D.S.P. Bihor

Numarul actului insotitor : 6926/29.05.2018

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

Rezultatele determinarilor

Data : **28.06.2018**

Nr.reg. : **719**

Determinari efectuate	U.M.		Rezultatele obtinute	Metode de analiza
Clor rezidual liber	mg/l		0.10	SR EN ISO 7393-2/2002 *
pH			7.0	SR ISO 10523/2012

Lucrat si intocmit de
As.pr. IOANA BOLOS

Verificat si validat
Dr.CAMELIA MRAZ

DIRECȚIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A JUDEȚULUI BIHOR
LABORATOR DE CHIMIE SANITARĂ ȘI TOXICOLOGIE

Dr. MRAZ CAMELIA
Medic primar
medicină de laborator
Cod: 889031

Rezultatul se refera doar la proba prezentata pentru analiza !

Proba de apa are caracter momentan

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ BIHOR
Supraveghere Sanatate Publica
Laborator de Diagnostic şi Investigare în Sănătate Publică
LABORATOR DIAGNOSTIC MICROBIOLOGIC-D1
Oradea, Str.Libertăţii, nr.34
Telefon 0259412573, fax 0259418654
e-mail microbiologie@dspbihor.gov.ro

BULETIN DE ANALIZĂ MICROBIOLOGICĂ - apa nr.3436

Client	SC ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC	Nr. recepţiei	3436
Adresa	ORADEA, INDEPENDENTEI, 21	Data si ora prelevării	28-06-2018 10:10
Scopul analizei	contract	Data si ora recepţiei	28-06-2018 10:52
Tip solicitant	Persoană juridică	Data si ora efectuării analizei	28-06-2018 11:52
Produs analizat	apa netratata MA	Data eliberarii rezultatului	02-07-2018 11:46
Starea probei	corespunzătoare		
Prelevat de	Asist. Costa Sorin		
Loc de recoltare	Strand Iosia , bazin nr.6		

REZULTATELE ANALIZELOR

Parametrii analizaţi	U.M.	Valoarea admisa	Valoarea determinata	Metoda de analiza
Numararea de bacterii coliforme. Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	< 10	55	SR EN ISO 9308-1:2015
Numararea de Escherichia coli.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	15	SR EN ISO 9308-1/A1:2017
Identificarea si numararea enterococilor intestinali.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	325	SR EN ISO 7899-2:2002
Detectarea si numararea Pseudomonas aeruginosa.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 16266:2008
Nr. colonii la 37°C /ml in 24 h	UFC/ ml	< 200	371	SR EN ISO 6222-2004

Procedura de analiză P.S.-LDISP-DM(D1)-01

Analiză efectuată de As.pr.Aida Costa, responsabil analiză Biol.pr.Daniela Breb

Interpretarea rezultatelor se efectuează conform O.M.S. 119/04.02.2014

Responsabil analiza

Verificat - validat
Şef laborator
Dr. MB[illegible]Z CAMELIA
medic primar
medicina de laborator
cod: 989031

Rezultatele încercărilor se referă strict la produsul analizat.

Se interzice: - extinderea rezultatelor la alte produse similare
- reproducerea parţială a buletinului de analiză

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

BULETIN DE ANALIZE CHIMICE

Data : **28.06.2018**

Nr.reg. : **718**

Beneficiar : *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Locul recoltarii : *STRAND IOSIA, BAZIN NR.5*

Adresa : *ORADEA*

Solicitant: *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Proba supusa analizei : *apa de imbaiere; solicitare inregistrata la DSP cu nr.9599/04.06.2018*

Data recoltarii : 28.06.2018 ora : 09.45 Data primirii probei : 28.06.2018

Data efectuarii determinarilor: 28.06.2018

Data determinarii clorului rezidual : 28.06.2018 ora : 11.00

Data emiterii buletinului de analize: 03.07.2018

Conditii de recoltare: corespunzatoare

Proba recoltata de : As.pr.SORIN COSTA - Igiena mediului D.S.P. Bihor

Numarul actului insotitor : 6926/29.05.2018

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

Rezultatele determinarilor

Data : **28.06.2018**

Nr.reg. : **718**

Determinari efectuate	U.M.		Rezultatele obtinute	Metode de analiza
Clor rezidual liber	mg/l		0.08	SR EN ISO 7393-2/2002 *
pH			7.0	SR ISO 10523/2012

Lucrat si intocmit de
As.pr. IOANA BOLOS

DIRECȚIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A JUDEȚULUI BIHOR
LABORATOR DE CHIMIE SANITARĂ ȘI TOXICOLOGIE

Verificat si validat
Dr.CAMELIA MRAZ

Dr. MRAZ CAMELIA
medic primar
medicina de laborator
cod: 849021

Rezultatul se refera doar la proba prezentata pentru analiza !

Proba de apa are caracter momentan

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ BIHOR
Supraveghere Sanatate Publica
Laborator de Diagnostic şi Investigare în Sănătate Publică
LABORATOR DIAGNOSTIC MICROBIOLOGIC-D1
Oradea, Str.Libertăţii, nr.34
Telefon 0259412573, fax 0259418654
e-mail microbiologie@dspbihor.gov.ro

BULETIN DE ANALIZĂ MICROBIOLOGICĂ - apa nr.3435

Client	SC ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC	Nr. recepţiei	3435
Adresa	ORADEA, INDEPENDENTEI, 21	Data si ora prelevării	28-06-2018 09:45
Scopul analizei	contract	Data si ora recepţiei	28-06-2018 10:52
Tip solicitant	Persoană juridică	Data si ora efectuării analizei	28-06-2018 11:52
Produs analizat	apa netratata MA	Data eliberarii rezultatului	02-07-2018 11:45
Starea probei	corespunzătoare		
Prelevat de	Asist. Costa Sorin		
Loc de recoltare	Strand Iosia , bazin nr.5		

REZULTATELE ANALIZELOR

Parametrii analizaţi	U.M.	Valoarea admisa	Valoarea determinata	Metoda de analiza
Numararea de bacterii coliforme. Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	< 10	0	SR EN ISO 9308-1:2015
Numararea de Escherichia coli.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1/A1:2017
Identificarea si numararea enterococilor intestinali.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 7899-2:2002
Detectarea si numararea Pseudomonas aeruginosa.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 16266:2008
Nr. colonii la 37°C /ml in 24 h	UFC/ ml	< 200	287	SR EN ISO 6222-2004

Procedura de analiză P.S.-LDISP-DM(D1)-01

Analiză efectuată de As.pr.Aida Costa, responsabil analiză Biol.pr.Daniela Breb

Interpretarea rezultatelor se efectuează conform O.M.S. 119/04.02.2014

Responsabil analiza

DANIELA BREB
Biolog principal
Cod: 53008

Verificat - validat
Şef laborator

Dr. MIHAZ CAMELIA
medic primar
medicina de laborator

Rezultatele încercărilor se referă strict la produsul analizat.

Se interzice: - extinderea rezultatelor la alte produse similare
- reproducerea parţială a buletinului de analiză

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

BULETIN DE ANALIZE CHIMICE

Data : **28.06.2018** Nr.reg. : **716**

Beneficiar : *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Locul recoltarii : *STRAND IOSIA, FORAJ NR.2*

Adresa : *ORADEA*

Solicitant: *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Proba supusa analizei : *apa netratata, monitorizare de audit; solicitare inregistrata la DSP cu nr.9599/04.06.2018*

Data recoltarii : 28.06.2018 ora : 09.35 Data primirii probei : 28.06.2018

Perioada efectuarii determinarilor: 28.06.2018 - 02.07.2018

Data emiterii buletinului de analize: 03.07.2018

Conditii de recoltare: corespunzatoare

Proba recoltata de : As.pr.SORIN COSTA - Igiena mediului D.S.P. Bihor

Numarul actului insotitor : 6926/29.05.2018

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

Rezultatele determinarilor

Data : **28.06.2018**

Nr.reg. : **716**

Determinari efectuate	U.M.	Valori admise	Rezultatele obtinute	Metode de analiza
Cloruri	mg/l	max.250	11.344	SR ISO 9297/2001
Nitriti	mg/l	max 0.5	sub limita de detectie	SR EN 26777/2002
Nitrati	mg/l	max 50	0.96	SR ISO 7890-3/2000
Amoniac	mg/l	max 0.5	0.13	SR ISO 7150-1/2001
Oxidabilitate	mg O2/l	max. 5	0.32	SR EN ISO 8467/2001
Duritate totala	grad.germ	min. 5	3.59	SR ISO 6059-2008
Fier-metoda AAS	µg/l	max. 200	184.1	AAS
Mangan-metoda AAS	µg/l	max. 50	54.70	AAS
Sulfati	mg/l	max.250	50	Metoda Merck- PS-LCS-1
Plumb-metoda AAS	µg/l	max. 10	0.54	AAS
Cupru-metoda AAS	mg/l	max. 0,1	0.22	AAS
Arsen-metoda AAS	µg/l	max. 10	0.91	AAS
Cianuri libere	mg/l	max. 0.05	sub 0.002 mg/l	Metoda Merck- PS-LCS-1
Sodiu-metoda AAS	mg/l	max.200	410.8	AAS
Zinc-metoda AAS	µg/l	max.5000	sub limita de detectie	AAS
Nichel-metoda AAS	µg/l	max. 20	1.63	AAS
Crom-metoda AAS	µg/l	max. 50	sub limita de detectie	AAS
Cadmiu-metoda AAS	µg/l	max. 5.0	sub limita de detectie	AAS
Stibiu-metoda AAS	µg/l	max. 5.0	sub limita de detectie	AAS
pH		6,5-9,5	8.0	SR ISO 10523/2012
Conductivitate	µS/cm	max. 2500	391	SR EN 27888/1997
Culoare		Acceptabila consumatorilor si nici o modificare anormala	10	SR EN ISO 7887-2002
Gust		Acceptabila consumatorilor si nici o modificare anormala	5	STAS 6324-61
Miros		Acceptabila consumatorilor si nici o modificare anormala	5	STAS 6324-61
Turbiditate	grade	max. 5	1	SR EN ISO 7027/2001

Limite de detectie:
- Nitriti: 0.0032 mg/l
- Crom-AAS-GF: 0.47 µg/l

DIRECȚIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A JUDEȚULUI BIHOR
LABORATOR DE CHIMIE SANITARĂ SI TOXICOLOGIE

Lucrat de
As.pr. IOANA BOLOS

Verificat,validat si lucrat
Dr.CAMELIA MRAZ
Dr. MRAZ CAMELIA
medic primar
medicina de laborator

Intocmit de
As.pr. DORIAN HODISAN

Rezultatul se refera doar la proba prezentata pentru analiza !
Proba de apa are caracter momentan

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ BIHOR
Supraveghere Sanatate Publica
Laborator de Diagnostic şi Investigare în Sănătate Publică
LABORATOR DIAGNOSTIC MICROBIOLOGIC-D1
Oradea, Str.Libertăţii, nr.34
Telefon 0259412573, fax 0259418654
e-mail microbiologie@dspbihor.gov.ro

BULETIN DE ANALIZĂ MICROBIOLOGICĂ - apa nr.3433

Client	SC ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC	Nr. recepţiei	3433
Adresa	ORADEA, INDEPENDENTEI, 21	Data si ora prelevării	28-06-2018 09:35
Scopul analizei	contract	Data si ora recepţiei	28-06-2018 10:51
Tip solicitant	Persoană juridică	Data si ora efectuării analizei	28-06-2018 11:51
Produs analizat	apa netratata MA	Data eliberarii rezultatului	02-07-2018 11:44
Starea probei	corespunzătoare		
Prelevat de	Asist. Costa Sorin		
Loc de recoltare	Strand Iosia , foraj nr.2		

REZULTATELE ANALIZELOR

Parametrii analizaţi	U.M.	Valoarea admisa	Valoarea determinata	Metoda de analiza
Numararea coloniilor prin însamântare in mediu de cultura agar la 22°C	UFC/ ml	nici o modificare anormală	nici o modificare anormala	SR EN ISO 6222:2004
Numararea coloniilor prin însamântare în mediu de cultura agar la 37°C	UFC/ ml	nici o modificare anormală	nici o modificare anormala	SR EN ISO 6222:2004
Numararea de bacterii coliforme. Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1:2015
Numararea de Escherichia coli.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1/A1:2017
Identificarea si numararea enterococilor intestinali.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 7899-2:2002

Procedura de analiză P.S.-LDISP-DM(D1)-01

Analiză efectuată de As.pr.Aida Costa, responsabil analiză Biol.pr.Daniela Breb

Interpretarea rezultatelor se efectuează pe baza legii 272:2017/ OG nr. 22/ 2017

Responsabil analiza

DANIELA BREB
biolog principal
Cod: 559084

Verificat - validat
Şef laborator

Dr. MRAN CAMELIA
medic primar
medicina de laborator
Cod: 589031

Rezultatele încercărilor se referă strict la produsul analizat.

Se interzice: - extinderea rezultatelor la alte produse similare
- reproducerea parţială a buletinului de analiză

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

BULETIN DE ANALIZE CHIMICE

Data : **28.06.2018** Nr.reg. : **715**

Beneficiar : *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Locul recoltarii : *STRAND IOSIA, FORAJ NR.1*

Adresa : *ORADEA*

Solicitant: *S.C. ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A.*

Adresa : *ORADEA, str.GHEORGHE DIMA, nr.5*

Proba supusa analizei : *apa netratata, monitorizare de audit; solicitare inregistrata la DSP cu nr.9599/04.06.2018*

Data recoltarii : 28.06.2018 ora : 09.30 Data primirii probei : 28.06.2018

Perioada efectuarii determinarilor: 28.06.2018 - 02.07.2018

Data emiterii buletinului de analize: 03.07.2018

Conditii de recoltare: corespunzatoare

Proba recoltata de : As.pr.SORIN COSTA - Igiena mediului D.S.P. Bihor

Numarul actului insotitor : 6926/29.05.2018

DIRECTIA DE SANATATE PUBLICA BIHOR

Laborator de diagnostic si investigare in sanatate publica
D2 - Chimie sanitara si toxicologie
BIHOR - ORADEA
P-ta Libertatii nr.34
tel: 0259/268628; fax: 0259/415521
e-mail: chimtoxbihor@yahoo.com

ROMÂNIA

Rezultatele determinarilor

Data : **28.06.2018**

Nr.reg. : **715**

Determinari efectuate	U.M.	Valori admise	Rezultatele obtinute	Metode de analiza
Cloruri	mg/l	max.250	11.344	SR ISO 9297/2001
Nitriti	mg/l	max 0.5	sub limita de detectie	SR EN 26777/2002
Nitrati	mg/l	max 50	0.27	SR ISO 7890-3/2000
Amoniac	mg/l	max 0.5	0.28	SR ISO 7150-1/2001
Oxidabilitate	mg O2/l	max. 5	0.96	SR EN ISO 8467/2001
Duritate totala	grad.germ	min. 5	1.12	SR ISO 6059-2008
Fier-metoda AAS	µg/l	max. 200	50.16	AAS
Mangan-metoda AAS	µg/l	max. 50	11.04	AAS
Sulfati	mg/l	max.250	50	Metoda Merck- PS-LCS-1
Plumb-metoda AAS	µg/l	max. 10	0.57	AAS
Cupru-metoda AAS	mg/l	max. 0,1	0.17	AAS
Arsen-metoda AAS	µg/l	max. 10	2.07	AAS
Cianuri libere	mg/l	max. 0.05	sub 0.002 mg/l	Metoda Merck- PS-LCS-1
Sodiu-metoda AAS	mg/l	max.200	488.0	AAS
Zinc-metoda AAS	µg/l	max.5000	sub limita de detectie	AAS
Nichel-metoda AAS	µg/l	max. 20	12.96	AAS
Crom-metoda AAS	µg/l	max. 50	sub limita de detectie	AAS
Cadmiu-metoda AAS	µg/l	max. 5.0	sub limita de detectie	AAS
Stibiu-metoda AAS	µg/l	max. 5.0	sub limita de detectie	AAS
pH		6,5-9,5	8.9	SR ISO 10523/2012
Conductivitate	µS/cm	max. 2500	363	SR EN 27888/1997
Culoare		Acceptabila consumatorilor si nici o modificare anormala	20	SR EN ISO 7887-2002
Gust		Acceptabila consumatorilor si nici o modificare anormala	5	STAS 6324-61
Miros		Acceptabila consumatorilor si nici o modificare anormala	5	STAS 6324-61
Turbiditate	grade	max. 5	1	SR EN ISO 7027/2001

Limite de detectie:
- Nitriti: 0.0032 mg/l
- Crom-AAS-GF: 0.47 µg/l

DIRECȚIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A JUDEȚULUI BIHOR
LABORATOR DE CHIMIE SANITARĂ ȘI TOXICOLOGIE

Lucrat de
As.pr. IOANA BOLOS

Verificat,validat si lucrat
Dr.CAMELIA MRAZ
Dr. MRAZ CAMELIA
medic primar
medicina de laborator

Intocmit de
As.pr. DORIAN HODISAN

Rezultatul se refera doar la proba prezentata pentru analiza !
Proba de apa are caracter momentan

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ BIHOR
Supraveghere Sanatate Publica
Laborator de Diagnostic şi Investigare în Sănătate Publică
LABORATOR DIAGNOSTIC MICROBIOLOGIC-D1
Oradea, Str.Libertăţii, nr.34
Telefon 0259412573, fax 0259418654
e-mail microbiologie@dspbihor.gov.ro

BULETIN DE ANALIZĂ MICROBIOLOGICĂ - apa nr.3431

Client	SC ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC	Nr. recepţiei	3431
Adresa	ORADEA, INDEPENDENTEI, 21	Data si ora prelevării	28-06-2018 09:30
Scopul analizei	contract	Data si ora recepţiei	28-06-2018 10:49
Tip solicitant	Persoană juridică	Data si ora efectuării analizei	28-06-2018 11:49
Produs analizat	apa netratata MA	Data eliberarii rezultatului	02-07-2018 11:44
Starea probei	corespunzătoare		
Prelevat de	Asist. Costa Sorin		
Loc de recoltare	Strand Iosia , foraj nr.1		

REZULTATELE ANALIZELOR

Parametrii analizaţi	U.M.	Valoarea admisa	Valoarea determinata	Metoda de analiza
Numararea coloniilor prin însamântare in mediu de cultura agar la 22°C	UFC/ ml	nici o modificare anormală	nici o modificare anormala	SR EN ISO 6222:2004
Numararea coloniilor prin însamântare în mediu de cultura agar la 37°C	UFC/ ml	nici o modificare anormală	nici o modificare anormala	SR EN ISO 6222:2004
Numararea de bacterii coliforme. Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1:2015
Numararea de Escherichia coli.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1/A1:2017
Identificarea si numararea enterococilor intestinali.Metoda prin filtrare prin membrana	UFC/ 100 ml	0	0	SR EN ISO 7899-2:2002

Procedura de analiză P.S.-LDISP-DM(D1)-01

Analiză efectuată de As.pr.Aida Costa, responsabil analiză Biol.pr.Daniela Breb

Interpretarea rezultatelor se efectuează pe baza legii 272:2017/ OG nr. 22/ 2017

Responsabil analiza

DANIELA BREB
Cod: 530034

Verificat - validat
Şef laborator

Dr. MRAZ AMELIA
medic primar
medicina de laborator
cod: 569031

Rezultatele încercărilor se referă strict la produsul analizat.

Se interzice: - extinderea rezultatelor la alte produse similare
- reproducerea parţială a buletinului de analiză

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ BIHOR

, Str.Libertăţii, nr.34

Telefon 0259434565, fax 0259418654

LABORATOR DE SANATATE PUBLICA ORADEA

Str. Libertăţii nr. 34, telefon 0259412573, fax 0259418654, e-mail microbiologie@aspbihor.ro

BULETIN DE ANALIZĂ MICROBIOLOGICĂ - apa nr.7533

Client	SC ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC	Nr. recepţiei	7533
Adresa	ORADEA, INDEPENDENTEI, 21	Data si ora prelevării	06-12-2017 10:00
Scopul analizei	contract	Data si ora recepţiei	07-12-2017 08:38
Tip solicitant	Persoană juridică	Data si ora efectuării analizei	07-12-2017 09:38
Produs analizat	apa netratata MC	Data eliberarii rezultatului	11-12-2017 08:35
Starea probei	corespunzătoare		
Prelevat de	Asist. Costa Sorin		
Loc de recoltare	Strand Iosia - foraj 1 - iesire		

REZULTATELE ANALIZELOR

Parametrii analizaţi	U.F.C.	Valoarea admisa	Valoarea determinata	Metoda de analiza
Numararea coloniilor prin însamântare in mediu de cultura agar la 22°C	ml	nici o modificare anormală	nici o modificare anormala	SR EN ISO 6222:2004
Numararea coloniilor prin însamântare in mediu de cultura agar la 37°C	ml	nici o modificare anormală	nici o modificare anormala	SR EN ISO 6222:2004
Numararea de bacterii coliforme.Metoda prin filtrare prin membrana	100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1:2015
Numararea de Escherichia coli.Metoda prin filtrare prin membrana	100 ml	0	0	SR EN ISO 9308-1:2015
Identificarea si numararea enterococilor intestinali.Metoda prin filtrare prin membrana	100 ml	0	0	SR EN ISO 7899-2:2002

Procedura de analiză P.S.-L.D.M.-01

Analiză efectuată de As.pr.Aida Costa, responsabil analiză Biol.pr.Daniela Breb

Interpretarea rezultatelor se efectuează pe baza legii 458/2002,respectiv 311/2004

Responsabil analiza

DANIELA BREB
biolog principal

DIRECŢIA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A JUDEŢULUI BIHOR
LABORATOR DE MICROBIOLOGIE

Verificat - validat
Şef laborator

Rezultatele încercărilor se referă strict la produsul analizat.

Se interzice: - extinderea rezultatelor la alte produse similare

- reproducerea parţială a buletinului de analiză

ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ "APELE ROMÂNE"
ADMINISTRAȚIA BAZINALĂ DE APĂ CRIȘURI

Str. Ion Bogdan, nr. 35, 410125 Oradea
Tel: (0259) 442 033; (0259) 443 892; Fax: (0259) 444 237, (0259) 442 064
e-mail: dispecerat@dac.rowater.ro
web: www.rowater.ro/dacrisuri
COD FISCAL: RO23782674, COD IBAN: RO 43 TREZ 0765 0220 1X01 4959

F - AA - 4

Administratia Nationala "Apele Romane"
Administratia Bazinala de Apa Crisuri
Localitatea: **Oradea**, jud. Bihor
Adresa: str. Ion Bogdan, nr. 35
C.I.F.: RO 23782674
Cod SIRUES: 54164335
Cod postal: 410 125

Unitatea: ADMINISTRATIA DOMENIULUI PUBLIC S.A. ORADEA
Localitatea: ORADEA, jud. Bihor
Adresa: str. Gheorghe Dima, nr. 5
C.U.I.: 7997507
J05 / 1 / 29.11.1995
Cod postal: 410 033

Tel: 0259 / 479.148 ; Fax: 0259 / 440.438
BCR Oradea ; RO 64 RNCB 0032 046 483 48 0003
Andrica Liviu - administrator ; Mocan Ioana - director economic
Pascalau Nicolae – administrator strand – 0772 / 236.913
Onciu Eugen - 0733 / 055.544

AUTORIZATIE DE GOSPODARIRE A APELOR

Nr. 93 / 12.04.2018

privind:

"Alimentarea cu apa si evacuarea apelor uzate la STRAND IOSIA NORD, mun. Oradea" - jud. Bihor

valabila pana la: **12.04.2020**

Indicatori cadastrali de identificare

Denumire obiect cadastral	Judet	Nr.de stocare in evid. cadastrala	Nr. de ordine al captarii / evacuarii la folosinta
- captari subterane	BH	390	1,2
- captari retele 66	BH	390	1
- evacuari in retele 66	BH	390	1
- evacuari ape meteorice	BH	390	1

Administrația Națională Apele Române
ADMINISTRAȚIA BAZINALĂ DE APĂ CRIȘURI ORADEA
VIZAT SPRE NESCHIMBARE

Acord de gospodarire a apelor nr. C-13 din 5 iunie 1985 emis de catre Directia Apelor Crisuri Oradea

Autorizatie de gospodarire a apelor nr. 76 / 17.04.2014 emisa de catre Administratia Bazinala de Apa Crisuri Oradea

Autorizatie de gospodarire a apelor nr. 66 / 29.03.2016 emisa de catre Administratia Bazinala de Apa Crisuri Oradea

Cod bazin hidrografic: III.1.044.00.00.00.0
curs de apa: Crisul Repede ; km: 27,4 ; 27,7 ; hm: 1436 ; 1433; mal stang bh: Cris Repede

Corp de apa (captare) : - RO CR 07 Crisuri (Campia de Vest)

Profilul de activitate:
- cod CAEN: - 9329 - Alte activitati recreative si distractive n.c.a.

Amplasament: - jud. Bihor , mun. Oradea, cartierul Iosia
SIRUTA: - 26564

Vecinatati: V - Piata agroalimentara Iosia
N - raul Crisul Repede
S - cartier locuinte
E - cartier locuinte

Urmare solicitarii si documentatiei tehnice inaintate cu nr. 3.126 / 09.03.2018, inregistrata la A.N. "Apele Romane" Administratia Bazinala de Apa Crisuri Oradea cu nr. 4.085 din 12.03.2018 si a constatarilor facute la verificarea pe teren, cuprinse in procesul verbal nr. 1.631 din 12.04.2018, asupra respectarii prevederilor de functionare din punct de vedere al gospodaririi apelor,

In temeiul Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificarile si completarile ulterioare , a O.U.G. nr. 107/2002 modificata si completata cu O.U.G. nr. 73/2005 privind infiintarea Administratiei Nationale "Apele Romane" aprobata prin Legea nr. 400/2003 si a Ordinului M.M.G.A. nr. 662/2006 privind procedura si competentele de emitere a avizelor si autorizatiilor de gospodarire a apelor, se atribuie titularului de autorizatie dreptul sa foloseasca surse pentru alimentarea cu apa si receptori pentru evacuarea apelor, dupa cum urmeaza:

1. ALIMENTAREA CU APA POTABILA

1.1.Surse: - reteaua de apa potabila a mun. Oradea, conform Contract nr. 6.891 / 31.03.2011 incheiat cu S.C. COMPANIA DE APA ORADEA S.A (X: 623 485,46 ; Y: 264 906,63)

1.2. Volume si debite de apa autorizate

zilnic maxim	- 72,78 mc, respectiv 2,02 l/s; anual:	10,917 mii mc
zilnic mediu	- 53,51 mc, respectiv 1,48 l/s; anual:	8,026 mii mc
zilnic minim	- 42,80 mc, respectiv 1,18 l/s; anual:	6,420 mii mc

Functionarea este: - sezoniera: 150 zile/an si 10 ore/zi

1.3. Instalatii de captare: - bransament la reteaua de apa potabila a mun. Oradea

1.4. Instalatii de tratare: -----

1.5. Instalatii de aductiune si inmagazinare a apei:

- conducta PE, Dn=63 mm, L=400 m

Administratia Bazinala de Apa Crisuri Oradea
VIZAT SPRE NESCHIMBARE

1.6. Reteaua de distributie a apei: - teava OLZn, Dn = 1/2" si L = 320 m

2. ALIMENTAREA CU APA TEHNOLOGICA (DE IMBAIERE)

2.1.Surse:

- reteaua de apa potabila a mun. Oradea (aceeasi de la apa potabila)
- foraj existent Fh1, H=150 m, Dn=9 5/8" (X: 623 343,68 ; Y: 265 289,68)
- foraj existent Fh2, H=111 m, Dn=9 5/8" (X: 623 529,39 ; Y: 265 125,89)
- sonda geotermala nr. 4767, conform Contractului de furnizare a energiei geotermale nr. 112/A/01.05.2015 incheiat cu S.C. TRANSGEX S.A. ORADEA (X: 623 405,30 ; Y: 265 216,06)

2.2. Volume si debite de apa autorizate:

zilnic maxim - 1386,06 mc, respectiv 38,50 l/s; anual: 207,909 mii mc
zilnic mediu - 1317,25 mc, respectiv 36,59 l/s; anual: 197,587 mii mc
zilnic minim - 29,98 mc, respectiv 0,83 l/s; anual: 4,497 mii mc

Functionarea este: - sezoniera: 150 zile/an, 10 ore/zi;

Din care din forajele de apa rece :

zilnic maxim - 1108,84 mc, respectiv 30,80 l/s; anual: 166,326 mii mc
zilnic mediu - 1036,80 mc, respectiv 28,80 l/s; anual: 155,520 mii mc
zilnic minim - 23,98 mc, respectiv 0,66 l/s; anual: 3,597 mii mc

2.3.Instalatii de captare:

- bransament la reteaua de apa a municipiului Oradea
- electropompa submersibila tip GRUNDFOS SP 30-6, avand caracteristicile: Q=30 mc/h, H=45 mCA, P=5,5 kW (foraj Fh1)
- electropompa submersibila tip GRUNDFOS, avand caracteristicile: Q=5 l/s, H=45 mCA, P=5,5 kW (foraj Fh2)
- electropompa la sonda de apa geotermala

2.4.Instalatii de aductiune si inmagazinare a apei:

- se folosesc 5 din cele 8 bazine existente: V4=686 mc, V5=686 mc, V6=98 mc, V7=98 mc, V8=242 mc

3. APA PENTRU STINGEREA INCENDIILOR

3.1 Volum intangibil:

3.2.Debitul suplimentar acceptat pentru refacerea rezervei de incendiu din surse:

4. VOLUME DE APA ASIGURATE IN SURSE PENTRU ALIMENTAREA CU APA A FOLOSINTEI

- Regim nominal: V_{zilnic} = 1458,84 mc; V_{anual} = 183.814 mc
- Regim minim: V_{zilnic} = 72,78 mc; V_{anual} = 18.923 mc

5. MODUL DE FOLOSIRE A APEI

5.1. Necesarul total de apa	maxim	1458,84 mc/zi
	mediu	1370,76 mc/zi
	minim	72,78 mc/zi
5.2. Cerinta totala de apa	maxima	1458,84 mc/zi
	medie	1370,76 mc/zi
	minima	72,78 mc/zi

5.3. Gradul de recirculare interna a apei: ---

Administratia Nationala Apele Romane
Administratia Bazinala de Apa Crisuri Oradea
VIZAT SPRE NESCHIMBARE

6. EVACUAREA APELOR UZATE

Categoria apei	Receptori Autorizati	Volum total evacuat				Qorar maxim mc/h	Observatii
		Vzi max Mc	Vzi med mc	Vzi min Mc	Anual mii mc		
Menajere	Retea canalizare oraseneasca X:623 450,56 Y:265 086,89	58,22	43,13	34,24	15,137		Conform Contra nr. 6891/31.03.2011 incheiat cu S COMPANIA D APA ORADE SA
Ape de imbaiere	Retea canalizare pluviala oraseneasca X:623 558,85 Y:265 162,95	1370,84	1142,3	23,98	172,72		
Pluviale	Canalizare pluviala oraseneasca			15,87 l/s			

Lungimea totala a conductelor si colectoarelor de canalizare: 250 m.

7. STATII DE EPURARE :

- apa din bazinele de imbaiere este tratata cu clorura de var

8. INDICATORI DE CALITATE A APELOR UZATE EVACUATE

Nr. crt	Categoria apei	Indicatori de calitate	Valori admise mg/dm^3
1.	Ape uzate menajere	Conform prevederilor Contractului nr. 6891 / 31.03.2011 incheiat cu SC COMPANIA DE APA ORADEA SA Oradea	
2.	Ape de imbaiere de la bazine si pluviale	Conform prevederilor Contractului nr. 6891 / 31.03.2011 incheiat cu SC COMPANIA DE APA ORADEA SA Oradea	

Frecventa de determinare de catre beneficiar, a indicatorilor de calitate:

- conform prevederilor contractului incheiat cu SC COMPANIA DE APA ORADEA SA Oradea.

9. INSTALATII DE MASURARE A DEBITELOR SI VOLUMELOR DE APA

Nr. crt	Posturi hidrometrice de exploatare-amplasament	Element primar	Element secundar
I.		Pentru captari – aductiuni	
I.1	bransament la reteaua de apa	apometru, Dn= 63 mm	
I.2	cond. refulare pompa foraj Fh1	apometru, Dn=80 mm	
I.3	cond. refulare pompa foraj Fh2	apometru, Dn=80 mm	
I.4	sonda geotermala	contor, Dn=80 mm	
II.		Pentru evacuari	

Administratia Nationala Apele Romane
VIZAT SPRE NESCHIMBARE

TITULARUL AUTORIZATIEI ESTE OBLIGAT

Sa exploateze constructiile si instalatiile de captare, aductiune, folosire, epurare si evacuare a apelor uzate, precum si dispozitivele de masurare a debitelor si volumelor de apa in conformitate cu prevederile regulamentului de exploatare care face parte integranta din documentatia pentru fundamentarea autorizatiei;

Sa finalizeze sau dupa caz sa reactualizeze planul de prevenire si combatere a poluarilor accidentale; sa detina mijloacele si materialele necesare in caz de poluari accidentale si sa actioneze in conformitate cu prevederile planului mentionat mai sus.

Sa solicite anual necesarul de apa bruta in limitele autorizate si sa incheie "abonamentul" de utilizare/exploatare a resurselor de apa in vederea asigurarii functionarii folosintei;

Sa plateasca contributia de gospodarire a apelor, la termenul stabilit prin abonamentul de utilizare/exploatare a resursei de apa;

Sa intretina constructiile si instalatiile de captare, aductiune, folosire, epurare si evacuare a apelor uzate in conditii tehnice corespunzatoare in scopul minimizarii pierderilor de apa;

Sa determine prin masuratori datele tehnice privind serviciile de gospodarire a apelor efectuate (captarea, aductiunea, tratarea, epurarea si evacuarea apelor), sa organizeze si sa intretina evidenta acestora si sa transmita datele respective autoritatilor de gospodarire a apelor conform prevederilor legale;

In caz de modificare a proceselor tehnologice sau de schimbare a materiilor prime, de restrangere sau de incetare provizorie sau definitiva a utilizarii volumelor de apa bruta din sursele de apa, sa anunte conform obligatiilor contractuale, organul emitent al autorizatiei;

In cazul provocarii unor poluari in receptori, prin depasirea concentratiilor de calitate autorizati, sa anunte imediat telefonic Sistemul de Gospodarire a Apelor Bihor - Oradea si Administratia Bazinala de Apa Crisuri Oradea.

Nerespectarea prevederilor prezentei autorizatii atrage raspunderea administrativa dupa caz, raspunderea civila sau penala, conform prevederilor Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificarile si completarile ulterioare, in cazul producerii de prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

Documentatia tehnica inaintata, vizata spre neschimbare de catre autoritatea de gospodarire a apelor face parte integranta din prezenta autorizatie.

p. DIRECTOR
dr. ing. Sorin Paul Guler

SEF BIROU AVIZE-AUTORIZATII
ing. Sorin Simoca

ADMINISTRATIA BAZINALA DE APA CRISURI ORADEA
VIZAT SPRE NESCHIMBARE

Laborator Apă Potabilă
str. Petru Rareș nr. 1/B
telefon: 0259415651; fax: 0259432576
S.C. Compania de Apă Oradea S.A.

acreditat pentru
ÎNCERCARE
ROMÂNIA RENAR
SR EN ISO/CEI 17025:2005
CERTIFICAT DE ACREDITARE
LI 764

F.R.I.P. - 20 - 01

Raport de incercare Nr. 639 /10.07.2017

Exemplarul nr 2
Codul probei 1775 E3
Beneficiar SC Transgex sa
Adresa str.V.Alecsandri nr.2
Delegat : Andras Nagy
Punct de recoltare: **-sonda 4797-DUBLET**
Probă prelevată de: beneficiar
Data prelevării 6.07.2017
Data recepție: 6.07.2017
Data execuției analizei 6.07.2017

Nr. crt.	Indicator	Unit. de măsură	Valoarea obținută	Limita admisă conform Legii 458/2002 cu modif. ulterioare	Metoda de analiză
I. Indicatori organoleptici și fizico - chimici					
*1.	Gust		-	Acceptabilă consumatorilor și nici o modificare anormală	SR EN 1622:2007
*2.	Miros		-		SR EN 1622:2007
*3.	Culoare		-		SR EN ISO 7887:2012
4.	Turbiditate	NTU	3.81	≤5	SRENISO 7027-1:2016
5.	pH	unit. pH/temp	6.8/21^{0}C	6,5 - 9,5	SREN ISO 10523:2012
6.	Conductivitate	µS/cm	1657	≤2500	SR EN 27888:1997
*7.	Salinitate	%	0.8	-	PSLP -13 Ed.02Rev. 7
8.	TDS(total solide dizolv.)	mg/l	813	-	SR EN 27888:1997
9.	Clor rezidual liber	mg/l	-	≤ 0,5	SRENISO 7393-2:2002
10.	Duritate(Σ Ca^{+2},Mg^{+2})	gr. germ	53.08	≥ 5	SR ISO 6059:2008
11.	Calciu , (Ca^{2+}) ;	mg/l	266.4	≤ 100	SR ISO 6058:2008
*12.	Magneziu , (Mg^{2+}) ;	mg/l	19.92	≤.50	PSLP -5 Ed.03Rev.6
13.	Alcalinitatea totală	mval/l	2.43	-	SRENISO 9963-1:2002
14.	Bicarbonați , (HCO_3^-)	mg/l	148.2	-	SRENISO 9963-1:2002
15.	Cloruri , (Cl^-) ;	mg/l	18.23	≤ 250	SR ISO 9297:2001
16.	Amoniu , (NH_4^+) ;	mg/l	0.159	≤ 0,5	SR ISO 7150-1:2001
17.	Azotiți , (NO_2^-) ;	mg/l	<0.02	≤ 0,5	SR EN 26777:2002
18.	Azotați , (NO_3^-) ;	mg/l	<0.1	≤ 50	SR ISO 7890-3:2000
19.	Fier total , (Fe_{tot}) ;	mg/l	0.775	≤ 0,2	SR ISO 6332:1996
*20	Sulfați , (SO_4^{2-})	mg/l	890.8	≤250	Kit HACH
21.	Indice de permanganat	mgO_2/l	0.89	≤5	SR EN ISO 8467:2001
II. Indicatori microbiologici					
1.	Bacterii coliforme	UFC/100ml	-	0	SR EN ISO 9308-1:2015
2.	Escherichia Coli	UFC/100ml	-	0	
3.	Enterococi intestinali	UFC/100ml	-	0	SREN ISO7899-2:2002
4.	Nr. de colonii la 37 °C	UFC/ml	-	Nici o modificare anormală	SR EN ISO 6222:2004
5.	Nr. de colonii la 22 °C	UFC/ml	-		

<LOQ – sub limita de cuantificare * parametrii neacreditați Renar
** Concluziile nu sunt acoperite de acreditare Renar

COMPANIA DE APĂ ORADEA S.A. LABORATOR APĂ POTABILĂ

Șef laborator
Ing Mănăsturean Gelu

Responsabil de încercare

Notă: **Rezultatele analizelor se referă numai la proba prezentată spre analiză pentru parametri analizați** . Este interzisă reproducerea parțială a buletinului de analiză sau folosirea unor date parțiale din buletinul de analiză. Buletinul s-a întocmit în două exemplare din care primul exemplar se păstrează la laborator.~

dl. Tigan Daniel

AGENŢIA NAŢIONALĂ PENTRU RESURSE MINERALE

Nr. 1447 / 15.11.2018

PRIMĂRIA ORADEA

Domnului Primar Ilie BOLOJAN

MUNICIPIUL ORADEA
PRIMAR
NR. INTRARE 458714 /DMPR
ZIUA 19 NOV. 2018

Municipiul Oradea, Piața Unirii nr.1, jud. Bihor
Tel/Fax: 0259 437 000/0259 437 544
e-mail: primarie@oradea.ro;

Vă informăm că în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 958/13.11.2018, a fost publicat Ordinul președintelui ANRM nr. 202/30.10.2018 privind aprobarea Licenței de dare în administrare pentru explorare nr. 21433/2018 în perimetrul **Oradea PMO,** județul Bihor. Licența a fost încheiată între Agenția Națională pentru Resurse Minerale, în calitate de concedent și Municipiul Oradea, în calitate de administrator.

Menționăm că, în conformitate cu prevederile Legii minelor nr.85/2003, art.22, alin. (1), începerea activităților miniere se autorizează în scris de către ANRM, în termen de până la 180 de zile de la intrarea în vigoare a licenței.

Vă rugăm să confirmați primirea prin fax la nr. 021 317 00 96 - 311, persoană de contact Iuliana Rusu, sau pe email la adresa: iuliana.rusu@namr.ro.

Cu stimă,

PREȘEDINTE

GIGI DRAGOMIR

GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU RESURSE MINERALE
PREȘEDINTE

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU ȘI A BĂILOR TERMALE

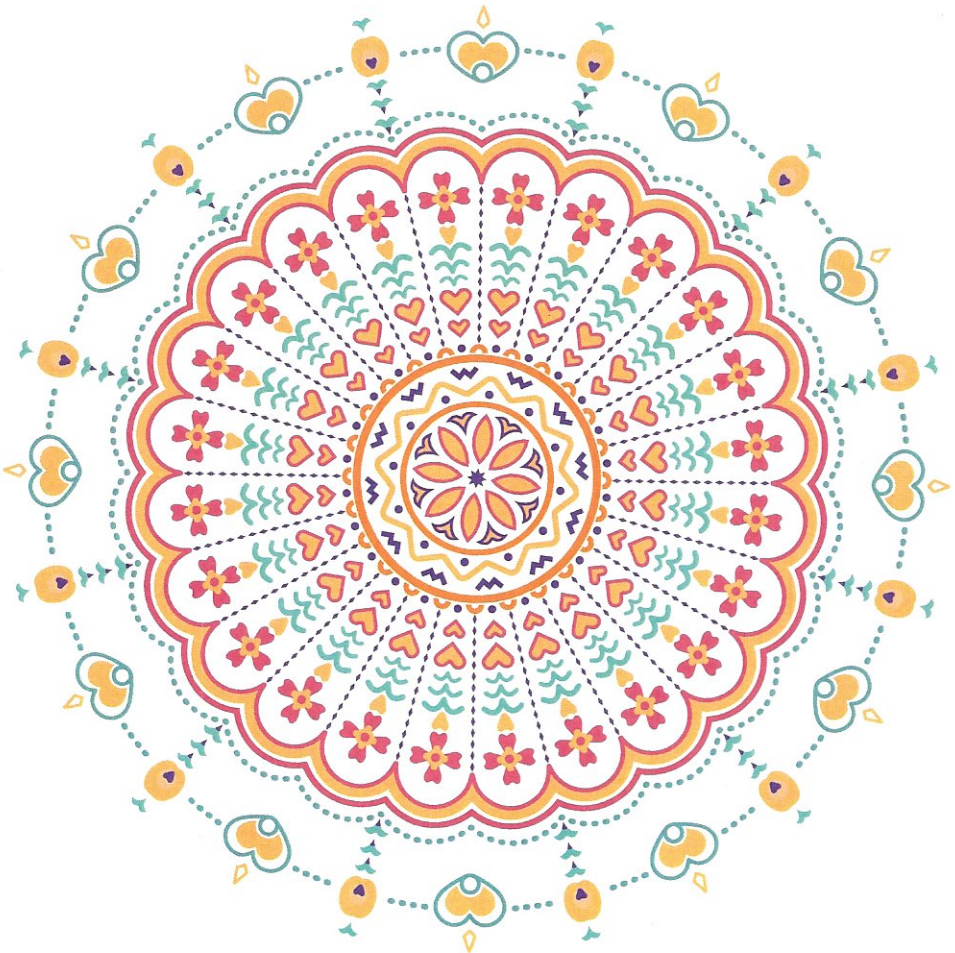

ORADEA RO 2019

CONCEPT LAYOUT & DESIGN BIZMART.RO

ISBN 978-973-0-26430-2

COPERTĂ: REPREZENTARE GRAFICĂ TAVAN
INTERIOR - PALATUL VULTURUL NEGRU

APTOR

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU ȘI A BĂILOR TERMALE

VISIT ORADEA

Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune

PROIECT REALIZAT DE
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA
TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

Piața Unirii nr. 1, 410100
Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907 • turism@oradea.ro
www.oradea.ro
www.oradea.travel

Editura TREIRA

ORADEA
2019

ORADEA
UN NOU ÎNCEPUT

Cetatea Oradea – un loc extraordinar

"Cetatea din Oradea, veche de peste 1000 de ani, cu arhitectura sa incredibilă, și forma aproape perfectă de stea, a fost locul meu preferat din Oradea. Extrem de bine restaurată! Un loc pe care nu trebuie să-l rataţi, dacă veţi vizita vreodată Oradea. La mică distantă de mers pe jos de centrul orașului, merită vizitată."

Bogei, Irlanda

Palatul Vulturul Negru- arhitectură uimitoare

"Oradea este o bijuterie de oraș despre care nu știam foarte multe. Arhitectura orașului este extrem de frumoasă, plină de clădiri dantelate și cu o sumedenie de detalii surprinzătoare, sau de biserici vechi de diferite rituri. Orașul este liniștit ziua și plin de viață după-masa și seara."

Barry M, Australia

Biserica cu Luna Oradea, religie și știință

"Sunt de acord cu toți care spun ca este o clădire frumoasă, în special la interior. Am fost uimit să găsesc un mecanism care să arate fazele lunii, pe o biserică. Excelentul meu ghid, al cărui nume englezesc este John, mi-a explicat că la momentul la care biserica a fost construită, domeniul educației și științei era susținut de biserică. Cu un mecanism atât de sofisticat, cu siguranță biserica era și este o sursă de mândrie pentru comunitatea locală."

Yankeehoya, Quatar

Turnul Primăriei Oradea - Urcând în istorie

"Este o urcare extrem de interesantă, ajuns la 40 de m înălțime deasupra orașului, te vei bucura de o priveliște minunată a unui oraș foarte frumos, cu palate și clădiri ca și la Viena. Peste tot wi-fi gratuit și orașul continuă să investească mult în restaurarea acestui loc minunat!"

TD, Netherlands

Sinagoga Neologă Zion - clădire surprinzător de frumoasă

"Sinagoga Neologă Zion este o construcție surprinzător de frumoasă! A fost renovată și acum găzduiește evenimente culturale. Este un loc pe care trebuie să-l vezi dacă vizitezi Oradea."

Adina M, Romania

RECOMANDĂRILE TURIȘTILOR

tripadvisor®

CUPRINS

CAPITALA ART NOUVEAU ȘI A BĂILOR TERMALE

BINE AI VENIT ÎN ORADEA | 8

MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER | 10
Toate drumurile duc la Cetatea Oradea!
Cetatea Oradea și noua ei înfățișare
Festivalul Medieval al Cetății Oradea
Complexul Episcopiei Romano-Catolice
Cultură și muzică
Palatul & Turnul Primăriei
Biserica cu Lună & Piața Unirii
Palatul Vulturul Negru
Sinagoga Neologă Zion

AQUAPARK NYMPHAEA | 30

CONCERTE ȘI EVENIMENTE | 34
Toamna Orădeană
Street Food Festival

TÂRGUL DE CRĂCIUN ORADEA | 38
VIAȚĂ DE NOAPTE | 40

TIMP LIBER | 42
Capitala Verde a României
Calea Republicii

BUCĂTĂRIE ȘI VIN | 46
Tradițional, gourmet, diversitate

RIVERSIDE | 48

BIG BRANDS SHOPPING | 50

ORAȘUL SPA-URILOR | 52
SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE | 54

CAZARE | 56

BĂILE FELIX | 58
Paradisul apelor termale
Aqua Park & Distracție
Tratamente & Hoteluri

JUDEȚUL BIHOR | 64
ATRACȚII TURISTICE | 66

CUM AJUNGI ÎN ORADEA? | 68
HARTĂ | 70
CITY CARD | 72
INFORMAȚII UTILE | 74

BINE AI VENIT
în Oradea

Un oraș care știe să trăiască din plin fiecare anotimp și care pulsează de energie vie într-un peisaj arhitectural surprinzător.

Situată la granița de vest a României, la doar 490 de km de viena, Oradea a respirat influența occidentului în toate momentele îndelungatei sale istorii. Ca spectaculoasă dovadă stau fațadele clădirilor din zona centrală, realizate după concepte Art Nouveau, cu influențe ale secessionului austriac.

Alături de stilul Secession, Barocul și Eclectismul conferă personalitate și culoare mixtului arhitectural orădean. Deasupra tuturor stă simbol, de secole, Cetatea Oradea ca amprentă incontestabilă a poziției fruntașe în ierarhia orașelor europene medievale.
Oradea este orașul tinerilor, al sănătății și al relaxării. În topul Reader's Digest, Oradea este pe primul loc în ceea ce privește oamenii veseli, iar în mediul online a fost votată, în 2014, ca fiind „Cel mai frumos oraș din România".
Băile Felix sunt Termalismul prin definiție!

Cel puțin o dată în viață trebuie să ajungeți aici. Aproape 15.000 de metri pătrați de bazine cu apă termală binefăcătoare și plină de minerale vă așteaptă să experimentați puterile ei vindecătoare. Băile Felix sunt, probabil, cea mai frumoasă destinație termală din România și una dintre cele mai avantajoase alegeri pentru sănătate, refacere și odihnă, din Europa.

Acum este momentul să faceți planuri pentru o călătorie spectaculoasă spre Oradea!

ORADEA

MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER

PARTE DIN REȚEAUA ORAȘELOR ART NOUVEAU

Oradea a fost un oraș important pentru fiecare imperiu care l-a stăpânit: Habsburgic, Otoman sau Austro-Ungar. Un oraș cu o vechime considerabilă, care reușește să reunească viziuni arhitecturale unice, amplasate într-un orizont de timp vast și complex.

De la stilul bastionar stelar al planurilor Cetății Oradea în forma ei actuală din anul 1569, pus în operă de către arhitecți italieni, la curentul baroc, și până la infuzia secessionului european din perioada 1890-1914, marcat de influențele Art Nouveau ale tinerilor arhitecți orădeni, orașul s-a încărcat cu o valoare arhitecturală spectaculoasă. Includerea Oradiei în rețeaua Art Nouveau, alături de orașe ca Barcelona, Bruxelles, Nancy, Viena sau Budapesta, îi certifică tezaurul arhitectural de valoare europeană.

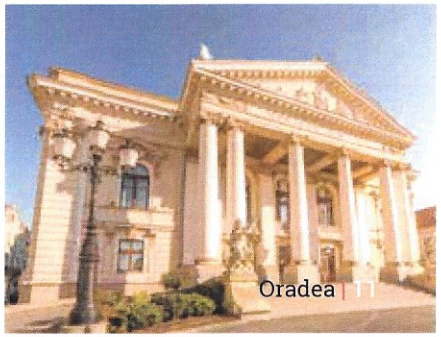

Toate drumurile duc la

CETATEA ORADEA!

Unul dintre primele observatoare astronomice ale europei medievale a fost amplasat în Cetatea Oradea. Timp de câțiva ani, lumea civilizată s-a orientat după Tabula Primi Mobilis, un volum ce cuprinde măsurători asupra eclipselor de soare și de lună, cu meridianul zero la Oradea.

O legendă spune că celebrul Cristofor Columb deținea o copie după Tabula Primi Mobilis.

ORIGINI DIVINE

Regele Ladislau I (1077-1095) se afla la vânătoare pe teritoriul Oradiei de azi și, obosit fiind, a adormit. În vis, un înger i-a spus să construiască o mănăstire pe locul acela. Mănăstirea a fost centrul viitoarei cetăți, denumită Varad.

SIMBOL ARHITECTURAL ȘI RELIGIOS

Cetatea Oradea a fost pentru Europa Medievală unul dintre reperele importante din punct de vedere religios, cultural, științific, umanist și militar. Cetatea a fost construită în forma actuală cu implicarea arhitecților italieni, maghiari și austrieci.

Cetatea Oradea este, în mod indiscutabil, unul dintre cele mai însemnate monumente arhitectonice medievale tărzii din Transilvania.

ISTORIE & ORIGINE

Cetatea Oradea este învăluită în legendele creștine țesute în jurul Regelui Ladislau cel Sfânt. Originea cetății și notorietatea ei, ca loc de odihnă de veci al marelui rege creștin, au atras pelerini din toate colțurile Europei. În interiorul cetății a fost construită, în intervalul 1342-1370, o catedrală gotică de dimensiuni impresionante, aproximativ 72 de metri lungime. În jurul cetății renascentiste era un șanț plin cu apă termală care nu îngheța niciodată. Nimeni nu a putut cuceri cetatea până nu s-a aflat cum se poate goli apa din șanțul cetății.

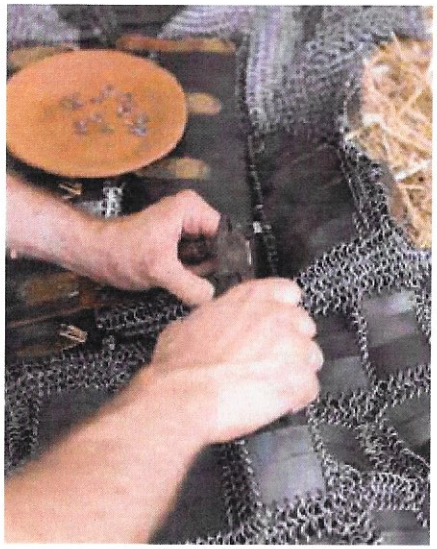

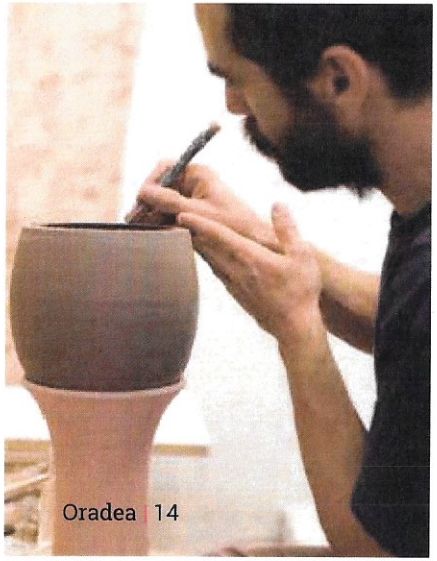

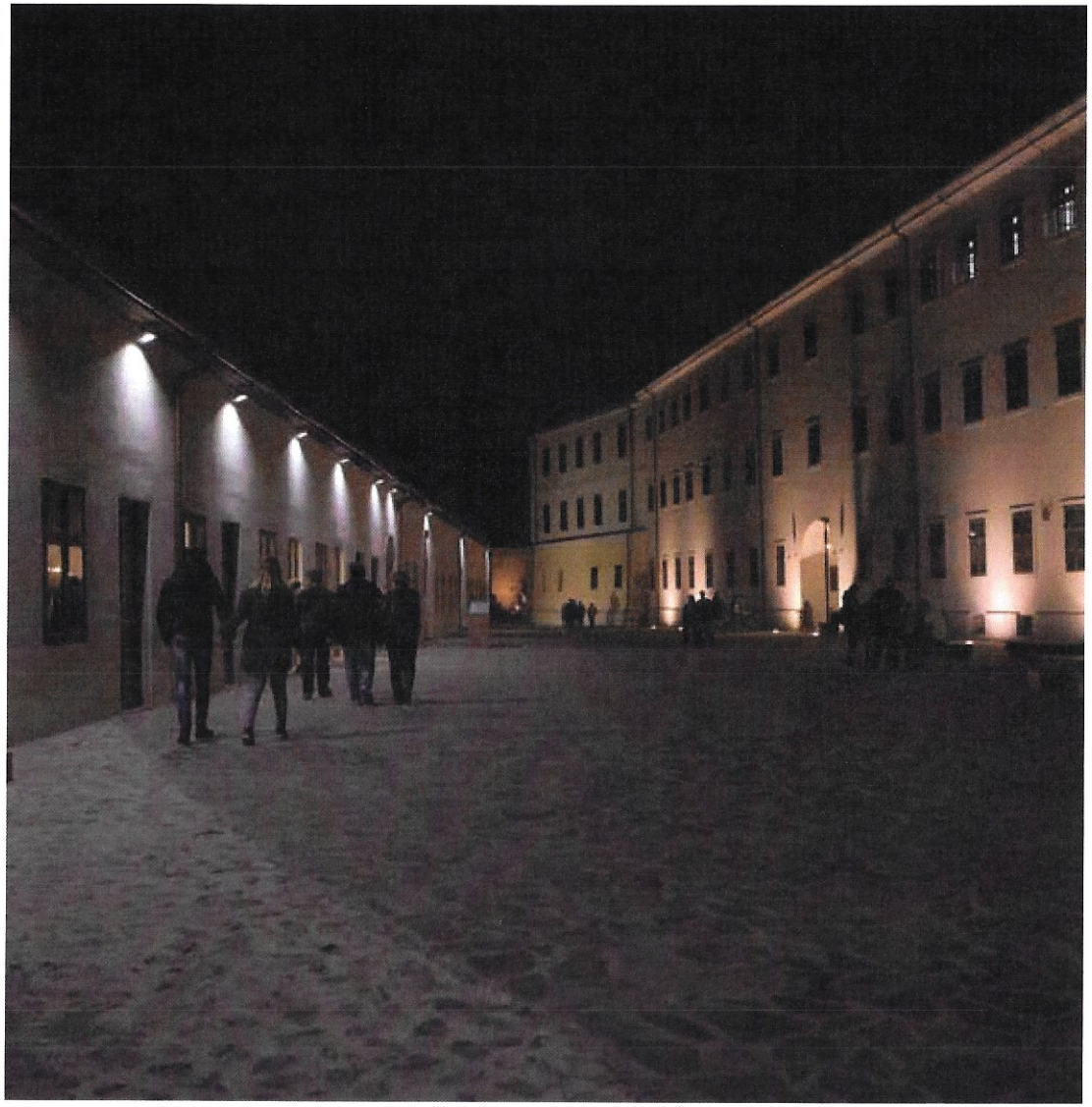

CETATEA ORADEA

și noua ei înfățișare

Cetatea Oradea a fost în plină reconstrucție după planuri întocmite de istorici și arhitecți. În toamna anului 2015, cetatea a fost deschisă publicului pentru vizitare. Obiectivul-simbol al orașului a renăscut și îi încântă pe toți cei care îi trec pragul.

ȘANȚUL CETĂȚII

Istoricii medievali turci au consemnat eforturile inimaginabile depuse de oastea otomană pentru cucerirea Cetății Oradea în anul 1660. Toate încercările lor erau supuse eșecului deoarece în jurul cetății era un șanț plin cu apă termalăcare nu îngheța, „adânc cât o mare". 45.000 de oșteni turci s-au luptat cu 850 de apărători ai cetății și nu au reușit să o cucerească decât după ce au aflat cum să îi golească șanțul. Azi, șanțul cetății este unul dintre cele mai frumoase spații de promenadă ale Oradiei.

MEȘTEȘUGARI ȘI ARTIZANI

Str. Brezlelor te poartă printre cele mai frumoase arte, artele meșteșugurilor artizanale. O experiență aparte este oferită de posibilitatea de a confecționa sau cumpăra produse inedite de la meșterii și artizanii cetății : Atelier de țesătorie, Atelier de Olărit și Atelier de Armuri.

FESTIVALUL MEDIEVAL AL CETĂȚII ORADEA

Istorie & Evenimente

Anual FESTIVALUL MEDIEVAL AL CETĂȚII ORADEA se organizează în primele două săptămâni ale lunii iulie.

MARTOR AL TRECERII TIMPULUI

Istoria o auzim la școală și o vedem la muzeu, însă aici este locul ideal pentru a o simți. Cetatea stă astfel martor al trecerii timpului, păstrându-și în continuare farmecul de odinioară. Ea spune povești nemuritoare și dă mai departe celor ce o vizitează crâmpeie din istoria la care a fost cândva spectator. Dovadă vie a istoriei, Cetatea Oradea spune și acum povești de demult celor ce știu să asculte. Fortăreața constituie unul dintre simbolurile orașului situat pe Crișul Repede, și unul dintre locurile principale pentru evenimentele orădene.

VINO SĂ VEZI CETATEA ORADEA ÎN GLORIA DE ODINIOARĂ!

Festivalul Medieval al Cetății Oradea continuă tradiția medievală a târgului de vară organizat în Cetatea Oradea. Pe lângă trupe medievale, expoziții de armuri, demonstrații de lupte medievale, evenimentul are o importantă componentă de promovare a meșteșugarilor locali și artizanatului.

Expoziții de arme și armuri, prezentări de costume, prezentări de arme specific perioadei precum și lupte demonstrative sunt doar câteva dintre activitățile pe care acest festival le oferă. Privește spectacolele de dansuri medievale și renascentiste, piesele de teatru, jongleriile cu focul și concertele de muzică medievală, participă la atelierele meșteșugărești sau gustă din bucatele tradiționale locale.

COMPLEXUL EPISCOPIEI
ROMANO-CATOLICE

Probabil cel mai amplu proiect baroc din sud-estul europei și, cu siguranță, cel mai mare proiect arhitectural de acest fel din România, prețuit și susținut de Maria Tereza a Austriei.

PALATUL, ȘIRUL CANONICILOR ȘI CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Construcția complexului Episcopiei Romano-Catolice începe și se încheie cu Șirul Canonicilor, în perioada 1750-1875. Palatul Episcopiei este primul finalizat, în 1777, iar în 1779 este finalizată Catedrala Romano-Catolică, sfintită în 1780.

Palatul, opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt, a fost construit în stil baroc austriac târziu și s-a dorit a fi o copie mai mică a Palatului Belvedere din Viena. În 1773, Palatul a fost afectat de un incendiu, dar este reconstruit după planurile inițiale, fiind finalizat în anul 1777.

CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Este opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt cu implicarea inginerului constructor italian Giovanni Battista Ricca, cel care introduce elemente inspirate din biserica „Il Gesu" din Roma, creație a arhitectului Vignola.

Informații privind posibilitatea de vizitare a acestor obiective turistice se pot obține de la:

BIROUL DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO CATOLICĂ ORADEA

Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401

E-mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

CULTURĂ ȘI MUZICĂ

Teatrul de stat domină cu impozanța sa Piața Ferdinand, aflată în centrul unui veritabil muzeu de arhitectură.

„Fellner și Helmer", celebra casă de arhitecți vienezi specializați în proiectarea de teatre, a fost angajată să conceapă un proiect reprezentativ pentru oraș. Proiectul a fost aprobat și, în 14 luni, constructorii Rimanóczy Kálmán-senior, Guttmann József și Rendes Vilmos au predat lucrarea.

EPICENTRU CULTURAL

Dincolo de valoarea arhitecturală spectaculoasă oferită orașului, Teatrul Regina Maria s-a poziționat ca sursă permanentă de valoare culturală și artistică. Echipa artistică a teatrului este implicată decisiv în reușitele culturale ale Oradiei.

EUROPEAN MUSIC OPEN

Festivalul European Music Open este un eveniment major, al cărui magnetism și dimensiune europeană atrag, anual, la Oradea, personalități și instituții de prestigiu ale vieții culturale internaționale, reali ambasadori ai imaginii Capitalei Crișanei în lume.

Având ca strategie crearea unui pol cultural, integrat organic în viața cetății, European Music Open a primit recunoașterea criticii de specialitate, încă de la apariția sa, fiindu-i decernat „Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România pentru integrarea muzicii și a celorlalte arte într-un concept pluridisciplinar inovator".

Promotor al valorii, echilibrului și respectului reciproc, proiectul orădean se bucură de sprijinul celor mai reprezentative instituții ale orașului și ale județului. Evenimentele care au loc în luna iunie a fiecărui an au ajuns să fie percepute, de către publicul care umple sălile până la refuz, ca adevărate oaze de bucurie și normalitate.

www.musicopen.ro

European Music Open

PALATUL & TURNUL PRIMĂRIEI

Urcarea celor 250 de trepte care duc până în vârful turnului cu ceas al primăriei este răsplătită cu o panoramă unică asupra centrului arhitectonic orădean.

Clădirea este opera arhitectului Rimanóczy Kálmán junior, cel care câștigă, în 1896, concursul de proiecte pentru realizarea noului sediu al primăriei. În 10 ianuarie 1904, a avut loc ședința solemnă de inaugurare.

TURNUL PRIMĂRIEI

Cu o înălțime de aproape 50 m și patru nivele principale, dintre care trei de panoramă, Turnul Palatului Primăriei este și ceasul care anunță ora exactă în Oradea. Mecanismul orologiului, numit „ceasul mamă", cântă la ore fixe Marșul lui Iancu și a fost construit la începutul secolului XX, în anul 1904, de către un lăcătuș ceasornicar pe nume Mezey Dezső. Orologiul a supraviețuit celor două războaie mondiale, iar acoperișul și zidul turnului au rezistat celor două incendii, primul în 1917, iar al doilea în 1944. Cadranul ceasului păstrează și azi urme de gloanțe din timpul războiului din 1944. Nivelul al doilea a fost și punct de veghe pentru pompierul de serviciu al orașului.
Incendiile erau anunțate prin bătăi de clopot în funcție de zona în care izbucneau. Pe timp de zi, se arbora un drapel roșu pe direcția incendiului, iar noaptea se aprindea un reflector electric.

VIZITAREA TURNULUI

Programul de vizitare a Turnului Primăriei este de marți până duminică. Orele de vizită sunt afișate la intrare. Cost adulți: 5 RON. Cost copii: 3 RON.

PIAȚA UNIRII

Biserici & Palate

Șapte stiluri arhitecturale într-o singură privire: Baroc, Clasicist, Eclectic, Istorizant, Secession, Romantism și Neo-Românesc.

Primăria Oradea
Palatul Episcopiei Greco-Catolice
Casa Kovács
Biserica Sfântul Nicolae
Biserica cu Lună
Catedrala Sfântul Ladislau
Palatul Vulturul Negru
Palatul Moskovits

BISERICA CU LUNĂ

Numele de „Biserica cu Lună" derivă de la mecanismul instalat în anul 1793 în turnul bisericii. Orologiul și luna sunt opera inovativului mecanic orădean, Georg Rueppe.

Mecanismul care rotește luna este conceput să facă o rotație completă în jurul axei sale în 28 de zile, indicând în acest mod fazele Lunii, în funcție de ciclul cotidian marcat de mecanismul de ceas.

În curtea Bisericii cu Lună veți putea vizita un muzeu reprezentativ cu obiecte bisericești ortodoxe de o frumusețe artistică aparte.

Palatul

VULTURUL NEGRU

Ansamblul de clădiri este una dintre realizările monumentale arhitecturale din Oradea și Transilvania pentru stilul secession.

Concursul pentru ridicarea acestui complex a fost câștigat de arhitecții Komor Marcell și Jakab Dezső. Clădirea a fost finanțată de doi avocați evrei, Dr. Kurlander Ede și Dr. Adorjan Emil, care au decis să ridice din resurse proprii o clădire specială pentru oraș.

Construcția sa a demarat în anul 1907 sub conducerea inginerului constructor Sztarill Ferenc iar, în luna decembrie 1908, construcția era finalizată. Remarcabil prin eleganța sa deosebită, complexul arhitectonic este personalizat prin două mari vitralii ce reprezintă un vultur în zbor. Conceput ca simbol al sofisticatei vieți citadine moderne, amplul palat adăpostea un hotel, două cinematografe, săli de bal, cazinou, cafenele, magazine, o bancă. Proaspăt restaurat, palatul este simbolul architectural al orașului, unic în Europa. Pasajul în formă de Y are trei intrări, iar interiorul, acoperit cu sticlă, a fost inspirat de Galeria Vittorio Emanuele din Milano. Galeria sau Pasajul, cum este el cunoscut de localnici, adună la un loc cele mai multe baruri, cafenele și puburi din oraș, fiind centrul de distracție al orașului.

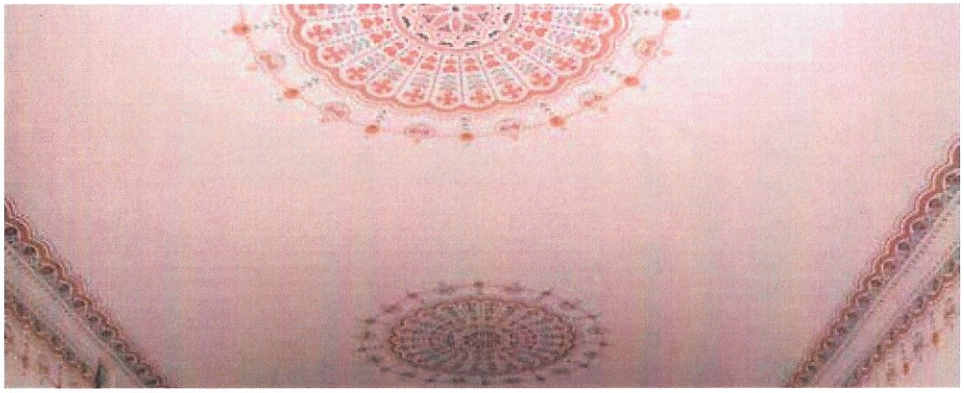

SINAGOGA NEOLOGĂ ZION

Sinagoga este o replică simplificată, în spiritul modernității, a Sinagogii din Nürnberg.

Sinagoga Neologă Zion a fost construită în anul 1878 în centrul Orașului Nou. Cu o arhitectură inspirată din stilul maur, aceasta a devenit cunoscută orădenilor ca fiind Templul Zion, asociată cu faimosul Rabin Șef Doctor Lipot Kecskemeti.

Construită după scindarea comunității evreiești din Oradea în ortodocși și congresiști sau neologi, ea devine o realitate arhitecturală în peisajul orădean în anul 1878. Impozanta construcție eclectică s-a realizat după planul efectuat de Busch David și de către Rimanoczy Kalman Senior. Comparativ cu Sinagoga Ortodoxă, cea Neologă se impune prin masivitate, impozanță și, nu în ultimul rând, amplasament favorabil.

Din punct de vedere estetic, asistăm la o combinație interesantă de elemente stilistice și decorative. Exteriorul este decorat într-o viziune eclectică cu amprentă victoriană specifică sfârșitului secolului XIX.
Cel mai spectaculos efect a fost creat pe fațada sudică, reprezentativă prin vizibilitatea ei stradală, decorată cu cinci ferestre ample ce sugerează ideea de arc de triumf.

Ferestrele prezintă în partea superioară modele decorative din lemn cu motive orientalizante cu traseu octogonal inspirate din dantelăria de rozase.

Feroneria completează ansamblul pictural al Sinagogii, prin modelul repetitiv de la balustradele scărilor interioare și cel al balustradei de protecție din zona amvonului care etalează o serie de elemente florale cu amprentă stilistică Art Nouveau.

Sinagoga este deschisă pentru ca orădenii și turiștii cu excepția zilei de Luni. În fața sinagogii se află amenajată o terasă primitoare, astfel încât turiștii să poată poposi mai mult la acest nou obiectiv simbolic pentru Oradea.

Sinagoga Neologă Zion constituie unul dintre simbolurile orașului și unul dintre locurile principale pentru evenimentele orădene.

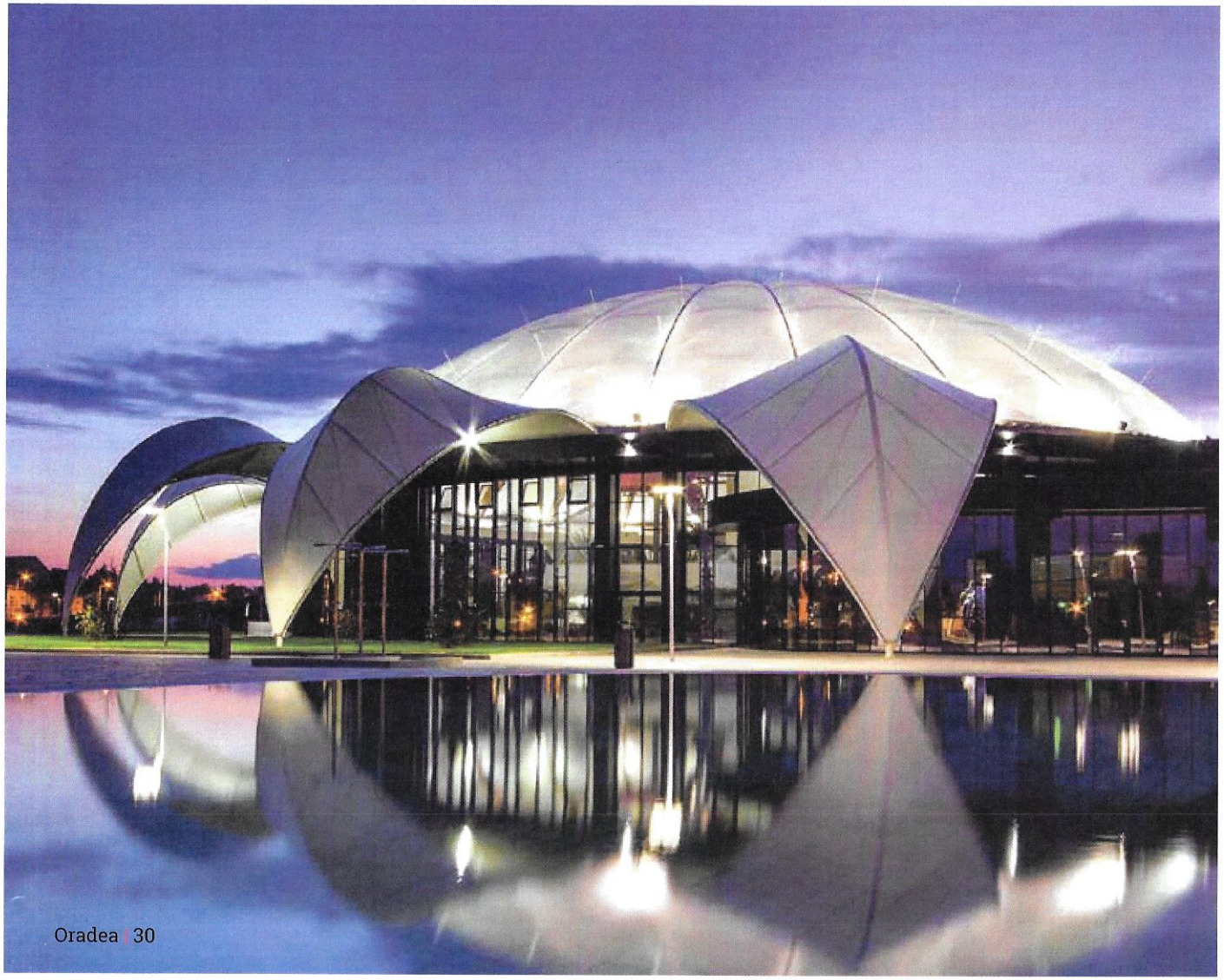

AQUAPARK NYMPHAEA

Wellness & Fun

Distracția și relaxarea se îmbină perfect în cel mai mare, nou și modern AquaPark din Transilvania.

SUPREMAȚIA DISTRACȚIEI ȘI A RELAXĂRII: DESTINDERE ȘI DIVERTISMENT

Turismul curativ termal orădean atrage tot mai mulți curioși în fiecare an. Complexul Nymphaea vine în sprijinul acestora cu 6 corpuri de clădire întinse pe 7 hectare, 15 bazine interioare și exterioare și 10 tobogane, amenajări sportive și de agrement.

Fie că sunteți în căutarea unui loc pentru refacere, distracție, sau doriți să vă relaxați împreună cu familia, Complexul Nymphaea este exact ceea ce căutați. Acesta este dotat cu bazine exterioare, ideale pentru a vă răcori pe timp de vară și bazine interioare, perfecte pentru sezonul rece. Bazinele cu valuri și tobogane vor fi o încântare pentru cei mici.

Serviciile spa vă vor face șederea mai relaxantă cu ajutorul saunelor, a băilor turcești cu bazine cu apă geotermală, cabinelor cu aburi, jacuzziurilor, tratamentelor acvatice, camerelor de masaj și relaxare.

SPORT DE PERFORMANȚĂ ȘI RELAXARE

Complexul Nymphaea are în componența sa și două bazine speciale: unul pentru înot și unul pentru sărituri, omologate FINA, dedicate împătimiților sporturilor de apă. Astfel, bazinele olimpice pot găzdui diverse competiții sportive pe tot parcursul anului. Mai mult decât atât, în interiorul complexului, puteți practica o gamă largă de sporturi, acesta fiind dotat cu terenuri de sport multifuncționale și terenuri pentru volei de plajă. Centrul este deschis publicului 12 luni pe an și oferă servicii, tratamente, acces și vestiare dedicate special pesoanelor cu dizabilități.

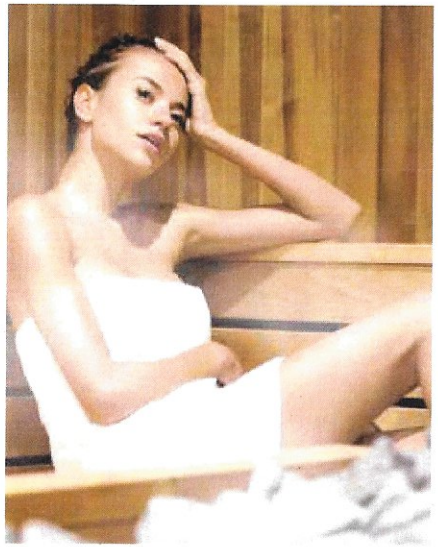

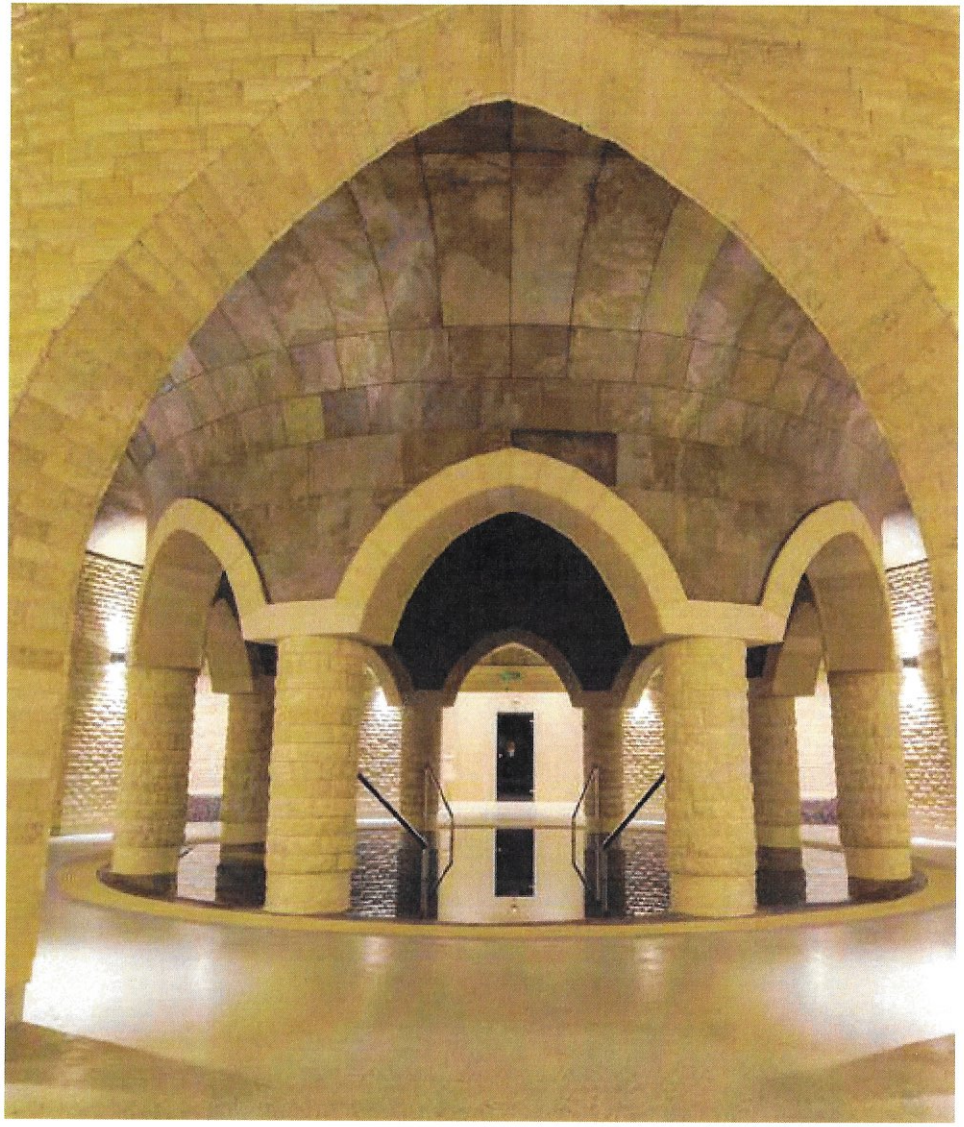

AQUAPARK
NYMPHAEA WELLNESS

Servicii pentru refacere și relaxare

Oaspeții Nymphaea se pot bucura de un complex wellness modern, cu saloane speciale dedicate masajelor de relaxare de diverse tipuri, tratamente acvatice (duș limfatic și duș subacval) și se pot bucura de jacuzziurile sau de zona dedicată jocurilor de biliard și foosball.

SPA: SAUNE ȘI BAIE TURCEASCĂ
RĂSFĂȚ ȘI TOTALĂ RELAXARE

Saune la diverse temperaturi, cu multiple beneficii pentru sanătate și frumusețe, zone de relaxare elegante și confortabile, baie turcească cu proceduri complexe pentru ca timpul petrecut aici să ofere vizitatorilor maximum de rasfăț.

AQUAPARK
7 HECTARE | 10 TOBOGANE | 15 BAZINE

Copiii păşesc într-o lume de basm în care joaca și distracția se transformă în amintiri de neuitat dar distracția e deopotrivă dedicată și adulților.
Toboganele cu diverse înălțimi și grade de dificultate ne fac pe toți să ne simțim din nou copii și să ne bucurăm cu prietenii sau familia de fiecare moment petrecut aici.

BAIA TURCEASCĂ

Un complex de 5 bazine cu apă termală, la diverse temperaturi, alături de camera cu aburi, zona de masaj și camera de relaxare toate pregătite pentru o experiență demnă de un sultan.

RESTAURANTE ȘI BARURI
PREPARATE CULINARE | GRILL | BĂUTURI

În cadrul Complexului Nymphaea sunt amenajate un restaurant, două terase exterioare și două baruri cu diverse preparate culinare și băuturi, pentru toate gusturile și preferințele. După ore de distracție și activități, cu siguranță, restaurantele Nymphaea sunt un bun popas spre următoarele aventuri.

www.aquapark-nymphaea.ro

TOAMNA ORĂDEANĂ

Concerte & Evenimente

Concerte, evenimente, cultură, teatru, gastronomie și distracție autentic românească, non-stop!

Toamna Orădeană este un eveniment special, acesta marcând ziua oficială a orașului, dedicată tuturor celor care doresc să cunoască orașul în plină sărbătoare.

Cultura, mozaicul etnic și bucuria sunt ingredientele principale ale acestui eveniment care crește și evoluează încă din anul 1991. Muzica, teatrul, artele plastice și efervescența din jurul lor dau orașului, în această perioadă, o notă unică de viață.

Meșterii populari, micii producători locali de pălincă și vin, tarabele cu mâncăruri tradiționale făcute pe loc în fața clienților, muzica populară sau concertele rock în aer liber fac din acest eveniment un punct de atracție pentru zeci de mii de oameni. În fiecare an Toamna Orădeană este mai mare și atrage mai mulți spectatori.

Dacă vrei să simți cu adevărat fiorul și atmosfera orașului în plină sărbătoare și dacă vrei să guști din toate bunătățile culinare tradiționale, adunate într-un singur loc, nu poți să ratezi Toamna Orădeană!

STREET FOOD

Îți satisface toate poftele

Magia unui festival culinar te așteaptă în fiecare primăvară!

Programul evenimentului Street Food Festival include pe lângă mari surprize gastronomice, ritmuri de jazz, pop și multă distracție. Timp de câteva zile organizatorii vor oferi vizitatorilor preparate culinare stradale din toate părțile lumii. Bucuria festivalului culinar este dată de preparate delicioase, activități pentru cei mari și cei mici, dar și de demonstrații de gătit oferite de bucătari vedetă.

Cei care iubesc culisele domeniului culinar sunt invitați să se bucure de o experiență gustoasă și, în același timp, educativă la Street Food Festival. Aici vor găsi cei mai buni și creativi vânzători de mâncare stradală, alături de marii producători de specialități culinare.

Piața Unirii devine un punct de atracție pentru pasionații de mâncăruri cu arome asiatice, mexicane, americane sau românești. Toate acestea sunt stropite cu băuturi alese. Vinuri atent selecționate, punch-uri, sangria sau palincă locală vor completa gusturile și aromele mâncărurilor gustoase.

Street Food Festival este un eveniment plin de spectacol și bucurie, pe care nu puteți să îl rataţi!

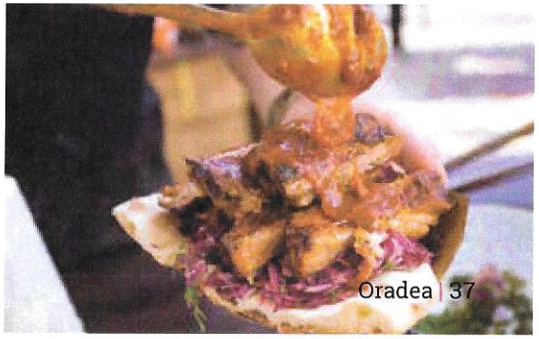

TÂRGUL DE CRĂCIUN ORADEA

Dacă te afli în Oradea în luna decembrie, poți admira orașul îmbrăcat în haine de sărbătoare. Tradiții, evenimente culturale, spectacole și bunătăți culinare locale, toate sunt adunate sub forma Târgului de Crăciun.

Dacă dorești să intri în spiritul sărbătorilor, Târgul de Crăciun îți pune la dispoziție o serie de activități specifice. Poți admira bradul decorat cu atenție sau spectacolul de colinde, în jurul căsuțelor din târg, la o cană de vin fiert sau o gustare, iar ajutoarele lui Moș Crăciun te vor purta într-o adevărată călătorie în timp, cu destinația „copilărie". Fie că ești sau nu adeptul tradițiilor, orădenii, gazde desăvârșite fiind, te vor primi cu brațele deschise, făcând tot posibilul să te simți acasă. Mai mult decât atât, Târgul de Crăciun reprezintă ocazia ideală pentru achiziționarea de obiecte de decor și suveniruri lucrate cu migală, pentru ca, de acum înainte, bradul tău să poarte pentru totdeauna amintirea acestui oraș atât de special.

Târgul de Crăciun Oradea urmează exemplul celor mai mari orașe europene precum: Viena, Budapesta sau Praga, dar și al celor românești: Sibiu, Cluj-Napoca sau București, în încercarea de a reda magia și spiritul sărbătorilor de iarnă, pe toată perioada lunii decembrie.

Dulce sau sărat, condimentat sau ușor aromat, papilele tale gustative vor fi răsfățate de delicatesele gătite de către localnici. Ciolanul de porc cu fasole, mititeii, cârnăciorii cu mămăliguță, plăcintele cu varză sau covrigii îți vor reda gustul bucătăriei autentice românești. Dacă vrei să îți astâmperi pofta de dulce, îți recomandăm cozonacii cu mac sau cu nucă, sau pe cei secuiești.

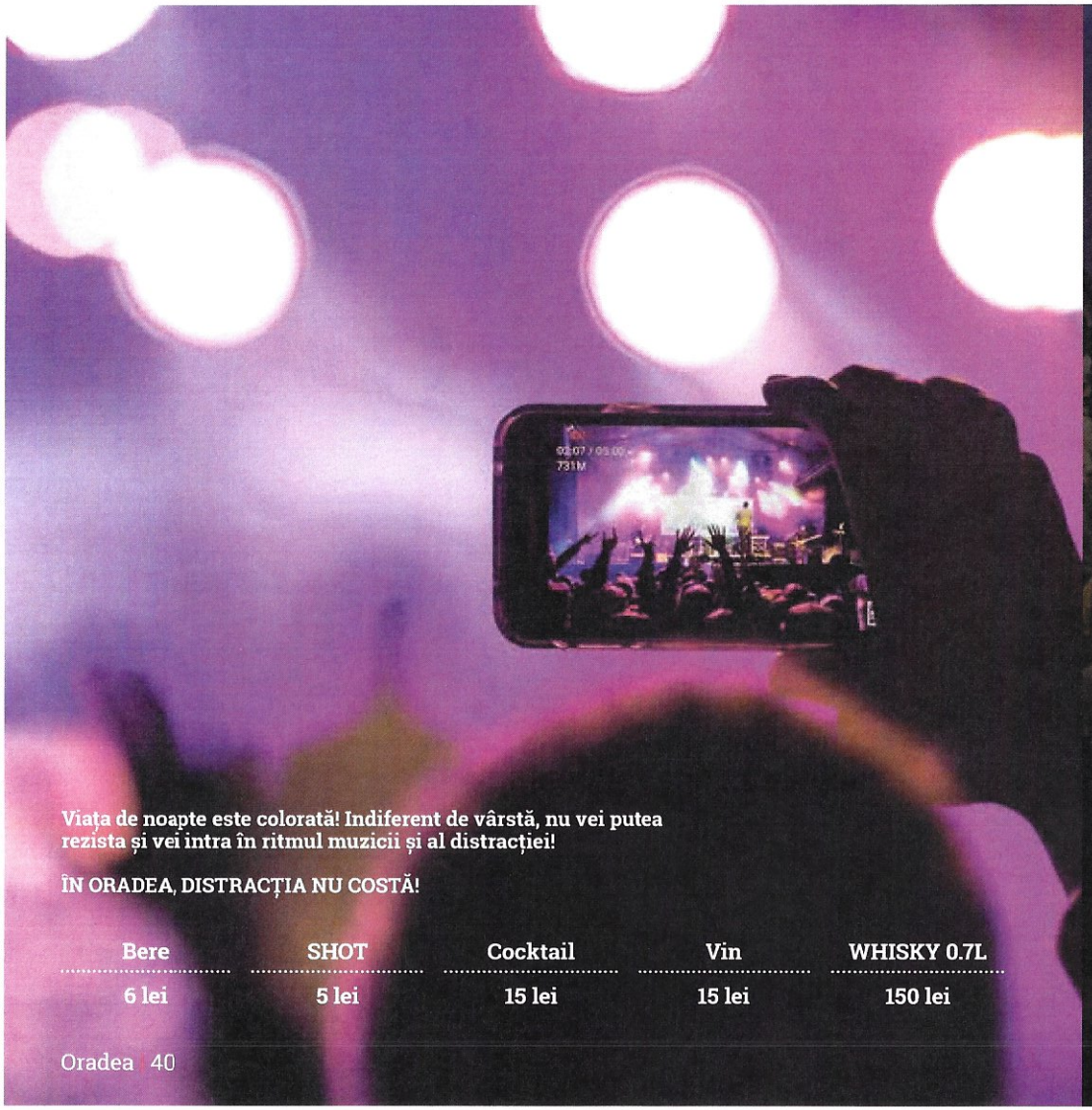

Viața de noapte este colorată! Indiferent de vârstă, nu vei putea rezista și vei intra în ritmul muzicii și al distracției!

ÎN ORADEA, DISTRACȚIA NU COSTĂ!

Bere	SHOT	Cocktail	Vin	WHISKY 0.7L
6 lei	5 lei	15 lei	15 lei	150 lei

VIAȚĂ DE NOAPTE

Pub - Club - Cafenea

Puburi elegante sau tradiționale, cafenele cu terase deschise până târziu în noapte sau cluburi luxoase în care petrecerile se țin până dimineața. Ai de unde alege. Oriunde vei intra, vei întâlni tineri din toate colțurile lumii. Multiculturalitatea universitară orădeană a adus aici atmosfera de distracție din toată lumea. Noaptea, Oradea devine efervescentă!

În serile de weekend poți participa la concerte de muzică live cu trupe locale sau străine. Oradea se numără printre orașele care promovează artiștii neconvenționali. Există spații speciale, cum ar fi vechi fabrici de pâine sau clădiri secession, în jurul cărora s-au cristalizat mici grupuri de artiști și iubitori ai unor noi genuri muzicale.

Dacă dorești să faci un maraton de petreceri, într-o singură noapte poți să vizitezi toate cluburile și localurile orădene pentru că amplasarea lor este concentrată în jurul zonei centrale a orașului!

CAPITALA VERDE A ROMÂNIEI

Bicicletă, plimbări, parcuri

Oradea este o priveliște aparte pe care o experimentezi în fiecare colț verde al orașului. Plimbările prin parcurile vechi de secole sunt de neuitat.

Râul Crișul Repede străbate orașul de la un capăt la celălalt, oferind o panoramă și o zona de plimbare pe o lungime considerabilă. Pistele pentru biciclete realizate în ultimii ani însoțesc râul aproape pe toată lungimea lui. Cei peste 1.560.000 de metri pătrați de spațiu verde îți vor transforma plimbarea într-o adevărată cură de oxigen!

Pistele pentru biciclete traversează orașul în mai multe direcții și duc până în Ungaria, în orașul Berettyóújfalu, la o distanță de peste 30 de km. Întreg sezonul cald, pasionații bicicliști străbat entuziasmați orașul pentru a ajunge în punctele preferate sau pentru simpla plăcere de a pedala. Cei pasionați de aventură se deplasează spre pădurile verzi din jurul Oradiei pentru a escalada traseele apreciate la nivel internațional de împătimiții acestui tip de sport.

Indiferent de felul în care alegi să petreci o zi frumoasă în Oradea, pe bicicletă sau încetișor, la pas, cu siguranță vei întâlni multe lucruri minunate. Vei putea savura priveliști panoramice dacă urci pe Dealul Ciuperca sau vei putea face câte un popas la cafenelele de pe malul Râului Crișul Repede.

Raportat la numărul de locuitori, oradea se poate mândri cu 25 de metri pătrați de spațiu verde pentru fiecare locuitor, cifră care poziționează orașul nostru pe primele locuri între orașele României. Este unul dintre principalele motive pentru care oradea a primit titlul de Capitală Verde a României în anul 2011!

REPUBLICII

Promenadă & Arhitectură

Locul ideal pentru promenadă. Cafenele, restaurante, arhitectură. Multe atracții pentru toate vârstele.

600 de metri de voie bună și clădiri fabuloase te așteaptă să le descoperi și să le admiri. Strada Republicii este animată pe tot parcursul anului, dar, în special în sezonul cald, este plină până seara târziu de turiști și localnici ieșiți la plimbare. În serile de vară cafenelele și restaurantele sunt preferate mai mult decât oricând de mesenii veseli care savurează cu poftă specialități locale și internaționale.

Strada Republicii este un monument de arhitectură secession. Se deschide cu Casa Poynar, reprezentativă pentru curentul Art Nouveau, apoi vei întâlni o surpriză arhitecturală de influență venețiană, Palatul Rimanoczy Sr. Ansamblul Palatelor Stern, Apollo și Moskovits Miksa, situate la intersecția cu Strada Mihai Eminescu, te va face să ridici ochii spre cer și să uiți pentru câteva momente de înghețata italiană care se topește în cornet. Strada se încheie cu marea Catedrală Romano-Catolică construită în stil baroc.

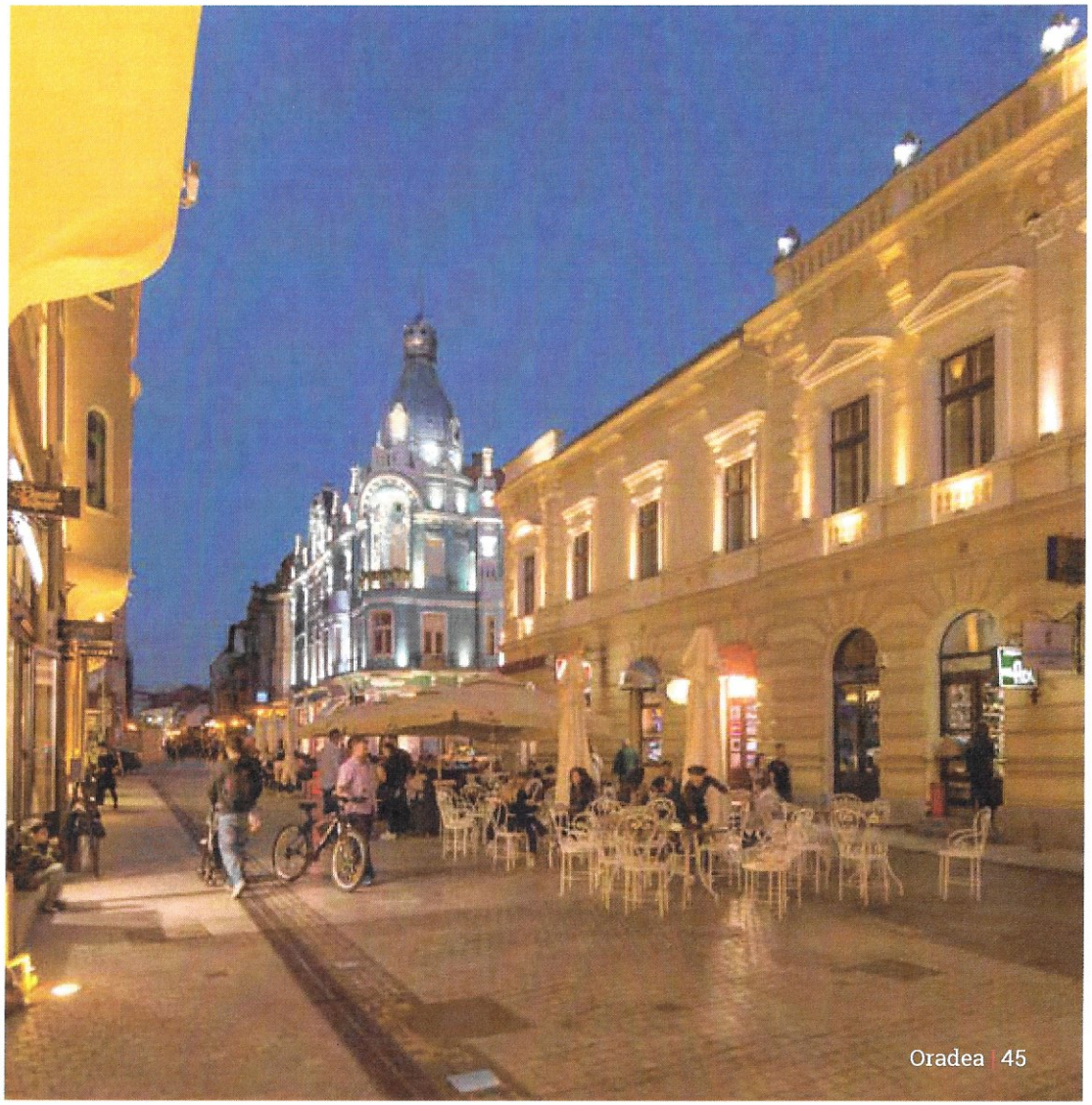

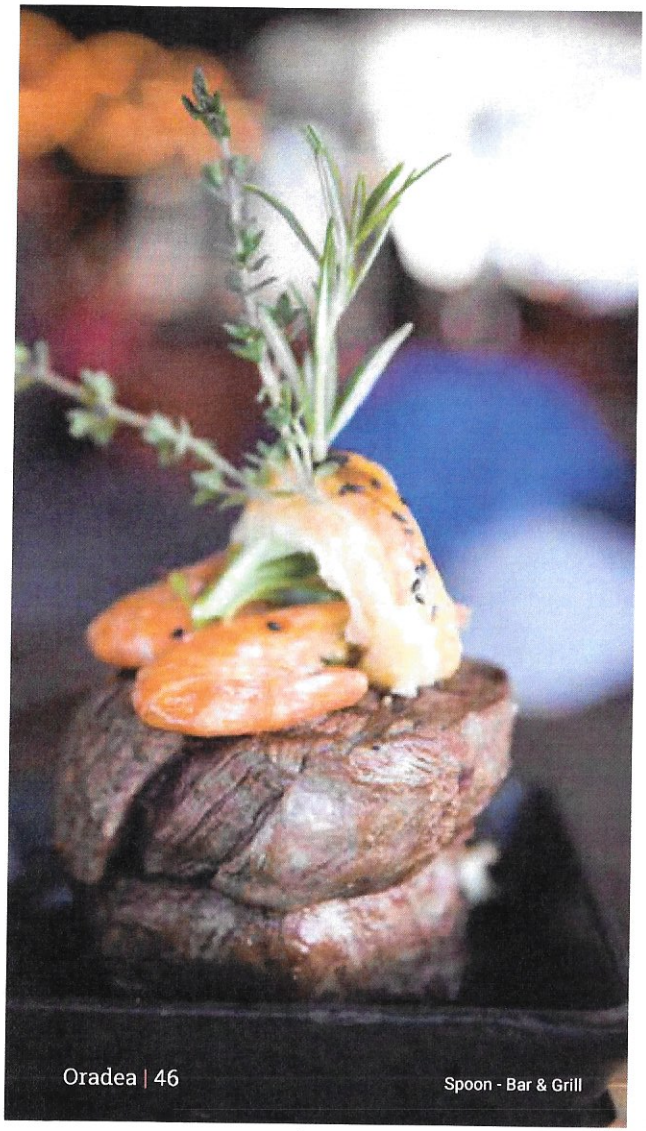

Spoon - Bar & Grill

BUCĂTĂRIE & VIN

Tradițional, Gourmet, Diversitate

De la simplii covrigi, fierți în apă și apoi copți în cuptor, și până la specialități gastronomice internaționale sau aromate preparate locale influențate de bucătăria maghiară- totul este aici!

Sunt cel puțin 200 de locuri în frumoasa Oradea unde poți să te oprești pentru a lua o gustare sau o cină sofisticată. Dacă dorești o gustare rapidă, ai zeci de variante dulci sau sărate, iar un mic dejun franțuzesc, cu un croissant și un cappuccino, poți savura aproape în fiecare cafenea. Prânzul se cere mai bogat și atunci alegi un restaurant cu specific românesc sau maghiar, iar pentru o cină specială bifezi unul dintre restaurantele cu un meniu gastronomic gourmet.

RECOMANDĂRI:

- **Spoon** - Bar & Grill
- **The HUB -** bucătărie internațională
- **Laurus -** bucătărie internațională
- **Restaurant Corsarul** - bucătărie italiană
- **Meatic -** bucătărie internațională
- **Restaurant Cyrano** - bucătărie tradițională românească și maghiară
- **Restaurant & Pizzerie Due Fratelli**
- **Stokker House** - bucătărie germană
- **Baraw** - Bistro Burger House
- **American Grill** - bucătărie internațională
- **Piața 9** - Butchery & Grill Shop
- **Crinul Alb** - bucătărie italiană
- **Euphoria Biergarten** - bucătărie internațională
- **Restaurant Mediterana** - bucătărie italiană

Lista completă a restaurantelor, la pagina 75.

MENIURI TRADIȚIONALE REINTERPRETATE

Oradea este reprezentată în topul Dining Guide și se laudă cu bucătari cu distincții în gastronomie. Una dintre cele mai interesante experiențe culinare pe care poți să o trăiești la Oradea este alegerea unor preparate tradiționale reinterpretate după reguli gastronomice actuale. Restaurantele cu meniuri sofisticate te așteaptă și cu liste de vinuri românești medaliate internațional.

The HUB - by Ramada Oradea

RIVERSIDE

Gastronomy & Lifestyle

Malul Crișului Repede devine o destinație simbol atât pentru orădeni cât și pentru turiștii care vizitează orașul. Din acest motiv, restaurantele de pe malul apei sunt în topul preferințelor tuturor. O experiență gastronomică deosebită, acompaniată de o priveliște în permanentă mișcare pe tot parcursul zilei.

Pe cursul Crișului Repede, așezate elegant pe malul râului, printre arbori, găsești minunatele restaurante cu specific mediteranean, internațional, tradițional sau italian.

Laurus Mediterranean Restaurant din cadrul Hotelului DoubleTree by Hilton oferă gurmanzilor preparate mediteraneene savuroase și o vedere minunată către Crișul Repede. Restaurantul are o ambianță caldă și modernă, iar preparatele culinare pot fi însoțite de o selecție de vinuri locale și internaționale.

Urmând cursul apei, descoperim restaurantul RIVO. Situat pe malul apei, cu o atmosferă caldă și spații verzi urbane, restaurantul le oferă celor care îi trec pragul preparate culinare savuroase. Vara, grădina restaurantului este o adevărată oază de liniște și parfum de lavandă. Cu toate că te afli în mijlocul orașului, copacii te protejează de zgomotul traficului iar umbrelele albe, de soarele puternic. Poți lua loc pe o canapea, să savurezi o limonadă cu lavandă rece și să te bucuri de natură.

Situat în inima orașului, SPOON Bar & Grill te așteaptă cu un meniu apetisant și diversificat, pentru experiențe culinare memorabile, într-o ambianță confortabilă și ultramodernă.

Pe celălalt mal al Crișului Repede, restaurantul Crinul Alb își ține ușile deschise la orice oră din zi și din noapte. Restaurantul are un specific tradițional italian. Fie că e vorba de paste, pizza sau fructe de mare, servirea mesei la restaurantul Crinul Alb este întotdeauna un motiv de bucurie.

Lângă Podul Intelectualilor găsești The Bridge - Restaurant & Pizza - o locație recent renovată, cu o terasă generoasă care se încadrează perfect în atmosfera Art Nouveau a orașului.

Alături de Sinagoga Neologă Sion se află Restaurantul Mediterana, cel mai nou proiect de restaurant de pe malul Crișului Repede. Aici vei putea savura preparate delicioase din bucătăria italiană, în timp ce te bucuri de ambianța mediterană a unei terase generoase.

Așadar, când vizitați orașul de pe Crișul Repede, trebuie să încercați restaurantele de pe malul apei. Oferă totul: preparate culinare delicioase, o atmosferă relaxantă și o priveliște pe măsură.

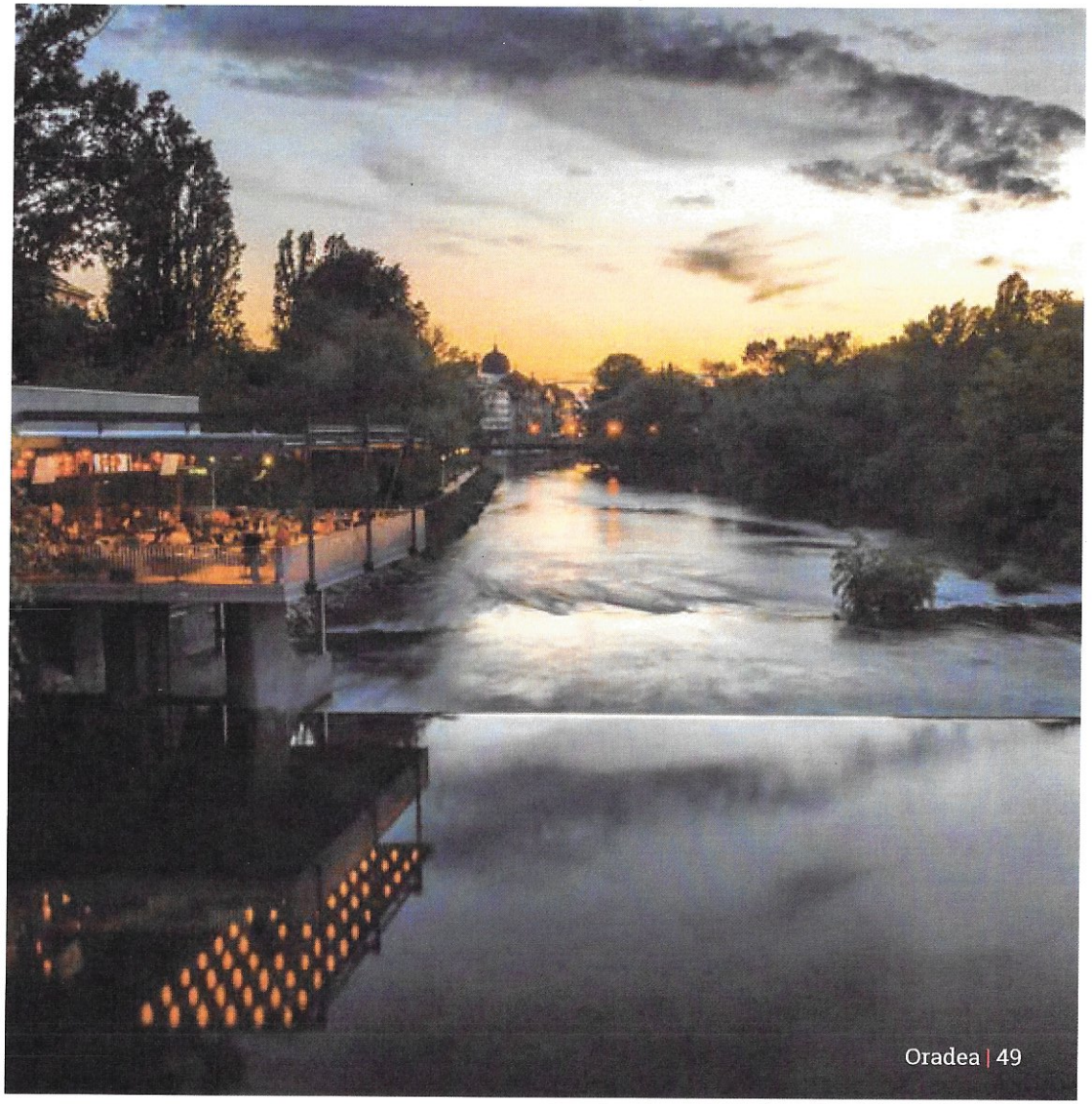

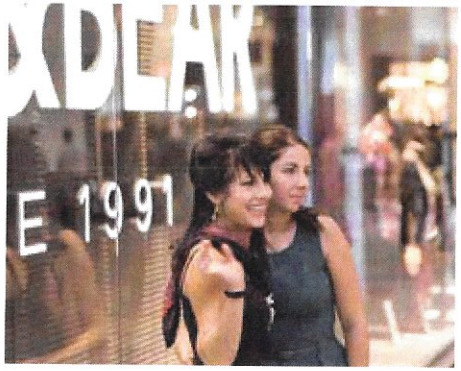

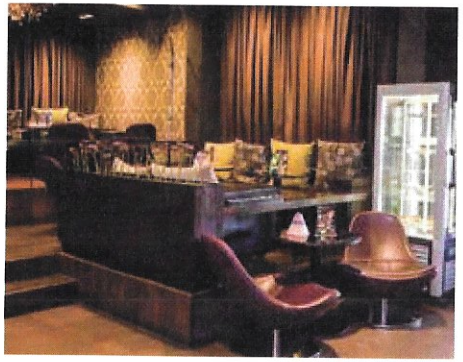

LOTUS CENTER
BIG BRANDS SHOPPING

Deschis 7 zile din 7

Ai la dispoziție o destinație complexă de shopping și distracție, pentru întreaga familie.

Vrei să te distrezi, să faci cumpărături de la cele mai mari și cunoscute branduri sau dorești să vezi un film în cel mai nou cinematograf 4k? Ai de unde alege! În centrul comercial și de divertisment Lotus Center, te bucuri de cafenele, zone de jocuri cu biliard și bowling, săli de fitness, locuri de joacă pentru cei mici și alte servicii. Specialități culinare internaționale, italienești, chinezești, arabe, maghiare, mexicane și americane te așteaptă în cel mai nou food court din Oradea.

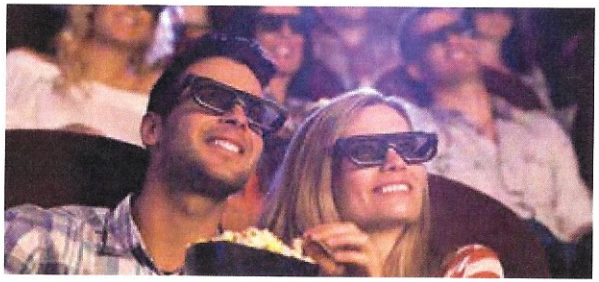

MAI MULTE CENTRE COMERCIALE

Dacă dorești diversitate și vrei să vizitezi și alte centre comerciale, ai mai multe opțiuni. Centrele comerciale Era Shopping Park, Prima Shops Oradea, Lotus Retail Park și Oradea Plaza te așteaptă cu diverse oferte de shopping și divertisment. Aici poți să găsești chiar și produse de la producătorii locali sau să participi la diverse evenimente.

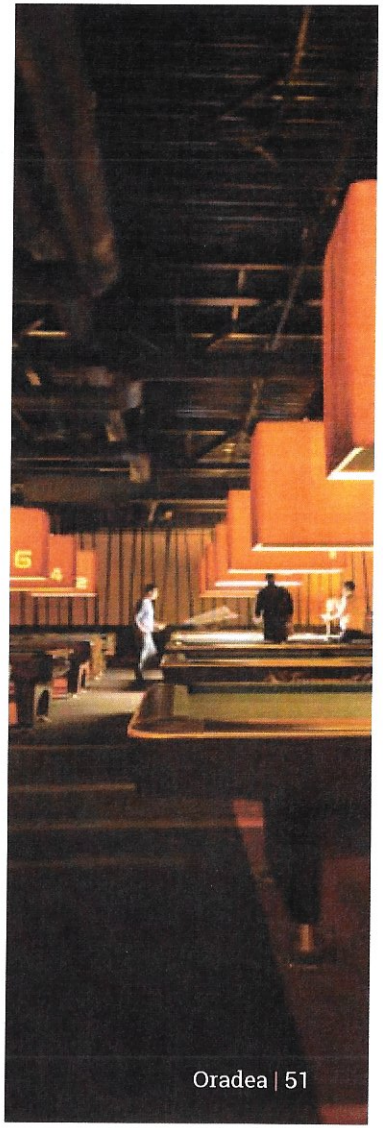

ORAȘUL SPA-URILOR

Relaxare & Stare de bine

Centrele spa vor da startul unei călătorii care te va duce mai departe decât drumurile orașului. Relaxarea absolută este doar începutul aventurii care îți va încânta simțurile.

Atmosfera aparte și starea de bine îți vor fi companioni pe drumul care are ca destinație o experiență inedită de revigorare și relaxare profundă.

Acest oraș unic îți pune la dispoziție toate cele necesare pentru ca ședereа ta aici să fie una fabuloasă. Plimbări, arhitectură, gastronomie, shopping și viață de noapte, toate acestea te pot epuiza. Ce poate fi mai bun într-un astfel de moment decât o escapadă senzorială?

CENTRE SPA MODERNE - STANDARDE ÎNALTE

Designul modern și tehnologia tratamentelor avansate sunt menite să creeze o atmosferă calmă, transformând vizita la SPA într-una relaxantă și, în același timp, luxoasă. Centrele SPA vă așteaptă cu saloane de masaj, saună, dușuri Vichy și tratamente personalizate cu produse profesionale, dedicate nu doar doamnelor și domnișoarelor, ci și domnilor sau chiar cuplurilor.

Alegeți să vă răsfățați într-un SPA cu tratamente termale. Relaxarea oferită de apa termală, într-o zi răcoroasă de toamnă, nu poate fi egalată. Mineralele și sărurile din apa termală vă revigorează corpul și vă relaxează mintea. Iar dacă escapada voastră este una mai specială, centrele SPA din orașul nostru vă vin în ajutor cu oferte deosebite pentru ocazii precum evenimente corporate, petreceri private pe marginea piscinei sau petreceri de burlăcițe, de neuitat.

eforea Spa - Hotel DoubleTree by Hilton

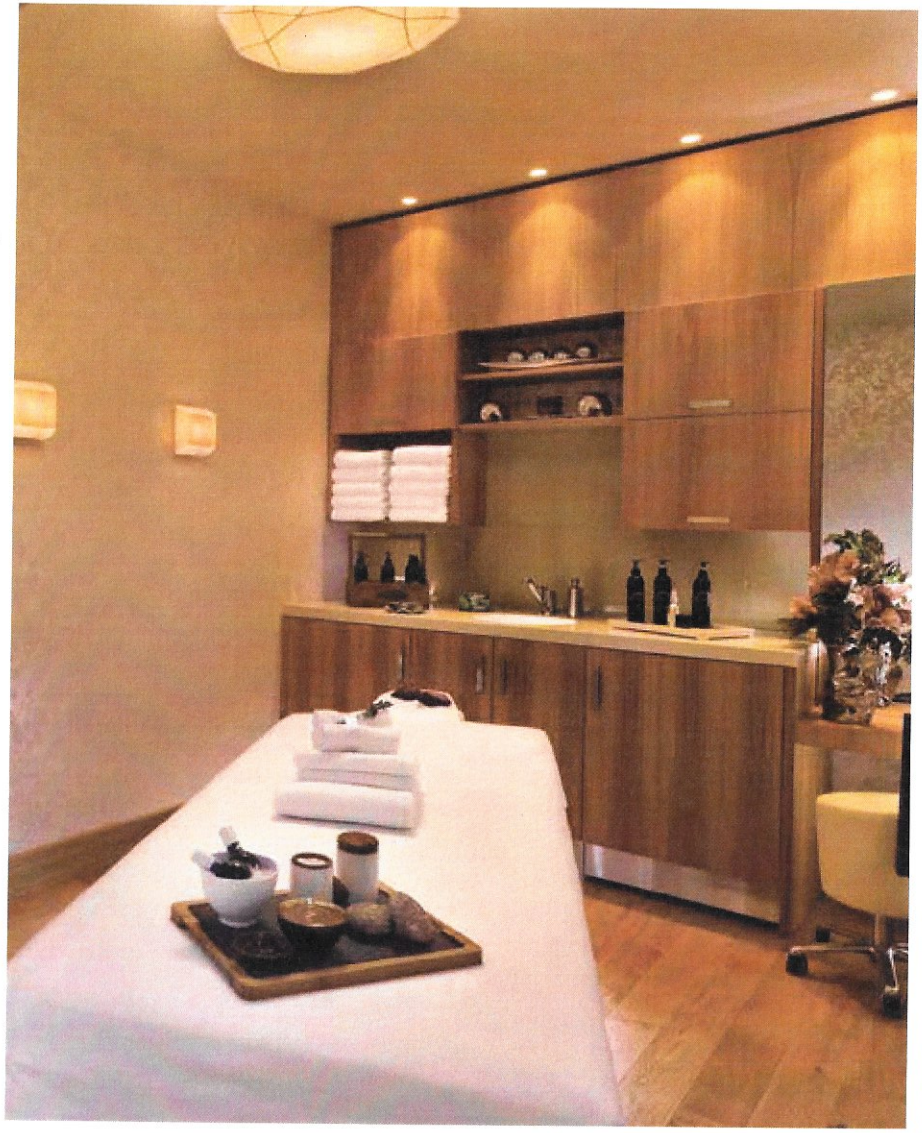

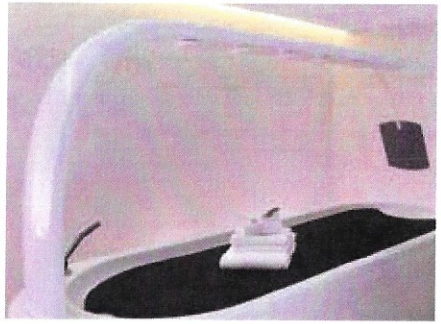

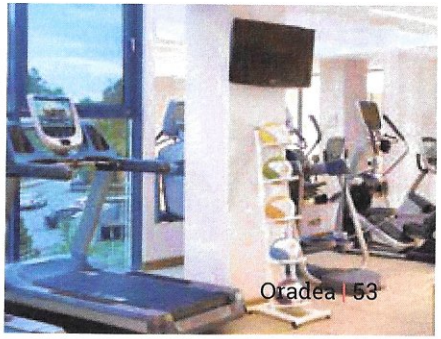

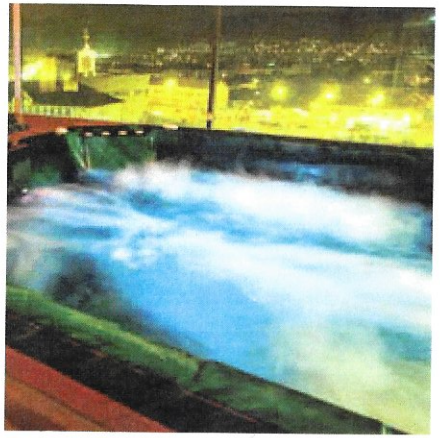

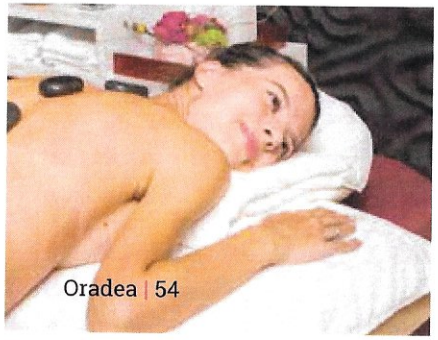

SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE

Escapade relaxante în mijlocul orașului

Cele mai rafinate așteptări îți vor fi satisfăcute în cele mai luxoase complexe spa selecționate atent pentru tine. Simțurile îți vor fi răsfățate într-un ambient aparte, lăsând forfota orașului la ușă. Atunci când pășești aici, te dezbraci de griji și lași terapeuții profesioniști să îți îmbrace trupul în relaxare.

Chiar dacă sejurul tău începe cu plimbări lungi, vizite la muzee sau sesiuni de shopping, cele mai așteptate momente ale unei escapade sunt mereu relaxarea și detașarea de cotidian. Aici, îți poți reîncărca bateriile chiar în mijlocul orașului!
Tu ești cel mai important

TU EȘTI CEL MAI IMPORTANT

Atmosfera calmă și elegantă va face ca vizita ta să fie una de neuitat. Veți fi tratate ca niște regine, respectiv regi, pentru că centrele noastre SPA nu îi uită nici pe domni.

Fie că este vorba de un tratament, un masaj sau de o simplă vizită la piscină sau saună, vă veți bucura de servicii de cea mai înaltă calitate pentru a vă face mereu să vă simțiți cei mai importanți.

BEAUTY, WINE & THERMAL SPA

Oradea duce experiența SPA la un nou nivel de rafinament, prin vinoterapie. Vinoterapia stoarce secretele boabei de strugure în tratamente care purifică, detoxifică, hrănesc pielea și previn îmbătrânirea. Gândite ca o experiență intimă, relaxantă și tonifiantă, serviciile wine spa includ, alături de vinoterapie, saună finlandeză, saună cu infraroșii, cameră de relaxare cu sare de Himalaya. Și pentru ca experiența dumneavoastră să urmeze ritmul unei degustări, ca punct final al călătoriei vă recomandăm, alături de un pahar cu vin, să savurați panorama superbă a centrului istoric al orașului direct din jacuzzi.

Riserva Wine Spa -by Ramada Oradea

CAZARE

Ospitalitate & Răsfăț

Poți alege un hotel dintr-un lanț internațional construit după ultimele standarde sau poți opta pentru o pensiune pitorească, cu gazde primitoare.

Marile lanțuri hoteliere Hilton și Ramada au ales să construiască în Oradea unități de cazare după ultimele standarde europene. Alegerea Oradiei ca punct pentru dezvoltarea unor rețele hoteliere internaționale este o dovadă a potențialului său turistic.

Noile hoteluri pun la dispoziția turiștilor camere confortabile și luxoase, la prețuri foarte avantajoase. Dacă alegi o variantă low-cost, dar primitoare, îți recomandăm hotelurile de 3 stele sau pensiunile bine echipate pe care le găsești în tot orașul.

HOTELURI:

DoubleTree by Hilton 4*
Ramada Oradea 4*
Astoria 4*
Continental Forum Oradea 4*
Elite Boutique & Spa 4*
Nevis Wellness & Spa 4*

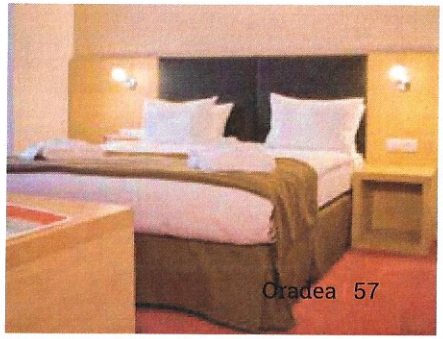

BĂILE FELIX

Paradisul apelor termale

Efectele miraculoase ale apelor termale din Băile Felix sunt cunoscute încă de pe vremea Imperiului Roman.

Unice în lume, apele termale din Băile Felix sunt cele mai apreciate ape curative din regiune. Apa termală este atât de pură, încât poate să fie consumată ca apă potabilă.

ISTORIA APELOR DE LÂNGĂ ORADEA

Se mai poate vedea şi azi unul dintre primele bazine construite în urmă cu sute de ani. În jurul primului izvor termal s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, o staţiune înfloritoare care a atras turişti din toate colţurile Europei. Ca o recunoaştere a calităţilor terapeutice, la expoziţia mondială de la Paris, din 1896, apelor din această staţiune li s-a acordat medalia de aur şi diploma de onoare.

BENEFICIILE APEI TERMALE

Temperaturile de izvor, între 40-49 °C, şi concentraţia de săruri, cu puţin peste 1g la litru, oferă acestor ape proprietăţi miraculoase pentru majoritatea afecţiunilor aparatului locomotor, încadrându-se în categoria apelor oligominerale.

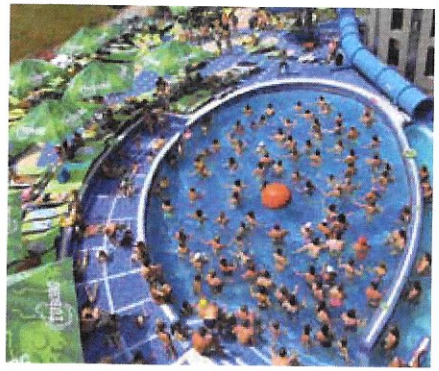

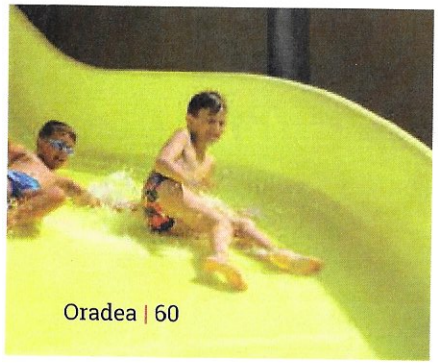

BĂILE FELIX

Aqua Park & Distracție

Voia bună și bucuria sunt, în sezonul estival, la cele mai înalte cote. De dimineața până seara, piscinele sunt pline de tineri dornici de distracție.

La Băile Felix descoperi o stațiune pentru toate vârstele. În apele termale, dansul, concursurile și sesiunile de Aqua Gym sunt cele mai distractive și vindecătoare activități.

AQUA PARK PRESIDENT- FRESH ȘI MODERN

Unul dintre cele mai noi Aqua Park-uri din Băile Felix, este apreciat de turiști pentru toboganele moderne interioare și exterioare. Aqua Park President este dotat cu 13 bazine interioare și 5 bazine exterioare, grotă mediteraneană, bilă generatoare de valuri, o saună finlandeză și una turcească, pool bar și zone de masaj. Este deschis tot timpul anului, funcționând cu apă termală cu o temperatură de 35-37 °C. Poate găzdui 700-800 de persoane pe zi în timpul iernii și până la 2.200 de persoane pe timp de vară.

În incinta complexului se organizează diferite activitați de entertainment, cum ar fi concerte, petreceri tematice, Aqua Gym sau clase de Zumba pentru adulți.

Mai mult decât atât, Aqua Park President organizează și jocuri, ateliere sau activități pentru copii, reprezentând astfel o opțiune de top pentru cei care doresc o escapadă cu întreaga familie. Pe perioada verii, bazinele Aqua Park President sunt o oază de răcoare pentru zilele toride, iar pentru zilele de iarnă, apa termală caldă vă răsfață simțurile.

BĂILE FELIX

Tratamente & Hoteluri

O atmosferă unică și armonioasă te va ademeni, iar odată ce ai ajuns aici, confortul și revigorarea îți vor fi cei mai buni prieteni.

Efectele tămăduitoare ale apelor termale sunt potențate la maximum, pe tot parcursul anului, de briza venită dinspre Alpii austrieci. Băile termale în aer liber pe timp de iarnă sunt preferatele turiștilor, senzația transferului de la rece la cald făcând relaxarea mult mai intensă.

Hotel President 4* este unul dintre principalele hoteluri care dețin centre performante de tratament și recuperare. Acesta oferă diferite tratamente de tip anti-aging, cât și tratamente cosmetice și terapeutice cu produse naturale Pell Amar.

CURELE BALNEARE PROPUSE ÎN CADRUL BAZELOR DE TRATAMENT SE ADRESEAZĂ URMĂTOARELOR AFECȚIUNI:

-afecțiuni reumatice degenerative (spondiloză, coxartroze, gonartroze, poliartroze)
-afecțiuni reumatice inflamatorii (spondilităanchilozantă, poliartrităreumatoidă)
-afecțiuni reumatice abarticulare (periartritășcapulo-humerală, tendinite, bursite)
-afecțiuni posttraumatice
-afecțiuni neurologice (discopatii, hernie de disc, pareze, paralizii)

RECOMANDĂRI DE HOTELURI ÎN BĂILE FELIX:

Lotus Therm Spa & Luxury Resort 5*
Hotel President 4*
Hotel Aqua President 4*
Hotel President SPA 4*
Internațional 4*
Nufărul 3*
Termal 3*

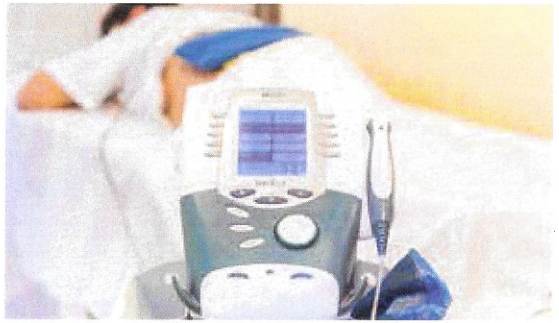

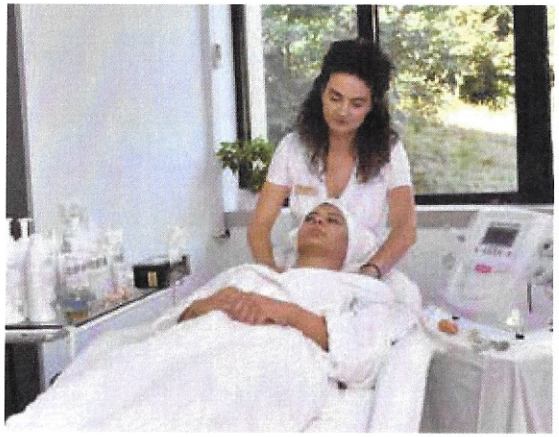

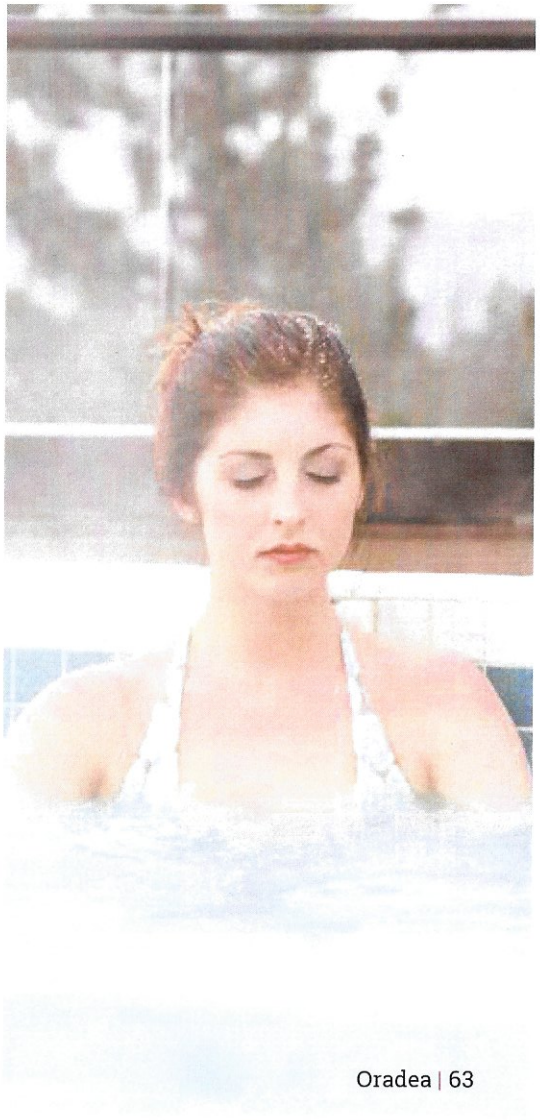

JUDEȚUL BIHOR

Spectacolul naturii

Ape curate ce țâșnesc din munți, izvoare termale, defilee și chei, poteci pline de viață, case tradiționale, bucate alese, orașe și sate cu oameni dârji, piațete vibrante animate de terase și cafenele, parcuri atrăgătoare, clădiri și locuri pline de poveste - așa începe călătoria, pentru început imaginară, pe tărâmurile din această parte a României.

O VACANȚĂ DE VIS PORNEȘTE DE LA DORINȚA DE A NE PETRECE TIMPUL LIBER AȘA CUM VREM

Libertatea și puterea de a visa începe de la poalele legendarilor Munți Apuseni. Nu prea înalți, prietenoși pentru pasul tuturor turiștilor, plini de mister și locuri care există de când lumea și pământul, munții cu tot ce este în jur atrag mii de călători.

TURIȘTII SUNT BINEVENIȚI ORICÂND ȘI ORIUNDE ÎN BIHOR

Oradea, orașul străbătut de râul Crișul Repede, vegheat de catedrale și clădiri a căror istorie o descoperi la un popas în localurile primitoare, deschide jurnalul oricărui călător. Siluetele clădirilor, care te inspirăla călătorie în trecut, fac din pozele turiștilor adevărate lucrări de artă. Un loc în care, dacă ajungi, poți alege singur cum să-ți petreci vacanța.

Oradea este un oraș care îți încălzește trupul și sufletul, indiferent de anotimp. În Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai, turiștii se pot relaxa în centrele de SPA și wellness, pot practica diverse activități de agrement și pot găsi o ofertă gastronomică deosebită.

Oradea este capitala unui județ dominat de arii naturale. Parcul Natural Apuseni găzduiește impresionantul Platou carstic Padiș. Paradis al monumentelor naturii, cu peștera Ghețarul Focul Viu, cu grandiosul complex carstic Cetățile Ponorului și cu Cheile Galbenei, Padișul rămâne un mister și pentru cei care au trecut pe aici de mai multe ori.

Tot în Parcul Natural Apuseni poți poposi în satul de vacanță Vârtop. Fie că vrei să te bucuri în siguranță de sporturile de iarnă, fie că vrei să-ți auzi bătăile inimii pe tiroliană, sau să îți încerci puterile pe traseele de via ferrata, amintirile sunt de neuitat.

www.discoverbihor.com

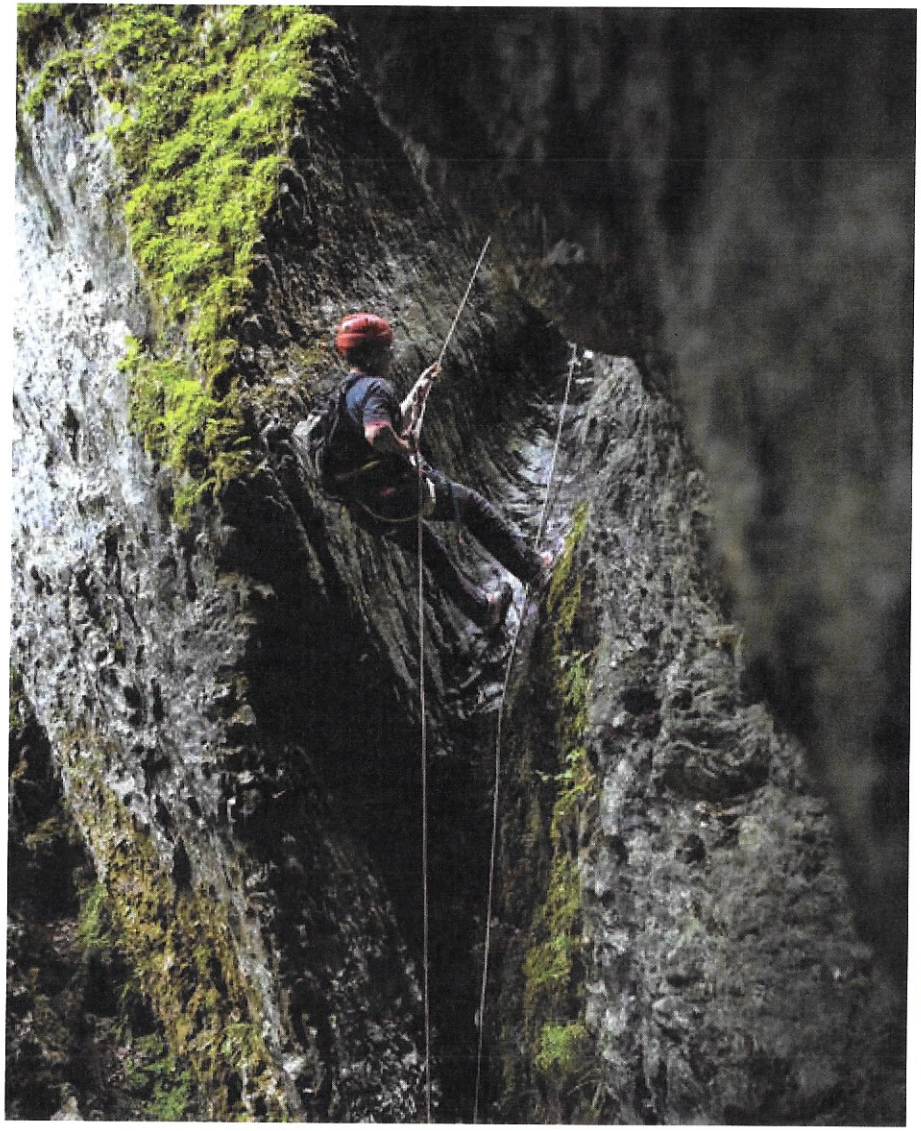

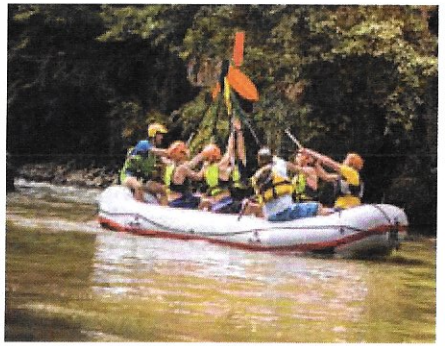

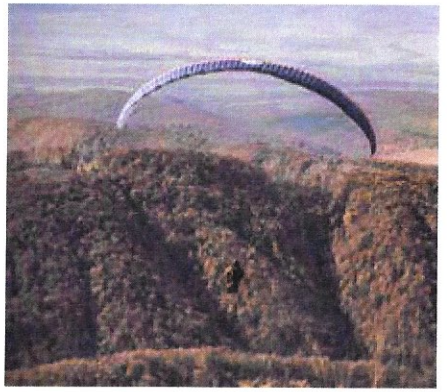

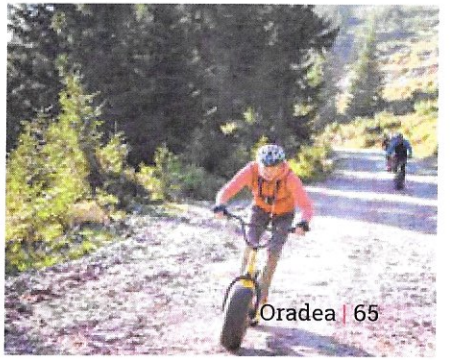

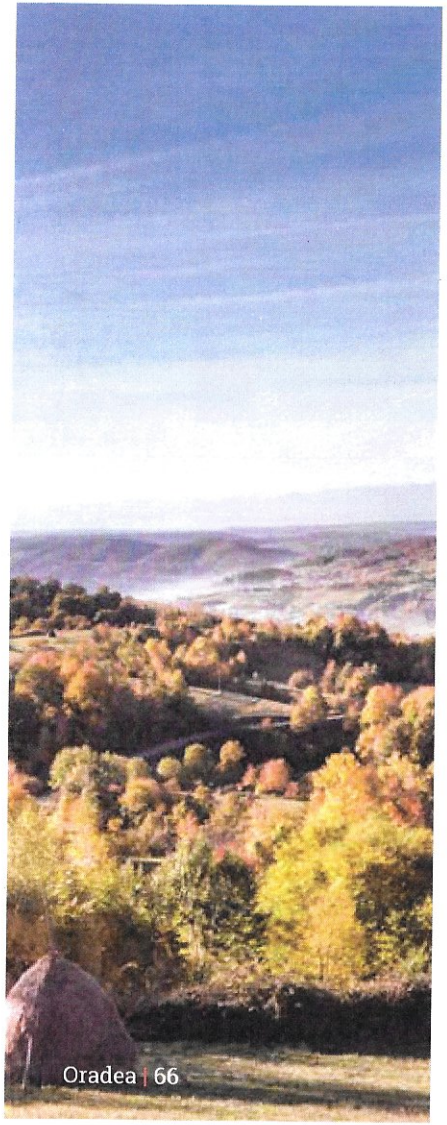

ATRACȚII TURISTICE

Locuri de poveste

Pădurea Craiului este un areal în care atracțiile turistice naturale și antropice abundă la tot pasul.

În atelierele meșterilor populari de aici se mai pot observa îndeletniciri tradiționale. Peisajul bucolic oferit de natură și bunătățile culinare sunt doar câteva dintre imaginile de la care începe călătoria spre Pădurea Craiului. Arealul a fost introdus în circuitul destinațiilor ecoturistice din Europa pentru că natura și oamenii alcătuiesc, în continuare, aici, viața.

În Bihor nu ajunge doar imaginația. Aici, datorită unora dintre cele mai vechi stațiuni din România, Stâna de Vale, Băile Felix și Băile 1 Mai, au poposit turiștii curioși de elixirul oferit de resursele naturale. Apele naturale de izvor din Stâna de Vale sunt un privilegiu pentru turiști. Stațiunea oferă oaspeților aer curat, cascade spectaculoase și trasee spre alte locuri de poveste din Munții Apuseni.

Peisajele sălbatice, casele tradiționale, orașul cu clădiri istorice, bucatele specifice unui areal multicultural, oazele de relaxare și distracție din bazinele cu apă termală din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai fac din județul Bihor destinația turistică în care ajungi cu un apetit interminabil pentru vacanță.

Vizitarea acestor locuri este posibilă!

Merită să-ți petreci vacanțele împreună cu familia sau cu cei care știu să se distreze în locul unde natura este spectacol.

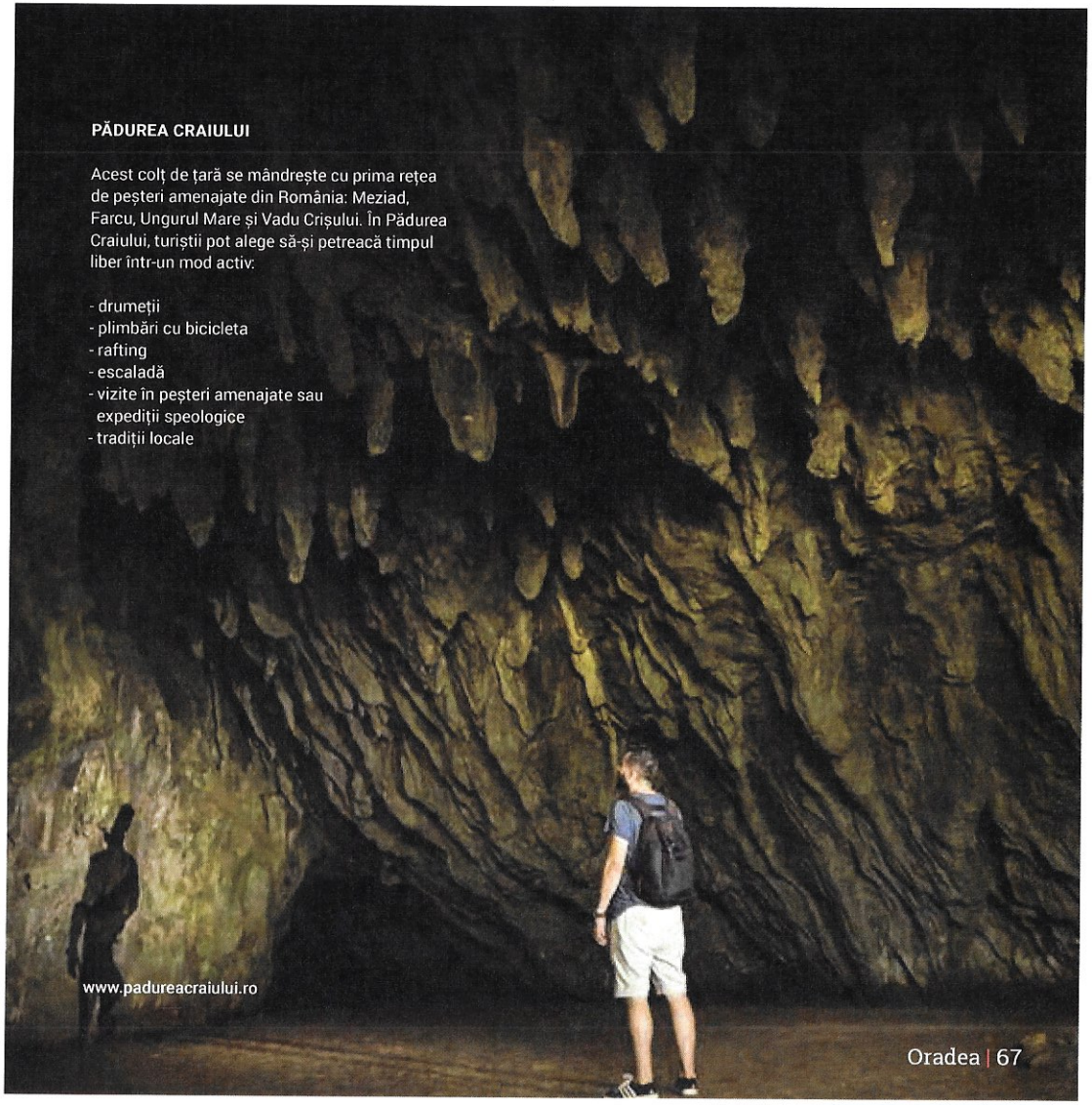

PĂDUREA CRAIULUI

Acest colț de țară se mândrește cu prima rețea de peșteri amenajate din România: Meziad, Farcu, Ungurul Mare și Vadu Crișului. În Pădurea Craiului, turiștii pot alege să-și petreacă timpul liber într-un mod activ:

- drumeții
- plimbări cu bicicleta
- rafting
- escaladă
- vizite în peșteri amenajate sau expediții speologice
- tradiții locale

www.padureacraiului.ro

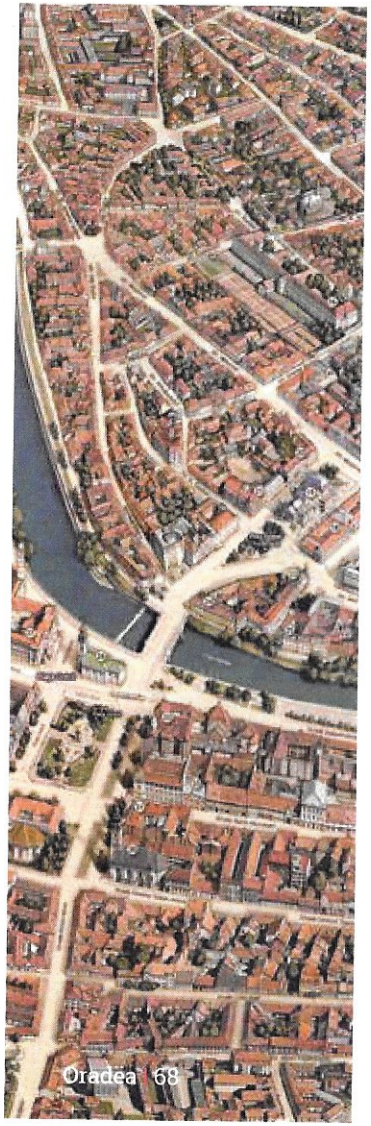

CUM AJUNGI AICI?

Accesibilitate, Puncte de Informare & Informații Utile

Oradea este un vechi nod al multor rute comerciale europene, fiind dintotdeauna ușor accesibilă.

TRANSPORTUL RUTIER

Oradea este un nod important de transport regional și european, fiind situată la convergența celor două rețele transeuropene care străbat România pe direcția est-vest, respectiv drumul european E60 (Cluj-Napoca, Brașov, Sibiu, București) și axa nord-sud, de care Oradea este legată prin DN76 (Maramureș, Timișoara, Deva, Dunăre).

TRANSPORTUL FEROVIAR

Oradea este un nod feroviar important pentru legăturile cu țările europene prin punctul de trecere a frontierei Episcopia Bihor, dar și ușor accesibilă având legături feroviare directe cu cele mai importante orașe din România (Constanța, Brașov, București, Timișoara etc) dar și cu orașe importante din Europa. Prin Gara Centrală și stațiile periferice tranzitează călători din și spre Europa Centrală și de Vest, precum și din țară. Trenul "Transilvania" circulă zilnic pe ruta Viena-Oradea-Cluj-Napoca, iar biletele se pot achiziționa de aici: **https://tickets.oebb.at/en/ticket**

TRANSPORTUL AERIAN

Oradea deține un aeroport internațional. Unul dintre atuurile aeroportului este accesibilitatea prin distanța mică față de oraș. Drumul spre sau dinspre aeroport nu durează mai mult de 15 minute.

Zboruri operate:
Oradea - București (operatori: Tarom și Blue Air)
Oradea - București - Iași (operator: Blue Air)
Oradea - Barcelona - Oradea (operator: Tarom)
Oradea - Milano (Bergamo) - Oradea (operator: Tarom)

Curse charter - iunie-septembrie
Oradea - Constanța - Oradea (operator: Blue Air)

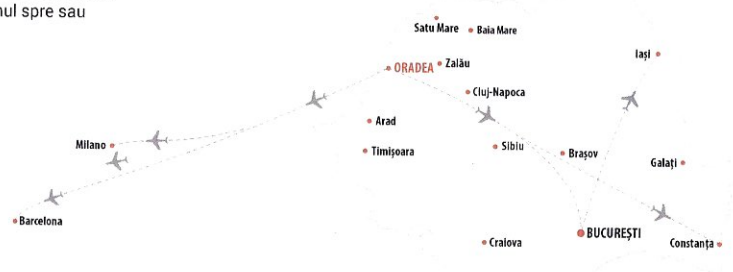

CENTRE DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Vă invităm să ne vizitați pentru îndrumare în cadrul unuia dintre următoarele centre:

Centrul de Informare Turistică din Turnul Primăriei

Oradea, Piața Unirii nr. 1
Tel: 004 0731 212 284 | 004 0259 437 000 int. 262
E-Mail: vizitareturn@oradea.ro
www.monumentebihor.ro

PROGRAM DE VARĂ (aprilie - octombrie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.00-19.00

PROGRAM DE IARNĂ (noiembrie - martie)
Luni: închis
Marți-duminică: 10.00-17.00

Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Bihor

Oradea, Str. Patrioților nr. 2
Tel: 004 0259 427 697
E-Mail: info@travelbihor.ro
office@travelbihor.ro

www.travelbihor.ro
ORAR
Luni-duminică: 09.00-17.00

Centrul de Informare Turistică al Cetății Oradea

Oradea, Cetatea Oradea
Piața Emanuil Gojdu nr. 41, Corp J

E-Mail: info@oradea.travel | cit@oradea.travel
www.oradea.travel

Birou de Turism Religios - Episcopia Romano-Catolică Oradea

Oradea, Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401

E-Mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

GPS
Latitudine: 47°04'00"N
Longitudine: 21°55'59"E

CAUTĂ-NE ONLINE!
Web: www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

Informații și materiale turistice sunt disponibile la chioșcurile de vânzare a presei, marcate specific, în cele mai importante zone ale orașului.

Doriți să ne vizitați?
Suntem mai aproape decât credeți!

Arad - Oradea	115 km
Baia-Mare - Oradea	202 km
Brașov - Oradea	450 km
București - Oradea	582 km
Cluj-Napoca - Oradea	152 km
Constanța - Oradea	816 km
Craiova - Oradea	482 km
Galați - Oradea	713 km
Iași - Oradea	575 km
Satu-Mare - Oradea	135 km
Sibiu - Oradea	307 km
Timișoara - Oradea	169 km
Zalău - Oradea	118 km

Bulevardul Decebal
Emilian Mircea Chihul
Malului
Episcop Sulyok István
Tudor Vladimirescu
Primăriei
Mihai Pavel
Iuliu Maniu
Aleea Emanuil Gojdu
Independenței
Piața 1 Decembrie
Calea Clujului
Calea Alexandru Averescu
Calea Matei Basarab
Sucevei
Cuza Vodă
Mihail Kogălniceanu
Libertății
Republicii
Parc Traian
Aleea Stândului
Gheorghe Doja
Gheorghe Magheru
Louis Pasteur
Rimler Károly
Graurilor
Belvedere Dealul Ciuperca
Hotel Double Tree by Hilton
Nymphaea Aqua Park
Hotel Astoria
Hotel Continental
Hotel Caro Boutique
Hotel Impero
Hotel Maxim
Hotel Giu
Avalon Rooms Hotel
Pensiunea Residency
Pensiunea Casa Mignon
Pensiunea Casa Stoica
Pensiunea Phoenix
Pensiunea Gobe Csárda
Elite Hotel
ZOO
Cetatea Oradea
Podul Intelectualilor
Hala Comercială
Vulcan
Atlantic Hotel
Parcul 1 Decembrie
Parcul Episcop Sofronach Lăcătuș
Parcul Ion C. Brătianu
Parcul N. Iorga
Parcul Poștelor
Parcul Parc Petőfi Sándor
Parcul Parc Poștelor
Parcul Parc Traian
Parcul Parc Vulcan
Parcul Parcul Poștelor
Parcul Parcul Traian
Parcul Parcul Vulcan
Parcul Parcul Vulcan
Parcul Parcul Vulcan

ORADEA CITY CARD

Cardul turistic official

- **Peste 40 de reduceri la shopping și distracție**
- **Harta gratuită Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai**
- **50% Reduceri la obiective turistice**
- **Transport gratuit 48 ore**

CE ESTE ORADEA CITY CARD?

Oradea City Card este cardul turistic oficial al orașului Oradea. Un proiect implementat de Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune, în parteneriat cu Oradea Transport Local.

CE CONȚINE PACHETUL ORADEA CITY CARD?

1. CARD DE TRANSPORT PUBLIC
Călătorii nelimitate pe toate mijloacele de transport în comun din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai. Valabil 48 de ore, pentru o singură persoană.
2. BROȘURĂ CU REDUCERI
Reduceri de 50% la cele mai importante obiective turistice. Oferte speciale și reduceri la distracție & shopping în peste 40 de locații partenere.
3. HARTĂTURISTICĂ
Toate obiectivele turistice și locațiile de shopping și distracție din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai.

UNDE SE GĂSEȘTE ORADEA CITY CARD?

La chioșcurile de bilete din rețeaua Transportului Local Oradea și la parteneri privați (hoteluri și puncte de vânzare a presei).

INFORMAȚII SUPLIMENTARE

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune

Telefon: 004 0359 807 907
Pagina web: www.oradeacitycard.ro
www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

HOTELURI ȘI PENSIUNI - ORADEA

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Hotel	Astoria	4 stele	Teatrului 1-2	004 0259 430 508	www.astoriaoradea.ro
Hotel	Atlantic	4 stele	Iosif Vulcan 9	004 0359 172 263	www.hotelatlantic.ro
Hotel	Continental Forum Oradea	4 stele	Aleea Ștrandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/ Continental-Forum-Oradea
Hotel	DoubleTree by Hilton	4 stele	Aleea Ștrandului 5	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Hotel	Elite Resort	4 stele	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotel-elite.ro
Hotel	Maxim	4 stele	Victor Babeș 5	004 0259 432 400	www.hotel-maxim.ro
Hotel	Ramada	4 stele	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Hotel	Silver	4 stele	Louis Pasteur 102	004 0259 211 426	www.silverhotel.ro
Hotel	Atrium	3 stele	Calea Republicii 38	004 0259 414 421	www.hotelatrium.ro
Hotel	Carnival	3 stele	Calea Republicii 55/A	004 0359 191 900	
Hotel	Caro Boutique	3 stele	Mihail Kogălniceanu 21/A	004 0359 405 204	www.caro-oradea.ro
Hotel	Class	3 stele	Meziadului 2B	004 0259 417 100	www.classhotel.ro
Hotel	Corola	3 stele	Meșterșugarilor 110	004 0259 417 008	www.hotelcorola.ro
Hotel	Impero	3 stele	Blvd. Decebal 69	004 0259 424 444	www.hotelimpero.eu
Hotel	Iris	3 stele	Borșului 400	004 0259 424 444	www.irishotel.ro
Hotel	Living in Aparthotel	3 stele	Făcliei 2A	004 0259 401 200	www.livingin.ro
Hotel	Lyra	3 stele	Clujului 195	004 0359 196 222	www.hotel-lyra.ro
Hotel	Melody	3 stele	Transilvaniei 5	004 0359 415 200	www.hotelmelody.ro
Hotel	Nevis Wellness & Spa	4 stele	Lăpușului 2	004 0259 243 035	www.hotelnevis.ro
Hotel	Qiu	3 stele	Republicii 15	004 0259 407 970	www.qiu.ro
Hotel	RHC Royal	3 stele	Stefan Zweig 4	004 0733 666 555	www.RHCroyalhotel.hotel-ro.com
Hotel	Sky	3 stele	Nufărului 128	004 0359 446 476	www.skyhotel.ro
Hotel	Stokker	3 stele	Petőfi Sándor 16	004 0359 444 994	www.stokkerhotel.ro
Hotel	Terra	3 stele	Făcliei 29	004 0259 435 995	www.terrahotel.business.site
Hotel	Transit	3 stele	Ogorului 62	004 0259 435 073	www.hoteltransit.ro
Pensiune	Casa Mignon	3 stele	William Shakepeare 1	004 0259 433 533	www.casamignon.ro
Pensiune	Casa Stoica		Cloșca 4	004 0722 240 091	www.casastoica.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Pensiune	Recidency		Ion Luca Caragiale 6	004 0766 317 993	www.pensiunea-recidency.com
Pensiune	Varadia	3 stele	Calea Sântandreiului 33	004 0726 112 053	www.varadia.ro
Pensiune	Göbé Csárda	3 stele	Constantin Dobrogeanu Gherea 26	004 0259 413 513	www.gobe.ro
Pensiune	Vila Opera		Roman Ciorogariu 50	004 0259b 451 575	www.vilaopera.ro

HOTELURI - BĂILE FELIX ȘI BĂILE 1 MAI

Hotel	Lotus Therm Spa & Luxury Resort	5 stele	Băile Felix, Victoria 20	004 0359 434	www.lotustherm.ro
Hotel	Internațional	4 stele	Băile Felix	004 0259 318 445	www.felixspa.com
Hotel	President	4 stele	Băile Felix, Cordăului 1	004 0259 318 085	www.baile-felix.ro
Hotel	Ami	3 stele	Băile Felix 112A	004 0259 318 383	www.hotelami.ro
Hotel	Aqua	3 stele	Băile 1 Mai	004 0744 559 393	www.hotelaqua.ro
Hotel	Hyperion	3 stele	Băile Felix , Calea Beiușului 56	004 0359 463 581	www.hotelhyperion.ro
Hotel	Nicoleta	3 stele	Băile Felix, Primăverii 68	004 0742 093 546	www.hotelnicoleta.ro
Hotel	Nufărul	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 142	www.felixspa.com
Hotel	Perla	3 stele	Băile 1 Mai nr.65/B	004 0259 318 135	www.hotel1mai.ro
Hotel	Termal	3 stele	Băile Felix	005 0259 318 214	www.felixspa.ro
Hotel	Vita	3 stele	Băile Felix	004 0259 458 458	www.vitalfelix.ro

RESTAURANTE

Restaurant	Allegria	Republicii 33	004 0359 449 899	www.lallegria.ro
Restaurant	Bar Crema	Nicolae Jiga 48	004 0747 431 613	
Restaurant	Baraw	Parcul Traian 10	004 0745 087 668	www.facebook.com/BarawCafe
Restaurant	Bavaria Pub	Strada Mihail Kogălniceanu 3	004 0770 489 960	www.bavaria-oradea.to
Restaurant	Butoiul de Aur	Iosif Vulcan 1	004 0359 427 162	www.restaurantoradea.ro
Restaurant	KFC	Bulevardul Decebal 61A	004 0757 014 611	www.kfc.ro
Restaurant	MEATic	B. Șt. Delavrancea 3	004 0754 991 133	www.meatic.ro
Restaurant	Capitolium	Avram Iancu 8	004 0742 464 777	www.restaurantcapitolium.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Restaurant	Ciuperca	Graurilor	004 0744 365 360	www.restaurant-ciuperca.ro
Restaurant	Grand Palace Oradea	Str. Independenței	004 0748 228 822	www.grandpalace.ro
Restaurant	Crinul Alb	Parcul Traian 31	004 0259 417 731	www.crinulalboradea.ro
Restaurant	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Restaurant	Cyrano	Republicii 7	004 0728 284 722	
Restaurant	Due Fratelli	Roman Ciorogariu 39	004 0721 888 088	www.due-fratelli.ro
Restaurant	Eldorado	Republicii 13	004 0259 468 080	
Restaurant	Hanul cu Noroc	M. Kogălniceanu 7	004 0359 199 466	www.hanulcunoroc.ro
Restaurant	KFC Restaurant	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 414 996	www.lotus-center.ro
Restaurant	Laurus- Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 228	www.oradea.doubletree.com
Restaurant	McDonald's Crișul	Republicii 30	004 0259 406 141	www.mcdonalds.ro
Restaurant	McDonald's Nufărul	Ciheiului	004 0259 426 181	www.mcdonalds.ro
Restaurant	Mesopotamia	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0749 896 167	www.mesopotamia.ro
Restaurant	Old Mill	M. Kogălniceanu 26	004 0740 155 055	www.oldmill.ro
Restaurant	Pizza Hut	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0756 730 002	www.pizzahut.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Corsarul	Piața Creangă 1	004 0259 449 494	www.restaurantcorsarul.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Queens Pub	Primăriei 23	004 0730 434 434	www.queens-pub.ro
Restaurant	Rivo Lounge	Aleea Ștrandului 3A	004 0359 444 445	www.rivorestaurant.ro
Restaurant	Rosecas	Traian Moșoiu 17	004 0745 265 673	www.rosecas.ro
Restaurant	Spoon Bar & Grill	Cele Trei Crișuri 4	004 0259 415 060	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Spoon Restaurant	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 415 060	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Taverna	Mihai Eminescu 2	004 0745 144 604	www.tavernaoradea.ro
Restaurant	The Bridge	Emanuil Gojdu 2	004 0259 427 644	
Restaurant	Euphoria Biergarten	Mihai Eminescu 18	004 0745 393 333	www.euphoria.ro
Restaurant	Mediterana	Independenței 24	004 0359 411 000	www.mediteranarestaurant.ro
Restaurant	American Grill	Vasile Alecsandri 1	004 0359 458 992	www.americangrill.ro
Restaurant	Piața 9	Bulevardul Decebal 61A	004 0727 413 525	www.piata9.com

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Restaurant	The Hub - by Ramada Oradea	Calea Aradului 9	004 0359 403 323	www.thehub.restaurant/en/
Restaurant	Trattoria di Toscana	Mihail Kogălniceanu	004 0359 466 733	
	Millesime - Centrul pentru Cultura și Civilizația Vinului	Cetatea Oradea	004 0723 188 008	www.millesime.ro

CAFENELE, CLUBURI, PUBURI

Cafenea	Cafe Frei	Republicii 1	004 0724 557 977	www.cafefrei.com
Cafenea	Cafenea Petit	Parcul Libertății	004 0359 418 968	www.facebook.com/PetitCafeOradea
Cafenea	Criș - Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 230	www.oradea.doubletree.com
Cafenea/Pub	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Cafenea	Evolution Tea Lounge	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	
Pub	Green Pub	Pasajul Vultur Negru	004 0771 721 923	
Cafenea/Pub	Juice Coffehouse & Lounge Bar	Vasile Alecsandri 13	004 0359 176 455	
Cafenea	Mokka Cafe	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0744 627 511	www.lotus-center.ro
Cafenea/Pub	Moszkva Cafe	Moscovei 8	004 0741 626 750	www.moszkvacafe.business.site
Cafenea	Pellini Top Cafe	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0745 074 394	www.facebook.com/Pellini.Topcafe
Cafenea	RA Cafe	Republicii	004 0259 414 898	www.racafe.ro
Cafenea	Rewine	Republicii 31	004 0772 277 777	www.rewine.ro
Cafenea	Starbucks Oradea	Nufărului 30 - Lotus Center		www.starbucksromania.ro
Cafenea	Ristretto	Republicii 11	004 0799 112 200	www.ristrettocaffe.ro
Cafenea	Steam Bar	Pasajul Vultur Negru	004 0359 800 990	
Cafenea	Violet Cafe	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 463 456	www.lotus-centre.ro
Cafenea	Starbucks Oradea	Nufărului 30 - Lotus Center		www.starbucksromania.ro
Cafenea	Ristretto	Republicii 11	004 0799 112 200	www.ristrettocaffe.ro
Cafenea	Steam Bar	Pasajul Vulturul Negru	004 0359 800 990	www.steambar.ro
Pub	The PIPE	Vasile Alecsandri 15	004 0 722 179 214	facebook.com/ThePipeOradea
Pub	Urban Place	Tudor Vladimirescu 75	004 0770 133 583	facebook.com/urbanplaceoradea
Cafenea	Violet Cafe	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 463 456	www.lotus-center.ro

PISCINE ȘI CENTRE DE RELAXARE

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Aquapark	Nymphaea	Aleea Ștrandului 13B	004 0771 355 322	www.aquapark-nymphaea.ro
Piscine	Aqua Park Apollo - Felix	Băile Felix, Victoria 30	004 0259 318 204	www.felixspa.com
Piscine	Aqua Park President	Băile Felix, Cordăului 1	004 0259 318 381	www.aquapark-felix.ro
SPA	Continental Forum Oradea	Aleea Ștrandului 13B	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/ Continental-Forum-Oradea
SPA	Eforea Spa Hotel DoubleTree by Hilton	Aleea Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
SPA	Hotel Elite Boutique & Spa	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotel-elite.ro
SPA	Hotel International	Băile Felix, Victoria 8	004 0259 318 445	www.felixspa.ro
SPA	Hotel Nevis	Lăpușului 2	004 0259 407 977	www.spaoradea.ro
SPA	Hotel Termal	Băile Felix, Victoria 24	004 0259 318 214	www.felixspa.com
SPA	Lotus Therm	Băile Felix, Victoria 20	004 0359 414 434	www.lotustherm.ro
SPA	Maxim	Victor Babeș 5	004 0259 432 400	www.hotel-maxim.ro
SPA	Pensiunea Allegria	Băile 1 Mai 88G	004 0259 318 317	www.pensiuneallegria.ro
SPA	Perla 1 Mai Complex	Băile 1 Mai 65/B	004 0259 318 135	www.perla1mai.ro
SPA	Riserva Wine Spa - by Ramada Oradea	Calea Aradului 9	004 0359 403 335	www.riserva.ro
Piscine	Strand Venus	Băile 1 Mai	004 0742 835 028	www.felixspa.ro

SHOPPING

Centrul Comercial	Crișul Shopping Center	Republicii 30	004 0259 416 281	www.crisul.ro
Centrul Comercial	Era Shopping Park	Aradului 62	0800 0800 180	www.era-oradea.ro
Centrul Comercial	Lotus Center	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Centrul Comercial	Oradea Plaza	Piața Cetății 1	004 0745 235 569	www.oradeaplaza.ro
Centrul Comercial	Lotus Retail Park Oradea	Ștefan Octavian Iosif 7	004 0259 436 022	www.facebook.com/pg/ LotusRetailPark/
Centrul Comercial	Prima Shops Oradea	Bdul Decebal 61A		

AGREMENT

TIP UNITATE	DENUMIRE AGREMENT	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Jocuri	BillyArt Club	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 800 919	www.lotus-center.ro
Cinema	Cinema Palace	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 420 002	www.cinemapalace.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Camelot	Husașău de Criș nr. 360	004 0744 329 520	www.camelotresort.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Pescarilor	Săldăbagiu de Munte	004 0259 210 045	
Golf, echitație, avație, pescuit sportiv	Kings Land Golf & Polo Country Club	Ineu	004 0751 941 941	www.kingslandineu.com
Echitație	Centrul de echitație Mentor	Hidișelu de Jos	004 0745 317201	www.facebook.com/echitatie.mentor
Birou Turism	Visit Oradea	Primăriei 3	004 0731 499 791	www.facebook.com/ VisitOradea
Cultură	Teatrul Regina Maria	Piața Ferdinand 6	004 0372 368 475	www.teatrulreginamaria.ro
Cultură	Filarmonica Oradea	Moscovei 5	004 0259 430 853	www.oradeaphilharmony.com
Sport	Clubul Sportiv Municipal	Primăriei 3	004 0259 455 811	www.csmoradea.ro
Sport	Club Sportiv Velo Sport	Munkacsy Mihaly 10/A	004 0740 581 016	www.velosportoradea.ro
Sport	Asociația Sportivă Probiker	Ady Endre 81		arenabihoreana.ro/tag/ asociatia-probiker/
Sport	Asociația Clubul Sportiv XTERRA SPORT Bihor		004 0722 592 234	www.xterrasport.ro
Timp liber	Grădina Zoologică Oradea	Matei Basarab 1	004 0259 434 547	www.zooradea.ro
Timp liber	Centrul pentru Arii Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor	1 Decembrie 4-6	004 0259 472 434	www.capdd-bihor.org

CONTRIBUȚIE:

Mulțumim tuturor celor implicați în acest proiect pentru sprijinul acordat. Contribuția fotografilor orădeni a fost una specială și le mulțumim acestora pentru deschidere!

PRODUS DE:
Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune
www.facebook.com/visitoradea

REALIZAT DE:
Agenția de publicitate Bizmart
www.bizmart.ro

FOTOGRAFII DE:

COPERTA I
Bizmart - www.bizmart.ro

Adrian Dan - www.adrian.dan.ro - paginile 36-37
Adam Freundlich - www.adamfreundlich.com - paginile 11, 44, 45, 49
Aqua Park Nymphaea - www.aquapark-nymphaea.ro - paginile 30, 32
Amazing Visuals - www.amazingvisuals.ro - paginile 17, 21, 34, 38, 41
Bizmart - www.bizmart.ro - paginile 6-7, 43
Călin Stan - www.TheDron.ro - paginile 13, 59
Davidsign - www.davidsingn.ro - paginile 70-71
Discover Bihor - www.facebook.com/discoverbihor - paginile 64-65, 66-67
Hotel DoubleTree by Hilton Oradea - www.oradea.doubletree.com - paginile 52-53, 56-57
Hotel President - www.aquapark-felix.ro - paginile 60, 62-63
Hotel Ramada Oradea - www.ramadaoradea.ro - paginile 54-55, 56-57
Istockphoto - pagina 60
Larisa Birta - www.larisabirta.com - paginile 46-47
Lotus Center - www.lotus-center.ro - paginile 50-51
Rebeka Bernetič - www.betizbetzi.tumblr.com - pagina 42
Shutterstock - paginile 50, 73
Street Food Festival - www.streetfoodfestival.ro - pagina 37
Visit Oradea, Fotograf Larisa Birta - www.facebook.com/visitoradea - paginile 5, 8-9, 10-11, 15, 19, 23, 25, 26-27, 29, 37

ORADEA

CAPITALA
ART NOUVEAU
ȘI A BĂILOR
TERMALE

Descarcă acum aplicația Oradea City App!

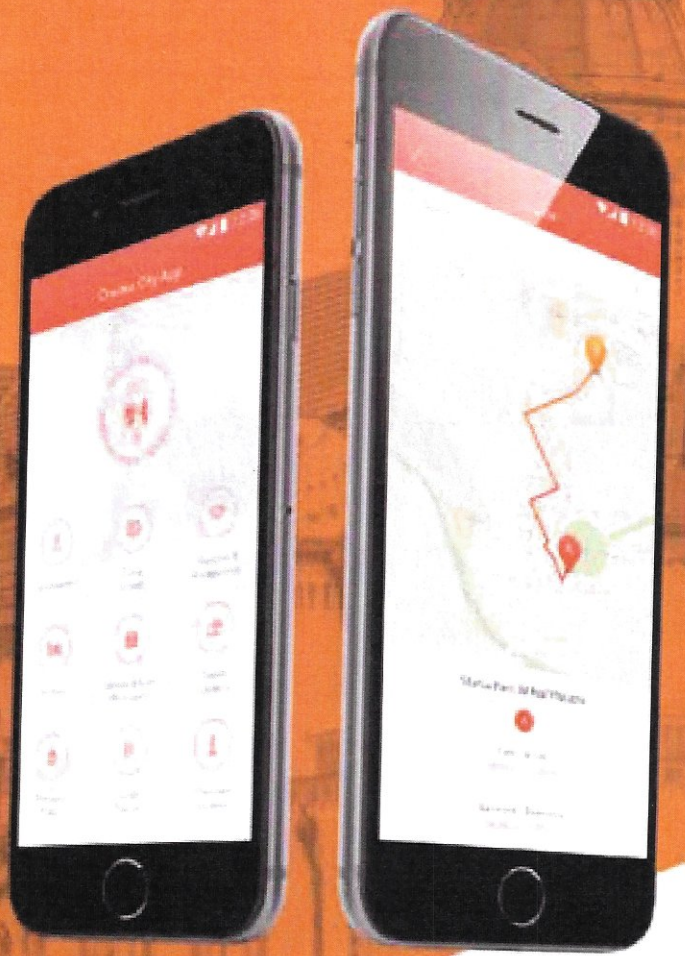

Get it on Google play

Download on the App Store

VISIT ORADEA

Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune

ISBN 978-973-0-26430-2

9 789730 264302

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU ȘI A BĂILOR TERMALE

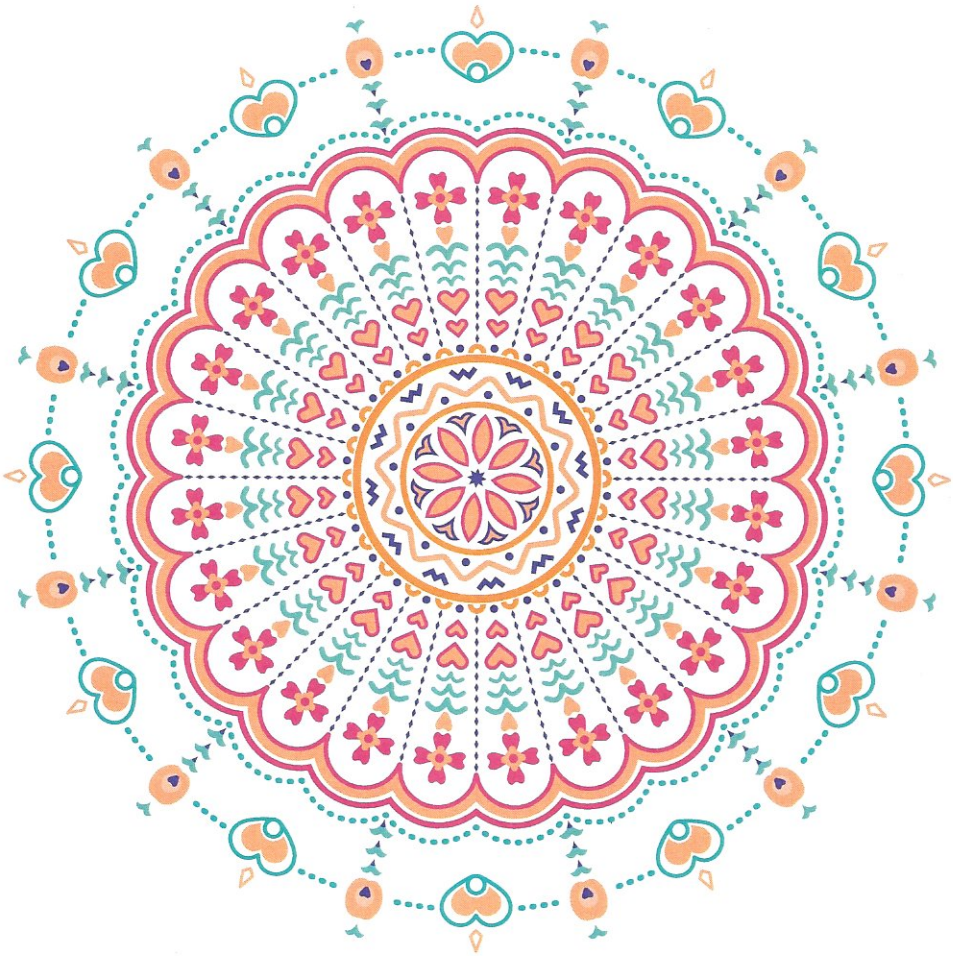

ORADEA RO 2018

CONCEPT LAYOUT & DESIGN BIZMART.RO

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ASOCIAŢIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ŞI REGIUNE (ORADEA)
Oradea - Capitala Art Nouveau & a Băilor Termale / APTOR - Asociaţia pentru promovarea turismului din Oradea şi regiune. - Oradea : Elsyline, 2017
ISBN 978-606-725-120-3
908(498 Oradea)

ISBN 978-606-725-120-3

COPERTĂ: REPREZENTARE GRAFICĂ TAVAN
INTERIOR - PALATUL VULTURUL NEGRU

APTOR

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU ŞI A BĂILOR TERMALE

VISIT ORADEA

Asociaţia pentru promovarea turismului din Oradea şi regiune

PROIECT REALIZAT DE ASOCIAŢIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ŞI REGIUNE

Piaţa Unirii nr. 1, 410100
Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907 • turism@oradea.ro
www.oradea.ro
www.oradea.travel

Editura Elsyline

ORADEA
2018

ORADEA
UN NOU ÎNCEPUT

Cetatea Oradea – un loc extraordinar

"Cetatea din Oradea, veche de peste 1000 de ani, cu arhitectura sa incredibilă, și forma aproape perfectă de stea, a fost locul meu preferat din Oradea. Extrem de bine restaurată! Un loc pe care nu trebuie să-l rataţi, dacă veţi vizita vreodată Oradea. La mică distantă de mers pe jos de centrul oraşului, merită vizitată."

Bogei, Irlanda

Palatul Vulturul Negru- arhitectură uimitoare

"Oradea este o bijuterie de oraş despre care nu ştiam foarte multe. Arhitectura oraşului este extrem de frumoasă, plină de clădiri dantelate şi cu o sumedenie de detalii surprinzătoare, sau de biserici vechi de diferite rituri. Oraşul este liniştit ziua şi plin de viaţă după-masa şi seara."

Barry M, Australia

Biserica cu Luna Oradea, religie și știință

"Sunt de acord cu toţi care spun ca este o clădire frumoasă, în special la interior. Am fost uimit să găsesc un mecanism care să arate fazele lunii, pe o biserică. Excelentul meu ghid, al cărui nume englezesc este John, mi-a explicat că la momentul la care biserica a fost construită, domeniul educaţiei şi ştiinţei era susţinut de biserică. Cu un mecanism atât de sofisticat, cu siguranţă biserica era şi este o sursă de mândrie pentru comunitatea locală."

Yankeehoya, Quatar

Turnul Primăriei Oradea - Urcând în istorie

"Este o urcare extrem de interesantă, ajuns la 40 de m înălţime deasupra oraşului, te vei bucura de o priveliște minunată a unui oraş foarte frumos, cu palate şi clădiri ca şi la Viena. Peste tot wi-fi gratuit şi oraşul continuă să investească mult în restaurarea acestui loc minunat!"

TD, Netherlands

Sinagoga Neologă Zion - clădire surprinzător de frumoasă

"Sinagoga Neologă Zion este o construcţie surprinzător de frumoasă! A fost renovată şi acum găzduieşte evenimente culturale. Este un loc pe care trebuie să-l vezi dacă vizitezi Oradea."

Adina M, Romania

RECOMANDĂRILE TURIȘTILOR

tripadvisor®

CUPRINS

CAPITALA ART NOUVEAU ȘI A BĂILOR TERMALE

BINE AI VENIT ÎN ORADEA | 8

MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER | 10
Toate drumurile duc la Cetatea Oradea!
Cetatea Oradea și noua ei înfățișare
Festivalul Medieval al Cetății Oradea
Complexul Episcopiei Romano-Catolice
Cultură și muzică
Palatul & Turnul Primăriei
Biserica cu Lună & Piața Unirii
Palatul Vulturul Negru
Sinagoga Neologă Zion

AQUAPARK NYMPHAEA | 30
BELVEDERE - DEALUL CIUPERCA | 34

CONCERTE ȘI EVENIMENTE | 36
Toamna Orădeană
Street Food Festival

TÂRGUL DE CRĂCIUN ORADEA | 41
VIAȚĂ DE NOAPTE | 42

TIMP LIBER | 44
Capitala Verde a României
Calea Republicii

BUCĂTĂRIE ȘI VIN | 48
Tradițional, gourmet, diversitate

RIVERSIDE | 50

BIG BRANDS SHOPPING | 52
ORADEA - DESTINAȚIE DE BUSINESS | 54

ORAȘUL SPA-URILOR | 56
SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE | 58

CAZARE | 60

BĂILE FELIX | 62
Paradisul apelor termale
Aqua Park & Distracție
Tratamente & Hoteluri

JUDEȚUL BIHOR | 68
ATRACȚII TURISTICE | 70

CUM AJUNGI ÎN ORADEA? | 72
HARTĂ | 74
CITY CARD | 76
INFORMAȚII UTILE | 78

BINE AI VENIT
în Oradea

Un oraș care știe să trăiască din plin fiecare anotimp și care pulsează de energie vie într-un peisaj arhitectural surprinzător.

Situată la granița de vest a României, la doar 490 de km de viena, Oradea a respirat influența occidentului în toate momentele îndelungatei sale istorii. Ca spectaculoasă dovadă stau fațadele clădirilor din zona centrală, realizate după concepte Art Nouveau, cu influențe ale secessionului austriac.

Alături de stilul Secession, Barocul și Eclectismul conferă personalitate și culoare mixtului arhitectural orădean. Deasupra tuturor stă simbol, de secole, Cetatea Oradea ca amprentă incontestabilă a poziției fruntașe în ierarhia orașelor europene medievale.
Oradea este orașul tinerilor, al sănătății și al relaxării. În topul Reader's Digest, Oradea este pe primul loc în ceea ce privește oamenii veseli, iar în mediul online a fost votată, în 2014, ca fiind „Cel mai frumos oraș din România".
Băile Felix sunt Termalismul prin definiție! Cel puțin o dată în viață trebuie să ajungeți aici. Aproape 15.000 de metri pătrați de bazine cu apă termală binefăcătoare și plină de minerale vă așteaptă să experimentați puterile ei vindecătoare. Băile Felix sunt, probabil, cea mai frumoasă destinație termală din România și una dintre cele mai avantajoase alegeri pentru sănătate, refacere și odihnă, din Europa.

Acum este momentul să facetți planuri pentru o călătorie spectaculoasă spre Oradea!

ORADEA

MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER

PARTE DIN REȚEAUA ORAȘELOR ART NOUVEAU

Oradea a fost un oraș important pentru fiecare imperiu care l-a stăpânit: Habsburgic, Otoman sau Austro-Ungar. Un oraș cu o vechime considerabilă, care reușește să reunească viziuni arhitecturale unice, amplasate într-un orizont de timp vast și complex.

De la stilul bastionar stelar al planurilor Cetății Oradea în forma ei actuală din anul 1569, pus în operă de către arhitecți italieni, la curentul baroc, și până la infuzia secessionului european din perioada 1890-1914, marcat de influențele Art Nouveau ale tinerilor arhitecți orădeni, orașul s-a încărcat cu o valoare arhitecturală spectaculoasă. Includerea Oradiei în rețeaua Art Nouveau, alături de orașe ca Barcelona, Bruxelles, Nancy, Viena sau Budapesta, îi certifică tezaurul arhitectural de valoare europeană.

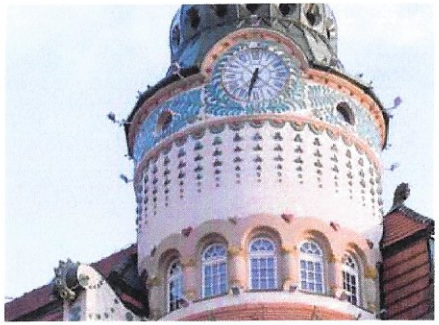

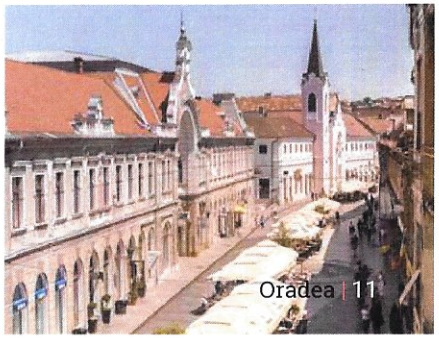

Toate drumurile duc la

CETATEA ORADEA!

Unul dintre primele observatoare astronomice ale europei medievale a fost amplasat în Cetatea Oradea. Timp de câțiva ani, lumea civilizată s-a orientat după Tabula Primi Mobilis, un volum ce cuprinde măsurători asupra eclipselor de soare și de lună, cu meridianul zero la Oradea.

O legendă spune că celebrul Cristofor Columb deținea o copie după Tabula Primi Mobilis.

ORIGINI DIVINE

Regele Ladislau I (1077-1095) se afla la vânătoare pe teritoriul Oradiei de azi și, obosit fiind, a adormit. În vis, un înger i-a spus să construiască o mănăstire pe locul acela. Mănăstirea a fost centrul viitoarei cetăți, denumită Varad.

SIMBOL ARHITECTURAL ȘI RELIGIOS

Cetatea Oradea a fost pentru Europa Medievală unul dintre reperele importante din punct de vedere religios, cultural, științific, umanist și militar. Cetatea a fost construită în forma actuală cu implicarea arhitecților italieni, maghiari și austrieci.

Cetatea Oradea este, în mod indiscutabil, unul dintre cele mai însemnate monumente arhitectonice medievale târzii din Transilvania.

ISTORIE & ORIGINE

Cetatea Oradea este învăluită în legendele creștine țesute în jurul Regelui Ladislau cel Sfânt. Originea cetății și notorietatea ei, ca loc de odihnă de veci al marelui rege creștin, au atras pelerini din toate colțurile Europei. În interiorul cetății a fost construită, în intervalul 1342-1370, o catedrală gotică de dimensiuni impresionante, aproximativ 72 de metri lungime. În jurul cetății renascentiste era un șanț plin cu apă termală care nu înghețа niciodată. Nimeni nu a putut cuceri cetatea până nu s-a aflat cum se poate goli apa din șanțul cetății.

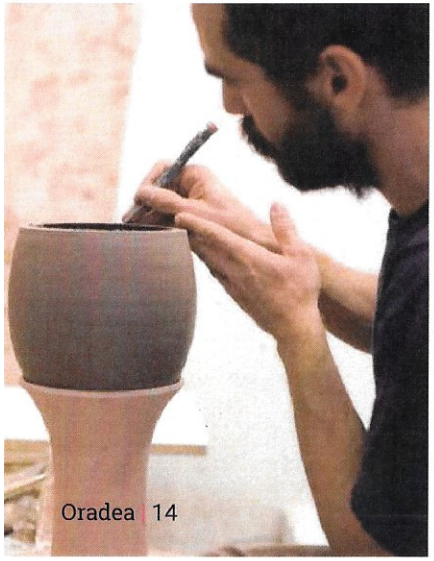

CETATEA ORADEA

și noua ei înfățișare

Cetatea Oradea a fost în plină reconstrucție după planuri întocmite de istorici și arhitecți. În toamna anului 2015, cetatea a fost deschisă publicului pentru vizitare. Obiectivul-simbol al orașului a renăscut și îi încântă pe toți cei care îi trec pragul.

ȘANȚUL CETĂȚII

Istoricii medievali turci au consemnat eforturile inimaginabile depuse de oastea otomană pentru cucerirea Cetății Oradea în anul 1660. Toate încercările lor erau supuse eșecului deoarece în jurul cetății era un șanț plin cu apă termalăcare nu îngheța, „adânc cât o mare". 45.000 de oșteni turci s-au luptat cu 850 de apărători ai cetății și nu au reușit să o cucerească decât după ce au aflat cum să îi golească șanțul. Azi, șanțul cetății este unul dintre cele mai frumoase spații de promenadă ale Oradiei.

MEȘTEȘUGARI ȘI ARTIZANI

Str. Brezlelor te poartă printre cele mai frumoase arte, artele meșteșugurilor artizanale. O experiență aparte este oferită de posibilitatea de a confecționa sau cumpăra produse inedite de la meșterii și artizanii cetății : Atelier de Țesătorie, Atelier de Olărit și Atelier de Armuri.

FESTIVALUL MEDIEVAL AL CETĂȚII ORADEA

Istorie & Evenimente

Anual FESTIVALUL MEDIEVAL AL CETĂȚII ORADEA se organizează în primele două săptămâni ale lunii iulie.

MARTOR AL TRECERII TIMPULUI

Istoria o auzim la școală și o vedem la muzeu, însă aici este locul ideal pentru a o simți. Cetatea stă astfel martor al trecerii timpului, păstrându-și în continuare farmecul de odinioară. Ea spune povești nemuritoare și dă mai departe celor ce o vizitează crâmpeie din istoria la care a fost cândva spectator. Dovadă vie a istoriei, Cetatea Oradea spune și acum povești de demult celor ce știu să asculte. Fortăreața constituie unul dintre simbolurile orașului situat pe Crișul Repede, și unul dintre locurile principale pentru evenimentele orădene.

VINO SĂ VEZI CETATEA ORADEA ÎN GLORIA DE ODINIOARĂ!

Festivalul Medieval al Cetății Oradea continuă tradiția medievală a târgului de vară organizat în Cetatea Oradea. Pe lângă trupe medievale, expoziții de armuri, demonstrații de lupte medievale, evenimentul are o importantă componentă de promovare a meșteșugarilor locali și artizanatului.

Expoziții de arme și armuri, prezentări de costume, prezentări de arme specific perioadei precum și lupte demonstrative sunt doar câteva dintre activitățile pe care acest festival le oferă. Privește spectacolele de dansuri medievale și renascentiste, piesele de teatru, jongleriile cu focul și concertele de muzică medievală, participă la atelierele meșteșugărești sau gustă din bucatele tradiționale locale.

Date evenimentului:
06 - 08 iulie 2018

COMPLEXUL EPISCOPIEI
ROMANO-CATOLICE

Probabil cel mai amplu proiect baroc din sud-estul europei și, cu siguranță, cel mai mare proiect arhitectural de acest fel din România, prețuit și susținut de Maria Tereza a Austriei.

PALATUL, ȘIRUL CANONICILOR ȘI CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Construcția complexului Episcopiei Romano-Catolice începe și se încheie cu Șirul Canonicilor, în perioada 1750-1875. Palatul Episcopiei este primul finalizat, în 1777, iar în 1779 este finalizată Catedrala Romano-Catolică, sfintită în 1780.

Palatul, opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt, a fost construit în stil baroc austriac târziu și s-a dorit a fi o copie mai mică a Palatului Belvedere din Viena. În 1773, Palatul a fost afectat de un incendiu, dar este reconstruit după planurile inițiale, fiind finalizat în anul 1777.

CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Este opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt cu implicarea inginerului constructor italian Giovanni Battista Ricca, cel care introduce elemente inspirate din biserica „Il Gesu" din Roma, creație a arhitectului Vignola.

Informații privind posibilitatea de vizitare a acestor obiective turistice se pot obține de la:

BIROUL DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO CATOLICĂ ORADEA

Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401

E-mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

CULTURĂ ȘI MUZICĂ

Teatrul de stat domină cu impozanţa sa Piaţa Ferdinand, aflată în centrul unui veritabil muzeu de arhitectură.

„Fellner şi Helmer", celebra casă de arhitecţi vienezi specializaţi în proiectarea de teatre, a fost angajată să conceapă un proiect reprezentativ pentru oraș. Proiectul a fost aprobat și, în 14 luni, constructorii Rimanóczy Kálmán-senior, Guttmann József şi Rendes Vilmos au predat lucrarea.

EPICENTRU CULTURAL

Dincolo de valoarea arhitecturală spectaculoasă oferită oraşului, Teatrul Regina Maria s-a poziţionat ca sursă permanentă de valoare culturală şi artistică. Echipa artistică a teatrului este implicată decisiv în reuşitele culturale ale Oradiei.

EUROPEAN MUSIC OPEN
Festival de muzică clasică.

Evenimentul îşi propune să aducă în acelaşi loc mari personalităţi şi iluştri profesionişti, sub cupola unor evenimente culturale şi muzicale de cea mai înaltă ţinută. Festivalul adună sub limbajul universal al muzicii, personalităţi culturale marcante cât şi spectacole şi locaţii inedite.

Balet, concerte de cantori, colocvii culturale şi spaţii inedite precum Sinagoga Zion, Catedrala Romano-Catolică sau Muzeul Ţării Crişurilor, sunt toate ingredientele unui eveniment de succes.

www.musicopen.ro

Date evenimentului:
20 - 24 iunie 2018

European Music Open

PALATUL & TURNUL PRIMĂRIEI

Urcarea celor 250 de trepte care duc până în vârful turnului cu ceas al primăriei este răsplătită cu o panoramă unică asupra centrului arhitectonic orădean.

Clădirea este opera arhitectului Rimanóczy Kálmán junior, cel care câștigă, în 1896, concursul de proiecte pentru realizarea noului sediu al primăriei. În 10 ianuarie 1904, a avut loc ședința solemnă de inaugurare.

TURNUL PRIMĂRIEI

Cu o înălțime de aproape 50 m și patru nivele principale, dintre care trei de panoramă, Turnul Palatului Primăriei este și ceasul care anunță ora exactă în Oradea. Mecanismul orologiului, numit „ceasul mamă", cântă la ore fixe Marșul lui Iancu și a fost construit la începutul secolului XX, în anul 1904, de către un lăcătuș ceasornicar pe nume Mezey Dezső. Orologiul a supraviețuit celor două războaie mondiale, iar acoperișul și zidul turnului au rezistat celor două incendii, primul în 1917, iar al doilea în 1944. Cadranul ceasului păstrează și azi urme de gloanțe din timpul războiului din 1944. Nivelul al doilea a fost și punct de veghe pentru pompierul de serviciu al orașului. Incendiile erau anunțate prin bătăi de clopot în funcție de zona în care izbucneau. Pe timp de zi, se arbora un drapel roșu pe direcția incendiului, iar noaptea se aprindea un reflector electric.

VIZITAREA TURNULUI

Programul de vizitare a Turnului Primăriei este de marți până duminică. Orele de vizită sunt afișate la intrare. Cost adulți: 5 RON. Cost copii: 3 RON.

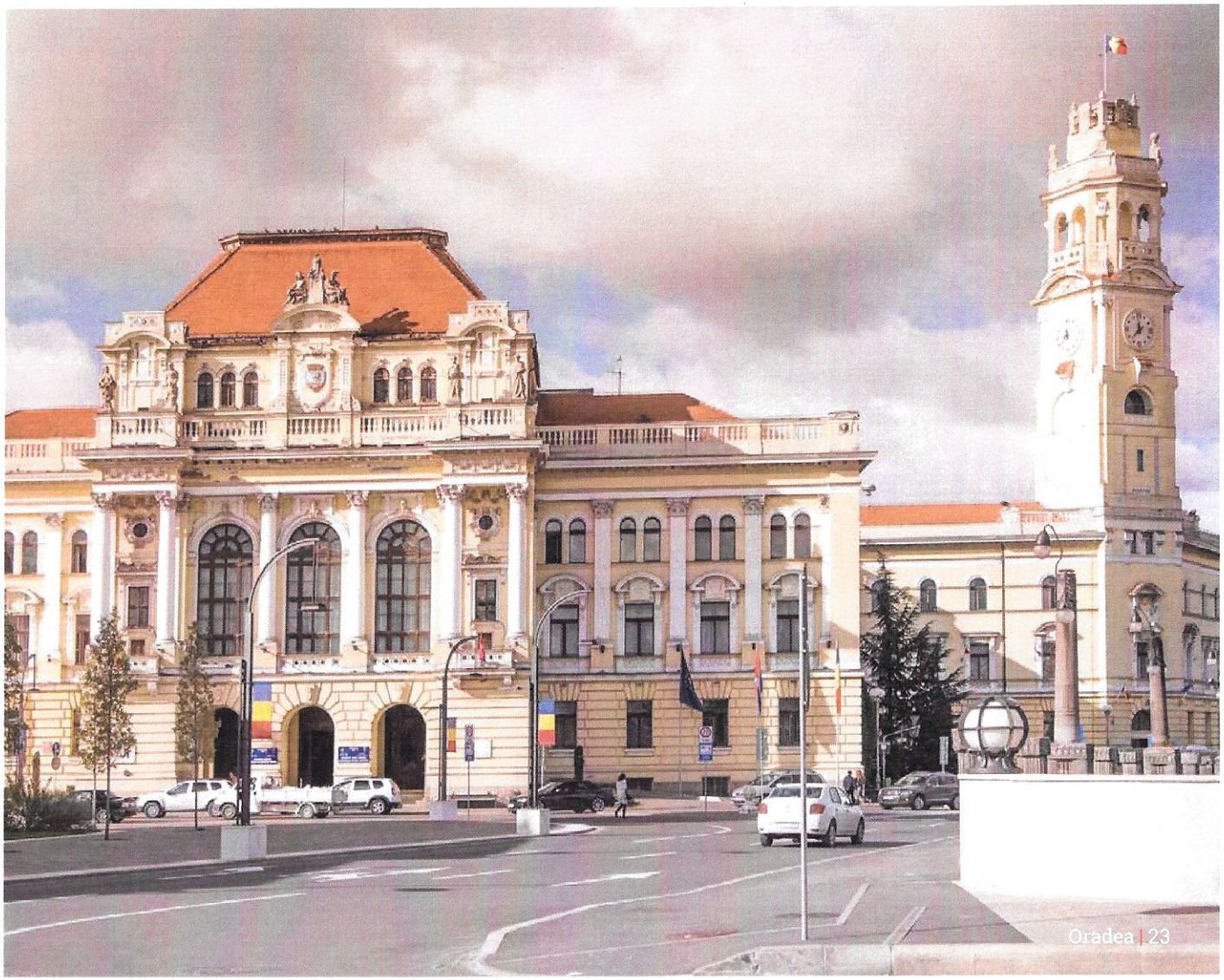

PIAȚA UNIRII

Biserici & Palate

Șapte stiluri arhitecturale într-o singură privire: Baroc, Clasicist, Eclectic, Istorizant, Secession, Romantism și Neo-Românesc.

Primăria Oradea
Palatul Episcopiei Greco-Catolice
Casa Kovács
Biserica Sfântul Nicolae
Biserica cu Lună
Catedrala Sfântul Ladislau
Palatul Vulturul Negru
Palatul Moskovits

BISERICA CU LUNĂ

Numele de „Biserica cu Lună" derivă de la mecanismul instalat în anul 1793 în turnul bisericii. Orologiul și luna sunt opera inovativului mecanic orădean, Georg Rueppe.

Mecanismul care rotește luna este conceput să facă o rotație completă în jurul axei sale în 28 de zile, indicând în acest mod fazele Lunii, în funcție de ciclul cotidian marcat de mecanismul de ceas.

În curtea Bisericii cu Lună veți putea vizita un muzeu reprezentativ cu obiecte bisericești ortodoxe de o frumusețe artistică aparte.

Palatul

VULTURUL NEGRU

Ansamblul de clădiri este una dintre realizările monumentale arhitecturale din Oradea şi Transilvania pentru stilul secession.

Concursul pentru ridicarea acestui complex a fost câştigat de arhitecţii Komor Marcell şi Jakab Dezső. Clădirea a fost finanţată de doi avocaţi evrei, Dr. Kurlander Ede şi Dr. Adorjan Emil, care au decis să ridice din resurse proprii o clădire specială pentru oraş.

Construcţia sa a demarat în anul 1907 sub conducerea inginerului constructor Sztarill Ferenc iar, în luna decembrie 1908, construcţia era finalizată. Remarcabil prin eleganţa sa deosebită, complexul arhitectonic este personalizat prin două mari vitralii ce reprezintă un vultur în zbor. Conceput ca simbol al sofisticatei vieţi citadine moderne, amplul palat adăpostea un hotel, două cinematografe, săli de bal, cazinou, cafenele, magazine, o bancă. Proaspăt restaurat, palatul este simbolul architectural al oraşului, unic în Europa. Pasajul în formă de Y are trei intrări, iar interiorul, acoperit cu sticlă, a fost inspirat de Galeria Vittorio Emanuele din Milano. Galeria sau Pasajul, cum este el cunoscut de localnici, adună la un loc cele mai multe baruri, cafenele şi puburi din oraş, fiind centrul de distracţie al oraşului.

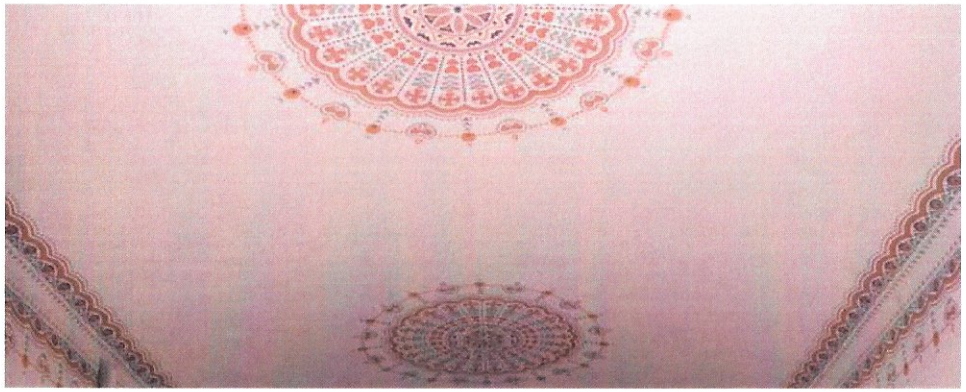

SINAGOGA NEOLOGĂ ZION

Sinagoga este o replică simplificată, în spiritul modernității, a Sinagogii din Nürnberg.

Sinagoga Neologă Zion a fost construită în anul 1878 în centrul Orașului Nou. Cu o arhitectură inspirată din stilul maur, aceasta a devenit cunoscută orădenilor ca fiind Templul Zion, asociată cu faimosul Rabin Șef Doctor Lipot Kecskemeti.

Construită după scindarea comunității evreiești din Oradea în ortodocși și congresiști sau neologi, ea devine o realitate arhitecturală în peisajul orădean în anul 1878. Impozanta construcție eclectică s-a realizat după planul efectuat de Busch David și de către Rimanoczy Kalman Senior. Comparativ cu Sinagoga Ortodoxă, cea Neologă se impune prin masivitate, impozanță și, nu în ultimul rând, amplasament favorabil.

Din punct de vedere estetic, asistăm la o combinație interesantă de elemente stilistice și decorative. Exteriorul este decorat într-o viziune eclectică cu amprentă victoriană specifică sfârșitului secolului XIX.
Cel mai spectaculos efect a fost creat pe fațada sudică, reprezentativă prin vizibilitatea ei stradală, decorată cu cinci ferestre ample ce sugerează ideea de arc de triumf.

Ferestrele prezintă în partea superioară modele decorative din lemn cu motive orientalizante cu traseu octogonal inspirate din dantelăria de rozase.

Feroneria completează ansamblul pictural al Sinagogii, prin modelul repetitiv de la balustradele scărilor interioare și cel al balustradei de protecție din zona amvonului care etalează o serie de elemente florale cu amprentă stilistică Art Nouveau.

Sinagoga este deschisă pentru ca orădenii și turiștii cu excepția zilei de Luni. În fața sinagogii se află amenajată o terasă primitoare, astfel încât turiștii să poată poposi mai mult la acest nou obiectiv simbolic pentru Oradea.

Sinagoga Neologă Zion constituie unul dintre simbolurile orașului și unul dintre locurile principale pentru evenimentele orădene.

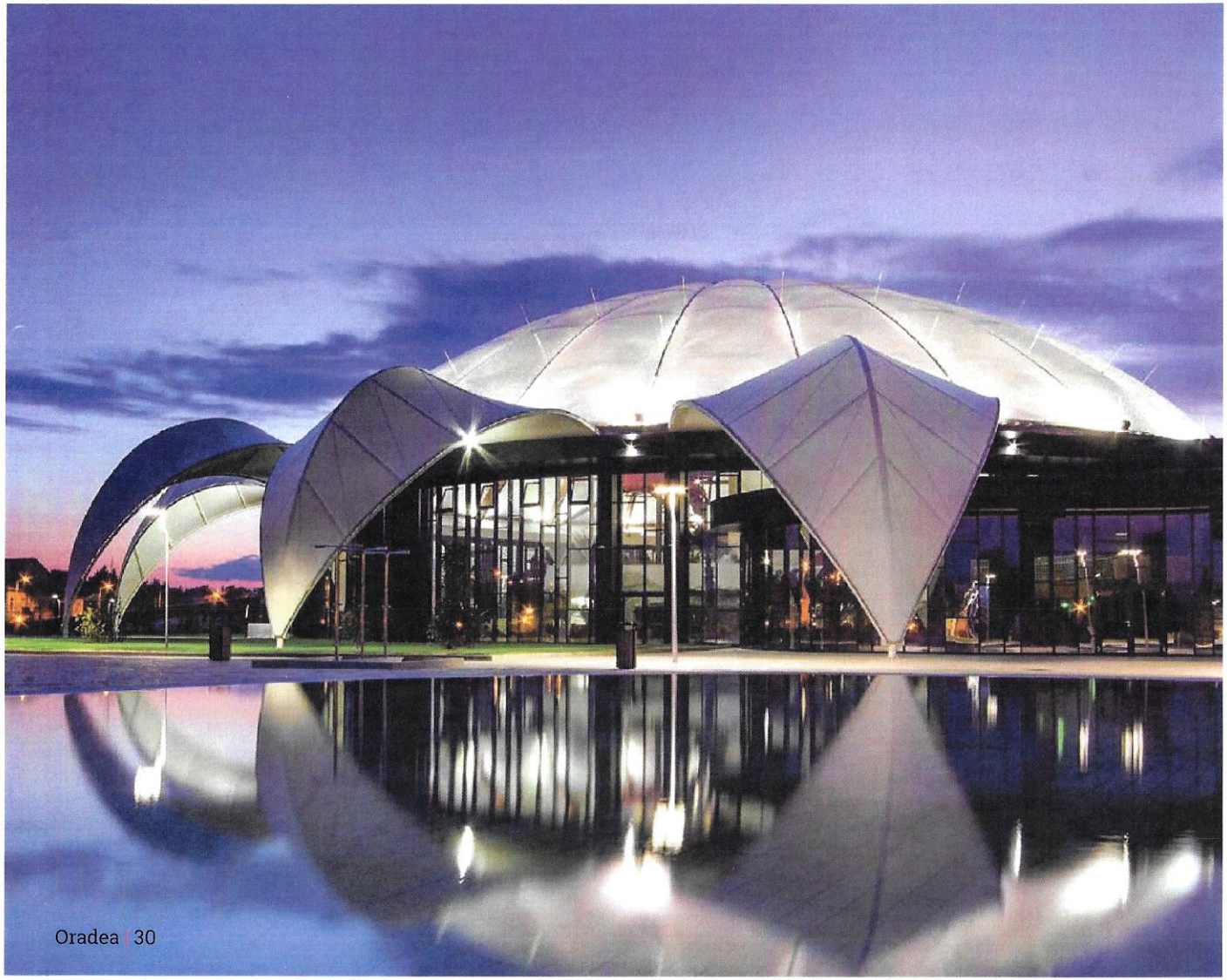

AQUAPARK NYMPHAEA

Wellness & Fun

Distracția și relaxarea se îmbină perfect în cel mai mare, nou și modern AquaPark din Transilvania.

SUPREMAȚIA DISTRACȚIEI ȘI A RELAXĂRII:
DESTINDERE ȘI DIVERTISMENT

Turismul curativ termal orădean atrage tot mai mulți curioși în fiecare an. Complexul Nymphaea vine în sprijinul acestora cu 6 corpuri de clădire întinse pe 7 hectare, 15 bazine interioare și exterioare și 10 tobogane, amenajări sportive și de agrement.

Fie că sunteți în căutarea unui loc pentru refacere, distracție, sau doriți să vă relaxați împreună cu familia, Complexul Nymphaea este exact ceea ce căutați. Acesta este dotat cu bazine exterioare, ideale pentru a vă răcori pe timp de vară și bazine interioare, perfecte pentru sezonul rece. Bazinele cu valuri și tobogane vor fi o încântare pentru cei mici.

Serviciile spa vă vor face șederea mai relaxantă cu ajutorul saunelor, a băilor turcești cu bazine cu apă geotermală, cabinelor cu aburi, jacuzziurilor, tratamentelor acvatice, camerelor de masaj și relaxare.

SPORT DE PERFORMANȚĂ ȘI RELAXARE

Complexul Nymphaea are în componența sa și două bazine speciale: unul pentru înot și unul pentru sărituri, omologate FINA, dedicate împătimiților sporturilor de apă. Astfel, bazinele olimpice pot găzdui diverse competiții sportive pe tot parcursul anului. Mai mult decât atât, în interiorul complexului, puteți practica o gamă largă de sporturi, acesta fiind dotat cu terenuri de sport multifuncționale și terenuri pentru volei de plajă. Centrul este deschis publicului 12 luni pe an și oferă servicii, tratamente, acces și vestiare dedicate special pesoanelor cu dizabilități.

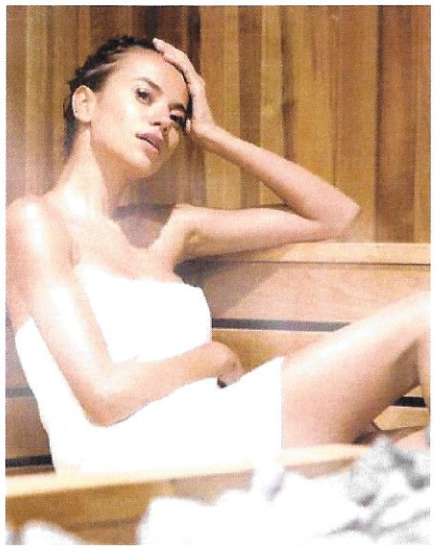

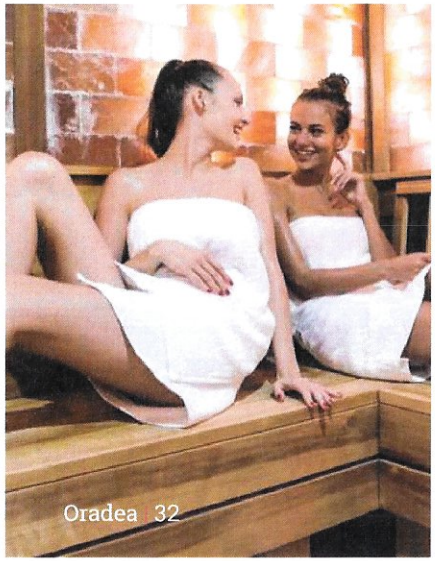

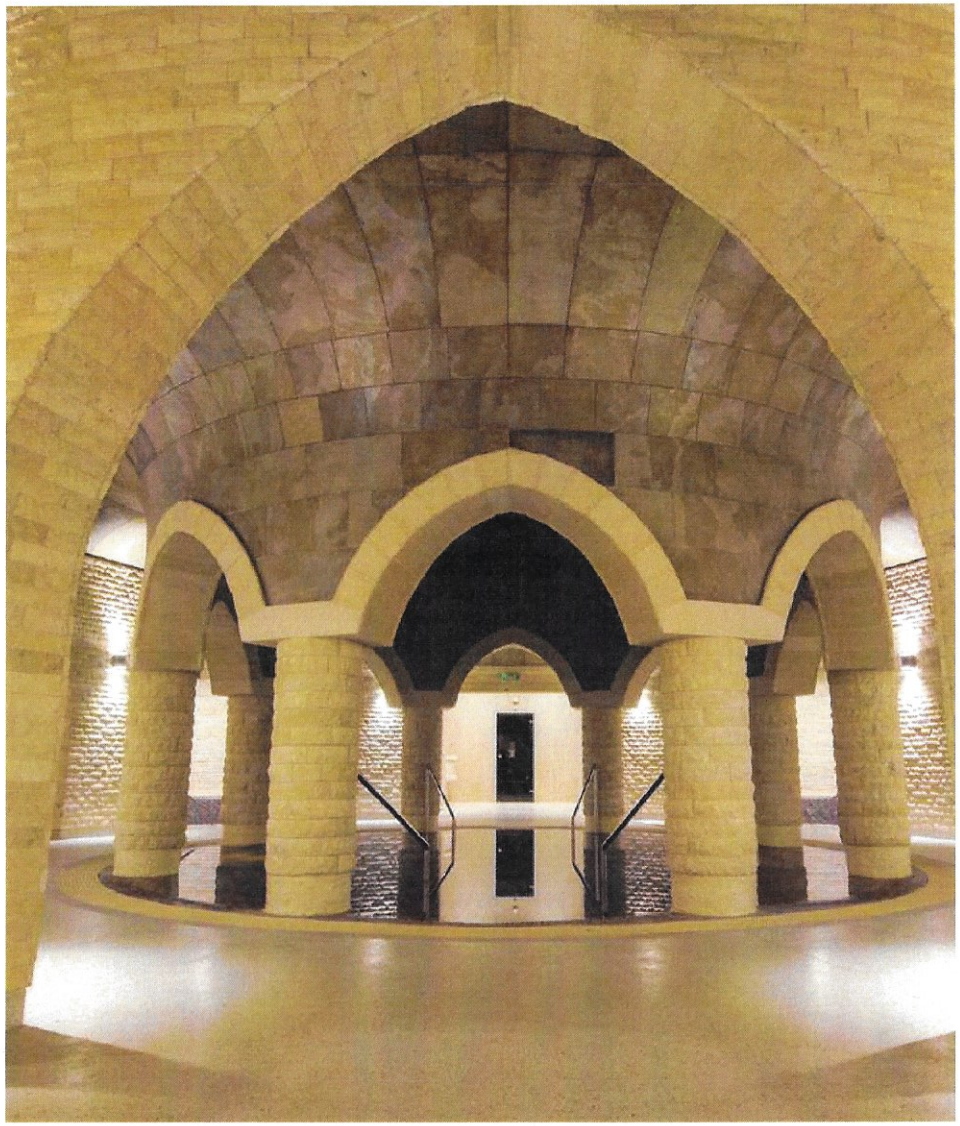

AQUAPARK
NYMPHAEA WELLNESS

Servicii pentru refacere și relaxare

Oaspeții Nymphaea se pot bucura de un complex wellness modern, cu saloane speciale dedicate masajelor de relaxare de diverse tipuri, tratamente acvatice (duș limfatic și duș subacval) și se pot bucura de jacuzziurile sau de zona dedicată jocurilor de biliard și foosball.

SPA: SAUNE ȘI BAIE TURCEASCĂ
RĂSFĂȚ ȘI TOTALĂ RELAXARE

Saune la diverse temperaturi, cu multiple beneficii pentru sănătate și frumusețe, zone de relaxare elegante și confortabile, baie turcească cu proceduri complexe pentru ca timpul petrecut aici să ofere vizitatorilor maximum de rasfăț.

AQUAPARK
7 HECTARE 10 TOBOGANE 15 BAZINE

Copiii păşesc într-o lume de basm în care joaca şi distracţia se transformă în amintiri de neuitat dar distracţia e deopotrivă dedicată şi adulţilor.
Toboganele cu diverse înălţimi şi grade de dificultate ne fac pe toţi să ne simţim din nou copii şi să ne bucurăm cu prietenii sau familia de fiecare moment petrecut aici.

BAIA TURCEASCĂ

Un complex de 5 bazine cu apă termală, la diverse temperaturi, alături de camera cu aburi, zona de masaj și camera de relaxare toate pregătite pentru o experiență demnă de un sultan.

RESTAURANTE ȘI BARURI
PREPARATE CULINARE · GRILL · BĂUTURI

În cadrul Complexului Nymphaea sunt amenajate un restaurant, două terase exterioare și două baruri cu diverse preparate culinare și băuturi, pentru toate gusturile și preferințele. După ore de distracție și activități, cu siguranță, restaurantele Nymphaea sunt un bun popas spre următoarele aventuri.

www.aquapark-nymphaea.ro

BELVEDERE
DEALUL CIUPERCA
Oradea, într-o singură privire!

POVESTEA PAȘILOR SPRE BELVEDERE

Străbateți la pas Parcul I. C. Brătianu. Odată traversate aleile umbroase, veți găsi un traseu către Dealul Ciuperca, punctul de observare al orașului. Acesta vă va purta pe un drum de piatră, înconjurat de arbori și plante ce vă vor încânta privirea. La urcare, o cascadă vă va tăia calea, iar dacă ați obosit, vă puteți odihni pe o băncuță de lemn sau la umbra unui foișor. Pas cu pas, printre oameni care stau întinși în iarbă sau, vă vine sau nu să credeți, mirese la ședințe foto, ajungeți în vârf, la cel mai frumos punct de belvedere, iar acum, întreg orașul vă este la picioare!

Fie că vă petreceți câteva zile în orașul de pe Crișul Repede sau sunteți doar în trecere, acesta e locul pe care nu trebuie să îl ratați. Dealul Ciuperca este unul dintre cele mai cunoscute simboluri ale orașului Oradea, iar vizitarea lui vă va încânta privirea cu o priveliște de neuitat!

Odată cu lăsarea serii, pe Dealul Ciuperca povestea merge mai departe. Restaurantul din vârful colinei oferă romanticilor un cadru intim și select, asortând delicat o mâncare rafinată cu o priveliște pe măsură. Luminile orașului oferă un spectacol fascinant, iar cărarea ce străbate dealul este însuflețită de siluetele de tablă luminate discret și decupate în forma celor mai importante obiective turistice ale Oradiei. Amfiteatrul în aer liber vine să completeze atmosfera feerică. Cu o capacitate de 130 de persoane, acesta poate servi ca loc de meditație, dezbateri, spectacole sau diverse manifestări culturale. Ce ți-ai putea dori mai mult într-o o seară caldă de vară la un pahar de vin alături de prieteni ?

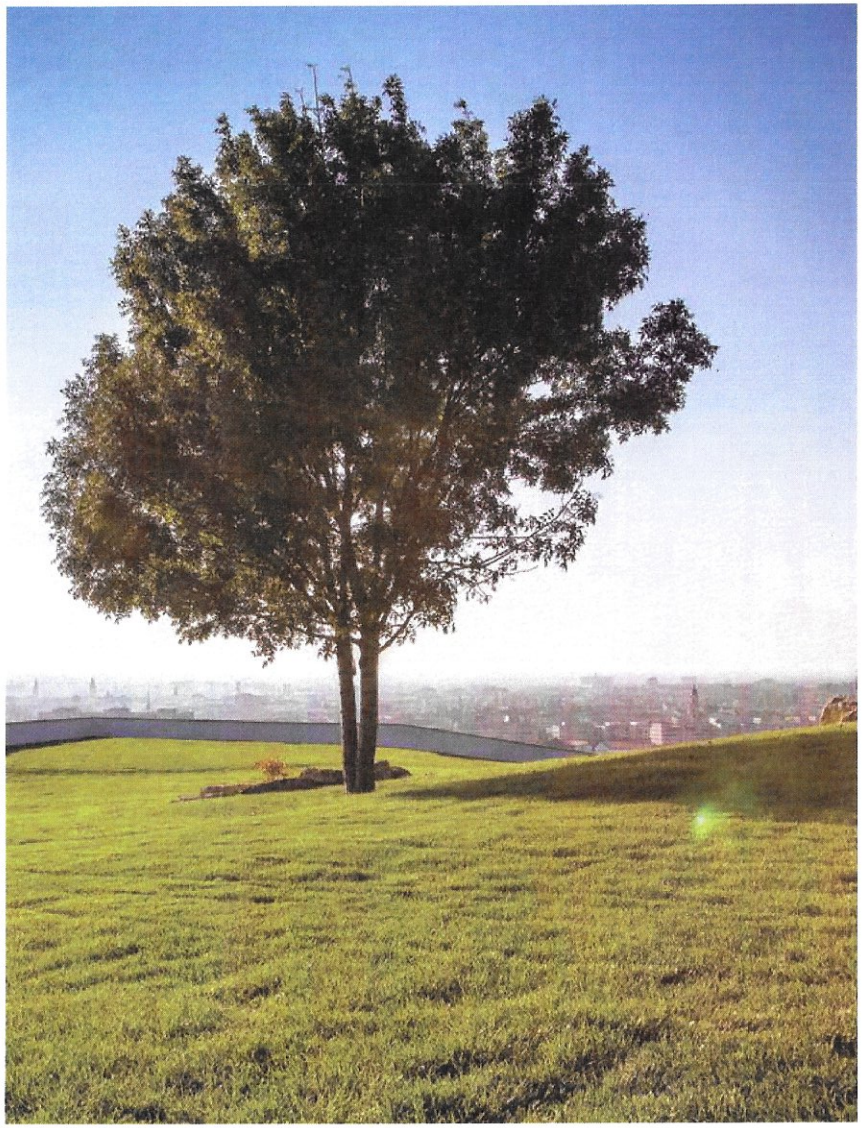

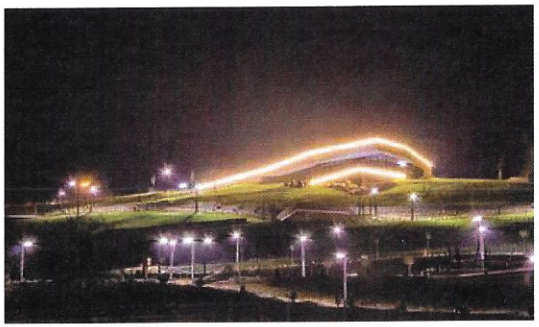

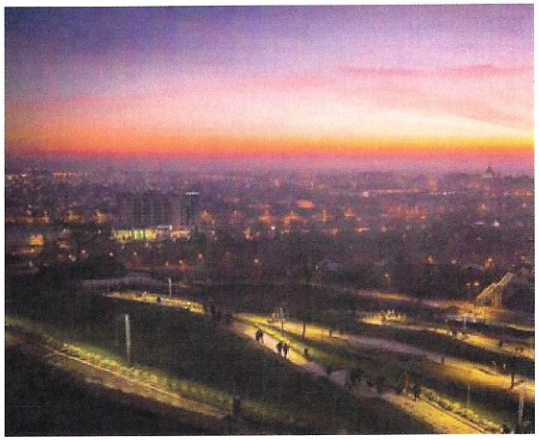

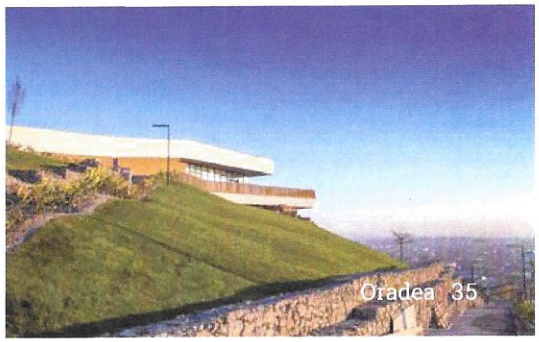

TOAMNA ORĂDEANĂ

Concerte & Evenimente

Concerte, evenimente, cultură, teatru, gastronomie și distracție autentic românească, non-stop!

Toamna Orădeană este un eveniment special, acesta marcând ziua oficială a orașului, dedicată tuturor celor care doresc să cunoască orașul în plină sărbătoare.

Cultura, mozaicul etnic și bucuria sunt ingredientele principale ale acestui eveniment care crește și evoluează încă din anul 1991. Muzica, teatrul, artele plastice și efervescența din jurul lor dau orașului, în această perioadă, o notă unică de viață.

Meșterii populari, micii producători locali de pălincă și vin, tarabele cu mâncăruri tradiționale făcute pe loc în fața clienților, muzica populară sau concertele rock în aer liber fac din acest eveniment un punct de atracție pentru zeci de mii de oameni. În fiecare an Toamna Orădeană este mai mare și atrage mai mulți spectatori.

Dacă vrei să simți cu adevărat fiorul și atmosfera orașului în plina sărbătoare și dacă vrei să guști din toate bunătățile culinare tradiționale, adunate într-un singur loc, nu poți să ratezi Toamna Orădeană!

Date evenimentului:
04 - 07 octombrie 2018

STREET FOOD

Îți satisface toate poftele

Magia unui festival culinar te așteaptă în fiecare primăvară!

Programul evenimentului Street Food Festival include pe lângă mari surprize gastronomice, ritmuri de jazz, pop și multă distracție. Timp de câteva zile organizatorii vor oferi vizitatorilor preparate culinare stradale din toate părțile lumii. Bucuria festivalului culinar este dată de preparate delicioase, activități pentru cei mari și cei mici, dar și de demonstrații de gătit oferite de bucătari vedetă.

Cei care iubesc culisele domeniului culinar sunt invitați să se bucure de o experiență gustoasă și, în același timp, educativă la Street Food Festival. Aici vor găsi cei mai buni și creativi vânzători de mâncare stradală, alături de marii producători de specialități culinare.

Piața Unirii devine un punct de atracție pentru pasionații de mâncăruri cu arome asiatice, mexicane, americane sau românești. Toate acestea sunt stropite cu băuturi alese. Vinuri atent selecționate, punch-uri, sangria sau palincă locală vor completa gusturile și aromele mâncărurilor gustoase.

Street Food Festival este un eveniment plin de spectacol și bucurie, pe care nu puteți să îl ratați!

Date evenimentului:
18 - 20 mai 2018

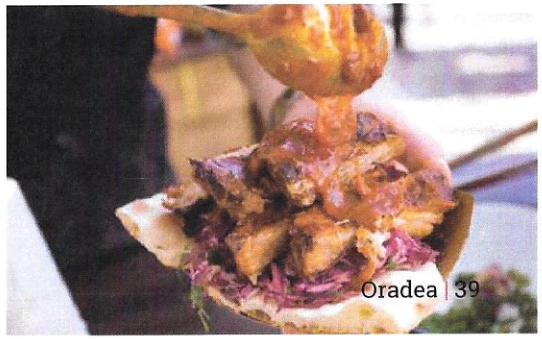

TÂRGUL DE CRĂCIUN ORADEA

Dacă te afli în Oradea în luna decembrie, poți admira orașul îmbrăcat în haine de sărbătoare. Tradiții, evenimente culturale, spectacole și bunătăți culinare locale, toate sunt adunate sub forma Târgului de Crăciun.

Dacă dorești să intri în spiritul sărbătorilor, Târgul de Crăciun îți pune la dispoziție o serie de activități specifice. Poți admira bradul decorat cu atenție sau spectacolul de colinde, în jurul căsuțelor din târg, la o cană de vin fiert sau o gustare, iar ajutoarele lui Moș Crăciun te vor purta într-o adevărată călătorie în timp, cu destinația „copilărie". Fie că ești sau nu adeptul tradițiilor, orădenii, gazde desăvârșite fiind, te vor primi cu brațele deschise, făcând tot posibilul să te simți acasă. Mai mult decât atât, Târgul de Crăciun reprezintă ocazia ideală pentru achiziționarea de obiecte de decor și suveniruri lucrate cu migală, pentru ca, de acum înainte, bradul tău să poarte pentru totdeauna amintirea acestui oraș atât de special.

Târgul de Crăciun Oradea urmează exemplul celor mai mari orașe europene precum: Viena, Budapesta sau Praga, dar și al celor românești: Sibiu, Cluj-Napoca sau București, în încercarea de a reda magia și spiritul sărbătorilor de iarnă, pe toată perioada lunii decembrie.

Dulce sau sărat, condimentat sau ușor aromat, papilele tale gustative vor fi răsfățate de delicatesele gătite de către localnici. Ciolanul de porc cu fasole, mititeii, cârnăciorii cu mămăliguță, plăcintele cu varză sau covrigii îți vor reda gustul bucătăriei autentice românești. Dacă vrei să îți astâmperi pofta de dulce, îți recomandăm cozonacii cu mac sau cu nucă, sau pe cei secuiești.

Date evenimentului:
30 noiembrie - 31 decembrie 2018

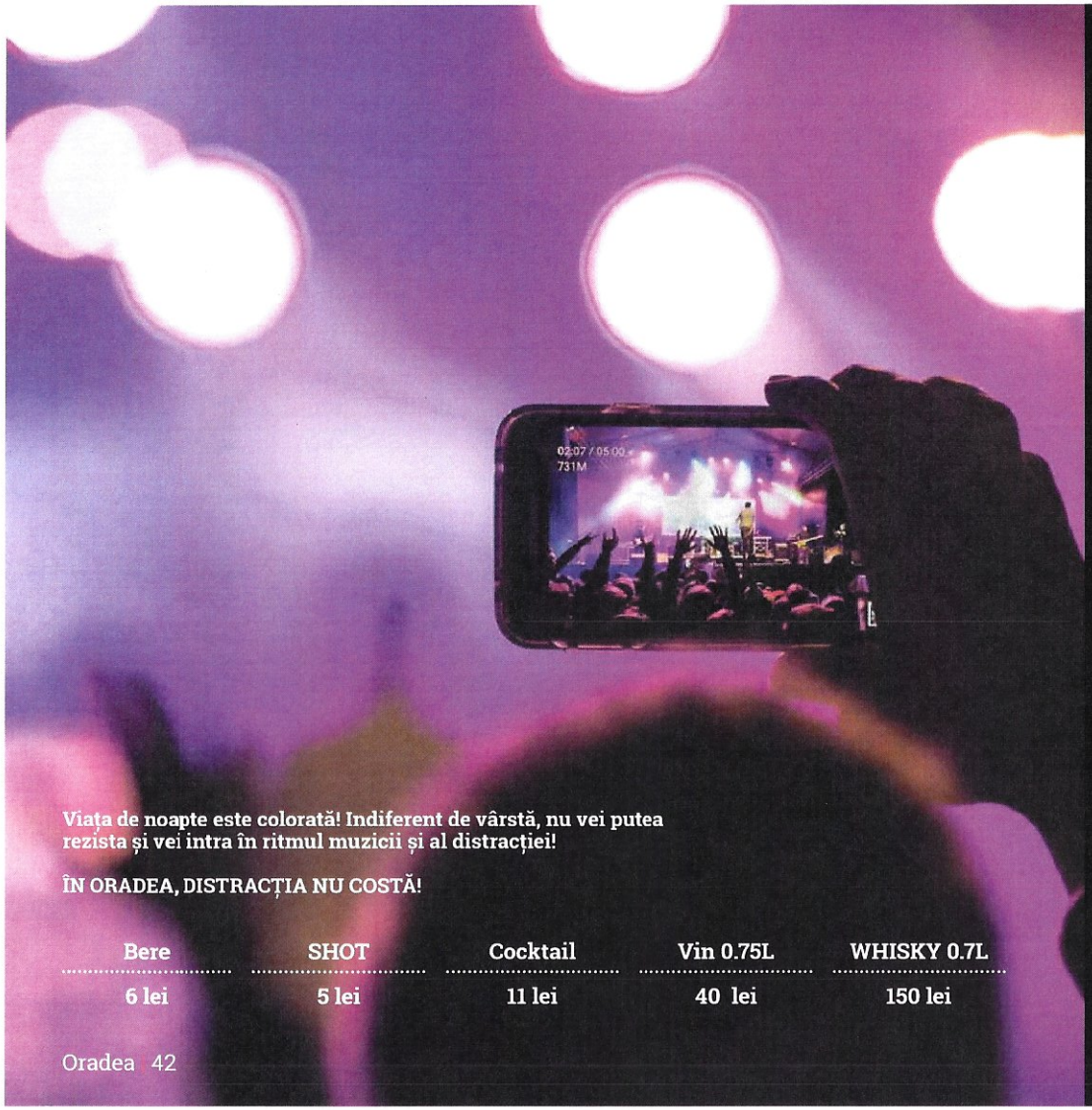

Viața de noapte este colorată! Indiferent de vârstă, nu vei putea rezista și vei intra în ritmul muzicii și al distracției!

ÎN ORADEA, DISTRACȚIA NU COSTĂ!

Bere	SHOT	Cocktail	Vin 0.75L	WHISKY 0.7L
6 lei	5 lei	11 lei	40 lei	150 lei

VIAȚĂ DE NOAPTE

Pub - Club - Cafenea

Puburi elegante sau tradiționale, cafenele cu terase deschise până târziu în noapte sau cluburi luxoase în care petrecerile se țin până dimineața. Ai de unde alege. Oriunde vei intra, vei întâlni tineri din toate colțurile lumii. Multiculturalitatea universitară orădeană a adus aici atmosfera de distracție din toată lumea. Noaptea, Oradea devine efervescentă!

În serile de weekend poți participa la concerte de muzică live cu trupe locale sau străine. Oradea se numără printre orașele care promovează artiștii neconvenționali. Există spații speciale, cum ar fi vechi fabrici de pâine sau clădiri secession, în jurul cărora s-au cristalizat mici grupuri de artiști și iubitori ai unor noi genuri muzicale.

Dacă dorești să faci un maraton de petreceri, într-o singură noapte poți să vizitezi toate cluburile și localurile orădene pentru că amplasarea lor este concentrată în jurul zonei centrale a orașului!

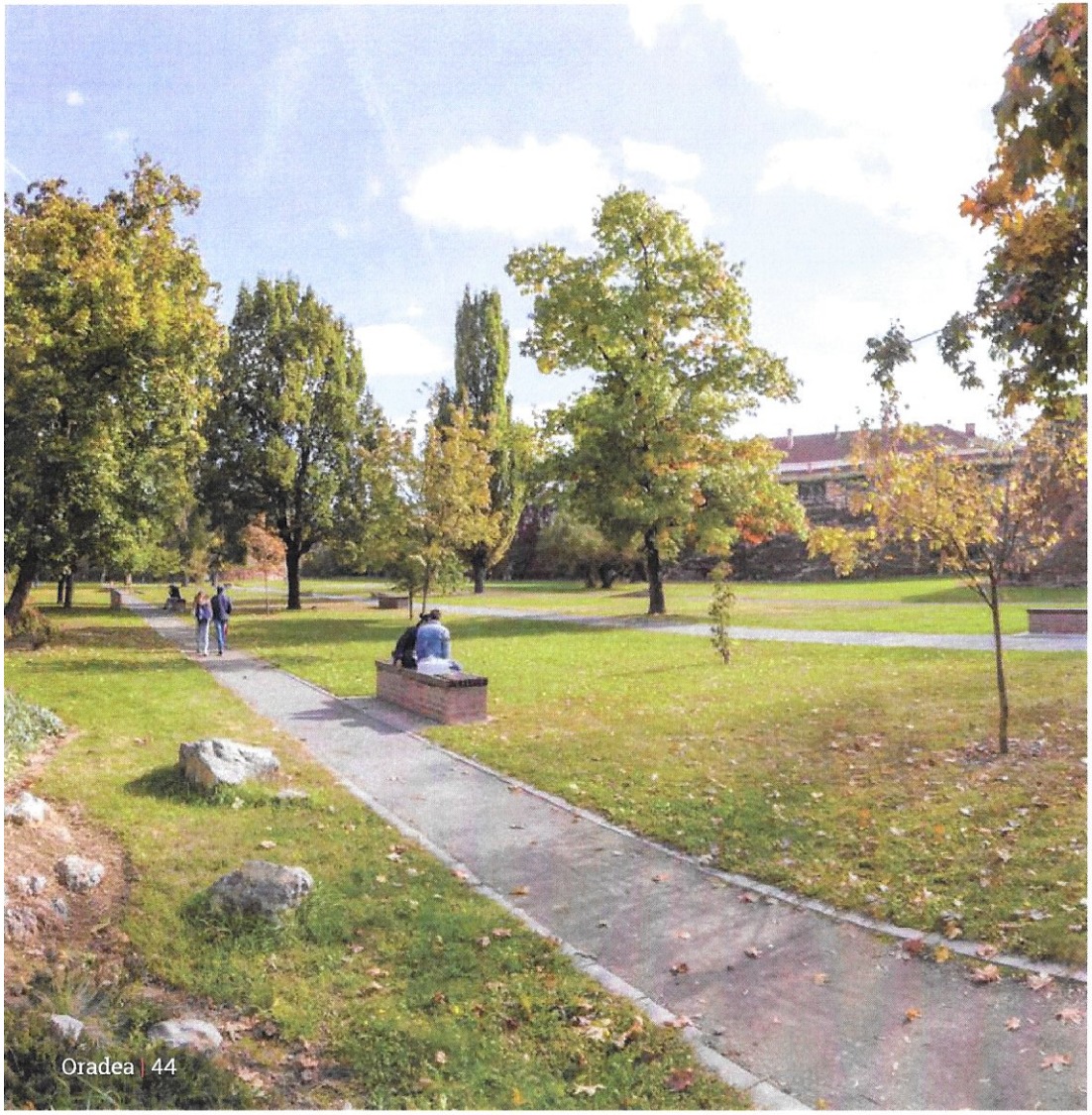

CAPITALA VERDE A ROMÂNIEI

Bicicletă, plimbări, parcuri

Oradea este o priveliște aparte pe care o experimentezi în fiecare colț verde al orașului. Plimbările prin parcurile vechi de secole sunt de neuitat.

Râul Crișul Repede străbate orașul de la un capăt la celălalt, oferind o panoramă și o zona de plimbare pe o lungime considerabilă. Pistele pentru biciclete realizate în ultimii ani însoțesc râul aproape pe toată lungimea lui. Cei peste 1.560.000 de metri pătrați de spațiu verde îți vor transforma plimbarea într-o adevărată cură de oxigen!

Pistele pentru biciclete traversează orașul în mai multe direcții și duc până în Ungaria, în orașul Berettyóújfalu, la o distanță de peste 30 de km. Întreg sezonul cald, pasionații bicicliști străbat entuziasmați orașul pentru a ajunge în punctele preferate sau pentru simpla plăcere de a pedala. Cei pasionați de aventură se deplasează spre pădurile verzi din jurul Oradiei pentru a escalada traseele apreciate la nivel internațional de împătimiții acestui tip de sport.

Indiferent de felul în care alegi să petreci o zi frumoasă în Oradea, pe bicicletă sau încetișor, la pas, cu siguranță vei întâlni multe lucruri minunate. Vei putea savura priveliști panoramice dacă urci pe Dealul Ciuperca sau vei putea face câte un popas la cafenelele de pe malul Râului Crișul Repede.

Raportat la numărul de locuitori, oradea se poate mândri cu 25 de metri pătrați de spațiu verde pentru fiecare locuitor, cifră care poziționează orașul nostru pe primele locuri între orașele României. Este unul dintre principalele motive pentru care oradea a primit titlul de Capitală Verde a României în anul 2011!

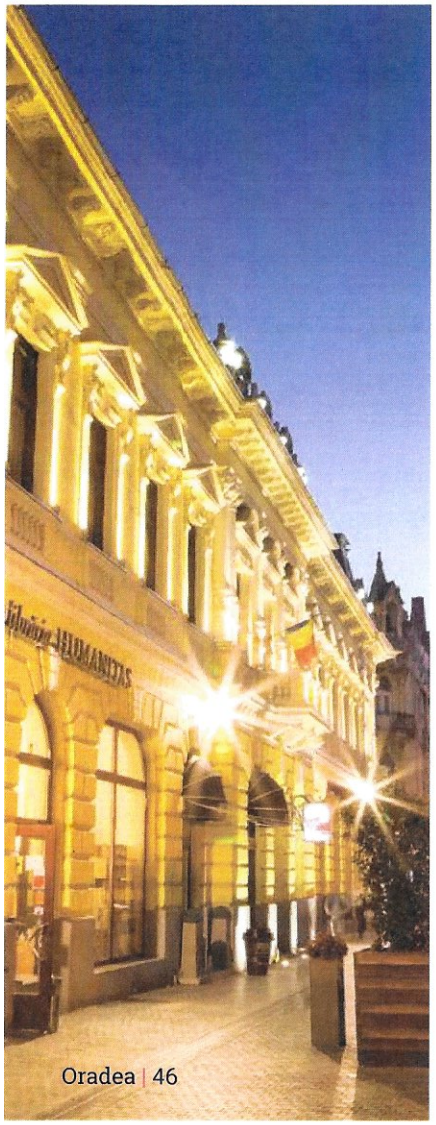

REPUBLICII

Promenadă & Arhitectură

Locul ideal pentru promenadă. Cafenele, restaurante, arhitectură. Multe atracții pentru toate vârstele.

600 de metri de voie bună și clădiri fabuloase te așteaptă să le descoperi și să le admiri. Strada Republicii este animată pe tot parcursul anului, dar, în special în sezonul cald, este plină până seara târziu de turiști și localnici ieșiți la plimbare. În serile de vară cafenelele și restaurantele sunt preferate mai mult decât oricând de mesenii veseli care savurează cu poftă specialități locale și internaționale.

Strada Republicii este un monument de arhitectură secession. Se deschide cu Casa Poynar, reprezentativă pentru curentul Art Nouveau, apoi vei întâlni o surpriză arhitecturală de influență venețiană, Palatul Rimanoczy Sr. Ansamblul Palatelor Stern, Apollo și Moskovits Miksa, situate la intersecția cu Strada Mihai Eminescu, te va face să ridici ochii spre cer și să uiți pentru câteva momente de înghețata italiană care se topește în cornet. Strada se încheie cu marea Catedrală Romano-Catolică construită în stil baroc.

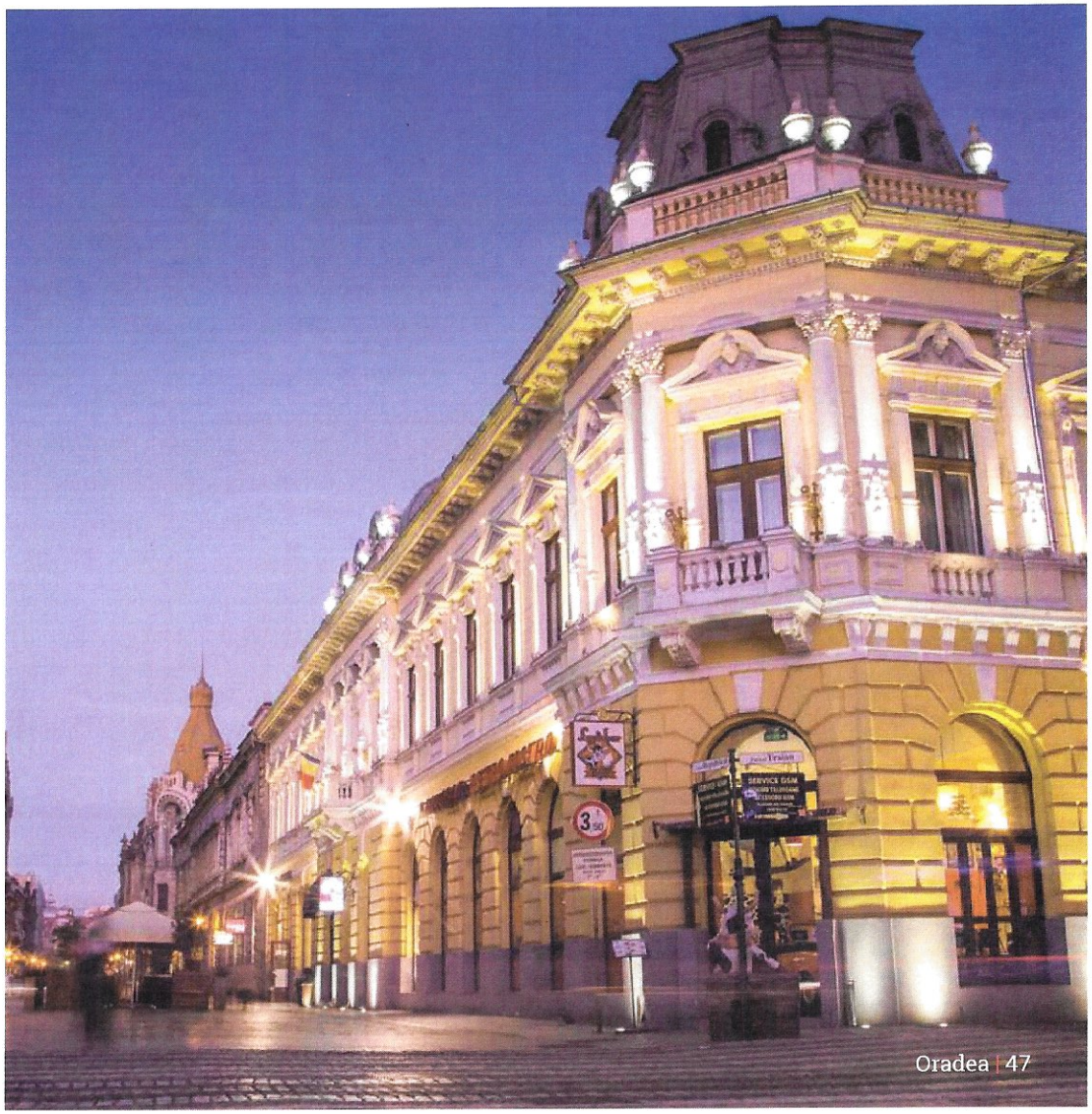

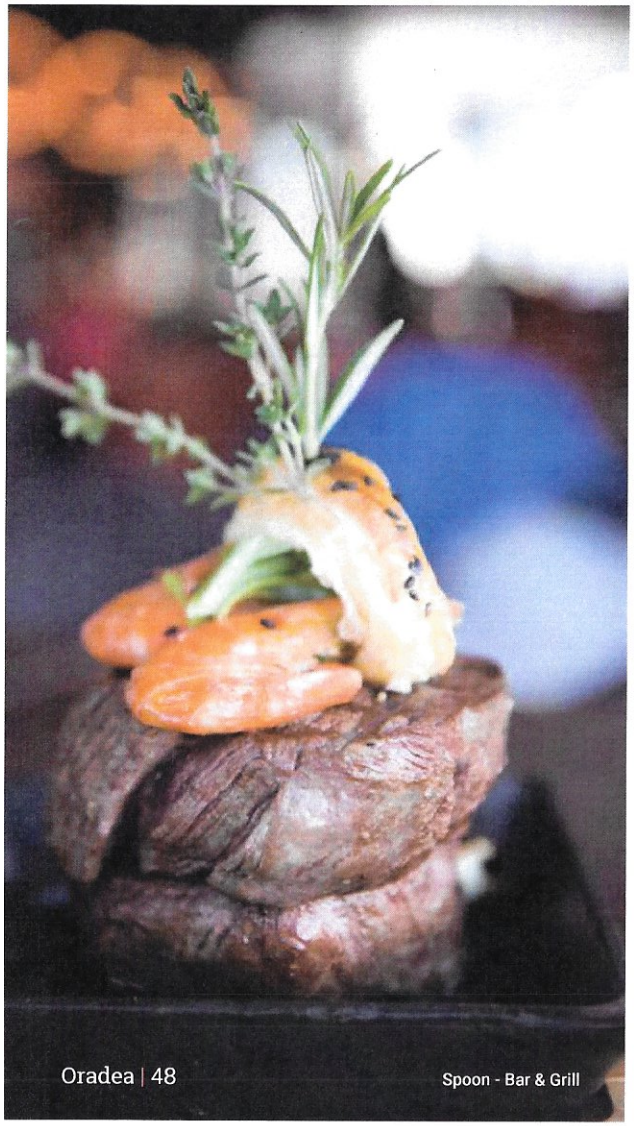

Spoon - Bar & Grill

BUCĂTĂRIE & VIN

Tradițional, Gourmet, Diversitate

De la simplii covrigi, fierți în apă și apoi copți în cuptor, și până la specialități gastronomice internaționale sau aromate preparate locale influențate de bucătăria maghiară- totul este aici!

Sunt cel puțin 200 de locuri în frumoasa Oradea unde poți să te oprești pentru a lua o gustare sau o cină sofisticată. Dacă dorești o gustare rapidă, ai zeci de variante dulci sau sărate, iar un mic dejun franțuzesc, cu un croissant și un cappuccino, poți savura aproape în fiecare cafenea. Prânzul se cere mai bogat și atunci alegi un restaurant cu specific românesc sau maghiar, iar pentru o cină specială bifezi unul dintre restaurantele cu un meniu gastronomic gourmet.

RECOMANDĂRI:

- **Spoon** - Bar & Grill
- **The HUB -** bucătărie internațională
- **Laurus -** bucătărie internațională
- **Restaurant Corsarul** - bucătărie italiană
- **Meatic -** bucătărie internațională
- **Restaurant Cyran**o - bucătărie tradițională românească și maghiară
- **Restaurant & Pizzerie Due Fratelli**
- **Stokker House** - bucătărie germană
- **Baraw** - Bistro Burger House

Lista completă a restaurantelor, la pagina 79.

MENIURI TRADIȚIONALE REINTERPRETATE

Oradea este reprezentată în topul Dining Guide și se laudă cu bucătari cu distincții în gastronomie. Una dintre cele mai interesante experiențe culinare pe care poți să o trăiești la Oradea este alegerea unor preparate tradiționale reinterpretate după reguli gastronomice actuale.
Restaurantele cu meniuri sofisticate te așteaptă și cu liste de vinuri românești medaliate internațional.

The HUB - by Ramada Oradea

RIVERSIDE

Gastronomy & Lifestyle

Malul Crișului Repede devine o destinație simbol atât pentru orădeni cât și pentru turiștii care vizitează orașul. Din acest motiv, restaurantele de pe malul apei sunt în topul preferințelor tuturor. O experiență gastronomică deosebită, acompaniată de o priveliște în permanentă mișcare pe tot parcursul zilei.

Pe cursul Crișului Repede, așezate elegant pe malul râului, printre arbori, găsești minunatele restaurante cu specific mediteranean, internațional, tradițional sau italian.

Laurus Mediterranean Restaurant din cadrul Hotelului DoubleTree by Hilton oferă gurmanzilor preparate mediteraneene savuroase și o vedere minunată către Crișul Repede. Restaurantul are o ambianță caldă și modernă, iar preparatele culinare pot fi însoțite de o selecție de vinuri locale și internaționale.

Urmând cursul apei, descoperim restaurantul RIVO. Situat pe malul apei, cu o atmosferă caldă și spații verzi urbane, restaurantul le oferă celor care îi trec pragul preparate culinare savuroase. Vara, grădina restaurantului este o adevărată oază de liniște și parfum de lavandă. Cu toate că te afli în mijlocul orașului, copacii te protejează de zgomotul traficului iar umbrelele albe, de soarele puternic. Poți lua loc pe o canapea, să savurezi o limonadă cu lavandă rece și să te bucuri de natură.

Situat în inima orașului, SPOON Bar & Grill este cel mai nou proiect de restaurant de pe malul Crișului Repede. Bucătarii SPOON Bar & Grill au conceput un meniu apetisant și diversificat, pentru experiențe culinare memorabile, într-o ambianță confortabilă și ultramodernă.

Pe celălalt mal al Crișului Repede, restaurantul Crinul Alb își ține ușile deschise la orice oră din zi și din noapte. Restaurantul are un specific tradițional italian. Fie că e vorba de paste, pizza sau fructe de mare, servirea mesei la restaurantul Crinul Alb este întotdeauna un motiv de bucurie.

Lângă Podul Intelectualilor găsești The Bridge - Restaurant & Pizza - o locație recent renovată, cu o terasă generoasă care se încadrează perfect în atmosfera Art Nouveau a orașului.

Așadar, când vizitați orașul de pe Crișul Repede, trebuie să încercați restaurantele de pe malul apei. Oferă totul: preparate culinare delicioase, o atmosferă relaxantă și o priveliște pe măsură

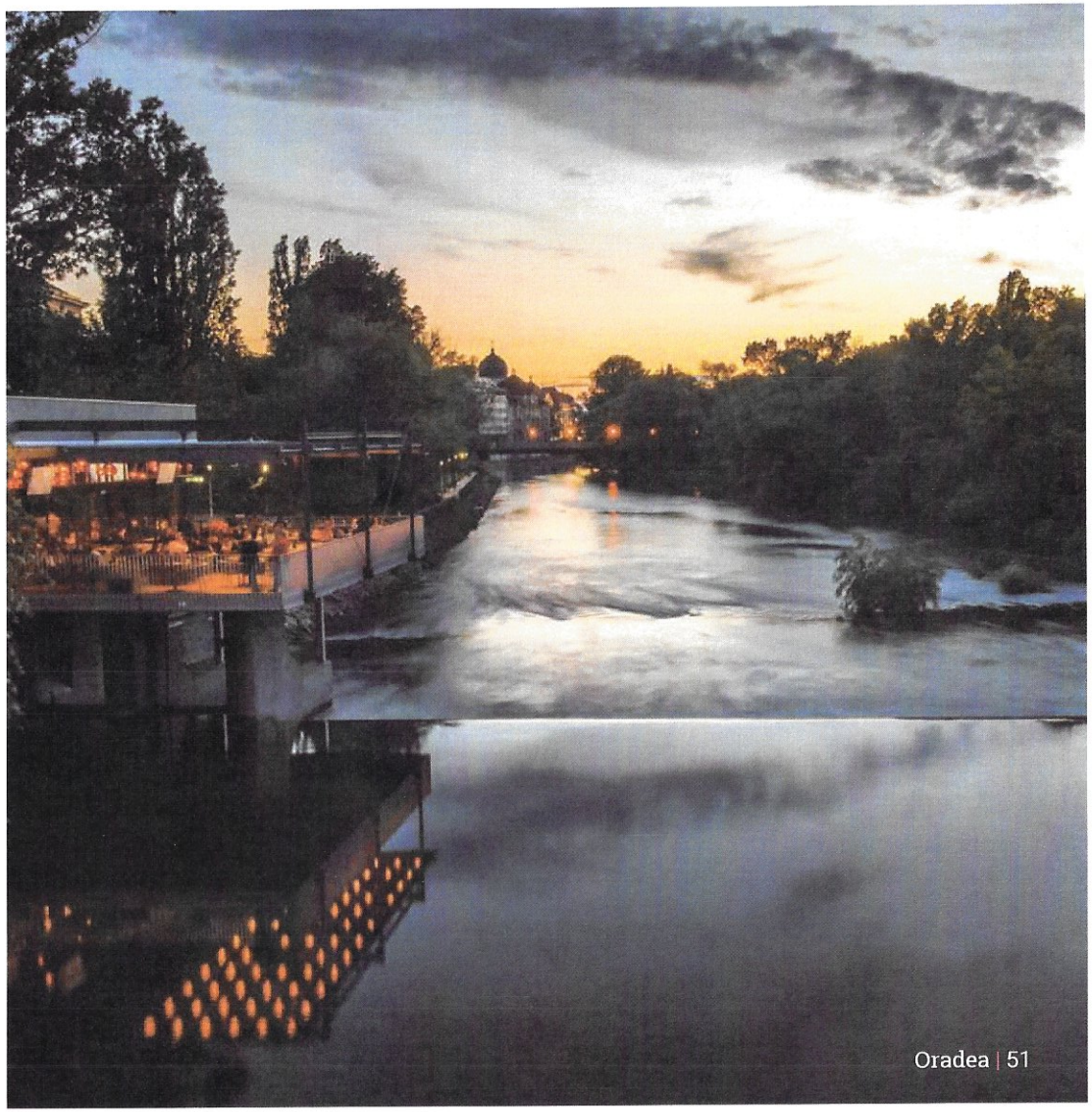

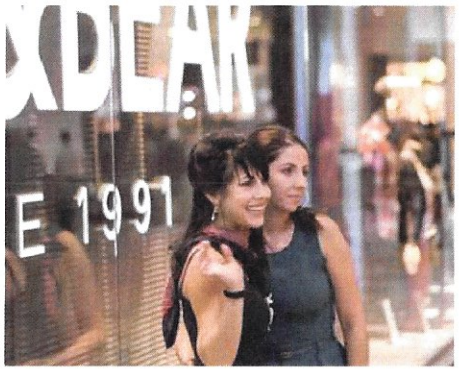

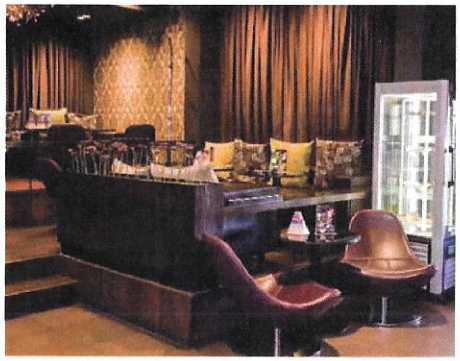

LOTUS CENTER
BIG BRANDS SHOPPING

Deschis 7 zile din 7

Ai la dispoziție o destinație complexă de shopping și distracție, pentru întreaga familie.

Vrei să te distrezi, să faci cumpărături de la cele mai mari și cunoscute branduri sau dorești să vezi un film în cel mai nou cinematograf 4k? Ai de unde alege! În centrul comercial și de divertisment Lotus Center, te bucuri de cafenele, zone de jocuri cu biliard și bowling, săli de fitness, locuri de joacă pentru cei mici și alte servicii. Specialități culinare internaționale, italienești, chinezești, arabe, maghiare, mexicane și americane te așteaptă în cel mai nou food court din Oradea.

MAI MULTE CENTRE COMERCIALE

Dacă dorești diversitate și vrei să vizitezi și alte centre comerciale, ai mai multe opțiuni. Centrele comerciale Era Shopping Park și Oradea Plaza te așteaptă cu diverse oferte de shopping și divertisment. Aici poți să găsești chiar și produse de la producătorii locali sau să participi la diverse evenimente.

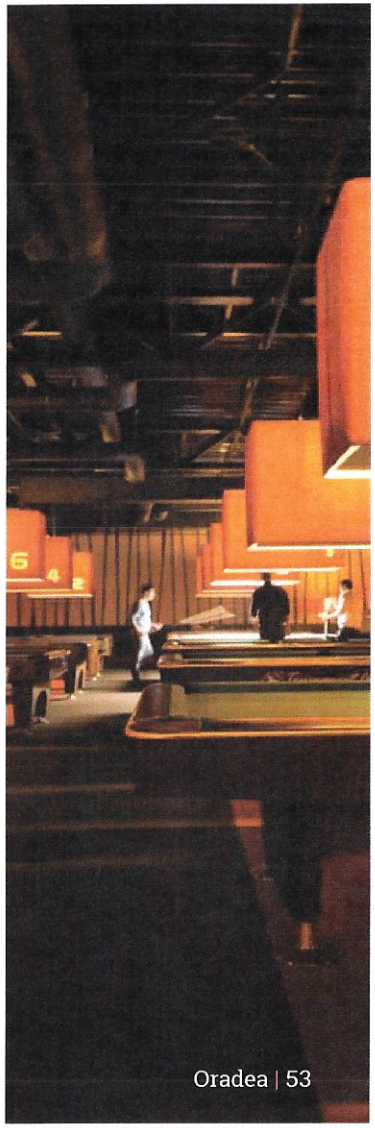

ORADEA

DESTINAȚIE DE BUSINESS

Evoluția mediului antreprenorial pune Oradea pe harta celor mai dezvoltate orașe.

Oradea, un oraș în plină dezvoltare economică, reprezintă un nod de comunicare între România și occident, fiind o zonă propice pentru dezvoltarea afacerilor și a start-up-urilor. Astfel, foarte mulți investitori, atât din țară, cât și din afara ei, văd în Oradea un potențial mare de dezvoltare a propriilor afaceri. În ultimii ani, Oradea a atras numeroși investitori din Statele Unite Ale Americii, Canada, Europa și Asia, dezvoltând astfel trei parcuri industriale. De asemenea, pentru a susține dezvoltarea mediului economic, au fost construite o serie de centre de afaceri dotate la standarde internaționale.

POZIȚIONARE ȘI FACILITĂȚI

Centrele de afaceri au fost poziționate strategic în imediata apropiere a centrelor comerciale sau a centrului orașului, cu scopul de a forma așa numitele zone de business ale orașului. Clădirile moderne și multifuncționale întrunesc toate avantajele și facilitățile necesare pentru desfășurarea în mod profesionist a activităților, punând la dispoziția clienților servicii de recepție, secretariat, informare, copiere, traducere și editare, precum și saloane expoziționale și săli de conferință.

ADAPTABILITATE ȘI PROFESIONALISM

Sălile de conferință din cadrul centrelor de afaceri oferă cadrul necesar pentru o gamă largă de activități ce se pot desfășura aici, fiind adaptabile la cerințele fiecărui client. Workshopuri, seminarii, conferințe sau congrese sunt doar câteva dintre activitățile pe care centrele de afaceri din Oradea le pot găzdui. Închirierea birourilor, amenajate complet, pentru doar câteva ore, este de asemenea o posibilitate, venind în sprijinul clienților care doresc să desfășoare interviuri, ședințe sau întâlniri în deplasare.

www.tradecenteroradea.ro

ORAȘUL SPA-URILOR

Relaxare & Stare de bine

Centrele spa vor da startul unei călătorii care te va duce mai departe decât drumurile orașului. Relaxarea absolută este doar începutul aventurii care îți va încânta simțurile.

Atmosfera aparte și starea de bine îți vor fi companioni pe drumul care are ca destinație o experiență inedită de revigorare și relaxare profundă.

Acest oraș unic îți pune la dispoziție toate cele necesare pentru ca ședereа ta aici să fie una fabuloasă. Plimbări, arhitectură, gastronomie, shopping și viață de noapte, toate acestea te pot epuiza. Ce poate fi mai bun într-un astfel de moment decât o escapadă senzorială?

CENTRE SPA MODERNE - STANDARDE ÎNALTE

Designul modern și tehnologia tratamentelor avansate sunt menite să creeze o atmosferă calmă, transformând vizita la SPA într-una relaxantă și, în același timp, luxoasă. Centrele SPA vă așteaptă cu saloane de masaj, saună, dușuri Vichy și tratamente personalizate cu produse profesionale, dedicate nu doar doamnelor și domnișoarelor, ci și domnilor sau chiar cuplurilor.

Alegeți să vă răsfățați într-un SPA cu tratamente termale. Relaxarea oferită de apa termală, într-o zi răcoroasă de toamnă, nu poate fi egalată. Mineralele și sărurile din apa termală vă revigorează corpul și vă relaxează mintea. Iar dacă escapada voastră este una mai specială, centrele SPA din orașul nostru vă vin în ajutor cu oferte deosebite pentru ocazii precum evenimente corporate, petreceri private pe marginea piscinei sau petreceri de burlăcițe, de neuitat.

eforea Spa - Hotel DoubleTree by Hilton

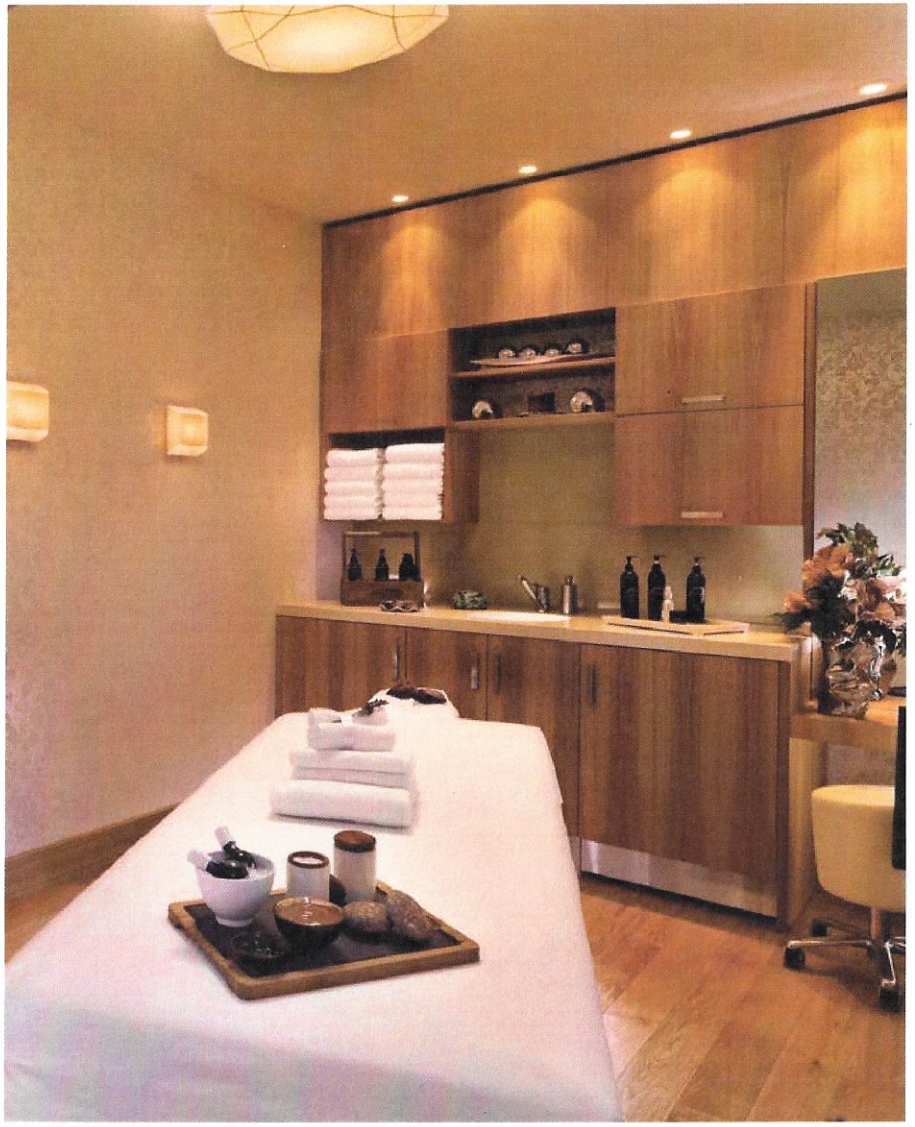

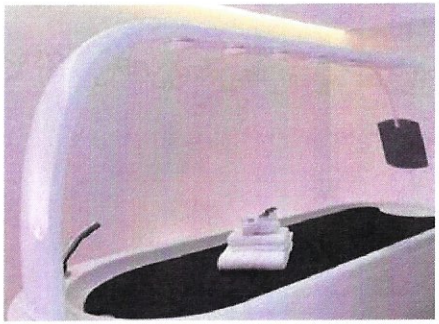

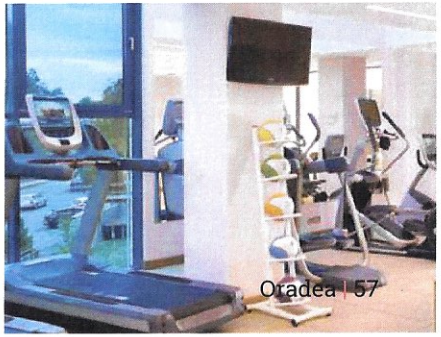

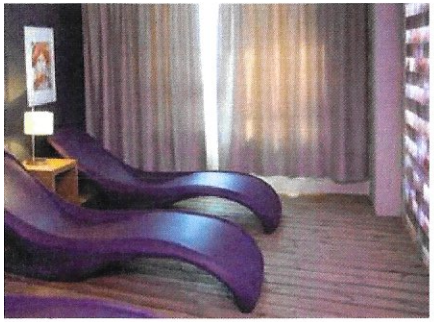

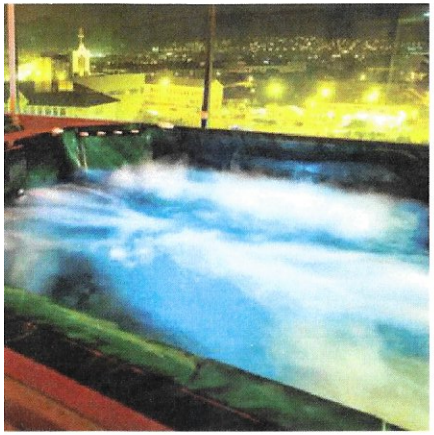

SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE

Escapade relaxante în mijlocul orașului

Cele mai rafinate așteptări îți vor fi satisfăcute în cele mai luxoase complexe spa selecționate atent pentru tine. Simțurile îți vor fi răsfățate într-un ambient aparte, lăsând forfota orașului la ușă. Atunci când pășești aici, te dezbraci de griji și lași terapeuții profesioniști să îți îmbrace trupul în relaxare.

Chiar dacă sejurul tău începe cu plimbări lungi, vizite la muzee sau sesiuni de shopping, cele mai așteptate momente ale unei escapade sunt mereu relaxarea și detașarea de cotidian. Aici, îți poți reîncărca bateriile chiar în mijlocul orașului!
Tu ești cel mai important

TU EȘTI CEL MAI IMPORTANT

Atmosfera calmă și elegantă va face ca vizita ta să fie una de neuitat. Veți fi tratate ca niște regine, respectiv regi, pentru că centrele noastre SPA nu îi uită nici pe domni.

Fie că este vorba de un tratament, un masaj sau de o simplă vizită la piscină sau saună, vă veți bucura de servicii de cea mai înaltă calitate pentru a vă face mereu să vă simțiți cei mai importanți.

BEAUTY, WINE & THERMAL SPA

Oradea duce experiența SPA la un nou nivel de rafinament, prin vinoterapie. Vinoterapia stoarce secretele boabei de strugure în tratamente care purifică, detoxifică, hrănesc pielea și previn îmbătrânirea. Gândite ca o experiență intimă, relaxantă și tonifiantă, serviciile wine spa includ, alături de vinoterapie, saună finlandeză, saună cu infraroșii, cameră de relaxare cu sare de Himalaya. Și pentru ca experiența dumneavoastră să urmeze ritmul unei degustări, ca punct final al călătoriei vă recomandăm, alături de un pahar cu vin, să savurați panorama superbă a centrului istoric al orașului direct din jacuzzi.

Riserva Wine Spa -by Ramada Oradea

CAZARE

Ospitalitate & Răsfăț

Poți alege un hotel dintr-un lanț internațional construit după ultimele standarde sau poți opta pentru o pensiune pitorească, cu gazde primitoare.

Marile lanțuri hoteliere Hilton și Ramada au ales să construiască în Oradea unități de cazare după ultimele standarde europene. Alegerea Oradiei ca punct pentru dezvoltarea unor rețele hoteliere internaționale este o dovadă a potențialului său turistic.

Noile hoteluri pun la dispoziția turiștilor camere confortabile și luxoase, la prețuri foarte avantajoase. Dacă alegi o variantă low-cost, dar primitoare, îți recomandăm hotelurile de 3 stele sau pensiunile bine echipate pe care le găsești în tot orașul.

HOTELURI:

DoubleTree by Hilton 4*
Ramada Oradea 4*
Astoria 4*
Continental Forum Oradea 4*
Elite Boutique & Spa 4*
Nevis Wellness & Spa 4*

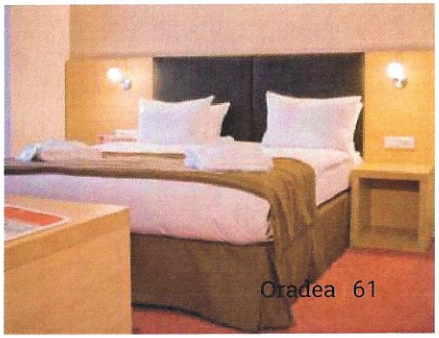

BĂILE FELIX

Paradisul apelor termale

Efectele miraculoase ale apelor termale din Băile Felix sunt cunoscute încă de pe vremea Imperiului Roman.

Unice în lume, apele termale din băile felix sunt cele mai apreciate ape curative din regiune. Apa termală este atât de pură, încât poate să fie consumată ca apă potabilă.

ISTORIA APELOR DE LÂNGĂ ORADEA

Se mai poate vedea și azi unul dintre primele bazine construite în urmă cu sute de ani. În jurul primului izvor termal s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, o stațiune înfloritoare care a atras turiști din toate colțurile Europei. Ca o recunoaștere a calităților terapeutice, la expoziția mondială de la Paris, din 1896, apelor din această stațiune li s-a acordat medalia de aur și diploma de onoare.

BENEFICIILE APEI TERMALE

Temperaturile de izvor, între 40-49 °C, și concentrația de săruri, cu puțin peste 1g la litru, oferă acestor ape proprietăți miraculoase pentru majoritatea afecțiunilor aparatului locomotor, încadrându-se în categoria apelor oligominerale.

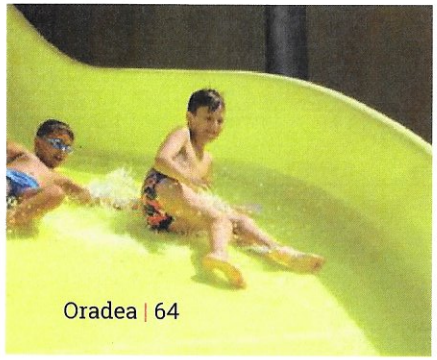

BĂILE FELIX

Aqua Park & Distracție

Voia bună și bucuria sunt, în sezonul estival, la cele mai înalte cote. De dimineața până seara, piscinele sunt pline de tineri dornici de distracție.

La Băile Felix descoperi o stațiune pentru toate vârstele. În apele termale, dansul, concursurile și sesiunile de Aqua Gym sunt cele mai distractive și vindecătoare activități.

AQUA PARK PRESIDENT- FRESH ȘI MODERN

Unul dintre cele mai noi Aqua Park-uri din Băile Felix, este apreciat de turiști pentru toboganele moderne interioare și exterioare. Aqua Park President este dotat cu 13 bazine interioare și 5 bazine exterioare, grotă mediteraneană, bilă generatoare de valuri, o saună finlandeză și una turcească, pool bar și zone de masaj. Este deschis tot timpul anului, funcționând cu apă termală cu o temperatură de 35-37 °C. Poate găzdui 700-800 de persoane pe zi în timpul iernii și până la 2.200 de persoane pe timp de vară.

În incinta complexului se organizează diferite activități de entertainment, cum ar fi concerte, petreceri tematice, Aqua Gym sau clase de Zumba pentru adulți.

Mai mult decât atât, Aqua Park President organizează și jocuri, ateliere sau activități pentru copii, reprezentând astfel o opțiune de top pentru cei care doresc o escapadă cu întreaga familie. Pe perioada verii, bazinele Aqua Park President sunt o oază de răcoare pentru zilele toride, iar pentru zilele de iarnă, apa termală caldă vă răsfață simțurile.

BĂILE FELIX

Tratamente & Hoteluri

O atmosferă unică și armonioasă te va ademeni, iar odată ce ai ajuns aici, confortul și revigorarea îți vor fi cei mai buni prieteni.

Efectele tămăduitoare ale apelor termale sunt potențate la maximum, pe tot parcursul anului, de briza venită dinspre Alpii austrieci. Băile termale în aer liber pe timp de iarnă sunt preferatele turiștilor, senzația transferului de la rece la cald făcând relaxarea mult mai intensă.

Hotel President 4* este unul dintre principalele hoteluri care dețin centre performante de tratament și recuperare. Acesta oferă diferite tratamente de tip anti-aging, cât și tratamente cosmetice și terapeutice cu produse naturale Pell Amar.

CURELE BALNEARE PROPUSE ÎN CADRUL BAZELOR DE TRATAMENT SE ADRESEAZĂ URMĂTOARELOR AFECȚIUNI:

-afecțiuni reumatice degenerative (spondiloză, coxartroze, gonartroze, poliartroze)
-afecțiuni reumatice inflamatorii (spondilităanchilozantă, poliartrităreumatoidă)
-afecțiuni reumatice abarticulare (periartritășcapulo-humerală, tendinite, bursite)
-afecțiuni posttraumatice
-afecțiuni neurologice (discopatii, hernie de disc, pareze, paralizii)

RECOMANDĂRI DE HOTELURI ÎN BĂILE FELIX:

Lotus Therm Spa & Luxury Resort 5*	Internațional 4*
Hotel President 4*	Nufărul 3*
Hotel Aqua President 4*	Termal 3*
Hotel President SPA 4*	

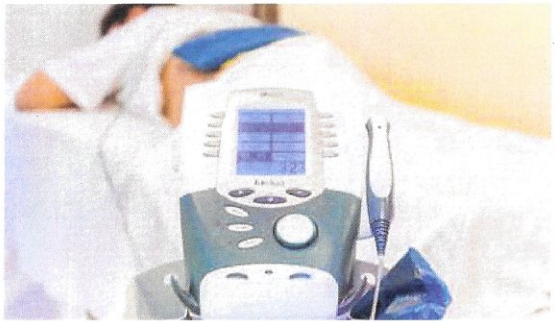

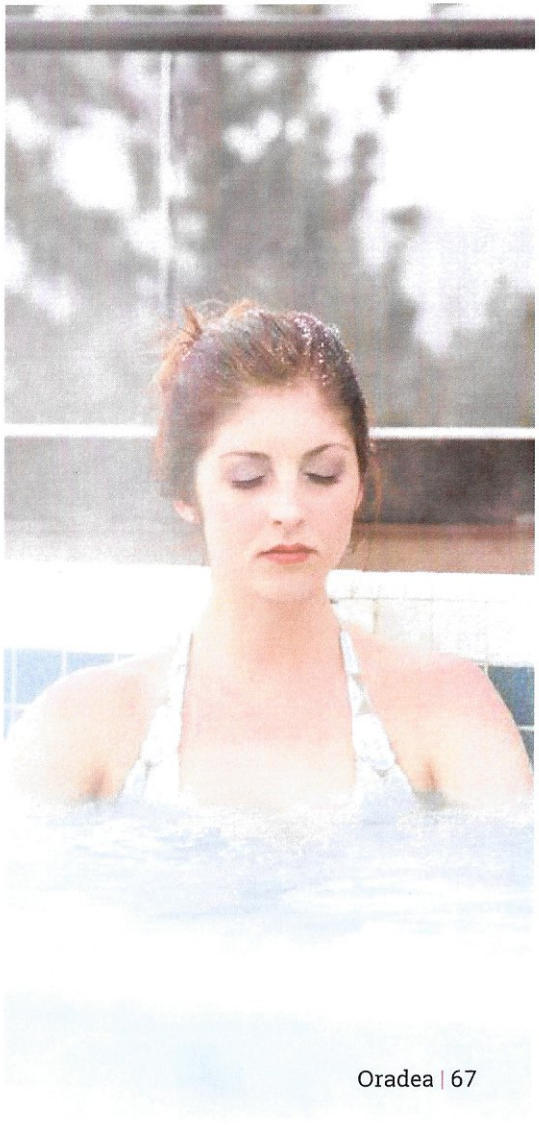

JUDEȚUL BIHOR

Spectacolul naturii

Ape curate ce țâșnesc din munți, izvoare termale, defilee și chei, poteci pline de viață, case tradiționale, bucate alese, orașe și sate cu oameni dârji, piațete vibrante animate de terase și cafenele, parcuri atrăgătoare, clădiri și locuri pline de poveste - așa începe călătoria, pentru început imaginară, pe tărâmurile din această parte a României.

O VACANȚĂ DE VIS PORNEȘTE DE LA DORINȚA DE A NE PETRECE TIMPUL LIBER AȘA CUM VREM

Libertatea și puterea de a visa începe de la poalele legendarilor Munți Apuseni. Nu prea înalți, prietenoși pentru pasul tuturor turiștilor, plini de mister și locuri care există de când lumea și pământul, munții cu tot ce este în jur atrag mii de călători.

TURIȘTII SUNT BINEVENIȚI ORICÂND ȘI ORIUNDE ÎN BIHOR

Oradea, orașul străbătut de râul Crișul Repede, vegheat de catedrale și clădiri a căror istorie o descoperi la un popas în localurile primitoare, deschide jurnalul oricărui călător. Siluetele clădirilor, care te inspiră călătorie în trecut, fac din pozele turiștilor adevărate lucrări de artă. Un loc în care, dacă ajungi, poți alege singur cum să-ți petreci vacanța.

Oradea este un oraș care îți încălzește trupul și sufletul, indiferent de anotimp. În Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai, turiștii se pot relaxa în centrele de SPA și wellness, pot practica diverse activități de agrement și pot găsi o ofertă gastronomică deosebită.

Oradea este capitala unui județ dominat de arii naturale. Parcul Natural Apuseni găzduiește impresionantul Platou carstic Padiș. Paradis al monumentelor naturii, cu peștera Ghețarul Focul Viu, cu grandiosul complex carstic Cetățile Ponorului și cu Cheile Galbenei, Padișul rămâne un mister și pentru cei care au trecut pe aici de mai multe ori.

Tot în Parcul Natural Apuseni poți poposi în satul de vacanță Vârtop. Fie că vrei să te bucuri în siguranță de sporturile de iarnă, fie că vrei să-ți auzi bătăile inimii pe tiroliană, sau să îți încerci puterile pe traseele de via ferrata, amintirile sunt de neuitat.

www.facebook.com/vartopapuseni

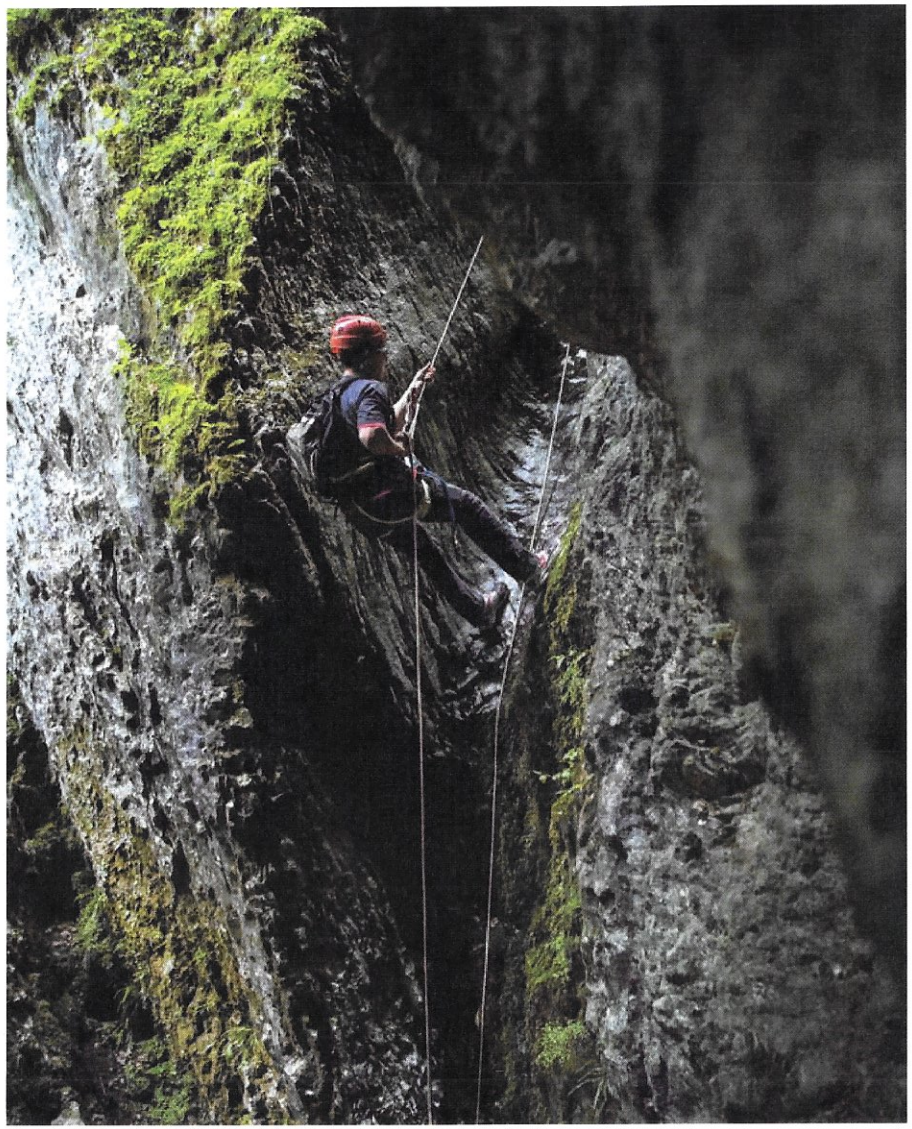

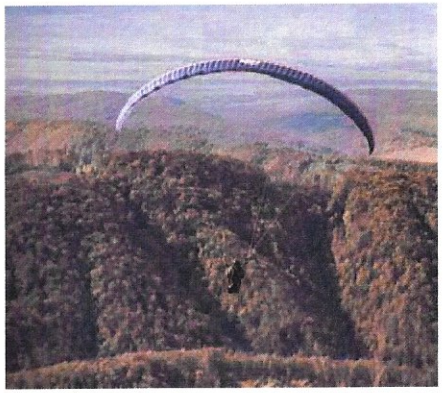

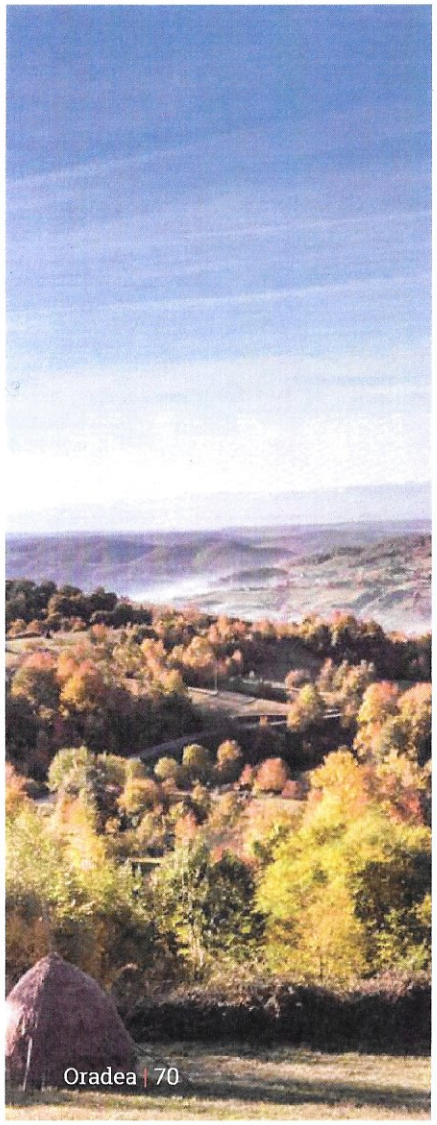

ATRACȚII TURISTICE

Locuri de poveste

Pădurea Craiului este un areal în care atracțiile turistice naturale și antropice abundă la tot pasul.

În atelierele meșterilor populari de aici se mai pot observa îndeletniciri tradiționale. Peisajul bucolic oferit de natură și bunătățile culinare sunt doar câteva dintre imaginile de la care începe călătoria spre Pădurea Craiului. Arealul a fost introdus în circuitul destinațiilor ecoturistice din Europa pentru că natura și oamenii alcătuiesc, în continuare, aici, viața.

În Bihor nu ajunge doar imaginația. Aici, datorită unora dintre cele mai vechi stațiuni din România, Stâna de Vale, Băile Felix și Băile 1 Mai, au poposit turiștii curioși de elixirul oferit de resursele naturale. Apele naturale de izvor din Stâna de Vale sunt un privilegiu pentru turiști. Stațiunea oferă oaspeților aer curat, cascade spectaculoase și trasee spre alte locuri de poveste din Munții Apuseni.

Peisajele sălbatice, casele tradiționale, orașul cu clădiri istorice, bucatele specifice unui areal multicultural, oazele de relaxare și distracție din bazinele cu apă termală din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai fac din județul Bihor destinația turistică în care ajungi cu un apetit interminabil pentru vacanță.

Vizitarea acestor locuri este posibilă!

Merită să-ți petreci vacanțele împreună cu familia sau cu cei care știu să se distreze în locul unde natura este spectacol.

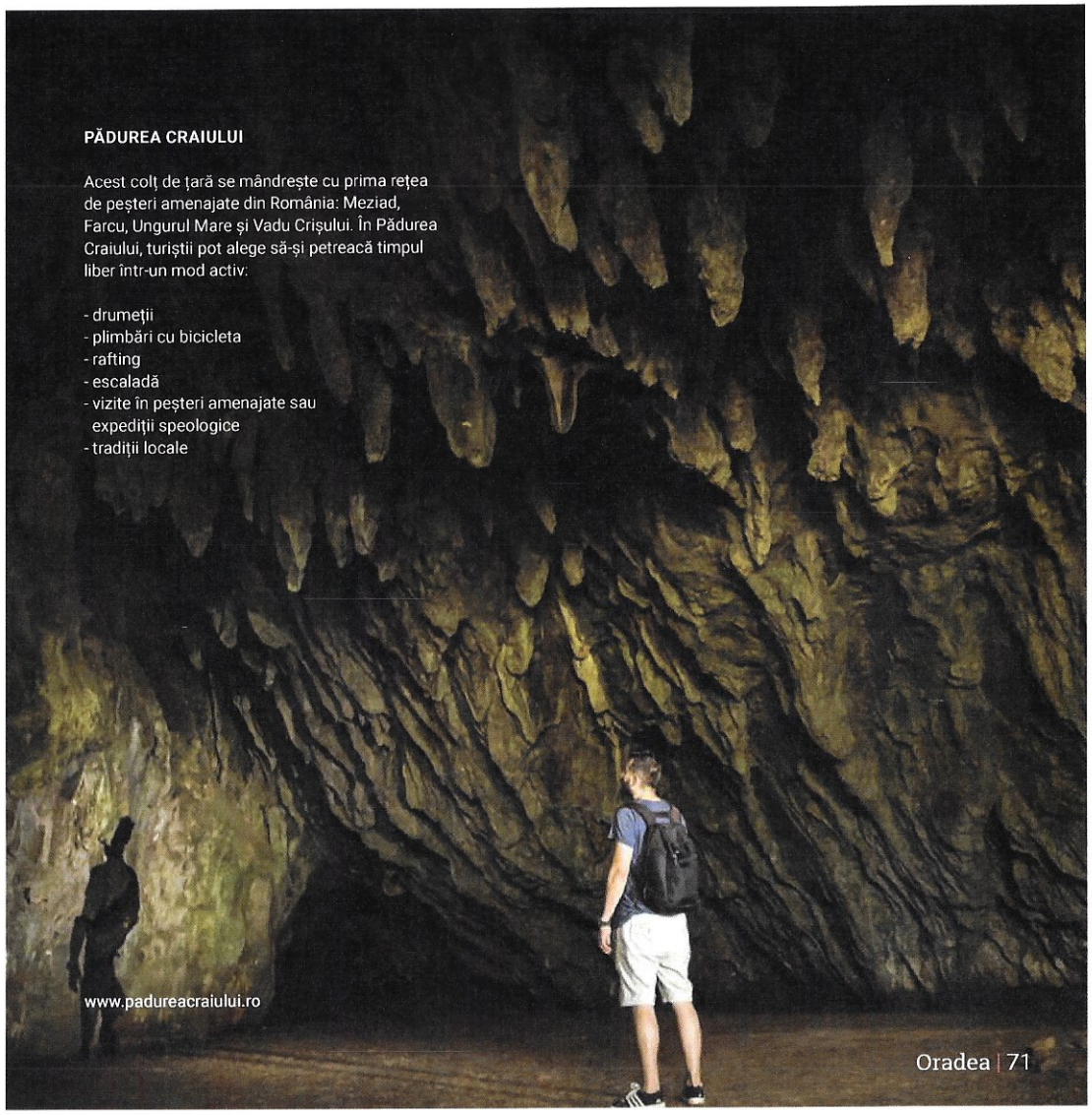

PĂDUREA CRAIULUI

Acest colț de țară se mândrește cu prima rețea de peșteri amenajate din România: Meziad, Farcu, Ungurul Mare și Vadu Crișului. În Pădurea Craiului, turiștii pot alege să-și petreacă timpul liber într-un mod activ:

- drumeții
- plimbări cu bicicleta
- rafting
- escaladă
- vizite în peșteri amenajate sau expediții speologice
- tradiții locale

www.padureacraiului.ro

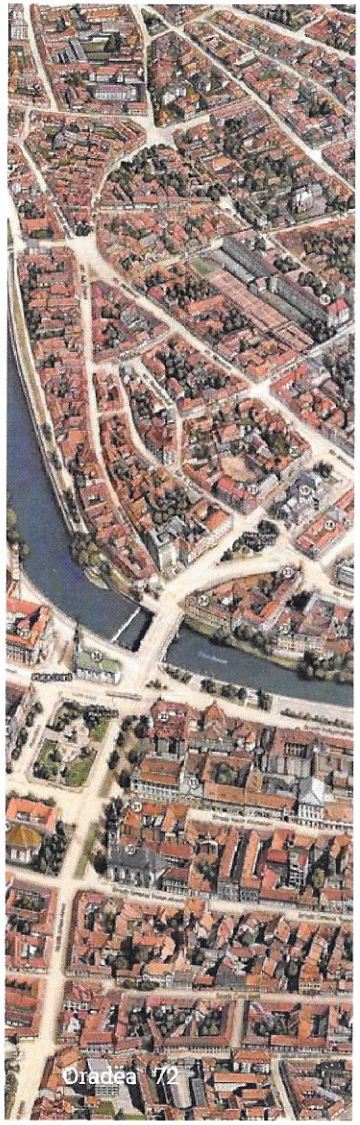

CUM AJUNGI AICI?

Accesibilitate, Puncte De Informare & Informații Utile

Oradea este un vechi nod al multor rute comerciale europene, fiind dintotdeauna ușor accesibilă.

TRANSPORTUL RUTIER
Oradea este un nod important de transport regional și european, fiind situată la convergența celor două rețele transeuropene care străbat România pe direcția est-vest, respectiv drumul european E60 (Cluj-Napoca, Brașov, Sibiu, București) și axa nord-sud, de care Oradea este legată prin DN76 (Maramureș, Timișoara, Deva, Dunăre).

TRANSPORTUL FEROVIAR
Oradea este un nod feroviar important pentru legăturile cu țările europene prin punctul de trecere a frontierei Episcopia Bihor, dar și ușor accesibilă având legături feroviare directe cu cele mai importante orașe din România (Constanța, Brașov, București, Timișoara etc). Prin Gara Centrală și stațiile periferice tranzitează călători din și spre Europa Centrală și de Vest, precum și din țară.

TRANSPORTUL AERIAN
Oradea deține un aeroport internațional. Unul dintre atuurile aeroportului este accesibilitatea prin distanța mică față de oraș. Drumul spre sau dinspre aeroport nu durează mai mult de 15 minute.

Zboruri operate:
Oradea - București - Iași - Oradea (operator Tarom și Blue Air)
Oradea - Barcelona (Girona) - Oradea (operator Ryanair)
Oradea - Milano (Bergamo) - Oradea (operator Ryanair)
Oradea – Londra – Oradea (operator Ryanair)
Oradea – Memmingen – Oradea (operator Ryanair)
Oradea – Düsseldorf Weeze – Oradea (operator Ryanair)

Curse Charter – iunie - septembrie
Oradea - Constanța - Oradea (operator Blue Air)

CENTRE DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Vă invităm să ne vizitați pentru îndrumare în cadrul unuia dintre următoarele centre:

Centrul de Informare Turistică din Turnul Primăriei

Oradea, Piața Unirii nr. 1
Tel: 004 0731 212 284 | 004 0259 437 000 int. 262
E-Mail: vizitareturn@oradea.ro
www.monumentebihor.ro

PROGRAM DE VARĂ (aprilie - octombrie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.30-19.30

PROGRAM DE IARNĂ (noiembrie - martie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.30-16.30

Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Bihor

Oradea, Str. Patrioților nr. 2
Tel: 004 0259 427 697
E-Mail: info@travelbihor.ro
office@travelbihor.ro

www.travelbihor.ro
ORAR
Luni-duminică: 09.00-17.00

Centrul de Informare Turistică al Cetății Oradea

Oradea, Cetatea Oradea
Piața Emanuil Gojdu nr. 41, Corp J

E-Mail: info@oradea.travel | cit@oradea.travel
www.oradea.travel

Birou de Turism Religios - Episcopia Romano-Catolică Oradea

Oradea, Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401

E-Mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

GPS
Latitudine: 47°04'00"N
Longitudine: 21°55'59"E

CAUTĂ-NE ONLINE!
Web: www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

Informații și materiale turistice sunt disponibile la chioșcurile de vânzare a presei, marcate specific, în cele mai importante zone ale orașului.

Doriți să ne vizitați?
Suntem mai aproape decât credeți!

Arad - Oradea	115 km
Baia-Mare - Oradea	202 km
Brașov - Oradea	450 km
București - Oradea	582 km
Cluj-Napoca - Oradea	152 km
Constanța - Oradea	816 km
Craiova - Oradea	482 km
Galați - Oradea	713 km
Iași - Oradea	575 km
Satu-Mare - Oradea	135 km
Sibiu - Oradea	307 km
Timișoara - Oradea	169 km
Zalău - Oradea	118 km

PUNCTE DE INTERES

1. Palatul Primăriei Oradea
2. Biserica Sfântul Ladislau
3. Palatul Episcopiei Greco-Catolice
4. Catedrala Sfântul Nicolae
5. Școala Greco-Catolică Iuliu Maniu
6. Biserica cu Lună
7. Palatul Moskovits Adolf și Fiii
8. Magazinul de sticlărie Deutsch K.I.
9. Pasajul Vulturul Negru
10. Sinagoga Zion
11. Palatul Füchsl
12. Complexul Capucinilor
13. Sinagoga Ortodoxă
14. Palatul Ullmann
15. Cetatea Oradea
16. Hala Comercială (Facultatea de Medicină)
17. Podul Intelectualilor
18. Biserica Reformată Calvină
19. Casa Poynar
20. Hotelul Rimanóczy (fostul Restaurant Oradea)
21. Hotel Transilvania
22. Palatul Sztarill (Hotel Astoria)
23. Casa Adorján I și II (vis-a-vis de Filarmonica de Stat Oradea)
24. Teatrul de Stat Regina Maria
25. Clădirea Bazarului
26. Complexul Ursulinelor
27. Complexul Premonstratens
28. Palatul Poștelor
29. Palatul Rimanóczy Jr. (Episcopia Ortodoxă Română)
30. Palatul Rimanóczy Sr.
31. Casa Comitatului (Prefectura/Consiliul Județean Bihor)
32. Complexul și Școala Greco-Catolică
33. Palatul Justiției
34. Cafeneaua Müller
35. Sediul BNR
36. Palatul Moskovits Miksa
37. Palatul Stern
38. Palatul Apollo
39. Complexul Mizericordienilor
40. Biserica Romano-Catolică „Olosig"
41. Palatul Finanțelor
42. Palatul Episcopiei Romano-Catolice
43. Catedrala Romano-Catolică
44. Șirul Canonicilor (42.-44. Complexul Baroc)
45. Biserica Evanghelică
46. Camera de Comerț (Compania de Apă Oradea)
47. Muzeul Țării Crișurilor (Școala de Cadeți)
48. Casa Darvas - La Roche
49. Muzeul Iosif Vulcan
50. Muzeul Aurel Lazăr
51. Muzeul Ady Endre

ORADEA CITY CARD

Cardul turistic official

- **Peste 40 de reduceri la shopping și distracție**
- **Harta gratuită Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai**
- **50% Reduceri la obiective turistice**
- **Transport gratuit 48 ore**

CE ESTE ORADEA CITY CARD?

Oradea City Card este cardul turistic oficial al orașului Oradea. Un proiect implementat de Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune, în parteneriat cu Oradea Transport Local.

CE CONȚINE PACHETUL ORADEA CITY CARD?

1. CARD DE TRANSPORT PUBLIC
Călătorii nelimitate pe toate mijloacele de transport în comun din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai. Valabil 48 de ore, pentru o singură persoană.
2. BROȘURĂ CU REDUCERI
Reduceri de 50% la cele mai importante obiective turistice. Oferte speciale și reduceri la distracție & shopping în peste 40 de locații partenere.
3. HARTĂTURISTICĂ
Toate obiectivele turistice și locațiile de shopping și distracție din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai.

UNDE SE GĂSEȘTE ORADEA CITY CARD?

La chioșcurile de bilete din rețeaua Transportului Local Oradea și la parteneri privați (hoteluri și puncte de vânzare a presei).

INFORMAȚII SUPLIMENTARE

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune

Telefon: 004 0359 807 907
Pagina web: www.oradeacitycard.ro
www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

HOTELURI ȘI PENSIUNI - ORADEA

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Hotel	Astoria	4 stele	Teatrului 1-2	004 0359 101 039	www.astoriaoradea.ro
Hotel	Atlantic	4 stele	Iosif Vulcan 9	004 0359 172 263	www.hotelatlantic.ro
Hotel	Continental Forum Oradea	4 stele	Aleea Ștrandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/ Continental-Forum-Oradea
Hotel	DoubleTree by Hilton	4 stele	Aleea Ștrandului 5	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Hotel	Elite Boutique & Spa	4 stele	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotelelite.ro
Hotel	Maxim	4 stele	Victor Babeș 5	004 0359 432 400	www.hotel-maxim.ro
Hotel	Ramada	4 stele	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Hotel	Silver	4 stele	Louis Pasteur 102	004 0259 211 426	www.silverhotel.ro
Hotel	Atrium	3 stele	Calea Republicii 38	004 0259 414 421	www.hotelatrium.ro
Hotel	Carnival	3 stele	Calea Republicii 55/A	004 0359 191 900	www.hotelcarnival.ro
Hotel	Caro Boutique	3 stele	Mihail Kogălniceanu 21/A	004 0359 405 204	www.caro-oradea.ro
Hotel	Class	3 stele	Meziadului 2B	004 0359 452 687	www.classhotel.ro
Hotel	Corola	3 stele	Meșteșugarilor 110	004 0259 417 008	www.hotelcorola.ro
Hotel	Impero	3 stele	Blvd. Decebal 69	004 0259 424 444	www.hotelimpero.eu
Hotel	Iris	3 stele	Borșului 400	004 0767 809 714	www.irishotel.ro
Hotel	Living In Aparthotel	3 stele	Făcliei 2A	004 0359 196 222	www.livingin.ro
Hotel	Lyra	3 stele	Clujului 195	004 0359 415 010	www.hotel-lyra.ro
Hotel	Melody	3 stele	Transilvaniei 5	004 0359 414 374	www.hotelmelody.ro
Hotel	Nevis Wellness & Spa	3 stele	Lăpușului 2	004 0259 407 970	www.hotelnevis.ro
Hotel	Qiu	3 stele	Republicii 15	004 0733 666 555	www.qiu.ro
Hotel	RHC Royal	3 stele	Stefan Zweig 4	004 0359 446 476	www.royalhoteloradea.ro
Hotel	Sky	3 stele	Nufărului 128	004 0746 080 030	www.skyhotel.ro
Hotel	Stokker	3 stele	Petőfi Sándor 16	004 0359 444 994	www.stokkerhotel.ro
Hotel	Terra	3 stele	Făcliei 29	004 0259 435 995	www.hotelterra.ro
Hotel	Transit	3 stele	Ogorului 62	004 0359 800 771	www.hoteltransit.ro
Pensiune	Casa Mignon		William Shakespeare 1	004 0259 433 533	www.casamignon.ro
Pensiune	Casa Stoica		Cloșca 4	004 0722 240 091	www.casastoica.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Pensiune	Recidency		Ion Luca Caragiale 6	004 0359 192 181	www.pensiunea-recidency.com
Pensiune	Varadia		Calea Sântandreiului 33	004 0259 417 747	www.varadia.ro
Pensiune	Góbé Csárda		Constantin Dobrogeanu Gherea 26	004 0259 413 513	www.gobe.ro
Pensiune	Vila Opera		Roman Ciorogariu 50	004 0259 451 575	www.vilaopera.ro

HOTELURI - BĂILE FELIX ȘI BĂILE 1 MAI

Hotel	Lotus Therm Spa & Luxury Resort	5 stele	Băile Felix, Victoria 20	004 0359 414 474	www.lotustherm.ro
Hotel	Internațional	4 stele	Băile Felix	004 0259 318 445	www.felixspa.com
Hotel	President	4 stele	Băile Felix, Cordăului 1	004 0259 318 381	www.baile-felix.ro
Hotel	Ami	3 stele	Băile Felix 112 A	004 0259 318 383	www.hotelami.ro
Hotel	Aqua	3 stele	Băile 1 Mai	0040 744 559 393	www.hotelaqua.ro
Hotel	Hyperion	3 stele	Băile Felix, Calea Beiușului 56	004 0745 378 292	www.hotelhyperion.ro
Hotel	Nicoleta	3 stele	Băile Felix, Primăverii 68	004 0742 093 546	www.hotelnicoleta.ro
Hotel	Nufărul	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 142	www.felixspa.com
Hotel	Perla	3 stele	Băile 1 Mai nr. 65/B	004 0259 318 230	www.perlalmai.ro
Hotel	Termal	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 214	www.felixspa.com
Hotel	Vital	3 stele	Băile Felix	004 0752 225 665	www.vitalfelix.ro

RESTAURANTE

Restaurant	Allegria	Republicii 33	004 0359 449 899	www.lallegria.ro
Restaurant	Bar Crema	Nicolae Jiga 48	004 0747 431 613	www.cremaoradea.ro
Restaurant	Baraw	Parcul Traian	004 0745 087 668	facebook.com/BarawCafe
Restaurant	Bavaria Pub	Strada Mihail Kogălniceanu 3	40753637837	https://www.facebook.com/BavariaOradea/
Restaurant	Butoiul de Aur	Iosif Vulcan 1	004 0359 427 162	www.butoiuldeauroradea.ro
Restaurant	KFC	Bulevardul Decebal 61a	40757014611	http://www.kfc.ro/
Restaurant	Meatic	B.St. Delacrancea 3	40754991133	http://www.meatic.ro/

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Restaurant	Capitolium	Avram Iancu 8	004 0259 420 551	www.restaurantcapitolium.ro
Restaurant	Ciuperca	Graurilor	004 0749 020 272	
Restaurant	Coquette	Piața 1 Decembrie 12	004 0748 228 822	
Restaurant	Crinul Alb	Parcul Traian 31	004 0259 417 731	www.crinulalboradea.ro
Restaurant	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Restaurant	Cyrano	Republicii 8	004 0728 284 722	
Restaurant	Due Fratelli	Roman Ciorogariu 39	004 0359 194 194	www.due-fratelli.ro
Restaurant	Eldorado	Republicii 13	004 0259 468 080	
Restaurant	Hanul cu Noroc	M. Kogălniceanu 7	004 0359 199 466	www.hanucunoroc.ro
Restaurant	KFC Restaurant	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 414 996	www.lotus-center.ro
Restaurant	Lacto Bar	Republicii 11	004 0259 455 154	
Restaurant	Laurus – Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Restaurant	McDonald's Crișul	Republicii 30	004 0259 406 141	www.mcdonalds.ro
Restaurant	McDonald's Nufărul	Ciheiului	004 0259 406 181	www.mcdonalds.ro
Restaurant	Mesopotamia	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0749 896 167	www.mesopotamia.ro
Restaurant	Old Mill	Mihail Kogălniceanu 26	004 0740 155 055	www.oldmill.ro
Restaurant	Pizza Hut	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0756 730 002	www.pizzahut.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Corsarul	Piața Creangă 1	004 0259 449 494	www.restaurantcorsarul.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Queen's Pub	Primăriei 23	004 0259 434 434	www.queens-pub.ro
Restaurant	Rivo Lounge	Aleea Ștrandului 3A	004 0359 444 445	www.rivorestaurant.ro
Restaurant	Rosecas	Traian Moșoiu 17	004 0756 260 185	www.rosecas.ro
Restaurant	Spoon Bar & Grill	Cele Trei Crișuri 4	004 0259 708 989	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Spoon Restaurant	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 415 060	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Taverna	Mihai Eminescu 2	004 0359 800 232	www.tavernaoradea.ro
Restaurant	The Bridge	Emanuil Gojdu 2	004 0259 472 644	www.pizzathebridge.ro
Restaurant	The Hub - by Ramada Oradea	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Restaurant	Trattoria di Toscana	Mihail Kogălniceanu	004 0359 466 733	www.trattoriaditoscana.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
	Millésime - Centrul pentru Cultura și Civilizația Vinului	Cetatea Oradea	004 0723 188 008	www.millesime.ro

CAFENELE, CLUBURI, PUBURI

Pub	Black Eagle Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0756 276 434	www.blackeaglepub.ro
Cafenea	Book Cafe	Nicolae Jiga 25	004 0749 227 962	www.bookafe.ro
Cafenea	Bookstore&Coffe Houses R&R	Vasile Alecsandri	004 0724 183 822	
Cafenea	Cafe Frei	Republicii 1		www.cafefrei.hu
Cafenea	Cafenea Petit	Parcul Libertății	004 0359 418 968	facebook.com/cafenea.petit
Cafenea	Criș – Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Cafenea/Pub	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Cafenea	Evolution Tea Lounge	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	www.asterpremium.ro
Pub	Green Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0771 721 923	www.greenpuboradea.ro
Cafenea/Pub	Juice Coffeehouse & Lounge Bar	Vasile Alecsandri 13	004 0359 424 214	
Pub	Lord's Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0733 961 221	www.lordspub.ro
Cafenea	Mokka Café	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Cafenea/Pub	Moszkva Café	Moscovei 8	004 0741 328 256	facebook.com/MoszkvaCafe
Cafenea	Pellini Top Café	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	www.asterpremium.ro
Cafenea	RA Cafe	Republicii	004 0259 414 898	www.racafe.ro
Cafenea	Rewine	Republicii 31	004 0772 277 777	www.rewine.ro
Cafenea	Starbucks Oradea	Nufărului 30 - Lotus Center		www.starbucksromania.ro
Cafenea	Ristretto	Republicii 11	004 0799 112 200	www.ristrettocaffe.ro
Cafenea	Steam Bar	Pasajul Vulturul Negru	004 0359 800 990	www.steambar.ro
Pub	The PIPE	Vasile Alecsandri 15	004 0 722 179 214	facebook.com/ThePipeOradea
Pub	Urban Place	Tudor Vladimirescu 75	004 0770 133 583	facebook.com/urbanplaceoradea
Cafenea	Violet Cafe	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 463 456	www.lotus-center.ro

PISCINE ȘI CENTRE DE RELAXARE

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Aquapark	Nymphaea	Aleea Ștrandului 13B	004 0359 405 225	www.aquapark-nymphaea.ro
Piscine	Aqua Park Apollo – Felix	Băile Felix, Victoria 30	004 0259 318 204	www.felixspa.com
Piscine	Aqua Park President	Băile Felix, Cordăului 1	004 0723 400 300	www.aquapark-felix.ro
SPA	Continental Forum Oradea	Aleea Ștrandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/ Continental-Forum-Oradea
SPA	eforea Spa - Hotel DoubleTree by Hilton	Aleea Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
SPA	Hotel Elite Boutique & Spa	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotelelite.ro
SPA	Hotel Internațional	Băile Felix, Victoria 8	004 0259 318 445	www.felixspa.com
SPA	Hotel Nevis	Lăpușului 2	004 0751 057 709	www.spaoradea.ro
SPA	Hotel Termal	Băile Felix, Victoria 24	004 0259 318 214	www.felixspa.com
SPA	Lotus Therm	Băile Felix, Victoria 20	004 0359 414 434	www.lotustherm.ro
SPA	Maxim	Victor Babes 5	40259432400	www.hotel-maxim.ro
SPA	Pensiunea Allegria	Băile 1 Mai 88G	004 0259 318 317	www.pensiuneallegria.ro
SPA	Perla 1 Mai Complex	Băile 1 Mai 65/B	004 0259 318 230	www.perlalmai.ro
SPA	Riserva Wine Spa - by Ramada Oradea	Calea Aradului 9	004 0359 403 335	www.riserva.ro
Piscine	Ștrand Venus	Băile 1 Mai		www.felixspa.com

SHOPPING

Centru Comercial	Crișul Shopping Center	Republicii 30	004 0359 427 030	www.crisul.ro
Centru Comercial	Era Shopping Park	Aradului 62	0800 0800 02	www.era-oradea.ro
Centru Comercial	Lotus Center	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Centru Comercial	Oradea Plaza	Piața Cetății 1	004 0745 235 569	www.oradeaplaza.ro

AGREMENT

TIP UNITATE	DENUMIRE AGREMENT	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Jocuri	BillyArt Club	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 800 868	www.lotus-center.ro
Echitație	Centrul de Echitație Mentor	Hidișelu de Jos	004 0745 317 201	facebook.com/echitatie.mentor
Cinema	Cinema Palace	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 420 002	www.cinemapalace.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Camelot	Husasău de Criș nr. 360	004 0744 329 520	www.hancamelot.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Pescarilor	Săldăbagiu de Munte	004 0259 210 045	www.hanulpescarilor.ro
Golf, echitație, aviație, pescuit sportiv	Kings Land Golf & Polo Country Club	Ineu	004 0747 600 700	www.kingslandineu.com

Birou Turism	Visit Oradea	Piața Unirii 1-2	004 0731 499 791	facebook.com/visitoradea
Cultură	Teatrul Regina Maria	Piața Ferdinand 6	004 0259 440 742	www.teatrulreginamaria.ro
Cultură	Filarmonica Oradea	Moscovei 5	004 0259 430 853	www.oradeaphilharmony.com
Sport	Clubul Sportiv Municipal	Primăriei 3	004 0259 455 811	www.csmoradea.ro
Sport	Club Sportiv Velo Sport	Munkacsy Mihaly 10/A	004 0740 581 016	www.velosportoradea.ro
Sport	Asociația Sportivă Probiker	Ady Endre 81		www.probikers.ro
Sport	Asociația Clubul Sportiv XTERRA SPORT Bihor			www.digi-oradeacityrunningday.com
Timp liber	Grădina Zoologică Oradea	Matei Basarab 1	004 0259 434 547	www.zooradea.ro
Timp liber	Centrul pentru Arii Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor	1 Decembrie 4-6	004 0359 410 556	www.padureacraiului.ro

CONTRIBUȚIE:

Mulțumim tuturor celor implicați în acest proiect pentru sprijinul acordat. Contribuția fotografilor orădeni a fost una specială și le mulțumim acestora pentru deschidere!

PRODUS DE:
Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune
www.facebook.com/visitoradea

REALIZAT DE:
Agenția de publicitate Bizmart
www.bizmart.ro

FOTOGRAFII DE:

COPERTA I
Bizmart - www.bizmart.ro

Adrian Dan - www.adrian.dan.ro - paginile 38-39
Adam Freundlich - www.adamfreundlich.com - pagina 51
AquaPark Nymphaea - www.aquapark-nymphaea.ro- paginile 30, 32
Bizmart - www.bizmart.ro - paginile 6-7,34, 35, 45, 46-47
Calin Stan - www.TheDron.ro - paginile 13, 63
Davisign - www.davidsingn.ro - paginile 74-75
Discover Bihor - www.facebook.com/discoverbihor - paginile 68-69, 70-71
Evenimente Oradea - www.evenimenteoradea.ro - pagina 35
Hotel DoubleTree by Hilton Oradea - www.oradea.doubletree.com- paginile 56-57, 60-61
Hotel President - www.aquapark-felix.ro - paginile 64, 66-67
Hotel Ramada Oradea - www.ramadaoradea.ro - paginile 58-59, 60-61
Jakab Qyula Csaba - www.facebook.com/jakab.gyula.5 - pagina 35
Istockphoto - pagina 64
Larisa Birta - www.larisabirta.com - paginile 48-49
Lotus Center - www.lotus-center.ro - paginile 52-53, 54-55
Rebeka Bernetič - www.betizbetzi.tumblr.com - pagina 44
Shutterstock: paginile 43, 52, 77
Street Food Festival - www.streetfoodfestival.ro - pagina 39
Visit Oradea, fotograf Larisa Birta - www.facebook.com/visitoradea -paginile 5, 8-9, 10-11, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 26-27, 29, 36, 39, 40

ORADEA

CAPITALA
ART NOUVEAU
ȘI A BĂILOR
TERMALE

Descarcă acum aplicația Oradea City App!

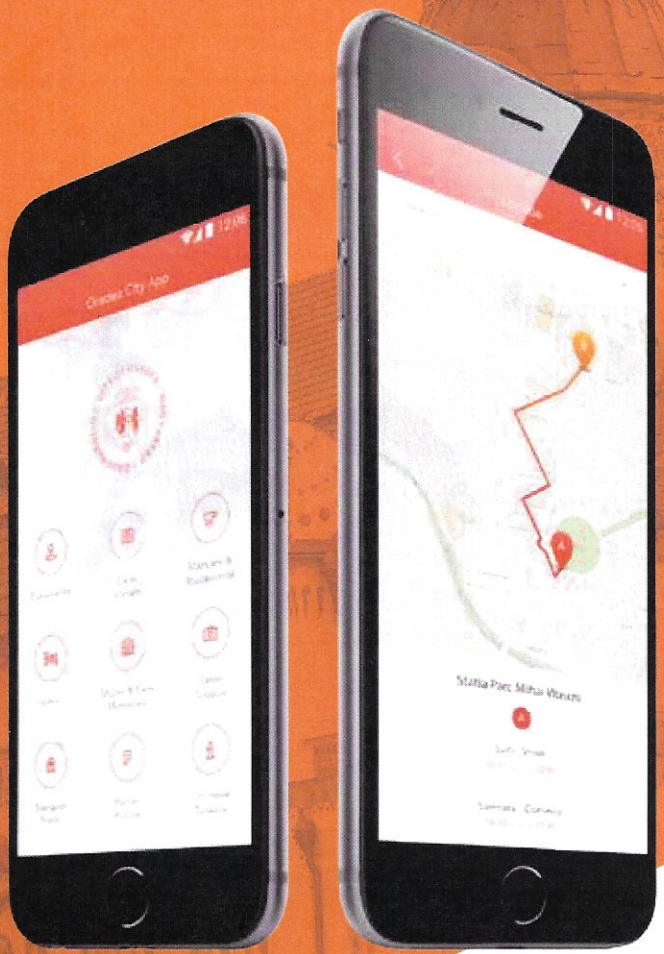

Get it on Google play

Download on the App Store

VISIT ORADEA

Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune

ISBN 978-606-725-120-3

APTOR

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU & A BĂILOR TERMALE

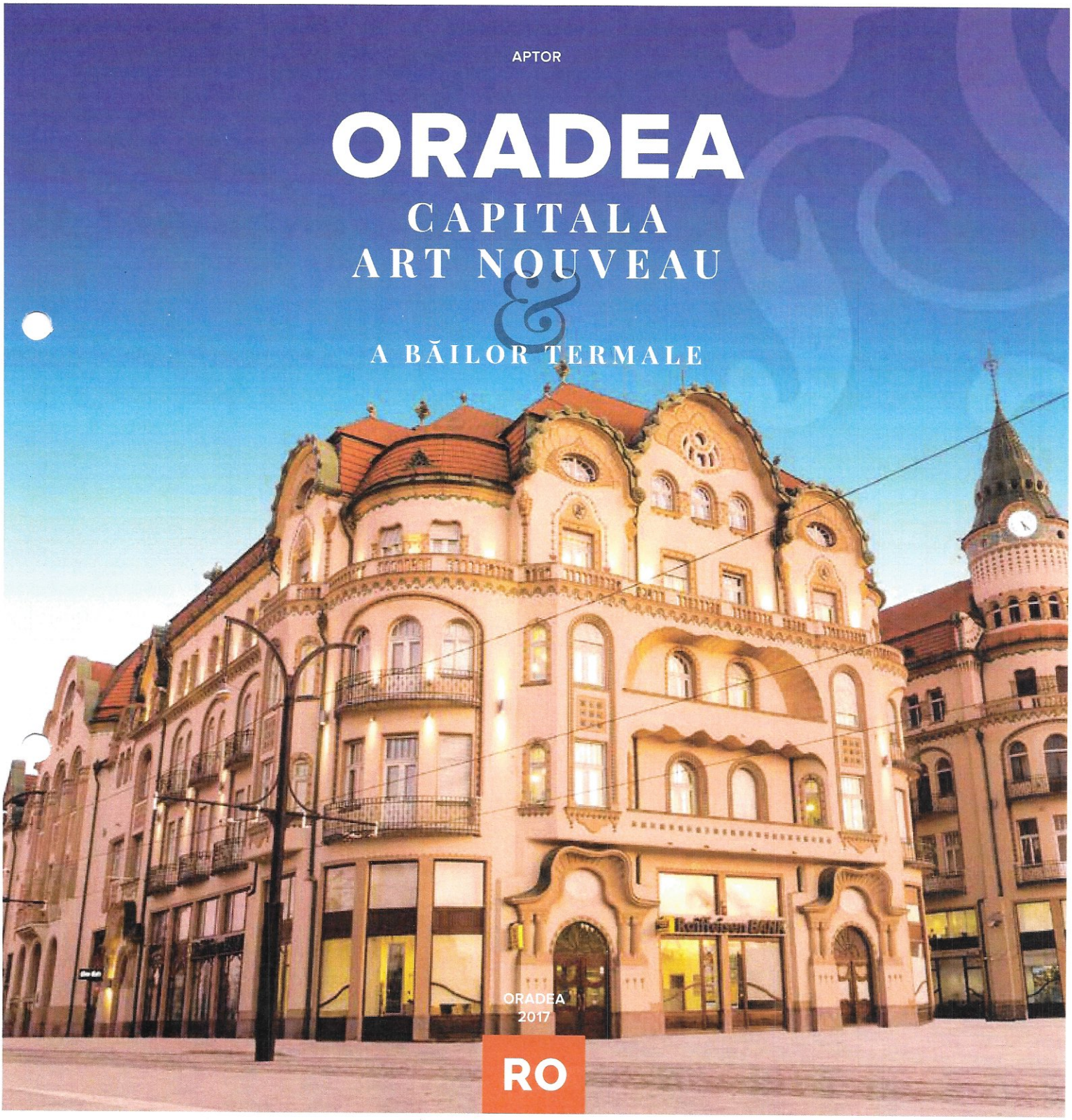

ORADEA
2017

RO

CONCEPT LAYOUT & DESIGN BIZMART.RO

ISBN 978-606-725-120-3

APTOR

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU & A BĂILOR TERMALE

Editura Elsyline

ORADEA
2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE (ORADEA)
Oradea - Capitala Art Nouveau & a Băilor Termale / APTOR -
Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune. - Oradea : Elsyline, 2017
ISBN 978-606-725-120-3
908(498 Oradea)

CITY OF ORADEA / NAGYVÁRAD / GROSWARDEIN /

PROIECT REALIZAT DE
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA
TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

Piața Unirii nr. 1, 410100
Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907 • turism@oradea.ro
www.oradea.ro
www.oradea.travel

Redescoperită de urmașii imperiului

ORADEA UN NOU ÎNCEPUT

„ORADEA? AȚI AUZIT DE ORADEA? RECUNOSC, NICI EU NU O CUNOȘTEAM PÂNĂ RECENT. SFATUL MEU ESTE: MERGEȚI CÂT DE CURÂND ACOLO PENTRU CĂ, DUPĂ ȘASE ORE DE MERS CU MAȘINA DIN VIENA, PUTEȚI TRĂI NEMIJLOCIT O ADEVĂRATĂ RENAȘTERE A UNUI ORAȘ FASCINANT, CARE SE TREZEȘTE LA VIAȚĂ CA FRUMOASA DIN PĂDUREA ADORMITĂ, SĂRUTATĂ DE PRINȚ - ÎN CAZUL DE FAȚĂ, TINERII EI CETĂȚENI ENTUZIAȘTI ȘI IMPLICAȚI."

„Îți atrag atenția Primăria, cu turnul ei amenajat pentru a admira priveliștea panoramică, micul teatru incredibil de frumos (proiectat de Fellner și Helmer, arhitecții Operei de Stat din Viena), numeroasele biserici, multe clădiri în ocru-auriu de Schönbrunn. Habsburgii și-au lăsat amprenta aici, fără îndoială. La prima vedere, Oradea arată exact ca un orășel din Austria. Aici circulă chiar și ULF, tramvaiul vienez cu podea joasă. Mai sunt multe comori culturale, unele adevărate curiozități, care nu vor fi găsite în altă parte.

Pasajul Vulturul Negru, unic în felul său, cu jocul complicat de fațade bogat ornamentate, balcoane și vitralii, cunoaște o nouă strălucire cu ajutorul fondurilor europene. În interiorul acestei clădiri impozante lumea petrece noapte de noapte. Palatul este epicentrul unei zone reprezentative a orașului, care păstrează autenticitatea amprentei istorice.

Trebuie să vedeți Biserica cu Lună, din Centru, care arată fazele Lunii încă din secolul al XVIII-lea. Dacă sunteți admiratori ai frumuseții și ingeniozității tehnicii de altădată, paznicul bisericii vă poate lăsa să urcați în turn și vă va deschide lăcătul ruginit al ușii ca să puteți admira mecanismul unicat al ceasului.

Numită odinioară Großwardein, Oradea este o localitate cu un aer de veche Austrie, situată pe granița cu Ungaria, la doar șase ore de condus cu mașina din Viena. Într-un amestec de strălucire barocă, exuberanță secessionistă și inserții arhitecturale comuniste, aici se simte acum pulsul unui nou început."

Claudius Rajchl - Cotidianul Kurier
Viena, Austria

CUPRINS | CAPITALA ART NOUVEAU & A BĂILOR TERMALE

BINE AI VENIT ÎN ORADEA | 10

MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER | 12
Toate drumurile duc la Cetatea Oradea!
Cetatea Oradea și noua ei înfățișare
Cetatea Oradea medievală - Istorie & Evenimente
Complexul Episcopiei Romano-Catolice
Teatrul de Stat Regina Maria & Piața Ferdinand
Palatul & Turnul Primăriei
Biserica cu Lună & Piața Unirii
Palatul Vulturul Negru

AQUAPARK NYMPHAEA | 30

BELVEDERE - DEALUL CIUPERCA | 34

CONCERTE ȘI EVENIMENTE | 36
Toamna Orădeană
Street Food Festival
Târguri și Tradiții

TÂRGUL DE CRĂCIUN ORADEA | 42
VIAȚĂ DE NOAPTE | 44

TIMP LIBER | 46
Capitala Verde a României
Calea Republicii

BUCĂTĂRIE ȘI VIN | 50
Tradițional, gourmet, diversitate
Bucătărie tradițională

RIVERSIDE | 54

BIG BRANDS SHOPPING | 56
ORADEA - DESTINAȚIE DE BUSINESS | 58

SPORT | 60

ORAȘUL SPA-URILOR | 62
SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE | 64
CAZARE | 66

BĂILE FELIX | 68
Paradisul apelor termale
Aqua Park & Distracție
Tratamente & Hoteluri

JUDEȚUL BIHOR | 74
ATRACȚII TURISTICE | 76

CUM AJUNGI ÎN ORADEA? | 78
HARTĂ | 80

CITY CARD | 82
INFORMAȚII UTILE | 84

BINE AI VENIT
în Oradea

UN ORAȘ CARE ȘTIE SĂ TRĂIASCĂ DIN PLIN FIECARE ANOTIMP ȘI CARE PULSEAZĂ ENERGIE VIE ÎNTR-UN PEISAJ ARHITECTURAL SURPRINZĂTOR

SITUATĂ LA GRANIȚA DE VEST A ROMÂNIEI, LA DOAR 490 DE KM DE VIENA, ORADEA A RESPIRAT INFLUENȚA OCCIDENTULUI ÎN TOATE MOMENTELE ÎNDELUNGATEI SALE ISTORII. DOVADA CEA MAI SPECTACULOASĂ SUNT FAȚADELE CLĂDIRILOR DIN ZONA CENTRALĂ, REALIZATE DUPĂ CONCEPTE ART NOUVEAU, CU INFLUENȚE ALE SECESSIONULUI AUSTRIAC.

Alături de stilul Secession, Barocul și Eclectismul conferă personalitate și culoare mixtului arhitectural orădean. Deasupra tuturor stă simbol, de secole, Cetatea Oradea ca amprentă incontestabilă a poziției fruntașe în ierarhia orașelor europene medievale.

Oradea este orașul tinerilor, al sănătății și al relaxării. În topul Reader's Digest, Oradea este pe primul loc în ceea ce privește oamenii veseli, iar în mediul online a fost votată, în 2014, ca fiind „Cel mai frumos oraș din România".

Băile Felix sunt Termalismul prin definiție! Cel puțin o dată în viață trebuie să ajungeți aici. Aproape 15.000 de metri pătrați de bazine cu apă termală binefăcătoare și plină de minerale vă așteaptă să experimentați puterile ei vindecătoare. Băile Felix sunt, probabil, cea mai frumoasă destinație termală din România și una dintre cele mai avantajoase alegeri pentru sănătate, refacere și odihnă, din Europa.

Acum este momentul să faceți planuri pentru o călătorie spectaculoasă spre Oradea!

DESCOPERĂ UN ORAȘ PLIN DE VIAȚĂ, PROASPĂT ȘI PRIMITOR! ORADEA ESTE UN LOC ÎN CARE ÎȚI VEI DORI, CU SIGURANȚĂ, SĂ REVII!

ORADEA
MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER

PARTE DIN REȚEAUA ORAȘELOR ART NOUVEAU

Oradea a fost un oraș important pentru fiecare imperiu care l-a stăpânit: Habsburgic, Otoman sau Austro-Ungar. Un oraș cu o vechime considerabilă, care reușește să reunească viziuni arhitecturale unice, amplasate într-un orizont de timp vast și complex.

De la stilul bastionar stelar al planurilor Cetății Oradea în forma ei actuală din anul 1569, pus în operă de către arhitecți italieni, la curentul baroc, și până la infuzia secessionului european din perioada 1890-1914, marcat de influențele Art Nouveau ale tinerilor arhitecți orădeni, orașul s-a încărcat cu o valoare arhitecturală spectaculoasă. Includerea Oradiei în rețeaua Art Nouveau, alături de orașe ca Barcelona, Bruxelles, Nancy, Viena sau Budapesta, îi certifică tezaurul arhitectural de valoare europeană.

Toate drumurile duc la

CETATEA ORADEA!

O LEGENDĂ SPUNE CĂ CELEBRUL CRISTOFOR COLUMB DEȚINEA O COPIE DUPĂ TABULA PRIMI MOBILIS

ORIGINI DIVINE

Regele Ladislau I (1077-1095) se afla la vânătoare pe teritoriul Oradiei de azi și, obosit fiind, a adormit. În vis, un înger i-a spus să construiască o mănăstire pe locul acela. Mănăstirea a fost centrul viitoarei cetăți, denumită Varad.

UNUL DINTRE PRIMELE OBSERVATOARE ASTRONOMICE ALE EUROPEI MEDIEVALE A FOST AMPLASAT ÎN CETATEA ORADEA. TIMP DE CÂȚIVA ANI, LUMEA CIVILIZATĂ S-A ORIENTAT DUPĂ TABULA PRIMI MOBILIS, UN VOLUM CE CUPRINDE MĂSURĂTORI ASUPRA ECLIPSELOR DE SOARE ȘI DE LUNĂ, CU MERIDIANUL ZERO LA ORADEA.

SIMBOL ARHITECTURAL ȘI RELIGIOS

Cetatea Oradea a fost pentru Europa Medievală unul dintre reperele importante din punct de vedere religios, cultural, științific, umanist și militar. Cetatea a fost construită în forma actuală cu implicarea arhitecților italieni, maghiari și austrieci.

CETATEA ORADEA ESTE, ÎN MOD INDISCUTABIL, UNUL DINTRE CELE MAI ÎNSEMNATE MONUMENTE ARHITECTONICE MEDIEVALE TÂRZII DIN TRANSILVANIA

ISTORIE & ORIGINE

Cetatea Oradea este învăluită în legendele creștine țesute în jurul Regelui Ladislau cel Sfânt. Originea cetății și notorietatea ei, ca loc de odihnă de veci al marelui rege creștin, au atras pelerini din toate colțurile Europei. În interiorul cetății a fost construită, în intervalul 1342–1370, o catedrală gotică de dimensiuni impresionante, aproximativ 72 de metri lungime. În jurul cetății renascentiste era un șanț plin cu apă termală care nu îngheța niciodată. Nimeni nu a putut cuceri cetatea până nu s-a aflat cum se poate goli apa din șanțul cetății.

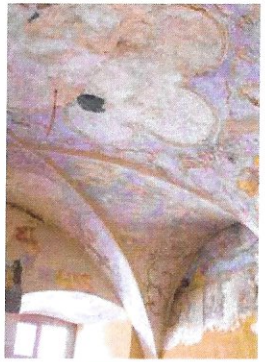

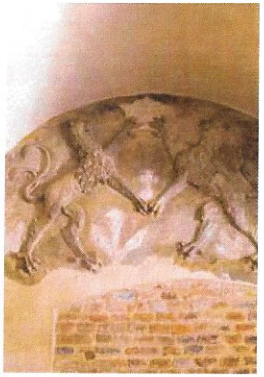

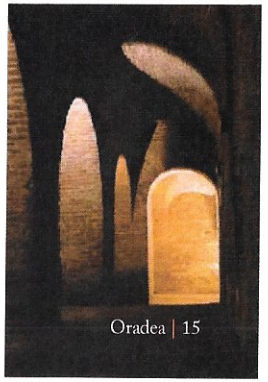

CETATEA ORADEA
și noua ei înfățișare

CETATEA ORADEA A FOST ÎN PLINĂ RECONSTRUCȚIE DUPĂ PLANURILE ÎNTOCMITE DE ISTORICI ȘI ARHITECȚI. ÎN TOAMNA ANULUI 2015, CETATEA A FOST DESCHISĂ PUBLICULUI PENTRU VIZITARE. OBIECTIVUL-SIMBOL AL ORAȘULUI A RENĂSCUT ȘI ÎI ÎNCÂNTĂ PE TOȚI CEI CARE ÎI TREC PRAGUL.

ȘANȚUL CETĂȚII

Istoricii medievali turci au consemnat eforturile inimaginabile depuse de oastea otomană pentru cucerirea Cetății Oradea în anul 1660. Toate încercările lor erau supuse eșecului deoarece în jurul cetății era un șanț plin cu apă termală care nu îngheța, „adânc cât o mare". 45.000 de oșteni turci s-au luptat cu 850 de apărători ai cetății și nu au reușit să o cucerească decât după ce au aflat cum să îi golească șanțul. Azi, șanțul cetății este unul dintre cele mai frumoase spații de promenadă ale Oradiei.

HOTEL CETATE

O experiență aparte este oferită de posibilitatea de a petrece cel puțin o noapte în Cetatea Oradea. Noul Hotel Cetate, situat în clădirea vechiului bastion renovat, îți oferă cea mai autentică experiență a cetății.
www.hotelcetateoradea.ro

CETATEA ORADEA MEDIEVALĂ

Istorie & Evenimente

MARTOR AL TRECERII TIMPULUI

Dacă istoria o putem auzi la școală și o vedem la muzeu, atunci aici este locul ideal pentru a o simți. Cetatea stă astfel martor al trecerii timpului, păstrându-și în continuare farmecul de odinioară. Ea spune povești nemuritoare și dă mai departe celor ce o vizitează un pic din istoria la care a fost cândva spectator. Cetatea Oradea este astăzi dovada vie a istoriei, care continuă să reamintească tuturor de ceea ce a fost odată. Fortăreața constituie unul dintre simbolurile orașului situat pe Crișul Repede, și unul dintre locurile principale pentru evenimentele orădene.

FESTIVAL MEDIEVAL ÎN CETATE

Concertele de muzică medievală te vor transpune într-o atmosferă specifică timpurilor de mult apuse, iar demonstrațiile de lupte specifice și turnirile ghidate, acompaniate de prezentări de arme și armuri, sunt doar câteva dintre atracțiile principale în Cetate. Chiar dacă astăzi nu mai este atacată în adevăratul sens al cuvântului, Cetatea este foarte des împânzită de turiști curioși și localnici care doresc să retrăiască o fărâmă de istorie.

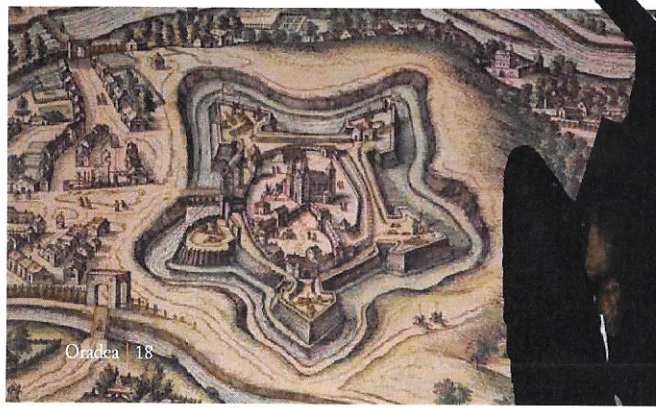

CÂTEVA DINTRE NOILE FUNCȚIUNI ALE CETĂȚII:

Muzeul Orășenesc
Muzeul Pâinii
Brutăria, veche de peste 3 secole
Cafenele

EVENIMENTE ÎN CETATE

Noaptea Muzeelor: mai
Zilele Cetății Oradea: iulie
Cinema în aer liber: august
Sărbătoarea Recoltei: septembrie

2017

COMPLEXUL EPISCOPIEI ROMANO-CATOLICE

PROBABIL CEL MAI AMPLU PROIECT BAROC DIN SUD-ESTUL EUROPEI ȘI, CU SIGURANȚĂ, CEL MAI MARE PROIECT ARHITECTURAL DE ACEST FEL DIN ROMÂNIA, PREȚUIT ȘI SUSȚINUT DE MARIA TEREZA A AUSTRIEI

PALATUL, ȘIRUL CANONICILOR ȘI CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

CONSTRUCȚIA COMPLEXULUI EPISCOPIEI ROMANO-CATOLICE ÎNCEPE ȘI SE ÎNCHEIE CU ȘIRUL CANONICILOR, ÎN PERIOADA 1750-1875. PALATUL EPISCOPIEI ESTE PRIMUL FINALIZAT, ÎN 1777, IAR ÎN 1779 ESTE FINALIZATĂ CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ, SFINȚITĂ ÎN 1780.

Palatul, opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt, a fost construit în stil baroc austriac târziu și s-a dorit a fi o copie mai mică a Palatului Belvedere din Viena. În 1773, Palatul a fost afectat de un incendiu, dar este reconstruit după planurile inițiale, fiind finalizat în anul 1777.

CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Este opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt cu implicarea inginerului constructor italian Giovanni Battista Ricca, cel care introduce elemente inspirate din biserica „Il Gesu" din Roma, creație a arhitectului Vignola.

INFORMAȚII PRIVIND POSIBILITATEA DE VIZITARE A ACESTOR OBIECTIVE TURISTICE SE POT OBȚINE DE LA:

BIROUL DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ ORADEA
Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401
E-mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

TEATRUL DE STAT REGINA MARIA

Piața Ferdinand

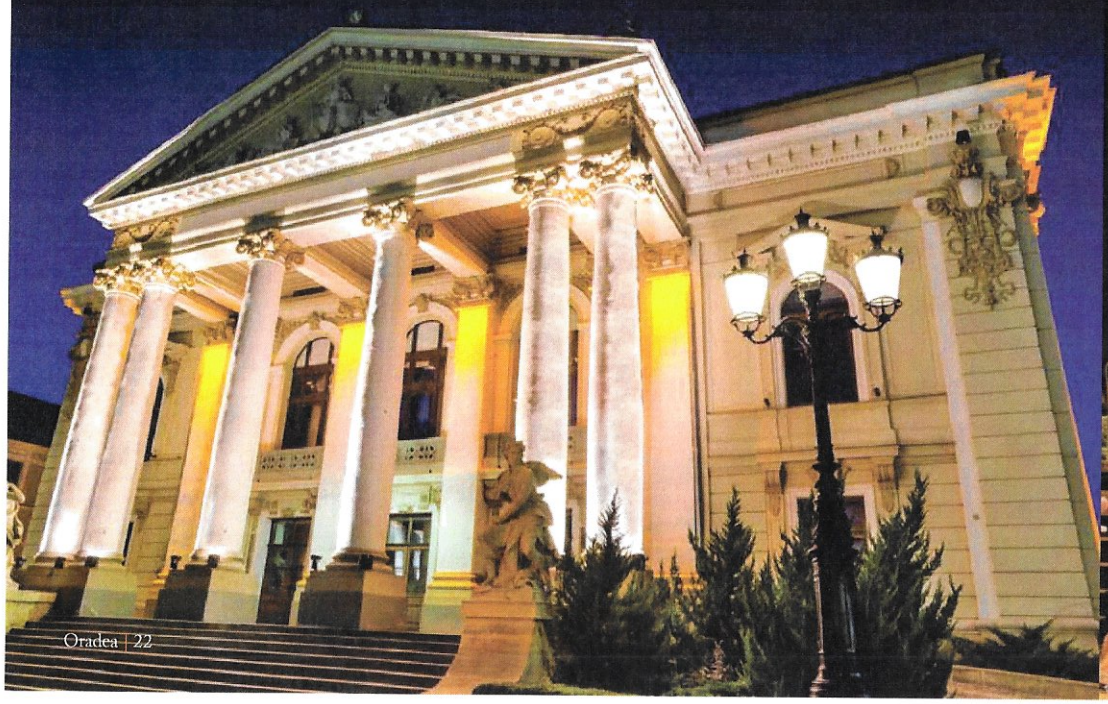

TEATRUL DE STAT DOMINĂ CU IMPOZANȚA SA PIAȚA FERDINAND, AFLATĂ ÎN CENTRUL UNUI VERITABIL MUZEU DE ARHITECTURĂ.

„FELLNER ȘI HELMER", CELEBRA CASĂ DE ARHITECȚI VIENEZI SPECIALIZAȚI ÎN PROIECTAREA DE TEATRE, A FOST ANGAJATĂ SĂ CONCEAPĂ UN PROIECT REPREZENTATIV PENTRU ORAȘ. PROIECTUL A FOST APROBAT ȘI, ÎN 14 LUNI, CONSTRUCTORII RIMANÓCZY KÁLMÁN-SENIOR, GUTTMANN JÓZSEF ȘI RENDES VILMOS AU PREDAT LUCRAREA.

EPICENTRU CULTURAL

Dincolo de valoarea arhitecturală spectaculoasă oferită orașului, Teatrul Regina Maria s-a poziționat ca sursă permanentă de valoare culturală și artistică. Echipa artistică a teatrului este implicată decisiv în reușitele culturale ale Oradiei.

EUROPEAN MUSIC OPEN
8-11 IUNIE 2017
www.musicopen.ro

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU SCURT

Festivalul de teatru scurt, singurul festival dedicat piesei într-un act din românia, este o manifestare culturală cu o longevitate egalată de puține festivaluri din țară. Prima ediție a avut loc în anul 1976. Din 1984, de la cea de-a VI-a ediție, festivalul de teatru scurt devine internațional.

Festivalul a reușit să impună un curent în rândul regizorilor valoroși, incurajându-i tot mai mult să monteze piese scurte, contribuind semnificativ la consacrarea acestui gen teatral inedit - spectacolul de teatru scurt (spectacol de maximum 90 de minute, fără pauză). Astăzi nu există teatru din al cărui repertoriu să lipsească piesa de teatru scurt. Mai mult, prin economia sa de timp, spațiu și energie, acest gen pare să fie cea mai contemporană opțiune teatrală, cu atât mai mult cu cât această formă artistică este tot mai cunoscută și mai apreciată de public. Cu fiecare ediție, festivalul a crescut valoric, devenind o marcă de prestigiu în peisajul teatral național.

PALATUL & TURNUL PRIMĂRIEI

URCAREA CELOR 250 DE TREPTE CARE DUC PÂNĂ ÎN VÂRFUL TURNULUI CU CEAS AL PRIMĂRIEI ESTE RĂSPLĂTITĂ CU O PANORAMĂ UNICĂ ASUPRA CENTRULUI ARHITECTONIC ORĂDEAN.

CLĂDIREA ESTE OPERA ARHITECTULUI RIMANÓCZY KÁLMÁN JUNIOR, CEL CARE CÂȘTIGĂ, ÎN 1896, CONCURSUL DE PROIECTE PENTRU REALIZAREA NOULUI SEDIU AL PRIMĂRIEI. ÎN 10 IANUARIE 1904, A AVUT LOC ȘEDINȚA SOLEMNĂ DE INAUGURARE.

TURNUL PRIMĂRIEI

Cu o înălțime de aproape 50 m și patru nivele principale, dintre care trei de panoramă, Turnul Palatului Primăriei este și ceasul care anunță orele fixe în Oradea. Mecanismul orologiului, numit „ceasul mamă", cântă la ore fixe Marșul lui Iancu și a fost construit la începutul secolului XX, în anul 1904, de către un lăcătuș ceasornicar pe nume Mezey Dezső. Orologiul a supraviețuit celor două războaie mondiale, iar acoperișul și zidul turnului au rezistat celor două incendii, primul în 1917, iar al doilea în 1944. Cadranul ceasului păstrează și azi urme de gloanțe din timpul războiului din 1944. Nivelul al doilea a fost și punct de veghe pentru pompierul de serviciu al orașului.
Incendiile erau anunțate prin bătăi de clopot în funcție de zona în care izbucneau. Pe timp de zi, se arbora un drapel roșu pe direcția incendiului, iar noaptea se aprindea un reflector electric.

VIZITAREA TURNULUI

Programul de vizitare a Turnului Primăriei este de marți până duminică. Orele de vizită sunt afișate la intrare. Cost adulți: 5 RON. Cost copii: 3 RON.

PIAȚA UNIRII
Biserici & Palate

ȘAPTE STILURI ARHITECTURALE ÎNTR-O SINGURĂ PRIVIRE: BAROC, CLASICIST, ECLECTIC, ISTORIZANT, SECESSION, ROMANTISM ȘI NEO-ROMÂNESC.

PRIMĂRIA ORADEA
PALATUL EPISCOPIEI GRECO-CATOLICE
CASA KOVÁCS
BISERICA SFÂNTUL NICOLAE
BISERICA CU LUNĂ
CATEDRALA SFÂNTUL LADISLAU
PALATUL VULTURUL NEGRU
PALATUL MOSKOVITS

BISERICA CU LUNĂ

NUMELE DE „BISERICA CU LUNĂ" DERIVĂ DE LA MECANISMUL INSTALAT ÎN ANUL 1793 ÎN TURNUL BISERICII. OROLOGIUL ȘI LUNA SUNT OPERA INOVATIVULUI MECANIC ORĂDEAN, GEORG RUEPPE.

Mecanismul care rotește luna este conceput să facă o rotație completă în jurul axei sale în 28 de zile, indicând în acest mod fazele Lunii, în funcție de ciclul cotidian marcat de mecanismul de ceas.

În curtea Bisericii cu Lună veți putea vizita un muzeu reprezentativ cu obiecte bisericești ortodoxe de o frumusețe artistică aparte.

Palatul VULTURUL NEGRU

ANSAMBLUL DE CLĂDIRI ESTE UNA DINTRE REALIZĂRILE MONUMENTALE ARHITECTURALE DIN ORADEA ŞI TRANSILVANIA PENTRU STILUL SECESSION

Concursul pentru ridicarea acestui complex a fost câştigat de arhitecţii Komor Marcell şi Jakab Dezső. Clădirea a fost finanţată de doi avocaţi evrei, Dr. Kurlander Ede şi Dr. Adorjan Emil, care au decis să ridice din resurse proprii o clădire specială pentru oraş.

Construcţia sa demarează în anul 1907 sub conducerea inginerului constructor Sztarill Ferenc iar, în luna decembrie 1908, construcţia era finalizată. Remarcabil prin eleganţa sa deosebită, complexul arhitectonic este personalizat prin două mari vitralii ce reprezintă un vultur în zbor. Conceput ca simbol al sofisticatei vieţi citadine moderne, amplul palat adăpostea un hotel, două cinematografe, săli de bal, cazinou, cafenele, magazine, o bancă. Proaspăt restaurat, palatul este simbolul architectural al oraşului, unic la scară europeană. Pasajul în formă de Y are trei intrări, iar interiorul, acoperit cu sticlă, a fost inspirat de Galeria Vittorio Emanuele din Milano. Galeria sau Pasajul, cum este el cunoscut de localnici, adună la un loc cele mai multe baruri, cafenele şi puburi din oraş, fiind centrul de distracţie al oraşului.

AQUAPARK **NYMPHAEA**
Wellness & Fun

DISTRACȚIA ȘI RELAXAREA SE ÎMBINĂ PERFECT ÎN CEL MAI MARE, NOU ȘI MODERN AQUAPARK DIN TRANSILVANIA.

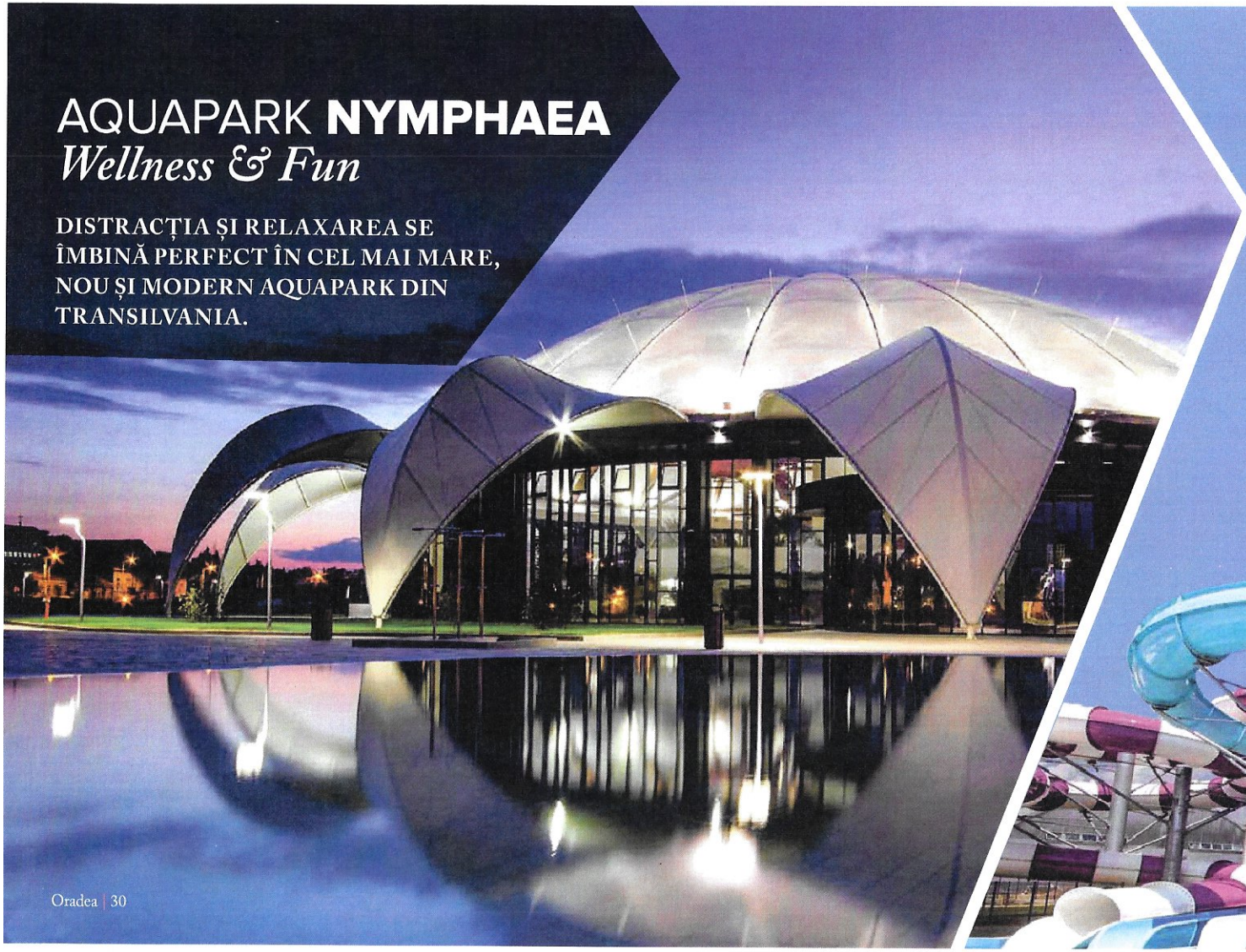

SUPREMAȚIA DISTRACȚIEI ȘI A RELAXĂRII: DESTINDERE ȘI DIVERTISMENT

TURISMUL CURATIV TERMAL ORĂDEAN ATRAGE TOT MAI MULȚI CURIOȘI ÎN FIECARE AN. COMPLEXUL NYMPHAEA VINE ÎN SPRIJINUL ACESTORA CU 6 CORPURI DE CLĂDIRE ÎNTINSE PE 7 HECTARE, 15 BAZINE INTERIOARE ȘI EXTERIOARE ȘI 10 TOBOGANE, AMENAJĂRI SPORTIVE ȘI DE AGREMENT.

Fie că sunteți în căutarea unui loc pentru refacere, distracție, sau doriți să vă relaxați împreună cu familia, Complexul Nymphaea este exact ceea ce căutați. Acesta este dotat cu bazine exterioare, ideale pentru a vă răcori pe timp de vară și bazine interioare, perfecte pentru sezonul rece. Bazinele cu valuri și tobogane vor fi o încântare pentru cei mici.

Serviciile spa vă vor face șederea mai relaxantă cu ajutorul saunelor, a băilor turcești cu bazine cu apă geotermală, cabinelor cu aburi, jacuzziurilor, tratamentelor acvatice, camerelor de masaj și relaxare.

SPORT DE PERFORMANȚĂ ȘI RELAXARE

Complexul Nymphaea are în componența sa și două bazine speciale: unul pentru înot și unul pentru sărituri, omologate FINA, dedicate împătimiților sporturilor de apă. Astfel, bazinele olimpice pot găzdui diverse competiții sportive pe tot parcursul anului. Mai mult decât atât, în interiorul complexului, puteți practica o gamă largă de sporturi, acesta fiind dotat cu terenuri de sport multifuncționale și terenuri pentru volei de plajă. Centrul este deschis publicului 12 luni pe an și oferă servicii, tratamente, acces și vestiare dedicate special pesoanelor cu dizabilități.

AQUAPARK
NYMPHAEA WELLNESS

SERVICII PENTRU REFACERE ȘI RELAXARE

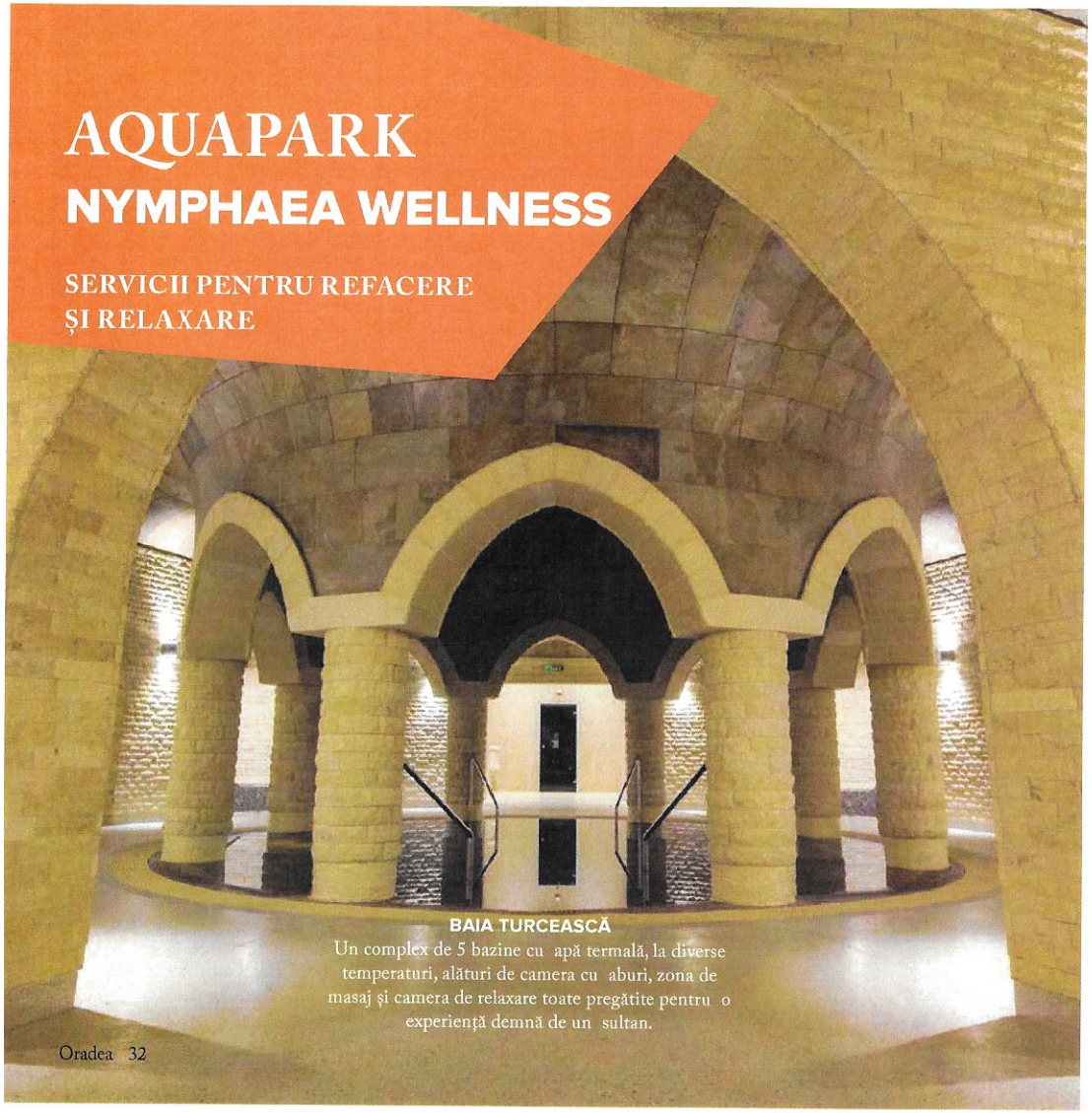

BAIA TURCEASCĂ
Un complex de 5 bazine cu apă termală, la diverse temperaturi, alături de camera cu aburi, zona de masaj și camera de relaxare toate pregătite pentru o experiență demnă de un sultan.

Oaspeții Nymphaea se pot bucura de un complex wellness modern, cu saloane speciale dedicate masajelor de relaxare de diverse tipuri, tratamente acvatice (duș limfatic și duș subacval) și se pot bucura de jacuzziurile sau de zona dedicată jocurilor de biliard și foosball.

SPA: SAUNE ȘI BAIE TURCEASCĂ
RĂSFĂȚ ȘI TOTALĂ RELAXARE

Saune la diverse temperaturi, cu multiple beneficii pentru sănătate și frumusețe, zone de relaxare elegante și confortabile, baie turcească cu proceduri complexe pentru ca timpul petrecut aici să ofere vizitatorilor maximum de rasfăț.

AQUAPARK
7 HECTARE, 10 TOBOGANE, 15 BAZINE

Copiii pășesc într-o lume de basm în care joaca și distracția se transformă în amintiri de neuitat dar distracția e deopotrivă dedicată și adulților.
Toboganele cu diverse înălțimi și grade de dificultate ne fac pe toți să ne simțim din nou copii și să ne bucurăm cu prietenii sau familia de fiecare moment petrecut aici.

RESTAURANTE ȘI BARURI
PREPARATE CULINARE
GRILL | BĂUTURI

În cadrul Complexului Nymphaea sunt amenajate un restaurant, două terase exterioare și două baruri cu diverse preparate culinare și băuturi, pentru toate gusturile și preferințele. După ore de distracție și activități, cu siguranță, restaurantele Nymphaea sunt un bun popas spre următoarele aventuri.

www.aquapark-nymphaea.ro

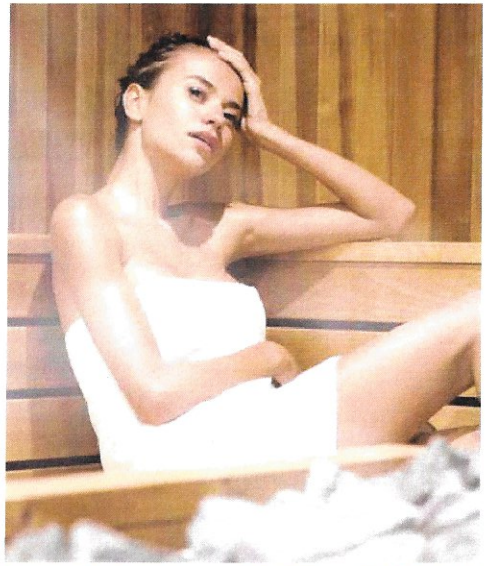

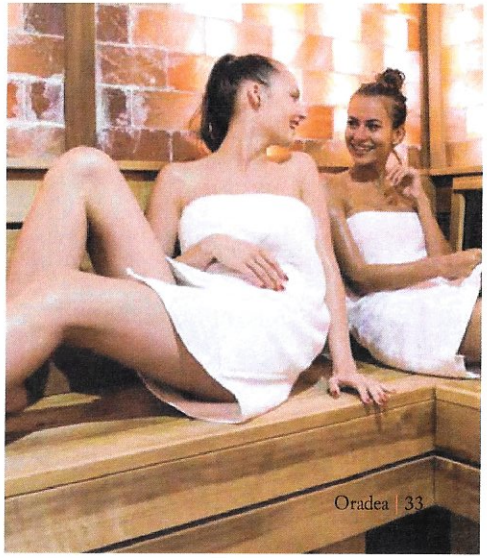

BELVEDERE DEALUL CIUPERCA

Oradea, într-o singură privire!

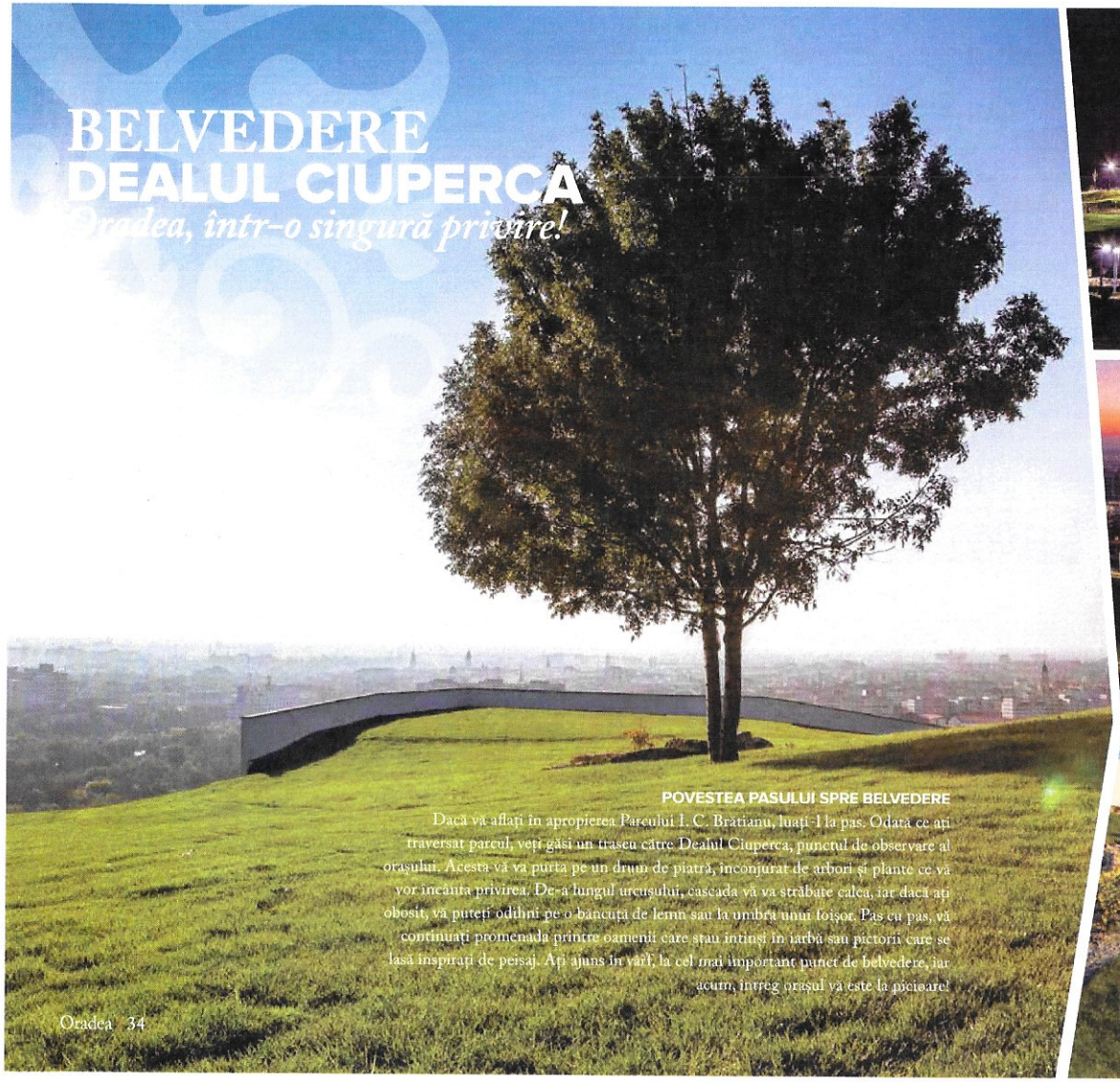

POVESTEA PASULUI SPRE BELVEDERE

Dacă vă aflați în apropierea Parcului I. C. Brătianu, luați-l la pas. Odată ce ați traversat parcul, veți găsi un traseu către Dealul Ciuperca, punctul de observare al orașului. Acesta vă va purta pe un drum de piatră, înconjurat de arbori și plante ce vă vor încanta privirea. De-a lungul urcușului, cascada vă va străbate calea, iar dacă ați obosit, vă puteți odihni pe o băncuță de lemn sau la umbra unui foișor. Pas cu pas, vă continuați promenada printre oamenii care stau întinși în iarbă sau pictorii care se lasă inspirați de peisaj. Ați ajuns în vârf, la cel mai important punct de belvedere, iar acum, întreg orașul vă este la picioare!

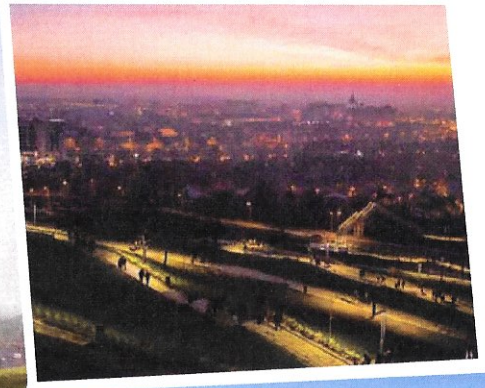

FIE CĂ VĂ PETRECEȚI CÂTEVA ZILE ÎN ORAȘUL DE PE CRIȘUL REPEDE SAU SUNTEȚI DOAR ÎN TRECERE, ACESTA E LOCUL PE CARE NU TREBUIE SĂ ÎL RATAȚI. DEALUL CIUPERCA ESTE UNUL DINTRE CELE MAI CUNOSCUTE SIMBOLURI ALE ORAȘULUI ORADEA, IAR VIZITAREA LUI VĂ VA ÎNCÂNTA PRIVIREA CU O PRIVELIȘTE DE NEUITAT!

AMURG DEASUPRA ORAȘULUI

Povestea Dealului Ciuperca continuă și la lăsarea serii. Restaurantul din vârful colinei oferă romanticilor un cadru intim și select, asezonat cu o mâncare rafinată și o priveliște pe măsură. Luminile orașului sunt un spectacol fascinant, iar cărarea ce străbate dealul prinde viață cu ajutorul siluetelor de tablă decupate în forma celor mai importante obiective turistice ale Oradiei, puse în evidență de lumini ambientale. Amfiteatrul în aer liber vine în completarea atmosferei. Cu o capacitate de 130 de persoane, acesta va servi ca loc de meditație, dezbateri, spectacole sau diverse manifestări culturale. Perfect pentru o seară răcoroasă de vară, la un pahar de vin, alături de prieteni!

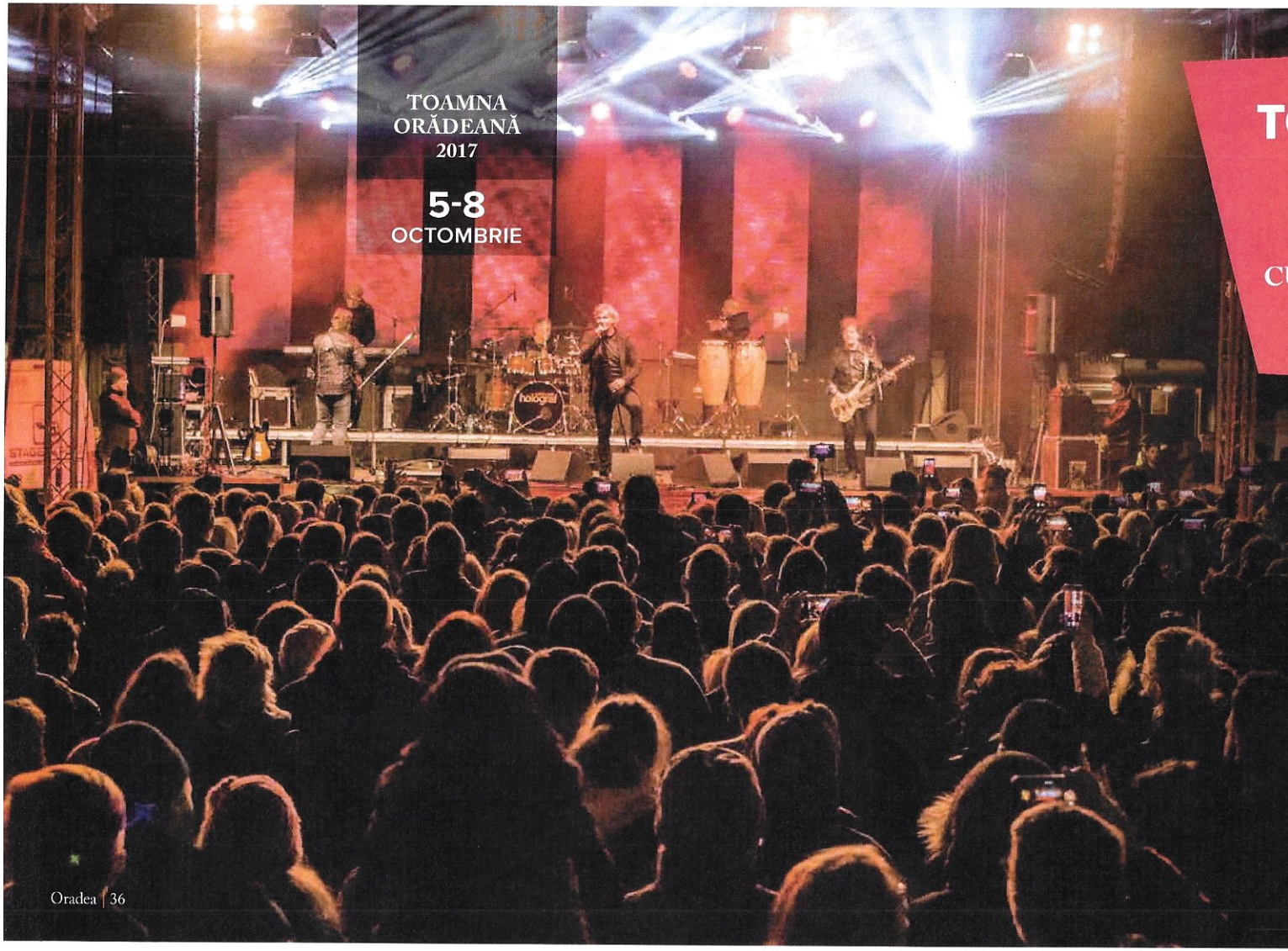

TOAMNA ORĂDEANĂ
Concerte & Evenimente

CONCERTE, EVENIMENTE, CULTURĂ, TEATRU, GASTRONOMIE ȘI DISTRACȚIE AUTENTIC ROMÂNEASCĂ, NON-STOP!

TOAMNA ORĂDEANĂ ESTE UN EVENIMENT SPECIAL, ACESTA MARCÂND ZIUA OFICIALĂ A ORAȘULUI, DEDICATĂ TUTUROR CELOR CARE DORESC SĂ CUNOASCĂ ORAȘUL ÎN PLINĂ SĂRBĂTOARE.

Cultura, mozaicul etnic și bucuria sunt ingredientele principale ale acestui eveniment care crește și evoluează încă din anul 1991. Muzica, teatrul, artele plastice și efervescența din jurul lor dau orașului, in această perioadă, o notă unică de viață.

Meșterii populari, micii producători locali de pălincă și vin, tarabele cu mâncăruri tradiționale realizate pe loc, în fața clienților, muzica populară sau concertele rock în aer liber fac din acest eveniment un punct de atracție pentru zeci de mii de oameni. În fiecare an Toamna Orădeană este mai mare și atrage mai mulți spectatori.

Dacă vrei să simți cu adevărat fiorul și atmosfera orașului în plină sărbătoare și dacă vrei să guști din toate bunătățile culinare tradiționale, adunate într-un singur loc, nu poți să ratezi Toamna Orădeană!

STREET FOOD

Îți satisface toate poftele

Magia unui festival culinar te așteaptă în primăvara anului 2017 !

Programul evenimentului Street Food Festival va include pe lângă mari surprize gastronomice, ritmuri de jazz, pop și multă distracție. Timp de câteva zile organizatorii vor oferi vizitatorilor preparate culinare stradale din toate părțile lumii.

Street Food Festival este prezent pentru a doua oară la Oradea! Bucuria festivalului culinar este dată de preparate delicioase, activități pentru cei mari și cei mici, dar și de demonstrații de gătit oferite de bucătari vedetă.

Cei care iubesc culisele domeniului culinar sunt invitați să se bucure de o experiență gustoasă și, în același timp, educativă la Street Food Festival. Aici vor găsi cei mai buni și creativi vânzători de mâncare stradală, alături de marii producători de specialități culinare.

Piața Unirii devine și în 2017 un punct de atracție pentru pasionații de mâncăruri cu arome asiatice, mexicane, americane sau românești. Toate acestea sunt stropite cu băuturi alese. Vinuri atent selecționate, punch-uri, sangria sau palincă locală vor completa gusturile și aromele mâncărurilor gustoase.

Street Food Festival este un eveniment plin de spectacol și bucurie, pe care nu puteți să îl ratați!

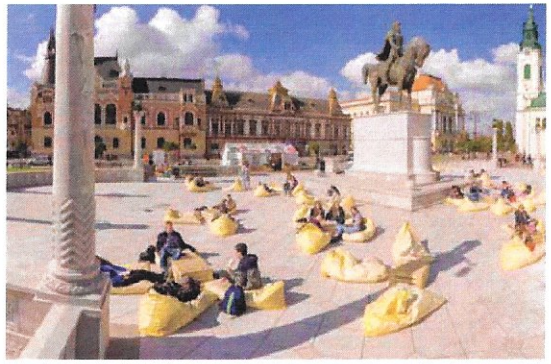

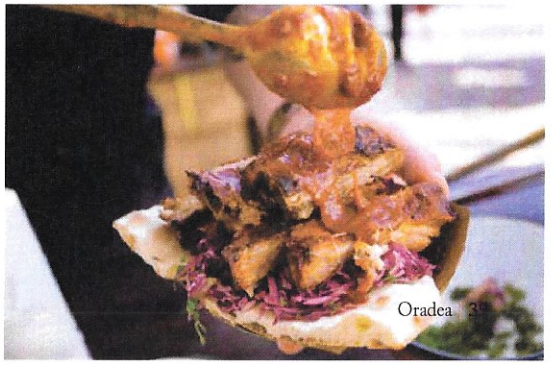

TÂRGURI ȘI TRADIȚII

TÂRGUL MEȘTERILOR POPULARI & SĂRBĂTOAREA RECOLTEI

MEȘTEȘUGARII DIN TOATE ZONELE TRANSILVANIEI VIN LA ORADEA CU OBIECTE CREATE MANUAL ȘI CU TRADIȚII SECULARE

OBIECTE DIN LUT SAU SCULPTATE ÎN LEMN, ÎMBRĂCĂMINTE TRADIȚIONALĂ ROMÂNEASCĂ SAU CEA MAI CĂUTATĂ PĂLINCĂ DIN PRUNE, REALIZATĂ ÎN CASELE TRADIȚIONALE TRANSILVĂNENE, FASCINEAZĂ VIZITATORII DIN ÎNTREAGA LUME.

MEȘTEȘUGURI STRĂBUNE

Un adevărat muzeu al tradițiilor vechi transilvănene se așterne în parcurile verzi, de o parte și de alta a aleilor umbroase. Fiecare creator tradițional te inspiră și te surprinde cu obiecte realizate cu suflet, migală, atenție și răbdare, spre deliciul privirii.

PĂLINCĂ NATURALĂ

Aromele naturale și dulceața parfumată a fructelor culese de pe dealurile neatinse de poluare sunt distilate într-o licoare cu o forță demnă de străbunii vechilor pălincari transilvăneni. Ținută în butoaie de prun sau dud, pălinca prinde culoare arămie și gust ușor vanilat de la lemnul bine uscat și afumat. Cei care o gustă simt că au descoperit cel mai bun leac de pe pământ și nu o uită niciodată!

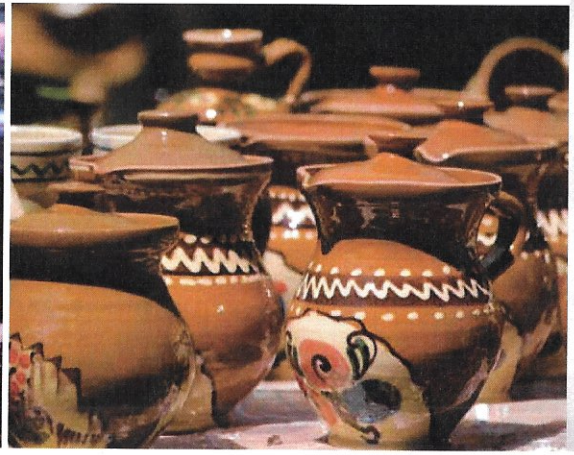

14-16 IULIE
TÂRGUL MEȘTERILOR POPULARI
Parcul Nicolae Bălcescu

SEPTEMBRIE
TÂRG DE OBIECTE ANTICE
Parcul Nicolae Bălcescu

SEPTEMBRIE
SĂRBĂTOAREA RECOLTEI
Cetatea Oradea

TÂRGUL DE CRĂCIUN ORADEA

DACĂ TE AFLI ÎN ORADEA ÎN LUNA DECEMBRIE, POȚI ADMIRA ORAȘUL ÎMBRĂCAT ÎN HAINE DE SĂRBĂTOARE. TRADIȚII, EVENIMENTE CULTURALE, SPECTACOLE ȘI BUNĂTĂȚI CULINARE LOCALE, TOATE SUNT ADUNATE SUB FORMA TÂRGULUI DE CRĂCIUN.

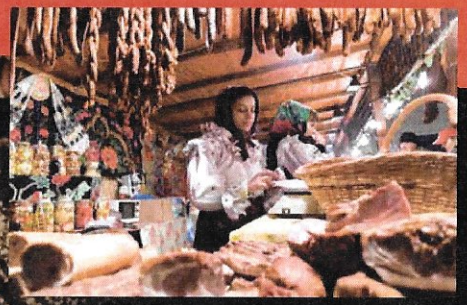

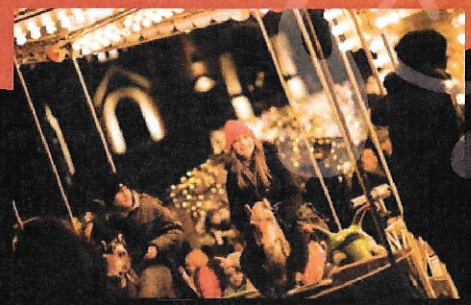

Dacă dorești să intri în spiritul sărbătorilor, Târgul de Crăciun îți pune la dispoziție o serie de activități specifice. Poți admira bradul decorat cu atenție sau spectacolul de colinde, în jurul căsuțelor din târg, la o cană de vin fiert sau o gustare, iar ajutoarele lui Moș Crăciun te vor purta într-o adevărată călătorie în timp, cu destinația „copilărie". Fie că ești sau nu adeptul tradițiilor, orădenii, gazde desăvârșite fiind, te vor primi cu brațele deschise, făcând tot posibilul să te simți ca acasă. Mai mult decât atât, Târgul de Crăciun reprezintă ocazia ideală pentru achiziționarea de obiecte de decor și suveniruri lucrate cu sârguință, pentru ca, de acum înainte, bradul tău să poarte pentru totdeauna amintirea acestui oraș special.

Târgul de Crăciun Oradea urmează exemplul celor mai mari orașe europene, precum: Viena, Budapesta sau Praga, dar și al celor românești: Sibiu, Cluj-Napoca sau București, în încercarea de a reda magia și spiritul sărbătorilor de iarnă, pe toată perioada lunii decembrie. Dulce sau sărat, condimentat sau ușor aromat, papilele tale gustative vor fi răsfățate de delicatesele gătite de către localnici. Ciolanul de porc cu fasole, mititeii, cârnăciorii cu mămăliguță, plăcintele cu varză sau covrigii îți vor reda gustul bucătăriei autentice românești. Dacă vrei să îți astâmperi pofta de dulce, îți recomandăm cozonacii cu mac sau cu nucă, sau pe cei secuiești.

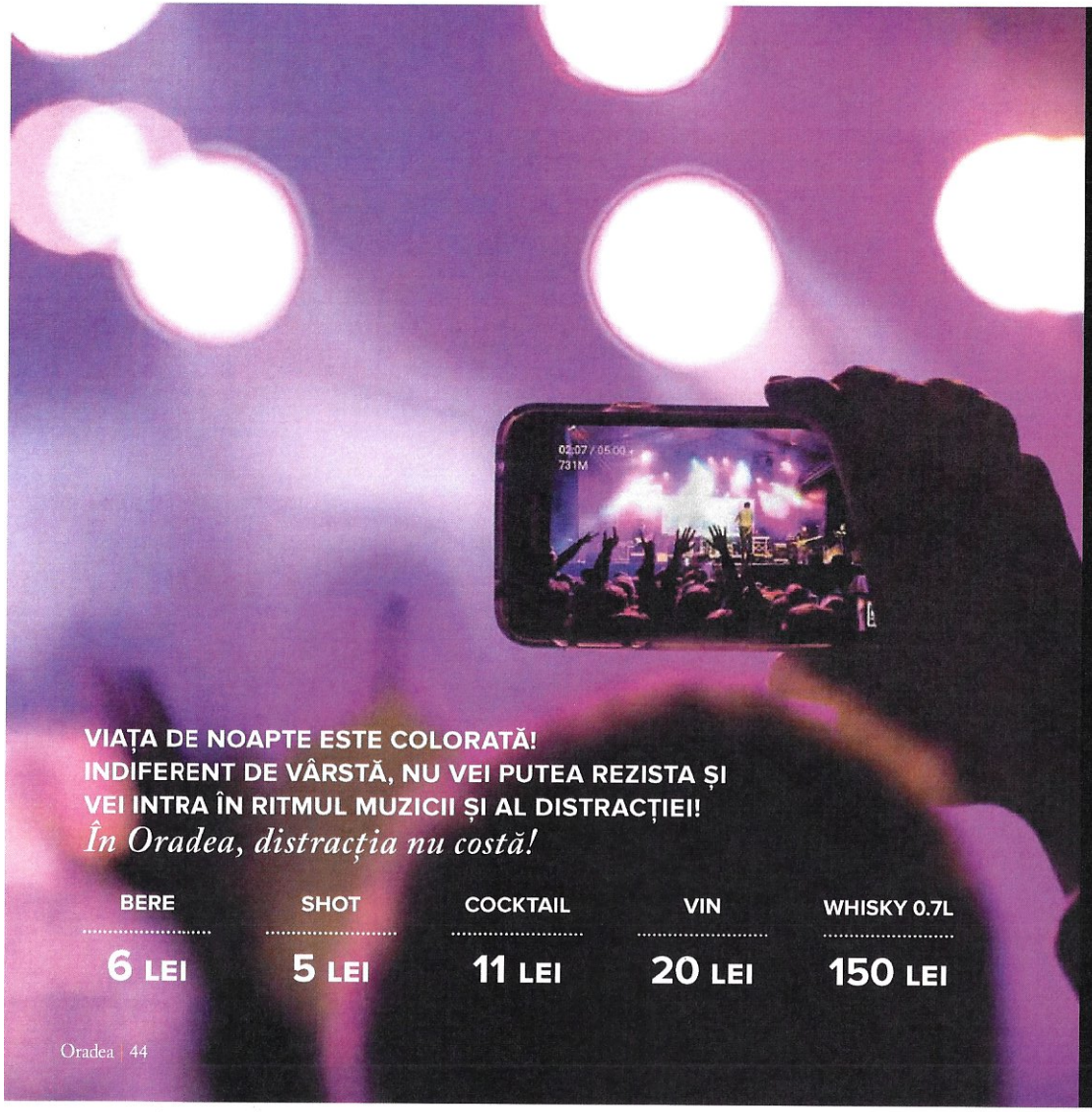

VIAȚA DE NOAPTE ESTE COLORATĂ!
INDIFERENT DE VÂRSTĂ, NU VEI PUTEA REZISTA ȘI VEI INTRA ÎN RITMUL MUZICII ȘI AL DISTRACȚIEI!
În Oradea, distracția nu costă!

BERE	SHOT	COCKTAIL	VIN	WHISKY 0.7L
6 LEI	5 LEI	11 LEI	20 LEI	150 LEI

VIAȚĂ DE NOAPTE
PUB - CLUB - CAFENEA

PUBURI ELEGANTE SAU TRADIȚIONALE, CAFENELE CU TERASE DESCHISE PÂNĂ TÂRZIU ÎN NOAPTE SAU CLUBURI LUXOASE ÎN CARE PETRECERILE SE ȚIN PÂNĂ DIMINEAȚA. AI DE UNDE ALEGE. ORIUNDE VEI INTRA, VEI ÎNTÂLNI TINERI DIN TOATE COLȚURILE LUMII. MULTICULTURALITATEA UNIVERSITARĂ ORĂDEANĂ A ADUS AICI ATMOSFERA DE DISTRACȚIE DIN TOATĂ LUMEA. NOAPTEA, ORADEA DEVINE EFERVESCENTĂ!

În serile de weekend poți participa la concerte de muzică live cu trupe locale sau străine. Oradea se numără printre orașele care promovează artiștii neconvenționali. Există spații speciale, cum ar fi vechi fabrici de pâine sau clădiri secession, în jurul cărora s-au cristalizat mici grupuri de artiști și iubitori ai unor noi genuri muzicale.

Dacă dorești să faci un maraton de petreceri, într-o singură noapte poți să vizitezi toate cluburile și localurile orădene pentru că amplasarea lor este concentrată în jurul zonei centrale a orașului!

Călătorește la preț special cu Oradea City Card!
Vezi: Pagina 82!

RAPORTAT LA NUMĂRUL DE LOCUITORI, ORADEA SE POATE MÂNDRI CU 25 DE METRI PĂTRAȚI DE SPAȚIU VERDE PENTRU FIECARE LOCUITOR, CIFRĂ CARE POZIȚIONEAZĂ ORAȘUL NOSTRU PE PRIMELE LOCURI ÎNTRE ORAȘELE ROMÂNIEI. ESTE UNUL DINTRE PRINCIPALELE MOTIVE PENTRU CARE ORADEA A PRIMIT TITLUL DE CAPITALĂ VERDE A ROMÂNIEI ÎN ANUL 2011!

CAPITALA VERDE A ROMÂNIEI

Bicicletă, plimbări, parcuri

ORADEA ESTE O PRIVELIȘTE APARTE PE CARE O EXPERIMENTEZI ÎN FIECARE COLȚ VERDE AL ORAȘULUI. PLIMBĂRILE PRIN PARCURILE VECHI DE SECOLE SUNT DE NEUITAT.

RÂUL CRIȘUL REPEDE STRĂBATE ORAȘUL DE LA UN CAPĂT LA CELĂLALT, OFERIND O PANORAMĂ ȘI O ZONĂ DE PLIMBARE PE O LUNGIME CONSIDERABILĂ. PISTELE PENTRU BICICLETE REALIZATE ÎN ULTIMII ANI ÎNSOȚESC RÂUL APROAPE PE TOATĂ LUNGIMEA LUI. CEI PESTE 1.560.000 DE METRI PĂTRAȚI DE SPAȚIU VERDE ÎȚI VOR TRANSFORMA PLIMBAREA ÎNTR-O ADEVĂRATĂ CURĂ DE OXIGEN!

Pistele pentru biciclete traversează orașul în mai multe direcții și duc până în Ungaria, în orașul Berettyóújfalu, la o distanță de peste 30 de km. Întreg sezonul cald, pasionații bicicliști străbat entuziasmați orașul pentru a ajunge în punctele preferate sau pentru plăcerea pedalatului. Cei pasionați de aventură se deplasează spre pădurile verzi din jurul Oradiei pentru a escalada traseele apreciate la nivel internațional de împătimiții acestui tip de sport.

Indiferent de felul în care alegi să petreci o zi frumoasă în Oradea, pe bicicletă sau încetișor, la pas, cu siguranță vei întâlni multe lucruri minunate. Vei putea savura priveliști panoramice dacă urci pe Dealul Ciuperca sau vei putea face câte un popas la cafenelele de pe malul Râului Crișul Repede.

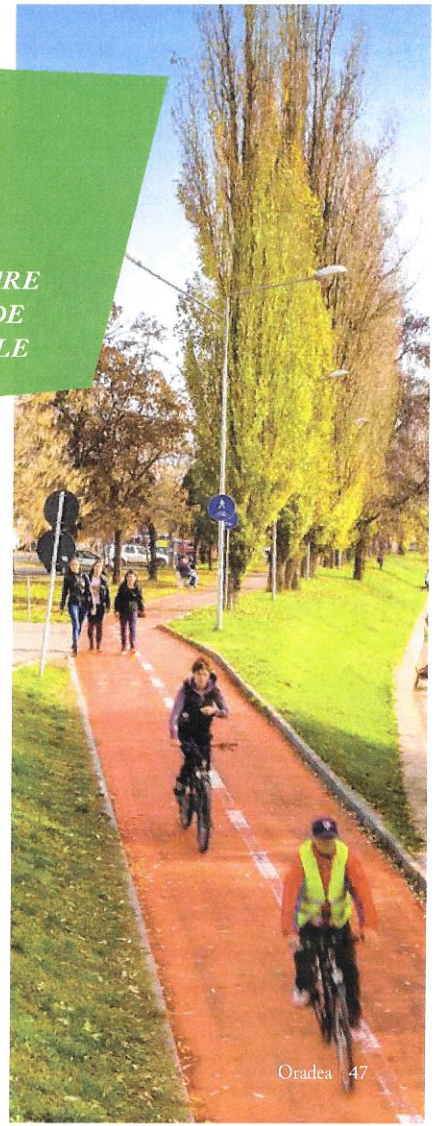

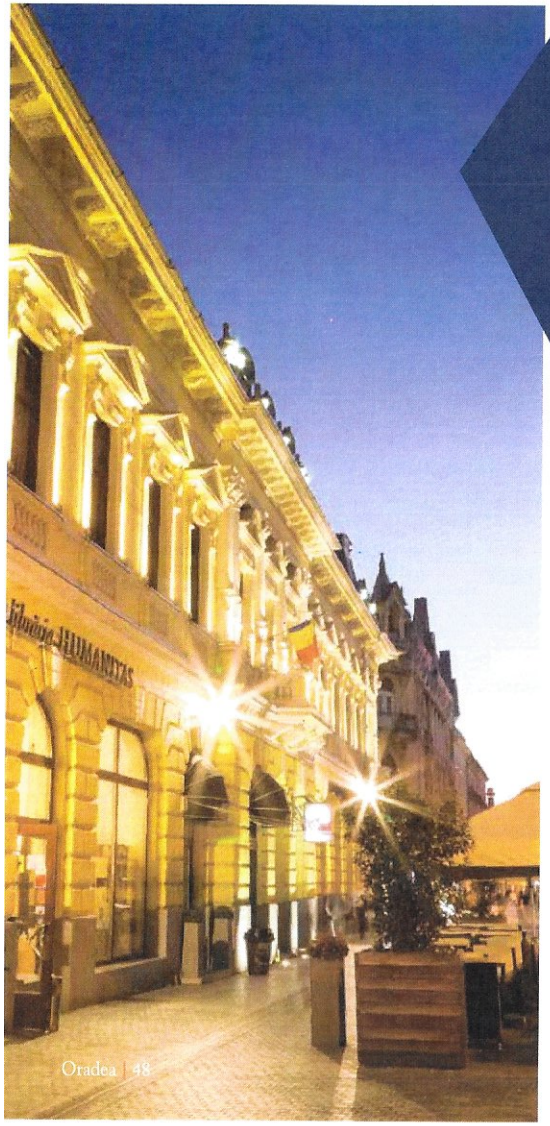

REPUBLICII

Promenadă & Arhitectură

LOCUL IDEAL PENTRU PROMENADĂ. CAFENELE, RESTAURANTE, ARHITECTURĂ. MULTE ATRACȚII PENTRU TOATE VÂRSTELE.

600 DE METRI DE VOIE BUNĂ ȘI CLĂDIRI FABULOASE TE AȘTEAPTĂ SĂ LE DESCOPERI ȘI SĂ LE ADMIRI. STRADA REPUBLICII ESTE ANIMATĂ PE TOT PARCURSUL ANULUI, DAR, ÎN SPECIAL ÎN SEZONUL CALD, ESTE PLINĂ PÂNĂ SEARA TÂRZIU DE TURIȘTI ȘI LOCALNICI IEȘIȚI LA PLIMBARE. ÎN SERILE DE VARĂ CAFENELELE ȘI RESTAURANTELE SUNT PREFERATE MAI MULT DECÂT ORICÂND DE MESENII VESELI CARE SAVUREAZĂ CU POFTĂ SPECIALITĂȚI LOCALE ȘI INTERNAȚIONALE.

Strada Republicii este un monument de arhitectură secession. Se deschide cu Casa Poynar, reprezentativă pentru curentul Art Nouveau, apoi vei întâlni o surpriză arhitecturală de influență venețiană, Palatul Rimanoczy Sr. Ansamblul Palatelor Stern, Apollo și Moskovits Miksa, situate la intersecția cu Strada Mihai Eminescu, te va face să ridici ochii spre cer și să uiți pentru câteva momente de înghețata italiană care se topește în cornet. Strada se încheie cu marea Catedrală Romano-Catolică construită în stil baroc.

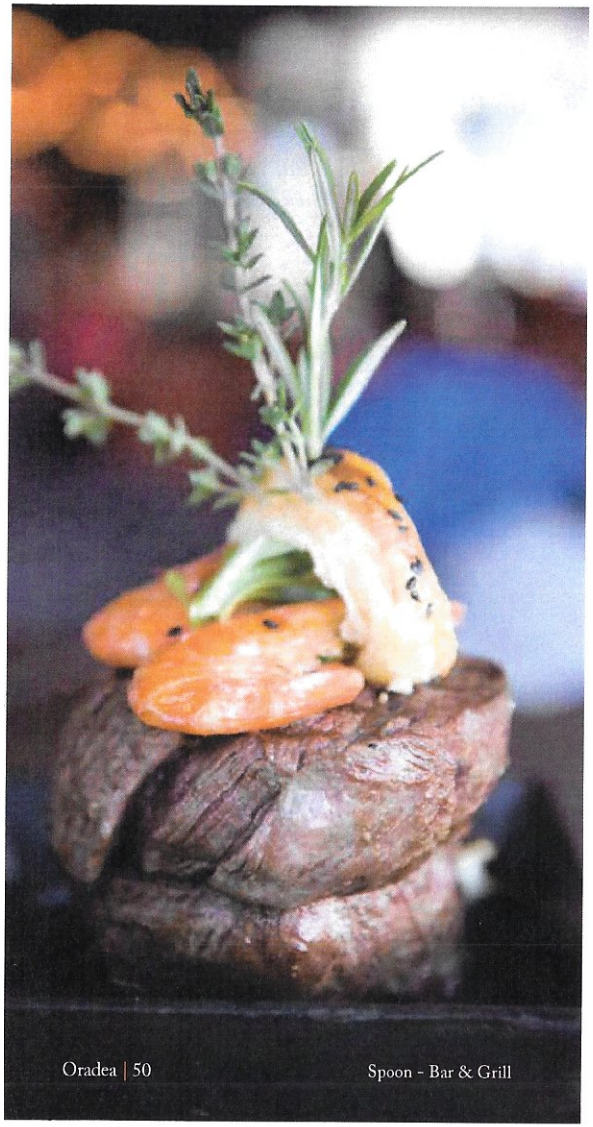

Spoon - Bar & Grill

BUCĂTĂRIE & VIN

TRADIȚIONAL, GOURMET, DIVERSITATE

DE LA SIMPLII COVRIGI, FIERȚI ÎN APĂ ȘI APOI COPȚI ÎN CUPTOR, ȘI PÂNĂ LA SPECIALITĂȚI GASTRONOMICE INTERNAȚIONALE SAU AROMATE PREPARATE LOCALE INFLUENȚATE DE BUCĂTĂRIA MAGHIARĂ - TOTUL ESTE AICI!

Sunt cel puțin 200 de locuri în frumoasa Oradea unde poți să te oprești pentru a lua o gustare sau o cină sofisticată. Dacă dorești o gustare rapidă, ai zeci de variante dulci sau sărate, iar un mic dejun franțuzesc, cu un croissant și un cappuccino, poți savura aproape în fiecare cafenea. Prânzul se cere mai bogat și atunci alegi un restaurant cu specific românesc sau maghiar, iar pentru o cină specială bifezi unul dintre restaurantele cu un meniu gastronomic gourmet.

MENIURI TRADIȚIONALE REINTERPRETATE

Oradea este reprezentată în topul Dining Guide și se laudă cu bucătari cu distincții în gastronomie. Una dintre cele mai interesante experiențe culinare pe care poți să o trăiești la Oradea este alegerea unor preparate tradiționale reinterpretate după reguli gastronomice actuale.

Restaurantele cu meniuri sofisticate te așteaptă și cu liste de vinuri românești medaliate internațional.

Promoții și discounturi speciale, în locații selectate, cu Oradea City Card. Vezi: Pagina 82!

The HUB - by Ramada Oradea

BUCĂTĂRIE TRADIȚIONALĂ

Arome românești cu influențe maghiare

ÎN PRIMUL RÂND TREBUIE SĂ FIE GUSTOS, AROMAT ȘI MULT - ACEASTA ESTE FILOZOFIA LOCALURILOR DIN ORADEA!

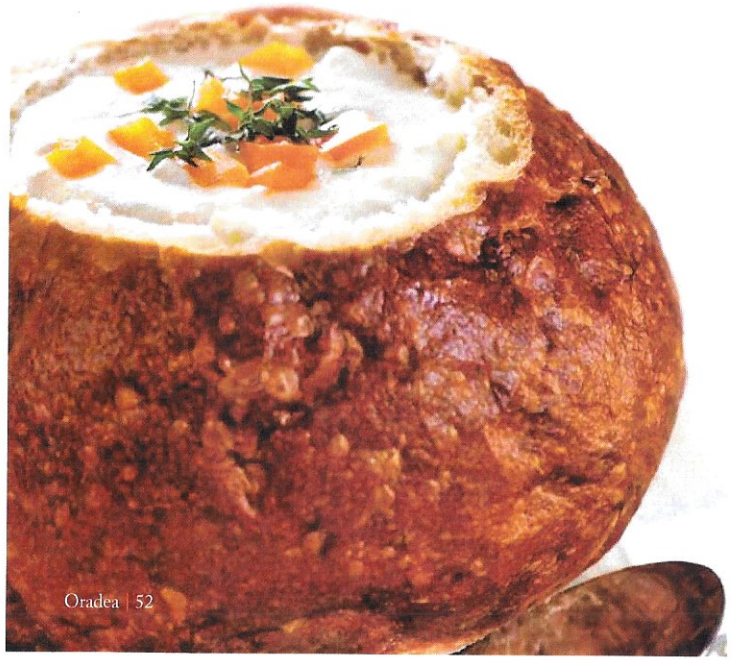

E DESTUL DE GREU SĂ MĂNÂNCI TOT CE ȚI SE PUNE ÎN FARFURIE. TREBUIE SĂ FII BINE ÎNFOMETAT PENTRU A PUTEA MÂNCA UN APERITIV ȘI UN FEL PRINCIPAL.

GUSTUL ȘI AROMA LOCALĂ

Când ajungi în Oradea, nu trebuie să ratezi câteva feluri speciale de mâncare. Unul dintre acestea este ciorba de vițel cu tarhon servită în pâine, iar, altul, la fel de gustos și năucitor, este ciolanul cu varză sau fasole.

RECOMANDĂRI:

-Spoon - Bar & Grill
-Restaurant Corsarul - *bucătărie italiană*
-Restaurant Cyrano - *bucătărie tradițională românească și maghiară*
-Restaurant & Pizzerie Due Fratelli
-Stokker House - *bucătărie germană*
-Baraw - Bistro Burger House

Lista completă a restaurantelor: la final!

SINGURUL CENTRU DE CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA VINULUI DIN ROMÂNIA ESTE LA ORADEA: MILLÉSIME.

VINUL ROMÂNESC FACE PARTE DIN PATRIMONIUL CULTURAL UNIVERSAL. VINUL ESTE UN ELEMENT DE CIVILIZAȚIE ÎN TOATĂ EVOLUȚIA UMANITĂȚII, DE LA LUMEA ANTICĂ LA LUMEA MODERNĂ, ATÂT PRIN RITUALUL CREȘTIN, CÂT ȘI ÎN PRODUCȚIE ȘI CONSUM.

DEGUSTAȚI VINURI ROMÂNEȘTI DE EXCEPȚIE

În colecția Millésime sunt cuprinse cele mai valoroase, apreciate și premiate vinuri românești. Dacă sunteți pasionați de vin, puteți rezerva o seară pentru grupul dumneavoastră pentru a degusta până la 15 tipuri de vin produse în cele mai bune vinării din România.

ARTĂ ȘI CUNOAȘTERE A VINULUI

O degustare de vin la Millésime este însoțită și de povestea fiecărui vin. Veți putea înțelege efectele terroir-ului românesc în funcție de zona geografică din care face parte vinul respectiv. Terroir-ul imprimă tipicitate și transmite în pahar un complex unic de culoare, gust și aromă.

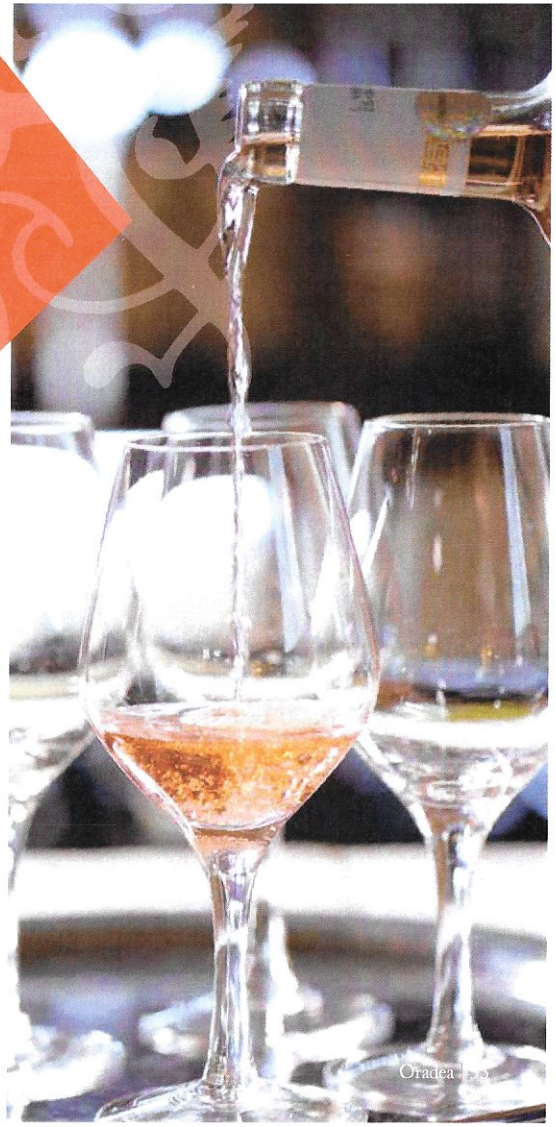

RIVERSIDE
Gastronomy & Lifestyle

MALUL CRIȘULUI REPEDE DEVINE O DESTINAȚIE SIMBOL ATÂT PENTRU ORĂDENI CÂT ȘI PENTRU TURIȘTII CARE VIZITEAZĂ ORAȘUL. DIN ACEST MOTIV, RESTAURANTELE DE PE MALUL APEI SUNT ÎN TOPUL PREFERINȚELOR TUTUROR. O EXPERIENȚĂ GASTRONOMICĂ DEOSEBITĂ, ACOMPANIATĂ DE O PRIVELIȘTE ÎN PERMANENTĂ MIȘCARE PE TOT PARCURSUL ZILEI.

Pe cursul Crișului Repede, așezate elegant pe malul râului, printre arbori, găsești minunatele restaurante cu specific mediteranean, internațional, tradițional sau italian.

Laurus Mediterranean Restaurant din cadrul Hotelului DoubleTree by Hilton oferă gurmanzilor preparate mediteraneene savuroase și o vedere minunată către Crișul Repede. Restaurantul are o ambianță caldă și modernă, iar preparatele culinare pot fi însoțite de o selecție de vinuri locale și internaționale.

Urmând cursul apei, descoperim restaurantul RIVO. Situat pe malul apei, cu o atmosferă caldă și spații verzi urbane, restaurantul le oferă celor care le trec pragul preparate culinare savuroase. Vara, grădina restaurantului este o adevărată oază de liniște și parfum de lavandă. Cu toate că te afli în mijlocul orașului, copacii te protejează de zgomotul traficului iar umbrelele albe, de soarele puternic. Poți lua loc pe o canapea, să savurezi o limonadă cu lavandă rece și să te bucuri de natură.

Situat în inima orașului, SPOON Bar & Grill este cel mai nou proiect de restaurant de pe malul Crișului Repede. Bucătarii SPOON Bar & Grill au conceput un meniu apetisant și divers, pentru experiențe culinare memorabile, într-o ambianță confortabilă și ultramodernă.

Pe celălalt mal al Crișului Repede, restaurantul Crinul Alb își ține ușile deschise la orice oră din zi și din noapte. Restaurantul are un specific tradițional italian. Fie că e vorba de paste, pizza sau fructe de mare, servirea mesei la restaurantul Crinul Alb este întotdeauna un motiv de bucurie.

Lângă Podul Intelectualilor găsești The Bridge - Restaurant & Pizza - o locație recent renovată, cu o terasă generoasă care se încadrează perfect în atmosfera Art Nouveau a orașului.

Așadar, când vizitați orașul de pe Crișul Repede, trebuie să încercați restaurantele de pe malul apei. Oferă totul: preparate culinare delicioase, o atmosferă relaxantă și o priveliște pe măsură.

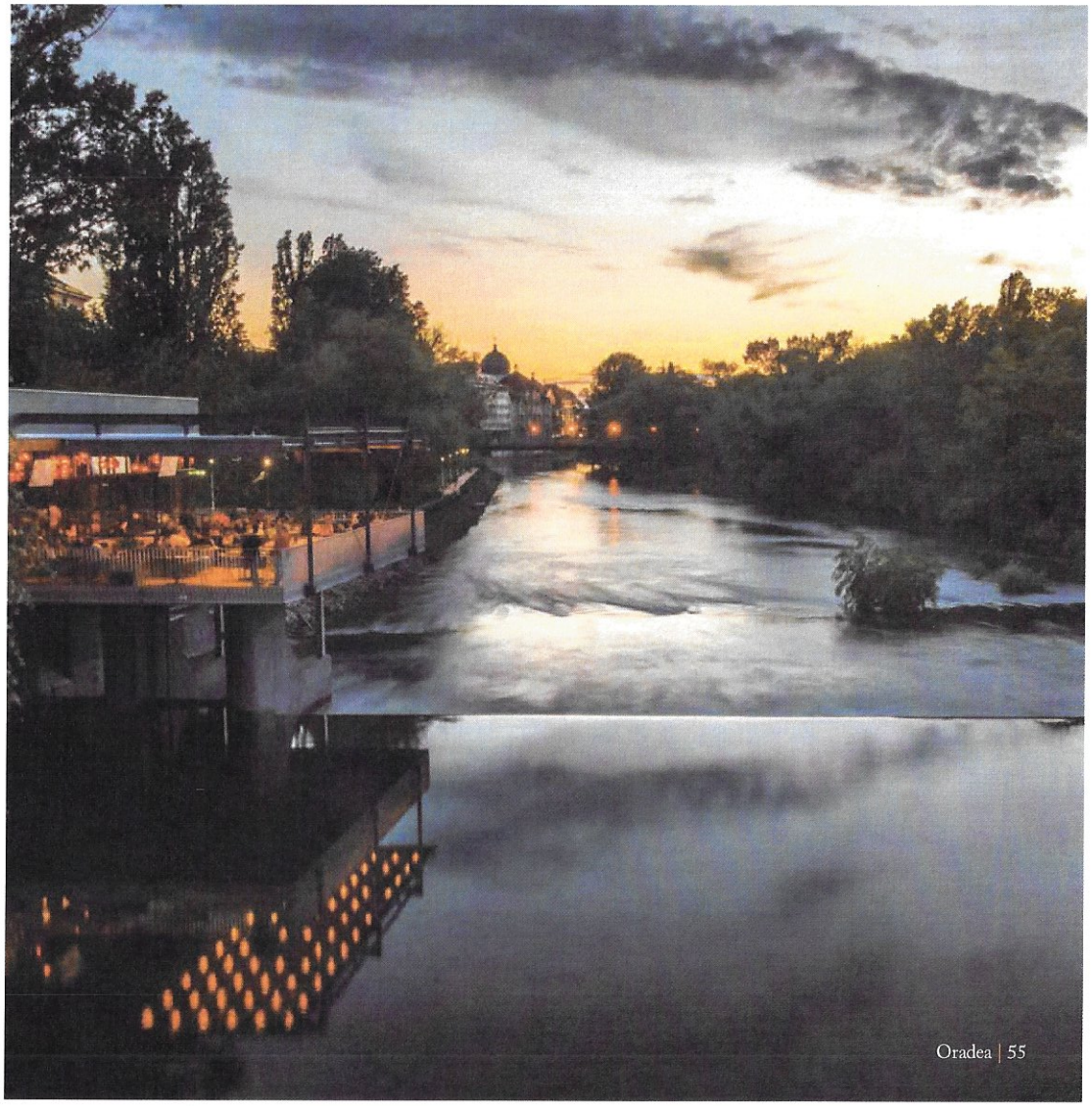

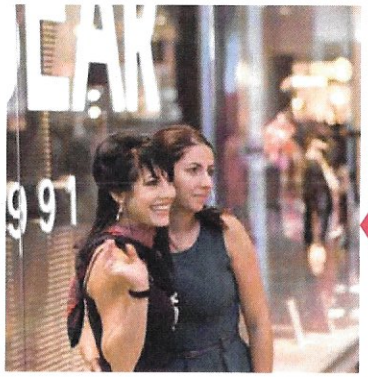

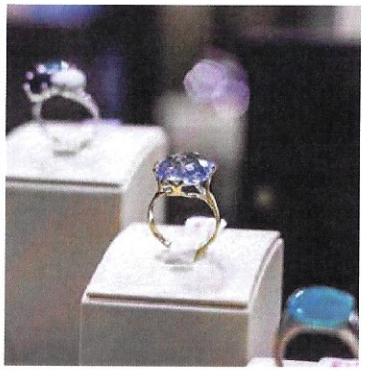

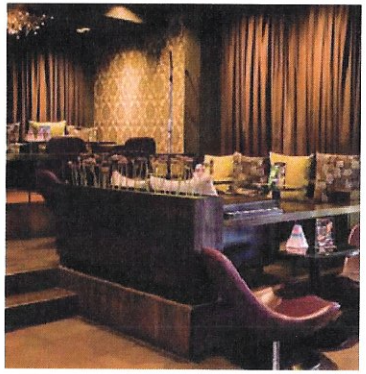

LOTUS CENTER
BIG BRANDS SHOPPING
DESCHIS 7 ZILE DIN 7

AI LA DISPOZIȚIE O DESTINAȚIE COMPLEXĂ DE SHOPPING ȘI DISTRACȚIE, PENTRU ÎNTREAGA FAMILIE.

VREI SĂ TE DISTREZI, SĂ FACI CUMPĂRĂTURI DE LA CELE MAI MARI ȘI CUNOSCUTE BRANDURI SAU DOREȘTI SĂ VEZI UN FILM ÎN CEL MAI NOU CINEMATOGRAF 4K? AI DE UNDE ALEGE! ÎN CENTRUL COMERCIAL ȘI DE DIVERTISMENT LOTUS CENTER, TE BUCURI DE CAFENELE, ZONE DE JOCURI CU BILIARD ȘI BOWLING, SĂLI DE FITNESS SAU LOCURI DE JOACĂ PENTRU CEI MICI. SPECIALITĂȚI CULINARE INTERNAȚIONALE, ITALIENEȘTI, CHINEZEȘTI, ARABE, MAGHIARE SAU AMERICANE TE AȘTEAPTĂ ÎN CEL MAI NOU FOOD COURT DIN ORADEA.

MAI MULTE CENTRE COMERCIALE

Dacă dorești diversitate și vrei să vizitezi și alte centre comerciale, ai mai multe opțiuni. Centrele comerciale Era Shopping Park și Oradea Shopping City te așteaptă cu diverse oferte de shopping și divertisment. Aici poți să găsești chiar și produse de la producătorii locali sau să participi la diverse evenimente.

Cumpărături la prețuri speciale cu Oradea City Card! Vezi: Pagina 82!

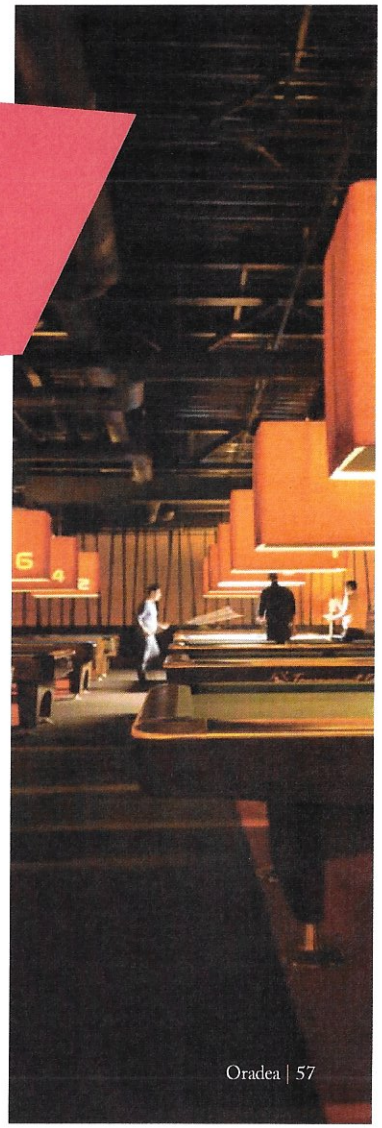

ORADEA
DESTINAȚIE DE BUSINESS

EVOLUȚIA MEDIULUI ANTREPRENORIAL PUNE ORADEA PE HARTA CELOR MAI DEZVOLTATE ORAȘE

ORADEA, UN ORAȘ ÎN PLINĂ DEZVOLTARE ECONOMICĂ, REPREZINTĂ UN NOD DE COMUNICARE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI OCCIDENT, FIIND O ZONĂ PROPICE PENTRU DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI A START-UP-URILOR. ASTFEL, FOARTE MULȚI INVESTITORI, ATÂT DIN ȚARĂ, CÂT ȘI DIN AFARA EI, VĂD ÎN ORADEA UN POTENȚIAL MARE DE DEZVOLTARE A PROPRIILOR AFACERI. ÎN ULTIMII ANI, ORADEA A ATRAS NUMEROȘI INVESTITORI DIN STATELE UNITE ALE AMERICII, CANADA, EUROPA ȘI ASIA, DEZVOLTÂND ASTFEL TREI PARCURI INDUSTRIALE. DE ASEMENEA, PENTRU A SUSȚINE DEZVOLTAREA MEDIULUI ECONOMIC, AU FOST CONSTRUITE O SERIE DE CENTRE DE AFACERI DOTATE LA STANDARDE INTERNAȚIONALE.

POZIȚIONARE ȘI FACILITĂȚI

Centrele de afaceri au fost poziționate strategic în imediata apropiere a centrelor comerciale sau a centrului orașului, cu scopul de a forma așa numitele zone de business ale orașului. Clădirile moderne și multifuncționale întrunesc toate avantajele și facilitățile necesare pentru desfășurarea în mod profesionist a activităților, punând la dispoziția clienților servicii de recepție, secretariat, informare, copiere, traducere și editare, precum și saloane expoziționale și săli de conferință.

ADAPTABILITATE ȘI PROFESIONALISM

Sălile de conferință din cadrul centrelor de afaceri oferă cadrul necesar pentru o gamă largă de activități ce se pot desfășura aici, fiind adaptabile la cerințele fiecărui client. Workshopuri, seminarii, conferințe sau congrese sunt doar câteva dintre activitățile pe care centrele de afaceri din Oradea le pot găzdui. Închirierea birourilor, amenajate complet, pentru doar câteva ore, este de asemenea o posibilitate, venind în sprijinul clienților care doresc să desfășoare interviuri, ședințe sau întâlniri în deplasare.

www.tradecenteroradea.ro

CALENDAR EVENIMENTE SPORTIVE 2017

CLUBUL SPORTIV MUNICIPAL ORADEA
www.csmoradea.ro

14-23 iulie
Campionatul European U20, masculin, Divizia B

TURUL CICLIST AL BIHORULUI
tourofbihor.ro

1-4 iunie

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ PROBIKERS BIHOR
www.probikers.ro

aprilie
Probikers Bike Marathon

aprilie | septembrie
Critical Mass

CLUBUL SPORTIV XTERRA
www.xterrasport.ro

18 martie
Primavera Trail Race - Concurs internațional de alergare montană (Maraton și Cross)
Zona - Șuncuiuș / Vadul Crișului
www.primaveratrailrace.ro

13 mai
Thermal Trail Race - ediția a 5-a
Zona - Pădurea Betfia (Băile Felix / 1 Mai)
www.thermaltrailrace.com

10 iunie
X-Man Romania - Triatlon pe distanță lungă - ediția a 8-a
Campionatul Național pe Distanță Lungă
Concurs internațional de triatlon
Zona - Săldăbagiu / Paleu / Oradea
www.xmanromania.ro

1 iulie
Triatlonul Companiilor - Triatlon destinat firmelor și companiilor - ediția a 4-a
Zona - Ineu / King's Land
www.triatlonulcompaniilor.ro

19 septembrie
Oradea City Runningday - Alergare Concurs internațional (Semimaraton, 10 km și Ștafetă)
Ediția a 7-a
Zona - Oradea - Centrul Istoric
www.digi-oradeacityrunningday.com

COMPETITIVITATEA ORAȘULUI SE SIMTE ȘI PRIN REZULTATELE ECHIPELOR SPORTIVE, SITUATE PE PRIMELE LOCURI ÎN CAMPIONATELE NAȚIONALE

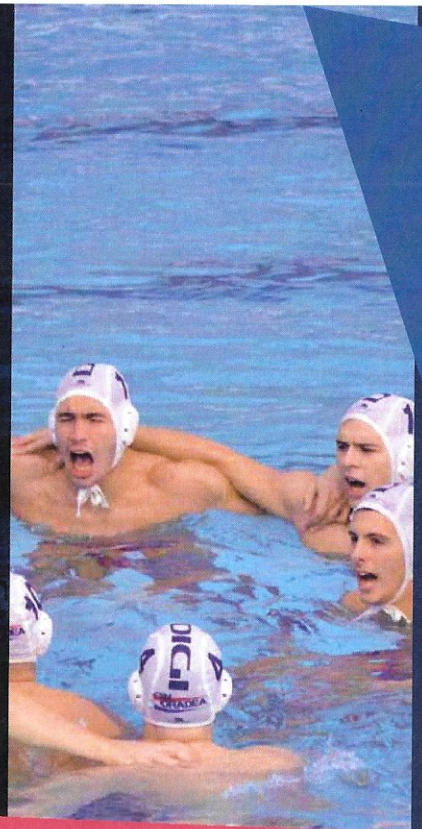

SPORT

POLO, BASCHET, MARATON, TRIATLON, CICLISM

ACTIVITĂȚILE SPORTIVE SE DESFĂȘOARĂ PE TOT PARCURSUL ANULUI. MAJORITATEA SUNT ADRESATE PUBLICULUI LARG ȘI AU RECUNOAȘTERE INTERNAȚIONALĂ.

ORĂDENII APRECIAZĂ MULT SPORTUL ȘI ACTIVITĂȚILE SPORTIVE. APROAPE ÎN FIECARE LUNĂ EXISTĂ CÂTE O COMPETIȚIE SPORTIVĂ LA CARE POȚI PARTICIPA CA SPECTATOR SAU POȚI INTRA DIRECT ÎN CURSĂ!

Participă la competițiile de mountain bike sau înot, înscrie-te la un maraton sau un triatlon! Poți să îți alegi din timp competiția la care dorești să participi și te prezinți la linia de start indiferent din ce țară ești. Vara ai la dispoziție multe locuri unde să te antrenezi, să alergi în parcurile orașului sau să înoți în piscinele olimpice unde se antrenează echipele de polo. În Băile Felix te așteaptă una dintre cele mai căutate zone de antrenament, într-un microclimat unic, chiar în mijlocul pădurii.

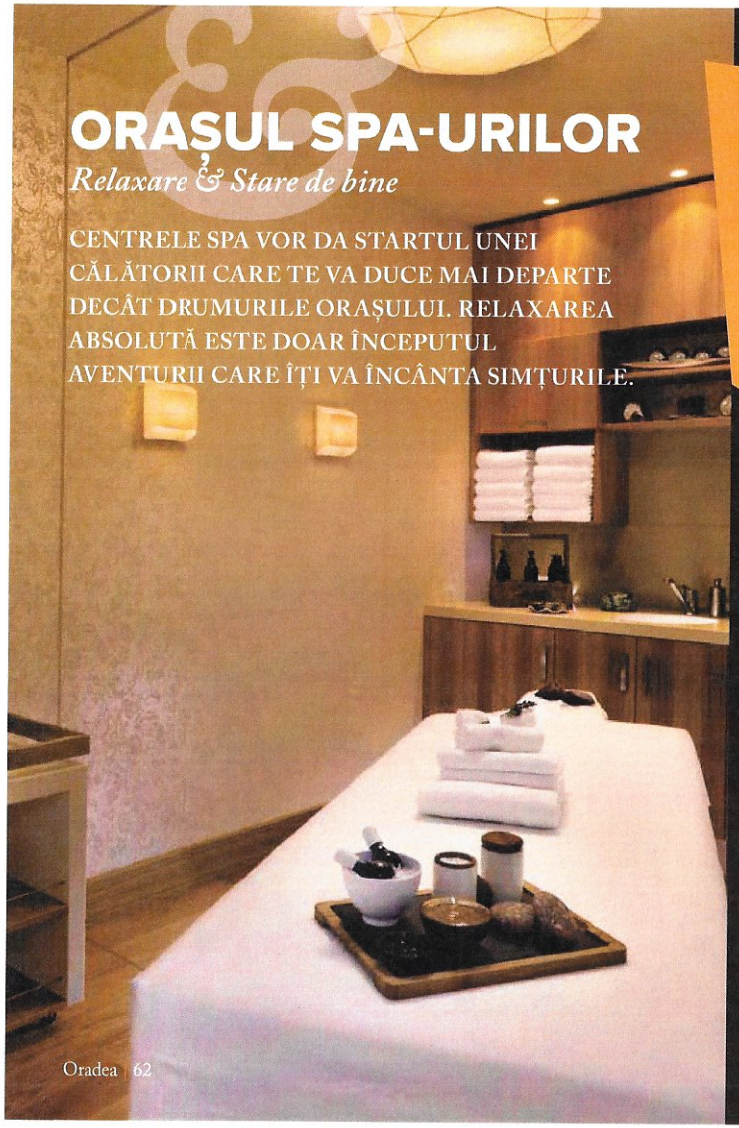

ORAȘUL SPA-URILOR

Relaxare & Stare de bine

CENTRELE SPA VOR DA STARTUL UNEI CĂLĂTORII CARE TE VA DUCE MAI DEPARTE DECÂT DRUMURILE ORAȘULUI. RELAXAREA ABSOLUTĂ ESTE DOAR ÎNCEPUTUL AVENTURII CARE ÎȚI VA ÎNCÂNTA SIMȚURILE.

ATMOSFERA APARTE ȘI STAREA DE BINE ÎȚI VOR FI COMPANIONI PE DRUMUL CARE ARE CA DESTINAȚIE O EXPERIENȚĂ INEDITĂ DE REVIGORARE ȘI RELAXARE PROFUNDĂ.

ACEST ORAȘ UNIC ÎȚI PUNE LA DISPOZIȚIE TOATE CELE NECESARE PENTRU CA ȘEDEREA TA AICI SĂ FIE UNA FABULOASĂ. PLIMBĂRI, ARHITECTURĂ, GASTRONOMIE, SHOPPING ȘI VIAȚĂ DE NOAPTE, TOATE ACESTEA TE POT EPUIZA. CE POATE FI MAI BUN ÎNTR-UN ASTFEL DE MOMENT DECÂT O ESCAPADĂ SENZORIALĂ?

CENTRE SPA MODERNE - STANDARDE ÎNALTE

Designul modern și tehnologia tratamentelor avansate sunt menite să creeze o atmosferă calmă, transformând vizita la SPA într-una relaxantă și, în același timp, luxoasă. Centrele SPA vă așteaptă cu saloane de masaj, saună, dușuri Vichy și tratamente personalizate cu produse profesionale, dedicate nu doar doamnelor și domnișoarelor, ci și domnilor sau chiar cuplurilor.

Alegeți să vă răsfățați într-un SPA cu tratamente termale. Relaxarea oferită de apa termală, într-o zi răcoroasă de toamnă, nu poate fi egalată. Mineralele și sărurile din apa termală vă revigorează corpul și vă relaxează mintea. Iar dacă escapada voastră este una mai specială, centrele SPA din orașul nostru vă vin în ajutor cu oferte deosebite pentru ocazii precum evenimente corporate, petreceri private pe marginea piscinei sau petreceri de burlăcițe, de neuitat.

eforea Spa by Hilton

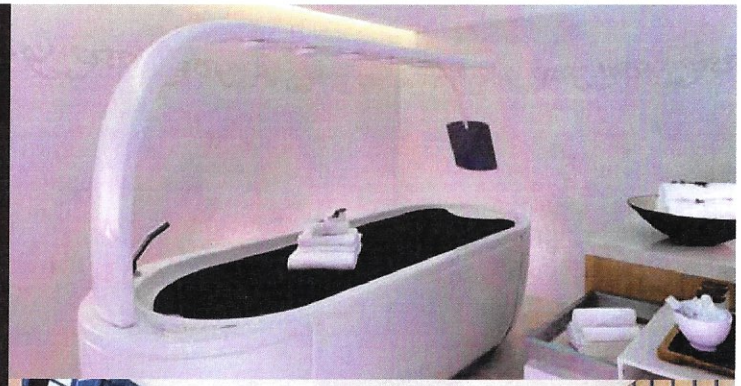

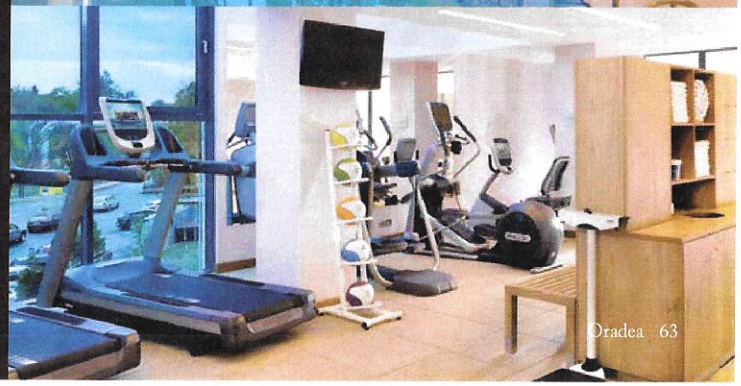

SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE

Escapade relaxante în mijlocul orașului

CELE MAI RAFINATE AȘTEPTĂRI ÎȚI VOR FI SATISFĂCUTE ÎN CELE MAI LUXOASE COMPLEXE SPA SELECȚIONATE ATENT PENTRU TINE.

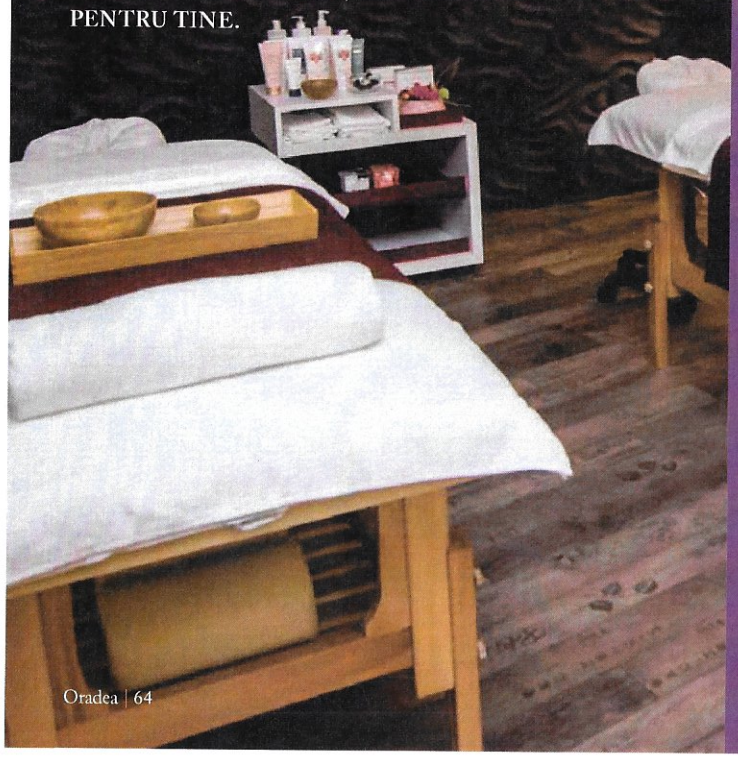

SIMȚURILE ÎȚI VOR FI RĂSFĂȚATE ÎNTR-UN AMBIENT APARTE, LĂSÂND FORFOTA ORAȘULUI LA UȘĂ. ATUNCI CÂND PĂȘEȘTI AICI, TE DEZBRACI DE GRIJI ȘI LAȘI TERAPEUȚII PROFESIONIȘTI SĂ ÎȚI ÎMBRACE TRUPUL ÎN RELAXARE.

CHIAR DACĂ SEJURUL TĂU ÎNCEPE CU PLIMBĂRI LUNGI, VIZITE LA MUZEE SAU SESIUNI DE SHOPPING, CELE MAI AȘTEPTATE MOMENTE ALE UNEI ESCAPADE SUNT MEREU RELAXAREA ȘI DETAȘAREA DE COTIDIAN. AICI, ÎȚI POȚI REÎNCĂRCA BATERIILE CHIAR ÎN MIJLOCUL ORAȘULUI!

TU EȘTI CEL MAI IMPORTANT

Atmosfera calmă și elegantă va face ca vizita ta să fie una de neuitat. Veți fi tratate ca niște regine, respectiv regi, pentru că centrele noastre SPA nu îi uită nici pe domni.

Fie că este vorba de un tratament, un masaj sau de o simplă vizită la piscină sau saună, vă veți bucura de servicii de cea mai înaltă calitate pentru a vă face mereu să vă simțiți cei mai importanți.

BEAUTY, WINE & THERMAL SPA

Oradea duce experiența SPA la un nou nivel de rafinament, prin vinoterapie. Vinoterapia stoarce secretele boabei de strugure în tratamente care purifică, detoxifică, hrănesc pielea și previn îmbătrânirea. Gândite ca o experiență intimă, relaxantă și tonifiantă, serviciile wine spa includ, alături de vinoterapie, saună finlandeză, saună cu infraroșii, cameră de relaxare cu sare de Himalaya. Și pentru ca experiența dumneavoastră să urmeze ritmul unei degustări, ca punct final al călătoriei vă recomandăm, alături de un pahar cu vin, să savurați panorama superbă a centrului istoric al orașului direct din jacuzzi.

Riserva Wine Spa -by Ramada Oradea

Călătorește la preț special cu Oradea City Card!
Vezi: Pagina 82!

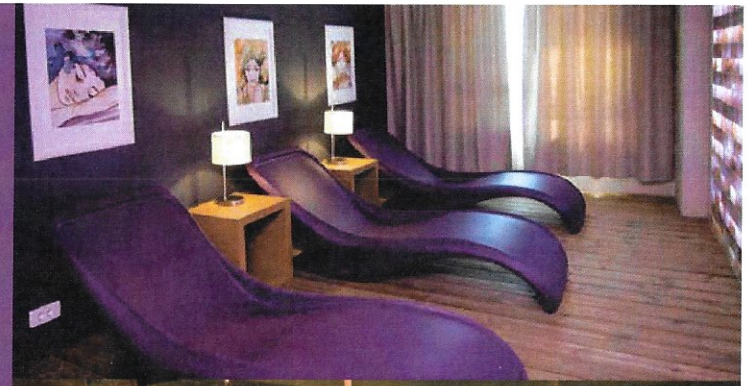

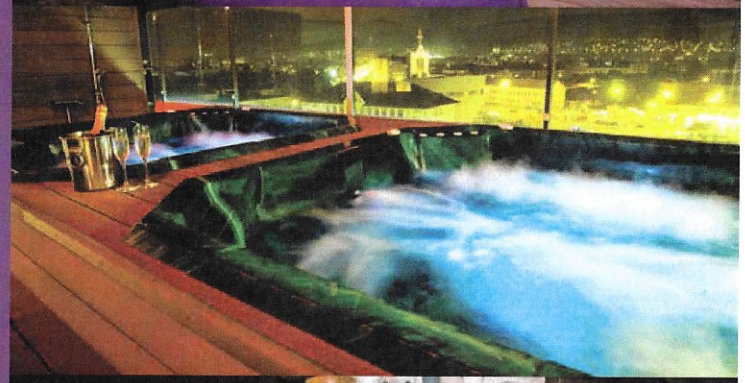

CAZARE

Ospitalitate & Răsfăț

POȚI ALEGE UN HOTEL DINTR-UN LANȚ INTERNAȚIONAL CONSTRUIT DUPĂ ULTIMELE STANDARDE SAU POȚI OPTA PENTRU O PENSIUNE PITOREASCĂ, CU GAZDE PRIMITOARE.

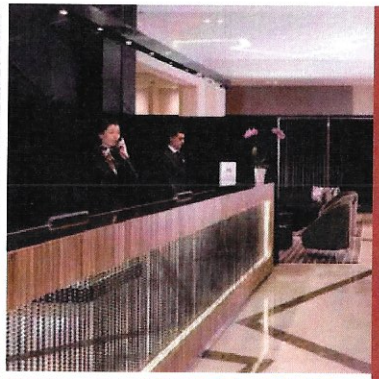

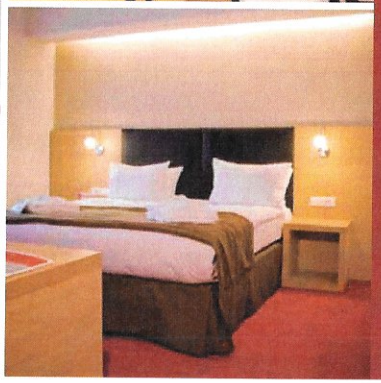

MARILE LANȚURI HOTELIERE HILTON ȘI RAMADA AU ALES SĂ CONSTRUIASCĂ ÎN ORADEA UNITĂȚI DE CAZARE DUPĂ ULTIMELE STANDARDE EUROPENE. ALEGEREA ORADIEI CA PUNCT PENTRU DEZVOLTAREA UNOR REȚELE HOTELIERE INTERNAȚIONALE ESTE O DOVADĂ A POTENȚIALULUI SĂU TURISTIC.

Noile hoteluri pun la dispoziția turiștilor camere confortabile și luxoase, la prețuri foarte avantajoase. Dacă alegi o variantă low-cost, dar primitoare, îți recomandăm hotelurile de 3 stele sau pensiunile bine echipate pe care le găsești în tot orașul.

HOTELURI:
DoubleTree by Hilton 4*
Ramada Oradea 4*
Astoria 4*
Continental Forum Oradea 4*
Elite Boutique & Spa 4*
Nevis Wellness & Spa 4*

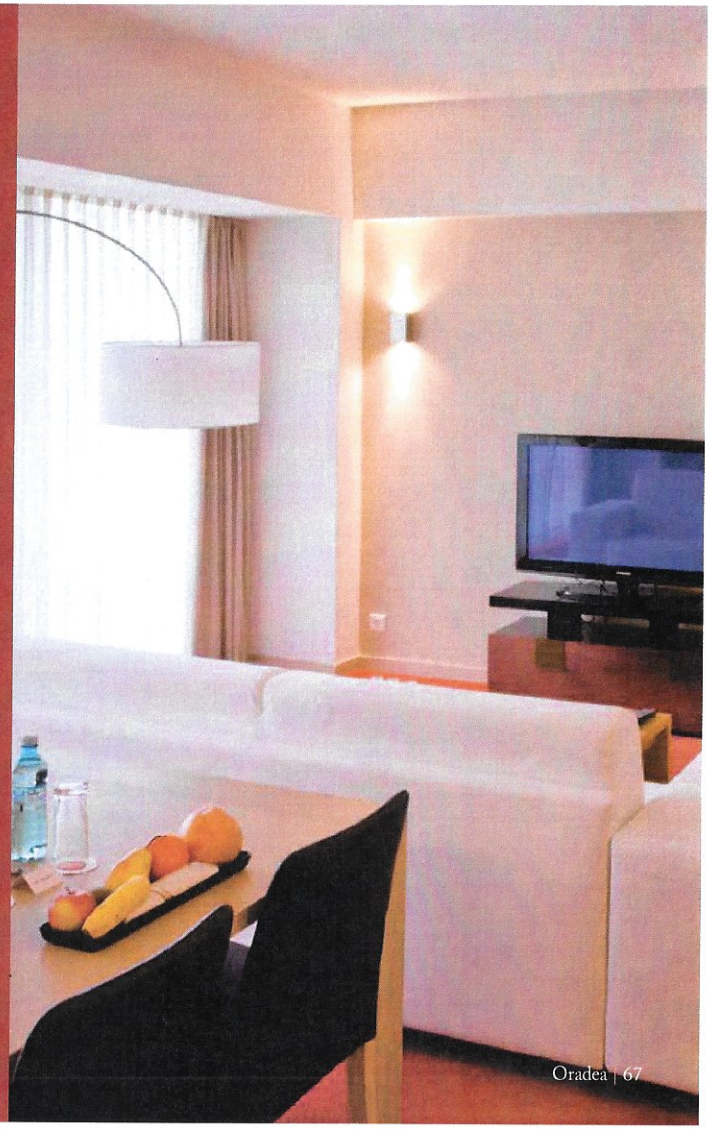

BĂILE FELIX

Paradisul apelor termale

EFECTELE MIRACULOASE ALE APELOR TERMALE DIN BĂILE FELIX SUNT CUNOSCUTE ÎNCĂ DE PE VREMEA IMPERIULUI ROMAN

UNICE ÎN LUME, APELE TERMALE DIN BĂILE FELIX SUNT CELE MAI APRECIATE APE CURATIVE DIN REGIUNE. APA TERMALĂ ESTE ATÂT DE PURĂ, ÎNCÂT POATE SĂ FIE CONSUMATĂ CA APĂ POTABILĂ.

ISTORIA APELOR DE LÂNGĂ ORADEA

Se mai poate vedea şi azi unul dintre primele bazine construite în urmă cu sute de ani. În jurul primului izvor termal s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, o staţiune înfloritoare care a atras turişti din toate colţurile Europei. Ca o recunoaştere a calităţilor terapeutice, la expoziţia mondială de la Paris, din 1896, apelor din această staţiune li s-au acordat medalia de aur şi diploma de onoare.

BENEFICIILE APEI TERMALE

Temperaturile de izvor, între 40-49 °C, şi concentraţia de săruri, cu puţin peste 1g la litru, oferă acestor ape proprietăţi miraculoase pentru majoritatea afecţiunilor aparatului locomotor, încadrându-se în categoria apelor oligominerale.

Călătoreşte la preţ special cu Oradea City Card!
Vezi: Pagina 82!

Băile Felix - 1911

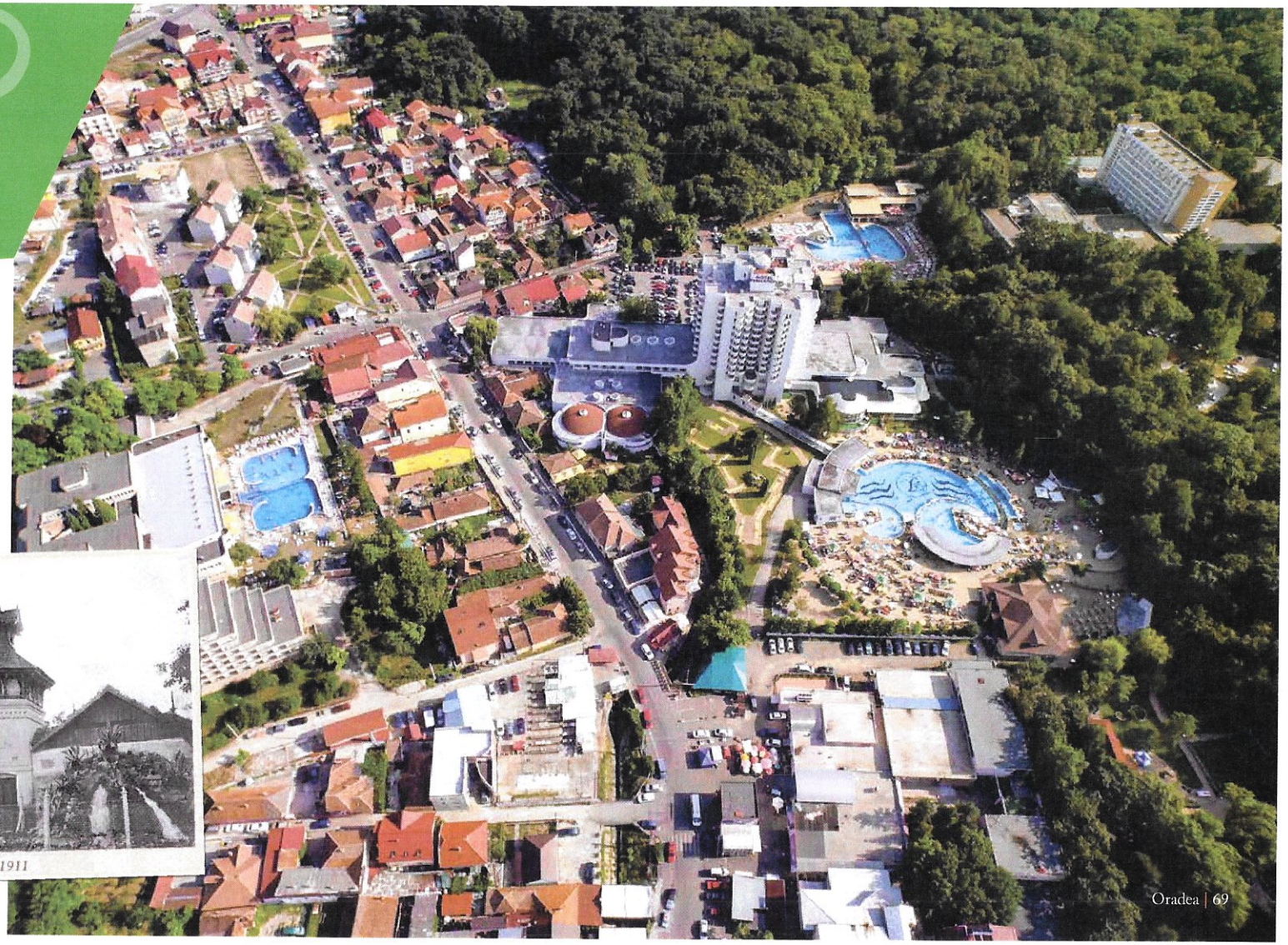

BĂILE FELIX

Aqua Park & Distracție

VOIA BUNĂ ȘI BUCURIA SUNT, ÎN SEZONUL ESTIVAL, LA CELE MAI ÎNALTE COTE. DE DIMINEAȚA PÂNĂ SEARA, PISCINELE SUNT PLINE DE TINERI DORNICI DE DISTRACȚIE.

LA BĂILE FELIX DESCOPERI O STAȚIUNE PENTRU TOATE VÂRSTELE. ÎN APELE TERMALE, DANSUL, CONCURSURILE ȘI SESIUNILE DE AQUA GYM SUNT CELE MAI DISTRACTIVE ȘI VINDECĂTOARE ACTIVITĂȚI.

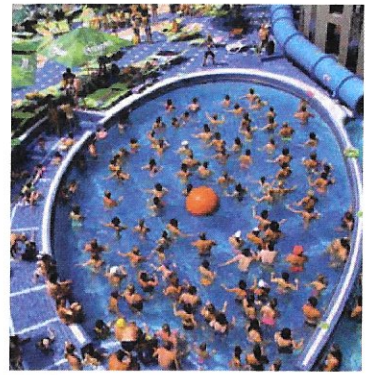

AQUA PARK PRESIDENT- FRESH ȘI MODERN

Unul dintre cele mai noi Aqua Park-uri din Băile Felix, este apreciat de turiști pentru toboganele moderne interioare și exterioare. Aqua Park President este dotat cu 13 bazine interioare și 5 bazine exterioare, grotă mediteraneană, bilă generatoare de valuri, o saună finlandeză și una turcească, pool bar și zone de masaj. Este deschis tot timpul anului, funcționând cu apă termală cu o temperatură de 35-37 °C. Poate găzdui 700-800 de persoane pe zi în timpul iernii și până la 2.200 de persoane pe timp de vară.

În incinta complexului se organizează diferite activități de entertainment, cum ar fi concerte, petreceri tematice, Aqua Gym sau clase de Zumba pentru adulți. Mai mult decât atât, Aqua Park President organizează și jocuri, ateliere sau activități pentru copii, reprezentând astfel o opțiune de top pentru cei care doresc o escapadă cu întreaga familie. Pe perioada verii, bazinele Aqua Park President sunt o oază de răcoare pentru zilele toride, iar pentru zilele de iarnă, apa termală caldă vă răsfață simțurile.

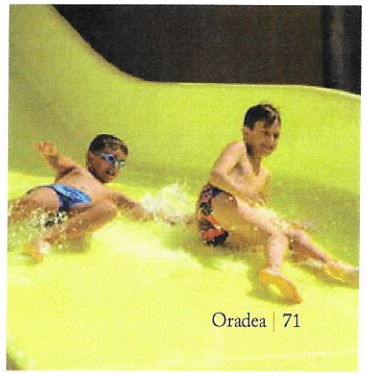

BĂILE FELIX

Tratamente & Hoteluri

O ATMOSFERĂ UNICĂ ȘI ARMONIOASĂ TE VA ADEMENI, IAR, ODATĂ CE AI AJUNS AICI, CONFORTUL ȘI REVIGORAREA ÎȚI VOR FI CEI MAI BUNI PRIETENI.

EFECTELE TĂMĂDUITOARE ALE APELOR TERMALE SUNT POTENȚATE LA MAXIM, PE TOT PARCURSUL ANULUI, DE BRIZA VENITĂ DINSPRE ALPII AUSTRIECI. BĂILE TERMALE ÎN AER LIBER PE TIMP DE IARNĂ SUNT PREFERATELE TURIȘTILOR, SENZAȚIA TRANSFERULUI DE LA RECE LA CALD FĂCÂND RELAXAREA MULT MAI INTENSĂ.

Hotel President 4* este unul dintre principalele hoteluri care dețin centre performante de tratament și recuperare. Acesta oferă diferite tratamente de tip anti-aging Ana Aslan, cât și tratamente cosmetice și terapeutice cu produse naturale Pell Amar.

CURELE BALNEARE PROPUSE ÎN CADRUL BAZELOR DE TRATAMENT SE ADRESEAZĂ URMĂTOARELOR AFECȚIUNI:

-**afecțiuni reumatice degenerative** (spondiloză, coxartroze, gonartroze, poliartroze)
-**afecțiuni reumatice inflamatorii** (spondilită anchilozantă, poliartrită reumatoidă)
-**afecțiuni reumatice abarticulare** (periartrită scapulo-humerală, tendinite, bursite)
-**afecțiuni posttraumatice**
-**afecțiuni neurologice** (discopatii, hernie de disc, pareze, paralizii)

RECOMANDĂRI DE HOTELURI ÎN BĂILE FELIX:

Lotus Therm Spa & Luxury Resort 5*
Hotel President 4*
Hotel Aqua President 4*
Hotel President SPA 4*, din iulie 2017.
Internațional 4*
Nufărul 3*
Termal 3*

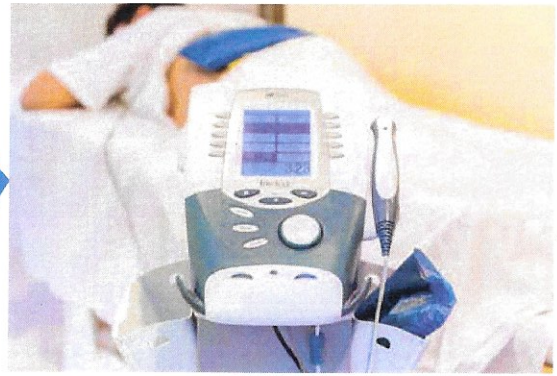

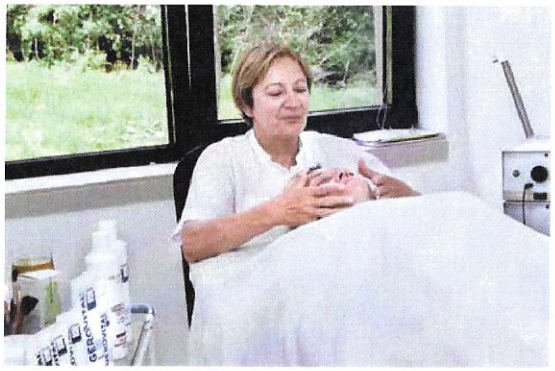

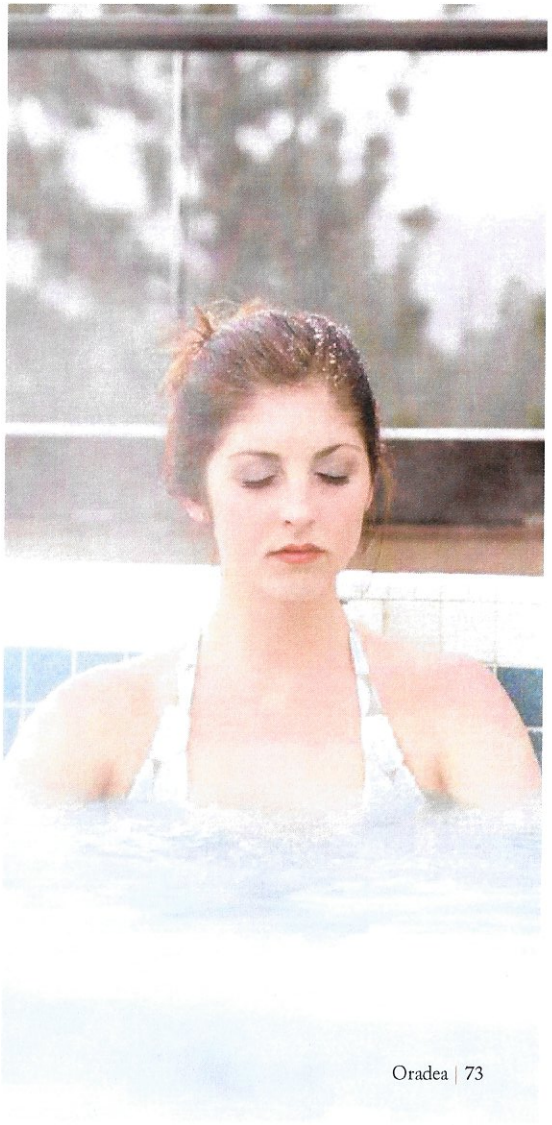

JUDEȚUL BIHOR
Spectacolul naturii

APE CURATE, IEȘITE DIN MUNȚI, IZVOARE TERMALE, DEFILEE ȘI CHEI, POTECI PLINE DE VIAȚĂ, CASE TRADIȚIONALE, BUCATE ALESE, ORAȘE ȘI SATE CU OAMENI DÂRJI, PIAȚETE VIBRANTE ANIMATE DE TERASE ȘI CAFENELE, PARCURI ATRĂGĂTOARE, CLĂDIRI ȘI LOCURI PLINE DE POVESTE - AȘA ÎNCEPE CĂLĂTORIA, PENTRU ÎNCEPUT IMAGINARĂ, PE TĂRÂMURILE DIN ACEASTĂ PARTE A ROMÂNIEI.

O VACANȚĂ DE VIS PORNEȘTE DE LA DORINȚA DE A NE PETRECE TIMPUL LIBER AȘA CUM VREM

Libertatea și puterea de a visa începe de la poalele legendarilor Munți Apuseni. Nu prea înalți, prietenoși pentru pasul tuturor turiștilor, plini de mister și locuri care există de când lumea și pământul, munții cu tot ce este în jur atrag mii de călători.

TURIȘTII SUNT BINEVENIȚI ORICÂND ȘI ORIUNDE ÎN BIHOR

Oradea, orașul străbătut de râul Crișul Repede, vegheat de catedrale și clădiri a căror istorie o descoperi la un popas în localurile primitoare, deschide jurnalul oricărui călător. Siluetele clădirilor, care te inspiră la călătorie în trecut, fac din pozele turiștilor adevărate lucrări de artă. Un loc în care, dacă ajungi, poți alege singur cum să-ți petreci vacanța.

Oradea este un oraș care îți încălzește trupul și sufletul, indiferent de anotimp. În Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai, turiștii se pot relaxa în centrele de SPA și wellness, pot practica diverse activități de agrement și pot găsi o ofertă gastronomică deosebită.

Oradea este capitala unui județ dominat de arii naturale. Parcul Natural Apuseni găzduiește impresionantul Platou carstic Padiș. Paradis al monumentelor naturii, cu peștera Ghețarul Focul Viu, cu grandiosul complex carstic Cetățile Ponorului și cu Cheile Galbenei, Padișul rămâne un mister și pentru cei care au trecut pe aici de mai multe ori.

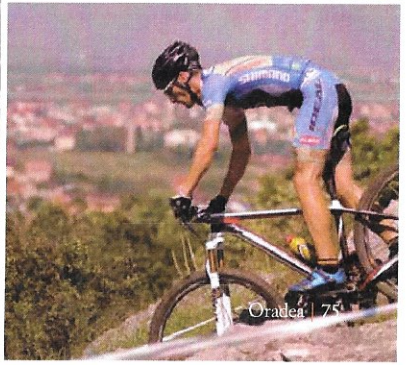

ATRACȚII TURISTICE

Locuri de poveste

PĂDUREA CRAIULUI ESTE UN AREAL ÎN CARE ATRACȚIILE TURISTICE NATURALE ȘI ANTROPICE ABUNDĂ LA TOT PASUL.

ÎN ATELIERELE MEȘTERILOR POPULARI DE AICI SE MAI POT OBSERVA ÎNDELETNICIRI TRADIȚIONALE. PEISAJUL BUCOLIC OFERIT DE NATURĂ ȘI BUNĂTĂȚILE CULINARE SUNT DOAR CÂTEVA DINTRE IMAGINILE DE LA CARE ÎNCEPE CĂLĂTORIA SPRE PĂDUREA CRAIULUI. AREALUL A FOST INTRODUS ÎN CIRCUITUL DESTINAȚIILOR ECOTURISTICE DIN EUROPA PENTRU CĂ NATURA ȘI OAMENII ALCĂTUIESC, ÎN CONTINUARE, AICI, VIAȚA.

În Bihor nu ajunge doar imaginația. Aici, datorită unora dintre cele mai vechi stațiuni din România, Stâna de Vale, Băile Felix și Băile 1 Mai, au poposit turiștii curioși de elixirul oferit de resursele naturale. Apele naturale de izvor din Stâna de Vale sunt un privilegiu pentru turiști. Stațiunea oferă oaspeților aer curat, cascade spectaculoase și trasee spre alte locuri de poveste din Munții Apuseni.

Peisajele sălbatice, casele tradiționale, orașul cu clădiri istorice, bucatele specifice unui areal multicultural, oazele de relaxare și distracție din bazinele cu apă termală din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai fac din județul Bihor destinația turistică în care ajungi cu un apetit interminabil pentru vacanță.

Vizitarea acestor locuri este posibilă!

Merită să-ți petreci vacanțele împreună cu familia sau cu cei care știu să se distreze în locul unde natura este spectacol.

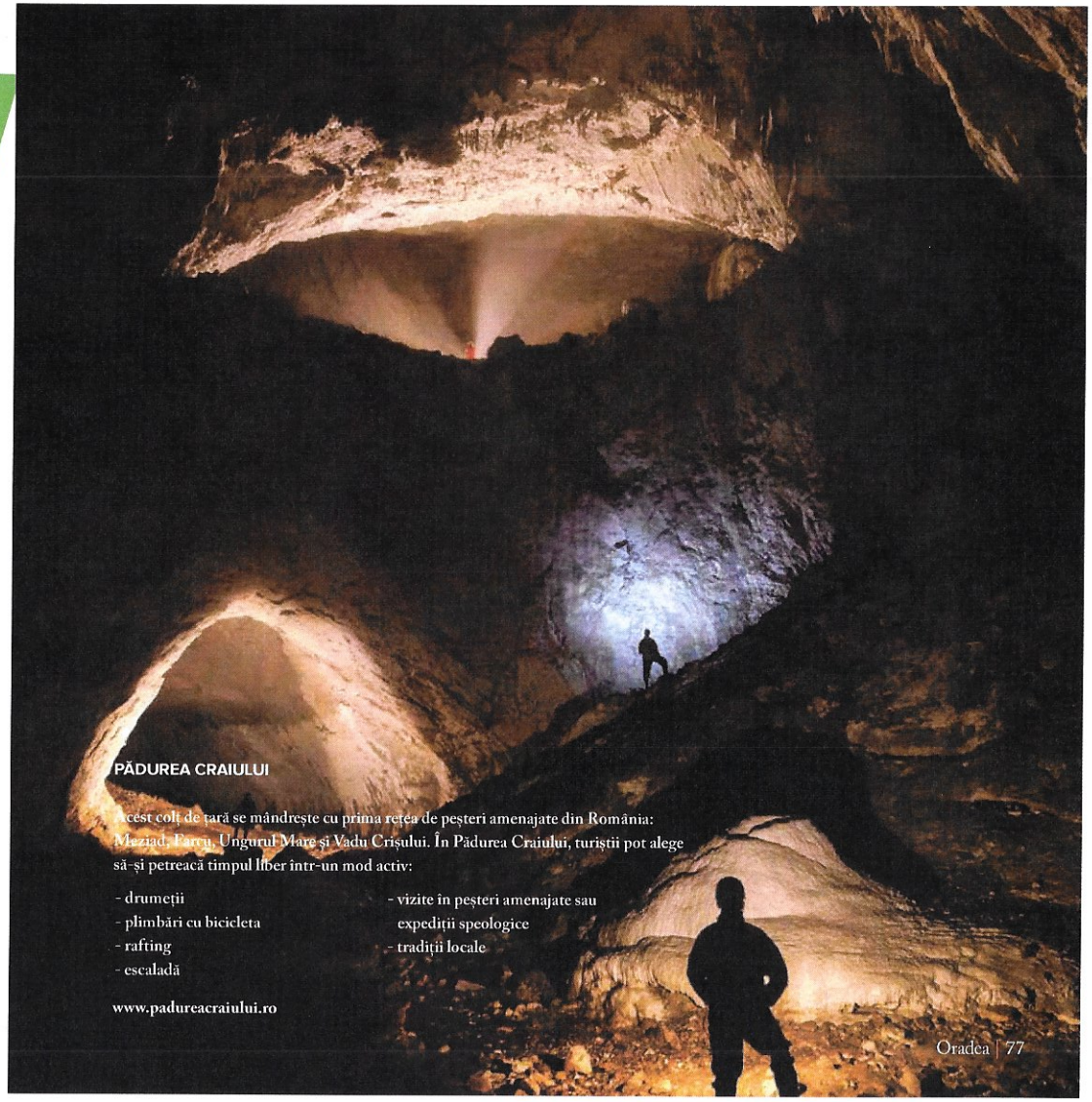

PĂDUREA CRAIULUI

Acest colț de țară se mândrește cu prima rețea de peșteri amenajate din România: Meziad, Farcu, Ungurul Mare și Vadu Crișului. În Pădurea Craiului, turiștii pot alege să-și petreacă timpul liber într-un mod activ:

- drumeții
- plimbări cu bicicleta
- rafting
- escaladă
- vizite în peșteri amenajate sau expediții speologice
- tradiții locale

www.padureacraiului.ro

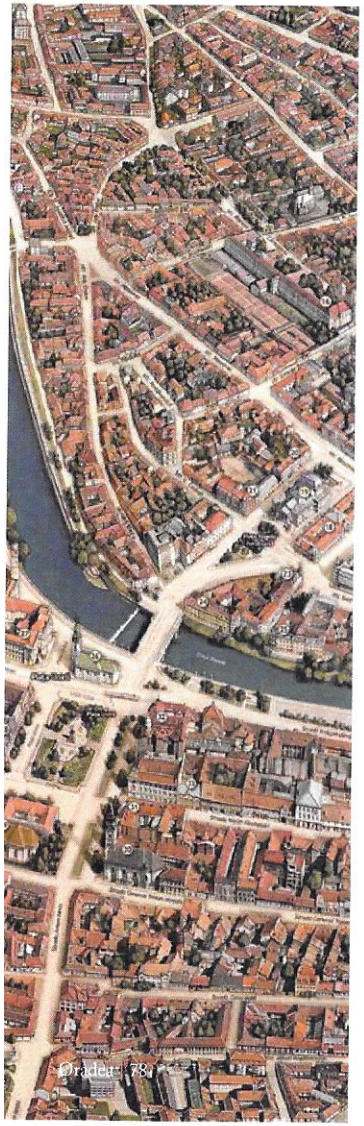

CUM AJUNGI AICI?

ACCESIBILITATE, PUNCTE DE INFORMARE & INFORMAȚII UTILE

ORADEA ESTE UN VECHI NOD AL MULTOR RUTE COMERCIALE EUROPENE, FIIND DINTOTDEAUNA UȘOR ACCESIBILĂ.

TRANSPORTUL RUTIER

Oradea este un nod important de transport regional și european, fiind situată la convergența celor două rețele transeuropene care străbat România pe direcția est-vest, respectiv drumul european E60 (Cluj-Napoca, Brașov, Sibiu, București) și axa nord-sud, de care Oradea este legată prin DN76 (Maramureș, Timișoara, Deva, Dunăre).

TRANSPORTUL FEROVIAR

Oradea este un nod feroviar important pentru legăturile cu țările europene prin punctul de trecere a frontierei Episcopia Bihor, dar și ușor accesibilă având legături feroviare directe cu cele mai importante orașe din România (Constanța, Brașov, București, Timișoara etc). Prin Gara Centrală și stațiile periferice tranzitează călători din și spre Europa Centrală și de Vest, precum și din țară.

TRANSPORTUL AERIAN

Oradea deține un aeroport internațional. Unul dintre atuurile aeroportului este accesibilitatea prin distanța mică față de oraș. Drumul spre sau dinspre aeroport nu durează mai mult de 15 minute.

Zboruri operate:
Oradea - București - Iași - Oradea (operator Tarom și Blue Air)
Oradea - Barcelona (Girona) - Oradea (operator Ryanair)
Oradea - Torino (Caselle) - Napoli - Catania - Oradea (operator Blue Air)
Oradea - Milano (Bergamo) - Oradea (operator Ryanair)
Oradea - Constanța - Oradea (operator Blue Air)

CENTRE DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Vă invităm să ne vizitați pentru îndrumare în cadrul unuia dintre următoarele centre:

CENTRUL DE INFORMARE TURISTICĂ DIN TURNUL PRIMĂRIEI

Oradea, Piața Unirii nr. 1
Tel: 004 0731 212 284 | 004 0259 437 000 int. 262
E-Mail: vizitareturn@oradea.ro
www.monumentebihor.ro

PROGRAM DE VARĂ (aprilie - octombrie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.30-19.30

PROGRAM DE IARNĂ (noiembrie - martie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.30-16.30

CENTRUL NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ BIHOR

Oradea, Str. Patrioților nr. 2
Tel: 004 0259 427 697
E-Mail: info@travelbihor.ro
office@travelbihor.ro

www.travelbihor.ro
Orar:
Luni-duminică: 09.00-17.00

CENTRUL DE INFORMARE TURISTICĂ AL CETĂȚII ORADEA

Oradea, Cetatea Oradea
Piața Emanuil Gojdu nr. 41, Corp J

E-Mail: info@oradea.travel | cit@oradea.travel
www.oradea.travel

BIROU DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ ORADEA

Oradea, Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401

E-Mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

GPS

Latitudine: 47°04'00"N
Longitudine: 21°55'59"E

CAUTĂ-NE ONLINE!

Web: www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

Informații și materiale turistice sunt disponibile la chioșcurile de vânzare a presei, marcate specific, în cele mai importante zone ale orașului.

DORIȚI SĂ NE VIZITAȚI?

Suntem mai aproape decât credeți!

ARAD - ORADEA	115 km
BAIA-MARE - ORADEA	202 km
BRAȘOV - ORADEA	450 km
BUCUREȘTI - ORADEA	582 km
CLUJ-NAPOCA - ORADEA	152 km
CONSTANȚA - ORADEA	816 km
CRAIOVA - ORADEA	482 km
GALAȚI - ORADEA	713 km
IAȘI - ORADEA	575 km
SATU-MARE - ORADEA	135 km
SIBIU - ORADEA	307 km
TIMIȘOARA - ORADEA	169 km
ZALĂU - ORADEA	118 km

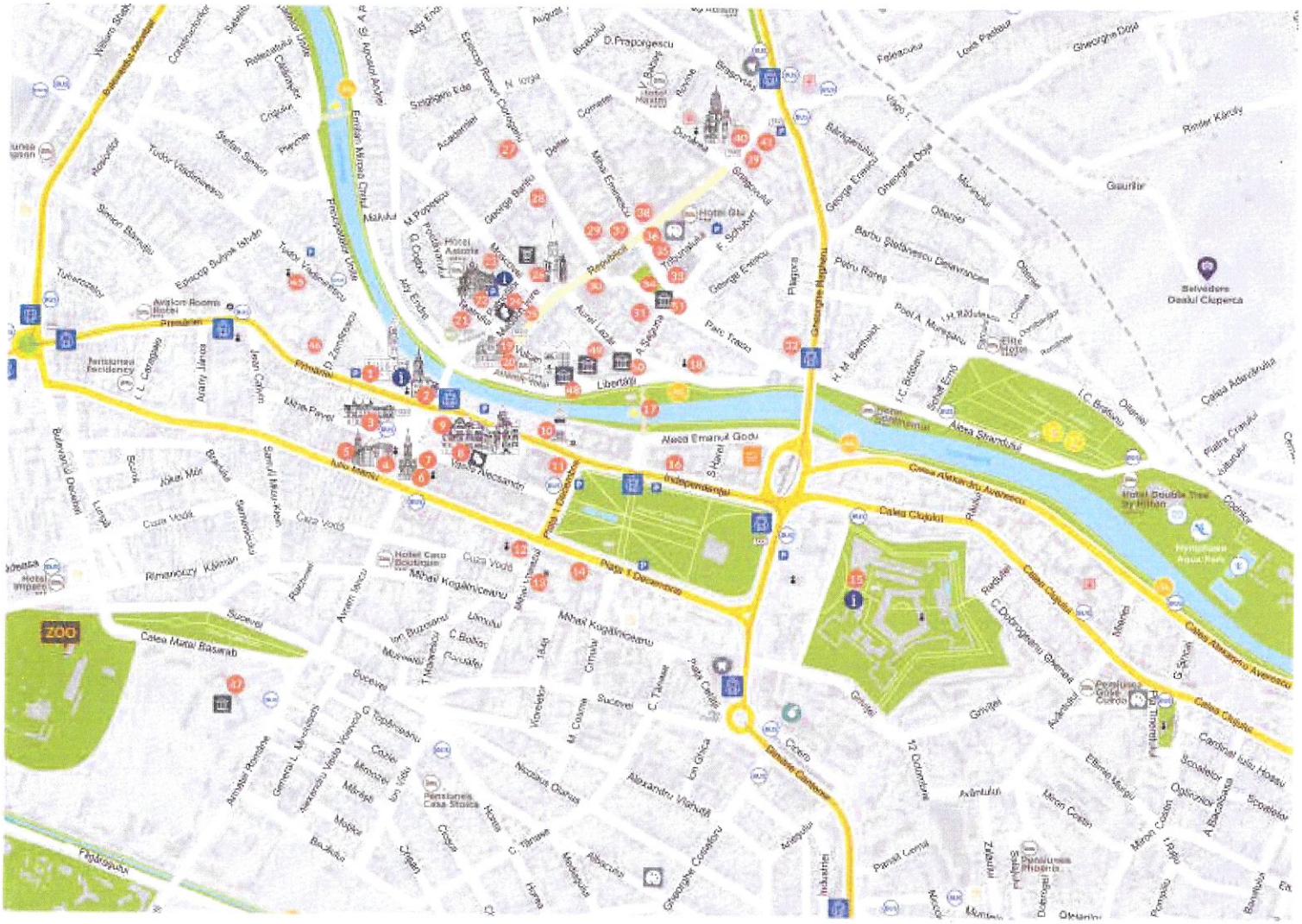
ZOO
Calea Mihai Băsescu
Calea Aleksandru Averescu
Calea Clujului
Piața 1 Decembrie
Piața Unirii
Piața Ferdinand
Piața Regina Maria
Piața Cetății
Alexandru Vlahuță
Mihai Kogălniceanu
Alexa Strandului
Parc Traian
Parc Poștei
Parc Petőfi Sándor
Parc Tineretului
Aquapark
Hotel Double Tree by Hilton
Hotel Astoria
Hotel Casa Bihorului
Hotel Elite
Hotel Scorilo
Hotel Continental
Pensiunea Casa Stoica
Pensiunea Residency
Pensiunea Phoenicia
Selvedere Dealul Cleperca
Vila Opera
Gara CFR
Gara Auto
Gara Autobuze
Podul Intelectualilor
Podul Transilvania
Podul Ady Endre
Podul Ferdinand
Podul Regina Maria
Podul Poștei
Podul Ursulinelor
Podul Premonstratens
Podul Rimanóczy
Podul Vulturul Negru
Podul Ullmann
Podul Fuchsl
Podul Moskovits Adolf și Fiii
Podul Sinagoga Ortodoxă
Podul Sinagoga Zion
Podul Moskovits Miksa
Podul Stern
Podul Apollo
Podul Sinagoga Ortodoxă
Podul Biserica Reformată Calvină
Podul Biserica Romano-Catolică „Olosig”
Podul Biserica Evanghelică
Podul Biserica Sfântul Ladislau
Podul Biserica cu Lună
Podul Biserica Romano-Catolică
Podul Biserica Sfântul Nicolae
Podul Biserica Romano-Catolică
Podul Biserica Romano-Catolică
Podul Biserica Romano-Catolică

ORADEA
CITY CARD
Cardul turistic oficial

- PESTE 40 DE REDUCERI LA SHOPPING ȘI DISTRACȚIE
- HARTĂ GRATUITĂ ORADEA, BĂILE FELIX ȘI 1 MAI
- 50% REDUCERI LA OBIECTIVE TURISTICE
- TRANSPORT GRATUIT 48 ORE

CE ESTE ORADEA CITY CARD?
Oradea City Card este cardul turistic oficial al orașului Oradea. Un proiect implementat de Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune, în parteneriat cu Oradea Transport Local.

CE CONȚINE PACHETUL ORADEA CITY CARD?

1. CARD DE TRANSPORT PUBLIC
Călătorii nelimitate pe toate mijloacele de transport în comun din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai. Valabil 48 de ore, pentru o singură persoană.

2. BROȘURĂ CU REDUCERI
Reduceri de 50% la cele mai importante obiective turistice. Oferte speciale și reduceri la distracție & shopping în peste 40 de locații partenere.

3. HARTĂ TURISTICĂ
Toate obiectivele turistice și locațiile de shopping și distracție din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai.

UNDE SE GĂSEȘTE ORADEA CITY CARD?
La chioșcurile de bilete din rețeaua Transportului Local Oradea și la parteneri privați (hoteluri și puncte de vânzare a presei).

INFORMAȚII SUPLIMENTARE
Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune
Telefon: 004 0359 807 907
Pagina web: www.oradeacitycard.ro
www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

HOTELURI ȘI PENSIUNI - ORADEA

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Hotel	Astoria	4 stele	Teatrului 1-2	004 0359 101 039	www.astoriaoradea.ro
Hotel	Atlantic	4 stele	Iosif Vulcan 9	004 0359 172 263	www.hotelatlantic.ro
Hotel	Continental Forum Oradea	4 stele	Aleea Ștrandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/ Continental-Forum-Oradea
Hotel	DoubleTree by Hilton	4 stele	Aleea Ștrandului 5	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Hotel	Elite Boutique & Spa	4 stele	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotelelite.ro
Hotel	Maxim	4 stele	Victor Babeș 5	004 0359 432 400	www.hotel-maxim.ro
Hotel	Ramada	4 stele	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Hotel	Silver	4 stele	Louis Pasteur 102	004 0259 211 426	www.silverhotel.ro
Hotel	Atrium	3 stele	Calea Republicii 38	004 0259 414 421	www.hotelatrium.ro
Hotel	Avalon Rooms	3 stele	Primăriei 35	004 0744 522 523	www.avalon-hotel.ro
Hotel	Carnival	3 stele	Calea Republicii 55/A	004 0359 191 900	www.hotelcarnival.ro
Hotel	Caro Boutique	3 stele	Mihail Kogălniceanu 21/A	004 0359 405 204	www.caro-oradea.ro
Hotel	Cetate	3 stele	Cetatea Oradea, Piața Emanuil Gojdu 39-41	004 0359 444 454	www.hotelcetateoradea.ro
Hotel	Class	3 stele	Meziadului 2B	004 0359 452 687	www.classhotel.ro
Hotel	Corola	3 stele	Meșteșugarilor 110	004 0259 417 008	www.hotelcorola.ro
Hotel	Gala	3 stele	B. P. Hașdeu 20	004 0259 467 176	www.hotelgalaoradea.blogspot.ro
Hotel	Impero	3 stele	Blvd. Decebal 69	004 0259 424 444	www.hotelimpero.eu
Hotel	Iris	3 stele	Borșului 400	004 0767 809 714	www.irishotel.ro
Hotel	Living In Aparthotel	3 stele	Făcliei 2A	004 0359 196 222	www.livingin.ro
Hotel	Lyra	3 stele	Clujului 195	004 0359 415 010	www.hotel-lyra.ro
Hotel	Melody	3 stele	Transilvaniei 5	004 0359 414 374	www.hotelmelody.ro
Hotel	Nevis Wellness & Spa	3 stele	Lăpușului 2	004 0259 407 970	www.hotelnevis.ro
Hotel	Qiu	3 stele	Republicii 15	004 0733 666 555	www.qiu.ro
Hotel	RHC Royal	3 stele	Stefan Zweig 4	004 0359 446 476	www.royalhoteloradea.ro
Hotel	Sky	3 stele	Nufărului 128	004 0746 080 030	www.skyhotel.ro
Hotel	Stokker	3 stele	Petőfi Sándor 16	004 0359 444 994	www.stokkerhotel.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Hotel	Terra	3 stele	Făcliei 29	004 0259 435 995	www.hotelterra.ro
Hotel	Transit	3 stele	Ogorului 62	004 0359 800 771	www.hoteltransit.ro
Pensiune	Casa Mignon		William Shakespeare 1	004 0259 433 533	www.casamignon.ro
Pensiune	Casa Stoica		Cloșca 4	004 0722 240 091	www.casastoica.ro
Pensiune	Recidency		Ion Luca Caragiale 6	004 0359 192 181	www.pensiunea-recidency.com
Pensiune	Varadia		Calea Sântandreiului 33	004 0259 417 747	www.varadia.ro
Pensiune	Göbé Csárda		Constantin Dobrogeanu Gherea 26	004 0259 413 513	www.gobe.ro
Pensiune	Vila Opera		Roman Ciorogariu 50	004 0259 451 575	www.vilaopera.ro

HOTELURI - BĂILE FELIX ȘI BĂILE 1 MAI

Hotel	Lotus Therm Spa & Luxury Resort	5 stele	Băile Felix, Victoria 20	004 0359 414 474	www.lotustherm.ro
Hotel	Internațional	4 stele	Băile Felix	004 0259 318 445	www.felixspa.com
Hotel	President	4 stele	Băile Felix, Cordăului 1	004 0259 318 381	www.baile-felix.ro
Hotel	Ami	3 stele	Băile Felix 112 A	004 0259 318 383	www.hotelami.ro
Hotel	Aqua	3 stele	Băile 1 Mai	0040 744 559 393	www.hotelaqua.ro
Hotel	Hyperion	3 stele	Băile Felix, Calea Beiușului 56	004 0745 378 292	www.hotelhyperion.ro
Hotel	Nicoleta	3 stele	Băile Felix, Primăverii 68	004 0742 093 546	www.hotelnicoleta.ro
Hotel	Nufărul	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 142	www.felixspa.com
Hotel	Perla	3 stele	Băile 1 Mai nr. 65/B	004 0259 318 230	www.perla1mai.ro
Hotel	Termal	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 214	www.felixspa.com
Hotel	Vital	3 stele	Băile Felix	004 0752 225 665	www.vitalfelix.ro

RESTAURANTE

Restaurant	Allegria	Republicii 33	004 0359 449 899	www.lallegria.ro
Restaurant	Bar Crema	Nicolae Jiga 48	004 0747 431 613	www.cremaoradea.ro
Restaurant	Baraw	Parcul Traian	004 0745 087 668	facebook.com/BarawCafe
Restaurant	Burri	B. Șt. Delavrancea 3	004 0753 777 222	www.burri.ro
Restaurant	Butoiul de Aur	Iosif Vulcan 1	004 0359 427 162	www.butoiuldeauroradea.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Restaurant	Capitolium	Avram Iancu 8	004 0259 420 551	www.restaurantcapitolium.ro
Restaurant	Ciuperca	Graurilor	004 0749 020 272	
Restaurant	Coquette	Piața 1 Decembrie 12	004 0748 228 822	
Restaurant	Crinul Alb	Parcul Traian 31	004 0259 417 731	www.crinulalboradea.ro
Restaurant	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Restaurant	Cyrano	Republicii 8	004 0728 284 722	
Restaurant	Due Fratelli	Episcop Roman Ciorogariu	004 0359 194 194	www.due-fratelli.ro
Restaurant	Eldorado	Republicii 13	004 0259 468 080	
Restaurant	Hanul cu Noroc	M. Kogălniceanu 7	004 0359 199 466	www.hanucunoroc.ro
Restaurant	KFC Restaurant	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 414 996	www.lotus-center.ro
Restaurant	Lacto Bar	Republicii 11	004 0259 455 154	
Restaurant	Laurus – Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Restaurant	McDonald's Crișul	Republicii 30	004 0259 406 141	www.mcdonalds.ro
Restaurant	McDonald's Nufărul	Ciheiului	004 0259 406 181	www.mcdonalds.ro
Restaurant	Mesopotamia	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0749 896 167	www.mesopotamia.ro
Restaurant	Old Mill	Mihail Kogălniceanu 26	004 0740 155 055	www.oldmill.ro
Restaurant	Pizza Hut	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0756 730 002	www.pizzahut.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Corsarul	Piața Creangă 1	004 0259 449 494	www.restaurantcorsarul.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Queen's Pub	Primăriei 23	004 0259 434 434	www.queens-pub.ro
Restaurant	Rivo Lounge	Aleea Ștrandului 3A	004 0359 444 445	www.rivorestaurant.ro
Restaurant	Romanada	Vasile Alecsandri 1	004 0259 404 040	
Restaurant	Rosecas	Traian Moșoiu 17	004 0756 260 185	www.rosecas.ro
Restaurant	Spoon Bar & Grill	Cele Trei Crișuri 4	004 0259 708 989	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Spoon Restaurant	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 415 060	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Taverna	Mihai Eminescu 2	004 0359 800 232	www.tavernaoradea.ro
Restaurant	The Bridge	Emanuil Gojdu 2	004 0259 472 644	www.pizzathebridge.ro
Restaurant	The Hub - by Ramada Oradea	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Restaurant	Trattoria di Toscana	Mihail Kogălniceanu	004 0359 466 733	www.trattoriaditoscana.ro
	Millésime - Centrul pentru Cultura și Civilizația Vinului	Roman Ciorogariu 49	004 0723 188 008	www.millesime.ro

CAFENELE, CLUBURI, PUBURI

Pub	Black Eagle Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0756 276 434	www.blackeaglepub.ro
Cafenea	Book Cafe	Nicolae Jiga 25	004 0749 227 962	www.bookafe.ro
Cafenea	Cafe Frei	Republicii 1		www.cafefrei.hu
Cafenea	Cafenea Petit	Parcul Libertății	004 0359 418 968	facebook.com/cafenea.petit
Cafenea	Criș – Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Cafenea/Pub	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Cafenea	Evolution Tea Lounge	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	www.asterpremium.ro
Pub	Green Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0771 721 923	www.greenpuboradea.ro
Cafenea/Pub	Juice Coffeehouse & Lounge Bar	Vasile Alecsandri 13	004 0359 424 214	
Pub	Lord's Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0733 961 221	www.lordspub.ro
Cafenea	Mokka Café	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Cafenea/Pub	Moszkva Café	Moscovei 8	004 0741 328 256	facebook.com/MoszkvaCafe
Cafenea	Pellini Top Café	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 436 022	www.asterpremium.ro
Cafenea	RA Cafe	Republicii	004 0259 414 898	www.racafe.ro
Cafenea	Ristretto	Republicii 11	004 0799 112 200	www.ristrettocaffe.ro
Cafenea	Cafeneaua Literară - Saloanele de carte R&R	Cetatea Oradea, corp L	004 0724 183 822	
Cafenea	Steam Bar	Pasajul Vulturul Negru	004 0359 800 990	www.steambar.ro
Pub	The PIPE	Vasile Alecsandri 15	004 0 722 179 214	facebook.com/ThePipeOradea
Pub	Urban Place	Tudor Vladimirescu 75	004 0770 133 583	facebook.com/urbanplaceoradea
Cafenea	Violet Cafe	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 463 456	www.lotus-center.ro

PISCINE ȘI CENTRE DE RELAXARE

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Aquapark	Nymphaea	Aleea Ștrandului 13B	004 0359 405 225	www.aquapark-nymphaea.ro
Piscine	Aqua Park Apollo – Felix	Băile Felix, Victoria 30	004 0259 318 204	www.felixspa.com
Piscine	Aqua Park President	Băile Felix, Cordăului 1	004 0723 400 300	www.aquapark-felix.ro
SPA	Continental Forum Oradea	Aleea Ștrandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/Continental-Forum-Oradea
SPA	eforea Spa - Hotel DoubleTree by Hilton	Aleea Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
SPA	Hotel Elite Boutique & Spa	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotelelite.ro
SPA	Hotel Internațional	Băile Felix, Victoria 8	004 0259 318 445	www.felixspa.com
SPA	Hotel Nevis	Lăpușului 2	004 0751 057 709	www.spaoradea.ro
SPA	Hotel Termal	Băile Felix, Victoria 24	004 0259 318 214	www.felixspa.com
SPA	Pensiunea Allegria	Băile 1 Mai 88G	004 0259 318 317	www.pensiuneallegria.ro
SPA	Perla 1 Mai Complex	Băile 1 Mai 65/B	004 0259 318 230	www.perla1mai.ro
SPA	Riserva Wine Spa - by Ramada Oradea	Calea Aradului 9	004 0359 403 335	www.riserva.ro
Piscine	Strand Venus	Băile 1 Mai		www.felixspa.com

SHOPPING

Centru Comercial	Crișul Shopping Center	Republicii 30	004 0359 427 030	www.crisul.ro
Centru Comercial	Era Shopping Park	Aradului 62	0800 0800 02	www.era-oradea.ro
Centru Comercial	Lotus Center	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Centru Comercial	Oradea Plaza	Piața Cetății 1	004 0745 235 569	www.oradeaplaza.ro
Centru Comercial	Oradea Shopping City	Aradului 87	004 0359 173 000	www.oradeashoppingcity.ro

AGREMENT

TIP UNITATE	DENUMIRE AGREMENT	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Jocuri	BillyArt Club	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0359 800 868	www.lotus-center.ro
Echitație	Centrul de Echitație Mentor	Hidișelu de Jos	004 0745 317 201	facebook.com/echitatie.mentor
Cinema	Cinema Cortina	Aradului	004 0755 332 211	www.oradeashoppingcity.ro
Cinema	Cinema Palace	Nufărului 30 - Lotus Center	004 0259 420 002	www.cinemapalace.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Camelot	Husasău de Criș nr. 360	004 0744 329 520	www.hancamelot.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Pescarilor	Săldăbagiu de Munte	004 0259 210 045	www.hanulpescarilor.ro
Golf, echitație, aviație, pescuit sportiv	Kings Land Golf & Polo Country Club	Ineu	004 0747 600 700	www.kingslandineu.com

Birou Turism	Oradea Turism - Primăria Municipiului Oradea	Piața Unirii 1-2	004 0731 499 791	facebook.com/visitoradea
Cultură	Teatrul Regina Maria	Piața Ferdinand 6	004 0259 440 742	www.teatrulreginamaria.ro
Cultură	Filarmonica Oradea	Moscovei 5	004 0259 430 853	www.oradeaphilharmony.com
Sport	Clubul Sportiv Municipal	Primăriei 3	004 0259 455 811	www.csmoradea.ro
Sport	Club Sportiv Velo Sport	Munkacsy Mihaly 10/A	004 0740 581 016	www.velosportoradea.ro
Sport	Asociația Sportivă Probiker	Ady Endre 81		www.probikers.ro
Sport	Asociația Clubul Sportiv XTERRA SPORT Bihor			www.digi-oradeacityrunningday.com
Timp liber	Grădina Zoologică Oradea	Matei Basarab 1	004 0259 434 547	www.zooradea.ro
Timp liber	Centrul pentru Arii Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor	1 Decembrie 4-6	004 0359 410 556	www.padureacraiului.ro

CONTRIBUȚIE:

MULȚUMIM TUTUROR CELOR IMPLICAȚI ÎN ACEST PROIECT PENTRU SPRIJINUL ACORDAT. CONTRIBUȚIA FOTOGRAFILOR ORĂDENI A FOST UNA SPECIALĂ ȘI LE MULȚUMIM ACESTORA PENTRU DESCHIDERE!

PRODUS DE:

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune

www.facebook.com/visitoradea

REALIZAT DE:

Agenția de publicitate Bizmart

www.bizmart.ro

FOTOGRAFII DE:

COPERTA I

Bizmart - www.bizmart.ro

Adam Freundlich - www.adamfreundlich.com - pagina 55

Adrian Samoilă - www.bornintransylvania.ro - paginile 12-13 / 16 / 20 / 78 / Coperta IV

Amazing Visuals, fotograf Larisa Birta - www.amazingvisuals.ro - paginile 15 / 21

Amazing Visuals, fotograf László Kun - www.amazingvisuals.ro - paginile 68-69

Andrei Posmoșanu - paginile 74-75

Aquapark Nymphaea - www.aquapark-nymphaea.ro - paginile 30-31

Asociația Pro Turism Vârtop-Apuseni – paginile 74-75

Bizmart - www.bizmart.ro - paginile 8-9 / 15 / 32-33 / 34-35 / 47 / 48-49 / 56-57 / 58

Centrul pentru Arii Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor (CAPDD) - www.padureacraiului.ro | www.capdd-bihor.org - pagina 77

Christian Sandor - www.facebook.com/christian.sandor.37 - pagina 60

Davidsign - www.davidsign.com - paginile 80-81

Evenimente Oradea - www.evenimenteoradea.ro - pagina 35

Hotel Cetate - www.hotelcetateoradea.ro - pagina 17

Hotel DoubleTree by Hilton Oradea - www.oradea.doubletree.com - paginile 62-63 / 66-67

Hotel President - www.aquapark-felix.ro - paginile 71 / 72 / 73

Hotel Ramada Oradea - www.ramadaoradea.ro - paginile 64-65 / 66-67

Istockphoto - pagina 73

Jakab Gyula Csaba - pagina 35

Larisa Birta - www.larisabirta.com - paginile 24-25 / 26-27 / 28-29 / 36-37 / 39 / 42-43 / 50-51

Lotus Center - www.lotus-center.ro - paginile 56 / 59

Marcel Socaciu - www.facebook.com/marcel.socaciu - pagina 76

Oradea Turism - www.facebook.com/visitoradea - paginile 6-7 / 14 / 18-19 / 40-41 / 44 / 53

Rebeka Bernetič - www.betizberzi.tumblr.com - paginile 39 / 46

Remus Toderici - www.remustoderici.ro - paginile 10-11 / 23 / 61

Shutterstock - paginile 22 / 45 / 52 / 56 / 57 / 70 / 71 / 82-83

Street Food Festival - www.streetfoodfestival.ro - paginile 38-39

TradeCenter - www.tradecenteroradea.ro - pagina 59

ORADEA

CAPITALA
ART NOUVEAU
&
A BĂILOR TERMALE

Descarcă acum aplicația Oradea City App!

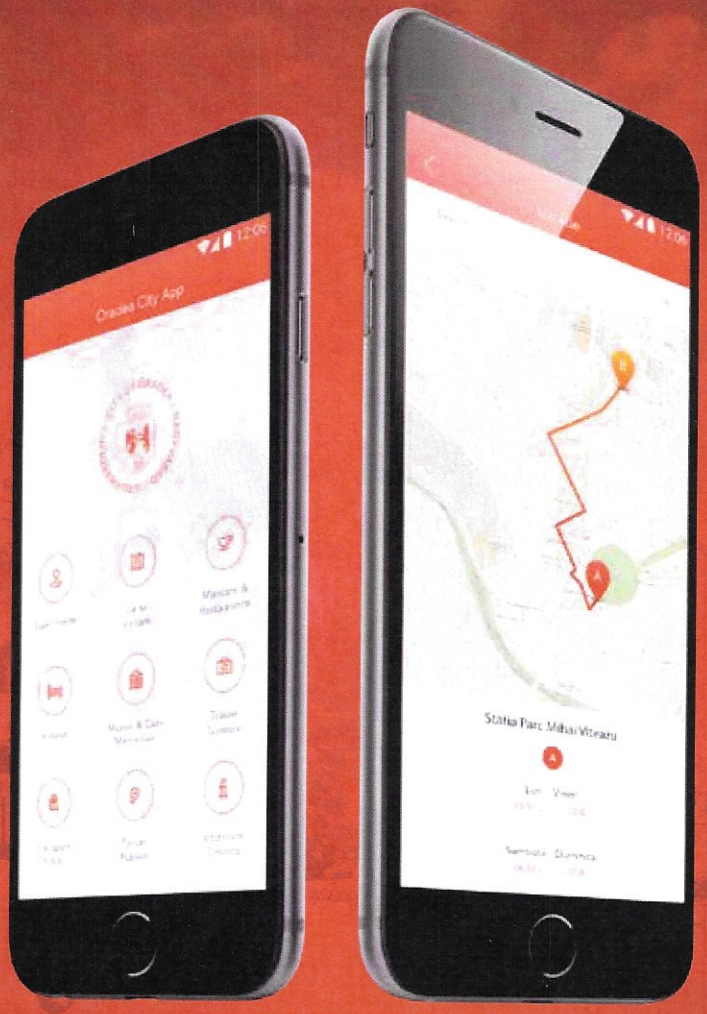

CITY OF
ORADEA
NAGYVÁRAD / GROßWARDEIN

9 786067 251203

ISBN 978-606-725-120-3

Get it on Google play

Download on the App Store

APTOR

ORADEA

CAPITALA ART NOUVEAU & A BĂILOR TERMALE

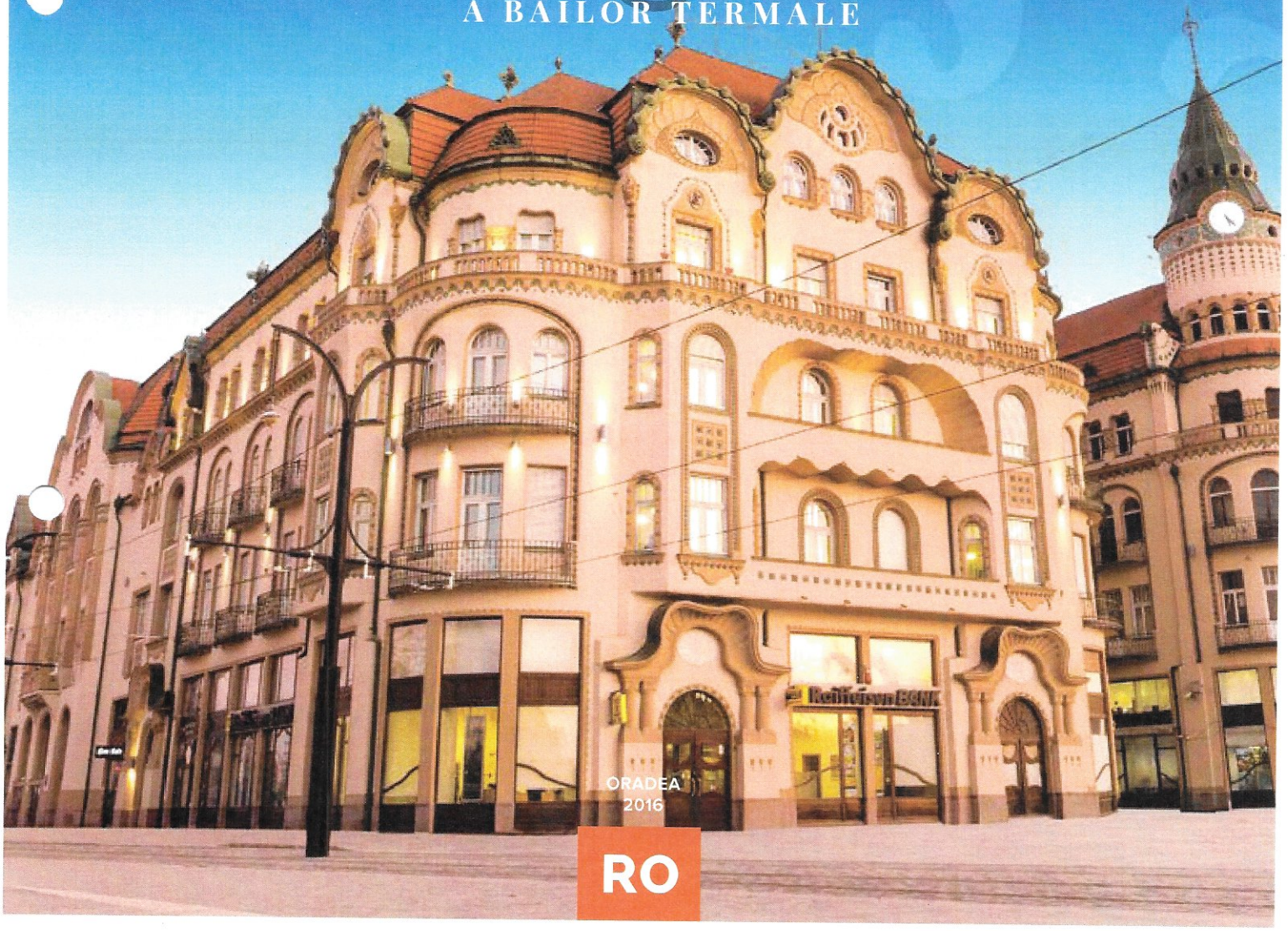

ORADEA
2016

RO

ISBN 978-606-657-034-3

APTOR

ORADEA
CAPITALA ART NOUVEAU & A BĂILOR TERMALE

Editura Treira

ORADEA
2016

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE (ORADEA)
Oradea - Capitala Art Nouveau & a Băilor Termale / APTOR - Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune. - Oradea : Treira, 2016
ISBN 978-606-657-034-3
908(498 Oradea)

CITY OF ORADEA / NAGYVÁRAD / GROSWARDEIN

PROIECT REALIZAT DE
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA
TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

Piața Unirii nr. 1, 410100
Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907 • turism@oradea.ro
www.oradea.ro
www.oradea.travel

Redescoperită de urmașii imperiului

ORADEA
UN NOU ÎNCEPUT

„ORADEA? AȚI AUZIT DE ORADEA? RECUNOSC, NICI EU NU O CUNOȘTEAM PÂNĂ RECENT. SFATUL MEU ESTE: MERGEȚI CÂT DE CURÂND ACOLO PENTRU CĂ, DUPĂ ȘASE ORE DE MERS CU MAȘINA DIN VIENA, PUTEȚI TRĂI NEMIJLOCIT O ADEVĂRATĂ RENAȘTERE A UNUI ORAȘ FASCINANT, CARE SE TREZEȘTE LA VIAȚĂ CA FRUMOASA DIN PĂDUREA ADORMITĂ, SĂRUTATĂ DE PRINȚ - ÎN CAZUL DE FAȚĂ, TINERII EI CETĂȚENI ENTUZIAȘTI ȘI IMPLICAȚI."

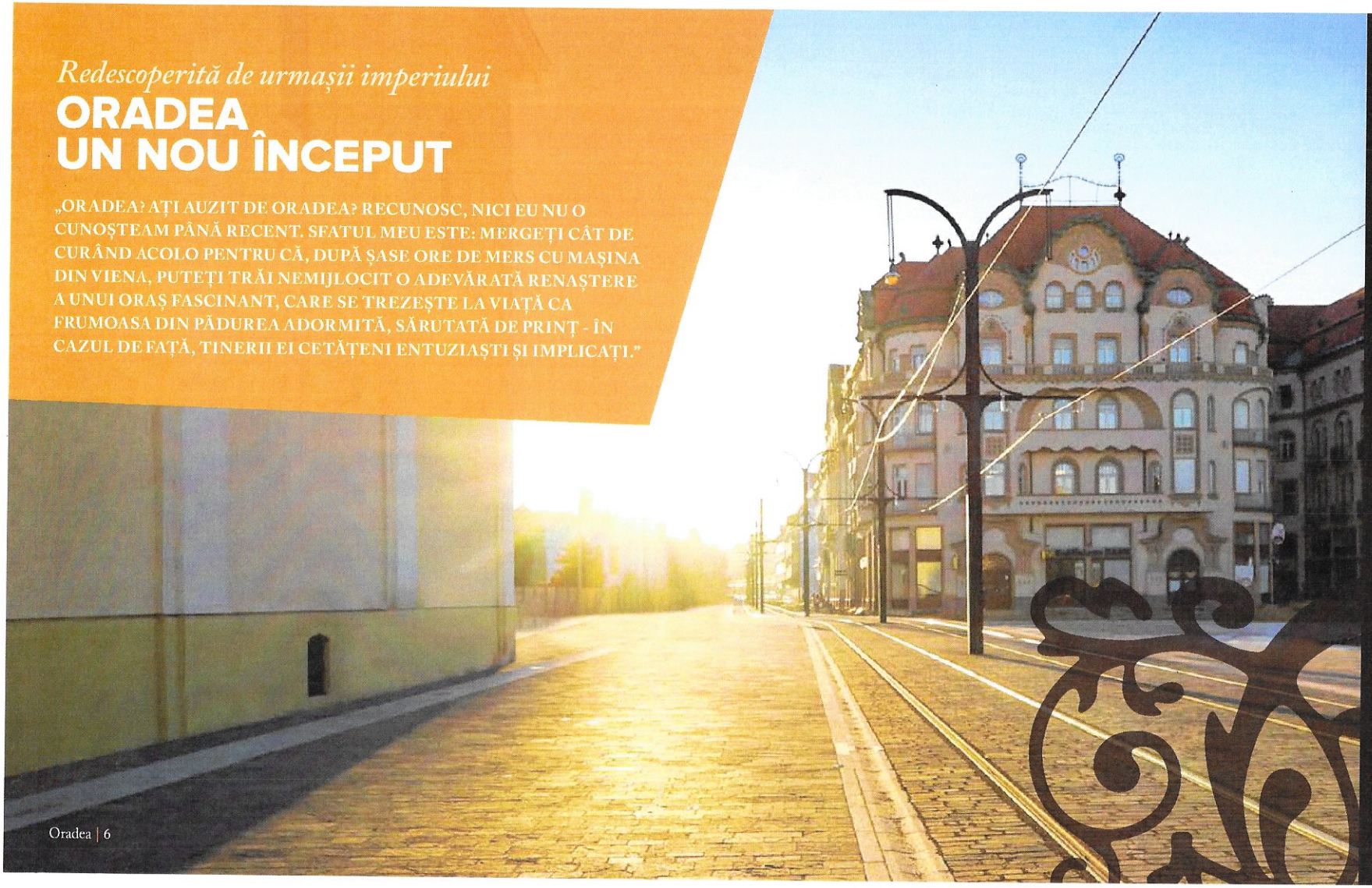

„Îți atrag atenția Primăria, cu turnul ei amenajat pentru a admira priveliștea panoramică, micul teatru incredibil de frumos (proiectat de Fellner și Helmer, arhitecții Operei de Stat din Viena), numeroasele biserici, multe clădiri în ocru-auriu de Schönbrunn. Habsburgii și-au lăsat amprenta aici, fără îndoială. La prima vedere, Oradea arată exact ca un orășel din Austria. Aici circulă chiar și ULF, tramvaiul vienez cu podea joasă. Mai sunt multe comori culturale, unele adevărate curiozități, care nu vor fi găsite în altă parte.

Pasajul Vulturul Negru, unic în felul său, cu jocul complicat de fațade bogat ornamentate, balcoane și vitralii, cunoaște o nouă strălucire cu ajutorul fondurilor europene. În interiorul acestei clădiri impozante lumea petrece noapte de noapte. Palatul este epicentrul unei zone reprezentative a orașului, care păstrează autenticitatea amprentei istorice.

Trebuie să vedeți Biserica cu Lună, din Centru, care arată fazele Lunii încă din secolul al XVIII-lea. Dacă sunteți admiratori ai frumuseții și ingeniozității tehnicii de altădată, paznicul bisericii vă poate lăsa să urcați în turn și vă va deschide lacătul ruginit al ușii ca să puteți admira mecanismul unicat al ceasului.

Numită odinioară Großwardein, Oradea este o localitate cu un aer de veche Austrie, situată pe granița cu Ungaria, la doar șase ore de condus cu mașina din Viena. Într-un amestec de strălucire barocă, exuberanță secessionistă și inserții arhitecturale comuniste, aici se simte acum pulsul unui nou început."

Claudius Rajchl - Cotidianul Kurier
Viena, Austria

CUPRINS | CAPITALA ART NOUVEAU & A BĂILOR TERMALE

BINE AI VENIT ÎN ORADEA | 10

MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER | 12
Toate drumurile duc la Cetatea Oradea!
Cetatea Oradea și noua ei înfățișare
Cetatea Oradea medievală - Istorie & Evenimente
Complexul Episcopiei Romano-Catolice
Teatrul de Stat Regina Maria & Piața Ferdinand
Palatul & Turnul Primăriei
Biserica cu Lună & Piața Unirii
Palatul Vulturul Negru

AQUA PARK NYMPHAEA | 30

BELVEDERE - DEALUL CIUPERCA | 32

CONCERTE ȘI EVENIMENTE | 34
Toamna Orădeană
Festival medieval în Cetate
Târguri și Tradiții
Festivalul Internațional de Teatru Scurt

VIAȚĂ DE NOAPTE | 42

TIMP LIBER | 44
Capitala Verde a României
Calea Republicii

BUCĂTĂRIE ȘI VIN | 48
Tradițional, gourmet, diversitate
Bucătărie tradițională

BIG BRANDS SHOPPING | 52

ORADEA - DESTINAȚIE DE BUSINESS | 54

SPORT | 56

ORAȘUL SPA-URILOR | 58
SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE | 60
CAZARE | 62

BĂILE FELIX | 64
Paradisul apelor termale
Aqua Park & Distracție
Tratamente & Hoteluri

JUDEȚUL BIHOR | 70
ATRACȚII TURISTICE | 72

CUM AJUNGI ÎN ORADEA? | 74
HARTĂ | 76

CITY CARD | 78
INFORMAȚII UTILE | 80

BINE AI VENIT
în Oradea

UN ORAȘ CARE ȘTIE SĂ TRĂIASCĂ DIN PLIN FIECARE ANOTIMP ȘI CARE PULSEAZĂ ENERGIE VIE ÎNTR-UN PEISAJ ARHITECTURAL SURPRINZĂTOR

SITUATĂ LA GRANIȚA DE VEST A ROMÂNIEI, LA DOAR 490 DE KM DE VIENA, ORADEA A RESPIRAT INFLUENȚA OCCIDENTULUI ÎN TOATE MOMENTELE ÎNDELUNGATEI SALE ISTORII. DOVADA CEA MAI SPECTACULOASĂ SUNT FAȚADELE CLĂDIRILOR DIN ZONA CENTRALĂ, REALIZATE DUPĂ CONCEPTE ART NOUVEAU, CU INFLUENȚE ALE SECESSIONULUI AUSTRIAC.

Alături de stilul Secession, Barocul și Eclectismul conferă personalitate și culoare mixtului arhitectural orădean. Deasupra tuturor stă simbol, de secole, Cetatea Oradea ca amprentă incontestabilă a poziției fruntașe în ierarhia orașelor europene medievale.

Oradea este orașul tinerilor, al sănătății și al relaxării. În topul Reader's Digest, Oradea este pe primul loc în ceea ce privește oamenii veseli, iar în mediul online a fost votată, în 2014, ca fiind „Cel mai frumos oraș din România". TripAdvisor plasează Oradea în top 3 cele mai importante destinații din România.

Băile Felix sunt Termalismul prin definiție! Cel puțin o dată în viață trebuie să ajungeți aici. Aproape 15.000 de metri pătrați de bazine cu apă termală binefăcătoare și plină de minerale vă așteaptă să experimentați puterile ei vindecătoare. Băile Felix sunt, probabil, cea mai frumoasă destinație termală din România și una dintre cele mai avantajoase alegeri pentru sănătate, refacere și odihnă, din Europa.

Acum este momentul să faceți planuri pentru o călătorie spectaculoasă spre Oradea!

DESCOPERĂ UN ORAȘ PLIN DE VIAȚĂ, PROASPĂT ȘI PRIMITOR! ORADEA ESTE UN LOC ÎN CARE ÎȚI VEI DORI, CU SIGURANȚĂ, SĂ REVII!

ORADEA
MUZEU ARHITECTONIC ÎN AER LIBER

PARTE DIN REȚEAUA ORAȘELOR ART NOUVEAU

Oradea a fost un oraș important pentru fiecare imperiu care l-a stăpânit: Habsburgic, Otoman sau Austro-Ungar. Un oraș cu o vechime considerabilă, care reușește să reunească viziuni arhitecturale unice, amplasate într-un orizont de timp vast și complex.

De la stilul bastionar stelar al planurilor Cetății Oradea în forma ei actuală din anul 1569, pus în operă de către arhitecți italieni, la curentul baroc, și până la infuzia secessionului european din perioada 1890-1914, marcat de influențele Art Nouveau ale tinerilor arhitecți orădeni, orașul s-a încărcat cu o valoare arhitecturală spectaculoasă. Includerea Oradiei în rețeaua Art Nouveau, alături de orașe ca Barcelona, Bruxelles, Nancy, Viena sau Budapesta, îi certifică tezaurul arhitectural de valoare europeană.

Toate drumurile duc la

CETATEA ORADEA!

O LEGENDĂ SPUNE CĂ CELEBRUL CRISTOFOR COLUMB DEȚINEA O COPIE DUPĂ TABULA PRIMI MOBILIS

ORIGINI DIVINE

Regele Ladislau I (1077-1095) se afla la vânătoare pe teritoriul Oradiei de azi și, obosit fiind, a adormit. În vis, un înger i-a spus să construiască o mănăstire pe locul acela. Mănăstirea a fost centrul viitoarei cetăți, denumită Varad.

UNUL DINTRE PRIMELE OBSERVATOARE ASTRONOMICE ALE EUROPEI MEDIEVALE A FOST AMPLASAT ÎN CETATEA ORADEA. TIMP DE CÂȚIVA ANI, LUMEA CIVILIZATĂ S-A ORIENTAT DUPĂ TABULA PRIMI MOBILIS, UN VOLUM CE CUPRINDE MĂSURĂTORI ASUPRA ECLIPSELOR DE SOARE ȘI DE LUNĂ, CU MERIDIANUL ZERO LA ORADEA.

SIMBOL ARHITECTURAL ȘI RELIGIOS

Cetatea Oradea a fost pentru Europa Medievală unul dintre reperele importante din punct de vedere religios, cultural, științific, umanist și militar. Cetatea a fost refăcută în forma actuală cu implicarea arhitecților italieni, maghiari și austrieci.

CETATEA ORADEA ESTE, ÎN MOD INDISCUTABIL, UNUL DINTRE CELE MAI ÎNSEMNATE MONUMENTE ARHITECTONICE MEDIEVALE TÂRZII DIN TRANSILVANIA

www.cetateaoradea.ro

ISTORIE & ORIGINE

Cetatea Oradea este învăluită în legendele creștine țesute în jurul Regelui Ladislau cel Sfânt. Originea cetății și notorietatea ei, ca loc de odihnă de veci al marelui rege creștin, au atras pelerini din toate colțurile Europei. În interiorul cetății a fost construită, în intervalul 1342-1370, o catedrală gotică de dimensiuni impresionante, aproximativ 72 de metri lungime. În jurul cetății renascentiste era un șanț plin cu apă termală care nu înghețа niciodată. Nimeni nu a putut cuceri cetatea până nu s-a aflat cum se poate goli apa din șanțul cetății.

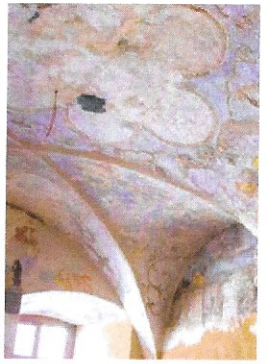

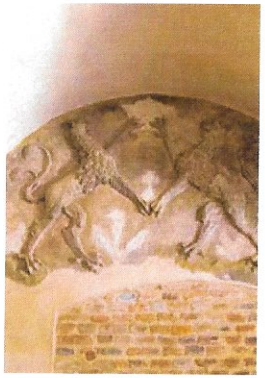

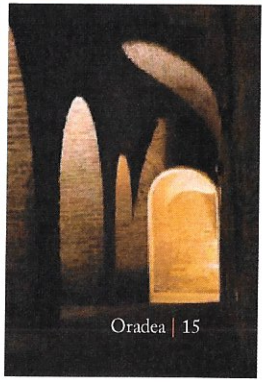

CETATEA ORADEA
și noua ei înfățișare

CETATEA ORADEA A FOST ÎN PLINĂ RECONSTRUCȚIE DUPĂ PLANURILE ÎNTOCMITE DE ISTORICI ȘI ARHITECȚI. ÎN TOAMNA ANULUI 2015, CETATEA A FOST DESCHISĂ PUBLICULUI PENTRU VIZITARE. OBIECTIVUL-SIMBOL AL ORAȘULUI A RENĂSCUT ȘI ÎI ÎNCÂNTĂ PE TOȚI CEI CARE ÎI TREC PRAGUL.

ȘANȚUL CETĂȚII

Istoricii medievali turci au consemnat eforturile inimaginabile depuse de oastea otomană pentru cucerirea Cetății Oradea în anul 1660. Toate încercările lor erau supuse eșecului deoarece în jurul cetății era un șanț plin cu apă termală care nu îngheța, „adânc cât o mare". 45.000 de oșteni turci s-au luptat cu 850 de apărători ai cetății și nu au reușit să o cucerească decât după ce au aflat cum să îi golească șanțul. Azi, șanțul cetății este unul dintre cele mai frumoase spații de promenadă ale Oradiei.

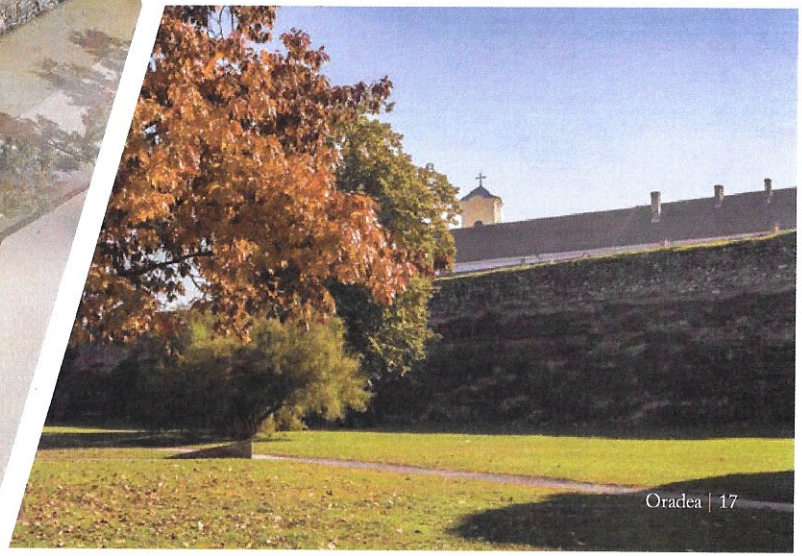

CETATEA ORADEA MEDIEVALĂ

Istorie & Evenimente

MARTOR AL TRECERII TIMPULUI

Dacă istoria o putem auzi la școală și o vedem la muzeu, atunci aici este locul ideal pentru a o simți. Cetatea stă astfel martor al trecerii timpului, păstrându-și în continuare farmecul de odinioară. Ea spune povești nemuritoare și dă mai departe celor ce o vizitează un pic din istoria la care a fost cândva spectator. Cetatea Oradea este astăzi dovada vie a istoriei, care continuă să reamintească tuturor de ceea ce a fost odată. Fortăreața constituie unul dintre simbolurile orașului situat pe Crișul Repede, reprezentând centrul evenimentelor culturale orădene.

ISTORIA PRINDE VIAȚĂ!

Concertele de muzică medievală te vor transpune într-o atmosferă specifică timpurilor de mult apuse, iar demonstrațiile de lupte specifice și turnirile ghidate, acompaniate de prezentări de arme și armuri, sunt doar câteva dintre atracțiile principale în Cetate. Chiar dacă astăzi nu mai este atacată în adevăratul sens al cuvântului, Cetatea este foarte des împânzită de turiști curioși și localnici care doresc să retrăiască o fărâmă de istorie.

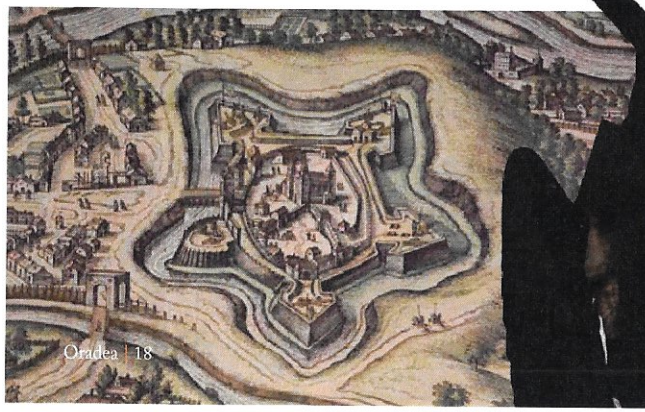

CÂTEVA DINTRE NOILE FUNCȚIUNI ALE CETĂȚII:

Muzeul Orășenesc
Muzeul Pâinii
Brutăria, veche de peste 3 secole
Cafenele
Restaurante tradiționale

COMPLEXUL EPISCOPIEI ROMANO-CATOLICE

PROBABIL CEL MAI AMPLU PROIECT BAROC DIN SUD-ESTUL EUROPEI ȘI, CU SIGURANȚĂ, CEL MAI MARE PROIECT ARHITECTURAL DE ACEST FEL DIN ROMÂNIA, PREȚUIT ȘI SUSȚINUT DE MARIA TEREZA A AUSTRIEI

PALATUL, ȘIRUL CANONICILOR ȘI CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

CONSTRUCȚIA COMPLEXULUI EPISCOPIEI ROMANO-CATOLICE ÎNCEPE ȘI SE ÎNCHEIE CU ȘIRUL CANONICILOR, ÎN PERIOADA 1750-1875. PALATUL EPISCOPIEI ESTE PRIMUL FINALIZAT, ÎN 1777, IAR ÎN 1779 ESTE FINALIZATĂ CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ, SFINȚITĂ ÎN 1780.

Palatul, opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt, a fost construit în stil baroc austriac târziu și s-a dorit a fi o copie mai mică a Palatului Belvedere din Viena. În 1773, Palatul a fost afectat de un incendiu, dar este reconstruit după planurile inițiale, fiind finalizat în anul 1777.

CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Este opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt cu implicarea inginerului constructor italian Giovanni Battista Ricca, cel care introduce elemente inspirate din biserica „Il Gesu" din Roma, creație a arhitectului Vignola.

INFORMAȚII PRIVIND POSIBILITATEA DE VIZITARE A ACESTOR OBIECTIVE TURISTICE SE POT OBȚINE DE LA:

BIROUL DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ ORADEA
Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401
E-mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

TEATRUL DE STAT REGINA MARIA
Piața Ferdinand

TEATRUL DE STAT DOMINĂ CU IMPOZANȚA SA PIAȚA FERDINAND, AFLATĂ ÎN CENTRUL UNUI VERITABIL MUZEU DE ARHITECTURĂ.

FESTIVALUL TEATRULUI DE PĂPUȘI

IUNIE 2016

„FELLNER ȘI HELMER", CELEBRA CASĂ DE ARHITECȚI VIENEZI SPECIALIZAȚI ÎN PROIECTAREA DE TEATRE, A FOST ANGAJATĂ SĂ CONCEAPĂ UN PROIECT REPREZENTATIV PENTRU ORAȘ. PROIECTUL A FOST APROBAT ȘI, ÎN 14 LUNI, CONSTRUCTORII RIMANÓCZY KÁLMÁN-SENIOR, GUTTMANN JÓZSEF ȘI RENDES VILMOS AU PREDAT LUCRAREA.

EPICENTRU CULTURAL

Dincolo de valoarea arhitecturală spectaculoasă oferită orașului, Teatrul Regina Maria s-a poziționat ca sursă permanentă de valoare culturală și artistică.

Pe scena teatrului vin mari actori și interpreți din toate colțurile lumii. Stagiunile teatrale sunt uneori impletite cu reprezentații ale unor instituții culturale internaționale. Pe scena Teatrului Regina Maria au loc și spectacole de operă sau de balet.

Teatrul este și locul unde se desfășoară evenimente publice importante pentru viața culturală și socială locală. Teatrul impune respect și certifică, prin imaginea lui, nivelul ridicat și clasa aleasă a evenimentelor pe care le găzduiește.

Echipa artistică a teatrului este implicată decisiv în reușitele culturale ale Oradiei. În scenă sunt puse opere de renume mondial, în context modern sau clasic. Un spectacol de teatru, în limba română sau în limba maghiară, poate să îți imprime emoții unice care îți vor reaminti, cu siguranță, de Oradea!

PALATUL & TURNUL PRIMĂRIEI

CLĂDIREA ESTE OPERA ARHITECTULUI RIMANÓCZY KÁLMÁN JUNIOR, CEL CARE CÂȘTIGĂ, ÎN 1896, CONCURSUL DE PROIECTE PENTRU REALIZAREA NOULUI SEDIU AL PRIMĂRIEI. ÎN 10 IANUARIE 1904, A AVUT LOC ȘEDINȚA SOLEMNĂ DE INAUGURARE.

TURNUL PRIMĂRIEI

Cu o înălțime de aproape 50 m și patru nivele principale, dintre care trei de panoramă, Turnul Palatului Primăriei este și ceasul care anunță orele fixe în Oradea. Mecanismul orologiului, numit „ceasul mamă", cântă la ore fixe Marșul lui Iancu și a fost construit la începutul secolului XX, în anul 1904, de către un lăcătuș ceasornicar pe nume Mezey Dezső. Orologiul a supraviețuit celor două războaie mondiale, iar acoperișul și zidul turnului au rezistat celor două incendii, primul în 1917, iar al doilea în 1944. Cadranul ceasului păstrează și azi urme de gloanțe din timpul războiului din 1944. Nivelul al doilea a fost și punct de veghe pentru pompierul de serviciu al orașului.

URCAREA CELOR 250 DE TREPTE CARE DUC PÂNĂ ÎN VÂRFUL TURNULUI CU CEAS AL PRIMĂRIEI ESTE RĂSPLĂTITĂ CU O PANORAMĂ UNICĂ ASUPRA CENTRULUI ARHITECTONIC ORĂDEAN.

Incendiile erau anunțate prin bătăi de clopot în funcție de zona în care izbucneau. Pe timp de zi, se arbora un drapel roșu pe direcția incendiului, iar noaptea se aprindea un reflector electric.

VIZITAREA TURNULUI

Programul de vizitare a Turnului Primăriei este de marți până duminică. Orele de vizită sunt afișate la intrare. Cost adulți: 5 RON. Cost copii: 3 RON.

PIAȚA UNIRII
Biserici & Palate

ȘAPTE STILURI ARHITECTURALE ÎNTR-O SINGURĂ PRIVIRE: BAROC, CLASICIST, ECLECTIC, ISTORIZANT, SECESSION, ROMANTISM ȘI NEO-ROMÂNESC.

TÂRGUL DE CRĂCIUN 2016

02-31 DECEMBRIE

PRIMĂRIA ORADEA
PALATUL EPISCOPIEI GRECO-CATOLICE
CASA KOVÁCS
BISERICA SFÂNTUL NICOLAE
BISERICA CU LUNĂ
CATEDRALA SFÂNTUL LADISLAU
PALATUL VULTURUL NEGRU
PALATUL MOSKOVITS

BISERICA CU LUNĂ

NUMELE DE „BISERICA CU LUNĂ" DERIVĂ DE LA MECANISMUL INSTALAT ÎN ANUL 1793 ÎN TURNUL BISERICII. OROLOGIUL ȘI LUNA SUNT OPERA INOVATIVULUI MECANIC ORĂDEAN, GEORG RUEPPE.

Mecanismul care rotește luna este conceput să facă o rotație completă în jurul axei sale în 28 de zile, indicând în acest mod fazele Lunii, în funcție de ciclul cotidian marcat de mecanismul de ceas.

În incinta Bisericii cu Lună veți putea vizita un muzeu reprezentativ cu obiecte bisericești de o frumusețe artistică aparte.

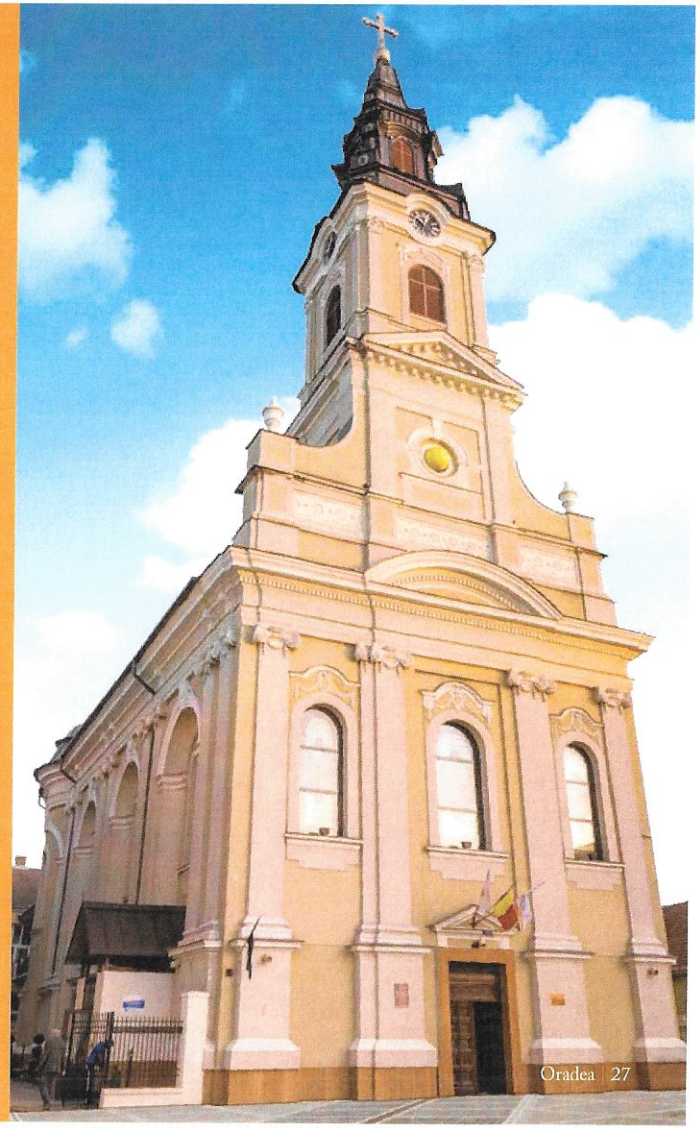

Palatul VULTURUL NEGRU

ANSAMBLUL DE CLĂDIRI ESTE UNA DINTRE REALIZĂRILE MONUMENTALE ARHITECTURALE DIN ORADEA ŞI TRANSILVANIA PENTRU STILUL SECESSION

Concursul pentru ridicarea acestui complex a fost câştigat de arhitecţii Komor Marcell şi Jakab Dezső. Clădirea a fost finanţată de doi avocaţi evrei, Dr. Kurlander Ede şi Dr. Adorjan Emil, care au decis să ridice din resurse proprii o clădire specială pentru oraş.

Construcţia sa demarează în anul 1907 sub conducerea inginerului constructor Sztarill Ferenc iar, în luna decembrie 1908, construcţia era finalizată. Remarcabil prin eleganţa sa deosebită, complexul arhitectonic este personalizat prin două mari vitralii ce reprezintă un vultur în zbor. Conceput ca simbol al sofisticatei vieţi citadine moderne, amplul palat adăpostea un hotel, două cinematografe, săli de bal, cazinou, cafenele, magazine, o bancă. Acum el se află într-un vast proces de restaurare şi modernizare, astfel încât, în curând îşi va recăpăta poziţia privilegiată de simbol arhitectural al oraşului, unic la scară europeană. Pasajul în formă de Y are trei intrări, iar interiorul, acoperit cu sticlă, a fost inspirat de Galeria Vittorio Emanuele din Milano. Galeria sau Pasajul, cum este el cunoscut de localnici, adună la un loc cele mai multe baruri, cafenele şi puburi din oraş, fiind centrul de distracţie al oraşului.

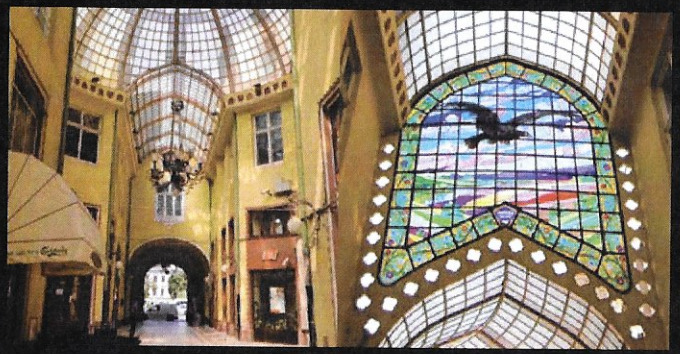

AQUA PARK **NYMPHAEA**
Wellness & Fun

DISTRACȚIA ȘI RELAXAREA SE ÎMBINĂ PERFECT ÎN CEL MAI MARE, NOU ȘI MODERN AQUA PARK DIN TRANSILVANIA.

NYMPHAEA WATER FESTIVAL

AUGUST 2016

REGULA CELOR DOI D: DESTINDERE ȘI DIVERTISMENT

TURISMUL CURATIV TERMAL ORĂDEAN ATRAGE TOT MAI MULȚI CURIOȘI ÎN FIECARE AN. COMPLEXUL NYMPHAEA VINE ÎN SPRIJINUL ACESTORA CU 6 CORPURI DE CLĂDIRE, 7 BAZINE EXTERIOARE, AMENAJĂRI SPORTIVE ȘI DE AGREMENT.

Fie că sunteți în căutarea unui loc pentru refacere, de încărcare a bateriilor, sau doriți să vă destindeți împreună cu familia, complexul Nymphaea este exact ceea ce căutați. Acesta este dotat cu bazine exterioare, ideale pentru a vă răcori pe timp de vară și bazine interioare, perfecte pentru sezonul rece. Bazinele cu valuri și tobogane vor fi o încântare pentru cei mici.

Serviciile SPA vă vor face șederea mai relaxantă cu ajutorul saunelor, a băilor turcești cu bazine cu apă geotermală, cabinelor cu aburi, jacuzziurilor, tratamentelor acvatice, camerelor de masaj și a tepidariumului. Cel din urmă vă va duce în atmosfera Romei Antice, acesta fiind o încăpere specifică băilor romane. Tot aici, veți putea profita de zone de relaxare și wellness dotate cu bar și restaurant și vă veți putea răsfăța cu tratamente naturiste și de înfrumusețare.

SPORT ȘI CENTRU DE INFORMARE TURISTICĂ

Complexul Nymphaea are în componența sa un centru de informare turistică, precum și două bazine speciale: unul pentru înot și unul pentru sărituri, dedicate împătimiților sporturilor de apă. Astfel, bazinele olimpice pot găzdui diverse competiții sportive pe tot parcursul anului. Mai mult decât atât, în interiorul complexului, puteți practica o gamă largă de sporturi, acesta fiind dotat cu terenuri de sport multifuncționale și un teren pentru volei de plajă. Centrul este deschis publicului 12 luni pe an și oferă servicii, tratamente, acces și vestiare dedicate special persoanelor cu dizabilități.

BELVEDERE DEALUL CIUPERCA

Oradea, într-o singură privire!

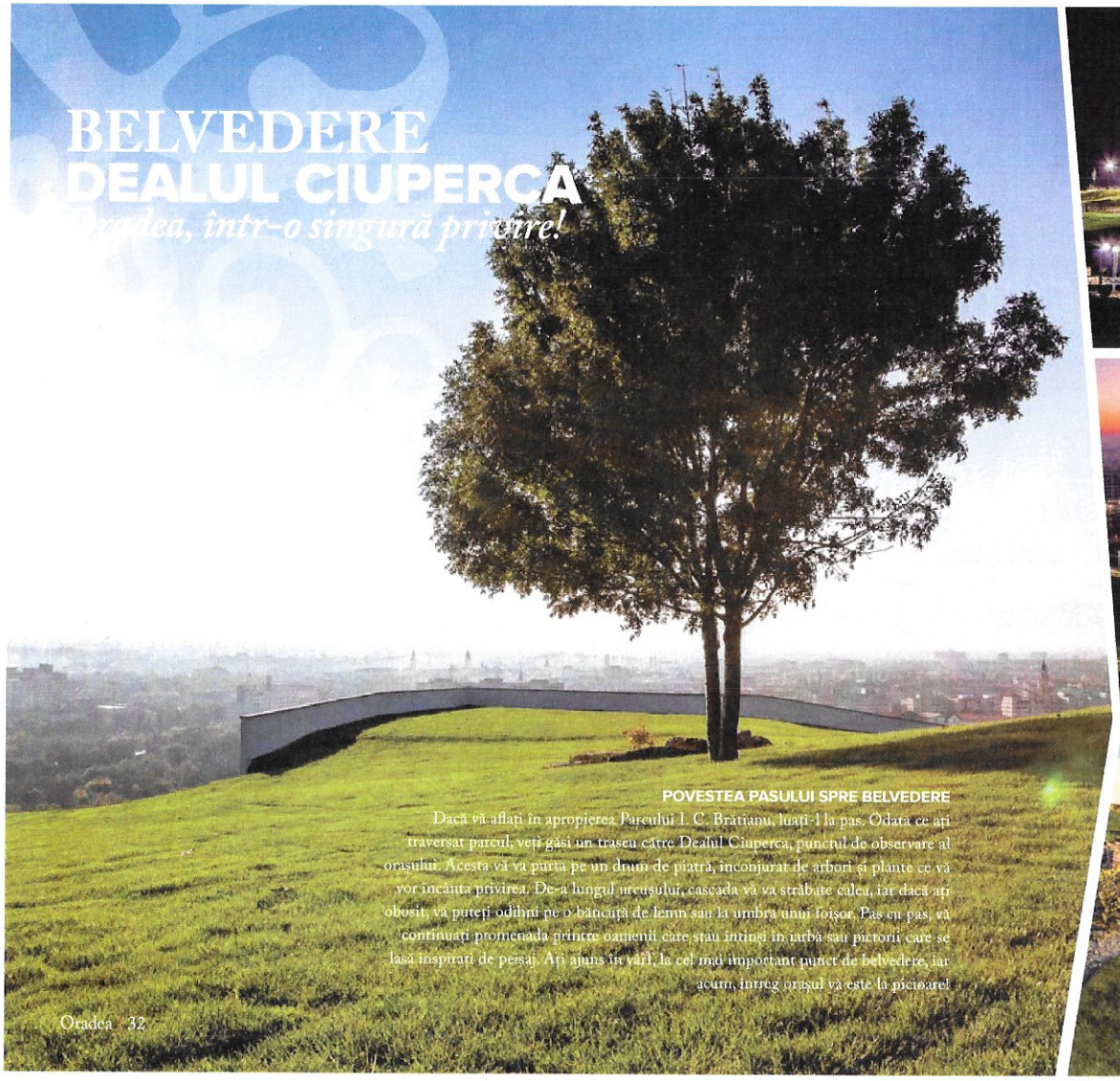

POVESTEA PASULUI SPRE BELVEDERE

Dacă vă aflați în apropierea Parcului I. C. Brătianu, luați-l la pas. Odată ce ați traversat parcul, veți găsi un traseu către Dealul Ciuperca, punctul de observare al orașului. Acesta vă va purta pe un drum de piatră, înconjurat de arbori și plante ce vă vor încânta privirea. De-a lungul urcușului, cascada vă va străbate calea, iar dacă ați obosit, vă puteți odihni pe o băncuță de lemn sau la umbra unui foișor. Pas cu pas, vă continuați promenada printre oamenii care stau întinși în iarbă sau pictorii care se lasă inspirați de peisaj. Ați ajuns în vârf, la cel mai important punct de belvedere, iar acum, întreg orașul vă este la picioare!

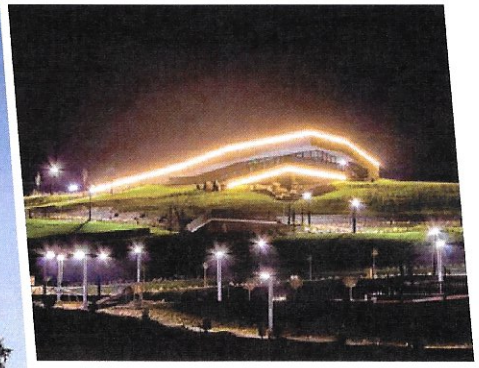

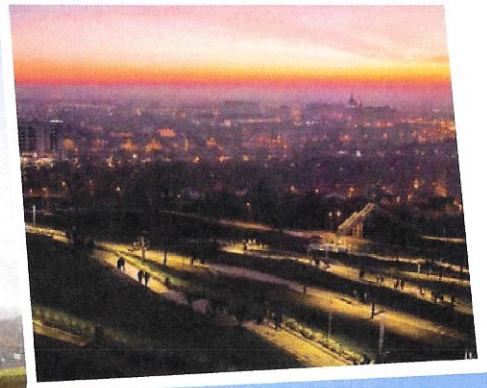

FIE CĂ VĂ PETRECEȚI CÂTEVA ZILE ÎN ORAȘUL DE PE CRIȘUL REPEDE SAU SUNTEȚI DOAR ÎN TRECERE, ACESTA E LOCUL PE CARE NU TREBUIE SĂ ÎL RATAȚI. DEALUL CIUPERCA ESTE UNUL DINTRE CELE MAI CUNOSCUTE SIMBOLURI ALE ORAȘULUI ORADEA, IAR VIZITAREA LUI VĂ VA ÎNCÂNTA PRIVIREA CU O PRIVELIȘTE DE NEUITAT!

AMURG DEASUPRA ORAȘULUI

Povestea Dealului Ciuperca continuă și la lăsarea serii. Restaurantul din vârful colinei oferă romanticilor un cadru intim și select, asezonat cu o mâncare rafinată și o priveliște pe măsură. Luminile orașului sunt un spectacol fascinant, iar cărarea ce străbate dealul prinde viață cu ajutorul siluetelor de tablă decupate în forma celor mai importante obiective turistice ale Oradiei, puse în evidență de lumini ambientale. Amfiteatrul în aer liber vine în completarea atmosferei. Cu o capacitate de 130 de persoane, acesta va servi ca loc de meditație, dezbateri, spectacole sau diverse manifestări culturale. Perfect pentru o seară răcoroasă de vară, la un pahar de vin, alături de prieteni!

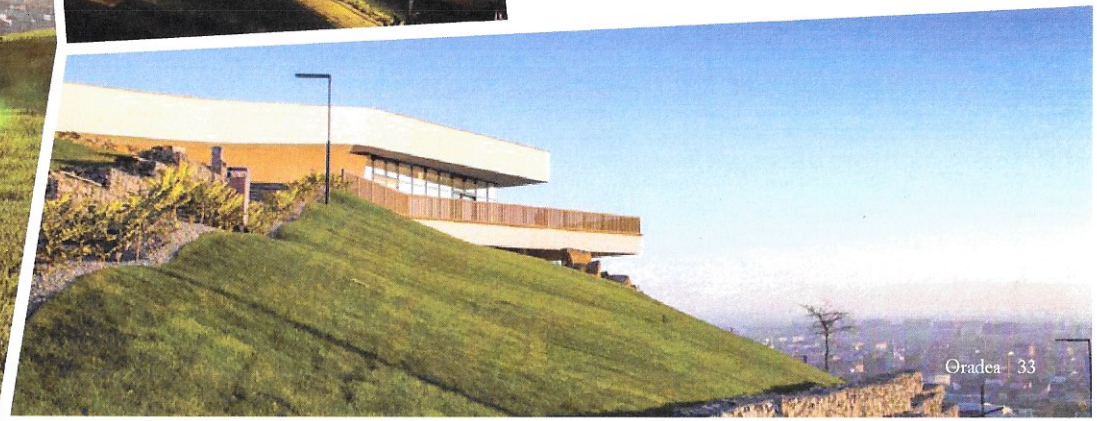

TOAMNA ORĂDEANĂ
Concerte & Evenimente

CONCERTE, EVENIMENTE, CULTURĂ, TEATRU, GASTRONOMIE ȘI DISTRACȚIE AUTENTIC ROMÂNEASCĂ, NON-STOP!

TOAMNA ORĂDEANĂ ESTE EVENIMENTUL DE CEA MAI MARE AMPLOARE ORGANIZAT ȘI ADMINISTRAT DE PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA PENTRU TOȚI CEI CARE DORESC SĂ CUNOASCĂ ORAȘUL ÎN PLINĂ SĂRBĂTOARE.

Cultura, mozaicul etnic și bucuria sunt ingredientele principale ale acestui festival care crește și evoluează încă din anul 1991. Muzica, teatrul, artele plastice și efervescența din jurul lor dau orașului, în această perioadă, o notă unică de viață.

Meșterii populari, micii producători locali de pălincă și vin, tarabele cu mâncăruri tradiționale realizate pe loc, în fața clienților, muzica populară sau concertele rock în aer liber fac din acest festival un punct de atracție pentru zeci de mii de oameni. În fiecare an festivalul este mai mare și atrage mai mulți spectatori. Începând din 2015, odată cu finalizarea lucrărilor de reconstrucție, Toamnă Orădeană se desfășoară în cadrul Cetății.

Dacă vrei să simți cu adevărat fiorul și atmosfera orașului în plină sărbătoare și dacă vrei să guști din toate bunătățile culinare tradiționale, adunate într-un singur loc, nu poți să ratezi Toamna Orădeană!

Festival Medieval ÎN CETATE

CENTRUL EVENIMENTELOR ORĂDENE

EVENIMENTE ÎN CETATE - 2016

Festivalul Medieval: iulie
Zilele Sf. Ladislau: iulie
Proiecții in aer liber - Campionatul European de Fotbal: iunie
Săptămânile filmelor în aer liber: august

Das Fest: iunie 2016
Locație: Piața Unirii

Consultați lista completă a evenimentelor pe **www.oradea.ro și oradea.travel**

ÎNCEPÂND CU TOAMNA ANULUI 2015, PORȚILE CETĂȚII ORADEA AU FOST REDESCHISE PUBLICULUI, PRIN ORGANIZAREA ÎN CETATE A CELUI MAI IMPORTANT EVENIMENT LOCAL, FESTIVALUL TOAMNA ORĂDEANĂ. INAUGURAREA FORTĂREȚEI A CUPRINS O SERIE DE EVENIMENTE CULTURALE ȘI DE DIVERTISMENT, FĂCÂND DIN ACEASTA CENTRUL CULTURAL-ARTISTIC AL ORAȘULUI, TOATE EVENIMENTELE DE ACEST GEN DESFĂȘURÂNDU-SE DE ACUM ÎNAINTE, AICI.

ATMOSFERA DE ODINIOARĂ

Zidurile cetății găzduiesc periodic spectacole de dans și concerte filarmonice și, mai mereu, prințese, luptători și cavaleri îi calcă pragul, în parade sau demonstrații de luptă. Festivalurile de muzică desfășurate aici reprezintă un amestec de cultură și tradiții. Orădenii și turiștii au ocazia să participe regulat la tururi cu ghid în mai multe limbi și să ia parte la diverse expoziții. În sezonul rece, Cetatea Oradea găzduiește evenimente specifice sărbătorilor de iarnă, iar pe perioada verii, atelierele meșteșugărești și de artizanat cuceresc fortăreața.

GUSTUL AUTENTIC AL BUCATELOR

Fiecare eveniment desfășurat în Cetate oferă participanților servicii de calitate și bun gust. Vizitatorii Cetății pot lua parte la degustări de vin al producătorilor locali și nu numai, ce au loc periodic în încăperile fortăreței sau chiar în aer liber. De asemenea, bucatele servite în perioada târgurilor și festivalurilor încântă gustul curioșilor prin aroma și savoarea perfect echilibrate în produsele tradiționale.

TÂRGURI ȘI TRADIȚII

TÂRGUL MEȘTERILOR POPULARI & TÂRGUL PĂLINCARILOR

MEȘTEȘUGARII DIN TOATE ZONELE TRANSILVANIEI VIN LA ORADEA CU OBIECTE CREATE MANUAL ȘI CU TRADIȚII SECULARE

OBIECTE DIN LUT SAU SCULPTATE ÎN LEMN, ÎMBRĂCĂMINTE TRADIȚIONALĂ ROMÂNEASCĂ SAU CEA MAI CĂUTATĂ PĂLINCĂ DIN PRUNE, REALIZATĂ ÎN CASELE TRADIȚIONALE TRANSILVĂNENE, FASCINEAZĂ VIZITATORII DIN ÎNTREAGA LUME.

MEȘTEȘUGURI STRĂBUNE

Un adevărat muzeu al tradițiilor vechi transilvănene se așterne în parcurile verzi, de o parte și de alta a aleilor umbroase. Fiecare creator tradițional te inspiră și te surprinde cu obiecte realizate cu suflet, migală, atenție și răbdare, spre deliciul privirii.

PĂLINCĂ NATURALĂ

Aromele naturale și dulceața parfumată a fructelor culese de pe dealurile neatinse de poluare sunt distilate într-o licoare cu o forță demnă de străbunii vechilor pălincari transilvăneni. Ținută în butoaie de prun sau dud, pălinca prinde culoare arămie și gust ușor vanilat de la lemnul bine uscat și afumat. Cei care o gustă simt că au descoperit cel mai bun leac de pe pământ și nu o uită niciodată!

15-17 IULIE

TÂRGUL MEȘTERILOR POPULARI

Parcul Nicolae Bălcescu

SEPTEMBRIE

TÂRG DE OBIECTE ANTICE

Parcul Nicolae Bălcescu

OCTOMBRIE

TÂRGUL PĂLINCARILOR ȘI TÂRGUL VINULUI

Parcul Nicolae Bălcescu

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL *DE TEATRU SCURT*

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU SCURT

SEPTEMBRIE 2016

UN EVENIMENT ANUAL ORGANIZAT DE TEATRUL REGINA MARIA ORADEA. UN EVENIMENT UNIC PRIN AMPLITUDINEA SA ARTISTICĂ: FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU SCURT SE REVARSĂ PE STRADĂ, ÎN TRAMVAIE, ÎN PARCURI SAU ÎN CAFENELE.

FESTIVALUL DE TEATRU SCURT, SINGURUL FESTIVAL DEDICAT PIESEI ÎNTR-UN ACT DIN ROMÂNIA, ESTE O MANIFESTARE CULTURALĂ CU O LONGEVITATE EGALATĂ DE PUȚINE FESTIVALURI DIN ȚARĂ. PRIMA EDIȚIE A AVUT LOC ÎN ANUL 1976. DIN 1984, DE LA CEA DE-A VI-A EDIȚIE, FESTIVALUL DE TEATRU SCURT DEVINE INTERNAȚIONAL.

Festivalul a reușit să impună un curent în rândul regizorilor valoroși, încurajându-i tot mai mult să monteze piese scurte, contribuind semnificativ la consacrarea acestui gen teatral inedit - spectacolul de teatru scurt (spectacol de maximum 90 de minute, fără pauză). Astăzi nu există teatru din al cărui repertoriu să lipsească piesa de teatru scurt. Mai mult, prin economia sa de timp, spațiu și energie, acest gen pare să fie cea mai contemporană opțiune teatrală, cu atât mai mult cu cât această formă artistică este tot mai cunoscută și mai apreciată de public. Cu fiecare ediție, festivalul a crescut valoric, devenind o marcă de prestigiu în peisajul teatral național.

Festivalul reprezintă un prilej foarte bun pentru participanții din toate țările Europei să intre în legătură, să joace pentru și să conviețuiască alături de orădeni. În ultimii ani, piese de renume internațional precum „8 femei", „Scripcarul pe acoperiș" sau „Dumnezeu e un mafiot", au încântat privirile și auzul orădenilor, într-o suită de locuri neconvenționale. De la piese jucate în aer liber sau puburi, până la reprezentații cu publicul pe scenă sau desfășurate în mijloacele de transport, Festivalul Internațional de Teatru Scurt îmbânzește și dă o notă de sărbătoare întregului oraș. Mai mult decât atât, fiecare ediție a acestui festival oferă publicului o diversitate de genuri teatrale. Drame, comedii, spectacole pentru copii sau chiar și musicaluri, acestea se joacă mai mereu cu casa închisă, fapt care oglindește succesul festivalului. Pe lângă această gamă largă de reprezentații, festivalul oferă orădenilor șansa de a participa la diverse workshopuri interactive susținute de profesori ai celor mai bune școli de teatru din România.

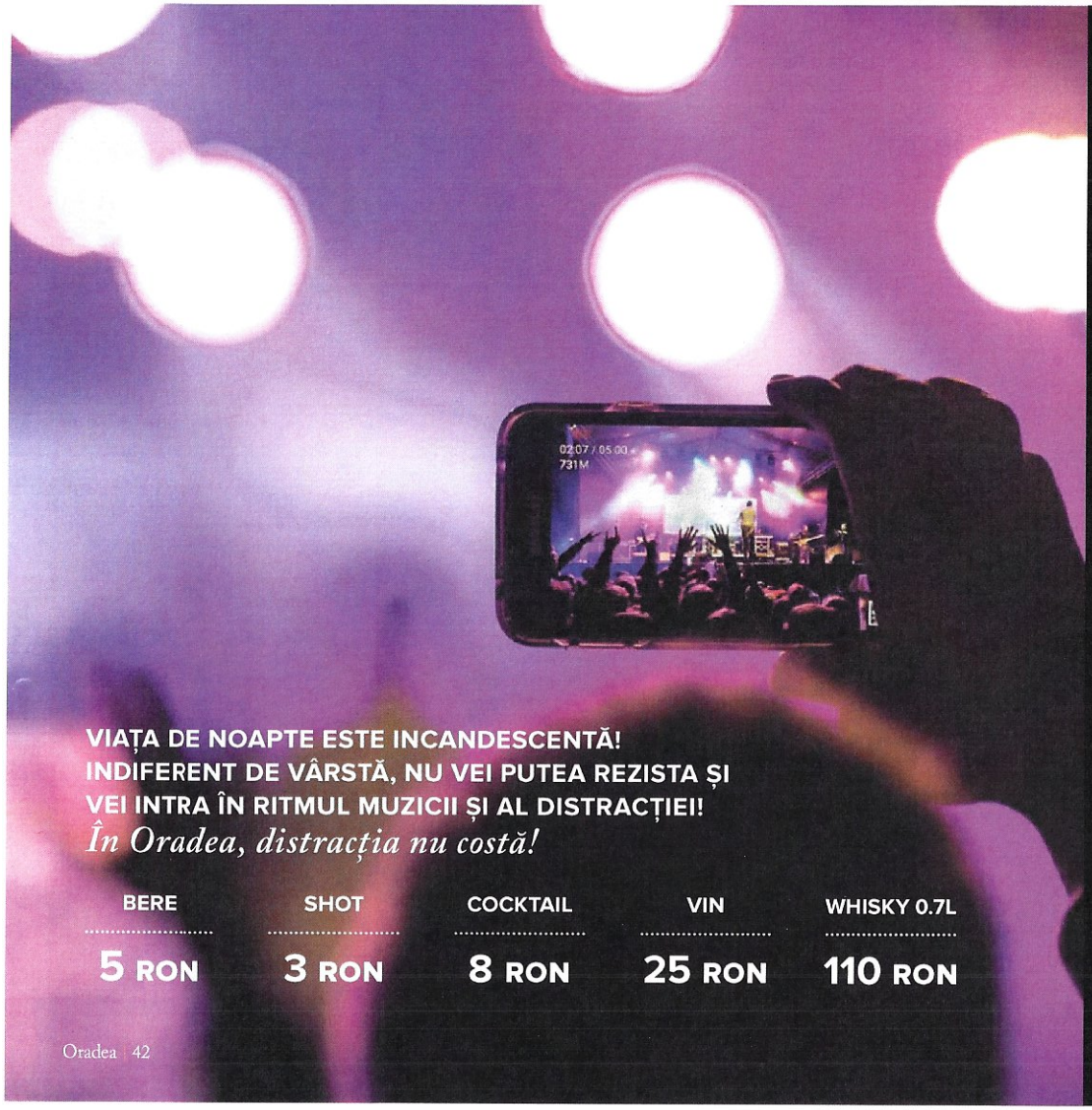

VIAȚA DE NOAPTE ESTE INCANDESCENTĂ!
INDIFERENT DE VÂRSTĂ, NU VEI PUTEA REZISTA ȘI VEI INTRA ÎN RITMUL MUZICII ȘI AL DISTRACȚIEI!
În Oradea, distracția nu costă!

BERE	SHOT	COCKTAIL	VIN	WHISKY 0.7L
5 RON	3 RON	8 RON	25 RON	110 RON

VIAȚĂ DE NOAPTE

PUB - CLUB - CAFENEA

PUBURI ELEGANTE SAU TRADIȚIONALE, CAFENELE CU TERASE DESCHISE PÂNĂ TÂRZIU ÎN NOAPTE SAU CLUBURI LUXOASE ÎN CARE PETRECERILE SE ȚIN PÂNĂ DIMINEAȚA. AI DE UNDE ALEGE. ORIUNDE VEI INTRA, VEI ÎNTÂLNI TINERI DIN TOATE COLȚURILE LUMII. MULTICULTURALITATEA UNIVERSITARĂ ORĂDEANĂ A ADUS AICI ATMOSFERA DE DISTRACȚIE DIN TOATĂ LUMEA. NOAPTEA, ORADEA DEVINE EFERVESCENTĂ!

În serile de weekend poți participa la concerte de muzică live cu trupe locale sau străine. Oradea se numără printre orașele care promovează artiștii neconvenționali. Există spații speciale, cum ar fi vechi fabrici de pâine sau clădiri secession, în jurul cărora s-au cristalizat mici grupuri de artiști și iubitori ai unor noi genuri muzicale.

Dacă dorești să faci un maraton de petreceri, într-o singură noapte poți să vizitezi toate cluburile și localurile orădene pentru că amplasarea lor este concentrată în jurul zonei centrale a orașului!

Călătorește la preț special cu Oradea City Card!
Vezi: Pagina 78!

RAPORTAT LA NUMĂRUL DE LOCUITORI, ORADEA SE POATE MÂNDRI CU 25 DE METRI PĂTRAȚI DE SPAȚIU VERDE PENTRU FIECARE LOCUITOR, CIFRĂ CARE POZIȚIONEAZĂ ORAȘUL NOSTRU PE PRIMELE LOCURI ÎNTRE ORAȘELE ROMÂNIEI. ESTE UNUL DINTRE PRINCIPALELE MOTIVE PENTRU CARE ORADEA A PRIMIT TITLUL DE CAPITALĂ VERDE A ROMÂNIEI ÎN ANUL 2011!

CAPITALA VERDE A ROMÂNIEI

Bicicletă, plimbări, parcuri

ORADEA ESTE O PRIVELIȘTE APARTE PE CARE O EXPERIMENTEZI ÎN FIECARE COLȚ VERDE AL ORAȘULUI. PLIMBĂRILE PRIN PARCURILE VECHI DE SECOLE SUNT DE NEUITAT.

RÂUL CRIȘUL REPEDE STRĂBATE ORAȘUL DE LA UN CAPĂT LA CELĂLALT, OFERIND O PANORAMĂ ȘI O ZONĂ DE PLIMBARE PE O LUNGIME CONSIDERABILĂ. PISTELE PENTRU BICICLETE REALIZATE ÎN ULTIMII ANI ÎNSOȚESC RÂUL APROAPE PE TOATĂ LUNGIMEA LUI. CEI PESTE 1.560.000 DE METRI PĂTRAȚI DE SPAȚIU VERDE ÎȚI VOR TRANSFORMA PLIMBAREA ÎNTR-O ADEVĂRATĂ CURĂ DE OXIGEN!

Pistele pentru biciclete traversează orașul în mai multe direcții și duc până în Ungaria, în orașul Berettyóújfalu, la o distanță de peste 30 de km. Întreg sezonul cald, pasionații bicicliști străbat entuziasmați orașul pentru a ajunge în punctele preferate sau pentru plăcerea pedalatului. Cei pasionați de aventură se deplasează spre pădurile verzi din jurul Oradiei pentru a escalada traseele apreciate la nivel internațional de împătimiții acestui tip de sport.

Indiferent de felul în care alegi să petreci o zi frumoasă în Oradea, pe bicicletă sau încetișor, la pas, cu siguranță vei întâlni multe lucruri minunate. Vei putea savura priveliști panoramice dacă urci pe Dealul Ciuperca sau vei putea face câte un popas la cafenelele de pe malul Râului Crișul Repede.

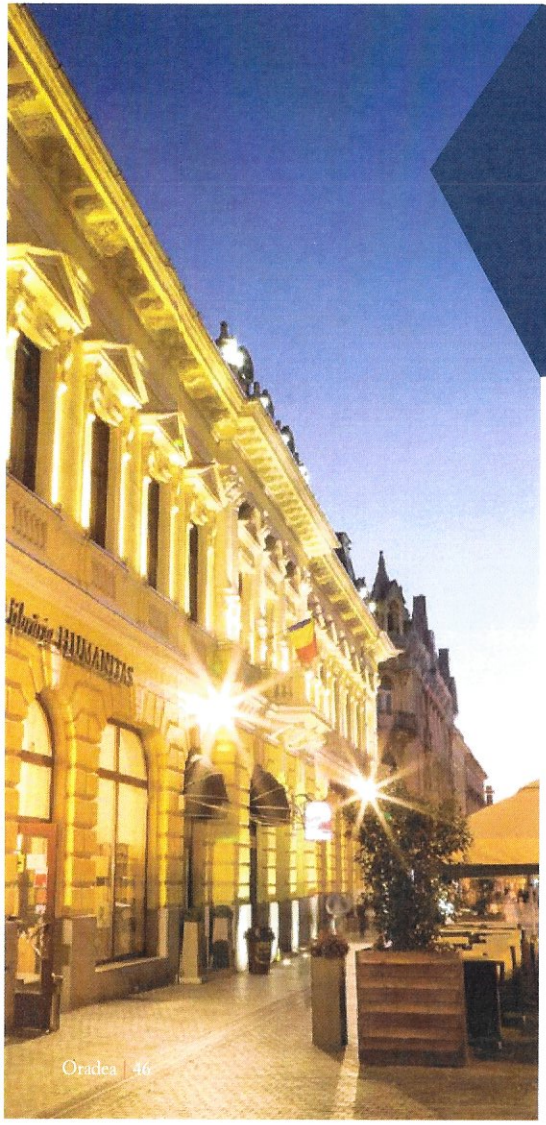

REPUBLICII

Promenadă & Arhitectură

LOCUL IDEAL PENTRU PROMENADĂ. CAFENELE, RESTAURANTE, ARHITECTURĂ. MULTE ATRACȚII PENTRU TOATE VÂRSTELE.

600 DE METRI DE VOIE BUNĂ ȘI CLĂDIRI FABULOASE TE AȘTEAPTĂ SĂ LE DESCOPERI ȘI SĂ LE ADMIRI. STRADA REPUBLICII ESTE ANIMATĂ PE TOT PARCURSUL ANULUI, DAR, ÎN SPECIAL ÎN SEZONUL CALD, ESTE PLINĂ PÂNĂ SEARA TÂRZIU DE TURIȘTI ȘI LOCALNICI IEȘIȚI LA PLIMBARE. ÎN SERILE DE VARĂ CAFENELELE ȘI RESTAURANTELE SUNT PREFERATE MAI MULT DECÂT ORICÂND DE MESENII VESELI CARE SAVUREAZĂ CU POFTĂ SPECIALITĂȚI LOCALE ȘI INTERNAȚIONALE.

Strada Republicii este un monument de arhitectură secession. Se deschide cu Casa Poynar, reprezentativă pentru curentul Art Nouveau, apoi vei întâlni o surpriză arhitecturală de influență venețiană, Palatul Rimanoczy Sr. Ansamblul Palatelor Stern, Apollo și Moskovits Miksa, situate la intersecția cu Strada Mihai Eminescu, te va face să ridici ochii spre cer și să uiți pentru câteva momente de înghețata italiană care se topește în cornet. Strada se încheie cu marea Catedrală Romano-Catolică construită în stil baroc.

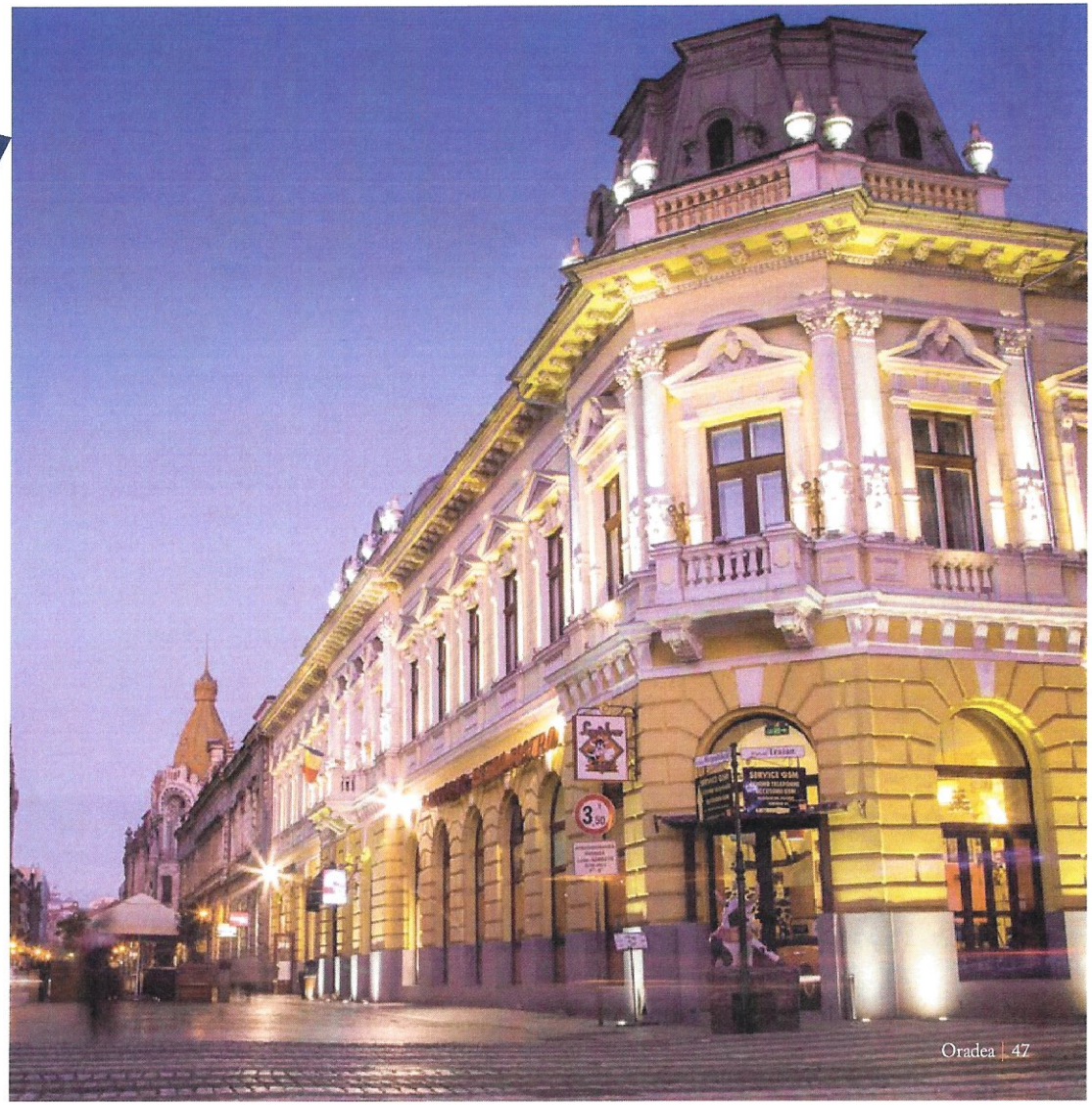

BUCĂTĂRIE & VIN

TRADIȚIONAL, GOURMET, DIVERSITATE

DE LA SIMPLII COVRIGI, FIERȚI ÎN APĂ ȘI APOI COPȚI ÎN CUPTOR, ȘI PÂNĂ LA SPECIALITĂȚI GASTRONOMICE INTERNAȚIONALE SAU AROMATE PREPARATE LOCALE INFLUENȚATE DE BUCĂTĂRIA MAGHIARĂ - TOTUL ESTE AICI!

Sunt cel puțin 200 de locuri în frumoasa Oradea unde poți să te oprești pentru a lua o gustare sau o cină sofisticată. Dacă dorești o gustare rapidă, ai zeci de variante dulci sau sărate, iar un mic dejun franțuzesc, cu un croissant și un cappuccino, poți savura aproape în fiecare cafenea. Prânzul se cere mai bogat și atunci alegi un restaurant cu specific românesc sau maghiar, iar pentru o cină specială bifezi unul dintre restaurantele cu un meniu gastronomic gourmet.

MENIURI TRADIȚIONALE REINTERPRETATE

Oradea este reprezentată în topul Dining Guide și se laudă cu bucătari cu distincții în gastronomie. Una dintre cele mai interesante experiențe culinare pe care poți să o trăiești la Oradea este alegerea unor preparate tradiționale reinterpretate după reguli gastronomice actuale.

Restaurantele cu meniuri sofisticate te așteaptă și cu liste de vinuri românești medaliate internațional.

Promoții și discounturi speciale, în locații selectate, cu Oradea City Card. Vezi: Pagina 78!

La Restaurant & Delicatessen Graf găsești mousse-ul de ciocolată belgiană și înghețată de casă cu peperoncino la a cărui rețetă, Chef Nicolas Delgado, 2 stele Michelin, a experimentat timp de 10 ani!

BUCĂTĂRIE TRADIȚIONALĂ

Arome românești cu influențe maghiare

ÎN PRIMUL RÂND TREBUIE SĂ FIE GUSTOS, AROMAT ȘI MULT - ACEASTA ESTE FILOZOFIA LOCALURILOR DIN ORADEA!

E DESTUL DE GREU SĂ MĂNÂNCI TOT CE ȚI SE PUNE ÎN FARFURIE. TREBUIE SĂ FII BINE ÎNFOMETAT PENTRU A PUTEA MÂNCA UN APERITIV ȘI UN FEL PRINCIPAL.

GUSTUL ȘI AROMA LOCALĂ

Când ajungi în Oradea, nu trebuie să ratezi câteva feluri speciale de mâncare. Unul dintre acestea este ciorba de vițel cu tarhon servită în pâine, iar, altul, la fel de gustos și năucitor, este ciolanul cu varză sau fasole.

UNDE GĂSEȘTI CELE MAI BUNE RESTAURANTE

Str. Republicii
Str. Barbu Șt. Delavrancea
Str. Roman Ciorogariu
Piața Ion Creangă
Calea Aradului
Aleea Șrandului

SINGURUL CENTRU DE CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA VINULUI DIN ROMÂNIA ESTE LA ORADEA: MILLÉSIME.

VINUL ROMÂNESC FACE PARTE DIN PATRIMONIUL CULTURAL UNIVERSAL. VINUL ESTE UN ELEMENT DE CIVILIZAȚIE ÎN TOATĂ EVOLUȚIA UMANITĂȚII, DE LA LUMEA ANTICĂ LA LUMEA MODERNĂ, ATÂT PRIN RITUALUL CREȘTIN, CÂT ȘI ÎN PRODUCȚIE ȘI CONSUM.

DEGUSTAȚI VINURI ROMÂNEȘTI DE EXCEPȚIE

În colecția Millésime sunt cuprinse cele mai valoroase, apreciate și premiate vinuri românești. Dacă sunteți pasionați de vin, puteți rezerva o seară pentru grupul dumneavoastră pentru a degusta până la 15 tipuri de vin produse în cele mai bune vinării din România.

ARTĂ ȘI CUNOAȘTERE A VINULUI

O degustare de vin la Millésime este însoțită și de povestea fiecărui vin. Veți putea înțelege efectele terroir-ului românesc în funcție de zona geografică din care face parte vinul respectiv. Terroir-ul imprimă tipicitate și transmite în pahar un complex unic de culoare, gust și aromă.

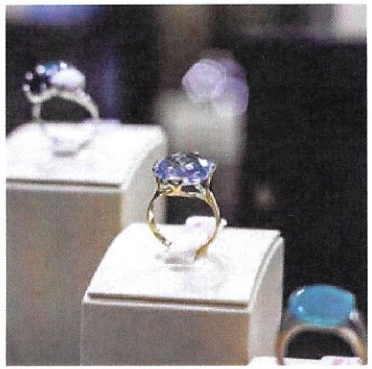

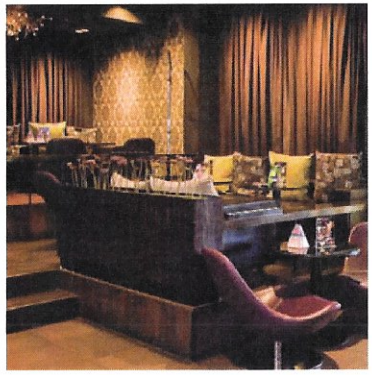

BIG BRANDS SHOPPING

FOOD & ENTERTAINMENT

AI LA DISPOZIȚIE CENTRE COMERCIALE MARI PENTRU SHOPPING, DISTRACȚIE ȘI VIZIONARE DE FILME 3D

VREI SĂ TE DISTREZI, SĂ FACI CUMPĂRĂTURI DE LA CELE MAI MARI ȘI CUNOSCUTE BRANDURI SAU DOREȘTI SĂ VEZI UN FILM ÎN CEL MAI NOU CINEMATOGRAF 4K? AI DE UNDE ALEGE! ÎN CENTRUL COMERCIAL ȘI DE DIVERTISMENT LOTUS CENTER, TE BUCURI DE CAFENELE, ZONE DE JOCURI CU BILIARD ȘI BOWLING, SĂLI DE FITNESS SAU LOCURI DE JOACĂ PENTRU CEI MICI. SPECIALITĂȚI CULINARE INTERNAȚIONALE, ITALIENEȘTI, CHINEZEȘTI, ARABE, MAGHIARE SAU AMERICANE TE AȘTEAPTĂ ÎN CEL MAI NOU FOOD COURT DIN ORADEA.

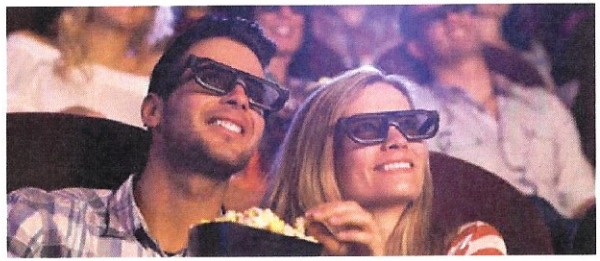

MAI MULTE CENTRE COMERCIALE

Dacă dorești diversitate și vrei să vizitezi și alte centre comerciale, ai mai multe opțiuni. Centrele comerciale Era Shopping Park și Oradea Shopping City te așteaptă cu diverse oferte de shopping și divertisment. Aici poți să găsești chiar și produse de la producătorii locali sau să participi la diverse evenimente.

Cumpărături la prețuri speciale cu Oradea City Card! Vezi: Pagina 78!

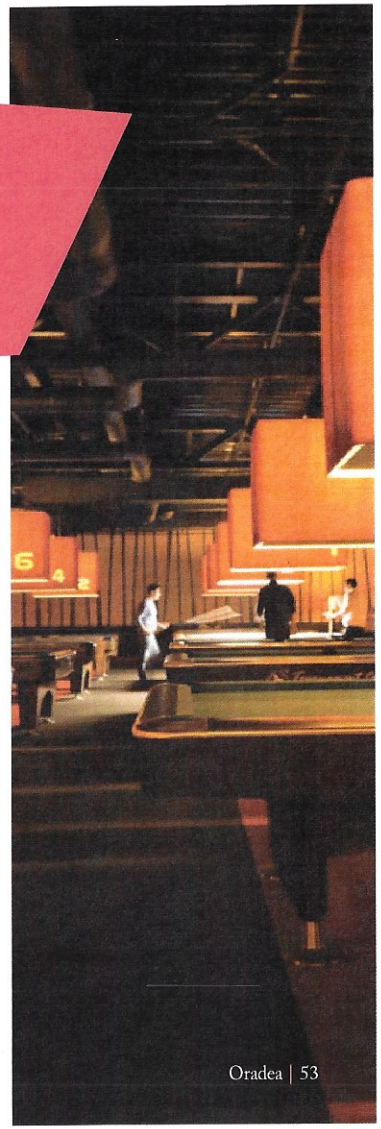

ORADEA
DESTINAȚIE DE BUSINESS

EVOLUȚIA MEDIULUI ANTREPRENORIAL PUNE ORADEA PE HARTA CELOR MAI DEZVOLTATE ORAȘE

ORADEA, UN ORAȘ ÎN PLINĂ DEZVOLTARE ECONOMICĂ, REPREZINTĂ UN NOD DE COMUNICARE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI OCCIDENT, FIIND O ZONĂ PROPICE PENTRU DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI A START-UP-URILOR. ASTFEL, FOARTE MULȚI INVESTITORI, ATÂT DIN ȚARĂ, CÂT ȘI DIN AFARA EI, VĂD ÎN ORADEA UN POTENȚIAL MARE DE DEZVOLTARE A PROPRIILOR AFACERI. ÎN ULTIMII ANI, ORADEA A ATRAS NUMEROȘI INVESTITORI DIN STATELE UNITE ALE AMERICII, CANADA, EUROPA ȘI ASIA, DEZVOLTÂND ASTFEL TREI PARCURI INDUSTRIALE. DE ASEMENEA, PENTRU A SUSȚINE DEZVOLTAREA MEDIULUI ECONOMIC, AU FOST CONSTRUITE O SERIE DE CENTRE DE AFACERI DOTATE LA STANDARDE INTERNAȚIONALE.

POZIȚIONARE ȘI FACILITĂȚI

Centrele de afaceri au fost poziționate strategic în imediata apropiere a centrelor comerciale sau a centrului orașului, cu scopul de a forma așa numitele zone de business ale orașului. Clădirile moderne și multifuncționale întrunesc toate avantajele și facilitățile necesare pentru desfășurarea în mod profesionist a activităților, punând la dispoziția clienților servicii de recepție, secretariat, informare, copiere, traducere și editare, precum și saloane expoziționale și săli de conferință.

ADAPTABILITATE ȘI PROFESIONALISM

Sălile de conferință din cadrul centrelor de afaceri oferă cadrul necesar pentru o gamă largă de activități ce se pot desfășura aici, fiind adaptabile la cerințele fiecărui client. Workshopuri, seminarii, conferințe sau congrese sunt doar câteva dintre activitățile pe care centrele de afaceri din Oradea le pot găzdui. Închirierea birourilor, amenajate complet, pentru doar câteva ore, este de asemenea o posibilitate, venind în sprijinul clienților care doresc să desfășoare interviuri, ședințe sau întâlniri în deplasare.

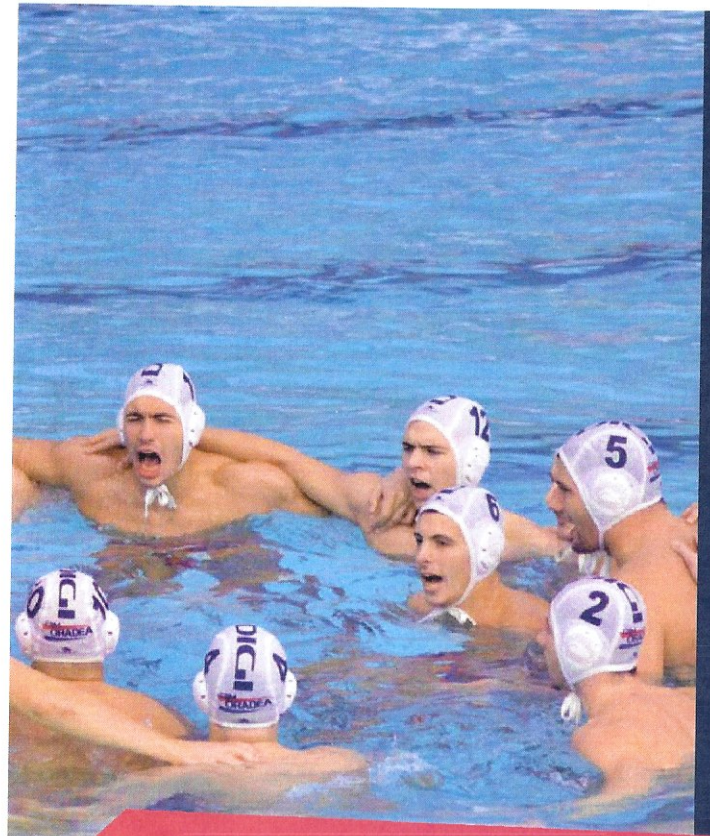

COMPETITIVITATEA ORAȘULUI SE SIMTE ȘI PRIN REZULTATELE ECHIPELOR SPORTIVE, SITUATE PE PRIMELE LOCURI ÎN CAMPIONATELE NAȚIONALE

CALENDAR EVENIMENTE SPORTIVE 2016

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ PROBIKERS BIHOR
www.probikers.ro

17 aprilie
Probikers MTB Marathon

22 aprilie | 22 septembrie
Critical Mass

11 iunie
Probikers Offroad Duatlon Bihor - Cupa Kings Land Country Club

17 septembrie
Probikers Semimaraton

CLUBUL VELO SPORT ORADEA
www.velosportoradea.ro

5 iunie
Crater Maraton

31 iulie
Crater XCO

CLUBUL SPORTIV XTERRA SPORT BIHOR
www.xterrasport.ro

18 septembrie
Oradea City Running Day
digi-oradeacityrunningday.com

SPORT

POLO, BASCHET, MARATON, TRIATLON, CICLISM

ACTIVITĂȚILE SPORTIVE SE DESFĂȘOARĂ PE TOT PARCURSUL ANULUI. MAJORITATEA SUNT ADRESATE PUBLICULUI LARG ȘI AU RECUNOAȘTERE INTERNAȚIONALĂ.

ORĂDENII APRECIAZĂ MULT SPORTUL ȘI ACTIVITĂȚILE SPORTIVE. APROAPE ÎN FIECARE SĂPTĂMÂNĂ EXISTĂ CÂTE O COMPETIȚIE SPORTIVĂ LA CARE POȚI PARTICIPA CA SPECTATOR SAU POȚI INTRA DIRECT ÎN CURSĂ!

Participă la competițiile de mountain bike sau înot, înscrie-te la un maraton sau un triatlon! Poți să îți alegi din timp competiția la care dorești să participi și te prezinți la linia de start indiferent din ce țară ești. Vara ai la dispoziție multe locuri unde să te antrenezi, să alergi în parcurile orașului sau să înoți în piscinele olimpice unde se antrenează echipele de polo. În Băile Felix te așteaptă una dintre cele mai căutate piste de antrenament, într-un microclimat unic, chiar în mijlocul pădurii.

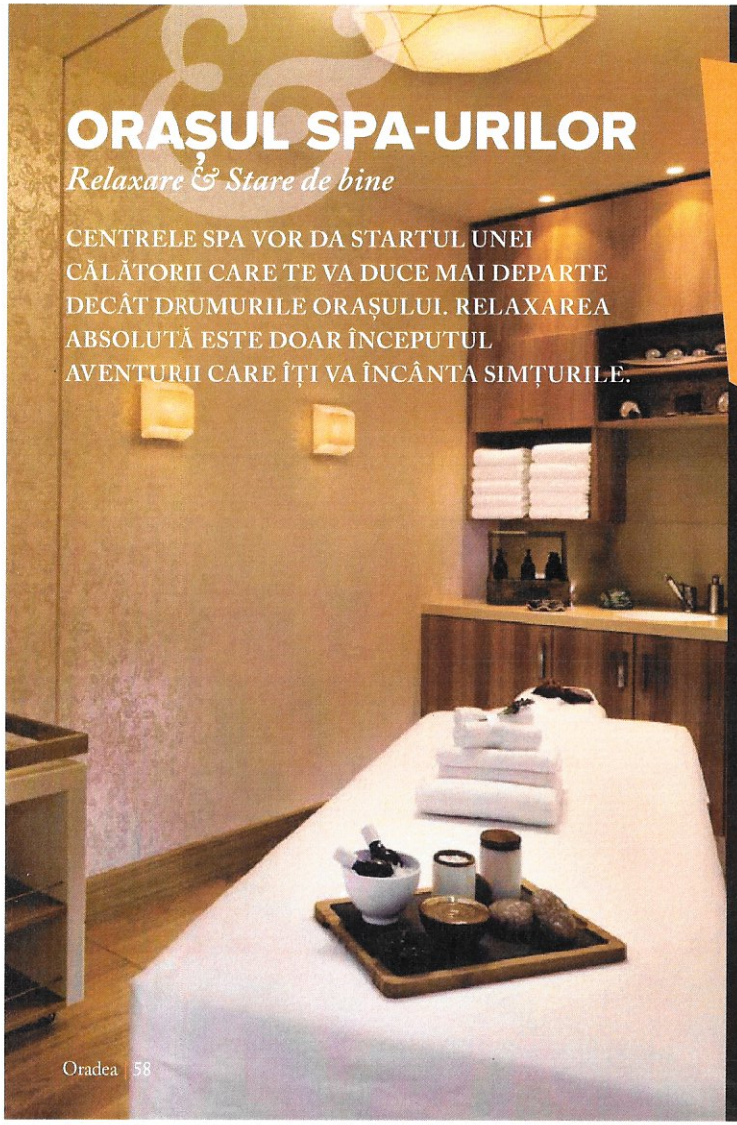

ORAȘUL SPA-URILOR

Relaxare & Stare de bine

CENTRELE SPA VOR DA STARTUL UNEI CĂLĂTORII CARE TE VA DUCE MAI DEPARTE DECÂT DRUMURILE ORAȘULUI. RELAXAREA ABSOLUTĂ ESTE DOAR ÎNCEPUTUL AVENTURII CARE ÎȚI VA ÎNCÂNTA SIMȚURILE.

ATMOSFERA APARTE ȘI STAREA DE BINE ÎȚI VOR FI COMPANIONI PE DRUMUL CARE ARE CA DESTINAȚIE O EXPERIENȚĂ INEDITĂ DE REVIGORARE ȘI RELAXARE PROFUNDĂ.

ACEST ORAȘ UNIC ÎȚI PUNE LA DISPOZIȚIE TOATE CELE NECESARE PENTRU CA ȘEDEREA TA AICI SĂ FIE UNA FABULOASĂ. PLIMBĂRI, ARHITECTURĂ, GASTRONOMIE, SHOPPING ȘI VIAȚĂ DE NOAPTE, TOATE ACESTEA TE POT EPUIZA. CE POATE FI MAI BUN ÎNTR-UN ASTFEL DE MOMENT DECÂT O ESCAPADĂ SENZORIALĂ?

CENTRE SPA MODERNE - STANDARDE ÎNALTE

Designul modern și tehnologia tratamentelor avansate sunt menite să creeze o atmosferă calmă, transformând vizita la SPA într-una relaxantă și, în același timp, luxoasă. Centrele SPA vă așteaptă cu saloane de masaj, saună, dușuri Vichy și tratamente personalizate cu produse profesionale, dedicate nu doar doamnelor și domnișoarelor, ci și domnilor sau chiar cuplurilor.

Alegeți să vă răsfățați într-un SPA cu tratamente termale. Relaxarea oferită de apa termală, într-o zi răcoroasă de toamnă, nu poate fi egalată. Mineralele și sărurile din apa termală vă revigorează corpul și vă relaxează mintea. Iar dacă escapada voastră este una mai specială, centrele SPA din orașul nostru vă vin în ajutor cu oferte deosebite pentru ocazii precum evenimente corporate, petreceri private pe marginea piscinei sau petreceri de burlăciță, de neuitat.

eforea Spa by Hilton

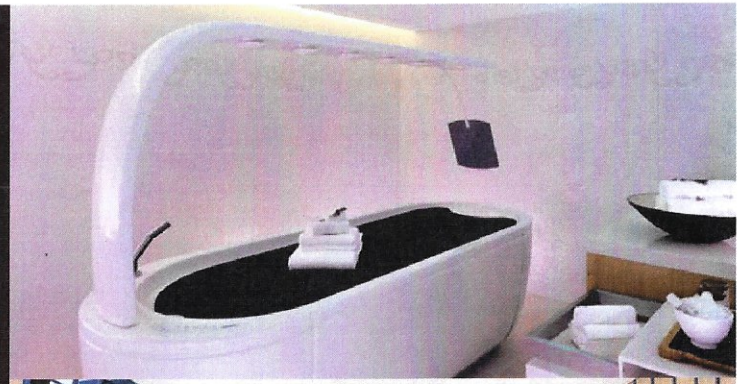

SĂNĂTATE ȘI ÎNFRUMUSEȚARE

Escapade relaxante în mijlocul orașului

CELE MAI RAFINATE AȘTEPTĂRI ÎȚI VOR FI SATISFĂCUTE ÎN CELE MAI LUXOASE COMPLEXE SPA SELECȚIONATE ATENT PENTRU TINE.

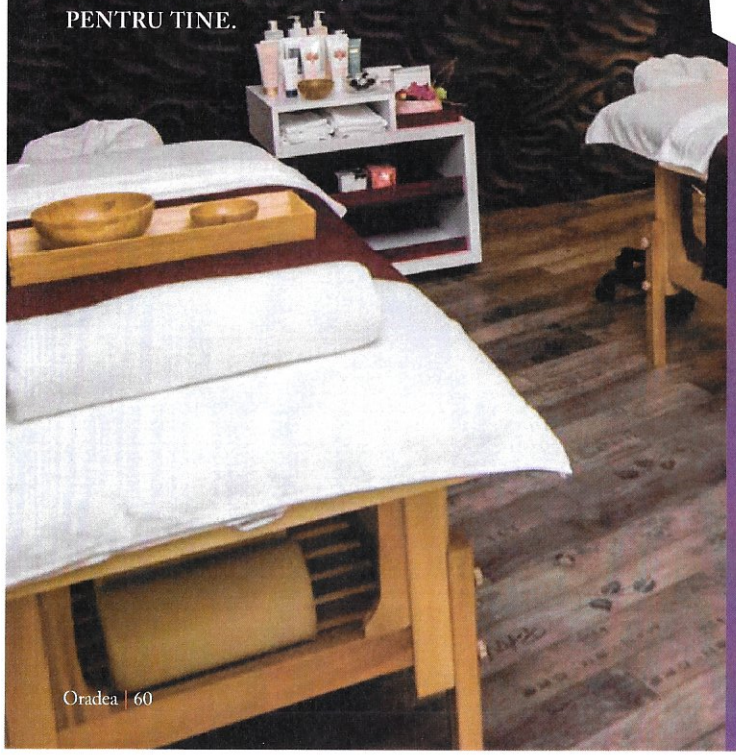

SIMȚURILE ÎȚI VOR FI RĂSFĂȚATE ÎNTR-UN AMBIENT APARTE, LĂSÂND FORFOTA ORAȘULUI LA UȘĂ. ATUNCI CÂND PĂȘEȘTI AICI, TE DEZBRACI DE GRIJI ȘI LAȘI TERAPEUȚII PROFESIONIȘTI SĂ ÎȚI ÎMBRACE TRUPUL ÎN RELAXARE.

CHIAR DACĂ SEJURUL TĂU ÎNCEPE CU PLIMBĂRI LUNGI, VIZITE LA MUZEE SAU SESIUNI DE SHOPPING, CELE MAI AȘTEPTATE MOMENTE ALE UNEI ESCAPADE SUNT MEREU RELAXAREA ȘI DETAȘAREA DE COTIDIAN. AICI, ÎȚI POȚI REÎNCĂRCA BATERIILE CHIAR ÎN MIJLOCUL ORAȘULUI!

TU EȘTI CEL MAI IMPORTANT

Atmosfera calmă și elegantă va face ca vizita ta să fie una de neuitat. Veți fi tratate ca niște regine, respectiv regi, pentru că centrele noastre SPA nu îi uită nici pe domni.

Fie că este vorba de un tratament, un masaj sau de o simplă vizită la piscină sau saună, vă veți bucura de servicii de cea mai înaltă calitate pentru a vă face mereu să vă simțiți cei mai importanți.

BEAUTY, WINE & THERMAL SPA

Oradea duce experiența SPA la un nou nivel de rafinament, prin vinoterapie. Vinoterapia stoarce secretele boabei de strugure în tratamente care purifică, detoxifică, hrănesc pielea și previn îmbătrânirea. Gândite ca o experiență intimă, relaxantă și tonifiantă, serviciile wine spa includ, alături de vinoterapie, saună finlandeză, saună cu infraroșii, cameră de relaxare cu sare de Himalaya. Și pentru ca experiența dumneavoastră să urmeze ritmul unei degustări, ca punct final al călătoriei vă recomandăm, alături de un pahar cu vin, să savurați panorama superbă a centrului istoric al orașului direct din jacuzzi.

Riserva Wine Spa

Călătorește la preț special cu Oradea City Card!
Vezi: Pagina 78!

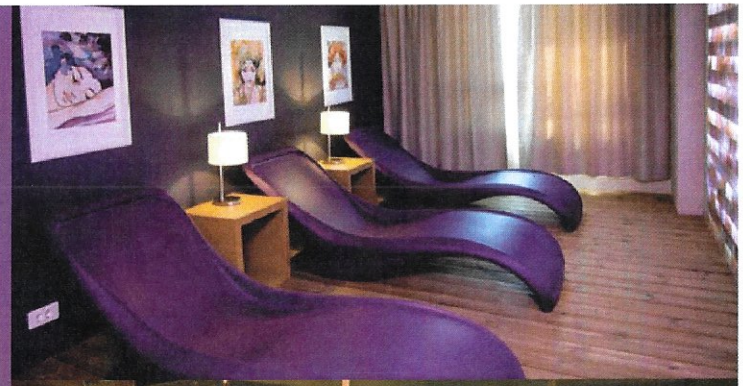

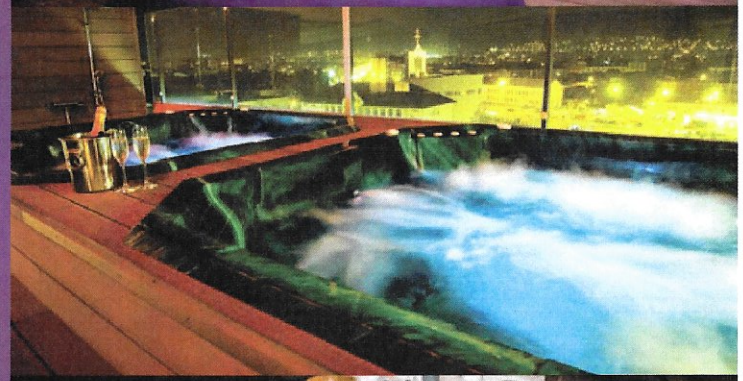

CAZARE

Ospitalitate & Răsfăț

POȚI ALEGE UN HOTEL DE 5 SAU 4 STELE CONSTRUIT DUPĂ ULTIMELE STANDARDE SAU POȚI OPTA PENTRU O PENSIUNE PITOREASCĂ, CU GAZDE PRIMITOARE.

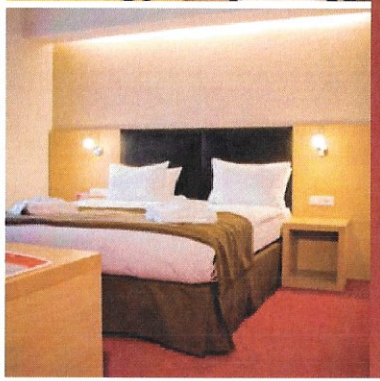

MARILE LANȚURI HOTELIERE HILTON ȘI RAMADA AU ALES SĂ CONSTRUIASCĂ ÎN ORADEA UNITĂȚI DE CAZARE DUPĂ ULTIMELE STANDARDE EUROPENE. ALEGEREA ORADIEI CA PUNCT PENTRU DEZVOLTAREA UNOR REȚELE HOTELIERE INTERNAȚIONALE ESTE O DOVADĂ A POTENȚIALULUI SĂU TURISTIC.

Noile hoteluri pun la dispoziția turiștilor camere confortabile și luxoase, la prețuri foarte avantajoase. Dacă alegi o variantă low-cost, dar primitoare, îți recomandăm hotelurile de 3 stele sau pensiunile bine echipate pe care le găsești în tot orașul.

HOTELURI:
DoubleTree by Hilton 5*
Ramada Oradea 4*
Astoria 4*
Continental Forum Oradea 4*
Elite Boutique & Spa 4*
Nevis Wellness & Spa 4*

BĂILE FELIX

Paradisul apelor termale

EFECTELE MIRACULOASE ALE APELOR TERMALE DIN BĂILE FELIX SUNT CUNOSCUTE ÎNCĂ DE PE VREMEA IMPERIULUI ROMAN

UNICE ÎN LUME, APELE TERMALE DIN BĂILE FELIX SUNT CELE MAI APRECIATE APE CURATIVE DIN REGIUNE. APA TERMALĂ ESTE ATÂT DE PURĂ, ÎNCÂT POATE SĂ FIE CONSUMATĂ CA APĂ POTABILĂ.

ISTORIA APELOR DE LÂNGĂ ORADEA

Se mai poate vedea și azi unul dintre primele bazine construite în urmă cu sute de ani. În jurul primului izvor termal s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, o stațiune înfloritoare care a atras turiști din toate colțurile Europei. Ca o recunoaștere a calităților terapeutice, la expoziția mondială de la Paris, din 1896, apelor din această stațiune li s-au acordat medalia de aur și diploma de onoare.

BENEFICIILE APEI TERMALE

Temperaturile de izvor, între 40-49 °C, și concentrația de săruri, cu puțin peste 1g la litru, oferă acestor ape proprietăți miraculoase pentru majoritatea afecțiunilor aparatului locomotor, încadrându-se în categoria apelor oligominerale.

Călătorește la preț special cu Oradea City Card!
Vezi: Pagina 78!

Băile Felix - 1911

BĂILE FELIX

Aqua Park & Distracție

VOIA BUNĂ ȘI BUCURIA SUNT, ÎN SEZONUL ESTIVAL, LA CELE MAI ÎNALTE COTE. DE DIMINEAȚA PÂNĂ SEARA, PISCINELE SUNT PLINE DE TINERI DORNICI DE DISTRACȚIE.

LA BĂILE FELIX DESCOPERI O STAȚIUNE PENTRU TOATE VÂRSTELE. ÎN APELE TERMALE, DANSUL, CONCURSURILE ȘI SESIUNILE DE AQUA GYM SUNT CELE MAI DISTRACTIVE ȘI VINDECĂTOARE ACTIVITĂȚI.

AQUA PARK PRESIDENT- FRESH ȘI MODERN

Unul dintre cele mai noi Aqua Park-uri din Băile Felix, este apreciat de turiști pentru toboganele moderne interioare și exterioare. Aqua Park President este dotat cu 13 bazine interioare și 5 bazine exterioare, grotă mediteraneană, bilă generatoare de valuri, o saună finlandeză și una turcească, pool bar și zone de masaj. Este deschis tot timpul anului, funcționând cu apă termală cu o temperatură de 35-37 °C. Poate găzdui 700-800 de persoane pe zi în timpul iernii și până la 2.200 de persoane pe timp de vară.

În incinta complexului se organizează diferite activități de entertainment, cum ar fi concerte, petreceri tematice, Aqua Gym sau clase de Zumba pentru adulți. Mai mult decât atât, Aqua Park President organizează și jocuri, ateliere sau activități pentru copii, reprezentând astfel o opțiune de top pentru cei care doresc o escapadă cu întreaga familie. Pe perioada verii, bazinele Aqua Park President sunt o oază de răcoare pentru zilele toride, iar pentru zilele de iarnă, apa termală caldă vă răsfață simțurile.

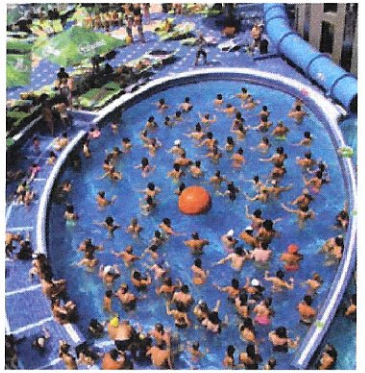

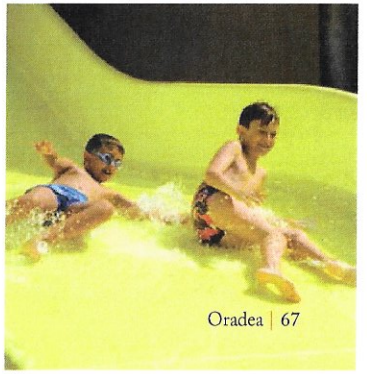

BĂILE FELIX
Tratamente & Hoteluri

O ATMOSFERĂ UNICĂ ȘI ARMONIOASĂ TE VA ADEMENI, IAR, ODATĂ CE AI AJUNS AICI, CONFORTUL ȘI REVIGORAREA ÎȚI VOR FI CEI MAI BUNI PRIETENI.

EFECTELE TĂMĂDUITOARE ALE APELOR TERMALE SUNT POTENȚATE LA MAXIM, PE TOT PARCURSUL ANULUI, DE BRIZA VENITĂ DINSPRE ALPII AUSTRIECI. BĂILE TERMALE ÎN AER LIBER PE TIMP DE IARNĂ SUNT PREFERATELE TURIȘTILOR, SENZAȚIA TRANSFERULUI DE LA RECE LA CALD FĂCÂND RELAXAREA MULT MAI INTENSĂ.

Hotel President 4* este unul dintre principalele hoteluri care dețin centre performante de tratament și recuperare. Acesta oferă diverse tratamente de tip Anti-Aging-Behandlung „Ana Aslan".

CURELE BALNEARE PROPUSE ÎN CADRUL BAZELOR DE TRATAMENT SE ADRESEAZĂ URMĂTOARELOR AFECȚIUNI:

-**afecțiuni reumatice degenerative** (spondiloză, coxartroze, gonartroze, poliartroze)
-**afecțiuni reumatice inflamatorii** (spondilită anchilozantă, poliartrită reumatoidă)
-**afecțiuni reumatice abarticulare** (periartrită scapulo-humerală, tendinite, bursite)
-**afecțiuni posttraumatice**
-**afecțiuni neurologice** (discopatii, hernie de disc, pareze, paralizii)

RECOMANDĂRI DE HOTELURI ÎN BĂILE FELIX:

Lotus Therm Spa & Luxury Resort 5*
President 4*
Internațional 4*
Nufărul 3*
Termal 3*

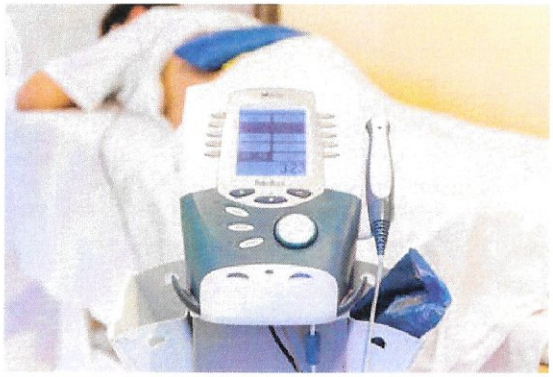

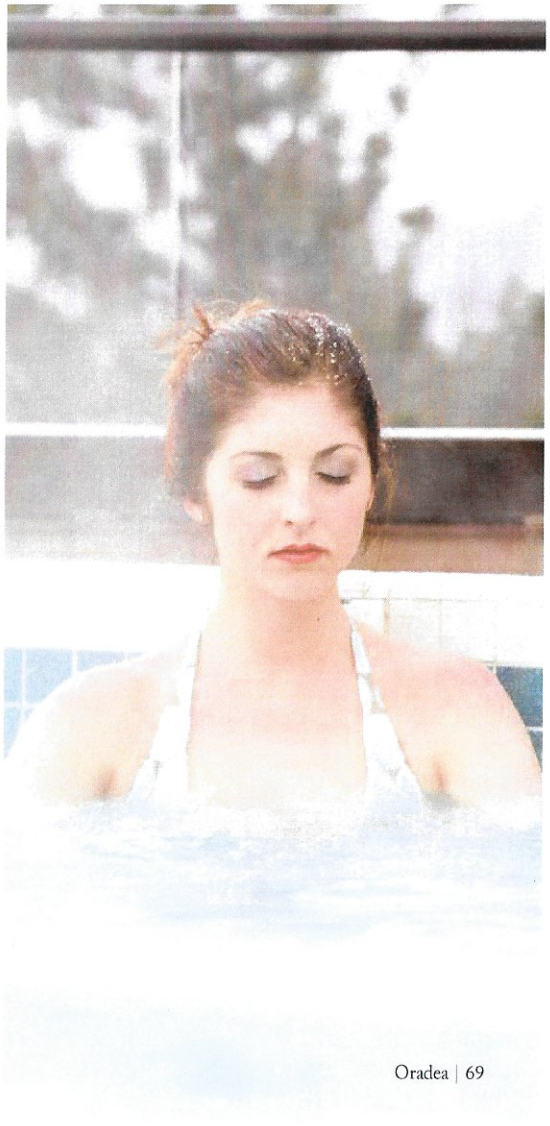

JUDEȚUL BIHOR
Spectacolul naturii

APE CURATE, IEȘITE DIN MUNȚI, IZVOARE TERMALE, DEFILEE ȘI CHEI, POTECI PLINE DE VIAȚĂ, CASE TRADIȚIONALE, BUCATE ALESE, ORAȘE ȘI SATE CU OAMENI DÂRJI, PIAȚETE VIBRANTE ANIMATE DE TERASE ȘI CAFENELE, PARCURI ATRĂGĂTOARE, CLĂDIRI ȘI LOCURI PLINE DE POVESTE - AȘA ÎNCEPE CĂLĂTORIA, PENTRU ÎNCEPUT IMAGINARĂ, PE TĂRÂMURILE DIN ACEASTĂ PARTE A ROMÂNIEI.

O VACANȚĂ DE VIS PORNEȘTE DE LA DORINȚA DE A NE PETRECE TIMPUL LIBER AȘA CUM VREM

Libertatea și puterea de a visa începe de la poalele legendarilor Munți Apuseni. Nu prea înalți, prietenoși pentru pasul tuturor turiștilor, plini de mister și locuri care există de când lumea și pământul, munții cu tot ce este în jur atrag mii de călători.

TURIȘTII SUNT BINEVENIȚI ORICÂND ȘI ORIUNDE ÎN BIHOR

Oradea, orașul străbătut de râul Crișul Repede, vegheat de catedrale și clădiri a căror istorie o descoperi la un popas în localurile primitoare, deschide jurnalul oricărui călător. Siluetele clădirilor, care te inspiră la călătorie în trecut, fac din pozele turiștilor adevărate lucrări de artă. Un loc în care, dacă ajungi, poți alege singur cum să-ți petreci vacanța.

Oradea este un oraș care îți încălzește trupul și sufletul, indiferent de anotimp. În Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai, turiștii se pot relaxa în centrele de SPA și wellness, pot practica diverse activități de agrement și pot găsi o ofertă gastronomică deosebită.

Oradea este capitala unui județ dominat de arii naturale. Parcul Natural Apuseni găzduiește impresionantul Platou carstic Padiș. Paradis al monumentelor naturii, cu peștera Ghețarul Focul Viu, cu grandiosul complex carstic Cetățile Ponorului și cu Cheile Galbenei, Padișul rămâne un mister și pentru cei care au trecut pe aici de mai multe ori.

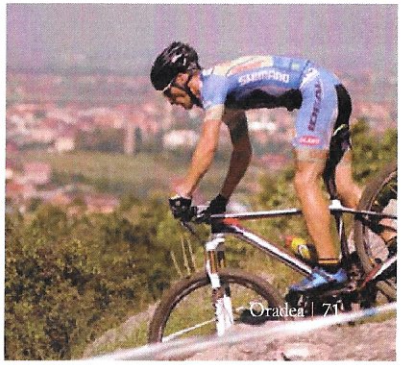

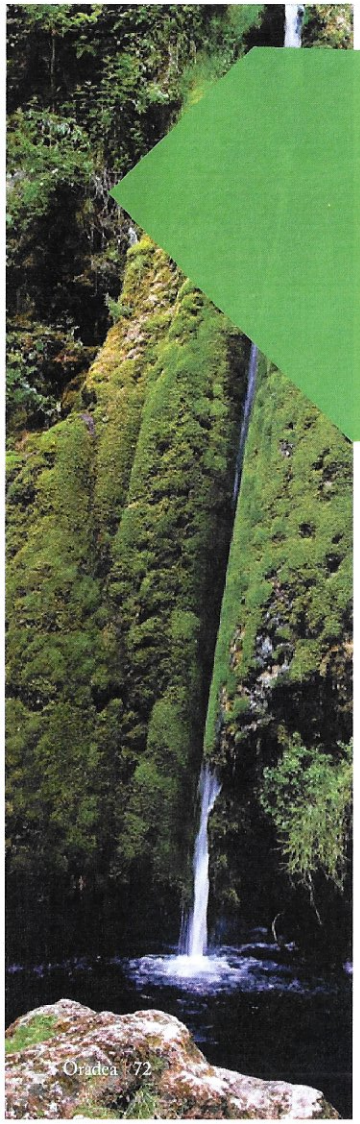

ATRACȚII TURISTICE

Locuri de poveste

PĂDUREA CRAIULUI ESTE UN AREAL ÎN CARE ATRACȚIILE TURISTICE NATURALE ȘI ANTROPICE ABUNDĂ LA TOT PASUL.

ÎN ATELIERELE MEȘTERILOR POPULARI DE AICI SE MAI POT OBSERVA ÎNDELETNICIRI TRADIȚIONALE. PEISAJUL BUCOLIC OFERIT DE NATURĂ ȘI BUNĂTĂȚILE CULINARE SUNT DOAR CÂTEVA DINTRE IMAGINILE DE LA CARE ÎNCEPE CĂLĂTORIA SPRE PĂDUREA CRAIULUI. AREALUL A FOST INTRODUS ÎN CIRCUITUL DESTINAȚIILOR ECOTURISTICE DIN EUROPA PENTRU CĂ NATURA ȘI OAMENII ALCĂTUIESC, ÎN CONTINUARE, AICI, VIAȚA.

În Bihor nu ajunge doar imaginația. Aici, datorită unora dintre cele mai vechi stațiuni din România, Stâna de Vale, Băile Felix și Băile 1 Mai, au poposit turiștii curioși de elixirul oferit de resursele naturale. Apele naturale de izvor din Stâna de Vale sunt un privilegiu pentru turiști. Stațiunea oferă oaspeților aer curat, cascade spectaculoase și trasee spre alte locuri de poveste din Munții Apuseni.

Peisajele sălbatice, casele tradiționale, orașul cu clădiri istorice, bucatele specifice unui areal multicultural, oazele de relaxare și distracție din bazinele cu apă termală din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai fac din județul Bihor destinația turistică în care ajungi cu un apetit interminabil pentru vacanță.

Vizitarea acestor locuri este posibilă!

Merită să-ți petreci vacanțele împreună cu familia sau cu cei care știu să se distreze în locul unde natura este spectacol.

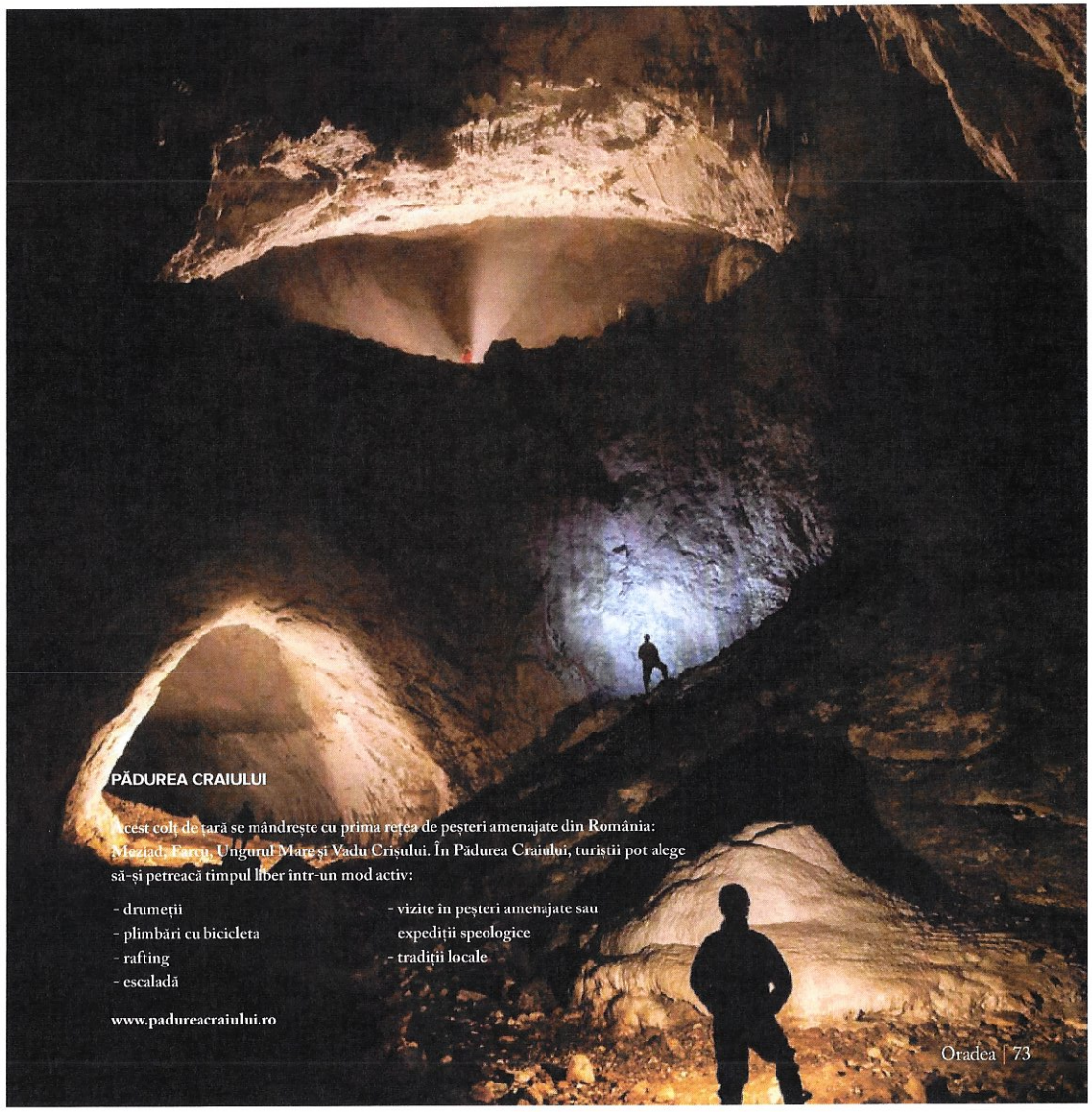

PĂDUREA CRAIULUI

Acest colț de țară se mândrește cu prima rețea de peșteri amenajate din România: Meziad, Farcu, Ungurul Mare și Vadu Crișului. În Pădurea Craiului, turiștii pot alege să-și petreacă timpul liber într-un mod activ:

- drumeții
- plimbări cu bicicleta
- rafting
- escaladă
- vizite în peșteri amenajate sau expediții speologice
- tradiții locale

www.padureacraiului.ro

CUM AJUNGI AICI?

ACCESIBILITATE, PUNCTE DE INFORMARE & INFORMAȚII UTILE

ORADEA ESTE UN VECHI NOD AL MULTOR RUTE COMERCIALE EUROPENE, FIIND DINTOTDEAUNA UȘOR ACCESIBILĂ.

TRANSPORTUL RUTIER

Oradea este un nod important de transport regional și european, fiind situată la convergența celor două rețele transeuropene care străbat România pe direcția est-vest, respectiv drumul european E60 (Cluj-Napoca, Brașov, Sibiu, București) și axa nord-sud, de care Oradea este legată prin DN76 (Maramureș, Timișoara, Deva, Dunăre).

TRANSPORTUL FEROVIAR

Oradea este un nod feroviar important pentru legăturile cu țările europene prin punctul de trecere a frontierei Episcopia Bihor, dar și ușor accesibilă având legături feroviare directe cu cele mai importante orașe din România (Constanța, Brașov, București, Timișoara etc). Prin Gara Centrală și stațiile periferice tranzitează călători din și spre Europa Centrală și de Vest, precum și din țară.

TRANSPORTUL AERIAN

Oradea deține un aeroport internațional. Odată cu finalizarea, în 2015, a lucrărilor de modernizare, pe lângă cursele directe zilnice către București, Oradea a devenit accesibilă din cel puțin trei mari aeroporturi europene. Unul dintre atuurile aeroportului este accesibilitatea prin distanța mică față de oraș. Drumul spre sau dinspre aeroport nu durează mai mult de 15 minute.

În prezent, de pe Aeroportul Internațional Oradea, compania Tarom efectuează zboruri interne zilnice către București.

CENTRE DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Vă invităm să ne vizitați pentru îndrumare în cadrul unuia dintre următoarele centre:

CENTRUL DE INFORMARE TURISTICĂ DIN TURNUL PRIMĂRIEI

Oradea, Piața Unirii nr. 1
Tel: 004 0731 212 284 | 004 0259 437 000 int. 262
E-Mail: vizitareturn@oradea.ro
www.monumentebihor.ro

PROGRAM DE VARĂ (aprilie - octombrie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.30-19.30

PROGRAM DE IARNĂ (noiembrie - martie)
Luni: închis
Marți-duminică: 12.30-16.30

CENTRUL NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ BIHOR

Oradea, Str. Patrioților nr. 2
Tel: 004 0259 427 697
E-Mail: info@travelbihor.ro
office@travelbihor.ro

www.travelbihor.ro
Orar:
Luni-duminică: 09.00-17.00

CENTRUL DE INFORMARE TURISTICĂ AL PRIMĂRIEI ORADEA

Oradea, Cetatea Oradea
Piața Emanuil Gojdu nr. 41, Corp J

E-Mail: info@oradea.travel | cit@oradea.travel
www.oradea.travel

BIROU DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ ORADEA

Oradea, Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401

E-Mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

GPS

Latitudine: 47°04'00"N
Longitudine: 21°55'59"E

CAUTĂ-NE ONLINE!

Web: www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

Informații și materiale turistice sunt disponibile la chioșcurile de vânzare a presei, marcate specific, în cele mai importante zone ale orașului.

DORIȚI SĂ NE VIZITAȚI?

Suntem mai aproape decât credeți!

ARAD - ORADEA	115 km
BAIA-MARE - ORADEA	202 km
BRAȘOV - ORADEA	450 km
BUCUREȘTI - ORADEA	582 km
CLUJ-NAPOCA - ORADEA	152 km
CONSTANȚA - ORADEA	816 km
CRAIOVA - ORADEA	482 km
GALAȚI - ORADEA	713 km
IAȘI - ORADEA	575 km
SATU-MARE - ORADEA	135 km
SIBIU - ORADEA	307 km
TIMIȘOARA - ORADEA	169 km
ZALĂU - ORADEA	118 km

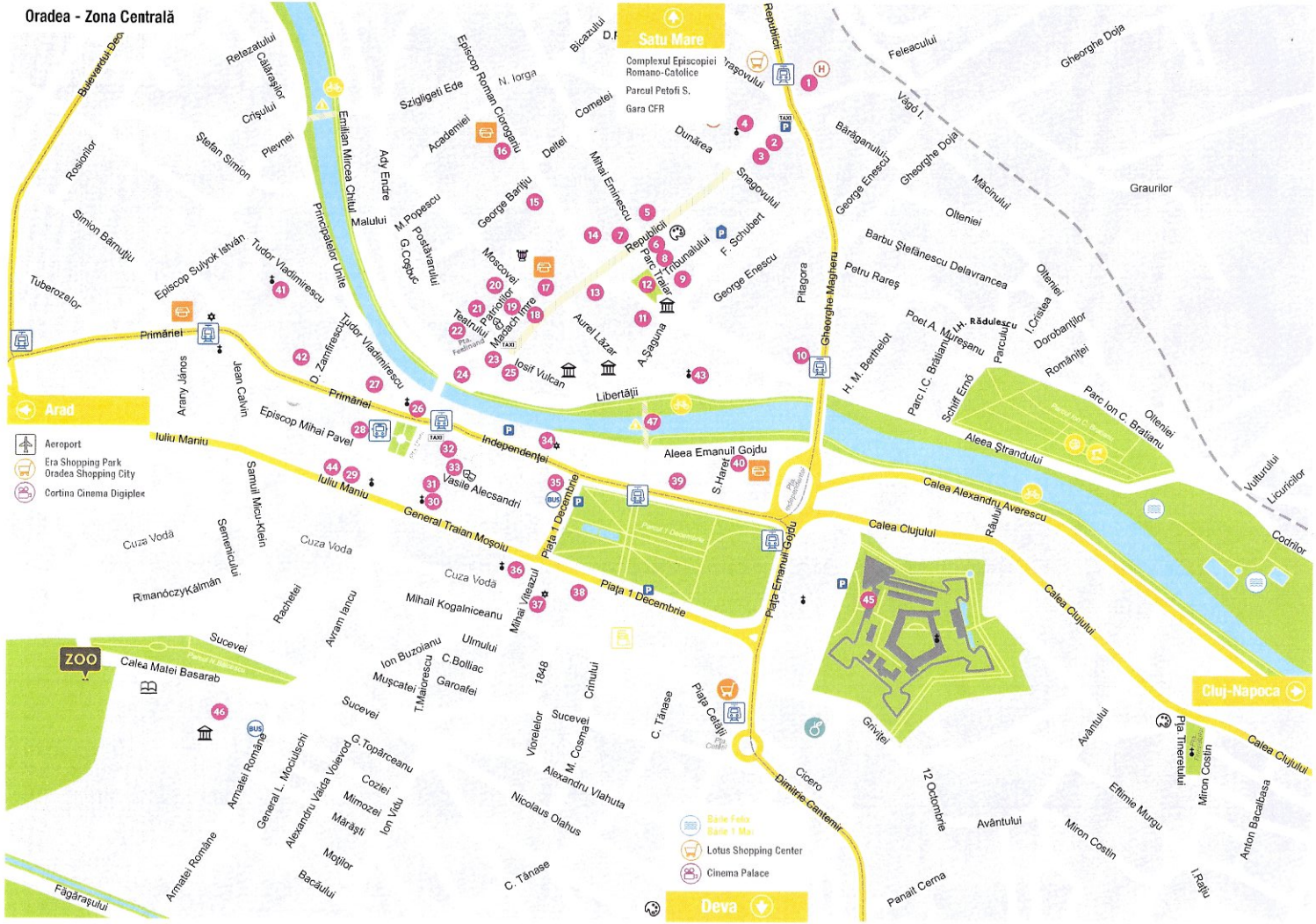

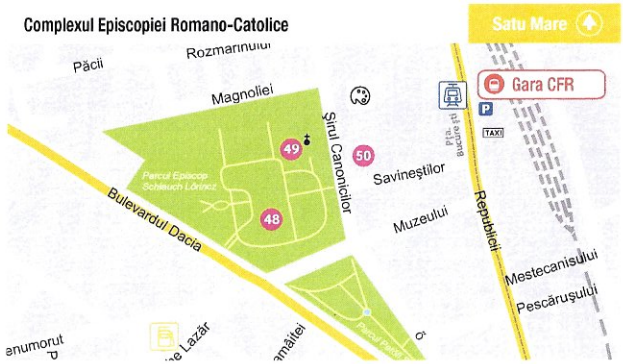

PUNCTE DE INTERES

1. Spitalul Județean
2. Palatul Finanțelor
3. Complexul Mizericordienilor
4. Biserica Romano-Catolică Olosig
5. Palatul Apollo
6. Palatul Moskovits Miksa
7. Palatul Stern
8. Sediul BNR
9. Palatul de Justiție
10. Complexul Greco-Catolic
11. Casa Comitatului
12. Cafeneaua Müller
13. Palatul Rimanoczy Sr.
14. Palatul Rimanoczy Jr. - Ep. Ortodoxă
15. Palatul Poștelor
16. Complexul Premonstratens
17. Complexul Ursulinelor
18. Clădirea Bazarului
19. Teatrul de Stat
20. Casa Adorján I și II
21. Palatul Sztarill
22. Hotel Transilvania
23. Casa Poynar
24. Palatul Levay
25. Hotelul Rimanoczy
26. Biserica Sf. Ladislau
27. Palatul Primăriei
28. Palatul Episcopal Greco-Catolic
29. Biserica Sf. Nicolae
30. Biserica „cu Lună”
31. Palatul Moskovits Adolf și Fii
32. Palatul Vulturul Negru
33. Magazinul de sticlărie Deutsch K.I.
34. Sinagoga Neologă Sion
35. Palatul Fuchsl
36. Complexul Capucinilor
37. Sinagoga Ortodoxă
38. Palatul Ullmann
39. Hala Comercială
40. Arhigimnaziul Real
41. Biserica Evanghelică
42. Camera de Comerț (CAO)
43. Biserica Reformată Calvină
44. Școala Normală Greco-Catolică
45. Cetatea Oradea
46. Muzeul Țării Crișurilor
47. Podul Intelectualilor
48. Palatul Episcopiei Romano-Catolice
49. Catedrala Romano-Catolică
50. Șirul Canonicilor

ORADEA
CITY CARD
Cardul turistic oficial

- PESTE 40 DE REDUCERI LA SHOPPING ȘI DISTRACȚIE
- HARTĂ GRATUITĂ ORADEA, BĂILE FELIX ȘI 1 MAI
- 50% REDUCERI LA OBIECTIVE TURISTICE
- TRANSPORT GRATUIT 48 ORE

CE ESTE ORADEA CITY CARD?
Oradea City Card este cardul turistic oficial al orașului Oradea. Un proiect implementat de Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune, în parteneriat cu Oradea Transport Local.

CE CONȚINE PACHETUL ORADEA CITY CARD?

1. CARD DE TRANSPORT PUBLIC
Călătorii nelimitate pe toate mijloacele de transport în comun din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai. Valabil 48 de ore, pentru o singură persoană.

2. BROȘURĂ CU REDUCERI
Reduceri de 50% la cele mai importante obiective turistice. Oferte speciale și reduceri la distracție & shopping în peste 40 de locații partenere.

3. HARTĂ TURISTICĂ
Toate obiectivele turistice și locațiile de shopping și distracție din Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai.

UNDE SE GĂSEȘTE ORADEA CITY CARD?
La chioșcurile de bilete din rețeaua Transportului Local Oradea și la parteneri privați (hoteluri și puncte de vânzare a presei).

INFORMAȚII SUPLIMENTARE
Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune
Telefon: 004 0359 807 907
Pagina web: www.oradeacitycard.ro
www.oradea.travel
Facebook: Visit Oradea

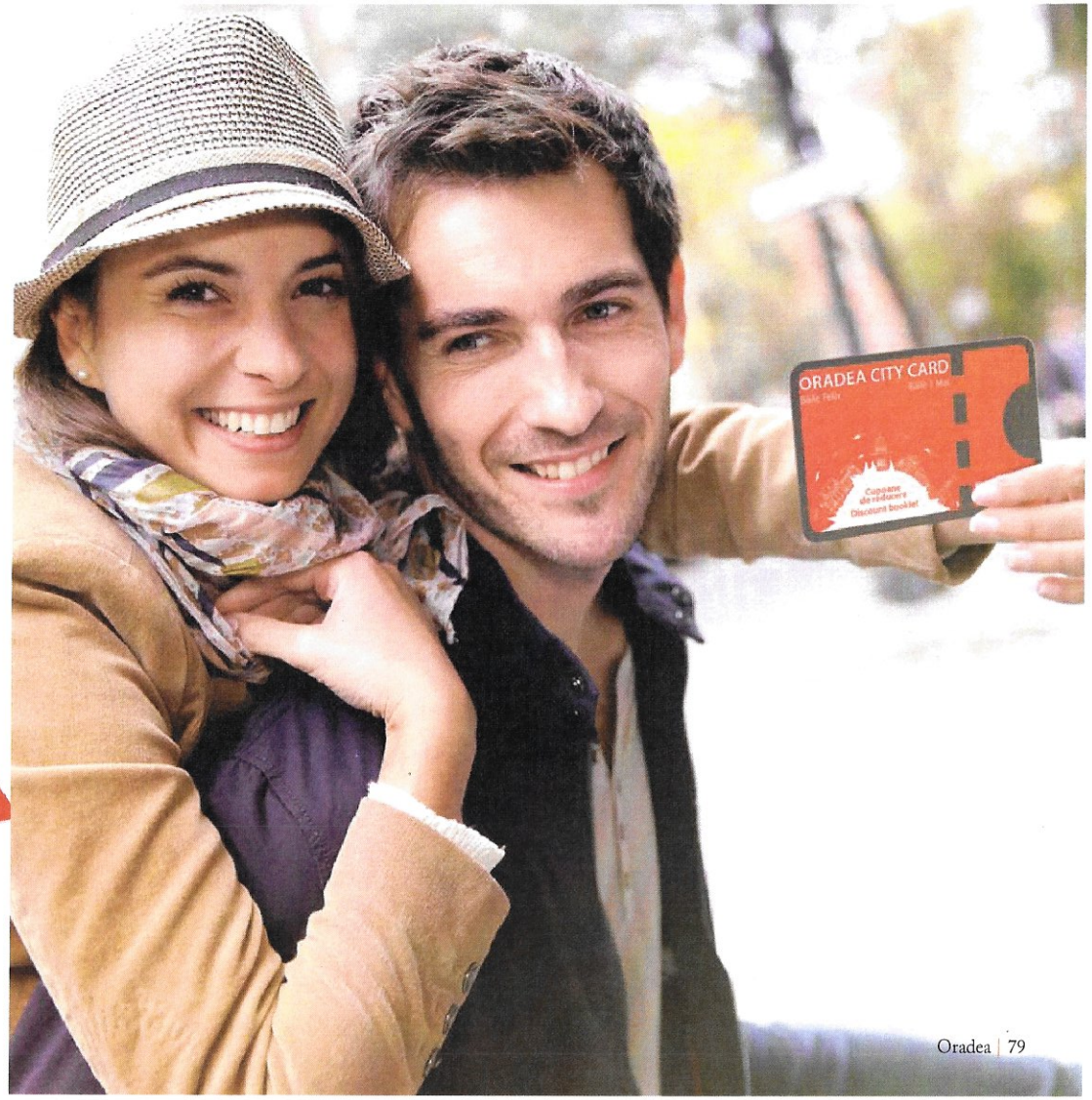

HOTELURI ȘI PENSIUNI - ORADEA

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Hotel	DoubleTree by Hilton	5 stele	Aleea Ștrandului 5	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Hotel	Astoria	4 stele	Teatrului 1-2	004 0359 101 039	www.astoriaoradea.ro
Hotel	Atlantic	4 stele	Iosif Vulcan 9	004 0359 172 263	www.hotelatlantic.ro
Hotel	Continental Forum Oradea	4 stele	Aleea Ștrandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/Continental-Forum-Oradea
Hotel	Elite Boutique & Spa	4 stele	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotelelite.ro
Hotel	Maxim	4 stele	Victor Babeș 5	004 0359 432 400	www.hotel-maxim.ro
Hotel	Ramada	4 stele	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Hotel	Silver	4 stele	Louis Pasteur 102	004 0259 211 426	www.silverhotel.ro
Hotel	Atrium	3 stele	Calea Republicii 38	004 0259 414 421	www.hotelatrium.ro
Hotel	Avalon Rooms	3 stele	Primăriei 35	004 0744 522 523	www.avalon-hotel.ro
Hotel	Carnival	3 stele	Calea Republicii 55/A	004 0359 191 900	www.hotelcarnival.ro
Hotel	Caro Boutique	3 stele	Mihail Kogălniceanu 21/A	004 0359 405 204	www.caro-oradea.ro
Hotel	Class	3 stele	Meziadului 2B	004 0359 452 687	www.classhotel.ro
Hotel	Corola	3 stele	Meșteșugarilor 110	004 0259 417 008	www.hotelcorola.ro
Hotel	Gala	3 stele	B. P. Hașdeu 20	004 0259 467 176	www.hotelgalaoradea.blogspot.ro
Hotel	Impero	3 stele	Blvd. Decebal 69	004 0259 424 444	www.hotelimpero.eu
Hotel	Iris	3 stele	Borșului 400	004 0767 809 714	www.irishotel.ro
Hotel	Living In Aparthotel	3 stele	Făcliei 2A	004 0359 196 222	www.livingin.ro
Hotel	Lyra	3 stele	Clujului 195	004 0359 415 010	www.hotel-lyra.ro
Hotel	Melody	3 stele	Transilvaniei 5	004 0359 414 374	www.hotelmelody.ro
Hotel	Nevis Wellness & Spa	3 stele	Lăpușului 2	004 0259 407 970	www.hotelnevis.ro
Hotel	Qiu	3 stele	Republicii 15	004 0733 666 555	www.qiu.ro
Hotel	RHC Royal	3 stele	Stefan Zweig 4	004 0359 446 476	www.royalhoteloradea.ro
Hotel	Scorilo	3 stele	Parcul Petőfi Sándor 16	004 0259 470 910	www.hotelscorilo.ro
Hotel	Sky	3 stele	Nufărului 128	004 0746 080 030	www.skyhotel.ro
Hotel	Terra	3 stele	Făcliei 29	004 0259 435 995	www.hotelterra.ro
Hotel	Transit	3 stele	Ogorului 62	004 0359 800 771	www.hoteltransit.ro

TIP UNITATE	DENUMIRE	CATEGORIE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Pensiune	Casa Mignon		William Shakespeare 1	004 0259 433 533	www.casamignon.ro
Pensiune	Casa Stoica		Cloșca 4	004 0722 240 091	www.casastoica.ro
Pensiune	Recidency		Ion Luca Caragiale 6	004 0359 192 181	www.pensiunea-recidency.com
Pensiune	Varadia		Calea Sântandreiului 33	004 0259 417 747	www.varadia.ro
Pensiune	Góbé Csárda		Constantin Dobrogeanu Gherea 26	004 0259 413 513	www.gobe.ro
Pensiune	Vila Opera		Roman Ciorogariu 50	004 0259 451 575	www.vilaopera.ro

HOTELURI - BĂILE FELIX ȘI BĂILE 1 MAI

Hotel	Lotus Therm Spa & Luxury Resort	5 stele	Băile Felix, Victoria 20	004 0359 414 474	www.lotustherm.ro
Hotel	Internațional	4 stele	Băile Felix	004 0259 318 445	www.felixspa.com
Hotel	President	4 stele	Băile Felix, Cordăului 1	004 0259 318 381	www.baile-felix.ro
Hotel	Ami	3 stele	Băile Felix 112 A	004 0259 318 383	www.hotelami.ro
Hotel	Aqua	3 stele	Băile 1 Mai	0040 744 559 393	www.hotelaqua.ro
Hotel	Hyperion	3 stele	Băile Felix, Calea Beiușului 56	004 0745 378 292	www.hotelhyperion.ro
Hotel	Nicoleta	3 stele	Băile Felix, Primăverii 68	004 0742 093 546	www.hotelnicoleta.ro
Hotel	Nufărul	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 142	www.felixspa.com
Hotel	Perla	3 stele	Băile 1 Mai nr. 65/B	004 0259 318 230	www.perla1mai.ro
Hotel	Termal	3 stele	Băile Felix	004 0259 318 214	www.felixspa.com
Hotel	Vital	3 stele	Băile Felix	004 0752 225 665	www.vitalfelix.ro

RESTAURANTE

Restaurant	Allegria	Republicii 33	004 0359 449 899	www.allegria.ro
Restaurant	Bar Crema	Nicolae Jiga 48	004 0747 431 613	www.cremaoradea.ro
Restaurant	Borsalino	Republicii 9	004 0359 444 666	www.borsalino.ro
Restaurant	Butoiul de Aur	Iosif Vulcan 1	004 0359 427 162	www.butoiuldeauroradea.ro
Restaurant	Capitolium	Avram Iancu 8	004 0259 420 551	www.restaurantcapitolium.ro
Restaurant	Ciuperca	Graurilor	004 0749 020 272	
Restaurant	Coquette	Piața 1 Decembrie 12	004 0748 228 822	

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Restaurant	Crinul Alb	Parcul Traian 31	004 0259 417 731	www.crinulalboradea.ro
Restaurant	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Restaurant	Cyrano	Republicii 8	004 0728 284 722	
Restaurant	Due Fratelli	Episcop Roman Ciorogariu	004 0359 194 194	www.due-fratelli.ro
Restaurant	Eldorado	Republicii 13	004 0259 468 080	
Restaurant	Graf Restaurant & Delicatessen	B. Șt. Delavrancea 3	004 0259 421 421	www.restaurantgraf.ro
Restaurant	Hanul cu Noroc	M. Kogălniceanu 7	004 0359 199 466	www.hanucunoroc.ro
Restaurant	KFC Restaurant	Nufărului 30	004 0259 414 996	www.lotus-center.ro
Restaurant	Lacto Bar	Republicii 11	004 0259 455 154	
Restaurant	Laurus – Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Restaurant	McDonald's Crișul	Republicii 30	004 0259 406 141	www.mcdonalds.ro
Restaurant	McDonald's Nufărul	Ciheiului	004 0259 406 181	www.mcdonalds.ro
Restaurant	Old Mill	Mihail Kogălniceanu 26	004 0740 155 055	www.oldmill.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Corsarul	Piața Creangă 1	004 0259 449 494	www.restaurantcorsarul.ro
Restaurant	Restaurant & Pizzerie Queen's Pub	Primăriei 23	004 0259 434 434	www.queens-pub.ro
Restaurant	Rivo Lounge	Aleea Ștrandului 3A	004 0359 444 445	www.rivorestaurant.ro
Restaurant	Romanada	Vasile Alecsandri 1	004 0259 404 040	
Restaurant	Rosecas	Traian Moșoiu 17	004 0756 260 185	www.rosecas.ro
Restaurant	Spoon Restaurant	Nufărului 30	004 0259 415 060	www.spoonrestaurant.ro
Restaurant	Taverna	Mihai Eminescu 2	004 0359 800 232	www.tavernaoradea.ro
Restaurant	The Bridge	Emanuil Gojdu 2	004 0259 472 644	www.pizzathebridge.ro
Restaurant	The Hub - by Ramada Hotel	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Restaurant	To Chefs	Piața 1 Decembrie 5	004 0359 414 970	www.tochefs.ro
Restaurant	Trattoria di Toscana	Mihail Kogălniceanu	004 0359 466 733	www.trattoriaditoscana.ro
	Millésime - Centrul pentru Cultura și Civilizația Vinului	Roman Ciorogariu 49	004 0723 188 008	www.millesime.ro

CAFENELE, CLUBURI, PUBURI

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Club	Avenue. The Club	Vasile Alecsandri 5	004 0755 283 683	www.avenueclub.ro
Club	Bali Club	Piața 1 Decembrie 4-6	004 0722 831 883	www.baliclub.ro
Pub	Black Eagle Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0756 276 434	www.blackeaglepub.ro
Cafenea	Book Cafe	Nicolae Jiga 25	004 0749 227 962	www.bookafe.ro
Cafenea	Cafe Art Anastasia	Vasile Alecsandri 4	004 0359 405 221	www.printesaanastasia.ro
Cafenea	Cafe Frei	Republicii 1		www.cafefrei.hu
Cafenea	Cafe Parole	Republicii 15	004 0743 636 637	facebook.com/Cafe.Parole
Cafenea	Cafenea Petit	Parcul Libertății	004 0359 418 968	facebook.com/cafenea.petit
Cafenea	Casa del Cafe	Vasile Alecsandri 5	004 0748 399 192	
Cafenea	Chanson Cafe	Parcul Traian	004 0745 087 668	facebook.com/chanson.oradea
Pub	Columbus Cafe	Pasajul Vulturul Negru	004 0359 800 001	www.columbuscafe.ro
Cafenea	Criș – Hotel DoubleTree by Hilton Oradea	Ștrandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
Cafenea/Pub	Crown Pub	Teatrului 1-2	004 0359 101 042	www.crownpub.ro
Cafenea	Evolution Tea Lounge	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.asterpremium.ro
Cafenea/Pub	Famous Place	Vasile Alecsandri 15	004 0736 222 222	facebook.com/fpl.famousplace
Pub	Green Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0771 721 923	www.greenpuboradea.ro
Cafenea/Pub	Juice Coffeehouse & Lounge Bar	Vasile Alecsandri 13	004 0359 424 214	
Cafenea	Livingroom	Republicii 20/A	004 0752 559 559	www.livingroomcafe.ro
Pub	Lord's Pub	Pasajul Vulturul Negru	004 0733 961 221	www.lordspub.ro
Cafenea	Mokka Café	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Cafenea/Pub	Moszkva Café	Moscovei 8	004 0741 328 256	facebook.com/MoszkvaCafe
Cafenea	Pellini Top Café	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.asterpremium.ro
Pub	Podz Music Pub	Vasile Alecsandri 10		facebook.com/podz.mp
Cafenea	RA Cafe	Republicii	004 0259 414 898	www.racafe.ro
Pub	Urban Place	Tudor Vladimirescu 75	004 0770 133 583	facebook.com/urbanplaceoradea

PISCINE ȘI CENTRE DE RELAXARE

TIP UNITATE	DENUMIRE	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Piscine	Aqua Park Apollo – Felix	Băile Felix, Victoria 30	004 0259 318 204	www.felixspa.com
Piscine	Aqua Park President	Băile Felix, Cordăului 1	004 0723 400 300	www.aquapark-felix.ro
SPA	Continental Forum Oradea	Aleea Strandului 1	004 0372 598 800	www.continentalhotels.ro/ Continental-Forum-Oradea
SPA	eforea Spa - Hotel DoubleTree by Hilton	Aleea Strandului 9	004 0259 259 259	www.oradea.doubletree.com
SPA	Hotel Elite Boutique & Spa	I. C. Brătianu 26	004 0259 414 924	www.hotelelite.ro
SPA	Hotel Internațional	Băile Felix, Victoria 8	004 0259 318 445	www.felixspa.com
SPA	Hotel Nevis	Lăpușului 2	004 0751 057 709	www.spaoradea.ro
SPA	Hotel Termal	Băile Felix, Victoria 24	004 0259 318 214	www.felixspa.com
SPA	Pensiunea Allegria	Băile 1 Mai 88G	004 0259 318 317	www.pensiuneallegria.ro
SPA	Perla 1 Mai Complex	Băile 1 Mai 65/B	004 0259 318 230	www.perla1mai.ro
SPA	Riserva Wine Spa - by Ramada Hotel	Calea Aradului 9	004 0359 403 333	www.ramadaoradea.ro
Piscine	Strand Venus	Băile 1 Mai		www.felixspa.com

SHOPPING

Centru Comercial	Crișul Shopping Center	Republicii 30	004 0359 427 030	www.crisul.ro
Centru Comercial	Era Shopping Park	Aradului 62	0800 0800 02	www.era-oradea.ro
Centru Comercial	Lotus Center	Nufărului 30	004 0259 436 022	www.lotus-center.ro
Centru Comercial	Oradea Plaza	Piața Cetății 1	004 0745 235 569	www.oradeaplaza.ro
Centru Comercial	Oradea Shopping City	Aradului 87	004 0359 173 000	www.oradeashoppingcity.ro

AGREMENT

TIP UNITATE	DENUMIRE AGREMENT	ADRESĂ	TELEFON	WEBSITE
Jocuri	BillyArt Club	Nufărului 30	004 0359 800 868	www.lotus-center.ro
Echitație	Centrul de Echitație Mentor	Hidișelu de Jos	004 0745 317 201	facebook.com/echitatie.mentor
Cinema	Cinema Cortina	Aradului	004 0755 332 211	www.oradeashoppingcity.ro
Cinema	Cinema Palace	Nufărului 30	004 0259 420 002	www.cinemapalace.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Camelot	Husasău de Criș nr. 360	004 0744 329 520	www.hancamelot.ro
Pescuit sportiv, restaurant, piscină, motel	Hanul Pescarilor	Săldăbagiu de Munte	004 0259 210 045	www.hanulpescarilor.ro
Golf, echitație, aviație, pescuit sportiv	Kings Land Golf & Polo Country Club	Ineu	004 0747 600 700	www.kingslandineu.com

Birou Turism	Oradea Turism - Primăria Municipiului Oradea	Piața Unirii 1-2	004 0731 499 791	facebook.com/visitoradea
Cultură	Teatrul Regina Maria	Piața Ferdinand 6	004 0259 440 742	www.teatrulreginamaria.ro
Cultură	Filarmonica Oradea	Moscovei 5	004 0259 430 853	www.oradeaphilharmony.com
Sport	Clubul Sportiv Municipal	Primăriei 3	004 0259 455 811	www.csmoradea.ro
Sport	Club Sportiv Velo Sport	Munkacsy Mihaly 10/A	004 0740 581 016	www.velosportoradea.ro
Sport	Asociația Sportivă Probiker	Ady Endre 81		www.probikers.ro
Sport	Asociația Clubul Sportiv XTERRA SPORT Bihor			www.digi-oradeacityrunningday.com
Timp liber	Grădina Zoologică Oradea	Matei Basarab 1	004 0259 434 547	www.zooradea.ro
Timp liber	Centrul pentru Arii Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor	1 Decembrie 4-6	004 0359 410 556	www.padureacraiului.ro

CONTRIBUȚIE:

MULȚUMIM TUTUROR CELOR IMPLICAȚI ÎN ACEST PROIECT PENTRU SPRIJINUL ACORDAT. CONTRIBUȚIA FOTOGRAFILOR ORĂDENI A FOST UNA SPECIALĂ ȘI LE MULȚUMIM ACESTORA PENTRU DESCHIDERE!

PRODUS DE:

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune

www.facebook.com/visitoradea

REALIZAT DE:

Agenția de publicitate Bizmart

www.bizmart.ro

LAYOUT GRAFIC, DESIGN ȘI EDITARE FOTO:

Meleg Gergő - Art Director

www.bizmart.ro

FOTOGRAFII DE:

COPERTA I

Bizmart - www.bizmart.ro

Adrian Samoilă - www.bornintransylvania.ro - paginile 12-13 / 16-17 / 20 / 74 / Coperta IV

Amazing Visuals, fotograf Larisa Birta - www.amazingvisuals.ro - paginile 6-7 / 15 / 21 / 44

Amazing Visuals, fotograf László Kun - www.amazingvisuals.ro - paginile 64-65

Andrei Posmoșanu - paginile 70-71

Asociația Pro Turism Vârtop-Apuseni - paginile 70-71

Bizmart - www.bizmart.ro - paginile 8-9 / 15 / 17 / 27 / 32-33 / 46-47 / 53 / 54

Centrul pentru Arii Protejate și Dezvoltare Durabilă Bihor (CAPDD) - www.padureacraiului.ro | www.capdd-bihor.org - pagina 73

Christian Sandor - www.facebook.com/christian.sandor.37 - pagina 56

Davidsign - www.davidsign.com - paginile 76-77

Dream Studio - www.dreamstudio.ro - paginile 40-41

Evenimente Oradea - www.evenimenteoradea.ro - pagina 33

Graf - Restaurant & Delicatessen - www.restaurantgraf.ro - paginile 48-49

Hotel DoubleTree by Hilton Oradea - www.oradea.doubletree.com - paginile 58-59 / 62-63

Hotel President - www.aquapark-felix.ro - paginile 67 / 68

Hotel Ramada Oradea - www.ramadaoradea.ro - paginile 60-61 / 62-63

Istockphoto - pagina 69

Jakab Gyula Csaba - pagina 33

Larisa Birta - www.facebook.com/LarisaBirtaPhotoArt - paginile 24-25 / 26 / 28-29

Lotus Center - www.lotus-center.ro - pagina 52

Marcel Socaciu - www.facebook.com/marcel.socaciu - pagina 72

Oradea Turism - www.facebook.com/visitoradea - paginile 14 / 18-19 / 34-35 / 37 / 38-39 / 42 / 51

Party Oradea - www.partyoradea.ro - pagina 36

Poliart - www.poliartonline.com - paginile 30-31

Remus Toderici - www.remustoderici.ro - paginile 10-11 / 23 / 57

Shutterstock - paginile 22 / 28-29 / 43 / 50 / 52 / 53 / 66 / 67 / 78-79

TradeCenter - www.tradecenteroradea.ro - pagina 55

ORADEA

CAPITALA
ART NOUVEAU
&
A BĂILOR TERMALE

Descarcă acum aplicația Oradea City App!

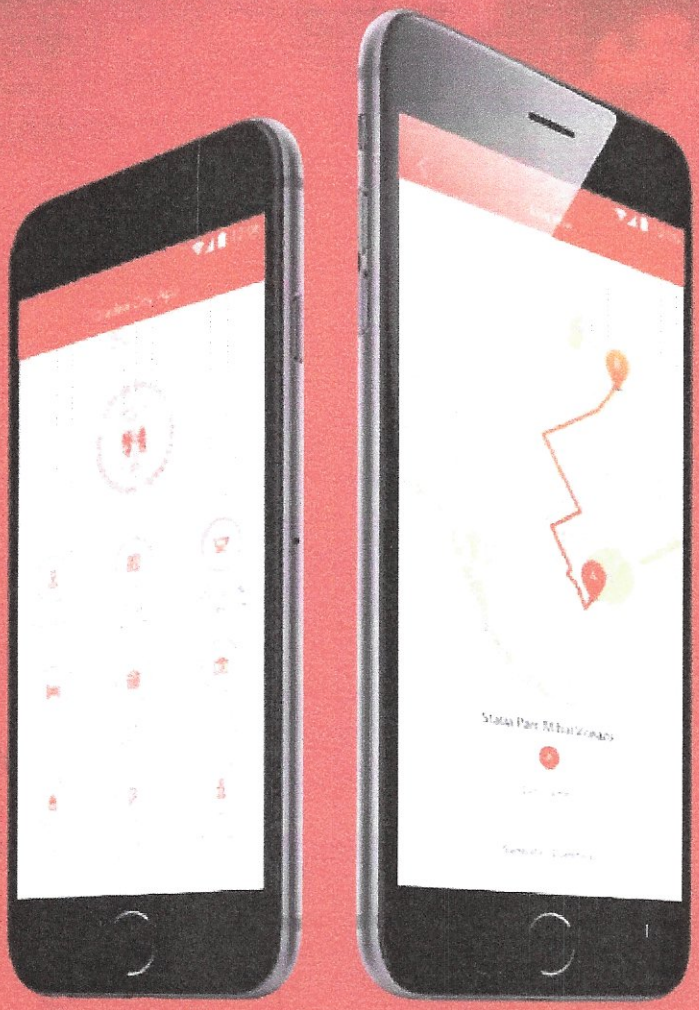

CITY OF
ORADEA
NAGYVÁRAD / GROSWARDEIN

9 786066 570343

ISBN 978-606-657-034-3

Get it on Google play

Download on the App Store

TOP 10
ORADEA
RO

CONCEPT LAYOUT & DESIGN BIZMART.RO

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE (ORADEA)
TOP 10 ORADEA / Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune. - Ploiești : Grafoanaytis, 2017
ISBN 978-606-8146-42-3

91

ISBN: 978-606-8146-42-3

APTOR

TOP 10 ORADEA

VISIT ORADEA

PROIECT REALIZAT DE
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

Piața Unirii nr. 1, 410100
Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907 • turism@oradea.ro
www.oradea.ro
www.oradea.travel

Editura Grafoanaytis

ORADEA
2017

BINE AȚI VENIT ÎN ORADEA

Bine ați venit într-un oraș care știe să trăiască din plin fiecare anotimp și care pulsează o energia vie într-un peisaj arhitectural surprinzător. Descoperă un oraș proaspăt și plin de viață, înțesat cu atracții numeroase!
Oradea este un loc unde cu siguranță veți dori să vă întoarceți!

Oradea este bijuteria națională a arhitecturii Art Nouveau, vizitatorii invadând centrul orașului ca pe un muzeu arhitectural în aer liber. Parte a Rețelei Europene Art Nouveau alături de alte orașe europene importante, cum ar fi Barcelona, Budapesta, Viena, Bruxelles și Helsinki, Oradea este un amestec "exotic" dintre cultura occidentală și cea estică. Frumusețea izbitoare a palatelor din centrul orașului, pline de istorie și povești, oferă fiecărui călător priveliști hipnotizante și emoții neașteptate.

Viața de noapte a orașului este concentrată în vechile palate ale centrului orașului, făcând experiența prubului sau a cafenelei mult mai intensă și mai bogată.

Situat la o răscruce dintre civilizații și imperii, orașul este un amalgam de etnii care conviețuiesc și construiesc laolaltă de mai bine de 900 de ani. Românii, maghiarii, italienii, germanii, slovacii, evreii, au contribuit cu toții la patrimoniul cultural colorat pe care orașul îl îmbrățișează cu mândrie astăzi.

VISIT ORADEA
Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune

NE GĂSIȚI PE #VISITORADEA

www.oradea.travel www.oradea.ro
www.oradeacitycard.ro

"Când vizitați Oradea, încercați să vă treziți dimineața devreme pentru a vă bucura de primele raze de soare în jurul palatului Vulturul Negru și hoinăriți pe străduțe pentru a descoperi frumoasele clădiri Art Nouveau. Următoarea oprire ar trebui să fie pe strada pietonală Republicii, unde puteți lua un mic dejun sau prânz delicios, la unul dintre multele restaurante de-a lungul străzii. Ziua poate continua cu o oprire de relaxare la unul dintre numeroasele centre SPA din Oradea ."

- recomandarea localnicilor – Andreea, Oradea.

PIAȚA UNIRII

Șapte stiluri arhitecturale: Baroc, Clasicist, Eclectic, Istorizant, Secession, Romantism și Neo-românesc.

Piața Unirii, cunoscută și sub numele de Piața Mică, a prins contur în jurul secolului al XVIII-lea și era la vremea aceea centrul cartierului Orașul Nou. Prima clădire construită aici a fost Casa Serföyö, în anul 1714, pe locul de azi al Palatului Vulturul Negru. Cu doar câteva camere, aceasta s-a transformat ulterior în cunoscutul Han „Vulturul". Câțiva ani mai târziu, începând cu 1753, piața trece printr-o serie de transformări. Apar clădiri impresionante în diferite stiluri arhitecturale, precum și iluminarea stradală și primele tramvaie care fac legătura centrului cu Gara de Nord și partea de vest a orașului.

De-a lungul timpului, în perimetrul acesteia s-a desfășurat o varietate mare de activități, începând de la activități comerciale și până la reprezentații teatrale.

Marea schimbare de înfățișare a Pieței Unirii are loc în perioada trecerii dintre secole, odată cu dezvoltarea economică. Frontul vestic este reprezentat de două clădiri principale ale aceluiași arhitect, Kálmán Rimanóczy: Primăria și Palatul Episcopiei Greco-Catolice. Dacă te afli în Piața Unirii, câteva puncte de neratat sunt Biserica cu Lună, în stil Baroc și, desigur, Palatul Vulturul Negru, cel mai reprezentativ obiectiv Art Nouveau din Oradea. Chiar dacă, de-a lungul timpului, numele i s-a schimbat de multe ori: Piața Mică, Piața Ferdinand, Piața Malinovski sau Piața Victoriei, în prezent, Piața Unirii reprezintă un centru cultural și de promenadă al orașului.

Recomandare

„Ne vedem la statuie!" este replica cunoscută de orice orădean. De peste un deceniu, orădenii își dau mereu întâlnire la statuia lui Mihai Viteazul. Vino și descoperă acest loc în Piața Unirii.

BISERICA CU LUNĂ

NUMELE DE „BISERICA CU LUNĂ" DERIVĂ DE LA MECANISMUL INSTALAT ÎN ANUL 1793 ÎN TURNUL BISERICII. OROLOGIUL ȘI LUNA SUNT OPERA INOVATIVULUI MECANIC ORĂDEAN, GEORG RUEPPE.

Mecanismul care rotește luna este conceput să facă o rotație completă în jurul axei sale în 28 de zile, indicând în acest mod fazele Lunii, în funcție de ciclul cotidian marcat de mecanismul de ceas.

În incinta Bisericii cu Lună veți putea vizita un muzeu reprezentativ cu obiecte bisericești de o frumusețe artistică aparte.

Piața Unirii nr. 2 1R, 1N, 2, 3R, 3N 10, 12, 14, 14C, 20, 23

Recomandare

Dacă sunteți admiratori ai frumuseții și ingeniozității tehnicii de altădată, trebuie să urcați în turnul bisericii ca să puteți admira mecanismul unicat al ceasului.

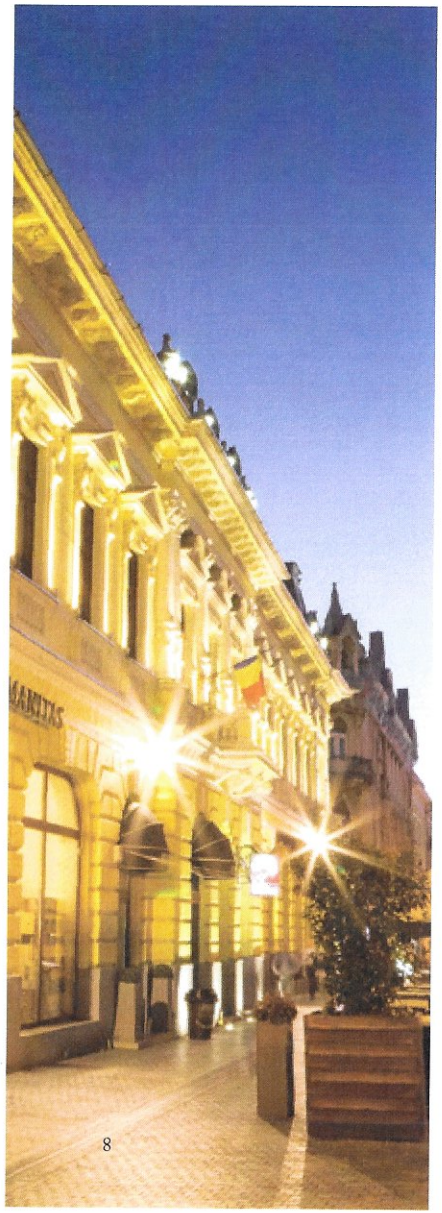

CALEA REPUBLICII

Imaginează-ți o plimbare la apus pe Calea Republicii. Ascultă forfota, observă mișcarea și viața care descriu centrul istoric al orașului și admiră clădirile reprezentative în stil Secession, Baroc, Clasic sau Eclectic.

600 de metri de voie bună și clădiri fabuloase te așteaptă să le descoperi și să le admiri. Strada Republicii oferă doritorilor de relaxare, distracție și cumpărături, zeci de alternative. De la cafenele și restaurante cu muzică live, patiserii sau gelaterii și până la magazine cu obiecte tradiționale românești, antichități, obiecte de decor, suveniruri și branduri de renume internațional, toate concentrate într-un singur loc, pentru preferințele și starea ta de spirit.

Recomandare

Locul ideal pentru promenadă, cumpărături sau o masă în oraș, Calea Republicii din centrul istoric este animată până târziu de turiștii și localnicii dornici să guste specialitățile gastronomice locale și să admire arhitectura orașului.

PALATUL VULTURUL NEGRU

Ansamblul de clădiri este una dintre realizările monumentale arhitecturale din Oradea și Transilvania pentru stilul secession.

Concursul pentru ridicarea acestui complex a fost câștigat de arhitecții Komor Marcell și Jakab Dezső. Clădirea a fost finanțată de doi avocați evrei, Dr. Kurlander Ede și Dr. Adorjan Emil, care s-au decis să ridice din resurse proprii o clădire specială pentru oraș. Construcția sa demarează în anul 1907 sub conducerea inginerului constructor Sztarill Ferenc iar, în luna decembrie 1908, construcția era finalizată. Remarcabil prin eleganța sa deosebită, complexul arhitectonic este personalizat prin două mari vitralii ce reprezintă un vultur în zbor. Conceput ca simbol al sofisticatei vieți citadine moderne, amplul palat adăpostea un hotel, două cinematografe, săli de bal, cazinou, cafenele, magazine, o bancă. Pasajul în formă de Y are trei intrări, iar interiorul, acoperit cu sticlă, a fost inspirat de Galeria Vittorio Emanuele din Milano. Galeria sau Pasajul, cum este el cunoscut de localnici, adună la un loc cele mai multe baruri, cafenele și puburi din oraș, fiind centrul de distracție al orașului.

Str. Independenței nr. 1 | 1R, 1N, 2, 3R, 3N | 10, 12, 14, 14C, 20, 23

Recomandare

Dacă dorești să faci un maraton de petreceri, într-o singură noapte poți vizita toate cluburile și localurile orădene din Pasajul Vulturul Negru! Terase deschise până târziu în noapte și puburi elegante sau tradiționale în care petrecerile se țin până dimineața! Ai de unde alege!

PALATUL ȘI TURNUL PRIMĂRIEI

Clădirea este opera arhitectului Rimanóczy Kálmán Junior, cel care câștigă, în 1896, concursul de proiecte pentru realizarea noului sediu al Primăriei. În 10 ianuarie 1904, a avut loc ședința solemnă de inaugurare.

Construcția acestui obiectiv monumental începe cu demolarea vechii reședințe episcopale în anul 1901, apoi cu lucrările la fundație în luna februarie a anului 1902. În octombrie 1903, clădirea era inaugurată și pusă în funcțiune.

Cu o înălțime de aproape 50 m și patru nivele principale, dintre care trei de panoramă, Turnul Palatului Primăriei este și ceasul care anunță orele fixe în Oradea. Mecanismul orologiului, numit „ceasul mamă", cântă la ore fixe Marșul lui Iancu și a fost construit la începutul secolului XX, în anul 1904, de către un lăcătuș ceasornicar pe nume Mezey Dezső. Orologiul a supraviețuit celor două războaie mondiale, iar acoperișul și zidul turnului au rezistat celor două incendii, primul în 1917, iar al doilea în 1944. Cadranul ceasului păstrează și azi urme de gloanțe din timpul războiului din 1944. Nivelul al doilea a fost și punct de veghe pentru pompierul de serviciu al orașului. Incendiile erau anunțate prin bătăi de clopot în funcție de zona în care izbucneau. Pe timp de zi, se arbora un drapel roșu pe direcția incendiului, iar noaptea se aprindea un reflector electric.

VIZITAREA TURNULUI
Programul de vizitare a Turnului Primăriei este de marți până duminică.
Orele de vizitare sunt afișate la intrare.
Cost adulți: 5 RON. Cost copii: 3 RON.

Piața Unirii nr. 1 — 1R, 1N, 2, 3R, 3N — 10, 12, 14, 14C, 20, 23

Recomandare

Turnul Primăriei este unul dintre cele mai vizitate obiective turistice ale Oradiei. Urcarea celor 250 de trepte care duc până în vârful turnului este răsplătită cu o panoramă unică asupra centrului arhitectonic orădean.

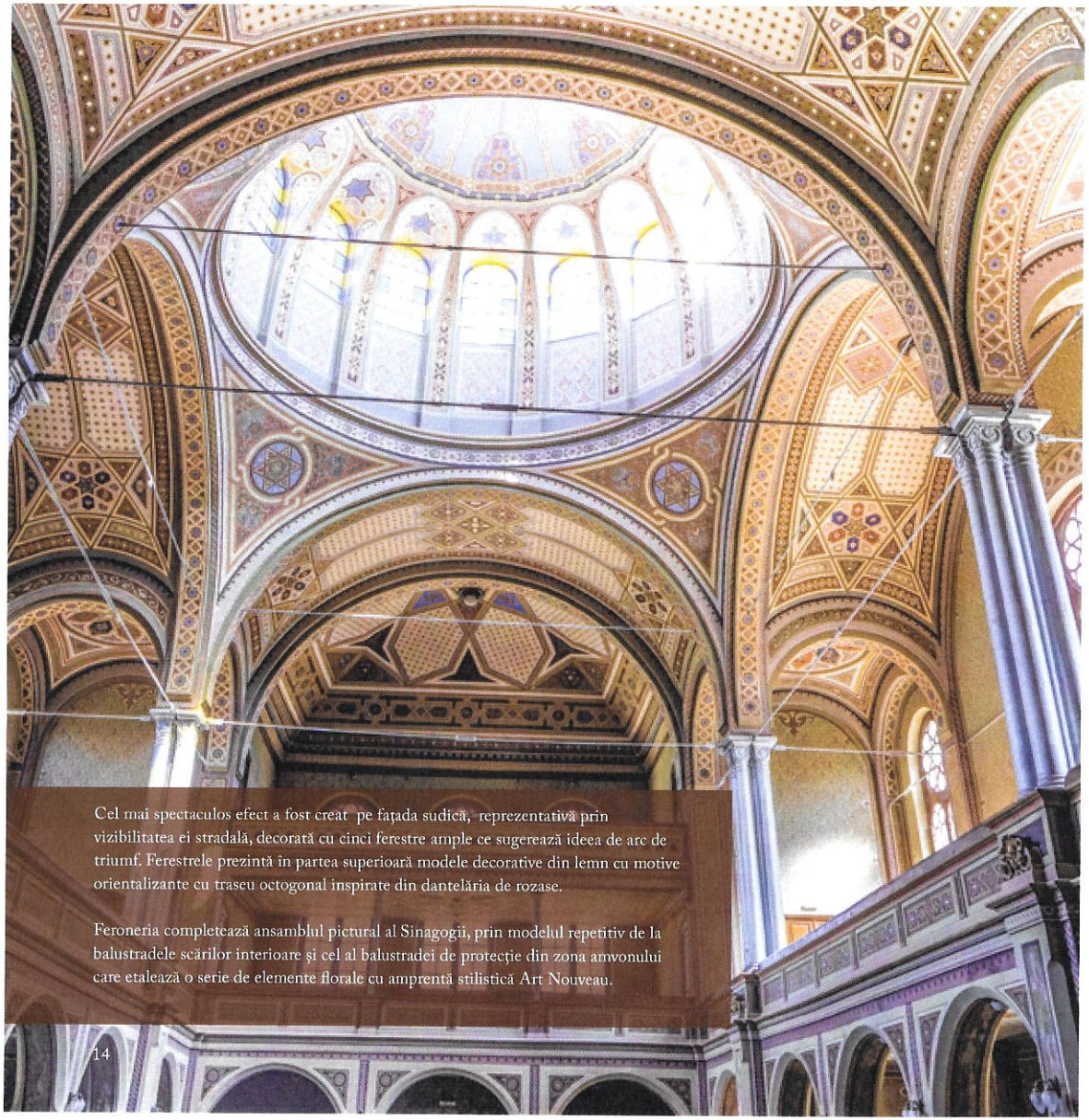

Cel mai spectaculos efect a fost creat pe fațada sudică, reprezentativă prin vizibilitatea ei stradală, decorată cu cinci ferestre ample ce sugerează ideea de arc de triumf. Ferestrele prezintă în partea superioară modele decorative din lemn cu motive orientalizante cu traseu octogonal inspirate din dantelăria de rozase.

Feroneria completează ansamblul pictural al Sinagogii, prin modelul repetitiv de la balustradele scărilor interioare și cel al balustradei de protecție din zona amvonului care etalează o serie de elemente florale cu amprentă stilistică Art Nouveau.

SINAGOGA NEOLOGĂ ZION

Sinagoga este o replică simplificată în spiritul modernității a Sinagogii din Nűrnberg.

Sinagoga Neologă Zion a fost construită în anul 1878 în centrul Orașului Nou. Cu o arhitectură inspirată din stilul maur, aceasta a devenit cunoscută orădenilor ca fiind Templul Zion, asociată cu faimosul Rabin Șef Doctor Lipot Kecskemeti.

Construită după scindarea comunității evreiești din Oradea în ortodocși și congresiști sau neologi, ea devine o realitate arhitecturală în peisajul orădean în anul 1878. Impozanta construcție eclectică s-a realizat după planul efectuat de Busch David și de către Rimanoczy Kalman Senior. Comparativ cu Sinagoga Ortodoxă, cea Neologă se impune prin masivitate, impozanță și, nu în ultimul rând, amplasament favorabil.

Din punct de vedere estetic, asistăm la o combinație interesantă de elemente stilistice și decorative. Exteriorul este decorat într-o viziune eclectică cu amprentă victoriană specifică sfârșitului secolului XIX.

Str. Independenței nr. 22

Orar: Ma - D: 12:00 - 19:00

1R, 1N, 2, 3R, 3N 10, 14C, 20, 23

Recomandare

Sinagoga este deschisă zilnic pentru ca orădenii și turiștii să o poată vizita oricând. În fața sinagogii se află amenajată o terasă primitoare, astfel încât turiștii să poată poposi mai mult la acest nou obiectiv simbolic pentru Oradea.

CETATEA ORADEA

Cetatea Oradea este, în mod indiscutabil, unul dintre cele mai însemnate monumente arhitectonice medievale târzii din Transilvania

Cetatea Oradea este învăluită în legendele creștine țesute în jurul Regelui Ladislau cel Sfânt. Originea și notorietatea ei, ca loc de odihnă de veci al marelui rege creștin, au atras pelerini din toate colțurile Europei.

Cetatea Oradea a fost pentru Europa unul dintre reperele importante din punct de vedere religios, cultural, științific, umanist și militar. În jurul cetății renascentiste era un șanț, cu o adâncime de peste 5 metri, cu apă termală care nu îngheța. Nimeni nu a putut cuceri cetatea până nu s-a aflat cum se poate goli apa din șanțul cetății.

Cetatea Oradea a fost în plină reconstrucție după planurile întocmite de istorici și arhitecți. În toamna anului 2015, cetatea a fost deschisă publicului pentru vizitare, după o lungă perioadă de restaurare. Obiectivul simbol al orașului a renăscut și îi încântă pe toți cei care îi trec pragul cu noua ei înfățișare. Fortăreața stă astfel martor al trecerii timpului, păstrându-și în continuare farmecul de odinioară. Ea reprezintă astăzi centrul evenimentelor culturale orădene.

Piața Emanuil Gojdu nr. 41 1R, 1N, 2, 3R, 3N 12, 13, 15, 16, 25, 26

Recomandare

Te invităm să vizitezi Cetatea Oradea, unde ai ocazia de a participa la concerte în aer liber, târguri și evenimente ale orașului, precum Zilele Cetății sau Cinema în aer liber. Nu rata muzeele aflate aici, unul dintre cele mai interesante fiind Muzeul Pâinii.

Foto: Călin Stan

COMPLEXUL EPISCOPIEI
ROMANO-CATOLICE

PROBABIL CEL MAI AMPLU PROIECT BAROC DIN SUD-ESTUL EUROPEI ȘI, CU SIGURANȚĂ, CEL MAI MARE PROIECT ARHITECTURAL DE ACEST GEN DIN ROMÂNIA, PREȚUIT ȘI SUSȚINUT DE MARIA TEREZA A AUSTRIEI

PALATUL, ȘIRUL CANONICILOR ȘI CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Construcția complexului Episcopiei Romano-Catolice începe și se încheie cu Șirul Canonicilor, în perioada 1750-1875. Palatul Episcopiei este primul finalizat, în 1777, iar în 1779 este finalizată Catedrala Romano-Catolică, sfințită în 1780.

Palatul, opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt, a fost construit în stil baroc austriac târziu și s-a dorit a fi o copie mai mică a Palatului Belvedere din Viena. În 1773, Palatul a fost afectat de un incendiu, dar este reconstruit după planurile inițiale, fiind finalizat în anul 1777.

Str. Șirul Canonicilor nr. 2 1R, 1N, 3R, 3N 11, 17, 18, 22

Recomandare

Informații privind posibilitatea de vizitare a acestor obiective turistice se pot obține de la:
BIROUL DE TURISM RELIGIOS -
EPISCOPIA ROMANO - CATOLICĂ ORADEA
Str. Șirul Canonicilor nr. 13
Tel: 004 0359 433 401
E-mail: tourinfo@varad.org
tourinfo.varad.org

CATEDRALA ROMANO-CATOLICĂ

Este opera arhitectului vienez Franz Anton Hillebrandt cu implicarea inginerului constructor italian Giovanni Battista Ricca, cel care introduce elemente inspirate din biserica „Il Gesu" din Roma, creație a arhitectului Vignola.

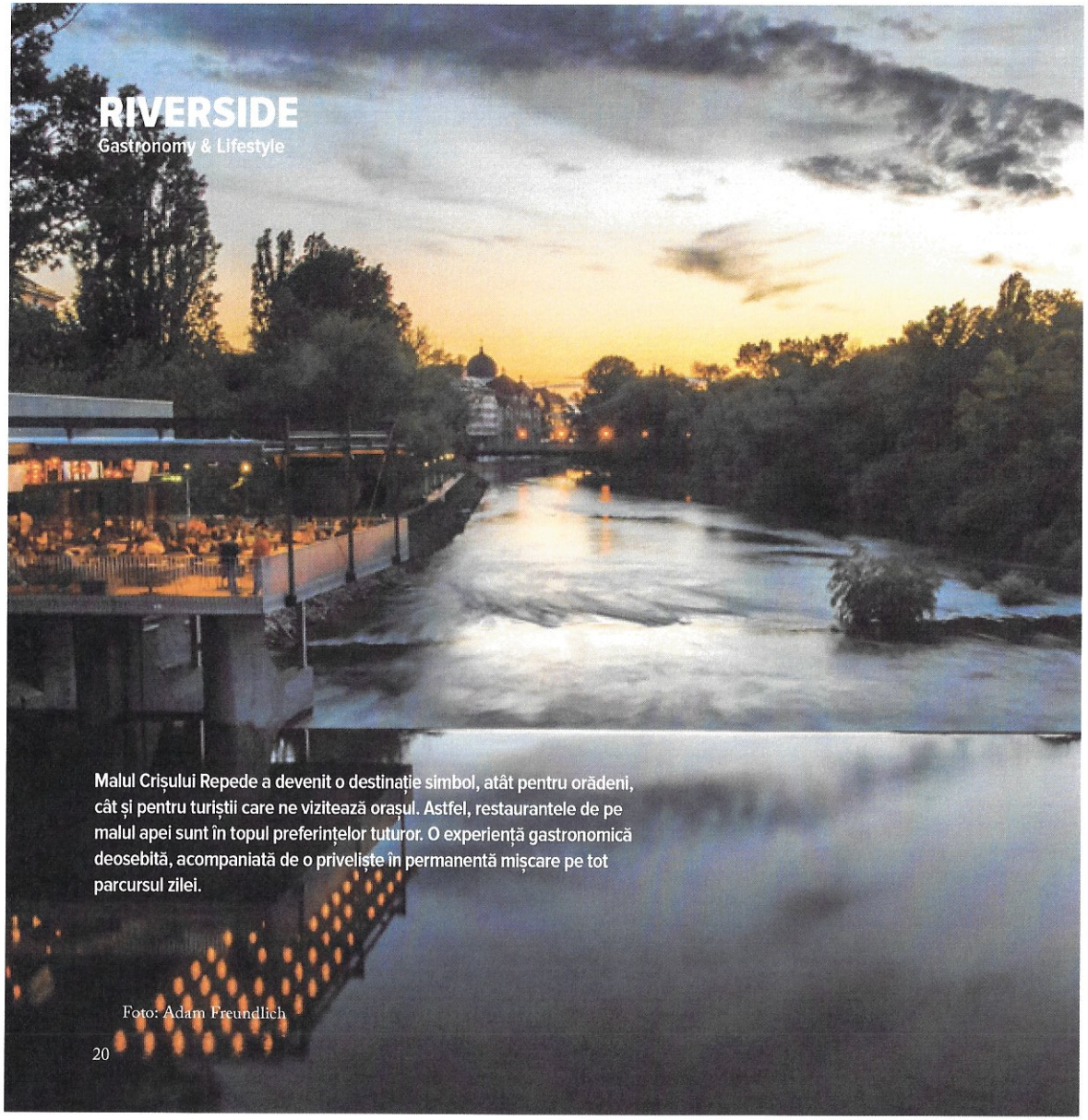

Malul Crișului Repede a devenit o destinație simbol, atât pentru orădeni, cât și pentru turiștii care ne vizitează orașul. Astfel, restaurantele de pe malul apei sunt în topul preferințelor tuturor. O experiență gastronomică deosebită, acompaniată de o priveliște în permanentă mișcare pe tot parcursul zilei.

Foto: Adam Freundlich

Pe cursul Crișului Repede, așezate elegant pe malul râului, printre arbori, găsești minunatele restaurante cu specific mediteranean, internațional, tradițional sau italian.

Laurus Mediterranean Restaurant din cadrul Hotelului DoubleTree by Hilton Oradea oferă gurmanzilor preparate mediteraneene savuroase și o vedere minunată către Crișul Repede. Urmând cursul apei, descoperim apoi Restaurantul RIVO, cu o atmosferă caldă și spații verzi urbane. Vara, grădina restaurantului este o adevărată oază de liniște cu parfum de lavandă.

Situat în inima orașului, SPOON Bar & Grill este cel mai nou proiect de restaurant de pe malul Crișului Repede. Bucătarii au conceput un meniu apetisant și divers, pentru experiențe culinare memorabile, într-o ambianță confortabilă și ultramodernă.

Pe celălalt mal al Crișului Repede, Restaurantul Crinul Alb își ține ușile deschise la orice oră din zi și din noapte. Cu un specific tradițional italian, fie că e vorba de paste, pizza sau fructe de mare, servirea mesei la Restaurantul Crinul Alb este întotdeauna un motiv de bucurie. La doi pași de Crinul Alb, lângă Podul Intelectualilor, se află The Bridge - Restaurant & Pizza, o locație recent renovată, cu o terasă generoasă, care se încadrează perfect în atmosfera Art Nouveau a orașului.

Recomandare

Imaginează-ți: două cupe de șampanie, apus de soare, Crișul Repede fremătând domol la doi pași de masa voastră. Prietenii care apar ca din senin tocmai atunci când ea spune „DA"! Exact, restaurantele de pe malul Crișului Repede sunt cea mai romantică alegere pentru cel mai frumos și mai emoționant moment din viața voastră!

AQUAPARK NYMPHAEA

Dotat cu bazine exterioare, ideale pentru a te răcori pe timp de vară, dar și bazine interioare, perfecte pentru sezonul rece, Nymphaea este combinația desăvârșită între distracție și relaxare. În timp ce bazinele cu valuri și toboganele vor fi încântarea celor mici, serviciile SPA îți vor face șederea mai relaxantă cu ajutorul saunelor, băilor turcești cu bazine cu apă geotermală, cabinelor cu aburi, jacuzziurilor, tratamentelor acvatice și a camerelor de masaj. Profită de zonele de relaxare și wellness dotate cu bar și restaurant și răsfață-te cu tratamente naturiste și de înfrumusețare.

Turismul curativ termal orădean atrage tot mai mulți curioși în fiecare an. Astfel a luat naștere Complexul Nymphaea. Șase corpuri de clădire, șapte bazine exterioare și amenajări sportive și de agrement vin în întâmpinarea ta pentru a respecta regula celor doi d: destindere și divertisment. De asemenea, Aquaparkul are în componența sa și două bazine speciale, unul pentru înot și unul pentru sărituri, dedicate împătimiților sporturilor de apă.

Indiferent de anotimp, Complexul Nymphaea te așteaptă cu o gamă largă de servicii wellness și de divertisment, precum și terenuri de sport multifuncționale și un teren pentru volei de plajă.

Str. Aleea Strandului nr. 13B

1R, 1N, 3R, 3N 13, 15, 17

Recomandare

Încheie-ți ziua de relaxare cu o cină pe Dealul Ciuperca, cu preparate și delicii alese, perfecte pentru un final de zi reconfortant. Iar dacă ești o fire romantică, încheie seara cu o plimbare sub clar de lună pe malul Crișului sau în Parcul I. C. Brătianu.

Foto: Călin Stan

BĂILE FELIX

Efectele miraculoase ale apelor termale își unesc forțele în cea mai mare stațiune cu ape curative din România.

Unice în lume, apele termale din Băile Felix sunt cele mai apreciate ape curative din regiune. Apa termală este atât de pură, încât poate să fie consumată ca apă potabilă.

La Băile Felix descoperi o stațiune pentru toate vârstele. În apele termale, dansul, concursurile și sesiunile de Aqua Gym sunt cele mai distractive și vindecătoare activități.

ISTORIA APELOR DE LÂNGĂ ORADEA
Se mai poate vedea și azi unul dintre primele bazine construite în urmă cu sute de ani. În jurul primului izvor termal s-a dezvoltat, de-a lungul timpului, o stațiune înfloritoare care a atras turiști din toate colțurile Europei. Ca o recunoaștere a calităților terapeutice, la expoziția mondială de la Paris, din 1896, apelor din această stațiune li s-au acordat medalia de aur și diploma de onoare.

BENEFICIILE APEI TERMALE
Temperaturile de izvor, între 40-49°C, și concentrația de săruri, cu puțin peste 1g la litru, oferă acestor ape proprietăți miraculoase pentru majoritatea afecțiunilor aparatului locomotor, încadrându-se în categoria apelor oligominerale.

513

Recomandare

După momentele de relaxare în apele termale, fă o plimbare în pădurea din Băile Felix. Climatul său special, deosebit de benefic pentru sănătate, este apreciat chiar și de sportivii de performanță care obișnuiesc să se antreneze aici.

GRĂDINA ZOOLOGICĂ

La Grădina Zoologică din Oradea vă așteaptă o oază de liniște și o mare varietate de animale exotice.

Cu o atmosferă mirifică, vă îndeamnă la recreere și liniște, o frumusețe eternă care vă aduce în priviri amintirea copilăriei. În prezent, Grădina Zoologică din Oradea este una dintre cele mai moderne grădini din România, fiind un parc aerisit și relaxant, o îmbinare minunată de culori, sunete și apariții, unde bunăstarea animalelor primează, acestea fiind prezentate publicului în țarcuri și voliere noi și încăpătoare. Pe lângă multitudinea de animale, Grădina Zoologică din Oradea își mai așteaptă vizitatorii cu un loc de joacă special amenajat pentru copii, un snack-bar și un magazin de suveniruri specifice.

Înființată în 1960 și modernizată la standarde europene în 2013, Grădina Zoologică din Oradea găzduiește aproximativ 150 de specii de mamifere, păsări, reptile și pești, care însumează peste 700 de exemplare. Printre preferatele publicului se numără: cele 6 specii de maimuțe, zebra, suricatele, dar și feline mari precum tigrul siberian, leul, leoparzii, jaguarul și, bineînțeles, animale specifice țării noastre: urși, lupi, râși, cerbi sau căprioare. Localizarea grădinii zoologice este, de asemenea, îmbietoare, fiind în apropiere de centrul orașului, ușor accesibilă cu mijloace de transport în comun.

Str. Matei Basarab nr. 1

14U, 19, 20, 21N, 21R, 23

Recomandare

Dacă dorești să te relaxezi, să te plimbi sau să meditezi într-un loc liniștit, poți să traversezi strada vis-a-vis de Zoo și să explorezi Parcul Bălcescu.

www.zooo.ro | 004 0259 434 547

Foto: Zoo Oradea

oradea
city card

CARDUL TURISTIC OFICIAL

- Peste 40 de reduceri la shopping și distracție
- Hartă gratuită Oradea, Băile Felix, 1 Mai
- 50% reducere la obiective turistice
- Transport gratuit 48H

Disponibil în stațiile OTL
și locațiile partenere

Info: +40 359 807 907
luni-marți: 07:30-16:30

oradeacitycard.ro

9 786068 146423

ISBN: 978-606-8146-42-3

Oradea *Calendar evenimente* 2019

RO

Oradea *Calendar evenimente* 2019

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune (Oradea)
Oradea : calendar evenimente 2019 / Visit Oradea - Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune. - Oradea : Treira, 2019
ISBN 978-606-657-110-4

008

ISBN 978-606-657-110-4

Proiect realizat de
Visit Oradea
(Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și Regiune)
Piața Unirii nr. 1, 410100, Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907, turism@oradea.ro
www.oradea.ro *www.oradea.travel*

Editura **TREIRA**

Oradea 2019

VISIT ORADEA

Program *evenimente* Oradea 2019

Aprilie

19.04 - 21.04 Oradea 100 - Centenar Orădean
19.04 - 29.04 Târgul de Paști Oradea

Mai

05.05 - 19.05 Festum Varadinum
08.05 - 12.05 Târgul de Carte Gaudeamus
17.05 - 19.05 Street FOOD Festival

Iunie

31.05 - 02.06 Festivalul Copiilor
01.06 X-Man România (10 ani - Ediție aniversară)
06.06 - 09.06 Turul Ciclist al Bihorului
07.06 - 09.06 Salonul Vinurilor Millésime
11.06 - 16.06 European Music Open
15.06 - 16.06 Ziua Internațională Art Nouveau Oradea
22.06 The Color Run
24.06 - 30.06 Zilele Sfântului Ladislau

Iulie

04.07 - 07.07 Festivalul Medieval al Cetății Oradea
12.07 - 14.07 Festivalul Internațional de Folclor

August

02.08 - 04.08 Anatolian Food Fest - Festival Turcesc
08.08 - 18.08 Oradea Summer Film
21.08 - 25.08 Zilele Culturii Maghiare
30.08 - 01.09 The Big Picnic

Septembrie

06.09 - 07.09 Zilele Culturii Slovace
06.09 - 08.09 TIFF Oradea
13.09 - 15.09 Zilele Culturii Iudaice
20.09 - 22.09 Ora JazzFestival
27.09 - 29.09 Sărbătoarea Recoltei

Octombrie

03.10 - 06.10 Toamna Orădeană
12.10 Ziua orașului Oradea

Noiembrie

24.11 România Ne Unește

Decembrie

29.11 - 31.12 Târgul de Crăciun Oradea
31.12 Concert de Revelion

Aprilie

Oradea 100 - Centenar Orădean

19.04 - 21.04

Piața Unirii
Sala Sporturilor "Antonio Alexe"
Teatrul Regina Maria

În 20 aprilie 2019 Oradea sărbătorește 100 de ani de la eliberarea orașului de sub ocupație străină. 20 aprilie 1919 este o zi de referință în istoria Oradiei, zi în care trupele conduse de Generalul Traian Moșoiu au eliberat orașul, marcând intrarea sa în componența României Mari, așa cum au hotărât delegații români la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, la 1 decembrie 1918. Manifestările cu ocazia sărbătoririi acestui eveniment vor include spectacole artistice ale tradițiilor locale, paradă militară, concerte, artificii și spectacole de stradă.

Târgul de Paști Oradea

19.04 - 29.04 Cetatea Oradea

Unul dintre cele mai reprezentative simboluri ale orașului, Cetatea Oradea, va deveni punctul de atracție nu doar al copiilor, dar și al părinților, decorurile desprinse parcă din poveștile tradiționale fiind la mare căutare. Programul evenimentului va include o gamă variată de activități, de la reprezentații ale meșterilor populari, până la ateliere de creație pentru cei mici.
www.targuldepastioradea.ro

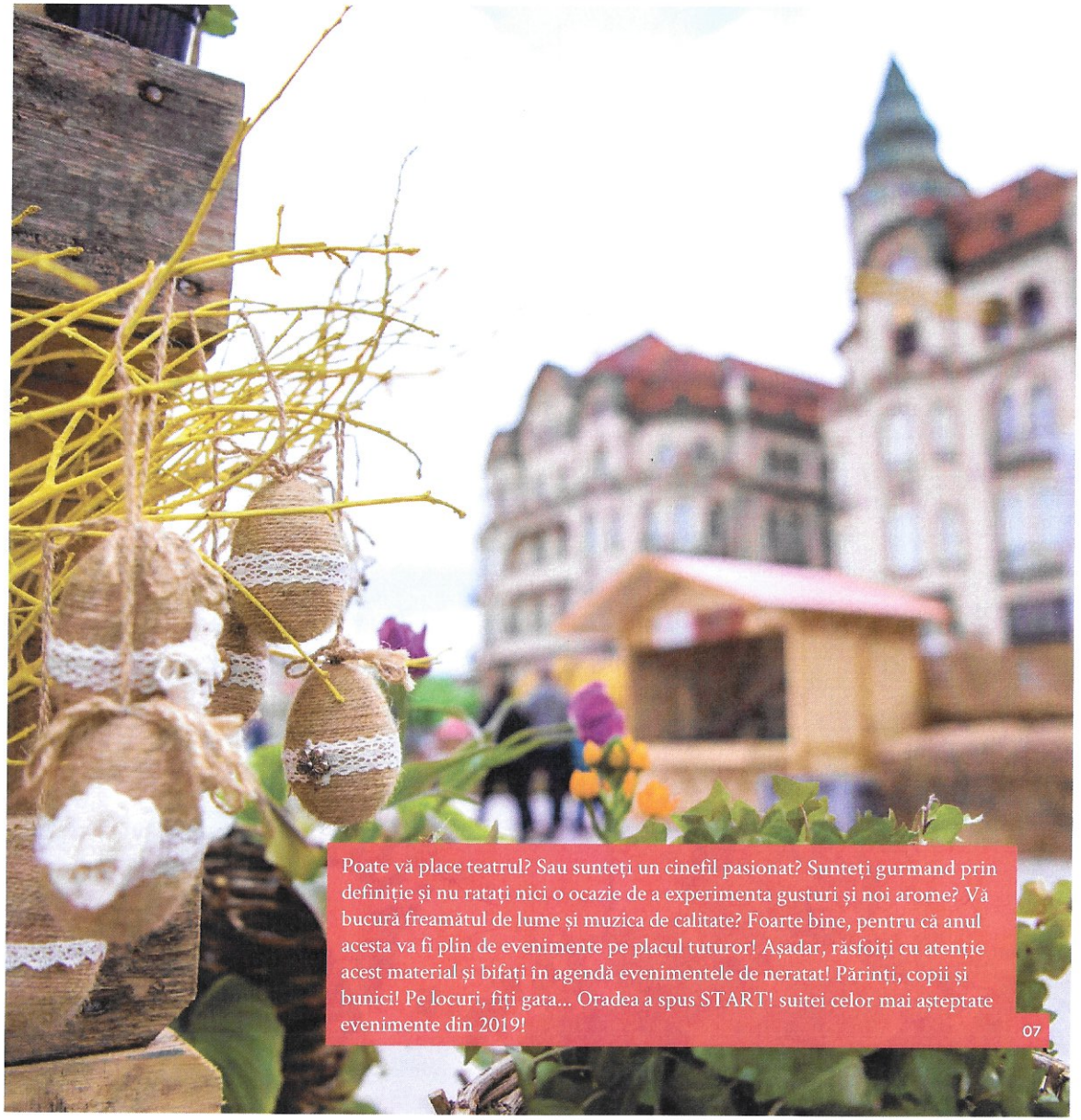

Poate vă place teatrul? Sau sunteți un cinefil pasionat? Sunteți gurmand prin definiție și nu ratați nici o ocazie de a experimenta gusturi și noi arome? Vă bucură freamătul de lume și muzica de calitate? Foarte bine, pentru că anul acesta va fi plin de evenimente pe placul tuturor! Așadar, răsfoiți cu atenție acest material și bifați în agendă evenimentele de neratat! Părinți, copii și bunici! Pe locuri, fiți gata... Oradea a spus START! suitei celor mai așteptate evenimente din 2019!

Mai

Festum Varadinum

05.05 - 19.05 Cetatea Oradea

Festivalul reprezintă un eveniment major pentru comunitatea maghiară catolică și reformată din Oradea și Bihor, cuprinzând o suită de manifestări cultural-istorice și religioase.

Târgul de Carte Gaudeamus

08.05 - 12.05 Piața Unirii

Mii de motive de bucurie pentru iubitorii de lectură! Târgul de Carte Gaudeamus revine în Piața Unirii cu biblioteci în aer liber și renumitul cort cu o mulțime de titluri atractive. Așa cum ne-a obișnuit, Gaudeamus ne aduce lansări de carte, invitați speciali și, mai ales, o gamă extrem de variată de volume.

Street FOOD Festival

17.05 - 19.05 Cetatea Oradea

Primăvara vine cu vești însorite: a patra ediție Street FOOD Festival Oradea este mai mare, mai gustoasă, mai diversificată, și va avea loc între 17 și 19 mai, într-o locație simbol a orașului, Cetatea Oradea.
În cadrul festivalului vor fi prezenți zeci de vendori cu specialități culinare pentru toate poftele. Festivalul va găzdui, de asemenea, concerte, precum și ateliere pentru copii.

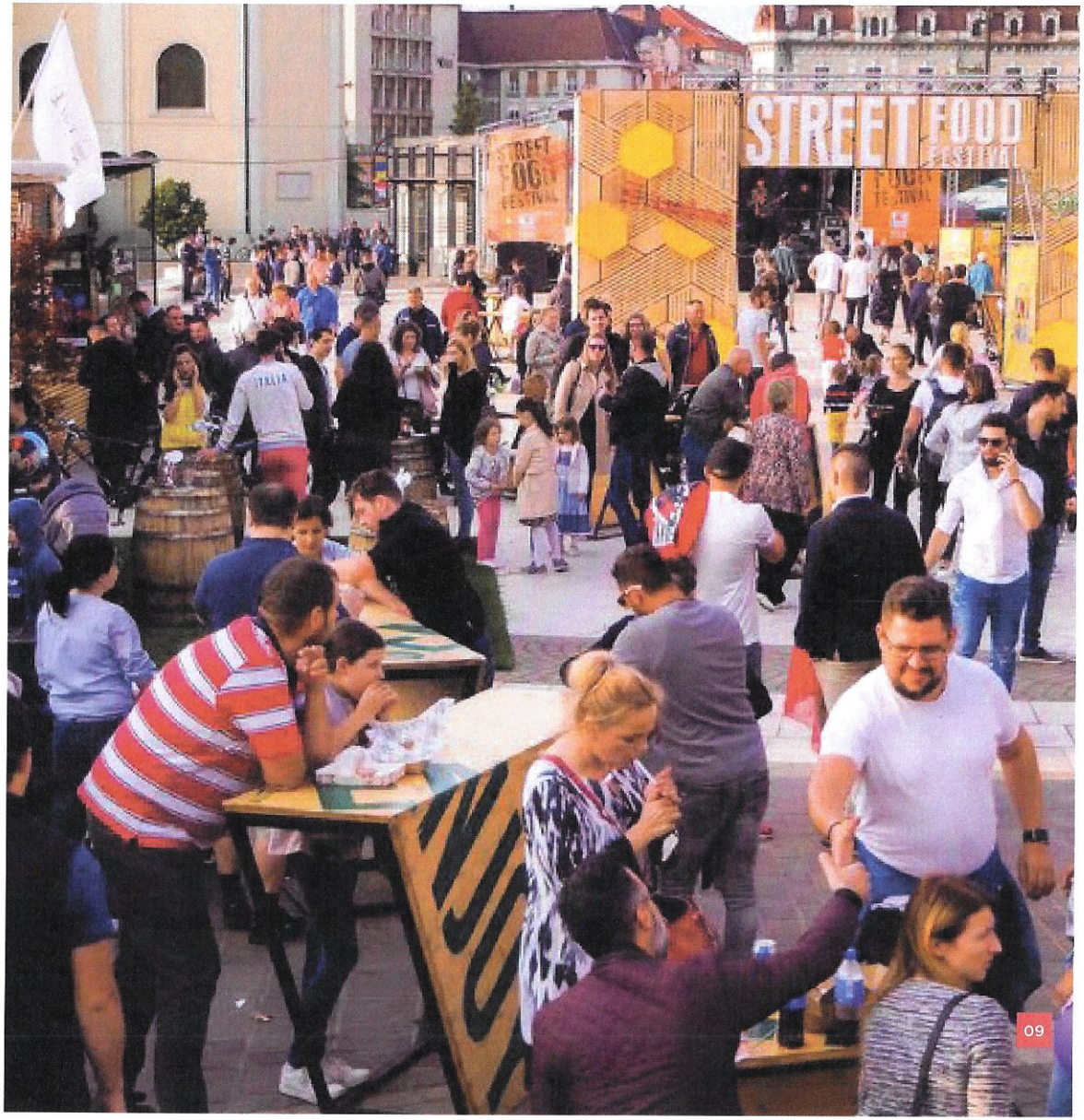

Iunie

Festivalul Copiilor

31.06 - 02.06 Cetatea Oradea

Cel mai colorat și distractiv festival pentru copii din județul Bihor, în Cetatea Oradea!
Cetatea Oradea va găzdui și în acest an cel mai mare festival pentru copii din zonă, pe parcursul a 3 zile pline de veselie și culoare. Programul evenimentului va include o multitudine de activități și atracții pentru copii, spectacole de teatru, jocuri și jonglerii, baloane de săpun, ateliere de creație, standuri cu dulciuri și multe alte surprize. De asemenea, evenimentul va găzdui în premieră Maratonul Copiilor, competiție organizată de X-Man România.

X-Man România

10 ani - Ediție aniversară

01.06 Piața Unirii

Competitori din țară și din străinătate, amatori sau profesioniști, sunt așteptați să-și testeze limitele la distanța lungă sau semi-lungă, individual, în echipă, cu familia sau cu colegii. Cele trei etape ale competiției sportive X-Man România, aflată la o ediție aniversară, se vor desfășura atât în centrul istoric, cât și în împrejurimile pitorești ale orașului Oradea.

Turul Ciclist al Bihorului 2.1.

06.06 - 09.06 Piața Unirii

Turul Ciclist al Bihorului este un eveniment inclus în calendarul competițional european al Uniunii Cicliste Internaționale și aliniază la start echipe profesioniste din ciclismul mondial. Timp de 3 zile, Oradea și județul Bihor vor fi gazda a 25 de echipe de calibru internațional care vor lupta pentru titlul de cel mai bun ciclist și cea mai bună echipă. #bepartofit
www.tourofbihor.ro facebook.com/TurulCiclistalBihorului

Iunie

Salonul Vinurilor Millésime

07.06 - 09.06 Cetatea Oradea

Anul 2019 aduce o nouă ediție a Salonului Vinurilor Millésime în Cetatea Oradea. Timp de 3 zile, zeci de crame din țară și din străinătate vor avea vinurile expuse spre degustare, iar specialiștii din domeniu vă vor sta la dispoziție în cadrul unor masterclass-uri extrem de interesante.

www.salonul.millesime.ro

European Music Open

11.06 - 16.06

Teatrul Regina Maria • Catedrala Sf. Nicolae
Catedrala Romano-Catolică
Cetatea Oradea • Muzeul Țării Crișurilor
Sinagoga Neologă Sion

Festivalul European Music Open este un eveniment major, al cărui magnetism și dimensiune europeană atrag la Oradea, anual, personalități și instituții de prestigiu ale vieții culturale internaționale. Ediția a patra a Festivalului se va desfășura în locații foarte speciale pentru Oradea, care vor amplifica prin maiestuozitatea lor arhitecturală și istorică, bogăția artistică a momentelor.

www.musicopen.ro

Iunie

Ziua Intenațională Art Nouveau Oradea

15.06 - 16.06 Piața Unirii

Oradea, capitala Art Nouveau a României, este singurul oraș din țară care face parte din prestigioasa Rețea a Orașelor Art Nouveau din Europa.
Oradea se alătură orașelor europene în celebrarea Zilei Internaționale Art Nouveau prin organizarea unor activități menite să pună în valoare frumusețea patrimoniului Art Nouveau al orașului nostru.
www.oradeaheritage.ro

The Color Run

22.06 Piața Unirii

The Color Run revine la Oradea cu o cursă de cinci kilometri care îți va aduce mai multă bună-dispoziție decât te-ai fi gândit.
Lumea fantastică The Color Run se construiește din tone de pudră colorată amplasate din kilometru în kilometru și valuri de spumă, punctul de atracție de la finalul cursei. La finish, alergătorii iau acasă celebra medalie cu unicorn.
Înscrie-te pe *www.thecolorrun.ro/oradea*

Zilele Sfântului Ladislau

24.06 - 30.06 Cetatea Oradea • Piața Unirii

Festivalul care poartă numele Sfântului Ladislau, întemeietorul orașului, promovează activitățile tradiționale locale prin concerte de muzică și prin gastronomie locală, românească și maghiară. În Cetatea medievală recent restaurată, vizitatorii se vor delecta cu activități pentru familii și copii, vor putea vizita târgul meșteșugăresc și standurile de carte, iar seara vor savura concerte de muzică ușoară.

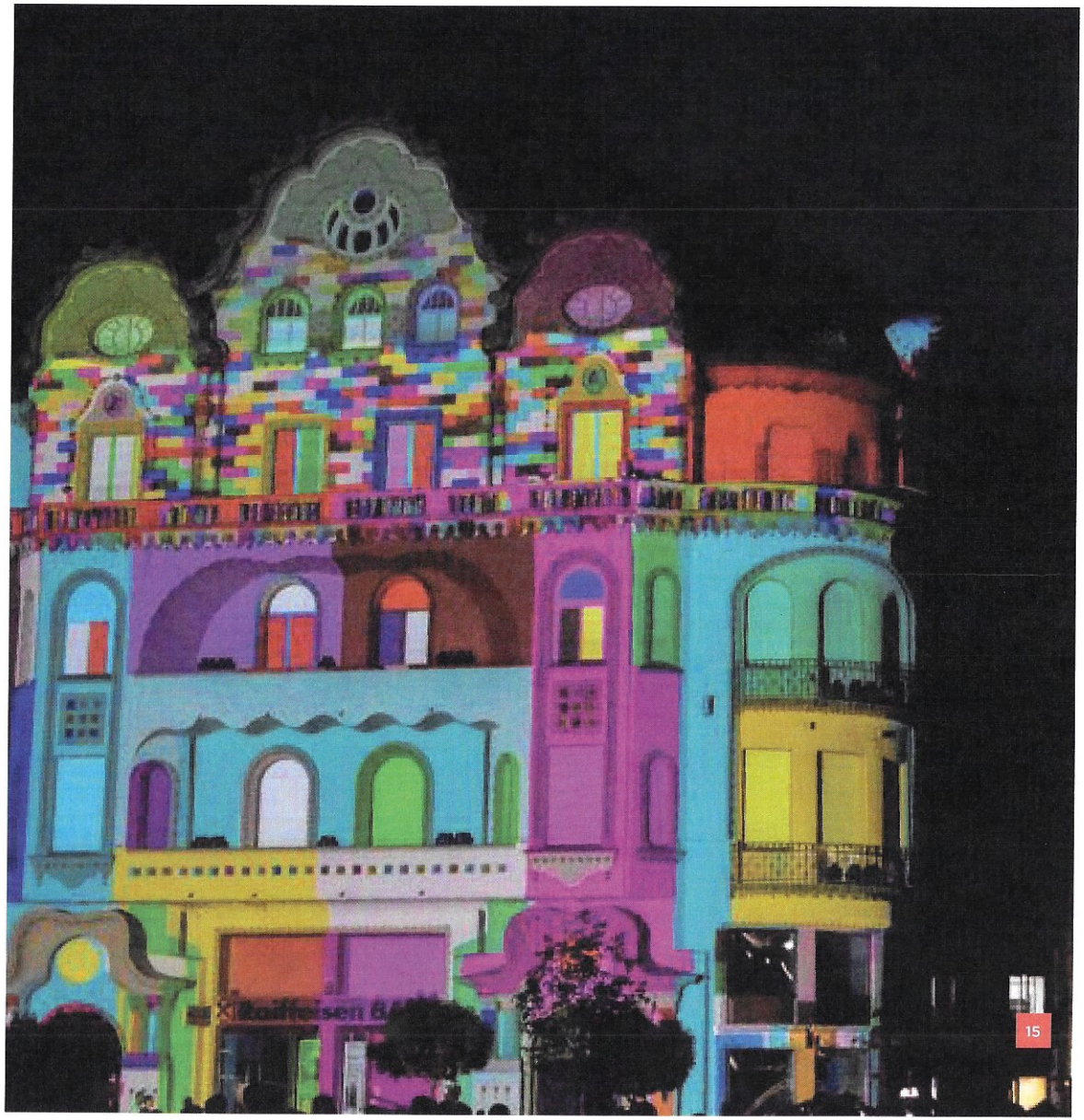

Iulie

Festivalul Medieval al Cetății Oradea

04.07 - 07.07 Cetatea Oradea

În fiecare an, în luna Iulie, Cetatea Oradea vă invită într-o călătorie în timp, tocmai până în timpuri medievale!
Pe lângă trupe medievale, concerte live în aer liber, demonstrații de lupte medievale, evenimentul are o importantă componentă de promovare a meșteșugarilor locali și artizanatului.
Expoziții de arme și armuri, prezentări de costume, prezentări de arme specifice perioadei medievale, precum și lupte demonstrative sau momente de dresură de animale de pradă, sunt doar câteva dintre activitățile pe care acest festival le oferă.
Principala atracție a festivalului o reprezintă reconstituirile de bătălii istorice cu sute de actori din România și din străinătate!
Privește spectacolele de dansuri medievale și renascentiste, piesele de teatru, jongleriile cu foc și concertele de muzică medievală, participă la atelierele meșteșugărești sau gustă din bucatele tradiționale locale, într-un spectacol medieval memorabil.
www.festivalulmedievaloradea.ro
facebook.com/festivalulmedievaloradea

Festivalul Internațional de Folclor

12.07 - 14.07 Piața Unirii

Trei zile de folclor autentic din toate colțurile lumii! Sute de artiști din ansambluri folclorice din România și din Europa, vin să ne încânte cu dansuri și muzică tradițională în diferite zone ale orașului.

August

Zilele Culturii Maghiare

21.08 - 25.08 **Cetatea Oradea • Piața Unirii**

Cea mai importantă comunitate locală după majoritatea românească este cea maghiară, care, reprezintă aproximativ 25% din totalul populației orașului. Evenimentul promovează tradițiile locale maghiare și istoria comună pe care o împărtășim. Muzica și teatrul fac parte din atracțiile evenimentului, precum și posibilitatea de a gusta preparatele tradiționale maghiare, bucătăria fiind una dintre componentele importante ale culturii maghiare.

Tot în cadrul acestui eveniment, în 21 august, Oradea va întâmpina cu bucurie carele alegorice, alături de orașul Debrecen din Ungaria. Explozia de culoare și voioșie va mărșălui din Debrecen până în centrul istoric al Oradiei, unde celebrele care cu flori sunt așteptate cu nerăbdare pentru a fi admirate.

The Big Picnic

30.08 - 01.09 **Parcul 1 Decembrie**

Soare, parc, muzică, prieteni, povești, sunt doar câteva din elementele pe care le găsești la The BIG Picnic. În 2019 festivalul revine în inima Oradiei cu activități pentru toate vârstele, jocuri pentru copii, workshop-uri pe teme de sănătate și stil de viață sănătos, zonă de food, spectacole și concerte. Mai mult decât atât, The BIG Picnic îți va aduce aminte de copilărie, de momentele în care alergai prin parc și te bucurai de natură. Pentru noi nu există copii și adulți, la picnic #toțisuntemcopii.

www.thebigpicnic.ro

August

Anatolian Food Fest - Festival Turcesc

02.08 - 04.08 Cetatea Oradea

Un eveniment de anvergură al Fundației Tuna care își propune să promoveze cultura turcă, caracterizată de ospitalitate, artă veche, folclor și de o importanță majoră - gastronomie. Conceptul dorește să consolideze prietenia româno-turcă, să deschidă drumul spre un dialog intercultural și să creeze punți de legătură între cele două țări. Pe lângă latura gastronomică bogată, evenimentul cuprinde și ateliere în cadrul cărora vizitatorii pot învăța secretele artelor orientale.
facebook.com/festivalulturcesc

Oradea Summer Film

08.08 - 18.08 Parcul Cetății Oradea

Seri de vară memorabile în atmosfera unică din Cetatea Oradea!
Cele mai bune filme, concerte live și filme de animație pentru copii, invitați speciali și seri tematice, într-o mizanscenă cu beculețe și hamace, sub cerul liber. Desigur, berea rece, popcorn-ul, vata pe băț și înghețata, se vor încadra de minune în scenariu.
www.oradeasummerfilm.ro

Septembrie

Zilele Culturii Slovace

06.09 - 07.09 **Cetatea Oradea**

Una dintre cele mai importante acțiuni culturale ale slovacilor din județul Bihor, în care comunitatea slovacă își prezintă frumusețile și bogățiile: portul tradițional, dansurile și cântecele slovace, cât și bunătățile culinare tradiționale.
Concursul internațional de gătit găluște cu brânză și plăcintă din cartofi, cu concurenți din Slovacia și din diasporă, a devenit deja tradiție și a transformat Oradea într-un punct de referință internațional pentru maeștrii culinari slovaci.

TIFF Oradea

06.09 - 08.09

Piața Unirii • Cetatea Oradea
Sinagoga Neologă Sion • Teatrul Regina Maria

Festivalul Internațional de Film Transilvania (TIFF), primul și cel mai mare festival dedicat filmului de lungmetraj din România, revine în 2019 la Oradea. După o primă ediție de success în 2018, TIFF Oradea își propune să ne aducă în 2019 o ediție cel puțin la fel de bogată. Ne așteaptă 3 zile pline cu filme de excepție, cine-concerte și invitați speciali, în locații cu rezonanță din Oradea.

Zilele Culturii Iudaice

13.09 - 15.09 **Sinagoga Sion**

Zilele Culturii Iudaice fac parte din suita evenimentelor dedicate comunităților locale. În cadrul evenimentului, una din cele mai importante comunități din Oradea, comunitatea evreiască, își prezintă tradițiile, obiceiurile și cultura, prin artă.

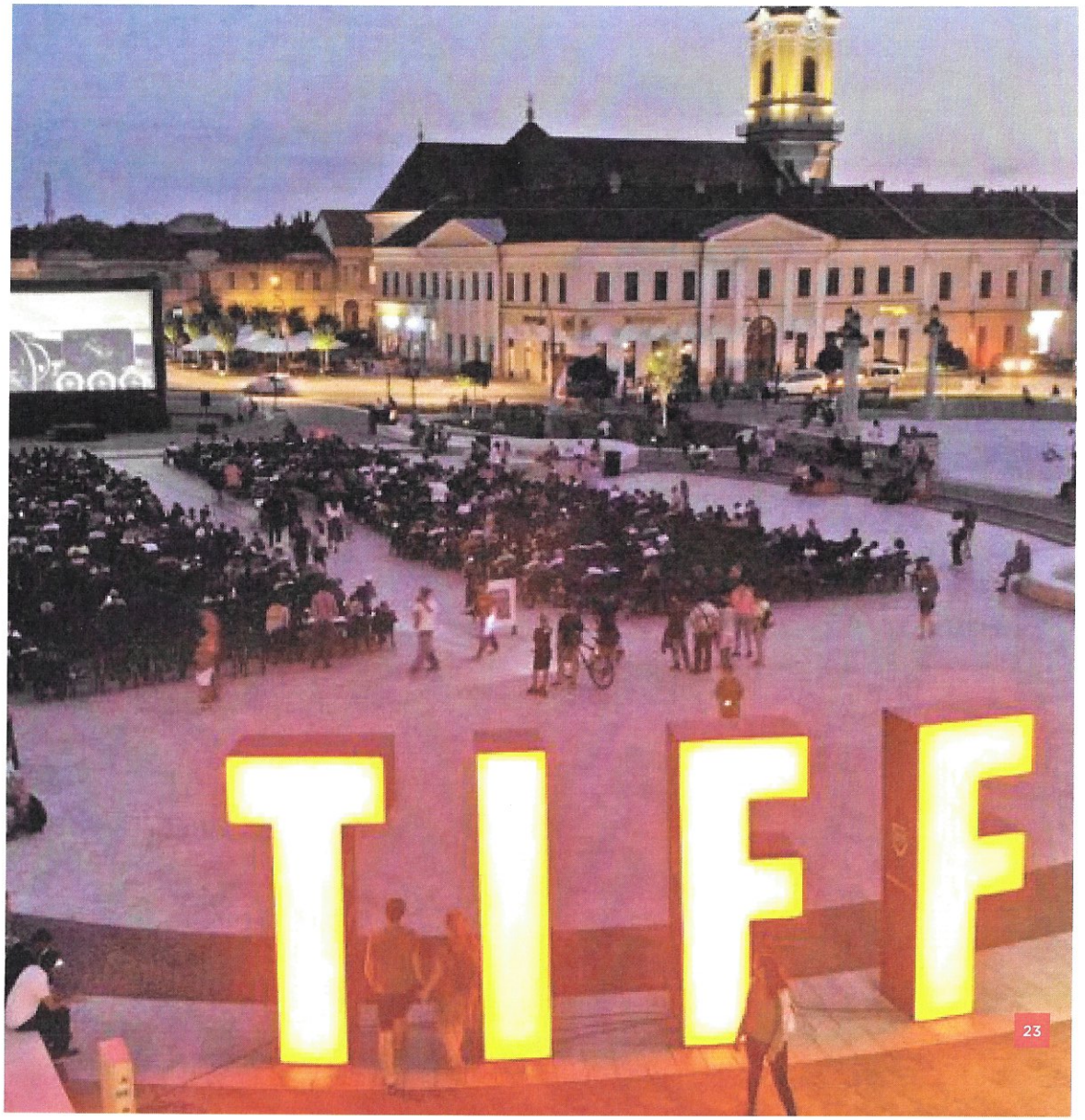

Septembrie

Ora JazzFestival

20.09 - 22.09 Sinagoga Sion

Aflat la cea de-a doua ediție, Ora Jazzfestival este un eveniment cultural de excepție dedicat jazzului, cu participarea unor artiști internaționali.
Timp de 3 zile, Sinagoga Neologă Sion se va transforma într-o scenă dedicată muzicii jazz și reprezentanților săi de elită, iar jazzul va fi celebrat printr-o diversitate de stiluri, ritmuri, compoziții și improvizații. Ora Jazzfestival este organizat de echipa Gărâna Jazz Festival alături de Visit Oradea.

facebook.com/orajazzfestival

Sărbătoarea Recoltei

27.09 - 29.09 Cetatea Oradea

Timp de 3 zile, Cetatea Oradea va fi învăluită de belșugul și tradițiile toamnei, voie bună, concerte și activități pentru cei mici.
Comunele din județul Bihor vă așteaptă în Cetatea Oradea pentru a-și prezenta specificul cultural și culinar, dar și potențialul turistic. Producătorii din zonă vin la Sărbătoarea Recoltei să ne convingă să le vizităm comunele, să învățăm mai multe despre tradițiile și obiceiurile noastre locale.
De la fructe și legume până la gemuri și siropuri, de la zacuscă până la must și brânzeturi, toate roadele toamnei se întâlnesc la Sărbătoarea Recoltei , într-o armonie de arome și culori.

Octombrie

Toamna Orădeană

03.10 - 06.10 Cetatea Oradea • Piața Unirii

Concerte, evenimente, cultură, teatru, gastronomie și distracție autentic românească, non-stop! Toamna Orădeană este un festival urban la care simți cu adevărat ritmul orașului Oradea.
4 zile pline de distracție și relaxare în spații urbane încărcate de istorie, cu concerte în aer liber, artiști consacrați și o mulțime de bucătari talentați.
Cultura, mozaicul etnic și bucuria sunt ingredientele principale ale acestui festival, iar muzica, teatrul, arta stradală și efervescența festivalului, atrag anual zeci de mii de oameni.
Dacă vrei să simți cu adevărat energia orașului Oradea și să savurezi o aventură culinară memorabilă, nu trebuie să ratezi Toamna Orădeană!
facebook.com/toamnaoradeana

Ziua orașului Oradea

12.10 Piața Unirii

Începând cu anul 1992, Oradea sărbătorește în fiecare an, la 12 octombrie, Ziua Orașului Oradea, dată care marchează două evenimente majore din istoria sa: 12 octombrie 1918, zi în care la Oradea, în casa dr. Aurel Lazăr, se semnează Declarația de Independență a Românilor din Transilvania, după care acest document este citit la Adunarea de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918 și 12 octombrie 1944 - ziua în care Oradea este eliberată de către armatele române, cu numai câteva zile înainte de eliberarea ultimului oraș românesc, Carei.
Pentru a marca acest moment, orașul îmbracă haine de Sărbătoare, cei prezenți asistă la festivitatea depunerii de coroane și flori, iar centrul istoric răsună de muzică autohtonă și voie bună.

Noiembrie

România Ne Unește

24.11 Sala Sporturilor Antonio Alexe

Vino să sărbătorim împreună Marea Unire printr-un concert folcloric cu unii din cei mai importanți artiști români ai momentului. Sub numele „România ne unește!", spectacolul anticipează sărbătoarea Zilei Naționale de pe 1 Decembrie.

Oradea este unul din orașele marii Unirii și are un rol important în construirea identității naționale, identitate care are la baza istoria de secole a oamenilor din aceasta zonă. De asemenea, Oradea este unul din orașele în care multiculturalitatea și amestecul etnic pașnic sunt valori reale ale căror rezultate le descoperim în bogăția istorică, culturală și patrimoniul bogat pe care azi îl vedem pus în valoare.

Târgul de Crăciun Oradea

29.11 - 31.12 Piața Unirii

Târgul de Crăciun Oradea își așteaptă vizitatorii pe toată durata lunii decembrie, în cea mai caldă atmosferă de Sărbători!
Tradițiile, concertele LIVE și bunătățile culinare, se vor împleti de minune cu miile de luminițe, decorațiuni și suveniruri hand-made, iar copiii se vor distra de minune la patinoar sau la activitățile și atracțiile din Târg!
Dulce sau sărat, condimentat sau ușor picant, papilele tale gustative vor fi pur și simplu răsfățate cu bucate care mai de care mai apetisante. Seara ne vom încălzi ascultând colinde în jurul căsuțelor din târg, savurând o cană cu vin fiert sau dulciurile copilăriei, în timp ce ajutoarele lui Moș Crăciun ne vor purta într-o călătorie magică. Orădenii, gazde desăvârșite, te vor primi cu brațele deschise, făcând tot posibilul ca tu să te simți ca acasă.
www.targuldecraciunoradea.ro

Concert de Revelion

31.12 Piața Unirii

După un an bogat în evenimente, concerte, degustări de preparate culinare locale și internaționale, festivaluri de film și teatru, Concertul de Revelion și focurile de artificii se doresc a fi punctul culminant și totodată startul unui an nou mai bun și mai darnic în experiențe inedite decât cel peste care tocmai se lasă cortina.

ORADEA CITY APP

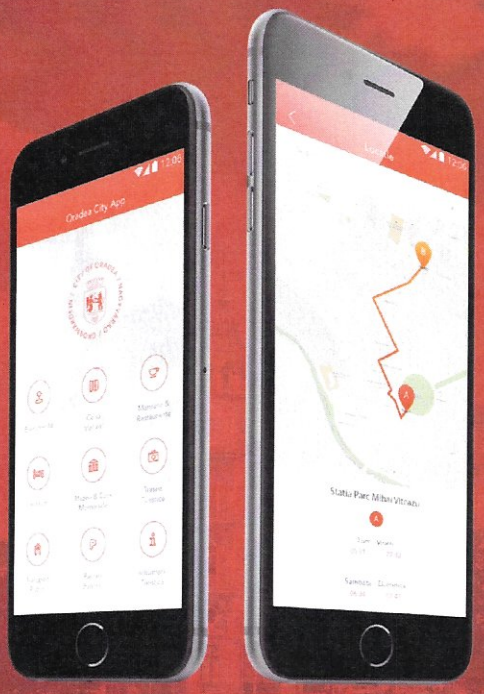

DESCARCĂ GRATUIT APLICAȚIA!

GET IT ON Google Play

Download on the App Store

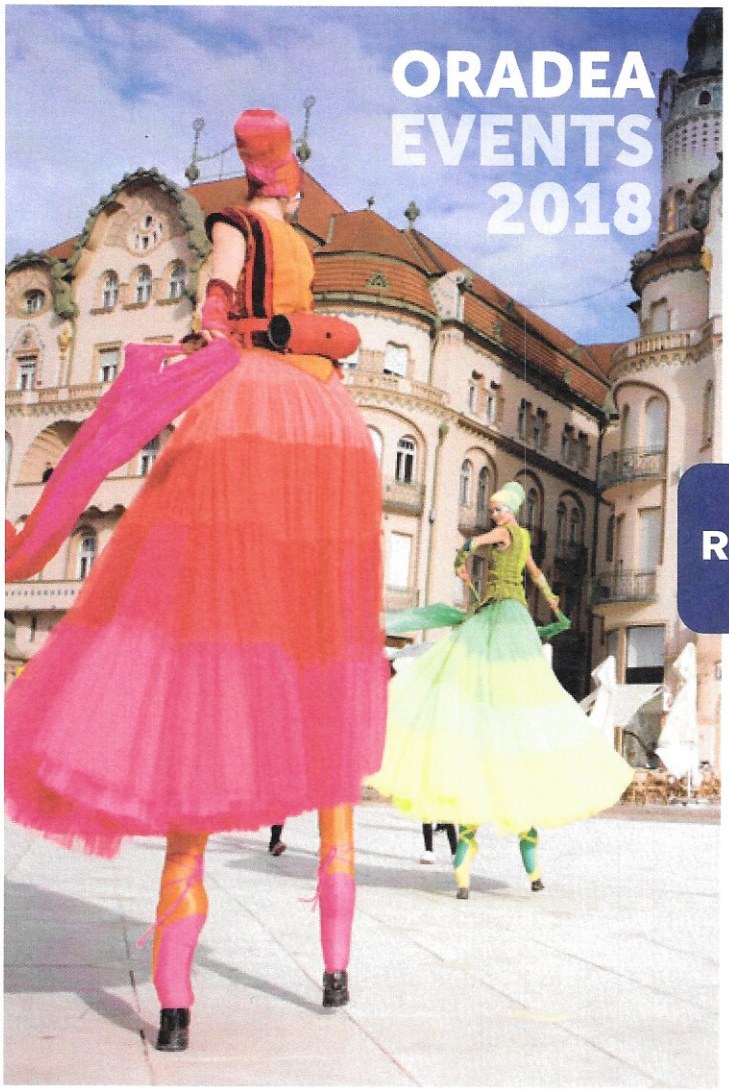
ORADEA
EVENTS
2018
RO

CONCEPT LAYOUT & DESIGN BIZMART.RO

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE (ORADEA)
ORADEA EVENTS 2017 / Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune. - Ploiești : Grafoanaytis, 2017
ISBN 978-606-8146-40-9

008

ISBN: 978-606-8146-40-9

APTOR

ORADEA EVENTS 2018

VISIT ORADEA

PROIECT REALIZAT DE
ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

Piața Unirii nr. 1, 410100
Oradea, Jud. Bihor, România
004 0359 807 907 • turism@oradea.ro
www.oradea.ro
www.oradea.travel

Editura Grafoanaytis

ORADEA
2018

PROGRAM EVENIMENTE ORADEA 2018

MARTIE- APRILIE

30.03 - 08.04	Târgul de Paști
20.04	Oradea Liberă
29.04-13.05	Festum Varadinum

MAI

9.05 - 13.05	Târg de Carte Gaudeamus
17.05 - 20.05	Street FOOD Festival
20.05	Noaptea Muzeelor
25.05 - 27.05	Primăvara din Grădină

IUNIE

31.05 - 03.06	Turul Ciclist al Bihorului
01.06 - 03.06	Kids Fest
09.06 - 10.06	The Color Run
20.06 - 24.06	European Music Open
22.06 - 24.06	Zilele Sfântului Ladislau

IULIE

06.07 - 08.07	Festivalul Medieval al Cetății Oradea
28.07 - 29.07	Oradea Art & Sound

AUGUST

Oradea Summer Film	03.08 - 26.08
Oradea Streetball	04.08 - 05.08
Carnavalul Florilor	20.08 - 21.08
The BigPicnic	31.08 - 02.09

SEPTEMBRIE

Festivalul Culturii Slovace	01.09 - 02.09
Zilele Culturii Iudaice	07.09 - 09.09
Zilele Culturii Maghiare	14.09 - 16.09
Ora JazzFestival	14.09 - 16.09
Sărbătoarea Recoltei	21.09 - 24.09

OCTOMBRIE

Toamna Orădeană	04.10 - 07.10

NOIEMBRIE

România Ne Unește	25.10

DECEMBRIE

Târgul de Crăciun Oradea	30.11 - 31.12
Concert de revelion	31.12

MARTIE - APRILIE

Târgul de Paști

30.03 - 08.04 - Piața Unirii

Atent amenajată, Piața Unirii va deveni punctul de atracție nu doar al copiilor, dar și al părinților, decorurile desprinse parcă din poveștile tradiționale fiind la mare căutare. Programul evenimentului va include o gamă variată de activități, de la reprezentații ale meșterilor populari, până la ateliere de creație pentru cei mici.

Oradea Liberă

20.04 - Primăria Municipiului Oradea | Piața Unirii | Casa de Cultură a Sindicatelor

20 aprilie 1919 este o zi de referință în istoria Oradiei, zi în care trupele conduse de Generalul Traian Moșoiu au eliberat orașul, marcând intrarea sa în componența României Mari, așa cum au hotărât delegații români la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, la 1 decembrie 1918. Manifestările cu ocazia sărbătoririi acestui eveniment vor include un spectacol folcloric cu cei mai cunoscuți interpreți.

Festum Varadinum

29.04 - 13.05 - Cetatea Oradea

Festivalul reprezintă un eveniment major pentru comunitatea maghiară catolică și reformată din Oradea și Bihor, cuprinzând o suită de manifestări cultural-istorice și religioase.

Poate vă place teatrul? Sau sunteți un cinefil pasionat? Sunteți gurmand prin definiție și nu rataţi nici o ocazie de a experimenta gusturi și noi arome! Vă bucură freamătul de lume și muzica de calitate? Foarte bine, pentru că anul acesta va fi plin de evenimente pe placul tuturor! Așadar, răsfoiți cu atenție materialul acesta și bifați în agendă evenimentele de neratat! Copii mari și mici, pe locuri, fiți gata... Oradea a spus START! suitei 2018 a celor mai așteptate evenimente!

Târgul de Carte Gaudeamus

09.05 - 13.05 - Piața Unirii

Iubitorii de lectură au multe motive de bucurie pentru că anul acesta, Târgul de Carte Gaudeamus va fi amplasat in Piața Unirii unde, pe lângă obișnuitul cort, vor fi amplasate și câteva biblioteci în aer liber. Așa cum ne-a obișnuit, Gaudeamus vine cu lansări de carte, invitați speciali și, mai ales, cu o gamă extrem de variată de volume.

Street FOOD Festival

17.05 - 20.05 - Piața Unirii | Cetatea Oradea

Primăvara vine cu vești însorite: ediția a treia Street FOOD Festival Oradea este mai mare, mai gustoasă, mai diversificată, și va avea loc primăvara aceasta între 17 și 20 mai, în frumoasa Piața Unirii. În cadrul festivalului, vor fi prezenți 40 de vendori, cu diferite specialități culinare. Festivalul va găzdui, de asemenea, concerte artistice, precum și ateliere pentru copii.

MAI

Noaptea Muzeelor

20.05

Cele mai importante muzee și obiective turistice din Oradea își vor deschide porțile pentru vizitatori în cadrul proiectului european Noaptea Muzeelor. Cetatea Oradea, Sinagoga Neologă Zion și Tunul Primăriei Oradea vor fi deschise pentru vizitatori. Muzeele își vor primi oaspeții până la ora 24:00.

Primăvara din Grădină

25.05 - 27.05 - Cetatea Oradea

Trei zile de sărbătoare în care vor avea loc spectacole de gătit cu bucătari cunoscuți și se vor prezenta produse culinare de sezon, produse bio din Bihor și cea mai mare salată din județ! Târgul de Primăvară va găzdui concerte, ateliere de gătit și de meșteșuguri culinare. Gurmanzilor și nu numai li se promite un weekend de delicii primăvăratice.

IUNIE

Kids Fest

01.06 - 03.06 - Cetatea Oradea

Cel mai colorat și distractiv festival pentru copii din județul Bihor, în Cetatea Oradea! Cetatea Oradea va găzdui și în acest an cel mai mare festival pentru copii, din zonă, 3 zile de veselie și culoare. Programul evenimentului va include o multitudine de activități, spectacole de treatru, jonglerii, magie, baloane de spumă, ateliere de creație, standuri cu dulciuri și multe alte surprize.

The Color Run

09.06 - Piața Unirii

În 2018, The Color Run aniversează 5 ani de când este în România, dar și noul oraș gazdă, Oradea. O cursă de cinci kilometri poate să îți aducă mai multă bună-dispoziție decât te-ai fi gândit.
Lumea fantastică The Color Run se construiește din tone de pudră colorată amplasate din kilometru în kilometru și valuri de spumă, acestea fiind punctul de atracție, de la finalul cursei. Kitul de participare cuprinde tricou, buff, o insignă, 2 tatuaje temporare, iar la finish alergătorii iau acasă medalia cu unicorn colorată.

Înscrie-te pe **www.thecolorrun.ro/oradea** și fii parte din cea mai frumoasă poveste cu alergători!
Îndrăznește să fii un super-erou, 9 iunie,
The Color Run Hero Tour Oradea!

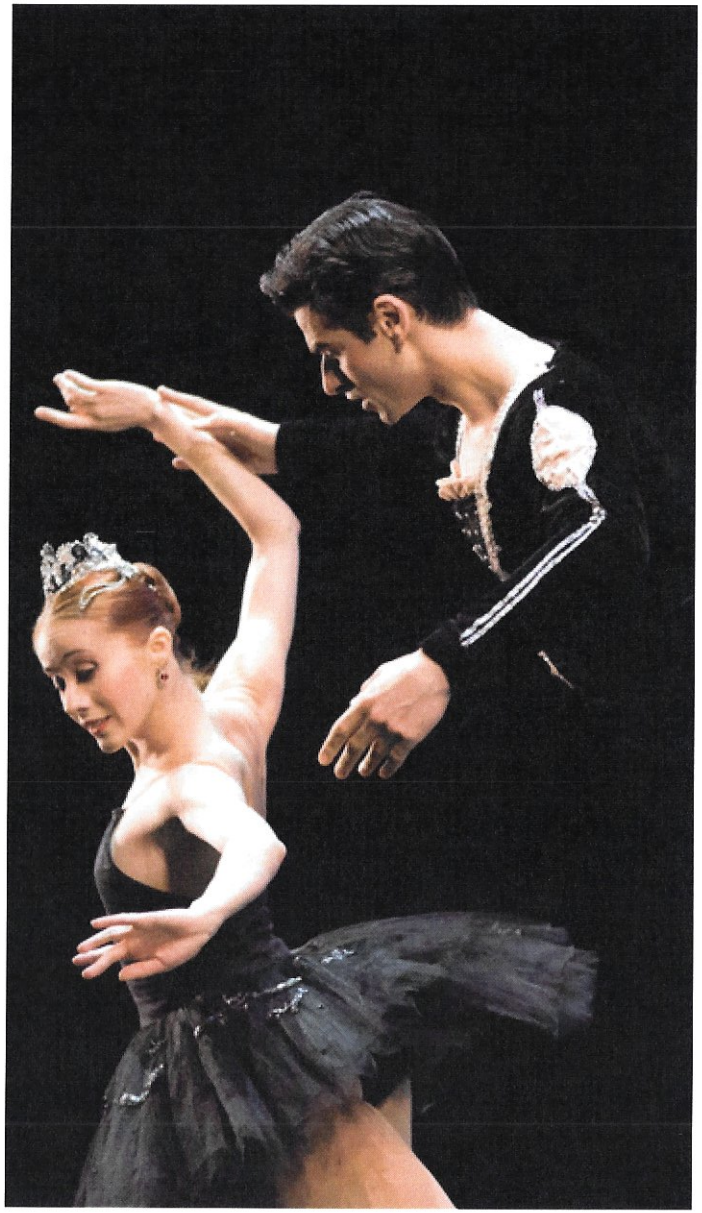

Turul Ciclist al Bihorului

31.05 - 03.06 - Piața Unirii

Turul Ciclist al Bihorului face parte din circuitul European Tour și are loc sub egida Uniunii Cicliste Internaționale. Timp de 3 zile, 25 de echipe de calibru internațional vor lua cu asalt județul nostru pentru a cuceri titlul de cel mai bun ciclist și cea mai bună echipă.

European Music Open

20.06 - 24.06 - Teatrul Regina Maria | Catedrala Barocă

European Music Open își propune să aducă la Oradea nume cunoscute în Europa, artiști consacrați ai muzicii clasice. Evenimentul se va desfășura în locații foarte speciale pentru Oradea care vor amplifica, prin maiestuozitatea lor arhitecturală și istorică, bogăția artistică a momentelor.

Zilele Sfântul Ladislau

22.06 - 24.06 - Cetatea Oradea | Piața Unirii

Festivalul, purtând numele Sfântului Ladislau, întemeietorul orașului, promovează activitățile tradiționale locale prin concerte de muzică și prin gastronomie locală, românească și maghiară. În cetatea medievală recent restaurată vizitatorii se vor putea delecta cu activități pentru familii și pentru copii, vor putea vizita târgul meșteșugăresc și standurile de carte, iar seara vor savura concerte de muzică ușoară.

IULIE

Festivalul Medieval al Cetății Oradea

06.07 - 08.07 - Cetatea Oradea

Festivalul Medieval al Cetății Oradea continuă tradiția medievală a târgului de vară organizat în Cetatea Oradea. Pe lângă trupe medievale, expoziții de armuri, demonstrații de lupte medievale, evenimentul are o importantă componentă de promovare a meșteșugarilor locali și artizanatului.
Expoziții de arme și armuri, prezentări de costume, prezentări de arme specific perioadei precum și lupte demonstrative sunt doar câteva dintre activitățile pe care acest festival le oferă. Privește spectacolele de dansuri medievale și renascentiste, piesele de teatru, jongleriile cu focul și concertele de muzică medievală, participă la atelierele meșteșugărești sau gustă din bucatele tradiționale locale.

Oradea Art & Sound

28.07 - 29.07

Oradea Art & Sound este modalitatea prin care artiștii locali sau din afara orașului pot exprima, prin diverse forme culturale, valorile orașului diversitatea și frumusețea acestuia. Sub această umbrelă, ne propunem ca pe parcursul anului să organizăm evenimente mai mici, care să aducă în fața publicului diverse forme de exprimare culturală (concerte, teatru, expoziții, conferințe, etc.), pe toată durata unui an.

ORADEA SUMMER FILM

03.08-26.08 - Parcul Cetății Oradea

Patru weekenduri de filme în cea mai frumoasă lună de vară! Filme, documentare și desene animate, în aer liber, alături de familie și prieteni! În funcție de preferințe, vei putea alege dintre cele trei zone special amenajate: zona de pături, zona de scaune și zona de baloți de paie. Desigur, berea rece și micile gustări au o zonă special dedicată.

AUGUST

Oradea Streetball

04.08 - 05.08 - Piața Unirii

Iubești sportul, mișcarea în aer liber, dar, mai ales, iubești competițiile sportive? Weekendul acesta de august îți este dedicat! Piața Unirii, înconjurată de monumentele arhitectonice recent restaurate, devine un imens teren de sport. Pune-ți pantofii de sport cei mai confortabili și tricoul norocos! Se lasă cu adrenalină și premii!

Festivalul de Film TIFF

Parcul Cetății Oradea

În cadrul evenimentelor Oradea Summer Film: Caravana Filmelor TIFF (Transilvania International Film Festival - primul și cel mai mare festival dedicat filmului de lungmetraj din România) anunță și pentru anul acesta o selecție specială, demnă de renumele festivalului în rândul cinefililor.

Festivalul de Film NEXT

Parcul Cetății Oradea

În cadrul evenimentelor Oradea Summer Film: Caravana Filmelor NexT (International Film Festival Bucharest) ne răsfață cu cele mai noi și mai inovatoare filme scurte din toată lumea. Bere, popcorn, un balot de paie și baterie în telefon pentru selfie-ul cu cea mai bună regie!

AUGUST

Carnavalul Florilor

20.08 - 21.08 - Piața Unirii

Mândră să facă parte din Carnavalul Florilor, Oradea întâmpină și anul acesta carele alegorice, alături de orașul Debrecen, din Ungaria. Explozia de culoare și voioșie va mărșălui din Debrecen până în centrul Oradiei. Stopul artiștilor este scena din Piața Unirii, acolo unde sunt așteptați pentru a-și da măsura talentului și nu doar în arta construirii carelor alegorice de flori.

The Big Picnic

31.08 - 02.09 - Parcul 1 Decembrie

În aer liber, în parc, cu soarele în priviri, cu toți prietenii, ai voștri, dar și ai copiilor voștri! Sună ca un vis frumos, dar, de data aceasta, visul va deveni realitate! Evenimentul va fi amenjat pe diferite zone de activități, de la ateliere creative, care îi vor ține ocupați pe cei mici, până la zone de luat prânzul, de ascultat muzică și de stat la povești.

SEPTEMBRIE

Festivalul Culturii Slovace

01.09 - 02.09 - Cetatea Oradea

În bucătăria slovacă, cu puternice accente austriece și maghiare, la loc de cinste sunt renumitul gulaș, supa de varză acră cu cârnați de porc afumați, găluștele de cartofi cu brânză de oaie și slănină prăjită și, desigur, șnițelul vienez! Le degustăm pe toate la Festivalul Culturii Slovace, în timp ce ne bucurăm de concertele artistice și vizităm standurile cu produse tradiționale.

Zilele Culturii Iudaice

07.09 - 09.09 - Piața Unirii

Comunitatea evreiască din Oradea se pregătește toamna aceasta pentru a-și prezenta tradițiile și obiceiurile prin concerte artistice și produse tradiționale. Și pentru că bucătăria este o componentă importantă a culturii poporului evreu, standurile cu preparate culinare tradiționale își vor aștepta vizitatorii dornice să le vorbească în miresme și arome specifice.

Zilele Culturii Maghiare

14.09-16.09 - Cetatea Oradea

Cea mai importantă comunitate locală după majoritatea românească este cea maghiară, care reprezintă 20% din totalul populației. Evenimentul va promova tradițiile locale maghiare și istoria comună pe care o împărtășim. Muzica populară și Opera de Stat din Budapesta vor face parte din atracțiile evenimentului, precum și posibilitatea de a gusta preparatele tradiționale maghiare, bucătăria fiind una dintre componentele importante ale culturii maghiare.

Ora JazzFestival

14.09-16.09 - Sinagoga Neologă Zion

Ora Jazzfestival este primul eveniment dedicat jazzului din Oradea cu participarea unor artiști internaționali. Deși centrat în jurul acestui gen muzical, festivalul își propune să pună în valoare centrul orașului concetrându-și energiile în Sinagoga Neologă Zion, casa festivalului Ora Jazzfestival. Ora Jazzfestival este organizat de echipa Gărâna Jazz Festival alături de VisitOradea.

Sărbătoarea Recoltei

21.09-24.09 - Cetatea Oradea

Comunele din județul Bihor vă așteaptă în Cetatea Oradea pentru a-și prezenta specificul cultural și culinar, dar și potențialul turistic. Expozanții speră astfel să ne convingă să le vizităm comunele, să învățăm mai multe despre tradițiile și obiceiurile noastre locale pentru a le promova prietenilor și rudelor și a-i încuraja în acest mod să viziteze și să aprecieze mai mult județul nostru.

OCTOMBRIE

Toamna Orădeană

04.10 - 07.10 - Piața Unirii | Cetatea Oradea

Concerte, evenimente, cultură, teatru, gastronomie și distracție autentic românească, non-stop! Toamna Orădeană este un eveniment special, acesta marcând ziua oficială a orașului, dedicată tuturor celor care doresc să cunoască orașul în plină sărbătoare.

Cultura, mozaicul etnic și bucuria sunt ingredientele principale ale acestui eveniment care crește și evoluează încă din anul 1991. Muzica, teatrul, artele plastice și efervescența din jurul lor dau orașului, în această perioadă, o notă unică de viață . Meșterii populari, micii producători locali de pălincă și vin, tarabele cu mâncăruri tradiționale făcute pe loc în fața clienților, muzica populară sau concertele rock în aer liber fac din acest eveniment un punct de atracție pentru zeci de mii de oameni. În fiecare an Toamna Orădeană este mai mare și atrage mai mulți spectatori. Dacă vrei să simți cu adevărat fiorul și atmosfera orașului în plină sărbătoare și dacă vrei să guști din toate bunătăț ile culinare tradiționale, adunate într-un singur loc, nu poți să ratezi Toamna Orădeană!

NOIEMBRIE

România Ne Unește

25.10 - Sala Sporturilor Antonio Alexe

Vino să sărbătorim împreună Marea Unire printr-un concert folcloric cu unii din cei mai importanți artiști români ai momentului. Sub numele „ România ne unește!" spectacolul anticipează sărbătoarea Zilei Naționale de pe 1 Decembrie. Oradea este unul din orașele marii Unirii și are un rol important în construirea identității naționale, identitate care are la baza istoria de secole a oamenilor din aceasta zonă. De asemenea Oradea este unul din orașele în care multiculturalitatea și amestecul etnic pașnic, sunt valori reale ale căror rezultate le descoperim în bogăția istorică și culturală și patrimoniul bogat pe care azi îl vedem pus în valoare.

DECEMBRIE

Concert Revelion
Focuri de artificii

31.12 - Piața Unirii

După un an bogat în evenimente, concerte, degustări de preparate culinare locale și internaționale, festivaluri de film și teatru, Concertul de Revelion și focurile de artificii se doresc a fi punctul culminant și totodată startul unui an nou mai bun și mai darnic în experiențe inedite decât cel peste care tocmai se lasă cortina.

TÂRGUL DE CRĂCIUN

30.11 - 31.12 - Piața Unirii

Târgul de Crăciun Oradea își așteaptă vizitatorii pe toată durata lunii decembrie. Căsuțele de lemn ne îmbie cu turtă dulce și cozonaci, preparate culinare de sezon, vin fiert și ceai cald, dar și decorațiuni de Crăciun pentru acasă și suvenire. În special copiii vor fi răsfățați cu diverse activități, patinoar, carusel și surpriza întâlnirii cu Moș Crăciun! Colindele vor umple Piața Unirii în fiecare zi de târg iar weekendurile vor răsuna de concerte și voie bună.

oradea
city card
CARDUL TURISTIC OFICIAL

- Peste 40 de reduceri la shopping și distracție
- Hartă gratuită Oradea, Băile Felix, 1 Mai
- 50% reducere la obiective turistice
- Transport gratuit 48H

Disponibil în stațiile OTL
și locațiile partenere

Info: +40 359 807 907
luni-marți: 07:30-16:30

oradeacitycard.ro

ISBN: 978-606-8146-40-9

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

PRIMĂRIA ORADEA

Instrumente Structurale 2007-2013

Ladislau I
cel Sfânt
Sigismund
de Luxemburg
Nicolae
Olahus
Sigismund
Báthory
Gabriel
Bethlen
Matei
Corvin

Oradea memorabilă - Locuri, oameni, amintiri 4

Az emlékezetes Nagyvárad - Helyek, emberek, emlékek 14

Memorable Oradea - Places, people, recollections 24

Unvergessliche Oradea - Orte, Menschen, Erinnerungen 34

La memorabile Oradea - Posti, gente, ricordi 42

Istoria Oradei, unul dintre oraşele cele mai vechi de la frontiera de apus a spaţiului românesc, impresionează deopotrivă prin vechimea sa (prima atestare datează din cursul anului 1113), prin evenimentele politice şi militare care i-au marcat existenţa, prin şirul aproape neîntrerupt de calamităţi care s-au revărsat asupra-i, precum şi prin mulţimea locurilor şi spaţiilor din incinta sa, care, din felurite motive, prezintă un interes aparte din punctul de vedere al istoriei spiritualităţii, sensibilităţilor, arhitecturii civile, religioase şi militare etc.

În aceeaşi ordine de idei, Oradea a fost locul pe care ilustre capete încoronate şi înalţi prelaţi l-au ales pentru a-şi odihni rămăşiţele lor pământeşti. Din noianul acestora se detaşează, evident, Ladislau I (sanctificat în 1192 şi devenit Ladislau I cel Sfânt), al cărui mormânt, adăpostit în catedrala din interiorul cetăţii, va deveni nu doar un important loc de pelerinaj, ci şi de judecată prin obiceiul prestării de jurământ în faţa acestuia, considerat ca un garant al unei drepte judecăţi.

În vecinătatea sa, câteva secole mai târziu, a ales să-şi aşeze mormântul şi Sigismund de Luxemburg, ilustră figură a politicii europene de la sfârşitul secolului al XIV-lea şi prima parte a celui următor, rege al Ungariei, Croaţiei, Boemiei şi Germaniei, împărat romano-german, iniţiatorul cruciadei din 1396 finalizate prin confruntarea dramatică de la Nicopole şi organizatorul conciliului de la Konstanz menit a combate husismul (1414 - 1418).

Oradea a fost apoi locul unde va activa o vreme vestitul astronom Georg Peuerbach şi unde acesta va pune bazele unui observator astronomic, unul dintre cele mai vechi din spaţiul european, şi al efectuării unor observaţii şi calcule privind eclipsele de lună, multe dintre acestea având un caracter de pionierat.

Numeroase au fost apoi personalităţile care într-un fel sau altul şi-au pus pecetea asupra destinelor oraşului, îmbogăţindu-i istoria, patrimoniul, zestrea arhitecturală etc. Alături de Ladislau I şi de Sigismund de Luxemburg (acesta va petrece, de altfel, Paştele anului 1412 în cetate, alături de Vladislav Iagello), şi

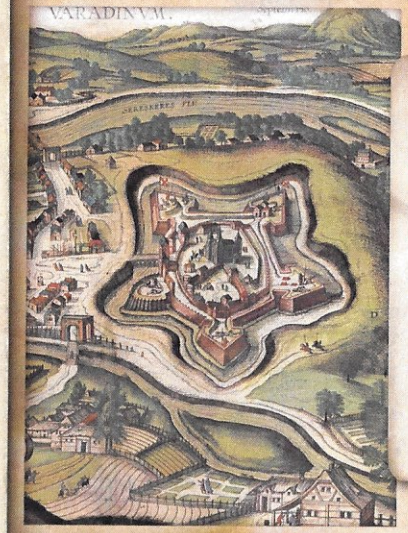

ROMÂNĂ

alte capete încoronate îşi vor lega activitatea de această urbe: Andrei al II-lea, Ştefan al II-lea cel Sfânt, Ladislau al IV-lea Cumanul, reginele Maria şi Beatrix, Matei Corvin, Ioan Sigismund, Sigismund Báthory (născut chiar în palatul episcopal din cetate), Gabriel Báthory (acesta va fi chiar ucis în vecinătatea acesteia), Gabriel Bethlen Gheorghe Rákóczi I, Gheorghe Rákóczi al II-lea etc.

Lungii liste de capi politici i se adaugă cea a înalţilor prelaţi: Demetrius, Andrea Scolari, Giovani de Curzola, Giovani de Dominis da Arbe, Ioan Vitéz, Thurzó Zsigmond, Ioan Filipecz etc. Îi urmează numeroşi oameni de cultură, artişti sau savanţi care s-au născut ori au activat pentru o vreme aici: Jeronimus de Sancto Miniato, Grigore de Sanok, Nicolaus Lassocki, Podocathoro, Nicolaus Machinensis (ultimii patru au format un adevărat „Literarum asylum" la curtea episcopului Ioan Vitéz), Nicolae Olahus, Emanuil Gojdu, Iosif Vulcan, Ady Endre etc. Legăturile strânse ale acestuia din urmă cu Oradea (prin activitatea sa de poet, jurnalist, prin prietenii săi de aici) au determinat organi-

zarea unui muzeu dedicat vieții și personalității sale, inaugurat la 26 mai 1955.

Considerată o adevărată „rezervație de arhitectură", Oradea a fost dintotdeauna și continuă să fie împodobită cu un impresionant număr de clădiri, multe dintre ele adevărate „bijuterii" arhitecturale, opere ale unor inegalabili arhitecți și proiectanți din rândul cărora se vor detașa Vápi Máté, Franz Anton Hillebrandt, Rimanóczy Kálmán sen. și jun., Guttman József, Busch David, Knapp Ferenc, Sztarill Ferenc, Komor Marcel, Jakab Dezső, Vágó József etc.

Un rol de seamă a jucat mai apoi Oradea în lungul proces de unire a Transilvaniei cu România, în oraș, în casa avocatului și viitorului primar Aurel Lazăr având loc, la data de 12 octombrie 1918, o întâlnire care va reuni mai mulți lideri politici români. Cu acest prilej va fi elaborată „Declarația de la Oradea", document care va fi mai apoi citit de dr. Alexandru Vaida-Voievod în parlamentul de la Budapesta. În prezent locuința acestuia găzduiește un muzeu memorial dedicat importantului om politic român.

ROMÂNĂ

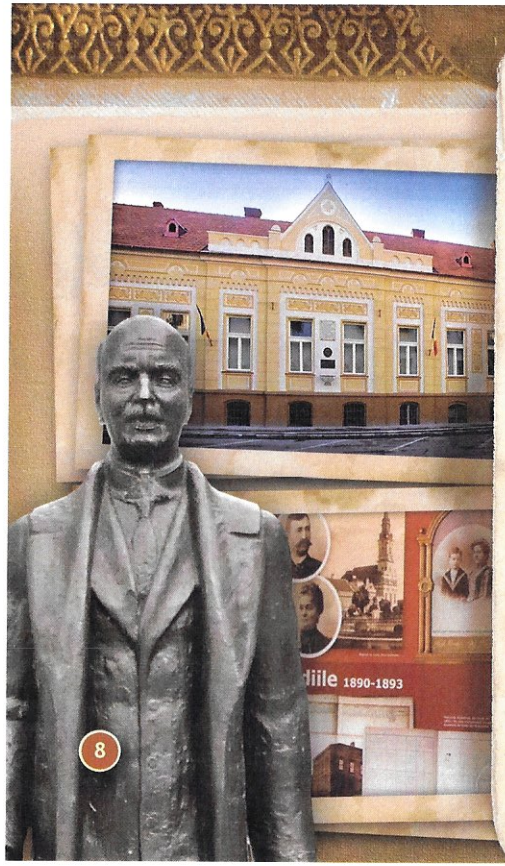

Casa memorială „Aurel Lazăr”

(strada Aurel Lazăr, nr. 13)

Muzeul memorial Aurel Lazăr (important om politic român, militant pentru drepturile românilor din Transilvania) este găzduit de clădirea care a servit ca reședință a familiei avocatului dr. Aurel Lazăr. Colecția care se dezvăluie vizitatorului acestui muzeu este formată din: mobilierul unui salon care a aparținut lui Aurel Lazăr, numeroase portrete și fotografii ale familiei Lazăr (portretul în ulei al lui Aurel Lazăr, realizat după fotografia-portret, portret-fotografie în ramă al tatălui lui Aurel Lazăr, portret-fotografie al lui Aurel Lazăr, medalion cu portretele părinților, fotografie în ramă cu Iulia Lazăr (mama) alături de copilul Aurel Lazăr, portretul dnei Aurelia Lazăr în costum național, fotografie cu fiul lui Aurel Lazăr în curtea casei, fotografie a lui Aurel Lazăr în atelierul pictorului E. Kovács, și piese de artă de factură secession sau de influență asiatică.

Muzeul memorial „Iosif Vulcan”

(strada Iosif Vulcan, nr. 16)

Muzeul Memorial „Iosif Vulcan” funcționează în clădirea care a găzduit, între anii 1896 și 1906, locuința lui Iosif Vulcan și redacția revistei „Familia”. Această unitate muzeală are o apreciată colecție care conține o serie de documente în original, precum și în reproduceri, numere din cele cinci serii ale revistei Familia, fondată de Iosif Vulcan în anul 1865, mobilier aparținând acestuia, obiecte de artă și tablouri.

Acestor piese deosebite care țin de prodigioasa activitate a intelectualului Iosif Vulcan li se adaugă și obiecte de artă, tablouri și alte obiecte de artă prezente în casa lui Iosif Vulcan (tabloul întemeietorului revistei Familia, realizat de Tordai Gross, o panoramă enormă asupra orașului Oradea, pictată în 1864 de Kustrovics István...).

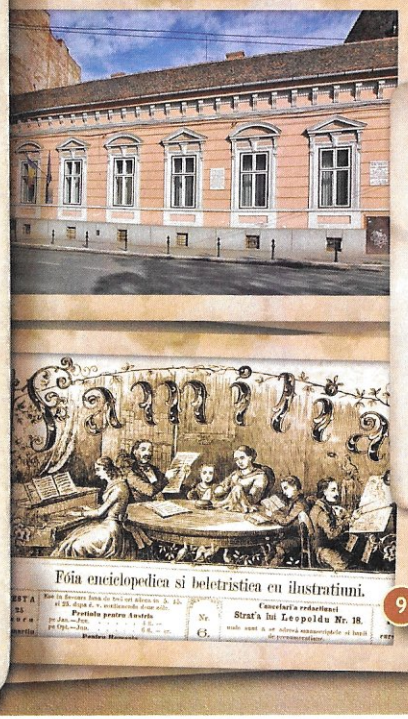

ROMÂNĂ

Muzeul memorial „Ady Endre”

(Parcul Traian, nr. 1)

Muzeul memorial Ady Endre este găzduit de clădirea fostei Cafenele „Müller”, o clădire de patrimoniu care la cumpăna dintre secolele XIX - XX era foarte populară printre intelighenția locală orădeană. Acest cochet local, cu terasă, a fost unul dintre locurile preferate de tânărul poet Ady Endre, el găsind aici spațiu în care să poată crea.

În cadrul său pot fi văzute volume din opera scriitorului (ediții ale operelor poetice, publicistice și de proză, apărute atât în timpul vieții poetului, cât și post-mortem).

De remarcat că în patrimoniul muzeului se află și o impresionantă colecție de fotografii vechi, provenite în special din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Muzeul de la Centrul Eparhial Oradea

La nivelul spațiului bihorean ortodoxismul s-a confundat până târziu, cu începere din secolul al XVIII-lea (când i se va alătura greco-catolicismul), cu populația românească, acesta constituindu-se de fapt în unul dintre stâlpii identității naționale românești. Având o vechime considerabilă în aria noastră de interes, ortodoxismul a oferit, de-a lungul anilor, cadrul desfășurării unor multiple activități încadrabile domeniului vieții intelectual-artistice care își găsesc probitatea în numărul mare de documente istorice și diferite tipuri de manuscrise, în producția de tipărituri vechi bisericești, în cea de icoane pe lemn sau sticlă, de obiecte bisericești etc.

În prezent, colecția muzeală este structurată unitar pe mai multe grupe de exponate, respectiv: Colecția de documente, Colecția de manuscrise, Colecția de carte veche, Colecția de icoane pe lemn, Colecția de icoane pe sticlă, Colecția de obiecte de cult.

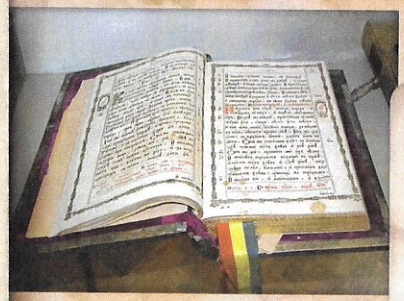

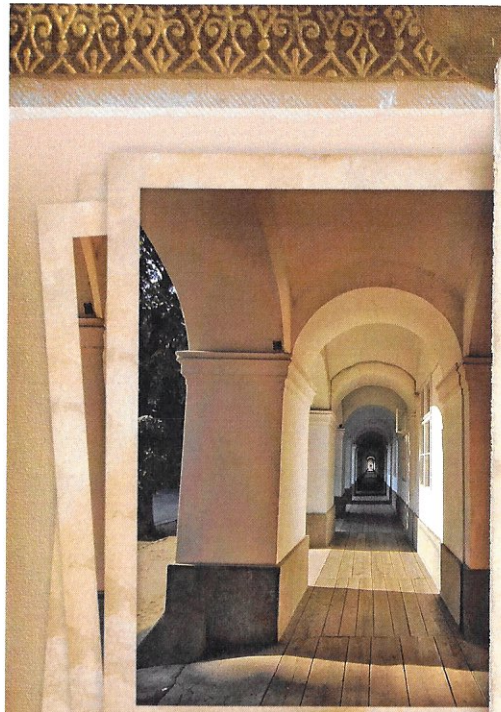

Tezaurul Episcopiei romano-catolice din Oradea

Episcopia romano-catolică din Oradea e cea mai veche dintre toate celelalte din oraș, întemeierea ei fiind precedată de aceea a mănăstirii ridicate de regele Ladislau cel Sfânt în cinstea Fecioarei Maria (în jurul căreia avea mai apoi să apară Cetatea) și de cea a prepoziturii.

În prezent Biblioteca diecezană romano-catolică posedă aproximativ 10.000 de volume tipărite înainte de anul 1800, printre acestea figurând 23 de incunabule (tipărituri ante 1501), peste 350 de titluri aparținând secolului al XVI-lea, 220 de titluri tipărituri vechi maghiare (ante 1712), peste 1000 de titluri tipărituri străine aparținând secolului al XVII-lea etc.

Colecţia Muzeului episcopal reformat

Răspândită în spaţiul bihorean, mai cu seamă de la jumătatea secolului al XVI-lea, Reforma a contribuit substanţial nu doar la amplificarea vieţii spirituale a acestui areal, ci şi la dezvoltarea culturii.

Întemeiată de Hoffalter Rafael, aceasta a tipărit mai cu seamă cărţi bisericeşti. Primul volum scos aici a fost traducerea şi explicarea cărţii lui Iov din Biblie, datorată lui Melius Juhász Péter. I-a urmat în 1566 un volum de cântări bisericeşti îngrijit de Szegedi Gergely, până la căderea Oradei sub turci, în anul 1660, aici apărând peste 100 de volume.

Alături de aceste tipărituri, colecţia muzeului mai cuprinde ţesături, pocale şi ceramică rituală de epocă.

ROMÂNĂ

Nagyvárad, Románia nyugati határvidékének egyik legrégebbi városa egyaránt elbűvöl korával (1113-ban említették először írásosan), a létét meghatározó politikai és katonai eseményekkel, a várost szinte megszakítás nélkül sújtó katasztrófákkal, illetve a területén található helyek és terek sokaságával, amelyek különböző okokból érdekesek, legyen az a szellemiségüknek, érzékenységüknek, a civil, vallási és katonai építészetüknek stb. a történelme.

Ugyanakkor számos koronás fő és magas rangú egyházi vezető választotta Váradot végső nyughelyéül. Közülük egyértelműen kiemelkedik I. László király (1192-ben avatták szentté, azóta Szent László király), akinek a várban alapított székesegyházban kialakított sírhelye nem csak fontos zarándokhely volt, hanem igazságszolgáltatásért is érkeztek ide az emberek, ugyanis úgy tartották, hogy garanciát jelent, ha valaki itt tesz esküt valamire.

Sok olyan személyiség is élt ugyanakkor, akik valamilyen módon meghatározták a

város sorsának alakulását, gazdagítva annak történelmét, vagyonát, építészeti hagyatékát stb. Szent Lászlón és Luxemburgi Zsigmondon (aki egyébként 1412 húsvétját Jagelló Ulászlóval egyetemben töltötte a várban) kívül több koronás fő - II. András, II. István, IV. Kun László, Mária és Beatrix királynők, Mátyás király, János Zsigmond, Báthory Zsigmond (aki éppen a várban található püspöki palotában született meg), Báthory Gábor (akit ennek közelében gyilkoltak meg), Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, II. Rákóczi György stb. - tevékenysége is összefonódik a várossal.

A politikusok hosszú névsorához főpapok is társulnak: Demeter, Andrea Scolari, Korcsulai János, Dominis János, Vitéz János, Thurzó Zsigmond, Filipecz János stb. Utánuk a kulturális élet meghatározó alakjai, művészek, tudósok következnek, akik itt születtek vagy egy ideig itt alkottak: Jeronimus de Sancto Miniato, Sanocki Gergely, Lassocki Miklós, Podocathoro, Macinjain (Machinensis) Miklós (utóbbi négyen Literarum asylumot - irodalmi menedéket - képeztek Vitéz János püspök udvarában), Oláh Miklós, Gozsdu Manó (Emanuil

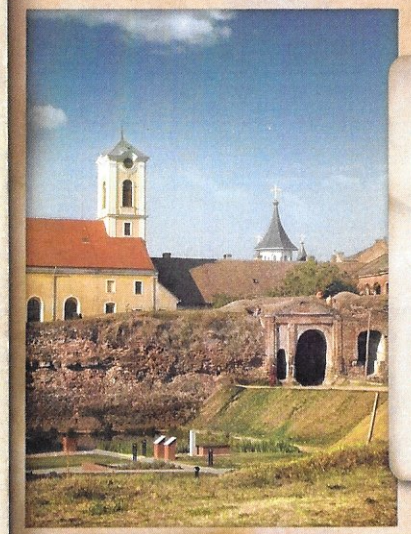

MAGYAR

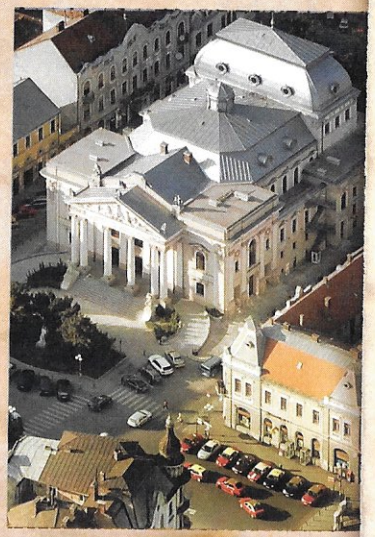

Gojdu), Iosif Vulcan, Ady Endre stb.

Ady költői, illetve újságírói tevékenysége, illetve itteni barátai általi Váradhoz való szoros kötődése vezetett oda, hogy a városban az életének és személyiségének szentelt múzeumot avattak 1955. május 26-án.

Nagyvárad a görög katolikus püspökség megalapítását követően a román felvilágosodásban is fontos szerepet játszott. Említésre méltó eredmények születtek már Ignatie Darabant püspöksége idején, az ő nevéhez fűződik a Supplex Libellus Valachorum kidolgozása, ami fontos politikai értekezése az erdélyi románságnak. Ugyanakkor a püspök széles körű iskolahálózat létrehozására tett erőfeszítéseket, szorgalmazta, hogy minél több könyvet nyomtassanak, illetve anyagi támogatást biztosított az Erdélyi Iskola korifeusainak (Gheorghe Şincai, Samuil Micu, Ioan Corneli). Erőfeszítéseit folytatta utódja, Samuil Vulcan püspök is, aki azért dolgozott, hogy megerősödjön az erdélyi románok emancipációs mozgalma, próbálta a tudomány

hódításait a lakosság körében elhinteni, emelve a tudásszintet.
Az építészeti rezervátumként számon tartott Nagyváradot örökké és folyamatosan számos építészeti ékszernek minősülő ingatlan díszíti, olyan építészek és tervezők alkotásai, mint Vápi Máté, Franz Anton Hillebrandt, ifjabb és idősebb Rimanóczy Kálmán, Guttman József, Busch David, Knapp Ferenc, Sztarill Ferenc, Komor Marcell, Jakab Dezső, Vágó József stb.

Várad a román álláspont szerint jelentős szerepet játszott Erdélynek a Romániával történő egyesülésében, ugyanis Aurel Lazăr ügyvéd, későbbi polgármester házában került sor 1918. október 12-én arra a találkozóra, amin a románság több politikai vezetője is részt vett. Ebből az alkalomból dolgozták ki a Nagyváradi Kiáltványt, amit később dr. Alexandru Vaida-Voievod olvasott fel a budapesti Országházban. Jelenleg Aurel Lazăr egykori lakásában emlékének szentelt múzeum működik.

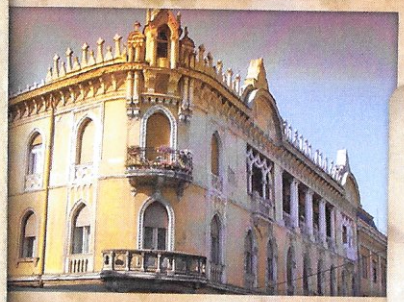

MAGYAR

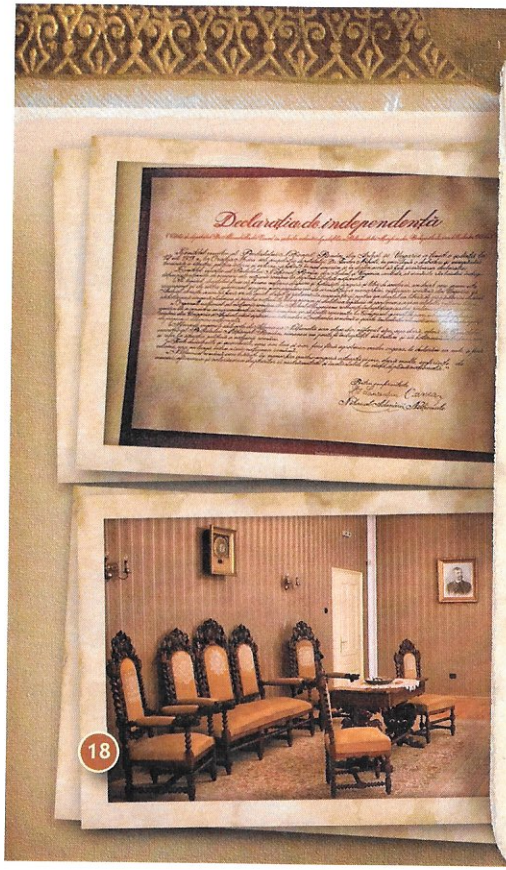

Az Aurel Lazăr Emlékház

(Aurel Lazăr/Nagysándor József utca 13. szám)

Aurel Lazăr (az erdélyi románság jogaiért küzdő román politikus) emlékházát abban az ingatlanban alakították ki, amelyben dr. Aurel Lazăr családjával élt. Itt megtekinthető Aurel Lazăr szalonjának a bútorzata (faragott lábú kazettás asztal, két-két női és férfi faragott, magas szék, faragott kanapé...), a család számos portréja és fényképe (Aurel Lazăr olajportréja, ami egy fénykép alapján készült, egy róla készült fotó, édesapja, illetve édesanyja fényképe, egy medalion a szülők fotójával, Iulia Lazăr (az édesanya) fényképe Aurel Lazăr fiával, Aurelia Lazăr asszony portréja népviseletben, Aurel Lazăr családjának (felesége, fia) a fotója, Aurel Lazăr fiának a ház kertjében készült fényképe, felvétel az E. Kovács festőnél tartózkodó Aurel Lazărról, fotó az ünneplőbe öltözött Aurel Lazărról), több szecessziós vagy ázsiai behatású műalkotás.

A Iosif Vulcan emlékmúzeum

(Iosif Vulcan/Rimanóczy Kálmán utca 16. szám)

A Iosif Vulcan emlékmúzeum abban az ingatlanban működik, amelyben 1896-1906 között Iosif Vulcan élt, illetve ahol a Familia folyóirat szerkesztősége is működött. A múzeum gyűjteményében számos eredeti, illetve reprodukált dokumentum található, továbbá a Iosif Vulcan által 1865-ben alapított Familia folyóirat öt évfolyama, de itt találjuk Iosif Vulcan bútorainak egy részét, műalkotásokat, festményeket.

A Iosif Vulcan intellektuális tevékenységét dokumentáló tárgyak mellett műalkotások, festmények is szerepelnek a múzeum gyűjteményében. Annak a kreatív légkörnek a megteremtéséhez, amelyben Iosif Vulcan alkotott, hozzájárulnak a múzeumban szintén megcsodálható bútorai, köztük egy faragott asztal, egy eklektikus stílusú, intarziás párnázott, támlátlan pad, illetve íróasztal stb.

MAGYAR

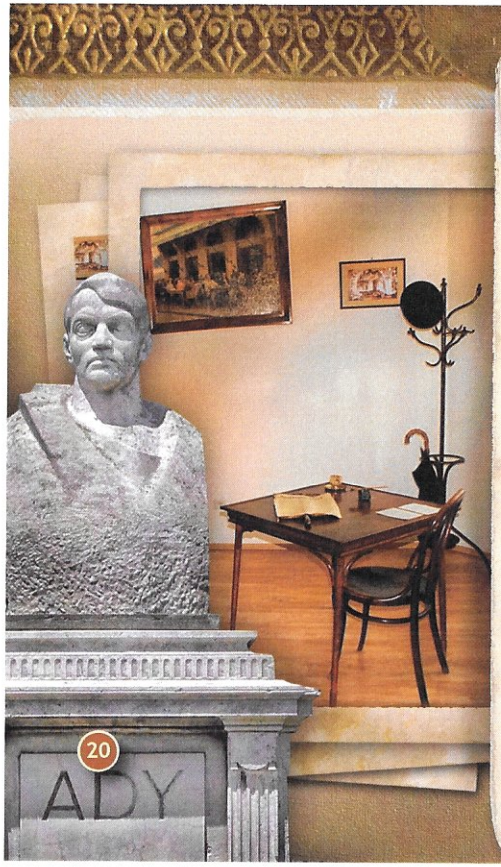

Az Ady Endre Emlékmúzeum

(Traian park/Széchenyi István tér 1. szám)

Az Ady Endre Emlékmúzeumnak az egykori Müller-féle cukrászda (Mülleráj) ad otthont, egy műemléképület, amely a 19 - 20. század fordulóján igen népszerű volt a váradi értelmiségiek körében. Ez a bájos, teraszos lokál egyik kedvenc helye volt a fiatal Ady Endrének, itt mindig talált helyet, ahol alkothatott. A múzeumban a költő több kötetét is megtaláljuk (verses köteteket, publicisztikákat, de prózát is), amelyek Ady élete során vagy éppen halála után jelentek meg.

A múzeumban kiállított fotógyűjteményben megtaláljuk a költő különböző életkorokban készült felvételeit, de megtekinthető az Ady család több tagjának, a költő barátainak, kollégáinak a fotója is. A múzeum kollekciójában egyébként lenyűgöző mennyiségű 19. század végi, 20. század eleji fénykép található meg.

Az Ortodox Püspökség Múzeuma

Bihari szinten az ortodoxia későig, egészen a 18. század elejéig (amikor is társult hozzá a görög katolicizmus) egyet jelentett a román lakossággal, ez volt ugyanis a román nemzeti identitás egyik legerősebb tartóoszlopa. Az általunk vizsgált régióban régóta jelen levő ortodoxia az évek során biztosította azt a keretet, amelyben az intellektuális-művészeti élet zajlott - erre utal a nagyon sok történelmi dokumentum, illetve a többféle kézirat, régi egyházi nyomtatványok, fa- vagy üvegalapú ikonok, egyházi kegytárgyak stb.

Jelenleg a múzeumi gyűjtemény több kategóriára osztva van kiállítva, éspedig: A dokumentumgyűjtemény, A kéziratgyűjtemény, A régi könyvek gyűjteménye, A fára festett ikonok gyűjteménye, Az üvegre festett ikonok gyűjteménye, Az egyházi tárgyak gyűjteménye.

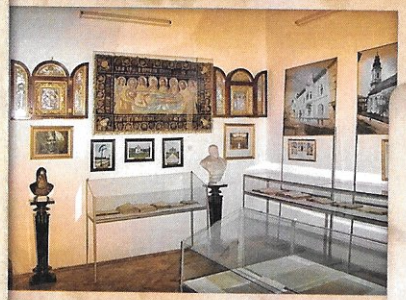

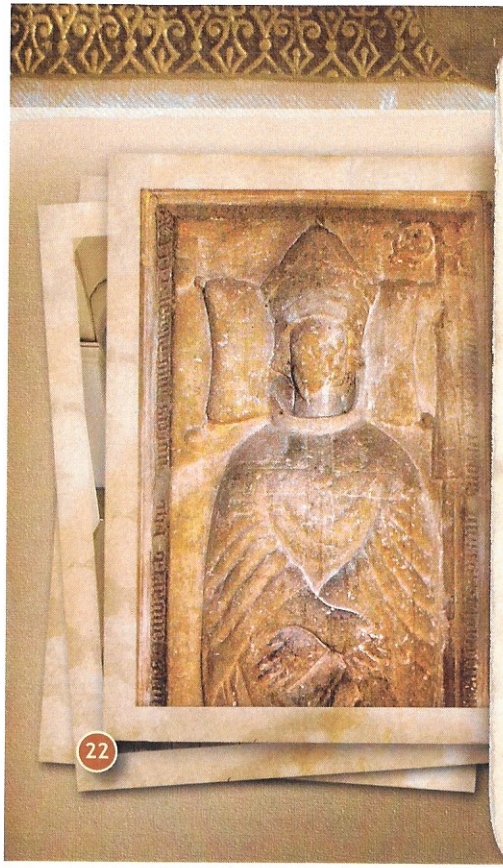

A Nagyváradi Római Katolikus Püspökség kincsei

A Nagyváradi Római Katolikus Püspökség a legrégebbi a városban, alapítását megelőzte az a monostor, amelyet Szent László király építtetett Szűz Mária tiszteletére (amely körül a későbbiekben megépült a vár), illetve az egyházi elöljáróság. Mivel a püspökség élén hosszú időn keresztül olyan személyek álltak, akik nagy figyelmet szenteltek a kulturális és művészeti tevékenységeknek, hozzájárul ahhoz, hogy Nagyvárad történelmének több szakaszában is virágzó életet éljen. Az olasz kapcsolatok révén jutottak el például a városba a humanizmus, illetve a reneszánsz első sajátos elemei.

Jelenleg a római katolikus egyházmegyei könyvtárban mintegy 10 ezer 1800 előtt nyomtatott kötet található, köztük 23 ősnyomtatvány (amelyeket 1501 előtt nyomtattak), több mint 350 16. századi mű, 22 régi magyar nyomtatvány (1712 előtti), illetve több mint ezer 17. századi külföldi nyomtatvány stb.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Múzeumának a gyűjteménye

A bihari térségben főként a 16. század közepe táján elterjedt reformáció a régió vallási életének felpezsdülése mellett a kultúra fejlődéséhez is számottevően hozzájárult.

A Hoffalter Rafael által alapított nyomdában többnyire egyházi könyvek készültek. Anyomdát elsőként a Jób bibliai könyvének a fordítását és annak magyarázatát tartalmazó kötet hagyta el Méliusz Juhász Péternek köszönhetően. 1566-ban egy Szegedi Gergely által gondozott egyházi énekeskönyv következett, majd 1660-ig, amikor is a törökök bevették Váradot, több mint száz kötetet nyomtattak itt.

Ezen nyomtatványok mellett a múzeum gyűjteményében kelméket, kelyheket és más korabeli egyházi kegytárgyakat találunk.

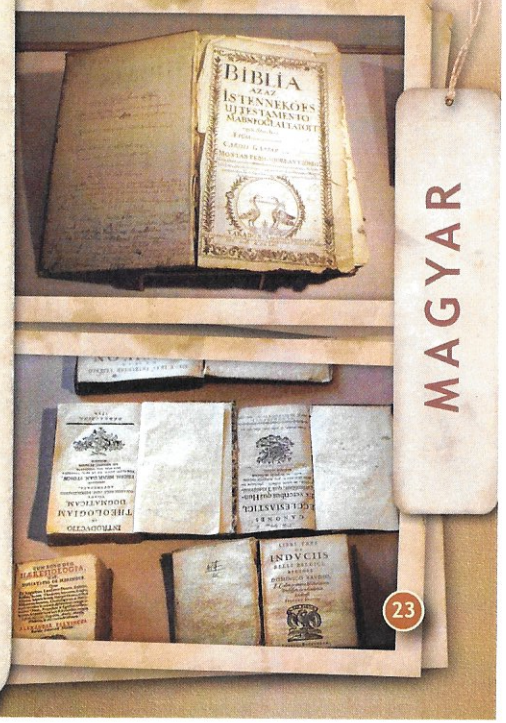

MAGYAR

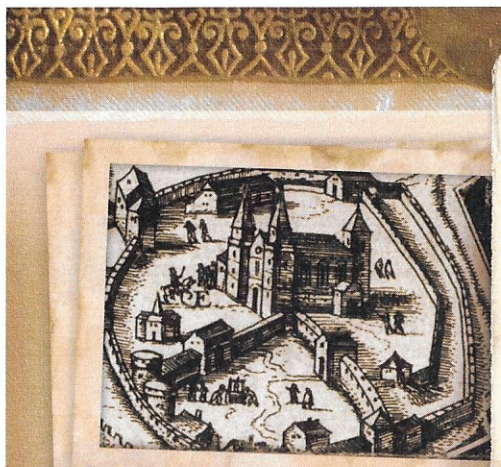

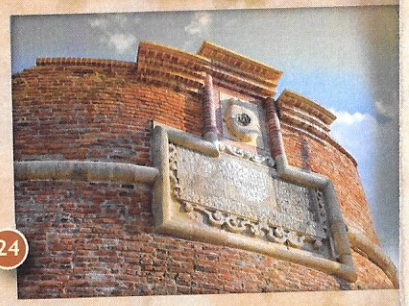

The history of Oradea, one of the oldest cities on the western border of the Romanian space, impresses equally with age (the first mention of the city dates from 1113), with political and military events which left their trace on its existence, with the almost unbroken chain of calamities which descended upon it, as well as the multitude of locations and spaces within it, which, for various reasons, present a special interest when it comes to the histories of spirituality, sensibility, civil, religious and military architecture of the region.

Along the same lines, Oradea was the place chosen by illustrious royal figures and clergymen to hold their earthly remains. Obviously, from their swarm, the figure of Ladislaus I stands out (sanctified in 1192, becoming Ladislaus I the Holy), whose tomb, sheltered in the cathedral within the fortress, will become not only an important pilgrimage spot, but also a place of justice, through the habit of taking oaths in front of it, considered as a guarantee of fair judgment.

A few centuries later, Sigismund of Luxemburg, illustrious figure of European politics at the end of the 14th Century and the first years of the 15th, king of Hungary, Croatia, Bohemia and Germany, Holy Roman Emperor, the initiator of the 1396 Crusade, completed at the dramatic conflict at Nikopol, and the organizer of the Konstanz Council, meant to combat hussism (1414-1418), chose to place his grave next to Ladislaus I's tomb.

Oradea was then the place where the renowned astronomer Georg Peuerbach would endeavor to set the foundation for an astronomic observatory, one of the oldest in Europe, and make observations and calculations regarding lunar eclipses, many of which were pioneering works.

Many were the personalities who, in various ways, managed to leave their mark on the city's destiny, enriching its history, patrimony, architectural heritage and so on. Along with Ladislaus I and Sigismund of Luxemburg (who would spend the Easter of 1412 in the fortress, joined by Vladislaus Jagiellon), other

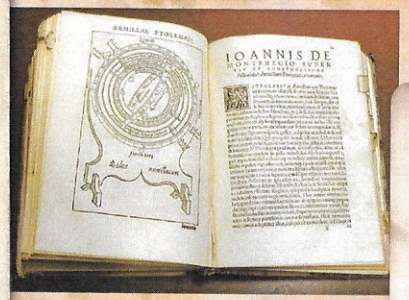

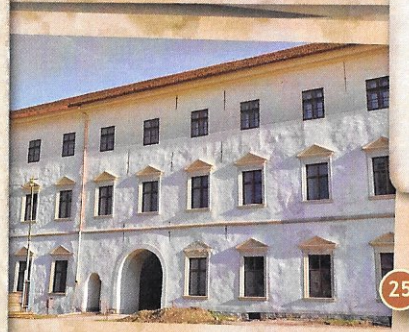

ENGLISH

royal figures will also tie their activity to this city: Andrew II, Stephan II the Holy, Ladislaus IV the Cuman, queens Maria and Beatrix, Matthias Corvinus, John Sigismund, Sigismund Báthory (born right in the episcopal palace within the fortress), Gabriel Báthory (he will be killed right next to the fortress), Gabriel Bethlen, Gheorghe Rákóczi I, Gheorghe Rákóczi II etc.

To this lengthy list of political leaders, one of high priests must be added: Demetrius, Andrea Scolari, Giovani of Curzola, Giovani of Dominis da Arbe, Ioan Vitéz, Thurzó Zsigmond, Ioan Filipecz etc. Next, there are numerous scholars, artists or scientists who were born or worked here for a while: Jeronimus of Sancto Miniato, Gregory of Sanok, Nicolaus Lassocki, Podocathoro, Nicolaus Machinensis (the last four formed a regular „Literarum asylum" at the court of archbishop Ioan Vitéz), Nicolaus Olahus, Emanuil Gojdu, Iosif Vulcan, Ady Endre etc.

The close ties Ady Endre had to Oradea (through his activity as a poet, journalist, through his friends here) led to the establishment of a mu-

seum dedicated to his life and personality, which was inaugurated on the 26th of May, 1955.

Considered a true "architectural reserve", Oradea has always been adorned with an impressive number of buildings, many of which are true architectural "jewels", works of unparalleled architects and designers, out of which Vápi Máté, Franz Anton Hillebrandt, Rimanóczy Kálmán sen. şi jun., Guttman József, Busch David, Knapp Ferenc, Sztarill Ferenc, Komor Marcel, Jakab Dezső, Vágó József stand out.

Oradea played an important role in the long process of unification of Transylvania and Romania; in the city, in the house of attorney and future mayor Aurel Lazăr, on the 12th of October 1918, a meeting which will unite multiple Romanian political leaders will take place. Here, the "Declaration from Oradea" will be elaborated, a document which will then be read by dr. Alexandru Vaida-Voievod in the parliament in Budapest. Currently, his residence is host to a museum to the notable Romanian political figure.

„Aurel Lazăr" Memorial Home

(Aurel Lazăr Street, No. 13)

The Aurel Lazăr Memorial Museum (important Romanian political figure, militant for Transylvanian Romanian rights) is hosted in the building which served as a residence to the family of attorney dr. Aurel Lazăr. The collection this museum displays is comprised of: the furniture of a salon owned by Aurel Lazăr, numerous portraits and photographs of the Lazăr family (the oil painting of Aurel Lazăr, made after the photograph-portrait, framed photograph-portraits of Aurel Lazăr's father and mother, as well as of Aurel Lazăr, medallion with the parents' portraits, framed photograph of Iulia Lazăr (the mother) together with child Aurel Lazăr, the portrait of Mrs. Aurelia Lazăr in national costume, the photograph of the Lazăr family (wife, son), a photograph of Aurel Lazăr's son in the house yard, a photograph of Aurel Lazăr in the workshop of painter E. Kovács, a photograph-portrait of Aurel Lazăr in full dress) as well as Secession and Asian-influenced art.

„Iosif Vulcan" Memorial Museum

(Iosif Vulcan Street, No. 16)

The „Iosif Vulcan" Memorial Museum is established in the building which hosted, between 1896 and 1906, Iosif Vulcan's residence, and the editorship of the "Familia" magazine. This museum has a remarkable collection of original documents, as well as reproductions, issues from five series of Familia magazine, founded by Iosif Vulcan in 1865, furniture owned by him, as well as artistic objects and paintings.

These remarkable pieces which illustrate the prodigious activity undertaken by the intellectual Iosif Vulcan are complemented by artistic objects and paintings present in his house.

The reproduction of the creative atmosphere in which Iosif Vulcan spent his life is made complete by the furniture collection which can be admired in the museum, consisting of a carved table, a bench and wooden desk in eclectic style, with inlays etc.

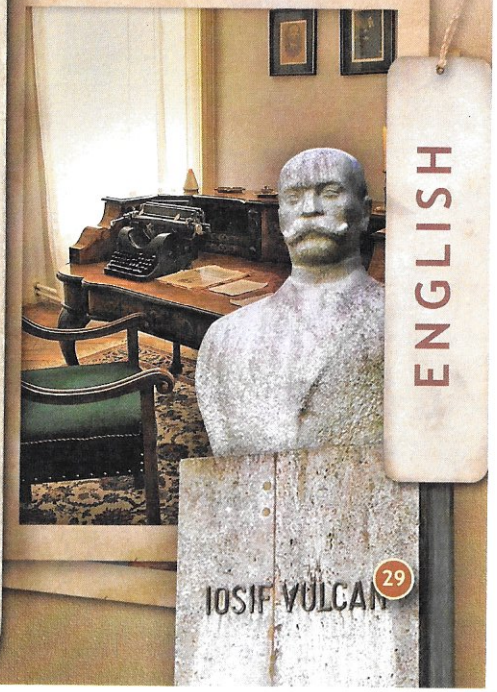

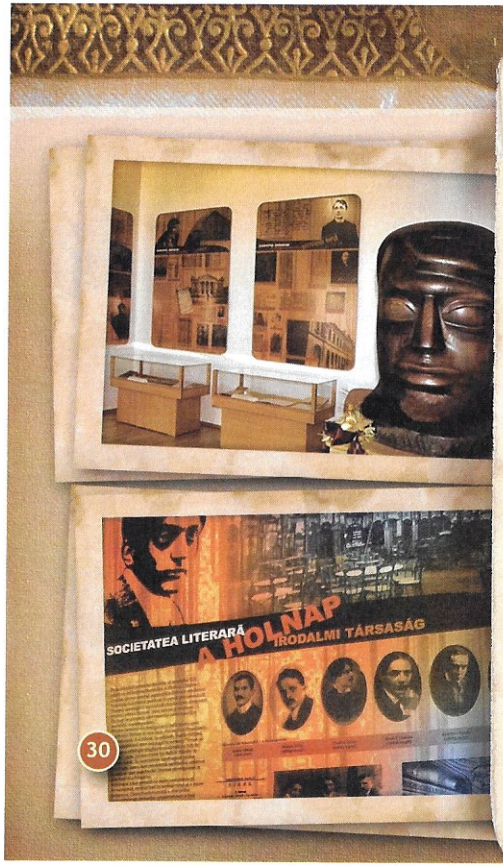

The „Ady Endre" Memorial Museum

(Traian Park, No. 1)

The Ady Endre memorial museum is hosted in the former "Müller" Cafe building, a heritage site which was very popular with the local bohemian intellectuals of the 19th-20th Century. This chic establishment, with a terrace, was one of the favorite places the young poet Ady Endre used to frequent, finding a suitable creative space there. Inside, volumes from the writer's works can be seen (editions of poetic, journalistic and prose works, published both during his life and post-mortem.

The photograph collection displayed within the museum is comprised of photographs of the poet from different times of his life, of Ady family members and of fellow editors and friends of the poet.

The museum's heritage also contains an impressive collection of old photographs, especially from the second half of the 19th Century and the beginning of the 20th Century.

Oradea's Diocesan Center Museum

In Bihor county, Orthodoxy was synonymous with the Romanian population starting from the 18th Century (when it was joined by Greek-Catholicism), factually becoming one of the pillars of Romanian national identity.

Given its considerable tradition in our area of interest, Orthodoxy offered, throughout the years, the framework for the undertaking of multiple intellectual and artistic activities, which find probity in the high number of historical documents and manuscripts, in the production of old church prints, in glass or wooden icons, in religious objects and so on.

Currently, the museum collection is structured in multiple groups of exhibits, respectively: The Document Collection, The Manuscript Collection, The Antique Book Collection, The Wood-Painted Icon Collection, The Glass-Painted Icon Collection, The Religious Object Collection.

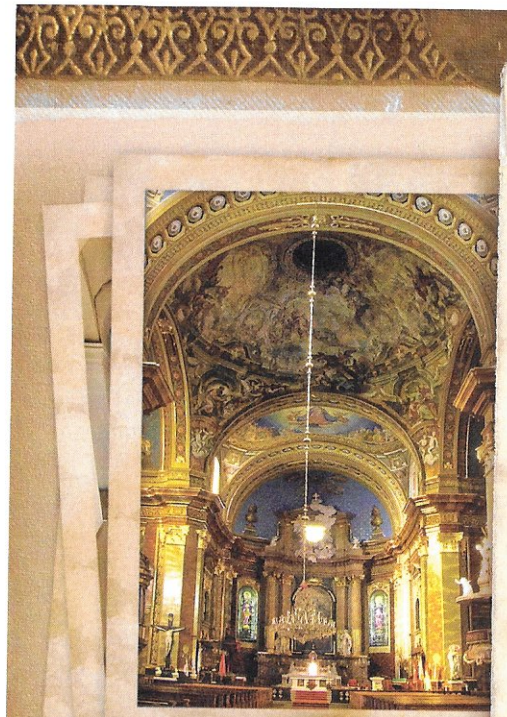

The Oradea Roman-Catholic Diocese Treasure

The Roman-Catholic Diocese in Oradea is the oldest of all the dioceses in the city, its establishment being preceded by that of the monastery built by King Ladislaus the Holy and dedicated to the Virgin Mary (around which the Fortress was to be built) and by that of the prefer.

The presence at the head of the diocese of a large number of artistically and culturally inclined representatives throughout the years led to Oradea having a thriving cultural life in many of the stages of its history.

Currently, the Roman-Catholic Diocesan Library holds approximately 10.000 volumes printed before the year 1800, amongst which there are 23 incunabula (prints anteceding 1501), over 350 titles belonging to the 16th Century, 220 titles of antique Hungarian prints (from before 1712), over 1000 titles of foreign prints from the 17th Century, and so on.

The Reformed Episcopal Museum Collection

Spread throughout Bihor County, especially at the middle of the 16th Century, the Reform contributed substantially, not only to the enrichment of spiritual life of this area, but also to the development of culture.

Founded by Hoffalter Rafael, the typography printed chiefly religious books. The first volume issued here was the translation and explanation of Job's Book from the Bible, made by Melius Juhász Péter. It was followed in 1566 by a volume of religious chants collected by Szegedi Gergely. Over 100 volumes were printed here, up until 1660, when the city fell to an Ottoman invasion.

Along with these prints, the museum collection is also comprised of fabrics, goblets and antique ritual ceramics.

ENGLISH

Geschichte der Stadt Oradea, einer der ältesten Städte der westlichen Grenze des rumänischen Raum, beeindruckt sowohl durch ihres Alter (erste Erwähnung stammt aus dem Jahr 1113), durch die politischen und militärischen Ereignisse, die ihres Dasein durch die fast ununterbrochene Reihe der Kalamitäten geprägt hat, als auch durch die Menge der Orten und Räumen, die aus verschiedenen Gründen ein besondere Interesse aus der Sicht der Geschichte, Geistlichkeit, Empfindlichkeit, bürgerliche, religiöse und militärische Bautechnik usw. zeigt.

Im gleichen Ansatz war Oradea den Ort, den die berühmten Könige und Hohepriester gewählt haben, um ihre sterblichen Überreste ruhen. Aus denen, offensichtlich loslöst Ladislau I (geheiligt im Jahr 1192 und wurde der Heilige Ladislau I), dessen Grab, in der Kathedrale in der Burg untergebracht, nicht nur eine wichtige Wallfahrtsstelle wurde, aber auch eine Justizstelle durch die Gewohnheit hier zu schwören, betrachtet als eine Garantie für ein gerechtes Gerichtsverfahren.

Ein paar Jahrhunderte später, entschied sich Sigismund von Luxemburg das Grab in der Nachbarschaft zu legen, illustre Persönlichkeit in der europäischen Politik in den späten 14ten Jahrhundert und Anfang des nächsten Jahrhunderts, König von Ungarn, Kroatien, Böhmen und Deutschland, römisch-deutscher Kaiser, Gründer des Kreuzzuges von 1396, die durch die dramatische Konfrontation von Nikopol beendet und Organisator des Konzils von Konstanz, um Husitism (1414-1418) zu bekämpfen.

Oradea wurde dann die Stelle, wo für kurze Zeit der berühmte Astronom Georg Peuerbach aktiviert hat und wo er eine Sternwarte erbaut hat, eine der ältesten im europäischen Raum, und einige Beobachtungen und Berechnungen über Mondeklipsen machte, die viele von denen einen wegweisenden Charakter hatten.

Viele waren dann die Persönlichkeiten, die in irgendeiner Weise über das Schicksal der Stadt geprägt haben, die ihre Geschichte, Kulturgut, architektonische Erbe usw. bereicherten. Neben Ladislau I und Sigismund von Luxemburg

(dieser wurde die Ostern im Jahr 1412 in der Burg, zusammen mit Vladislav Iagello feiern), auch andere Könige wurden ihre Tätigkeiten an dieser Stadt verbinden: Andrei II, Der Heilige Ştefan II, Ladislau IV Cumanul, die Königinen Maria und Beatrix, Matei Corvin, Ioan Sigismund, Sigismund Báthory (geboren gerade im Bistumspalast in der Burg), Gabriel Báthory (dieser wurde sogar in der Umgebung getötet), Gabriel Bethlen Gheorghe Rákóczi I, Gheorghe Rákóczi II usw.

Der langen Liste von politischen Führern fügte auch die Liste der Prälaten hinzu: Demetrius, Andrea Scolari, Giovani de Curzola, Giovani de Dominis da Arbe, Ioan Vitéz, Thurzó Zsigmond, Ioan Filipecz usw. Diese wurden von vielen Gelehrten, Künstler oder Wissenschaftler gefolgt, die hier geboren wurden oder für eine Weile hier gearbeitet haben: Jeronimus de Sancto Miniato, Grigore de Sanok, Nicolaus Lassocki, Podocathoro, Nicolaus Machinensis (die letzten vier bildeten eine wahre „Literarum asylum" im Hof des Bischofs Ioan Vitéz), Nicolae Olahus, Emanuil Gojdu, Iosif Vulcan, Ady Endre usw.

Betrachtet als eine echte „architektonische Reserve", Oradea hatte immer und hat noch heute eine beeindruckende Zahl von Gebäuden, viele von ihnen wahre architektonischen „Schmuckstücke", Werke einiger großartigen Architekten und Designern, aus denen Vápi Máté, Franz Anton Hillebrandt, Rimanóczy Kálmán Senior und Junior, Guttman József, Busch David, Knapp Ferenc, Sztarill Ferenc, Komor Marcel, Jakab Dezső, Vágó József usw. bemerkt wurden.

Eine wichtige Rolle spielte später Oradea in langem Prozess der Vereinigung der Siebenbürgen mit Rumänien; in der Stadt, im Haus des Rechtsanwaltes und zukünftigen Bürgermeisters Aurel Lazăr, am 12. Oktober 1918, fand ein Treffen, das mehreren rumänischen Politiker versammeln wurde, statt. Bei dieser Gelegenheit wird die „Erklärung von Oradea" ausgearbeitet, die dann von Dr. Alexandru Vaida-Voievod beim Parlament in Budapest gelesen wird. Heute veranstaltet sein Haus ein Gedenkmuseum, das dem wichtigen rumänischen Politiker gewidmet wurde.

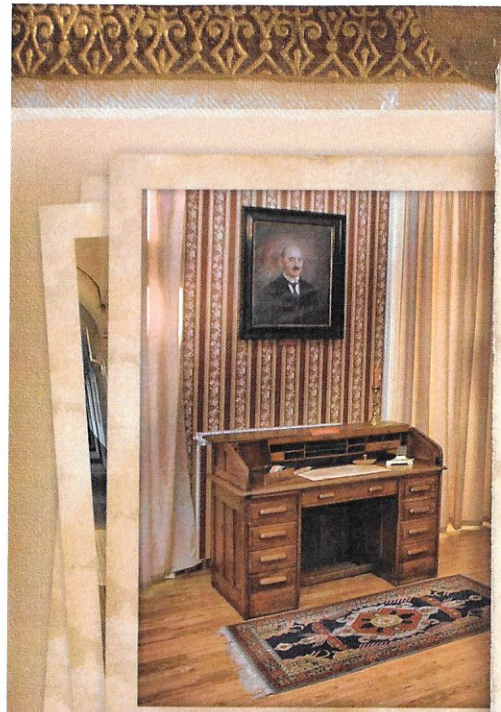

„Aurel Lazăr" Gedenkhaus

(Aurel Lazăr Strasse, Nr. 13)

Aurel Lazăr Gedenkmuseum (wichtiger rumänischen Politiker, Kämpfer für die Rechte der Rumänen in Siebenbürgen) ist von dem Gebäude, das als Wohnsitz der Familie von Rechtsanwalt Dr. Aurel Lazăr, veranstaltet. Die Sammlung, die dem Museumsbesucher enthüllt, besteht aus: Möbel eines Salons, der dem Aurel Lazăr gehört hat, zahlreiche Porträten und Fotografien der Lazăr Familie (Öl Porträt von Aurel Lazăr, gemalt nach der Porträt-Fotografie, Porträt-Fotografie mit Rahmen des Vaters von Aurel Lazăr, Porträt-Fotografie von Aurel Lazăr, Porträt-Fotografie mit Rahmen der Mutter von Aurel Lazăr, Medaillon mit Porträten der Eltern, Rahmenfotografie mit Iulia Lazăr (Mutter) neben dem Kind Aurel Lazăr, Porträt der Frau Aurelia Lazăr mit Volkstracht, Fotografie mit dem Sohn von Aurel Lazăr im Hof seinem Haus, Fotografie von Aurel Lazăr in der Werkstatt des Malers E. Kovács, Porträt-Fotografie von Aurel Lazăr im Anzug angezogen und Kunstwerke der Sezession oder mit asiatischen Einflüsse.

„Iosif Vulcan" Gedenkmuseum
(Iosif Vulcan Strasse, Nr. 16)

„Iosif Vulcan" Gedenkmuseum ist das Gebäude, das zwischen die Jahren 1896 und 1906 die Wohnung von Iosif Vulcan und die Redaktion der Zeitschrift "Familia" war. Dieses Museum besitzt eine bedeutende Sammlung, die eine Reihe von Originaldokumenten, aber auch Wiedergaben, Nummern von den fünf Serien der Zeitschrift Familia, von Iosif Vulcan im Jahr 1865, seines Möbel, Kunstgegenstände und Gemälde enthaltet.

Dieser besonderen Werken, die der wunderbaren Tätigkeit des Intellektuellen Iosiv Vulcan gehören, sind auch Kunstobjekten hinzugekommen, Gemälden und andere Kunstobjekte im Iosif Vulcan Haus vorgelegt. Die Wiedergabe der kreativen Atmosphäre, in der Iosif Vulcan gelebt hat, ist durch der Möbelsammlung innen des Museums ergänzt, bzw. einen geschnitzten Tisch, eine Sitzbank und einen Schreibtisch aus Holz im eklektischen Stil mit Intarsien usw.

DEUTSCH

„Ady Endre" Gedenkmuseum

(Parcul Traian, Nr. 1)

Ady Endre Gedenkmuseum befindet sich in dem Gebäude des ehemaligen Café "Müller", ein Denkmalgebäude, das zwischen den 19. - 20. Jahrhunderten sehr beliebt von den lokalen Intellektuellen von Oradea war. Dieses elegante Lokal mit Terrasse, war einer der beliebtesten Stelle des jungen Dichters Ady Endre, hier fand er Raum, in dem er schreiben konnte. Dort kann man Bände des Schriftstellerwerkes sehen (Ausgaben der dichterischen, publizistischen und Prosa Werke, die sowohl während des Lebens des Dichters, als auch nach seinem Tod veröffentlicht wurden.

Wir können sowohl beobachten, dass im Erbgut des Museums auch eine beeindruckende Sammlung von alten Fotos gibt, vor allem aus dem zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts und Anfang des 20. Jahrhunderts gestammt.

Museum vom Bistumszentrum Oradea

Innen des Bihor Gebietes, hat sich Orthodoxie bis spät, beginnend im 18. Jahrhundert (wenn ihr Griechisch-Katholizismus angeschlossen wird), mit die rumänische Bevölkerung verwechselt, diese gründete sich eigentlich in einer der Säulen der rumänischen nationalen Identität.

Mit einem bedeutenden Altertum in unserem Bereich, bot Orthodoxie im Laufe der Jahren, den Verlauf von mehreren Tätigkeiten des geistigen-künstlerischen Lebens, die seine Integrität in großer Anzahl der historischen Unterlagen und verschiedenen Arten von Manuskripten, in der Produktion der alten kirchlichen Drucken, der Holz- oder Glasikonen, der kirchlichen Objekte usw. findet.

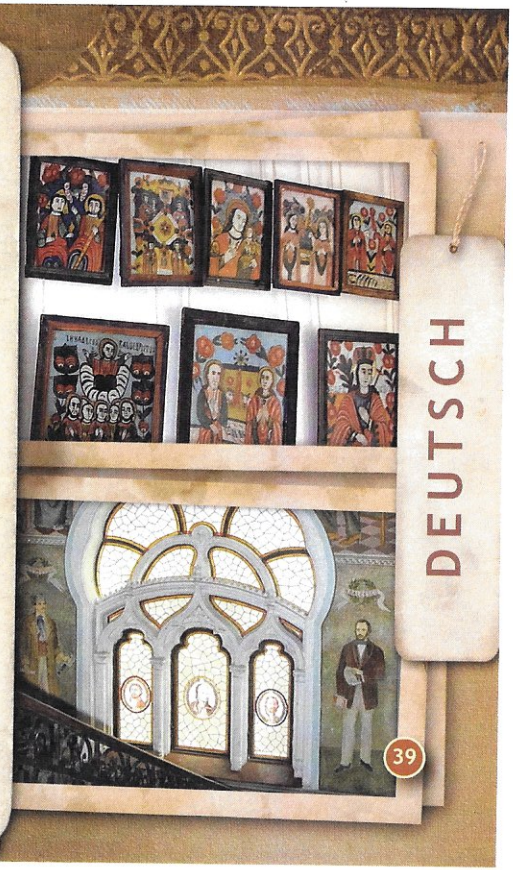

DEUTSCH

Schatz des Römisch-Katholischen Bistums in Oradea

Das Römische-Katholische Bistum in Oradea ist das älteste von allen anderen Städten, seine Gründung wurde durch das von dem König Heilige Ladislau für Jungfrau Maria gebildete Kloster (um die dann die Burg erscheint) und durch das von religiösen Führung gebildete Kloster, vorgegangen.

Derzeit besitzt die Römisch-Katholische erzbischöfliche Bibliothek ungefähr 10.000 Bände vor dem Jahr 1800 gedruckt, dazwischen 23 Inkunabeln (Publikationen bevor 1501), über 350 Titel des 16. Jahrhunderts, 220 Titel der ungarischen alten Publikationen (bevor 1712), über 1000 Titel der ausländischen Publikationen des 17. Jahrhunderts.

Sammlung des Reformierten bischöflichen Museums

In Bihor Gebiet verbreitet, vor allem seit der Mitte des 16. Jahrhunderts, hat die Reformation substantiell nicht nur zur Erweiterung des geistlichen Lebens dieser Gegend, sondern auch zur Entwicklung der Kultur, beigetragen hat.

Von Hoffalter Rafael gegründet, drückte sie im Besonderen kirchliche Bücher. Das erste hier gedrückte Band war die Übersetzung und Erklärung des Iov Buches aus der Bibel, von Melius Juhász Péter durchgeführt. Folgte dann im Jahr 1566 ein Band mit christlichen Gesängen, von Szegedi Gergely gepflegt, bis zum Fall der Stadt Oradea an Türken, im Jahr 1660, danach erschienen hier über 100 Bände.

Neben diesen Publikationen, enthaltet die Sammlung des Museums auch Geweben, Pokalen und Epoche Keramik.

DEUTSCH

La storia di Oradea, una delle più vecchie città dalla frontiera dell'ovest del paese romeno impressiona per la sua antichità (la sua prima attestazione storica è stata nel 1113), ed anche gli eventi politici e militari che gli hanno segnato la sua esistenza, la catena di calamità accadute ma anche per la moltitudine dei posti che si possono trovare dentro la città, i quali, per ragioni diversi, presentano un interesse speciale dal punto di vista della storia spirituale, la sensibilità, l'architettura civile, religiosa e militare etc.

Oradea è stato il posto dove sono sepolti illustri re e prelati. Uno di loro è stato Ladislao I (santificato nel 1192, diventato Ladislao I il Santo), la tomba del quale sta nella cattedrale dentro la fortezza che diventerà un importante posto di pellegrinaggio ed anche un garante della verità, simbolo della giustizia perché si usava giurare davanti alla tomba del re. Qualche secolo più tardi, Sigismundo di Lussemburgo, una figura importante nella politica europea nel fine del Trecento e la prima parte del Quattrocento decise di riposare le sue ceneri vicino a lui. È stato re dell'Ungheria, Croazia, Boemia e Germania, Imperatore romano-tedesco, iniziatore della crociata del 1396, finita con la battaglia drammatica di Nicopoli e l'organizzatore del concilio di Costanza il quale aveva lo scopo di combattere gli hussiti (1414-1418).

Oradea è stato il posto dove il famoso astronomo Georg Peuerbach metterà le basi di uno dei più vecchi osservatori astronomici nell'Europa, e farà tante osservazioni e calcoli importanti sulle fasi della luna.

Sono tante anche le personalità che hanno lasciato un'impronta sui destini dentro la città, arricchendo la storia, il patrimonio, l'eredità architetturale etc. Oltre a Ladislao I e Sigismondo di Lussemburgo (l'ultimo passerà la Pasqua del 1412 nella fortezza insieme a Vladislav Iagello) ci sono anche altri reali che annoderanno la loro attività in questa urbe: Andrea II, Stefano II il Santo, Ladislao al IV, le regine Maria e Beatrix, Mattia Corvino, Giovanni Sigismondo, Sigismondo Báthory (nato nel palazzo vescovale dentro la fortezza),

Gabriele Báthory (uciso vicino alla fortezza), Gabriele Bethlen, Giorgio Rákóczi I, Giorgio Rákóczi II etc.

Al lungo elenco si possono aggiungere i prelati: Demetrius, Andrea Scolari, Giovani de Curzola, Giovani de Dominis da Arbe, Ioan Vitéz, Thurzó Zsigmond, Ioan Filipecz etc. uomini di cultura, artisti e scienziati che sono nati o hanno attivato per un periodo qui: Jeronimus de Sancto Miniato, Gregorio di Sanok, Nicolaus Lassocki, Podocathoro, Nicolaus Machinensis (gli ultimi quattro hanno formato un vero Literarum asylum alla corte del vescovo Giovanni Vitéz) Nicolae Olahus, Emanuil Gojdu, Iosif Vulcan, Ady Endre etc.

Oradea è stata considerata una vera "riserva architetturale", adornata con un numero impressionante di edifici, tante delle cui essendo veri gioielli dell'architettura, opere di alcuni insuperabili architetti e progettisti come furono, ad esempio, Vápi Máté, Franz Anton Hillebrandt, Rimanóczy Kálmán seniore e junior, Guttman József, Busch David, Knapp Ferenc, Sztarill Ferenc, Komor Marcel, Jakab Dezső, Vágó József etc.

Più tardi, Oradea svolgerà un ruolo molto importante nell'unione della Transilvania con la Romania, attraverso le attività dell'avvocato e futuro sindaco della città, Aurel Lazăr. Nella sua casa, sul 12 ottobre 1918, alcuni politici importanti s'incontreranno per elaborare la "Dichiarazione di Oradea", un documento che sarà poi letto da dott. Alexandru Vaida-Voievod nel parlamento di Budapest. La casa di Aurel Lazăr è diventata un museo memoriale dedicato alla sua attività politica.

La casa memoriale "Aurel Lazăr"

(via Aurel Lazăr, n° 13)

Il museo memoriale Aurel Lazăr (un'importante politico romeno, militante per i diritti dei romeni transilvanici) è ospitato oggi nell'edificio che una volta era la residenza della famiglia dell'avvocato, dott. Aurel Lazăr. La collezione esposta per il visitatore è composta di mobili che sono stati nella sua possessione, numerosi ritratti e fotografie della famiglia Lazăr (il ritratto dipinto in olio di Aurel Lazăr, secondo la fotografia-ritratto, un ritratto-fotografia incorniciato del padre di Aurel Lazăr, un ritratto-fotografia di Aurel Lazăr, un ritratto-fotografia della sua madre, un medaglione con i ritratti dei suoi genitori, una fotografia incorniciata di Iulia, la sua madre, con il bambino Aurel Lazăr, il ritratto di Aurelia Lazăr in costume nazionale, la fotografia della famiglia Aurel Lazăr (moglie, figlio), fotografie di Aurel Lazăr nello studio del pittore E. Kovács, fotografia-ritratto di Aurel Lazăr indossando un costume festivo) e oggetti d'arte nello stile secessione o influenza asiatica.

Il museo memoriale "Iosif Vulcan"

(via Iosif Vulcan, n° 16)

Il museo memoriale "Iosif Vulcan" è ospitato nell'edificio il cui tra il 1896 e 1906 è stato la casa della famiglia e la redazione della rivista "Famiglia", fondata nel 1865 da Iosif Vulcan. La collezione presentata ai visitatori contiene una serie di documenti originali e altri riprodotti, edizioni della rivista dalle cinque serie pubblicate, mobili, oggetti d'arte e quadri.

A questa collezione si possono aggiungere anche oggetti d'arte, quadri ed altri, presenti nella casa di Iosif Vulcan (il ritratto del fondatore della rivista Famiglia, dipinto da Tordai Gross, un paesaggio panoramico della città di Oradea, dipinto nel 1864 da Kustrovics István etc.).

L'atmosfera creativa nella quale il dottore svolgeva la sua attività è completata dalla collezione di mobili che può essere ammirata all'interno del museo.

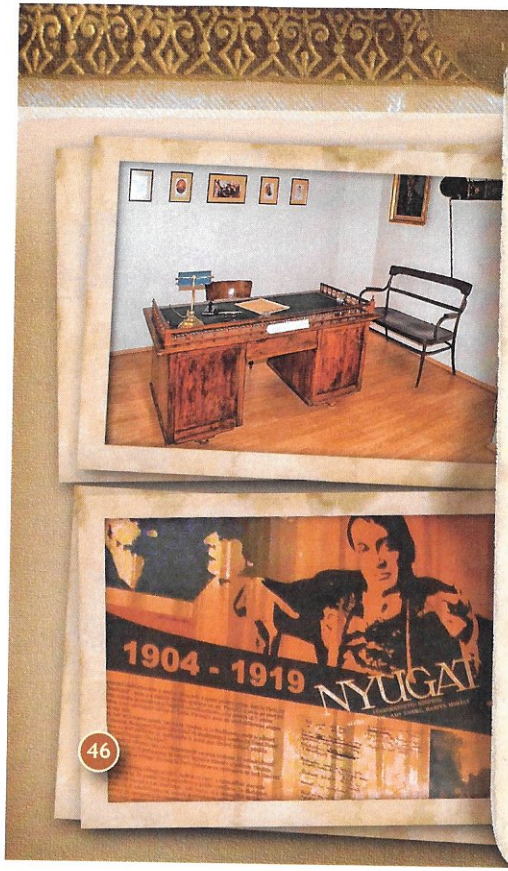

Il museo memoriale "Ady Endre"

(Parco Traian, no° 1)

Il museo memoriale si trova nell'edificio dell'ex Caffetteria "Müller", che appartiene al patrimonio architetturale romeno. Al fine dell'Ottocento la Caffetteria era molto popolare tra gli intellettuali della città. Era un locale chic, con terrazzo ed era uno dei locali preferiti dal giovane poeta Ady Endre, dove andava a scrivere.

Le collezioni del museo presentano volumi dell'opera dello scrittore (edizioni delle opere poetiche, pubblicistiche e prosa, apparse durante la vita del poeta ma anche post-mortem).

Il museo espone anche una collezione di fotografie del poeta, lungo la sua vita, fotografie della sua famiglia, di alcuni colleghi e amici di Ady e altre fotografie antiche, specialmente dell'ultima metà del secolo XIX e l'inizio del secolo XX.

Il museo del Centro Vescovile di Oradea

Nello spazio della contea di Bihor, cominciando con il XVII secolo (quando sarà raggiunto dal greco - cattolicismo) la popolazione romena era maggiormente ortodossa, una caratteristica dell'identità nazionale romena. Con un'età considerevole nella nostra area d'interesse, l'ortodossia offrì lungo il tempo la ossatura di molteplici attività che si possono includere nel campo della vita intellettuale ed artistica, trovando la sua probità nel grande numero di documenti storici e diversi tipi di manoscritti, nella produzione delle vecchie stampe ecclesiastiche, di icone su legno o vetro ed altri oggetti ecclesiastici.

Attualmente, la collezione ha una struttura unitaria, organizzata su gruppi: la collezione di documenti, la collezione di manoscritti, la collezione di libri antichi, la collezione d'icone su legno, la collezione d'icone su vetro, la collezione di oggetti di culto.

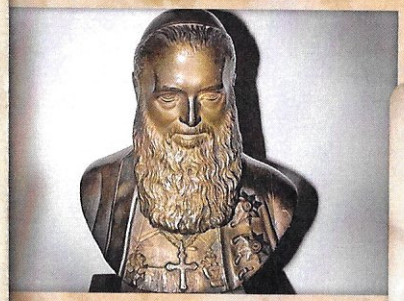

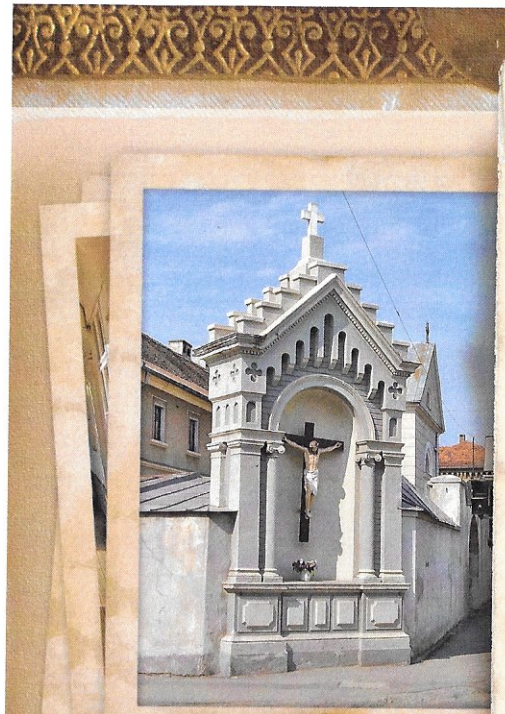

Il tesoro del Vescovato Romano - cattolico di Oradea

Il vescovato romano-cattolico di Oradea è il più vecchio della città. La sua fondazione è antecedente al convento alzato dal re Ladislao il Santo, dedicato alla Vergine (in torno al quale apparirà la fortezza).

Un numero grande dei rappresentanti del vescovato è stato coinvolto nell'attività culturale e artistica ed è per questo che Oradea ha avuto durante le tappe della sua storia periodi fiorenti. Su una trafila italiana raggiunsero anche gli elementi specifici dell'Umanesimo e del Rinascimento.

Nel presente, la Biblioteca della diocesi romano-cattolica possiede un numero di circa 10000 volumi datati prima del 1800. Tra loro ci sono 220 incunabili (prima del 1712) ed oltre a 1000 stampe straniere del XVII-esimo secolo.

La collezione del Museo vescovile riformato

Diffusa nell'o spazio della contea di Bihor, specialmente nella seconda metà del XVI secolo, la riforma ha avuto un contributo sostanziale sulla vita spirituale di questa zona ed anche nello sviluppo culturale.

Una delle conseguenze della diffusione del movimento di riforma formato nella nostra aria d'interesse è stata la fondazione di una tipografia. Fondata da Hoffalter Rafael, la tipografia stampava specialmente libri ecclesiastici. Il primo volume uscito è stato la traduzione e interpretazione di Iov, grazie a Melius Juhász Péter. In 1566 è apparso un volume di canti religiosi curato da Szegedi Gergely e fino alla conquista dell'Oradea dai turchi, nel 1660, sono stati pubblicati 100 volumi.

Insieme a queste, la collezione del museo contiene anche tessiture, calici, oggetti religiosi in ceramica.

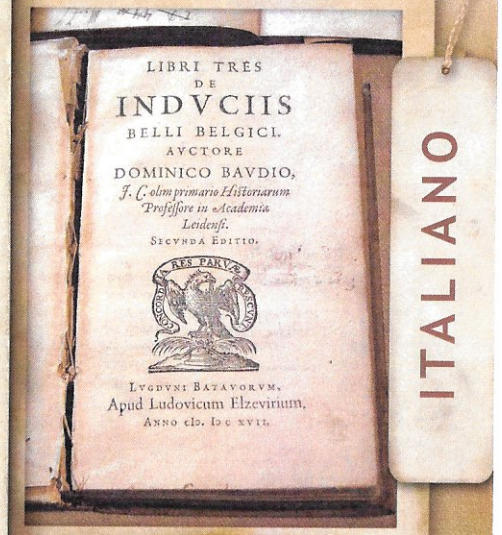
LIBRI TRES
DE
INDVCIIS
BELLI BELGICI.
AVCTORE
DOMINICO BAVDIO,
J. C. olim primario Historiarum Professore in Academia Leidensi.
SECVNDA EDITIO.
RES PARVA
LVGDVNI BATAVORVM,
Apud Ludovicum Elzevirium,
ANNO CIↃ. IↃ C XVII.

ITALIANO

Fotografii / Fénykép / Photos / Foto / Foto

pg. 4 - Cronica pictată de la Viena, Gravură 1684 / A Bécsi Képes Krónika, 1684 - metszet (Birken S. 1684) / The Vienna Illuminated Chronicle, 1684 Oradea Engraving" (Birken S. 1684) / Die gemalte Chronik aus Wien, Gravüre Großwardein 1684" (Birken S. 1684) / La Cronaca dipinta di Vienna, La Stampa Oradea 1684" (Birken S. 1684)
pg. 5 - Gravură Oradea (G. Hoefnagel 1598) / Nagyváéradot ábrázoló metszet (G. Hoefnagel 1598) / Oradea engraving (G. Hoefnagel 1598) / Gravüre Großwardein (G. Hoefnagel 1598) / La Stampa Oradea (G. Hoefnagel 1598)
pg. 6 - Cetatea Oradea - vedere aeriană / A nagyváradi vár - látkép a levegőből / Oradea Fortress - aerial view /Großwardein Burg - Luftbild / La Fortezza di Oradea - veduta aerea
pg. 7 - Palatul Levay, Complexul Vulturul Negru / A Lévay-palota, A Fekete Sas épületegyüttese / Levay Palace, The Black Eagle Complex / Levay Palast, Schwarzer Adler Komplex / Il Palazzo Levay, Il Complesso Vulturul Negru
pg. 12 - Şirul Canonicilor / Kanonok sor / Canons' Row / Reihe der Kanoniker / La strada dei canonici
pg. 14 - Sala cu Grifoni, Cetatea Oradea - vedere / A griffes terem, A nagyváradi vár - látkép / Griffon Room, Oradea Fortress - view / Greifensaal, Großwardein Burg - Ansichtskarte / La Sala dei Grifoni, La Fortezza di Oradea - veduta
pg. 15 - Cetatea Oradea - Poarta de Est / A nagyváradi vár - keleti kapu / Oradea Fortress - Eastern Gate / Großwardein Burg - Das Östliche Tor / La Fortezza di Oradea - il Cancello Est
pg. 16 - Teatrul Regina Maria / Szigligeti Színház / Queen Mary Theatre / Regina Maria Theater / Teatro Regina Maria
pg. 17 - Palatul Rimanoczi Sr, Palatul Baroc /Az ifj. Rimanóczy-palota, A római katolikus püspöki palota / Rimanoczi Sr Palace, The Baroque Palace / Rimanoczi Sr Palast, Barockpalast / Il Palazzo Rimanoczi Sr, Il Palazzo Barocco
pg. 22 - Piatra tombală Andrea Scolari / Scolari András sírköve / The Andrea Scolari tomb stone / Grabstein Andrea Scolari / Pietra tombale Andrea Scolari
pg. 24 - Bastionul Bethlen / A Bethlen-bástya / Bethlen Bastion / Bethlen Bastei / Il Bastione Bethlen
pg. 25 - Carte de Astronomie (G.Peuerbach), Palatul Renascentist din Cetate / Csillagászati témájú könyv (Georg Peuerbach), A várban található reneszánsz palota / Astronomy book (Georg Peuerbach), The Renaissance Palace within the Fortress / Astronomiebuch (Georg Peuerbach), Renaissancepalast aus der Burg / Libro di Astronomia (Georg Peuerbach), Il Palazzo Rinascimentale della Fortezza
pg. 26 - Turnul Primăriei Oradea / A nagyváradi városháza tornya / Oradea City Hall Tower / Rathausturm Großwardeins / La torre del Comune di Oradea
pg. 27 - Palatul Episcopiei Greco - Catolice, Palatul Ullman / A görög katolikus püspöki palota, Az Ullmann-palota /The Greek-Catholic Diocese Palace, Ullman Palace / Palast des griechisch-katholischen Bistums, Ullman Palast / Il Palazzo Vescovile Greco - Cattolico, Il Palazzo Ullman
pg. 40 - Detaliu Incunabulă / Ősnyomtatvány részlet / Incunabulum detail / Detail Incunabula / Dettaglio Incunabolo
pg. 48 - Complexul Mănăstirii Capucinilor / A kapucinus kolostor épületegyüttese / The Capuchin Monastery Complex / Komplex des Kapuzinerklosters / Il Complesso Monastero dei Cappuccini

Nicolae Jiga
Emanuil Gojdu
Ady Endre
Iosif Vulcan
Aurel Lazăr
Roman Ciorogariu

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2007-2013
Str. Apolodor, nr.17, sector 5, București, tel. 0372.111.409
www.mdrap.ro/ http://www.inforegio.ro/
e-mail: info@mdrap.ro

Direcția Gestionare Fonduri Comunitare pentru Turism
Organism Intermediar pentru Turism
Bulevardul Dinică Golescu, nr.38, poarta 1, sector 1, București
tel. 0372.144.000

Primăria municipiului Oradea
Piața Unirii, nr. 1, 410100, Oradea, Bihor
tel. 0259.437.000, e-mail: primarie@oradea.ro
www.oradea.ro

Investim în viitorul tău!
Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional
și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Proiectul „PACHET COMPLEX DE PROMOVARE A TURISMULUI CULTURAL: CENTRUL ISTORIC ORADEA - ARHITECTURĂ, CULTURĂ, LEGENDĂ "

Editor: Primăria municipiului Oradea
Data publicării: Martie 2013

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material gratuit!

© PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

PRIMĂRIA ORADEA

Instrumente Structurale 2007-2013

ORADEA SPIRIT - ORAŞUL BISERICILOR

A LELKISÉG NAGYVÁRADA - A TEMPLOMOK VÁROSA

ORADEA SPIRIT - THE CITY OF CHURCHES

GROSSWARDEIN GEIST - STADT DER KIRCHEN

ORADEA DELLO SPIRITO - LA CITTÀ DELLE CHIESE

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

Biserica Sf. Ladislau / A Szent László templom / The Saint Ladislaus Church / Die Kirche „St. Ladislau“ / La Chiesa Santo Ladislao

Cuprins / Tartalom / Content / Inhalt / Contenuto

5 • Oradea Spirit – Oraşul Bisericilor

13 • A lelkiség Nagyvárada – A templomok városa

21 • Oradea Spirit – The city of churches

27 • Grosswardein Geist - Stadt der Kirchen

32 • Oradea dello Spirito – la città delle chiese

Biserica cu Lună / Holdas templomot / The Moon Church / Die Mondkirche / La Chiesa con Luna

Biserica „Sfânta Treime”

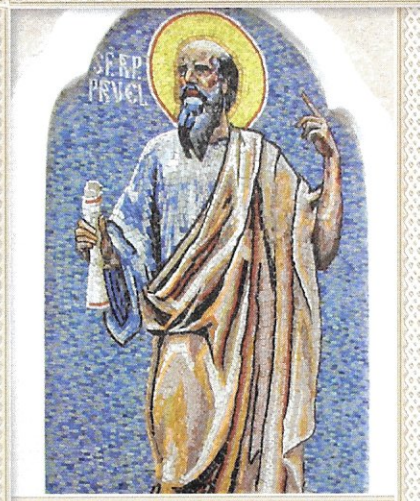

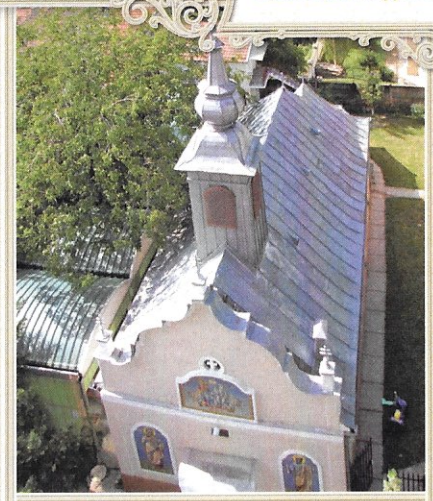

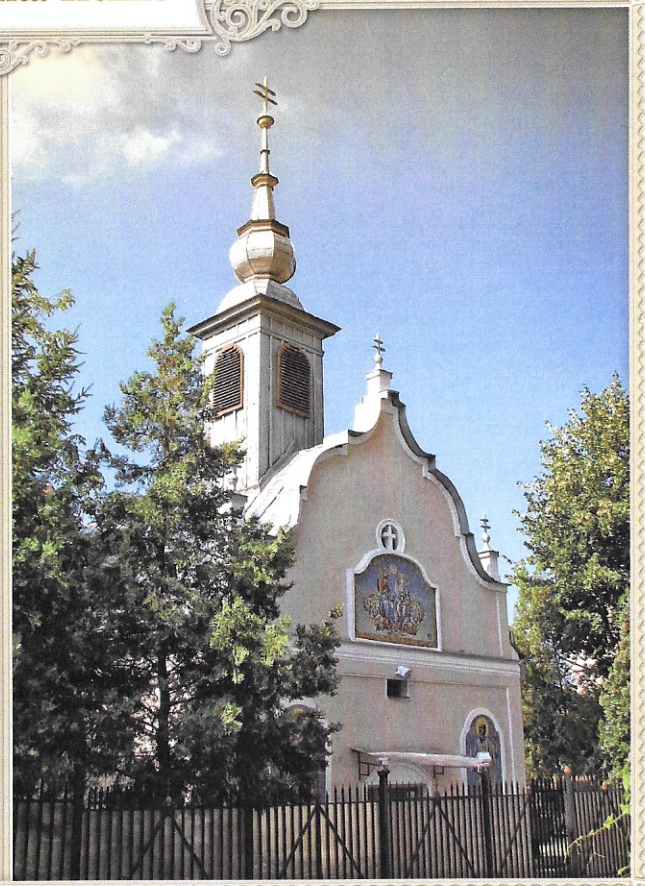

“Szentháromság”-templom / The “Holy Trinity Church” / Die Kirche „Heilige Dreifaltigkeit“ / La Chiesa “Santa Trinità”

Oradea Spirit – Oraşul Bisericilor

Viaţa religioasă pe meleagurile bihorene, în speţă cea creştină, este milenară. Descoperirile paleocreştine făcute în mai multe sondaje sau săpături arheologice (Cetatea Biharia, punctul arheologic Salca, Dealul Viilor - asta pentru a nominaliza doar câteva spaţii foarte apropiate de viitoarea Cetate a Oradei) denotă o relativ timpurie creştinare a acestui areal. Iniţial, toate aceste descoperiri aveau totul în comun cu creştinismul de tip bizantin, cel care mai târziu, în urma Marii Schisme de la mijlocul secolului al XI-lea, va deveni creştinismul ortodox. Însă odată cu infiltrarea triburilor maghiare, stabilirea lor în pusta panonică şi creştinarea lor în rit latin, iar mai apoi cu expansiunea lor în Transilvania, populaţia autohtonă, creştinată, aşa cum menţionasem, în rit ortodox, va cunoaşte şi o altă formă de închinare şi de manifestare a vieţii religioase. Aceasta va fi mai vizibilă exact în mediul pe care îl avem în vedere, mediul de locuire urban.

Dacă înainte de acest moment, şi dovezile arheologice sunt principalii martori, exista o credinţă creştină neînchisă, cel puţin pentru zona noastră de referinţă, în nişte scheme, unităţi administrativ-religioase fixe, începând cu cucerirea maghiară putem discuta despre o viaţă religioasă cu tot tipicul necesar funcţionării sale. Mai exact, dincolo de existenţa unităţilor teritorial-administrative, impuse de statul maghiar, vor apărea şi episcopiile, respectiv unităţile teritorial-administrative religioase, decupate după modelul roman.

Conform legendei, Cetatea Oradea se înfiinţează şi există ca viitoare „capitală" a comitatului Bihor, numai după apariţia aici a unei mănăstiri. Or se ştie că, pe parcursul întregului Ev Mediu Timpuriu, fiecare orăşel se naşte şi se dezvoltă în jurul unei abaţii ori biserici. Dioceza bihoreană a fost înfiinţată, spun istoricii, de sanctificatul rege maghiar Ştefan I., însă consolidarea ei, precum şi ridicarea reşedinţei episcopale şi implicit a Capitlului din Oradea se leagă de numele lui Ladislau I. Am putea spune că odată cu aceste prime manifestări de viaţă religioasă în cadre fixe se dezvoltă şi viaţa urbană.

Viaţa oricărui oraş, mai cu seamă în perioada Evului Mediu şi în epoca modernă, a gravitat indubitabil în jurul unei/unor biserici. Ocupând adesea o poziţie ultracentrală în cadrul ansamblurilor urbane, biserica a îndeplinit frecvent un rol polarizator, reuşind să adune înăuntrul zidurilor ei o mulţime de obiecte de cult (unele considerate făcătoare de minuni), relicve, felurite tipuri de moaşte ori să găzduiască mormintele unor lideri politici sau prelaţi (parte din ei canonizaţi) care atrăgeau după sine, implicit, un mare număr de credincioşi şi pelerini.

Nu e de mirare aşadar faptul că în atari condiţii raporturile dintre oraşe şi biserici au îmbrăcat diverse forme, simbioza lor dovedindu-se reciproc avantajoasă: cele dintâi şi-au văzut crescut prestigiul cultural ca urmare a prezenţei în interiorul lor a unor lăcaşe de cult, a unor episcopii etc. ori puterea economică, graţie, de pildă, aportului de pelerini veniţi pentru a se ruga în interiorul zidurilor lor din părţi îndepărtate sau al târgurilor ţinute cu ocazia diferitelor sărbători; cele din

urmă au profitat de pe urma expansiunii urbane înălţându-şi triumfătoare turnurile spre cer, îmbogăţindu-şi zestrea materială, consolidându-şi rolul de focare de cultură şi de spiritualitate.

În cazul Oradei, aşezare cu o bogată, frumoasă şi lungă istorie, bisericile au jucat în mod frecvent un rol de seamă. Însuşi începuturile ei se leagă de apariţia unui astfel de lăcaş de cult, legenda întemeierii sale consemnată în Cronica pictată de la Viena amintind faptul că, aflat la vânătoare, regele Ladislau I (1077 - 1095) „a găsit în parohia fortăreţei Bihor, între fluviile Criş (...) un loc unde, la îndemnul îngerilor, a hotărât să ridice în cinstea Fecioarei Maria o mănăstire". Înconjurarea acesteia cu un val de pământ, mai apoi înlocuirea ei cu alte edificii mai trainice şi cu ziduri de piatră ori cărămidă şi naşterea Cetăţii orădene, vor contribui ulterior la apariţia în preajma fortăreţei a mai multor localităţi a căror unire va duce în final la constituirea Oradei moderne. În mod concret exemplificarea rolului pozitiv pe care bisericile l-au avut la dezvoltarea oraşului poate fi făcută, de pildă, prin amintirea aceleia terminate în 1192 (probabil inaugurată cu prilejul sanctificării lui Ladislau I) ori a celei grandioase, construită în timpul episcopatului lui Demetrius, având o lungime de peste 72 m, flancată de două turnuri masive, care va găzdui mormântul regelui-sfânt mai sus invocat, dar şi pe al regelui-împărat Sigismund de Luxemburg.

Acordarea de către papa Bonifaciu al IX-lea, la data de 25 august 1401, a unui privilegiu care o propulsa la rangul bisericii San Marco din Veneţia şi Santa Maria Portiuncula din Assisi va duce la transformarea acesteia într-un important loc de pelerinaj pentru numeroşi credincioşi din apropiere, precum şi din Europa Centrală şi de Răsărit.

Spiritul de toleranţă religioasă al locuitorilor oraşului a fost destul de ridicat de-a lungul timpurilor, afirmaţia putând fi uşor probată faptic de coexistenţa în zona centrală, la distanţe foarte apropiate, a unor biserici aparţinând cultului ortodox, romano şi greco-catolic, reformat şi luteran; acestora li se adaugă prezenţa a trei sinagogi.

De dimensiuni diferite, de o eleganţă şi o bogăţie decorativă aparte ori, dimpotrivă, de o sobrietate impunătoare, toate aceste edificii, la care se adaugă cele din zona periferică a oraşului, cumulează o existenţă care se întinde pe intervale de mai multe secole, răstimp în care au acumulat o bogată istorie ce le augmentează valoarea turistică, culturală şi spirituală.

O enumerare sumară a lăcaşelor de cult găzduite de urbea de pe malurile Crişului Repede nu poate omite bisericile ortodoxe cele mai reprezentative, respectiv **Biserica ortodoxă „Sfinţii arhangheli Mihail şi Gavril"**, întâia catedrală episcopală, construită de celebrul meşter Schultz şi sfinţită în anul 1779 de însuşi mitropolitul Carloviţului şi **Biserica „Adormirea Maicii Domnului"** sau **Biserica cu Lună**, construită cu începere din anul 1784, unică prin mecanismul ei care indică fazele Lunii, realizat de ceasornicarul local Georg Rueppe; tot în categoria acestora poate fi amintită şi **Biserica Sfânta Brigitta** sau **Biserica „Sfânta Treime"**, a cărei piatră de temelie a fost pusă în cursul anului 1693; timp de 30 de ani aceasta a funcţionat

Biserica Sfântul Ladislau

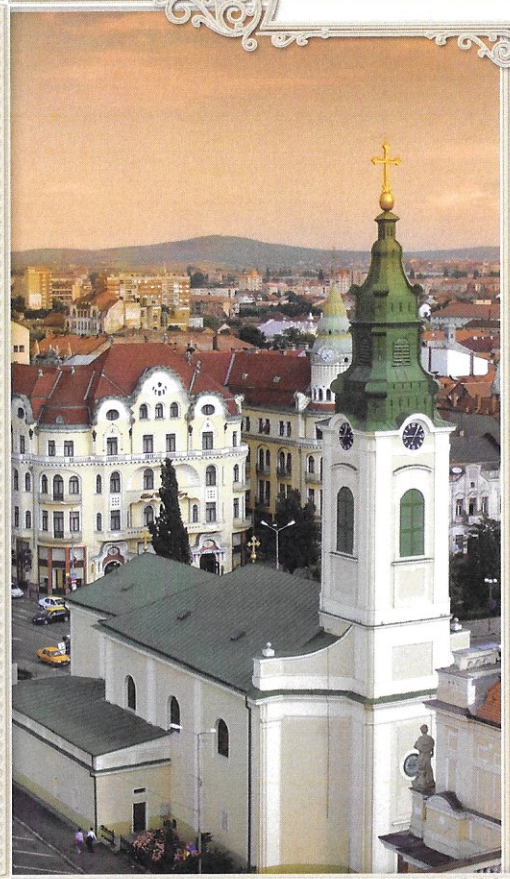

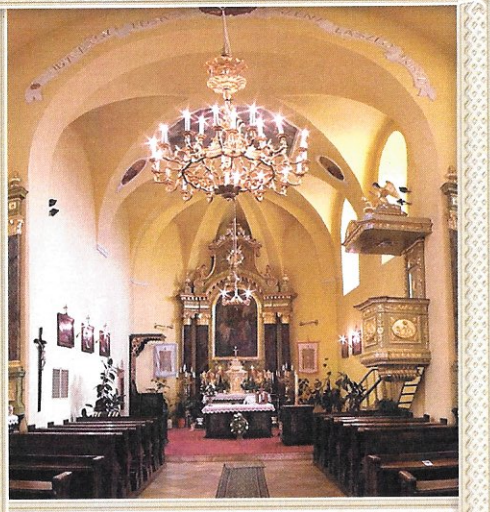

A Szent László templom / The Saint Ladislaus Church / Die Kirche „St. Ladislau“ / La Chiesa Santo Ladislao

Biserica **Premonstratensă**

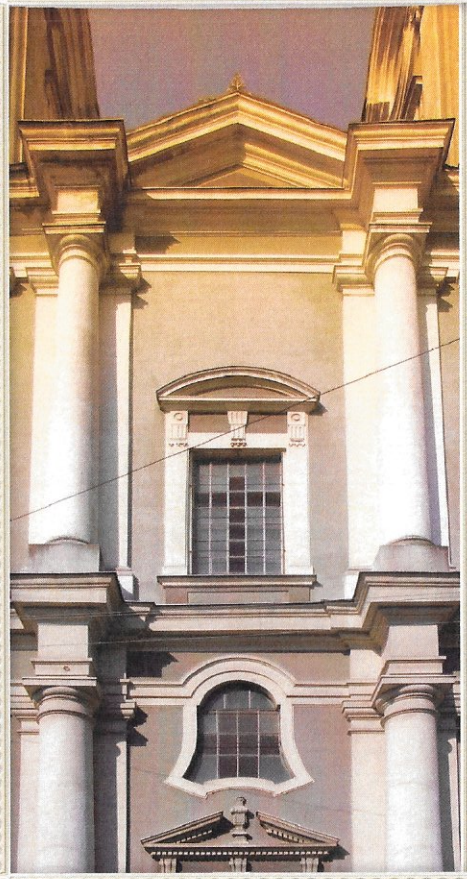

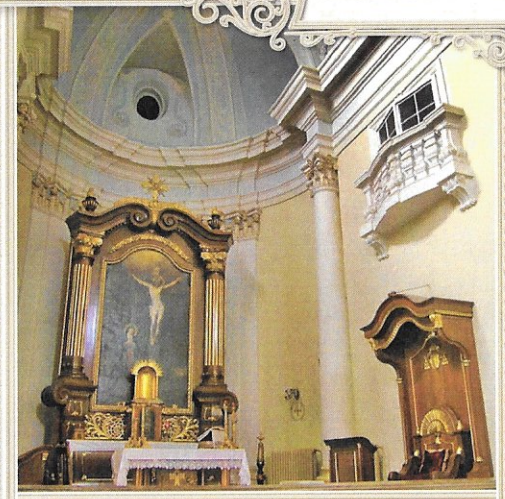

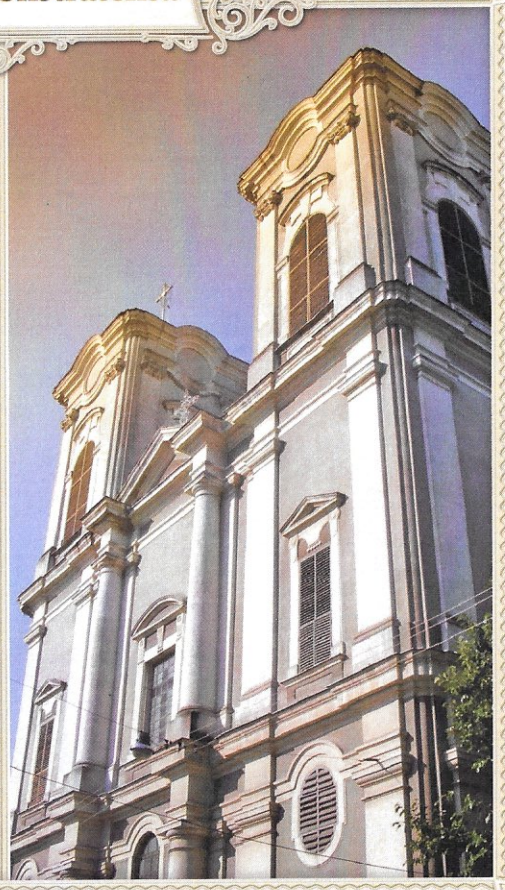

Premontrei templom / The Premonstratensian Church / Die Prämonstratenser Kirche / La Chiesa premonstratens

drept catedrală episcopală. Acestora li se adaugă lăcaşele romano-catolice: **Biserica Sfântul Ladislau** (construită după anul 1720, suferind de-a lungul timpului mai multe modificări), **Mănăstirea călugărilor franciscani** (finalizată în anul 1731, etajată după anul 1788), **Biserica ordinului premonstratens**, ulterior **Biserica premonstratensă** (construită între 1741 şi 1766 după planurile arhitectului-călugăr Vépi Máté), **Catedrala „Înălţarea Fecioarei Maria"** (construită cu începere din anul 1751, împreună cu Palatul Episcopiei romano-catolice şi cu locuinţele canonicilor care alcătuiesc aşa-numitul complex al **Şirului Canonicilor** constituind unul dintre cele mai mari complexuri în stil baroc din Europa Centrală şi de Răsărit), **Biserica romano-catolică din Cetate** (înglobată în partea de nord-est a cetăţii interioare, construită cu începere din anul 1775, grav afectată de un mare incendiu care a distrus oraşul între 19 şi 21 iunie 1836), **Biserica Capucinilor** (astăzi cunoscută sub numele de **Biserica romano-catolică „Vizita Sf. Fecioare Maria la Sf. Elisabeta"**, construită cu începere din anul 1734 şi sfinţită în anul 1742), **Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt"** (ridicată în mai multe etape pe parcursul veacului al XVIII-lea), **Biserica Sfânta Ana** (lucrările la zidirea ei au debutat în anul 1773, fiind realizată în stil baroc; sfinţirea sa s-a făcut la data de 29 octombrie 1774), **Biserica „Neprihănita zămislire"** (ridicată între anii 1852 şi 1862 de un meşter necunoscut) etc.

O interesantă istorie şi un ridicat potenţial turistic îl au apoi bisericile aparţinând cultului greco-catolic. **Biserica Sfântul Nicolae**, de pildă, a fost înălţată în debutul veacului al XIX-lea, suferind de-a lungul timpului mai multe modificări, reparaţii etc. A fost grav afectată de marele incendiu din vara anului 1836. Tot aici poate fi amintită şi **Biserica Seminarului greco-catolic** (chiar dacă în prezent în aceasta se desfăşoară slujbe ortodoxe), forma actuală a acesteia datând din anul 1858.

Cultul reformat e reprezentat la rândul lui de câteva biserici-monument reprezentative. Dintre acestea se remarcă **Biserica reformată din Olosig**, ale cărei lucrări au debutat în luna septembrie a anului 1784 după planurile proiectantului Iacob Eder (printre altele, acesta a proiectat şi Biserica cu Lună) şi **Biserica reformată din Oraşul Nou**, a cărei piatră de temelie a fost pusă în luna aprilie a anului 1835, turnurile care-i flanchează faţada fiind înălţate în cursul anilor 1870 - 1871. Nu în ultimul rând trebuie amintită şi **Biserica luterană** (de pe str. Tudor Vladimirescu), a cărei construcţie a debutat în cursul anului 1902, ea înlocuind astfel o capelă de dimensiuni modeste în care slujbele se ţineau încă din cursul anului 1802.

O menţiune aparte o merită lăcaşele de cult aparţinând comunităţii evreieşti, contribuţia acesteia la dezvoltarea urbanistică a oraşului fiind uriaşă. Cele mai reprezentative şi mai pline de istorie rămân în prezent **Sinagoga neologă** din Strada Independenţei, construită cu începere din anul 1877 după planurile inginerului-şef al oraşului Busch David şi **Sinagoga ortodoxă** din strada Mihai Viteazul, construită în anul 1890 de inginerul Knapp Ferenc după proiectul arhitectului Bach Nándor.

Biserica cu Lună

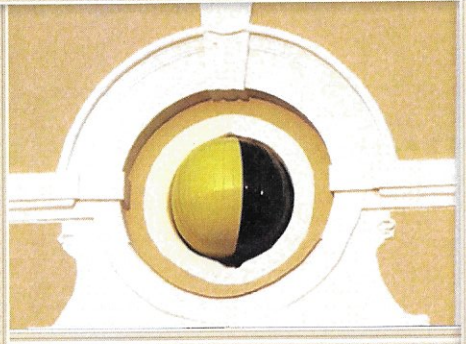

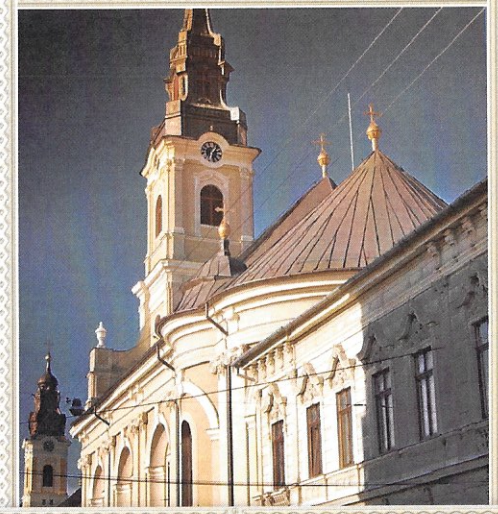

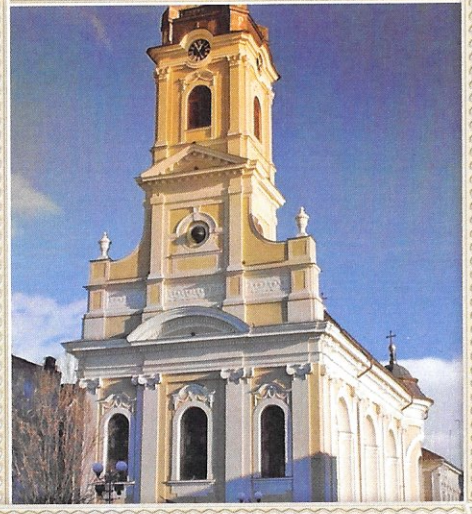

Holdas templomot / The Moon Church / Die Mondkirche / La Chiesa con Luna

Biserica **din Cetate**

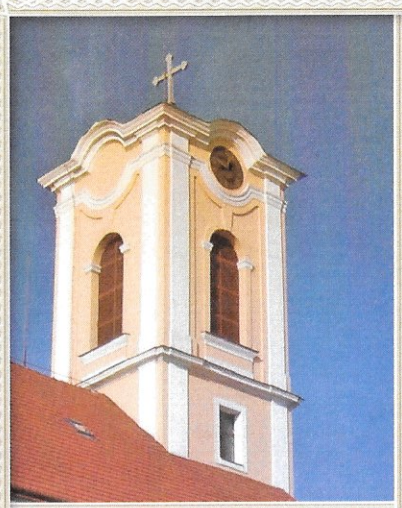

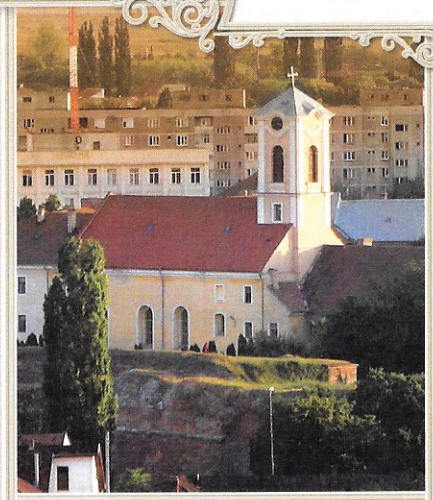

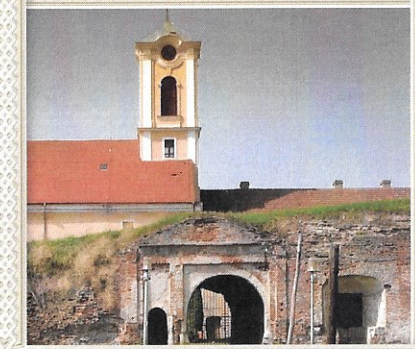

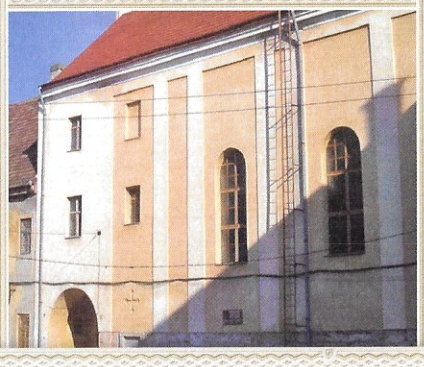

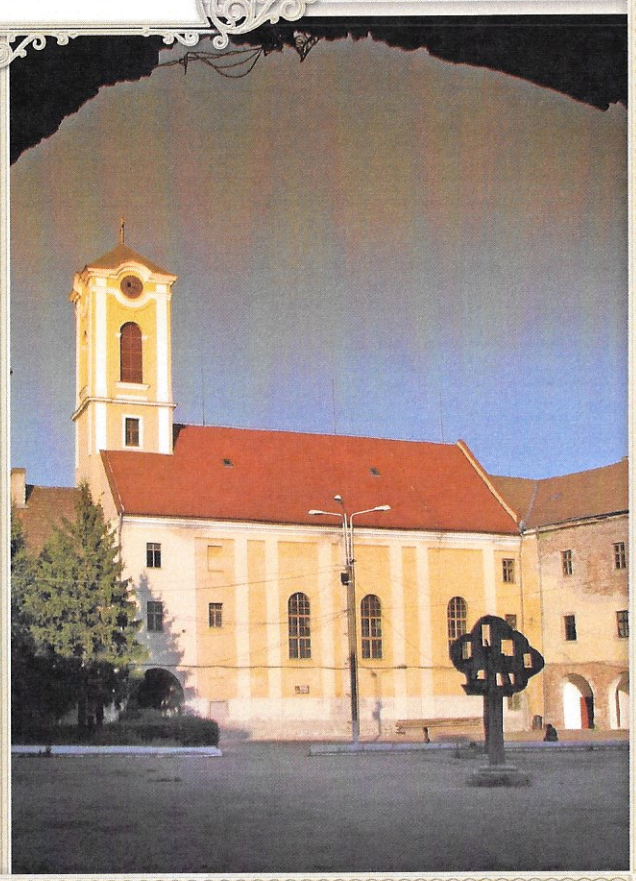

A római katolikus Vártemplom / The Roman-Catholic Fortress Church /
Die römisch-katholische Kirche innen der Burg / la Chiesa romano - cattolica della fortezza

A lelkiség Nagyvárada – A templomok városa

A bihari tájakon évezredes múltra tekint vissza a vallási élet, különös tekintettel a kereszténységre. Az őskeresztény leletek, amelyeket számos régészeti próbafeltárás vagy ásatás helyszínén találtak (a bihari földvárban, a Szálka-dombi ásatásokon, a Szőlőhegyen - csak hogy megnevezzünk néhány, a leendő váradi várhoz nagyon közel fekvő helyszínt), arra utalnak, hogy a vidék már korán fölvette a kereszténységet. Kezdetben e leletek mindegyike a bizánci típusú kereszténységhez kapcsolódott, amelyből később, a 11. század közepén bekövetkezett Nagy Egyházszakadás nyomán az ortodox kereszténység alakult ki. A magyar törzsek megjelenése, a pannon pusztán való megtelepedése és ratin rítus szerinti megkeresztelkedése, majd erdélyi terjeszkedésük nyomán az őshonos lakosság, amely, mint említettük, az ortodox kereszténységet vette fel, az Úr előtti hódolás és a vallásos élet megnyilvánulásainak egy másik formájával is megismerkedik. Ez pontosan az általunk vizsgált közegben, a városi környezetben válik a leginkább láthatóvá.

Míg ezen időszak előtt - és erre a régészeti leletek a legfőbb tanúk - a kereszténység vallást, legalábbis az általunk vizsgált területen, nem zárták rögzített sémákba, területi közigazgatási egységekbe, a magyar hódítást követően olyan vallási életről beszélhetünk, amely a működéséhez szükséges minden elemmel rendelkezett. Pontosabban a magyar állam által kialakított területi közigazgatási egységek mellett megjelennek a püspökségek is, vagyis a római mintára kialakított egyházi területi közigazgatási egységek.

A legenda szerint a nagyváradi várat csak egy kolostor itteni megjelenését követően alapították meg, és létezik Bihar vármegye székhelyeként. Közismert, hogy az egész korai középkor során mindegyik városka egy apátság vagy templom körül születik meg és indul fejlődésnek. A bihari egyházmegyét a történészek szerint a szentté avatott I. István magyar király alapította, de megerősítése, valamint a püspöki székhely megépítése, és ezzel egyidőben a Nagyváradi Káptalan létrehozása I. László nevéhez fűződik. Azt mondhatjuk, hogy a rögzített keretek közötti egyházi élet ezen első megnyilvánulásait követően indul fejlődésnek a városi élet is.
Bármely város élete, főleg a középkorban és az újkorban kétségkívül egy vagy több templom köré szerveződött. A templom, amely gyakran a város kellős közepén magasodott, gyakran polarizáló szerepet játszott, és rengeteg kegytárgyat (ezek közül egyeseket csodatevőnek tartottak), relikviát, különböző jellegű ereklyéket gyűjtött össze a falai közé, vagy politikai illetve egyházi vezetők sírhelyének adott otthont (egy részüket szentté is avatták), ami nagy számú hívet és zarándokott vonzott a helyszínre.

Nem meglepő hát, hogy ilyen körülmények között a városok és a templomok közötti viszony számos formában megnyilvánulhatott, szimbiózisuk pedig kölcsönösen előnyösnek bizonyult: előbbiek kulturális hírnevét növelte a templomok, püspökségek jelenléte, de gazdasági erejük is növekedett, köszönhetően a zarándokoknak, akik azért érkeztek a messzi távolból, hogy falaik között imádkozzanak, vagy a vásároknak, amelyeket a különböző ünnepek alkalmából tartottak; utóbbiak

a város terjedése nyomán profitáltak, díszadalmasan emelve az ég felé tornyaikat, gazdagítva anyagi javaikat, és megerősítve művelődési és spirituális központi szerepüket.

Nagyvárad esetében, amely gazdag, szép és hosszú múlttal rendelkező település, a templomok gyakran játszottak fontos szerepet. Már a kezdetei is egy ilyen istenháza megjelenéséhez kapcsolódnak, alapításának a bécsi Képes Krónikában megírt legendája megemlékezik arról, hogy I. László király (1077 - 1095) „Bihar vármegyében a Körös folyó mellett vadászat közben talált egy helyet, ahol angyali intelemre elhatározta, hogy monostort épít Szűz Mária tiszteletére: ezt a helyet Váradnak nevezte."

Ennek földsánccal való körbevétele, majd annak más, maradandóbb építményekkel és kő- vagy téglafalakkal való helyettesítése és a váradi vár születése később hozzájárulnak ahhoz, hogy az erődítmény közelében több település is megjelenjen, amelyek egyesülése végül a mai Nagyvárad létrejöttéhez vezet. A templomoknak a város fejlődésében játszott pozitív szerepe azon istenháza megépítése példáján keresztül mutatható be, amelyet 1192-ben fejeztek be (valószínűleg I. László szentté avatása alkalmával avatták fel), vagy azon nagyszerű templomén, amelyet Demeter püspök idején építettek, hossza meghaladta a 72 métert, két masszív torony tartozott hozzá, és amely az előbb említett szent király, valamint Luxemburgi Zsigmond császár és király sírjának is otthont adott.

Annak nyomán, hogy IX. Bonifác pápa 1401 augusztus 25-én olyan privilégiumokkal ruházta fel, amely a velencei Szent Márk templom vagy az assisi Santa Maria Portiuncula rangjára emelte, fontos zarándokhellyé vált a közelből, illetve Közép- és Kelet-Európából érkező nagyszámú hívő számára.

A város lakói meglehetősen jelentős vallási türelemről tettek tanúbizonyságot az idők során, ez az állítás könnyen alátámasztható azzal a ténnyel, hogy a központban, egymáshoz nagyon közel állnak az ortodox, a római és a görög katolikus, a református és az evangélikus egyház templomai; ezekhez hozzáadódik még három zsinagóga is.

Ezek az épületek, amelyekhez hozzávehetjük a külvárosokban állókat is, különböző méretűek, különleges elegancia vagy gazdagság, vagy ellenkezőleg, megkapó egyszerűség jellemzi őket, évszázadok óta állnak, ezen időszak alatt pedig gazdag történelemre tettek szert, amely fokozza idegenforgalmi, művelődési és spirituális értéküket.

A Sebes-Körös-parti város templomainak rövid felsorolásakor nem hagyhatjuk ki a legreprezentatívabb ortodox templomokat, mint a **Szent Mihály és Gábor arkangyalokról elnevezett ortodox templomot**, amely az első püspöki székesegyház, amelyet Schultz mester épített és amelyet maga a karlócai érsek szentelt fel 1779-ben, valamint **Az istenszülő Elszenderedése** vagy **Holdas templomot**, amelyet 1784-ben kezdtek el építeni, és amely egyedülálló azon szerkezet miatt, amely a holdfázisokat jelzi, és amelyet Georg Rueppe helyi órásmester készített; ugy-

Biserica **Sfânta Ana**

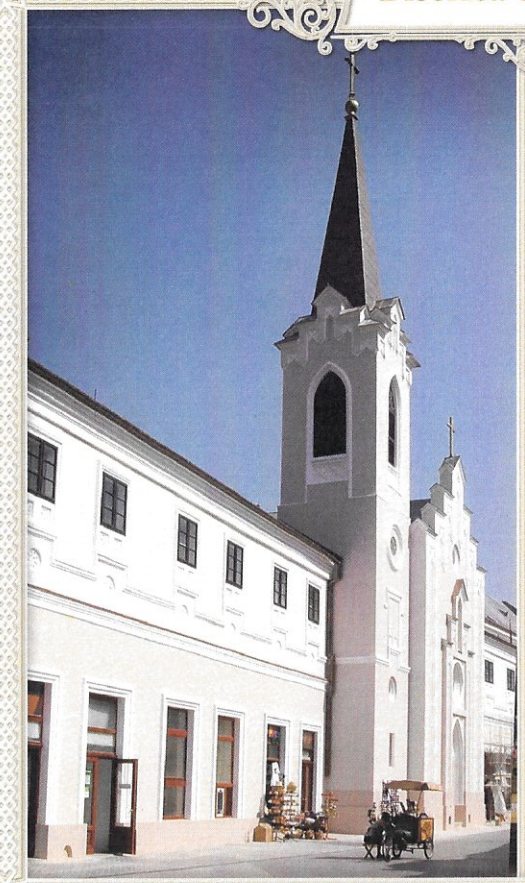

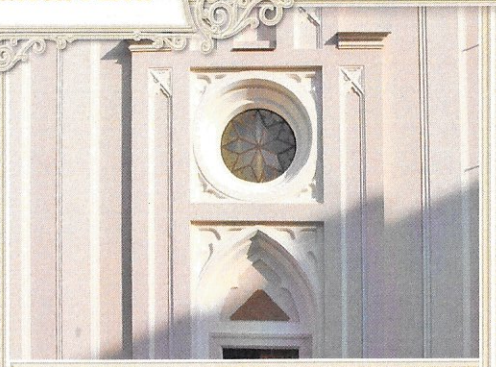

A Szent Anna templom / The Saint Ann Church / Die Kirche "St. Anna" / La Chiesa Santa Ana

Evangélikus templomot / The Lutheran Church / Die Lutherische Kirche / La Chiesa luterana

anitt említhető meg a **Szent Brigitta** vagy **Szentháromság-templom**, amelynek alapkövét 1693-ban tették le; 30 éven keresztül püspöki székesegyházként szolgált.

Ezek mellett felsorolhatók a római katolikus templomok: a **Szent László templom**, (1720 után épült, és az idők során többször átépítették), a **Ferences barátok temploma** (1731-ben fejezték be, 1788 után építettek rá emeletet), **a Premontrei rend temploma**, később **Premontrei templom** (1741 és 1766 között épült Vépi Máté építész-szerzetes tervei alapján), **a Szűz Mária Mennybemenetele templom** (1751-ben kezdték el építeni, a római katolikus püspöki palotával és a kanonoki lakásokkal együtt, amelyek az úgynevezett **Kanonok Sort** alkotják, ezzel Közép- és Kelet-Európa egyik legnagyobb barokk komplexumát alkotva), a római katolikus **Vártemplom** (amely a belső vár északkeleti részében épült, építéséhez 1775-ben kezdtek hozzá, és amely súlyosan megsérült abban a tűzvészben, amely 1836 június 19. és 21. között pusztított a városban), a **Kapucinus templom** (ma **Szűz Mária Látogatása Szent Erzsébetnél templom**ként ismert, 1734-ben kezdték építeni és 1742-ben fejezték be), a **Szentlélek Eljövetele templom** (több szakaszban épült a 18. század során), a **Szent Anna templom** (építési munkálatai 1773-ban kezdődtek, barokk stílusban épült; 1774 október 29-én szentelték fel), a **Szeplőtelen fogantatás templom** (1852 és 1862 között épült, építője egy ismeretlen mester) stb.

Érdekes történelemmel és kiemelkedő idegenforgalmi potenciállal rendelkeznek a görög katolikus templomok. A **Szent Miklós templom**ot például a 19. század elején építették, és az idők során több átépítésen és javításon is átesett. Súlyosan károsodott az 1836 nyarán kirobbant tűzvészben. Ugyanitt említhető meg a **Görög Katolikus Szeminárium temploma** is (még akkor is, ha ma ortodox liturgiákat tartanak benne), amelynek jelenlegi formája 1858-ban alakult ki.

A református vallást néhány reprezentatív műemléktemplom képviseli. Ezek közül kiemelkedik az **Olaszi református templom**, amelyet 1784-ben kezdtek építeni Éder Jakab tervei alapján (egyebek mellett a Holdas templomot is ő tervezte), valamint az **Újvárosi református templom**, amelynek alapkövét 1835 áprilisában tették le, a homlokzata két oldalán álló tornyokat pedig 1870 és 1871 között emelték.

Nem utolsó sorban meg kell említenünk az **evangélikus templomot** is (a Tudor Vladimirescu, régi nevén Körös utcán), amelyet 1902-ben kezdtek el építeni, így átvehette a helyét annak a szerény méretű kápolnának, amelyben 1802 óta tartották az istentiszteleteket.

Külön említést érdemelnek a zsidó közösség imaházai, hozzájárulások a város urbanisztikai fejlődéséhez ugyanis óriási. A legreprezentatívabbak és leghosszabb történelemmel rendelkezők ma az Independenței/Függetlenség, régi nevén Kossuth utcai **neológ zsinagóga**, amelyet 1877-ben kezdtek el építeni Busch Dávid városi főépítész tervei alapján, valamint a Mihai Viteazul/Zárda utcai **ortodox zsinagóga**, amelyet 1890-ben épített Knapp Ferenc mérnök Bach Nándor építész tervei alapján.

Catedrala „Înălțarea Fecioarei Maria”

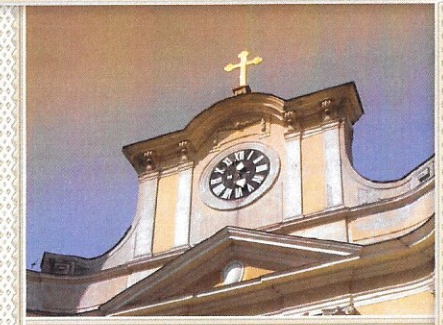

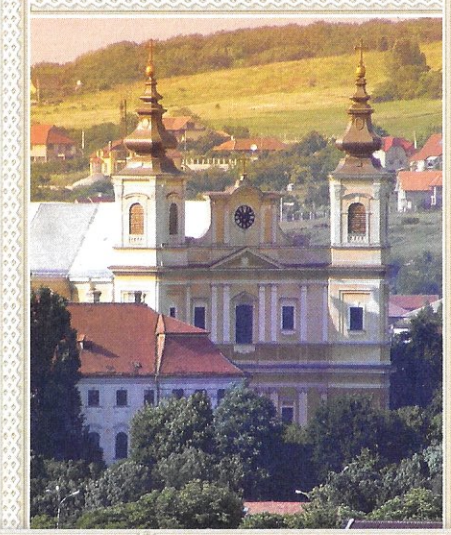

A Szűz Mária Mennybemenetele templom / The Ascension of Virgin Mary Cathedral /
Die Kathedrale „Himmelfahrt der Jungfrau Maria“ / La Cattedrale “L’ascensione della Madonna”

Biserica reformată din Olosig

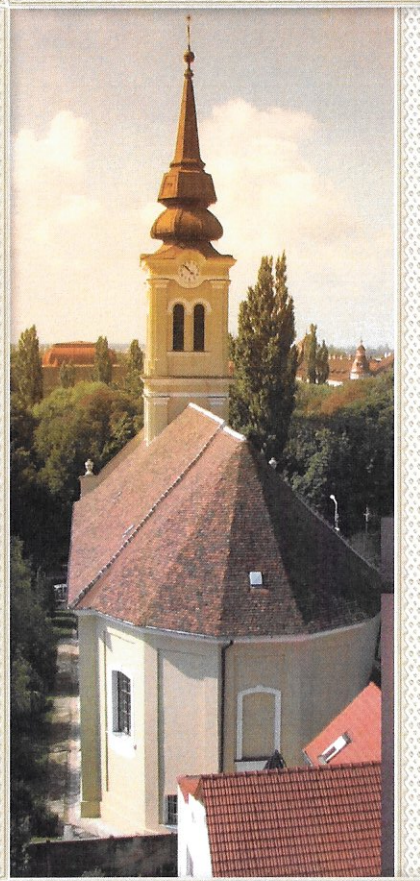

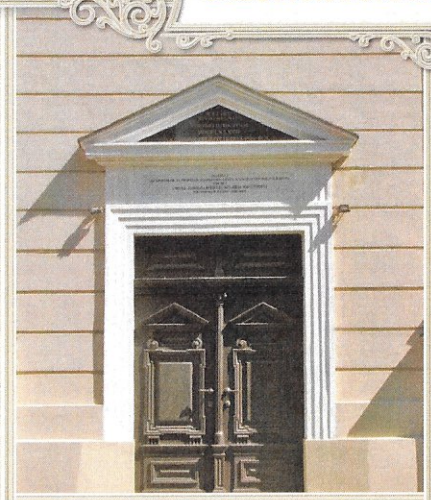

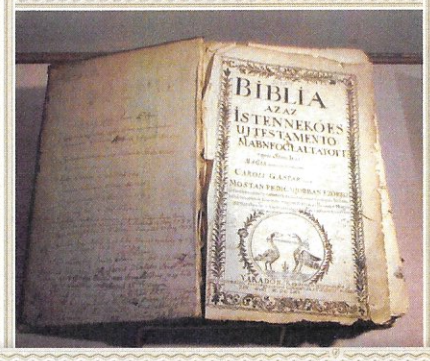

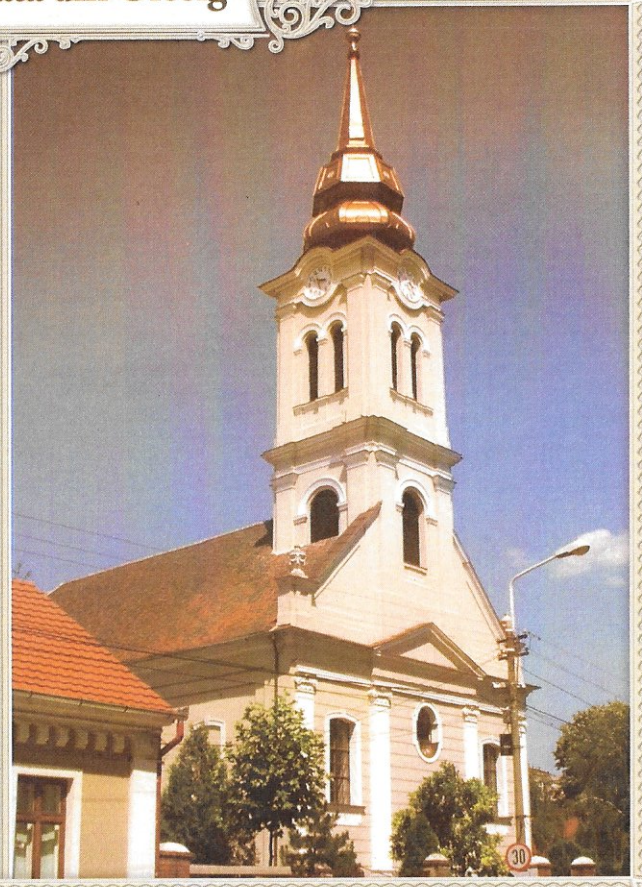

Olaszi református templom / The Olosig Reformed Church / Die Reformierte Kirche aus Olosig / La Chiesa riformata Olosig

Oradea Spirit – The city of churches

Religious life in Bihor County, particularly Christianity, has a history dating back thousands of years. The paleo-Christian discoveries from many archaeological dig sites and forays (Biharia Keep, the Salca dig site, Vineyard Hill - to name just a few such spaces which are among the closest to what will eventually become the Oradea Fortress) denote the relatively early Christianization of this area. Initially all these discoveries had everything in common with Byzantine Christianity, which would later become Orthodox Christianity after the East-West Schism of the mid-11th Century. Yet with the infiltration of the Hungarian tribes, their establishment in the Pannonic Planes and their Christianization according to the Latin rites, and later with their expansion into Transylvania, the local Orthodox Christian population will learn another manifestation of religious life. This will be most apparent in the urban environment.

If before this point, as archaeological evidence suggests, Christian faith was not restricted to fixed religious-administrative units, at least not for the area we are discussing, starting with the Hungarian conquest we can begin speaking of a more typical religious life. That is, beyond the formation of administrative-territorial units imposed by the Hungarian state, dioceses will also be formed, along with religious administrative-territorial units, formed after Romanian fashion.

According to legend, the Fortress of Oradea shall be founded and exist as a future "capitol" of the Bihor county only after the building of a monastery on its grounds. It is well known that during the entire early Middle Ages each little town developed around a monastery or church. The Bihor Diocese was established by the sanctified Hungarian king Stephan I, yet its consolidation, as well as the edification of the episcopalian seat and implicitly of the Chapter in Oradea is tied to the name of Ladislaus the First. One could say that with these first manifestations of ordered religious life, urban life developed as well.

The life of any town, particularly in the Middle Ages and the modern era surely gravitated around at least one church. Often taking up an ultra-central position in urban planning, the church often fulfilled a polarizing role, gathering among its walls a multitude of holy items (some of them considered capable of facilitating miracles), relics, all sorts of sacred remains, as well as the tombs of political leaders or prelates (some of them canonized) which would bring about a large number of followers and pilgrims.

Thus, it isn't surprising that in such conditions the relationships between towns and churches have taken on various guises, their symbiosis proving to be mutually advantageous. The former saw a raise in their cultural prestige because of the existence of places of worship, dioceses etc., as well as their financial strength increased due to the presence of pilgrims from far off places who came to pray within its walls and the fairs held at various holidays; The latter profited from the urban expansion as they triumphantly raised their towers to the sky, enriching their material wealth and consolidating their role as focal points of culture and spirituality.

In the case of Oradea, a city with a rich, beautiful and long history, churches frequently played an important part. Its early beginnings are tied to the establishment of such a religious location. The legend of its foundation recorded in the Vienna Illuminated Chronicle mentions that, while on a hunt, king Ladislaus the First (1077-1095) "found in the parish of the Fortress of Bihor, between the rivers Criş, a place where, beckoned by angels, he decided to build a monastery dedicated to The Virgin Mary". Surrounding it with a layer of earth, then replacing it with stronger edifices and with stone or brick walls, and the birth of the Oradea Fortress would eventually contribute to the development of many settlements whose unification will lead to modern Oradea. Concretely, the positive role churches have has in the development of the city can be exemplified for instance by the church completed in 1192 (probably inaugurated when Ladislaus I was sanctified) or by the grandiose church built during the diocese of Demetrius, 72 meters high, flanked by two massive towers, which will host the tomb of the holy king mentioned earlier, and of the king-emperor Sigismund de Luxemburg.

On the 25th of August 1401 Pope Boniface IX will award it a privilege which shall make it comparable to the San Marco Cathedral of Venice or the Santa Maria Portiuncula of Assisi and shall lead to transforming it into an important pilgrimage spot for many believers nearby, but also from Central and Eastern Europe.

The spirit of religious tolerance of the inhabitants of the city was quite high in early times and this statement can easily be tested with the coexistence in the central area, at small distances from one another, of churches belonging to the Orthodox faith, but also the Roman and Greek-Roman, Reformed and Lutheran faiths. To these we can add the presence of three synagogues.

Of different sizes, of a particular elegance and decorative richness, or, on the contrary, of an imposing sobriety, all these buildings as well as the peripheral part of town accumulate an existence which stretches across centuries, as they gathered a rich history which augments their touristic, cultural and spiritual value.

A brief enumeration of the places of worship built within the city on the banks of Crişul Repede River cannot be complete without its most representative orthodox churches such as the **Orthodox Church of the Holy Archangels Michael and Gabriel**, first episcopal cathedral built by the famous master Schultz and sanctified in 1779 by none other than the archbishop of Carlovit and the **Church of the Assumption** or **the Moon Church** constructed starting in 1784, unique for its mechanism which indicates the phases of the moon, built by local clock-maker Georg Rueppe; also in this category we might mention the **Saint Brigid Church** and the **Holy Trinity Church** whose cornerstone was placed during 1693. For 30 years this functioned as an episcopalian cathedral. To these we may add the Roman-Catholic places of worship: The **Saint Ladislaus Church** (built after 1720, which underwent many modifications as time went on), the **Mon-**

astery of the Franciscan Monks (finished in 1731, storied after 1788), The **Church of the Premonstratensian Order**, later known as the **Premonstratensian Church** (built between 1741 and 1766 after the plans of monk-architect Vépi Máté), The **Ascension of Virgin Mary Cathedral** (built starting with 1751, with the **Episcopal Roman-Catholic Palace** and the houses of the clergymen which make up **Şirul Canonicilor** ("Priests' Row"), which was one of the largest complexes in baroque style from Central and Eastern Europe), the **Roman-Catholic Fortress Church** (which is part of the north-eastern side of the interior fortress built starting with the year 1775, gravely damaged by a great fire which ravaged the city between the 19th and 21st of June 1836), **The Capuchins Church** (known today under the name of the **Roman-Catholic Church of "the Visit the Holy Virgin Mary to Saint Elisabeth"**, built starting with the year 1734 and sanctified in 1742), **The Church of Pentecost** (build in several stages during the XVIII century), **The Saint Ann Church** (a baroque construction started in 1773, sanctified on the 29th of October 1774), **The Church of the Immaculate Conception** (built between 1852 and 1862 by an unknown master) etc.

The Roman-Greek faith also has churches of an interesting history and a high touristic potential. For example the **Saint Nicholas Church** was built at the start of the XIX century undergoing many modifications and reparations over the course of time. It was heavily affected by the fire of 1836. Here we may also mention the **Church of the Greek-Catholic Seminar** (even if presently in it there are orthodox services), its current form dating from 1858.

The reformed cult is represented in its turn by several representative monument-churches. Of these we may remark upon the **Olosig Reformed Church**, which started being built in September of 1784, based on the plans of Iacob Eder (who, among other things also designed the Moon Church) and the **Reformed Church of New Town**, whose cornerstone was laid down in April 1835, the towers which flank its facade dating from 1870-1871.

We must also make a point of mentioning the **Lutheran Church** (on Tudor Vladimirescu Street), which was built starting with the year 1902, replacing a chapel of modest size in which service was performed since 1802.

The places of worship belonging to the Jewish community merit a special mention, as their contribution to the urban development of Oradea was huge. The most representative and full of history to this date are the **Neolog Synagogue** on Independence Street, built starting with 1877 based on the plans of chief engineer of the city Busch David, and the **Orthodox Synagogue** on Mihai Viteazul Street, built in the year 1890 by Knapp Ferenc based on the project of architect Bach Nándor.

Biserica **“Pogorârea Sfântului Duh”**

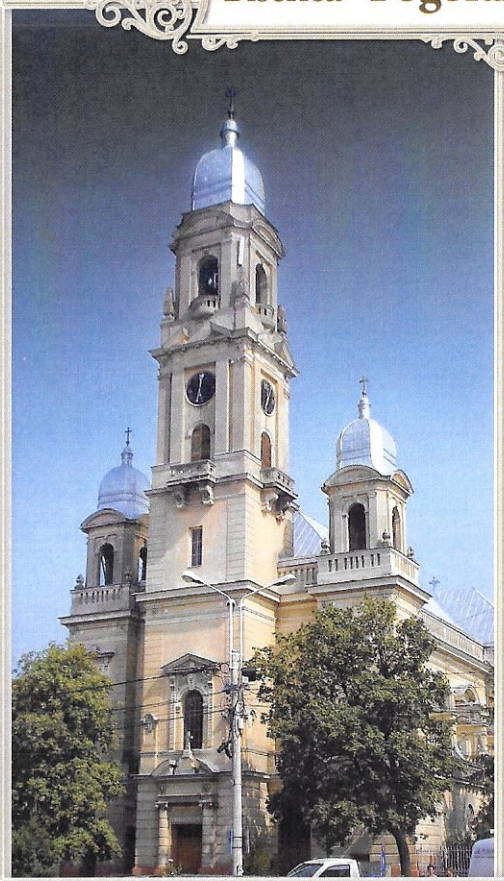

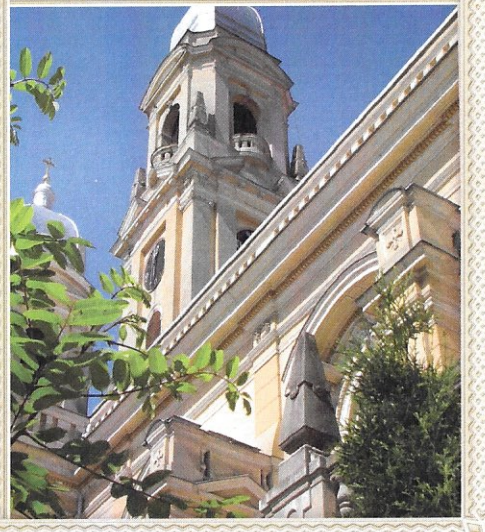

A Szentlélek Eljövetele templom / The Church of Pentecost /
Die Kirche „Pogorârea Duhului Sfânt”/ La chiesa “La discesa dello Spirito Santo”

Biserica reformată din Oraşul Nou

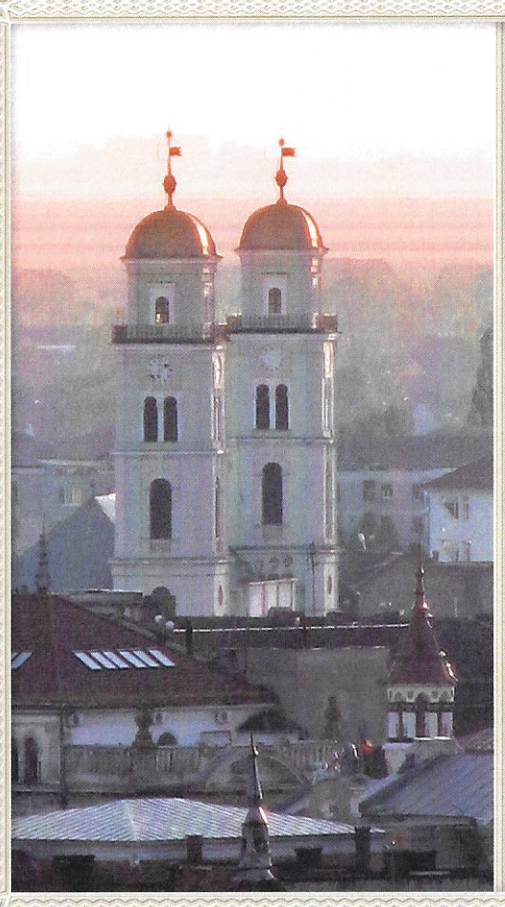

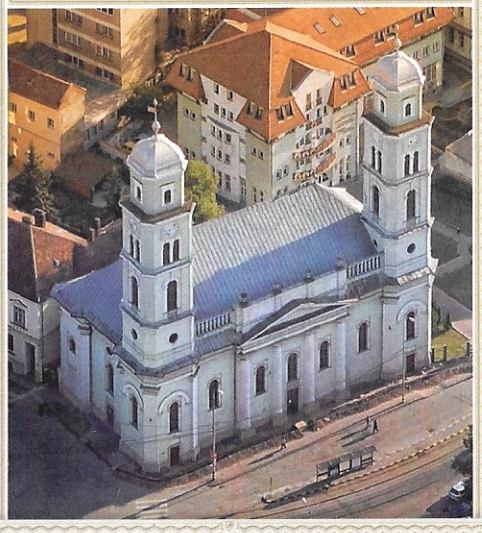

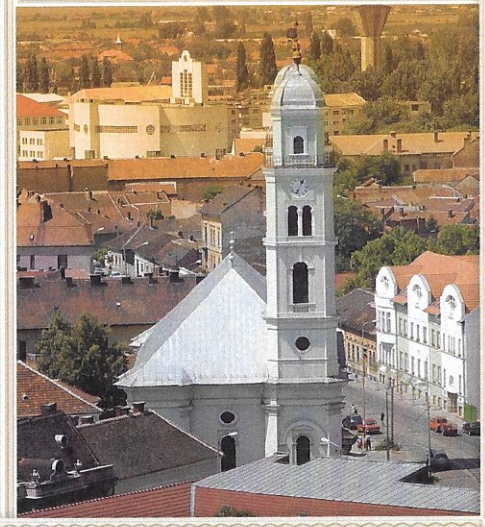

Újvárosi református templom / The Reformed Church of New Town /
Die Reformierte Kirche der Neuen Stadt / La Chiesa riformata della Città Nuova

Grosswardein Geist - Stadt der Kirchen

Das religiöse Leben in Bihor, nämlich das Christentum ist Jahrtausende alt. Die frühchristlichen Entdeckungen in mehreren Umfragen oder archäologischen Ausgrabungen (Burg Biharia, archäologisches Gebiet Salca, Dealul Viilor - um nur ein paar Gebiete ganz in der Nähe von der zukünftigen Burg der Stadt Oradea angeben), verzeichnet eine relativ frühe Christianisierung dieser Gegend. Ursprünglich hatten diese Entdeckungen alles gemeinsam mit dem byzantinischen Christentum, das später, nach dem Großen Schisma in der Mitte des 11. Jahrhunderts, orthodoxes Christentum wurde. Aber mit dem Eindringen der ungarischen Stämme, mit ihrer Siedlung in der Pannonischen Tiefebene und ihrer lateinischen Christianisierung und dann mit ihrer Expansion in Siebenbürgen, wird die heimische orthodox christliche Bevölkerung eine andere Form des Gottesdienstes und der Veranstaltung des religiösen Lebens, kennen. Dieses wird genau im städtischen Lebensumfeld sichtbar sein.

Wenn bevor dieser Zeit, und die archäologischen Beweise sind die wichtigsten Zeugen, eine nicht in Schemen oder festen administrativ-religiösen Einheiten geschlossene christliche Glaube gab, zumindest für unsere Referenz-Gegend, seit der ungarischen Eroberung können wir über ein religiöses Leben, mit allen für seine Tätigkeit erforderlichen Gewohnheiten, sprechen. Genauer gesagt, außer der Existenz der von dem ungarischen Staat durchgesetzten territorialen und administrativen Aufteilungen, werden später auch die Bistümer, bzw. die nach dem romanischen Vorbild religiösen territorialen und administrativen Aufteilungen, erscheinen.

Gemäß der Sage, die Burg Grosswardein wurde gegründet und funktionierte als eine künftige „Hauptstadt" des Kreises Bihor, nur nach dem Aufbau eines Klosters. Es ist schon bekannt, dass während des Früheren Mittelalters, jede kleine Stadt um eine Abtei oder Kirche entstand und sich entwickelte. Das Bistum in Bihor, wie die Historiker sagen, war von dem heiligen ungarischen König Ştefan I. gegründet, aber seine Festigung, als auch die Gründung des Bistumssitzes und des Konzils aus Oradea in Verbund mit dem Name von Ladislau I ist. Wir könnten sagen, dass mit diesen ersten in festen Rahmen religiösen Veranstaltungen, entwickelt sich auch das städtische Leben.

Das Leben jeder Stadt, besonders im Mittelalter und in der Neuzeit, hat sich zweifellos um eine/einige Kirchen gedreht. Weil sie oft eine zentrale Stelle innen der Stadt besaß, vollzog die Kirche eine häufige polarisierende Rolle, so dass sie, innen seiner Mauern, viele religiösen Objekte (einige von ihnen betrachtet als übernatürlich), Reliquien, verschiedene Arten von Gebeine der Heiligen gesammelt hat, oder die Gräber einiger politischen Führern oder Prälaten (Teil von ihnen wurden kanonisiert) veranstaltet hat, die ohne weiteres viele Gläubige und Pilgern gelockt haben.

Also, es ist kein Wunder, dass unter solchen Bedingungen, die Beziehungen zwischen den Städten und Kirchen unterschiedliche Formen angenommen haben, ihre Symbiose zeigte sich gegenseitig günstig: bei den Ersten, erhöhte sich die kulturelle Bedeutung, aufgrund der Anwesenheit einiger Kultstätten, einiger Bistümer, oder die wirtschaftliche Macht, dank der Pilgern, die aus fernen Gegenden, um innen der Mauern zu beten, kamen, oder der Märkten in verschiedenen Feiertagen; die Letzten erfreuten sich über die Entwicklung der Stadt, sie haben triumphierend die Türmen zum Him-

mel erhoben, die materiellen Güter bereichert und die Rolle als Sammelpunkten der Kultur und Geistlichkeit gefestigt.

In Grosswardein, Siedlung mit einer reichen, schönen und langen Geschichte, haben die Kirchen häufig eine wichtige Rolle gespielt. Ihre Anfänge binden sich von dem Aufbau einer solchen Kultstätte, die Legende ihrer Gründung wurde in Gemalte Chronik von Wien aufgezeichnet, wo man erinnert wurde, dass als König Ladislau I (1077 - 1095) bei einer Jagd war, „fand in der Pfarrgemeinde der Burg Bihor, zwischen Criș Flüsse (...), eine Stelle, wo er zur Anregung der Engel, ein Kloster zu Ehren der Jungfrau Maria zu bauen entschied". Ihre Umgebung mit einem Erdhügel, dann ihre Auswechselung mit anderen mehr dauerhaften Gebäuden mit Stein- oder Ziegelmauern und die Gründung der Burg Grosswardein, werden später zur Entstehung von mehreren Ortschaften rund um die Festung beitragen, deren Vereinigung letztendlich zur Gründung der modernen Stadt Oradea führen wird. Eigentlich, die Erläuterung der positiven Rolle, die die Kirchen an der Entwicklung der Stadt hatten, kann man erzählt sein, zum Beispiel, durch die Erinnerung der im Jahr 1192 beendete Kirche (wahrscheinlich eröffnet mit Heiligsprechung von Ladislau I) oder der großartigen Kirche, die während des Demetrius Episkopats aufgebaut war, mit einer Länge von mehr als 72 m, von zwei mächtigen Türmen flankiert, die das Grab des oben genannten heiligen König, aber auch des Kaisers Sigismund von Luxemburg veranstalten wird.

Die Erteilung von Papst Bonifaciu IX, am 25 August 1401, eines Privilegs, das sie am Rang der Kirchen San Marco aus Venedig und Santa Maria Portiuncula aus Assini brachte, wird zu ihrer Verwandlung in einem wichtigen Wallfahrtsort für viele Gläubige von Umgebungen, als auch von Mittel- und Osteuropa führen.
Der Geist der religiösen Toleranz der Bevölkerung der Stadt war ziemlich hoch im Laufe der Zeit, dieses konnte man leicht bestätigen durch die Koexistenz im Zentrum, an ganz kurzen Entfernungen, einiger Kirchen, die zum Orthodoxen, Römisch-Katholischen, Griechisch-Katholischen, Reformierten und Lutheranern gehören; dieser wird die Anwesenheit der drei Synagogen hinzukommen.

Alle diese Gebäude mit verschiedenen Größen, mit einer einzigartigen Eleganz und einem dekorativen Reichtum oder, im Gegenteil, mit einer imposanten Nüchternheit, an denen die Gebäuden der Stadtränder hinzukommen, kumulieren eine Jahrtausende Existenz, während sie eine reiche Geschichte angesammelt haben, die ihren touristischen, kulturellen und geistlichen Wert erörtert.

Eine kurze Aufzählung der Kultstätten in der Stadt an Ufern des Flusses Crişul Repede, darf nicht die bedeutenden orthodoxen Kirchen unterlassen, bzw. **die orthodoxe Kirche „Sfinții arhangheli Mihail și Gavril"** (**„Die Heiligen Erzengel Michael und Gabriel"**), die erste bischöfliche Kathedrale, von dem berühmten Meister Schultz gebaut und im Jahr 1779 von dem Erzbischof von Karlowitz selbst geheiligt und **die Kirche „Adormirea Maicii Domnului"** (**„Das Einschlafen der Gottesmutter"**) oder die Mondkirche, die beginnend mit Jahr 1784 gebaut wurde, die durch seinen Mechanismus einzigartig ist, Mechanismus der die Mondphasen zeigt und welcher vom lokalen Uhrmacher Georg Rueppe durchgeführt wurde; in dieser Gruppe kann man auch die **Kirche „Sfân-**

Sinagoga neologă

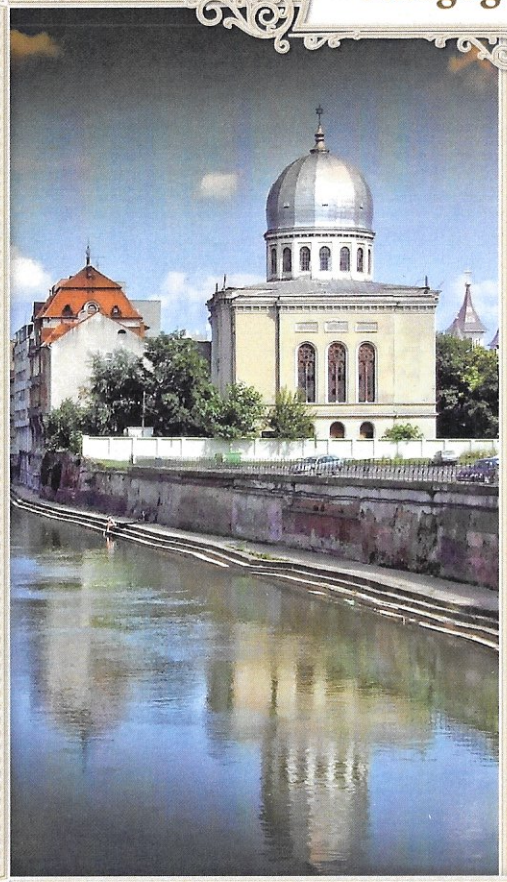

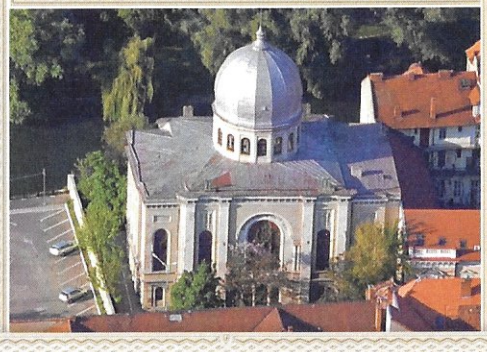

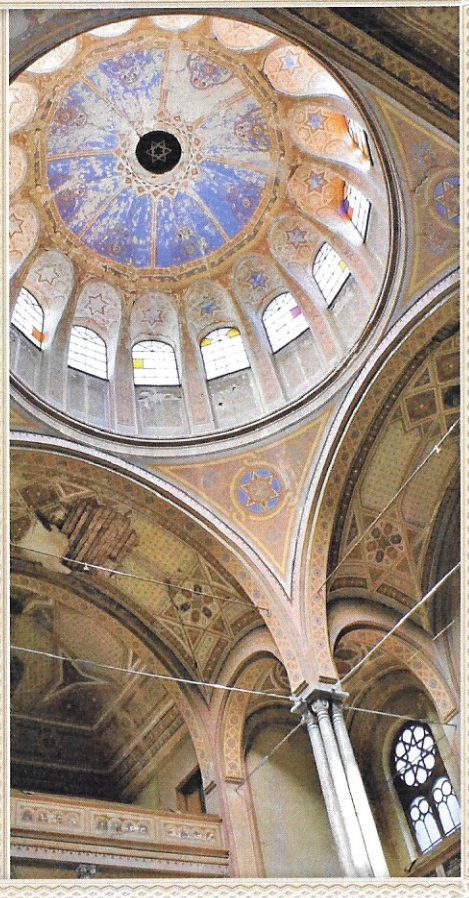

A neológ zsinagóga / The Neolog Synagogue / Die Neologe Synagoge / La Sinagoga neologa

Sinagoga ortodoxă

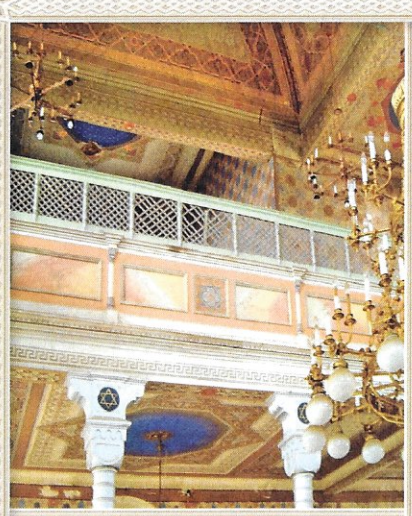

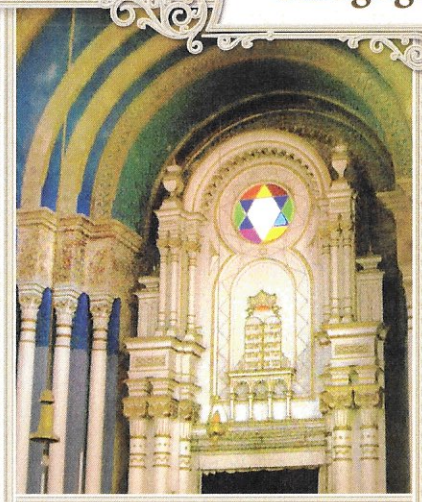

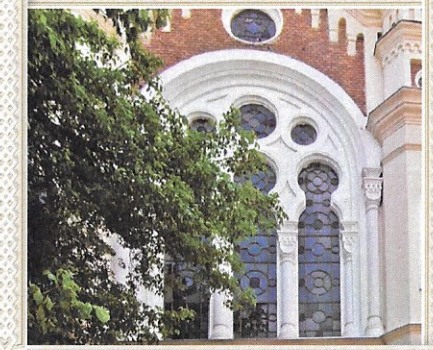

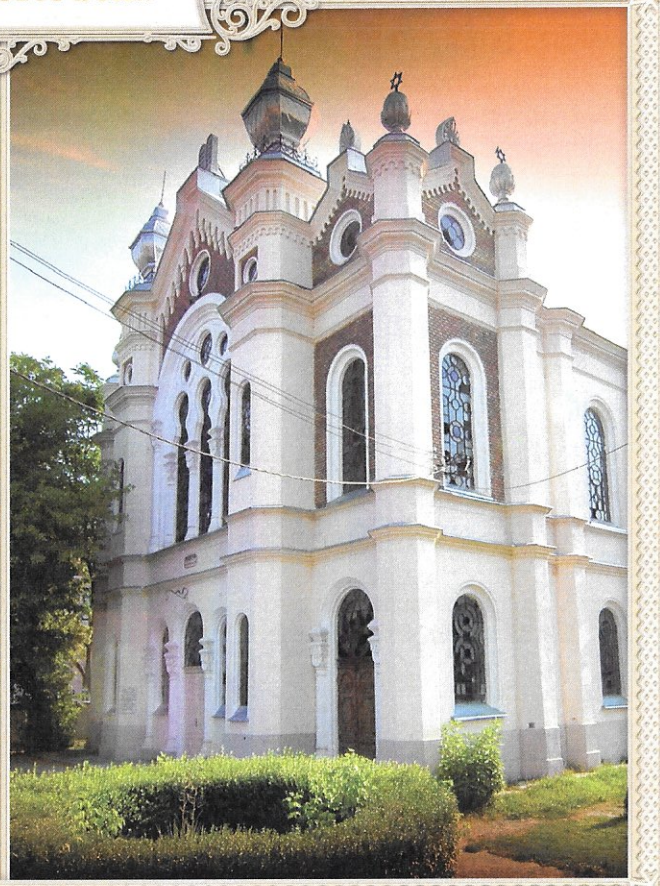

Ortodox zsinagóga / The Orthodox Synagogue / Die Orthodoxe Synagoge / La Sinagoga ebrea ortodossa

ta Brigitta“ („Heilige Brigitta“) oder **die Kirche „Sfânta Treime“ („Heilige Dreifaltigkeit“)**, deren Grundstein im Jahr 1693 gelegt war; für 30 Jahren diente sie als bischöfliche Kathedrale. Dazu gehören auch die römisch-katholischen Heiligtümer: **die Kirche „St. Ladislau“** (nach dem Jahr 1720 gebaut, die mehrere Veränderungen im Laufe der Zeit erlitt), das Franziskanerkloster (beendet im Jahr 1731, aufgestockt nach dem Jahr 1788), **Kirche des Prämonstratenser Orders**, später **Prämonstratenser Kirche** (gebaut zwischen 1741 und 1766 gemäß den Projekten des Mönch-Architekts Vépi Máté), **die Kathedrale „Himmelfahrt der Jungfrau Maria“** (die beginnend mit Jahr 1751 gebaut wurde, zusammen mit dem römisch - katholischen Bischofspalast und den Wohnungen der Kanoniker, die den berühmten Komplex **Die Reihe der Kanoniker bildet**, die einen der größten Komplexe im Barockstil in Mittel- und Osteuropa ist), **die römisch-katholische Kirche innen der Burg** (eingebaut im Nordosten der Innenburg, die beginnend mit Jahr 1775 gebaut wurde, und welche sehr beschädigt in einem großen Feuer war, welches die Stadt zwischen 19 und 21 Juni 1836 zerstört hat), Kapuzinerkirche (heute bekannt durch den Name **Die römisch-katholische Kirche „Besuch der Heiligen Jungfrau Maria an der Heiligen Elisabeta“**, die beginnend mit Jahr 1734 gebaut war und im Jahr 1742 geheiligt war), **die Kirche „Pogorârea Duhului Sfânt”** (gebaut in mehreren Arbeitsschritten während des 18. Jahrhunderts), **die Kirche “St. Anna”** (die Arbeiten begannen im Jahr 1773 und wurde in Barockstil gebaut; ihre Heiligung fand am 29 Oktober 1774 statt), **die Kirche „Neprihănita zămislire”** (gebaut zwischen 1852 und 1862 von einem unbekannten Baumeister) usw.

Eine interessante Geschichte und ein hohes touristischen Vermögen haben **die griechisch-katholischen Kirchen. St. Nikolaus Kirche**, zum Beispiel, wurde in dem früheren 19. Jahrhundert gebaut, hat im Laufe der Zeit viele Veränderungen, Reparaturen usw. erlitten. Sie war stark beschädigt im großen Brand des Sommers 1836. Hier kann man auch die Kirche des griechisch-katholischen Priesterseminars erwähnen (obwohl zurzeit orthodoxe Gottesdienste stattfinden), ihre heutige Bauform gab aus dem Jahr 1858.

Der reformierten Kultus ist durch einige bedeutende Kirchen vertreten. Davon bemerkt sich **die Reformierte Kirche aus Olosig**, deren Bauarbeiten im September 1784 begonnen haben, gemäß den Projekten des Konstrukteurs Iacob Eder (er plante auch die Mondkirche) und **die Reformierte Kirche der Neuen Stadt**, deren Grundstein im April 1835 gelegt wurde, und deren flankierenden Türmen der Fassade während 1870 - 1871 gebaut wurden.

Nicht zuletzt muss man **die Lutherische Kirche** erwähnen (auf der Tudor Vladimirescu Straße), deren Aufbau im Jahr 1902 begann, sie ersetzte eine ziemlich kleine Kapelle, in welcher die Gottesdienste schon seit dem Jahr 1802 stattfanden.

Eine besondere Erwähnung verdienen die Kultstätten der hebräischen Gemeinschaft, deren Beitrag zur städtischen Entwicklung der Stadt riesig war. Die bedeutendsten und voller Geschichte bleiben bis jetzt **die Neologe Synagoge** auf Independenței Str., Baujahr ab 1877, gemäß den Projekten des Chefingenieurs der Stadt Busch David und **die Orthodoxe Synagoge** auf Mihai Viteazul Str., gebaut im Jahr 1890 von dem Ingenieur Knapp Ferenc, nach dem Projekt des Architekten Bach Nándor.

Oradea dello Spirito – la città delle chiese

La vita religiosa della contea di Bihor, quella cristiana, è millenaria. Le scoperte paleo-cristiane ottenute dalle ricerche o scavi archeologici (Fortezza Biharia, il punto archeologico Salca, la Collina delle vite - solo per nominare alcune zone vicine alla fortezza di Oradea) provano una relativamente precoce conversione al cristianesimo. All'inizio, tutte queste scoperte erano collegate al cristianesimo bizantino, che diventerà dopo il Grande Scisma - metà dello XI-esimo secolo - il cristianesimo ortodosso. Con l'infiltrazione delle tribù ungherese, la loro sistemazione nella pianura pannonica e la loro conversione in rito latino, e poi, la loro espansione nella Transilvania, la popolazione autoctona cristiana, in rito ortodosso conoscer' anche un'altra forma di devozione e manifestazione della vita religiosa. Questa sarà più visibile nell'ambiente urbano.

Prima di questo momento - le scoperte archeologiche lo provano - esisteva una fede cristiana aperta, al meno per la nostra zona di riferimento, fuori dagli schemi e le unità amministrativo-religiosi fissi, cominciando con la conquista ungherese possiamo parlare di una vita religiosa con tutto lo specifico necessario per il suo funzionamento. Oltre all'esistenza delle unità territoriale - amministrative religiose, copiate dopo il modello romano.

Secondo la legenda, la fortezza di Oradea è fondata come futura capitale della contea di Bihor solo dopo la costruzione di un convento. Ovvero si sa che durante l'intero primo Medio Evo, ogni città era nata e cominciava a svilupparsi in torno a un monastero o un convento. La diocesi di Bihor è stata fondata, dicono gli storici, dal santificato re ungherese Stefano I, però, il suo consolidamento ed anche l'erezione della residenza vescovile e il Centro dei prelati di Oradea è legata al nome di Ladislao I. possiamo dire che con queste prime manifestazioni della vita religiosa in una costituzione fissa comincia a svilupparsi anche la vita urbana.

La vita di ogni città, soprattutto nel periodo del Medio Evo e l'epoca moderna, è rivolta intorno a una/più chiese. Spesso occupando una posizione ultracentrale nei complessi urbani, la chiesa ha svolto spesso un ruolo importante, avendo la capacità di riunire dentro le sue mura tanti oggetti di culto (di cui tanti erano considerati miracolosi), reliquie, tombe di capi politici o prelati che attraevano un grande numero di credenti e pellegrini.

In queste condizioni, i rapporti tra le città e le chiese hanno preso varie forme e la loro simbiosi è diventata reciprocamente vantaggiosa: le città hanno vissuto una crescita del loro prestigio culturale, grazie alla presenza delle chiese, vescovati etc., mentre il potere economico, grazie all'apporto dei pellegrini venuti per pregare dentro le mura della città o per i mercati aperti in occasione a diversi eventi e celebrazioni; le ultime hanno profittato dall'espansione urbana alzandosi trionfalmente le torri, arricchendosi il patrimonio materiale, consolidandosi il ruolo di nucleo culturale e spirituale.

Nel caso di Oradea, un insediamento ricco, bello, con una lunga storia dietro a se, le chiese hanno svolto un ruolo molto importante. I suoi inizi sono collega-

Biserica Sf. Nicolae / A Szent Miklós templom /
The Saint Nicholas Church / Die St. Nikolauskirche / La Chiesa San Nicola

ti all'apparizione di un posto di preghiera, la legenda della sua fondazione essendo consegnata nella Cronaca dipinta da Vienna e ricorda che il re Ladislau I (1077-1095), a caccia sul territorio di Bihor, ha trovato „(...) tra i fiumi Cris (...)", un posto dove all'invito degli angeli, decise di alzare in onore della Madonna un convento, e lo chiamò Varad". Il suo sostituto con altri edifici più forti, con mura di pietra o mattoni e la nascita della fortezza di Oradea, contribuirà ulteriormente all'apparizione di un numero di località in torno alla fortezza che saranno unite per costruire la città moderna. La chiesa ha avuto un ruolo positivo nello sviluppo della città e può essere esemplificato come segue: la chiesa finita nel 1192 (inaugurata per la santificazione di Ladislao I), o la chiesa grandiosa, costruita durante il vescovo Demetrius, con una lunghezza di oltre 72 metri, fiancata da tue torri massicce che ospiterà la tomba del re ed anche del re'imperatore Sigismondo da Lussemburgo.

L'assegnazione dal papa Bonifacio IX, sul 25 agosto 1401 di un privilegio che la portava nella gerarchia vicino alla chiesa San Marco da Venezia e Santa Maria Portiuncula da Assisi porterà alla sua trasformazione in un importante posto di pellegrinaggi per tanti credenti dell'Europa Centrale dell'Est.

Lo spirito di tolleranza religiosa degli abitanti è stato abbastanza alto nel tempo. Questa affermazione può essere facilmente provata dal fatto che nella zona centrale della città coesistono chiese ortodosse, romano e greco - cattoliche, riformate e luterane e tre sinagoghe.

Avendo dimensioni diverse, con elementi decorativi imponenti o, al contrario, solenne, tutti questi edifici, ai quali si può aggiungere quelli dalla zona periferica della città, accumulano un'esistenza estesa su molti secoli, frattempo nel quale hanno acquistato un storia ricca che aumenta il valore turistico, culturale e spirituale.

Un elenco sommario delle chiese nella città di Oradea non può escludere le chiese ortodosse più rappresentanti: la **Chiesa ortodossa "Santi arcangeli**

Michele e Gabriele", la prima cattedrale vescovile, costruita dal celebre maestro Schultz, santificata nel 1779 dal metropolitano Carlovițului e la **Chiesa ortodossa "L'addormento della Madonna"** o **la Chiesa con Luna**, costruita cominciando dal 1784, unica per il meccanismo che indica le fasi della luna realizzato dal orologiaio Georg Rueppe; nella stessa categoria si può aggiungere **la Chiesa Santa Brigitta** o **la Chiesa "Santa Trinità"** cominciata nel 1693; per 30 anni, questa chiesa funzionò come cattedrale vescovile. Possiamo anche ricordare le chiese romano - cattoliche: **Chiesa Santo Ladislao** (costruita dopo 1720, con tante modifiche lungo al tempo), **il Monastero dei frati francescani** (finita nel 1731, al quale si aggiunge un livello nel 1788), la **Chiesa dell'ordine premonstratens**, ulteriormente la **Chiesa premonstratens** (costruita tra il 1741 e 1766 secondo i piani dell'architetto - monaco Vépi Máté), **la Cattedrale "L'ascensione della Madonna"** (costruita nel 1751 insieme al Palazzo Vescovile romano - cattolico e case per i canonici che fanno il complesso chiamato **"La fila dei canonici"**, costituendo uno dei più grandi complessi nello stile barocco dall'Europa Centrale), **la Chiesa romano - cattolica della fortezza** (situata nella parte nord-est delle fortezza interna, costruito cominciando dal 1775, maggiormente colpita dall'incendio che bruciò la città tra il 19 - 21 giugno 1836), **la Chiesa dei Cappuccini** (chiamata oggi **la Chiesa romano - cattolica "La visita della madonna a St. Elisabetta"**), costruita con inizio nel 1734 e santificata nel 1742, **la chiesa "La discesa dello Spirito Santo"** (alzata in più tappe durante il XVIII), **la Chiesa Santa Ana** (i lavori debuttarono nel 1773, nello stile barocco; la sua santificazione è fatta sul 29 ottobre 1774), **la Chiesa "Il concepimento immacolato"** (costruita tra gli anni 1852 - 1862) etc.

Una storia interessante e un grande potenziale turistico c'è l'hanno anche le chiese del rito greco - cattolico. **La Chiesa Santo Nicolo**, ad esempio fu alzata all'inizio del XIX secolo. È bruciata nell'incendio dell'estate del 1836. Possiamo ricordare qui anche **la Chiesa del Seminario greco - cattolico** la forma della quale è consegnata nel 1558.

Il colto riformato è rappresentato attraverso alcune chiese - monumento: **la Chiesa riformata Olosig**, cominciata nel settembre 1784, secondo i piani dell'architetto Iacob Eder (lo stesso che progetto la Chiesa con Luna) **e la Chiesa riformata della Città Nuova**, costruita nel aprile 1853; le torri che fiancano la sua facciata son ostate alzate tra il 1870 e il 1781.

Dobbiamo ricordare anche **la Chiesa luterana** (via Tudor Vladimirescu) la costruzione della quale cominciò nel 1902 ed è stata sostituita con la cappella piccola che ospitava le messe sin dal 1802.

I luoghi di colto anche più pieni di storia rimangono oggi **la Sinagoga neologa** sulla via dell'Indipendenza, costruita cominciando con il 1877 secondo i piani dell'ingegnere della città Busch Davis e **la Sinagoga ebrea ortodossa**, via Mihai Viteazul, costruita nel 1890 dall'ingegnere Knapp Ferenc, secondo il progetto di Bach Nandor.

Centrul istoric Oradea / A történelmi belváros övezetét /
Oradea Historic Center / Das historische Zentrum Oradea / Centro storico di Oradea

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2007-2013
Str. Apolodor, nr.17, sector 5, București, tel. 0372.111.409
www.mdrap.ro/ http://www.inforegio.ro/
e-mail: info@mdrap.ro

Direcția Gestionare Fonduri Comunitare pentru Turism
Organism Intermediar pentru Turism
Bulevardul Dinică Golescu, nr.38, poarta 1, sector 1, București
tel. 0372.144.000

Primăria municipiului Oradea
Piața Unirii, nr. 1, 410100, Oradea, Bihor
tel. 0259.437.000, e-mail: primarie@oradea.ro
www.oradea.ro

Investim în viitorul tău!
Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional
și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Proiectul „PACHET COMPLEX DE PROMOVARE A TURISMULUI CULTURAL: CENTRUL ISTORIC ORADEA - ARHITECTURĂ, CULTURĂ, LEGENDĂ ”

Editor: Primăria municipiului Oradea
Data publicării: Martie 2013

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material gratuit!

© PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

PRIMĂRIA ORADEA

Instrumente Structurale 2007-2013

EXUBERANȚA VREMURILOR-
GHID SECESSION ORĂDEAN

ROMÂNĂ / MAGYAR / ENGLISH / DEUTSCH / ITALIANO

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

Complexul „Vulturul Negru”/ “A Fekete Sas” épületegyüttese / The “Black Eagle” Complex / Einkaufspassage „Zum Schwarzen Adler“ / Complesso „Vulturul Negru”

CUPRINS / TARTALOM / CONTENT / INHALT / CONTENUTO

- Exuberanța vremurilor – Ghid secession orădean 4
- Tomboló idők – Útikalauz a nagyváradi szecesszióhoz 10
- The exuberance of the times – A Secession guide to Oradea 17
- Ausgelassenheit der Zeiten – Oradeas Sezessionsführer 22
- L'esuberanza dei tempi – guida della Secessione, Oradea 29

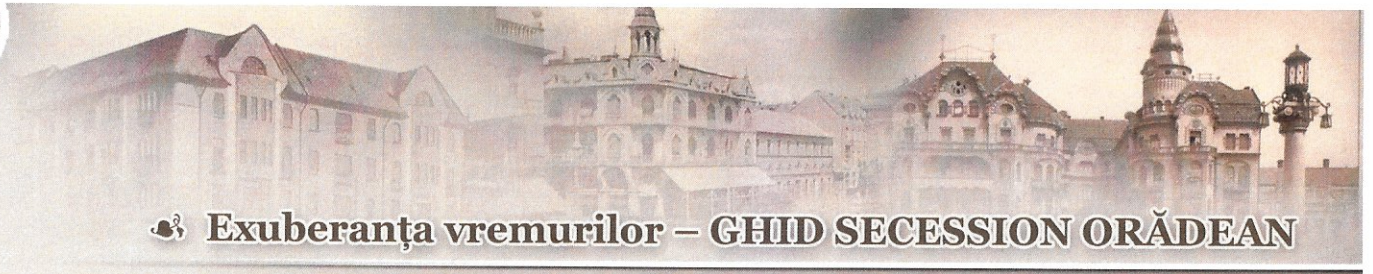

Exuberanța vremurilor – GHID SECESSION ORĂDEAN

A doua parte a veacului al XIX-lea și primii ani ai celui următor (până la declanșarea Primului Război Mondial) au constituit o perioadă în care Oradea a înregistrat o serie de progrese spectaculoase în variate domenii. Dezvoltarea industriei, creșterea populației, intensificarea vieții artistice și culturale, a vieții sociale în ansamblul său au avut repercusiuni multiple, de pe urma transformărilor survenite în acest interval beneficiind, printre altele, și arhitectura.

Ecartul de timp amintit a coincis din acest punct de vedere cu înlocuirea stilului romantic cu eclectismul (apărut mai cu seamă după 1870), reprezentat de o diversitate de monumente cu caracter laic sau religios. Ulterior, spre debutul secolului al XX-lea își va face apariția un nou stil, respectiv **secessionul**, aria de răspândire a acestuia cuprinzând practic întreaga Europă, purtând diferite denumiri: Modern Style în Anglia, Art Nouveau în Franța și Belgia, Jugendstil în Germania, Sezession în Austria, Stile Liberty în Italia. În spațiul românesc pentru a-l desemna s-au folosit expresiile Arta 1900 sau Secession.

Despre acest curent arhitectural specialiștii afirmă că a fost autonom, în pofida originilor sale (parțial identificate și în eclectism) și a perioadei scurte de manifestare, fiind caracterizat ca unul de o extraordinară amploare, atotcuprinzător, având „meritul de a fi încercat să construiască, după mai multe decenii de domnie a eclectismului, o nouă sinteză modernă a artelor" (Paul Constantin, Arta 1900 în România, București, 1972).

Specifice secessionului sunt liniile arcuite, mișcările curbilinii, ondulatorii, care trimit cu gândul la felurite motive vegetale (de exemplu liane, alge etc.), precum și diversele forme de „pete de panteră" sau de bici, de artă în mod esențial geometrică, cu forme rectangulare, specifice școlilor scoțiene, vieneze sau nord-europene. Fără doar și poate, imitând explozia și exuberanța vieții urbane de la cumpăna dintre veacuri, secessionul vine să dărâme dogmatismul și rigorismul din arta și arhitectura acelor vremi și ține să se clădească în jurul unui alt mod de a fi. Numărul mare al clădirilor în stil secession din Oradea și importanța pe care acest stil a avut-o în definitivarea imaginii centrului istoric al urbei sunt în prezent unanim recunoscute, făcând din orașul de pe malurile Crișului Repede unul dintre cele mai importante centre ale secessionului din spațiul românesc.

Cea mai veche construcție în stil secession din Oradea este **Casa Sonnenfeld** a cărei construcție a început în anul 1899, fiind realizată după planurile arhitectului Spiegel Frigyes și construită de Scherz Károly, având o fațadă împodobită cu elemente sinusoidale. În 1905 e ridicată **Casa Vágó**, construită după planurile a doi celebri arhitecți, frații Vágó László și Vágó József, dezvoltată pe două niveluri, împodobită cu vitralii cu ornamente flo-

Palatul Moskovits Miksa

1904-1905

Moskovits Miksa Palota / Moskovits Miksa Palace / Moskovits Miksa Palast/ Pallazo Moskovits Miksa

rale în zona porţii de intrare şi a geamului mare de la parter. Tot lor li se datorează şi **Vila Darvas-La Roche**, ridicată în intervalul anilor 1910 - 1911, înfrumuseţată de numeroase elemente vieneze, de forme geometrice epurate, finisată cu un bosaj de plăci albe de piatră, având la colţuri butoni de ceramică cu smalţ metalifer care-i dă o notă aparte. După planurile lor a fost realizat şi **Palatul Moskovits**, construit de Incze Lajos cu începere din anul 1910, a cărui faţadă seamănă extrem de mult cu Casa Gutenberg din Budapesta, realizată de aceiaşi arhitecţi în 1906. Întreaga faţadă a monumentului se remarcă printr-o alternanţă de planuri drepte şi curbe, cu o alternanţă a formelor concave şi convexe, fiind decorată cu plăci de ceramică de culoare galbenă şi albastră şi cu elemente alegorice reprezentând diverse scene de muncă realizate în stilul sgraffito.

Lui Vágó László şi aceluiaşi constructor Incze Lajos i se datorează şi realizarea, între anii 1912 şi 1913, a **Şcolii de Jandarmi** (în prezent Universitatea din Oradea), construită în stil pavilion, compusă dintr-un număr de 12 corpuri de clădire cu faţade destul de sobre, fără ornamente, în concordanţă cu destinaţia iniţială. Mult mai bogat în elemente decorative e **Palatul Ullman** care datează din 1913, execuţia acestuia datorându-i-se firmei „Gerster, Megyeri şi Szunyogh". Se remarcă în acest caz prezenţa formelor geometrice, rectangulare, epurate, precum şi cele două basoreliefuri de ceramică (doi lei) care păzesc Menora (candelabru sfânt având şapte capete). Aceleaşi forme sunt întâlnite şi în cadrul **Clădirii Băncii de Economii a Comitatului Bihor** (azi casă de locuinţe pe Str. Independenţei), realizată după planurile arhitectului Mende Váler, în construcţia căreia se pot cu uşurinţă identifica elemente ale secessionului vienez; faţada clădirii este împărţită de 16 axe perfect simetrice, decorate cu sgraffito cu elemente biomorfe. Tot lui Mende i se datorează şi **Casa Nemeş** (construită în anul 1909, caracterizată prin forme geometrice simple, rectangulare, având un frontispiciu triunghiular, însă cu vârful tăiat), fosta clădire a **Casei Agricole de Economii din Oradea** (înălţată între 1909 şi 1910), **Casa Balázsovits** (1910 - 1911) (ambele având un parter şi trei niveluri, cu frontoane triunghiulare), **Casa Roth** (realizată cu începere din anul 1912 de Incze Lipót, îmbogăţită cu influenţe premoderne germane şi vieneze, cu o faţadă divizată de pilaştri decoraţi cu plăci de ceramică) şi **Casa Ertler** (unde alături de elementele secessionului se pot identifica şi elemente care amintesc de arhitectura tradiţională din Transilvania).

Un alt celebru reprezentant al secessionului orădean, autor a numeroase proiecte, a fost Rimanóczy Kálmán junior căruia i se datorează, printre altele, **Palatul Apollo**, realizat sub înrâuririle secessionului berlinez, vizibile prin formele ascuţite, elementele decorative pompoase şi heraldice etc. Tot lui îi aparţin şi schiţele după care a fost ridicat **Palatul Moskovits**, clădire cu parter şi două niveluri, la a cărui construcţie s-au folosit pentru întâia

Complexul Vulturul Negru

1906-1908

Fekete Sas Komplexum / The Black Eagle Complex / der Komplex Vuturul Negru / Il Complesso Vulturul Negru

Palatul Ullman

1912-1913

Ullman Palota / Ullman Palace /
Ullman Palast / Pallazo Ullman

oară în Oradea plăci cu nervuri de beton armat, precum și **Clădirea Baroului de Avocați** (1909), care prezintă detalii simple și o accentuată viziune volumetrică curbilinie.

De o mare atractivitate sunt apoi **Casele Adorján** (ambele situate pe Strada Patrioților, fiind opera proiectanților Komor Marcell și Jakab Dezső). **Casa Füchsl** (1902 - 1903) a fost ridicată după planurile a doi arhitecți din Budapesta, respectiv Bálint Zoltán și Jámbor Lajos, remarcându-se prin ornamentele florale (îndeosebi viță de vie, ciorchini de struguri) și prin coșuri cu struguri. Într-o manieră asemănătoare a fost concepută și clădirea **Magazinului de sticlărie Deutsch K. I.**, având o fațadă puternic vitrată, cu un relief floral, inspirată din broderia populară, cu goluri mari la parter, cu colțuri rotunjite și semicirculare la etaj.

O atenție aparte o merită **Complexul Vulturul Negru** (1906 - 1908), cel mai mare și totodată cel mai reprezentativ complex arhitectural în stil secession din întreaga Transilvanie, având ieșire la nu mai puțin de trei străzi. Alcătuit din două corpuri inegale și asimetrice legate de un al treilea median, mai retras, acesta este opera arhitecților Komor Marcell și Jakab Dezső, caracterizându-se prin asimetria compoziției, amestecul de forme și motive ornamentale insolite, sau inspirate din folclor (îndeosebi din broderie și cioplire în lemn), preluate din baroc ori rococo.

Într-o categorie asemănătoare se poate integra și **Palatul Darvassy** (1911) extins pe două etaje ieșite în consolă, cu profil de tip scoică al terasei superioare. **Palatul Stern** (1904 - 1905) a fost conceput de asemenea de arhitecții Komor Marcell și Jakab Dezső, palatul cuprinzând un parter înalt, un mezanin, două etaje și, parțial, un mezanin. **Camera de Comerț și Industrie** (azi sediul regiei de apă și canal) are axa centrală de deasupra porții de intrare ieșită în afara zidului și se termină cu un timpan trilobat, fațada fiind divizată în câte cinci axe marcate cu ferestre rectangulare, cu colțuri rotunjite. **Palatul Sztarill** se înscrie în categoria imobilelor unde domină liniile curbe, sinuisoidale, punctate cu fațade pe care apar diferite elemente istorice, la fel ca și **Casa Poynár** (1907), care are două fațade perfect simetrice, o turlă cilindrică și o tencuială a frontispiciului decorată cu elemente florale.

Toate aceste clădiri, având în spatele aspectului lor plăcut și o istorie bogată, se pretează la includerea lor într-un circuit al monumentelor secessioniste, având o amplitudine locală (la nivelul orașului), regională (la nivelul spațiului transilvănean) sau transnațională. În mod sigur ele fac din Oradea un punct important pe harta secesionului european, aspect care onorează și deschide largi perspective de dezvoltare turistică și de valorificare a patrimoniului cultural.

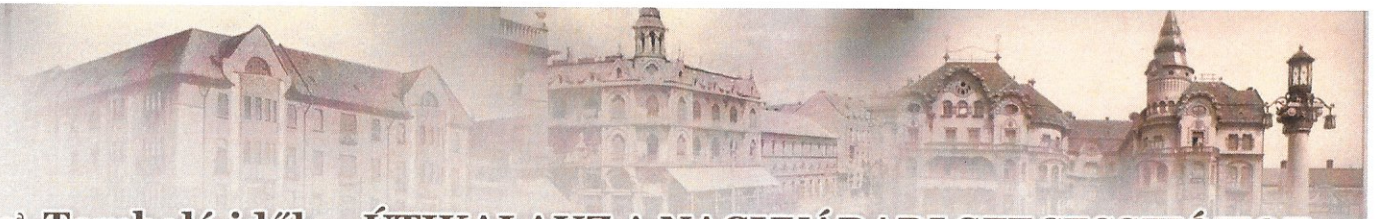

Tomboló idők – ÚTIKALAUZ A NAGYVÁRADI SZECESSZIÓHOZ

A 19. század második fele és a következő század első évei (az első világháború kitöréséig) olyan időszakot jelentettek, amelyben Nagyvárad számos téren ért el látványos fejlődést. Az ipar fejlődése, a népességnövekedés, a művészi és művelődési élet, illetve összességében a társadalmi élet fölpezsdülése számos következménnyel jártak, és az ezen időszakban végbement változások egyik nyertese többek között az építészet volt.

A fent említett időtartam ebből a szempontból egybeesett a romantikus stílus eklektika általi felváltásával (amely főleg 1870 után vált elterjedtté), amelyet világi vagy egyházi jellegű műemlékek változatos formái képviselnek. Később, a 20. század elején megjelenik egy új stílus, a szecesszió, amelynek elterjedési köre gyakorlatilag egész Európát felöleli, különböző neveken: Angliában Modern Style, Franciaországban és Belgiumban Art Nouveau, Németországban Jugendstil, Ausztriában Sezession, Olaszországban Stile Liberty. A románok lakta vidékeken az Arta 1900 vagy a Secession nevet használták, magyarul pedig a szecessziót.

Ezen áramlatról a szekértők azt mondják, hogy gyökerei (amelyek részben az eklektikában is felfedezhetők) és fennállásának rövid időtartama ellenére önálló volt, rendkívül bőséges és minden területre kiterjedő, „amelynek érdeme az, hogy az eklektika több évtizedes uralmát követően a művészetek új, modern szintézisét próbálta megvalósítani (Paul Constantin, Arta 1900 în România -A szecesszió művészete Romániában, Bukarest, 1972).

A szecesszió jellegzetességei az ívelt vonalak, a növényi motívumokat (például liánokat, algákat stb.) idéző görbe, csavaros formák, a „párducfoltnak", ostornak nevezett, motívumok, az alapvetően geometrikus, derékszögű megoldásokat alkalmazó formák, amelyek a skót, a bécsi vagy az észak-európai iskola jellegzetességei. Kétségtelen, hogy a századfordulós városi élet robbanékonyságát és mozgalmasságát idéző szecesszió célja az volt, hogy lerombolja a korszak művészetére és építészetére jellemző dogmatizmust és szigort, és egy új létforma köré kívánt építkezni. A nagyváradi szecessziós épületek nagy száma és az, hogy e stílus nagy jelentőséggel bírt a belváros végső arculatának kialakulásában, ma már mindenki által elsimertek, és általuk a Körös-parti város a romániai térség egy legjelentősebb szecessziós központjává vált.

A legrégebbi, szecessziós stílusban épült nagyváradi épület a **Sonnenfeld ház**, amelyet 1899-ben kezdett el építeni Spiegel Frigyes építész tervei alapján Scherz Károly, és amelynek homlokzatát szinuszoid elemek díszítik. 1905-ben felépül a Vágó ház, amelyet két neves építész, Vágó László és Vágó József tervei alapján építettek, és amely kétszintes, a bejárati kapu és a földszinti nagyablak pedig virágmintás vitrail-díszítésű. Ők építették a **Darvas-La Roche villát** is, amely 1910 és 1911 között épült, és

Palatul Sztarill

1902-1906

Sztarill Palota / Sztarill Palace /
Sztarill Palast / Pallazo Sztarill

Casa Poynar

1907

Poynár ház / Poynár House/
Poynár Haus / Casa Poynár

amelyet számos bécsi elem, letisztult geometriai forma díszít; fehér kőlapokból készült bossage borítja, sarkain fémes zománccal bevont kerámiagombokkal, amelyek különlegessé teszik az épületet. A **Moskovits palota** is az ő terveik alapján készült, amelyet Incze Lajos kezdett el építeni 1910-ben, és amelynek homlokzata nagy mértékben hasonlít az ugyanezen építészek által 1906-ban épített budapesti Gutenberg házéhoz. A műemléképület teljes homlokzata egyenes és ferde felületek váltakozásával tűnik ki, konkáv és konvex formák váltakozásával. Az épületet sárga és kék kerámialapok, valamint sgrafitto stílusban készült, különböző munkajeleneteket ábrázoló allegorikus elemek díszítik.

Vágó Lászlónak és ugyanannak az Incze Lajosnak köszönhető a **Csendőriskola** (ma a Nagyváradi Egyetem főépülete) 1912 és 1913 közötti megépítése is, amely pavilon stílusban épült, és amely tizenkét, meglehetősen egyszerű, dísztelen homlokzatú épülettömbből áll, ami összhangban van eredeti rendeltetésével. Sokkal gazdagabb díszítőelemekben az **Ullmann palota**, amely 1913-ban épült, kivitelezője pedig a Gerster, Megyeri és Szunyogh cég volt. Figyelemre méltó a geometrikus, derékszögű, letisztult formák jelenléte, valamint a két kerámia féldombormű (két oroszlán), amelyek a menórát (hétágú, szent gyertyatartó) őrzik. Ugyanezen formákkal találkozunk a **Bihar Megyei Takarékbank épületén** (ma lakóház az Independenței/Függetlenség utcán), amely Mende Valér építész tervei alapján készült, az épületen könnyen beazonosíthatók a bécsi szecesszió elemei; az épület homlokzata tizenhat tökéletesen szimmetrikus tengelyre oszlik, amelyeket biomorf sgrafittók díszítenek.

Mende tervezte a **Nemes házat** is (amely 1909-ben épült, egyszerű geometrikus, derékszögű formák jellemzik, főhomlokzata pedig háromszög alakú, amelynek teteje azonban csapott), a **Nagyváradi Mezőgazdasági Takarékpénztár** egykori épülete (amely 1909 és 1910 között épült), a **Balázsovits ház** (1910-1911) (mindkettő földszintből és három emeletből áll, háromszög alakú orommezővel), a **Roth ház** (amelyet 1912-ben kezdett építeni Incze Lipót, és amelyet premodern német és bécsi elemek befolyásolta elemek gazdagítanak, homlokzatát pedig kerámialapokkal borított pilaszterek szabdalják) és az **Ertler ház** (ahol a szecessziós elemek mellett a hagyományos erdélyi építészetre emlékeztető elemek is beazonosíthatók).

A nagyváradi szecesszió egy másik híres képviselője, akinek nevéhez számos terv fűződik, ifjabb Rimanóczy Kálmán volt, aki - többek között - az **Apolló palotát** is tervezte, amely a berlini szecesszió befolyása alapján készült, ez a hegyes formák, pompás díszítő- és heraldikai elemek révén szembetűnő. Szintén neki tulajdoníthatók a tervek, amelyek alapján a **Moskovits palota** épült, amely földszintből és két emeletből áll, és amelynek építéséhez Nagyváradon először használtak vasbeton alapú elemeket, valamint az **Ügyvédi Kamara** épülete (1909), amely

részleteiben egyszerű, a térképzésben pedig hangsúlyosan jelen vannak az ívelt vonalak.

Igen vonzóak még az **Adorján házak** (mindkettő a Patrioţilor/Hazafiak utcában áll, Komor Marcell és Jakab Dezső alkotásai). A **Füchsl ház** (1902 - 1903) két budapesti építész, Bálint Zoltán és Jámbor Lajos tervei alapján épült, és növénymintás díszítőelemei révén tűnik szembe (főleg szőlőindák és szőlőfürtök), valamint a szőlőskosarak miatt. Hasonló szellemben fogant **Deutsch K. I. Üvegáruüzletének** épülete is, amelynek homlokzatát számos ablak díszíti, valamint virág formájú domborművek, amelyeket a népi szőttesek ihlettek, jókora üres felületekkel a földszinten, az emeleteken pedig lekerekített és félköríves sarkokkal.

Különös figyelmet érdemel a **Fekete Sas Komplexum** (1906 - 1908), Erdély legnagyobb és egyben legreprezentatívabb szecessziós építészeti komplexuma, amely nem kevesebb mint három utcára rendelkezik kijárattal. Az épület két eltérő méretű és aszimmetrikus, egy harmadik, visszahúzódóbb rész által összekötött tömbből áll, és Komor Marcell és Jakab Dezső építészek alkotása; a kompozíció aszimmetriája, a szokatlan vagy a népművészet (főleg a szőttesek és a fafaragások) ihlette, a barokkból vagy a rokokóból átvett formák és díszítő motívumok elegye jellemzi.

Hasonló kategóriába sorolható a **Darvassy palota** (1911) is, amely két, konzolos emeleten húzódik végig, a felső terasz profilja pedig kagyló jellegű. A **Stern palotát** (1904 - 1905) szintén Komor Marcell és Jakab Dezső tervezte, az épület magasföldszintből, félemeletből, két emeletből és egy részfélemeletből áll. A **Kereskedelmi** és **Iparkamara** (ma a Vízmű Rt. székhelye) bejárati kapu fölötti középső tengelye kiemelkedi a homlokzat síkjából, és háromosztatú timpanonban végződik, a homlokzatot pedig öt tengely tagolja, amelyekben derékszögő ablakok találhatók, lekerekített sarkokkal. A **Sztarill palota** azon épületek közé tartozik, amelyeken az ívelt, szinuszoid vonalak dominálnak, és amelyeknek homlokzata különböző történelmi elemeket tartalmaz, akárcsak a **Poynár ház** (1907), amely két, teljesen szimmetrikus homlokzattal és egy henger alakú toronnyal rendelkezik, a főhomlokzat vakolatát pedig virágmotívumok díszítik.

Mindezen épületek, tetszetős megjelenésük és gazdag múltjuk miatt, kitűnően alkalmasak arra, hogy bekerüljenek a szecessziós műemlékek körébe, mivel helyi (a város szintjén), regionális (Erdély szintjén) és nemzetekfeletti jelentőséggel is bírnak. Kétségkívül fontos ponttá teszik Nagyváradot az európai szecesszió térképén, ami jelentős perspektívát nyit az idegenforgalom fejlesztése és a kulturális örökség kihasználása irányába.

Clădirea Baroului

1908-1909

Ügyvédi Kamara / The Bar Association
Building / Gebäude der Anwaltskammer/
Il Edificio dell'Ordine degli Avvocati

Casa Adorjan I

1903

Adorján ház I / Adorján House I/
Adorján Haus I / Casa Adorján I

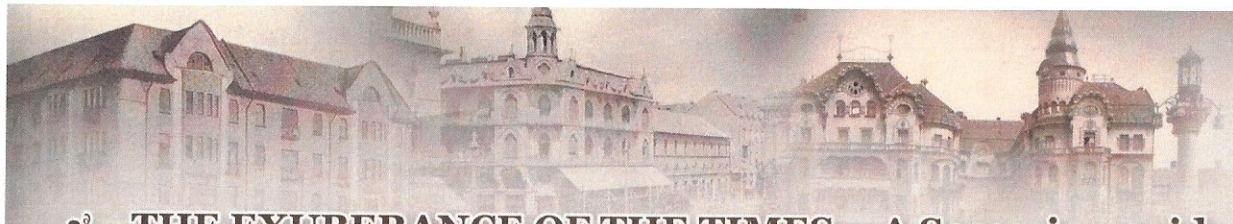

THE EXUBERANCE OF THE TIMES – A Secession guide to Oradea

The second half of the 19th Century and the first years of the following one (until the ignition of World War I), were a time span in which Oradea achieved a series of spectacular progresses in various fields. The development of the industry, the population growth, the intensifying cultural and artistic life and of social life as a whole had multiple repercussions and architecture was one of the beneficiaries of the transformations taking place during these years.

From this point of view, this age coincided with the replacement of the Romanesque style with Eclecticism (emergent especially after 1870), represented by various secular and religious monuments. Eventually, towards the start of the 20th Century, a new style emerges - secession, with a wide-spread area of influence, practically covering the whole of Europe, under multiple names: Modern Style in England, Art Nouveau in France and Belgium, Jugendstil in Germany, Sezession in Austria and Stile Liberty in Italia. In Romania, the names Arta 1900 or Secession were used.

Specialists affirm that this architectural current was autonomous, despite its origins (partially identified in Eclecticism as well) and the short manifestation period, being characterized as one of extraordinary breadth, all-encompassing, credited with "trying to construct, after many decades of Eclecticism rule, a new modern synthesis of the arts" (Paul Constantin, Arta 1900 în România, Bucharest, 1972).

Secession is characterized by arched lines, curved, wavy movements, referencing various vegetal motifs (for example, lianas, algae etc.), as well as various forms of "panther spots" or whips; the art is essentially geometrical, with rectangular shapes, specific to Scottish, Viennese or North-European schools. Undoubtedly, imitating the explosion and exuberance of urban life at the turn of the century, Secession tried to topple the dogmatism and stringency of the art and architecture of the age and to build itself around a new way of life. The large number of Secession buildings in Oradea and the importance this style had in defining the appearance of the historic center of the city are currently unanimously recognized, making the city by the Crișul Repede river one of the most important centers of the Secession style in the Romanian area.

The oldest building in Secession style in Oradea is the Sonnenfeld House; its construction began at the start of 1899, according to plans by architect Spiegel Frigyes and built by Scherz Károly, with a facade adorned with sinusoidal elements. In 1905, Vágó House is built, according to the plans of two illustrious architects, the Vágó László and Vágó József brothers, built on two levels, ornamented with stained glass and floral decorations near the entry gate and the large ground floor window.

They were also the architects who designed the Darvas-La Roche Villa, built between 1910 and 1911, adorned with numerous Viennese elements, with essential geometrical shapes, with white stone plate ribs and ceramic corner studs with metallic enamel, giving it a distinctive appearance. The Moskovits Palace was also built according to their plans, by Incze Lajos, starting in 1910, with a facade greatly resembling the Gutenberg House in Budapest, designed by the same architects in 1906. The entire facade of the monument stands out due to an alternation of straight and curved planes, of concave and convex shapes, decorated with yellow and blue ceramic tiles and with allegorical scenes depicting various working scenes, made in the sgraffito style.

We owe Vágó László and the same builder, namely Incze Lajos, the edification, between 1912 and 1913, of the School for Law-enforcement Officers (currently the University of Oradea), built in a pavilion fashion, comprised of twelve buildings with rather sober facades, without ornaments, in accordance with the initial destination. Much more richly decorated is the Ullman Palace, from 1913, built by the „Gerster, Megyeri and Szunyogh" firm. In this case, the use of geometric, rectangular, essential shapes is remarkable, as well as the two ceramic bas-reliefs (two lions) guarding the Menora (sacred chandelier with seven arms).

The same shapes are to be encountered in the Bihor Country Savings Bank Building (now a residence on Independence Street), built according to plans by architect Mende Váler, with elements of the Viennese secession style being easily identifiable in its construction; the building facade is divided in 16 perfectly symmetrical axes, decorated with sgraffito of biomorphic elements. Mende is also responsible for the Nemeş House (built in 1909 and characterized by simple, rectangular geometric shapes, with a triangular frontispiece, with a severed tip), the former Agricultural Savings House in Oradea building (built between 1909 and 1910), the Balázsovits House (1910 - 1911) (both comprised of a ground floor and three more levels, with triangular pediments), the Roth House (built starting in 1912 by Incze Lipót and adorned with pre-modern Viennese and German influences, with a facade divided by abutments, decorated with ceramic tiles) and the Ertler House (where, along with elements specific to the Secession style, one can also identify elements specific to traditional Transylvanian architecture).

Another illustrious representative of Secession in oradea, author of numerous projects, was Rimanóczy Kálmán junior, to whom we owe, amongst others, the Apollo Palace, built under the influence of the Berliner secession, apparent in the sharp shapes, the pompous and heraldic decorative elements etc. Also, his are the sketches according to which the Moskovits Palace was built, with a ground floor and two levels, in the construction of which tiles of reinforced concrete were used for the first time in Oradea,

Casa Adorjan II

1904

Adorján II ház / Adorján II House/
Adorján II Haus / Casa Adorján II

Palatul Stern

1909

Stern Palota / Stern Palace /
Stern Palast / Pallazo Ștern

as well as the Bar Association Building (1909), which displays simple details and an remarkable vision for curved volumetric planes.

The Adorján Houses (both situated on Patriots' Street, the works of designers Komor Marcell and Jakab Dezső) also present high architectural attractiveness. Füchsl House (1902 - 1903) was built according to the plans of two architects from Budapest, namely Bálint Zoltán and Jámbor Lajos, standing out through its floral ornaments (especially the grapevine and grape clusters) and grape baskets. The Deutsch K. I. Glassware Shop was conceived in a similar manner, with a highly glazed facade, with a floral relief, inspired by folk embroidery, with large empty spaces on the ground floor, with rounded and semicircular corners upstairs.

The Black Eagle Complex (1906-1908) deserves special attention, being the largest and most iconic architectural complex built in Secession style in all of Transylvania, with entrances from no less than three streets. Comprised of two unequal and asymmetric bodies, connected to a third, more secluded middle one, this is the work of architects Komor Marcell and Jakab Dezső, characterized by the asymmetry of the composition, the blending of shapes and ornamental motifs which were either unusual, original, or inspired by folk art (especially embroidery and wood carving), adapted from the baroque or rococo stiles.

The Darvassy Palace (1911) is also part of a similar category of building, extended on two floors in cantilever, with a clamshell profile of the superior terrace. The Stern Palace (1904 - 1905) was also designed by architects Komor Marcell and Jakab Dezső, and is comprised of a tall ground floor, an entresol, two floors and another, partial entresol. The Chamber of Commerce and Industry (now the headquarters of the water and sewage administration) has a central axis above the entrance gate, protruding from the wall, ending in a three-lobed lunette, the facade being divided in five axes marked with rectangular windows, with rounded corners. Sztarill Palace is one of the buildings dominated by curved, sinusoid lines, marked with facades displaying various historical elements, along with Poynár House (1907), which has two perfectly symmetrical facades, a cylindrical spire and a frontispiece plastered with decorative floral elements.

All of these buildings, blending rich history and pleasing appearance, are suitable to be included in a circuit of Secession monuments, locally (city-wide), regional (throughout Transylvania) or trans-national. What is certain is that they make Oradea a hot spot of European Secession style, which honors and opens up wide perspectives for tourism and capitalization of cultural heritage.

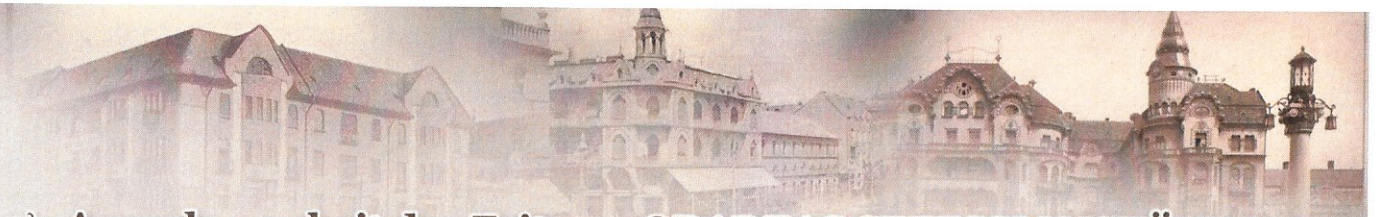

Ausgelassenheit der Zeiten – ORADEAS SEZESSIONSFÜHRER

Der zweite Teil des 19. Jahrhunderts und die ersten Jahre des nächsten Jahrhunderts (bis zur Auslösung des Ersten Weltkriegs) war eine Periode wann Oradea eine Reihe von spektakulären Entwicklungen in verschiedenen Bereichen registriert hat. Die Entwicklung der Industrie, das Bevölkerungswachstum, die Intensivierung des künstlerischen und kulturellen Leben, der gesamten Sozialleben haben zahlreiche Auswirkungen gehabt. Unter anderem, auch die Architektur hat Vorteile aus den Umwandlungen dieser Zeitspanne gezogen.

Der erwähnte Zeitabstand hat, nach dieser Ansicht, mit dem Ersetzen der romanischen Bauweise mit dem Eklektizismus (häufiger am meisten nach 1870), von einer Vielfältigkeit von laienhaften oder religiösen Monumenten repräsentiert, zusammengefallen. Danach, gegen den Anfang des 20. Jahrhunderts, wird ein neuer Stil, beziehungsweise die Sezession, zum Vorschein kommen. Das verbreitete sich praktisch in ganz Europa unter verschiedenen Benennungen: Modern Style in England, Art Nouveau in Frankreich und Belgien, Jugendstil in Deutschland, Sezession in Österreich, Stile Liberty in Italien. In Rumänien wurden dafür die Ausdrücke Kunst 1900 oder Sezession verwendet.

Spezifisch für die Sezession sind die bogenförmigen Linien, die kurvenförmigen, wellenförmigen Bewegungen, die verschiedene pflanzliche Motive (zum Beispiel, Lianen, Algen etc.) hinweisen, als auch die verschiedenen Formen von „Pantherflecken“ oder von Peitsche, von im Wesentlichen geometrischer Kunst, mit rechteckigen Formen, spezifisch für die schottischen, wienerischen oder nordeuropäischen Schulen. Unbestreitbar, die Explosion und die Ausgelassenheit des städtischen Lebens von dem Wendepunkt zwischen den Jahrhunderten nachahmend, kommt die Sezession den Dogmatismus und die Strenge der Kunst und Architektur der Zeiten abzureißen und will sich um eine andere Existenzweise bilden. Die große Anzahl von Gebäuden im Sezessionsstil in Oradea und die Wichtigkeit, die dieser Stil für die Bildung des Aussehens des historischen Zentrums der Stadt gehabt hat, sind heute einstimmig anerkannt, wobei die Stadt an den Rändern des Flusses Crișul Repede eine der wichtigsten Sezessionszentren in Rumänien ist.

Die älteste Konstruktion im Sezessionsstil von Oradea ist **Sonnenfeld Haus**, derer Errichtung in 1899 begonnen hat. Das wurde nach den Plänen des Architekten Spiegel Frigyes durchgeführt und wurde von Scherz Károly mit einer Fassade mit sinusförmigen Elementen gebildet. 1905 wurde **Vágó Haus** errichtet, gebildet nach den Plänen von zwei berühmten Architekten, Brüder Vágó László und Vágó József, auf zwei Stöcken erstellt, geschmückt mit Kirchenfenstern mit Blumenmotiven in der Zone des Eingangs und des großen Fensters vom Parterre. Sie haben auch **die Darvas-La Roche Villa** zwischen 1910 - 1911 gebildet, verschönert mit zahlreichen wienerischen Elementen, von

Scoala de Jandarmi
1912-1913

Csendőriskola / the School for Law-enforcement Officers /
Gendarmschule / Scuola dei Carabinieri

Palatul Apollo

1912-1914

Apolló Palota / Apollo Palace /
Apollo Palast / Pallazo Apollo

gereinigten geometrischen Formen, ausgebaut mit einer Bossierung von weißen Steinplatten, mit Knöpfen aus Keramik mit metallführendem Schmelz auf den Ecken, das ihr eine eigenartige Note gibt. Nach ihren Plänen wurde auch der **Moskovits Palast** durchgeführt, errichtet von Incze Lajos seit dem Beginn des Jahres 1910. Dieser Fassade ähnelt sehr viel dem des Gutenberg Hauses aus Budapest von denselben Architekten in 1906 durchgeführt. Die gesamte Fassade des Monuments ist durch eine Alternanz von rechten und gebogenen Ebenen, mit einer Alternanz von konkaven und konvexen Formen beachtenswert, wobei das mit gelben und blauen Keramikplatten und mit allegorischen Elementen, verschiedene Musikszenen im Sgraffitostil realisiert repräsentierend, dekoriert ist.

Zwischen 1912 und 1913, haben Vágó László und derselbe Erbauer, Incze Lajos, auch die **Gendarmschule** (heute die Universität von Oradea) durchgeführt. Das wurde wie einen Pavillon gebildet und besteht aus 12 Gebäudekörpern mit ziemlich entsagenden Fassaden, ohne Ornamente, in Übereinstimmung mit dem ursprünglichen Ziel. Viel reicher in dekorativen Elementen ist der **Ullman Palast**, der von 1913 datiert. Das wurde von der Firma „Gerster, Megyeri und Szunyogh" durchgeführt. Man bemerkt hier die Präsenz der geometrischen, rechteckförmigen und gereinigten Formen, als auch die zwei Basreliefs aus Keramik (zwei Löwen), die die Menora (heiliger Leuchter mit sieben Enden) schützen. Dieselbe Forme hat auch das **Gebäude der Sparkasse des Bezirks Bihor** (heute Wohnungen auf der Independenței Straße). Das wurde nach den Plänen des Architekten Mende Váler durchgeführt. Hier kann man einfach Elemente der wienerischen Sezession identifizieren; die Fassade des Gebäudes ist auf 16 perfekt symmetrischen Achsen mit Sgraffito mit biomorphen Elementen dekoriert verteilt. Mende hat auch das **Nemeş Haus** (gebildet in 1909, durch einfache, rechteckförmige geometrische Formen charakterisiert, mit einem dreieckigen Frontispiz, aber mit dem durchgestrichenen Spitz), das vorige **Gebäude der Landwirtschaftlichen Sparkasse von Oradea** (errichtet zwischen 1909 und 1910), **Balázsovits Haus** (1910 - 1911) (beide mit einem Parterre und drei Stöcken, mit dreieckigen Frontons), **Roth Haus** (von Incze Lipót ab 1912 gebildet, mit vormodernen deutschen und österreichischen Einflüssen bereichert, mit einer Fassade von Pfeilern mit Keramikplatten dekoriert aufgeteilt) und **Ertler Haus** (wo, neben den Elementen der Sezession, kann man auch Elemente, die an die traditionelle Architektur Siebenbürgens erinnern identifizieren) durchgeführt.

Ein anderer berühmter Vertreter der Sezession Oradeas, Autor verschiedener Projekte, war Rimanóczy Kálmán Junior. Ihm gehört, unter anderem, der **Apollo Palast**, durchgeführt unter der Effekte der Berliner Sezession, sichtbar durch die spitzen Forme, die pompösen und heraldischen dekorativen Elemente etc. Ihm gehören auch die Skizzen des **Moskovits Palastes**, Gebäude mit Parterre und zwei Stöcken, wobei für seiner Erbauung Platten mit Rippen aus Stahlbeton für das erste Mal in Oradea verwendet wur-

den, als auch das **Gebäude der Anwaltskammer** (1909), das einfache Details und eine akzentuierte kurvenförmige volumetrische Vision zeigt. Sehr attraktiv sind dann die **Adorján Häuser** (die beiden auf der Patrioţilor Straße liegend, die Kreation von den Projektanten Komor Marcell znd Jakab Dezső). **Füchsl Haus** (1902 - 1903) wurde errichtet nach den Plänen von zwei Architekten aus Budapest, beziehungsweise Bálint Zoltán und Jámbor Lajos; bemerkenswert sind die Blumenornamente (im Besonderen die Weinrebe, Weintrauben) und die Körbe mit Trauben. Gleichermaßen wurde auch das Gebäude des **Glaswarengeschäfts Deutsch K. I.** mit einer Fassade mit Fenstern, mit einem Blumenrelief, von der Volksstickerei inspiriert, mit großen Leeren am Parterre, mit rundlichen und halbkreisförmigen Ecken oben konzipiert.

Nähere Aufmerksamkeit verdient **der Komplex Vuturul Negru** (1906 - 1908), der größte und illustrativste architektonische Komplex in Sezessionsstil aus ganz Siebenbürgen, der Ausgang zu nicht weniger als drei Straßen hat. Aus zwei ungleichen und asymmetrischen Körpern von einem dritten zurückgezogenen Mittel verbunden bestehend, ist das das Werk von den Architekten Komor Marcell und Jakab Dezső. Das charakterisiert sich durch die Asymmetrie der Zusammensetzung, die Mischung von Formen und seltenen ornamentalen Motiven oder von der Folklore (im Besonderen von Stickerei und Holzschnitzerei) inspiriert, vom Barock oder Rokoko übergenommen.

In dieselbe Kategorie tritt auch **der Darvassy Palast** (1911) auf zwei Stöcken in Konsole ausgetreten aufgestockt, mit Muscheltypprofil der oberen Terrasse ein. **Der Stern Palast** (1904 - 1905) wurde auch von den Architekten Komor Marcell und Jakab Dezső konzipiert und hat ein Hochparterre, ein Mezzanin, zwei Stöcke und, teilweise, ein Mezzanin. **Die Industrie- und Handelskammer** (heute der Sitz der Gesellschaft für Wasser und Kanal) hat die Hauptachse über der Eingangstür auf der Außenseite der Mauer und endet sich mit einem Kleetympanon und die Fassade ist in je fünf Achsen mit rechteckförmigen Fenstern markiert, mit rundlichen Ecken, verteilt. **Sztarill Palast** gehört der Immobilien, wo die rundlichen, sinusförmigen Linien, mit punktierten Fassaden darauf verschiedene historische Elemente erscheinen vorherrschen, wie Poynár Haus (1907), das zwei perfekt symmetrische Fassaden, einen zylindrischen Kirchenturm und einen Verputz des Frontispizes mit Blumenelementen dekoriert hat.

Alle diese Gebäude, die hinter ihrem angenehmen Aspekt auch eine reiche Geschichte haben, sollen in einer Rundfahrt der Sezession-Monumente umfasst werden, weil diese einen lokalen (auf der Ebene von der Stadt), regionalen (auf der Ebene von Siebenbürgen) und transnationalen Umfang haben. Sie machen Oradea sicherlich einen wichtigen Punkt auf der Karte der europäischen Sezession, Aspekt der breite Perspektive von touristischer Entwicklung und Verwertung des Kulturguts anerkennt und öffnet.

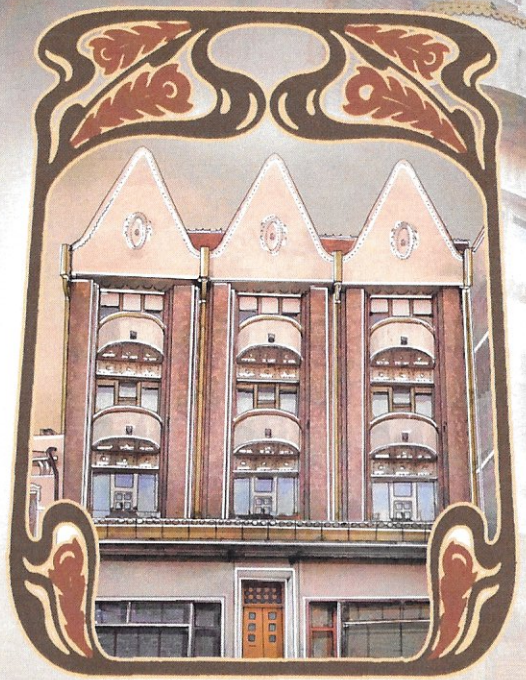

Casa Roth

1912

Roth ház / Roth House/
Roth Haus / Casa Roth

Camera de comerț și industrie

1906 - 1907

A Kereskedelmi és Iparkamara /
The Chamber of Commerce and Industry/
Die Industrie- und Handelskammer /
La Camera di Commercio e Industria

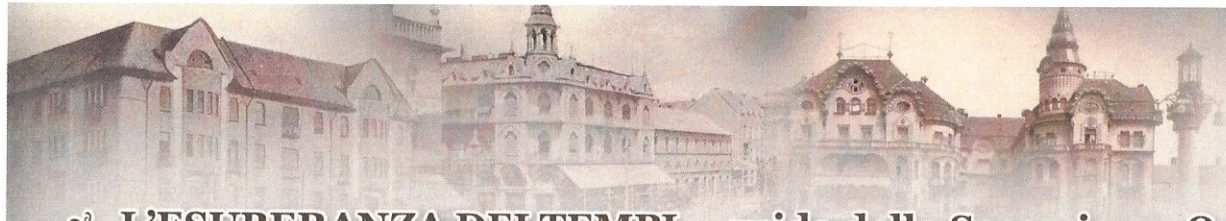

L'ESUBERANZA DEI TEMPI – guida della Secessione, Oradea

La seconda parte del secolo XIX e i primi anni del prossimo secolo (fino all'inizio della Prima guerra mondiale) è stato un periodo in cui Oradea ha fatto tanti progressi in vari campi. Lo sviluppo dell'industria, la crescita della popolazione, l'intensificazione della vita artistica e culturale, della vita sociale nel suo complesso ha avuto molteplici ripercussioni a causa delle trasformazioni avvenite all'interno di questo intervallo, al beneficio, tra le altri, dell'architettura.

Questo periodo ha coinciso, da questo punto di vista, con la sostituzione dello stile romanico con l'eclettismo (dopo il 1870), rappresentato anche da una diversità di monumenti con carattere laico o religioso. In seguito, verso l'inizio del XX secolo un nuovo stile farà la sua comparsa, la Secessione, che conterrà, praticamente, nella sua espansione tutta l'Europa, portando nomi diversi: Modern Style in Inghilterra, Art Nouveau in Francia e Belgica, Jugendstil in Germania, Sezession in Austria, Stile Liberty in Italia e nella Romania, Arta 1900 o Secession.

Gli esperti scrivono che è stato un corrente architetturale autonomo, nonostante le sue origini (in parte identificato all'eclettismo) e il periodo corto della sua manifestazione, caratterizzato come un periodo molto complesso, "avendo il merito di costruire dopo tanti decenni d'ecclettismo una nuova, moderna sintesi dell'arte" (Paul Constantin, Arta 1900 în România, Bucarest 1972).
La linea curva, i movimenti curvilinei che suggeriscono vari motivi vegetali (ad esempio liane, alghe etc.) ed anche diverse forme di "Macchie di pantera" o frusta, d'arte essenzialmente geometrica, con forme rettangolari, specifiche alle scuole scozzesi, viennese o nordeuropee. Senza alcun dubbio, imitando l'esplosione e l'esuberanza della vita urbana verso la fine del secolo, la Secessione mette fine ai dogmi ed il rigore dell'arte e l'architettura di quei tempi, e vuole costruire intorno un altro modo d'essere. Il numero grande di edifici Secessione e l'importanza di questo stile per la definizione di un'immagine del centro storico della città di Oradea sono attualmente riconosciute in unanimità e garantiscono alla città il posto nei primi più importanti centri della secessione romena.

Il più vecchio edificio costruito nello stile della Secessione è la **Casa Sonnenfeld**, cominciata nel 1899, secondo il piano dell'architetto Spiegel Frigyes, costruita da Scherz Károly, con una facciata ornata con elementi sinusoidali. Nel 1905 è eretta la **Casa Vágó**, costruita secondo i piani di due architetti celebri, i fratelli Vágó László e Vágó József, su due piani, con vetrata colorata e ornamenti floreali nell'area della porta d'ingresso e della finestra dal pianoterra. I stessi hanno pensato i piani per **il Palazzo Darvas-La Roche**, costruito durante il 1910 e 1911, adornata con tanti elementi viennesi, forme geometrici

chiare, con un bugnato di piastre bianche di pietra, con bottoni di ceramica con smalto metallico agli angoli. Gli stessi sono stati responsabili per il **Palazzo Moskovits**, costruito da Incze Lajos, a partire dal 1910, la facciata di cui assomiglia moltissimo la casa Gutenberg, Budapest, fatta dagli stessi architetti nel 1906. L'intera facciata del monumento è caratterizzata da un'alternanza tra piani dritti e curvilinei, tra le forme concave e convesse, decorata con piastre di ceramica gialla e blu ed elementi allegorici rappresentando diverse scene di lavoro nello stile sgraffito.

Tra gli anni 1912 e 1913, Vágó László e Incze Lajos hanno costruito la **Scuola dei Carabinieri** (attualmente l'Università di Oradae), costruita nello stile padiglione, composta da 12 corpi con facciate abbastanza sobrie, senza ornamenti, secondo la destinazione iniziale. **Il Palazzo Ullman**, che risale nel 1913 è un edificio più ricco negli elementi decorativi, costruito dalla società "Gerster, Megyeri şi Szunyogh". Si osserva la presenza delle forme geometriche, rettangolare, chiare ed anche i due bassorilievi in ceramica (due leoni) che sorvegliano la Menora (la torciera santa con sette teste). Le stesse forme sono incontrate anche sulla facciata della **Banca di Risparmi della Contea di Bihor** (attualmente abitazione sulla via Independentei), fatta secondo i piani dell'architetto Mende Váler, nella costruzione di cui si può identificare facilmente gli elementi della Secessione viennese; la facciata del edificio e divisa su 16 assi perfettamente simmetrici, decorate con sgraffito con elementi biomorfici.

La **Casa Nemeş** (costruita nel 1909, con forme geometriche semplici, rettangolari, con un frontispizio triangolare con la cima tagliata), l'edificio della **Casa Agricola di Risparmi** (1909-1910), **Casa Balázsovits** (1910 - 1911) (tutte due avendo un piano terra e tre livelli, con frontoni triangolari), **Casa Roth** (costruzione cominciata nel 1912 da Incze Lipót, con influenze pre-moderne tedesche e viennese, con la facciata divisa da pilastri decorati con piastre ceramiche) e la **Casa Ertler** (con elementi secessione e altri che appartengono all'architettura tradizionale transilvanica).

Un altro rappresentante famoso della secessione di Oradea, autore di numerosi progetti fu Rimanóczy Kálmán junior, tra i quali c'è **il Palazzo Apollo**, nello stile della secessione berlinese, visibile attraverso le forme acute e gli elementi decorativi araldici fastosi etc., **il Palazzo Moskovits**, un edificio con un piano terra e tre livelli, alla costruzione del quale sono state usate per la prima volta piastre con nervature in ferocemente ed anche **il Edificio dell'Ordine degli Avvocati** (1909), il quale presenta dettagli semplici e una visione curvilinea volumetrica.

La **Case Adorján** (tutte due sulla via Patrioţilor, opera degli architetti progettisti Komor Marcell e Jakab Dezső) sono pure attraenti.

Vila Darvas - La Roche

1910-1911

Darvas-La Roche villá / Darvas-
La Roche Villa / Darvas-La Roche Villa /
Palazzo Darvas-La Roche

Casa Deutsch K.I.

1912-1913

La **Casa Füchsl** (1902 - 1903) è stata costruita secondo i piani di Bálint Zoltán e Jámbor Lajos, due architetti di Budapest, decorata con ornamenti florali (vigna, grappoli d'uva) e cesti con uva. L'edificio del **Negozzio di vetri Deutsch K. I.**, con una facciata fortemente vetrata, con un rilievo florale, ispirata dal ricamo popolare, con vuoti grandi al piano terra e angoli curvilinei e semicircolari ai piani successivi.

Il Complesso Vulturul Negru (Aquila Nera) (1906 - 1908) è il più grande e rappresentativo complesso architetturale in stile Secessione dall'intera Transilvania. Composto di due corpi disuguali e asimmetrici collegati a un terzo, mediane, il complesso è opera degli architetti Komor Marcell e Jakab Dezső ed è caratterizzato dall'asimmetria della composizione, la mistura di forme e motivi ornamentali insoliti, o folclorici (specialmente ricamo e intaglio), presi dal barocco o rococò, avendo tre sbocchi su tre vie diverse.

Il Palazzo Darvassy (1911) può essere incluso in una categoria simile, avendo due piani sorretti su mensole, con il terrazzo superiore a profilo tipo conchiglia. Anche **il palazzo Stern** (1904 - 1905) è stato concepito dagli architetti Komor Marcell e Jakab Dezső ed ha un piano terra alto, un mezzanino, due piani e un altro mezzanino parziale. **La Camera di Commercio e Industria** (adesso sede dell'acqua e canale) con l'asse centrale sporgente sopra la porta e finisce con un arco trilobato; la facciata e divisa in cinque assi con finestre rettangolari e angoli arrotondati. **Il Palazzo Sztarill** può essere iscritto nella categoria degli edifici con linee curve dominanti, sinusoidali con facciate perfettamente simmetriche, una guglia cilindrica e malta del frontispizio decorata con elementi floreali.

Tutti questi edifici hanno dietro al loro aspetto piacevole anche una storia ricca è sono adatti per essere inclusi in un circuito dei monumenti secessionisti per la loro importanza locale (nell'ambito della città), regionale (in Transilvania) e internazionale. Certamente, queste opere architetturali mettono Oradea in un posto importante sulla carta della secessione europea, un aspetto cha fa onore e apre tante prospettive nello sviluppo turistico e la valorizzazione del patrimonio culturale.

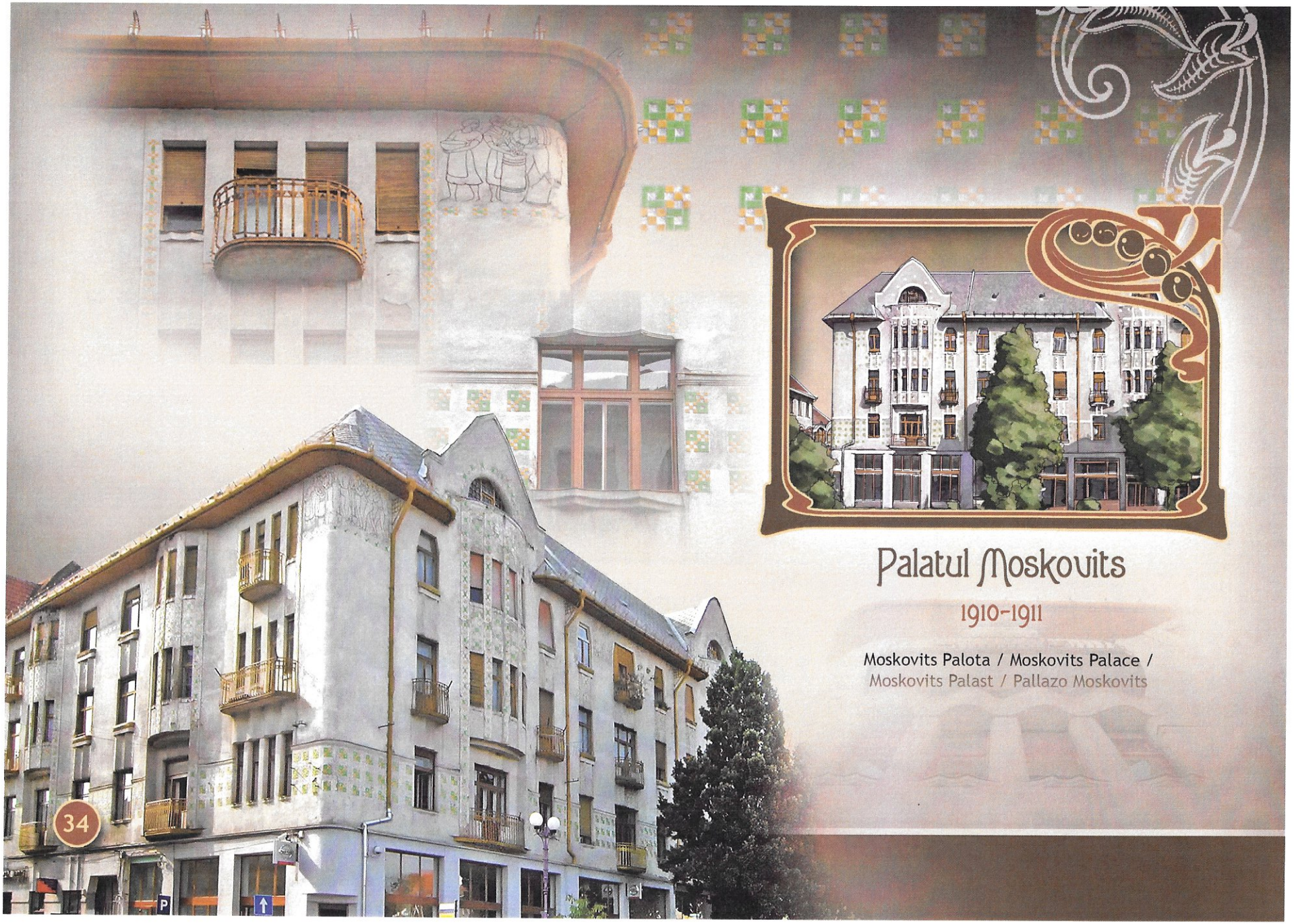

Palatul Moskovits

1910-1911

Moskovits Palota / Moskovits Palace /
Moskovits Palast / Pallazo Moskovits

Piața Unirii / Egyesülés (Unirii, régi nevén Szent László) tér / Union square / Unirii Markt / Piazza dell'Unione

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2007-2013
Str. Apolodor, nr.17, sector 5, București, tel. 0372.111.409
www.mdrap.ro/ http://www.inforegio.ro/
e-mail: info@mdrap.ro

Direcția Gestionare Fonduri Comunitare pentru Turism
Organism Intermediar pentru Turism
Bulevardul Dinică Golescu, nr.38, poarta 1, sector 1, București
tel. 0372.144.000

Primăria municipiului Oradea
Piața Unirii, nr. 1, 410100, Oradea, Bihor
tel. 0259.437.000, e-mail: primarie@oradea.ro
www.oradea.ro

Investim în viitorul tău!
Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional
și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Proiectul „PACHET COMPLEX DE PROMOVARE A TURISMULUI CULTURAL: CENTRUL ISTORIC ORADEA - ARHITECTURĂ, CULTURĂ, LEGENDĂ ”

Editor: Primăria municipiului Oradea
Data publicării: Martie 2013

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material gratuit!

© PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

PRIMĂRIA ORADEA

Instrumente Structurale 2007-2013

ORADEA

„Belle Epoque"

Arhitectura 1900

ROMÂNĂ / MAGYAR / ENGLISH / DEUTSCH / ITALIANO

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

NAGY VÁRAD
Törvényhatósággal felruházott város
TÉRKÉPE
ÚJVÁROS
VÁRALJA
Sebes Körös folyó
Nagy Vásártér
Sertés vásártér
Bémer tér
Szt László tér
Városháza
Megyeház
Törvényszék
Felsőleányiskola
Honvéd laktanya
Tüzér laktanya
Orsolya szerzet
Kapucinus szerzet
Piarista gymnasium
Premontrei főgymnasium
Szt József intézet
Szalmás intézet
Kath. iskola
Szt Vincze intézet
Kath. Kaszinó
Kaszinó Színház
Polg. leányiskola
Polg. fiúiskola
Orth. iskola
Kath. főgymnasium
Orth. főgymnasium
Kath. főgymnasium
Kath. Szeminárium
Kath. Főgymnasium
Kath. Főgymnasium
Kath. Főgymnas

ORADEA „Belle Epoque”

Arhitectura 1900

Az 1900-as évek elejének építészete – **Nagyvárad „Belle Époque-ja**

Architecture 1900 – **Oradea „Belle Époque**

Architektur 1900 – **Grosswardein „Belle Époque**

L’architettura del Novecento - **Oradea „Belle Époque**

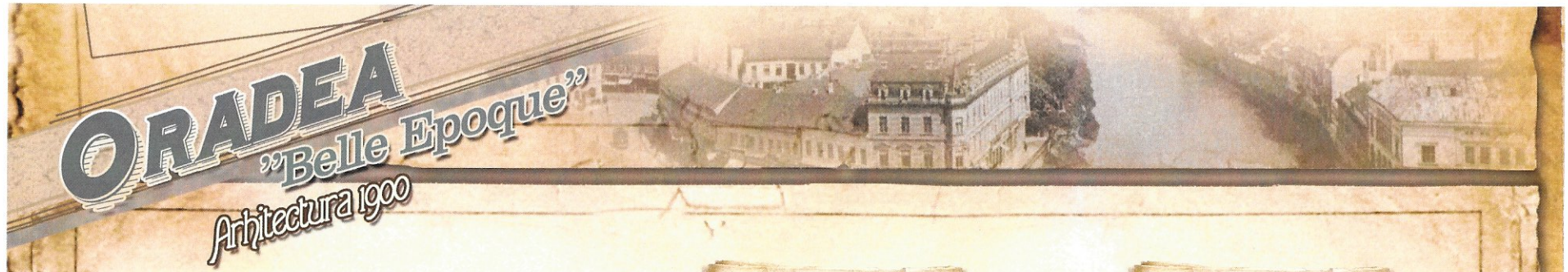

ORADEA
"Belle Epoque"
Arhitectura 1900

Intervalul de timp cuprins între a doua parte a veacului al XIX-lea și primii ani ai celui următor s-a dovedit a fi pentru întreaga Europă unul al păcii, prosperității și al unei dezvoltări deosebit de puternice din foarte multe puncte de vedere. Imperiul austro-ungar nu avea nici el cum să scape suflului înnoitor impus de această perioadă, progresele înregistrate în diversele sectoare ale vieții social-economice și culturale impunându-i acesteia eticheta de „perioada păcii" sau de „la belle époque", o perioadă de exuberanță, de o efervescentă creativitate, de desprindere de dogmele culturale, de viața bună și frumoasă pentru majoritatea locuitorilor din mediul urban.

MAGYAR

A 19. század második fele és a következő század első évei által felölelt időszak egész Európa számára a béke, a jólét és számos szempontból a rendkívüli mértékű fejlődés ideje volt. Az Osztrák-Magyar Monarchia sem kerülhette el a korszak megújulást hozó fuvallatait, a társadalmi és gazdasági élet számos területén végbement fejlődés nyomán az időszakot a boldog békeévek vagy a la belle époque néven emlegetik: a gazdagság, a pezsgő kreativitás, a kulturális dogmák túlhaladásának, a városi lakosság többsége számára pedig a jobb és szebb életnek az időszaka volt.

ENGLISH

The time span between the second part of the 19th Century and the first years of the following one proved to be one of peace, prosperity and remarkably strong development, from many points of view, for all Europe. The Austro-Hungarian Empire was not left untouched by the spirit of renewal animating those years, as progress registered in different sectors of social-economic and cultural life labeled these years as "the period of peace" or „la belle époque", a time of exuberance, effervescent creativity, separation from cultural dogma and plentiful and beautiful living for most city dwellers.

DEUTSCH

Die Zeitspanne zwischen dem zweiten Teil des 19ten und den ersten Jahren des nächsten Jahrhunderts war für die ganze Europa eine Zeit des Friedens, der Prosperität und einer sehr starken Entwicklung aus sehr vielen Gesichtspunkten. Die österreichisch-ungarische Monarchie konnte dem auffrischenden Schwung dieser Periode auch nicht entkommen. Die Entwicklungen der verschiedenen Sektoren des sozial-ökonomischen und kulturellen Lebens haben dieser das Etikett von „Friedensperiode" oder „la belle époque" auferlegt, eine Zeit der Ausgelassenheit, einer überschäumenden Kreativität, der Trennung von den kulturellen Dogmen, des guten und schönen Lebens für die meisten Bewohner des Stadtgebiets.

ITALIANO

Il periodo compreso tra la seconda metà del XIX secolo e i primi anni del successivo è stato per l'intera Europa un periodo di pace, prosperità e sviluppo sotto vari punti di vista. Questa tendenza rinnovante fu sentita anche nell'impero austro-ungarico. I progressi nei vari settori della vita social - economica e culturale hanno imposto su questo periodo l'etichetta di "periodo della pace", o " belle époque", un periodo di esuberanza e creatività effervescente, di separazione dai dogmi culturali, di vita buona e bella per la maggior parte dei residenti nei medi urbani.

Piața Unirii / Egyesülés (Unirii, régi nevén Szent László) tér / Union square / Unirii Markt / Piazza dell'Unione

ORADEA "Belle Epoque"

Arhitectura 1900

Perioada de liniște, dezvoltare economică și creștere demografică a avut multiple consecințe asupra orașelor din monarhia dualistă, inclusiv așadar asupra Oradiei. Expansiunea sa va fi vizibilă mai cu seamă în ultima parte a veacului al XIX-lea, rezultatul final fiind conturarea unui oraș cât se poate de modern și industrializat. Din păcate evoluția fericită a lucrurilor a fost brusc și dramatic stopată de debutul celei dintâi mari conflagrații mondiale.

La belle époque a însemnat pentru Oradea o perioadă de avânt al construcțiilor de diferite tipuri, numărul caselor, de pildă, crescând de la 2777 în 1853 la 5365 în 1910. Datele statistice din debutul secolului al XX-lea surprind existența în oraș a 132 de fabrici, 20 de biserici, 24 de școli, 4 biserici cu școală, 13 spitale sau unități cu caracter spitalicesc, 6 băi publice, 7 cazărmi etc. De altfel, dinamismul perioadei avea să includă urbea în topul celor cu creșterea cea mai spectaculoasă din întregul Imperiu austro-ungar, alături de alte centre urbane precum Kassa, Timișoara, Pécs, Győr, Cluj, Miskolc, Fiume sau Budapesta.

MAGYAR

A nyugalom, a gazdasági fejlődés és a demográfiai növekedés időszaka számos módon rányomta a bélyegét a dualista monarchia városaira, így Nagyváradra is. Fejlődése főleg a 19. század végén válik szembetűnővé, a végeredmény pedig egy kimondottan modern és iparosodott város lett. A boldog fejlődést azonban sajnos hirtelen és drámai módon szakította meg az első világégés kitörése.

A la belle époque-ban, azaz a boldog békeévekben Nagyváradon különböző jellegű, lendületes építkezések zajlottak, a házak száma például az 1853-as 2777-ről 1910-re 5365-re nőtt, a 20. század elején rögzített statisztikai adatok szerint a városban 132 gyár, 20 templom, 24 iskola, 4 templommal egybeépített iskola, 13 kórház vagy kórház jellegű intézmény, 6 közfürdő, valamint 7 laktanya állt. A korra jellemző dinamikus fejlődés egyébként a várost az egész Osztrák-Magyar Monarchia leglátványosabb növekedésen keresztülment települései közé emelte, olyan városokkal egyetemben, mint Kassa, Temesvár, Pécs, Győr, Kolozsvár, Miskolc, Fiume vagy Budapest.

ENGLISH

This time of peace, economic development and demographic growth had multiple consequences on the cities of the dualist monarchy, including Oradea. Its expansion will be apparent especially during the last part of the 19th Century, resulting in the emergence of a very modern and industrialized city. Unfortunately, the joyous evolution of things was suddenly and dramatically halted by the start of World War I.

La belle époque was a time of upsurge in construction of all types, the number of houses for example, growing from 2777 in 1853 to 5365 in 1910; statistics from the start of the 20th Century show that the town had of 132 factories, 20 churches, 24 schools, 4 churches with schools, 13 hospitals or medical units, 6 public bathhouses, 7 barracks etc. This dynamic age would make the city make the top of the most spectacularly growing settlements in the Austro-Hungarian Empire, alongside other urban centers like Kassa, Timișoara, Pécs, Győr, Cluj, Miskolc, Fiume or Budapest.

DEUTSCH

Die Periode der Ruhe, der ökonomischen Entwicklung und demographischen Wachstums hat mehrere Auswirkungen auf die Städte der dualistischen Monarchie gehabt, einschließlich auf Oradea. Dieser Expansion wird am meisten in dem letzten Teil des 19ten Jahrhunderts sichtbar sein. Das Ergebnis wird die Ausprägung einer sehr modernen und industrialisierten Stadt sein. Leider war die glückliche Evolution der Sachen plötzlich und dramatisch von dem Debüt des ersten großen Weltbrands gestoppt.

La belle époque bedeutete für Grosswardein eine Aufschwungsperiode der Bauten von verschiedenen Typen. Die Zahl der Häuser, zum Beispiel, stieg von 2777 in 1853 auf 5365 in 1910, die statistischen Daten von dem Anfang des 20ten Jahrhunderts zeigen in der Stadt eine Nummer von 132 Fabriken, 20 Kirchen, 24 Schulen, 4 Kirchen mit Schule, 13 Krankenhäuser oder Einheiten die als Krankenhäuser funktionieren, 6 öffentliche Bäder, 7 Kasernen etc. Im Übrigen, zählt sich die Stadt, wegen des Dynamismus, unter den Städten mit dem spektakulärsten Wachstum in dem ganzen österreichisch-ungarischen Reich neben anderen städtischen Zentren wie Kassa, Timișoara, Pécs, Győr, Cluj, Miskolc, Fiume oder Budapest.

ITALIANO

Questo periodo di serenità, sviluppo economico e crescita demografica ebbe tante conseguenze sulle città della monarchia dualista, compreso, dunque, anche Oradea. La sua espansione sarà più visibile soprattutto nell'ultima parte del secolo XIX, terminando con la delineazione di una città molto moderna e industrializzata. Sfortunatamente, lo sviluppo è stato radicalmente e all'improvviso dall'inizio della prima grande conflagrazione mondiale.

La belle époque ha significato per l'Oradea un periodo di slancio delle diverse costruzioni, del numero delle case, ad esempio, da 2777 nel 1853 al 5365 nel 1910. I dati statistici contavano all'inizio del Novecento l'esistenza nella città di 132 fattorie, 20 chiese, 24 scuole, 4 chiese con scuola, 13 ospedali e dispensari, 6 bagni pubblici, 7 caserme etc. Anzi, la dinamica del periodo includerà Oradea nella top delle città con la più impressionante crescita dell'intero Impero austro-ungarico, insieme agli altri centri urbani come ad esempio Kassa, Timișoara, Pécs, Győr, Cluj, Miskolc, Fiume o Budapest.

Fotografii de epocă / Korabeli fényképek / Vintage photographs / Aufnahmen der Periode / Fotografie dall' Epoca

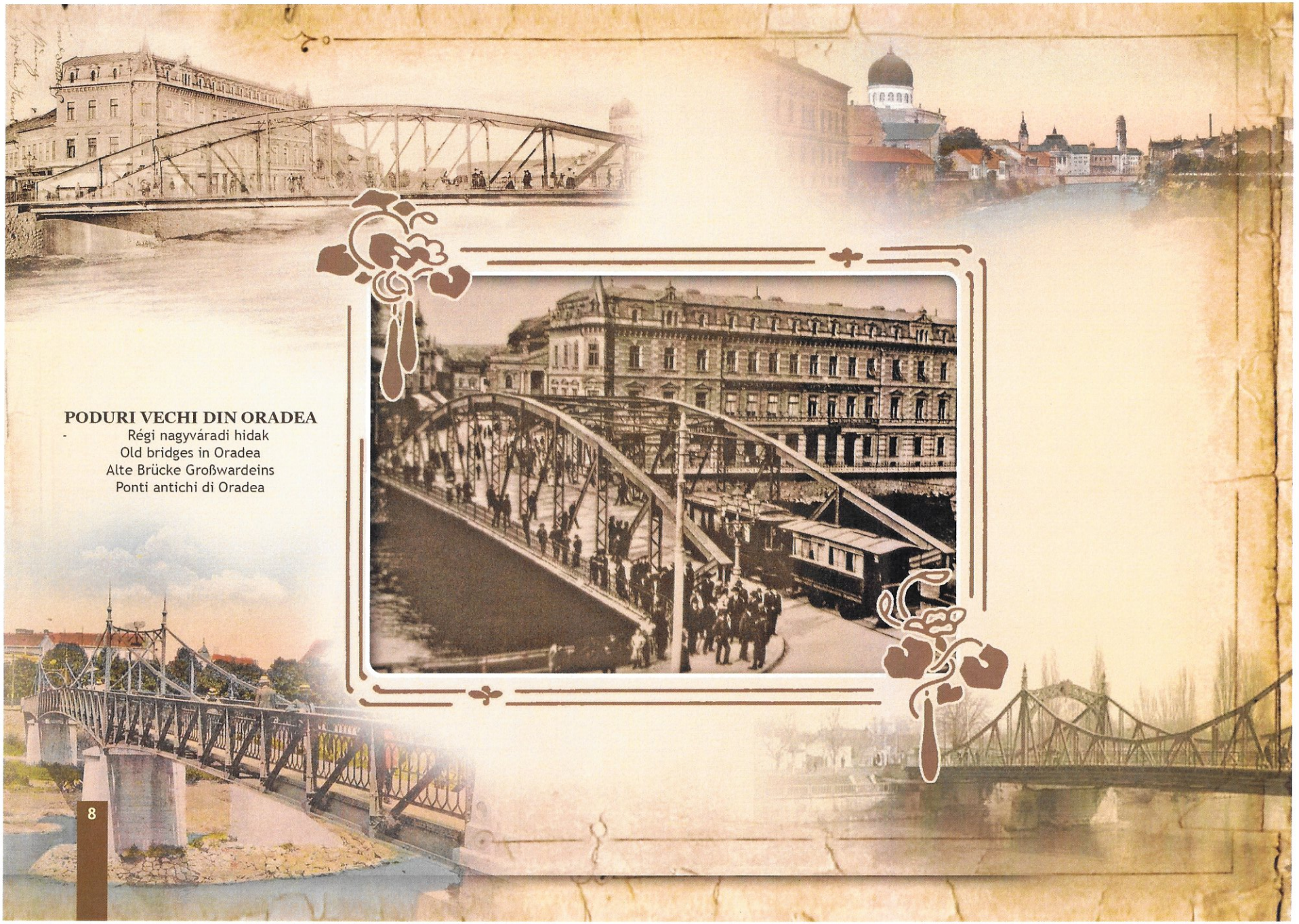

PODURI VECHI DIN ORADEA

- Régi nagyváradi hidak
Old bridges in Oradea
Alte Brücke Großwardeins
Ponti antichi di Oradea

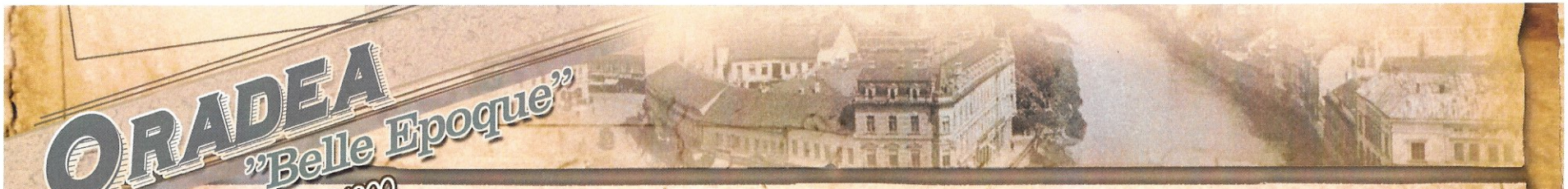

ORADEA „Belle Epoque"

Arhitectura 1900

În mod concret intervalul a coincis pentru Oradea cu modernizarea unui mare număr de străzi, piețe publice, poduri, parcuri etc. În ce privește rețeaua stradală, dacă în debutul secolului al XX-lea lungimea acesteia cumula aproximativ 25.000 m, până în 1913 ea va ajunge (împreună cu căile rutiere) la peste 63.000 m (din care 32.763 m erau pavați).

Creșterea populației orașului și dezvoltarea sa economică tot mai accentuată au impus apoi construirea unui număr tot mai mare de poduri care să lege și să faciliteze accesul dintr-o zonă în alta a orașului. În consecință, alături de cele mai vechi (precum Podul Mic care lega actualele piețe Unirii și Ferdinand, Podul Mare sau Podul Baross etc.) au fost construite altele noi, moderne, capabile să contribuie la descongestionarea urbei, precum Podul de Fier (Vashid), dat în folosință în anul 1913.

MAGYAR

Az időszak konkrétan nagyszámú utca, köztér, híd és park korszerűsítését hozta magával. Amíg a 20. század elején az utcahálózat hossza mintegy 25 ezer méter volt, 1913-ra ez a szám (a közutakkal együtt) több mint 63 ezer méter (amiből 32.763 méter kövezett volt). A város lakosságának bővülése és az egyre hangsúlyosabb gazdasági fejlődés nyomán aztán egyre több híd épült, amelyek összekötötték a városrészeket és megkönnyitették a közlekedést. Ennek nyomán a legrégibbek (a Kishíd, amely a jelenlegi Egyesülés/Unirii és Ferdinánd - egykori Szent László és Bémer - teret köti össze, a Nagyhíd vagy Baross híd stb.) mellett újak és korszerűek épültek, amelyek tehermentesitették a város forgalmát - mint a Vashíd, amelyet 1913-ban adtak át.

ENGLISH

Practically speaking, this time period coincided with the modernization of a great number of streets, public squares, bridges, parks and so on in Oradea. As for the street network, if at the start of the 20th Century its cumulative length was approximately 25.000 m, by 1913, it will have reached (along with the road network) over 63.000 m (out of which 32.763 m were paved). The increase in the town's population and its increasingly pronounced economic growth required the construction of more and more bridges to link the different areas of the city together and facilitate access. As a consequence, along with the oldest bridges (like The Small Bridge, which connected the current Union and Ferdinand Squares, The Large Bridge or the Baross Bridge etc.), other, new, modern bridges were built, able to contribute to the city traffic's easy flow, such as the Iron Bridge (Vashid), opened for use in the year 1913.

DEUTSCH

Konkret, ist die Zeitspanne für Grosswardein mit der Modernisierung einer großen Nummer von Straßen, öffentlichen Märkten, Brücken, Parks etc. zusammengefallen. Betreffs des Straßennetzes, wenn das am Beginn des 20ten Jahrhunderts ungefähr 25.000 m kumulierte, erreichte das bis in 1913 (zusammen mit den Fahrwegen) auf mehr als 63.000 m (davon 32.763 waren gepflastert). Wegen des Bevölkerungswachstums und der akzentuierten wirtschaftlichen Entwicklung war dann den Aufbau einer steigenden Zahl von Brücken, die den Zugang von einer Zone der Stadt zur anderen verbinden und erleichtern sollten nötig. Als Folge, neben den alten (wie die Kleine Brücke, die die gegenwärtigen Märkte, Unirii und Ferdinand, verband, die Große Brücke und Baross Brücke etc.) wurden andere neue, moderne Brücke, die zur Umleitung der Stadt beitragen konnten, wie die Eisenbrücke (Vashid), die fertig in 1913 war.

ITALIANO

Questo intervallo ha coinciso per l'Oradea con la modernizzazione di un grande numero di strade, piazze pubbliche, ponti, parchi etc. In quanto alla rete stradale, se all'inizio del Novecento misurava 25000 m, fino al 1913, raggiungerà (insieme alle strade) un numero di oltre 63000 m (dai quali, 32763 anche pavimentati). La crescita della popolazione della città e il suo sviluppo economico hanno imposto inseguito la costruzione di un numero crescente di ponti che connettano e facilitino l'accesso da una regione della città nell'altra. Quindi, accanto ai più vecchi (il Ponte Piccolo che connetteva le piazze "Unirii" e "Ferdinand", il Ponte grande o il Ponte Baross etc.) Sono stati costruiti altri nuovi, più moderni, cappabili di contribuire alla decongestione della città, ad esempio il Ponte di Ferro (Vashid), aperto nel 1913.

ORADEA
"Belle Epoque"
Arhitectura 1900

Perioada de avânt a orașului avea să se resimtă și la nivelul evoluției piețelor centrale. Aspectul Pieței Szent László (actuala Piață a Unirii) a început să se schițeze încă de după incendiul din 1836. Având o suprafață de aproximativ 7200 m2, aceasta avea să fie flancată ulterior - alături de cele trei biserici care au scăpat din fața flăcărilor - de numeroase clădiri de o mare atractivitate, precum Casa Kováts, clădirea Primăriei, Palatul Episcopiei greco-catolice de Oradea, Palatul Moskovits, Palatul aferent complexului Vulturul Negru. Numeroase și elegante clădiri aveau să înconjoare în acest interval și Piața Bémer (în prezent Piața Ferdinand). Astfel, de jur-împrejurul Teatrului, o adevărată perlă a arhitecturii eclectice orădene, situat în partea centrală a pieței, se întindeau hotelul Rimanóczy (cuprinzând 30 de camere, restaurant și cafenea), sediul Casei Centrale de Economii, cafenelele Royal, Emke, Pannonia și Elite. O evoluție spectaculoasă a avut și piața Széchenyi (actualul parc Traian), flancat de câteva construcții impunătoare, dar nu lipsite de eleganță, precum clădirea Prefecturii (în stil baroc), Palatul Justiției (eclectic), Banca Austro-Ungară (eclectic) ori Baroul Avocaților (secession).

MAGYAR

A város fejlődését eredményező időszak a központi terekre is rányomta a bélyegét. A Szent László (mai Egyesülés/ Unirii) tér arculata még az 1836-os tűzvész után kezdett el kialakulni. A mintegy 7200 négyzetméteres kiterjedésű tér köré az idők során - a három templom mellett, amelyek túlélték a tűzvészt - számos épületet emeltek, mint a Kováts-féle ház, a városháza épülete, a görög katolikus püspöki palota, a Moskovits-palota, valamint a Fekete Sas-palota. Ugyanebben az időszakban a Bémer téren (ma Ferdinánd tér) is számos elegáns épületet emeltek. Így a színház körül, amely a nagyváradi eklektikus építészet egyik igazi gyöngyszeme, és amely a tér közepén áll, ott magasodott a Rimanóczi szálló (amelyben 30 szoba, vendéglő és kávéház volt), a Központi Takarékpénztár székháza, valamint a Royal, az EMKE, a Pannónia és az Elit kávéház. Látványos fejlődésen ment keresztül a Széchenyi tér (mai Traian park) is, amelyet számos impozáns, elegáns épület övez, mind a barokk stílusú Vármegyeháza, az eklektikus Igazságügyi palota, a szintén eklektikus Osztrák-Magyar Bank székháza és az ügyvédi kamara szecessziós épülete.

ENGLISH

The city's momentum would be felt in the evolution of its central squares as well. The appearance of Szent László Square (currently Union Square) already began to emerge after the 1836 fire. With a surface of approximately 7200 m2, it would eventually be flanked - along with the three churches which escaped the flames - by numerous buildings of high attractiveness, such as Kováts House, the City Hall building, The Greek-Catholic Oradea Diocese Palace, the Moskovits Palace and the Palace connected to the Black Eagle complex. Many elegant buildings would surround Bémer Square (currently Ferdinand Square) during this interval. Thus, all around the Theatre, a true pearl of eclectic architecture in Oradea, situated in the center of the square, the Rimanóczi Hotel was lounging (comprised of 30 rooms, a restaurant and a coffee house), the headquarters of the Central Savings House and the Royal, Emke, Pannonia and Elite coffee shops. Széchenyi Square (currently the Traian park) also had a spectacular evolution, flanked by some imposing yet elegant structures, such as the Prefecture building (in baroque style), The Palace of Justice (eclectic), the Austo-Hungarian Bank (eclectic) or the Bar Association (secession).

DEUTSCH

Die Aufschwungsperiode der Stadt wurde auch auf dem Niveau der Entwicklung der Zentralmärkte empfunden. Der Aspekt des Szent László Marktes (gegenwärtig Piața Unirii) begann sich schon nach dem Brand von 1836 zu skizzieren. Mit einer Oberfläche von ungefähr 7.200 m2, war das danach - zusammen mit den drei Kirchen, die von den Flammen vermieden wurden - von zahlreichen sehr attraktiven Gebäuden wie das Haus Kováts, die Gebäude des Rathauses, der Palast des griechisch-katholischen Bistums von Grosswardein, Palast Moskovits, Palast des Vulturul Negru Komplexes flankiert. Zahlreiche und elegante Gebäude umkreisen in dieser Periode auch den Bémer Markt (gegenwärtig Ferdinand Markt). Also, rund um das Theater, eine wahre Perle der eklektischen Architektur Oradeas, in der Mitte des Markts liegend, waren das Rimanóczi Hotel (mit 30 Zimmern, Restaurant und Café), der Sitz der Zentralen Sparkasse, die Royal, Emke, Pannonia und Elite Cafés. Eine spektakuläre Entwicklung hatte auch der Széchenyi Markt (gegenwärtig Traian Park), flankiert von einigen imposanten und eleganten Gebäuden, wie das Gebäude der Präfektur (Barock), Justizpalast (eklektisch), die österreichisch-ungarische Bank (eklektisch) oder die Anwaltskammer (Sezession).

ITALIANO

Lo slancio della città sarà sentito anche al livello dell'evoluzione delle piazze centrali. L'aspetto della Piazza Szent László (l'attuale Piazza dell'unione) cominciò a schizzarsi dopo l'incendio del 1836. Avendo una superficie di circa 7200 m2, sarà fiancata ulteriormente - insieme alle tre chiese che si sono salvate dal fuoco - da tante costruzioni attrattive, come la casa Kováts, il Municipio, il Palazzo del vescovato greco-cattolico di Oradea, il Palazzo Moskovits, il Palazzo vicino al complesso "Vulturul Negru". Tanti ed eleganti edifici circonderanno anche la Piazza Bémer (attualmente Piazza Ferdinand). Quindi, intorno al Teatro c'era un vero tesoro architetturale eclettico, situato nella parte centrale della piazza, fino all'albergo Rimanóczy (con 30 camere, ristorante e caffetteria), la sede della Casa Centrale dei Risparmi, le caffetterie Royal, Emke, Pannonia ed Elite. Uno sviluppo spettacoloso ha conosciuto anche la piazza Széchenyi (attualmente il Parco Traian), fiancato da alcuni edifici imponenti, ma non privi d'eleganza, come ad esempio, l'edificio della Prefettura (stile barocco), il Palazzo della Giustizia (stile eclettico), la Banca Austro-Ungarica (stile eclettico) o l'Ordine degli avvocati (sécession).

Fotografii de epocă / Korabeli fényképek / Vintage photographs / Aufnahmen der Periode / Fotografie dall' Epoca

TEATRUL REGINA MARIA
Szigligeti Színház
Regina Maria Theatre
Regina Maria Theater
Teatro Regina Maria

ORADEA "Belle Epoque"

Arhitectura 1900

Întrucât prin Oradea treceau trei cursuri de apă care puteau produce inundații în timpul ploilor mari sau al topirii bruște a zăpezii, în această perioadă au fost inițiate ample lucrări de regularizare a apelor. Astfel, în 1861 s-a consolidat digul de-a lungul actualei străzi a Clujului, s-au efectuat lucrări de reparare a unui baraj mai vechi (barajul Garabek), iar două decenii mai târziu a fost construit un baraj nou având o lungime de 500 de metri menit a proteja locuitorii din Velența de pericolul viiturilor.

Pentru recreerea locuitorilor orașului și pentru diverse activități de agrement au fost reorganizate vechile parcuri sau au fost create altele noi. Unul dintre cele mai vechi a fost parcul Rhédey; parcuri noi, dar de dimensiuni mai mici, au fost amplasate în piața Széchenyi, piața Millenium și piața Schlauch.

MAGYAR

Mivel a várost három olyan vízfolyás is átszelte, amely a hevesebb esőzések vagy a hirtelen hóolvadás után áradással fenyegetett, ebben az időszakban nagyszabású munkálatok kezdődtek a folyóvizek szabályozása érdekében. Így 1861-ben megerősítették a mai Kolozsvári út menti partfalat, kijavítottak egy régebbi töltést (a Garabek-töltést), két évtizeddel később pedig egy újabb, 500 méter hosszú töltést építettek, amely Velence lakóit volt hivatott megvédeni az áradásoktól.

Annak érdekében, hogy a város lakói szórakozhassanak, illetve hogy kikapcsolódási lehetőséghez jussanak, felújították a régi parkokat, vagy újakat hoztak létre. Az egyik legrégebbi a Rhédey-kert volt; új, de kisebb méretű parkokat a Széchenyi téren, az Ezredévi emléktéren és a Schlauch-kertben alakítottak ki.

ENGLISH

As Oradea had three watercourses which could flood during heavy rains or sudden snow melts, this period brought extensive water regulation works. Thus, in 1861, the levee alongside the current Clujului Street was consolidated, repairs were made on an older dam (the Garabek dam) and, two decades later, a new 500 meter long dam was built, in order to protect the inhabitants of the Velența neighborhood from the danger of flooding.

For the recreation of the city's inhabitants and for various leisure activities, old parks were reorganized and new ones were created. One of the oldest was Rhédey park; new parks, of smaller size, were placed in Széchenyi Square, Millenium Square and Schlauch Square.

DEUTSCH

Weil durch Grosswardein drei Flüsse, die Überschwemmungen während der bedeutenden Regen oder der plötzlichen Schneeschmelzung produzieren konnten flossen, wurden weitgehende Arbeiten für die Gewässerregelung initiiert. Also, 1861 wurde der Daum entlang der gegenwärtigen Clujului Straße gefestigt, wurden Reparaturen eines älteren Staudamms (Staudamm Garabek) geleistet und zwei Jahrzehnte später wurde einen neuen Staudamm mit einer Länge von 500 Metern, um die Bewohner von Velența vor Hochwässern zu schützen gebaut.

Für die Erholung der Bewohner und für verschiedene Vergnügensaktivitäten wurden die alten Parks neuorganisiert und neue Parks erstellt. Einer der ältesten Parks war Rhédey Park; neue aber kleinere Parks wurden in den Széchenyi, Millenium und Schlauch Märkten aufgestellt.

ITALIANO

Perché Oradea era attraversata da tre fiumi che potevano causare inondazioni durante le piogge torrenziali, sono stati iniziati ampi lavori per la regolazione delle acque. Quindi, nel 1861 si è consolidata una diga lungo l'attuale via Clujului, e si sono eseguiti lavori di riparazione su un altro sbarramento più vecchio (lo sbarramento Garabek) e due decenni più tardi un'altra diga nuova è stata costruita, con una lunghezza di 500 metri per proteggere gli abitanti di Velenza dai pericoli delle inondazioni.

Per il divertimento degli abitanti e diverse attività del tempo libero, i vecchi parchi sono stati riorganizzati, o sono stati creati altri nuovi. Uno dei più vecchi è stato il parco Rhédey; parchi nuovi, ma più piccoli come dimensione, sono stati creati nella piazza Széchenyi, Millenium e Schlauch.

PIAŢA MILLENIUM
Szacsvay Szobor
Millenium Park
Millenium Vorräte
Parco Millenium

www.vatera.hu

PALATUL PRIMĂRIEI
A városháza
The City Hall Palace
Palast des Rathauses
Il Palazzo del Comune

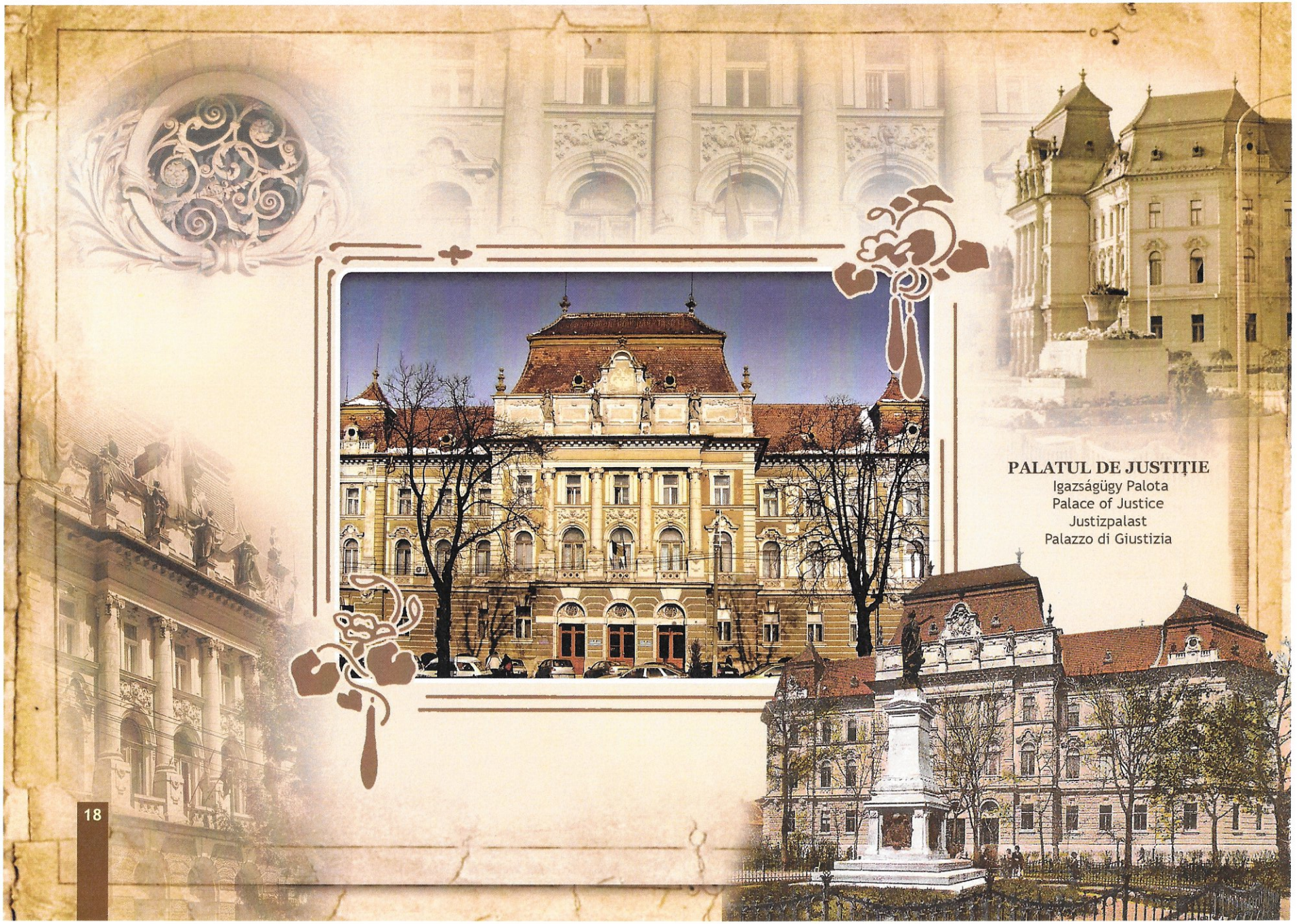

PALATUL DE JUSTIȚIE
Igazságügy Palota
Palace of Justice
Justizpalast
Palazzo di Giustizia

ORADEA "Belle Epoque"

Arhitectura 1900

Dezvoltarea urbanistică și creșterea populației au creat mai apoi cadrul pentru dezvoltarea și extinderea rețelei de instituții sanitare moderne. De pildă, dacă în 1873, după marea epidemie de holeră, în oraș funcționau cinci spitale (Spitalul comitatului Bihor, Spitalul Mizericordienilor, Spitalul Militar, Spitalul Comercianților și Spitalul Israelit), în 1897 s-a luat decizia înființării unui spital de copii, iar, mai apoi, a unui spital de boli contagioase. În ce privește numărul farmaciilor acesta s-a dublat, de la șase în 1872 ajungându-se în 1908 la 12, acestora adăugându-li-se și patru băi publice.

Desigur, orice referire la Oradea în perioada „la belle époque" ar fi incompletă dacă nu s-ar aminti și de activitatea constructivă aferentă, care va îmbogăți orașul cu un impresionant număr de alte clădiri somptuoase, elegante, bogate în elemente artistice, multe dintre ele exuberante în ornamentică și culoare.

MAGYAR

A város fejlődése és a lakosságszám növekedése aztán megalapozták a korszerű egészségügyi intézmények fejlődését és bővítését. Így például, ha 1873-ban, a nagy kolerajárványt követően a városban még öt kórház működött (a Bihar Megyei Közkórház, az Irgalmasrendi Kórház, a Katonakórház, a Kereskedelmi Kórház és a Zsidókórház), 1897-ben döntés született egy gyermekkórház megépítéséről, majd később egy járványkórházéról is. A gyógyszertárak száma megkétszereződött, az 1872-es hatról 1908-ban 12-re nőtt a számuk, és négy közfürdő is működött.

Persze minden, a boldog békeévek Nagyváradára történő utalás hiányos lenne, ha nem emlékeznénk meg az akkori építkezésekről, amelyek tekintélyes számú fényűző, elegáns, művészi elemekben gazdag épülettel gazdagították a várost, számos épületre a túlburjánzó díszítés és színvilág jellemző.

ENGLISH

The urban development and population increase then created the framework for the development and extension of the modern sanitary institution network. For example, if in 1873, after the great cholera epidemic, the city had five functioning hospitals (The Bihor Country Hospital, The Misericordian Hospital, The Military Hospital, The Traders Hospital and The Israeli Hospital), the decision was made, in 1897, to establish a Children's Hospital and, later, a Contagious Disease Hospital. As for pharmacies, their numbers doubled, from six in 1872, to twelve in 1908, these being joined by four public bathhouses.

Surely, any mention of Oradea during „la belle époque" would be incomplete without mentioning the afferent construction activity, which will enrich the city with an impressive number of majestic, elegant buildings, rich in artistic elements, many of which displaying great exuberance in ornaments and color.

DEUTSCH

Die städtebauliche Entwicklung und das Bevölkerungswachstum haben danach den Rahmen für die Entwicklung und Erweiterung des Netzes von modernen sanitären Institutionen geschafft. Wenn, zum Beispiel, 1873, nach der große Choleraepidemie, funktionierten in der Stadt fünf Krankenhäuser (Krankenhaus des Verwaltungsbezirks Bihor, Krankenhaus der Barmherzigen Brüder, Militärkrankenhaus, Krankenhaus der Kaufmänner und das Israelitische Krankenhaus), wurde 1897 ein Kinderkrankenhaus und, dann, ein Krankenhaus für ansteckende Krankheiten zu gründen entschieden. Die Zahl von Apotheken hat sich verdoppelt, von sechs in 1872 bis 12 in 1908, plus vier öffentliche Bäder.

Natürlich, wäre irgendeiner Verweis auf Grosswardein während der Periode „la belle époque" inkomplett ohne die Erwähnung der Bauaktivität, die die Stadt mit einer beeindruckenden Nummer von prunkhaften, eleganten Gebäude, reich an artistischen Elementen, viele von ihnen überschwänglich in Zierleiste und Farbe, bereichert hat.

ITALIANO

Lo sviluppo urbanistico e la crescita della popolazione hanno creato, poi, l'ambito per lo sviluppo e la estensione della rete delle istituzioni sanitarie moderni. Nel 1873, dopo la grande epidemia di colera, nella città funzionavano cinque ospedali (L'ospedale della Contea di Bihor, L'ospedale dei misericordiosi, L'ospedale militare, L'ospedale dei commercianti e L'ospedale israelita). Nel 1897 si è presa la decisione di istituire un ospedale pediatrico e dopo, uno per malattie contagiosi. In quanto riguarda il numero delle farmacie, esso si è raddoppiato, da sei nel 1872, a dodici, alle quali si aggiungono quattro bagni pubblici.

Naturalmente, qualsiasi riferimento a Oradea durante il periodo "belle époque" sarebbe incompleto se non si ricordasse anche l'attività di costruzione afferente, che arricchirà la città con un impressionante numero di edifici lussuosi, eleganti, ricchi nei loro elementi artistici, con decorazioni esuberanti e pieni di colore.

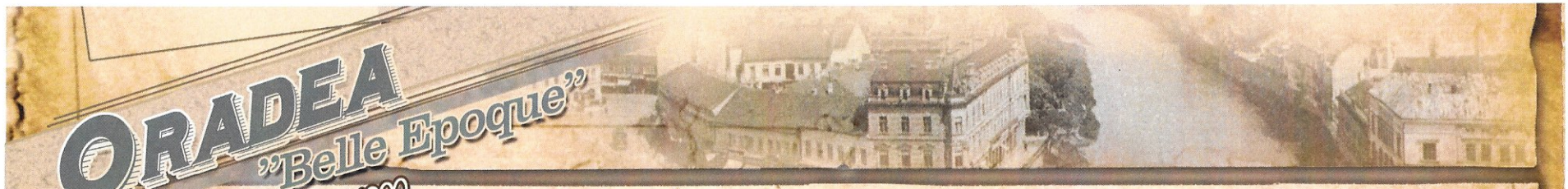

ORADEA "Belle Epoque"

Arhitectura 1900

O listă generală deloc exhaustivă a construcțiilor impunătoare finalizate după după mijlocul secolului al XIX-lea cuprinde deopotrivă biserici precum Biserica Seminarului greco-catolic, azi Biserica ortodoxă „Sf. Mare Mucenic Gheorghe" (finalizată în 1858 în stil romantic cu elemente neoromanice), Biserica romano-catolică Sfânta Ana (1858, romantic cu elemente neogotice), Biserica romano-catolică „Neprihănita zămislire" (1858 - 1862, romantic cu elemente neoromanice și neogotice), Biserica luterană (1902 - 1903, ecletic, neogotic), Biserica romano-catolică „Pogorârea Duhului Sfânt" (1903 - 1905, eclectic); palate: Palatul Poștelor (1895, eclectic), Palatul Justiției (1898, eclectic), Palatul Ulmann (eclectic), Palatul Finanțelor Publice (1900, eclectic), Palatul Sztarill, Palatul Rimanóczy (1905, eclectic, cu elemente neogotice, azi sediul Episcopiei ortodoxe din Oradea); case: Casa Stepan (mijlocul secolului al XIX-lea), Casa Deutsch K. I. (1888, eclectic), Casa Levay (1894, eclectic), Casa Munk (1894, eclectic), Casa Adorján (1903, secession), Casa Vágo (1905, secession).

MAGYAR

Egy, a 19. század közepe után emelt épületekről szóló, általános, de korántsem kimerítő felsorolásban helyet kapnak a templomok, így a görög katolikus szemináriumi templom, amely ma Szent György néven ortodox templom (1858-ben készült el neoromán elemekkel tűzdelt romantikus stílusban), a Szent Anna római katolikus templom (1858, neogótikus elemekkel tűzdelt romantikus stílusban), a Szeplőtelen Fogantatás római katolikus templom (1858-1862, neoromán és neogót elemekkel tűzdelt romantikus stílusban), az evangélikus templom (1902-1903, eklektikus, neogótikus stílusban), a Szentlélek Eljövetele római katolikus templom (1903-1905, eklektikus stílusban); de ott vannak a paloták is: a Postapalota (1895, eklektikus), az Igazságügyi palota (1898, eklektikus), az Ulmann palota (eklektikus), a Pénzügyigazgatósági palota (1900, eklektikus), a Sztarill palota, a Rimanóczy palota (1905, eklektikus, neogótikus elemekkel, ma a nagyváradi ortodox püspökség székhelye); és a házak sem: a Stépán-ház (19. század közepe), a Deutsch K. I.-féle ház (1888, eklektikus), a Lévay-ház (1894, eklektikus), a Munk-ház (1894, eklektikus), az Adorján-ház (1903, szecessziós, a Vágó-ház (1905, szecessziós).

ENGLISH

A general and non-exhaustive list of buildings finished after the mid-19th century will be comprised equally of churches, such as the Greek-Catholic Seminary Church, now the "Sf. Mare Mucenic George" Orthodox Church (finished in 1858, in Romanesque style, with neo-Romanesque elements), the Saint Ana Roman-Catholic Church (1858, Romanesque, with neo-Gothic elements), the Immaculate Conception Roman-Catholic Church (1858-1862, Romanesque with neo-Romanesque and neo-Gothic elements), the Lutheran Church (1902-1903, clectic, neo-Gothic), the Pentecost Roman-Catholic Church (1903-1905, eclectic), palaces, such as the Postal Palace (1895, eclectic), the Palace of Justice (1898, eclectic), the Sztarill Palace, the Rimanóczyi Palace (1905, eclectic, with neo-Gothic elements, today the headquarters of the Orthodox Diocese in Oradea), houses, such as Stepan House (mid-19th Century), Deutsch K. I. House (1888, eclectic), Levay House (1894, eclectic), Munk House (1894, eclectic), Adorján House (1903, secession), Vágo House (1905, secession), and so on.

PALATUL RIMANÓCZY JR.
if. Rimanóczy palota
Rimanóczyi Jr. Palace
Rimanóczyi Jr. Palast
Palazzo Rimanóczy Jr.

CASA LEVAY
Lévay-ház
Levay House
Levay Haus
Casa Levay

ORADEA
„Belle Epoque"
Arhitectura 1900

Fotografii de epocă / Korabeli fényképek / Vintage photographs / Aufnahmen der Periode / Fotografie dall' Epoca

DEUTSCH

Eine allgemeine Liste, gar nicht vollständig, der Gebäude die nach der Mitte des 19ten Jahrhunderts fertig waren, enthält auch Kirchen wie die Kirche des griechisch-katholischen Seminars, heute die orthodoxe Kirche „Sf. Mare Mucenic Gheorghe" (fertig in 1858 in dem romantischen Stil mit neoromanischen Elementen), die römisch-katholische Kirche Sfânta Ana (1858, in dem romantischen Stil mit neogotischen Elementen), die römisch-katholische Kirche „Neprihănita zămislire" (1858 - 1862, in dem romantischen Stil mit neoromanischen und neogotischen Elementen), die lutherische Kirche (1902 - 1903, eklektisch, neogotisch), die römisch-katholische Kirche „Pogorârea Duhului Sfânt" (1903 - 1905, eklektisch; Paläste: Postpalast (1895, eklektisch), Justizpalast (1898, eklektisch), Palast Ulmann (eklektisch), Palast der öffentlichen Finanzen (1900, eklektisch, Palast Sztarill, Palast Rimanóczyi (1905, eklektisch, mit neogotischen Elementen, heute Sitz des orthodoxen Bistums von Grosswardein ; Häuser: Haus Stepan (Mitte des 19ten Jahrhunderts), Haus Deutsch K. I. (1888, eklektisch), Haus Levay (1894, eklektisch, Haus Munk (1894, eklektisch), Haus Adorján (1903, Sezession), Haus Vágo (1905, Sezession).

ITALIANO

Un elenco generale, affatto esaustivo, degli edifici finalizzati dopo il mezzo del XIX secolo comprende chiese come ad esempio la Chiesa del Seminario Greco - Cattolico, attualmente la Chiesa „Sf. Mare Mucenic Gheorghe" (finita nel 1858, in stile romanico con elementi neoromanici), la Chiesa romano'cattolica Santa Ana (finita nel 1858, stile romanico con elementi neogotici), la Chiesa romano-cattolica „Neprihănita zămislire" (1858-1862, stile romanico con elementi neoromanici e neogotici), la Chiesa luteranea (1902 - 1903, eclettico, neogotico), la Chiesa romano-cattolica „Pogorârea Duhului Sfânt" (1903 - 1905, eclettico); palazzi: il palazzo della Posta (1895, eclettico), Palazzo della Giustizia (1898, eclettico), Palazzo Ulmann (eclettico), Palazzo delle Finane Publiche (1900, eclettico), Palazzo Sztarill, Palazzo Rimanóczy (1905, eclettico, con elementi neogotici, attualmente sede del Vescovato ortodosso di Oradea); case: casa Stepan (mettà del XIX secolo), casa Deutsch K. I. (1888, eclettico), casa Levay (1894, eclettico), casa Munk (1894, eclettico), casa Adorján (1903, sécession), casa Vágo (1905, sécession).

HOTELUL ŞI BĂILE RIMANÓCZY
Rimanóczy Szálloda és Gőzfürdő
Rimanóczy Hotel and Spa
Rimanóczy Hotel und Bad
Rimanóczy Hotel e Terme

ORADEA "Belle Epoque"

Arhitectura 1900

Lungii liste i se pot adăuga Gimnaziul premonstratens (azi Colegiul național Mihai Eminescu, 1874, eclectic), clădirea Băncii de Credit Comercial, Industrial și Agricol (fosta cantină a Primăriei, 1886, eclectic), hotelul Rimanóczy (1892, eclectic), Hala comercială (1893 - 1894, eclectic), clădirea Muzeului (azi Palatul Copiilor, 1895, eclectic), Teatrul (1899 - 1900, eclectic), sediul Lojei masonice (1901, eclectic), magazinul de sticlărie Deutsch K. I. (1906 - 1910, secession), clădirea Baroului de avocați (1909, secession), vila Okányi-Schwartz (1911, secession) etc.

Adăugate patrimoniului imobiliar mai vechi, toate aceste clădiri, precum și cele care au scăpat sumarei noastre enumerări, au contribuit substanțial la îmbogățirea zestrei edilitare a Oradei, făcând ca această urbe să fie posesoarea unor valori arhitecturale de excepție, râvnite de orice alt oraș de dimensiunile sale din spațiul central-est european. „Rezervația de arhitectură", „fericita îmbinare de stiluri", cum au spus sau au scris mai toți istoricii de artă, se dezvăluie în această perioadă în întreaga sa splendoare și grandoare.

MAGYAR

A hosszú listán még megemlíthetjük a Premontrei Gimnáziumot (ma Mihai Eminescu Főgimnázium, 1874, eklektikus), a Kereskedelmi, Ipari és Mezőgazdasági Hitelbank épületét (a városháza volt étkezdéje, 1886, eklektikus), a Rimanóczy szállót (1892, eklektikus), a kereskedelmi csarnokot (1893-1894, eklektikus), a múzeum épületét (ma gyermekpalota, 1895, eklektikus), a színházat (1899-1900, eklektikus), a szabadkőműves páholy székhelyét (1901, eklektikus), Deutsch K. I. üvegkereskedését (1906-1910, szecessziós), az Ügyvédi Kamara épületét (1909, szecessziós), az Okányi-Schwartz villát (1911, szecesszió) stb.

Az épített örökség régebbi képviselői mellett ezek az épületek - azokkal egyetemben, amelyek kimaradtak felületes felsorolásunkból - lényegi mértékben hozzájárultak Nagyvárad épített örökségének gazdagságához, és olyan kivételes építészeti értékek birtokosává teszik a várost, amelyeket az összes hasonló méretű közép-kelet-európai város irigyelhet. Az „építészeti rezervátum", a „szerencsés stílusegyveleg" - ezt mondta vagy írta róla szinte az összes művészettörténész - ebben az időszakban teljes pompájában és nagyszerűségében megnyilvánul.

ENGLISH

This lengthy list can also include the Premonstratens Gymnasium (now the Mihai Eminescu National College, 1874, eclectic), the Commercial, Industrial and Agricultural Credit Bank building (the former City Hall Eatery, 1886, eclectic), the Rimanóczy Hotel (1892, eclectic), the Commercial Hall (1893 - 1894, eclectic), the Museum building (now the Children's Palace, 1895, eclectic), the Theatre (1899 - 1900, eclectic), the Freemason Lodge headquarters (1901, eclectic), the Deutsch K. I. glassware shop (1906 - 1910, secession), the Bar Association building (1909, secession), Okányi-Schwartz villa (1911, secession) etc.

Added to the older heritage property, all of these building, as well as those which escaped our concise enumeration, contributed substantially to the enrichment of the municipal area in Oradea, making this city the keeper of some exceptional architectural values, coveted by any other city of the same size in Central-East Europe. The "architecture reservation", the "fortunate blending of styles", as most art historians wrote, is revealed with full splendor and grandeur during this age.

PALATUL POŞTELOR
Postapalota
Postal Palace
Postpalast
il palazzo della Posta

PALATUL FINANȚELOR PUBLICE
Pénzügyigazgatósági palota
Palace Board of Finance
Palast der öffentlichen Finanzen
Palazzo delle Finanze Publiche

ORADEA
"Belle Epoque"
Arhitectura 1900

Fotografii de epocă / Korabeli fényképek / Vintage photographs / Aufnahmen der Periode / Fotografie dall' Epoca

DEUTSCH

Der langen Liste können wird auch das Prämonstratenser-Gymnasium (heute das Nationalkollegium Mihai Eminescu, 1874, eklektisch), Gebäude der Bank des kommerziellen, industriellen und agrarischen Kredits (die frühere Kantine des Rathauses, 1886, eklektisch), Hotel Rimanóczy (1892, eklektisch), die kommerzielle Halle (1893 - 1894, eklektisch), Gebäude des Museums (heute der Kinderpalast, 1895, eklektisch), das Theater (1899 - 1900, eklektisch), Sitz der Freimaurerloge (1901, eklektisch), Glasladen Deutsch K. I. (1906 - 1910, Sezession), Gebäude der Anwaltskammer (1909, Sezession), Villa Okányi-Schwartz (1911, Sezession) etc. beifügen.

Zu dem älteren unbeweglichen Patrimonium hinzugefügt, haben alle diese Gebäude, und auch jene die hier nicht erwähnt wurden, wesentlich zu der Bereicherung der städtebaulichen Mitgift Grosswardein beigetragen. Diese Stadt ist die Besitzerin einiger ungewöhnlichen architektonischen Werte, von jeder anderen Stadt mit derselben Größe aus dem zentralen und ost-europäischen Raum begehrt geworden. Die „architektonische Reservation", „glückliche Verbindung von Stilen", wie fast alle Kunsthistoriker gesagt oder geschrieben haben, zeigt sich während dieser Periode in ihrer ganzen Pracht und Erhabenheit.

ITALIANO

Al lungo elengo si può aggiungere la Scuola Media premonstratens (attualmente il Coleggio Nazionale Mihai Eminescu, 1874, eclettico), la Banca di Credito Commerciale, Industriale e Agricolo (ex cantina del municipio, 1886, eclettico), il Museo (attualmente Palazzo dei bambini) Hotel Rimanóczy (1892, eclettico), Casa commerciale (1893 - 1894, eclettico), il Teatro (1899 - 1900, eclettico), la sede della Loggia massonica (1901, eclettico), il negozio di vetro Deutsch K. I. (1906 - 1910, secessione), l'Ordine degli avvocati (1909, secessione), il palazzo Okányi-Schwartz (1911, secessione) etc.

Aggiunti al più vecchio patrimonio reale, questi edifici, ed anche quelli che hanno scappato alla nostra sommaria enumerazione, hanno portato il loro contributo nell'arricchimento dell patrimonio dell'edilizia di Oradea, facendola la proprietaria di eccezionali valori architetturali, desiderati da qualsiasi altra città uguale come dimensione nello spazio centrale-est europeo. La "riserva architetturale", la "felice giunzione di stili" cosi come hanno detto o scritto tutti i storici d'arte, rivela in questo periodo tutto il suo splendore e grandezza.

BISERICA ROMANO-CATOLICĂ „POGORÂREA DUHULUI SFÂNT”

Szentlélek Eljövetele római katolikus templom
The Pentecost Roman-Catholic Church
Die römisch-katholische Kirche „Pogorârea Duhului Sfânt”
La Chiesa romano-cattolica „Pogorârea Duhului Sfânt”

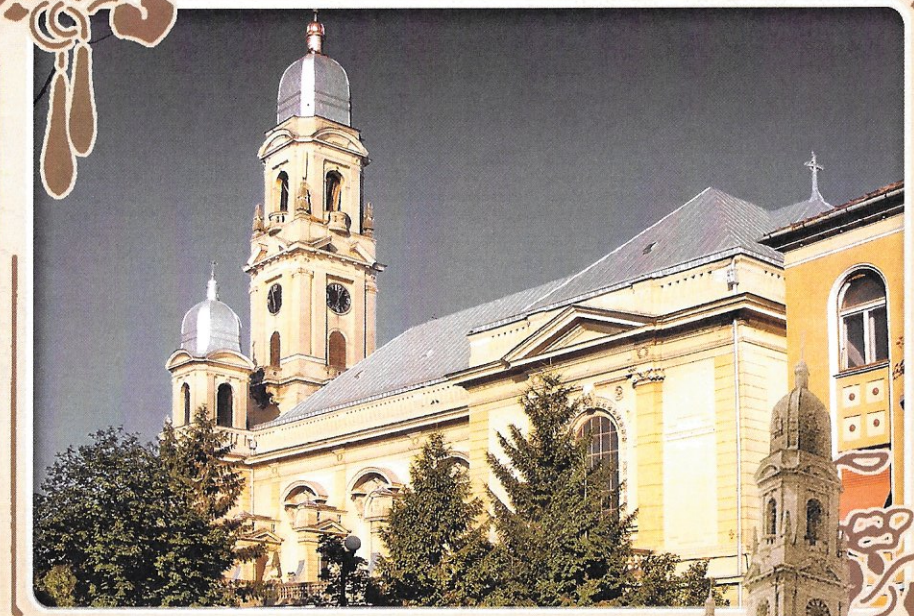

PALATUL RIMANÓCZY SR.
id. Rimanóczy palota
Rimanóczyi Sr. Palace
Rimanóczyi Sr. Palast
Palazzo Rimanóczy Sr.

CASA ADORJÁN
Adorján-ház
Adorján House
Adorján Haus
Casa Adorján

HOTELUL TRANSILVANIA
Transilvania szállót
The Transilvania Hotel
Transilvania Hotel
Il hotel Transilvania

Fotografie de epocă / Korabeli fényképek / Vintage photographs / Aufnahmen der Periode / Fotografie dall' Epoca

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2007-2013
Str. Apolodor, nr.17, sector 5, București, tel. 0372.111.409
www.mdrap.ro/ http://www.inforegio.ro/
e-mail: info@mdrap.ro

Direcția Gestionare Fonduri Comunitare pentru Turism
Organism Intermediar pentru Turism
Bulevardul Dinică Golescu, nr.38, poarta 1, sector 1, București
tel. 0372.144.000

Primăria municipiului Oradea
Piața Unirii, nr. 1, 410100, Oradea, Bihor
tel. 0259.437.000, e-mail: primarie@oradea.ro
www.oradea.ro

Investim în viitorul tău!
Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional
și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Proiectul „PACHET COMPLEX DE PROMOVARE A TURISMULUI CULTURAL: CENTRUL ISTORIC ORADEA - ARHITECTURĂ, CULTURĂ, LEGENDĂ ”

Editor: Primăria municipiului Oradea
Data publicării: Martie 2013

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material gratuit!

© PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

HARTĂ | CITY MAP
ORADEA

www.oradea.travel

OBIECTIVE TURISTICE / TOURIST ATTRACTIONS

1. Palatul Primăriei Oradea
2. Biserica Sfântul Ladislau
3. Palatul Episcopiei Greco-Catolice
4. Catedrala Sfântul Nicolae
5. Școala Greco Catolică Iuliu Maniu
6. Biserica cu Lună
7. Palatul Moskovits Adolf și Fii
8. Magazinul de sticlărie Deutsch K.I.
9. Pasajul Vulturul Negru
10. Sinagoga Zion
11. Palatul Füchsl
12. Sinagoga Ortodoxă
13. Palatul Ullmann
14. Cetatea Oradea
15. Podul Intelectualilor
16. Biserica Reformată Calvină
17. Casa Poynar
18. Hotelul Rimanoczy (fostul restaurant Oradea)
19. Hotel Transilvania
20. Palatul Sztaril (Hotel Astoria)
21. Casa Adorján I si II (vizavi de Filarmonica de Stat Oradea
22. Teatrul de Stat Regina Maria
23. Clădirea Bazarului
24. Complexul Ursulinelor
25. Complexul Premonstratenstratens
26. Palatul Rimanoczy Jr. (Episcopia Ortodoxă Română)
27. Palatul Rimanoczy Sr.
28. Complexul și Școala Greco-Catolică
29. Palatul Justiției
30. Sediul BNR
31. Palatul Moskovits Miksa
32. Palatul Stern
33. Palatul Apollo
34. Complexul Mizericordienilor
35. Biserica Romano-Catolică „Olosig"
36. Palatul Baroc (Complexul Baroc)
37. Catedrala Romano-Catolică (Complexul Baroc)
38. Șirul Canonicilor (Complexul Baroc)
39. Biserica Evanghelică
40. Muzeul Țării Crișurilor (Școala de Cadeți)

MUZEU / MUSEUM

1. Casa Darvas La Roche
2. Muzeul Memorial Iosiv Vulcan
3. Muzeul Memorial Ady Endre
4. Muzeul Memorial Aurel Lazăr

www.monumentebihor.ro

LEGENDĂ / LEGEND

- OBIECTIVE TURISTICE / TOURIST ATTRACTIONS
- MUZEU / MUSEUMS
- ZONĂ PIETONALĂ / PEDESTRIAN ZONE
- ZONĂ VERDE / PARC / GREEN SPACE / PARK
- FILARMONICĂ / PHILHARMONIC
- TEATRU / THEATER
- GALERIE DE ARTĂ / ART GALLERY
- TOALETE PUBLICE / PUBLIC TOILETS
- STAȚIE TRAMVAI / TRAM STATION
- STAȚIE AUTOBUZ / BUS STATION
- PARCARE / PARKING LOT / GARAGE
- CENTRE DE INFORMARE TURISTICĂ / TOURIST INFORMATION
- STAȚIE TAXI / TAXI STATION
- SPITAL / HOSPITAL
- BISERICĂ / SINAGOGĂ / CHURCH / SYNAGOGUE
- BENZINĂRIE / GAS STATION
- PISTĂ DE BICICLETE / BIKE TRAIL
- ȘTRAND / OPEN-AIR BATH
- AQUAPARK
- PISCINĂ / SWIMMING POOL
- CENTRU COMERCIAL / SHOPPING CENTER
- CAZARE / LODGING

VISIT ORADEA
Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune

HARTĂ REALIZATĂ DE ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

CENTRE DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ
TOURIST INFORMATION CENTERS

- **CENTRUL DE INFORMARE TURISTICĂ TURNUL PRIMĂRIEI**
  Adresa: Oradea, Palatul Primăriei Oradea, Piața Unirii nr. 1
  Email: vizitareturn@oradea.ro
  www.monumentebihor.ro
- **CENTRUL DE INFORMARE TURISTICĂ AL CETĂȚII ORADEA**
  Adresa: Oradea, Cetatea Oradea, Piața Emanuil Gojdu nr. 41, Corp J
  Email: info@oradea.travel | cit@oradea.travel
  www.oradea.travel
- **CENTRUL NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ BIHOR**
  Adresa: Oradea, Str. Patriotilor nr. 2
  Telefon: 004 0259 427.697
  Email: info@travelbihor.ro | office@travelbihor.ro
  www.travelbihor.ro
- **BIROU DE TURISM RELIGIOS - EPISCOPIA ROMANO - CATOLICĂ ORADEA**
  Adresa: Oradea, Str. Șirul Canonicilor nr. 13
  Telefon: 004 0359 433.401
  Email: tourinfo@varad.org
  tourinfo.varad.org

ARAD
AEROPORT ORADEA / ORADEA AIRPORT
ORADEA SHOPPING CITY
ERA SHOPPING PARK
CINEMA CORTINA

BĂILE FELIX / 1 MAI
MUNȚII APUSENI / APUSENI MOUNTAINS
LOTUS CENTER
CINEMA PALACE

CLUJ NAPOCA

design by dovidson

ORADEA

BĂILE 1 MAI

BĂILE FELIX

Pădurea Felix
Felix Forest

Calea Bellusului

Victoria

Primăverii

Zorilor

Spicului

Brândușei

Micșunelelor

Ștejarului

Izlazului

Camping Apollo

Camping Carmena

Hotel Palatul Apollo

Hotel Nufărul

Hotel Termal

Hotel Crișana

Hotel Palatul Felix

Hotel Sunset

Hotel Mureș

Hotel Lotus Therm

Hotel Aurel

Hotel Parc

Hotel Vital

Hotel Internațional

Hotel Nicoleta

Hotel Hyperion

Hotel President

Hotel Aqua President

Clinica de recuperare

Policlinica

Gara CFR

Bus station

STRAND APOLLO

STRAND FELIX

AQUA PARC APOLLO-FELIX

LACUL CU NUFERI

AQUA PARC PRESIDENT

MUNȚII APUSENI
APUSENI MOUNTAINS

DEVA

Santăul Mare

Parc Santăul Mare

Biserica reformată

Santăul Mare nr. 96/nr. 106

Santăul Mic nr. 137/nr. 25

Școala generală

Sala de sport

Primăria Borș

Borș Ieșire/ Borș Intrare

Sântion Century

Calea Borșului nr. 45/nr. 40

Mănăstirea Buna Vestire

Biserica Ortodoxă

Gara Episcopia

Real II

Izvorului nr. 52

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie

Izvorului nr. 6A/ Izvorului nr. 23

Bihorului nr. 68

Biserica Penticostală

Depoul CFR

Bihorului

Ion Bogdan

Grădinița 14

ABA Crișuri/ Johann Strauss

Transilvaniei

Zimbrului

Matei Corvin nr. 168/195

Matei Corvin nr. 120/149

Matei Corvin nr. 98/81

Matei Corvin nr. 24/15

Direcția Sanitar Veterinară

Mecon

Premagro

Adeplast

Piața Rogerius

Piața Magnoliei

Ștefan cel Mare

Gara Centrală

Stadion

Cornelu Coposu

Dioseig Bloc Turn

Sinteza

Aurora

Parc Industrial

Electromotoare

Sygenta

Mador

C.A.S.

Piață Rutier

Dacia-Decebal/ Spartacus

Sinaia Canonicilor

Kaufland

Podul CFR

Dacia Zig-Zag

SEAportal Andrei

Bdul Dacia

Palatul Baroc

Ucrul de Artă

Piața Decebal

Dumbrăvei

Crișul Repede / Sebes Körös

Piața Iosia

Sala Antonio Alaeo

William Shakespeare

Podul Decebal

Turnul Primăriei

Emanuil Gojdu

Tudor Vladimirescu

Andrei Șaguna

Universitatea Partium

Piața Unirii

Centrul Istoric 1

Centrul Istoric 2

Biserica Sf. Ladislau/ Pașaj Vulturul Negru

Parc

1 Decembrie

Casa de Cultură

Biserica Emanuil

Kaufland Iosia

Decebal

Liceul Teologic Emanuil

Colegiul Economic

Muzeul Țării Crișurilor

Oficiul de Cadastru

Universitate

Cimitirul Rulikowski

Piața Cetății

Piața 22 Decembrie

Horea

G. Costaforu

Școala D. Cantemir

D. Cantemir

Lotus

Morii nr. 4/nr. 5

Bisericuță

Autogara Nufărul

Kaufland

Nojoridului nr. 19C/ Apatelul nr. 4

Rapsodiei

Nojoridului nr. 2/ Apatelul nr. 184

Nojoridului nr. 10

Carterul Nou 1 / 2

Dalbei 1/ Dalbei 2

Carterul ANL

Str. Cihleului nr. 55 / nr. 56

Electrica

Cihei nr. 249

Cihei nr. 263

Școala Cihei

Căminul cultural

Cihei nr. 57/nr.95

Cihei Strada din deal

Șmirtin Parc/Biserică

Intrare Stațiune

Piața Băile Felix

Hoteluri Băile Felix

Spitalul Clinic de Recuperare Medicală

Str. Primăverii

Băile Felix

Centru Băile Felix

Aqua Park

Cuibul de barză

Școala Cordău

Cordău nr. 190

Cordău nr. 217/A

Biserica Ortodoxă

Cordău nr. 173

Cordău

Băile 1 Mai

Strandul 1 Mai

Băile 1 Mai

Biserica Ortodoxă

Haieu nr. 124

Haieu ABC

Betfia

Betfia nr. 111

Școala Betfia

Betfia Intrare/ nr. 182

Policlinica

Clinica de psihiatrie

Spitalul Județean

L. Pasteur nr 88/165

Annului

Str. Sanțului/ Ghe. Doja nr. 115

Ghe. Doja nr. 190/125

Ghe. Doja nr. 221

Ghe. Doja nr. 228

Parcul Brădanu

Bazinul Olimpic

Făclei nr. 12

Mănăstirea Sfintei Cruci

Făclei nr. 69

Făclei nr. 46

Stație de pompare nr. 1

D. Golescu

Făclei nr. 68

Bazinele cu apă

Podgoriei nr. 13

Podgoriei nr. 19

Mareșal Averescu

Dragoș Vodă

Gutenberg

Biserica Romînă

Clujului nr. 192/198

Stadionul Motorul

Clujului nr. 207

Aluduluș/ Clujului nr. 218

Ogorului/ Clujului nr. 248

Clujului nr. 217

Cartierul Tineretului

George Bacaingtu

Maternitate

Poliția Rutieră

Piața Tineretului

P-ța E. Gojdu/ Centrul Civic/CEC

Seleușului nr. 11/16

Grădinarilor

Complex Seleușului

Piața Cetății

Războieni

Autogara Războieni

Gara de Est

Seleușului nr. 113/82-84

Piața Nucetului

Bumbacului

Muntele Gâina

Gara Centrală

Era Shopping Park

Auchan

Leroy Merlin

Podul Pieței

H. Ibsen nr.2/57

H. Ibsen nr. 88

H. Ibsen nr. 40/35

Densușianu

Măgheranului

Nicolae Bolcaș

Podgoriei

Aeroportul Oradea

Ogorului (Leroy Merlin)

Cazaban

Tramvai Dacia

Parcul Brădanu

Bazinul Olimpic

Făclei nr. 12

Mănăstirea Sfintei Cruci

Făclei nr. 69

Făclei nr. 46

Stație de pompare nr. 1

D. Golescu

Făclei nr. 68

Bazinele cu apă

Podgoriei nr. 13

Podgoriei nr. 19

Crișul Repede / Sebes Körös

Mareșal Averescu

Dragoș Vodă

Gutenberg

Biserica Romînă

Clujului nr. 192/198

Stadionul Motorul

Clujului nr. 207

Aluduluș/ Clujului nr. 218

Ogorului/ Clujului nr. 248

Clujului nr. 217

Cartierul Tineretului

George Bacaingtu

Maternitate

Poliția Rutieră

Piața Tineretului

P-ța E. Gojdu/ Centrul Civic/CEC

Seleușului nr. 11/16

Grădinarilor

Complex Seleușului

Piața Cetății

Războieni

Autogara Războieni

Gara de Est

Seleușului nr. 113/82-84

Piața Nucetului

Bumbacului

Muntele Gâina

Gara Centrală

Era Shopping Park

Auchan

Leroy Merlin

Podul Pieței

H. Ibsen nr.2/57

Densușianu

oradea city card

CARDUL TURISTIC OFICIAL
THE OFFICIAL TOURIST CARD

oradeacitycard.ro

15 LEI

Peste 50 de reduceri la shopping și distracție
Exceptional offers from more than 50 shopping and entertainment partners

Hartă gratuită Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai
Free map of Oradea, Băile Felix and Băile 1 Mai

50% reducere la obiective turistice
50% discount on all major touristic attractions

Transport gratuit 48H
48H unlimited public transportation (bus & tram)

Disponibil în stațiile OTL și locațiile partenere | Available at public transportation stations or designated partners

Proiect realizat de: VISIT ORADEA
Project by:

În parteneriat cu: OTL
In partnership with:

Ghid evenimente Oradea 2016

www.oradea.travel

ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN ORADEA ȘI REGIUNE

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

IULIE

Zilele Cetății Oradea

Data 1-3 iulie Locația Cetatea Oradea

Regi, regine, domnițe, cavaleri, luptători medievali, toți prind viață anual la Serbările Cetății Oradea. Participanții la eveniment au parte de o introducere în istoria cetății prin activitățile și spectacolele organizate special pentru acest festival. Școlile, meșteșugurile, expoziții, vernisaje, zilele de relaxare, a unităților de mâncăruri, concerte, toate se adresează la Zilele Cetății Oradea

intrarea liberă www.oradea.travel

Euro 2016 - Vizionare aer liber

Data 1-10 iulie Locația Piața Unirii

Intrarea liberă

Concert fanfară

intrarea liberă

Data 8-10 iulie Locația Cetatea Oradea

Campionatul Național de Natație Cadeți (12-14ani)

Data 8-10 iulie Locația Aqua Parc Nymphaea

Campionatul Național de sărituri în apă Cadeți

Data 15-17 iulie Locația Aqua Parc Nymphaea

Târg Tradițiilor Rome

Data 22-24 iulie Locația Cetatea Oradea

Marochinărie hand made, bijuterii hand made, dulciuri, costume tradiționale rome, obiecte de artizanat te așteaptă în Cetatea Oradea la Târgul de Tradiții Rome.

intrarea liberă

Campionatul Național de sărituri în apă Seniori

Data 29-30 iulie Locația Aqua Parc Nymphaea

AUGUST

Cinema în Șanțul Cetății

Data 5-28 august Locația Șanțul Cetății Oradea

Eveniment cultural organizat în cele 4 weekenduri ale lunii august. Cinematograful pot viziona filme, documentare sau desene animate în aer liber, alături de prieteni. 3 zone amenajate special: zona de pături, zona de scaune și zona de baloți de paie așteaptă iubitorii de filme, în Cetate.

Intrarea liberă

Campionatul European de baschet U16

Data 5-14 august Locația Sala Sporturilor Antonio Alexe

Caravana filmelor TIFF

Data 11-12 august Locația Șanțul Cetății Oradea

Caravana Filmelor TIFF la Oradea, trei seri de filme în aer liber în Șanțul Cetății Oradea. Organizată de Asociația Pentru Promovarea Filmului Românesc, cu sprijinul Centrului Național al Cinematografiei. Locația va fi amenajată cu trei zone pentru cei care doresc să vizioneze filmele într-un mod inedit: zonă de pături, zonă de baloți de paie și zona de scaune. Așa că, nu uita să iți iei un o pătură cu tine!

intrarea liberă

Festival de film NexT

Data 18-19 august Locația Șanțul Cetății Oradea

Timp de două seri, urmărim cele mai bune scurtmetraje proiectate în cadrul Festivalului de Film NexT. Fiecare seară de proiecție vă așteaptă cu un program special. Caravana Filmelor NexT este un eveniment organizat de Societatea Culturală NexT, intrare liberă.

intrarea liberă

SEPTEMBRIE

Festival de Teatru Scurt

Data 20-30 septembrie Diferite locații

Festivalul Internațional de Teatru Scurt (Oradea Short Theatre International Festival), singurul festival dedicat pieselor într-un act din Europa, este o manifestare culturală cu o longevitate egalată de puține festivaluri din țară - prima ediție a avut loc în anul 1976. Din 1984, de la cea de-a VI-a ediție, Festivalul de Teatru Scurt devine internațional.

oslif

SEPTEMBRIE

Festivalul culturii slovace

intrarea liberă

Data 2-4 septembrie Locația Cetatea Oradea

Festivalul recoltei

intrarea liberă

Data 11-13 septembrie Locația Cetatea Oradea

Săptămâna Mobilității

intrarea liberă

Data 16-21 septembrie Diferite locații

DIGI Oradea City Running Day

Data 19 septembrie Locația Centrul orașului Oradea

DIGI Oradea City Running Day este un eveniment sportiv care pune "Oradea în mișcare"! - ediția VI.

Semi-maratonul internațional "DIGI Oradea City Running Day" 2016 atrage mulți sportivi amatori din țară și de peste hotare, în cursa lor spectaculoasă. Evenimentul se va desfășura în centrul istoric al orașului Oradea, pe străzile și faimoasa Piață Ferdinand. Participanții pot participa: 21 km individual/ștafetă Semi, 21 km ștafetă Femei (4-5/21 km), 10,5 km individual, 5 km Orașul EUROPEAN Romania, 1 km orașul copiilor Mașterclass.

OCTOMBRIE

Toamna Orădeană

Data 7-9 octombrie Locația Piața Unirii/Cetatea Oradea

Toamna Orădeană este cel mai vechi festival cultural desfășurat în Oradea, începând din 1981. Acest festival reprezintă sărbătoarea oficială a orașului Oradea. Puteți participa la diferite activități special organizate, precum: Festivalul berii, Festivalul vinului, expoziții, vernisaje, concerte, gastronomie specifică zonei, ateliere de creație pentru cei mici și cei mari.

Cămara cu bucate din Cetate

Data 14-16 octombrie Locația Cetatea Oradea

intrarea liberă

Caravana Florilor

Data 20-21 august Locația Șanțul Cetății Oradea

Caravana Florilor un eveniment cu tradiție în Oradea, organizat anul în parteneriat cu orașul vecin Debrecen- Ungaria. Dansatoare, majorete, artiști, ansambluri de dans modern și tradițional însoțesc carele alegorice ornate cu flori de poveste prin tot orașul.

intrarea liberă

In inima nopții Episodul LEAR

Data 28 august Locația Piața Unirii

Episodul LEAR face parte dintr-un ciclu mai amplu intitulat ÎN MAMA NOPȚII, proiect care pleacă de la piese shakespeariene. Spectacol este realizat de Teatrul „Regina Maria" din Oradea, într-un spațiu similar. Un proiect comunitar despre "orța magică a teatrului într-un spațiu public deschis și închis totodată.

DECEMBRIE

Târgul de Crăciun

Data 2-28 decembrie Locația Piața Unirii/Cetatea Oradea

Timp de o lună, orașul Oradea intră în haine de sărbătoare prin Târgul de Crăciun. Târgul oferă la dispoziție o întâlnire produse alimentare tradiționale, obiecte de casă, lucrări făcute, produse de patiserie, băuturi și cadouri de sărbători, aranjamente florale, felicitări și suveniruri, vin și băuturi naturale din rodurile pământului, ceramică și sticlă, toate expuse în căsuțe de lemn decorate de sărbătoare. Programele artistice oferite de către artiștii orădeni și invitați pe cele două scene prin concerte de colinde și ateliere de creație pentru copii și adulți.

intrarea liberă

Ziua Națională - Concert Folcloric

intrarea liberă

Data 1 decembrie Locația Piața Unirii

Concert Revelion

intrarea liberă

Data 28 decembrie Locația Piața Unirii

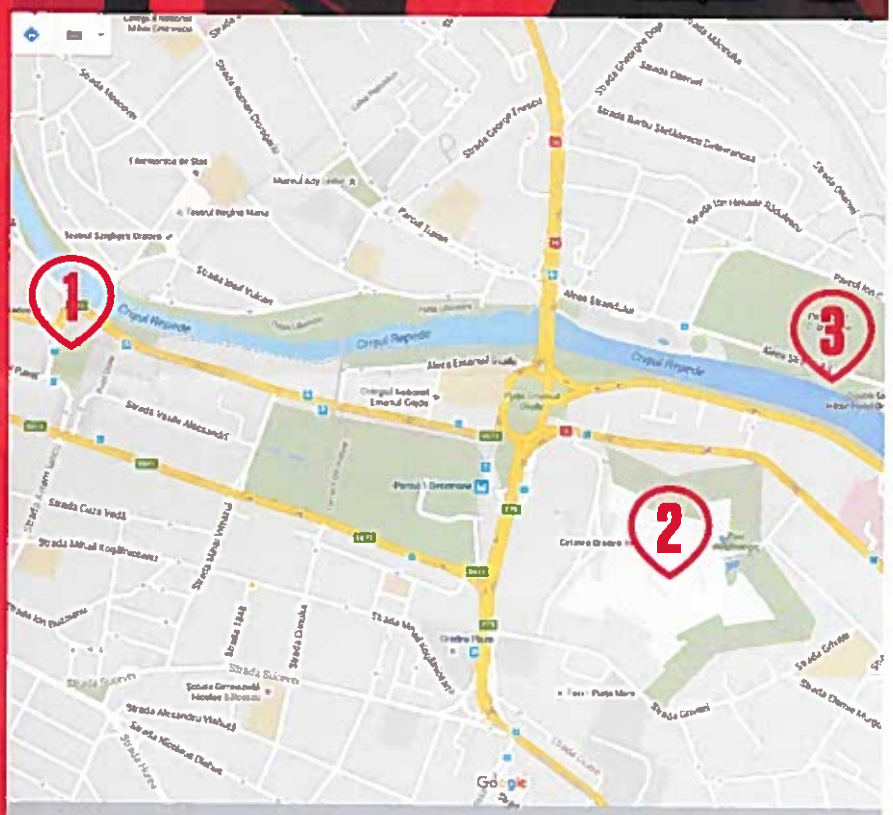

HARTĂ | CITY MAP
ORADEA

www.oradea.travel

OBIECTIVE TURISTICE
TOURIST ATTRACTIONS

1. Palatul Primăriei Oradea
2. Biserica Sfântul Ladislau
3. Palatul Episcopiei Greco-Catolice
4. Catedrala Sfântul Nicolae
5. Școala Greco Catolică Iuliu Maniu
6. Biserica cu Lună
7. Palatul Moskovits Adolf și Fii
8. Magazinul de sticlărie Deutsch K.I.
9. Pasajul Vulturul Negru
10. Sinagoga Zion
11. Palatul Fűchsl
12. Complexul Cappuccinilor
13. Sinagoga Ortodoxă
14. Palatul Ullmann
15. Cetatea Oradea
16. Hala Comercială (Facultatea de Medicină)
17. Podul Intelectualilor
18. Biserica Reformată Calvină
19. Casa Poynar
20. Hotelul Rimanoczy (fostul restaurant Oradea)
21. Hotel Transilvania
22. Palatul Sztarill (Hotel Astoria)
23. Casa Adorján I si II (vizavi de Filarmonica de Stat Oradea)
24. Teatrul de Stat Regina Maria
25. Clădirea Bazarului
26. Complexul Ursulinelor
27. Complexul Premonstratens
28. Palatul Poștelor
29. Palatul Rimanoczy Jr. (Episcopia Ortodoxă Română)
30. Palatul Rimanoczy Sr.
31. Casa Comitatului (Prefectura/Consiliul Județean Bihor)
32. Complexul și Școala Greco-Catolică
33. Palatul Justiției
34. Cafeneaua Müller
35. Sediul BNR
36. Palatul Moskovits Miksa
37. Palatul Stern
38. Palatul Apollo
39. Complexul Mizericordienilor
40. Biserica Romano-Catolică „Olosig"
41. Palatul Finanțelor
42. Palatul Episcopiei Romano Catolice
43. Catedrala Romano-Catolică
44. Șirul Canonicilor (42.-44. Complexul Baroc)
45. Biserica Evanghelică
46. Camera de Comerț (Compania de Apă Oradea)
47. Muzeul Țării Crișurilor (Școala de Cadeți)

www.monumentebihor.ro

LEGENDĂ / LEGEND

- OBIECTIVE TURISTICE / TOURIST ATTRACTIONS
- ZONĂ PIETONALĂ / PEDESTRIAN ZONE
- ZONĂ VERDE / PARC / GREEN SPACE / PARK
- MUZEU / MUSEUMS
- FILARMONICĂ / PHILHARMONIC
- TEATRU / THEATER
- GALERIE DE ARTĂ / ART GALLERY
- TOALETE PUBLICE / PUBLIC TOILETS
- STAȚIE TRAMVAI / TRAM STATION
- STAȚIE AUTOBUZ / BUS STATION
- PARCARE / PARKING LOT / GARAGE
- CENTRE DE INFORMARE TURISTICĂ / TOURIST INFORMATION
- STAȚIE TAXI / TAXI STATION
- SPITAL / HOSPITAL
- BISERICĂ / SINAGOGĂ / CHURCH / SYNAGOGUE
- BENZINĂRIE / GAS STATION
- PISTĂ DE BICICLETE / BIKE TRAIL
- ȘTRAND / OPEN-AIR BATH
- AQUAPARK
- PISCINĂ / SWIMMING POOL
- CENTRU COMERCIAL / SHOPPING CENTER
- CAZARE / LODGING

VAMA BORȘ

SATU MARE

ARAD

AEROPORT ORADEA / ORADEA AIRPORT

ORADEA SHOPPING CITY

ERA SHOPPING PARK

CINEMA CORTINA

CLUJ NAPOCA

BĂILE FELIX / 1 MAI

MUNȚII APUSENI / APUSENI MOUNTAINS

LOTUS CENTER

CINEMA PALACE

Gara CFR / Train station

ZOO

Universitatea Oradea / University of Oradea

Parcul Episcop Schlauch Lőrinc

Parc Petőfi Sándor

Piața 1 Decembrie

Calea Aradului

Calea Clujului

Calea Alexandru Averescu

Aleea Strandului

Aleea Emanuil Gojdu

Splaiul Crișanei

Bulevardul Decebal

Bulevardul Dacia

Principatele Unite

Canalul Barcău

Sovata

Fagului

Dobrești

C.Brâncuși

Nicolae Bălcescu

Costache Negruzzi

St. Apostol Andrei

Doina

A. Odobescu

Vasile Conta

Păcii

Rozmarinului

Magnoliei

Savineștilor

Muzeului

Republicii

Mestecănișului

Pescărușului

Eczaterina Teodoroiu

Marin Preda

Louis Blériot

Bartók Béla

Rafael Sanzio

Fekete I.

Titus L. Roșu

Titus Popovici

Branului

Colinelor

Juhász Gyula

Frunzei

Sebeșului

Janus Pannonius

N.Titulescu

Nicolae Jiga

Lamâiței

Gheorghe Lazăr

Piața I Creangă

Menumorut

Tarcăului

Leagănului

Bogdan Petriceicu Hasdeu

Mihai Eminescu

Miorița

Aby Endre

August Treboniu Laurian

Bicazului

D.Praporgescu

Episcop Roman Ciorogarlu

N. Iorga

Szigligeti Ede

Academiei

Deltei

Cometei

Rovine

Dunărea

Braşovului

Bărăganului

Snagovului

George Enescu

Gheorghe Doja

Feleacului

Louis Pasteur

Rimler Károly

Grauriior

Măcinului

Oțeniei

Barbu Ștefănescu Delavrancea

Petru Rareș

Pitagora

Gheorghe Magheru

Tribunalului

F. Schubert

Hotel Qiu

Hotel Maxim

Hotel Scorilo

Hotel Atrium

Hotel Carnival

Vila Opera

Hotel Gala

Hotel Caro Boutique

Hotel Astoria

Hotel Ramada

Hotel Impera

Avalon Rooms Hotel

Pensiunea Casa Mignon

Pensiunea Recidency

Pensiunea Casa Stoica

Pensiunea Phoenix

Pensiunea Gőbe Csárda

Hotel Double Tree by Hilton

Hotel Continental

Elite Hotel

Nymphaea Aqua Park

Belvedere Dealul Ciuperca

Vulcan Atlantic Hotel

Primăriei

Iuliu Maniu

Vasile Alecsandri

Mihail Kogălniceanu

Cuza Vodă

Rimanóczy Kálmán

Ursului

Octavian Goga

H.Spencer

Vlădeasa

Sucevei

Calea Matei Basarab

Fagărașului

Universității

Armatei Române

General L. Mociulschi

Alexandru Vaida Voievod

G.Topârceanu

Cozlei

Mimozei

Mărăști

Ion Vidu

Moților

Becăului

Crișan

Cloșca

Horea

C. Tănase

Albacului

Mediașului

Ziatrei

Teiului

Gheorghe Costaforu

Alexandru Vlahuță

Ion Ghica

Nicolaus Olahus

Piața Cetății

Cicero

Dimitrie Cantemir

Industriei

Arieșului

Zalăului

Salajului

Dobrogei

Oțelarilor

Războieni

Pompiliu

Borseculul

Bănatului

Griviței

Avântului

Efimie Murgu

Miron Costin

Oglinzilor

I.Rațiu

12 Octombrie

Ion Buzoianu

Ulmului

Mușcatel

T.Maiorescu

C.Bolliac

Garoafei

1848

Crinului

Viorelelor

M. Cosma

Rachetei

Avram Iancu

Mihail Viteazul

Lunga

Scurtă

Jókai Mór

Bredului

Semenicului

Samuil Micu-Klein

Buteanului

Aurel Lazăr

A.Șaguna

Parc Traian

Libertății

H. M. Berthelot

I.C.Brătianu

Schiff Emil

Poet A. Mureșanu

I.H.Rădulescu

I.Crișana

Dorobanților

Românilor

Oțeniei

Calea Adevărului

Piatra Craiului

Vulturului

Rădulet

Mierlei

G.Șincai

Cloșca

Crișan

Horea

C. Tănase

Mediașului

Albacului

Ziatrei

Teiului

Gheorghe Costaforu

Alexandru Vlahuță

Ion Ghica

Nicolaus Olahus

Piața Cetății

Cicero

Dimitrie Cantemir

Industriei

Arieșului

Zalăului

Salajului

Dobrogei

Oțelarilor

Războieni

Pompiliu

Borseculul

Bănatului

Griviței

Avântului

Efimie Murgu

Miron Costin

Oglinzilor

I.Rațiu

12 Octombrie

Ion Buzoianu

Ulmului

Mușcatel

T.Maiorescu

C.Bolliac

Garoafei

1848

Crinului

Viorelelor

M. Cosma

Rachetei

Avram Iancu

Mihail Viteazul

Lunga

Scurtă

Jókai Mór

Bredului

Semenicului

Samuil Micu-Klein

Buteanului

Aurel Lazăr

A.Șaguna

Parc Traian

Libertății

H. M. Berthelot

I.C.Brătianu

Schiff Emil

Poet A. Mureșanu

I.H.Rădulescu

I.Crișana

Dorobanților

Românilor

Oțeniei

Calea Adevărului

Piatra Craiului

Vulturului

Rădulet

Mierlei

G.Șincai

Tudor Vladimirescu

Roșiorilor

Ștefan Simion

Pievnei

Crișului

Călărașilor

Retezatului

Satelitului

Constructorilor

William Shakespeare

Constantin Brâncoveanu

Tudor Vladimirescu

Păunului

Stefan O. Iosif

A.D. Xenopol

Petre Ispirescu

Tuberozelor

Episcop Szilyok Istvan

Simion Bărnuțiu

Malului

M.Popescu

George Barițiu

Postăvarului

G.Coșbuc

Aby Endre

Moscovei

Teatrului

Ferdinand

Primăriei

D.Zamfirescu

Jean Calvin

Arany János

I. L. Caragiale

Mihai Pavel

Vasile Conta

Doina

Sovata

Splaiul Crișanei

Constantin Brâncoveanu

Tudor Vladimirescu

Bulevardul Decebal

Principatele Unite

Emilian Mircea Chitul

Malului

Sucevei

Calea Matei Basarab

Fagărașului

Universității

Armatei Române

General L. Mociulschi

Alexandru Vaida Voievod

G.Topârceanu

Cozlei

Mimozei

Mărăști

Ion Vidu

Moților

Becăului

Crișan

Cloșca

Horea

C. Tănase

Albacului

Mediaș

ORADEA

BĂILE 1 MAI

BĂILE FELIX

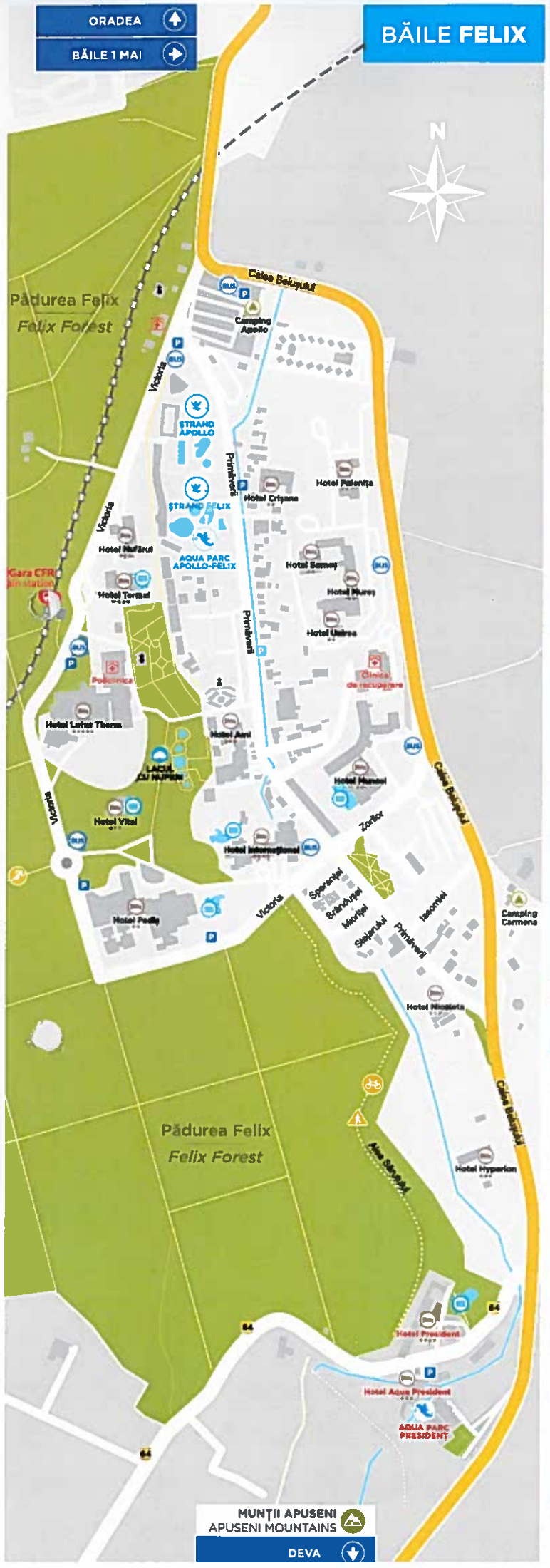

HARTA REȚELEI ORADEA
ORADEA SYSTEM MAP

Linii de tramvai / Tram lines

START → STOP

- 1N Sinteza/Pod CFR - Gara - Centru Civic - Decebal - Sinteza/Pod CFR
- 1R Sinteza/Pod CFR - Decebal - Centru Civic - Gara - Sinteza/Pod CFR
- 2 Nufărul - Ioșia
- 3N Nufărul - Decebal - Olosig - Gara - Nufărul
- 3R Nufărul - Gara - Olosig - Decebal - Nufărul

Linii de autobuz / Bus lines

START → STOP

- 10 Complex Seleușului - Henrik Ibsen
- 11 Gara Centrală - Gara Episcopia
- 12 Kaufland Nufărul - Ep. Greco Catolică
- 13 Parcul 1 Decembrie - Gheorghe Doja
- 14U Cimitirul Rulikowsky - Podului (Sens giratoriu)
- 14C Piața Ioșia - Turnul Primăriei
- 15 Piața 1 Decembrie - Podgoria
- 16 Piața 1 Decembrie - Cal. Clujului/Cartierul Tineretului
- 17 Kaufland - Gara de Est
- 18 Gara Centrală - Bihorului
- 19 Carrefour Era - Piața Rogerius
- 20 Nufărul - Auchan
- 21R Auchan - Piața Rogerius - Piața Ioșia - Auchan
- 21N Auchan - Piața Ioșia - Piața Rogerius - Auchan
- 22 Gara Centrală - Real II
- 23 Carrefour Era - P-ța Cetății
- 24 Pod Rutler - Macon
- 25 Piața Cetății - Nojoridului nr. 110
- 26 B-dul Dacia - Euro Business Park
- 27 B-dul Dacia - Euro Business Park

HARTA TRASEELOR
ORADEA - BĂILE FELIX / BĂILE 1 MAI
SYSTEM MAP: ORADEA - BĂILE FELIX / BĂILE 1 MAI

- 511 ORADEA - BĂILE FELIX - ORADEA
- 512 ORADEA - BĂILE 1 MAI - ORADEA

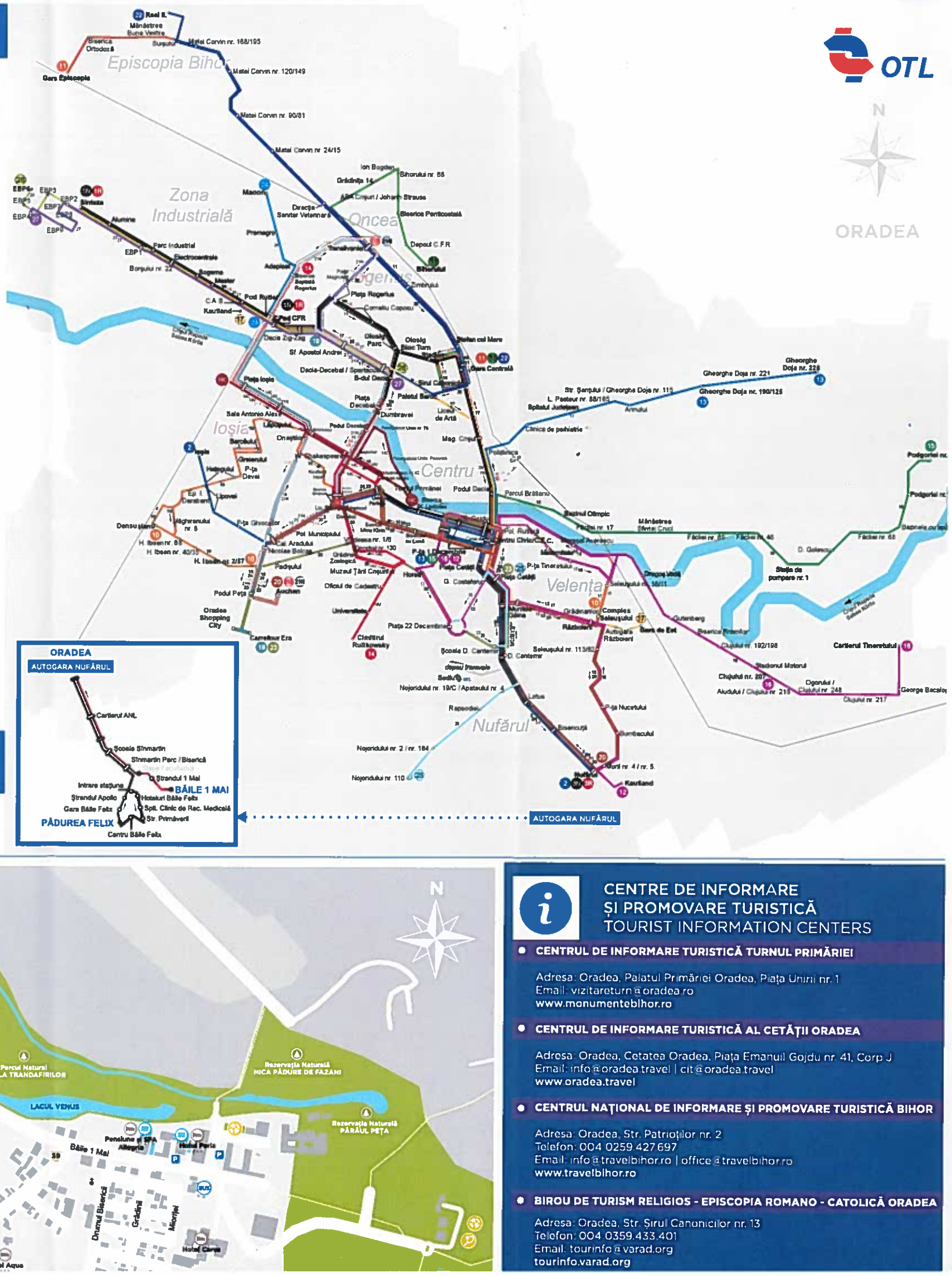
OTL
N
ORADEA
Episcopia Bihor
Zona Industrială
Oncea
Ioșia
Centru
Velența
Nufărul
Gara Episcopia
Real II
Măcelor
Sinteza
Depou C.F.R.
Bihorului
Pod Rutler
Pod CFR
Piața Rogerius
Olosig Parc
Olosig Bloc Turn
Piața Ioșia
Gara Centrală
Piața Decebal
Palatul Bella
Sala Antonio Alex
Liceul de Artă
Parcul 1 Decembrie
Piața Cetății
Piața 22 Decembrie
Cimitirul Rulikowsky
Complex Seleușului
Gara de Est
Cartierul Tineretului
Stadionul Motorul
Auchan
Carrefour Era
Oradea Shopping City
Kaufland
Lotus
Piața Nucului
Bihorului nr. 88
Gheorghe Doja nr. 221
Gheorghe Doja nr. 226
Gheorghe Doja nr. 190/125
Podgoriei nr.
Fâgetului nr. 17
Fâgetului nr. 46
Fâgetului nr. 68
Stația de pompare nr. 1
Chișinău nr. 192/198
Chișinău nr. 217
George Bacalov
Nojoridului nr. 19/C / Apatiului nr. 4
Nojoridului nr. 2 / nr. 184
Nojoridului nr. 110
Iancu Jianu nr. 4 / nr. 5
Mihai Viteazul nr. 1
Mihai Viteazul nr. 2
Mihai Viteazul nr. 3
Mihai Viteazul nr. 4
Mihai Viteazul nr. 5
Mihai Viteazul nr. 6
Mihai Viteazul nr. 7
Mihai Viteazul nr. 8
Mihai Viteazul nr. 9
Mihai Viteazul nr. 10
Mihai Viteazul nr.